

הקדמה ואני בתוך הגולה אוֹדָה לה' על הטוב שגמלני ברו"ח אחרי פי אנכי בעו"ה איש חולה מדופא ר"ל וְזֶה עָרַף י"ב שָׁנִים שָׁאֲנִי גַר בְּאַרְץ נְכָרִי'.

עכ"ז ת"ל שָׁאֲנִי עוֹסֵק בַּתּוֹרָה וְנִכְיָתִי לְהוֹצִיא סִפְרֵי שׁו"ת מִהֶרָ"ש חֵלֶק שְׁלִישִׁי ע"י הַשְׁתַּדְּלוֹת וְהוֹצָאוֹת חֲתָנִי הָרַב בִּנְש"ק מו"ה דוד נ"י וְאַקְוָה כִּי סִפְרֵי יִמְצָא חֵן בְּעֵינֵי ת"ח שְׁבַדוֹר יַעֲזוֹר לִי הַשִּׁי"ת שְׁאֲנִי עוֹד לְהַבִּיא לְהַגּוֹת בַּתּוֹרָה מִתּוֹךְ נַחַת וְאַנְפָּה עוֹד לְהוֹצִיא לְאוֹר שְׁאֵר הַשׁו"ת וְהַחִידוּשִׁים עַל ש"ס וּש"ע וְתַנ"ךְ אֲשֶׁר אֲתִי כְּכַתוּבִים וְאַבְרָהָ אֶת אֲנָשִׁי קֵהֵל עֲדַת קְאֻשׁוֹי אֲשֶׁר אֲנִי מִתְגַּוְרֵר בְּתוֹכָם זֶה קְרוּב לְעִשְׂרֵה שָׁנִים וְהֵמָּה מְטִיבִים עִמִּי וּמְחַזְקִים אוֹתִי בְּכָל מָה דְאֶפְשֶׁר הַשִּׁי"י יִשְׁפִיעַ עֲלֵיהֶם בְּרָכָה וּכ"ט בְּכָל עֲנִינִים, וְנִנְפָה לְבִיאַת מְשִׁיחַ צְדֻקְיָנוּ בְּקֶרֶב כַּחֲפֵץ כָּל יְרָאֵי ד' שְׁבַדוֹר אֲשֶׁר יִקְוִים בְּנוֹ כִּימֵי צֵאתָהּ מֵאַרְץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת: קְאֻשׁוֹי גִּיסֵן תִּרְפִּ"ו.

הַמְחַבֵּר פְּתִיחָה. קִישׁוֹר מִס' קִידוּשֵׁין סוֹפָה בַּתְּחִלָּתָהּ מֵהַ שְׁאֲמַרְתִּי בְּיוֹם ז' אֲדָר תִּרַע"ט לְסִיּוֹם מִס' קִידוּשֵׁין.

בַּתְּחִילַת הַמַּסְכָּתָא מְפֻנְרֵשׁ הָאִשָּׁה נִקְנִית בְּשִׁלְשָׁה דְרָכִים. וּבְסוֹפָה מְבִיא מְמַרְת רִשְׁב"א רְאִית מִימָךְ חֵי' נְעוּף שְׁיֵשׁ לָהֶם אוֹמְנַת וְהֵם מִתְפַּרְנְסִים שְׁלֵא בְּצַעַר וּמָה אֵלּוּ שְׁלֵא נִבְרָאוּ אֵלָא לְשִׁמְשֵׁינוּ אֲנִי שְׁנִבְרָאתִי לְשִׁמְשׁ אֶת קוֹנֵי אֵינוּ דִּין אֵלָא שְׁהוֹרַעְתִּי אֶת מַעֲשֵׂי וְכו' וְאח"כ מְבִיא מְמַרְת ר' נְהוֹרָאִי מְנִיחַ אֲנִי אֶת כָּל הָאוֹמְנַת וְאֵינוּ מְלַמֵּד אֶת בְּנֵי אֵלָא תּוֹרָה שְׁמִשְׁמַרְת אוֹתוֹ בְּנַעֲרוּתוֹ וְנוֹתַנְתּוֹ לוֹ אַחֲרוֹת טוֹב בְּזַקְנָתוֹ וּמְבִיא רֵא"י מֵאֵע"ה דִּידוּעַ שְׁקִיָּים כָּל הַתּוֹרָה כְּלוּלָה וְכָתוּב עָלָיו וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו.

וְהַנְרָאָה לְפָרֵשׁ הַסְּמִיכוֹת וְנִקְדִים מ"ש בְּמִקְנֵה דְכָל בְּרִיאָה מִשְׁתַּוְקַת לְהִיּוֹת לָהּ עֲלֵי הַיָּינוּ הַדּוֹמִים מִשְׁתַּוְקַת שְׁיִזְרְעוּ אֶת הַקֶּרֶקַע וְיִגְדֵל צְמָחִים וְעִי"ז יְהִי בְּבַחֲיַנַת צוּמַח וְאֵם הָעוּף יֵאָכֵל אֶת הַצְּמָחִים יִתְהַוֶּה מִמֶּנּוּ בַחֲי' חֵי נִמְצָא שְׁכָל דְּבַר מֵאֲכָל צָרִיף לְרִדּוֹן אַחַר הָאֵדָם שְׁיֵאָכֵל מִמֶּנּוּ כְּדִי שְׁיִתְהַוֶּה לְבַחֲיַנַת מְדַבֵּר אִף אִם הָאֵדָם חוֹטֵא ח"ו פָּרַח מִמֶּנּוּ שֵׁם מְדַבֵּר וְא"י הַמֵּאָכֵל לְהַתְעַלּוֹת ע"י אֲכִילַת הָאֵדָם וְאִז הַפְּרָנְסָה בּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ.

וְזֶה פְּנוּנַת הַשִּׁי"ס אֲנִי שְׁנִבְרָאתִי לְשִׁמְשׁ אֶת קוֹנֵי וְאֲנִי בְּבַחֲי' מְדַבֵּר צָרִיף הַפְּרָנְסָה לְרִדּוֹן אַחֲרֵי אִף שְׁהַרְעוּתִי אֶת מַעֲשֵׂי וְעִי"ז כְּפַחְתִּי אֶת פְּרָנְסוֹתִי שֵׁא"י הַמֵּאָכֵל לְהַתְעַלּוֹת ע"י. אִף בְּאֵמַת אִם הָאֵדָם דְּבוּק בַּתּוֹרָה עִי"ז נַעֲשֶׂה צִינּוֹר חֲדָשׁ לִירִידַת הַשְּׁפַע שְׁהַשְּׁפַע אֵינוּ הוֹלֵךְ דְּרָף הַנְּהַגַת ז' פּוֹכְבֵי לְכַת רַק דְּרָף צִינּוֹר הַתּוֹרָה וְעִי"ז הוּא מוֹשֵׁל עַל הָעוֹלָם הַטָּבַע מִמִּילָא אִף אִם ח"ו חָטָא הָאֵדָם וְגַרְם שְׁבַרַח מִמֶּנּוּ שֵׁם מְדַבֵּר מ"מ ע"י עֶסֶק הַתּוֹרָה חוֹזֵר אֵלָיו כֹּחַ מְדַבֵּר וְשׁוֹב הַשְּׁפַע רוֹדֵף אַחֲרָיו וְאַדְרָבָה הוּא גוֹרֵם יְרִידַת הַשְּׁפַע דְּרָף צִינּוֹר הַחֲדָשׁ עִפ"י כ"ב אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּמִפְּנֵי בַסָּה"ק הַפִּיר' וְאֵתָה מַחֲי"י אֶת כְּלוֹם הַיָּינוּ שְׁתִּיבַת אֵתָה מְרַמֵּז עַל אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה שְׁהֵם מֵא' עַד ת' וְיוֹצֵא דְרָף ה' מוֹצְאוֹת הַפָּה זֶה מַחֲי"י אֶת כְּלוֹם שְׁזֶה מוֹרִיד הַשְּׁפַע לְיִשְׂרָאֵל מִמִּילָא אִם הוּא גַרְם הוֹרֵדַת הַשְּׁפַע דְּרָף צִינּוֹר הַחֲדָשׁ וְהוּא מוֹשֵׁל עַל הַשְּׁפַע הַהוּא לְחַלְקָם כְּרָצוֹנוֹ לְכָל ת"ח הָעוֹסְקִים בַּתּוֹה"ק.

וְא"ש הַסְּמִיכוֹת דְּרִשְׁב"א אָמַר בְּמִידַת ק"ו שְׁיֵהֵל' הַשְּׁפַע רוֹדֵפַת אַחַר הָאֵדָם אִף מִפְּנֵי הַחָטָא שְׁסַר מִמֶּנּוּ כֹחַ מְדַבֵּר עִי"ז הַשְּׁפַע בּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ ע"ז מְבִיא מְמַרְת ר' נְהוֹרָאִי דְנָהִי דְנִכּוֹן לְלַמּוֹד אֲמֻנּוֹת נִקִּי וְקֵלָה כִּי טוֹב תּוֹרָה עִם דְּרָף אֲרִץ אֲבָל הוּא מְנִיחַ כָּל אֲמֻנּוֹת

שבעולם ואינו מלמד את בנו אלא תורה דגם באומנות אין עניות מהאומנות רק גזירת השי"ת הוא א"כ יותר טוב לדבק א"ע בתורה ועי"ז ירויח שמי שאינו דבוק בתורה אם נולד במזל להיות עני קשה לשנות פח המזל אבל ע"י התורה עושה צינור חדש להורדת השפע ע"י אותיות התורה ושוב בידו לשנות פח המזל מרע לטוב.

ועי"ז מביא ראי' מאאע"ה דכתיב ואברהם זקן וה' בירך את אברהם בכל ולחד מ"ד בש"ס הי' לו בת ששמה בכל וקיים פו"ר וזה הכוונה אף שאאע"ה הי' עקר בטבעו עכ"ז יען שהי' זקן בא בימים היינו שעסק כל ימיו בתורה וזה נקרא זקן פי אין זקן אלא מי שקנה חכמה ותיקן כל ימיו עי"ז זכה לצאת מתחת עולם הטבע ולעשות הנהגה חדשה עפ"י התורה וזכה לבנים ואאע"ה הוריש פח זה לבניו ועיקר התחלת צינור זה להתגלות הי' ע"י מרע"ה בשעת יציאת מצרים ואז נתגלה שהתנהגות כל העולמות תלוי בקיום התורה ושע"י התורה מתקיים פח כל יסודות ונעשה האדם כמעט רוחני כמאמר המדרש שאמר הש"י למ"ה לך הביא לי נשמתו של משה הלך אל הים אמר מיום שקרע את הים לא ראיתיו והר אמר מיום שקיבל התורה לא ראיתיו.

ופי' בעקידה שהלך אצל יסוד המים לראות אם יש עוד פח החומר במרע"ה ואמר לו הים משעה שקרע הים ונעשה יסוד המים שלו רוחני והר אמר לו שמשעת מתן תורה גם פח העפר שלו נעשה רוחני ועי"ז נקרא בשם איש האלקים דידוע ששם אלקים בגי' הטבע אבל הוא בחי' מושל על הטבע כמו דאיש מושל על אשתו הוא מושל על פח הטבע לשנות הפל עפ"י פח התורה.

אף עיקר השגת התורה היא ע"י בחי' ענוה כמ"ש המהר"ל מפראג ז"ל בס' דרוש על התורה דדבר שהוא בעל גבול א"א למצוא בו התורה שהיא בלתי בעל גבול אף יען שמרע"ה הקטין עצמו לבחי' מה עד שלא נופל בו שם לכן אמר השי"ת לך אצל בן עמרם ולא אל משה פי הוא הקטין א"ע כ"כ עד שנעשה בלתי בעל גבול.

ועי"ז זכה לקבל התורה וזה פי' הפתוב והחכמה מאין תמצא מי שהוא בחי' אין יוכל להשיג בחי' חכמה ועי"ז מרמז א' זעירא של ויקרא שע"י שהי' בבחי' אין לזה זכה לבחי' קריאה שהוא לשון חיבה פן גם אנחנו ביום עליות נשמתו למעלה נראה לדבוק עצמינו ממדתולעסוק בתורה ולבל להתגאה ח"ו ע"י שמבינים מעט מחכמת התורה אדרבה כל מי שהשגתו יותר יש לו להיות עניו ביותר.

ועוד יש לרמז באלף זעירא כמ"ש המהר"ל דלהשגת נ' שערי בינה א"א רק ע"י שמקטין א"א לבחי' אין ונעשה בלתי בטל גבול ויכול להשיג התורה שיש בה נ' שערי בינה והנה אלף במלוא' עולה קי"א ואם לוקחין ממספרו נ' אז נשאר ס"א בגי' אין אז זכה להשגת לימוד שנקרא בשם אלוף חכמה אלוף בינה ונמצא עי"ז מרמז שמרע"ה הקטין א"ע לבחי' אין ועי"ז זכה לחיבה שהשי"ת קרא אותו וניתנה התורה ע"י.

וכן זה הנחיל מרע"ה לישראל שאף אחר עלייתו למרום עדין פח נשמתו משתפת בכל דור בנשמת הצדיקים כמאמרם בקידושיין אין צדיק נפטר מן העולם עד שנולד צדיק אחר וכל צדיק בדורו שעוסק בתורה ועבודה במס"נ משתתף בו פח מרע"ה שיוכל לשנות הטבע לצורך בני' וזה פונת הש"ס המן לא ידע שבו באדר מת משה ובו באדר

נולד משה היינו שגם אחר הסתלקותו נולד צדיק אחר שגשגתה בו נשמת מרע"ה אף כתיב ואתה תצנה את בני ויקחו אליה שמן זית וכתב בזה"ק דגאולה האחרונה יהי בזכות מרע"ה ולזה נתארה הגלות שמרע"ה אין רוצה ליגאל עם שבטלים מן התורה וזה הפנונה ואתה תצנה את בני צינה הוא לשון חיבור מלשון צונתא ע"ז האופן יהי לה חיבור עם בני אם יקחו שמן זית ו.

שמן מרמז לחכמה וזו מרמז לכ"ב אותיות התורה עם ה' אותיות מנצפ"ך אם יעסקו בתורה יהי להם חיבור עם נשמת מרע"ה להעלות נר תמיד נר מרמז לנשמה כמפורש נר ד' נשמת אדם. והנה אנו מסיימין הדרן עלה עשרה יוחסין וסליקא לן מסכתא קידושין דיודע דאנו עם השי"ת בעוה"ז בבחי' ארוסה כמאמר הנביא וארשתיך לי.

והנה הלוחות הי' בבחי' קידושי שטר ובעוה"ר נשפרו הלוחות הראשונות כמאמרם ו"ל בשבת שמרע"ה רצה שיהי' גדונים כפני' וכוננתו הי' שהקידושין לא חלו עוד דבתנאי דאם הדין אם נתקרב השטר קידושין אינה מקודשת.

כמפורש בתוס' קידושין ס"ג ובש"ס שם ד"ס ואח"ז כשנתרצה להם השי"ת שנית ופסל מרע"ה לוחות שניות אמר לו השי"ת שיתנו נדבות למשכן והוא בחי' קידושי כסף ואף דקיי"ל דבעי נתן הוא אבל באדם חשוב מהני נתנה היא וא"כ אין לה חשיבות גדול מזה שהשי"ת אשר לו הכסף ולו הגהב מבקש לקבל מתנה מבו"ד זה חשוב הנאה גדולה כמ"ש בפנים יפות אהא דכתיב ויקחו לי תרומה דהנתינה להשי"ת חשוב בבחי' קבלה ובקדושי כסף אף אם נתאכל בתוך הזמן מהני משום דחשוב בתורת קידושין אמת לידה.

ואח"ז השראת השכינה במשכן הוא בחי' יחוד קוב"ה ושכינת' פנודע דזה הי' בחי' הפרובים מעורין זב"ז פנודע מאמר הקדוש ר"ר בער זי"ע בהא דבשעה שנגנסו אויבים להיכל מצאו פרובים מעורין לפי שהוא בחי' יוצא לדרך ועיין בס' הק' אוהב ישראל פ' דברים וזה הוי דרוף הג' שבקידושין א"כ א"ש בתחילת מסכת קידושין מפורש דאשה נקנית בשלש דרכים והנה אנו בחי' אשה ארוסה והנה בזמן שבהמ"ק הי' קנים הי' כל הדרכים קנים דהי' הלוחות בחי' שטר.

ונתינת כסף לחיזוק בדרך הבית שהי' ג"כ באותה בחינה כמו נדבות למשכן כמ"ש בספר ערבי נחל. והשראות השכינה שהי' שמה הי' בחי' חיבר.

ועתה בעוה"ר חסרנו כל אלה אף באמת מפורש בש"ס ונשלמה פרים שפתינו דכל העוסק בתורת עולה פאלו הקריב עולה א"כ שפיר מסיים ר' נהוראי דע"י התורה שנותנת לו אחרות טוב בזקנותו ע"י התורה יש לו דביקות בהש"י וחשוב פאלו השטר קנים.

וע"י מצות צדקה חשוב פנתינת כסף לצורך מקדש דעני הוא בחי' קרבן כמפורש בזה"ק וא"כ פ"י לימוד התורה ונתינת הצדקה יש לנו חיבור ודביקות בהשי"ת. כמפורש וידעת את ד' וידע הוא לשון חיבור כמפורש והאדם ידע וא"ש דקאמר המסיים דע"י התורה חשוב דיבוק עצום בהשי"ת ויש לנו הג' דרכים דהאשה נקנית ועי"ז סליקא לן מסכת קידושין דגם עתה בעוה"ר בזמן הגלות אנו חשובים כארוסה פנ"ל וז"ב בס"ד: ב] בדרך פלפול י"ל דבתחילת המס' תני האשה נקנית בג' דרכים בכסף ובשטר ובביאה בכסף

ב"ש אומרים בדינר ובשנה דינר וב"ה אומרים בפרוטה ושו"פ ובתוס' העירו אלשון
האשה וי"ל דבסוף מס' גיטין מפנרש במתני' דב"ש ס"ל דלא יגרש אשתו אלא אם מצא
בה ערות דבר וקשה דא"כ למה הוצרכה התורה לאסור גרושה לכהן הא בלא"ה אסורה
משום זונה וכעין זה הוקשה בירושלמי ובירושלמי תירץ לעבדן עליו בשני לאוין וקשה
לב"ש דמפנרש ביבמות די"ג דס"ל אין אחע"א א"כ לא יוכל איסור גרושה לחול על
איסור זונה הקדום ונהגם שי"ל דקודם שנתגרשה לא חל איסור זונה לשום פהן משום
דאסורה משום א"א ולא חל איסור זונה אאיסור א"א ושוב פשמגרשה אז חלין איסור
זונה ואיסור גרושה בב"א אף באמת י"ל דגם בעודה א"א חל איסור זונה לפהנים דחשוב
מוסיף מיגו דנאסרה לבעלה משום זונה נאסרה גם לכהנים אחרים ושוב אחר שגירשה
לא חל איסור גרושה על איסור זונה הקדום ושוב קשה למה הוצרכה התורה לאסור
גרושה לכהן ובפרט לפי המפנרש בש"ס דקידושין דע"ז דזונה חל על גרושה משום
דחשוב כעין מוסיף הואיל דשם זנות פוסל בישראל א"כ נודע דברי השא"ר דגם באיסור
ב"א מ"מ אם אהד חשוב מוסיף לא חל רק המוסיף ועפ"י סברת תוס' רי"ד הנודע א"כ
הכא דגרושה על זונה לא חל וזונה על גרושה חל א"כ גם פשפאו בב"א אפ"ה לא חל
רק איסור זונה ושוב קשה לב"ש למה הוצרכה התורה לאסור גרושה לכהן הא אדנבה
פינו דנאסרה משום זונה שוב לא חל איסור גרושה ובשלמא לס"ד דש"ס קידושין דע"ז
ע"ב דבלאו דכהונה אמרינן אחע"א א"כ שוב הי' מקום לומר דנהי דבלא"ה אסורה
משום זונה מ"מ חייב ג"כ משום גרושה אכל למסקנת הש"ס שם גם בלאוי דכהונה
אפ"ה אין אחע"א זולת בכולל או מוסיף שוב הדרא קוש' דלמה הוצרכה התורה לאסור
גרושה לכהן הא בלא"ה אסורה משעת דזינתה לכל הפהנים מפח מוסיף דבעל ושוב לא
חל איסור גרושה אאיסור זונה הקדום ואף אי הי' חשוב ב"א אפ"ה פינו דזונה חשוב
מוסיף א"כ גם פשפא בב"א עם איסור גרושה אפ"ה לא חל רק איסור זונה ושוב למה
הוצרכה התורה לאסור גרושה לכהן הא לא יתחייב פלל אלאו דגרושה אף באמת י"ל
לפי המפנרש באה"ע סימן מ' דבאם אהד קידש אשה מעכשיו בתנאי אם לא תעבדן על
דבר זה יחולו הקידושין דיוכל לגרשה אף אם יש עוד ספק שפא תעבור על התנאי כמו
בהתנה אם לא תעבדן בקו"ע עד ל' יום יחולו הקידושין מ"מ פינו דביטול הקידושין
תלוי אם תעבדן בקו"ע ובזה מוקמינן אהזקה שלא תעבדן בקו"ע כדקיי"ל בגירשה ע"מ
שלא תינשא לפלוני דמותרת לינשא ול"ח שפא תינשא אח"כ לפלוני ויתבטל הגט
מעיקרא עכ"פ בכה"ג מותר לגרשה תיכף דממ"נ אם תעבדן על התנאי א"צ גט ואם לא
תעבדן שוב חלו הקידושין למפרע והועיל הגט אף כ' בשו"ת שו"מ דאם גירשה בתוך
הזמן אף דאח"כ עברה על התנאי בקו"ע א"כ נתבטלו הקידושין ולא היתה צריכה גט
אפ"ה חשוב.

עכ"פ ריח הגט פינו שפשעת הגירושין הוחלטנו שיחול הגט דלא תעבדן על התנאי
בקו"ע נהי דעכשיו נודע שנתבטלו הקידושין מ"מ עכ"פ חשוב יצא קול גירושין ואסורה
לכהן עיי"ש ולפ"ז י"ל דהא דכתבה התורה דגרושה אסורה לכהן אף דלב"ש פל גרושה
היא זונה משפחת שאהד קידש אשה על תנאי מעכשיו אם לא תעבדן על תנאי עד ל' יום
בקו"ע ובתוך הל' יום זינתה והוצרה לגרשה ואם אח"כ עברה על התנאי ונתבטלו
הקידושין ממילא ל"ח זונה ושוב היתה מותרת לכהן אף פינו דאסרה התורה גרושה

לכהן עכ"פ אסורה לכהן משום גרושה דעכ"פ חשוב ריח הגט עכת"ד השו"מ ה"ל ונהגם
דיש להעיר כדבריו דהא שיטת הרמב"ם ז"ל דריח הגט אינו פוסל רק מדרבנן אבל ש'
הש"ג בגירוש בגט בתנאי חוץ לפלוני דבטל עכ"ז אסורה לכהן מה"ת עיין בב"ש סי' ק"נ
מכ"ש הכא דבשעת הגט הוקלטנו דהיא מגורשת גמורה נהי דאח"כ ע"י שעברה התנאי
בקו"ע נתבטלו הקידושין מ"מ י"ל דלא גרע מגירוש בגט בתנאי חוץ מפלוני דיש בזה
איסור תורה לכהן וא"ש דברי השו"מ נשמע דהא דאסרה התורה גרושה לכהן ע"כ
מייירי דהיו קידושין על תנאי ובאמת ס"ד דהש"ס פתובות דע"ד דלא יועיל תנאי
בקידושי ביאה משום דא"א עי"ש ורק דקאמר הש"ס דאי תקש הנונית להדדי וכיון
דבקידושי פסוף ושטר מועיל תנאי ה"ה דמועיל תנאי בקידושי ביאה עכ"פ יצא דאם לא
היו בקידושין משפחת רק קידושי ביאה לחוד לא היו מהני תנאי דא"א עי"ש וגם טעמא
דב"ש דקאמר בדינר קאמר בש"ס די"ב משום פדי שלא יהיו בנות ישאל פהפקר וכו'
הריטב"א דהוא מטעם אפקעינהו וענין אפקעינהו הוא משום דהוי בתנאי שקידוש על
דעת חכמים ועיין בשו"ת מהר"ם מינץ נמצא א"ש הו דנקט לשון האשה היינו דקאי
אסוף גיטין דמפוך שם דב"ש ס"ל לא יגרש אלא א"כ מצא ביה ערות דבר וקשה דא"כ
אמאי הוצרכה התורה לאסור גרושה לכהן הא בלא"ה אסורה משום זונה וע"כ צ"ל
דהקרא מייירי שקדשה על תנאי וקודם שעברה על התנאי זינתה והי' צריף לגרשה דהא
הי' חזקה שלא תעבור בקו"ע שיתבטלו הקידושין ואח"כ עברה על התנאי בקו"ע
ונתבטלו הקידושין ול"ח זונה אפיה אסורה משום גרושה דעכ"פ חשוב ריח הגט פיון
שאפשר לומר שרק אח"כ נתהווה סיבה שעברה על התנאי וכמ"ש הנמ"י יבמות ל"ז
דבהפילה.

לא אמרינן אמ"ל א"כ נשמע דהא דכתבה התורה לאסור גרושה לכהן מייירי בקידושין
על תנאי ושוב הי' הו"א דבאשה פזו לא יועיל קידושי ביאה דבזה לא מהני תנאי דא"א
עי"ש לכהן קאמר דגם בקידושי ביאה מהני תנאי פיון דמתקדשת בכסף ושטר וביאה
ממילא פיון דבקידושי פסוף ושטר מהני תנאי ה"ה דמהני תנאי בקידושי ביאה וכיון
דמהני תנאי בקידושין שוב שניף אפקעינהו ולכהן ס"ל לב"ש דבעי דינר פדי שלא ינהגו
בה מנהג הפקר ועפי"ז א"ש הדרן עלה עשרה יוחסין וסליקא לן מס' קידושין דבאמת
קשה לשון האשה ורק שי"ל דקאי אהא דמס' גיטין דס"ל לב"ש לא יגרש אלא אם מצא
ערות דבר וקשה דא"כ למה הוצרכה התורה לאסור גרושה לכהן הא בלא"ה אסורה
משום זונה אף לכאורה י"ל דהא דאסרה התורה גרושה לכהן לחייב עלה גם משום
גרושה אף באמת ב"ש ס"ל אין אחע"א אף לכאורה הי' מקום לומר דגרושה וזונה חלין
בב"א דכ"ז שלא גירשה ל"ח איסור זונה אאיסור א"א אף באמת שם בפ' עשרה יוחסין
מוכח דזונה על גרושה חל מטעם מוסר א"כ אף א"נ דאיסור זונה לא חל אאיסור א"א
מ"מ גם כשחל איסור זונה וגרושה בב"א אפ"ה לא חל איסור גרושה דזונה חשוב מוסר
ול"ש הסברא דהי' מיניהו מפקית ובפרט דאיסור זונה חל תיכף דחשוב מוסר לגבי הבעל
ורק אפתי הי' הו"א דבלאו דכהונה אמרינן אחע"א כדס"ד דהש"ס שם דע"ז ע"ב ושוב
הי' קשה לשון האשה ע"ז קאמר הדרן עלה פשרה יוחסין משם נשמע דגם בלאוי דכהונה
אמרינן אין אחע"א וגם נשמע דזונה על גרושה חשוב מוסר וכל לכ"ע א"כ שוב תיקשו
דלמה הוצרכה התורה לאסור גרושה לכהן הא לב"ש בלא"ה אסורה משום זונה ואין

לומר להתחייב שתי פעמים מלקות ז"א פינון דזונה חל תיכף מטעם מוסיף דבעל שוב לא חל איסור גרושה אח"כ וגם אי באין בב"א אפ"ה לא חל רק איסור זונה משום דחשוב מוסיף ולא חל רק המוסיף ועפ"י דברי השאיר.

וע"כ צ"ל דהא דאסרה התורה גרושה לכהן מייירי בקידושה על תנאי וזוניתה וגירשה ואח"כ עברה על התנאי דנתבטלו הקידושין וממילא ל"ח זונה ואפיה נאסרה עכ"פ לכהן משום גרושה דעכ"פ חשוב ריח הגט כמ"ש בשו"ת שו"מ הנ"ל וע"ז קאמר לשון האשה דקאי אקרא דאסרה גרושה לכהן וע"כ מייירי בקידושין על תנאי ע"ז קאמר דאפ"ה מקודשת בג' דרכים דהו"א דבקידושי ביאה ל"מ תנאי ע"ז קאמר דכיון דבכסף ושטר מהני תנאי ה"ה דמועיל תנאי בקידושי ביאה משום דאיתקש להדדי וכיון דנשמע דבקידושין מהני תנאי ממילא בעי לב"ש שיהי' דינר משום דשייך אפקעינהו וכמ"ש הרמב"ם דזה הפנונה בש"ס כדי שלא יהיו בנות ישראל פהפקר וא"ש הפל בס"ד: ג] ע"ל בדרה"פ פלפול בהא דקידושין ע"ה דהפל מודים דאלמנת עיסה פסולה לכהונה ולאפוקי מהני תנאי דתנן העיד ר"י על אלמנת עיסה שהוא פשיטה לכהונה מ"ט הוי ס"ס ולקולא ופירש"י ז"ל בעלה הי' ספק חלל והיא שנפסלה מפוחו הוי כמו ס"ס ובאמת רש"י ז"ל בכתובות ד"ד פירש ב' פירושים א' כמו כאן דהס' נולד על האם וזו שבאמה מפח בנה הוי כמו ס"ס ועוד פירשו שבעלה הי' בו ס"ס היינו שנתגרשה אמו מבעלה ישראל ס' קרוב לה ואח"כ מת וניסת לכהן וילדה לז' לנישואין ויש ס' שמא הוא בן ט' לראשון וחשוב ס"ס שמא אינו כלל בן פהו ושמא לא חלו הגירושין ותוס' פירשו שנשמע במשפחה זו ס' חלל אבל א"י אם בעלה הי' הס' חלל וחשוב ס"ס והנפ"מ לפי שני של רש"י ז"ל הוי ס"ס בגוף אחד ויש נ"מ לענין האשה אם מותרת לדור עם הכהן ולשיטת התוס' הוי ס' אחד בגוף וס' אחד בתערובות וכבר העיר בזה הבי"מ ועיין אה"ע סי' ליה אף פירוש הראשון של רש"י קשה להבין דאמאי קרא לה ס"ס הא באמת ליכא רק חד ספק שאם בעלה חלל ממילא נפסלה ואף ש"ל פינון דהאשה יש לה חזקת פשרות לכהונה ובעלה הוא רק ספק א"כ י"ל דהוא בעצמו דל"ל חזקה דכשרות דר"י ס"ל דחזקת האם ל"מ לבן לכן הוא פסול בס' אבל איי לפסול מס' את אשה שהיתה בחזקת כשרות.

אף באמת נודע מ"ש בתוס' רי"ד דבאשה שנצעה בטהרות וראתה דם אח"כ מטמאין הטהרות שעשתה בתוך המעל"ע ולא מוקמינן טהרות בחזקתו פינון דוודאי נצעה בטהרות לא אזלינן בתר חזקת המסובב ועיין תוס' נדה די"ח גבי שליאי ובתוס' עירובין משמע להיפך פנודע א"כ ה"נ פינון דנתקדשה בנודאי לס' חלל ובא עלי' א"כ שוב חזקת פשרות דינדה הוי רק חזקת מסובב א"כ שוב יש לאסור אף י"ל באמת בתוס' פתובות כ"ג הוקשה דבנתקדשה ס' קרוב לה נוקמא אחזקה ותינשא אף לכתחילה ואף שתיקצו דכיון דוודאי זרק לה קידושין איתרע ח"פ מ"מ כתבמהרי"ט ובפנ"י דהוא רק חומרא דרבנן וא"כ פשיטא דזנרק לה גט ס' קרוב לה דמה"ת י"ל אוקמא אחא"א וע"י החזקה הוי נודאי א"א ושוב י"ל דמותרת להינשא לכהן אחרי מיתת בעלה ורק שי"ל דעכ"פ פינון דזרק לה גט איתרע חא"א ונהי דלקולא לא יועיל סברא זו ואם יבוא עלי' איש על סמך גט זה י"ל דחשוב כפא על נודאי א"א אבל עכ"פ לחומרא לאוסרה לכהן י"ל דחשובה ספק מגורשת וכיון שפן שפיר י"ל פינון דבעלה הי' רק ס' חלל מחומרא דרבנן שפיר י"ל דאינו מועיל לאסור את האשה שהיתה בחזקת פשרות ואף שי"ל דחזקת האשה הוי

חזקת מסובב מ"מ י"ל לפמ"ש הר"מ בר שניאור בהא דקאמר העמד טמא על חזקתו אף ש"ל דחזקת טמא הוי חזקת מסובב מ"מ פ"נ דבמקנה גופא יש חזקה דהשתא לאיסור מצרפין חזקת הטמא ג"כ א"כ ה"נ באמת בהאשה שנתגרשה ס' קרוב לה ה"א ח"א מסייע דונדאי ה"י קרוב לו דמקמינן לה בחא"א ונהי דעכ"פ מדרבנן פ"נ דונדאי זרק לה איתרע חזקת א"א וחוששין לחומרא ואסורה לכהן ובהא אסור לשמש ע"ג המזבח אף א"נ דחזקת אם מהני לבן מ"מ ה"א באם גופא איתרע החא"א אבל עכ"פ לגבי אשתו דיש לה, ח"פ נהי דחשוב חזקת מסובב מ"מ מצטרף לחא"א של אמו ובתרי חזקות דחשוב עכ"פ כמו רוב ומותר אף מדרבנן וי"ל דזה פוננת הש"ס דהוי תרי ס' לקולא היינו ב' חזקות נודע מ"ש הפוסקים דחזקה דלא איתרע י"ל דחשוב בירור אבל חזקה דאיתרע ל"ח רק ס' ואפ"ה לשיטת כ"פ עכ"פ מה"ת מועיל אף חזקה דאיתרע א"כ גם ה"א נהי דחזקת אמו איתרע משום שזרק לה גט עכ"פ מהני החזקה שיחשב לס' וג"כ מהני מה"ת זרק מחומרא דרבנן אסורה להינשא לכהן וא"כ לענין אלמנתו דיש לה ח"פ נהי דא"א לומר דחזקה שלה חשוב בירור פ"נ דע"כ נבעלה לס' פסול מ"מ עכ"פ חשוב חזקה שלה לסייע לחא"א של אמו ונהי כמו ב' חזקות שכל אחד הוי רק ספק ובצירוף תרוננייהו עכ"פ חשוב כמו ס' להקל ומהני וא"ש פירש"י ז"ל ועפ"י מה שהוכחתי מסוגיא זו דס' חלל אינו פוסל את אשתו היינו בנולד מאשה שזרק לה גט ס' קרוב לו וניסת לכהן משום דבאמת מה"ת ל"ח בכלל גרושה דמוקמינן בחא"א ואסורה להינשא בתורת נודאי א"א זרק מחומרא דרבנן שאמרו פ"נ דונדאי זרק לה גט איתרע חא"א ואסורה מדרבנן לכהן ושוב מצטרפין חזקת א"א של אמו לחזקת פשרות של אשתו ונהי דכל חזקה באנפ"י נפשי' ל"ח בירור חזקת אמו איתרע ע"י זריקת הגט וחזקת האשה הוי חזקת מסובב עכ"פ כל חזקה באנפ"י נפשי' חשוב עכ"פ כמו ס' ומותר מה"ת שוב בצירוף מהני כשיטת הר"מ בר שניאור דלצ"ח מועיל, אף חזקת מסובב.

ועפ"י ז' נשמע דגם בזרק לה גט ספק קרוב לו מה"ת מוקמינן בחא"א ונשמע כסברת המפורשים דגם בזרק לה קידושין ס' קרוב לה מה"ת מוקמינן בח"פ רק מדרבנן צריכה גט פ"נ דאיתרע ע"י זריקת הקידושין א"כ יש ליישב קושית הפנ"י בהא דריש קידושין ב"ש אומרים בדינר ובשנה דינר וכו' בתוס' דבעדיות תני לה בהדי מקולי ב"ש וכו' אע"ג דבפשטה ידה וקיבלה קידושין מאחר הוי ב"ש לחומרא.

והקשה בפנ"י דבשנה דינר גם לב"ש צריכה גט אף בפחות משנה דינר שפא שנה דינר במדי זרק אם קידשה אחר צריכה גט משני ג"כ א"כ הוי ביש לחומרא ועפ"י ז' י"ל דמשפחת אם זרק לה קידושין בפחות משנה דינר ונהי ס' קרוב לה דאז לב"ה דביותר מש"פ הוי נודאי קידושין א"כ גם בס' קרוב לו אפ"ה צריכה גט דנהי דמה"ת מוקמינן בח"פ מ"מ מדרבנן היכי דאיתרע החזקה מחמירן אבל לב"ש א"צ גט דל"מ לשי' הר"י דרק מצד הרואין מחמירן לחוש שפא יש אחד ממדי פאן וכאשר יראה שא"ל גט יספור שגם בעירו א"צ גט וה"א דבאמת גם בעירו א"צ גט רק מדרבנן אז הוי גזירה בדרבנן ול"ג ואף לשיטת הרמב"ם ז"ל דהוי באמת ס"ק אם יש לה דרך להוליכו למדי מ"מ ה"א הוי רק ס' דרבנן דמה"ת א"צ גט בס' קרוב לה וה"א שיש עוד ס' שפא אינו שנה דינר במדי וגם י"ל דאין להקדש אלא מקומו ושעתו כמ"ש הב"ש בס"י ל"א א"כ הוי ס' דרבנן ולקולא אף כ"ז א"נ דבזרק לה קידושין ס' קרוב לה רק מדרבנן צריכה גט א"כ לב"ש

בפחות משנה דינר א"צ גט לכל השיטות אבל א"נ דגם מה"ת צריכה גט א"כ גם בפחות משנה דינר נהי דלשיטת הרמב"ם ו"ל י"ל דחשוב ס"ס שמא אינו שנה דינר במדי ושמה הי' קרוב לו מ"מ לשי' הר"י שיניף גזירת הרואין פיון שבעירו צריכה גט מה"ת מטעם ס' א"א ושוב שיניף גזירת הרואין אף מסוגיא דעשרה יוחסין דמפנרש דר' יהושע מתיר אלמנת עיסה ולפירש"י ו"ל אף בליפא רק ס' אהד מותרת אלמנתו נשמע דגם בזרק לה גט ס' קרוב לה מה"ת מוקמינן אחא"א ה"ה דבזרק לה קידושין ס' קרוב לה מה"ת מוקמינן אח"פ ושוב שפיר בקידוש לב"ש בפחות משנה דינר אי"צ גט בין לשי' הרמב"ם ו"ל בין לשי' הר"י ו"ל ובזה א"ש הדרן עלה עשרה יוחסין וסליקא לן מסכת קידושין היינו אף דבתחלת המסכתא קשה בהא דמס' עדיות תני לה גבי מקולי ב"ש וקשה קושית הפנ"י דגם לב"ש צריכה גט מחשש שמא שנה דינר במדי אף ע"ז אמרינו הדרן עלה עשרה יוחסין דמשם.

נלמוד דבזרק לה גט ס' קרוב לה מה"ת ל"ח גרושה ואם פשטה וקבלה קידושין מאחר א"צ גט רק מדרבנן. ושוב סליקא לן מסכת קידושין דשפיר משכחת קולא לביש גם בפחות משנה דינר היינו דזרק לה הקידושין ס' קרוב לה שפיון דל"צ גט רק מדרבנן שוב לשי' הרמב"ם ו"ל הוי ס' דרבנן וגם ל"ש גזירת הרואין דהא גם במקום שנה דינר אפ"ה מה"ת א"צ גט דמוקמינן בח"פ רק מדרבנן צריכה גט ועל דרבנן לא גזרינו דהוי פפין גזל"ג וא"ש הקישור בס"ד: ד] בש"ס דזבחים ע"ח אמר ר"ל הפיגל והנותר והטמא שבללן זב"ז ואכלן פטור וקאמר ש"מ נו"ט ברוב לאו ד"ת.

והעיר הגרע"א ו"ל לשיטת הר"י דאורליניש לא לקי אטכ"ע א"כ שפיר קאמר ר"ל דאינו לוקה דהלימוד מגיעולי נכרים ל"מ למלקות והנלע"ד דבאמת הקישו היכי יליף מגיעולי נכרים דטכ"ע שמא התם החשש שמא ביטל בה הנכרי בשך ואם יבטלו חלב הא בב"ח לכ"ע טכ"ע ד"ת.

אף לכאורה י"ל דלא יחול איסור בב"ח על איסור בשך נבילה דאיסור הנאה דבב"ח ל"ח מוסיף פנודע ומשום חשש שמא ביטל בה בשך פשר ליפא למיחש דא"כ לא הי' צריף לזבן בדבר שתמשו ע"י אור דהא בהתירא בלע סגי בהגעלה כמפנרש בש"ס ע"ז דע"ו.

ואי משום חשש בשך איסור שוב לא יוכל איסור בב"ח לחול אף לכאורה פיון דמחשש בשך נבילה ליפא איסור בטעם שוב יוכל איסור בב"ח לחול ושוב י"ל דצריף הגעלה משום חשש איסור בב"ח.

אף י"ל כפי המבואר בש"ס יבמות דל"ב דבנשא מת ואח"כ נשא חי דא"ח רק משום אשת אח. ופריף תתניבם ומשני דכיון דאם יופקע איסור אשת אח יחול אחות אשה הלכך לאפקע.

ועפ"ז כי בהקדמת בית אפרים דבגיד של קודש אין הזריקה מפקיע את איסור קודש פיון דאם יופקע איסור קודש יחול איסור גיד שוב נשאר איסור קודש ול"ח איסור גיד עיי"ש ולפ"ז י"ל לפמ"ש הרשב"א ו"ל דגם למ"ד טכ"ע לאו ד"ת אפ"ה מודה דטעם אוסר מה"ת רק דמה"ת בטל ברוב א"כ י"ל לפמ"ש בשו"ת הרי"ם דמש"ה איסור בטל

ברוב דאין סברא דמיעוט איסור יגרום איסור לרוב היתר ולפ"ז י"ל דכיון דבעצם יש איסור נבילה בטעם ג"כ רק דבטל ברוב וא"כ ה"א דאם יתבטל האיסור נבילה שוב יחול איסור בב"ח שוב בלא"ה יותסר ההיתר שוב י"ל דאיסור נבילה לא פקע ושוב לא חל איסור בב"ח שוב י"ל דגם מטעם נבילה לא יאסור דבשאר איסורין טכ"ע לאו ד"ת.

וע"כ נשמע מהא דגע"נ דטכ"ע ד"ת אף לכאורה י"ל דאפתי טכ"ע לאו ד"ת והא דצריף הגעלה מחשש בישול חלב והעפוי"ם בישל בפשר ואי דלא חל איסור בב"ח על איסור נבילה הא י"ל דחשוב איסור ב"א דאי לאו האיסור בב"ח ה"י האיסור נבילה פקע פ"י בישול.

ורק ע"י שיש בלא"ה איסור משום בב"ח שוב גם האיסור נבילה לא בטל אבל עכ"פ כל חלות איסור נבילה הוא ע"י האיסור בב"ח שוב חשוב איסור ב"א שוב לא נשמע טע"כ בקל איסורין אף באמת י"ל לפמ"ש המהרש"ל יבמות דל"ג דדוקא בע"מ שחתף אצבעו בספין טמאה אז חשוב ב"א אבל בנטמא מקודם אף דה"י מותר לעבוד בטומאה בקרבנות ציבור ואח"כ פשעושה בע"מ אז נאסור מלעבוד מצד איסור טומאה ובע"מ בב"א אפ"ה כ' המהרש"ל פ"ג דלדין טומאה רק דחוי' בציבור א"כ חשוב טומאה קדים ועיין שו"ת הרי"מ שכתב ענין זה כף מדעתה' דנפש' ולא הביא דברי המהרש"ל א"כ גם ה"א בישול איסורין הוא רק בגדר דחוי' כמ"ש המפורשים והא לשי' הראב"ד אסור מה"ת לבטל איסור ושוב חשוב איסור נבילה קדים אף דאם לא נתעורר איסור בב"ח ה"י הטעם של הנבילה בטל מ"מ עכ"פ ע"י שישל ב"ה חלב שוב האיסור נבילה לא בטל.

וגם בלי איסור בב"ח ה"י רק בגדר דחוי' שוב חשוב נבילה קדים ושוב לא חל איסור בב"ח ושוב נשמע מגע"נ דטכ"ע ד"ת בקל איסורין אף ד"ז אי בישול איסור חשוב רק בגדר דחוי' י"ל דכ"ז א"נ דכל איסורי תורה התיעוב על החפץ א"כ שפיר גם בתערוכות לא פקע התיעוב רק גזה"כ דא"י לאסור את רוב ההיתר אבל א"נ כשי' הריטב"א פ"ב מנדרים דכל איסורי תורה הם רק איסורי גברא.

א"כ שפיר בתערוכות דלא אסרה התורה בכה"ג חשוב בגדר היתר גמור ושוב י"ל ה"א דשפיר חשוב איסור ב"א פ"ג דבלי בישול חלב ה"י הטעם נבילה היתר גמור ע"י התערוכות ונהי ד"ל דכיון דבלא"ה נאסר משום בב"ח שוב איסור נבילה לא פקע אבל עכ"פ חשוב איסור נבילה עם איסור בב"ח בגדר איסור ב"א כמ"ש המהרש"ל שם דלמ"ד טומאה הותרה גם בנטמא מקודם ונעשה אח"כ בע"מ חשוב איסור ב"א לגבי קרבנות ציבור ולפ"ז י"ל לפמ"ש בשו"ת הג' מא"ס מסאטיניב ז"ל להבין סברת ר"י דאמר ח"ש אסור מה"ת פ"ג דחזי לאיצטרופי איסורא קאכיל הפונגה דהיתר לא ישוב להיות איסור וא"נ דעד גמר הכזית ה"י היתר גמור שוב לא יוכל בגמ' להיות איסור וע"כ דגם מעיקרא באוכלו חצי זית הוא חלק מן האיסור ושוב יש בו עכ"פ איסור תורה.

אף כ"ז א"נ דחשוב איסור חפצא ע"כ דגם משהו הראשון יש עליו שם איסור ואסור מה"ת אבל א"נ דכל איסורין הם רק איסורי גברא א"כ י"ל דח"ש היא היתר גמור דגם בגמר הכזית איסורו רק על הגברא.

וכ"ז שלא אכל פזיזת לא אסרה התורה והארכתי בזה הרבה בחידושי ולפיי"ז ניתא דרק לדידן דס"ל כר"י דח"ש אסור מה"ת. ע"כ משום דהוי חלק מן האיסור פסברת הג' מוהא"ס מסאטיניב ז"ל.

וא"כ ע"כ דס"ל פל איסורין הם איסורי חפצא וא"כ גם ביטל איסור הוי בגדר דיחוי' א"כ שפיר יש ללמוד טכ"ע מגע"נ. ואין לומר דהגעלה היא מחשש איסור בב"ח דהא איסור בב"ח לא חל על איסור נבילה ואף דמשום איסור נבילה טע"כ לאו ד"ת מ"מ פיון דהוא רק משום ביטול והכא שבלא"ה יאסור משום בב"ח שוב איסור נבילה לא פקע וממילא לא חל איסור בב"ח ואף שי"ל דחשוב איסור ב"א דהא בלי איסור בב"ח הי' גם איסור נבילה פקע מ"מ פיון דביטול למ"ד דחשוב איסור חפצא הוא רק בגדר דיחוי' א"כ חשוב איסור נבילה קדים כמ"ש המהרש"ל ושוב לא חל איסור בב"ח ושוב נשמע מגעל"נ דבכל איסורין טכ"ע ד"ת.

אבל הכא בש"ס הוא מימרת ר"ל דס"ל ח"ש מותר מה"ת ע"כ דס"ל פל איסורין הם איסורי גברא. א"כ שוב ע"י ביטול הוי היתר גמור.

א"כ לדידן א"א ללמוד טכ"ע מגע"נ דהא י"ל דהגעלה הוא מחשש שפא ביטול העפוי"ם בשר נבילה והישראל חלב ובב"ח לכ"ע טכ"ע ד"ת. ואף שי"ל דלא חל איסור בב"ח על איסור נבילה מ"מ פיון דמצד איסור נבילה טע"כ לאו ד"ת שוב חל איסור בב"ח.

ואף שי"ל דהא אף א"נ טע"כ לאו ד"ת מ"מ הוא מדין ביטול. , והכא דבלא"ה יאסור משום בב"ח שוב איסור נבילה לא בטל וכסברת רב"א לענין גיד של קודש אבל פיון דלר"ל במקום דבטל הוי היתר גמור א"כ בלי איסור בב"ח הי' חשוב היתר גמור דאיסור נבילה פקע לגמרי ע"י ביטול ושום נהי דע"י איסור בב"ח גם איסור נבילה לא בטל מ"מ חשוב איסור ב"א ושוב לא נשמע כלל דטכ"ע ד"ת בשאר איסורין די"ל דהחויב הגעלה הוא מחשש איסור בב"ח וא"כ אי ר"ל יסבור טע"כ ד"ת ע"כ דיליף ממשרת ושוב יהי מלקות ג"כ ושפיר קאמר הש"ס דנשמע דר"ל ס"ל טכ"ע לאו ד"ת דאי סובר טכ"ע ד"ת ע"כ דחייב מלקות ג"כ ומינושב שפיר קושית הגרע"א ז"ל וז"ב: ה] עוד י"ל בשוב קושית הגרע"א ז"ל על דרף הנ"ל דבאמת היכי אפשר ללמוד טע"כ מגע"נ שפא הטעם משום חשש שפא ביטול העפוי"ם בשר נבילה והישראל יבשל חלב אף י"ל דלא יחול איסור בב"ח על איסור נבילה אף דמצד איסור נבילה טכ"ע לאו ד"ת מ"מ עיקרו משום ביטול ברוב והסברא דאין רצון התורה שמיעוט איסור יגבור על רוב היתר וא"כ הכא דאי יתבטל איסור נבילה יאסור משום בב"ח שוב בכה"ג לא פתבה התורה דין ביטול ושוב נשאר איסור נבילה ולא יחול איסור בב"ח ול"ח ב"א דביטול הוא רק דיחוי' וחשוב נבילה קדים.

אף עיקר סברת בעל ח'י הרי"מ דביטול הוא משום דא"א לאסור רוב היתר בשביל מיעוט איסור. כ"ז היא דנקא למ"ד איסורין אין מבטלין זא"ז שפיר י"ל דרק איסור בהיתר בטל דהתורה לא רצתה להפסיד רוב היתר בשביל תערוכות מיעוט איסור.

ממילא היכי דגם ע"י ביטול יתעורר איסור אחר שפיר לא בטיל וא"כ שפיר נלמד טכ"ע מגע"נ וי"ל דהוי רק עשה. אבל הש"ס שפיר קאמר לר"ל דס"ל איסורין מבטלין זא"ז

אף דל"ש סְבֵרַת בַּעַל חַי' הַרִי"מ דְּהָא בְּשָׁנַי אִיסוּרִין בְּלֵא"ה יֵשׁ עָלָיו אִיסוּר וְעַכְצ"ל דְּמִיעוּט לְגַבֵּי רִנְבָא כְּמֵאן דְּלִיתָא.

א"כ אַם אַפ"ה יִסְבֹּר טכ"ע ד"ת ע"כ דא"א לְלַמּוּד מַגַּע"נ דִּי"ל שֵׁם הַטַּעַם מְחַשֵּׁשׁ בִּישָׁל בְּב"ח וְלֹא שְׂיִיגָה לֹמַר דְּלֵא נְחוּל עַל אִיסוּר נְבִילָה ז"א דְּאִיסוּר נְבִילָה בְּטַל בְּרִנְבָא אִיסוּר דְּע"כ יִאָסוּר מִשּׁוּם בְּב"ח וְל"ש סְבֵרַת חַי' הַרִי"מ מ"מ לֹא גָרַע מִתְעַרְבוּת אִיסוּר בְּאִיסוּר דְּג"כ בְּטַל בְּרִנְבָא וְשׁוּב לֹא נִשְׁמַע טכ"ע מַגַּע"נ.

וְאִם אַפ"ה יִסְבֹּר טע"כ ד"ת ע"כ דְּנִילָף מִמְּשַׁרְתָּ וְשׁוּב לֹקָה ג"כ וּמַמ"נ קְאָמַר הַש"ס דְּצָרִיף לְהִיּוֹת חֲזִיב מְלָקוּת אוֹ מִשּׁוּם דְּאִיסוּרִין אִין מְבַטְלִין זֵא"ז אוֹ מִשּׁוּם טכ"ע וְא"ש הַפֶּל פְּסִיד: ו] בַּש"ס פְּסָחִים ד"ו ע"ב פְּרִיף הַש"ס וְכִי מִשְׁכַּח לָהּ לְבַטַּל וּמִשְׁנֵי דְלִמָּא מִשְׁכַּח לְבַתֵּר זְמַן אִיסוּרוֹ וְלֹא מְצִי מְבַטַּל דֵּא"ר אֶלְעָזָר שְׁנֵי דְבָרִים אִין בְּרִשׁוּתָן שֶׁל אָדָם וְעֲשָׂאוֹ הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ הֵן בְּרִשׁוּתוֹ.

וְנִבְטְלוּ בְּשִׁית וּמִשְׁנֵי כִּינּוֹן דְּאִיסוּרָא דְּרַבְּנָן טְלָהּ כְּדֹאֲרֵינָתָא דְּמִי' וְלֹא מְצִי מְבַטַּל דֵּא"ר גִּינְדֵל אִינְר חֲזִיבָא בְּר יוֹסֵף אָמַר רַב הַמְּקַדָּשׁ מִשְׁשׁ שְׁעוֹת וּלְמַעְלָה א"ח לְקִידוּשִׁין וּבַש"ס שְׁם דְּכ"א קְאָמַר אֵהָא דְחִנּוּן בְּמִתְנִי' עֵבֶר זְמַנּוֹ אִיסוּר בְּהִנְאָתוֹ ל"צ לְשְׁעוֹת דְּרַבְּנָן דֵּא"ר גִּינְדֵל אָמַר ר' יוֹחָנָן הַמְּקַדָּשׁ מִשְׁשׁ שְׁעוֹת וּלְמַעְלָה א"ח לְקִידוּשִׁין וְקָשָׁה מְדוּעָה הֵכָא הַמִּימָרָא בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן וְשֵׁם בְּד"ו מְבִיא הַמִּימָרָא בְּשֵׁם רַב.

וְקוֹדֵם שְׁנִבּוּא לְתַרְצ' ד"ז נְקִדִים מַה שְׂיִישׁ לְהַעִיר עַפ"י הַנּוֹדַע סְבֵרַת בַּעַל בְּרַכַּת אַבְרָהָם שְׁרוּצָה לְחַדָּשׁ דְּלִמ"ד חֲמִץ הוּא מִהַנְּשַׁרְפִים י"ל דְּיוֹעֵיל בִּישׁוּל אִיסוּר דְּהָא יוֹכֵל לְהַנּוֹת מְאָפְרוֹ וְחֲשׁוּב כְּאֵילוֹ יֵשׁ לוֹ זְכוּת בְּהֶאֱפָר וְשׁוּב מוֹעֵיל בִּישׁוּל.

וְהַגַּם שֶׁכ' הַרְשָׁבָא ז"ל קִידוּשִׁין נ"ז דִּי"ל דְּנִהֵי דְּיוֹכֵל לְהַנּוֹת מְאָפְרָן מ"מ חֲשׁוּב בְּכָלֵל דְּשִׁלְב"ל וְאֵע"פ דְּכָל שְׁבִידוֹ לֹא כְּמַחְסָר מַעְשָׂה דְּמִי מ"מ בְּדָבָר שְׁהַגוּף מִשְׁתַּנָּה חֲשׁוּב כְּפָנִים חֲדָשׁוֹת. אִף כְּתַבְתִּי בְּסַפְרֵי ח"א ס' צ"ט דִּי"ל כִּינּוֹן דְּמַחְסָב לְשַׁרְפוֹ כְּדִי לְקַנִּים מְצוֹת תַּשְׁבִּיתוֹ שׁוּב י"ל כָּל הָעוֹמֵד לְשַׁרְפוֹ כְּשַׁרְפוֹ דְּמִי וּבְמִידֵי דְּמַצָּנָה אֲמַרִּין כָּל הָעוֹמֵד כַּמ"ש הַתּוֹס' סוּטָה דְּכ"ה וְא"כ שְׁפִיר חֲשׁוּב בְּרִשׁוּתוֹ.

וְהִנֵּה עוֹד כ' בְּבְרַכַּת אַבְרָהָם שְׁם דִּי"ל דְּב"י אִינוּ חִידוּשׁ דְּחֲשׁוּב שְׁלוֹ לְפִי שְׁיוֹכֵל לְהַנּוֹת מְאָפְרָן אִף בְּאֲמַת י"ל דְּחֲשׁוּב דְּשִׁלְב"ל רַק שִׁי"ל דְּמַפְּח דְּמַצָּנָה לְשַׁרְפוֹ אֲמַרִּין כָּל הָעוֹמֵד וְכ"ז אַחַר דְּגִילְתָּהּ הַתּוֹרָה דִּישׁ ב"י וְעוֹמֵד לְשַׁרְפוֹ א"כ הֵנּוּ כְּאֵלוֹ כְּבָר שְׁרָפוֹ וְיֵשׁ לוֹ זְכוּת בְּאֶפְרָר וּמִמִּילָא י"ל דְּמוֹעֵיל לְקִידוּשִׁין אֲבָל אַפְתִּי א"צ לְעַבְרָר בְּב"י דְּאִי לִיכָא ב"י שׁוּב אִינוּ עוֹמֵד לְשַׁרְפוֹ וְשׁוּב חֲשׁוּב אִינוּ שְׁלוֹ וְא"צ לְעַבְרָר בְּב"י.

אִף בְּאֲמַת כְּתַבְתִּי שְׁם דְּבְּאֲמַת עֲשֵׂה דְּתַשְׁבִּיתוֹ אִינוּ חִידוּשׁ דְּאִי לֹא הִי מְחֻנְיָב לְהַשְׁבִּיתוֹ שׁוּב הִי עוֹמֵד לְהַשְׁהוּתוֹ עַד לְאַחַר הַפְּסָח וְשׁוּב חֲשׁוּב גַּל"מ וּבְחֲמִץ עוֹבֵר ע"י זְכוּת גוֹרַם לְמִמּוֹן. וְהַגַּם דְּבַתֵּר דְּכְתַבָּהּ הַתּוֹרָה תַּשְׁבִּיתוֹ שׁוּב אִיסוּר לְשִׁהוּתוֹ וְל"ח גַּל"מ וְשׁוּב ב"י דְּחָל רַק בְּפָסַח שׁוּב הֵנּוּ חִידוּשׁ אִף שׁוּב אַחַר שְׂיִישׁ תַּשְׁבִּיתוֹ שׁוּב עוֹמֵד לְשַׁרְפוֹ וְשׁוּב חֲשׁוּב שְׁלוֹ ע"י זְכוּת הָאֶפְרָר וְשׁוּב י"ל דְּגַם אִיסוּר ב"י אִינוּ חִידוּשׁ וְשׁוּב י"ל דְּמוֹעֵיל בִּישׁוּל אִף לְאַח"ז אִיסוּרוֹ.

אף באמת י"ל כשיטת הריטב"א דהאפר חשוב הפקר והסכרא דאיסורי הנאה שצריכין לבערו חשוב הפקר ושוב אף האפר חשוב הפקר אף י"ל דאיסור דרבנן עכ"פ ל"ח של הפקר דחו"ל לא הפקיעו החפץ מרשות בעלים רק הטילו איסור על הגברא שלא להנות ממנו כמ"ש המפורשים דאיסור דרבנן חשוב רק איסור גברא ושוב י"ל דהאפר יהי חשוב שלו: והנה בגוף הדבר שכתבתי די"ל דבאפר אף דחשוב דשלב"ל מ"מ פניו דמפת המצנה עומד לשרפו הוי ככבר בא לעולם מצינו פעין זה בש"ס חגיגה ד"ד בכתביו עבד נהי דפטור מראי' משום שיש לו אדון אחר מ"מ למשנה אחרונה חייב בראי' דעומד לשחרר דמשחרר דמי וה"ה די"ל דכיון דעומד לשרפו מפת מצנה אמרינן דהוי ככבר שרפו ושוב חשוב שלו ע"י זכות הנאת האפר אף באמת היקשו מהא דגטין דמ"ב דמוכת דגם למ"א בהמית מי שחציו עבד די"ל דחייב ובתוס' חגיגה תירצו דשם כיון שמת אמ"ל דלא הי' עומד לשחרר אף בתוס' עירוכין תירצו דל"א כל העומד רק שם באמת צד חרות אין לו רק אדון אחד רק החסרון משום דרבו מעפבו מלעלות לרגל ולמ"א שוב אין מעפב ושוב חייב משום צד חרות ונצמח דעבד גמור אף במקום דכופין לשחרר אפ"ה לא יתחייב בראי'.

ומש"ה במקדש חציו עבד אלאחר שאשתחרר דכופין לשחררו ואפ"ה ל"מ הקידושין ודחשוב דשלב"ל ומש"ה מפורש בתוס' ב"ב דע"ט שי' הריב"ן דהא דלאחר שאשתחרר מייירי בכתביו ב"ח ובמקום דכופין רק לר"מ מהני דחשוב עבידי דאתי אבל לרבנן אפתי חשוב דשלב"ל וא"כ ה"ה בחמץ נהי דמצנה לשרפו מ"מ אפתי חשוב אינו שלו דזכות האפר חשוב דשלב"ל אף לפענ"ד הסתירה שיש מתוס' חגיגה לתוס' עירוכין תלוי בפלוגתא דבמתני' יבמות ד"ע מפורש דפצוע רכא נשיהן לא יאכלו בתרומה ואם לא ידעה משנעשה פצוע דכא הרי אלו יאכלו.

ובש"ס שם דע"ה קאמר ר"א מאן תנא משתמרת לביאה פסולה אכלה א"ר אלעזר במחלוקת שני' ור"א ור"ש הוא ור' יוחנן אמר אפ"ת ר"מ שאני הכא שפכר אכלה ור' אלעזר שפכר אכלה ל"א דאלת"ה בת ישראל שניסת לכהן ומת בעלה תאכל שפכר אכלה ור' יוחנן התם פקע קנייני' הכא לא פקע קנייני'.

ולתבין סברת ר"א דמביא ראי' מבת ישראל שניסת לכהן ומת. וכי לא ידע הטעם דשם פקע קנייני' אף י"ל הפנונה שפכר אכלה היינו שפכר הי' לה זכות לאכול תרומה לא פקע זכות לעולם: אף באמת י"ל פנונה אחרת בדבר עפ"י הנודע שי' כ"פ דאף דחונפת גדה אינה קונה דוקא שם דאח"ז יהי' לה היתר א"כ בנודאי אין דעתו לבוא עלי' באיסור ודחשוב חופה שאינו ראי' לביאה אבל בפסולות ע"כ דעתו לבוא עלי' באיסור ושוב לדין חשוב בכלל ראי' לביאה וכמ"ש בתוס' ביצה די"ב דמי שרוצה לאכול איסור חשוב לגבי דידי' צורף ועיין בפמ"ג בפתיחה כוללת דמבשל איסור דרבנן ביו"ט ודעתו לאכול דחשוב או"נ ועיין שו"ת זכרון כהנה דמש"ה קנה חמץ בפסח לוקה אף דאין זכי' בא"ה מ"מ פניו שרצונו לעבד איסור חשוב לגבי דידי' כהיתר ויש לו בו קנן ועיין שו"ת מהר"ם מינץ החדש מ"ש בישוב קושית התוספת קידושין נ"א א"כ לפ"ז בשלמא בכה"ג שקידש אלמנה או פצוע דכא שקידש אשה ע"כ דעתו לבוא עלי' באיסור דבלא"ה לא היו חל הקידושין דהוי קשאמ"ל פקושית התוס' קידושין ול"ש תירץ של מהר"ם מינץ

שפיר חשוב משתמרת לביאה פסולה ולא אכלה אבל הכא שנשאה בהיתר א"כ אמרינן דאין דעתו לבוא עלי' באיסור ושוב ל"ח משתמרת לביאה פסולה אף סברת ר"א דא"נ זה הטעם משום שאין דעתו עוד לבוא עלי' באיסור א"כ נכופו אותו לגרשה דל"מ לשי' התוס' נבחים בחד תירוץא דבאשה שזינתה פנין דאין יכול לדור עמה כופין אותו לגרש א"כ ה"ה הכא דנכופו אותו לגרש ואף לשי' השני דאין לכופו לגרש מ"מ כ' בנוב"י דכ"ז בזינתה ברצון דבפשיעתה נאסרה עליו שפיר אין כופין לגרש אבל בזינתה באונס דלא פשעה במה שנאסרה עליו כופין לגרש מכ"ש הכא דמצידו נאסרה עליו שפיר נכופו אותו לגרש ושוב אמרי' דעומד לגרש הוי ככבר פקע קנייני' ודמי לאשת פהן שמת בעלה א"כ זה סברת ר"א דלר"מ משתמרת לביאה פסולה לא אכלה א"כ ממ"נ א"נ הסברא שפבר אכלה כפשוטו דאם פ"א הי' לה זכות לאכול תרומה לא פקעזכותו מעולם א"כ נימא אף במת בעלה תאכל דא"נ דשם לא אכלה דל"ח אשת פהן א"כ הכ"נ פנין דע"כ צ"ל דאין דעתו לדור עמה באיסור א"כ שוב נכופו לגרש והוי ככבר פקע קנייני' ור' יוחנן ס"ל דבאמת במת או גירשה לא אכלה רק הכא כ"ז שלא גירשה אף דנכופו לגרש אפ"ה ל"ח ככבר גירשה והא דחציו ב"ח חייב בראי' העיקר משום דצד חרות אין לו רק אדון אחד נשמע דר' יוחנן ס"ל דאף במקום דעומד לשחרר ל"ח כמשוחרר וה"ה דבעומד לגרש ל"ח ככבר גירשה.

וה"ה דאף דעומד לשרוף אפ"ה, כ"ז שלא שרפו חשוב אינו שלו אף שיוכל להיות לו זכות בהאפר ע"מ חשוב דשלב"ל. ועפ"ז הפל ניחא דבדף כ"א מפורש במתני' עבר זמנו אסור בהנאתו ומסיק בש"ס דלא נצרכה רק לשעות דרבנן וכוננת המתני' דגם בשעה ו' אין לו שום הנאה בחמץ אף לענין קידושין דהי' הו"א דבאמת יוכל לקדש דיוכל להנות מאפרן ומשום דעומד לשרוף ל"ח דשלב"ל ואף שי"ל דהאפר חשוב הפקר מ"מ ס"ד דהש"ס דכ"ז בשעה ז' דאסור מה"ת אז חשוב הפקר וממילא גם האפר חשוב הפקר.

אבל בשפה ו' דמותר מה"ת עכ"פ ל"ח הפקר ונהי די"ל דכיון שהאשה לא תוכל להנות בו א"א להתקדש בו מ"מ ס"ד דהש"ס דתהי' מקודשת משום שתוכל להנות מאפרו ול"ח דבר שלב"ל וע"ז מביא דברי ר' גידל בשם ר' יוחנן דקאמר דגם בשעה ו' אינה מקודשת דלר' יוחנן לשיטתו סבירא לי' דאף בעומד לגרש אפ"ה לא חשוב ככבר גירשה וה"ה דל"א פל העומד לשרוף פשוט דמי שוב חשוב זכות האפר דבר שלב"ל ול"מ בקידושין משום הכי אף בשפה ו' אינה מקודשת אף הכא בדף ו' ס"ד דהש"ס דגם אח"ז איסורו מועיל בפיטול די"ל דפ"י זכות האפר חשוב שלו ולא חשוב דשלב"ל משום שמצונה לשורפו והוי ככבר שורפו וע"ז משני הש"ס דמצינו ר"א אומר שני דברים אינו ברשותו ור' אלעזר לשיטתו דסבירא לי' שם ביבמות דהכי דכופין לגרש הוי ככבר פקע קנייני' וא"כ הכא דעומד לשרוף מפת העשה דתשביתו דבלא"ה הי' חשוב גורם למזון ושוב אמאי קאמר שני דברים אינו ברשותו הא יש לו זכות האפר ומכח זה עובר בב"י ועכ"ח צ"ל דהאטר חשוב של הפקר ומש"ה ל"מ בפיטול אחר זמן איסורו דנהי די"ל דכיון דעומד לשרוף הוי ככבר שרפו ויש לו זכות בהאפר מ"מ האפר ל"ח שלו רק של הפקר וע"ז פריף הש"ס ולבטל בשית פנין דהשתא קאי לר' אלעזר ולדידך זכות האפר ל"ח דשלב"ל וצ"ל דהא דחשוב אינו שלו משום דא"ה חשוב של הפקר וגם האפר הוי הפקר וע"ז ס"ד דבזמן שאינו אסור רק מדרבנן עכ"פ ל"ח של הפקר.

ונהי דהיכי דלא תוכל להנות ממנו אינה מקודשת אבל הכא תוכל להנות מן האפר ומפח המצנה הוי פאלו הוא פבר אפר וע"ז לא מצוי להביא מהא דאמר ר' יוחנן המקדש משש שעות אינה מקודשת די"ל דרב ר' יוחנן לשיטתו דס"ל דאף דבמקום דעומד לגרש ל"ח פכבר גירשה וה"ה דעומד לשרוף ל"ח פשרוף א"כ לכה"ל מ"מ בקודשה בשעה ו' משום דלא תוכל להנות ממנו וזכות האפר חשוב דשלב"ל אף השתא דקאי לר' אלעזר דס"ל פל העומד א"כ זכות האפר ל"ח דשלב"ל א"כ יועיל בטיפול לאחר שעה ה'.

ומשני דמצינו ר' גידל בשם רב בשעה ו' אינה מקודשת ולרב תיקשוו הא תוכל להנות מהאפר ואף שאפשר דקאי בסברת ר' יוחנן דל"א פל העומד אבל רב ס"ל בב"מ דט"ז אדם מקנה דשלב"ל ושוב לא שניף תירץ הרשב"א ועכ"ח צריך לומר דגם בזמן האסור רק מדרבנן אפ"ה חשוב של הפקר דגם איסור דרבנן לשיטת פמה פוסקים חשוב איסור חפצא ושוב ל"מ אף אם יקדש אחר שפבר נעשה אפר משום דהאפר חשוב של הפקר.

וא"ש מה דהכא דקאי לר' אלעזר הוצרך להביא המימרא בשם רב ומינשב הפל בס"ד פתבתי י' למב"י יומא דהלולא דרבינו הגה"ק מצאנו זי"ע: מודעה רבה. פל מקום שנאמר בספרי שם עפ"ם או נכרי, הפוננה על העמים הקדמונים אשר לצבא השמים הי' עובדים.

המחבר סימן א' לכבוד הרב הגאון האמיתי המפורסם וכו' מו"ה אליעזר דייטש (שליט"א) ז"ל האבד"ק באגיהאד יצ"ו. אחדשכה"ג בדבר שאלתו באיש א' שמת בלי זש"ק ונפלה אשתו לפני אחיו ליבום וחלץ לה נאח"פ נודע שהנפטר הי' לו פילגש שלא ע"י קדושין וילד ממנה ונולד וכמה שנים הי' דר עמה ופרנס אותה וגם אח"כ אף פשגירשה מביתו הי' שולח לה על פרנס' עבודה ועבור הי'ילד וכעת האשה החלוצה הנ"ל נשתדקה לכהן ונסתפק כה"ג אם להתייר לה לשא לכהן ומורא יעלה על ראשו פן ישאו זא"ז אף אם לא נתיר להם וגם יש עוד חשש שתצא לתרבות רעה זה תורף השאלה, והנה כה"ג פתב לחוש בזה שפא פיון שלא נשא את הפילגש בחו"ק כד"ת א"כ יש לחוש פמו דאפקרה את עצמה לגבו הכא נמי אפקרה נפשה לאחרים ואולי הנוולד לא הי' ממנו.

ועוד אף אם באמת הי' בנו מ"מ פאן דבשעת החליצה לא ידענו אם הי' לו פילגש בזנות וגם אם הי' לו ונולד וממילא הוחזקנו אותה בחליצה גמורה וא"כ י"ל דהוי פניצא עליה קול חלוצה דאסורה לכהן לשי' הראב"ד פי"ד מהא"ב.

ועוד יש לחוש שפא יהי אנשים אשר לא ידעו אם יש לו בן ויסברו שהיא חליצה גמורה ויראו שאשתו ניסת לכהן וא"כ יסברו שחליצה מותרת לכהן וכדמצינו בש"ס יבמות דקי"ט ובאה"ע סימן קנ"ו ביצאה צרתה למדה"י דלא תחליץ דשפא יתברר דילדה צרתה ונולד ש"ק ונמצא אתה מצריכה פרוז לפהונה זה תורף החששות שכתוב כה"ג בזה.

והנה בגוף החשש מפח שיצא עלי' קול חליצה העיר כה"ג מיבמות דל"ה בחולץ ליבמתו ונמצאת מעוברת וילדה אח"כ ונולד ש"ק דמותרת לכהן ולשיטת התוס' מיירי התם אף בלא הפיר עוברת וא"כ הרי לא הי' לנו שום ספק בשעת החליצה שלא יועיל החליצה ואפ"ה פשנתגלה אח"כ שהי' חליצה בטעות מותרת לכהן א"כ ה"ה בנ"ד אמ"ל שהי' חליצה בטעות ושריא לכהן עכת"ד ה"ג לענ"ד באמת יש לחלק דשם עכ"פ נחלצה תוך

ג"ח ונהרי חו"ל אסרו לחלוץ תוך ג"ח דשמא מעוברת היא וא"כ כ"ז שלא נתגלה ע"י אליהו יש באמת ספק בגוף החליצה אי יועיל החליצה דשמא ותברר אח"כ שהיתה מעוברת אז א"כ ל"ח עדיין בכלל יצא עליה קול חליצה וישפיר אמרינו אח"כ דמותרת לכהן הואיל דאמ"ל שהי' חליצה בטעות אבל בנ"ד הרי נחלצה כד"ת אחר ג"ח ובשעת החליצה לא נודע לנו כלל מזה שהי' לנו לחוש עליו שמא יש לו זונה וכו' הרי י"ל אוקמה גברא בחזקת פשרות וגם סתם מונה מתהפכת ומונה שלא תתעבר א"כ אז בשעת החליצה הי' לנו בירור שתועיל החליצה ושתהי' אסורה לכהונה א"כ חשובה שפיר יצא עלי' קול חליצה וישפיר י"ל דאסורה לכהן.

איברא דיש להצדיק דברי כה"ג דגם הכא י"ל אמ"ל שהיה חליצה בטעות הואיל דעיקר הטעם דיצא עליה קול חליצה דאסורה לכהן עיקרו מפאת שישטעו העולם דחלוצ' מותרת לכהן א"כ י"ל כמו דמצינו בגט ע"ת ולא נתקיים התנאי דשריא לבעלה אף אם הוא פהו ול"ח שמא נאמרו דכהן מותר בגרושה הואיל דאף ריח הגט פוסל לכהונה נהי דהתם י"ל דתיכף בשעת הגט הי' ספק שמא לא יתקיים התנאי וממילא לא תהי' גרושה מ"מ עכ"פ גם התם עכצ"ל משום דאמ"ל שלא חל הגט וע' רש"י ותוס' כתובות ד"ט ע"ב לענין כל היצא למלקמה גט פרישות הי' פותב לאשתו עיי"ש עכ"פ חזינו דבמידי די"ל אמ"ל ל"ח שישטעו העולם א"כ מכ"ש בחלוצה לכהן דהוי רק דרבנן בנודאי די"ל אמ"ל.

ואי דתקשי מהא דיצאה צרתה למדה"י התם שאני הואיל דרוב נשים מתעברות ויולדות א"כ פטורה מחליצה ואם נאמר לה לחלוץ א"כ תיכף ידעינו שנצטרף אח"כ להכריזה לכהונה הואיל דרוב מסייע דפטורה מחליצה א"כ י"ל דהא דאינה חולצת הוא מטעם דאסור לגרום מ"ע לכתחילה וכהא דאסור לבשל בשר בחלב שקדים בלי הנחת שקדים אבל בנ"ד דבשעת החליצה הרי לא ידענו כלל אם יש לו בן ושהי' מוכרחים להכריזה לכהונה א"כ שפיר בזה בשעת החליצה לא הי' שייך שום מ"ע שלא לחלוץ ורק אח"כ כשנתגלה שהי' לו בן נתברר שלא היתה צריכה חליצה שוב אמרינו אמ"ל שהי' חליצה בטעות ומותרת לכהן: וראי' לזה מהא דיבמות דקי"ח וש"ע אהע"ז סימן קנ"ו סעיף י"ב באמרה מת בעלי ואח"כ מת בני הניתן לי במדה"י שכתב המחבר דאם היתה גרושה שאינה ראויה לכהן דאינה חולצת וכתב הב"ש סקי"ז בשוב דברי הרי"ף שלא הביא חילוק זה לפי דהכא מיירי שיצאה לבדה והיתה בחזקת זקוקה וגם השתא הרי מת גם הבן א"כ אין לנו שום נדנוד ספק לפוטרה מחליצה הואיל דבזה אין לנו רוב לסייע שנימא שמת הבן אחרי מיתת הבעל וממילא לא הי' לנו אז ספק שמא יתברר שלא היתה צריכה חליצה ואם באמת יתברר אח"כ שמת הבן אחר הבעל שפיר תהי' מותרת לכהן ועיקר האיסור לכהן הוי רק מפח מ"ע לכתחילה א"כ במידי דבשעת החליצה ליכא שום ספק שלא תועיל החליצה שפיר ל"ש לאסור מפח מ"ע ואחר החליצה שוב תהי' מותרת מפח אמ"ל עיי"ש נשמע מדבריו ככל הרעיון שכתבתי וז"ב: עתה נביא לענין המבואר במתני' יבמות דל"ה אין הגולד של קיימא אסור בקרובותיה ונפסלה לכהונה והקשו בתוס' דהא תוך ג' ל"מ החליצה וכתבו בחד תירוץ דכיון דמה"ת מהני החליצה שפיר אסור בקרובותיה ועוד תירצו דגם מדרבנן בדיעבד מהני החליצה עיי"ש ובתוי"ט שם מובא רק תירוץ השני וצ"ב: ונלע"ד לומר עפ"י הנודע שיטת הרמב"ם ז"ל דחמץ חשוב דשיל"מ אף דאסור גם אחה"פ מדרבנן עכ"פ מ"מ ביאר הר"ן פסחים ד"ל בטעמו

דמחנמרת חז"ל א"א לצמוח גולא לעגנו ד"ת וקר"ן ז"ג השיג עליו דכינו דכל הא דדשיל"מ לא בטל הוי רק מדרבנן א"כ דרבנן מהני לדרבנן וכסברתו מפורש בתוספות חולין דע"ג לעגנו הכשר בשחיטה עיי"ש ועיין ברמ"א אה"ע סימן מ"ב לעגנו קדושי דרבנן לפני פסו"ע דרבנן ע"ש: והנה בהא דמבואר בש"ס יבמות דכ"ו בנפלו ב' אחיות ליבום דאם אחת אסורה עליו מפת שניות חולצת ולא מתייבמת אף דכל עיקר הא דזיקה פכנוסה הוי רק דרבנן והכא פינו דהיו חסורה מפת שניות א"כ מדרבנן אינה זקוקה ואפ"ה אינו מתייבמת ונשמע מזה פשיטת הרמב"ם דע"י חנמרת חז"ל אין לצמוח גולא אף לעגנו דרבנן וא"כ י"ל דשני תירוצי תוס' הג"ל פליגי בסברת הרמב"ם וקר"ן הג"ל דבתירוץ א' ס"ל דכינו דמה"ת מהני חליצה תוך ג' א"כ ל"מ להקל אף דכל איסור חליצה לכהן וגם קרובי חליצה אינו רק מדרבנן אפ"ה ל"מ להקל ובתירוץ ב' ס"ל פסברת קר"ן דרבנן מהני לדרבנן ואם הי' חליצה תוך ג' פסול בדיעבד עכ"פ מדרבנן שוב הי' מועיל להקל בדרבנן בחליצה לכהן ולקוף נדחקו דדיעבד גם מדרבנן מהני חליצה תוך ג' ושוב א"א להקל גם בדרבנן א"כ התוי"ט דקאי אליבא דהלכה דחמין נ"הדשיל"מ ועכצ"ל משום דאסור אחז"פ מדרבנן ונשמע פסברת קר"ן דרבנן מהני לדרבנן לקוף הביא התוי"ט רק תי' ב' שבתוס' נדוק היטב.

בחזון להג"ל דעכ"פ בחליצה תוך ג"ח ונתברר אח"כ שהי' נולד של קנימא דמותרת לכהן הואיל דאמ"ל שהי' חליצה בטעות וה"ה ביצאה צרתה למדה"י אף אם תחלוץ אם תברר אח"כ שצרתה ילדה נולד מותרת לכהן והא דקתני התם לא תחלוץ הוי רק משום מ"ט לכתחילה אבל הכא דבשעת החליצה לא הי' לנו שום ספק שלא תועיל החליצה ושיהי' נצרך אח"כ להכריז לכהונה א"כ בשעת חליצה אין לנו שום מ"ע ואח"כ פשנתגלה שיש לו בן ממילא אמרינן אמ"ל דהי' חליצה בטעות ושפיר מותרת לכהן וז"ב: ובגוף הדבר שהביא כה"ג שיטת הראב"ד דיצא קול חליצה חוששין באמת באה"ע סי' נ' סעיף ה' ברמ"א פוסק דל"ח לקול חליצה ובב"ש סקי"ב פתב דקיל טפי מספק חליצה דבס' חליצה אסורה.

עכ"פ לכתחילה לכהן ובקול חליצה אף לכתחילה מותרת דקול לא הוי אף בגדר ספק ולשי' הראב"ד קול שהחזק בב"ד חשיב כבירור עיי"ש א"כ י"ל בנ"ד שנתברר שהי' חליצה בטעות גם הראב"ד מודה דל"ח לקלא הואיל דנתברר שהי' חליצה בטעות וע' תוס' פתובות דכ"ו שכ' דלעגנו דרבנן לכ"ע מבטלין קלא ומש"ה ביצא קול ב"ג ואח"כ יש תרי ותרי דעכ"פ מותר בתרומה דרבנן עיי"ש וז"ב והנה כת"ה העיר בעגנו מי שהי' במדה"י ונודע שמת והי' לו בנים פאן ומתו ויש ספק שפא מת הוא קודם בנו דאפ"ה צריכה חליצה ואסורה ג"כ לכהן אף דיש ספק שפא מת הבעל קודם ולא הי' צריכה חליצה והגוית רק ס חליצה אפ"ה י"ל בגוונא דינעינין מתי מתו בניו רק הספק בזמן מימת האב א"כ חזקת חי של האב מסייע דהשתא הוא דמת וגם חא"א מסייע דהי' חא"א עד עכשיו ושוב הי' החליצה פדת עכ"ד כה"ג: והנה לכאורה יש לדין בדרביו דאיך אפשר לאוקמה בחזקת חי הרי מת לפניך אף באמת כ"ז לשיטת הטו"ז ביו"ד סי' שצ"ז אבל לשי' הש"ך שם אף דמת לפנינו אפ"ה אמרי' השתא הוא דמת וא"כ הוי סדר נגד ח"א דלחומרא ואף דלכאורה יש לתמוה מהא דספק אם גט קדם למיתה קי"ל דצריכה חליצה וכתב קר"ן משום דמת לפנינו חוששין שפא מת מקודם ועיין בשעה"מ

הלכות מקנאות אף באמת ז"א בשלמא התם דנגד התקנת חי יש תקנת זקוקה ליבום שפיר אמרי' פיון דהתקנת חי איתרע ע"י שמח לפניו א"כ פכר כתב בהג"ה אמ"ב אה"ע סי' י"ט דתקנה דאיתרע ל"ח בירור ושוב אדרבא חוששין לחומרא מפח התקנת זקוקה אבל הכא אדרבה התקנת חי וגם חא"א מסייע דהשתא הוא דמת א"כ לשיטת הריב"ש דזה חשיב ב' תקנות בנודאי נחא ואף לשי' הנוב"י דהואיל דהוי מקנאות ל"ח בכלל ב' תקנות אבל עכ"פ החא"א מועיל בזה כמו התם התקנת זקוקה ושפיר אמרי' דהתקנת חי בתוקפו עד עכשיו ושפיר אסורה לכהן אבל באמת באם יתברר אח"כ דהבעל מת קודם שפיר תהי' מותרת לכהן וז"ב: עתה נבוא לחשב השני מצד שלא דר עם הפילגש בגשואין רק בזנות וכל העולם ידעו שנוהג עמה כמנהג אישות והחזיק אותה ואת הילד בביתו מי נימא דחשיב ע"י זה כבירור שהיא בנו וממילא פטורה מחליצה או ניהוש שמא זינתה גם עם אחר והנה לפי"מ דמבאור בב"ש סקט"ו יש בזה ג' שיטות ושיטת הנמ"י דאף דמיוסדת לו מ"מ חוששין שמא זינתה גם עם אחר והולד הוא מאחר ושיטת הרא"ש בהודה מעצמו שפא עלי' ל"ח שילדה מאחר ושיטת הרמב"ם כפי הבנת הה"מ בדבריו עכ"פ במיוסדת לו מהני אף לפנטרה מיבום ול"ש שמא הולד מאחר, וע' שו"ת רח"כ אה"ע סי' ט"ו שהשיג על הה"מ הנ"ל ופירש בהבנת דברי הרמב"ם דלענן חליצה אף במיוסדת לו מחמיר הרמב"ם.

ורק לענן ירנשה מועיל הודאותו הואיל דכתיב יכיר וכן כ' בספר ש"ש להקצה"ח ז"ל וא"כ י"ל אף להרמב"ם דמחמיר לענן חליצה ויבום מ"מ לפימ"ש בב"ש שם דעכ"פ בתרומה בזה"ז דהוי רק דרבנן מקילין מפח סד"ר לקולא וה"ה בארוסה שעברה פיון דס' ממזר מותר מה"ת ואף ברוב פסולין פיון דרוב ל"ח בירור מותר מה"ת בס' ממזר וכמ"ש בפנ"י קידושין דע"ג ובש"ש פ"ק א' ושוב לענן דרבנן מקילין ולפי"ז נ"ל בד"ד דנחליצה ואם נוסף לכהן לא תצא הואיל דהוי רק ס' חליצה וחליצה לכהן לא הוי רק דרבנן י"ל סד"ר לקולא: איברא דיש לעורר בשלמא בהא דיבמות דכ"ד בשנים שקידשו ב' אחיות ומתו דמעולם לא היה לנו לדון לענן איסור תורה דהא הנשים בנודאי צריכות חליצה או מאחים של זה או משל זה ובכה"ג דהוי ספק דסתרי אהדדי לכ"ע ס' ד"ת מה"ת לחומרא ורק בס' ממזר חידוש המהרי"ט דגילתה התורה דמותר אף בסתרי אהדדי פגון להתירו בבת ישראל וממזרת אבל בעלמא אסור בסתרי אהדדי וכדומה כ' בר"ן שיליהי פסחים בהא דאמרו לה תרי פסא קמאי ואמרי לה בתראי דל"ש לומר סד"ר להקל פיון דא"א להקל בתרנוניהו דהוי סתרי אהדדי לכך מחמירין בשניהם עיי"ש ועיין במלמ"ל פ"א ממגילה מ"ש בזה א"כ היכי דנחלצו מאחיו של אחד וקדם השני וכןס"ה אף דהוא פהו לא תצא פיון דלידת הספק הוי רק עכשיו אי שריא לכהן או לאו שפיר אמרי' בס' חליצה לכהן דהוי רק מדרבנן דאזלינן לקולא אבל הכא שיש לו בן מפנויה א"כ אם לא ניהוש שזינתה עם אחר תהי' אשתו מותרת לשוק אף בלא חליצה א"כ ספק זה אי זינתה עם אחר או לא נוגע לענן איסור תורה א"כ אף אחר החליצה נהי דהשתא ליכא נ"מ רק לענן פהו דהוי רק דרבנן אפ"ה א"א לומר סד"ר לקולא פיון דדמי להא דסי' ק"י בספק דרוסה שנתערב באחרים דאסור מפח דהוי ס' בנתגלגל וז"ב: ובזה י"ל קושית התוס' שם בהא דמת תוף שלושים ונתקדשה לכהן אינה חולצת והקשו בתוספות אמאי לא תחלוץ הא ס' חליצה שריא לכהן ועפ"ז נחא דהרי הכא נולד הספק קודם

החליצה ונוגע הספק גם לענין ד"ת ואם מחמירין בד"ת ונבוא אח"כ להקל שתשאיר תחת הפה מפת סד"ר לקנלא שוב חשיב כנולד הספק בד"ת דאסור גם אח"כ אף שנוגע רק לדרבנן ואף דהכא לא דמי להא דס' דרוסה דהתם בפשעה שנולד הס' בד"ת לא ידענו שנהי' מוכרחים אח"כ לדון לענין דרבנן א"כ שפיר י"ל פנין דכבר הוחמרנו בספק זה בפשעה שהי' נוגע לד"ת שוב א"א להקל בס' זה אף אחר שנוגע לדרבנן אבל הכא במת תוף ולושים ונתקדשה לכהן י"ל דדמי להא דספק ביצת נבילה דקיי"ל דאף שגוף התרנגולת אסורה מפת ס' ד"ת אפ"ה הביצה מותרת מפת סד"ר וע' שו"ת בית אפרים או"ח סי' מ"א שהעיר ג"כ בסבא זו לענין ס' חמץ שעעה"פ עיי"ש ה"ה הכא דתיקף בפשעה שהי' נוגע לענין ד"ת תיקף ידענו דיהי' ג"כ נ"מ לענין דרבנן ושוב בכה"ג נהי' דלענין ד"ת מחמירין אפ"ה יש להקל לענין דרבנן אף באמת התם בחמץ שעעה"פ באמת ידענו דאחה"פ יהי' המאכל מותר מפת סד"ר דלהחמיר לאסור באכילה אחה"פ חשיב כדיעבד ורק לגרום סד"ר אסור אבל אם הסד"ר הוא מאליו שפיר מותר ושוב יפה כ' הבית אפרים דבכה"ג ל"ח ס' בנתגלגל אבל הכא גם ס' חליצה נהי' דהוי דרבנן לענין לישא לכהן מ"מ עכ"פ אסור לעשות סד"ר בידיים א"כ החזקת פשרות מסייע דבונדאי לא יעבור אף על איד"ר וכנודע דהרבה פוסקים השיגו על הה"מ פ"א מאישות לענין אאעבב"ז עיי"ש א"כ א"א לומר דחשוב פינדיענין שנהי' מוכרחים לדון גם לענין דרבנן ז"א דאוקמה בחזקת פשרות דבונדאי לא נבוא לידי זה ושוב שפיר חשיב ככבר הוחמרנו בספק זה בהיותו נוגע לד"ת ושוב אף אח"כ שנתגלגל הספק לענין ס' דרבנן היינו בכבר ניסת לכהן אפ"ה מחמירין הואיל דהוי כמו ס' בנתגלגל ומינשב קושית התוס' בסיד ודו"ק: ולפ"ז י"ל התניח התם דנולד הס' קודם החליצה ואז נוגע הספק אי מותרת לשווק בלי חליצה א"כ שפיר י"ל פנין דספק זה נוגע לד"ת שוב אף אחר שפיר ניסת לכהן מחמירין מפת דהוי ס' בנתגלגל אבל בנידון שאלתינו באמת קודם החליצה לא נודע לנו משום נדנדוד ספק והחליצה הי' אז חליצה ונדאית ורק אח"כ נודע שהי' לו פילגש וגם נולד וספק אי הוולד ממנו א"כ בשעת לידת הספק אינו נוגע כלל בד"ת דהרי הזיקה ממנו"פ כבר פקע או ע"י הוולד או ע"י החליצה א"כ עיקר הספק רק לענין פהן אחר שפיר נשתדכה לו א"כ זה דמי להא דמבאר ביו"ד סי' ק"י דבלא נודע עד לאחר שפיר נעשה דרבנן מקילין בהפ"מ ה"ה הכא להוציא אשה מבעלה אין לה הפ"מ טפי מזה וא"כ י"ל דאף אי מחמיר הרמב"ם ז"ל לענין חליצה אפ"ה בני"ד דחשיב פלא נודע עד לאחר שנעשה דרבנן בכה"ג לכ"ע יש להקל איברא די"ל דזה טעות דהרי בני"ד אפתי לא ניסת אליו א"כ עכ"פ לכתחילה אסורה לכהן דאסור לעשות סד"ר לכתחילה ועוד י"ל דאף א"נ דס' חליצה שריא לכהן כ"ז היכי דמעולם לא היתה בחזקת נודאי חליצה אבל בני"ד דבשעת חליצה הוחזקנו אותה לנודאי חליצה ותהי' אסורה לכהן ונהי' דאם נתגלה באמת שהי' חליצה בטעות שוב מותרת לכהן אבל היכי דגם עכשיו לא נתגלה שהי' חליצה בטעות ורק דעכשיו רוצין להקל מפת סד"ר בכה"ג י"ל הואיל דעד עתה הי' מוחזקת לחליצה ונדאית ושאסורה לכהן שוב מספק אין להוציא מפי שהחזקנו אותה עד עכשיו וכעין שכ' המפורשים בכתובות דכ"ו בהא דתרי ותרי דמוקמינן לי בחזקתו הראשונה שהחזקנו אותו עפ"י עד הראשון אף שנודע לנו עכשיו שיש תו"ת אפ"ה אוקמיה בחזקה הראשונה וה"ה הכא פנ"ל אף באמת בר"ן שם דחה שיטת רש"י משום דנתגלה שהי'

חזקה בטעות ועיי"ש בְּמַהְרֵשׁ"ל ובשטמ"ק מ"ש בְּזַה א"כ ה"ה הַכָּא הוֹאִיל דְּנִתְגַלְגַּל לְנוּ עַכְשָׁיו סָפֵק בְּזַה שְׁלֵא יִדְעָנוּ מְזַה בְּשַׁעַת חֲלִיצָה וְעַכְשָׁיו נֹוֹגַע הַסָּפֵק רַק לְעַנְוֵן דְּרַבְנָן שְׁפִיר י"ל סד"ר לְקוֹלָא אָף עכ"פ אִפְתִּי יֵשׁ לְנוּ לְדוֹן בְּזַה דִּס' חֲלִיצָה עכ"פ אֲסוּרָה לְכַהֵן לְכַתְחִילָה וּבנ"ד הָרִי אִפְתִּי לֹא נִיסַת אֱלִיו אִוְלָם דִּי"ל דְּכַבֵּר הוֹכַחְתִּי דְגַם לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם מ"מ עכ"פ בְּדִיעֵבַד תֵּהִי מְוִתֶּרֶת לְכַהֵן בנ"ד הוֹאִיל דְּבִשְׁעַת לִיְדַת הַסָּפֵק לֹא הִי עוֹד נֹוֹגַע לְעַנְוֵן ד"ת וְרַק לְעַנְוֵן דְּרַבְנָן א"כ לְעַנְוֵן לִישָׂא אֱלִיו לְכַתְחִילָה שׁוֹב יֵשׁ לְסַמְוֵה אֲשִׁיטַת הָרֵא"ש וּבִפְרָט דְּבִמְיוֹחַדַת אֱלִיו סוֹבֵר הָרֵא"ש דְגַם הָרַמְבַּ"ם מוֹדֶה דל"ח שְׁמָא זִינְתָה עִם אַחַר וּנְהִי דְלְפִנוֹטְרָה בְּלֹא חֲלִיצָה חוֹשְׁשִׁין לְשִׁיטַת הַנִּמ"י בְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם וְשׁוֹב י"ל דְּכִמּוֹ דְמַחְמִירִין לְעַנְוֵן ד"ת ה"ה דִּישׁ לְהַחְמִיר גַּם לְעַנְוֵן לִישָׂא לְכַהֵן מ"מ הַכָּא דְמַעֲוֹלָם לֹא הִי נֹוֹגַע הַסָּפֵק בַּד"ת רַק תִּיקָף בְּשַׁפַּת לִיְדַת הַסָּפֵק לֹא הִי לְנוּ לְדוֹן רַק לְעַנְוֵן דְּרַבְנָן א"כ פְּשִׁיטָא דְבַכַּה"ג.

לכ"ע בְּדִיעֵבַד תֵּהִי מְוִתֶּרֶת לִישָׁב עִם הַפֶּהן אָף לְשִׁיטַת הַנִּמ"י בְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם וְשׁוֹב לְעַנְוֵן לְכַתְחִילָה יֵשׁ לְסַמְוֵה אֲשִׁיטַת הָרֵא"ש דְּבִאֲמַת לֹא הִיְתָה צְרִיכָה כָּלֵל חֲלִיצָה וְנוֹדַע סְבַרַת הָר"ן פ' הַפּוֹתֵב דְּבִמְיָדִי דְּבִיעֵבַד יֵהִי לוֹ זְכוּת עַפ"י דִּין מוֹעִיל סְבָרָא קָלָה אָף לְהַגְבּוֹתוֹ לְכַתְחִילָה עִי"ש.

וּבִפְרָט דְּבִמְיוֹחַדַת לוֹ יֵשׁ צִירוּף שִׁיטַת רוּה"פ דְּפִטוּרָה לְגַמְרִי מְחֲלִיצָה וְאָף דְלַכֵּמ"ש בְּשׁו"ת רח"כ הַג"ל רַק בְּתַרוּמָה לְפִי שְׁאוּמֶרֶת בְּרִי לִי שְׁלֵא הִי הִילָד רַק מְפָהן זֶה שְׁפִיר מְהִי טַעֲנַת בְּרִי שְׁלָה לְגַבְהָ נִפְשָׁה כְּמִבְּוֹרָא בְּכַתְוֹבוֹת דכ"ב בְּאוּמֶרֶת בְּרִי לִי אֲבָל הַכָּא הָאֲשָׁה שְׁנַחֲלָצָה וְגַם הַפֶּהן הָרִי לֹא יוֹכְלוּ לִידַע אִם הַפִּילְגָשׁ זִינְתָה גַם עִם אַחַר אוֹ לֹא וְשׁוֹב י"ל דְגַם בְּדְרַבְנָן יֵשׁ לְהַחְמִיר אָף בְּאֲמַת לְשִׁי הַב"ש יֵשׁ לְהַקֵּל בְּדְרַבְנָן אָף בְּלִי טַעֲנַת בְּרִי לִי דְהָרִי מְהִי בְּאֵרוּסָה שְׁעֵיבְרָה לְהַתִּירוֹ בְּבַת יִשְׂרָאֵל וְחִזְיָנִין דְלְעַנְוֵן דְּרַבְנָן מְקִילִין אָף דְּהַתָּם עֲצָם אִיסוּר מְמַזְרֵה מֵה"ת אַפ"ה מְקִילִין מִפְּחֵ דִס' מְמַזְרֵה מְוִתֶּרֶת מֵה"ת מַכ"ש ס' חֲלִיצָה לְכַהֵן דְּכָל עֵיקָרוֹ הוּא רַק מְדְרַבְנָן פְּשִׁיטָא דִּישׁ לְהַקֵּל אָף בְּלִי אוּמֶרֶת בְּרִי לִי.

וּבִפְרָט שְׁכ' כַּה"ג שְׁיֵשׁ רַגְל"ד שְׁהִילָד הוּא מְמַזְרֵה וְנוֹדַע שִׁיטַת הַנוֹב"י דְרַגְל"ד מְהִי אָף בְּעִגּוּנָה וְעָדִיף מְנַכְרִי מַסֵּל"ת וְאָף דְלֹא קִי"ל הַכִּי מ"מ בְּדְרַבְנָן בְּנוֹדַי דִּישׁ לְצַרְף סְבַרַת רַגְל"ד לְסַנְיָה וְנוֹדַע שִׁיטַת הָרַדְבַּ"ז דְאָף דְאִין נְאֻמָּנוֹת לְרוֹפְאִים בְּאִיסוּרִין אַפ"ה בִּישׁ רַגְל"ד מְהִימְנִי ע"כ מְפָל הַג"ל נִלְע"ד דִּישׁ לְהַתִּיר לְהֵם לִישָׂא וּמָה גַם שְׁיֵשׁ חֲשֵׁשׁ מְכָשׁוּל וּנְהִי דִיפָה הִבִּיא כַּה"ג דְמַפְּחֵ זֶה אִין לְהַתִּיר שׁוּם אִיסוּר כְּנוֹדַע מְדַבְרִי הַט"ז בְּסִי' שְׁלִיד וּבְשׁו"ת חת"ס יו"ד סי' שְׁכִיב עכ"פ בְּכַה"ג דְנִרְאָה מְעִיקָר הַדִּין דְּמְוִתֶּרֶת לְכַהֵן בְּדִיעֵבַד אֲלִיבָא דכ"ע שׁוֹב יֵשׁ לְצַרְף דְחֲשֵׁשׁ מְכָשׁוּל חֲשׁוֹב כְּמוֹ דִיעֵבַד וי"ל דְכְדָאי הוּא הָרֵא"ש לְסַמְוֵה עֲלִיו: וְלְכַאוּרָה הִי עוֹד מְקוּם לְהַעִיר צַד קוֹלָא מִפְּחֵ חֲשֵׁשׁ מְכָשׁוּל גְרִידָא לְהַתִּיר הַחֲלִיצָה לְהַפֶּהן עַפ"י שִׁיטַת מֵהַרְשֵׁד"ם דְכְהִי זְמַנֵּינוּ אִינָם רַק כְּהִי סָפֵק אָף בְּאֲמַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים חֲלָקוֹ עֲלִיו וְגַם י"ל דְבִאֵם הַפֶּהן הַג"ל נוֹשָׂא כְפִיו א"כ מִמֵּנ"פ עוֹבֵר אִיסוּר אִי לֹאוּ כְהֵן הוּא א"כ מְבָרָה בְּרַכָּה לְבַטְלָהּ וְגַם בְּזַר הַנוֹשָׂא כְפִיו עוֹבֵר אִיסוּר כְּמִפְּוֹרָשׁ בַּמַּג"א סִימָן קכ"ח סק"א וע' שׁו"ת בֵּית אֶפְרַיִם מ"ש לְפַלְפֵּל בְּזַה.

ואם הוא באמת פהן ויש לו אשה שהיתה חלוצה ג"כ אסור לישא פפיו כמפנרש בש"ע
סי' קכ"ח ה"ל ולפ"ז י"ל דבכהני זמנינו אדרבה יש טפי להחמיר שלא לישא ס' חליצה
הואיל דיטעו העולם דהא דהתירו לישא לכהן הני רק משום דהלכה פשיטת המהרשד"ם
וכעין זו כ' בש"ף יו"ד סי' פ"ז דבב"ח של עוף יש לאסור טפי מפח מ"ע מכל שאר
איסורי דרבנן הואיל דיטעו לומר דהלכה כריה"ג דבשר עוף בחלב שרי לגמרי עיי"ש
וכעין זו כ' האחרונים לענין בנן בהכ"נ בשפת דיש לאסור טפי בבהכ"נ אף בקבלנות
מכל שאר בנן הואיל דיטעו העולם דבהכ"נ דהוי מצוה לבנותו מותר ויטעו להתיר
לבנות בהכ"נ אף בשכירי יום עיי"ש ע"כ לענ"ד אף שיש לחוש שלא ינצמח מזה חשש
מכשול בשום פעם בענין איסור חליצה לכהן עכ"ז אם יראה כה"ג שחזיון הדבר להתיר
ימחול לראות להכריז ברבים שנתגלה שהיתה חליצה בטעות ואז יש מקום להתיר וכה
ראיתי בשו"ת מהר"י אסאד סי' רס"ד וסי' רס"ה שכ' בפשיטות דאף להרמב"ם דחייש
לענין חליצה שמה לאו בנו הוא רק חשש דרבנן עיי"ש ולפ"ז י"ל דחששו רק לענין
שלא תינשא לשוק דהוי ד"ת אבל לענין חליצה לכהן דהוי רק דרבנן לא חששו.

ואף דס' חליצה לכהן] אסורה לכתחילה מ"מ בכה"ג דמה"ת לא היתה בכלל ס' חליצה
ורק עיקר החשש מדרבנן מפח חומר איסור יבמה לשוק דחשיב דשב"ע לשיטת כמה
פוסקים אבל לענין חליצה לכהן לא החמירו ויש להתיר לישא לכהןאף לכתחילה וע'
עוד שם שהעיר דאם כבר החזיקו לבנו למילה ולפדה"ב שוב מהני גם לענין יבום עיי"ש
מ"ש בשם הג' רמ"ב ז"ל א"כ מפל הני טעמי הנני מצטרף להתיר לה לישא באם יראה
כה"ג שהדבר נחזיון מאוד ונא שיראה לצרף לזה עוד רב מובהק אהד: באעה"ח ה' ב"ב
ל"ה למב"י תרע"א ראדמישלא יצ"ו.

והנני ידידו שמואל ענגעל החופ"ק ה"ל סימן ב'. פבוד הרב הה"ג בנש"ק כש"ת מוה"ר
חיים יעקב טייטעלבוים אבדק"ק לימאנאב שליט"א.

בדבר שאלתו בפנויה אחת שפתאום נסעה בליל ש"ק מביתה עם ב' ערלים לעיר א'
רחוק מביתה כמה פרסאות למקום מסילת הברזל ומשם הוליכו אותה הערלים לבית
הפומרים לקראקא ושהתה שמה ששה ימים ואח"כ נסע אביה לשם וברוב הפצרות פה
פעל אצלה ושבא לבית אביה וכעת נשמדכה לכהן שלא ידע כלל אם יש בזה חשש
לכהונה ע"כ נסתפק כת"ה אי מותרת להינשא להמשודד ה"ל וכת"ה העיר דיש בזה
כמה חששות א' מפני קול הריונו ב' מפח היחוד שנתתייחדה עם הערלים כשנסעה עמהם
בלילה על העגלה כמה שעות, ג'.

מפח שנדרה להמיר א"ע ונסעה לבית הפומרים וחיללה ש"ק. ויש לחוש שזינתה עם
הערלים ונפסלה לפהנה וכת"ה התחיל לעשות גב"ע בזה ולא מצא שום עדות על זנות
ולכל היותר שמע עליה דבר מכוער מה שהי' לה עסק עם איזה ישראל שאף אם הי' זה
אמת לא היתה נפסלת לכהונה וכעת יש חשש שבאם לא נתיר אותה להנשא להמשודד
הלו תחזור ח"ו לסורה עכת"ד השאלה.

הנה מקודם שנבוא לגוף שאלתינו נקדים סוגיא הש"ס פתובות די"ג ראוה מדוברת זעירי
אמר נסתרה ורב אסי אמר נבעלה ולרב אסי דוקא בראוה שנבעלה דאז ליכא מיגו פליגי
ר"ג ור"י דלר"ג נאמנת לומר לכשר נבעלתי ולר"י אינה נאמנת אבל בלא ראינו שנבעלה

נאמנת לומר לכשר נבעלתי במיגו דלא נבעלתי ומכ"ש דמהימנא לומר לא נבעלתי ולזעירי אף בלא ראינו שנבעלה אפ"ה לר"י נא מהימנא ופריה הש"ס לזעירי והא"ר אין אוסרין על היחוד ומשני מעלה עשו ביוחסין.

ובתוס' הקשו מה פריה לזעירי מהא דאין אוסרין על היחוד ממנ"פ אי מיירו באומרת לא נבעלתי פשיטא דלא נאסרה אף לר"י ונהי דנימא דבאשת איש אוסרין על היחוד וה"ה דפנויה שנתנייחדה עם הפסול לה דנאסרה מ"מ הכא יש ס"ס להיתר שפא לא נבעלה ושפא לכשר ועכצ"ל דהכא מיירי במודית שנבעלה א"כ האיה זה דומה להא דאין אוסרין טל היחוד ורצו ליישב דאף באינו ידוע שנבעלה אפ"ה י"ל דאוסר ר"י משום דהה"ה שפא לא נבעלה הוי גרוע משום דאין אפוטרופוס לעריות וחרו והקשו דהרי לקמן בש"ס דט"ז מוכח דהכא מיירי במודה שנבעלה וחרו ומירצו דס"ד דהש"ס דכמו דאין אוסרין על יחוד דא"א אף דליכא רק חד ס' ה"ה דיש להתיר בחד ספק שפא לכשר נבעלה וחרו והקשו דלפ"ז אמאי פריה רב לזעירי ולא פריה גם לרב אסי דעכ"פ בראויה שנבעלה אוסר ר"י ואמאי נימא דכמו דאין אוסרין על יחוד דא"א אף דליכא רק חד ס' ה"ה דיש להתיר הכא בחד ס' שפא לכשר נבעלה עכת"ק: והנלע"ד ליישב כ"ז ונקדים מה שהעירו המפרשים בהא דכתבו התוס' די"ל דכמו דאין אוסרין על יחוד בחד ספק ה"ה דיש להקל בחד ספק ולתלות שלכשר נבעלה וקשה הרי לא דמי כלל בשלמא בהא דיחוד שם הספק על התחלת הריעותא אם נבעלה א"כ חזקת הגוף מסייע דלא נבעלה שפיר יש להתיר אבל הכא בנודאי נבעלה רק הספק אי לכשר או לפסול א"כ עכ"פ החזקת הגוף אנדא ונהי דיש לה חזקת פשרות לפהונה מ"מ א"א לסמוך ולהתיר מפת זה פנין דעכ"ת נעשה השתנות באשה זו מכפי שהיתה וכינן דאנדא החזקת הגוף שוב אין להתיר וכדמצינו בתוס' כתובות ד"ט דעיקר תלוי בחזקת הגוף מדהקשו שם בתוספות ונוקמה בחזקה שפשירה לכהונה ומירצו אדרבה העמד אותה בחזקה"ג דלא נבעלה רק כשהיתה תחתיו עיי"ש וא"כ י"ל דזה הי' פשיטא להש"ס דלרב אסי היכי דנבעלה לא מהימנא לומר לכשר נבעלתי פנין דנולד ריעותא ואנדא החזקה"ג שלה ורק כשהנתנייחדה עם הפסול לה הן בא"א דהכל פסולין לה או בפנויה שנתנייחדה עם פסול אין לאוסרה באם נחזיק ס' שפא לא נבעלה לספק השקול אז יש להתירה מפת העמד אותה בחזקה"ג שלא נעשה בה שום מעשה לאיסור ונודע מ"ש בספר ש"ש להקצה"ח דחזקה"ג מועיל אף בס' טומאה ברה"י עיי"ש ואם נימא דהה"ה שפא לא נבעלה אינן בכלל ספק השקול רק שכ"ח לאיסור יותר מלהתיר אז שפיר לא יועיל החזקה"ג להתיר כמ"ש בתוס' יבמות דל"א בהא דס' דרוסה אף די"ל שנשחטה הותרה מ"מ היכי דשכיח לאיסור חוששין להחמיר אף נגד חזקה אבל עכ"פ היכי שנתנייחדה עם ס' פשר ס' פסול ותאמר לא נבעלתי פשיטא דיש להתירה משום ס"ס שפא לא נבעלה ושפא לכשר ונהי דספק הראשון שפא לא נבעלה הוי שכ"ח לאיסור טפי מ"מ לשי' תוס' נדה די"ט מהני ס"ס אף באם ספק א' רוב נוטה לאיסור ואף לשיטת תוספות פתיבות ד"ט דהיכי דס' א' רוב גמור נוטה לאיסור לא מצטרף לס"ס אפ"ה כ' בשו"ת נוב"ת יו"ד סי' קי"ח דס"ס פזו בצירוף חזקה מהני מכ"ש בצירוף חזקה"ג בנודאי דמהני ס"ס פזו אליבא דכ"ע ובפרט די"ל דשכיח לאיסור אפתי ל"ח רוב לאיסור עי' פמ"ג יו"ד ס' נ' שכתב דשכיח ל"ח כרוב.

א"כ שוב י"ל דבכה"ג מותרת משום ס"ס אבל בטוענת לכשר נבעלתי שפיר אסורה פיון דליכא רק ס' אהד וחזה"ג אנדא פיון דנעשה השתנות אד אפתי יש להעיר דגם בטוענת לכשר נבעלתי תהי מהימנא במיגו דלא נבעלתי אד באמת לרב אסי מיירי בראויה שנבעלה ושוב לית לה מיגו ושפיר טענת לכשר נבעלתי לחוד ל"מ פיון דלית לה חזה"ג ומפח חזקת פשרות לכהונה א"א להתיר פיון שנולד ריעותא ובפרט לסברת הפנ"י גיטין ד"ז גם החזקת פשרות איתרע הואיל דגם ביאות פנויה אסור או מה"ת או עכ"פ מדרבנן וא"כ י"ל לפמ"ש בנמ"י ב"מ ד"ב בהא דלא מהימן חציה שלי וליטול חציה במינו דכולה שלי לפי שאם תאמר דגם בטוען חציה שלי יטול חציה א"כ יותר נוח לו לטעון חציה שלי וליטול חציה מלטעון כולה שלי וליטול רק חציה ושפיר בכה"ג ל"ח מיגו עיי"ש א"כ י"ל הכא נמי בשלמא אם קיי"ל אין אוסרין על היחוד ועכצ"ל דס' שמה לא נבעלה הוי ס' השקול ומוקמינן בחזה"ג א"כ היכי דטוענת לכשר נבעלתי ובגוונא דלא ראויה שנבעלה דיש לה מיגו לומר לא נבעלתי שפיר נאמנת לומר לכשר נבעלתי במינו דלא נבעלתי דהא עדיף לה לטעון לא נבעלתי מלטעון לכשר נבעלתי לפי שגנאי לה בביאת אוסור וכמ"שהתוס' בכתובות ד"ט אבל אי נימא דאוסרין על היחוד ועצ"ל דס' שמה לא נבעלה חשיב שכיח לאיסור והיכי דשכיח לאיסור אף חזה"ג ל"מ א"כ לפ"ז אי נימא דתהי' נאמנת לומר לכשר נבעלתי נוח לה טפי לטעון לכשר נבעלתי מלטעון לא נבעלתי הואיל דטענת לכשר נבעלתי ל"ח שכיח לאיסור וטענת לא נבעלתי חשיב שכיח לאיסור א"כ שוב ל"ש לומר דתהי' נאמנת לומר לכשר נבעלתי במיגו דלא נבעלתי לפי שאינו בכלל מיגו משום דעדיף לה לטעון לכשר נבעלתי מלטעון לא נבעלתי דהוי לא שכיח להתיר רק לאיסור ולשי' פמה פוסקים ל"א מיגו מטענה שכיח לטענה לא שכיח ע"י תוס' פתיבות ד"ט בחד תירוץא שם בסוגיא דאנוסים היינו ועיין בש"ך חו"מ סי' פ"ב בדיני מיגו: וא"כ י"ל דזה סברת זעירי דס"ל דטענת לא נבעלה חשיב לא שכיח להתיר ורק בנתייחדה עם ס' פשר ס' פסול ותטעון לא נבעלתי תהי' מותרת משום ס"ס הואיל דהיכי דיש חזה"ג מהני ס"ס אף פשפסק א' רוב נוטה לאיסור פסברת הנוב"י אבל לכשר נבעלתי שפיר לא מהימנא בחד ספק ומיגו ליכא פיון דלא נבעלתי חשיב לא שכיח להתיר א"כ ל"מ מיגו מטענה שכיח לטענה דלא שכיח ולכן פריד הש"ס והא"ר אין אוסרין על היחוד וס"ד דהש"ס דאף בנסתרה עם נודאי פסול אפ"ה אין אוסרין ועכצ"ל דס' שמה לא נבעלה חשיב ס' השקול א"כ שוב גם בטוענת לכשר נבעלתי תהי' נאמנת במיגו דלא נבעלתי דהשתא חשיב מיגו טובה דעדיף לה לטעון לא נבעלתי מלטעון לכשר נבעלתי מפח גנאי בביאת אוסור ומשני הש"ס דבאמת בפנויה י"ל דאוסרין על היחוד והסברא דס' שמה לא נבעלה חשיב שכיח לאיסור ורק בא"א דיש תרי חזקות להתיר חזה"ג וגם חזקת היתר לבעלה וחזקת פשרות לכהונה אז אף בשכיח לאיסור אין מוציאין אותה מבעלה וכסברת הריב"ש דתרי חזקות עדיף מרוב אבל בפנויה אסורה באמת ע"י יחוד הואיל דהוי שכיח לאיסור א"כ עכ"פ לכתחילה אסורה להינשא לכהן א"כ נהי דגם בפנויה באם נתייחדה עם ס' פסול ותאמר לא נבעלתי תהי' מותרת מפח ס"ס שמה לא נבעלה ושמה לכשר מפח צירף חזה"ג אבל ל"ש מיגו להאמינה טענת לכשר נבעלתי במיגו דלא נבעלתי דתרי באמת לא ניחא לה לטעון לא נבעלה דהוי טענה דלא שכיח להתיר וכנ"ל א"כ מיושב קושית התוס' לנכון דלרב אסי ל"ש פלל להקשות פיון דמיירי

בְּרֹאיוֹהָ שֶׁנִּבְעֵלָה מִמִּילָא לִית לָהּ מִיגוֹ א"כ לֹא קָשָׁה כָּלֵל מְהֵא דִּיחֻוד מְשׁוּם דְּהֵתָם אָף
בְּסִפְק אֶחָד הֵקִימָר מִפְּחַ הַעֲמֵד אוֹתָהּ בַּחֲזוּהָ ג' שְׁלֵא נִבְעֵלָה אֶבֶל הֵכָא דְאִתְרַע הַחֲזוּהָ ג'
לְפִי שְׁפָבֵר נִבְעֵלָה, וְגַם הַחֲזוּ"כ אִתְרַע דְּגַם בִּיאוֹת פְּנוּיָה אֲסוּרָה לְכַהֵן וְעֵיקָר פִּינְרַכְתָּ
הַש"ס לְזַעֲרִי דַעֲכ"פ יוֹעִיל הַמִּיגוֹ דְּכִינּוֹן דְּחֻזִּינּוֹ דְּאִין אוֹסְרִין עַל הַיְחֻוד וְעַצ"ל דַּס' לֹא
נִבְעֵלָה חֲשׁוֹב סִפְק הַשְּׁקוּל וְשׁוֹב נוֹחַ לָהּ טְפִי לְטַעוֹן לֹא נִבְעֵלְתִי לְפִי שְׁגָנְאִי לָהּ בְּבִיאַת
אִיסוּר וְשׁוֹב הָיִי מִיגוֹ טוֹבָה וּמִינְשׁוֹב הַפֵּל בַּס"ד וְדו"ק הֵיטֵב: נַחֲזוּר לְעַנְנָן דִּינָא דְלַר"י
דְּנֻקָא בַּא"א שְׁנַתְיִיחָדָה אִין אוֹסְרִין אֶבֶל בְּפְנוּיָה שְׁנַתְיִיחָדָה עִם פְּסוּל מְשׁוּם מַעֲלַת פְּהוּנָה
נְאֻסְרָה ע"י הַיְחֻוד עַכ"פ שְׁלֵא לִישָׂא לְכַתְחִילָה לְכַהֵן אֶבֶל אֶלִיבָא דַר"ג הֵיכִי דְלֹא רְאִינוּ
שְׁנִבְעֵלָה אִין אוֹסְרִין עַל הַיְחֻוד אָף לְכַהֵן וְאָף בְּפְנוּיָה וְל"ח שְׁמָא זִינְתָה לְפִי שַׁחֲזוּהָ ג'
אֵלִים טוֹבָא אֶלִיבָא דַר"ג וּבְפֻרְט דְּלִשְׁיַטַת תּוֹס' קִידוּשִׁין דְּפ"א הָא דְּאִין אוֹסְרִין עַל הַיְחֻוד
קָאִי גַם אֲפְנוּיָה וְהָא דְקָאֵמֵר הַש"ס מַעֲלָה עָשׂוּ בִּיּוֹחְסִין י"ל הַפְּנוּנָה דַס"ד דְּהַש"ס דָּאֵם
נִימָא דְּאִין אוֹסְרִין עַל הַיְחֻוד אָף בְּנַתְיִיחָדָה עִם פְּסוּל א"כ עַכ"ח דַּס' שְׁמָא לֹא נִבְעֵלָה
חֲשִׁיב ס' הַשְּׁקוּל א"כ צְרִיכָה לְהִיּוֹת נְאֻמָּן לְכָשֵׁר נִבְעֵלְתִי בְּמִינוֹ דְּלֹא נִבְעֵלְתִי וְע"ז מְשֻׁנִּי
הַש"ס דְּבִאֲמַת אֵם תֵּאמֵר לֹא נִבְעֵלְתִי נְאֻמָּת אָף בְּנַתְיִיחָדָה עִם פְּסוּל מִפְּחַ חֲזוּהָ ג' וְרַק אֵם
תִּטְעוֹן לְכָשֵׁר נִבְעֵלְתִי אֲזִי ל"מ מִיגוֹ וְהַסְבָּרָא פִּינּוֹן דְּבִיּוֹחְסִין בְּעִי תְּרִי רְנָבָא לְהַכְשִׁיר
לְכַתְחִילָה וְנוֹדַע מ"ש הַמְּפֻרְשִׁים דַּמָּה"ט ל"מ מִיגוֹ לְהוֹצִיא מְשׁוּם דְּמִיגוֹ לֹא עֲדִיף מְרֻב
וְל"מ בְּמִמּוֹן א"כ בִּיּוֹחְסִין דְּרֻב א' ל"מ ה"ה דְּל"מ מִיגוֹ וְז"ב בַּס"ד: וּבִאֲמַת לַפ"ז א"ש
הָא דְקִי"ל בַּש"ס ב"ב דְּל"ב כְּרַבָּה בְּאַרְעָה וְכ' הַרְשָׁפ"ם דְּאֲזַלִּינּוּ בְּתַר חֲזֻקַת הַלּוּקַח
וּבְתוֹס' הַעִירוּ דִּישׁ לְאוּקְמָא בַּחֲמ"ק כְּמוֹ בַּס' תו"ת וְהַשְׁתָּא נִיחָא דְעֵיקָר הַטַּעַם דְּלֹא
פְּסֻקִינּוּ כְּרַבָּה כ' הַתּוֹס' אָף דִּישׁ לוֹ מִיגוֹ דְּאִי בְּעִי הָיִי אֲמַר שְׁטָרָא מַעֲלִיא הִי לִי מ"מ ל"מ
מְשׁוּם דְּהָיִי מִיגוֹ לְהוֹצִיא וְכ"ז בְּמִמּוֹן דָּאֵם הַשְּׁטָר פְּסוּל חֲשִׁיב מוֹצִיא ל"מ מִינוֹ כְּמוֹ דְּרֻב
ל"מ בְּמִמּוֹן אֶבֶל בְּקַרְקַע הֵיכִי דְּהַלּוּקַח מְנוּחָק נִגְדַּחֲמ"ק לְחוּד הוֹלְכִין בְּחַר רֻב כַּמ"ש
בַּקְצָה ח' סִימָן ר"פ וּמִמִּילָא דְכְּמוֹ דְּמַהֲנִי רֻב ה"ה דְּמוֹעִיל מִיגוֹ וּמִינְשׁוֹב קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' עַל
הַרְשָׁפ"ם לְנִכּוֹן וְדוּק: יְצָא לְשִׁי הַתּוֹס' קִידוּשִׁין גַּם בְּפְנוּיָה אָף בְּנַתְיִיחָדָה עִם וְנוֹדַי פְּסוּל
אָף דְּלִיבָא ס"ס אֵם אוּמְרַת לֹא נִבְעֵלְתִי נְאֻמָּת וּמְוַתְרַת אָף לְכַהֵן אָף כ"ז בְּנַתְיִיחָדָה עִם
יְשָׂרָאֵל פְּסוּל אֶבֶל בְּנַתְיִיחָדָה עִם עַכּוּ"ם יֵשׁ בְּזָה דִּיעוֹת חֲלוּקוֹת דְּלַחַד שִׁטָּה בְּתוֹסְפוֹת
פְּתוּבוֹת דִּי"ג דְּבְנַתְיִיחָדָה עִם נוֹאֵף נְאֻסְרָה הוֹאִיל דְּמְנוּחָק לְנוֹאֵף א"כ הַיְחֻוד בְּנוֹדַי לְשֵׁם
זְנוּת דַּאֲל"כ לֹא הֵימָה מְתַיְחָדָת עִם אִישׁ כְּזָה א"כ ה"ה בְּעַפּוּ"ם דְּרֻבָּם פְּרוּצִים בְּעַרְיוֹת
א"כ חֲשִׁיב כְּמוֹ קְרוֹב לְנוֹדַי שְׁנִבְעֵלָה וְאֲסוּרָה לְכַהֵן וּכְעִין סְבַרַת הַתּוֹס' ב"מ ד"ה דְּמִי
שְׂאִינוּ גְזֻלָּן מִפְּבָר בְּנוֹדַי יְפָרוּשׁ עֲצָמוֹ מִהַגְזִילָה ע"י הַשְּׁבוּעָה שְׁמִטִּילִין עֲלֵיו אֶבֶל מִי
שְׁהוּא גְזֻלָּן מִפְּבָר לֹא יְפָרוּשׁ עֲצָמוֹ גַּם ע"י שְׁבוּעָה עֵינָן שֵׁם ה"ה הֵכָא בְּנַתְיִיחָדָה עִם סְתָם
אִישׁ נִהִי דְאִתְרַע קַצַּת הַחֲזוּ"כ שְׁלוֹ ע"י שְׁעוּבָר אִיסוּר יְחוּד מ"מ י"ל דִּיפָרוּשׁ עֲצָמוֹ וְלֹא
יַעֲבֹר עַל גּוֹף אִיסוּר הַבִּיאָה אֶבֶל מִי שְׁמִוּחָק לְעַבְרִינּוֹן א"כ ע"י שְׁנַתְיִיחָדָה חֲשִׁיב פְּשִׁיחַ
לְאִיסוּר שְׁבוּנוֹדַי יְגַמֹּר מִחֲשַׁבְתּוֹ הַרְעָה וּבְפֻרְט בְּנִכְרִי בְּנוֹדַי דְּחֲשִׁיב שְׁכִיחַ לְאִיסוּר וְנִהִי
דִי"ל דְּהַאֲשָׁה לֹא תִרְצָה לְהַבְעֵל אֲלֵיו בְּרֻצוֹן מ"מ לְכַהֵן אֲסוּרָה גַּם בְּנִאֲנָסָה וְמָה"ט כ'
הַתּוֹס' שֵׁם דְּדוּקָא בְּנִחְבָּשָׁה ע"י מְמוֹן דְּאֲזִי יְרֵאִים שְׁיַפְסִידוּ הַמְמוֹן אֲזִי לֹא חֲשִׁידִי לְזְנוּת
אֶבֶל בְּמִסוּרָה בִּינְדָם אָף שְׁלֵא מַחֲמַת נְפֻשׁוֹת נְאֻסְרָה אָף לְבַעֲלָה פְּהוּן וּמַכ"ש פְּנוּיָה וְנוֹדַי
דְּנְאֻסְרָה לְכַהֵן: יְצָא דְּבְפְנוּיָה שְׁנַתְיִיחָדָה עִם נִכְרִי יֵשׁ ב' סְבָרוֹת לְאֻסְרָה לְכַהֵן א' דְּלִישִׁי

רש"י וכפי מה דמשמע בתוס' פתובות די"ג לר"י נאסרה לכהן על ידי היחוד בפנויה ואף לשני התוס' בקידושין הנ"ל מ"מ י"ל דבעפונ"ם הפרוצים בעריות חשיב פנתניקדה עם נואף מפורסים נאסרה אף לשני תוס' ע"ז דכ"ג פדיעבד אף פנתניקדה עם עפונ"ם אינה נאסרה והגם דהתם מייירי באשה שיש לה בעל דהוי פדיעבד אבל בפנויה אפתי י"ל דחשיב פלכתחילה מ"מ עכ"פ לשיטת התוס' בקידושין עכ"פ באומרת לא נבעלתי מותרת.

ועיין עוד בתוספת ע"ז שם שפתבו דאין אוסרין אותה אף פנתניקדה עם הפותי יחוד מיעוט ודוקא במסורה בינדם כמו בהמה שבינדם לרבעה אז שפיר י"ל דהיכי דאינו מתירא שפיסיד ממון דנאסרה אבל בשביל יחוד מועט הואיל דבינדה לצעוק מירתת העפונ"ם עיי"ש והנה בש"ע ס' קפ"ח מפנרש דאין אוסרין על היחיד אף פנתניקדה לשם זנות היינו שדיברה דברי תפלות אף בסי' ז' פתב הרמ"א דפנתניקדה לשם זנות יש להחמיר ולפמ"ש החמ"ח שם בא"א נא נאסרה אף לכהן ובפנויה לתרוץ א' של המהריק תמיד נאסרה ע"י יחוד ולתירץ ב' לא נאסרה רק פנתניקדה לשם זנות ולפמ"ש הב"ש שם קאי המהרי"ק בתירץ השני על א"א וס"ל דפנתניקדה לשום זנות עכ"פ אסורה בבעלה פהו.

וכ' הבית מאיר דלשי' הב"ש י"ל ג"כ בתירץ השני דפנויה נאסרה תמיד פנתניקדה עם נכרי ורק דמוסיף דגם בא"א נאסרה עכ"פ בבעלה פהו פנתניקדה לשם זנות ולפ"ז יוצמח דפנויה בין לתירץ א' בין לתירץ ב' נאסרה תמיד אף בלא פנתניקדה להדיא לשם זנות: עכ"פ הוכחתי דפנויה יש פמה סברות לאיסור א' שיטת רש"י דמוכח מדבריו דפנויה אוסרין על היחוד שנאסרה מלישא לכהן מדפירש"י הך דאין אוסרין על היחוד על א"א וגם לשני התוספות קידושין דבאומרת לא נבעלתי נאמנת אף פנתניקדה עם פסול ומוקי הך דאין אוסרין על היחוד בפנויה אפ"ה י"ל בעפונ"ם גרע דרובם פרוצים בעריות פשיטת בה"ג וע' בבית מאיר שם שכ' דהא דלא ניחא לי לרש"י לפרש הך דאין אוסרין על היחוד אפנויה ובפנתניקדה עם ישראל פסול דמשמע לי' הך דאין אוסרין על היחוד מייירי גם בעפונ"ם ובפנויה הרי אסורה בעפונ"ם ולכך פירש"י דמייירי בא"א אף למסקנת רוב הפוסקים אף פנתניקדה עם עפונ"ם אפ"ה אינה אסורה רק פנתניקדה לשם זנות ואף דלשיטת הב"ש י"ל דפנויה נאסרה ע"י יחוד לחוד עם עפונ"ם ואף להחמ"ח הדבר תלוי בב' תירוצים של המהרי"ק מ"מ י"ל פיון דעיקר החומרא ביחוד עם עפונ"ם דהוי פשבוייה ואינו רק איסור דרבנן וסד"ר אולינו להקל ע"כ יש לסמוך איתרוץ ב' שבמהרי"ק וכפי הקנת החמ"ח דאף פנתניקדה עם עפונ"ם בעי דוקא יחוד לשם זנות וז"ב בס"ד: עתה נחזור לגוף השאלה הנה מפת הריונון לשני הב"ח אם הקול יוצא על פנויה שזינתה ממש תולין בפריצתא בעלמא ובפרט אם הקול לא איתחזק בב"ד אף להפריש: א"צ אף ביצא הקול פשהיא א"א מותרת גם אחר מיתתו לכהן ואף לשני הב"ש דהכל מרננים אחריה גרע מקול וחוששין אף בפנויה מ"מ הך ל"ח בכלל הכל מרננים אחריו דהתם יצא קול פגון שראו רוכל יוצא ואשה חוגרת בסינר דזה א"א למיתלי בפריצותא אבל הפת דלא הי' שום קול רק בסתם שיש לה שייכות עם ערלים זה לא חמיר עכ"פ מקול זנות וממילא ל"ח לקול זה ואף לפמ"ש בשו"ת ד"ח דהפנונה דלא רק ב' עדים ראו דבר פיעור והוציאו קול רק שפפי העולם מפורסמת לזונה בזה א"א למיתלי בפריצותא וכמ"ש תוס' יבמות דפ"ח ע"ב דדבר הגלוי לכל העולם עדיף מתרי פמאה ועי' תוס' פתובות דכ"ב וע' בש"ך

סי' מ"ו אף בני"ד ליכא כל דברים האלו ובנוודאי איכא למיתלי בפריצותא ובפרט דעכ"פ בעי קול דאיתחזק בב"ד ואף די"ל לפמ"ש הר"ן בקידושין דף י"ב בהא דניצא הקול שהוא שו"פ ואף דלא איתחזק הקול בב"ד, מ"מ פינון שפונודאי נתקדשה רק הס' אם שו"פ א"כ איתרע הח"פ ושוב חוששין לקלא אף דלא איתחזק עיי"ש ולפ"ז י"ל בנידון דינו דחזינו דחיללה שבת ונסעה לבית הפומרים להמיר דתה א"כ לשיטת התב"ש ביו"ד סימן א' דשו"ב שהמיר אוסרים שחיטתו למפרע ה"ה הקא אמ"ל דאיתרע חז"כ שלא ושוב יש לחוש אף לקול דלא איתחזק אף באמת לשי' הב"ח בפנויה ל"ח אף לקלא דאיתחזק ובפרט היכי דידוע שיש לה שונאים י"ל אויבים הוא דאפקוהו לקלא ומפונש בפוסקים דגם בסתם יש לתלות באויבים וסברתם דקול ל"ח דבר ברור ורא' מהא דל"ח לקלא דבית גישואין וא"כ בעי עכ"פ שיהי' הקול קול ברור והיכי דיש לתלות באויבים שוב הקול ל"ח קול ברור ופ' שו"ת מהרש"ם ח"ב ס' קכ"ח מ"ש בזה ע"כ פשיטא דמצד הקול אין לחוש פלל: והנה מצד שפנדרה להמיר דתה באמת מפונש ברמ"א דכ"ז שלא המירה ממש אם חזרה לבית' מותרת דכ"ז שלא המירה ממש ל"ח לזנות ואעפ"י שחיללה שבת אפ"ה אינה חשודה על זנות ואף דקיי"ל חשוד על החמור חשוד על הקל זה דוקא בענין אחד אבל מי שחשוד על עבירה אחת חמורה אינו חשוד על הקל בענין אחר ואף דמחלל שבת נעשה מומר לכל התורה כולה וכ' האחרונים דה"ה דנעשה חשוד לכל התורה ודלא כשי' שו"ת ח"ס ח"ו ועי' פמ"ג יו"ד סי' ב' שכ' דגם באותו שחיטה ששחט בשבת אף דלא נעשה מומר אפ"ה באין אחר ע"ג יש לפסול השחיטה דעכ"פ יש לחוש שפא לא שחט יפה עיי"ש ועיין בקצה"ח סי' נ"ב שכ' דיש חשש משקר באותו דבר שפוסל על ידו עיי"ש אפיה י"ל הואיל דלא חיללה שבת רק באיסור תחומין דאילו רק מדרבנן ולשי' ריה"פ המחלל שבת באיסור דרבנן לא נעשה מומר א"כ מצד זה לא נעשה חשודה על זנות וז"ב: אף העיקר שיש לדון מצד היחוד.

הנה מה שהיתה עם העכו"ם ביחוד בלילה יש לחקור אי נאסרה ע"י יחוד פנה הואיל דצריך להיות יחוד לשם זנות והקא נראה שלא הי' היחוד אז לשם זנות רק היחוד הנה בשביל שנסעה לבית הפומרים וגם לא נתברר אי דיקרה אז דברי תפלות עם העכו"ם ואדרבה נראה שהעכו"ם לא נגעו בה פי כל מגמתם הי' רק להוליקה לבית הפומרים להמיר דתה ע"כ מצד יחוד הלז ליכא שום חשש לאיסור אף מצד שהיתה בבית הפומרים ו' ימים א"כ יש לחוש מצד יחוד אם היתה שמה יחד עם ערלים דזה חשוב זמן רב ולפמ"ש בשו"ת ד"ח סי' ט"ז סתם הליכה לבית הפומרים הני אדעתא דזנות וא"כ בזה יש לחוש לאנסרה לכהן ועי' שו"ת פר"מ סימן א' ובשו"ת ח"ס סי' כ"ב ואם הי' ידוע ששם בבית הפומרים לא היתה פלל יחד עם ערל הי' היתר גמור וכמ"ש הח"ס דאם היא תחת שמירת הפומרים יש להקל ה"ה בזה אף באמת אין להעמיד יסוד גם בזה משום דאין אפטרופות לעריות ע"כ מצד זה שהיתה בבית הפומרים ו' ימים יש לכאורה חשש גדול ובפרט דלשי' הג' תמיד נאסרה בפנויה ע"י יחוד עם עכו"ם ולפ"ז יש חשש גם מפח היחוד שנתניחה עם העכו"ם בלילה ונהי די"ל דלא הי' אז יחוד לשם זנות מ"מ לתרוץ א' של מהרי"ק לשי' החמ"ח ולשי' הבי"מ בכוננת דברי הב"ש גם בתרוץ ב' של מהרי"ק וצמח דבפנויה תמיד נאסרה ביחוד עם עכו"ם ונהי שכתבתי לעיל דאף למהרי"ק לא גרע משבוני' א"ל סד"ר להקל דשפא כתי' ב' של מהרי"ק לפי הבנת החמ"ח ושפיר גם

בפנוי' אינה אסורה ביחוד שלא לשם זנות אף לכאורה יש להעיר דהרי הכא אם זינתה יש איסור תורה רק עיקר הסברא דבשבוי' הקילו וסומכין על עכו"ם מסל"ת אף דלשי' כמ"פ מסל"ת אינו נאמן באיסור תורה אף מה"ת ומה"ט שיטות כמה פוסקים דגם להחמיר ל"מ מסל"ת בד"ת עי' דע"ת יו"ד סי' מ"ח ורח"ל דבשבוי' קיל ועי' פנ"גן זה פתוס' יבמות דף קי"ד בקא דבדמאי הקילו כתבו דמה"ט מוכרח לומר משום דבדמאי הקילו לפי שהחשש הוי על איסור תורה הוי חמור משאר איסור דרבנן לולי הטעם דהקילו בדמאי עיי"ש, א"כ ה"ה בשבוי' אבל עכ"פ י"ל דהוי ס"ס להחמיר שמה הלכה דפנוי' נאסרה לכהן אף בסתם יחוד עם עכו"ם ושמא לא היתה משומרת בבית הפומרים ושוב ה"תם חשוב פנתיקה ל"שם זנות דאסורה לכל התירושים בשלמא אם היתה שבה מעצמה לבית אביה הי' הוכחה לומר שפנוי' לא הפקירה עדיין את עצמה מפני שלא היתה.

עוד בהחלטה להישאר שמה מדחזינן ששבה בעצמה לביתה וליש לחוש שמה נבעלה שמה באונס ז"א פיון שרצו שתמיר דתה בנודאי לא באו עלי' באונס אבל בנ"ד שלא שבה מעצמה רק על ידי פיתוי והפצרת אביה ובריחתה מביתה לא הי' מחמת קטטה ונראה שרצתה אז באמת להמיר דתה ר"ל ושוב עכ"פ יש ס"ס להחמיר או מפת יחוד הראשון או לכה"פ על ידי יחוד השני: והנה לכאורה יש עוד עצה לבדוק אותה ברופאים אם יאמרו שהיא עדיין בתולה יש הוכחה שלא נבעלה ובאמת מבואר באה"ע סימן ז' בשבוי' שניסת לישראל ומצאה בתולה ומת ישראל אי מתרת אח"כ לינשא לכהן דדעת הט"ז לאסור דשמא הערה בה השבוי' אולם באב"מ שם הביא שיטת התשב"ץ להתיר דאם הי' השבוי' בא עליה הי' גומר ביאתו והי' משיר בתולים וכיון דלא השיר הבתולים יש הוכחה דלא נבעלה עיי"ש והנה מפורש בשו"ת ח"ס יו"ד סי' קס"ח דאחר ונסת בבדקה מיד מהני פיון דעכ"פ א"א לחוש רק לטיפה אחת ובזמן ונסת רואות הרבה א"כ עכ"כ נעשה השתנות משאר ימי ונסתה שפיר ל"ח פלל שמא ראתה אבל הרגשה שכחית שתראה טיפה אחת עיי"ש א"כ י"ל הכא נמי לא מבעיא לשי' התשב"ץ בנודאי דמהני בדיקת הרופאים אלא אף לשי' הט"ז י"ל דמועיל בדיקת הרופאי' דבאמת י"ל דבאומרת לא נבעלתי תהי' נאמנת משום העמד אותה בחזה"ג ורק בעכו"ם מחמירין משום דרובם פרוצים בעריות והנה עפ"י הרוב כל הבעל בועל גמר ביאה וכיון שיתברר בבדיקה שלא הי' עכ"פ ביאה גמורה ואם נחוש שפא עליה הערל עכ"כ נימא שהוא מן המיעוט שאינם בועלים רק בהעראה וכיון דמוכרח אתה לומר שהוא מן המיעוט שוב י"ל דלמא הוא מן המועט שאינם פרוצים בעריות מאי חזית למיתלי שהוא ממיעוט זה דילמא הוא ממיעוט אחר וכה"ש"ס פתובות דף ט"ז לעגן רוב הנזיסת בתולה יש לה קול עיי"ש ובתב"ש סי' כ"ט לעגן מים בראש עינין שם וכיון דעכ"פ אנדא הרוב עכו"ם פרוצים בעריות שוב מספק מוקמינן בחזקת הגוף דלא נבעלה וז"ב בס"ד: אף לכאורה יש להעיר לשי' הסוברים דאין נאמנות לרופאים באיסורין וראי' מיו"ד סי' קפ"ז לעגן רדמ"ת דל"מ אמירת הרופאים כמ"ש הח"ס דאיפא גופא דלא מקבל סמא אבל ברופא אומר שדם זה בא מן המכה שפיר מהימן דלדבריו לא התחיל כלל האיסור ובפרט דבנ"ד ליפא חשש רק משום דחשיבה בשבוי' וא"כ מדחזינן שהקילו בשבוי' להאמין לעכו"ם מסל"ת וא"כ אמירת הרופא עכ"פ לא גרע מאמירת עכו"ם מסל"ת ונודע דכמה פוסקים סמכו

עצמם גם בעגונה על עדות ערפאות ומקורם מגיטין דף כ"ח דפריד הש"ס והא מסל"ת ופירש בשו"ת כנס"ח הפננה פיון דמסל"ת מהימן מכ"ש דערפאות מהימני ובפרט היכי דבודק ע"י מראה שקורין מוטטער שפיעגעל הוי פמעיד דבר ברור כמ"ש בשו"ת שם ארי' ובשו"ת מהרש"ם ח"א סי' כ"ב וע"כ הדבר פשוט דאם יש מקום לברר ע"י רופא דיש צד גדול לסמוך עליו: ועוד י"ל לפמ"ש הח"ס דמה"ט אין נאמנת לרופאים באיסורין משום דדיבור הרופא לא משני רק לספק א"כ הקא באמת בס' השקול יש לאוקמה בחזה"ג שלא נבעלה ורק שי"ל בעפ"ם דרנבם פרוצין בעריות חשיב שכיח לאיסור יותר מלהיתר א"כ פיון דדיבור הרופא מועיל עכ"פ להיות ספק השקול שוב יש להתיר מפת חזה"ג וכעין שכ' בשו"ת מהרי"ט סי' ל"ז דמה"ט בנקב תולין במשמוש יד הטבח לפי שבכל נקב יש ס' שמה לאח"ש ונשה"ת ורק דשכיחי יותר שיתהוה נקב מחיים לפי שהולך אנה ואנה, וא"כ במקום משמוש הטבח מועיל עכ"פ למשוי לס' השקול ושוב מועיל הסברא דנשה"ת עיי"ש ה"ה י"ל פנ"ל.

ע"כ פשיטא דיש צד גדול לסמוך בזה אדיבור הרופא וז"ב: והנה כת"ה רצה לצרף דברי השבו"י לענין פהני זמנינו דאינם נודאי פהנים ע"י שו"ת מהרש"ם חרב סי' רל"ג שכ' דאין לגרוע פת פהני זמנינו ואף דבשו"ת בית אפרים חאו"ח הביא זה לסניף לענין הא דאין נו"כ רק ביו"ט אבל לא להקל מזה לענין איסור וראיתי בשו"ת אבני צדק שרצה להקל בנידון פזה מפת ס"ס שמה לא נבעלה ושמה אינו פהן ואף דס' השני סותר א"ע בשעת גשיאת פנים אפ"ה כ' פיון דס' הראשון הוי ס' טוב מהני אף דס' השני סתרי אהדדי וראי' מתוס' ב"ק די"א עכת"ד באמת ז"א בשלמה התם בב"ק די"א התרתי דסתרי אהדדי אינם בפעם אחד ביחד ורק שרוצין להקל ביום ט"ו לומר שהי זכר וביום מ"א רוצים לומר שהי נקבה א"כ התרתי דסתרי אינם ביחד ונהי דעכ"פ גם הקא ממנ"פ עובר איסור או ביום ט"ו או ביום מ"א אפ"ה י"ל דמה"ת מהני אף ס' פזה כמ"ש בתוס' פסחים ד"י דמה"ת אף בקא לישאל בב"א טהור כ"ז התם דהי יכול לישאל בזאח"ז א"כ אין הכרח שיהי' הספק סותר עצמו יחד שפיר התירה רחמנא ס' פזה הואיל דאין סותר א"ע ביחד בפעם אחת אבל הקא דקיי"ל פהן הנושא נשים בעבירה פסול לישא בפיו א"כ בשעה שנו"כ ממנ"פ עושה איסור או משום שאינו פהן ומברך ברכה לבטלה כבמג"א סי' קכ"ח סק"א או משום דיש לו אשה פסולה א"כ יוצא דבשעה שנו"כ ממנ"פ עובר איסור בכה"ג חשיב סתרי אהדדי יחד בפעם אחת בכה"ג פשיטא דאין להקל מפת צירף דברי שבו"י הנ"ל והוכחה לזה מהא דמבואר בש"ע אה"ע סי' ו' וסי' ס"ח דבאשת פהן שזינתה ס' תחתיו נאסרה ול"ח ס"ס שמה לאו תחתיו ושמה לאו פהן ועכצ"ל דספק זה לא מצטרף לס"ס הגם די"ל דהתם הטעם משום דבצד ס' השני יש ס"ס להחמיר שמה פהן הוא ושמה אף אי לאו פהן מ"מ שמה זינתה ברצון ושפיר בכה"ג דיש בצד ס' השני ס"ס להחמיר לא מיקרו ס"ס וכמ"ש בתוס' פתובות ד"ט ע"ב בד"ה אי למיתב לה ועיי"ש בפנ"י וא"כ שוב אנדא הוכחה הנ"ל אבל עכ"פ מצד הסברא גופא קשה לצרף ספק זה אף לסנף להקל באיסורין וז"ב: ומ"ש כת"ה דיש צד היתר מפת חשש שמה תחזור לסורה וקהא דמבואר באו"ח סי' ש"ו דמתירין לחלל שבת בשביל הצלה מהמרת דת.

י"ל התם הוא רק איסור דרבנן דתחומין והוי משום חטא באיסור קל אבל הקא דלע"ע אין פאן המרה ח"ו רק חשש שמה תמיר בזה נודאי אין לדחות שום איסור ועי' שו"ת

ח"ס יו"ד סי' שכ"ב ובפרט דמצינו בתמורה ד"ה שאני פהנים דריבה בהם הפתוב מצות
יתירות ואף דמצינו דלאוי דכהונה קיל עי' תוס' ברכות ד"כ דלאו דטומאת פהנים נדחה
מפני כה"ב אף באמת כ' בתוס' יבמות ד"ה דאלמנה לכה"ג פיון דגם היא מוזהרת ל"ח
לאו שאש"ב ושאני טומאה משום דבני אהרן פתיב א"כ ה"ה הקא דהונוהרו פסולות שלא
לינשא לכשירים א"כ תמיר מאיסור שאש"ב ע"כ מצד חשש נשוא תחזור לסורה אין
להעמיד שום יסוד להתיר.

ע"כ לדינא אם יש מקום להתברר אצל רופאים שלא השירו עוד בתוליה מותר להפיהו
לישא אותה ויבוא עליה ביאה ראשונה ואם ימצא בחולה יתברר דלא זינתה, ובפרט
דכבר נשתדכה ואם לא ישא אותה נהי' ביוש גדול לפנויה א"כ חשיב שעת הדחק ומצינו
בגדה ד"ו פדאי ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק.

ה"ה אחר שהבאתי פל השיטות הנוגעים לזה והבתולה אומרת בחרם ששהורה דל"א
דהיכי דהמקצה נסתלק מהעולם ל"ש הא דמגו דאתקצאי עיי"ש שכ' פן לענגן איד"ר
ובפרט בנ"ד דיוכל להיות שיבא שו"ב לתוך התחום היינו ע"י הנחת עירוב מעיו"ט אף
דזה לא שכיח אבל עכ"פ ל"ח בכלל מקצה פיון שיש אפשרות שיהי' השחיטה בהיתר
גמור ובאמת בהא דהקשו בתוס' ביצה ד"ד דנימא בנולדה בשבת אסור ביו"ט משום מגו
דאתקצאי מוכח דבמדי דהמקצה עדין ישנו בעולם אמרינן מגו דאתקצאי אף באיסור
ודלא כסברת כת"ה רק עיקר תלוי אי המקצה ישנו עוד בעולם או לא ועי' בפמ"ג בפ"כ
לה"ל יו"ט מ"ש בזה ע"כ כדיעבד הדבר פשוט דהעופות מותרים אף כת"ה נסתפק לענגן
לכתחילה אי שרי לצורף או"נ והביא קושית מהרש"א פתובות ד"ז מדוע לא הותרו
תחומין לצורף או"נ: והנה בח"ס או"ח סי' קמ"ט העיר לענגן יין קידוש שהביא מחוץ
לתחום די"ל דתחומין לית בו עשה דשבתין וכסברת הרשב"א יבמות ד"ו דשבתין הוי
רק בדבר שחייבין עליה מיתה עכת"ד ולכאורה קשה עליו מש"ס מפני שר"ה דל"ב
בהא דשופר של ר"ה אין להוציאו חוץ לתחום והטעם משום דהוי לתו"ע ואף דבר"ן
שם מבואר דאף ל"ת גרידא אינו נדחה משום דל"ח בעידנא אבל כפר כ' השבולי לקט
דבעשה דברים א"צ בעידנא ועיקר הטעם משום דהוי לתו"ע ומבואר דגם בתחומין איכא
עשה דשבתון אף באמת לפ"ז תיקשי גם על הרשב"א ה"ל מש"ס ה"ל ועכצ"ל כמ"ש
בח"ס ת"ו בהשמניות בבואור דברי הרמב"ן פ' אמור דמ"מ בקביעות בשבת יש בו ביקטול
מ"ע דשבתון והרי לשי' הרשב"א במדי דליכא מיתה ליכא עשה דשבתין וכ' הח"ס
דבדבר שיש בו טורח אזי גם הרשב"א מודה דאיכא עשה דשבתין אף דליכא בו מיתה
עיי"ש וכן במנ"ח הרגיש בסתירה זו מדברי הרמב"ן לדברי הרשב"א ה"ל והמנ"ח
העיר דלמ"ד תחומין יב"מ ד"ת ואפ"ה ליגרא בו מיתה ועכצ"ל דל"ח בכלל מלאכה שפיר
ליכא בו שבתון וא"כ ה"ה אלפים אמה דאסר מפח גזירות יב"מ ג"כ ליכא בו משים
שבתין דלא גרע הלמד מן המלמד וכדמצינו בש"ס דון מינה ומינה אבל למ"ד יב"מ ג"כ
מדרבנן וא"כ י"ל דחז"ל עשו כמלאכה ממש ויש בה לתו"ע מדרבנן עיי"ש.

יצא דבין לפי דברי הח"ס בהשמטות ה"ל דבדבר דיש בו טורח לכ"ע איכא עשה
דשבתון וניחא הסוגיא דר"ה ה"ל לפי שהוצאה מחוץ לתחום חשיב טורח ושניי' בו
שבתון אבל דברי הח"ס סי' קמ"ט ה"ל תמוהים מאוד וצ"ע וגם לסברת המנ"ח ה"ל

ניחא ג"כ הסוגיא דר"ה הנ"ל די"ל דהש"ס בר"ה קאי למ"ד דגם תחומין יב"מ מדרבנן ושפיר עשאון חז"ל למלאכה גמורה ושפיר יש בו לתו"ע מדרבנן ודוק.

ובאמת לפי"ז יש להעיר בהא דאוי"ח סימן קפ"ו דבעכו"ם המביא שופר מחוץ לתחום מותר לתקוע בו והעיר המג"א הרי בד"ת אסור אף במקום מצנה עיי"ש והשתא לסברת המנ"ח דלמ"ד יב"מ ד"ת ליכא עשה דשבתון א"כ שוב תיקשי דיהי' שרי לומר לנכרי להביא שופר מכח עדל"ת ולשי' הש"ל במצנה דרבים א"צ בעידנא בשלמא הישראל בעצמו אסור להביא מחוץ לתחום משום דשמא הלכה דיב"מ מדרבנן וא"כ יש בזה לתו"ע מדרבנן ושפיר אין עשה דוחה לתו"ע אבל עיי' נכרי ממ"נ יש להתיר אי יש בו משום ד"ת א"כ ליכא בו עשה דשבתון יהי' מותר מכא עדל"ת ואי יב"מ מדרבנן והוי לתו"ע ול"ש עדל"ת מ"מ בפשיטות יש להתיר אמירה לנכרי במלאכה דרבנן במקום מצנה עיי' דברי המנ"ח הנ"ל צע"ג: נחזור להנ"ל אי תחומין מותר לצרף או"נ והנה בח"ס הביא מדברי רש"י ביצה דל"א בהא דשנים שלקחו בשותפות ופירש"י שלקחו מעיו"ט ומוכח דאם לקחו מיו"ט הי' מותר האיסור תחומין ולפ"ז י"ל דאם נימא דאיסור תחומין מותר גבי או"נ א"כ באו"נ גופה, אף באפשר לעשותו מעיו"ט שרי כמ"ש בתוס' מגילה ד"ז דדוקא בדבר שמשביח באם עשאון מעיו"ט אז י"ל דאסור לעשותו ביו"ט ועי' במג"א סי' תצ"ה מ"ש בזה אף באמת ז"א דלהדיא מפני' ברש"י פסחים ר"פ אלו דברים דאסור להביא או"נ מחוץ לתחום ביו"ט הואיל דאפשר להביאו מאתמול ונשמע דגם באו"נ עצמו אם עכ"פ אינו מתקלקל אם יעשו מעיו"ט אסור כמ"ש במחצ"ה סי' תק"ה ועוד י"ל דבדבר הנעשה בתיקון המאכל גופא י"ל דמותר אף באפשר לעשותו מעיו"ט אבל הבאה מחוץ לתחום זה חשוב רק כהכנה לאוכל אז שפיר אסור באם הי' אפשר לעשותו מעיו"ט וז"ב: והנה בגוף דברי רש"י ז"ל שפירש פגון שלקחו מעיו"ט י"ל הפנונה עפ"מ"ש ב"ר"ן נדרים דמ"ו בהא דהשותפים שנדרו הנאה זה מזה דדוקא בדבר שעיקרו מתברר רק הזמן אינו מבותר אז אמרי' י"ב ומשו"ה בחצר שיש בה ד"ח אסור לפי שיש ספק דשמא לא ישמש אחד בכולה דשמא יעשה חלוקה עיי"ש א"כ ה"א נמי י"ל נהי דס"ל לרב חבית מותרת משום דבדרבנן י"ב זה דוקא בקנה מעיו"ט על דעת לחלוק ביו"ט א"כ עכ"פ מבותר בעיו"ט שכל אחד יחיד לו חלק רק שהחלקים אינם מבותרים בזה אמרי' בדרבנן י"ב אבל בקנה ביו"ט א"כ לא הי' מבותר פלל בעיו"ט אי והי' לו שום חלק בזה נודע מ"ש בשטמ"ק פתובות דנ"ט בשם הרשב"א דבמדי דמחוסר הקנאה מרשות לרשות ל"מ סברת ביזו שיוכל לקרוא שם הקדש על דבר שא"ש וחינו דאף דבדבר שביזו ל"ח דשלב"ל מ"מ פשמוחוסר הקנאה מרשות לרשות גרע מכ"ש ה"א דא"א לומר שיהי' חשיב כאילו קנה מעיו"ט וממילא גם לרב אסור אף בחבית ומדוק דברי רש"י בס"ד וכה העירני בני הרב הה"ג מ' חיים יחי' די"ל דזה דמי לסברת התוס' ביצה ד"י דבנפתח פתח חדש ל"א בריה עיי"ש ויפה העיר: נחזור לענין דינא יפה כתב הח"ס דבשלמא בדבר דאיסורו משום מלאכה א"כ ביו"ט דגילתה התורה פל מלאכת עבודה ממילא בדבר השייך באו"נ ל"ח בכלל מלאכת עבודה או דעכ"פ הותר בקרא דכל מלאכה לא יעשה אף אשר יאכל לכל נפש ועי' בפמ"ג בפ"כ שכ' דיש חילוק בין שאר יו"ט דלא אסרה התורה רק מלאכת עבודה לבין ז' ש"פ עיי"ש.

אָבֵל תְּחוּמֵינָן דְּאִינוּ בְּכֻלָּל מְלָאכָה אַף לְמִ"ד יב"מ ד"ת אָבֵל עכ"פ אִינוּ בְּכֻלָּל מְלָאכָה
מְדַכְתֵּב הַמְנַח דְּלְמִ"ד יב"מ ד"ת לִיכָא בּוּ רַק ל"ת גְּרִידָא וְכִינּוּן דְּאִינוּ בְּכֻלָּל מְלָאכָה שׁוּב
לֹא הוֹתֵרָה בְּכֻלָּל הַקְּרָא דְאַף אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוֹאִיל דְקָרָא הִלְזוּ קָאִי עַל מִיּוֹדֵי דְהוּי
מְלָאכָה ע"כ לִפ"ז הַדְּבָר פְּשוּט דְבַעֲצָמוּ פְּשִׁיטָא דְאָסוּר לְהִבְיָא מְחוּץ לְתַחוּם בִּיּו"ט אַף
בְּשִׁבִיל או"נ אַף עֵי עֵפּו"ם וְחוּץ לְאֶלְפִינִים אַמָּה א"כ הוּי רַק שְׂבוּת דְשְׂבוּת א"כ י"ל
לִפְמִ"ש בְּתוֹסְפוֹת פְּסָחִים דַּס"ו דְשִׁמְחַת יו"ט הוּי מְצֻנָה וְנִהְיֵי דְכ' הַח"ס דְאו"נ בִּיּו"ט הוּי
הוֹתֵרָה מִפְּשׁוּ וְכַבֵּר הַרְגִישׁ בְּזָה בִּר"נ בִּיּוֹצָה בְּהָא דְרִיבּוּי בְּשִׁיעוּר אָסוּר בְּשִׁבְתָּ וּבִיּו"ט
מִוֶּתֶר מְשׁוּם דְאֵנְכֵל נֶפֶשׁ חֲשִׁיב הוֹתֵרָה מִפְּשׁוּ לְכַד שָׁרָן אַף לְהַרְבּוֹת בְּשִׁיעוּר עֵי"ש וּמִטַּעַם
זֶה כ' הַמְפֻנְרָשִׁים בְּהָא דַּס"ל לְרַבָּה בְּפִסְחִים דַּמ"ו בְּאוֹפָה מִיּו"ט לְחוּל אִינוּ לּוֹקָה מְשׁוּם
הוֹאִיל וְאַף דִּי"ל דְחֲשִׁיב בְּכֻלָּל מְחֻשְׁבָּתוֹ לְאִסוּר מ"מ בְּדָבָר דְהוּי הוֹתֵרָה לֹא מְשַׁגְּיחִין
עַל מַהֲשֵׁהוּ מְחֻשְׁבָּתוֹ לְאִסוּר וְנִהְיֵי דִישׁ לְהַעִיר מִש"ס מְנַחֲחוֹת דַּס"ד הִיאָדָּה מְדַמָּה הַש"ס
הָא דְשִׁחַת ב' חֲטָאוֹת לְהָא דְהַעֲלָה דְגִים וְתִינּוֹק הָא קַרְבָּנוֹת בְּשִׁבְתָּ חֲשִׁיב הוֹתֵרָה כְּמִפְּוֶרֶשׁ
בְּש"ס יוֹמָא דַּמ"ז וְשִׁבְתָּ אֲצֵל פִּק"נ לֹא הוּי רַק דְחוּיָה לְשִׁי הַרְמַב"ם פ"ב מְשַׁבְתָּ אַף
בְּאַמַּת כְּבָר כ' בְּשׁו"ת עֵטֶר"ח או"ח סי' ד' דְהָא דְקַרְבָּנוֹת בְּשִׁבְתָּ הוּי הוֹתֵרָה מְשׁוּם דְהוּי
עֲנִין תְּמִידֵי עֵי"ש א"כ הַתִּינּוֹחַ בְּקַרְבָּן רֵאשׁוֹן אָבֵל הֵכָא שְׁנַמְצָאֵת הָרֵאשׁוֹנָה כְּחוּשָׁה זֶה
הוּי רַק דְבָר מְקַרִי וְשׁוּב בְּכַה"ג גַּם בְּקַרְבָּן הוּי רַק בְּכֻלָּל דְחוּיָה וְשִׁפִּיר דְמִי לִפְק"נ בְּשִׁבְתָּ
וּז"ב אַף בְּאַמַּת נִהְיֵי דְנִימָא דְאו"נ בִּיּו"ט הוּי הוֹתֵרָה אָבֵל עכ"פ יֵשׁ בּוּ עֲנִין מְצֻנָה כְּסִבְרַת
הַתוֹס' הַנ"ל וּמִמִּילָא חֲשִׁיב בְּכֻלָּל שְׂבוּת דְשְׂבוּת בְּמָקוֹם מְצֻנָה ע"כ בְּאַם יֵשׁ לְחוּשׁ בְּאַמַּת
שְׁיִתְקַלְקַל הַבְּשׂוּר בְּאַם יִשְׁחִיט בַּעִי"ט יֵשׁ מְקוֹם לְהַתִּיר לּוֹמֵר לְעַפּו"ם עוֹד מְבַעִי"ט לִילְדָּה
לְשִׁחַת הָעוֹפּוֹת בִּיּו"ט וְלְהִבְיָאָם חֲזָרָה בִּיּו"ט מְשׁוּם שְׁלֵא לְבַטֵּל מְצֻנָת שְׁמַחַת יו"ט וּמְצֻנָה
בְּש"ס בִּיּוֹצָה דִּי"א בְּכַמָּה דְבָרִים שְׁהַתִּירוּ סוֹפֵן מְשׁוּם תְּחִילְתָּן עֵי"ש כְּנֻלַע"ד בַּס"ד
לְדִינָא: א' פ' נְשֵׂא תר"ע פֶּה רֵאד מִישְׁלֵא יצ"ו וְהַנְּנִי יְדִידוֹ הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנ"ל.
סִימָן ה'. לְכַבּוֹד הַרַב הַגָּאוֹן הַמְפֻנְרָסִים כַּש"ת מוה"ר יְהוֹשִׁיעַ אֶלְטֵר וּוֹאֵלדֵמָאן אַבְדֵק"ק
קֶאֱנִסְקָאוּלַע שְׁלִיט"א.

בְּדָבָר שְׁאֵלְתוּ אִישׁ אֶחָד נִשְׁתַּטֵּית אֲשֶׁתּוֹ פְּדִרְדָּה הַמְשׁוֹנְעִים בְּדִיבְרָה וּבְהַתְנַהֲגָתָהּ וְכַבֵּר
הִיתָה בְּבֵית הַמְשׁוֹנְעִים וְאָמְרוּ הַרוֹפְאִים נוֹאֵשׁ וְהַבַּעַל רוֹצֵחַ לְכַתּוּב בֵּיתוֹ הַשְּׁוֹה תַק"ס
ר"כ ע"ש אֶחָד מְקַרְוֵבִי וְהוּא מְקַבֵּל עָלָיו לְהַחְזִיקָהּ וּלְזוֹנָהּ בְּעַד מַחִיר הַבֵּית.

וְהַבַּעַל הוּא עָנִי וְלֹא יוֹכֵל לִיתֵן יוֹתֵר וְע"ז פִּלְפֵּל כְּהַדְר"ג דִּישׁ לְהַתִּיר לוֹ חֲדָר"ג עַפ"י
הַסְּפָמַת ק"ר: וְהִנֵּה כְּבָר נִתְפַּשְׁטָה הוֹרָאָה פְּדַעַת הַגְּרַח"כ דְבָאָם אִין לוֹ מְעוֹת מְזוּנָמָן סָגִי
בְּהַשְׁלֵשֵׁת שְׁטֵר וְכַמוֹ שְׁהָאַרְכָּתִי בְּסַפְרֵי ח"א סי' נ"ד וְסִי' ע"ב: וְהִנֵּה כַת"ה הִבְיָא דִישׁ
לְתַמּוּהַ הָאִיף יוֹכֵל ר"ג לְגַזּוֹר עַל שְׁתֵּי נָשִׁים הָא מְקַרָא מְפֻנְרָשׁ כִּי תִהְיִין לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים
וּבְדָבָר הַמְפֻנְרָשׁ בְּתוֹרָה לֹא יוֹכֵל חַז"ל לְאַסְוֹר וְכַמ"ש בְּתוֹס' ב"מ דַּס"ה ע"ב וּבַט"ז יו"ד
סִימָן קי"ז וּבְאו"ח סי' תַקפ"ח וּבַכ"מ לְעֲנִין לְדִין מְלָכִי בֵּית דּוֹד וְעֵינִין בְּסַפְרֵי ח"א סי'
צ"ג: וּבְאַמַּת לֹא קָשָׁה דְהָא גַם בְּזִמְן הַש"ס הִיכִי דַא"א לְמִיקָם בְּסַפּוּקִיהוּ אָסוּר לְיִשְׂא
וּבִזְה"ז רָאָה ר"ג דְנִתְמַעַט הַפְּרָנְסָה וְעַפ"י הָרוּב לֹא יוֹכֵל לְהַסְפִּיק לְהֵם וְיִבְאוּ לִיּוֹדֵי קִטְטָה
מִש"ה גְּזוֹר וְאַף בְּעִשְׂרֵי שְׁנֵי לּוֹ כְּדִי הַסְּפִיקוֹת שְׁנִיָּהֶם לֹא חִלְקוּ וְאָמְרוּ לֹא פְּלִיג וְזֶה לֹא
הוּי נֶגֶד הַתּוֹרָה דְהָא בַא"א לְהַסְפִּיק לְהֵם מְזוּנּוֹת גַּם מְדִינָא דְש"ס אָסוּר וּבְפִרְט יָפָה כְּתַב

כהדר"ג פּינן דלפּעמּים מתירן החרם לא הוי עקירת ד"ת לגמרי לכן שפיר יוכלו לגזור וכמ"ש הח"ס ביישוב קושית החו"י מהא דגזרי בריבית עפ"ם פּינן דבכדי חזיו מותר ל"ח עקירה לגמרי עיי"ש: ומה שהביא ממתני' דגיטין דמ"א פותב לו שטר על דמיו וחזינו דמפקינו קה"ג של הרב ע"י שטר מכ"ש הכא לענון שיטעבוד של האשה בנודאי סגי בשטר באין לו מעות מזונמן ואף שיש לחלק דעבד אין לו מעות לעולם ז"א דהא משפחת דנתנו לו מעות ע"מ שאין לרבו חלק בו באמת יש לדחות דבשלמא שם בעבד פּינן שכ' התוס' משום לא תנהו ברהו ולשפת יצרה הפקיעהו העבד מרשות רבו והתירו להרב לעבור אעשה דלעולם בהם תעבדו דבכה"ג אמרינו חטא שיזכה חבירו ה"ה דכופין להרב למחול על זכות ממונו בשביל מצות העבד דהוי מצוה רבה.

ולא מבעי' אם נימא דמייירי בשחרר "חצי" והניח חציו א"כ הרב בעצמו גרם שלא יוכל העבד לקיים מצות שבת ופ"ר א"כ הפקיעו חז"ל ממון הרב בשביל שגרם ביטול מצוה לדעבד. ואף אם כפירש השני של רש"י דמייירי בעבד של שני שותפין א"כ שיתף השני לא גרם ביטול המצוה מ"מ פּינן דהא דהיתרו לשחרר אינו מטעם עדל"ת דהא אין עשה של איש זה דוחה של איש אחר וע"כ דהכא אמרינו חטא בשביל שיזכה חבירו א"כ השתא דהתירו להרב לעבור איסור תורה בקו"ע בכתיבת שטר שחרור מכ"ש דיוכל להפקיע זכות ממונו וכמפורש בש"ס ב"מ ד"ל דפריה למ"ל קרא דפּעמּים שאתה מתעלם פהו והאבידה בבה"ק ותי' מי דחיון איסורא מקמי ממונא.

ונראה מזה דאף אם נימא דל"ת ועשה שאש"ב נדחה מפני עשה כמ"ש התוס' שם ובתוס' יבמות ד"ה אפ"ה יש סברא לכוף לבעל אבידה למחול על זכות ממון כדי שלא נצטרף לדחות ל"ת ועשה ועיין בשיע"ק ובש"ס ברכות ד"כ דקאמר שאני ממון דאתיהב למחילה ואף שמפורש בש"ט מ"כ כ"ק ד"פ דאף שפול איסורן נדחין מפני פק"נ מ"מ בּממון חבירו אסור להתרפאות וחזינו דממון חבירו אסור אף בפק"נ.

אף באמת מפורש בפרשת דרכי דפשיטא דלע"ע מותר ליטול ממון חבירו לצורך פק"נ רק דצריף אח"כ לשלם ועיין תוס' ב"ק ד"ס ובש"ט מ"מ פתובות די"ט ובספרי סי' ע"ב א"כ הכא דמייירי בעבד שאין לו מעות ואם הי' להעבד מעות מזונמן פשיטא דיצטרף לשלם מייד רק דסתם עבד אין לו וכמפורש בפסחים דפ"ח בהא דשכח מה אמר לו רבו דהולך אצל מי דניחא לו בתקנתא דרבו ויקנה לו ע"מ שאין לרבו רשות בו או ע"מ שתצא בו לחירות וכמ"ש בתוס' שם אכל בסתם עבד אין לו מעות א"כ כמו דאמר דהרב צריף לעבור בעשה דלעולם בהם תעבדו בשביל קיום מצות העבד מכ"ש דצריף לנותר על זכות ממונו בשביל מצות קיום העבד ועיין תוס' פסחים די"א דקיום מצוה חשיב כמו פסידא דממונא ורק דמשמענו המתני' דנהי דצריף לע"ע הרב להשתחררו אף בלתי תשלוּמין אפ"ה צריף ליתן שטר וכמ"ש הפוסקים דנהי דמותר ליטול ממון חבירו בשביל פק"נ אכל עכ"פ צריף לשלם לו ה"ה הכא נהי דצריף לשחררו מ"מ נשאר חוב על העבד לשלם לו וכ"ז שם דהבעלים הם בר כפיה וכופין אותם לנותר זכות ממונם כמו דמתירין לעבור איסור.

אבל הכא העירו המפורשים דהא מפורש בש"ע אה"ע סימן קי"ט דבמקום דמה"ד לגרשה און פרעון פתובתה מעכב א"כ הכ"נ בגשתטית נימא באין לו מעות דאין פרעון

פְּתוּבָתָהּ מֵעַכְבָּר רַק שְׁתִּירָצוּ כִּינּוּ דְהֶכָּא א"א בְּגִירוּשֵׁינּוּ וְרַק דְּהוֹתְנָה ר"ג דק"ר יְכוּלִין לְהִתִּיר א"כ הִי הַתְּקָנָה רַק בְּאִנּוּן אִם יִסְלַק לָהּ הַפְּתוּבָה, א"כ שׁוֹב י"ל דְּבִאִין לִי לֹא יִתִּירוּ לוֹ הַחֶרֶם דְּאִין הָאִשָּׁה ב"ד שְׁנִפּוּף אוֹתָהּ לְנוֹתֵר זְכוּתָהּ א"כ אִין רֵאִי מְהָא דְמוּעִיל שְׁטֵר בְּעֶבֶד ב"ד דְּשֵׁם הַבְּעָלִים ב"ד וְכוּפִין אוֹתָם לְנוֹתֵר זְכוּת מְמוּנָם: אַף בְּאַמַּת י"ל דְּכִבֵּר הֵעִירוּ דְּמִפְּוֹרְשִׁים דְּהָאִיף יוּכַל ר"ג לְגִזּוֹר פְּלִל שְׁלֵא לִישָׂא ב' נְשִׁים הִיכִי דְמַגִּיעַ עֵי"ז בִּיטְל מְצָנָה ל"מ א"נ דְּחֶרֶם לֹא הָנִי רַק שְׁבוּעָה א"כ שְׁבוּעָה ל"מ לְבִטְל מְצָנָה וְעֵינּוּ רִשְׁבָּ"א גִיטִין י"ג דְּבִדְבָר דְּלֹא מְשַׁפְּחַת קִנְיָן אַף בְּרִצּוֹן הַבְּעָלִים ל"מ תַּק' חֲכוּ"ל וְאַף א"נ דְּחֶרֶם הָנִי כְּמוֹ נֶדֶר וְחָל בְּבִיטְל מְצָנָה מ"מִּנְיָמָא דְּנוֹדָאֵי לֹא הִי פְּנוּת ר"ג לְבִטְל מְצָנָה וְכַמ"ש רִשְׁ"י ו"ל נִזִּיר ד"ד דְּנָהִי דְּנִזִּירוֹת יוּכַל לְחוּל עַל דְּבַר מְצָנָה.

מ"מ בְּסִתְמָא אָמְרִינּוּ דְּלֹא הִי פְּנוּתוֹ לְבִטְל קְדִישָׁא וְאַבְדְּלָתָא וְעֵינּוּ שִׁא"ר ס' ס' וְרַק בְּאַמַּת כִּינּוּ דְּבִנְשִׁתְּטִית מִתִּירִין לוֹ ע"י ק"ר א"כ ל"ח בִּיטְל מְצָנָה וְחָל שְׁפִיר תְּקִנַּת ר"ג אַף בְּנִשְׁתְּטִית וְצָרִיף ק"ר לְהִתִּירוּ וְכ"ז דֵּא"נ דְּבִאִין לוֹ מְעוֹת יוּכְלוּ לְהִתִּיר לוֹ ע"י הַשְּׁלִשִׁת שְׁטֵר א"כ לֹא מַגִּיעַ עֵי"ז בִּיטְל מְצָנָה וְשְׁפִיר י"ל דְּגִזּוֹר ר"ג בְּכ"ע אָבֵל א"נ דְּבִלֹּא מְעוֹת מְזוּמָן לֹא נוּכַל לְהִתִּיר לוֹ א"כ שׁוֹב מַגִּיעַ ע"י תְּקִנַּת ר"ג בִּיטְל מְצָנָה וְשׁוֹב נִימָא דְּבִמְקוֹם בִּיטְל מְצָנָת פו"ר וְשִׁבְתָּ לֹא גִזּוֹר וּבִפְרִט א"נ דְּחֶרֶם לֹא עֲדִיף מְשׁוּבְעָה לֹא יוּכַל לְחוּל פְּלִל אָבִיטְל מְצָנָה וְע"כ דְּבִאִין לוֹ מְהִנֵּי שְׁטֵר וְשׁוֹב ל"ח בִּיטְל מְצָנָה וְשׁוֹב צָרִיף ק"ר וְהַשְּׁלִשִׁת שְׁטֵר נָהִי מַה דְּאָפְשֵׁר בְּמִזְמוּנָא עֲדִיף וּבִנְד"ד שְׁאִין לוֹ יוֹתֵר בְּנוֹדָאֵי סְגִי נְתִינַת הַבֵּית וְהַקְּרוּב יִבְטִיחַ בְּעַרְפְּאוֹת לְפָרְנֶסָה וְלְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵי וְיִשְׁלִישׁ גַּם וְנַעֲקִסִּיל שְׁאֵם יִחְסֹר לְפָרְנֶסָתָהּ יִסְיַע לָהּ כְּפִי רְאוּת עֵינֵי בְּד"צ: וְמַה שְׁהִבִּיא דְּבָרֵי הָרַע"ב לְעֵנִין ב' שְׁבוּתִים בְּבַהֲש"מ בְּאַמַּת בִּיבְמוֹת דָּף ז' ע"ב קְאָמֵר הַש"ס מִי דְּמִי הֵתָם חַד אִיסוּרָא וְהִכִּי תִרִי אִיסוּרָא וּבְתוֹס' יְבִמוֹת ד"ג ע"ב כ' דְּלַעֲנִין עַדל"ת אִין חוֹלְקִין בֵּין חַד לְאוֹ לְתִרִי וּבְאַמַּת הוּא מְחַלְוֹקֵת ר"י וְר"ע בְּנִזִּיר מ"ח וְכִבֵּר הֵעִיר בְּזָנָה בְּסִפְר דּוֹרֵשׁ לְצִיּוֹן וּבְחִדוּשֵׁי פְּלִפְלִתִי זֶה עַכ"פ לְדִינָא אִם יִשְׁלִישׁ ג"פ בִּינְד שְׁלִיחַ לְהוֹלְכָה כְּדָת וְכְפִי שְׁמִפְּוֹרֵשׁ בְּנוּב"י מַה"ק סִימָן ג' וּבַח"ס ס' י"א וְעַפ"י אוֹפְנִים הַנ"ל בְּעֵנִין הַתְּחִיבַת אֲז גַּם אֲנִכִי אֲצַטְרִף לְהַגְּאוּנִים מְסַאֲכִיטְשָׁאב וּבְעַרְזָאן וְאַחַר שְׁיִנְשְׁלַם מְנִין ק"ר אֲזִי הָתֵר חֲדָר"ג וּבְלִבְד שְׁלֵא יֵהִי נֶגְדַּת חוֹקֵי הַמְּדִינָה: בִּאֵעָה"ח יוֹם ב' וְיִשְׁלַח תְּרַס"ח רֵאדֵּאמִישְׁלֵא.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנ"ל. סִימָן ו'.

לְהַרְבֵּה הַה"ג בְּנִשְׁ"ק וְכו' כַּש"ת מו"ה יִצְחָק הוֹרְוויץ נ"י אַבְדֵּק"ק בְּאַרְנוּב יצ"ו. בְּדָבַר שְׁאֵלְתוֹ בְּאַחַד מִמְשַׁמְשֵׁי קְהִילְתוֹ שֶׁהִי לוֹ רְדִיפוֹת מִהַמְשַׁמֵּשׁ דְּבִיהֵמ"ד וְעֵי"ז גְּרַם שְׁפָמָה אֲנָשִׁים לֹא בִּיקְשׁוּ אוֹתוֹ עַל שְׁמִחוֹת וּבְאִיזָה זְמַן הִי צָרִיף הַשְּׁמֵשׁ דְּבִיהֵמ"ד אִיזָה טוֹבָה מְהַנְרִדָּף הַנ"ל וְאָמֵר שְׁיִתֵּן כְּתַב בְּאִיסוּר שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת סָר לְמִשְׁמַעְתּוֹ בְּכָל עֵנִינֵי הֵעִיר וְנָתַן כְּתַב שְׁאוּסֵר עֲלֵיו כָּל הַנְּאָה וְהַכְּנָסָה מִהַשְּׁמִשׁוֹת וְהָאִיסוּר הוּא פְּקוּדָם וְכִקְרָבָן ע"ד הַנְּרִדָּף הַנ"ל אִם לֹא יִצְיִית לוֹ אִיזָה דְּבַר בְּעֵנִין הַנ"ל וְנִכְתַּב בְּהַכְּתַב שְׁמוּדָה בְּהוֹדָאָה גְּמוּרָה שְׁאָמֵר כָּל הַנ"ל בְּפָה מְלֵא וְחַתָּם א"ע עַל הַכְּתַב וְעַתָּה עָבַר עַל הַכְּתַב וְטוֹעֵן שְׁלֵא יָדַע מַה שְׁנִכְתַּב בְּהַכְּתַב וְהַשְּׁלִיחַ שְׁנָתַן לוֹ הַכְּתַב אָמֵר שְׁזוֹכֵר בְּפִירוּשׁ שְׁקָרָא לְפָנָיו אוֹת בְּאוֹת אַף אִינוּ זוֹכֵר אִם קָרָא בְּפָה מְלֵא אֶת הַכְּתַב זֶה תוֹרָף שְׁאֵלְתוֹ בְּקִצְרָה: וְהִנֵּה יֵשׁ בְּזָה לְדוֹן מַצַּד שְׁנֵי דְּבָרִים.

אָחַד מֵצַד גּוֹף הַפֶּתַח וְהִנֵּה אִם קָרָא בִּפְהָ אֶת הַפֶּתַח זֶה גּוֹפָא הֵוֵי קַבְּלַת הַשְּׁבוּעָה אִף אִם
לֹא קָרָא בִּפְהָ יֵשׁ מַחְלֻקֵּת הַפּוֹסְקִים אִי מְהֵנִי שְׁבוּעָה בְּכֶתֶב וְגַם מֵצַד דְּכֶתֶב בְּהַפֶּתַח שֶׁקָּרָא
בִּפְהָ מְלֵא מ"מ א"נ דְּשְׁבוּעָה בְּכֶתֶב לֹא מְהֵנִי א"כ אִם יוֹדֵעַ בְּנִפְשׁוֹ שֶׁלֹּא קָרָא בְּפִיו א"כ
ל"מ כּמ"ש בְּשׁוֹ"ת ח"ס ס' רכ"ד דָּאָף א"נ דְּשְׁבוּעָה בְּכֶתֶב מְהֵנִי זֶה דְּוָקָא בְּכּוֹתֵב הַרְיָנִי
נִשְׁבַּע דְּזֶה גּוֹפָא הֵוֵי קַבְּלַת שְׁבוּעָה אֲבָל אִם פֶּתַח לְשׁוֹן עֶבֶר י"ל דל"מ וּבָאֵם יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא
נִשְׁבַּע ל"מ וּבִסְמ"ע ס' ע"ג מְחַלֵּק דְּבְכֶתֶב בְּפוּעֵל מְהֵנִי וְהַט"ז כ' דְּבַעֲי אֲמַתְלָא וּכּמ"פ כ'
דְּחַל מְטַעַם שֶׁאֲחַד"א וְעֵינֵין בְּשׁוֹ"ת הָרִי"ם ס' י"ד שֶׁהָאֲרִיף בְּזֶה עַכ"פ הֵכָא א"נ דְּשְׁבוּעָה
בְּכֶתֶב ל"מ א"כ אָף שֶׁנִּכְתָּב שֶׁקָּרָא בִּפְהָ וּבִכְה"ג בְּנוֹדָאֵי מְהֵנִי מ"מ אִם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁלֹּא
קָרָא בִּפְהָ א"כ לֹא נִשְׁאָר חַיּוּב רַק מֵצַד שֶׁחֲתָם א"ע וּבְזֶה יֵשׁ הֶרְבֵּה שִׁיטוֹת דָּאָף אִם הוּא
כְּתִיב עַצְמוֹ ל"מ דל"ח לְבַטָּא בְּשִׁפְתַיִם אִף בְּאַמַּת בְּשׁוֹ"ת ח"ס ס' ר"כ וְס' ר"כ"ז מְחַמֵּיר
אָף אִם כְּתִיב אַחַר אִם חֲתָמִים תַּחֲתָיו וְעֵינֵין שׁוֹ"ת ד"ח יו"ד שֶׁמְחַמֵּיר מְאֹד בְּזֶה וּבַפֶּרֶט אִם
מְסַר הַפֶּתַח לִיד אַחַר בְּכַה"ג מְחַמֵּיר הַח"ס דְּזֶה גּוֹפָא הֵוֵי קַבְּלַת הַשְּׁבוּעָה יֵצֵא שְׂיֵשׁ בְּזֶה
כְּמָה חֲשִׁישׁוֹת א' מֵצַד שֶׁנִּכְתָּב בְּהַפֶּתַח שֶׁקָּרָא בְּפִיו וְא"כ שֶׁאֲחַד"א וְגַם מֵצַד שֶׁנִּכְתָּב
בְּהַפֶּתַח שֶׁקִּיבֵל בְּנִדָּר וְרַבּוֹ הַפּוֹסְקִים הַמְּחַמֵּירִים גַּם בְּשְׁבוּעָה בְּכֶתֶב וּבַפֶּרֶט בְּנִדָּר דְּלַכּמ"פ
מוֹעִיל אָף בְּקִיבֵל בְּלֵב: וְעוֹד יֵשׁ לְדוֹן עֲפִימ"ש בְּשׁוֹ"ת נוֹב"י מֵהַד"ת ס' קמ"ה דָּאֵם
הַסּוֹפֵר קָרָא לְפָנָיו וְהוּא שָׁמַע וְשָׁתַק וִי"ל דְּהַוּוֵי כְּנִשְׁבַּע בְּפִירוּשׁ הַגַּם דְּבַחֲיָבוּרֵי סִימָן
ס"א ח"א הָעֵרוֹתֵי כִּינּוּן דְּלָרֹב שִׁיטַת הַפּוֹסְקִים ל"מ שְׁלִיחוֹת בְּשְׁבוּעָה א"כ כִּינּוּן דְּבְשְׁבוּעָה
בְּעֵי בִיטוּי שְׁפִתַיִם א"כ נִהֵי דָאָפְשֵׁר לוֹמַר דְּבַמָּה שֶׁשָׁמַע וְשָׁתַק הֵוֵי הוֹכְחָה שֶׁנִּגְמַר בְּלָבוֹ
לְקַבֵּל הַשְּׁבוּעָה אֲבָל עַכ"פ ל"ח לְבַטָּא בְּשִׁפְתַיִם וְשֵׁם פְּלִפְלִתֵי בְּאַרְיִכוֹת עַכ"פ יֵשׁ כָּאֵן
כְּמָה סְפִיקוֹת לְאִיסוּר דְּשִׁמָּא מְהֵנִי מַה שֶׁהַסּוֹפֵר קָרָא לְפָנָיו אֶת הַפֶּתַח בְּפִיו וְשִׁיף בְּזֶה
שֶׁאֲחַד"א וְשִׁמָּא כְּשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים דְּשְׁבוּעָה בְּכֶתֶב מְהֵנִי וּבַפֶּרֶט בְּנִדָּר דְּחַמֵּיר יוֹתֵר וְנִהֵי
דְּלַעֲנֵין דִּיעֲבַד לְפִסּוּל אֶת הָאֲדָם עִי"ז קֶשֶׁה לְפָנוּסְלוֹ כּמ"ש בְּשׁוֹ"ת בֵּית שְׁלֵמָה חֵא"ה ע"ס
פ"ו דִּישׁ ס' אִם נִפְסַל ע"י שְׁבוּעַת בִּיטוּי דְּלִהָבָא וּמַס' א"א לְפָנוּסְלוֹ דְּמוֹקְמֵינּוּן בְּחֻזְקַת
כְּשָׂרוֹת וְגַם מְפִנְרֵשׁ בְּבֵית שְׁלֵמָה חִי"ד דְּשׁו"ב שֶׁעֶבֶר עַל שְׁבוּעָה בְּכֶתֶב לֹא נִפְסַל כְּמוֹ
בְּקִירוֹ מֵת בִּי"ט רֵאשׁוֹן לֹא נִפְסַל דְּקִסְרֵי מֵצֻה קְעֻבְדֵי ה"ה דִּיּוּכַל הַשׁו"ב לְהַתְנַצֵּל
לוֹמַר שֶׁסָּבַר שֶׁלֹּא נִפְסַל ע"י שְׁבוּעָה בְּכֶתֶב אִף כ"ז לַעֲנֵין עֶבֶר יוֹכְלוּ לְהַתְנַצֵּל דְּסָבְרֵי דְלֹא
נִפְסַל עִי"ז וּכּמ"ש הַתּוֹס' בְּכּמ"ק דְּבְדָבָר הַתְּלוּי בְּפִלּוּגְתָא ל"ש אָדָם יוֹדֵעַ אֲבָל לְכַתְחִילָה
בְּנוֹדָאֵי אֵין לְהַכְנִיס א"ע בַּס' אִיסוּר דְּהַוּוֵי ס' אִיסוּר תּוֹרָה וּבַפֶּרֶט דְּהַוּוֵי ג' סְפִיקוֹת לְאִיסוּר
וְלִשְׁיטוֹת כּמ"פ ס"ס לְהַחֲמִיר גַּם בְּדַרְבְּנָן ג"כ לְחַוּמְרָא עֵינֵין בְּמַשְׁלַמ"ל פ"ד דְּבַכּוֹרוֹת
וּבַפֶּרֶט אִיסוּר תְּמִידֵי דְּבְכָל פַּעַם שֶׁנִּגְנֶה מְאִיזָה אִישׁ עוֹבֵר וְאֵין מוֹעִיל שׁוּם הַתְּרָה דְּנוֹדָר
ע"ד חֲבִירוֹ לְטוֹבַת חֲבִירוֹ וְקִיבֵל מְמַנּוּ טוֹבָה עֶבֶר הַשְּׁבוּעָה לַכ"ע ל"מ הַתְּרָה בְּלֵי דַעַת
חֲבִירוֹ כְּמִפְנֵי בִי"ד ס' רכ"ח וְא"כ אִיסוּר תְּמִידֵי חָמוּר יוֹתֵר כּמ"ש תּוֹס' כְּתוּבוֹת דָּף
ב' וְגִיטֵין דָּף י"ז וּפְסָחִים דָּף כ"ז וְעֵינֵין בְּסָפְרֵי סִימָן ז' ח"א שֶׁפְּלִפְלִתֵי בְּזֶה הֶרְבֵּה א"כ
מְמִילָא בְּאִיסוּר תְּמִידֵי יֵשׁ לְחוּשׁ בְּנוֹדָאֵי אָף לַס' אִיסוּר וְא"כ מְמִילָא אִיסוּר לְכָל אִישׁ
יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת מְסִיעֵי יְדֵי עוֹבְרֵי עֲבִירָה וְלִהְנוֹת אֶת הָאִישׁ הַזֶּה וּמִי שִׁימָן לוֹ אִיזָה הַכְּנָסָה
עוֹבֵר בְּלַפ"ע דְּזֶה הַוּוֵי כְּמוֹ בְּקִאֵי בְּתָרֵי עֶבְרֵי דְנִהְרָא וְיֵשׁ בְּזֶה לַפ"ע ד"ת וְגַם בְּלֹא קִאֵי
בְּתָרֵי עֶבְרֵי דְנִהְרָא אַפ"ה יֵשׁ אִיסוּר דְּרַבְּנָן עַכ"פ כּמ"ש בְּתוֹס' שְׁבַת דָּף ג' וּבְר"ן ע"ז ד"ו
וּבִש"ע יו"ד ס' קנ"א וּמַכ"ש הֵכָא יֵשׁ בְּזֶה לַפ"ע ד"ת וְאָף דְּהֵכָא הֵוֵי רַק ס' אִיסוּר מ"מ

ל"מ א"נ לשיטות רוב הפוסקים דס' ד"ת מה"ת לחומרא א"כ בנודאי יש בזה לפ"ע דעכ"פ מכשיל חבירו באיסור ד"ת דגם ספק אסור מה"ת ואף א"נ דס' מה"ת לקולא מ"מ פסקינן דגם באיסור דרבנן עובר בלפ"ע כמ"ש בתוס' ע"ז דכ"ב ונודע מ"ש הפוסקים דגם במכשיל חבירו באיסור דרבנן עובר בלפ"ע ד"ת דעכ"פ הוי כמשיא עצה שאינה הוגנת הגם דבספרי ח"א סימן ג' פלפלתי בזה עכ"פ הקא אסור לכל איש ישראל להיות מסייעי ידי עוברי עברה ולהכשיל את האיש באיסור תמיד ונודע מ"ש הר"ן רפ"ב דיומא דהרבה זיתי נבילה תמירי מאיסור שחיטה בשבת עכ"פ הדין פשוט וברור כמ"ש דאסור לו להשמש לעבור על הכתב הנ"ל וגם המסייעים לו עוברים והרבה יש לדבר בזה: בעה"ח אור יום ב' בא תרס"ו לפ"ק ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סימן ז. פבוד הרב הגאון המפורסם פאר הדור וכו' כש"ת מוה"ר אברהם מנחם שטיינ- בערג אבדק"ק בראדי שליט"א.

בדבר שאלתו שאיש אחד העיד שעמד עם יהודי א' מכפר גרעמביף בשדה המלחמה והי' מפירים זא"ז וביום דען 2. ספטעמבער 1914 למספרם שכתבו יחד בעת שירו החצים ובפעם הראשון נפל עליו עיגול וצונח ונגח מאוד ואח"כ בעוד איזה רגעים נפל עליו עוד הפעם עיגול בחונק מאוד עד שהורם למעלה מן הארץ וספק לו אם הורם בגובה יוד טפחים או רק ד' טפחים או פחות מזה ונפל בחזרה לארץ ומאז לא שמע עוד ממנו שום נפיקה של נשימה כדרך החיים ולא זו בשום אבר ולא הי' ביכלתו להבחינו יותר לפי שהי' לו פחד מפני העיגולים שהלכו לאותו מקום בלי הפסק ואח"כ כמו רבע שעה באו חיל רוסיא לשם ולקחו את העד בשביה והאיש מגרעמביף נשאר כף מונח בשם ואח"כ אספו חיל רוסיא כל הנפצעים שהי' נמצא במקום הנ"ל וראו את כל הנפצעים ואת זה לא ראו והבין פי זה בנודאי כבר מת ומפני כף לא נאסף פעת בין הנפצעים והמנהג שמה שהמתים אינם נאספים רק אחר איזה ימים פשהם כבר מוכנים לקבורה זה תנרף הגב"ע בקצרה: והנה כהדר"ג הביא הדין המפורש בש"ע סעיף ל"א דירו בו חצים אין מעידין עליו שמת ואף דבנ"ד ראו העד שנפל על הארץ והי' מונח כמת מ"מ פינון שלא הניזו ממקומו ל"מ כמ"ש בקו"ע אות רפ"ט ועיי"ש בחמ"ח בסעיף נ' ס"ק ק"ג ובב"ש שם דמי שראו ההריגה ל"מ אף אם ראו אח"כ והפירו שהוא מת אפ"ה יש חשש בדדמי מכ"ש היכי דלא ראו רק בשעה שנפל עליו העיגול והי' ירא לבודקו בנודאי דבלי הנהגה ל"מ: אף כהדר"ג העיר דעכ"פ פינון שנפל עליו העיגול בחונק והורם למעלה מן הארץ וחזר ונפל למטה והי' מונח כמו רבע שעה בלי שום תנועה ונשימה של חי חשיב עכ"פ בכלל אותן שרובן למיתה ושוב עכ"פ אם ניסת ל"ת וקהא דע"א במלחמה בלי קברתיו דהדין אם ניסת ל"ת והקא לא גרע מגוסס ובראוהו גוסס מפורש בתוס' יבמות דקכ"א דחשוב בכלל רובן למיתה ומפורש בפת"ש בשם הבי"מ דבגוסס אם ניסת ל"ת כמו במשאל"ס עכת"ד כ' הדר"ג: והנה במה דסיים אפתח הנה לענין גוסס באמת שיטת פמה פוסקים דגם בניסת תצא דחשוב בגדר מיעוט בינוני ונדקא במשאל"ס ונשהה עד שת"נ דאז חשיב בכלל מיעוטא דמיעוטא אז בדיעבד ל"ח וכמפורש בש"ס נדה דל"ב דבמיעוט דל"ש גם ר"מ לא חנייש לה ועיי"ש במהרש"א שכתב דאם המיעוט בעצם שכיח רק מפת רוב ונדקא נעשה ל"ש אז ר"מ עכ"פ חושש מדרבנן אבל אם עצם המיעוט ל"ש אף ר"מ ל"ח למיעוט בזה אף מדרבנן עיי"ש.

וא"כ דנקא בְּשָׁהָה עַד שֶׁת"נ דְּהָגוּ מִיעוּט גְּרוּע נְהִי דְבִאִסוּר א"א דְּהָגוּ אִיסוּר מִיְתָה וְגַם דְּהָגוּ נֶגֶד חֲזָקָת א"א י"ל דְּחוֹשְׁשִׁין אַף לְמִיעוּט דל"ש מ"מ כ"ז לְכַתְּחִילָה אָבֵל בְּדִיעֵבֵד שְׁפִיר אִם נִיסָת לִית אָבֵל בְּגוֹסֶס דְּחֻשִׁיב עכ"פ בְּגֵדֵר מִיעוּט בִּינוּנֵי שְׁפִיר י"ל דְּאִסוּר אַף בְּדִיעֵבֵד וּרְאֵי מְהָא דְּבַמְשָׁא ל"ס בְּלֹא שְׁהָה עַד שֶׁת"נ לְשִׁי רוּה"פ ג"כ בְּכָלֵל רְוַבֵּן לְמִיְתָה אפ"ה לְשִׁי הָרַמְבַּ"ן וְהַרְשֵׁב"א הִדִּין דְּאִף אִם נִיסָת תִּצָּא וְהִטְעַם אוּ מְשוּם דִּישׁ ב' חֲזָקוֹת כְּשִׁיטַת הָרִיב"ש אוּ מְשוּם דְּבַכָּה"ג חֻשִׁיב בְּכָלֵל מִיעוּט הַמְצוּי שְׁיִנְצָל וּמִיעוּט הַמְצוּי בְּהִדִּי חֲזָקָה חוֹשְׁשִׁין לָהּ מֵה"ת וּכְמ"ש בְּנוּבֵי"ת דְּחֻשִׁיב ז"י בְּבִהְמָה הָגוּ מֵה"ת מְשוּם דְּמִיעוּט נְפָלִים חֻשִׁיב מִיעוּט הַמְצוּי וּבְהִדִּי חֲזָקָה אִסוּר מֵה"ת ה"ה בְּמִשְׁאֵל"ס וְלֹא שְׁהָה דְּחֻשִׁיב מִיעוּט הַמְצוּי וּבְהִדִּי חֲזָקָה אִסוּר מֵה"ת וְשְׁפִיר גַּם בְּנִיסַת תִּצָּא וְעֵינֵן שׁו"ת ח"ס אה"ע ס'ה"ס ה"ה בְּגוֹסֶס י"ל כְּנ"ל: אַף בְּאַמַּת י"ל דְּבַגּוֹסֶס אִם נִיסַת ל"ת וְנְהִי דְּמִיעוּט גּוֹסֶסִין לְחַיִּים לֹא הָגוּ בְּכָלֵל מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא מ"מ גַּם בְּכָלֵל מִיעוּט הַמְצוּי מִיְהוּ נְמִי לֹא הָגוּ וּרְאֵי לְזָה מְהָא דְּכְתָבוּ בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת דְּנ"ח ע"ב וּב"ב דְּע"ט דְּהָא דְּלֹא חָרַח שְׁיִמּוֹת בְּעֵלְהָ מִיקָרִי עֲבִידֵי דְּאִתִּי מְשוּם דְּמִיָּרִי בְּגוֹסֶסִין וְהִנֵּה מְפֹרֵשׁ בְּרִשְׁב"א קִידוּשִׁין דְּס"ב דְּאִף לְר"מ דְּס"ל אֲדָם מְקַנָּה דְּשִׁלְבָא"ל י"ל דְּאִם אָמַר אִם תִּלְד אֲשֶׁתְּךָ נִקְבָּה ל"מ לְפִי שְׁיִשׁ מִיעוּט מְפִילוֹת וּר"מ דְּחֻשִׁיב לְמִיעוּט א"כ תוּ ל"ח עֲבִידוּ דְּאִתִּי עֵי"ש וְעִי' בְּשַׁעַה"מ מֵה שְׁהַעִיר מְש"ס ב"ב דְּקמ"א ע"ב: עכ"פ נִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הָרַשְׁב"א דְּע"י מִיעוּט ל"ח עֲבִידֵי דְּאִתִּי א"כ כְּמוֹ דְּלְר"מ דְּחֻשִׁיב לְמִיעוּטָא ל"ח עֲבִידֵי דְּאִתִּי ה"ה לְדִידֵן נְהִי דְּל"ח לְמִיעוּט מ"מ לְמִיעוּט הַמְצוּי גַּם לְדִידֵן חֻשִׁיבִין וּמִמִּילָא בְּמִיעוּט הַמְצוּי גַּם לְדִידֵן ל"ח בְּכָלֵל עֲבִידֵי דְּאִתִּי וְאִפ"ה כ' הַתּוֹס' דְּגוֹסֶס חֻשִׁיב עֲבִידֵי דְּאִתִּי וְאִי הִי מִיעוּט גּוֹסֶסִין לְחַיִּים בְּגֵדֵר מִיעוּט הַמְצוּי לֹא הִי חֻשִׁיב בְּכָלֵל עֲבִידֵי דְּאִתִּי וּמִדְּחֻזִּין שְׁחֻשִׁיב עֲבִידֵי דְּאִתִּי עכ"פ ח נִשְׁמַע דְּמִיעוּט בְּגוֹסֶסִין ל"ח בְּכָלֵל מִיעוּט הַמְצוּי.

וי"ל עוֹד דְּאִף לְר"מ דְּחֻשִׁיב לְמִיעוּטָא אִפ"ה בְּסַתָּם מִיעוּט אִפְתִּי הִי חֻשִׁיב עֲבִידֵי דְּאִתִּי רַק הֵתָם בְּמִיעוּט מְפִילוֹת דְּהָגוּ מִיעוּט הַמְצוּי ל"ח עֲבִידֵי דְּאִתִּי אָבֵל בְּגוֹסֶס דְּלֹא הָגוּ בְּכָלֵל מִיעוּט הַמְצוּי לְכ"ע חֻשִׁיב עֲבִידֵי דְּאִתִּי וְלִיכָא סְתִירָה כְּלָל מְדַבְּרֵי הַתּוֹסְפוֹת לְדַבְּרֵי רִשְׁב"א הַנ"ל.

עכ"פ יִצָּא דְּגוֹסֶס ל"ח בְּגֵדֵר מִיעוּט הַמְצוּי וּלְפ"ז יִנְצָמַח דְּמִיעוּט בְּגוֹסֶסִין אַף בְּהִדִּי חֲזָקָה ל"ח רַק מְדַרְבָּנֵן וּכְמ"ש בְּמְהַרְשֵׁ"א חוֹלִין דִּי"א וְעִי' תּוֹס' בְּכוּרוֹת ד"כ וְא"כ אִי נִימָא דְּלֹא כְּשִׁיטַת הָרִיב"ש רַק כְּשִׁיטַת הַנוּבֵי"ק דְּזָה ל"ח בְּכָלֵל ב' חֲזָקוֹת הוֹאִיל דְּמִקְוִשְׁרוֹת זָה בְּזוֹ יִנְצָמַח דְּבַגּוֹסֶס לִיכָא רַק חֻשִׁיב דְּרַבָּנֵן וְשְׁפִיר אִם נִיסַת ל"ת: יִצָּא דְּלֹא מְבַעֲיָא לְשִׁיטַת הַסּוֹבְרִים דְּבַמְשָׁא ל"ס אַף בְּלֹא שְׁהָה אִם נִיסַת ל"ת בְּנוֹדָאֵי דְּגַם בְּגוֹסֶס אִם נִיסָת ל"ת אֲלֵא אַף לְהַסּוֹבְרִים דְּבְלֹא שְׁהָה אִם נִיסָת תִּצָּא מ"מ י"ל דְּנִקָּא הֵתָם דִּישׁ מִיעוּט הַמְצוּי דְּבְהִדִּי חֲזָקָה אִסוּר חוֹשְׁשִׁין לָהּ מֵה"ת שְׁפִיר אַף אִם נִיסָת תִּצָּא אָבֵל הִכָּא דְּחֻזִּין דְּחֻשִׁיב עֲבִידֵי דְּאִתִּי וְעַכְצ"ל דְּל"ח כְּמִיעוּט הַמְצוּי שְׁפִיר לְכ"ע אִם נִיסַת לֹא תִצָּא וּז"ב בְּס"ד וּבְפֶרֶט שִׁי"ל לְפִמ"ש בְּאַגְוֹדַת אֲזוּב ס' ל' דְּגַם בְּלֹא שְׁהָה אִם כְּבָר עֶבֶר זְמַן רַב וְלֹא נִשְׁמַע מְמַנּוּ מְאוּמָה עכ"פ לְכ"ע בְּכָה"ג אִם נִיסַת ל"ת א"כ מְכ"ש בְּגוֹסֶס וְעֶבֶר זְמַן רַב דְּבַבְנוֹדָאֵי אִם נִיסָת ל"ת וְהַסְבְּרָא דְּע"י הָאֲנֻמְדָּא שְׁעֶבֶר זְמַן רַב וְלֹא נִשְׁמַע מְמַנּוּ אִתְרַע הַחֲזָקָה וְשׁוּב לֹא נִשְׁאָר רַק מִיעוּט לְחוּד א"כ בְּמִיעוּט בְּלִי חֲזָקָה אַף בְּמִיעוּט הַמְצוּי ל"ח לָהּ רַק מְדַרְבָּנֵן וּגְדוּלָה מְזוֹ כ' הַטּוֹרֵי אָבֵן בְּר"ה ד"ו דְּחֻשִׁיב ז"י בְּבִהְמָה לֹא הָגוּ רַק מְדַרְבָּנֵן

מכ"ש הקא דאיתרע החא"א פשיטא דלמיעוט גרידא ל"ח רק מדרבנן ונשפיר אם ניסת לא תצא יצא דבראהו גוסס ועבר זמן ולא נשמע ממנו מאומה דבזה בנודאי הדין אם ניסת לא תצא: והנה בהא דגוסס אי חשיב כמת לענן היתר אשה הביא הפוסקים דס"ל להב"ש דאי ל"מ להתיר אשתו א"כ לא הי' חייבים להתאבל עליו מחשש שפא ישיאו את אשתו ובפת"ש שם כ' די"ל דמייירי ברונק ובאמת נחלקו בזה המהרמב"ח והשבו"י דלשיטת מהרמב"ח גם ברונק אין מתאבלין שפא יסמכו להקל בעגונה והשבו"י כ' דלא גזרינן גזל"ג ובשו"ת ח"ס יו"ד סי' שד"מ כ' דהמיקל בגזל"ג יש לו ע"מ לסמוך.

ובאמת פתוספות חולין די"ב פתב דמה"ט בנפל מן הגג פטור מאבילות שפא יבוא להקל בערונה ועוד דהלכה פדברי המיקל באבל אף נגד הרוב והנה בספרי ח"א סי' ע' הבאתי מ"ש בעמק המלך בהא דפליגי המהר"ם מיינץ והט"ז ביו"ד סי' שצ"ז בספק שמיעה קרובה דשיטת מהר"י מיינץ דאזלינן בתר חזקת חי וכ' העמק המלך די"ל הלכה פדברי המיקל באבל אף נגד חזקה ובאמת העירותי שם דא"כ בלא"ה במשאל"ס אינו חייב באבילות אף ברונק דרוב ל"מ לחייב באבילות אף באמת י"ל דרק מיעוט נפלים דשכיח אז הרוב עכ"פ ל"ח בירר ול"מ לחייב באבילות אבל במשאל"ס ונשהה עד שת"נ דהוי מיעוטא דל"ש ושוב בכה"ג הרוב חשיב כבירר שפיר מהני לחייב באבילות היכי דליפא חשש שפא עי"ז יתירו את אשתו והתם בעובדא דמהר"י מיינץ יפה פתב העמק המלך פנין דעכ"פ מת לפנינו נהי דלא נימא פשיטת הט"ז דחזקת חי עשוי להשתנות מ"מ עכ"פ פבר כ' בהג"ה אמ"ב אה"ע ס' י"ט דחזקה דמעיקרא לגבי חזקה דהשתא עכ"פ ל"ח בירר ונשפיר ל"מ לחייב באבילות וצדקו דברי העמק המלך בס"ד דויק יצא דגוסס דל"ח מיעוט הפצוי שפיר מועיל הרוב לחייב באבילות וז"ב: נחזור להנ"ל דעכ"פ בגוסס וכבר עבר זמן רב ואין קול ממנו לכ"ע אם ניסת ל"ת א"כ ה"ה בנ"ד שראה העד שנפל עליו העיגל בחונק עד שהורם למעלה ונפל בחזרה לארץ עד שהי' מונח איזה זמן ולא נשמע בו שום רוח חיים בנודאי דהוי בכלל רובן למיתה וחשיב כאומר ראיתיו שמת אף כ"ז לענן דיעבד אבל לכתחלה הדין ברור דע"א במלחמה בלי קברתיו ובלי הזנה ממקומו דעכ"פ לכתחילה לא תינשא דחוששין לבדדמי א"כ מכ"ש הקא דהעד אינו אומר פלל בבירר שמת רק שמשער בנפשו שפבר מת מחמת חונק ההפאה ומחמת שלא שמע ממנו שום נשימה פדרך החיים אבל עכ"פ מפח זה לחוד בנודאי דאסורה לינשא לכתחלה: והנה כהדר"ג יצא לחדש דכיון דכבר עברו כמה שנים ולא נשמע ממנו ובזה"ז דיש בי"ד קבוע בכל מקום א"כ בכה"ג שלא נשמע מאומה זה כמה שנים הוי רוב שבנודאי מת וע"י עדותו של העד ג"כ יש רוב למיתה וא"כ י"ל דהוי כמו תרי רובא ודעת הבי"ע דתרי רובא מועל גם בעגונה ונחור ונעיר מהא דמפורש בש"ס בקמות דף קכ"א דגם במשאל"ס וצורבא מדרבנן אף דהוי תרי רובא אפ"ה אין מתירין אשתו לכתחלה וגם הביא מפמה שו"ת שכ' דבמשאל"ס הואיל דגזרו חז"ל ונחששו שפא עלה מן המים שוב חשיב לענן לכתחלה פנודאי עלה וכמו בגבינות עפו"ם דחשיב כגופו של איסור ושוב ל"מ אף לענן לעשותו ס"ס והנה באמת כסברא זו מפורש בכ"מ פ"ו ממעשר לענן דמאי דכיון דחז"ל חששו בדמאי למיעוט ואסרו על הספק שוב גם ס"ס ל"מ וכן כ' בט"ז או"ח סימן תל"ט בשם הה"מ די"ל דבדיקת חמץ ל"מ ס' אכלתיה אף לענן ס"ס הואיל דעיקר בדיקת חמץ ניתקו על הספק ועי' ביו"ד סי' ק"צ ובהג"ה יד שאול שם די"ל

בכתמים שניתקו על הספק לא יועיל ס"ס עיי"ש אף באמת י"ל היכי דיש עוד רוב להיתר חוץ של הרוב דמשאל"ס אז שפיר יש לצרף הספק דשמא מת במים וכדמצינו בתוס' פסחים ד"ט דגם בס"ס ברה"י דאסור אפ"ה באם ס' אחד הוי ס' הרגיל ושכיח להיתר מהני גם ברה"י ובאמת לחד תירוץ בתוס' שם ובכ"ש"י שם בבבלי אף בחזונו דשקל סמכינו אהא דאכלתיה.

ונודע מ"ש המהרי"ק דאף לשיטת התוס' פתובות ד"ט דבס"ס וס' אחד רוב גמור נוטה לאיסור לא מצטרף לס"ס אפ"ה באם בספק השני שוב רוב גמור נוטה להיתר שוב יש לצרף ס' הראשון אף שרוב גמור נוטה בו לאיסור להיות ס"ס א"כ לפ"ז י"ל דבנפל למשאל"ס ונולד אח"כ עוד ס' השקול שפיר י"ל דלא מצטרף הך ס' שמא מת במים לס"ס ונהי שכ' בט"ז ובב"ש דבספק אי הי' משיל"ס או משאל"ס דאמרי ספק דרבנן לקולא י"ל התם הספק שמא לא התחיל כלל שום איסור והוא כמ"ש הרשב"א לענין ספק אי התחיל בה מעשה הטורף אבל היכי דנודאי נפל למשאל"ס וגזרו חז"ל שלא תינשא שפיר חשיב לענין לכתחילה פנודאי איסור ולא מצטרף לס"ס ובאמת גם בדמאי מצינו דמועיל ס"ס במידי דהוי הס"ס שלא התחיל כלל החיוב מעשר וכמ"ש בשעה"מ להוכיח מהא דהקלין שבדמאי פ"ו מדמאי עיי"ש א"כ כ"ז במידי דנולד אח"כ רק ס' השקול אבל במידי דנולד אח"כ ספק שרובו נוטה להיתר שוב שפיר מצרפין גם הספק שמא מת במים וכסברת מהרי"ק הנ"ל וז"ב בס"ד: והנה כהדר"ג כ' די"ל דיש חילוק דאם נודע הספק הראשון מקודם ואז הוחמרנו שוב א"א לצרף אח"כ וכמו בס"ס דבעי שיהי' נודע ביחד ולפ"ז יוצמח דאם לא נודע להאשה כלל מקודם אם יש איזה עד על מיתת בעלה א"כ להעד ליכא שום נ"מ בעדותו דהרי אסור לישאנה ושוב חשוב פנודע שני הספיקות יחד פנין דלא הי' לנו עוד מה לדון בדבר הלז וכמ"ש במג"א סי' תל"ט.

וכיון דבנודע להאשה מנפילת בעלה במשאל"ס אסרו חז"ל שניא תינשא לכתחילה ממילא אף פנולד אח"כ עוד רוב להיתר ל"מ פנין דכבר הוחמרנו שלא לסמוך ארובן למיתה ממילא לפ"ז אף כשלא נודע לה מתחלה ונודעו לה ב' הספיקות יחד אסרינן מפח לא פלוג הואיל דתמיד במשאל"ס כ"ז שלא בא העד לפני ב"ד חשיב כלא דנו עדיין על הרוב ולהעד גופא ליכא שום נ"מ דהרי אסור לישאנה א"כ במשאל"ס ולא בא העד לפני הב"ד עד אחר פמה שנים א"כ חשיב פנודע ב' רובא ביחד ואפ"ה אסרינן מפח לא פלוג פמו דמבואר דש"ס גבי צ"מ א"כ ה"ה באם באמת לא שמעה כלל מנפילת בעלה במשאל"ס עד אחר פמה שנים אף דבזה נודאי נודעו לה ב' רובא ביחד אפ"ה יש לאוסרה מפח לא פלוג והתינח במשאל"ס דבזה מצינו עיקור האיסור בש"ס אבל בע"א במלקמה הרי לא מצינו להדיא בש"ס לאסור רק דאנו מדמין ע"א במלקמה למשאל"ס א"כ התינח בנולד מקודם הספק דשמא מת במלקמה ואח"כ נודע ספק השני שפיר לא מצרפין ס' הראשון לס"ס הואיל דכבר הוחמרנו עליו אבל בלא נודע לה כלל מעדות העד שמת בעלה במלקמה עד אחר שנולד גם ספק השני בכה"ג במשאל"ס גופא אסורה רק מפחל"פ א"כ אמרי' הבו דלא לוסף עלה וסגי לאסור במשאל"ס אבל לא בע"א במלקמה: ועוד העיר דדוקא בעד א' דכ"ז שלא בא לב"ד ל"ח בגדר עדות כלל שפיר הי' מקום לומר דחשיב פנודעו ב' רובא ביחד אבל באם יש ב' עדים על טביעת בעלה במשאל"ס דבב' עדים הרי א"צ רשות ב"ד א"כ מיז כשראו העדים הטביעה נולד רוב

הראשון ורוב השני בא רק אחר כמה שנים וממילא בשלא באו ב' רנבא ביחד מדינא
אסורה א"כ גם בע"א נהי דבנה צריכה רשות ב"ד וא"כ בשלא בא העד לפני הב"ד עד
אחר כמה שנים חשיב פשוט ב' רנבא ביחד אפ"ה אסורה מפת לא פלוג עכת"ד: אף
באמת לענ"ד דברי כהדר"ג תמוהים דלדבריו ינצמח דע"א במשאל"ס יהי עדיף מב'
עדים במשאל"ס יציבא בארעא וחויז לזה בגוף הדבר שהביא כהדר"ג דברי האחרונים
שכתבו הטעם דלא מצרפין התרי רנבא הואיל וחשיב פגולד ס' הראשון מקודם וכבר
התמרנו מקודם שוב א"א לצרפו אח"כ ונלע"ד לומר כ"ז בס' השקול דבהיותו חד ספק
התמרנו בו אף מה"ת דאף לשיטת הרמב"ם נגד ח"א מה"ת לחומרא ובפרט בספק
איסור מיתה ואיתחזק איסורא לכ"ע ס' מה"ת לחומרא כמ"ש בספר דברי אמת להגאון
ומהר"י בכר דוד אז שפיר חשיב ככבר הוחזקו לנודאי ואיסור שוב א"א לצרפו לס"ס
אבל במשאל"ס דרנבן למיתה ובפרט בשעה עד שת"נ דהוי רק מיעוט דל"ש א"כ א"א
לומר שהוחזקו לנודאי חיסור דהרי בדיעבד ל"ת ונודע מ"ש הרא"ש פ"ד מפתנבות
דהיכי דביעבד אם ניסת ל"ת חשובה בכלל לכשתנשא א"כ שפיר פשוטלד אח"כ עוד
ספק שפיר יש לצרפו לס"ס וכנודע סברת הכנה"ג דבס' דדינא מהני אף ס' אהד בגוף
וס' השני בתערובות לפי שא"א לומר שהוחלטנו את ספק הראשון לנודאי איסור הואיל
דלעולם ספיקא דדינא במקומו עומד עיי"ש ה"ה הקא י"ל פנ"ל.

וינצמח לפ"ז דבמשאל"ס ויש על זה ב' עדים דאז קיי"ל להלכה דאם ניסת ל"ת אז שפיר
פגולד אח"כ עוד ספק להיתר מצרפין ס' הראשון לס"ס אבל בע"א במשאל"ס דלשיטת
הפמ"א והבירית אברהם אף אם ניסת תצא א"כ עכצ"ל דמספק הראשון הוחלטנו לנודאי
איסור והרא"י שגם בדיעבד תצא שפיר י"ל דאינו מצטרף עוד אף לס"ס אף באמת לשי'
רוה"פ דגם בע"א במשאל"ס אם ניסת לא תצא א"כ שפיר גם בע"א במשאל"ס מצרפין
ס' הראשון לס"ס הואיל דביעבד מותרת עכ"ח שלא הוחלטנו את הספק לנודאי איסור
ובפרט היכי דס' השני רוב נוטה להיתר בנודאי דמצטרף לס"ס: איברא דחזינו בש"ס
בנפל למשאל"ס גם בצ"מ וגם בעבר עלי' איזה זמן דאסורה לכתחלה ועכצ"ל כסברת
כה"ג משום לא פלוג וא"כ נלע"ד דה"ה בראהו גוסס או בע"א במלחמה בלי קברתיו
וגם עבר איזה שנים אף דיש אונמדינא שמת אפ"ה י"ל דלא פלוג דמה לי חשש שמא ניצל
מן המים או חשש בנדמי בשניהם י"ל דאסור משום לא פלוג: אף באמת י"ל לפמ"ש
במג"א ס' תמ"ז דדבר שהוא רק משום לא פלוג לא חמור עכ"כ פ' בגוף הגזירה ובזה י"ל
בגידון אחד שקנה חפץ בהתנה שיקנה בכסף דשיטת הנמ"י דמהני והש"ף בס'
קצ"ח כ' דהוי פהתנה על דבר שאינו קנין לעשותו קנין וא"כ י"ל במקרה לו סחורה שאינו
מיוחדת דבזה באמת ל"ש החשש שמא נשרפו חיטף ורק שכתבו הפוסקים דגם בכה"ג
נהי דל"ש הגזירה אפ"ה אין פסוף קונה משום לא פלוג אבל עכ"כ לשי' המג"א דדבר
שהוא מטעם לא פלוג לא חמיר בגוף הגזירה בכה"ג פשיטא דעכ"כ מועיל התנאי וז"ב
בס"ד: נחזור לענין נ"ד דלא נודע להאשה מעד הנ"ל עד אחר איזה שנים שנאבד זכרו
של בעלה א"כ יש בנ"ד תרי רנבא להיתר ונהי דאפ"ה אין להתיר לכתחילה אפ"ה יפה
כ' כהדר"ג לסניף מפת שהורם למעלה וחזר ונפל לארץ ושמא הורם למעלה מי"ט ולשי'
רוה"פ נפילה חשוב נודאי טריפה ואף אולי לא הי' מ"מ י"ל דבנ"ד חשיב פהפילוהו
אחרים דעכ"כ פ"ל"ש הסברא דאמיד אנפשי' פיון דעכ"כ נראה להעד שנעשה מטורף

בדעתו ויש לדמותו להא דמבואר ביו"ד סי' נ"ח דבקושרהו רגליו אז גם בנפל מפחות מי"ט יש חשש ריסוק איברים וא"כ י"ל דחויז הרוב של העד שאומר שמת במלקמה בלא"ה איפא תרי רנבא דמצד הנפילה לחוד יש ראי' שנטרף ולא יוכל לחיות יותר מי"ב חודש ונהי דדעת מהרש"ל דמיעוט טריפות חיים ובצירף המיעוט שפא לא נטרף הוי כתרי מיעוטי שכתב בר"ן פ"ג מחולין דב' מיעוטי חשיב כפלקא ועי' בש"ס ברכות דנ"ג ב'הא דמיעוט לגמר ומיעוט לכשפים דהוי כרנבא ועי' פמ"ג יו"ד ס' ק"י מ"ש בזה אפ"ה כפר פתב הפמ"ג ביו"ד ס' נ"ז דהא דמיעוט טריפות חיים הוי רק מיעוטא דמיעוטא עיי"ש א"כ שפיר יש רוב מזה שנפל וגם מצד שנאבד זכרו זה זמן רב א"כ אף אם הי' פא העד לב"ד תיקף ג"כ הי' מתירין אז מפח ס' השני מפח נפילה וא"כ בכה"ג שגם אז לא היינו אוסרין א"כ שפיר עכשיו ע"י שנאבד זכרו זמן רב דכבר איתרע החא"א נהי דמפח זה לחוד אין להקל דרק במשאל"ס מקיל הר"א מווארדין מפח טעם זה אכל בעלמא אין להתיר מפח זה לחוד אכל הכא דמפת העד לחוד הוכחתי דיש תרי רנבא שוב יש לצרף סברא זו דנאבד זכרו כדי שיהי' עכ"פ איתרע החא"א ושוב היכי דכבר איתרע החא"א שפיר לכ"ע מועיל תרי רנבא גם בעגונ' אף אי נחוש לשי' הריב"ש דבעגונה יש תרי חזקות מ"מ ע"י שנאבד זכרו איתרע עכ"פ חזקה אחת וכשייש חויז מזה שנאבד זכרו עוד תרי רנבא ולא נשאר עוד רק חזקה אחת שפיר לענין חזקה אחת לכ"ע מועיל תרי רנבא וגם יש לצרף לסניף מה שאומר העד שראה שאספו כל הנפצעים ואיש הנ"ל לא הי' בתוכם מזה יש ראי' שפבר הזיזו אותו הרוסים וראו שפבר מת א"כ גם זה לסניף יחשב ע"כ בקיצור לענ"ד נראה דיש מקום להתיר האשה הנ"ל אף נא לצרף עמנו עוד רכ גדול אחד וישבו ב"ד של ג' להתיר האשה פדין הנסיסת בע"א והשי"ת יצלנו משגיאות: באעה"ח א' ב"ב תרפ"ב פה ק"ק קאשוי יע"א.

והנני ידידו הק' שמואל ענגיל חופק"ק הנ"ל. עוד להרב הגאון הנ"ל בענין הנ"ל.

מכתבו השגתי והנני להשיב בקיצור מחמת תשורת פוחי הנה מ"ש כהדר"ג דדברי הרשב"א הם רק לר"מ דחייש למיעוט מש"ה לא חשיב עבידא דאתי באמת מיעוט נפלים חשיב מיעוט המצוי כמ"ש בתוס' ע"ז דף מ' וגם לדין חוששין מש"ה אם מת הולד תוך ל' חולצת ובפרט בעיקר הדבר שכתב כהדר"ג דרק לר"מ דחייש למיעוטא לא חשיב עבידא דאתי באמת יוקשה לשיטת התוס' חולין י"ב דרק מדרבנן חייש ר"מ למיעוטא א"כ הכא יוצמח דע"י דחייש למיעוטא לא יחולו הקידושים באם קידש בעודה מעוברת והא ע"י חומרת חז"ל לא יוכל לצמח קולא לד"ת ונהגם דשיטת התוס' נדה דל"ב דר"מ חייש למיעוטא מה"ח וכן משמע מדברי התוס' נדה די"ח גבי רוב תינוקות מטפחין דאם יש מיעוט לטהר חשוב כספק השקול ובדשאבד"ל טהור וא"נ דרק מדרבנן חייש ר"מ למיעוטא לא יוכל לצמח קולא לד"ת שיהי' חשיב ספק ויהי' טהור בדבר שאין בו דעת לשאול ועיין תוס' חולין דף פ"ו ע"ב הגם שי"ל דדבר שאין בו דעת לשאול דבפירוש גילתה התורה דספק טהור א"כ י"ל דגם ברוב לאיסור ברנבא דליתא קמן יהי' מותר מן התורה ורק מדרבנן טמא א"כ שוב לר"מ דחייש למיעוטא דעכ"פ מדרבנן חשיב ספק א"כ י"ל דרבנן מהני לרבנן וכמפורש ברמ"א אה"ע סי' מ"ב דקידושי דרבנן לפני פסולי עדות דרבנן אין צריף גט דרבנן מהני לרבנן אף באמת בתוספות חולין דף ב' לחד תירוץא שם לענין ס"ט ברשות הרבים מפל מקום כשרוב נוטה לאיסור מחמירין

א"כ שוב נשמע מדברי התוספות נדה י"ח דר"מ חנינש למיעוטא מה"ת עכ"פ לשי' התוס' קולין דף י"ב דרק מדרבנן חנינש ר"מ למיעוטא א"כ לא יוכל לצמוח עי"ז קולא לבטל קידושי תורה וע"כ צריף לומר דהכא משום דחשיב מיעוט המצוי משו"ה לא חשיב בכלל עבידא דאתי ע"כ דמיעוט גוססין חיים ל"ח בכלל מיעוט המצוי א"כ שפיר יש לומר דעכ"פ בדיעבד אם ניסת לא תצא: ובאמת פתבתי דגם בתוס' יבמות דף ב' שהוקשה דקטנה לר"מ תתייבם ממה נפשך ותירצו בחד תירוץא דמירי בקיבל עליו ובתי' הב' פתב דשמא לא הי' מקפיד והוקשה בשער המלך תתייבם מס"ס והביא בשם שיטה ישנה דבאיסור פרת ל"מ והטעם י"ל לטעם הרמב"ם ז"ל בטעם הס"ס א"כ באיסור פרת דעכ"פ למ"ד דלא בעי חתיכה מב' חתיכות י"ל אף באיסור פרת אף בלא איקבע הוי מה"ת לחומרא כמ"ש בשו"ת דברי אמת א"כ לר"מ דמפירש בש"ס פרייתות דל"ב חתיכה משתי חתיכות ועיין מהרש"א גיטין ע"ח ובספר דורש לציון א"כ יש לומר דלא מהני ס"ס דספק אסור מן התורה אבל אי נימא דרק מדרבנן חנינש ר"מ למיעוטא א"כ הס' שמא אינו איילנות מותרת להתייבם מה"ת שוב מצטרף ספק השני שמא הי' מקפיד ולפי"ז יש לומר דתירץ הא' סבירא ליה דרק מדרבנן חנינש ר"מ למיעוטא א"כ ל"מ לתרץ כתי' הר"א מבורגליי דאפתי תיקשי תתייבם מס"ס והת' הב' סבירא ליה דר"מ תיניש למיעוטא מה"ת א"כ שוב ל"מ ס"ס דבאיסור פרת ספק הא' אסור מה"ת שוב ל"מ ס"ס והארכתי בזה בספרי ח"ב ס' מ"ד: ומ"ש עוד כהדר"ג דהא דכתב הרשב"א בתי' הב' דע"י שיש מחצה זכרים ומיעוטן מפילות הווי נקבה מיעוט ומש"ה ל"ח עבידא דאתי הוא רק לחזק תירץ הא' דהא הספק שמא זכר פבר גלוי לשמים: באמת יש לומר דהא לשי' הרבה פוסקים הא דלא מהני קנין בדבר שלא פא לעולם הוא משום דלא סמכה דעתיה ועיין באור החיים פ' תולדת ומשו"ה גם לר"מ בעינן עכ"פ שיהא עבידא דאתי דאל"ה יש לומר דלא סמכה דעתיה ועיין נוב"י מה"ת או"ח סי' ס"ג דגם לשי' הפוסקים דבמקנה דבר שלא פא עם דבר הפא לא קנה פלל מ"מ אם הדבר שלא פא לעולם אינו עבידא דאתי קנה עכ"פ הדבר שפא לעולם דליפא למימר דלא רצה להקנות לחצאין דהא הדבר שלב"ל לא הי' עבידא דאתי עכ"פ יש לומר דמש"ה סבירא ליה במקדש אם תלד אשתה נקבה אינה מקודשת משום דלא סמכה דעתיה דסובר שבטח לא יחילו הקידושין דנקבות הוי מיעוט ונהי דלטעם השני שכתבו דמש"ה ל"מ קנין בדבר שלב"ל משום דאין על מה לחול הקנין וזה לא שייף הכא דעכ"פ קמי שמיא גליא דהעובר היא נקבה ויש ע"מ לחול ועכ"פ שייף הסברא דלא ס"ד: ומה שהביא כהדר"ג מהא דכבר פא חכם באמת שיטת הפני משה דרק לענין עירוב דרבנן מהני הא דכבר פא חכם ובשער המלך חולק עליו ובספרי ח"א סי' י"א הארכתי ואכמ"ל: ובעיקר ההיתר מקובל אני מכ"ק אדמו"ר הג' הקדוש מצאנו זי"ע דלהתיר עגונה צריכים ג' רבנים מובהקים ע"כ אם יצטרף עוד ת"ח מובהק אז גם אנכי אצטרף לדברי כהדר"ג להתייר.

באעה"ח אסרו חג שבועות תרפ"ב לפ"ק קאשוי. ה"ל.

סימן ח'. לכבוד הרב הצדיק בנש"ק מו"ה חנה האל בערשטאם שליט"א אבד"ק קאלשיטץ יצ"ו.

בדבר שאלתו אודות ישראלים שקנו קלעה ושחת ורצונם לקציר בש"ק ע"י פועלים
עפ"ם וע"י פתיבת שט"מ אף כת"ה נסתפק שי"ל דהקלעה הוי דשלב"ל ואף דא"נ דל"מ
קננו גם ישראל הראשון לא קנה מ"מ הישראל הראשון קנה מצד דד"מ והישראל שמכר
להעפ"ם י"ל כף דיננו או די"ל דקננו סטימטא מהני אף בדשלב"ל מ"מ יש לחוש דבקננו
בהערמה ל"מ קננו סטימטא זה תנרף שאלתו: בעיקר הדבר ע"י קבלנות ליפא רק חשש
מ"ע בדרבנו דלהלכה דמלאכת ישראל ע"י עפ"ם אף בחפץ ישראל ליפא רק איסור
דרבנו דלא פסקינו כשי' המכילתא והנה כת"ה פתב די"ל דאחר שחנטו הפירות מיקרי
דבר שפא לעולם אף העיר על קלעה השני גם בעיקר דברי הרמ"א בא"מ פתב דיש בזה
פלוגתא דרבנותא באמת אף דיש בזה ס' דדינא מ"מ נוכל לומר פינו דעכ"פ ליפא רק
איסור דרבנו ובפרט בקבלנות ליפא רק מ"ע בדרבנו ושוב לעננו דרבנו נוכל לסמוך
אשי' הפוסקים דזה חשוב דשב"ל דהוי בכלל סד"ר ולקולא ואף שאם נדון לעננו אם
העפ"ם יוכל להוציא השחת מהישראל יוכל הישראל לומר קים לי דגם אחר שחנטו
חשוב דשלב"ל מ"מ עכשיו שדנין רק לעננו עשיית מלאכה ע"י עפ"ם י"ל סד"ר לקולא
ובפרט ע"י קבלנות דהאיסור רק משום מ"ע א"כ בכה"ג דעכ"פ הקניהו להעפ"ם אחר
שחנטו ולשי' הרמ"א חשוב דשב"ל ומועיל הקננו עכ"פ ל"ש מ"ע דאף אם יחשדו דאינו
עושה בקבלנות מ"מ יסברו דחשוב דשב"ל ומועיל הקננו ועי' טו"ז סימן רמ"ג דהכי
דיש למתלי בשני צדדים להיתר ליפא מ"ע: ובאמת לפ"ז י"ל ג"כ בזה שכ' כת"ה די"ל
ממ"נ אי דשלב"ל ל"ק גם הישראל לא קנה אף בדד"מ גם בדשלב"ל מהני הקננו ואף
הישראל יוכל לומר לעפ"ם השני כף דיננו וסברא זו מפנרש בחו"מ סי' ס"ו בהא
דישראל שמכר לעפ"ם שט"ח י"ל דגם כומ"ס ל"מ ועפ"ם שמכר לישראל י"ל דמועיל
אף בלי כומ"ס ועיי"ש בנה"מ שכ' דישראל שקנה מעפ"ם אף בלי כומ"ס יוכל לומר
כף דינכם ובמכר לעפ"ם בלי כומ"ס יוכל לומר כף דיננו אבל בכומ"ס דמועיל אף בד"י
שוב מהני הקננו עיי"ש שכ' דבמעמ"ש הואיל דל"מ בדד"מ יוכל לומר כף דינכם אף
באמת נודע מ"ש ברשב"א קודושין כ"ג דאע"פ דאמרינו יד עבד פנד רבו מ"מ זה רק
לזכות הרב אבל לחובתו ל"א יד עבד פנד רבו עיי"ש א"כ הכ"נ אם מוכר ישראל לעפ"ם
דשלב"ל פינו דבדד"מ קונה נהי דאם ירצה הישראל לחזור יוכל לומר כף דיננו אבל
הכא ע"י דיננו נוצח לו חוב דיעבור על איסור שבת בנודאי דרצון הישראל לישאר כפי
דיניהם ושוב לחובת הישראל ל"א כף דיננו.

ואף דלעננו מכירת בכור או חמץ לא סמכינן אקננו בדיניהם פמפנרש במ"א סי' תמ"ח
דבעי בדיניהם שפסקה לו תורה אבל בכה"ג דכל קננו הישראל הוא רק עפ"י דיניהם שוב
להקל ולטובתו סמכינן אמכירה ג"כ שמועיל בדד"מ והוי פאומר א"א בתק"ח שומעין
לו ובפרט לעננו חשש מ"ע בדרבנו סמכינן אקננו שמועיל בדיניהם ובפרט שאפשר לומר
דמועיל מטעם קננו סטימטא דלרוב שי' הפוסקים מועיל אף בדשלב"ל פמפנרש בשו"ת
הרא"ש נעין ח"ס חו"מ סי' ס"ו ובד"ח בכמה תשובות ובספרי ח"א סי' ל"ז הארכתי
בזה: ומה שחושש כת"ה דבמכירה בהערמה לא סמכינן אקננו סטימטא כמ"ש הציל
באמת י"ל דכ"ז בקננו בכור דנוגע לאיסור תורה, וגם בחמץ לשיטת הפוסקים דחמץ
שנמכר אינו בכלל הבטול א"כ שפיר על קננו שהוא רק מצד מנהג הסוחרים ובכה"ג
שהוא רק להפקיע איסור בזה ליפא מנהג הסוחרים ושוב מוקמינו אדינא אבל בנ"ד

שְׁעוֹשָׁה ע"י עֲכוּ"ם בְּקַבְּלוֹת וְלִיכָא רַק חֲשֵׁשׁ מ"ע בְּדַרְבָּנָן א"כ פְּשַׁעְשָׁה הַקְּנָן עִפ"י סְטִימָתָא בְּאִוּפֵן דְּהִיכָא דְּעוֹשָׁה לְקַנְנָן גְּמוּר מְהַנִּי סְטִימָתָא בְּדָבָר שֶׁלֹּב"ל א"כ עכ"פ לִיכָא מ"ע דְּהַרְוָאָה סוּבְרָ שֶׁהִי קַנְנָן גְּמוּר עִפ"י סְטִימָתָא וְשׁוֹב יֵשׁ הֵיטֵר מְטַעַם קַבְּלוֹת: יֵצֵא דְּמַצָּד קַבְּלוֹת לְחוּד הִי חֲשֵׁשׁ מ"ע וּמַצָּד קַנְנָן סְטִימָתָא הִי חֲשֵׁשׁ דְּבַקְנָן שֶׁהוּא רַק לְהַפְקִיעַ אִיסוּר ל"מ קַנְנָן סְטִימָתָא אֲבָל הַשְׁתָּא עַל יְדֵי הַקְּנָן סְטִימָתָא נִסְתַּלַּק הַחֲשֵׁשׁ מ"ע אֲדָּה בְּאִמְתָּ יֵשׁ עֲצָה לְמַפְנֵי אַחַר שְׁיִהְיֵה הַשְׁחַת רְאוּי לְקַצֹּר וְאִזּוּ בְּנוֹדָי ל"ח דְּשֶׁלֹּב"ל דְּכָל שְׁבִידוֹ לְאוּ כְּמַחְסוֹר מַעֲשָׂה דְּמִי וְהַקְּלָעָה הִב' יִמְפְּנֵי שְׁנִית בְּעַת שְׁיִהְיֵה רְאוּי לְקַצֹּר וְזֶה מוֹתֵר בְּלִי שׁוּם פְּקַפּוּק: בִּאֵעָה"ח עֲשֵׁ"ק א"ך כ"ב לִמְב"י תִּרְע"א לִפ"ק רֵאדָא מִישְׁלָא.

וְהַנְּנִי יְדִידוֹ שְׁמוּאֵל עֲנְגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן ט' לְהַרְב כִּש"ת מוה"ר דּוֹד קֵאטְצֵעֵנְבֵרְג נ"י מו"צ דק"ק וְיִיזְצֵעוּ.

בְּדָבָר הַשְּׁאֵלָה בְּיִשְׂרָאֵל אֶחָד שְׁיֵשׁ לוֹ בְּכוֹר בַּע"מ וְרוֹצֵה לִיתְנוּ לִפְהֵן וְהַפְּהֵן חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא יִמְצֵא טְרִיפָה וְיִצְטָרֵף לְקוֹבְרוֹ וְעִי"ז רְצוֹנוֹ לְמַפְנֵי לְנִכְרִי כְּפִי הַמְּפֹרֵשׁ בְּרַמ"א יו"ד סי' ש"ז וְכַמ"ש בְּשׁו"ת ח"ס סִימָן ש"ג דְּיִשְׁחַטְנוּ וְיִמְכְּרֵנוּ כְּפִי בְּדִיקַת הַרְיָאָה וְנִסְמוּדָּהּ דְּהוּא וְנוֹדָי מִן הָרֹב פְּשִׁירוֹת וְכַמ"ש הַשְּׁ"ף שְׁם וּבְשׁו"ת מְהַרְש"ם ח"ג סי' ר"ע כ' דְּיִמְכְּרֵנָה לְנִכְרִי וְיִתְנָה עִמּוֹ שְׁאֵם יִמְצֵא פְּשִׁירָה יִתְבַּטֵּל הַמְּכִירָה וְהַעִיר כַּת"ה דָּאָם יִמְצֵא טְרִיפָה אַח"כ יִתְבַּרַר שֶׁהִי טְרִיפָה גַם בְּשַׁעַת הַמְּכִירָה וְשׁוֹב אִזּוּ לֹא הִי רְאוּי לְאֲכִילָה וְשׁוֹב הִי אִיסוּר לְמַכְרָה וְהוּי כְּמוֹ שֶׁהַעִידוּ ב' עֲדִים שְׁמַת בַּעֲלָה שְׁלֵ אִשָּׁה אַחַת וְנִיִּסְתָּ וְאַח"כ בָּא בַּעֲלָה דְּנוֹדָי תִּצָּא מִהַשְּׁנִי לִכ"ע זֶה תוֹרָף דְּבָרֵי כַּת"ה: הִנֵּה בְּגוּף הַעֲרֵתוֹ לְפִלָּא שְׁלֵא צִיִּין מְדַבְּרֵי הַח"צ מוֹבָא בַּפּ"ג בַּמ"ז לִיו"ד סי' ק"ט עִי"ש אֲדָּה לַעֲנ"ד יוֹכֵל לְמַפְנֵי מַעֲכָשִׁין וְרַק שְׁיִתְנָה תְּנָאֵי שְׁאֵם יִמְצֵא פְּשִׁיר' בְּשׁו"ב יִתְבַּטֵּל הַמְּקַח וְרַק שְׁלֵא יִשְׁחַטְנוּ רַק אַחַר ג"י מִזְמָן הַמְּכִירָה וְאִזּוּ אִף אִם יִמְצֵא טְרִיפָה מ"מ י"ל הַשְּׁתָּא הוּא דְּנִטְרָפָה וּבְשַׁעַת מְכִירָה אַפְתִּי הִי פְּשִׁירָה וְהִיתָה רְאוּי אִזּוּ לְאֲכֹל כְּצָבִי וְכֹאֲיִל וְנוֹדָע הַשִּׁיטוֹת הַמוֹבָא בְּסִי' פ"א בְּזֶה לְשִׁי הַתּוֹס' בְּחֻזְקָה דְּאִתְיָא מִפְּחַ רְנָבָא אִם עַכ"פ עַכְשָׁיו יֵצֵא מִן הָרֹב מְחַמִּירִין לְחוּשׁ לְמַפְרַע וְשִׁיטַת הָרָא"ש דַּע"כ פ' בְּהוֹגֵלֵד פִּי הַמְּפָה מְחַמִּירִין גַּם מְקוֹדָם ג"י פִּינֵן דַּע"כ פ' א"א לֹמֵר דְּרַק הַשְּׁתָּא הוּא דְּנִטְרָף וְעִי' פּ"ג יו"ד סי' ק"ה וְאִנֵּן קִי"ל כְּדַעַת הַסֵּה"ת דָּאִין אוֹסְרִין מְקוֹדָם נ"י דְּמַפְּחַ הָרֹב פְּשִׁירוֹת אֲמָרִין דְּרַק עַכְשָׁיו הוּא דְּנִטְרָף וְא"כ הִכָּא אִף אִם יִמְצֵא טְרִיפָה נִימָא הַשְּׁתָּא הוּא דְּנִטְרָפָה וְשִׁפִּיר הִי אִזּוּ בְּשַׁעַת מְכִירָה בְּכָלֵל כְּצָבִי וְכֹאֲיִל וְל"ש לֹמֵר בְּזֶה אִמ"ל דְּכַמוֹ דְּטְרִיפָה הַשְּׁתָּא פִּן הִי בְּשַׁעַת הַמְּכִירָה ז"א דְּכָבָר נוֹדָע סְבָרַת הַנִּמ"י יְבָמוֹת פְּרַק הַחוֹלֵץ דְּבִמְיָדֵי שְׁיִוְכַל לְהִיּוֹת שְׁנוּלֵד סִיבָה אַח"כ שְׁתַּפְּיִל ל"ש לֹמֵר אִמ"ל ה"ה בַּנ"ד י"ל דְּבְשַׁעַת הַמְּכִירָה לֹא הִי הַבְּהֵמָה עוֹמְדַת לִיטְרָף רַק אַח"כ נִגְרַם לָהּ סִיבָה לְהִיּוֹת טְרִיפָה כְּגוֹן שְׁפִלְעָה מַחַט אוּ שְׁאָר עֲנָנִין שַׁע"י נִתְהַנּוּהָ בָּהּ מוֹן הַמְּטְרָף וְעִי' בַּט"ז יו"ד סי' מ' וּבַפּ"מ ג' שְׁם דְּבַמַּחַט אִין מְטְרִיפִין עַל שְׁם סוּפָה א"כ אִף דְּחֻזִּין עַכְשָׁיו שֶׁהִיא טְרִיפָה אַפ"ה י"ל דְּבְשַׁעַת מְכִירָה הִי פְּשִׁיר וְז"ב: וּבְאִמְתָּ עִפ"ד י"ל קוֹשִׁיַת הַתּוֹסְפוֹת נִדָּה ד"ג בְּהָא דְּקֵאמַר הַש"ס טַעְמָא דְּשַׁמַּי מְשׁוּם דְּאִבָּה מְרַגְּשַׁת בַּעֲצָמָה וְהַקְּשׁוּ בְּתוֹסְפוֹת דָּאָם לֹא הִרְגִּישָׁה גַם עַכְשָׁיו שׁוֹב נִיחּוּשׁ לְמַפְרַע וְעִפ"ז נִיחָא פִּינֵן דְּרׁוֹב נְשִׁים רׁוֹאוֹת בְּהַרְגָּשָׁה א"כ אִף דְּעַכְשָׁיו נְמִי לֹא הִרְגִּישָׁה וְא"כ עַכ"ח אִשָּׁה זֹו יֵצֵאָה מִן הָרֹב מ"מ י"ל דַּעַד עַכְשָׁיו לֹא יֵצֵאָה מִן הָרֹב שְׁאִינָם רׁוֹאוֹת שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה וְשִׁפִּיר אֲמָרִין מְדָלָא אַרְגָּשָׁה מְקוֹדָם בְּנוֹדָי דְּרַק עַכְשָׁיו הוּא דְּרֵאָתָה אִף דְּגַם עַכְשָׁיו לֹא הִרְגִּישָׁה אַפ"ה

כָּל מַה דְּאֶפְשָׁר לָנוּ לְמַתְּלֵי דְרַק אַחַר כֶּף יִצְאָה מִן הָרוּב מְאַחְרֵינוּ וּמִיָּוֶשֶׁב קוֹשֵׁי תְּחוּס' בַּס"ד: נְחֹזֵר לְהַנ"ל דַּה"ה בְּטְרִיפָה אֲמָרֵינוּ דְעַכְשָׁיו הִיא דְנִטְרָפָה וְהִנֵּה לְכַאוּרָה יֵשׁ לְהַעִיר דְנֵהִי שְׁפַתְבְּתֵי דְגַם בְּחֻזְקָה דְאֵתְנָא מִפְּחַ רְנָפָא אֲמָרֵינוּ הַשְׁתָּא הוּא דְנִטְרָפָה מ"מ י"ל כ"ז אִם יְהִי נְטֵרָף בְּאַחַד מְשָׁאָר י"ה טְרִיפּוֹת דְבָזָה הָרוּב פְּשׁוּת הָגִי רֹב גְּמוּר וְהִרְאָנִי דַּא"נ לְבִדּוּק אַחַר ח"י טְרִיפּוֹת שְׁפִיר י"ל כִּינּוּ דְעַד שְׁעַת מְצִיאוֹת הַטְרִיפָה הִנְחֵלְטָנוּ מִפְּחַ הָרוּב גְּמוּר שְׁיָהֵן וְנִדְאֵי פְּשָׁר וְרוּב פְּזָה חֲשִׁיב בְּיַרְר דְרַק רְנָפָא דְאֵיתָא קָמֵן כ' הַשְׁטַמ"ק ב"מ ד"ו דל"ח בְּיַרְר לְפִי שְׁגָם הַמְּיַעוּט אֵיתָא קָמֵן כַּמ"ש בַּהַג"ה הַג' מְלִיפְנֵינִי ז"ל עַל סִפְר ש"ש א"כ אִף בְּנִמְצָא טְרִיפָה שְׁפִיר אֲמָרֵינוּ דְרַק עַכְשָׁיו יִצְאָ מִן הָרוּב וְלֹא מִקְוֵדָם אֲבָל אִם יְהִי נְטֵרָף בְּרִיאָה דְחֲשִׁיב מְיַעוּט הַמְּצוּי לְאִסּוּר וְנֵהִי דַּמַּה"ת אֵין לְחוּשׁ גַּם לְמְיַעוּט הַמְּצוּי וְכַדְקִי"ל דְבְּדִיקַת הַרְיָאָה הָגִי דְרַבְּנָן וְכֵן לְשִׁיטַת פְּמָה פּוֹסְקִים חֲשֵׁשׁ ז' יָמִים בְּבִהְמָה הָגִי רַק מְדַרְבְּנָן אִף דְמְיַעוּט נְפִלִים הָגִי מְיַעוּט הַמְּצוּי לְשִׁי תוּס' ע"ז ד"מ וְאִף לְהַנּוּבִי"ת סִי' ז' דְהָגִי חֲשֵׁשׁ ד"ת עֵיקַר הַטַּעַם מְשׁוּם סַמְל"ח אֲבָל בְּעֵלְמָא גַּם בְּמִיַעוּט הַמְּצוּי רַק מְדַרְבְּנָן חוֹשְׁשִׁין לָהּ אַפ"ה נֵהִי דְהָגִי רַק חֲשֵׁשׁ דְרַבְּנָן מ"מ גַּם קוֹדֵם שְׁרַאֲנוּ הַטְרִיפּוֹת בְּרִיאָה א"א לֹמַר דְהָרוּב יְהִי חֲשִׁיב בְּיַרְר גַּם לְעֵנִין רִיאָה ז"א דְכִינּוּ דְבְּרִיאָה חֲשִׁיב מְיַעוּט הַמְּצוּי שׁוּב אֵין הָרוּב חֲשִׁיב כְּבִיּוּרָא לְזָה מְהָא דְשִׁיטַת רַש"י בְּכוּרוֹת דַּכ"ט וּב"ק דִּי"א דְהָא דְאֵין פּוֹדִין בְּכוּר קוֹדֵם שְׁלוּשִׁים הָגִי מִפְּחַ חֲשֵׁשׁ נָפֵל וְקָשָׁה לְכַאוּרָה לְרַב דַּס"ל דְהוֹלְכִין בְּמָמוֹן אַחַר הָרוּב מְדוּעַ אֵין פּוֹדִין קוֹדֵם "ל" הָרִי רֹב וְנִלְדוֹת ב"ק הֵם.

וְעַפ"ז נִיחָא דְעֵיקַר הַטַּעַם דַּס"ל לְרַב דְרוּב מְהֵנִי בְּמָמוֹן מְשׁוּם דַּס"ל דְרוּב חֲשִׁיב בְּיַרְר כַּמ"ש בְּכוּ"פ ס' ס"ג וְסִי' ק"ו א"כ כ"ז בְּמִיָּדֵי דְלִיפָא מְיַעוּט הַמְּצוּי אֲבָל מְיַעוּט נְפִלִים דְהָגִי מְיַעוּט הַמְּצוּי שׁוּב הָרוּב לֹא מְיַקְרֵי בְּיַרְר וְל"מ בְּמָמוֹן גַּם לְרַב וּז"ב א"כ בַּכַּה"ג דְהָגִי מְיַעוּט הַמְּצוּי דְאֵז אִף קוֹדֵם שְׁרַאֲנוּ הַטְרִיפּוֹת לֹא הִי הָרוּב חֲשִׁיב בְּיַרְר שׁוּב י"ל דַּאִם נִמְצָא עַכְשָׁיו טְרִיפּוֹת בְּרִיאָה שׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ גַּם אֶלְמַפְרַע וְכַעֲיֵן זֹ מְצִינּוּ בְּתוֹסְפוֹת פְּתוּבוֹת דַּכ"ו בְּתַרִי וְתַרִי נְחֻלְקוּ אִי נְטָמָא הַעֲיָרֵב מִבַּע"י אוֹ אַח"כ דְנֵהִי דַּמַּה"ת גַּם בְּתוֹ"ת מוֹקְמָה אַחְזָקָה מ"מ בְּנִיטְמָא לְפָנֵינוּ תוֹ ל"ש לֹמַר הַשְׁתָּא הוּא דְאֵיטְמִי עֵינֵין שְׁמֵ וְסִבְרַתְּם נְכוּנָה דְהָא בְּתוֹ"ת א"א לֹמַר דְהַחְזָקָה מְבַרֵר אֶת הַסִּפְק דְהָרִי תַרִי כְּמַאָה וְחֻזְקָה לֹא עֲדִיף מִעֲדִים וְעַכְצ"ל כַּמּו"ש הַמְּפּוֹרְשִׁים הַפּוֹנוּה דַּע"כ פ"א א"א לְשַׁנוּת הַדְּבָר מְכַפִּי שְׁהוֹחֵלְטָנוּ עַד עַכְשָׁיו א"כ גַּם בְּשַׁעָה שְׁאֲמָרְנוּ אוֹקְמָה אַחְזָקָה לֹא הִי בְּתוֹרַת בְּיַרְר שׁוּב שְׁפִיר מְחֻזְקִינוּ גַּם לְמַפְרַע הִיכִי דְנִיטְמָא לְפָנֵינוּ א"כ ה"ה הֵכָא בְּנִמְצָא טְרִיפּוֹת בְּרִיאָה שׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ גַּם לְמַפְרַע וְשׁוּב אִם יְהִי נִמְצָא טְרִיפּוֹת בְּרִיאָה שׁוּב יְהִי חוֹשְׁשִׁין גַּם לְמַפְרַע וְאֵז יִתְגַּלֵּה שְׁלֵא הִי מוֹעִיל הַמְּכִירָה: אִף בְּאַמְתַּת לְהִלְכָה כִּי"ל פְּשִׁיטוֹת הַסַּה"ת דְגַם בְּטְרִיפּוֹת בְּרִיאָה וְגַם בְּהוֹגְלַד פִּי הַמְּכָה אֵין אוֹסְרִין קוֹדֵם ג"י וְעַכְצ"ל הַטַּעַם כַּמ"ש הַשַּׁעָה"מ דְחֻזְקָה דְאֵתְנָא מִפְּחַ רְנָפָא עֲדִיף א"כ שְׁפִיר אִף אִם יִמְצָא טְרִיפָה בְּרִיאָה לֹא נְחוּשׁ אֶלְמַפְרַע וְשְׁפִיר הוֹעִיל הַמְּכִירָה יִצְאָ דַּאִם יִמְתִּין ג"י עַד הַשְּׁחִיטָה מִזְמַן הַמְּכִירָה אֵז נוֹכַל לְמִתְלֵי דְהַשְׁתָּא הוּא שְׁנִטְרָף וְשְׁפִיר הוֹעִיל הַמְּכִירָה אִף אִם יִמְצָא מְבַה יִשְׁנֵה דְאֵז חֲשִׁיב כְּבִיּוּרָה שְׁהוּא טְרִיפָה מְכַבֵּר כַּמ"ש הַב"ח וְהַלְב"ש דְבַמְכָה יִשְׁנֵה אִסּוּר לְמַפְרַע עַד יב"ח שְׁפִיר יִתְגַּלֵּה שְׁלֵא הוֹעִיל הַמְּכִירָה אֲבָל בְּסַתְּם טְרִיפּוֹת שְׁפִיר אֵין לְחוּשׁ לְמַפְרַע דִּישׁ לֹמַר הַשְׁתָּא הוּא דְנִטְרָף וּבְשַׁעָה מְכִירָה הִי פְּשָׁר וּמְפִילָא לֹא יִזִּיק לָנוּ מַה שְׁהַנְכְּרִי יִמְפּוֹר בְּאֵיטְלִז כִּינּוּ

דלע"ע אָנוּ מחליטין מִפֶּחַ הָרוֹב דִּימֶצָא פֿשר וַיִּתְבַּטֵּל הַמְּכִירָה נְהִי דְאַח"כּ אָם יִמָּצָא טְרִיפָה יִנְשָׂא בְּרִשׁוֹת הָעֶפְסוֹם מ"מ פִּינֵן דְאַמְרִי הַשְּׂתָא הוּא דְנִטְרָף וְלֹא חוֹשְׁשִׁין לְמַפְרַע א"כ הַמְּכִירָה הִיא מוֹתֶרֶת.

א"כ עכ"פּ עֲכָשְׁיוּ בְּשַׁעַת הַמְּכִירָה מוֹעִיל הַמְּכִירָה וְאִינוּ בְּרִשׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל שׁוֹב אִינוּ מְחַוֵּב לְחוֹשׁ אָם הַנְּכָרִי יִמְכּוֹר בְּפִרְהָסְיָא פִּינֵן דלע"ע הוֹעִיל הַמְּכִירָה א"כ אִינוּ שָׁל יִשְׂרָאֵל כְּנִלְע"ד בְּרוּר לְדִינָא: כֹּאעֵה"ח וְנִינְצֵעֵן ה' קָרַח תִּרְע"ה.

הק' שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן י' לְכַבּוֹד הָרַב הַגָּאוֹן הַצְּדִיק כַּש"ת מו"ה אַבְרָהָם יְהוֹשִׁיעַ פְּרִינְד אַבְדִּיק אִינְטֶרְדָּאם שְׁלִיט"א.

בְּדָבָר שְׂאֵלְתוּ בְּאִשָּׁה אַחַת שְׁיֵשׁ לָהּ הַפְּאַרְפְּאַל ר"ל וְעָשׂוּ רוֹפְאִים טַבְּעַת וַיֵּשׁ לָהּ סַפְנָה ח"ו אָם תְּסוּר הַטַּבְּעַת וְהַטַּבְּעַת צַד אֶחָד הוּא סְמוּךְ לְחוּץ וְגַם צַד הַשְּׁנַי הוּא בְּמִקּוֹם שְׁהַשְּׁמַשׁ דָּשׁ וְנִסְתַּמַּךְ כַּה"ג אִי לִיכָא חֲשֵׁשׁ בְּזָה.

וְהִנֵּה יֵשׁ בְּזָה ב' חֲשֵׁשׁוֹת א' אָם לֹא חֲשִׁיב חֲצִיצָה בְּשַׁעַת טְבִילָה ב' אָם אִין מְעַכֵּב הַבְּדִיקָה בְּשַׁעַת הַפְּסִק טְהָרָה וּבז' נְקִיִּים וְהִנֵּה מְחַמַּת חֲשֵׁשׁ דְּחֲצִיצָה יֵשׁ בְּזָה כַּמָּה צְדָדִים לְהַתִּיר כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים דְּעֵיקָר הַטַּעַם מְחַמַּת חֲשֵׁשׁ חֲצִיצָה אַף בְּאַבְרָהָם הַגְּלוֹי וְאָם הוּא בְּמִיעוּט הַגּוּף אִינוּ רַק דְּרַבָּנָן וּבְאִינוּ מִקְפִּיד אַף אִיסוּר דְּרַבָּנָן לִיכָא וְלָכוּ לְעַנְנֵי אִיסוּר דְּרַבָּנָן יֵשׁ כַּמָּה צְדָדִים לְהַתִּיר א' פִּינֵן דְּרוּב נְשִׁים שְׁיֵשׁ לָהֶם חוֹלְאַת פְּזוּ אִינוּ מִקְפִּידִין א"כ נְהִי דְנִימָא דְאִינוּ תְּלוּי בְּקַפִּידָה דִּינְדָה רַק כַּמ"ש הַסֵּד"ט שְׁם דְּלִשְׁי' הַר"מ ז"ל אֶזְלִינוּ לְחוּמְרָא הֵן אָם הוּא מִקְפִּידָה אוֹ שַׁכ"ע מִקְפִּידִין מ"מ פִּינֵן דְּרוּב נְשִׁים שְׁיֵשׁ לָהֶם חוֹלְאַת זוּ אִין מִקְפִּידִין הוּא כְּמוֹ טַבַּח וְצַבֵּעַ דְּלֹא חֲיִינן בְּהֶם כְּמוֹ"ש בַּסֵּד"ט שְׁם ס"ק י"ט וְגַם דְּבְמִקּוֹם סַפְנָה חֲשִׁיב כְּאִינְהָ מִקְפִּידָה וְנְהִי דְבִשׁוּ"ת רַעַק"א ס' ס' לֹא בְּרִירָא לִי לְהַכְשִׁיר מְטַעַם זֶה דְנִימָא דַּע"י שְׁהוּא סַפְנָה לָהּ לְהוֹצִיא חֲשִׁיב כְּאִינְהָ מִקְפִּידָה וְאִפְ"ה מְצַדֵּד הַרְבֵּה דְאָם אִין בְּדַעְתָּהּ לְהַסִּיר אַף לֹאח"ז שְׁפִיר מִיְקָרִי אִינְהָ מִקְפִּידָה וּבִשׁוּ"ת ח"ס ס' קצ"ב ג"כ מְסַפֵּים דְּבַסְפָּנָה לְהַסִּיר מִיְקָרִי אִינְהָ מִקְפִּידָה וְעִינֵן בִּשׁוּ"ת ד"ח יו"ד ח"ב ס' ס"ה דְּמִיְקָל ג"כ אָם הַנִּיחָה רְטִי ע"ג הַמְּפָה וַא"א לְהַסִּיר רַק ע"י פְּאַב רַב וּבְפֶרֶט אָם הוּא בְּבִיה"ס דְּלִשְׁי' הַרִיטְב"א רַק מְדַרְבָּנָן רְאוּי לְבִיאַת מִים וַא"כ הִנֵּי חֲצִיצָה בְּבִיה"ס בְּגִדְרֵי תְּרֵי דְרַבָּנָן כַּמ"ש בִּשׁוּ"ת רַעַק"א ס' ס' וּבַח"ס קצ"ב וּבַתְּרֵי דְרַבָּנָן בְּנוֹדָאִי סְמִכִינוּ אַהָא דְּבְמִקּוֹם סַפְנָה חֲשִׁיבָה אִינְהָ מִקְפִּידָה וּבְפֶרֶט דְּבִבִיה"ס רַבּוּ הַמְּקִילִין דַּל"ב לְבַעֲלָהּ פְּלַל שְׁיָהֵן רְאוּי לְבִיאַת מִים וְאַף דְּכָל דִּיעָה שְׁלֹא הוּבָא בַּש"ע אִין לְצַרְף לַס' מ"מ בְּדַרְבָּנָן וּבְפֶרֶט בַּתְּרֵי דְרַבָּנָן דְּקִיל וְדַעַת הַחוּו"ד בַּס' ק"י דְּבַתְּרֵי דְרַבָּנָן אֶזְלִינוּ לְקוֹלָא אַף נְגִד ח"א וְנְהִי דְּבַשְׁעָה"מ חוֹלֵק מ"מ בִּשׁוּ"ת רַעַק"א ס' ס' פְּתַב ג"כ כְּחוּו"ד וַע"כ דְּבַכַּה"ג חֲשִׁיב פְּאִין לוֹ עֵיקָר מַה"ת וְעָשׂוּ הַס' לְהַתִּיר גְּמוּר וְכַמּוֹ"ש בַּכַּמ"ג או"ח ס' שַׁצ"ד דְּבְאִיסוּר דְּרַבָּנָן שְׂאִין לוֹ עֵיקָר מַה"ת מְקִילִין אַף בַּתְּרֵי דְסְתֵרִי וְג"כ מְסַבְּרָא הַנְּ"ל וּבְאַמַּת רֵאִי לְסַבְּרָא זוּ מְהָא דְּמִפְּרָשׁ בַּש"ע ס' קצ"א וְקצ"ט דְּבַס' חֲצִיצָה דְּשָׂאָר הַגּוּף מְחַמִּירִין אַף דְּהִנֵּי ס' דְּרַבָּנָן וַע"כ מְשׁוּם דְּהִנֵּי נְגִד ח"א וְבַס' חֲצִיצָה דְּבַה"ס מְקִילִין וַע"כ מְשׁוּם דְּלִשְׁיַטַּת הַרִיטְב"א הִנֵּי תְּרֵי דְרַבָּנָן וּמְקִילִין אַף בְּמִקּוֹם ח"א הַגַּם דְּבְאַמַּת אִין רֵאִי לְסַבְּרָא הַנְּ"ל דְּהָא לִשְׁי' הַתּוֹס' מַה"ת בְּעִינֵן רְאוּי לְבִיאַת מוּם וּמְצַטְרָף לְהַשְׁלִים לְחֲצִיצָה שְׁבַגּוּף לְהִיּוֹת רוּב וַא"כ צְרִיכִין לְהַבִּין הַחֲלּוּק שְׁבִין שְׂאָר הַגּוּף דְּמְחַמִּירִין לְבִיה"ס דְּמְקִילִין: וּבְאַמַּת

לפמ"ש בְּשׁוֹת ח"ס סִימָן קצ"ג דְּבִבְשׁוֹר יֵשׁ לְחֹשׁ לְשִׁיטַת רַש"י ו"ל דְּגַם מִיעוּט חוֹצֵץ מֵה"ת וְנוֹדַע שִׁיטַת הַר"ש דפ"ב דְּמִקְנֹאוֹת דְּהִיכָא דְּאִתְרַע הַח"א ד"ת מְקִילִין בְּדַרְבָּנָן אָף נֶגְדַת ח"א וְהִקְשׁוּ הַיְשִׁיעַ בַּס' ר"א וּבְשׁוֹת תוֹע"ר סִימָן ט"ו מֵהָא דַּס' תְּצִיצָה בְּמִיעוּט הַמְּקַפֵּיד דְּמִחְמִירִין וְכֵן עַפ"י דְּבָרֵי הַח"ס הַגָּל"ל י"ל דְּהָא לֹא אִתְרַע הַח"א ד"ת דִּישׁ ס' שְׁמָא כְּשִׁיטַת רַש"י ו"ל דְּבִבְשׁוֹר אָף מִיעוּט חוֹצֵץ מֵה"ת וְנִהְיֵי דְּהוּי ס"ס בַּד"ת שְׁמָא כְּשִׁי הַתּוֹסֵף וְשְׁמָא לֹא הִי תְּצִיצָה וְס"ס בַּד"ת וְס' אֶחָד לְעִנְיָן דְּרַבָּנָן סְגִי בְּמִפְנֵי רַש"י ע"ס ק"י לְעִנְיָן ס' אִם נִמְלַח בְּהַדֵּי דְּגִים טְמֵאִים וּמְקוּרוֹ בְּש"ס דְּפִסְחִים דָּף ו' דְּמִשְׁנֵי ס' וְס' הוּא וְעִינֵין שְׁמַת בְּפִירֵש"י וְתוֹסֵף אֶבֶל עַכ"פ ל"ח בְּנוֹדַי יֵצֵא מֵח"א ד"ת דִּישׁ חֲשֵׁשׁ שְׁמָא כְּשִׁי רַש"י ו"ל וְשׁוֹב מִחְמִירִין בְּדַרְבָּנָן נֶגְדַת ח"א אֶבֶל בְּבִיה"ס דַּלְכ"ע עַכ"פ הִיכִי שְׁאִינוֹ תְּצִיצָה רַק בְּמִיעוּט הַגּוֹף לִיכָא רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבָּנָן שׁוֹב מְקִילִין פֶּאן דַּח"א ד"ת בְּנוֹדַי אִתְרַע וְעַפ"י דְּבָרֵי הַר"ש א"כ לַפ"ז י"ל דְּגַם בְּתַרֵּי דְּרַבָּנָן מִחְמִירִין ס' נֶגְדַת ח"א.

אֶבֶל עַכ"פ חֲזִינוּ דַּס' תְּצִיצָה בְּבִיה"ס מְקִילִין א"כ הֵכָא עַכ"פ סְבָרָא דִּי"ל דְּמַפְחַת דְּרוֹב וְשִׁים שְׁיֵשׁ לְהֵם חוֹלֵי זֹו אֵינָם מְקַפִּידִים הוּי, כְּמוֹ בְּטַבְּחָ וְצוֹבַע דַּל"ח תְּצִיצָה דְּאִתְרַע בְּתַר רוֹב אֲוִמָּנִים וְגַם דְּמַפְחַת סְפָנָה חֲשִׁיבָה חֲזִינָה מְקַפֵּדַת עַכ"פ מְכַל הַגֵּי סְבָרוֹת חֲשׁוֹב בְּכָלל ס' אִם חֲשׁוֹב מְקַפֵּיד וְבַס' בְּבִיה"ס אֲזַלִּין לְקוֹלָא לַכ"ע כְּמִפְנֵי רַש"י ע"ס דְּמִשְׁנֵי ס' מֵהַרְש"ם ח"א סִימָן מ"ו שְׁהִבִּיא בְּשֵׁם הַפְּחַד יִצְחָק דְּבִבִּית הַרְחָם ל"צ כָּלל רְאוּי לְבִיאַת מִים דְּדוֹקָא בְּמִקוּם שְׁאֲפָשֵׁר הַמִּים לְבוֹא נְהִי דַּגּוּזָה"כ דְּלֹא צָרִיךְ בִּיאַת מִים מ"מ בְּעֵי רְאוּי לְבִיאַת מִים אֶבֶל בְּבִית הַרְחָם שֵׁא"א כָּלל הַמִּים לְבוֹא ל"צ כָּלל רְאוּי לְבִיאַת מִים וּבְסְבָרָא זֹו הַרְגִישׁ בְּנוֹב"י מֵה"ת ס' קל"ה וּבְשׁוֹת רַעַק"א שְׁמַת מְפַלְפֵּל בְּזָה הַרְבֵּה אֶבֶל עַכ"פ בְּפַחַד יִצְחָק מְקִיל בְּזָה עַכ"פ בְּדַרְבָּנָן וְגַם י"ל דְּהוּי תַרֵּי דְּרַבִּין שׁוֹמְעִין לְהַקְל כְּמוֹ"ש בְּשׁוֹת רַעַק"א שְׁמַת.

ע"כ מִצַּד תְּצִיצָה אֵין שׁוֹם חֲשֵׁשׁ וְכְמוֹ"ש הַח"ס שְׁמַת וְז"ב בַּס"ד וְנִבְּא לְדַבָּר מֵהַחֲשֵׁשׁ הַשְּׁנִי מַפְחַת דְּבְעֵי בְּשַׁעַת הַפְּסָק טְהָרָה עַכ"פ בְּדִיקַת חוֹרִין וְסְדָקִין וְגַם בִּימֵי נְקִיִּים עַכ"פ בְּיוֹם א' וְבִיוֹם ז' בְּעֵי בְּדִיקַת חוֹרִין וְסְדָקִין וְא"כ כְּשֶׁהַטְּבַעַת בְּרַחֲמָה עַכ"פ ל"ח בְּדִיקַת חוֹרִין וְסְדָקִין דְּשְׁמָא הַטְּבַעַת מְעַכְבַּת הַדָּם מְלַצָּאֵת.

וְהִנֵּה בְּשׁוֹת נוֹב"י מֵהַד"ק ס' מ' מְאַרְיֵךְ בְּזָה הַרְבֵּה וְהוֹכִיחַ דְּשִׁיטַת הַרִי"ף וְהַרְמְב"ם וְהַרְאָב"ד דַּל"צ בְּדִיקַת חוֹרִין וְסְדָקִין פִּינֵן דַּע"כ"פ שׁוֹהָה הַעֵד בְּרַחֲמָה אֵינָה זְמַן יוֹצֵא נְקִי עַכ"פ נִתְפָּרַר שְׁבָאוֹתוֹ שְׁעָה אֵינָה רוֹאוֹת דְּלִבְעָלָה ל"ח שְׁמָא כְּוִתְלֵי בֵּית הַרְחָם מוֹקְמֵי דָם א"כ הוּי כְּנִתְפָּרַר הַטְּהָרָה לְפָנֵינוּ וְאָף שִׁי"ל דְּרַק הִיכָא דְּאִיכָא חֲזַקַת טְהָרָה אֲז ל"ח לְכַעְלָה שְׁמָא כְּוִתְלֵי בַהַר"ח מוֹקְמֵי דָם כְּמ"ש תוֹס' נְדָה דָּף ג' דְּגַם לְהַלֵּל עֵיקַר הַטַּעַם מִשׁוֹם חֲזַקָה אָף לְשָׂאֵר הַתִּירוֹצִים וְא"כ י"ל דְּבִשְׁעַת הַפְּסָק טְהָרָה ל"ח חֲזַקַת טְהָרָה וְחִיּוּשֵׁינָן שְׁמָא כְּוִתְלֵי בַהַר"ח מוֹקְמֵי דָם אָף בְּאַמַּת לְשִׁי הַסּוֹבְרֵי דַע"א א"נ נֶגְדַת ח"א וְהִקְשׁוּ בְּתוֹסֵף גִּיטִין דָּף ב' דְּהָא נְדָה חֲשִׁיב ח"א וְתִירוֹצוֹ דְּאֵינָה בְּחֲזַקַת רוֹאָה כָּל שְׁעָה וְקִשָּׁה הָא גְלַמַּד מֵהָא דְּנִאֲמַנְתָּ לֹאמַר שְׁפָסְקָה בְּטְהָרָה וְאֲז לִיכָא עוֹד חֲזַקַת טְהָרָה וְע"כ צ"ל דְּגַם לְעִנְיָן זֶה חֲשׁוֹב חֲזַקַת טְהָרָה דְּכִשְׁעָבְרוּ יָמִים שְׁרִיגִילָה לְפָסוּק בְּהוֹן מְמִילָא בְּחֲזַקַת טְהָרָה הִיא וְנִהְיֵי שְׁגוּזָה"כ דְּאֲז לֹא נִסְמוּךְ אִתְחַזְקָה רַק תַּהִי הַטְּהָרָה מְבוֹרְרַת דְּחֲזַקָה ג"כ ל"ח בְּפִירוֹר וְכְמוֹ"ש הַרִיב"ש דְּלְעִנְיָן סְמִנֵי טְהָרָה בְּגוֹף ל"מ רְוָבָא וְעַפ"י דְּבָרֵי הַשְּׁטַמ"ק ב"מ דָּף ו' וְעִינֵין בַּהַג"ה אֲמָרֵי

ברוך לאה"ע סי' י"ט אבל עכ"פ ל"ח כמעידה נגד ח"א ונשפיר נאמנת עכ"פ נשמע דגם
בשעת הפסק טהרה חשוב חזקה להתיר ושוב ל"ח שמה פותלי בהר"ח אוקמי דם אף
לשי' הפוסקים דע"א נאמן נגד ח"א ושוב י"ל דבאמת נדה חשוב איתחזק או לשי'
הרמב"ן שכ' דמשו"ה אשה נאמנת משום מתוך שנאמנת לגבי נפשה א"כ שוב י"ל
דבשעת הפסק טהרה חשוב חזקה ונאמנה ושוב יש לחוש שמה מוקמי דם פותלי בהר"ח
ושוב יש להצריך בדיקת חורין וסדקין וא"ש הרמב"ן ו"ל לשיתתו דס"ל דנדה חשוב
נגד ח"א מש"ה מחמיר דבשעת הפסק טהרה בעי בדיקת חורין וסדקין נחזור לדברי
הנוב"י שהוכיח דלבעלה אף היכא דליכא חזקה היתר אפ"ה ל"ח שמה פותלי ביהר"ח
מוקמי דם ומש"ה דעתו שם דעכ"פ יש לסמוך דבשעת הפסק טהרה לחוד יהי בדיקת
חורין וסדקין ובפרט אם העד שוהה ברחמה עד הלילה יש לצרף שי' רש"י דספירה
דלילה הוי ספירה גם הנוב"י מודה דעכ"פ בשעת בדיקת הפסק טהרה בעי בדיקת חורין
וסדקין ובשו"ת זכרון יוסף סי' ו' מקיל בבדיקה אף כשהטבעת הוא ברחמה אף בסד"ט
סי' קצ"ו ס"ק כ"ג חולק דעכ"פ ל"ח בדיקת חורין וסדקין והגם שם דעכ"פ גם
להמתמירין דבעי בדיקת חורין וסדקין הוא רק מדרבנן כמו דחזינו דכל עיקר טומאת
מעל"ע הוא רק מדרבנן וחזינו דמה"ת ל"ח שמה פותלי בית הרחם אוקמי דם אבל עכ"פ
חושש דבעי בדיקת חורין וסדקין וכ' עוד בסד"ט שם דאף א"נ דל"צ בדיקת חורין
וסדקין הסברא דאמרי דאם איתא דהוי דם מעיקרא הוי אתי וכ"ז שליכא דבר המעכב
אבל הכא י"ל דהטבעת מעכב הדם מלצאת והוי כמו במוך דחוק דקאמר בש"ס נדה דף
ג' מודה שמאי במוך דחיק דחוששין לטמא מעל"ע ואף דחזינו דלבעלה אף בשימשה
במוך דחוק אפ"ה ל"ח מ"מ זה הוא רק משום חזקה טהרה וא"כ לשי' הרמב"ן דע"א
נאמן נגד ח"א שוב י"ל דבשעת הפסק טהרה חשוב ח"א א"כ שוב יש לחוש שמה הטבעת
מעכב את הדם מלצאת אף באמת בסד"ט שם כ' די"ל דהטבעת ל"ח כמוך דחוק וא"כ
יש להדום מקום לצאת ושוב אמרינן אם איתא דהוי דם מעיקרא הוי אתי ובפרט לשי'
התוספת והרבה פוסקים דס"ל דע"א לא מהימן נגד ח"א וע"כ צ"ל דבשעת הפסק טהרה
חשוב חזקה ושוב ל"ח שמה נתעכב מלצאת ונהי דבעי שיהי' הטהרה מבוררת
לפנינו מ"מ י"ל דסגי אם משהה את העד ברחמה מקודם ביה"ש עד הלילה ויוצא נקי
יש להקל עכ"ז לבי מהסס להקל בזה אף בשו"ת רעק"א סי' ס' מפלפל הרבה בזה ומחמיר
ג"כ דבעי בדיקת חורין וסדקין ועכ"ז מסיק שם דאם תעשה בשעת הפסק טהרה בדיקה
עד מקום שהשמש דש גם ביום א' של ז' נקיים תעשה בדיקה כזו ובשאר ימים נוכל
לסמוך אבדיקה קלה ועיי' בשו"ת ח"ס סי' קצ"ב שמקיל ג"כ באם א"א להוציא עפ"י
פקודת הרופאים שיש חשש סכנה לסמוך אבדיקה אף שהטבעת שם ועי' שו"ת מהרש"ם
סי' מ"ו שהביא בשם שו"ת בשמים ראש דהטבעת מעכב לה מלבדוק: עכ"פ בענין זה
אם יחקור מרופא מומחה ויגיד שאפשר לה לבדוק אף אם הטבעת שם ואף דבענין
נאמנות הרופאים רבו הפוסקים האוסרין עכ"פ לענין זה דהעלתי דעכ"פ חשש ד"ת
ליכא דמה"ת בנודאי ל"ח שמה פותלי בהר"ח מוקמי דם כמ"ש הסד"ט ולענין דרבנן
ואינו נגד ח"א פשיטא דרופא נאמן דרק ברדמ"ת דהוי חשש איסור תורה כמ"ש הח"מ
סי' קי"ט וגם דכבר איתחזקה באיסור י"ל דלא מהימן ובפרט דלשי' שו"ת כנסיה"ח סי'
נ"ג הרופאים נאמנים אף באיסור תורה ועיי' שו"ת מהרש"ם סי' י"ג וסי' כ"ג וסי' כ"ד

עכ"פ לענן זע בןודאי נאמנים ע"כ אם יגיד הרופא שעכ"פ בכל חלקי גופה אפשר לה לבדוק א"כ בכה"ג שיש חשש סכ"נ ומקום עיגון נוכל לסמוך אכל הני צדדים להקל ועכ"ז לחומר הנושא לא אוכל לסמוך על דעתי לחוד רק באופן אם כה"ג ועוד רב גדול אחד יספיקו להתיר אז גם אנכי אצטרף והש"י יצילינו משגיאות: באעה"ח יום א' אחרי תרס"ה ראדאמישלא.

והנני ידידו הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל סימן יא. פבוד הרב הגאון המפורסם פאר הדור וכו' כש"ת מוה"ר מאיר אריק (שליט א) ז"ל אבדק"ק טארנא יצ"ו בדבר שאלתו בכתנו שנסע מוין לפעסט ובדךך נסיעתו במסילת הברזל נסע יחד עם פומר אחד והי' שם עוד יהודים ושמעו פי הפומר צנה לאנשי חיל ליקח את חתנו מהצוג ובעיר קאמארין לקחו אותו מהצוג ומאז לא נודע ממנו ויצא קול שנהרג ע"י הרשעים שהרגו אז פמה נפשות מישראל ונתפרסם הדבר ע"י מכה"ע בכל העולם ואח"כ נסעה בתו תחי' לפעסט והי' לה מכתב ממיאר מויען למיאר בפעסט להיות בעזרה לבקש מקום בעלה אי חי או מת והמיאר פקד לאחד מהאפאליציניא לחקור הדבר היטב ונתן לו כתב שרשות בידו לחקור על הדבר ובתו תחי' רצתה ליתן לו שכר טרחתו ולא רצה לקבל ואמר אף שהוא מומר מלידתו מכ"ז אוהב ישראל יען פי יהודים הצילו ממנו ומאז קיבל עליו לעשות טובות ליהודים ונסע לעיר קאמארין ואחר שני ימים בא בחזרה וסיפר לבתו כי פאליציניא-אגענט יהודי מעיר ה"ל סיפר לו בסוד כי בעלה נהרג עפ"י ציווי אויבער-לייטנאנט עפ"י בקשת הפומר ה"ל והגיד לו שמות הרוצחים וגם הגיד לו שנקבר בייער והבטיח לה עוד לחקור ובתה תחי' נסעה לווען והתחילה לעשות מחאה על זה והמניסטער צנה לחקור הדבר ואחר איזה שבועות נודע למומר ה"ל כי בעיר קאמארין נמצא איזה מתים בשוק שהושלכו מקברם ונסעו בעגלה אחת וקיבצם על עגלה שלו והוליכם ליד זאנדאמעריע בפפר הסמוך ושמה נקברו שנית ועשו מהם פאטאגראפיע.

ואח"כ נסע המומר ה"ל שנית לשם וראה את האפאטאגראפיע שעשו הזאנדאמאריע והוא דומה ממש להפאטאגראפיע שהי' בידי המומר את אשר מסרה לו בתו תחי' והודיע מפל זה לבתו ואפ"ז הולשינו על מומר ה"ל כי הוא מגלה סודות והנכרח לברוח לווען וסיפר שמה לבתו תחי' כד"ש ורצה ג"כ לילך להבד"צ להעיד על פל ה"ל זה תורף הגב"ע: והנה כהדר"ג פתח בכוחא דהתירה דהרי מפנרש ברמ"א אה"ע סי' י"ז דאם יש אומדנות המוכיחות ונקרי העיד אף בלי מסל"ת מ"מ אם ניסת ל"ת ובחמ"ח ובכ"ש נסתפקו דבאומדנות לחוד י"ל דגם בניסת תצא וכו' כהדר"ג די"ל כ"ז בנידון דפיסקי מהרי"א דהאומדנות לא הי' מועילים פל כף שפיר אף בניסת תצא ולכך אף בצירוף עדות עפ"ם בני מסל"ת מהני רק לענן שאם ניסת לא תצא אכל בנ"ד דיש אומדנות טובים בכה"ג י"ל דגם מפח אומדנות לחוד אם ניסת לא תצא ובצירוף עדית העפ"ם אף בלי מסל"ת מועיל גם לענן לכתחלה וכהא דכתב המבי"ט בטבע במשאל"ס ועפ"ם העיד שראהו מת פשהוציאו מן המים והפירו אף בלי מסל"ת מותרת אף לכתחלה וה"ה הקא עכת"ד כהדר"ג: ולכאורה סברת כהדר"ג נכונה די"ל דסברת המבי"ט דהגדת עפ"ם בלי מסל"ת נהי דלא מהני בשום מקום מ"מ בעדות אשה לכאורה י"ל דחשוב בכלל מדע"ל וי"ל דגם עפ"ם אינו משקר ורק פיון דל"ח בכלל מדע"ל ממש די"ל דהעפ"ם סובר דאף אם בעלה חי מ"מ שמה לא יבוא לביתו ולא יתגלה שקרו לכך ל"מ

עדותו אָבֵל בְּכָבֵד טַבַּע בַּמִּשְׁאֵל"ס דְּנִסְתַּלַּק הַחֲשָׁשׁ אִיסוּר תּוֹרָה וְהוּי בְּכֻלּוֹ מִיַּעוּט דל"ש
שִׁינְצָל מֵהַמִּים וּבְדִיעֵבֵד אִם נִיסַת לֹא תִצָּא בְּכַה"ג שׁוּב סוּמְכִינֵן אֶסְבְּרָא שְׁפַתְבְּתִי דִּיל
דְּגַם עֲפוּ"ם אִינוּ מְשַׁקֵּר בַּמַּדְעָ"ל וְכִסְבַּרְת הָרַ"ן פ' הַפּוֹתֵב דְּבִמְיָדִי דְּבִדִּיעֵבֵד יֵשׁ לוֹ זְכוּת
עֲפוּ"י דִּין מְהֵי סְבְּרָא קֵלָה לְהַגְבוֹתוֹ אִף לְכַתְּחִילָה וְא"ש סְבַרְת הַמְּבִי"ט: וְיִצְמַח לִפ"ז
דְּבִלֹא שְׁהָה עַד שֶׁת"נ לְשִׁיטַת הַסּוֹבְרִים דְּאִף אִם נִיסַת תִּצָּא אִף א"נ רל"א פְּהַרִיב"ש
דְּבִא"א חֲשִׁיב בְּגֵדֵר תְּרֵי חֲזָקוֹת וְגַם נִסְפּוֹר דְּאִף לְמִיַּעוּט הַמְּצוּי בְּהַדִּי ח"א ל"ח רַק
מְדַרְבְּנֵן וְדִלֹא כַּהֲנוּב"י עכ"פ פִּינֵן דְּמִיַּעוּט הַמְּצוּי בְּהַדִּי ח"א חוֹשְׁשִׁין עכ"פ מְדַרְבְּנֵן אִף
בְּדִיעֵבֵד לֹא יוֹעִיל הַגְּדַת עֲפוּ"ם בְּלִי מַסְל"ת לְהַתִּיר לְכַתְּחִילָה דְּדוֹקָא בְּדָבָר שִׁיּוּכַל
לְהַתְּגַלּוֹת שְׁקִירוֹ תִּיכְף בְּמִקּוֹמָן אִז גַּם עֲפוּ"ם בְּלִי מַסְל"ת מְהִימֵן עֵי שׁוּ"ת ד"ח ס' כ"ד
אָבֵל בְּכַה"ג לֹא מְהִימֵן אִף כ"ז לְכַתְּחִילָה אָבֵל בְּדִיעֵבֵד אִז אִף בְּלֹא שְׁהָה עַד שֶׁת"נ
וּבְצִירוֹף הַגְּדַת עֲפוּ"ם בְּלִי מַסְל"ת בְּהַדִּי אֶהְדִּי מוֹעִיל עכ"פ לְעַנְיָן שְׁאִם נִיסַת לִית
וְכִסְבַּרְת כַּהֲדַר"ג דְּגַם בְּאַנְמְדָנָא בְּאִינוּ מוֹכַח כָּל כֶּף נְהִי דְּבַפְנֵי עֲצָמוֹ לֹא הִי מוֹעִיל אִף
לְעַנְיָן דִּיעֵבֵד אֶפ"ה בְּצִירוֹף הַגְּדַת עֲפוּ"ם בְּלִי מַסְל"ת מְהֵי לְעַנְיָן שְׁאִם נִיסַת ל"ת דְּבִשְׁנֵי
הוֹכָחוֹת לְהִתֵּר אִז אִף דְּכָל חַד בְּפָנֵי עֲצָמוֹ ל"מ אִף לְעַנְיָן דִּיעֵבֵד מ"מ בְּשִׁנְיָהֶם בְּיַחַד
בְּנוֹדָי דְּמְהֵי עכ"פ לְעַנְיָן דִּיעֵבֵד וְשְׁאִם נִיסַת ל"ת וְהִיכִי דִּישׁ אֲנִימְדָנָא טוֹבָה בְּזָה גַּם בְּפָנֵי
עֲצָמוֹ הִי מוֹעִיל בְּדִיעֵבֵד שׁוּב בְּצִירוֹף הַגְּדַת עֲפוּ"ם בְּלִי מַסְל"ת מְהֵי אִף לְכַתְּחִילָה:
וּבְאַמַּת מְצִינוּ כְּזֹאת לְחַלֵּק בֵּין סְתָם אֲנִימְדָנָא לְאַנְמְדָנָא גְּדוּלָ' בְּעוֹבְדָא דְּהֵרָא"ש בְּהַמִּירָה
אַחוֹת הַמְּשׁוֹדְכַת דְּבַטֵּל הַקְּשֵׁר אִף שֶׁכ' הַתּוֹס' כְּתוּבוֹת דַּמ"ז וּב"ק דַּק"י דְּבְדָבָר הַתְּלוּי
בְּדַעַת שְׁנִיָּהֶם ל"מ אֲנִימְדָנָא אֶפ"ה אֲנִימְדָנָא גְּדוּלָה חֲשׁוּב פְּרוּב גְּמוּר וּכְבָר כ' בְּתוֹס'
סְנֵהֲדֵרִין ד"ג דְּרוּב גְּמוּר מוֹעִיל אִף לְמָמוֹן וְעֵי תוֹס' קִידוּשִׁין דַּמ"ט שֶׁכ' דְּאַנְמְדָנָא דְּמוֹכִיחַ
עָדִיף מְתָנָי וְעֵי בַחוּ"מ ס' דְּנְהִי דְּלֹא מְהֵי ג"ד בְּמַטְלֵטְלִין אֶפ"ה פְּתַב הַרְמָ"א שְׁם
דְּאַנְמְדָנָא דְּמוֹכִיחַ מוֹעִיל גַּם בְּמַטְלֵטְלִין וְא"כ שְׁפִיר בְּאַנְמְדָנָא דְּמוֹכִיחַ נְהִי דַל"מ לְכַתְּחִילָה
בְּעִגְנָה אָבֵל עכ"פ בְּדִיעֵבֵד ל"ת וְשׁוּב לְעַנְיָן לְכַתְּחִילָה מוֹעִיל הַגְּדַת עֲפוּ"ם אִף כְּלִי
מַסְל"ת וְכַעֲיֵן דְּמְצִינוּ בְּפוֹסְקִים דְּנְהִי דְּסִימְנִים דְּרַבְּנֵן אֶפ"ה צִירוֹף סִימְנִים מְהֵי וְהַסְבְּרָא
דְּחֲשָׁשׁ רַחוּקָה הוּא שִׁינְצָנוּ ב' הַסִּימְנִין בְּאִישׁ אַחַד וְאִף לְהַחֲלִיקִים מ"מ י"ל דְּוֹקָא אִם
הַדִּין דְּנִיסַת בְּסִימֵן אֲמַצְעֵי תִצָּא אִז י"ל דְּגַם ב' סִימְנִים ל"מ לְהַתִּיר לְכַתְּחִילָה אָבֵל א"נ
דְּנִיסַת בְּסִימֵן אֲמַצְעֵי ל"ת אִז י"ל דְּבִשְׁנֵי סִימְנִים אֲמַצְעִים מוֹתֵרַת אִף לְכַתְּחִילָה א"כ לִפ"ז
אִם הִי בְּנִידֵן דִּידֵן עֲדוֹת מְסַפִּיק הִינּוּ אִם הִי הַמוּמָר אוֹמֵר שְׁרָאָהוּ מַת הִי מְקוּם לוֹמֵר
דִּישׁ בְּזָה אֲנִימְדָנָא דְּמוֹכַח שְׁמַת דְּנִלְקַח לְמְקוּם סְפָנָה בְּמְקוּם דְּשְׁכִיחַ שֶׁפ"ד וְאַמְרִינֵן דְּנוֹדָי
גְּמָרִי מְחַשְׁבְּתָם הֲרַעָה וְשׁוּב הִי מוֹעִיל הַגְּדַת הַמוּמָר אִף בְּלִי מַסְל"ת אִף לְעַנְיָן לְכַתְּחִילָה
אָבֵל הֵכָא הָרִי לֹא אָמַר שְׁרָאוּהוּ מַת וְגַם לֹא שְׁמַע מְשׁוּם אָדָם שְׁרָאוּהוּ מַת מִמֶּשׁ וְיֻכַּל
לְהִיּוֹת שְׁהַמוּמָר סְמָךְ עֲצָמוֹ שֶׁהִי בְּמְקוּם סְפָנָה וְהִי קוּל שְׁנֵהֲרַג ע"ז סְמָךְ הַמוּמָר עֲצָמוֹ
לוֹמֵר שְׁנֵהֲרַג כְּמַפְּוֹרֵשׁ בְּרַמָּ"א סְעִיף י"א וּבַחֲמ"ח וּבַב"ש ס"ק ל"א וְעִי"ש בַּפְת"ש מ"ש
בְּשֵׁם מַה"צ דְּבַעֲפוּ"ם אִף בַּמַּסְל"ת יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁאוּמֵר הֵכִי בְּשִׁבִיל שְׁנִכְנַס לְמְקוּם סְפָנָת
וְהִי קוּל שְׁמַת סְמָךְ עֲצָמוֹ לוֹמֵר שְׁמַת פְּלוּנִי וּלִפ"ז י"ל דְּוֹקָא בְּעַד יִשְׂרָאֵל שִׁיּוּדַע דְּקוּל
ל"מ בְּעִגְוָנָה א"כ כְּשְׁאוּמֵר שְׁמַת עכ"ח שִׁיּוּדַע שְׁמַת מִמֶּשׁ אָבֵל בְּעֲפוּ"ם יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁטַעָה
וְסוֹבֵר שְׁזָה הָוִי עֲדוֹת גְּמוּר וְיִמָּה שְׁאוּמֵר הַמוּמָר שְׁרָאָה אֶת הַפֵּאטֵאגְרָאָה שְׁעָשׂוּ
הַזְּאֲנָדָמְעֵרִיעַ קוֹדֵם קְבוּרָה שְׁנִיָּה וְהִי דוּמָה מִמֶּשׁ לְהַפֵּאטֵאגְרָאָפִיעַ שְׁמִסְרָה לוֹ בְּתוֹ תַּחִי

הנה בזה פבר הבאתי בכמה דוקתא אי יש לסמוך על הכרת הפאטאגראף והבאתי בשם הקצה"ח די"ל דזה חשוב רק פקיום ע"י ד'מיוי דל"מ לשיטת ר' שרירא גאון רק בקיום שטרות דרבנן וכ"ה שיטת רש"י גיטין ד"ב ועיי"ש בספר ט"ג ושוב י"ל דל"מ בעגונה: אף באמת היכי דכבר נסתלק החשש איסור תורה שוב מהני הכרה ע"י פאטאגראף וע"י שו"ת בי"צ אה"ע סי' פ"ה וסי' פ"ז אף גם זה אינו דהא בנ"ד פשנקבר פעם ב' פבר הי' זמן רב ממיתתו וכבר נשתנה צורתו ואף שכ' בכנסת יחזקאל דבקבר לא נשתנה פניו כמו במים ונהי דהפת"ש ס"ק קי"ד השיג עליו מ"מ בשו"ת מהרשם ח"ב ס' רכ"א הצדיק דברי הכנסת יחזקאל ונדעתודבטמין בעפר על פניו לא נשתנה מ"מ אף אי יהיבנא לי להכנס"ח דבקבר לא נשתנה פיו מ"מ ה"כא הי' מונח בין הפרקים בארץ חוץ לקבר אינה שעות ואם לא חזוהו לאלטר גם במים ל"מ כמפנרש בש"ס דאף הכרה בפניו ל"מ אם לא חזוהו לאלטר בשלמא אם הי' רואין אותו אז בפניו והי' מכירין אותו אז הי' אפשר לצרף שיטת ר"ת דבכל גופו שלם מהני הכרה אף אחר ג"י וגם הי' אפשר לצרף שיטת הבכ"ש מובא בבעלי תוס' פ' שופטים דאם הרואה אותו אחר מיתתו הי' מכירו בחי' מהני אף אחר ג"י ובפרט דלשיטת כמה פוסקים חשש אשתני אינו רק דרבנן א"כ בכה"ג שיש אומדנות המוכיחות שמת דמהני עכ"פ מה"ת שוב הי' מהני אף אחר ג"י אבל ה"כא שלא ראה אותו אחר מיתתו רק שהכירו ע"י פאטאגראף א"כ יש בזה שני חששות א' שפא א"א להכיר צורתו ע"י פאטאגראף ובפרט שהוא אחר ג"י ואשתי מעט אחר שהוציאהו מקברו א"כ בזה גם להכנס"ח ל"מ הכרה.

ב' שלא העיד בזה רק מומר א"כ יש בזה כמה ספיקות להחמיר ובפרט היכי דהמומר הגיד כ"ז ע"י שאלה ול"ח מסל"ת בנודאי יש לחוש לכל הני ספיקות להחמיר ובפרט ש"ל דאף במסל"ת מ"מ לשי' כמה פוסקים באומר אמרו לאשת פלוני ל"ח מסל"ת ועי' בקו"ע אות מ"ה נאות ס' שאם בא לבית אשת המת והגיד די"ל דל"ח מסל"ת ונדע דזה תלוי' בפלוגמת הרמב"ם והרשב"א ז"ל כמ"ש בנמ"י פ"ז דיבמות ועיי' שו"ת אגודות אזוב סי' ט"ו: ומ"ש כהדר"ג דיש צירף מ"ש בפת"ש סקכ"ג דבאומר ששמע מפלוני די"ל דמתירא לשקר שפא יכחישו הראשון ויתברר שקרו הנה באמת פבר הבאתי בתשובה דברי התשב"ץ ונוב"י דעמפ"ע אינו רק מדרבנן משום דלא חשוב בכלל מדע"ל דאם יבוא בעלה יגיד השני שהראשון שיקר לפניו ועי' שו"ת מהר"י מבורנא מ"ש בזה ובאמת י"ל דעד השני מתירא לשקר בשם הראשון דאנחנו נחזיק דהראשון לא שיקר במדע"ל ונחזיק את השני למשקר עכ"פ לסברת הנוב"י בנודאי אינו ירא לשקר דסובר שאנחנו נחזיק את הראשון למשקר, ואף דשי' הרמב"ן דבעמפ"ע אם הא' מכחישו א' נאמן ועי' ט"ז יו"ד סי' קפ"ה ובאה"ע סי' י"ז אף באמת שי' הריטב"א אינו פן ועי' בש"ש להקצה"ח מ"ש בזה ובפרט ה"כא דהראשון הוא פסול לעדות שוב השני אינו מתירא לשקר דחושב שנאמין אליו יותר מן הראשון ועמ"ש בסי' י"ז דבאומר ששמע מפי שפחה אין השפח' נאמנת להכחישו: ומ"ש כהדר"ג עוד לצרף דשפא הגיד לו האיש הנ"ל בלי שאלה וחשוב בכלל ס' מסל"ת וס' מסל"ת בצירוף האומדנא מהני בנודאי הנה באמת בישראל המעיד מפי עפ"ם סתם ואינו חומר בפירוש שהיה מסל"ת לשי' הב"ש סקנ"א גם התה"ד מחמיר ובט"ז כ' דלתה"ד גם בזה אזלינן לקולא ועי' בקו"ע אות ר"ס דאדרבה בישראל מפי עפ"ם אף הר"ן מקיל בסתם.

אף בַּנּוֹדָאֵי הֶרְאָה הַמוֹמֵר הַנִּי"ל הַמְּכַתֵּב שֶׁהִיָּה לּוֹ מִהַמְּאִיאָר מְפַעֵסֵט וְשָׁמָּה נִכְתָּב שֶׁהוּא כּוֹתֵב זֹאת לְבִקְשַׁת הָאִשָּׁה וְאִ"כ נָהִי דְשִׂאלַת עֵפּוֹ"ם לְעֵפּוֹ"ם חָשׁוּב מִסְל"ת וְל"ח שֶׁשֶּׂאֵל בְּשֵׁם הַיִּשְׂרָאֵל כַּמ"ש הַב"ש סַק"מ וְסַק"מ"ח אֲבָל הֵכָא שְׁגַם הַשְּׂנִי יָדַע שֶׁנִּצְעָשָׂה הַפֶּל לְבִקְשַׁת הָאִשָּׁה וְאִ"כ י"ל דְּגַם הַפְּאִלְיָצִיָּא הִיְהוּדֵי מְקַאֲמָרִין ל"ח מִסְל"ת וְאָף שֶׁהוּא יְהוּדֵי אִפ"ה בַּנּוֹדָאֵי הוּא יִשְׂרָאֵל פְּסוּל וּמְחַלְל שְׂבַת בְּשִׁבִיל מְמוֹן וְחָשׁוּב בְּכֻלָּל רְשָׁע דְּחֻמַּס וְגַם לְשִׁי הַנִּמְ"י פ' ז"ב אִפ"ה פְּסוּל גַּם לְעֵדוּת אִשָּׁה וְע' בַּקְצָה"ח ס' מ"ו וּבְנֵה"מ שָׁם וּבַקְצָה"ח ס' נ"ב וּבְסִפְרָ קה"י מ"ש בְּזֵה: וּמ"ש כְּדֵהֲרַ"ג דְּהַמוֹמֵר הַנִּי"ל חָשׁוּב כְּמוֹ עֲרַפְאוֹת דְּמוֹעִיל לְשִׁי כְּמָה פּוֹסְקִים אָף בְּלִי מִסְל"ת וְצִיָּרָף שֵׁיטַת הַתּוֹמִים דְּעֲרַפְאוֹת בַּע"פ ג"כ מְהִנִּי רַק דַּעֲפ"י פְּתַב עֲדִיף וּכְמ"ש הָרֵא"ש עַכְתָּ"ד כַּה"ג הִנֵּה בְּאַמַּת אִם הִי מְקוּם לְחֻשְׁבוֹ לְעֲרַפְאוֹת אֲזִי הִי מוֹעִיל בְּנ"ד גַּם לְשִׁי הַד"ח דְּעִיָּקָר הַחֲשָׁשׁ שֶׁל הַד"ח מִשׁוּם דְּחִיָּישׁ לְשִׁי הַרְמַב"ם דְּבַעֲיִ יָדוּעַ דְּלֹא מְקַבְּלִי שְׁחֻד וְאָף דְּבַחוּ"מ ס' ס"ח פְּסִקִּינָן כְּשֵׁיטַת הָרֵא"ש מ"מ יֵשׁ לוֹמֵר בְּסִבְרַת הַד"ח דְּבַעֲגוּנָה הַחֲמִירוֹ בְּתַחֲזִילַת עֵדוּת פְּחָד לִישְׁנָא בְּש"ס בְּכוֹרוֹת דְּמ"ו וּבְאַמַּת בְּשׁו"ת אֲגוּדוֹת אֲזוּב כ' דְּכָל הַיְכִי דְּאִיכָּא תְּרִי לִישְׁנָא בְּדִרְבָּנָן אֲזַלִּינָן לְקוֹלָא אָף לְשִׁי הַד"ח מ"מ הֵכָא ל"ח שְׁמָא הָאִשָּׁה שִׁיחֻדָּה אֶת הָעֲרָפִי דְּלֹא חֲשִׂידָה לְקַלְקַל אֶת עֲצָמָה בְּאִסּוּר כָּל יָמֶיהָ כַּמ"ש בְּרֵא"ש נְדָרִים ד"צ וְרַק בַּע"א בְּקַטְטָה כ' הַרְמַב"ם ז"ל דִּישׁ חֲשָׁשׁ שְׁמָא שְׁפָרְחוּ וְכֵן מִמְּלַחְמָה כְּתַב הַבֵּיאַפ"ר וְהַד"ח דִּישׁ לְחוּשׁ שֶׁבַעֲלָה רְצָה לְבָרוּחַ וְנָתַן שְׁחֻד לְכַתּוּב עָלָיו שְׁמַת וְלֹא עָלָה אֲזִי עַל דַּעַת הַבַּעַל שִׁיּוּכַל לְהִיּוֹת אִח"פ מְזַהֵר מְכַשׁוֹל בְּאִסּוּר א"א אֲבָל הֵכָא דְּחַתְּנוּ לֹא הִי לּוֹ שׁוּם סִיבָה לִיתָן שְׁחֻד לְכַתּוּב עָלָיו שְׁמַת בַּכַּה"ג לַכ"ע הִי עֲרַפְאוֹת מִהִימְנִי: אָף בְּאַמַּת זֵה לֹא חֲשִׁיב בְּגִדְרַ עֲרַפְאוֹת דְּרַק בְּאִם נַעֲשֶׂה הַדְּבָר בְּמְקוּם מִיִּשְׁבֵּי דִּיִּנִּי עֲרַפְאוֹת אֲזִי הַדְּבָר וְנֹדָאֵי שְׁמַת אֲבָל הֵכָא אָף שֶׁהִי לְהַמוֹמֵר מְכַתֵּב מִהַמְּאִיאָר שִׁיּוּכַל לְחַקוֹר עַל הַדְּבָר אֲבָל הַמוֹמֵר לֹא הִגִּיד כָּלֵל עֵדוּתוֹ לְפָנָי עֲרַפְאוֹת שְׁלוֹ וְלֹא נִרְשַׁם כָּלֵל דְּבָרָיו בְּפִינְקַס עֲרַפְאוֹת רַק שְׁסִיפֵר לְבַתּוֹ מִהַ שֶׁהִגִּידוּ לוֹ בְּסוּד פְּשִׁיטָא דְּלֹא חֲשִׁיב בְּכֻלָּל עֲרַפְאוֹת דְּלֹא מְרַעֵי נִפְשׁוֹ בְּזֵה אִם יִשְׁקַר בְּדָבָר שֶׁגִּילּוֹ לוֹ בְּסוּד.

ע"כ הַדְּבָר בְּרוּר דְּבַעֲדוֹת הַמוֹמֵר יֵשׁ כְּמָה וְכְמָה חֲשָׁשׁוֹת וּכְמוֹ שֶׁכְּתַבְתִּי: מ"מ נְחֻזָּר לְסִבְרַת כַּהֲדַר"ג דְּהֵכָא יֵשׁ אֲנִימְדָנוֹת הַמוֹכִיחוֹת דְּמִהִנִּי עַכ"פ לְעַנְיָן שְׁאִם נִיסַת ל"ת וְשׁוּב לְעַנְיָן לְכַתְּחִילָה יֵשׁ לְצָרָף עֵדוּת הַמוֹמֵר גַּם שְׁלֹא בְּמִסְל"ת וְאֲבָאָר עוֹד בְּטַעַם הַדְּבָר וְנִקְדִּים בְּהָא דְּמְפֹרָשׁ בַּש"ע שֶׁל הַרְב"ז ל"ל בְּסִי' תנ"א דְּבַכְלִי שִׁשְׁמִישׁוֹ בּוֹ רֹב תְּשִׁמִּישׁוֹ בַּכ"ש וּמִיַּעוּטוֹ בַּכ"ר וּכְבָר עֲבַר מִעַל"ע מְשַׁעַת בִּישְׁלַל הַכ"ר וְשִׁמְשׁוֹ בּוֹ בְּפִסְחָ אָף בְּלִי הַגְּעָלָה כָּלֵל מִתְּרַד דְּסוּמְכִין אֲשִׁיטוֹת הַפּוֹסְקִים דַּל"ח לְמִיַּעוּטֵי תְּשִׁמִּישׁוֹ וְסוּמְכִינָן אֲשִׁיטוֹת הַפּוֹסְקִים דַּכ"ש אִינּוֹ בּוֹלְעַ וְהַקְּשִׁיתִי בְּסִפְרֵי ח"א ס' כ' דְּבַצַּד הַסְּפֵק שְׁמָא נוֹטֵלֵפ"ג אִסּוּר בְּפִסְחָ אִיכָּא ס"ס לְאִסּוּר שְׁמָא כ"ש בּוֹלְעַ וְשְׁמָא חוֹשְׁשִׁין לְמִיַּעוּט תְּשִׁמִּישׁוֹ וְנוֹדַע מ"ש בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת ד"ט ע"ב דְּמַה"ט ס' אֲנִסָּה ל"ח ס' מִשׁוּם דְּשְׁמָא קוֹדֵם שְׁנִיתָאֲרָסָה נְאֻנְסָה כ' בַּפְנִי דְּבִזְהָ הַסְּפֵק יֵשׁ ס"ס לְאִסּוּר עֵי"ש וְכַתְּבִתִּי וּבְאַמַּת בְּגוּף קוֹשִׁיַת הַפְּמ"ג בְּאו"ח ס' תנ"א דְּמִיַּעוּט תְּשִׁמִּישׁוֹ לְהִיכֵן הִלָּף אֲמַרְתִּי לַפְּמ"ש בְּתוֹס' יוֹמָא ד"נ וְזַבְּחִים ד"ו לְעַנְיָן כְּהִנֵּה מְקוֹפִיָּא מִתְּכַפְּרֵי דְּכִיּוֹן דְּכַה"ג מְקַבְּיעוּתָא מִתְּכַפְּרַ בְּטַל זְכוּתָם לְגַבֵּי זְכוּת שֶׁל כַּה"ג עֵי"ש בַּכְּעִין זֵה מְצִינּוֹ בַּש"ס שְׁקִלְהִי סוּפָה דַּר' יְהוּדָה ס"ל דְּמִשְׁמַר הַנְּכַנְס נּוֹטֵל חֵלֶק בְּמוֹסָפִין לְפִי שְׁמַהֲפֵף בְּצִינּוֹר וְאֲנִן קִי"ל דְּמִשְׁמַר הַנְּכַנְס לֹא שְׁקִלְהִי חֵלֶק בְּמוֹסָפִין עַכְצ"ל

הטעם דנהי דהיפך בצנינור חשוב עבודה דזר חייב עניו ומפונרש ביומא די"ב דמחנכין כה"ג בלבישת ח' בגדים להפוך בצנינורא אפ"ה פיון דמשמר היוצא מקריב את קרבן מוסף משמר הנכנס חשיבי טפלים לגבי קרבן מוסף נגד משמר היוצא וכן מציינו בתוס' יומא דע"ב ע"ב דנהי דכהן משיח מלחמה מחזיר את הרוצח מ"מ אם הי' אז כה"ג שוב משיח מלחמה אינו מחזיר וכהו יש ליישב קושית הגרעק"א ו"ל מש"ס מכות די"א ודוק וכן נראה מרש"י מנחות דל"ג דבפתח שאין הולך בו רק אחד אינו חייב במזונה ואף דלחד תירץ בתוס' ריש יומא אף לישפך שהי' מפרישין פהו השורף את הפרה חייב במזונה אף שלא הי' דר בו שום איש פמה שנים ועכצ"ל דאם ליכא רק חד פתחאז אף אם משתמשין בו רק במקרה חייב במזונה אבל ביש ב' פתחים ובאחד משתמשין בו בקביעות ובאחד אינו הולך רק אדם אחד אזי בטל פתח זו לגבי שאר הפתחים ולא חשיב דרך ביאתה עיי"ש וא"כ ה"כא נמי אם ליכא רק תשמיש בכר' אז אף אם לא בלע רק פעם אחת אפ"ה שם תשמיש כ"ר עליו אבל אם רוב תשמישו בכ"ש אז נהי דבמקרה בלע גם בכ"ר מ"מ פיון דכבר הוא אב"י ומותר מה"ת לא הטילו חז"ל עליו שם איסור בשביל תשמיש המיעוט: ומה שהערותי דבצד הספק שמא נוטלפ"ג אסור בפסח הוי"ס"ס לאיסור כתבתי בספרי שם דכיון דבצד הספק שמא נוטלפ"ג מותר בפסח רבו המתירין א"כ חשיב פרוך נוטה להתיר ונודע מ"ש המהרי"ק דאף לשי' התוס' פתובות ד"ט דבס"ס ובספק אי רוב גמור נוטה לאיסור לא מצטרף לס"ס מ"מ היכי דס' השני רוב גמור נוטה להתיר שוב מצטרף לס"ס אף הספק שרוב גמור נוטה בו לאיסור א"כ ה"כא דספק אי נוטלפ"ג מותר רוב נוטה להתיר א"כ כשיש עוד ס' אחד אף שרובו נוטה לאיסור אפ"ה מצטרף לס"ס וכסברא זו כ' בשו"ת בית שלמה במי ששכח לילה אחת לספור ספה"ע וסיפר למחרתו בביה"ש דמותר לספור בברכה ונהי דהספירה של ביה"ש יש בו ס"ס לאיסור דשמא הוא לילה ושמא ספירה דימא לא מהני מ"מ פיון דבצר הספק שמא כל לילה מצוה בפ"ע רוב נוטה להתיר הואיל דרוה"פ פסקו פן שוב מצרפין ס' השני אף ס' כל דהוא עיי"ש א"כ י"ל גם בנ"ד פיון דיש אומדנות המוכיחות שצבר מת מדנאבד זכרו זה יותר מב' שנים ומפונרש בשו"ת אגודות אזור סי' ל' דבנאבד זכרו זמן רב ואף דלא שקה עד שתצא נפשו אפ"ה במשאל"ס אם ניסת' ל"ת ובפרט ה"כא שהי' הדבר מפורסם בכל העולם ועדיף עוד מהא דמפונרש בש"ס לענין צורבא מדרבנן די"ל דקלא אית לי' ונודע שהי' לו שלום בית וליכא שום נדנוד סיבה לחוש שחי ולא נודע מקומי וכמ"ש בשו"ת ת"ס בעובדא דמאיר פאקש ונהי דח"ו לסמוך באיסור א"א על אומדנות לחוד וכמ"ש בתוס' קידושין ד"ג דבחשש איסור מיתה חוששין למיעוט מקדשי והדר מסבלי אף להוציא מח"פ ומכ"ש נגד חא"א מ"מ איסור תורה ליכא והוי בכלל ס' שרובו נוטה להתיר א"כ כשיש עוד עדות המומר ואומר שהוגד לו שמות הרוצחים וגם הוגד לו שנקבר ביצר מזה נראה שלא הגיד מפתח הקול לחוד וגם מפתח היכר הפאטאגראף ונהי שצבר פקפקתי בזה מ"מ לשי' רוב הפוסקים חשש אישתני אחר ג"י הוי רק דרבנן וגם יש צירוף שיטת הכנס"ח דבבב"ר לא אשתני צורתו ואף שהי' מונח איזה שעות חוץ לקבר מ"מ לשי' פמה פוסקים למי שלא ראה הטביעה א"צ להיות חזוהו בשעתיה וא"כ ה"כא זה שעשה הפאטאגראף בנודאי הכירו היטב בפניו ולקח הפאטאגראף ומסרו ליד זה המומר וראה שהפאטאגראף דומה ממש להפאטאגראף שנתנה לו בתו תחי' ושוב

ליפא חשש בדדמי ושוב יש צינרף גם מפת ההפכה ע"י הפאטאגראף לשאר האומדנות דלעיל ובפרט דפכה כ' כהדר"ג דבאם יש הוכחה שהנכרי אינו משקר מהימן אף בלי מסל"ת וכמ"ש בצ"צ מובא בקו"ע אות תט"ו ובשו"ת ד"ח ח"ב סימן ס"א האריף בזה דר"י ור"ל פליגי בזה דלר"ל מתפונן להעיד נאמן ורק ע"י שאלה חשוב פמתפונן להתיר ובנודאי לא מהימן אבל ר"י ס"ל דגם ע"י שאלה ל"ח רק פנתפונן להעיד ורק דגם בזה לא מהימן עכ"פ מדרבנן אבל אין חילוק בין ע"י שאלה או לא רק היכי שנראה שמכונן להעיד גם במסל"ת לח מהימן ובאם רואין שדבריו אמת אף ע"י שאלה מהני עיי"ש א"כ יפה כ' כהדר"ג דרק אם בעדות הנכרי גופא ליפא הוכחה שאומר אמת רק שיש הוכחה מצד אחר אז אינו מצטרף דיבור העפוו"ם שלא במסל"ת לענן לכתחלה אבל היכי דנראה מצד עצם דיבור העפוו"ם שאומר אמת אז ביש בלי דבריו אומדנות המוכיחות מועיל דיבורו אף שלא במסל"ת אף לענן לכתחלה א"כ בנ"ד שלא רצה המומר לקבל ש"ט מבתו תחי' והגיד שעושה זאת מפאת שיהודים הצילו נפשו ממנות וסיפר שמות הרופצים יש הוכחה גלויה שבנודאי אומר אמת שפיר יש מקום לצרף עדותו אף בלי מסל"ת לשאר אומדנות המוכיחות שהבאתי לעיל ע"כ הנני מצטרף לדברי כהדר"ג להתיר את בתו תחי' מפבלי העיגון ומה גם שפכר הסכימו בזה גדולי הרבנים שבמדינת רומעניען ע"כ יוכל לצרף גם חו"ד להיתר וישבו ב"ד של ג' להתירה פדין הנסיסת בע"א: באעה"ח א' תשא תרכ"ב קאשוי יע"א והנני ידידו הק' שמואל ענגיל חופק"ק הנ"ל סימן י"ב.

הרב הה"ג בנש"ק מו"ה מרדכי דוד אונגער אבדק"ק זמיגראד (שליט"א) ז"ל. בדבר איש אחד שמת והניח בנים ובנות והניח שנו בתים גדול וקטן ואחר מותו היו רשעים בעצמם עשו חלוקה ביניהם ונתנו גם להבנות חלק מירוששה ומכרו בית אחד הגדול לאחד מהבנים והבית הקטן מכרו לבת אחד וכ"א נתן מקצת המטות להשומפות ונתחלק בין היו רשין ועשו כתב בראשי דברים ונכתב בהכתב שיעשו נאטאר-אקט פנהוג ותיכף כ"א החזיק בשלו הנינו האשה הנ"ל ישבה בבית שלה אף הבן שקנה הבית הגדול לאשר שלא הי' נצרך לו הבית תיכף פי הוא יושב בכפר בפעסעסע לזה השפיר הבית שלו לחתן אחותו שקנתה הבית הקטן על שלוש שנים וקודם שעשו האקט אצל הנאטאר פנהוג הלך השוכר הנ"ל וקנה מחמתו חלקה בשני הבתים ונתנה לו כתב באוהיו"מ בערכותיהם ועי"ז הוא אינו רוצה להוציא א"ע מהבית והבן הנ"ל תיכף בשעה שנודע לו צעק בכרוכיא שרוצה לשלם לו המעות בעד החלק המגיע והוא יתן לו כתוב וחתום אצל הנאטאר פנהוג והשוכר הנ"ל טוען פי אינו רוצה למכור חלקו שקנה מחמתו.

פי אף אם אין לו זכות עפ"י דתוה"ק מ"מ עכ"פ אין לכופו ליתן חתימה וחילו משו"ת פני משה דנהי דבת אינה יורשת מ"מ אין לכופה ליתן חתימתה: והנה באמת בגוף דברי הפני משה הנ"ל ראיתי באחרונים שהביאו ראי' לדבריו מהא דכ' הר"ן ז"ל בהא דלא תסגיר עבד אל אדוניו דנהי דאין רבו יוכל להשתעבד בו מ"מ אין פופין את רבו ליתן לו גט שיקרור ונחנין דנהי דאין לו זכות בהעבד אפ"ה אין פופין את רבו וה"ה לבת פיון דעכ"פ היא יורשה בדיניהם שוב אין פופין ליתן חתימה והנה באמת יש לחלק דש"ה דעכ"פ הפסיד הרב את זכות האדנות נהי דהתורה לא התירה לו להשתעבד בהעבד מ"מ פיון דהעבד גרם לו הפסד מעותיו עכ"פ אין פופין את הרב לכתוב לו גט שחרור אבל הקא דהבן לא הפסיד לה שום זכות א"כ בנודאי די"ל דהואיל דא"י למכור הבית בלתי

חתימתה א"כ הני פמו שיש לאחד ראי' אצל חבירו דקיי"ל עפ"י ש"ע דכופין אותו להראות זכותו ומה לי אם צריף שיראה זכותו בב"ד או צריף ליתן חתימה ונהרי מצינו בש"ע סי' ס"ו ר"אם הקנה לחבירו שט"ח ולא הי' רק מסירה לחודה דקיי"ל דלא קנה הלוקח קיי"ל דאף הנגיר לא קנה אבל במתנה קנה מיהו הנגיר ובאם המוכר רוצה לגבות בו צריף הלוקח להראותו בב"ד פדין מי שיש לו זכות של חבירו שצריף להראותו בב"ד ומוכח דאף בקנה הנגיר מ"מ פיון שצריף חבירו שלא יוכל לגבות החוב בלתי השטר צריף להראותו ונהרי גם בשטרות עפ"י דד"מ זוכה במסירה לחוד פמפורש בש"ע שם בפעפ"ם שמכר לישראל מהני במסירה לחוד דבדיניהם דיינינו ליה ועיינו שם בנתיבות שכ' דמש"ה מהני במכר לעפ"ם שט"ח אף למ"ד מכירת שטרות דרבנו משום דהווי קנין בין בד"י בין בדיניהם א"כ שוב יוכל הלוקח לומר פיון דבדיניהם קניתי החוב נהי דאני לא אוכל לתבוע דמחוייב אני לקיים דין ישראל מ"מ עכ"פ איני מחוייב להראות השטר ונהי דלא יוכל לגבות החוב מ"מ אינו מחוייב להראות וע"כ דבה"ג הווי פמו כופין על מדת סדום נהגם דהנתיבות שם פסק דא"צ להראות ה"ט דס"ל דלענין זה מהני קנין מה"ת לענין שאם יצטרף המלוה לראותו ישלם לו וכן מיקני במסירה לחוד אבל בלתי טעם זה גם הוא הי' מודה דכופין אותו להראות השטר וה"ה ה"ה וכן דעת פמה אחרוני' ואם אמנם כי א"א להחליט פו ובנודאי דא"א לכוף נגד דעת שו"ת פני משה הספרדי אבל עכ"פ אסור לבת לילה בערפאות פדי לגרע פח הבן ואם אמנם דהמנהג לפשר מ"מ ה"ה דכבר נתפשרה בעד חלקה ונהי דהבן לא קנה עדיין את הקרקע הואיל דלא נתנו לו שטר המועיל בערכותיהם מ"מ ה"ה נגד הבת דעכ"פ נתפשרה בעד חתימה לענין זה א"צ ליתן שטר דזה ל"ח קנין קרקע וסגי בקנין פל דהוא ובפרט דהוכחתי דעפ"י הדין אין לחוש רק מצד המנהג ובכה"ג דכבר נתפשרה וקיבלה דראהו וכתבו שטר בכה"ג בנודאי אינה יכולה לחזור: וחוי' לזה נ"ל דבר חדש דבאמת פיון דיש להבן הקונה חמשה חלקים בהבית דחלקו זכה מכח ירושה וד' חלקים קנה מהירשים א"כ תשיב שותף וקיי"ל דשותף תשיב מצרו ועדיף יותר ממצרו דמצרו קיי"ל פאם קדם מצרו אחר וקנהו א"י מצרו השני לסלקו ומצרו שקנה שותף יכול לסלקו א"כ זוכה הבן מכח מצרנות ונהגם ש"ל דעפ"י מ"ש הש"ף ונסתפק דאם פו קנה אין בכח מצרו לסלקו די"ל דבן תשיב ג"כ מצרו ודעת הח"ס בסי' י"א דגם חתנו הוא בכלל זה היכי דליכא פו לקנותו אף באמת י"ל דכ"ז לגבי מצרו דהדין דגם מצרו קנה אין יכול מצרו השני לסלקו א"כ י"ל דנהי דבן גרע דהא מצרו מסלק לנכרי והבן א"י לסלק לנכרי אף עכ"פ י"ל דלענין זה יש לו דין מצרו דעכ"פ אין המצרו יכול לסלקו ועיינו בהגה"מ דגם פבו וחתנו שקנה מצרו יוכל לסלקו ולפלא על הש"ף ז"ל שלא הביא דבריהם גם נהי דנימא דנגד פו ליש מצרנות מ"מ מפורש בשו"ת מיימוני דבכל הני דמפורש דאין בהם דדב"מ אפ"ה שותף מסלקו וכמפורש לענין מוכר לאשה א"כ נפשט ס' ה"ל וז"ב: אבל בשותף דקיי"ל דמסלק אפי' למצרו שקנה מכ"ש דמסלק לבן שקנה דגרע ממצרו דהא בקונה נכרי אין הבן יכול לסלקו ואף אם נימא דשותף לא עדיף בכה"ג ממצרו דעלמא ואי' לסלק את הבן שקנה ולדעת הח"ס פו וחתנו שוים מ"מ בכה"ג פשיטא דיכול לסלקו מדין מצרו דעיקר הטעם כ' הש"ף די"ל דעיקר דינא דמצרנות נובע מועשית הישר והטוב וזה הווי ג"כ בכלל ועשית הישר והטוב שישאר הבן בנחלת אבות וא"כ כ"ז

במקום דבאמת הוא נחלת אבות אבל הקא דבאמת עפ"י דתוה"ק אין להקב"ת שום זכות
א"כ נהי דכ' פשו"ת פני משה דא"א לכוף להקב"ת ליתן חתימה מ"מ עכ"פ רצון התורה
שלא שאר הבית ברשותה ועכ"פ ל"ש לומר שישאר הבן בנחלת אבות ושוב בנודאי
זוכה הוא מטעם מצרנות דהא עכ"פ לא יוכל חתנה לישאר בהבית ושוב זוכה הבן מטעם
מצרנות כנלע"ד ברור להלכה דאף במצרון דעלמא יוכל לסלק את בנה וחתנה מכ"ש
בשנתה דעדיף ממצרון דיוכל לסלק את המצרון בנודאי דזוכה בזה מטעם מצרנות: אחר
שיצא הפסק חזר החותן הנ"ל ליטעון כי יש לו עדים איה כי המנוח צוה אשר הבנות
יטלו חלק שנה עם הבנים וא"כ לפ"ז אנדא פל הנ"ל דאם הי' לשון מתנה א"כ יש לה
חלק שנה וממילא לא קנה הבן את חלקה הואיל דלא נתנה לו שטר המועיל בערכותיהם
וגם טעם דמצרנות ל"ש עפ"י דברי הש"ך ז"ל הואיל דהבת הי' לה חלק עפ"י דתוה"ק
שוב י"ל דזוכה הבן ולא יוכל המצרון לסלקו דבן חשיב כמצרון ולדעת הח"ס ז"ל גם
חתנו הוא בכלל זה ושנה כמו בן דאין בכח מצרון לסלקו וא"כ לכאורה הדין עם הקונה:
אף באמת כבר כתבתי די"ל דשנתה דקיי"ל דעדיף ממצרון ומסלק למצרון א"כ מכ"ש
דמסלק להבן ואף אם לא ניאמא כחילוק הנ"ל ונייאמא דלפי דברי הש"ך הוי ס' אם מצרון
יכול לסלקו וא"כ בס' במצרנות קיי"ל דלא מפקינן מחזקת הלוקח אף אפתי י"ל ב'
סברות חדא דעיקר סברת הש"ך רק מטעם דזה הוי בכלל ועשיית הישר והטוב כדי
שישארו הבן בנחלת אבות אף הקא ידוע דקאמר הש"ס לא תהיו מעבורי אחסנתא אפי'
מברא לברא מכ"ש מברא לבת א"כ דנהי דזכתה הבת מכח מתנה מ"מ באם הקנתה לאח
בנודאי דרצון התורה שישאר בחזקת האח כדי שלא יהא מעבורי אחסנתא א"כ בכה"ג
פשיטא דהבן יכול לסלק מדין מצרון אפי' באם לא הקנתה לו כלל וחוץ לזה בכה"ג דגם
היא כבר הקנתה לו בקנין כסף א"כ ידוע שיטת מקצת הראשונים אם קנה בכסף לחוד
נהי דלא קנה מ"מ יש מי שפרע ולא גרע מכסף במטלטלין דיש מ"ש ודעת הש"ך ז"ל
בסי' ס"ו דגם בשטרות בקנה בכסף לחוד יש עכ"פ מ"ש ועיין בתומים ובקצה"ח ונ"ה
דהיכי דלא הווי קנין ד"ת ליכא מ"ש אבל בקרקע יש מ"ש עיין בב"י סי' ר"צ ועיין תוס'
פתובות צ"ג מפורש דיש מ"ש וא"כ י"ל דהיכי דכבר הקנתה למצרון עכ"פ בקנין כסף
ואח"ז מקרה לבן בנודאי דהמצרון מסלק מדין מצרנות ול"ש לומר דרבן חשיב ג"כ מצרון
דהא עיקר הטעם דרצון התורה שישאר הבן בנחלת אבות וכ"ז היכי דלא הקנתה מקודם
להמצרון כלל שפיר י"ל דרצון התורה שישאר הנכסים בחזקת בנו אבל הקא דכבר
הקנתה להאח א"כ קיי"ל דבן א"י לסלק אפי' לנכרי וא"כ אם תרצה לחזור צריכה לקבל
מ"ש א"כ רצון התורה שתשארו במכירה הראשונה א"כ שוב ממילא נהי באם קנה נכרי
עכ"פ תוכל לחזור ולקבל מ"ש אבל הקא פיון דעכ"פ רצון התורה שישארו הנכסים
בחזקת האם ושוב מסלק האח להבן מטעם מצרנות כנלע"ד ברור להלכה ובפרט די"ל
דעכ"פ חשוב כמו ס"ם דשמא המצרון מסלק להבן וא"ת דא"י לסלק להבן מ"מ בשנתה
עדיף ובפרט דשייך שני הסברות בנודאי די"ל דיוכל לסלק ונהי דאפשר לומר דגם בס"ס
א"י להוציא קרקע מחזקתו ועיין קצה"ח סי' ר"פ מ"מ כבר כתב הקצה"ח בסימן פ"ז
דבר דהיכי בהיתר בא לידו ל"מ ס"ס להוציא אבל היכי דבאיסור בא לידו בכה"ג מהני
ס"ס להוציא א"כ הקא דעכ"פ צריף המוכר לקבל מ"ש ורצון התורה שלא תחזור א"כ
נהי דעכ"פ יוכל לחזור אבל פיון דעכ"פ חשיב קנין באיסור שוב מהני ס"ס ובפרט

דמפוןרשבקצה"ח סי' ר"פ דבקרקע מהני רוב להוציא דהואיל דליכא חזקה דהשתא פי
נגד חזקה דמעיקרא לחוד מהני רוב להוציא ומכ"ש ס"ס דעדיף מרובא בונדאי מהני
בקרקע וז"ב א"כ מכל הני טעמי ובפרט שלא הי' מבןרר פלל אם צוה שהבנות יטלו חלק
שנה וגם אם הי' לשון מתנה וכנראה שהטענה מרומה א"כ בונדאי דמתנה צריף ליתן
בחזרה להבן שטר קנייתו וז"ב בס"ד: עוד טען כי אמו של הבן הי' לה עפ"י צוואת בעלה
סה שני אלפים ר"כ והיא אמרה קודם מותה להבן אשר הסף שני אלפים ר"כ יטלו בן
ובת בשנה וא"כ הוא קנה חלק חמותו בין בקרקע בין במטלטלין ותובע חלקה בהסף שני
אלפים ר"כ והסף שני אלפים ר"כ הי' להאלמנה אצל אדון אחד והנועקסלין היו מנזחים
אצל בנה והבן טען כי אמו לא הי' לה פלל סף שני אלפים ר"כ רק בעלה הקנה לה זכות
הפירות מהסף הנ"ל לפרנסתה כל ימי חייה אף לא הי' ברשותה ליתן במתנה לשום אדם
וחוץ לזה כופר אשר אמו לא צוטה פלל קודם מותה מעסק זה פלום והנה לכאורה אם
הי' טוען שאמרה בלשון מתנה א"כ מגיע להבן ליטבע שלא צוטה אמו פלל דהא דיבורו
של שכ"מ עושה קנין אף באמת גם חתנו א"י אם הי' בלשון מתנה ובס' במתנה א"א
להוציא מחזקת היורש ד"ת וחויץ לזה נ"ל אף אם הי' טוען בפירוש שאמרה בלשון מתנה
מ"מ יש לדון פלל אם מועיל צוואת שכ"מ בחוב של עכו"ם ובחוב בע"פ בונדאי דיש
להסתפק עפ"י דברי הש"ס דב"ב דקמ"ט דמה"ט מהני בהלואה צוואת שכ"מ משום
דאיתא בבב"א במעמ"ש והש"ס מתרץ עוד משום דירשעה והנ"מ בין שני התירוצים
בחוב של עכו"ם לשי' הפוסקים דבעכו"ם לא תיקנו מעמ"ש א"כ חוב של עכו"ם לתירוץ
הראשון אינו בצוואת שכ"מ והרבה פוסקים מביאים רק תירוץ הראשון א"כ בחוב של
עכו"ם ל"ש מעמ"ש ול"מ צוואת שכ"מ אף בחוב שבשטר דמהני צוואת שכ"מ מטעם
דאיתא בבב"א בכומ"ס ובשטר דנכתב בו פל מי שמוצאו דמקנה בבב"א במסירה לחוד
א"כ לכאורה איתא בצוואת שכ"מ אף באמת בש"ע חו"מ סי' רנ"ג מביא דעות דגם בחוב
שבשטר של עכו"ם יש להסתפק אם מועיל צוואת שכ"מ מטעם די"ל דלא ס"ד ועיין
בנו"ב מה"ת סי' מ"ה שכ' דבחוב בע"פ של עכו"ם בונדאי אינו מועיל צוואת שכ"מ
מטעם דליתא במעמ"ש וא"כ גם תפיסה אינו מועיל אף בחוב שבשטר נהי דיש ס' אם
מועיל בזה צוואת שכ"מ מ"מ מועיל בזה תפיסה עיי"ש וא"כ לכאורה אם הי' הדין
מבןרר דמהני בזה צוואת שכ"מ א"כ הי' חשיב כפירת ממון והי' צריף ליטבע שלא
צוטה אמו פלל אבל פינן דיש ס' אם מועיל בזה צוואת שכ"מ א"כ ה"ל ס' בחיוב שבועה
וקיי"ל דבס' דדינא אם מחויב שבועה דאין להשביע וכמ"ש הש"ף בס"פ פ"ז ובמהרי"ט
א"כ פשוט דא"צ שבועה ובפרט דל"ח כפירת ממון דאף אם יודה לא יתחייב רק ע"י
תפיסה ול"ח כפירת ממון: אף לכאורה הי' מקום לומר דעכ"פ פינן שמחזק בהבית
וחשיב כמי תפיסה א"כ שוב היכי דתפס קיי"ל דמועיל בזה צוואת שכ"מ פי יוכל לטעון
קים לי דמועיל בזה צוואת שכ"מ ושוב חשיב כפירת ממון ויצטרף ליטבע אף באמת
ז"א דבסי' פ"ז מפוןרש דבשבועת הדין לא נחתינן לנכסין ונסתפק המהר"ם ריקנטי אם
מועיל תפיסה ודעת הקצה"ח דאינו מועיל תפיסה ולא מהני קים לי דה"ל ס' בתפיסה
עצמה והש"ף שם מביא מחלוקת הרמב"ם ורש"י ז"ל אם בגושבעין ונוטלין יוכל להפך
וכ' הש"ף ז"ל דאם תפס יוכל לטעון קים לי דיוכל להפך וכ' שם בקצה"ח דדוקא במלנה
בשטר דמה"ת נוטל בלא שבועה ורק מדרבנן חייב שבועה ובאמת אם תפס מועיל

תפיסתו אף בלא שבועה פמפנרש סי פ"ב דרק מנדין א"כ אי הי' הדין דיוכל להפך ולא הי' הלנה רוצה לישבע בנודאי דיורדין לנכסיו דמה"ת המלנה נוטל בלא שבועה וא"כ בס' שפיר מועיל תפיסתו דהא תפיס תמיד מהני רק מנדין והכא לענין הנדוי יוכל לומר קים לי דיוכל להפך אבל בשכיר דאף אם יהי' הדין דיוכל להפך מ"מ אם לא ירצה בעה"ב לישבע לא ירד לנכסיו דבשבועה דרבנן אין יורדין ונהי דמנדין מ"מ בס' אם יוכל להפך לא נוכל לנדות וממילא אינו מועיל תפיסה דיש"ס ש"מא לא יוכל להפך ושמא בשבועה דרבנן לא מהני תפיסה ובכה"ג דלא בא לידו בהיתר מועיל ס"ס להוציא עיי"ש באריכות וכן פתב הנה"מ ובח"י הארכתי וא"כ ה"ה ה"ה קא פנין דאף אם בבירור הי' שייך בזה צוואת שכ"מ מ"מ בכפר ואינו רוצה לישבע הי' ס' אם מועיל תפיסה ובכה"ג ה"ל ס"ס לפטור שמא בזה ל"ש צוואת שכ"מ ושמא בש"ה אינו מועיל תפיסה ובכה"ג בנודאי מהני ס"ס להוציא ונהי דהיו מנדין אותו מ"מ לענין נדוי יוכל לטעון קים לי דבזה ל"מ צוואת שכ"מ א"כ הדבר פשוט נהי דאם הי' מודה שצוואתה הי' עכ"פ ס' אי מהני והי' מועיל תפיסה אבל השתא שפופר אינו מועיל תפיסתו ואין לחייב שבועה מס' ובפרט שפראא שלא הי' בלשון מתנה א"כ הדבר פשוט דהיורש פטור משבועה ויש להאריך בענין הלז הרבה אף קצר הגליון מהכיל: באעה"ח ג' קרח תרמ"ו.

שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סימן י"ג. להרב הה"ג בנש"ק וכו' כש"ת מוה"ר מנחם מענדיל האלבערשטאם שליט"א בן הרה"צ המפן' אבד"ק סטראפקוב שליט"א.

בדבר שאלתו באחד שנולד איטר יד ונסתפק כת"ה אם ירגיל עצמו לכתוב רק בימין אם יוכל להניח תפילין בשמאל כל אדם אף שקל מלאכות עושה בשמאלו: וכת"ה כ' דהוי ס"ס לחומרא א' שמא כדעה א' שבש"ע דתלוי בשאר מלאכות ושמא ל"מ הרגיל וכמ"ש המג"א לענין עושה כל מלאכתו בימין ורק דרגיל לכתוב בשמאל דאמרינן שמא כהב"ח ושמא הרגיל לא הוי כנולד הנה באמת נודע מ"ש הפ"מ בהנהגות או"ה דהיכא דרמ"א סיים והכי נהוג יש להסתפק אם יש לצרף דעת המחבר לס"ס ובפרט שגם היכא דמחבר מביא ב' י"א הלכה פאחרון א"כ בשלמא בעושה כל מלאכות בימין ורק שכותב בשמאל א"כ בזה דעת הב"ח דגם ליש אומרים בתרא אפ"ה ל"ח איטר דבעי תרתי לריעותא ובאמת י"ל דגם הפירוש בש"ע הוא פן דרק אם כותב בימין ל"ח איטר אבל להיפוך ג"כ ל"ח איטר ונהי דפשטות לשון הש"ע אינו פן אבל עכ"פ יש לצרף שי' הב"ח לספק וא"כ אם רק הרגיל לכתוב בשמאל הוי כעין ס"ס שמא סגי פנין דעושה כל מלאכתו בימין ושמא הרגיל ל"ח כנולד אבל היכא דירגיל עצמו לכתוב בימין שפיר ל"ח ס"ס להחמיר מלהניח תפילין בשמאל מ"מ אם כותב בימין ל"ח איטר ואף דמתחילה פתב בשמאל מ"מ פנין דעתה פותב בימין ל"ח איטר ידעה ראשונה ל"ח בכלל ספק חדא די"א בתרא עיקר ובפרט שפיים רמ"א וכן נהגו ומ"ש כת"ה דלשי' רבינו יחיאלע"כ דהרגיל חשוב כנולד דמהיכן נולד לעשות מלאכתו בשמאל וכתובה בימין: באמת ז"א קשה דהפלוגתא אם הרגיל מועיל היינו רק אם בתחילה עשה ככל אדם ואח"כ מרגיל עצמו להיפוך בזה יש פלוגתא אי מועיל הרגיל להוציא ממה שהי' נוהג עד עכשיו אבל אם מעולם לא עשה מלאכה רק בשמאל לא חשיב בהלל הרגיל פנין דמעולם לא עשה להיפוך.

ושוב יש לחוש דאם מתחילה עשה הכל בשמאל ואח"כ ירגיל עצמו רק לכתוב בימין ושאר דברים יעשה אח"כ ג"כ בשמאל דהוי כעין ס"ס ושם תלוי בשאר מלאכות ושם הרגיל ל"מ אף כפר כתבתי דהיא בתרא הוא עיקר ושוב גם בהרגיל חשוב פכותב בימין ולא מיבעי' אם לא יכתוב עוד רק בימין בנדאי יועיל ואף אם יכתוב אח"כ בשתי ידיו נהי דהמג"א כ' דגם בזה מועיל לשיטת רבינו יחיאל אף עי' בפר"מ שם שרצ"ל בשיטת הט"ז דאם עושה מלאכתו בשמאל וכותב בשתי ידיו דחשיב איטר עכ"פ אם יכתוב רק בימין ל"ח איטר וחוז' לזה יפה הביא כת"ה תשובת אב"צ די"ל דכותב בשמאל והרגיל לעשות שאר מלאכות בימין די"ל דגם לדעת הב"ח חשיב איטר דהרגיל ל"ח פעושה מלאכה בימין וגם שם כשי' הש"ע דהפל תלוי בכתיבה ואפ"ה מסיק דהיא דהרגיל להיות פרוב בנ"א שפיר חשיב הרגיל פנו'לד וא"כ לדעת הב"ח דבעינן תר"ל אם רק הרגיל עצמו לעשות מלאכתו בימין ל"ח בכלל תר"ל כיון דעתה הוא פרוב בנ"א במלאכה א"כ ה"ה להיפוך אם הרגיל עצמו לכתוב בימין כיון דלדעת הש"ע תלוי בכתיבה א"כ כיון שהרגיל לכתוב בימין מהני דהשתא בהרגיל עצמו לעשות מלאכתו בימין דעכ"פ גם לדעת הב"ח אין העיקר תלוי בשאר מלאכות דהא פכותב בימין ג"כ ל"ח איטר רק דס"ל דגם פעושה מלאכתו בימין ל"ח איטר ואפ"ה סגי בהרגיל עצמו לעשות מלאכה בימין מכש"כ לענין כתיבה בימין דמועיל לענין דל"ח איטר.

בין לדעת הש"ע ובין לדעת הב"ח והפתיכה הוא עיקר אף למיחשב עי"ז איטר. מכש"כ דהרגיל א"ע בימין לכתוב פכל אדם דשפיר מהני והיא קמא אין לצרף להס' ועיי"ש באב"צ נשכתב דאם ירגיל א"ע גם בימין יוכל להניח בשמאל פל אדם.

והגם דשם עושה גם מלאכתו בימין. אפ"ה בתחלה חושש דבשכיל הרגיל לעשות מלאכתו בימין לא יועיל ויש ס"ס שם דלא פהב"ח ושם הרגיל ל"מ ואפ"ה מסיים דאם ירגיל לכתוב בימין דיועיל ובפרט דשם כפר הניח בשמאל אבל הקא דעדיין לא הניח תפילין פלל אם ירגיל עצמו לכתוב רק בימין דאז בין לדעת הש"ע ובין לדעת הב"ח מועיל כתיבה בימין לענין דל"ח כאיטר א"כ שפיר יועיל מה שירגיל עצמו לכתוב בימין והגם די"ל דלענין ברכה יש שיטת הרבה פוסקים דגם ס"ס לחיוב ל"מ אבל הקא כיון דעכ"פ מועיל הרגיל לענין שצריף להניח בשמאל פל אדם.

ממילא אין הס' לענין הברכה וכיון דיוצא בהנחת תפילין צריף לברך וכמ"ש הפוסקים דבספק קרא ק"ש קורא עם ברכותי וחכז"ל תקנו דמתי שקורא ק"ש אף מפח ספק דצריף לברך ה"ה הקא דמניח תפילין פכל אדם ויוצא בו מצות תפילין שפיר צריף לברך כנלפע"ד ברור: שוב מצאתי בשו"ת שו"מ מהדורא בתראי ח"ב סימן נ"ח שפסק להדיא דאף בהרגיל עצמו רק קצת לכתוב בימין אפ"ה מותר להניח בשמאל פל אדם עיי"ש שוב מצאתי בשו"ת מהרש"ם ח"ב סי' ר"מ שפסק ג"כ פדברינו דבהרגיל עכ"פ לכתוב בימין מותר להניח בשמאל פל אדם ועיי"ש בשם הגה"ק מליבאוויטש שיש להניח בשתי ידיו בזאת עיי"ש: באעה"ח יום ב' נשא מ"ג למב"י תרע"ן פה ראדמישלא.

ה"ק שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סימן יד.

פכוד הרב הגאון חו"פ בנש"ק מו"ה יחיאל נתן האלפערשטאם שליט"א אבדק"ק בארדיוב. בדבר שאחד קנה פרה זקונה ורק שחשש שם מבפרת וכבר היתה קרובה

ללידה ומכר הפרה לעפ"ם בכסף ומסר המקנה להקונה כנה בגדו וגם מסר לו החבל מהפדה ע"י כנה הבגד כמנהג הסוחרים ואח"ז שילדה זכר שאל לכת"ה ואמר לו פי ועיניו בנה.

ות"ח אהד אמר לו שבטח יתיר לו כת"ה וע"ז סמך למפור הפרה שנית עם הנלד לעפ"ם ועתה נסתפק כת"ה אם מחויב לפדות הנלד מהקונה ולנהוג בו קדושת בכור: הנה כת"ה הביא דקנן פס"ל לחוד ל"מ דהעיקר דישאל קונה בכסף ועפ"ם במשיכה ומצד קנן סידור הי' בכליו של מקנה ובאמת בלא"ה לשיטת הש"ך בסי' קכ"ג ס"ק ט' ל"מ בעפ"ם ועיין דג"מ או"ח סי' תמ"א אף בכליו של מקנה בנודאי דל"מ ומצד מנהג הסוחרים הביא כת"ה משו"ת ד"ח שהביא וב"י הצ"צ דקנן בהערמה ל"מ קנן מצד המנהג הנה באמת י"ל הסבא דנודע מה שכ' בתוס' בכורות י"ח דבמדי דמצנה מיקני בדיבור בעלמא ועיין א"מ סי' כ"ט ובמנ"ח מצנה שליו והפנונה דע"י המצנה יש גילוי מחשבתו דרצונו להקנות בלב שלם והיכא דיש גילוי מחשבתו מהני קנן אף בדיבור וכמ"ש התוס' נזיר דף ב' דמשו"ה אף למ"ד פינויין לשון שפדו חכמים אפ"ה יש קרבן ומלקות דעכ"פ יש גילוי מחשבתו שקיבל עליו נזירות ועיין בספרי ח"א סימן ס"א ולפי"ז גם אקנן שמצד המנהג עכ"פ יש גילוי מחשבתו שרצונו להקנות וא"כ י"ל בשלמא במקר כדי להפקיע מבע"ח או בכעין עובדא המפורש בחו"מ סי' רמ"ג ועיין חו"מ סימן ס' ובסי' צ"ט ושם בנה"מ שפיר יש גילוי דעת דלא גמר בלבבו למפור שפיר ל"מ קנן שמצד המנהג אבל הקא שעכ"פ מצד איסור בכור באמת דעתו להקנות בלב שלם כמ"ש התוס' שבת דף י"ח א"כ נהי שאין בירור אם יקחנו הקונה אבל מצד המקנה יש גילוי דעת גמור שרצונו להקנות בלב שלם שוב י"ל דמועיל קנן שמצד המנהג אף לדינא קשה להקל נגד המחמירין ובפרט שיש לחוש דקנן סטימא הוא רק דרבנן ול"מ בבכור הגם דהיכא דקנה עכ"פ מדרבנן שוב לא ישאר הפרה ברשות הישראל ושוב לענן איסור י"ל דכסף לחוד מועיל פקושיית הרי"ט אלגאזי דשמא קיי"ל כר"ל ושמא כשי' הרמב"ם ז"ל דעפ"ם ג"כ קונה בכסף דל"ש תירוץ הרי"ט אלגאזי פיון דלא נשאר ברשות הישראל ועיין שו"ת ד"ח ח"א סי' ס"א ובספרי ח"א סימן ל"ד אף באמת שם בספרי סי' ל"ד פתבתי דזה ל"ח ס"ס פיון דליכא רק צד אהד להתיר היינו שמא פס"ל קונה והבאתי מדברי התוס' פתובות ע"ו ד"ה חדא: אף באמת ע"י מסירה לחוד ג"כ יש דיעה להתיר ושוב חשיב ס"ס וכיון דמדרבנן הוא של העפ"ם מצד סטימא שוב מועיל הס"ס לענן איסור ד"ת ובפרט אחר שפבר מכר לעפ"ם הפרה עם הנלד אמ"ל שלא הי' בדעתו להחזיקה לעצמו לחלובה א"כ בנודאי הי' בדעתו בשעה שפבר לעפ"ם הראשון ג"כ למכרה גמורה ושוב מהני בו קנן סטימא ובפרט אחרי שפברו והוא שוגג שפמך על הת"ח שאמר לו שבטח יתיר לו כת"ה ועתה הוא ביד עפ"ם רק הס' אם מחויב לבזבז ממונו לפדותו א"כ קיי"ל ס' ממון לקולאואף בס' איסור התלוי בממון דעת רוב הפוסקים דאזלינן לקולא בצד ממון שבו עיין ש"ך יו"ד סי' קע"ז וא"כ נהי דבס' בכור אף דאמרין המע"ה אפ"ה אסור בגיזה ועבודה אף כ"ז אם הוא ברשות הישראל מחויב להחמיר בס' איסור תורה אבל אחר שנמכר בשוגג ועתה לא יעבור הישראל עוד שום איסור בקו"ע רק הס' שמא לא חל קנן הראשון והי' אסור לישראל למוכרו אבל עתה שפבר נמכר ורק הס' לענן ממון אם צריף הישראל לפזר ממון ולפדותו ולנהוג בו מס' קדושת בכור

שפיר י"ל דא"צ הישראל להפסיד ממון מס' דשמה הועילה מכירה הראשונה והי' הפל בהיתר ובפרט שלפמ"ש כת"ה יש כמה סימנים שפבר ילדה הגם שקשה לסמוך על סימנים פאלו בס' איסור תורה אף הקא דבלא"ה יש כמה ספיקות להתיר גהי דלשי' המרדכי ל"מ היתר חולבות דבאיסור פרת אינו מועיל רוב להתיר וה"ה די"ל לשי' השעה"מ בשם שיטה ישינה דל"מ ס"ס באיסור פרת ועיין פ"מ יו"ד בפתי' לטריפות ובספרי ח"א סי' ל"ד הארכתי אף עכ"פ רק מדרבנן ל"מ ס"ס באיסור פרת ורוב דרבנן סומכין אסימנין כמ"ש בנוב"י דבמשאל"ס מהני סימן בינוני ע"כ מפל הגי צדדים יש להקל בדיעבד שפבר נמפר בשוגג והשי"ת יצילנו משגיאות: באעה"ח יום ועש"ק תר"ף לפ"ק קאשוי יע"א.

והגני ידיו הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל סימן ט"ו. פבוד הרה"ג הצדיק בנש"ק וכו' כש"ת מו"ה יחזקאל פאנעט שליט"א אבד"ק דע"ש.

בדבר שאלתו בראובן שעבר דרוך עיר אחת ואמר לשמעון שבמקום פלוני ימצא לקנות יין פרצונו בעד סכום כזה פי כמדתה לו שנמצא שמה יין במחיר כזה וכשפא ראובן למקום הלז אמר ללוי שילך להמרתה לראות אם נמצא שם יין מאותו מין ויודיע לשמעון והלך לוי להמרתה והודיע לשמעון ושמעון נסע שמה ולא הודיע לראובן ולוי וקנה את היין בעד סכום כזה וכעת ראובן תובע משמעון שכר סרסרות עבירו ועבור לוי ושמעון משיב פי ידעתי פי אתה שנתת להמרתה ולא עלה על דעתי שבתורת סרסור פאת וגם לוי כתב לי בפקודתה וראובן משיב פי באמת הי' שנתת אף זה איזה שנים שפליק א"ע מהשנתפות ובא רק בתורת סרסור ולא עלה על דעתו שאצטרף להודיעה שפאתי בתורת סרסור זה תנרף הטו"ת בקצרה: והנה כת"ה העיר פיין דלא גילה שבתורת סרסור פא אין לו דין סרסור ובפרט שלא עשה שום פעולה בהשמות המקח הלה מקודם שנבוא לנ"ד נקדים מ"ש בשו"ת מהרי"א הלוי ח"ב סי' קנ"א בנידון שהמוכר אמר להסרסור קודם המכירה שאינו רוצה ליתן שכר סרסרות ובאופן אחר לא ימכור והביא בשם ספר פרי תבואה דאפ"ה מחויב ליתן לו ועיין בפת"ש חו"מ סי' רס"ד והביא הג' הלז ראי' מש"ס שבועות דמ"ה בהא דשכרו שלא בעדים דנאמן במיגו דלא שכרתיך והא אם יאמר לא שכרתיך יצטרף לשלם לו עכ"פ כפועל בטל וניחא לי טפי לומר פרעתיך וע"כ נשמע דאם אמר לו בפירוש שלא ישלם לו פטור וא"כ יש לו מיגו לומר לא שכרתיך ואמרתה לך בפירוש שלא ישלם לך עיי"ש ובאמת לפלא שפבר הרגיש בזה הפנ"י בהא דמפורש בחו"מ סימן פ"ט דבעי עדים ששכרו ושעשה עמו מלאכה והעיר בפנ"י דאם יש עדים עכ"פ שעשה עמו מלאכה א"כ עכ"פ צריף לשלם לו כפועל בטל ועיי"ש בקצה"ח דעכ"פ בכה"ג אין עליו שם שכיר ונאמן לומר פרעתיך וא"כ אפתי יש לו מיגו דיאמר לא שכרתיך ופרעתיך דאז הוי הבעה"ב נשבע ונפטר ועיי"ש בקצה"ח ונה"מ עכ"פ נעלם כ"ז מהג' הלז דהכוננה שם בש"ס דאומר לא שכרתיך ואף דמגיע לו עכ"פ שכר בטיילה מ"מ גם ע"ז מהימן לומר פרעתיך ושוב אין ראי' מש"ס הלז לדחות דברי הפרי תבואה ושפיר י"ל דאף אם אמר לו שלא יתן לו שכר סרסור אפ"ה מוכרח ליתן לו רל"א מדשתק מחל ז"א דמחילה בלב ל"מ ועי' בחו"מ סי' י"ב ובקצה"ח שם ואף שכתב בנה"מ שם דבמידה דא"נ שמתחיל לא התחיל החיוב מעולם בכה"ג אף מחילה בלב מהני פמו בדור עמו וכמו במחלק נכסיו לבניו ונתן לאישה בכתובתה דבר מיעוט דאמרינו דמחלה אף

דְּהוּי מְחִילָה בְּלֵב י"ל שֵׁם הָוֵי כְּמוֹ דְּבָרִים שֶׁבְּלֵב כָּל אָדָם וּבִפְרֵט שִׁי"ל דְּכַחוּבָה דְּלֵא
נִיגָבֶת מְחִיִּים הָוֵי כְּלֵא הִתְחִיל עֲדָן הַחַיּוּב וְשִׁפִּיר מוֹעִיל מְחִילָה בְּלֵב וּכְמ"ש הַפּוֹסְקִים
בְּהָא דְּבַעֵי בִּש"ס ב"ב דְּקַל"ב בְּבָרִיא הֵיאָף וְכ' הָרִי"ף דְּמַס' אֵינָה מִפְסְדַת וְלֵא מִתְבַּטֵּל
שֵׁטֶר בְּרוּר וְרוּב הַפּוֹסְקִים כ' דְּמִפְסְדַת וּבִיאָרְתִי בְּתִשׁוּבָה דְּאָף שֶׁכ' בַּמְהַרִּי"ט דַּס' מְחִילָה
אֵינּוּ מוֹצִיא מִיָּדֵי חַיּוּב וְנֹדָאֵי מ"מ בְּכַתִּיבָה מְחִיִּים עֲדָן ל"ח חַיּוּב בְּרוּר וּמִש"ה י"ל דְּמִהְנֵי
מְחִילָה בְּלֵב אֲבָל מְחִילַת חוּב שֶׁפְּכָר נִתְחַיֵּיב לּוֹ ל"מ בְּלֵב וְעִי' בַּחוּ"מ סִי' צ"ח וּבִשְׁ"ף
סִימָן פ"א סְעִיף ב' שֶׁפְּתַב דְּחוּב בְּרוּר לֹא מִתְבַּטֵּל ע"י שֶׁשִׁתְּקוּ וּלְפ"ז הַטַּעַם בְּפִשׁוּט
דְּמְחִילָה בְּלֵב ל"מ וַיֵּשׁ לְדַבֵּר בְּזֶה הַדְּבָר עַכ"פ זֶה פִּשׁוּט דְּכ"ז שֶׁלֹּא אָמַר בְּפִירוּשׁ שֶׁמוֹחַל
שֶׁכֶר סְרָרוֹת מְחַיֵּיב לִיתֵּן לּוֹ: וְהֵגֵה כַּת"ה כְּתַב דְּאֵינּוּ מְחַיֵּיב לִיתֵּן שֶׁכֶר סְרָרוֹת א' פִּינּוּן
שֶׁלֹּא גִילָה שֶׁרְצוֹנּוֹ לִיקַח שֶׁכֶר סְרָסוּר ב' פִּינּוּן דְּלֵא הַשְּׁנוּהַ סְרוּחַר מְחִיר הַמְקַח וְכַת"ה
הִבִּיא מ"ש בְּנוּב"י חו"מ סִי' ל"ו שֶׁכ' דְּדוֹקָא בְּאֵם מְכָרוּ אַח"כ בְּלֵא סְרָסוּר נִרְאָה
שֶׁבְּרַמָּאוֹת דְּחָאוּ אֲבָל בְּמְכָרוּ ע"י סְרָסוּר אַחַר י"ל שֶׁהַסְרָסוּר הַשְּׁנֵי הַטַּעֲמִים לּוֹ הֶעֱסַק
וּמִגִּיעַ הַשֶּׁכֶר לְהַשְׁנֵי א"כ הֵכָא שֶׁלֹּא בְּרַמָּאוֹת דְּחָה לְרֵאוּבֵן רַק שֶׁלֹּא יָדַע שֶׁבָּא בְּתוֹרַת
סְרָרוֹת א"כ אֵינּוּ חַיֵּיב לִיתֵּן לּוֹ בְּאַמַּת בְּרַמ"א סִי' קפ"ה מְפוֹרָשׁ דְּגַם אִם קָנָאוּ ע"י
סְרָסוּר אַחַר חַיֵּיב לְשַׁלֵּם לְהֵרָאשׁוֹן וְרַק הַנוּב"י כ' דְּאֵם גָּמַר בְּלֵי סְרָסוּר מְחַיֵּיב לְשַׁלֵּם לּוֹ
כָּל הַסְרָרוֹת אֲבָל בְּמְכָרוּ ע"י סְרָסוּר אַחַר חַיֵּיב לִיתֵּן גַּם לְהַשְׁנֵי עַכ"פ שֶׁכֶר מִתְחִיל מִגִּיעַ
לְהֵרָאשׁוֹן וְחִזְיָנּוּ דְּאָף בְּלֵא דְּחָאוּ בְּרַמָּאוֹת אַפ"ה כ' הַנוּב"י דְּמִגִּיעַ לּוֹ חֵלֶק הַמִּתְחִיל: וּמ"ש
כַּת"ה פִּינּוּן שֶׁלֹּא הַשְּׁנוּהַ הַמְחִיר אֵין מִגִּיעַ לּוֹ שֶׁכֶר סְרָסוּר.

בְּאַמַּת בַּכַּת"ש אַה"ע סִימָן נ' מְבִיא בְּשֵׁם חֲנוּקֵי דְּרָף דְּשִׁדְכוֹן לֹא מִיקָרִי רַק אִם דְּיִבֵּר מְסָף
הַנְּדָן אָף עִי' בּוּז"א בְּשֵׁם הַפֵּאֹת נִגְבַּ דְּאֵם דְּיִבֵּר מְדַמֵּי הַמְחִיר אָף שֶׁנָּא קֶצֶב וְלֹא נִגְמַר
הַמְקַח אַפ"ה צְרִיף לִיתֵּן שֶׁכֶר סְרָסוּר וְעֵינּוּ בְּקוֹנְטְרַס מִשְׁמ"ש סִימָן קפ"ה סְעִיף ח' שֶׁכ'
ג"כ כְּשִׁיטַת הַפֵּא"נ וְכ' דְּאֵם הִי הַמְקַח בְּמִקוּם שֶׁלֹּא נוֹדַע לְהַקְוִיָּה בְּכָל עֲנִין יֵשׁ לּוֹ דִּין
מִתְחִיל וְמָה שֶׁהִבִּיא מַחוּ"מ סִי' רס"ד בְּרַמ"א בְּעֵשֶׂה טוֹבָה לְחַבְּירוֹ א"י לֹאמַר שֶׁעוֹשֶׂה לּוֹ
בְּחִנָּם וְהִבִּיא מַחוּ"מ סִי' רמ"ו בְּאֲכוּל עֲמִי דְּצְרִיף לְשַׁלֵּם וּבְהָא בְּדוּר עֲמִי א"צ לְשַׁלֵּם לּוֹ
וְעִי' שׁו"ת שׁו"מ מִהַדוּרָא בְּתָרָא ח"ב סִי' מ"ז מ"ש בְּזֶה.

וּבַח"ס חו"מ סִי' קי"ט כְּתַב דְּהוּי ס' דְּדִינָא וּמַס' א"י לְהוֹצִיא וְכַת"ה הִבִּיא בְּשֵׁם הַג'
מְהַרְשֵׁ"ל מו"ץ דְּקַ סִיגְעַט דְּשֵׁם בְּסִי' שֶׁס"ג פִּינּוּן שֶׁהִי בְּיַחַד וְלֹא הִתְנָה נִרְאָה שֶׁמְחַל לּוֹ
אֲבָל בְּסִי' רס"ד מִיָּרִי שֶׁלֹּא הִי' עֲמוּ בְּיַחַד ל"ש הָוֵי לִי לְהִתְנוּת אָף בְּאַמַּת אֲפַתִי תִּיקָשִׁי
מְהָא דְּאֲכוּל עֲמִי דַּג"כ צְרִיף לְשַׁלֵּם לּוֹ אָף שֶׁהִי' עֲמוּ בְּיַחַד וְחוּץ לְזֶה גוּף דְּבָרֵינוּ תְּמוּהִין
לְפִימ"ש בְּרַשְׁב"ם ב"ב דְּצ"ב דְּלָרַב דַּס"ל הוֹלְכִין בְּמִמוֹן אַחַה"ר לֹא הָוֵי לִי לְהִתְנוּת
דְּיָדַע דְּנִסְמָנָף אַרוּב דְּלָרְדִּיא זָבְנֵי אֲבָל לְשִׁמוּאֵל דַּס"ל אֵין הוֹלְכִין בְּמִמוֹן אַחַה"ר הָוֵי לִי
לְהִתְנוּת וּמְדָלָא הִתְנָה ע"כ דְּלִשְׁחִיטָה זָבְנֵי עֵינּוּ בַּסַּה"ק דְּבָרֵי חַיִּים עַה"ת מ"ש
בְּסוּגְיָא דְּסִבְלוֹנוֹת א"כ הַכ"נ פִּינּוּן דְּמִסְתַּמָּא ל"א דְּנָתַן לְשֵׁם מִתְנָה א"כ לֹא הָוֵי לִי לְהִתְנוּת
דְּיָדַע דְּנִיגְתִּילִי מִסְתַּמָּא שֶׁלֹּא נָתַן לּוֹ לְשֵׁם מִתְנָה וְעֵינּוּ בַּחוּ"מ סִי' ק"ח בְּקָרוּב שֶׁהוֹצִיא עַל
צְרִכֵי רְפוּאָה לְקָרוּבוֹ דְּצְרִיכִים לְשַׁלֵּם לּוֹ וְל"א דְּנָתַן לְשֵׁם מִתְנָה וְעִי' בַּקְצָה"ח סִימָן
שֶׁס"ג: עַכ"פ לְפַע"ד לֹא דְּמִי לְסִי' שֶׁס"ג וְסִימָן רמ"ו דְּשֵׁם שִׁפִּיר הָוֵי לִי לְהִתְנוּת שֶׁיִּשְׁלַם
לּוֹ שְׁיֻכַּל לְהִיּוֹת שֶׁלֹּא נִתְרַצָּה בְּדִירָה יְקָרָה כּוֹז אֲבָל הֵכָא שֶׁכֶר סְרָסוּר הָוֵי דְּבָר קְצוּב

בְּזֶה ל"ש לומר דהי' לו' להתנות ע"כ הדב'ר ברור דעכ"פ פ'ינן ש'דיב'ר עמו מ'המחיר המ'קח דמגיע לו' ח'לק המ'תחיל: באעה"ח ד' ב'א תר"ע לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל. סימן ט"ז.

להרב ה'תרי"ף ויבקי מו"ה ז'אב וואלף פ'ונק נ"י מק"ק ט'א'רנ'א. בדב'ר ש'אלתו ב'נכתב על פ'נתל בה"כ מ'זמורים ובתוכם ש'מות הקדושים וע'תה רוצים לצ'ייר הפ'נתל מה י'עשו עם הש'מות הקדושים והנה י"ל ב'זה ש'ני צ'דדים לה'תיר א' משום דלא נכתבו הש'מות בפ'י לשם קדושה ואם נ'אמר דשם ב'עי קדושה ב'פה י"ל הואיל ולא נתקדשו ב'פירוש מ'ותר למוחקם וגם די"ל הואיל דנכתב ב'צבע אין בו קדושה: והנה ב'אמת מ'כח סב'רא ה'ראשונה לשי' ה'רבה פוסקי' גם ב'שם א"צ ב'פירוש לש'מה רק א'מרינו סתמ'א לש'מה קאי כ'מו שכ' הב"י ד'רק ב'נתפנין לכתוב יהודה ד'נתפנין לתיבה א'תרת והוי כ'מ"ש ה'רשב"א ב'רכות י"ב ד'אף ל'מ"ד מ'צות אצ"כ מ"מ ב'נתפנין להיפ'וד ל"מ ועי'ין בפ"מ ג' יו"ד סי' ג' ש'הביא ב'שם היש"ש ד'אעפ"י ד'שחיתת ח'ולין ל"ב פ'נונה מ"מ ב'נתפנין לש'ם נ'חירה פ'סול א'ף ב'אמת רוב שיטת הפוסקים ד'שם ב'עי להתקדש ב'פירוש א'ף כ"ז לחומרא חוששין ד'ב'עי קדושה ב'פירוש א'בל עכ"פ לענין מ'חיקה יש לחוש ש'מא גם בסתמ'א הש'ם קדוש ושוב יש בו איסור מ'חיקה מה"ת והגם שי"ל ד'אף לשי' הב"י דל"ב ב'שם להתקדש ב'פירוש רק ד'אמרי' סתמ'א לש'מה קאי כ"ז ד'וקא בס"ת דעכ"פ א'חר ש'עיבדו לש'מה א"כ אח"ז סתמ'א לש'מה קאי ומשו"ה מ'פ'רש בספ'ר ב'רפת המים ד'אף דלענין ג'ט שי' ה'רבה פוסקי' ד'ב'עי ש'יפ'רש ש'פ'ותב לש'מו מ"מ א'חר ש'כב'ר נכתב לש'מו ב'פירוש שוב ב'חתימה סגי ב'מחשבה לש'מה וב'חי' ב'י'ארת'י ד'אם יש ס' ש'מא לא עיב'וד לש'מה ד'אז אם כ' ב'פירוש לש'מה שוב י"ל פ'ינן ד'עיב'וד לש'מה ל"ב רק מ'דרב'נו הוי סד"ר ו'לקולא א'בל אם לא א'מר ב'פירוש לש'מה רק ד'אמרינו ד'אחר ש'עיבדו לש'מו שוב סתמ'א לש'מה קאי א"כ כ'נשי'ס' אם עיב'וד לש'מה הוי סד"ת ד'אם לא עיב'וד לש'מה שוב אין סתמ'א לש'מה ויש בו פ'סול ד"ת פ'ינן דלא א'מר ב'פירוש ש'כותב לש'מה ויש לדב'ר ב'זה ה'רבה: א'ף ב'אמת ב'שו"ת פ"מ א' סי' מ"ה הוכיח דגם ב'שם סתמ'א לש'מה קאי ויש בו איסור מ'חיקה וה'פ'נונה ב'ש"ף דכתב ד'אם נכתב ש'לא ב'קדושה מ'ותר למוחקו לצ'ורף תיקון היינו ש'נכתב ב'פירוש ש'לא לש'ם קדושה א"כ מ'צד זה ש'לא נכתב ב'פירוש לש'ם קדושה אין לה'תיר וגם מ'צד ש'נכתב ש'לא ב'דיו ג"כ ה'ארי'ף בפ"מ א' ש'ם ד'נהי ד'פסול ש'ם כ'זה בס"ת מ"מ יש בו איסור מ'חיקה וב'אמת מ'פ'ורש כ'ן ב'שו"ת הרמ"ע מ'פ'אני דגם ש'ם ש'פסול מ'חמת ח"ת אפ"ה יש בו איסור מ'חיקה א'ף ש'פסול בס"ת ועי' שו"ת נוב"ק ובספ'רי ח"א ה'ארכ'תי ב'זה והב'אתי דב'רי ה'ש"ף ד'שם ש'פסול בס"ת אין בו איסור מ'חיקה רק מ'דרב'נו משום מ"ע היינו ש'אין ה'יכ'ר ב'הש'ם אם הוא פ'סול מ'חמת ח"ת ולפי"ז הי' מ'קום לומר ד'אם נכתב ב'צבע ד'אז הפ'ל רואין ש'הוא ש'ם פ'סול לא יהי' בו איסור מ'חיקה דב'זה לא ש'י'ף מ"ע א'ף ב'אמת מוכ'ח ב'שו"ת פ"מ א' ד'אף ב'נכתב ב'צבע אפ"ה יש בו איסור מ'חיקה פ'ינן דעכ"פ יש בו או'תיות הש'ם ש'י'ף בו הלאו דלא ת'עש'ון כ'ן.

וגדולה מזו ידוע מ'מחלוקת ה'רשב"א וה'ר"ן ב'הא ד'שבת ד'ף ק"ד ב'הא ד'חט'טרי לג'גו ד'חית שכ' ה'רשב"א ד'אם פ'סול מש'ים ח"ת לא מ'יחייב משום ש'בת וה'ר"ן ד'חה ד'אף ד'מיפ'סל לס"ת אפ"ה ח'שיב כ'תב לענין ש'בת א"כ ה"ה די"ל ד'אף ב'אנפ'ן ש'מפ'סיל לס"ת אפ"ה יש

בו איסור מחיקה וְהִרְאֵי שֶׁהֵבִיא מֵהָא דְכָתְבוּ אֶת הַתּוֹרָה עַל הָאֲבָנִים יָפָה דָּחָה בְּפַמ"א דָּשֵׁם פִּיסוּ רַק בְּסִיד וְאַחַר שֶׁהִסִּירוּ הִי הַשֵּׁם נִיפָר א"כ ל"ח מוֹחַק הַשֵּׁם דִּידוּעַ שִׁי הַב"ח דְּבִנְדָבֵק שְׁעוֹה דִּיהֵי כְּשֶׁר לִקְרוֹת בּוּ דְכָל הִרְאֵי לְבִיזָה וְכו' א"כ גַּם כְּשֶׁהוּא מְכוֹסָה בְּסִיד עַכ"פ הַשֵּׁם בְּשִׁלִּימוֹת וְאַפְשָׁר לְהִסִּיר הַסִּיד וְיִהְיֶה הַשֵּׁם בְּשִׁלִּימוֹת אוֹ אֲפֹשָׁר דָּשֵׁם פְּתָבוּ בְּפִירוּשׁ שְׁלֵא לְשֵׁם קְדוּשָׁה שֶׁיִּדְעוּ תִּיכְף שֶׁיִּסִּירוּ אוֹתוֹ וְנִתְפָּוֶנוּ שְׁלֵא לְקַדְשׁוֹ אֲבָל אִם בְּשִׁעָה שֶׁפְּתָבוּ הַשְּׁמוֹת לֹא יִדְעוּ אֲזַי שֶׁיִּרְצוּ לְצַיֵּר א"כ עַכ"פ פְּתָבוּ סְתֵמָא וִי"ל דִּישׁ בְּזָה אִיסוּר מְחִיקָה עַכ"פ מֵהָא דְכָתְבוּ הַתּוֹרָה עַל הָאֲבָנִים אִין רֵאִי וְהִנֵּה כַת"ה הֵבִיא רֵאִי מִש"ס שְׁבַת דָּף ק"כ בְּהָא דְהִי שֵׁם פְּתוּב עַל בְּשָׂרוֹ דְכוּרָה עָלְיוּ גְמִי וּפְרִיָה בְּש"ס אִי דְמִיְהִדֵּק חֲשִׁיב חֲצִיצָה פְּנוּדָע וְע"כ נִשְׁמַע דְּבַכְה"ג יֵשׁ אִיסוּר מְחִיקָה ע"כ ת"ד.

הִנֵּה בְּאַמַּת כְּמָה תְּשׁוּבוֹת בְּדָבָר א' דְּהָא דְבָצְבַע אִינוּ חוֹצֵץ יֵשׁ ב' טְעָמִים א' דְּלִיכָא מְשׁוֹת הַצְּבַע רַק מֵרָאָה בְּעֵלְמָא וְעוֹד דְּבָנִי אֲנֻמְנוֹת זֹו אִין מְקַפִּידִין וְהָכָא ל"ש שְׁנֵי הַטְעָמִים טַעַם הִרְאֵשׁוֹן בְּנוֹדָאֵי ל"ש דְּבָכְתָב ע"כ יֵשׁ הַצְּבַע כַּמ"ש הַב"י וְטַעַם הַשְּׁנֵי ג"כ ל"ש הָכָא דְרַק אֲמַרָאָה צְבַע בְּעֵצָמוּ אִין הַצְּבַע מְקַפִּיד לְפִי שְׁנַצְרָה לֹו תְּמִיד לְמֵלְאֲכָתוֹ אֲבָל לְכַתּוּב שֵׁם עַל יָדוֹ דְּזָה אִין צִוְרָה לְמֵלְאֲכָתוֹ זֶה בְּנוֹדָאֵי אִף לְצוּבַע חֲשִׁיב מְקַפִּיד וְשׁוֹב שֶׁיִּיָּהּ בּוּ חֲצִיצָה: וְחוּץ לְזָה י"ל לְפִימ"ש בְּסִפָּר מְרַכְבֵּת יוֹסֵף בְּעֵגְוִן אִיסוּר הַטְּלַת מוּם בְּקַדְשִׁים א"נ דְּהָאִיסוּר מְשׁוּם דְּגוּרָם בּוּ פְּסוּל מְלֵהֲקָרִיב ע"ג הַמְזַבַּח א"כ י"ל דְּגַם גְּרָמָא אִיסוּר אֲבָל הִיכִי דְּבִלָא"ה אִינוּ רֵאִי לְהִקְרָבָה מִן־תֵּר אֲבָל א"נ דְּהִקְפָּדָה הַתּוֹרָה שְׁנָא יַעֲשֶׂה מוּם בְּדָבָר שֶׁהוּא קְדוּשׁ אִף אִם אִינוּ רֵאִי לְהִקְרָבָה אִיסוּר א"כ שׁוֹב גְּרָמָא שְׁרִי עֵי"ש א"כ ה"ה לְעַנְוִן מְחִיקַת הַשֵּׁם י"ל שְׁנֵי הַטְעָמִים א' מְשׁוּם דָּשֵׁם כְּזָה רֵאוּ לַס"ת וְע"י מְחִיקָה נִתְקַלְקַל הַשֵּׁם וְגַם י"ל דְּהַמְעָשָׂה בְּעֵצָם מִתְּנַעֵב וְהַנ"מ יֵשׁ לֹוֹמֵר בְּנִכְתָּב בְּצְבַע דְּלֹא מְשַׁפְּחַת שֵׁם כְּזָה שֶׁיִּהְיֶה כְּשֶׁר לַס"ת אִם כֵּן ל"ש טַעַם הִרְאֵשׁוֹן אֲבָל אִם נֹאמֵר דְּהַמְעָשָׂה בְּעֵצָם מִתְּנַעֵב דְּאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם לֹא יִמְחָקוּ שׁוֹב גַּם אִף בְּנִכְתָּב בְּצְבַע אִיסוּר אֲבָל לְעַנְוִן גְּרַם מְחִיקָה הַנ"מ לְהִפּוּף דֹא"נ דְּהַטְעַם מְשׁוּם דְּגוּרָם פְּסוּל לְשֵׁם שֶׁהוּא כְּשֶׁר לַס"ת א"כ גַּם גְּרָמָא אִיסוּר אֲבָל לְטַעַם הַשְּׁנֵי שׁוֹבֵגְרָמָא שְׁרִי א"כ שׁוֹב אִף לְמֵאֵי דַס"ד דְּרַבְּנָן אוֹסְרִין אִף גְּרַם מְחִיקַת הַשֵּׁם ע"כ דְּלֹא מֵיִירִי בְּצְבַע דְּבָצְבַע פִּינוּן דְּתַמִּיד פְּסִיל לַס"ת א"כ א"א לֹוֹמֵר דְּהָאִיסוּר לְמוֹחַקוֹ הוּא מְשׁוּם שְׁגוּרָם פְּסִיל לְשֵׁם דְּהָא שֵׁם זֶה פְּסוּל הוּא רַק דַּע"כ פ"י דְּהִי כְּמִטִּיל מוּם בְּכַע"מ דְּגַם כֵּן אִיסוּר לַר"מ וְשׁוֹב עַכ"פ גְּרָמָא בַכְה"ג בְּנוֹדָאֵי שְׁרִי וְז"ב: וְהִנֵּה כַת"ה הֵבִיא מ"ש בַּח"ס ס' רס"ג דָּאָם טְעָה בְּשֵׁם אֲלֵקִינוּ וְכַתְּבֵנָּה נֹאוּ בֵּין נֹוֹן לְנֹאוּ דְּחֲשִׁיב מַעֲשָׂה גְּמוּר דְּכְזָה שְׁכוּתָב הִנֵּאוּ נְמַחֲקָה הִנֵּאוּ שְׁנֵי וְנִרְאֵי מְזָה דָּאָם עַכ"פ עוֹשֶׂה מַעֲשָׂה אִף שְׁאִינוּ מוֹחַק בְּיָדִים אַפ"ה ל"ח גְּרָמָא וּבְאַמַּת בְּשׁו"ת ב"א יו"ד סִימָן ס"א הַעִיר מֵהָא דְּבִיּוֹרְד וְטוֹבֵל ל"ח רַק גְּרָמָא הַטְעַם מְשׁוּם דָּשֵׁם אִינוּ נְמַחֲקֵי תִיכְף אֲבָל בִּלָא"ה הִי חֲשׁוֹב מַעֲשָׂה אִף בְּאַמַּת יֵשׁ לְחַלֵּק דָּשֵׁם בְּדִינֵי דַח"ס עוֹשֶׂה מַעֲשָׂה בְּפוּעַל נְהִי שְׁאִינוּ מוֹחַק בְּיָדִים גּוּף הִנֵּאוּ מ"מ מִיָּד שְׁכוּתָב וְאוּ נְפִסְלָה וְאוּ הַשְּׁנֵי א"כ שְׁפִיר חֲשִׁיב כְּמוֹחַק בְּיָדִים כַּמ"ש בְּרֵא"ש סְנֵהֲדָרִין דָּף ל"ב דְּבִטְיָמָא אֶת הַטְּהוֹר פִּינוּן שֶׁהִיזְק יִגְמוּר בְּדִיבּוּר חֲשִׁיב כְּמִזִּיק בְּיָדִים וְכִבֵּר הַעִירוּ מֵהָא דְּמוֹכַר שֵׁט"ח דְּאִינוּ חֲזִיב רַק לְמֵאֵן דְּדֹאִין דַּד"ג וְהָא הָכָא הִיזְק יִגְמוּר בְּדִיבּוּרוֹ וּבִקְצָה"ח ס' כ"ה כ' פִּינוּן דְּלִקְחַ שֵׁט"ח אִין לֹו רַק שֶׁיַּעֲבוּד נְכִסֵּי א"כ גַּם בְּחוּפֵר בּוֹרוֹת בְּקַרְקַע הַמְּשׁוּנְעָפְדָת לְחַבִּירוֹ אִינוּ חֲזִיב רַק מְשׁוּם גּוּרָם וּבִיּוֹתֵר בִּיּוֹר י"ל פִּינוּן דְּעִיקָר הַטְעַם דְּמוּעֵיל מְחִילָה בְּשֵׁט"ח מְשׁוּם דְּשִׁיעְבוּד הַגּוּף אִינוּ נְמַכֵּר א"כ מִיְקָרִי

בְּדִידָן קַעֲבִיד וּלְשִׁיטַת הָרֶאָבֶ"ד דְּכַה"ג ל"ח אַף גּוֹרַם וְעֵינֵי בְּרִי"ם קִידוּשֵׁין דְּרַף מ"ז
וּבִסְפָּרֵי הָאֲרַכְתֵּי בְּזַה עכ"פ יֵשׁ לְחַלֵּק דְּשָׁם עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה בְּגוֹף הַשָּׁם שְׁפִיר הָנִי כְּמוֹחֵק
בְּיָדִים אֲבָל אִם עוֹשֶׂה פְּעוּלָה בְּחַלֵּק שְׂאִינוּ קוֹדֵשׁ וְעֵי"ז גּוֹרַם פְּסִיל לְחַלֵּק שֶׁל קוֹדֵשׁ ל"ח
גְּרָמָא וְעֵי"ש בְּמַרְכַּב"י שֶׁכ' דָּאָם הַקִּדִּישׁ רָגַל שֶׁל בְּהֵמָה א"נ דְּלֹא פְּשֻׁטָה קִדְוּשָׁה בְּכּוֹלָה
וְאִפ"ה קֵי"ל דְּהַרְגַל נִשְׂאָר קוֹדֵשׁ דַּעֲכ"פ מוֹתֵר לְהַטִּיל בּוֹ מוּם בְּהַחֲלֵק שֶׁל חוֹלִין וְעֵי"ז
נִפְקַע קִדְוּשַׁת הַגּוֹף מִהַרְגַל ג"כ דְּאִף לר"מ דְּגַם בְּבַע"מ אֲסוּר לְהַטִּיל בּוֹ מוּם מ"מ בְּכַה"ג
שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה בְּחַלֵּק קוֹדֵשׁ רַק בְּחַלֵּק שֶׁל חוֹלִין וּמְמִילָא נַעֲשֶׂה הַקּוֹדֵשׁ בַּע"מ ל"ח
רַק גְּרָמָא וְשָׂרֵי לר"מ עֵי"ש דְּגַם לְרַבֵּנּוּ שָׂרֵי אַף שְׂאֲסָרוּ גְּרָמָא זֶה דְּנוֹקָא הֵיכָא דְּמִקְוֵים
הִי רְאוּי לְהַקְרִיבוֹ אֲבָל הֵכָא אִי ל"א פְּשֻׁטָה תְּאָסְרוּ לְהַקְרִיבָה עֵי"ש: עכ"פ נִשְׁמַע דָּאָם
אִינוּ מְטִיל מוּם בְּגוֹף הַשָּׁם דַּל"ח רַק גְּרָמָא וּל"מ א"נ דְּבַכ"מ גְּרָמָא שָׂרֵי א"כ בְּכַה"ג
דְּאִינוּ עוֹשֶׂה מְחִיקָה בְּגוֹף הַשָּׁם בְּנוֹדָאֵי שָׂרֵי וְאַף לְפִי"מ דְּמִשְׁמַע בְּש"ס שְׁבַת דְּרַף ק"כ
דְּרַק בְּמִקוּם מְצוּה מוֹתֵר גְּרַם מְחִיקָה דְּגַם לְרַבֵּנּוּ נְהִי דְּטְבִילָה בְּזַמְנָה לְאוּ מְצוּה מ"מ גּוֹף
הַטְּבִילָה הָנִי מְצוּה וּמִש"ה אִם אִין לוֹ גְּמֵי שָׂרֵי אֲבָל שְׂלֹא לְצוֹרֵךְ מְצוּה אַף גְּרַם מְחִיקָה
אֲסוּר וְעֵינֵי נּוֹבִי"ת או"ח ס' י"ז וּבב"א ס' ס' אֲבָל עכ"פ כַּמ"ש הַמַּרְכַּב"י דְּבְהַמַּת
קוֹדֵשׁ בַּע"מ לַכ"ע מוֹתֵר לְגְרוּם מוּם דַּמְמַנ"פ א"נ דְּקַפִּידַת הַתּוֹרָה שְׂלֹא נְפֹסוּל אֶת הַקּוֹדֵשׁ
מִלְהַקְרִיבוֹ א"כ בְּבַע"מ דְּבַלֵּא"ה אִינוּ עוֹמֵד לְהַקְרִיבוֹ ל"ש טַעַם זֶה וְא"נ דְּגוֹף הַפְּעוּלָה
הוּא מְתוּעֵב שְׁעוֹשֶׂה מוּם בְּדָבָר שֶׁל קוֹדֵשׁ אַף דְּלֹא חֲזִי לְהַקְרִיבָה מ"מ שׁוֹב גְּרָמָא שָׂרֵי
עֵי"ש א"כ הַכ"נ נְהִי דְּשְׂלֹא בְּמִקוּם מְצוּה אַף גְּרָמָא אֲסוּר מ"מ הַטַּעַם רַק מְשׁוּם שְׁגוֹרַם
פְּסִיל לְשָׁם קוֹדֵשׁ אֲבָל הֵכָא דְּהַשְׁמוּת נִכְתְּבוּ בְּצַבַע דַּא"ר פְּלָל לְקִדְוּשַׁת ס"ת שׁוֹב ע"כ
דְּעֵינֵי הָאִיסוּר מְשׁוּם דְּאֲסוּר לְמַחֲזִיק אוֹתִיּוֹת מִהַשָּׁם מ"מ בְּכַה"ג שׁוֹב י"ל דְּגְרָמָא שָׂרֵי
וּבְפָרְט שִׁי"ל לְשִׁי הַנּוֹב"י שְׁשָׁם שְׁפֹסוּל מְחַמַּת ח"ת לִית בִּי אִיסוּר מְחִיקָה וְאַף לְשִׁי
הַרְמ"ע מְפָאָנוּ מ"מ לְשִׁי הַשְׁ"ף לִיכָא אִיסוּר רַק מְשׁוּם מ"ע א"כ עכ"פ בְּשָׁם שְׁנִכְתְּב
בְּצַבַע בְּנוֹדָאֵי דְּלִיכָא בּוֹ אִיסוּר מְחִיקָה רַק מְשׁוּם מ"ע א"כ פְּשִׁיטָא דְּשָׂרֵי עכ"פ גְּרָמָא
בְּמִקוּם מְצוּה א"כ ע"כ דְּאִף שְׂלֹא בְּמִקוּם מְצוּה לִיכָא רַק אִיד"ר א"כ בְּשָׁם כְּזֶה דְּגַם
מְחִיקָה אִינוּ אֲסוּר רַק מְשׁוּם מ"ע א"כ גְּרָמָא בְּנוֹדָאֵי שָׂרֵי ע"כ אִם אֲפָשָׁר לְדַבֵּק גְּזִיר
בְּפוֹתָל וּלְצִייר עַל הַגְּזִיר פְּשִׁיטָא דְּשָׂרֵי וְאִם לְאוּ יִתְחִיל לְצַבּוֹעַ סְמוּךְ לְמִקוּם הַשְׁמוּת
דְּבַכַה"ג שְׁעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה בְּצַד הַחוֹלִין וְגַם אִינוּ נִמְחָק תְּיָכֵף רַק אַח"פ ל"ח רַק גְּרָמָא כְּמוֹ"ש
הַב"א בְּהָא דְּיִוֵרְד וְטוֹבֵל וּבְפָרְט שְׁהוּא קֶצֶת מְצוּה פְּשִׁיטָא דְּיֵישׁ לְהַתִּיר: בַּע"ה ח אור לְיוּם
ד' יתרו תר"ע ראדמישלא.

ה"ק שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן י"ז.

לְכַבּוֹד מַחוּ' הָרַב הַגָּאוֹן מו"ה שְׁמוּאֵל פִּיהֶרְצֵר אַבְד"ק קְרַאס שְׁלִיט"א. בְּדָבָר הַשְּׂאֵלָה
בְּאֶחָד שְׁהוּא כְּהֵן וְהַתְקַשֵּׁר עִם בְּתוּלָה אַחַת וְקוֹדֵם הַחֲנוּפָה יֵצֵא קוֹל שְׁהוּא דְּיִימָא מִהַחֲתוּן
שְׂלֵה וְשְׁהִיא מְעוֹבְרַת וְחִקְרוּ אֲצֵל הַחֲתוּן וְהַכְּלָה וְגַם אֲצֵל אִם הַכְּלָה וְכִפְרוּ כִּי הַכָּל שְׁקָר
כִּי אִינָה מְעוֹבְרַת וְסִדְרוּ לְהֵם קִידוּשֵׁין וְאִינָה יָמִים אַחַר הַחֲתוּנָה בְּדַקוּהָ ע"י מִיִּלְדַת וְאַמְרָה
שְׁהִיא מְעוֹבְרַת וְעַתָּה בַּעַל מוֹדָה שְׂבָא עֲלֵי פ"א קוֹדֵם הַנִּישׁוּאִין וְגַם הָאִשָּׁה אוֹמְרַת כְּדָ
וְשְׂלֹא נִבְעֵלָה לְשׁוּם אָדָם רַק לְהַחֲתוּן פ"א וּמָה שְׁכִפְרוּ בְּתַחֲלִילָה לְפִי שְׁדָרְשׁוּ אֲצֵל רוֹפֵא
וְאָמַר שְׂאִינָה מְעוֹבְרַת וְעֲצִירַת הַנּוֹסֵת הִיא מְחַמַּת חוֹלִי וְלִזָּה לֹא רָצוּ לְהוֹדוֹת מְחַמַּת בּוֹשָׁה
וְיֵישׁ לְהַסְתַּפֵּק א' דְּשְׂמָא זֶה ל"ח אֲמַתְלָא וְהוּאִיל שְׁכִפְרוּ בְּתַחֲלִילָה יֵישׁ לְחוּשׁ שְׂמָא לֹא בָּא

עליה פלל ורק שנבעלה לאחר ויש לחוש שמה נבעלה לפסול לה ונפסלה מן הכהונה וגם אף אם נבעלה לכשר מ"מ נאסרה עליו משום מינקת חבירו וגם אף לפי דברי שנבעלה לו מ"מ לפי דברי שלא בא עלי רק פ"א א"כ אין מתעפרת מביאה ראשונה וע"כ דנבעלה לאחר ג"כ ושוב יש לחוש שמה נבעלה לפסול ופסולה לכהונה וגם דשמה היקל הוא מאחר ושוב יש איסור מינקת חבירו זה תנן השאלה בקצרה: והנה כת"ה הביא שיטת הרמב"ם ז"ל פי"ח מהא"ב דבאומרת טא"ל אע"פ דלמ"א א"נ מ"מ אסורה אח"כ לכל פהו שבעולם והראב"ד פתב דיכולה לומר אמתלא שאמרה פה בשביל שרצתה להפקיע א"ע מבעלה והואיל דלא נתקבלה דברי' לאיסור יכולה להתיר א"ע גם לכהן: ודברי הראב"ד צ"ב דאדרבה אם היתה נאמנת גם לגבי בעלה היא האמתלא יותר טוב.

ולפע"ד יש לבאר פנונת הראב"ד ז"ל ובאמת י"ל דגם הראב"ד ז"ל מודה דל"ח אמתלא טובה רק פנונה אחרת יש בדבריו דבאמת לשי מהרי"ט דס"ל לענין שאחד"א הוא מטעם נדר א"כ תיקשי באומרת טמאה אני לה היכי שיקי דין שאחד"א לענין פהו הא לשי התוס' דנדר לא חל בקיום מצנה א"כ לא חל איסור נדר איסור א"א וראיתי בשו"מ שפלפל בזה עם הג' מהרומליב ז"ל דעכ"פ לאחר שנתארמלה חל דאמרינן איסור מתלא תלי וקאי ובאמת ידוע מ"ש בשעה"מ פי"ז מהא"ב ובא"מ בתשובה דבנדר ושבועה ל"א אי משפחת רנוחא חל וראיתם חזקה מתוס' סוף נדרים גבי נטולה אני מן היהודים שהוקשו דהיכי חל איסור נדר איסור א"א א"כ שוב הדרא קושיא הנ"ל אף למשנה ראשונה דהיתה נאסרה לבעל ממילא חל האיסור גם לגבי פהנים אחרים מפח כולל כמ"ש התוס' לענין נטולה.

אני מהיהודים דחל מפח כולל דבעל א"כ שפיר פנון דכבר חל האיסור לכל פהו ורק שי"ל דמהני אמתלא י"ל דזה ל"ח אמתלא כמ"ש הנו"ב דבתוס' זכחים מפורש דאין מחויב לגרשה רק שלא לדור עמה אבל למ"א דלא נאסרה לבעל ממילא לא חל האיסור זונה על איסור א"א ובנדר ל"א אם משפחת רנוחא חל ורק אי היתה עומדת בדבורה אז נאסרה דעתה אחר מיתת בעלה יכול לחול איסור נדר שתדור עכשיו אבל אם חוזרת מדבורה ונותנת אמתלא נהי דחשיב אמתלא גרוע לפי שא"נ להפקיע א"ע מבעלה אבל פנון דלא חל איסור הקדום ועתה חוזרת מדבורה א"כ עכ"פ ליכא נדר חדש ולא חל ובשיטת הרמב"ם ז"ל יש לומר דנדר חל על איסורין כשי רש"י ז"ל שבועות.

כ' או דיספור דגם בנדר אי משפחת רנוחא חל שוב פנון דחל האיסור הקדום שאמרה בחיי בעלה, א"כ שוב צריך אמתלא לעקור וזה ל"ח אמתלא לפי שא"י להפקיע א"ע מבעלה וז"ב בס"ד בכנונת דברי הראב"ד ז"ל: והנה בס' בי"מ פתב בכנונת הראב"ד דבמידי שהוא מצד אחד"א מועיל אמתלא אבל במידי שהוא מצד נאמנות ל"מ אמתלא א"כ זה פנונת הראב"ד דאם היתה נאמנת להפקיע א"ע מבעלה ע"כ היא בתורת נאמנות דלהפקיע שיעבוד אחרים ל"ש שאחד"א ושוב לא היא מועיל אמתלא אבל פנון דאינה נאמנת לגבי בעלה ורק מצד אחד"א קאתנו ושוב מהני אמתלא וכדבריו מפורש ג"כ בחו"ד יו"ד בס"י קפ"ה ובזה י"ל שיטת הראב"ד דדייק מהא דקאמר בש"ס גיטין דנ"ג דמשה במנסה פטור בשוגג כדי שידועו דע"כ ע"א נאמן לאסור דבר שהי בחזקת

היתר והמפורשים העירו דהא דמנסה מיירי בגיש לו שנתפוח דבלא"ה א"א אדש"ש ושוב
י"ל מתוך שנגאמן להפסיד כמבואר בש"ס שם שאמר אנפרות שבה לא כתבתים לשמן
מתוך שנגאמן להפסיד והנלפע"ד דידוע שי' מהר"ש הלוי הובא בקצוה"ח סי' פ' דבממון
ל"מ אמתלא ומש"ה ביןצא מב"ד אינו חוזר וטוען אף באמתלא וידוע דברי הקצה"ח
בסימן ל"ד דהודאת בע"ד אינו בתורת חיוב רק מתורת נאמנות ולפ"ז הפל ניחא
דבשלקא באומר אנפרות לא כתבתי לשמן אף א"נ דלא אמרי' הסברא מתוך שנגאמן
להפסיד שפרו ולא ינסל הס"ת אפ"ה אם יתבע שפרו אח"כ ויגיד ששיקר בדיבורו
בשביל שרצה לפסול ס"ת והשתא שהס"ת פשר תובע שפרו אפ"ה לא יוכל לתבוע
שפרו דלגבי נפשי' להפסיד ממונו יהי' בתורת נאמנות ושוב ל"מ אמתלא כסברת הבי"מ
ושוב כיון אף א"ל דס"ת פשרה מ"מ הפסיד שפרו שוב אמרי' מתוך שנגאמן אבל הכא
אף דמיירי באית לי' שנתפוח בגבה מ"מ אם לא נימא הסברא דמתוך שנגאמן והי' של
חבירו מותר שוב יוכל לחזור מדיבורו ע"י אמתלא ולהתיר אף שלו ולומר שלא אמר
רק בשביל לאסור את של חבירו ולא הי' אפשר לחלוק מקודם דא"כ הי' אמרינו א"א
דש"ש והשתא דא"י לאסור של חבירו א"כ שלו נאסור רק מצד שאחד"א כמ"ש הפ"י
דהא דבעלים נאמנים לאסור שלהם הוא מדין שאחד"א וכמ"ש החו"ד שם בסי' קפ"ה
ושוב מהני אמתלא ושוב ל"ש הסברא דמתוך שנגאמן דהא א"נ דאינו יכול לאסור חלק
חברו שוב אף שלו לא נאסר דיוכל לחזור באמתלא וז"ב: ועפ"י סברא זו נלפע"ד דאם
כפר מתחלה שלא בא עליה ואח"כ אמר שממנו נתעברה דמסתפק בשו"ת צ"צ אי נאמן
לישא אותה אי חשיב אמתלא שמפני הבושה כפר ונלפע"ד לומר דבאמת נודע מ"ש
בשו"ת נוב"י בישוב קושית הרמב"ן דאמאי ל"ק הטעם דצריכה להמתין ג' חדשים
דשמא מעוברת היא ואסור לישא מעוברת חבירו וכ' דאם הוא עכ"פ ספק בנו שוב חייס
ומפרנס לי' ולפ"ז י"ל דבאמת נודע שי' מקצת הפוסקים דבאם משלישים בב"ד שפר
ההנקה מותרת לינשא ואף רוב הפוסקים חלקו כיון דליכא אב לפרנסו מי ישגיח על
הילד ולפ"ז י"ל דבאם אח"כ הודה בב"ד שהוא בנו ומחויב לפרנסו א"כ שוב אף א"נ
שמשקר כדי לישא אותה מ"מ עכ"פ יכופו אותו הב"ד לשלם שפר הנקה ובתורת אב
ושוב אף אם באמת אנו בנו מ"מ מותרת לינשא לו כיון שיש אב לפרנסו ואף שי"ל א"נ
דאסור לישא אותה שוב יוכל לחזור מחיובו ע"י אמתלא שעני' נתן בה ז"א דכבר כתבתי
דבהודאה שאדם מודה על על נפשו מהני מדין נאמנות וממילא ל"מ אמתלא ושוב כיון
דע"כ נשאר החיוב שוב מותר לישא אותה אף אם משקר באמת ובפרט שבאמת האמתלא
טובה ששיקר בשביל שלא רצה להודות שפא עלי' בנדתה וכמ"ש תוס' בתנבות ד"ט
דדוקא ס' מ"ע א"א להצטרף דאם אמת הדבר היתה טוענת דאין לה גנאי כ"כ כמו בביאת
איסור והא דפ"פ מצרפין ס' אין תחתי' וס' אונס ול"א דהיתה טוענת דיש לומר דגנאי
לה להודות שנבעלה ועיין בשו"ת ח"ס י"ד מה שהאריף בהא דדהע"ה רחץ אחר מימת
הילד כדי שלא להתפרסם שפא על בת שבע ונודע מ"ש בשו"ת בי"א יו"ד סימן א'
דבאיסור דרבנן מהני חזרה אף בלי אמתלא דעכ"פ דיבור הב' משוי לי' לס' ועיין שו"ת
השיב משה שכ' בישוב קושית הרמב"ן דמש"ה ל"ק טעמא דצריכה להמתין ג' חדשים
דשמא היא מעוברת ומעוברת חבירו אסורה דהוי סד"ר וילקולא וא"נ דהוי ס' ספקה ולא
אמרי' בזה ס' דרבנן להקל שוב נשמע כשי' ר"ש הגזן וא"כ בגרושה היתה מותרת

להנשא מיד ומש"ה מןכרח הש"ס לומר הטעם דג' תדשים משום הבקנה עיי"ש ם עכ"פ
נשמע או דאיסור מעונבת הוי בכלל איסור דרבנן אי דנשמע כשי' הר"ש הזקן וא"כ
נודע שי' כמ"פ דהמתירין בגרושה ה"ה דמתירין במזנה דג"כ לא משתעבדי להניק דנהי
דכמ"פ פתבו דזונה גרע מגרושה דשם יש אב לפרנסו אבל הקא אין לו רק האם שתרחם
עליו אבל כמ"פ פתבו דזונה עדיפי משום שתתעבר בזנות וא"כ הקא דליבא חשש רק
שפא נתעבר' בזנות מאחר א"כ ממ"נ א"נ דבאיסור מעונבת לא חמור משאר סד"ר א"כ
עכ"פ ע"י אמתלא יש עכ"פ ספק שפא הוא בנו והוי ס' מעונבת חבירו ולקולא וא"נ
דבזה אזלינן בס' לחומרא דהוי ס' פקו"נ מ"מ נשמע מכח קושית הרמב"ן דהלכה פ"ש
הזקן דגרושה מותרת וה"ה דזונה מותרת ושוב ממ"נ מותר לישא אותה ובפרט דבאמת
כמ"פ מקילין במזנה ואף דאנו אין מתירין רק ובמפקרת כמ"ש ברמ"א ועיי"ש בב"מ
ובצלעות הבית שם מ"מ הקא הוי עכ"פ פאן ס"ס שפא הוא באמת בנו וא"כ כשהוא
עכ"פ ס' בנו ממסמס ליה וצף א"נ שמשקר ובאמת לא בא עלי' וא"כ יודע שאינו בנו
ושוב לא יפרנסו מ"מ הבי"ד יכופו אותו עפ"י הודאתו ושוב פשיה' עם אמו ביחד
והבי"ד יכופו אותו א"כ ליבא חשש איסור ושפא פהסוכרים דזונה לית בי' איסור
דמינקת חבירו ואף שי"ל דא"נ דשייך בזה חשש פק"נ דס"ס אינו מועיל כמ"ש הפרמ"ג
או"ח ס' קע"ג מ"מ הקא ליבא חשש פק"נ וכופין אותו לפרנס' רק שי"ל משום לא פלוג
אבל בזה שוב מהני ס"ס ובפרט דבגרושה שלא התחילה להניק מקיל הב"ח עכ"פ בכבר
ניסת וה"ה דיש להקל בזונה בכבר ניסת והקא י"נ דחשוב כנשאה בשוגג דממ"נ אם ידע
שפא עלי' היתה מותרת לו וא"נ שלא בא עני' ג"כ י"ל דהבעל לא ידע שנתעברה וגם
י"ל דסמכה ארופא שאמר לה שאינה מעונבת דבאיסור מינקת שהיא דרבנן שפיר יש
נאמנות לרופאים וא"כ בניסת בשוגג ל"ת יצא דמצד איסור זונה לכהן יש ס"ס להתיר
דשפא באמת לא נבעלה רק אליו ואי דאינה מתעברת מביאה ראשונה מ"מ שפא פיון
דלבו גם בה שפא כבר השיר בתולים ואם תמצא לומר דנבעלה גם לאחר ס"ס שפא
לכשר נבעלה וכיון דכבר ניסת בשוגג דלא ידע שהיא מעונבת בנדאי מהני ס"ס שלא
להוציאה מבעלה ומצד מינקת חבירו חשוב ג"כ ס"ס שפא הי"ל הוא שלו ושפא בזנות
ל"ש איסור מינקת ואף דלשי' הרמב"ם ז"ל שכתב במעונבת טעם דחפא א"כ במעונבת
גם בזונה יש איסור מ"מ לשיטת השבו"י והנוב"י גם לסברת הרמב"ם היכא דלא יצטרך
אח"כ לגרשה ל"ש חשש דחפא ובפרט דלעגנן חשש זה שהוא חשש רחוק שוב יש
לסמוך אמתלא ובפרט דבכאן ל"ש שאחד"א שפעולם לא אמר שמעונבת מאחר היא
ובשלקמא בי"דע שהיא מעונבת ואמר שאינו מפנו א"כ באותה שעה החזקנו שאסורה עליו
א"כ יש להסתפק אי מהני חזרה ע"י אמתלא זו אבל פאן שבשעה שפייחש החזקנו שהיא
מותרת שלא בא עלי' שום אדם ותיקף אחר שנודע שהיא מעונבת אמרה האמתלא והוא
ג"כ בנודאי דמועיל האמתלא וכעין זו מפניך בתשובת ח"ס ע"כ לדעתי מותר לדור
עמה בלי שום חשש וליתר שאת יתחייב הבעל בתוקף לאחר שתלד יתן את הי"ל למינקת
ובזה יש לצרף שי' כמ"פ דבזונה שלא התחילה להניק מותרת ורק עכ"פ צריכים לכתוב
בפנקס שבאם ימות הבעל בלי זרע אחר תצטרך חליצה וכמו"ש בשו"ת נוב"י ובתשו'
רח"כ ובש"ש דלעגנן חליצה חוששין שפא אינו בנו ומחמת שאנכי מחוסר ספרים בפה

ע"כ הייתי מוכרח לקצר במקום שיש להאריך: ג' דברים עת"ד לפ"ק ד' מנחם אב הק' שמואל ענגיל.

פה מרחק בארדיוב. סימן י"ח.

להרב הה"ג וכו' כש"ת מו"ה משה ליב ר"פ נ"י מוצד"ק ראזוודאב יצ"ו. בדבר שאלתו בשני שותפים בבית וכ"א יושב בדירות מיוחדים א' בצד ימין והשני בצד שמאל לא בחלוקה רק פן התנהגו זה זמן רב וכעת הטילו גורל עם חלוקת הבית ונפל לכ"א חלקו בצד שישב בה השני עד עכשיו וברצון אי שפפל לו לגורל צד השני שהשני עקור דירתו משם והשני חפץ לחזור מחלוקה שפפל לו עפ"י גורל: והנה כת"ה הביא שני הדעות בש"ע סימן קע"ג אי גורל עושה קנן וא"כ יוכל המוחזק לומר קים לי פשיטת הרא"ש והביא משו"ת מהר"י מברונא ומשו"ת שבוי"י שהביאו כמ"פ שפסקו פשיטת הרא"ש הנה באמת יפה הביא דהא קודם החלוקה כל דירה ודירה עומד בחזקת שניהם והני פאילו שניהם מוחזקים בה והני ס' בקנן וקיי"ל דמוקמינן בחמ"ק וגדולה מזו שי' התוס' ב"ב דף ל"ב דאף בסד"ד בקרקע אזלינן בטר חזקת אנשים הראשונים ולא בטר חזקת מי שמוחזק בה עתה ואף דדעת רש"ב"ם דבסד"ד אזלינן בטר חזקת מי שמוחזק בו עתה ורוב הפוסקים הכריעו כשי' הרש"ב"ם ב"ב עכ"פ היכי דעדיין לא החזיק בו הלוקח אף בסד"ד אזלינן בטר חמ"ק דנהי שכ' הפוסקים דבסד"ד ל"מ החזקה דבשביל חזקה לא ישתנה הדין מ"מ עכ"פ לא נוכל להוציא מס' מחזקת אנשים הראשונים כמ"ש האחרונים דנהי דבתרי ותרי אאפ"ל דחזקה מברר הס' דתרי פמאה מ"מ עכ"פ מס' א"א לשנות מפפי שהוחלטנו עד עכשיו א"כ פשיטא הכא דלע"ע לא החזקנו בהחלקים שזכו עפ"י הגורל א"כ מס' א"א להוציא מהשני דעכ"פ עד עכשיו הי' מוחזק עכ"פ בחלק כל דירה ודירה.

וגדולה מזו דעת הפוסקים דגם ס"ס ל"מ נגד חמ"ק וחזקה שמוחזק בו פעת רק נגד חמ"ק לחוד דעת הקצה"ח בס' ר"פ דמהני רוב להוציא והנה כת"ה הביא משו"ת מהרי"א הלוי ח"ב סי' פ"ד והנה באמת מסיק שם דלא יוכל לומר קי"ל משום דהני תפיסה בטעות וגם עפ"י דברי תוס' פתובות דט"ו ובאמת נפלאתי על הג' הנ"ל נהי דמה שתפס אח"כ החפץ הי בטעות עכ"פ קודם הגורל הי' לכ"א חלק בכל חפץ וחפץ ורק ע"י הגורל רוצה ראובן לזכות בהחפץ של הגדול קדמון א"כ יוכל השני לומר קי"ל דגורל אינו עושה קנן והני כל החפצים בחזקת כל השותפים דגם אם לא הי' עוד שמעון מוחזק בהחפץ רק הי' רוצה לחזור מן החלוקה ג"כ הי' יוכל לומר קי"ל ע"כ כל דברי הג' הנ"ל צ"ע ואולי י"ל בדינו של המהרי"א הלוי פינן שהי' ס' שמא נתחלפו החפצים אחר שכ"א נטל לחלקו מה שזכה עפ"י גורל א"כ הני ס"ס לזכות התובע שמא גורל עושה קנן ושמא פבר זכה ראובן בפעולת שלקח הי' באמת של הגדול קדמון וס"ס מהני להוציא ממון לפשיטת רוב הפוס' פנודע משו"ת מהריב"ל ובפרט הכא דנראה דרוב הפוסקי' ס"ל פשיטת הרמב"ם דגורל עושה קנן ורק שהמוחזק יוכל לומר קי"ל אבל עכ"פ היכא שיש ס"ס וס' א' רוב נוטה לזכות התובע שפיר מועיל להוציא כמ"ש תוס' פסחים דף י' דגם בס"ס ברה"י אם רוב נוטה להתיר מהני וה"ה שי"ל דס"ס ורוב מהני להוציא ממון והגם שי"ל דרק לענן ס"ס ברה"י דרק מדרבנן ל"מ ס"ס כמ"ש המבי"ט בקרית ספר מש"ה

רוב וס"ס מהני אף באמת לשיטת כמ"פ גם בממון רוב מהני מה"ת וא"כ רוב וס"ס מהני
ונודע שיטת הבעה"מ ותוי"ש בכתובות דרוב ונתקה מהני להוציא ממון עיי"ש בכתובות
דט"ז ואף שי"ל דלכאורה ענין הס' שמא נחלף קודם החלוקה שיניף לומר כנכ"ה ובנדאי
הם עוד תח"י שמעון משעת החלוקה אף באמת פינו דרק בטעות הוא תח"י ועכ"פ צריף
להחזירו לחזקת השותפות א"כ בכה"ג ל"ש לומר כנכ"ה כמו"ש בתוס' נדה דנ"ח ונחלין
דנ"ח דבשאלה ל"ש לומר כנכ"ה עיי"ש עכ"פ בנדון דה"ג הנ"ל י"ל דחשיב ס"ס ולא
יוכל לטעון קי"ל: נחזור לענין שאלתינו דהכא בנדאי יוכל לומר קי"ל דגורל אינו
עושה פנינו וכינו דעד עכשיו בנדאי הי' לכ"א זכות בכל חדר וחדר והס' שמא הפסיד
חלקו עפ"י הגורל מס' א"א להוציא מחמ"ק נתקה דהשתא ואף שלכאורה י"ל דבשותפין
שחלקו למ"ד י"ב אמרינו דזה חלקו משעה ראשונה ורק דאנו קיי"ל בד"ת א"ב ולכן
אמרי' אחין שחלקו לקוחות ובאמת לשיטת ה"ר"ן רק מס' אמרי' א"ב וא"כ י"ל בשלמא
בס' בקנין שפיר מוקמינו בחזקת המוכר אבל לענין שותפין דא"נ דגורל עושה קנין שלא
יוכל לחזור בו א"כ י"ל הוברר הדבר למפרע שזה חלקו משעה ראשונה, וא"כ מעולם
לא הי' הדבר של חבירו ושוב י"ל פינו דבאמת נראה דרוב הפוסקים ס"ל כשיטת
הרמב"ם רק דרוב ל"מ בממון אף כ"ז היכא שיש בנדאי חמ"ק אבל הכא יש ס' על
חמ"ק דאם אמרי' י"ב לא הי' של חבירו מעולם אף באמת פינו דדעת היש"ש דבד"ת
אמרי' מנדאי א"ב א"כ שוב יש חמ"ק ובפרט שעכ"פ חבירו יושב בה גם עתה וי"ל דגם
נגד נתקה דהשתא ל"מ רוב להוציא א"כ שוב יוכל לטעון קי"ל: ומה שנסתפק כת"ה
מפח הק"ס יפה כ' כת"ה פינו דהקנין הי' שייבררו ע"י גורל והוי כמו קיבלו קנין לחלוק
דל"מ ועיין בחו"מ סימן י"ב ברמ"א ד"אפשיקבל קנין על הפשרה צריף להקנות לו
הממון או החפץ דבלא"ה הוי קנין דברים ובפרט שי"ל דאף אם לא אמרו בפירוש
שמקבל קנין לעשות גורל ורק שקבלו קנין לקיים את אשר דיברו ביניהם והמדובר הי'
להטיל גורל ויש ס' על מה הי' הקנין אם על הגורל או על החלקים מ"מ כמו דקיי"ל יד
בעהש"ט על התחונה ה"ה בעל הקנין על התחונה ואף שמפנין בחו"מ ס' מ"ב היכי
דא"נ יד בעל השטר על התחונה יתבטל כל השטר ל"א הכי מ"מ מפנין שם לענין
קנין דאם י"ל דטעה וסבר שגם זה יועיל שוב אמרינו דלא הקנה באופן המועיל וה"ה
הכא די"ל דסבר שקנין על הגורל מהני ואף שהי' מקום לומר דעכ"פ הוי ס"ס לזכות
התובע דשמא הי' קנין על גוף החלוקה ושמא גורל עושה קנין ולמ"ש מהרי"א הלוי שם
דרוב הפוסקים ס"ל כשיטת הרמב"ם דגורל עושה קנין והוי ס"ס ורוב וי"ל דמועיל
להוציא אף באמת הי' מדובר בפירוש דהקנין הוא לעשות גורל ובנדאי הוי קנין דברים
ובפרט אף א"נ דהקנה לו בק"ס את החלק שייזכה עפ"י גורל הלא אאפ"ל דנגמר הקנין
מעכשיו דהא י"ל אין ברירה דאף שזכה עכשיו בגורל חלק זה מ"מ שמא מקודם הי'
ראוי ליפול לחלקו חלק השני ואף שי"ל דעכ"פ נקנה לו עכשיו דבכה"ג שאפשר לחלוק
מפאן ולהבא ל"צ לבוא לברירה פנדע מדברי הרשב"א והרא"ש גבי כל המתלקט ועיין
שא"ר סי' צ"ג וקצוה"ח סימן ס"א אף בק"ס אא"ל דחל מפאן ולהבא דהדר סודר למארי'
וכמ"ש בתוס' יבמות דצ"ג וכתובות דפ"ב וקידושין דס"ג ורק כל ק"ס חל לאלתר דאין
צ"ל מעכשיו ולמ"ד מעכשיו שיורא הוי צ"ל ע"מ פמעכשיו והכא על למפרע שיניף לומר
אין ברירה: ע"כ גם מצד הק"ס אין לזכות התובע בקיצור הדבר אין להכריח שמעון

להוציא א"ע מהבית נרק עכ"פ מעתה פל הדירות הם בְּחִזְקַת שְׁנִיָּהֶם וְיִדּוּנוּ ע"פ שְׁמָאִים כְּמָה שְׁנָה כ"א מֵהַדִּירוֹת עכ"ז יַעַן שֶׁנִּרְאָה שְׁיִטוֹת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּגוֹרְל עוֹשֶׂה קִנְיָן נְהִי דְצַד הַשְּׁנִי יוֹכַל לומר קי"ל עכ"ז מֵהֶרְאוּי לְפָשֶׁר נֶרְק שֶׁהַפָּשֶׁר יֵהִי נוֹטֵה יוֹתֵר לְזִכּוֹת צַד הַתּוֹבֵעַ שְׁזָכָה עפ"י הַגּוֹרְל כְּנִלְע"ד בְּרוּר בִּס"ד לְדִינָא וְהֶרְבֵּה יֵשׁ לְדַבֵּר בְּזֶה: בַּעַה"ח יוֹם ו' עש"ק תבא תרס"ו פה ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן י"ט.

לְהַרְבֵּה הַה"ג מו"ה חיים נ"י מוצד"ק לְאַנְצָק. בְּדַבָּר שְׁאֵלְתוּ בְּמָה שְׁשִׁכִּיחַ פְּעַת שְׁהַבְהָמוֹת אִין יְכוּלִין לְעַמּוֹד עַל רְגְלֵיהֶם מִחֶמֶת יוֹבֵשׁ שְׁבַעֲצָמוֹת הַרְגְלִים וּמִחֶמֶת שְׁשִׁכִּיחַ שְׁהַעֲרֵלִים מְנַסִּים אוֹתָם אִם יוֹכְלוּ לְעַמּוֹד וּשְׁכִיחַ שְׁנוֹפְלִים עַל רְגְלֵיהֶם וּא"כ יֵשׁ לְחֹוֹשׁ אֶף שְׁאִין לְהֶם שׁוּם רִיעוּתָא וְשׁוּם שְׁבָר בְּרְגְלֵי מ"מ יֵשׁ חֲשַׁשׁ עכ"פ עַל נְפִילָה פְּחוֹת מִי"ט וּא"כ לְשִׁי הַתְּבוּשׁ וְהַדְּג"מ בְּסִי ל"ב בַּא"י לְהֶלְוֵה וְהִי נְפִילָה אֶף בְּפְחוֹת מִי טְפָחִי עכ"פ צָרִיף בְּדִיקַת חוּט הַשְּׁדָרָה וְעוֹד יֵשׁ לְחֹוֹשׁ דְּעִיָּקָר הַטַּעַם דְּבְּפְחוֹת מִי טְפָחִים לִיפָא חֲשַׁשׁ רִיָּסוּק מְשׁוּם דְּחִי נוֹשָׂא אֶת עֲצָמוֹ וְהָכָא דַּע"פ הַבְּהָמוֹת הֵם חוֹלִים וּל"ש נוֹשָׂא אֶת עֲצָמוֹ א"כ אֶף בְּפְחוֹת מִי טְפָחִים יֵשׁ חֲשַׁשׁ רִיָּסוּק זֶה תוֹרָף שְׁאֵלְתוּ: הִנֵּה בְּדִין הֶרְאוּשׁוֹן בְּבִהְמָה שְׁגוֹרְרַת רְגְלֵיהֶם וְנוֹדַע שְׁנִפְלָה אֶף בְּפְחוֹת מִי"ט חוֹשְׁשִׁין לְשִׁיטַת הַתְּבוּשׁ וְהַדְּג"מ בְּאַמַּת שָׁם בַּתְּבוּשׁ מְפֹרָשׁ דָּאָם ה' לָהּ כָּאֵב בְּרְגְלִים וְע"י זֶה נְפִילָה מִחֶמֶת שְׁלֵא הִי לָהּ פַּח לְעַמּוֹד אֲזַל כ"פ לִיפָא חֲשַׁשׁ פְּסִיקַת חוּט הַשְּׁדָרָה וְדוֹקָא אִם לֹא נוֹדַע שְׁיֵשׁ לָהּ כָּאֵב בְּרְגְלִים וְאִפ"ה אִין יְכוּלָה לִילָף נְהִי דִיֵּשׁ לְתַלּוֹת בְּשִׁיגְרוּנָא מ"מ אִם נְפִילָה עכ"פ אֶף בְּפְחוֹת מִי טְפָחִים יֵשׁ לְתַלּוֹת בּוֹ כְּמוֹ בְּשִׁיגְרוּנָא וְהִי צַד הַהִיָּתֵר וְהַאִסוּר שְׁוִין וְשׁוֹב צָרִיף לְבִדּוּק בְּחוּט הַשְּׁדָרָה אֲבָל אִם נוֹדַע שְׁיֵשׁ לָהּ כָּאֵב בְּרְגְלִים א"כ מַה שֶׁא"י לִילָף זֶה אִינוֹ רִיעוּתָא דְּהָא נוֹדַע שְׁיֵשׁ לָהּ מִיחֹוֹשׁ בְּרְגְלָהּ, א"כ לֹא נִשְׂאָר רַק רִיעוּתָא דְּנְפִילָה וְשׁוֹב בְּפְחוֹת מִי"ט לִיפָא אֶף חֲשַׁשׁ פְּסִיקַת הַחוּט וְאֶף בְּאַפְשָׁר לְבָרֵר א"צ לְבִדּוּק חוּט הַשְּׁדָרָה א"כ פְּעַת שְׁנִתְרַבָּה הַחוּלְאֵת בְּרְגְלִים וְהַרְוֹפָאִים אוֹמְרִים כִּי מִחֶמֶת הִיּוֹבֵשׁ שְׁבַעֲצָמוֹת מְזֵה נִתְהַוָּה וְע"ז יֵשׁ נְאֻמָּנוֹת לְרוֹפְאִים כְּמ"ש הַח"ס דְּבִכְלָלוֹת הָעוֹלָם יְכוּלִין לִידַע דְּזֶה הַתְּרוּפָה מוֹעִיל לְחוּלֵי אֲבָל עַל גּוֹף פְּרָטִי י"ל דְּלֹא מְקַבֵּל סְמָא וְעכ"פ בְּמִקּוּם רַגְלֵי דִיֵּשׁ נְאֻמָּנוֹת לְרוֹפְאִים כְּמ"ש הַרְדָּב"ז וְעִיִּין שׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה ס' ע"ז עכ"פ פִּינּוֹן שְׁיַדְעִינּוּ סִיבַת הַחוּלֵי שְׁבְרָגְלִים שׁוֹב לִיפָא רַק רִיעוּתָא דְּנְפִילָה וְהִי נְפִילָה מִעֲצָמָה בְּפְחוֹת מִי"ט דְּלִיפָא בְּזֵה חֲשַׁשׁ פְּסִיקַת הַחוּט וּבְפֶרֶט דְּבְּאַמַּת כְּתַב הַנּוּ"ב דְּהַסוּמָף עַל הַשְּׁ"ף לֹא הֶפְסִיד וְעִיִּין בֵּית אֲפָרִים יו"ד ס' נ"ח עכ"פ אוֹתָן הַבְּהָמוֹת שְׁלֵא נוֹדַע שְׁנִפְלָה פְּשִׁיטָא דְּאִין לְחֹוֹשׁ לְפְסִיקַת הַחוּט: וּבְעִיָּקָר סְבַרְת הַתְּבוּשׁ דְּנְהִי דְּתוֹלִין בְּשִׁיגְרוּנָא מ"מ אִם נְפִילָה עכ"פ בְּפְחוֹת מִי"ט נְהִי דְּזֵה ל"ח רִיעוּתָא גְּמוּרָה לְחֹוֹשׁ לָהּ אִפִּי נְפִילָה אֲבָל עכ"פ פִּינּוֹן שְׁגוֹרְרַת רְגְלֵי וְזֵה עֲלוּל לְעֲשׂוֹת פְּסִיקַת הַחוּט נְהִי דִיּוֹתֵר יֵשׁ לְתַלּוֹת בְּשִׁיגְרוּנָא אֲבָל עכ"פ כְּשִׁישׁ עוֹד רִיעוּתָא חוֹשְׁשִׁין וְעִיִּין בְּב"ט שְׁכ' דִּי"ל דְּנְהִי דְּבִיה"ר אִין בּוֹ מְשׁוּם רִיָּסוּק אִיבְרִים מ"מ אִם עכ"פ חָשׁוּב בְּגָדָר מִיעוּט שְׁיִוְכַל עִי"ז לְהִיּוֹת רִיָּסוּק בְּאִיבְרֵיהֶם לְכָף אִם בּוֹדְקִין אִתְּכֻם וּמוֹצָאִין קֶצֶת רִיעוּתָא דְּרִיָּסוּק אֶף דָּאָם הִיָּתָה מְקוֹדֵם הַפְּרִיסָה ע"ג קַרְקַע וְלֹא הִי לְנוֹ חֲשַׁשׁ עַל רִיָּסוּק לֹא הִיָּינוּ מְשִׁיחִין עַל רִיעוּתָא זֶה אֲבָל עכ"פ פִּינּוֹן שְׁהִיו לְנוֹ בְּלֹא ה"ה חֲשַׁשׁ רִיָּסוּק אִם מוֹצָאִין אִתְּכֻם אֶף קֶצֶת רִיעוּתָא שׁוֹב מְטְרִיפִין דְּנִתְגַלְגַּל דְּהַלִּידָה שֶׁהִי בְּקִישׁוּי גְּרָמָה הַרִיעוּתָא וְעִי"ז הוּא הַרִיָּסוּק וְכַעֲיִן זֶה מְצִינוּ בְּדַבְרֵי הַשְּׁ"ף ס' ל"ו בְּנִקְרַע הַקְּרוּם מִחֶמֶת

הנפיחה אע"פ דתולין בחנוק הנפיחה מ"מ אם יש שם סמוך לזה המקום יוכש קצת אף דאינו נכרך בצפורן מ"מ תולין דהקברע הוא מחמת היוכש וטרופה וכעין זה מצינו דמראה אדומה נגד מפה בדופן טריפה וה"ט דנהי דאדומה פשיטה מדר"נ מ"מ אם יש מפה בדופן פנגדה תולין דהמראה הוא מחמת הפאה ושוב לח' שרצים מדמינן נה.

עי' בלב"ש וכעין זה מצינו בקא דתולין במישמוש יד הטבח ואפ"ה כ' הש"ך דבאקפו ולא אדמו ג"כ פשר והתבו"ש כתב דעכ"פ אם אפשר לתלות במה תלינן והמהרי"ט העיר כסי' ל"ז דא"נ באקפו ולא אדמו טריפה א"כ אמאי נתלה במישמוש יד הטבח נימא פל היכא דאיכא לברורי מבררין ובאמת השואל ברשב"א נסתפק דגם בהלכה דא"צ לבדוק אם נתרסקו איברים אפ"ה י"ל דאם רואין שינוי באיברים אסור והרשב"א פתב דהלכה הוי פלא נפלה כלל ושוב אין חשש אף אם רואין ריעותא: ובאמת סברת השואל י"ל דהוי בהלכה שכיח להיתר ונהי דאם יראו שינוי יטרפו מ"מ אחזוקי ריעותא לא מחזקינן וכמ"ש הש"ך דבנפלה לאור וקודם ששלקן אין רואין שינוי מראה אף דאם אחר ששלקן והי' שינוי מראה וטרופה מ"מ אין צריך לחוש לזה דאחזוקי איסורא לא מחזקינן ועיין טו"ז יו"ד סי' קפ"ח מה שדחה דברי הב"ח שהחמיר שלא לטהר מראהטהורה עד אחר שיתייבש וטו"ז דחה ג"כ מראה זו.

א"כ השואל הנ"ל שברשב"א ס"ל דהלכה אין בירור שלא נתרסק אף מסלק הריעותא דנפילה וא"צ לחוש שמא נתרסק אבל אם רואין ריעותא חוששין והרשב"א פליג דאם הלכה הוי בירור שאינו פועל ריפוק א"כ אם אין ריעותא גמורה אין חוששין ובאמת בפמ"ג סי' נ"ב נסתפק דאף בנפלה לאור ולא שיהי שיעור חימור נהי דאין חוששין מ"מ אם רואין שינוי מראה אף דבלא נפלה לאור אין חשש בשינוי מראה מ"מ אם נפלה אף דלא שיהי שיעור חימור אפ"ה בראין שינוי מראה טרפה: ובאמת מדברי הטו"ז שהקשה אהא דמפרש במסבר דבעוף ביייתי שיש במינו מדברי תולין להקל והטו"ז הוקשה דממ"נ בלא נודע שנפלה א"ח אף אם רואין שינוי מראה ובנודע שנפלה שוב מעכב הבדיקה וא"כ אף שיש לתלות במינו מדברי עכ"פ הוי פלא נבדקה ולדברי הפרמ"ג משפחת שנפלה ולא שהתה שיעור חימור דאז בליכא שינוי מראה פשר וגם בלא נבדק פשר ואם רואין שינוי מראה מטריפין וא"כ בינש במינו מדברי יש לתלות וע"כ דבכה"ג גם בראין שינוי אין חוששין.

ובאמת עוד מצינו כזה בהרגישה ובדקה ומצאה מראה טהורה וגם מראה טמאה פחות מכגריס דהג"ש מתיר דתולין הרגשה במראה טהורה ופחות מכגריס במאכלות והח"ד והח"ס מחמירין נהי דההרגשה לחוד תולין במראה טהורה מ"מ אם יש ג"כ דם פחות מכגריס נהי שאפשר לתלות במאכלות מ"מ אמרינן דההרגשה מגלה שהדם פחות מכגריס הוא מחמת ההרגשה ה"ה הכא נהי דנפילה פחות מ"ט אין חוששין מ"מ אם גוררת רגליו ואח"כ נודע שנפלה חוששין וא"ש שיטת התבו"ש אבל עכ"פ הכא נודע דיש להם פאב רגלים אז גם בנפלה בפחות מ"ט א"ח ובפרט דהנו"ב סומך א"ע על שיטת הש"ך ובפרט בלא נודע שנפלה ליכא חשש: ובדבר חשש השני דבבהמה חולנית יש לחוש אף בפחות מ"ט כמו שהעיר בזה הג' מפרעזאן ז"ל דבחולה ל"ש חיי נושא את עצמו הנה באמת י"ל דג"כ יש לחלק דדוקא בחולאת שיש לבהמה על כל הגוף אז

יש לה פּוֹד בְּכָל אֵיבָרֶיהָ וּא"כ ל"ש חַי נוֹשֵׂא אֶת עֲצָמוֹ אַבְל אִם יֵשׁ לָהּ רַק חוֹלָאֵת בְּרַגְלָיו אִז ל"ח פְּחוּלֵי בְּכָל הַגּוּף וְשִׁינָהּ שְׁפִיר הַסְּבָרָא דְאַמְדָּא אֲנַפְשָׁי וּבְפֶרֶט דְּלָרוּב שְׁיִטַּת הַפּוֹסְקִים גַּם נְפִילָה ל"ח רַק סְפֵק טְרַיְפָה א"כ שׁוֹב עַכ"פ בְּלֹא נֹדַע שְׁנִפְלָה בְּנוֹדָא א"צ לְחוּשׁ וְהוּא בְּכָלֵל אַחְזוּקֵי רִיעוּתָא לָא מְחֻזְקִינּוּ.

וּמָה שְׁהַעִיר כַּת"ה דְּעֵנָן נְפִילָה הוּא רַק טְרַיְפַת ס' א"כ גַּם ס"ס לֹא יוֹעִיל עַפ"י מ"ש הַה"מ דְּבִדִּיקַת חֲמִיץ אַף ס"ס ל"מ לְפִי שְׁעִיקָרוּ נִתְקַן עַל הַס' בְּאַמַּת סְבָרְתוֹ מְפֹרָשׁ גַּם בַּכ"מ פ"ו מֵהַל' מְעַשֵּׂר דְּלַעֲנָן דְּמֵאֵי גַם ס"ס לֹא מְהַנִּי אִךְ בְּאַמַּת ל"ד דְּבִשְׁלָמָא בְּבִדִּיקַת חֲמִיץ דְּאַחַר הַבִּיטוּל הוּא רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבָּנָן וּא"כ הָיוּ לָנוּ לֹמַר ס' דְּרַבָּנָן לְהַקֵּל וְכִינּוּ דְּחֻזְנָן דְּבַס' אֶחָד מִחֲמִירֵין ה"ה דְּגַם ס"ס ל"מ דַּעַכ"פ לֹא מְיַקְרֵי בְּדוּק וְכֵן גַּבֵּי דְּמֵאֵי דְּבְּאַמַּת הִי לְסַמְּוָה עַל רֹב עַמֵּי הָאָרֶץ מְעַשְׂרִין וּל"ש סְמוּוָה מְיַעוּט לְחֻזְקָה דְּאַחְזוּקֵי בְּרַשִׁיעֵי לֹא מְחֻזְקִינּוּ כַּמ"ש הַתּוֹס' בְּכוֹרוֹת ד"כ וְכִינּוּ דְּמִחֲמִירֵין לְחוּשׁ לְמְיַעוּט אַף ס"ס ל"מ וְכַמ"ש תּוֹס' בְּפִסְחִים דָּף י' דְּמָה"ט ס"ס בְּרַה"י טָמֵא דְּמַצֵּד הַסְּבָרָא הִי לָנוּ לְטַהֵר גַּם בַּס' אֶחָד מִשׁוּם דִּישׁ חֻזְקַת טְהָרָה וְכִינּוּ דְּגִילְתָּה הַתּוֹרָה דַּל"מ חֻזְקָה לְהִיתָר ה"ה דְּגַם ס"ס ל"מ אַבְל הֵכָא בְּנִפְלָה דְּאִז שׁוֹרַת הַדִּין לִילָף לְהַחְמִיר בִּינּוּ דַּעַכ"פ יֵשׁ סְפֵק שְׁמָא נִתְרַסְקוּ אֵיבָרִים מִחֻזְקַת הַנְּפִילָה א"כ זֶה הוּא הַלַּל"מ דְּנִפְלָה מְשׁוּנֵי ס' אִי נִתְרַסְקוּ אֵיבָרִים וְשׁוֹב ס' צְרִיף לְהִיּוֹת לְחוּמְרָא דְּבַנּוּלֵד רִיעוּתָא ל"מ חֻזְקָה לְהִיתָר וְשׁוֹב אִם יֵשׁ ס"ס מְוִתָּר דְּגִזָּה"כ דְּבַמִּידֵי דְּלִיכָא חֻזְקָה לְהִיתָר אִז ס' אֶחָד אֲסוּר וּבַס"ס מְוִתָּר א"כ הַדְּבָר בְּרוּר וּפְשׁוּט דַּעַכ"פ בְּאוֹתָן הַבְּהֵמוֹת שְׁלֹא נֹדַע שְׁנִפְלוּ פְּשִׁיטָא דִּישׁ לְהִתִּיר כְּנֹלְפַע"ד בְּרוּר בַּס"ד גַּם לְעֵנָן וְנוֹסְחוֹת מְצִינּוּ דְּגַם לְמ"ד נוֹסַת ד"ת אַפ"ה רַק טוֹמְאָת ס' הוּא כַּמ"ש רַשִׁי דְּהַל"מ הוּא לְהַחְזוּקָה בְּטוֹמְאָת ס' וּאֲפִי"ה שְׁיִטַּת הָרִי"ף וְהַרְמַב"ם ז"ל דְּגַם לְמ"ד נוֹסַת ד"ת אַפ"ה מְהַנִּי כְּשֶׁעָבְרוּ יָמִים שְׁתוּכַל לְסַפּוֹר וּלְטַבּוֹל מִטַּעַם ס"ס וְחֻזְנָן אַף דְּכָל עֵיקָר נוֹסַת הוּא עַל הַס' אַפ"ה בִּינּוּ דְּבִימֵי נוֹסַת לִיכָא חֻזְקָה לְהִיתָר כַּמ"ש הַבִּי"מ א"כ שׁוֹרַת הַדִּין דַּס' אֶחָד יְהִי אֲסוּר וּבַס"ס מְוִתָּר וְה"ה הֵכָא פְּנ"ל: וּמַדִּי עֲמַדֵי בְּזָה עֲלָה בְּדַעֲתֵי בְּהָא דְּנִרְאָה דְּטְרַיְפַת נְפוּלָה הוּא מַס' א"כ קָשָׁה לְשִׁיטַת הַר"מ ז"ל דַּס"ל ס' ד"ת מַה"ת לְקוּלָא א"כ אֲמֵאֵי אֶסְרָה הַתּוֹרָה נְפִילָה הָא ס' מַה"ת לְקוּלָא וּבַסְפָּר בְּרוּף טַעַם פְּתַב דְּבַנּוּלֵד רִיעוּתָא מַחֲמִירֵין דְּאַמְרִינּוּ מְחֻזְקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר וּמַש"ה מְחֻזְקִין בַּס' נְפִילָה אַבְל עַכ"פ מְוִתָּר לְשׁוֹחֲטוֹ בִּיּו"ט דְּלַעֲנָיִן שְׁחִיטָה בִּיּו"ט ל"ש לֹמַר מְחֻזְקִינּוּ מְאִיסוּר לְאִיסוּר דְּאַדְרָבָה הִי לוֹ חֻזְקָה דִּיהֵי' מְוִתָּר לְשׁוֹחֲטוֹ בִּיּו"ט עֵי"ש: וּבְאַמַּת סְבָרְתוֹ נְכוּנָה דְּהַרְמַב"ם ז"ל דְּבַנּוּדָאֵי ס"ל הַסְּבָרָה דְּמְחֻזְקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר דְּנֹדַע מ"ש הַש"ש בְּיָשׁוּב קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' דְּמַהֲכֵי יְלַפִּינּוּ דְּבַס' טוֹמְאָה בְּרַה"י ל"מ חֻזְקָה וּבְרַה"ר טְהוּר אַף בְּלִי חֻזְקָה מַמ"נ אִי יֵשׁ חֻזְקָה בְּסוּטָה א"כ לֹא נִשְׁמַע דְּבְּרַה"ר טְהוּר אַף בְּלִי חֻזְקָה וְאִי לִיכָא חֻזְקָה א"כ לֹא נִשְׁמַע דְּבְּרַה"י ל"מ חֻזְקָה וְתִרְצָן דְּגַבֵּי הַבַּעַל יֵשׁ חֻזְקָה וּלְגַבֵּי בּוֹעֵל לִיכָא חֻזְקָה וְא"כ נִשְׁמַע ס"ט בְּרַה"ר מְבּוֹעֵל וּס"ט בְּרַה"י מְבּוֹעֵל עֵי"ש אִךְ מְדַאמְרִינּוּ דְּבַבּוֹעֵל לִיכָא חֻזְקָה צ"ל מִשׁוּם דְּמְחֻזְקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר וְהִנֵּה נֹדַע שִׁי' רַשִׁי"י יְבָמוֹת דַּכ"ה דְּלָרְבֵי סְגִי עֵי"כ אַף לְבַעַל וּלְשִׁיטַת רִי"ף וְהַר"מ ז"ל הוּא רַק לְבּוֹעֵל וְע"כ צ"ל דַּס"ל דַּעִי"כ ל"ח רַק בְּגִדָּר שְׂכִיחַ לְאִיסוּר וּל"מ נִגְדַת חֻזְקַת הִיתָר רַק לְבּוֹעֵל דְּלִיכָא חֻזְקָה מְהַנִּי עֵי"כ וְנִשְׁמַע דְּהַר"מ ז"ל דְּמַחְלֵק לְעֵנָיִן עֵי"כ בֵּין בַּעַל לְבּוֹעֵל נִשְׁמַע דַּס"ל דְּבַבּוֹעֵל לִיכָא חֻזְקַת הִיתָר וּמַהֲטַעַם מִשׁוּם דְּמְחֻזְקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר וּמַש"ה שְׁפִיר חוֹשְׁשִׁין לַס'

רְסוּק מֵה"ת בְּנִפְלָה מְשׁוּם דְּמַחְזִיקִין מְאִיסוֹר לְאִיסוֹר אֶף בְּאַמַּת מֵה שְׁחִיזָה הַב"ט דְּבִנּוּלָד ס' רְסוּק מוֹתֵר לְשׁוֹחֲטוֹ בִּיּו"ט דְּבִזְהָה ל"ש מַחְזִיקִין מְאִיסוֹר לְאִיסוֹר דְּעַד עֵתָה הִי לֹו חֲזָקָת שְׁמוֹתֵר לְשׁוֹחֲטוֹ בִּיּו"ט: הִנֵּה בְּאַמַּת עֵיקָר הֵיִתֵר שְׁחִיטָה בִּיּו"ט הוּא רַק מְשׁוּם דְּאֶף אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבָדוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם וּא"כ אֶמְרָה תוֹרָה דְּמִיֵּי דְרָאוּי לְאֹכְלוֹ מוֹתֵר לְעֵשׂוֹתוֹ בִּיּו"ט אֲבָל אִם מְבַשֵּׁל דְּבַר אִיסוֹר אֶף אִם דְּעֵתוֹ לְאֹכְלוֹ בְּאִיסוֹר אֶפ"ה לְמֵאֵן דַּל"ל מִתּוֹךְ חֲזִיב דַּע"כ"פ ל"ח או"נ וְרַק בְּאִיסוֹר דְּרַבְּנָן פְּתַב הַפְּרַמ"ג דְּאִם דְּעֵתוֹ לְאֹכְלוֹ בְּאִיסוֹר חֲשִׁיב או"נ וְעֵינֵן בַּס' שֶׁא"ר וּבַס' ב"ט בְּסוּגְיָא דְּמִתּוֹךְ וּא"כ פִּינּוֹן דַּבְּס' נִפְיֵלָה אִיסוֹר לְאֹכְלוֹ מֵה"ת עַכ"פ מְשׁוּם מַחְזִיקִין מְאִיסוֹר לְאִיסוֹר א"כ פִּינּוֹן דַּמְה"ת אִיסוֹר בְּאַכִּילָה וְשׁוֹב לֹא יוֹכֵל לְאֹכְלוֹ וְנִהֵי דְיוֹכֵל לְהִיּוֹת שְׁקָמִי שְׁמִי גְלִי שְׁהוּא פֶּשֶׁר אֶפ"ה פִּינּוֹן דַּע"כ"פ מֵה"ת אִיסוֹר שׁוֹב ל"ח אֹנְכֵל נֶפֶשׁ וְנוֹדַע מ"ש בְּשׁוֹ"ת הֶר"ן הוֹבָא בַּב"י סִי' רַכ"ה דְּאִם נָדַר שְׁלֹא יִהְיֶה שֶׁבֶת בְּעִיר אֲזִי בַּבֵּה"ש"מ לְמַ"ד ס' ד"ת לְחוּמְרָא מֵה"ת א"כ עַכ"פ חֲשׁוֹב חֵל הַנְּדָר מַס' מֵה"ת וְשׁוֹב יוֹכֵל לְהִתִּיר אֶת הַנְּדָר וְעֵינֵן בַּש"ש א"כ גַּם הֶקָא פִּינּוֹן דְּהֶאֱכִילָה אִיסוֹר מֵה"ת שׁוֹב ל"ח או"נ וְשׁוֹב הֶדְרָא הַתְּמִי' עַל הַר"מ זִיל וְהַנְּכֹוֹן דְּנִפְיֵלָה חֲשִׁיב רֹוֹב לְאִיסוֹר וּבְרֹוֹב לְאִיסוֹר גַּם הַר"מ ז"ל לְמוֹדָה כַּמ"ש הַב"ט שְׁם בְּשֵׁם הַלְבוּשׁ וְכֹן כ' הַפְּמ"ג שְׁם דְּחֲשִׁיב רֹוֹב לְאִיסוֹר וּא"ש הַפֵּל בַּס"ד וְעֵינֵן ש"ף סִימָן נ"ז דַּבְּס' טְרַפָּה אִם תְּפַס הַפְּהֵן הַמִּתְּנוּת אִין מוֹצִיאִין וְהַעִיר הַפְּרַמ"ג דְּהָא מְקַרָא דְּמֵאֵת זׁוֹבְחֵי הַזְּבַח מִיַּמְעַט בְּאִינוֹ רָאוּי לְאַכִּילָה א"כ עַכ"פ בְּאִינוֹ רָאוּי לְאַכִּילָה מֵה"ת מַחְמַת ס' לְשִׁיטַת הַסּוֹבְרִים ס' ד"ת לְחוּמְרָא א"כ יִנְפֹּטֵר וְנוֹדַי מִמִּתְּנוּת דַּל"ח רָאוּי לְאַכִּילָה וְעֵינֵן בַּפְּרַמ"ג שְׁם מֵה שְׁהַעִיר מֵהָא דַּס' טְרַפָּה חֲזִיב בְּכִיסוּי עַכ"פ י"ל דְּמִיֵּי דְאִיסוֹר מֵה"ת בְּאַכִּילָה מַחְמַת ס' שׁוֹב ל"ח בְּכָלֵל הוּא לְבָדוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם וְצ"ע בְּזָה: בַּאֲעֵה"ח יוֹם ה' נֶשֶׂא עָרֵב שְׁבוּעוֹת תַּרְס"ה לַפ"ק פַּק"ק רַאדְמִישְׁלֵא.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן כ' לְכַבּוֹד מַחוּ' הַה"ג חו"פ בַּנְּש"ק מו"ה יַעֲקֹב פְּרַעֲנָקִיל שְׁלִיט"א תְּאוּמִים אַבְד"ק פַּאדְגוֹרְזַע יַע"א.

בְּדַבְּרֵי הַשְּׂאֵלָה בְּאַחַד שְׁשִׁיזָה אֲשֶׁה וּכְבָר קָבַע זְמַן לְנִישׁוּאִין וְלֹא קִיָּים פּו"ר וְכַעַת נִפְלָה לְפָנָיו זְקוּקָה וְהִיא חִיָּה ג' חֲדָשִׁים וּא"א לְחַלּוֹץ בְּתוֹךְ ג' חֲדָשִׁים אִי מוֹתֵר לְיִשְׂא קוֹדֵם שְׁיַחְלוֹץ: וְכַת"ה הִבִּיא הַדִּין הַמְּפֹרָשׁ בְּסִימָן קנ"ט דְּאִם נִפְלָה לְיִבּוּם אִיסוֹר לְיִשְׂא קוֹדֵם שְׁיַחְלוֹץ וְהַפְּנוּנָה כַּפְּשׁוּטָה דְּזִיקָה חֲשׁוֹב כַּכְּנִסָּה וְאִם יִשְׂא קוֹדֵם שְׁיַחְלוֹץ יַעֲבֹר אַחְדָּר"ג וְרַק אִם פְּבָר שְׁיַזָּד וְחָל חוֹם הַקְּהִילוֹת נִפְקָעָה הַזִּיקָה וּבְשׁו"ת הַרִי"מ כ' דְּאֶדְרָבָה לְשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּבַמְקוֹם יִבּוּם ל"ש חֲדָר"ג מְשׁוּם דְּבַמְקוֹם מְצֻנָה לֹא גָזַר ר"ג א"כ שׁוֹב אִיסוֹר לְיִשְׂא פִּינּוֹן דְּאִם"כ יַצְטָרֵף לְדַחּוֹת חֲדָר"ג מְשׁוּם מְצֻנַת יִבּוּם וְאִיסוֹר לְגָרוֹם דִּיחּוּי וּכְשִׁיטַת הַרְז"ה דְּאִיסוֹר לְמוֹל הִיכִי דִּיצְטָרֵף, אַח"כ לְדַחּוֹת שֶׁבֶת בְּשֶׁבִיל פַּק"נ וּבִתְשׁוּבָה הֶאֱרַכְתִּי דַּלְפִּמ"ש בְּשׁו"ת עַט"ח דַּכ"ז אִם נִימָא דְשֶׁבֶת דִּיחּוּי אֲצֵל פַּק"נ אֲבָל לְמַ"ד שֶׁבֶת הוֹתֵרָה מוֹתֵר לְגָרוֹם וּבְזָה מִיּוֹשֵׁב קו' הַמְּנ"ח בְּהָא דְּהַקְּשָׁה בְּתוֹס' פְּסָחִים דָּף נ"ט דְּפְשִׁיטָא דְּתַמִּיד קוֹדֵם מְשׁוּם תְּדִיר וְתִירְצוֹ דְּהו"א דְּפָסַח יִהִי קוֹדֵם מְשׁוּם עֲשֶׂה דְּהַשְׁלָמָה וְקָשָׁה דַּלְע"ע מוֹתֵר לְהַקְרִיב תְּמִיד מְשׁוּם דְּתְדִיר קוֹדֵם וְאִם"כ יְדַחָה עֲשֶׂה דְּפָסַח שִׁיב"כ לְעֵשֶׂה דְּהַשְׁלָמָה וּלְשִׁי הַרְמַב"ן מוֹתֵר לְגָרוֹם דִּיחּוּי וּבְאַמַּת לַפְּמ"ש בְּנוֹב"י או"ת סִי' ל"ה דְּבְאִיסוֹר תְּמִידִי אֶף בְּשׁוּא"ת אִינוֹ נִדְחָה מִפְּנֵי כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת א"כ י"ל דְּנִהֵי דְמוֹתֵר לְגָרוֹם דִּיחּוּי דְּנוֹקָא בְּמַקְרָה אֲבָל הֶקָא דְּבַכָּל עַר"פ יַצְטָרֵף לְדַחּוֹת עֲשֶׂה דְּהַשְׁלָמָה בַּכַּה"ג י"ל דְּאִיסוֹר לְגָרוֹם

ובכפרט לשיטת העט"ח רק בשבת דהוי הותרה אצל פק"נ לשי' הר"ב ד וְהַרְמַב"ן מותר לגרום אבל הקא דרב מצד דחיות חמור לקל קאיתנו עלה וזה הוי רק דחיוי וּשְׁפִיר אָסוּר לגרום דחיוי וז"ב עכ"פ הקא לשיטת הסוברים דבמקום יבום לא שייך חדר"ג ע"כ אין לומר דהוא מטעם עדל"ת חז"ל דא"כ בביאה שני' יתסר דבמידי שהוא מטעם דחיוי ל"א פינון שפנסה נעשית פאשתו לכל דבר וכמ"כ בתוס' יבמות דף כ' וכמפנרש בש"ס גזירה ביאה ראשונה ואם נימא דחדר"ג הוי ד"ת א"כ יתסר גם ביאה ראשונה אטו ביאה שני' וגם פינון שחדר"ג נתקן לטובת האשה משום קטטה א"כ ליש בזה עדל"ת דבשביל מצוה דידי' אין להפסיד זכות חבירו כמ"ש הפוסקים דמזון חבירו אסור אף במקום פק"נ א"כ ע"כ דהטעם דר"ג לא גזר פלל במקום מצוה והוי הותרה ממש ושוב שפיר מותר לגרום ואזדא דברי הר"מ ובכפרט לדידן דאין מייבמין וכת"ה העיר דכמו באם הגדול נשוי ויש קטן דמחויב הקטן לחלוץ כדי שלא יה' חשש חליצה פסולה א"כ אף דכבר שידך מקודם נימא דאסור לישא דאח"כ יהי' חליצה שא"ר ליבום: באמת בשו"ת הר"מ הג"ל העיר דבנשא אחר שפבר נפלה לפניו ליבום י"ל דבנדאי מותר להתיבם דשייך לומר הואיל שפבר אישתרי אסור אשת אח וכמפנרש בש"ס יבמות דף ח' דבנשא מת ומת הואיל ואישתרי אישתרי ושם כ' דל"ש הואיל ואישתרי משום דאפשר בחליצה והנה באמת בתשו' כתבתי די"ל בשפבר יש לו אשה מקודם שפלה לפניו ליבום דבדיעבד אם יבא עליה נימא עדל"ת ומשו"ה בחייבי לאוין קי"ל דחולצת אבל בשנשא אחר שפבר נפלה ליבום לפניו א"כ הוי עשה דפשיעה ושוב יש חשש חליצה שא"ר ליבום אף לסברת הג' הג"ל אם נימא דלא מועיל החליצה שוב יהי' מותר היבום אף בלי הטעם דעדל"ת רק מטעם הואיל ואשתרי ושוב פינון דאפשר ביבום ושוב חשוב חליצה ראוי' ושוב אסור היבום אף באמת כתבתי במקום אחר דבמידי שפאסור הוא משום הפסד חבירו ל"א בזה הואיל ואשתרי אף בזה מיושב הערת כת"ה דבשפבר שידך שוב גם פעת א"א לקיים מצוות יבום בלתי דחיות אסור דהא לא יוכל לישא המשודכת מצד חדר"ג ושוב יעבור חרם הקהילות ושוב ל"ח עשה דפשיעה ושוב בדיעבד יועיל היבום דשייך לומר עדל"ת ומידי דמהני בדיעבד חשוב ראוי: אף באמת לפמ"ש דבענן חדר"ג ליש לומר עדל"ת דמידי שהוא בשביל טובת חבירו ל"ש בזה לומר עדל"ת ורק המתירין ס"ל דבמקום מצוה.

לא התחיל גזירת ר"ג אבל אנו דחוששין לשי' הר"י מינץ דגם במקום מצוה גזר ר"ג ושוב ל"ש בזה לומר עדל"ת ובזה אזדא גם מה שהעיר כת"ה דאם לע"ע הוא בתוך ג"ח הבחנה א"כ פעת א"א לחלוץ לה א"כ יהי' מותר לישא ולישא אשה דנימא עדל"ת ואף דאפלק"ש וכמ"ש ברשפ"א שבת דף כ"ו באמת בתוספות יבמות דף ה' ע"ב כ' דהתורה גילתה בש"ק דלא דחו משום דאפשר להמתין ורק אי לאו קרא הו"א דזה ל"ח אפשר אף באמת פבר נסתפק בזה המהרי"ט אי זה חשוב אפשלק"ש היכי שיתבטל מפו"ר זמן רב ועיין בספרי ח"א סימן י"ח שהארבתי הרבה בזה אף באמת פינון דלרוב הפוסקים מהני חליצה תוך ג"ח בדיעבד א"כ שוב חשוב אפשלק"ש עכשיו דבדיעבד יועיל החליצה ונהי דמחמירין לכתחילה מ"מ אין לצמוח עי"ז קולא שנימא עדל"ת ואף לשיטת המחמירין דל"מ החליצה תוך ג"ח אף בדיעבד מ"מ הוי רק מדרבנן דמה"ת חשובה עולה ליבום לפי שאפשר להתגלות ע"י אליהו וכמ"ש התוספות שם דהיכי שא"צ לגלות רק

מה נשוא באתו שעה חשוב ראוי הואיל שאפשר ע"י אליהו רק דעכ"פ מדרבנן אסורה להתייבם אף כשונדאי אינה מעוברת י"ל דגם היכי דא"ר ליבום מדרבנן ג"כ ל"מ החליצה אבל עכ"פ מה"ת חשוב אפלק"ש מיד ול"ש עדל"ת ואף דמדרבנן א"א לקנים שניהם מיד מ"מ ע"י חומרת חז"ל א"א לצמות קולא לד"ת ונהגם דבשנה העברה הארכתי בתשובה דאם נימא עדל"ת משום דאונסא כמאן דלא עבר שוב גם ע"י איסור דרבנן חשוב אנוס וכמ"ש בתוס' שבת דף ד' ובכ"מ פ"ו מחו"מ אפ"ה הארכתי שם דלרבא היכי דמה"ת אפלק"ש לא דחי ומינשב קנשית כת"ה לנכון ובפרט שבחדר"ג ל"ש לומר עדל"ת לפי שהיא לטובת האשה אף עכ"פ לדינא היכי ששידך מקודם ששפלה ליבום שפיר שיידך סברת הח"ס דגם עכשיו א"א לניבמהושוב ע"כ דההיקה הוא רק לחליצה ושפיר מותר לישא אותה ובפרט בלא קנים פו"ר חזינו דמותר לישא אף תוך ג' רגלים למיתת אשתו וידוע מ"ש מקצת האחרונים להקל בלא קנים פו"ר לישא אשה בתוך ימי מניקתה אף ד"ז דחו האחרונים שיוכל לישא אשה אחרת וכמ"ש בתוס' גיטין דף מ"א דאפשר לה בכיוצא בה אבל הכא דלא יוכל לישא שום אשה פשיטא דעכ"פ בכבר שיידך מקודם דמותר לישא בלי שום פקפוק והאריכות היא אף למותר: באעה"ח יום ד' לך תרס"ח לפ"ק ראדאמישלא.

והנהני ידו מחו' הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן כ"א.

להרב החו"ב כש"ת מו"ה שמחה מוצד"ק דיקלא נ"י. בדבר שאיש אחד פתב קודם הפסח לסוחר אחד מק' קראקא שישלח לו סחורה ובתוכו הי' גם מינין שהם חמץ ולא שלח לו שום דראהו והסוחר שלח הסחורות יום אחד קודם ערב פסח והסוחר מקראקא פתב להסוחר דפה שימכור את החמץ ששלח לו בכלל חמצו אף כבוא המכתב להסוחר דפה טעה בקריאת המכתב ונדמה לו שהסוחר מקראקא פתב שפבר מכר החמץ ובחזה"מ בקראו פעם שנית המכתב ראה שהוא הצריך למכור את החמץ והסחורה היתה פל ימי הפסח על הבאהו ואחר הפסח בא הסוחר לשאול פדת מה לעשות עם החמץ והי' הפסד גדול: והנה לכאורה אין כאן שום צד היתר.

דבאמת אף דנה הוי פהניחו שוגג או אונס דהא הקונה לא קנה את החמץ ומצד המוכר הוי אונס גמור דהוא סמך על חשע"ש דאף דיש שי' פוסקים רבים דלא סמכינו אחשע"ש בד"ת מ"מ לפי דברי התוס' הנודע דהיכי דהמשלח יוכל לבוא לידי עבירה.

אז סמכינו אחשע"ש א"כ י"ל דהוי פהניחו אנוס ואף דידוע שיטת ר"ת דפוסק כר"נ ובדעת הרמב"ם ז"ל נסתפק במל"מ פ"ד מהלכות בכורות ועיין בנו"ב מ"מ עכ"פ י"ל דהכא בונדאי סמכינו אחשע"ש משום דהשליח יש לו הנאה בעשיית השליחות מ"מ אף בהניחו אנוס קיימ"ל דאסור כמפורש בש"ע סימן תמ"ח ומקורו מהא דהרהינו ואי נימא להתיר מטעם ביטול דעכ"פ ליכא חשש ב"י ד"ת ונימא דאף דקיי"ל בביתלו אסור ה"ט דחישינו להערמה מ"מ עכ"פ בביתלו והי' אנוס על הביעור נימא דהי' מותר ובפרט די"ל דהכא ל"ש הערמה דהא קסבר פל ימי הפסח שגמכר פדת מ"מ ידוע מה שנתחבטו המפורשים דחמץ שגמכר אינו בכלל הביטול כמו דאמרינו בש"ס דגדרים דאין בדעתו על מה שהפקיר ה"ה דאין בדעתו על מה שפכר ואף אי נימא כסברת המק"ח דגם בחמץ

שנמכר הוי בכלל הביטול דבאמת מצד קנן אגב לחוד ל"מ דהוי רק קנן מדרבנן ורק משום דמה"ת מהני מטעם ביטול ולענן דרבנן מהני קנן דרבנן.

הגם דביארתי בחי' דאם מוכר הקצור א"צ לבוא לסברת המק"ח דבאמת ידוע דעת הגאונים דחמצו של ישראל המופקד ברשות עכו"ם מותר משום דלא מיקרי בבתיכם ורק הרא"ש פליג דכיון דהשאלו ביתו לשמירת ממונו ביתו קרינן ביה וכסברת הרשב"ם הנודע דקצור הנפקד קנוי להמפקיד וקנן' להקצור ע"י השתמשות ולענן השתמשות סני קנן ע"י השתמשות: ולפ"ז י"ל דכ"ז באם אינו מקנה החמץ להעכו"ם אז שפיר י"ל דהואיל דהקצור משמר החמץ לצורך הישראל הוי תצירו של ישראל אבל באם מקנה החמץ להעכו"ם עכ"פ בקנן דרבנן נהי דקנן דרבנן לא מהני לד"ת מ"מ עכ"פ פיון דמדרבנן ישאר החפץ ברשות עכו"ם א"כ עכ"פ הקצור אינו משמר החפץ לצורך הישראל רק לצורך העכו"ם ובפ"ט דלפי סברת המח"א הנודע דקנן דרבנן מועיל להפקיע ולא להכניס לרשות אחר א"כ עכ"פ פיון דהפקיעו החפץ מרשותו שוב אינו עושה לו קנן בהקצור ושוב מותר מה"ת מטעם דלא מיקרי ביה ואי דעכ"פ מדרבנן אסור לענן דרבנן שוב מהני קנן דרבנן.

ולפ"ז שפיר י"ל דחמץ הנמכר אינו בכלל הביטול: אף נוצח לפ"ז דבעי דווקא קצור במכירה דאז שפיר לא מיקרי ביה אבל באם הקצור הוא רק בשכירות א"כ שוב לא מהני דנהי דקיי"ל קרקע בשכירות ומטלטלין במכירה דמהני כמפורש בש"ס קידושין אף כ"ז במקום דמועיל קנן אגב אבל הקא דבאמת קנן אגב ל"מ משום דהוי רק קנן דרבנן ורק עיקר הטעם דלא מיקרי ביה וכ"ז באם.

הקצור במכירה אבל בשכירות דקיי"ל שכירות לא קני' וא"כ שפיר מיקרי ביה ושוב קנן דרבנן לא מהני דנהי פשיטא דנהי תשוב ביה כמפורש בש"ס דע"ז דלמ"ד שכירות לא קניא אסור להשפיר בית לעכו"ם משום שמכניס ביה ע"א ועובר אלאו דלא תביא תועבה אל ביה ועוד י"ל טעם דבעי קצור במכירה דבאמת גם לשיטת המק"ח דגם בחמץ שנמכר הוי בכלל הביטול ולכן מועיל קנן דרבנן וידוע מחלוקת הפוסקים באם הביטול אינו בלב שלם אי מהני ודעת הגו"ב דמהני דאין משגיחין על דברים שבלב ובתשובה פלפלתי בזה דלסברת הר"ן עיקר הביטול מועיל משום דגלג' דעת' דלא ניחא ליה א"כ עיקרו הוא בלב ואכ"מ אף הפמ"ג פתב דאם מונח בתצירו אז נהי דמתחילה הועיל הביטול משום דאין משגיחין על מחשבת הלב מ"מ אח"כ זוכה ע"י הקצור עיי"ש א"כ לפ"ז באם הקצור בשכירות א"כ לשי' הרמב"ם ו"ל דקצור המושכר קונה למשכיר ובפ"ט הקא דלא השפיר להעכו"ם רק להפקיע איסור חמץ, א"כ שוב לא יועיל הביטול דיוכל לזכות ע"י הקצור ושוב לא מהני הקנן אגב דהוי קנן דרבנן ולכך בעי שיהי' הקצור במכירה הגם שי"ל להיפך דכ"ז באם באמת לא הקנה כלל החפץ להעכו"ם אז שפיר י"ל דנהי דמתחילה הועיל הביטול מ"מ אח"כ זוכה ע"י הקצור אבל הקא דבאמת הקנה החפץ להעכו"ם בקנן דרבנן ונהי דמה"ת ל"מ להכניסו לרשות אחר מ"מ עכ"פ לענן זה מהני הקנן דרבנן עכ"פ לענן שלא יוכל אח"כ להפקיעו מרשות עכו"ם וכיון דעכ"פ ע"י הביטול נעשה הפקר ושוב מועיל הקנן דרבנן ושוב לא יוכל לזכות ע"י הקצור דהא מדרבנן חשוב החמץ של עכו"ם א"כ שפיר י"ל דאם חמץ שנמכר הוי בכלל הביטול

שפיר מועיל חצר בשכירות אף אי לימא דחמץ שנמכר אינו בכלל הביטול א"כ שוב מוכרת לסברא שכתבתי ושוב בעי עכ"פ שיהי' חצר במקרה פנ"ל: יצא דלא מיבעי' לשי' הסוברים דחמץ שנמכר אינו בכלל הביטול א"כ הכא דקסבר שנמכר עפ"י הלוקח א"כ בנודאי לא הי' בכלל הביטול א"כ שוב אף שהניחו אנוס מ"מ אסור אף אף לשיטת הסוברים דגם חמץ שנמכר הוי בכלל הביטול ובפרט שיש עוד מקום לומר דאף אי נימא דחמץ שנמכר אינו בכלל הביטול מ"מ זה דוקא בשנמכר באמת אבל הכא דלא נמכר כלל בדעתו גם חמץ פנה שסובר שנמכר ובאמת לא נמכר וזה נכלל במילת ביערתיו היינו שלא נתבער פדינו כמ"ש הח"ס דבמילת לא חמיתיו נכלל זה ובפרט דבאמת נסתפק בס' אגרא רמא דהיכי אפשר לומר דחמץ שנמכר הוי בכלל הביטול דממ"נ אם מוכר לאחר הביטול א"כ חשוב הפקר ושוב לא יוכל למוכרו ואי מבטל לאחר המכירה קשה דכיון מדרבנן חשיב אינו שלו שוב אין לו פח להפקיר ושוב לא נשאר רק קנין דרבנן ועיי"ש שפסיק דמוכרו בתנאי: ויש עוד לומר דעפ"י שיטת הר"ן הביטול אינו מטעם הפקר רק מטעם ג"ד א"כ גם אחר המכירה שייך ג"ד אף לפ"ז י"ל דזה טעם הסוברים דחמץ שנמכר אינו בכלל הביטול אבל הכא דבאמת לא נמכר שוב י"ל דמועיל הביטול ובאמת הוא כולל תמיד כל חמץ אף אם נימא פנ"ל מ"מ קיי"ל דגם בביטולו והניחו אנוס אפ"ה אסור כמ"ש המפורשים עי' בשער"ת ובשו"ת פתח פתוחה ונהגם שי"ל דהכא ל"ש הערמה מ"מ לשיטת הסוברים בפשיטות דחמץ שנמכר לא מחשבו לבטל א"כ הכא כיון שסובר בדעתו שנמכר א"כ לא ביטלו ושוב בנודאי לא מהני א"כ לכאורה אין שום צד היתר בזה אף נחתי אל לבי לומר דבר חדש דידוע מה שחידש הג' בעל קהלת יעקב ז"ל דאף דקיי"ל חצר של אדם קונה לו שלא מדעתו זה דוקא באם יודע עכ"פ שיש לו חצר אז שפיר נהי שא"י אם החפץ בהחצר קונה לו חצירו שלא מדעתו וה"ה אף אם יודע שהחפץ בהחצר רק שא"י אם יוכל החצר לזכות לו קונה לו החצר שלא מדעתו כמ"ש המח"א דאף שכ' התוס' דאם יודע שהוא בחצירו ואינו מתכוין לקנות לא קני זה דוקא באם יודע שיוכל לזכות ע"י החצר אבל באם א"י שיוכל לזכות זה דהיינו במשקנו של גר וא"י שמת הגר עיי"ש במח"א: אף כ"ז באם יודע שיש לו חצר אבל באם א"י כלל שיש לו חצר בכה"ג א"י לזכות בחצר שלא מדעת וא"כ באמת הכא החמץ הי' מונח ברשות עכו"ם כל ימי הפסח ובאחריות העכו"ם וא"כ לשיטת הגאונים אינו עובר משום דלא מיקרי בבתיכם ורק עיקר הטעם לשיטת המחמירים משום דחצר הנפקד קנוי להמפקיד והוי חצירו וכ' דהפוננה דע"י השתמשות זכה בהחצר ושוב מיקרי חצירו א"כ כ"ז באם יודע שהחמץ שלו א"כ שפיר זוכה בהחצר ע"י השתמשות ומיקרי חצירו אבל הכא שסובר שנמכר החמץ א"כ אין לו השתמשות בהחצר וממילא אין לו זכות בהחצר וא"כ לזכות בהחצר א"י בלתי ידיעה דלא עדיף קנין השתמשות מקנין שטר ונזקה ואדרבה ע"י שטר ונזקה יש לו זכות בגוף החצר וע"י השתמשות אין לו זכות רק לענין השתמשות ואפ"ה מיקרי ביה ובאמת גם זה תמוה דכיון דאין לו זכות בגוף החצר ע"י השתמשות שוב לא מיקרי ביה אף עכ"פ לא עדיף זכות השתמשות מקנין בגוף החצר ואינו זוכה בהחצר שלא מדעת וכיון דהכא א"י כלל אם הוא חצירו דהא א"י אם חפץ שלו מונח שם ושוב אינו נעשה חצירו שלא מדעתו ושוב ממילא עכ"פ מה"ת לא עבר דלא מיקרי בבתיכם ונהי דעכ"פ מדרבנן עובר מ"מ י"ל דבכה"ג דעכ"פ אינו עובר מה"ת

משום דלא מיקרי בכתבכם ובפרט אם נימא דגם הוי בכלל הביטול א"כ שוב בתרי דרבנן י"ל דמותר לאחה"פ ואף אי נימא דאינו בכלל הביטול מ"מ פנין דעכ"פ ע"י שמונה ברשות עכו"ם עכ"פ ליכא ב"י ד"ת שוב לענין הדרבנן שפיר הוי יוכל לסמוך אחשע"ש דהא בדרבנן והיכי שהמשלח יוכל לבוא לידי עבירה בנדאי סמכינן אחשע"ש ובפרט דהקא יש הנאה לשליח בעשיית השליחות בנדאי סמכינן אחשע"ש וא"כ הוי עכ"פ אנוס גמור ובכה"ג דעכ"פ לא עבר.

אב"י ד"ת דאינו מונח ברשותו וגם הי' בכלל הביטול וגם הי' אנוס פנה דהי' סובר פלמי הפסח דנמפר פדין דבכה"ג מתיר בשו"ת רח"כ ז"ל ובפרט דהקא לא פשע פלל דהא סמך אחשע"ש ובכה"ג בנדאי לא חיישינן להערמה ע"כ מפל הני טעמי הי' גלע"ד להלקה דעכ"פ פנין דמצד הלוקח אין פאן שום חשש דהא לא קנה את החמץ בשום קנין ומצד המוכר לא נודע לו עד לאחה"פ והי' אנוס גמור וגם לא עבר אב"י א"כ בנדאי מותר ובפרט שיש דעת כמה פוסקים דחמץ שעבר עליו הפסח מותר בהנאה וגם דעת כמה פוסקים דאיסור דרבנן מותר לבטל הגם שנודע דברי הח"ד סי' צ"ט דבאיסורי הנאה אסור לבטל מ"מ לשיטת המתירים בהנאה שוב מותר לבטל ובפרט לשיטת הסוברים דהקא לאחה"פ בתערובות אינו מטעם ביטול פלל דהא בתערובות לא קניס וא"כ בכה"ג דע"י התערובות אין פאן איסור פלל א"כ י"ל דמותר לבטל עכ"פ גלע"ד דיש לערבו חד בתרי ולהתירו עכ"פ בהנאה דבזה ליכא שום חשש ולמכרו לנכרים מעט מעט ומצינו כ"פ בפוסקים דהתירו בחמץ שעה"פ לערבו חד בתרי ובאמת הי' מקום להתירו אף באכילה אף בהנאה מותר בלי שום חשש ופקפוק פלל וזה ברור בס"ד: באעה"ח א' דר"ח אייר תרמ"ה לפ"ק פה דיקלא.

הק' שמואל ענגיל חופק"ק הג"ל. סימן כ"ב.

לכבוד מחו' הרב הה"ג חו"פ היוחסין כש"ת מו"ה שלום ריינמאן אבדק"ק גראל שליט"א בדבר שאלתו שאיזה שותפים בזעג נתפשו אפר שני שותפים ישארו בהעסק ולהשנות השלישי יתנו סף עשרים ר"כ לשבוע ונכתב בהכתב הפשרה שעשו שבאם באיזה שנה לא יחתכו נסרים בהזעג אז לא יתנו לו פלוס.

וכעת קנו זעג אחרת בתוך התחום וחותכים שמה ובהזעג השנותפות הראשונה לא יחתכו עוד ועי"ז אין רוצים עוד ליתן הסף עשרים ר"כ לשבוע להשנותף הג' ז"ת השאלה בקצרה: והנה כת"ה כ' איזה צדדים לזכות את השנותף השלישי התובע חלקו פפי אשר התפשו עמו א') מפח דהזעג התדשה עומדת בתוך תחום ומצינו לענין כמה דברים דתוך התחום הוי כמו אותו מקום הנה אף דמצינו פן ביו"ד סי' רכ"ח לענין חרמי הקהל שכ"ז שהוא בתחום העיר חל עליו החרם וכן מצינו בא"ע סימן קכ"ח לענין נהר שאם הוא בתחום מהני אם מסתפקין ממנו רוב תשמישן שכותבין הנהר בהגט אבל אם הנהר הנהו חוץ לתחום אין כותבין אותו אף אם מסתפקין ממנו וכן מצינו לענין עירובי תבשילין דחכם העיר שעירב מהני ערובו לאותן שהם בתוך התחום אבל מי שהוא חוץ לתחום לשי' כ"פ אף אם הי' בדעתו לערב עליו ובא ביו"ט לעיר ע"י עירוב אפ"ה ל"מ העירוב לכאורה אין ראי' משם לכאן דבשלומא בדבר שתלוי בענין עיר אמרינן דכפרים הסמוכים לעיר הן טפלים להעיר אבל פאן א"נ דלא התחייבו רק פל זמן שישתמשו

בבית השותפות וישתמשו בדבר שהוא של חבריו ואז מקבל בעד חלק השותפות סכום הקצוב אבל אם חתכו בבית אחר אף שהם סמוכים זל"ז מ"מ אי אפשר לומר שהבית האחר יהי טפל לבית השותפות וא"כ עכשיו משתמשין בשלהם י"ל דאין מגיע להשתתף על חלקו.

ב' כ"ה פי נראה מתוך לשון הפתב שרק אם ע"י איזה אונס לא יוכלו לחתוך בבית השותפות דכ' בזה"ל אם יעבור חלילה מןכרח מזה דהפונה רק אם לא יהי מה לחתוך או יהי העיקב מחמת דמי המחיר אבל הכא הו הגורמים לזה: באמת בזה הצדק עם כ"ה ומפורש פן ביו"ד ס' רי"ח דבגדר שבינו לבין חבריו אזלינן בטר משמעות הלשון ולא אחר הפונה אם לא באומדנא דמוכח ועיין שם בט"ז שפיון שעפ"י משמעות הלשון זכה השני בחיובו אף שי"ל שעפ"י פנונתו הוא פטור מ"מ לא אזלינן בטר הפונה לפטור רק בטר לשון החיוב א"כ הכא דמשמעות הלשון נראה רק אם לא יוכלו לחתוך שמה אבל אם ירצו בעצמם לחתוך במקום אחר לא משמע מזה כלל ואף שי"ל דכוננתם הי' רק כל זמן שישתמשו בבית השותפות מ"מ ל"מ פנונתם לפטור ולגרוע מזכות חברם והכא ל"ח אומדנא דמוכח ובפ"ט שי"ל דבדבר שתלוי בדעת שניהם ל"מ אומדנא ושם בד"ר שמעון בן מנסיא הוא מתנה מהני אומדנא אבל הכא דהי' ענין פשרה בשביל שהי' למי שנתחייבו לו הרבה תביעות א"כ ל"מ אומדנא דבונדאי אם הי' מתנים תנאי זה שאם יחתכו בבית אחד לא ישלמו לו בטח לא הי' מתרצה על הפשר ומצינו בחו"מ סי' ר"ה דפשרה מחמת דין מסופק חשוב כמכיר' א"כ יותר נוטה לשון הפתב ולזכות התובע: ומש"כ כ"ה דמחייבים לשלם לו מטעם מזיק כמו במוחל שט"ח של חבריו ובפ"ט הכא דהמה מרויחים ע"י הפסידו באמת לא דמי להא דמחל שט"ח דשם מפקיעו גוף החוב ששייך לחבריו והוי כמו מזיק ואף דמפורש בש"ס דלמאן דלא דאין דד"ג משלם רק דמי נזיר באמת נודע ק' הרא"ש די"ל דחשוב כמזיק ממש פיון ששהזיק נגמר ע"י דיבורו הוי פטימא את הטפור דחשוב מזיק רק שכ' בקצה"ח פיון דלוקח אין לו רק שיעבוד נכסי, א"כ בחופר בורות בקרקע המשועבדת לחבריו ל"ח רק גרמי אבל באמת במוחל מקלקל גוף החוב של חבריו ועיין בש"ס סו"ס פ"ו מה שמחלק דאף א"נ דמוכר קרקע המשועבדת לחבריו אינו יכול לגבותו מן הלוקח וא"צ לשלם לו שם רק גורם הפסד שיעבודו הוי גורם אבל הכא במחל מפסיד גוף החוב של חבריו ואף דלכאורה לשי' הש"ס דהטעם דמהני מחילה אף דס"ל מכירת שט"ח דאורייתא ורק משום דשיעבוד הגוף אינו נמפר וא"כ י"ל דהוי רק פגורם להפקיע שיעבודו של חבריו אף באמת בתשו' הרי"מ ובחידושי לקידושיין כתב דהשיעבוד הגוף נמפר עכ"פ מדרבנן והשיעבוד נכסים ד"ת הוא דבלא"ה לא הי' חייב כלל משום דד"ג דחשיב בדיקה קעביד מצשה כמ"ש הראב"ד בעבד שעשו רבו אפותקי.

עכ"פ במחל מפקיע גוף החוב של חבריו אבל הכא מה שעובדים לע"ע בהזעג החדשה אין נפקע זכותו לגמרי דאם בזמן אחר יעבדו גם בהזעג הראשונה שוב ישלמו לו חלקו מכ"ז נראה דלא דמי להא דמחל שט"ח של חבריו ומה שהביא כ"ה דינא דאביאסר משום פוסק חיותו לגמרו אסור להשיג גבול חבריו באמת קשה להוציא ממון ע"ז.

אף לפענ"ד בפשיטות פיון דנראה שהתובע הי' שותף להזעג הישנה א"כ אם הי' נשאר בהשותפות והיו רוצים לקנות זעג אחרת ולחתוף שם עצים לעצמם בנודאי הי' יוכל לעכב בעדם. והגם דמפורש בחו"מ סי' קע"ו דהמשתתף עם אחרים לא יעסוק בסחורה אחרת אף במעות עצמו וכ' בש"ך שם דאם נתעסק הרויח לעצמו מ"מ כ' בנה"מ שם דהיכי דהם שותפים בכל עסקים לכ"ע הרויח לאמצע רק דמייירי שאינם שותפים רק לעסק מיוחד לכה אם נתעסקו בסחורה אחרת במעות עצמם אינם מקלקלים בידים עסק השותפות רק שממעטים בטרחתה בעסק השותפות לכה בדיעבד הרויח לעצמם אבל אם ירצו להתעסק באותה סחורה בעצמם בנודאי יוכלו השותפים למחות בידם דהא על הרויח מעסק זה נשתתפו א"כ היכי דהם שותפים בהזעג אם עושים לעצמם זעג חדשה גורמים הפסד לעסק השותפות ושותף חייב בגרמא וכמ"ש בנה"מ בהא דמכר קודם זמנו שצריך לשלם כל ההפסד מה שהי' יכול להרויח אחר זה אף דכל הגזלנים משלמי' פשעת הגזילה מ"מ שותף חייב אף בגרמא א"כ ה"א דע"י מה שקנו הזעג החדשה מפסידים בידים זכותו של חבירו א"כ י"ל דאם לא הי' עושים הפשר אז לא הי' ביכולתם לחתוף במקום אחר ולהפסיד זכות חבירו א"כ מה לי אם הי' מפסידים חלק השותפות או שמפסידים מה שנתחייבו ע"י פשר: לכן מפל הני צדדים נראה לפענ"ד דאם באמת נראה לב"ד שהזעג עודנה ראויה לחתוף בה נסרים ורק ה"מ מתפוננים להפסיד להשותף חלקו בנודאי צריכים לשלם לו ורק אם נראה דאין פנונתם להזיק רק שמתפוננים בטובת עצמם שבהזעג החדשה יעלה ריוח יותר א"כ בגרמי היכי דמתפוננים לטובת עצמם יש שני דיעות בחו"מ סי' ס"ו והגם דפסקינן דאף בירוש ומוחל לעצמו חייב לשלם אף כפר פתבתי דלא דמי דשם חשיב כמפסיד גוף החוב של חבירו וה"א ל"ח רק גרם הפסד עכ"ז הדבר נוטה יותר שהתובע הצדק אתו עפ"י ד"ת: ולרא' באעה"ח יום ב' ויצא תרע"א ראדאמישלא.

מחנתו דו"ש הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן כ"ג.

לחנתני הרב החרף כש"ת מו"ה זאב גרינוואלד נ"י מק' גארליץ. בדבר שאלתה באשה אחת שבעלה הי' מונח בשפיטאל של אנשי חיל ופתאום בא טעלעגראם מהשפיטאל לאבי האי' אשר בנו הובל לשפיטאל אחר בעיר אחרת ושעשו לו אפערציע קשה וביום שלאחריו בא עוד ט"ג שמת היום שעה ג' אח"כ שלחו לה קישעלע אשר מכרת בטב"ע שעשתה לו בעצמה והביאתה לו לשפיטאל הראשון גם שלחו לה בחזרה פיס ובתוכו איזה סכום מעות והפירה את הפיס בטב"ע ואח"כ שאלה אצל הקאמאנדע בפרעמיסלא אי' מקום בעלה והשיבו לה שבעלה מת בעיר ענז אותו מקום שבא משם שני הט"ג הנ"ל גם בא מהשטיינער אמת לחקור ממנה אודות אפוטרופוס על העוזבין ונתנו לה העתק מה שבא להם מהריזעאונע והקאדער וישראל פשר הי' בשעת ההעתק וראה שני חתימות פנ"ל זה תורף השאלה בקצרה והש"י יזכינו לכונן האמת להלכה והנה יש בזה איזה צדדי היתר א' מפח הידיעה ע"י הט"ג שבא לאבי המדובר בלי שאלה די"ל דחשוב מסל"ת והגם די"ל דלשי' הרמב"ם ז"ל ל"מ מסל"ת בכתיב והגם די"ל דרק משום דא"א בכתיב לידע אם הוא במסל"ת וקיי"ל ס' מסל"ת אזלינן לחומרא אף לשי' הרבה פוסקים אם יש קיום על הכתיב מהני גם כתיב עפ"י א"כ ה"א שבא על שם הקאמאנדע י"ל דל"ח

לזיוף ושוב י"ל דמועיל משים דחשוב כמסל"ת גם איש ישראל העיד שהי' בעצו ורָאָה
בבית הקברות נְכָרִים וְרָאָה קָבֵר אחת שהי' נְרָשָׁם שֵׁם הַמֵּת מארקוס גימפל בערגלאס.

הנה יש צד להתיר מפח הט"ג די"ל דכיון דליכא חשש זיוף במידי שְׂבָא מְקַאמְאָדַע או
משפּיטאל שוב מועיל מסל"ת בכּתב ובפּרט יש לדין מצד שְׂבָא לגריכט לעשות
אפטרופוס על נכסי הנפטר וְזֶה בָּא להגריכט בלי שום שאלה א"כ שפיר חשוב מסל"ת
ואף ע"י שאלת עפוי"ם לעפוי"ם שלא בפני הישראל רבו הפוסקים דחשוב מסל"ת כמ"ש
הב"ש ס"ק מ' ומ"ח ובפּרט דעכ"פ ע"י שאלת עפוי"ם לא גרע מנתפונן להעיד ורבו
הפוסקים דנתפונן להעיד אינו רק פסיל דרַבְנָן דְהָא ר"ל מְכַשִּׁיר בְּנִתְפֻּנָן להעיד ונהי
דאנו קיי"ל כר' יוחנן מ"מ אינו רק פסיל דרַבְנָן ושוב בדרבנן יש לסמוך על שיטת הת"ה
דע"י שאלת עפוי"ם חשוב מסל"ת ומכ"ש הַכָּא דְבָא לגריכט מהקאמאנדא בלי שום
שאלה ובפּרט פיון דכתבו להגריכט לאיזה תועלת עפ"י חוקי הממשלה לעשות
אפטרופוס על העזבון א"כ נראין הדברים שאין פוננתם בהיתר האשה א"כ בנודאי מועיל
ועי' שו"ת ד"ח ח"ב סי' ס"א שביגר הדברים דלר"ל דס"ל נתפונן להעיד פשר, א"כ
לדידי' העיקר תלוי אם השיב ע"י שאלה אף שנראין הדברים אמת מ"מ פסול דחשוב
בנתפונן להתיר וכלי שאלה אף בנתפונן להעיד פשר ולר"י דקיי"ל פונתי' בנתפונן להעיד
פסול אף אם הוא בלי שאלה סתמא חשוב מסל"ת ולפעמים אף ע"י שאלה מ"מ אם
נראין דבריו אמת שפיר מועיל א"כ הַכָּא בְּמָה שכתבו מהקאדער להגריכט נראין
הדברים אמת שוב יש לסמוך ע"ז דגם בהא דפונדקית לא הי' מסל"ת גמור צירפו מה
שהוציאוהו מקלו ותמילו וס"ת שהי' בינו לההוכחה דכיבפין שיחשב כמסל"ת כמ"ש
בשו"ת ד"ח ח"א סי' כ"ב וכמ"ש דהם הביאו ראי' דא"נ דאשה לא מהימנא ע"כ דבעי
עכ"פ שיהי' על העד שם עדות ע"י צירוף וכמ"ש בס' דרף מצותי' דאשה אף דנאמנת
בעדות אשה מ"מ בכופרת א"ח קרבן שבועה דאין עלי' שם עדות אף ע"י צירוף ועי'
בתנאים סי' ל"ו דבאשה ועבד ל"א קא"פ מבטל העדות פיון דליתא בתורת עדות הוי
כמו דקאמר בשם דנרבע ורובע יציל ומשני במקיימו הדבר הכתוב מדבר א"כ א"נ
דאשה פסולה, א"כ נהי דהכשירו מסל"ת מ"מ בעי מסל"ת גמור ור"ע השיב דבאשה
י"ל דלא מהימנא דנשים דעתן קלות ויש חשש בדדמי בעדותן ועיין ר"ן יומא פ"ב
ובדרישה יו"ד סימן א' אבל בהא דפונדקית ע"י צירוף ההוכחות חשוב בפירור דלא
משקרת ובעגונה בעי רק בירור הדברים עיי"ש ועי' ש"ס יומא פ"ה דאשה אומרת צריף
אינו מועיל רק דמצטרפת לדעת אחרת ועיי"ש ברש"י וברא"ש אי מיירי בשנים אומרים
צריף וג' אומרים אין צריף דאז צריף לצירוף האשה או דמיירי בשנים אומרים א"צ
וע"א רופא אומר צריף עכ"פ נשמע דהיכא שיש הוכחה שאומר אמת אז גם ע"י שאלה
מהני: והנה הביא משו"ת מבי"ט שהובא בספרי דבאיסור דרבנן היכא שכתב נסתלק
החשש איסור תורה כמו במשאל"ס דמהני עפוי"ם אף בלי מסל"ת באומר שהפירו אחר
שהעלה מהמים היכי דל"ש חשש בדדמי היינו בלא ראה הטביעה ונהביא כת"ה משו"ת
חסד לאברהם די"ל דמה"ת נאמן עפוי"ם בעדות אשה אף בלי מסל"ת מטעם מדע"ל לא
משקרי ורק מדרבנן בעי מסל"ת ושוב היכא דכתב נסתלק החשש ד"ת שוב לא התמירו
חו"ל ובאמת פתבתי פעין זה בתשובה דאף א"נ דגם באיסור דרבנן ל"מ סימן אמצעי
למ"ד סימניו דרבנן מ"מ לשי' הרמב"ם ו"ל דמעיקר הדין ס"ל סימניו ד"ת ורק מפני

חונמר איסור פרת החמירו חז"ל שלא לסמוך אסימן עכ"פ היכא דכבר נסתלק החשש
איסור תורה שוב אוקמא אד"ת דמהני סימן ונהיה לענין חשש שאלה א"נ דאינו רק דרבנן
כמ"ש הרא"ש בפ"ב דב"מ ועי' שו"ת אגודת אזור לענין החשש איסור דרבנן ל"ח
לשאלה אף באמת בעיקר סברת בעל חסד לאברהם תיקשי דאם פן ביקא דמפניש בש"ע
דס' מסל"ת יש להחמיר ולפ"ז הוי רק ס' דרבנן ולקולא ול"ש לומר דהוי ס' דרבנן נגד
ח"א דהא עכ"פ מח"א ד"ת בנודאי יצאה ע"י דיבור העפוי"ם שוב היכא דאיתרע ח"א
ד"ת בנודאי שוב מקילין בדרבנן פנודע ונשמע דבאמת בלי מסל"ת אף מה"ת א"ל ועוד
ראי' מהא דהריב"ש מביא ראי' דלא בעי קישור דברים מהא דפריה ודילמא צרה ואמאי
לא פריה ושמא נכרי וע"כ מהימן בכה"ג דחשוב מסל"ת ועיין בטו"ז שכ' דנכרי אינו
חשוד להכשיל והב"ש כ' דעכ"פ נכרי אינו נאמן ולסברת בעל חסד לאברהם אין לחוש
לנכרי דאף א"נ דל"ח מסל"ת בלי קישור דברים עכ"פ מה"ת נכרי נאמן אף בלי מסל"ת
ושוב הוי ס' דרבנן ומשו"ה לא פריה רק ושמא צרה הוא דא"נ אף מה"ת עכ"פ נשמע
דבלי מסל"ת ובפרט במתפנין להתיר א"נ אף מה"ת וגדולה מזה דעת המהריב"ל דאף
אם כבר הגיד במסל"ת אם אח"כ בא להתיר אמרינן הוכיח סופו על תחילתו שגם בשעה
שאמר במסל"ת הי' פנונתו להתיר אבל בנתפנין אח"כ להעיד ל"א הוכיח סופו על תחילתו
והטעם דבאמת בש"ס דב"ב דף קל"ח יש פלוגתא אי אמרינן הוכיח סופו על תחילתו
ועיין ש"ס חולין דף ל"ט ובזבחים דף ב' ע"ב ועיין שו"ת אגודת אזור סי' ט"ו עכ"פ
לפמ"ש התה"ד דנתפנין להעיד רק מדרבנן פסול ובדרבנן שוב לא חוששין לומר הוכיח
סופו על תחילתו דהוי פלוגתא בדרבנן ולקולא א"כ א"נ דמה"ת נכרי נאמן בעגונה אף
במתפנין להתיר מפי הסברא דמדע"ל א"כ שוב בדרבנן נזיל לקולא לומר דל"א הוכיח
סופו על תחילתו וכמ"ש בשא"ר דבדרבנן לקולא אמרינן יש בריה ותיכא דניצמח קולא
א"נ אין בריה שוב אמרינן אין בריה וע"כ נשמע דמתפנין להתיר אף מה"ת א"נ דאף
די"ל דמדע"ל נכרי לא משקר הכא ל"ח מסל"ת גמור שהנכרי חושב שאף אם הוא חי
לא יבוא וכמ"ש הנו"ב דהכא ל"ח מדע"ל לגמרי ורק עד ישראל בצירוף סברת דייקא
חושש שיתברר שקרו אבל נכרי א"נ ורק בנתפנין רק להעיד אז לדעת מהרי"א אינו רק
פסול דרבנן ואפ"ה שי' המבי"ט דהיכא דכבר נסתלק החשש איסור תורה יש לסמוך
אסברת מדע"ל לומר דלא משקר העפוי"ם: נחזור לענין דינא דמה ששאלחו מהקאדער
להגריכט חשוב בנודאי מסל"ת עם קישור דברים ויפה הבאת מדברי הבית מאיר די"ל
מש"ה ל"מ מסל"ת בכתב עפוי"ם ועפוי"ם פתבו משום דא"א ליזע מתוך הכתב שהוא
קישור דברים והכא שהי' בקישור דברים י"ל דמועיל הגם דבש"ע משמע דהלכה
פיהרמב"ם דל"צ קישור דברים ואפ"ה מפניש ברמב"ם דמסל"ת בכתב ל"מ וע"כ משום
דהבו דלא לוסקי עלה אף באמת הכא יש פמה סברות להתיר א' שיטת הרבה פוסקים
דערפאות מהני אף בלי מסל"ת ואדרבה בכתב יותר מהמני כמ"ש הרא"ש בפ"ג דגיטין
והוי ס"ס להתיר שמא ערפאות מהמני אף בלי מסל"ת ושמא כשי' הר"ן דבעי קישור
דברים ושוב י"ל דרק בכתב בלי קישור דברים.

ל"מ אבל בקישור דברים והיכא דליכא חשש זיוף שפיר מועיל וכמ"ש בשו"ת הרי"מ
סי' ד' דמש"ה מחמירין מקצת פוסקים בעפוי"ם מפי עפוי"ם מסל"ת משום שחוששין שמא
בעי קישור דברים ה"ה דאפשר לצרף שיטה זו לענין ס"ס להקל וחשוב ס"ס גמור שמא

ערפאות בכתב מועיל אף ע"י שאלה ושמה במסל"ת בעי קישור דברים וי"ל דהרמב"ם ז"ל מחמיר במסל"ת בכתב משום דליכא קישור דברים א"כ ה"א דיש קישור דברים שפיר מועיל ובפרט שיש צירוף מפתח הט"ג ומפתח תשובת הקאמאנדע להאשה אף שזה הי' תשובה על שאלתה מ"מ עכ"פ א"נ דערפאות מהימני גם ע"ז יש לסמוך ועכ"פ חזי לאצטרופי להידעה שבה להגריכט וגם מצד שראה יהודי שהי' נרשם על הקבר שם מארקוס גימפל בערגלאס ושם פינויו לשי' רוב הפוסקים חשוב כשם אביו ולשיטות הרבה פוסקים שמו ושם אביו מהני אף בלי שם עירו ובפרט דעכ"פ ע"י הט"ג ותשובת הקאמאנדע חביב פיש אןמנדא שמת וא"כ במקום שיש אןמנדנות שמת סגי לכ"ע בשמו ושם אביו כמ"ש הב"ש ואף שעל הקבר בןודאי היא כתב עכו"ם מ"מ זהו בןודאי בכלל מסל"ת וליכא חשש זיוף דהא לא ידע העכו"ם שרשם שם המת שיצטרפו עדותו להיתר עגונה ועי' בשו"ת ח"ס ובשו"ת ד"ח ח"א סי' ל"ט שרוצה להקל במצאו פתוב בשטר איש פלוני מת אף אם אינו חתום שום איש אף לא מלאו לבו להקל נגד דברי הב"ש שמתמיר ואנכי בכמה תשובות הבאתי מדברי הפוסקים דהיכא שא"י מי הוא החתום על השטר י"ל דאף מה"ת חוששין לזיוף עינין בקצה"ח ונה"מ סי' מ"ו מ"מ בלא ראינו חתום שום אדם בןודאי גם מה"ת יש חשש זיוף וי"ל דל"מ אף במקום עיגון אף עכ"פ שגנרשם שמו על הקבר ולא עלה על דעת הפותב שיגיע מזה איזה תועלת להאשה בןודאי דיש רגלים לדבר שהוא אמת ויש לצרפו לשאר היתרים דלעיל גם מצד ששלחו לה החפצים עם מעות והקישעלע שהביאתה לו לבית החולים זה י"ל דחשוב בכלל פלים דלא מושלי וגם הכיס י"ל דחשוב בכלל חפצים דלא מושלי והנה ל"מ א"נ דהוי פלים דלא מושלי א"כ נהי דלשיטת הריטב"א חוששין לשאלה אף בכלים דלא מושלי מ"מ הוא רק חשש דרבנן ובפרט דלשי' המהר"ם ברבי וחתן הנו"ב טב"ע בכלים דלא מושלי מהני ואף אם נחוש דחשוב בכלל פלים דמושלי מ"מ לשי' כמ"פ חשש שאלה אינו רק דרבנן שוב לענין דרבנן מועיל לשיטת המבי"ט אף עכו"ם בלי מסל"ת ובפרט ס' מסל"ת לענין דרבנן בןודאי מועיל והכא עכ"פ עדות הערפאות מה ששלחו להגריכט בןודאי עכ"פ לא גרע מס' מסל"ת ובדרבנן מועיל בןודאי.

וגם מצד ששלחו לה המעות ואם הי' הנפטר איש אחר ורק שהי' לו הכיס בשאלה מנין ידעו הערפאות לשלוח המעות לאשה זו וע"כ דהנפטר אמר קודם מותו שמו ושששלחו המעות לאשתו וד"ז מפורש בשו"ת נו"ב ובספרי ח"א סי' ע"ב הארכתי בזה.

עכ"פ מכל הני צדדים נלע"ד ברור דיש להתיר אשת ר' מרדכי גימפל בערגלאס אחר שתקבל חליצה בלבד שייספים לזה עוד רב גדול אחד וישבו בי"ד של ג' ביחד להתירה פדין הנסיסת בע"א והשי"ת יצילנו משגיאות: באעה"ח יום ועש"ק ל"ד למב"י תרפ"ל קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן כ"ד.

להרב החו"ב וכו' מו"ה יוסף ראקא- ווער מק' בארנוב יצ"ו. בדבר שאלתו בישראל אחד שקנה בהמה מעונבת אצל עכו"ם שלא ביקרה עדן בכסף לבד ולא עשה משיכה גם לא נתן פל המעות אלא מקצת מעות ערבון פדרוך הסותרים ואח"ז מכר הישראל את הבהמה לנכרי אחר פדי לפוטררה מן הבכורה.

ג"כ בְּכֶסֶף לְבַד בְּלֹא מְשִׁיכָה וְכִמוֹ שֶׁקֶנָה אֲצֵל עֲפוּ"ם הָא' פֶּן מְכַר לְעֲפוּ"ם הַב' וְהִפְרָה
הַיְתָה עוֹמֶדֶת עַדן בְּחֶצֶר עֲפוּ"ם הַמּוֹכֵר הָא' וְכִשְׁהִלָּה הַיִּשְׂרָאֵל לְחֶצֶר הַנִּכְרִי הָא' לִקְחָה
הַבְּהֵמָה וְלִהְיוֹלִיכָה לְנִכְרִי הַב' מֵצֵא שֶׁפְּכָר יִלְדֶה הַבְּהֵמָה פֶּן זָכַר וְהִילָד מִנוּחַ אֲצֵלָה וְאִי
אִם יִלְדֶה קוֹדֵם שֶׁקִּיבֵל הַמַּעוֹת מִנִּכְרִי הַב' אִם לֹא כִּי הִי הַפֶּל בְּיוֹם א' אֲבָל זֹאת יְדוּעַ
בְּבִירוֹר שְׁנוֹלְדָה אַחַר שֶׁקֶנָה מִנִּכְרִי הָא' אֶת הַבְּהֵמָה כִּי רָאָה אֶת הַבְּהֵמָה בְּשַׁעַה שֶׁקֶנָה
אוֹתָהּ מִהַנִּכְרִי הָא' וְרָאָה כִּי אִז עוֹד לֹא יִלְדֶה ע"כ יֵשׁ לְעֵינֵי בְּנֵה הַדִּין אִי שִׁינָה בְּנֵה קְדוּשַׁת
בְּכוֹר אִי לֹא זֶה תַּנְרָף וְשִׂאֲלָתוֹ בַּקְצָרָה: וְהִנֵּה בְּעֵינֵי הַדְּבָר הָא' דְּפִשְׁטָא לְכַת"ה דָּאִם הִי
בִירוֹר שְׁלֵא יִלְדֶה רַק אַחַר שֶׁקִּיבֵל הַכֶּסֶף מִנִּכְרִי הַב' בְּנוֹדָאֵי לֹא הִי בּוֹ קְדוּשַׁת בְּכוֹר מִפְּתַח
מִמ"נ כִּמ"ש בִּפ"ת ס' ש"כ בְּשֵׁם מֵהֵר"מ זִיסקִינד.

הִנֵּה בְּתוֹשֻׁבָה שֶׁכ' זֶה כְּמָה שְׁנֵים הַעִירוֹתֵי דִישׁ לְחוּשׁ לְשִׁיטַת הַסֵּמ"ע ס' קצ"ד שֶׁמְפָרֵשׁ
בְּשִׁי הַרְמַב"ן דִּס"ל דִּישְׂרָאֵל מֵעֲפוּ"ם קוֹנֶה בֵּין בְּכֶסֶף בֵּין בְּמְשִׁיכָה וְרַק עֲפוּ"ם מִיִּשְׂרָאֵל
אֵינּוּ קוֹנֶה ל' יוֹחֲנָן רַק בְּמְשִׁיכָה א"כ שׁוֹב אֲזַדָּא הַמִּמְנ"פ וְעוֹד לִפְמ"ש בְּרִי"ט אֶלְגָּאזִי
דִּמְש"ה ל"מ בְּמִכְרָ בְּכֶסֶף אֶף דִּישׁ ס"ס שֶׁמָּא הִלְכָה כְּשִׁיטַת רִש"י ז"ל דְּכָל קִנְיָן דְּעֲפוּ"ם
הוּא רַק בְּכֶסֶף וְשִׁמָּא כְּשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל וְכַתֵּב דְּכִינּוֹן דְּעֲפוּ"ם לֹא יוּכַל לְהוֹצִיא מִרְשׁוֹת
הַיִּשְׂרָאֵל אֶף דְּקָמֵי שְׁמִיָּא גְלִיָּא שֶׁהוּא שְׁלוֹ מ"מ ס"ס ל"מ לְהוֹצִיא מִמּוֹן וְשׁוֹב נִשְׂאָר
בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹב אִיסוֹר בְּתַר מִמּוֹן גְּרִיר עֵי"ש וְהִנֵּה בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁקֶנָה מֵעֲפוּ"ם שׁוֹב
שִׁינָה הַס"ס וּבְעֲפוּ"ם דָּאִין לוֹ חֲזָקַת מִמּוֹן כִּמ"ש הַה"מ שׁוֹב מוֹעִיל ס"ס לְהוֹצִיא כִּמ"ש
הַרִי"ט אֶלְגָּאזִי שֶׁם וְחֵיב בְּבִכּוּרָה: וְלִפ"ז אֲזַדָּא הַמִּמְנ"פ דֶּהָא הַיִּשְׂרָאֵל יוּכַל לְהוֹצִיא
מִרְשׁוֹת עֲפוּ"ם הֶרְאִשׁוֹן מִפְּתַח ס"ס וְעֲפוּ"ם הַב' לֹא יוּכַל לְהוֹצִיא מִרְשׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל
דְּבִישְׂרָאֵל דִּישׁ חֲזָקַת מִמּוֹן ל"מ ס"ס אַע"ג דְּכָל חֲזָקַת יִשְׂרָאֵל הוּא רַק מִס' אִפ"ה כ'
הַפּוֹסְקִים דְּחֻשׁוֹב מִן חֲזָקָה וְעֵינֵי בְּרִא"ש ב"מ דָּף ט' וּבְשׁו"ת מֵהַרִי"ט וּבִישׁו"ע וְשׁוֹב פִּינּוֹן
שְׁנִשְׂאָר בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אִיסוֹר בְּתַר מִמּוֹן גְּרִיר אֶף בְּאַמַּת מַחְמַת חֻשׁוֹ הַרְאִשׁוֹן אִין לְחוּשׁ
דְּהַש"ף ז"ל שֶׁם הַסְּכִים דָּאִין חִילּוּק בֵּין עֲפוּ"ם מִיִּשְׂרָאֵל בֵּין יִשְׂרָאֵל מֵעֲפוּ"ם וְיֵשׁ ג'
סְפִיקוֹת א' שֶׁמָּא כְּשִׁי רִש"י ז"ל וּבְטַח קִנְיָה עֲפוּ"ם הַשְּׁנִי וְשִׁמָּא כְּשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל וּג"כ
קִנְיָה עֲפוּ"ם הַשְּׁנִי וְשִׁמָּא כְּשִׁי הַש"ף ז"ל דְּגַם יִשְׂרָאֵל מֵעֲפוּ"ם לֹא קִנְיָה בְּכֶסֶף וּג' סְפִיקוֹת
מֵהַנִּי לְשִׁי קִצַּת הַפּוֹסְקִים אֶף נֶגֶד ח"א כְּנֹדַע מְפֻלְגָּמַת הַט"ז שֶׁם עִם הַש"ף בְּסִי' ק"י.

וְחֻשׁוֹ הַשְּׁנִי דִּישְׂרָאֵל הֶרְאִשׁוֹן קִנְיָה מִפְּתַח ס"ס. י"ל דְּבְעֵינֵי קוֹשְׁיַת הַרִי"ט אֶלְגָּאזִי
דְּבִהִקְנָה בְּכֶסֶף יוֹעִיל מִטַּעַם ס"ס אֲמַרְתִּי בְּתוֹשֻׁבָה דְּעֵינֵי טַעַם הַס"ס י"ל עֲפִמ"ש הַתּוֹס'
כְּתוּבָה ע"ו ד"ה חֲדָא דִּיּוֹתֵר יֵשׁ לְזָכוֹת הָאִשָּׁה בֵּא' מְשִׁנֵּי הַצְּדָדִים מְלוֹמֵר שְׁנֵי דְרָכֵיהּ
לְזָכוֹת הַבַּעַל וְה"ה בְּעֵינֵי ס"ס כְּמוֹ בְּהָא דִּפ"פ דְּלִהְיֵר הָאִשָּׁה דִּי בְּאַחַד מְשִׁנֵּי הַצְּדָדִים
אוֹ שְׁנֵי מִרְשָׁתָהּ לֹא תַחְתִּי אוֹ שֶׁהִי בְּאִנּוּס וְלִאִיסוֹר מְנַכְרֵחִין לוֹמֵר שֶׁהִי תַחְתִּי וּבְרִצּוֹן
א"כ יוֹתֵר יֵשׁ לוֹמֵר א' מְשִׁנֵּי צְדָדִים לְהִתֵּר מְשִׁנֵּי מִרְשָׁתָהּ ב' צְדָדִים לִאִיסוֹר אֲבָל הֵכָא ל"ח
ס"ס דָּאִם נִאֲמַר כֶּסֶף אֵינּוּ קוֹנֶה בְּעֲפוּ"ם שׁוֹב לִיכָּא שׁוֹם צַד הִתֵּר וְלִפ"ז אֶף יִשְׂרָאֵל
שֶׁקֶנָה בְּכֶסֶף מֵעֲפוּ"ם לֹא יוּכַל לְהוֹצִיא מִרְשׁוֹת הַעֲפוּ"ם דְּלִיכָּא שְׁנֵי צְדָדִים לְזָכוֹת
הַיִּשְׂרָאֵל וְשׁוֹב בְּס' קִנְיָן נִהִי דְּהַעֲפוּ"ם ל"ח מִן חֲזָקָה מ"מ עכ"פ גַּם הַיִּשְׂרָאֵל ל"ח מִן חֲזָקָה
וְשׁוֹב הַדִּין דִּיחְלֻקוֹ וְכִמ"ש הַתּוֹ"ד הוּבָא שֶׁם בְּרִי"ט אֶלְגָּאזִי וְשׁוֹב חֻשׁוֹ יֵד נְכִירָבְּאִמְצַע
וְהֶאֱרַכְתִּי בְּנֵה בְּחִי עכ"פ שׁוֹב פְּשִׁטָּא דָּאִם הִי בִירוֹר שֶׁקִּיבֵל הַכֶּסֶף הַשְּׁנִי מֵעֲפוּ"ם הַשְּׁנִי
קוֹדֵם שֶׁיִּלְדֶה הִי פְטוֹר מִבְּכּוּרָה וְעַפ"י סְבָרוֹת הַנִּז"ל אֶף בְּנִידוֹן דִּידוֹן שִׁישׁ ס' שֶׁמָּא בְּשַׁעַה

שְׁקִיבֵל הַפֶּסֶף מַעֲכוּ"ם הַב' כְּבָר יִלְדָה ע"ז יֵשׁ לְדוֹן הַרְבֵּה: הַנָּה בְּאֵמֶת בְּעֵיקָר הַדְּבָר בְּקִנְיָה
מַעֲפוּ"ם בְּכֶסֶף לְחִוּד בְּאֵמֶת שִׁי הַרְמָ"א הוּבָא בְטו"ז שֶׁם דְּבִקְנָה בְּכֶסֶף מַעֲפוּ"ם לִית בִּי
קִדְוָשׁת בְּכוֹר דְּהַעֲיָקָר הוּא כְּשִׁי ר"ת וְאָף הַשֵּׁ"ף ו"ל מִחֲמִיר דְּחָשׁוּב ס' בְּכוֹר וְהַטַּעַם
דִּי"ל דְּנָהִי דְשִׁי רַשִׁי"י ו"ל לֹא הוּבָא בִש"ע דְּהָא בְחו"מ סִימָן קַצ"ח מְפֹרָשׁ דְּכֶסֶף קוּנְיָה
מֵה"ת וְהַרְאָל דְּמְפֹרָשׁ שֶׁם דְּהַתְנָה שְׁיִקְנָה בְּכֶסֶף מְהֵנִי וְהַסְבָּרָא כ' בִּמְח"א דְּהֵנִי פְּאוּמֵר
א"א בְּתַק"ח וְגַם מְפֹרָשׁ דְּבִמְקוֹם דִּל"ש הַחֲשָׁשׁ גִּשְׁרָפוּ חִיטֵּיָה כְּסָף קוּנְיָה וְע"כ דְּבִנְוֹדָאֵי
הִלְכָה כַר' יוֹחֲנָן עַכ"ז יֵשׁ ס' שְׁמָא כְּשִׁי הַרְמָב"ם ו"ל דְּגַם לַר"י עַכ"פ כְּסָף מוֹעִיל גַּם
בְּעַפּוּ"ם דְּנָהִי דְּכַתְּבִתִּי לְעִיל דִּל"ח בְּכָלֵל ס"ס דְּלִיכָא שְׁנֵי צְדָדִים לְאִיסוּר אָבֵל עַכ"פ
חָשׁוּב ס' הַשְּׁקוּל אוֹ דִּי"ל דְּאָף אִם נִימָא דְּגַם בְּזָה שְׁיִטַּת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּלֹא פְּהַרְמָב"ם
מ"מ י"ל דְּכִינּוּן דְּבְכוֹר יֵשׁ בּוֹ אִיסוּר פְּרַת כְּמִפְּרָשׁ בְּמַרְדְּכִי יְבָמוֹת וּמִש"ה לֹא סְמִכִּינּוּ
אֶהֱיָתֵר חוֹלְבֵת דְּבְאִיסוּר פְּרַת חוֹשְׁשִׁין לְמִיעוּט כְּמוֹ בְּאִיסוּר מִיתָה דְּחוֹשְׁשִׁין לְמִיעוּט
בְּמִשְׁאֵל"ס וְעִי' בִשְׁעָה"מ הַל' מְקוּנְאוֹת דְּמְבִיא בְּשֵׁם הַשֵּׁט"מ יְבָמוֹת דְּגַם ס"ס ל"מ
בְּאִיסוּר פְּרַת וְא"כ ה"ה דְּחוֹשְׁשִׁין לְמִיעוּט הַפּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים דְּקִנְיָן כְּסָף מְהֵנִי עַכ"פ
בְּקִנְיָה יִשְׂרָאֵל מַעֲפוּ"ם וְגַם כ' הַפּוֹסְקִים דִּי"ל דְּעַכְשָׁיו קִנְיָן כְּסָף חָשׁוּב עַכ"פ קִנְיָן סְטִימָתָא
וּמוֹעִיל וְאָף שִׁי"ל דְּכִינּוּן דְּקִנְיָן סְטִימָתָא הוּא רַק קִנְיָן דְּרַבְּנָן וְל"מ לְהַפְקִיעַ מְמוֹן יִשְׂרָאֵל
כַּמ"ש הַמְקוֹר חַיִּים סִי' תַּמ"ח דָּאִם יִשְׂרָאֵל קָנָה חֲמִצַּ מְנַכְרֵי בְּקִנְיָן דְּרַבְּנָן א"צ לְבַעֲרוּ
דִּי"ל דְּלֹא הַפְקִיעוּ מְמוֹן יִשְׂרָאֵל ע"י קִנְיָן דְּרַבְּנָן י אָף בְּאֵמֶת י"ל לַפְמ"ש הַנְּה"מ סִי' ס"ו
ס"ק ל"ה דְּקִנְיָן דְּרַבְּנָן כְּזָה שְׁמוֹעִיל גַּם בְּדִינֵיהֶם אֲז מְהֵנִי לַכ"ע אָף לְהַפְקִיעַ מְמוֹן יִשְׂרָאֵל
וְעַפ"י דְּבָרֵי הַשֵּׁ"ס דַּב"ק א"כ בְּאֵמֶת קִלִּין כְּסָף הָיִי קִנְיָן בְּדִינֵיהֶם וְנָהִי דְּנִימָא דְּלֹא כְּשִׁיטַת
הַרְמָב"ן וְקִנְיָן שְׁבִדִּינֵיהֶם אֵינּוּ מוֹעִיל לְחַיִּיבוּ בְּבְכוֹרָה עַכ"פ עַכְשָׁיו שְׁהַמְנַהֵג לְקִנּוֹת בְּכֶסֶף
א"כ חָשׁוּב קִנְיָן סְטִימָתָא וְנָהִי דְּהֵנִי רַק קִנְיָן דְּרַבְּנָן כְּזָה שְׁהוּא קִנְיָן גַּם בְּדִינֵיהֶם שְׁפִיר
מְהֵנִי אָף בְּעַפּוּ"ם וּבְכַרְט דְּשִׁיטַת הַח"ס יו"ד סִי' שִׁי"ד דְּקִנְיָן סְטִימָתָא הוּא מֵה"ת וְכַבֵּר
קַדְמוּ בְּשׁו"ת הַרְדְּבַ"ז וְעִי' בְּמַהֲרִי"ט בַּחֲי' קִידּוּשִׁין שְׁעַל הַרִי"ף מ"ש לְעִנְיָן קִנְיָן חֲלִיפִין
וְעִי' בְּעֵיקָרֵי הַד"ט בַּח"ש שְׁלֹא רָאָה דְּבָרֵי הַמַּהֲרִי"ט הַנִּזְ"ל: וְגַם י"ל דְּעַכְשָׁיו דְּבִדִּינֵיהֶם
כְּסָף קוּנְיָה, א"כ לְחֻנְמָרָא מוֹעִיל קִנְיָן שְׁהוּא בְּדִינֵיהֶם וְעִי' נַה"מ סִי' קַצ"ד וּבַח"ס בְּכַמְהָ
תְּשׁוּבוֹת א"כ בְּלֹא הִי מוֹכַר פְּלָל אָף דְּלֹא קָנָה רַק בְּכֶסֶף לְבַד הִי מְקוֹם לְהַחֲמִיר אָף כִּינּוּ
דְּלֹא נִתְּן פֶּל הַמְּעוֹת רַק דְּרֵאָהֵן א"כ לְשִׁיטַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים אֵינּוּ קוּנְיָה לְגַמְרֵי רַק כְּנִגְד
מְעוֹתָיו וְעִי' שׁו"ת מַהֲרַש"ם הַנִּדְפָּס כְּעַת מַהֲג' מִבְּעַרְזָאן סִימָן ר"ג שְׁהַאֲרִיָּה כְּזָה וְהִבִּיא
בְּשֵׁם כְּמָה פּוֹסְקִים דְּבְאֵמֶר לְשׁוֹן דְּרֵאָהֵן ל"ח קִנְיָן גָּמוֹר וְעַכ"פ חָשׁוּב כְּמוֹ יַד עַפּוּ"ם
בְּאֵמֶצֶע וּפְטוֹר מִבְּכוֹרָה וּבְכַרְט דִּי"ל בְּנִתְּן מְקַצֵּת הַמְּעוֹת עַכ"פ בְּדִינֵיהֶם אֵינּוּ קִנְיָן גָּמוֹר
רַק לְעִנְיָן הַחֲלִטַת הַעֲרָבוֹן א"כ אָף דְּנִימָא דְּמַצֵּד הַמְנַהֵג כְּסָף קוּנְיָה מ"מ י"ל א"נ כְּשִׁיטַת
הַנְּה"מ וְכַבֵּר קַדְמוּ בְּשׁו"ת הַרְמָ"א דְּקִנְיָן סְטִימָתָא אֵינּוּ רַק דְּרַבְּנָן א"כ י"ל דְּקִנְיָן דְּרַבְּנָן
כְּזָה שְׁאֵינּוּ מוֹעִיל בְּדִינֵיהֶם אֵינּוּ מוֹעִיל לְהַפְקִיעַ מְמוֹן יִשְׂרָאֵל: וְעַכ"פ הִי מְקוֹם לֹאמֹר
דְּמוֹתֵר לְהַטִּיל בּוֹ מוֹם דִּל"מ א"נ דְּאִיסוּר הַטִּלַּת מוֹם בְּבְכוֹר בְּזַה"ז אֵינּוּ רַק דְּרַבְּנָן נָהִי
שְׁכ' הַפּוֹסְקִים דְּגַם בְּס' בְּכוֹר אָסוּר לְהַטִּיל מוֹם כִּינּוּ דַּעַכ"פ מַס' צָרִיף לְנַהֲגַ בּוֹ קִדְוָשׁת
בְּכוֹר א"כ מְחֻזִּי כְּמִטִּיל מוֹם בְּקִדְוָשִׁים אָבֵל עַכ"פ הִכָּא לְעִנְיָן קִנְיָן כְּסָף דְּבְאֵמֶת מֵה"ת אֵינּוּ
פְּלָל וְרַק דְּמְדְרַבְּנָן חָשׁוּב קִנְיָן מַצֵּד הַמְנַהֵג א"כ בְּאֵמֶת נִסְתַּפֵּק בְּרִי"ט אֶלְגָּאֲזִי דִּי"ל דְּהִיכִי
דְּלֹא קִנְיָן רַק מְדְרַבְּנָן אֵינּוּ מוֹעִיל לְעִנְיָן בְּכוֹרָה, אָף לְחֻנְמָרָא וְאָף א"נ דְּכִינּוּן דְּמְדְרַבְּנָן הוּא

שֶׁל יִשְׂרָאֵל צָרִיף לְחַוְמָרָא לְנִהוּג בּוֹ קְדוּשַׁת בְּכוֹר אֲבָל עַכ"פּ לְעֵנִן הַטְּלַת מוּם הַגּוֹי כְּמוֹ
גִּזְלָג"ז וּבִפְרֻט א"נ דְּלִיפָא מְנַהֵג בְּרוּר בְּזֵה שְׁנִקְנָה בְּכֶסֶף רַק שְׂכֵי דְבִבְכוֹר דְּהוּי אִיסוּר
פֶּרֶת חוֹשְׁשִׁין לְמִיעוּט הַפּוֹסְקִים הַסּוֹבְרִים דְּכֶסֶף קוֹנָה בְּעַפְו"ם אֲבָל עַכ"פּ לְעֵנִן הַטְּלַת
מוּם דַּעֲכ"פּ אִינוּ אִיסוּר פֶּרֶת א"כ שׁוּב יֵשׁ לְסַמּוּךְ עַל רֹב הַפּוֹסְקִים דְּכֶסֶף אִינוּ קוֹנָה
בְּעַפְו"ם א"כ אִף אִם הִי מוֹכְרוֹ פְּלֵל הִי ג"כ מְוַתֵּר עַכ"פּ לְהַטִּיל בּוֹ מוּם עֵתָה נְדַבֵּר
מִצַּד שְׁהִקְנָה לְהַעֲפוּ"ם וְרַק דִּישׁ ס' שְׁמָא בְּעַת שְׁקִיבַל הַכֶּסֶף מִן הַעֲפוּ"ם כְּבָר יִלְדָה וְהִנֵּה
כַּת"ה פֶּתַב דַּל"ש לְוַמֵּר בְּזֵה אוֹקְמִי אַחַמ"ק הוֹאִיל דְּבִכּוֹר מְמוֹן פֶּהֵן וַא"כ הַגּוֹי כְּמוֹ שְׂאִין
שׁוּם אֲחַד מְוַחֲזֵק וְהַדִּין דִּינְחִלְקוּ וְשׁוּב חֲשׁוּב יַד עַפְו"ם בְּאַמְצַע בְּאַמֶּת ז"א דְּהָא קִי"ל
דְּגַם הַפֶּהֵן אִין לֹו זְכוּת בַּס' בְּכוֹר רַק לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל מוֹעִיל תְּפִיסָה וְכ' הַרִי"ט
אַלְגָּאזִי הַטַּעַם מִשׁוּם דִּישׁ ס' מִתְחַלְתּוּ שְׁמָא הִי תִיכְף שֶׁל פֶּהֵן וְלְשִׁיטַת הַחוֹלְקִים עַל
הַרְמַב"ם ס"ל פִּינּוֹן דַּעֲכ"פּ בְּעוֹדוֹ בְּמַעֲי אִמוּ אִינוּ קְדוּשׁ וְהִי לְהִישְׁרָאֵל בּוֹ וְנֻדְאֵי זְכוּת מַס'
לֹא פִקְעָה חֻזְקָתוֹ וְאִינוּ פּוֹסְקִין דְּאִינוּ מוֹעִיל תְּפִיסָה כְּנֻדַע מַכ"ש הֵכָא לְעֵנִן הַעֲפוּ"ם דְּאִין
לֹו זְכוּת בְּהוֹלֵד רַק מִצַּד הַקְּנָן א"כ לֹא אֶתִי סֶפֶק קְנָן וּמוֹצִיא מִיַּד וְנֻדְאֵי בְּעֵלִים
הִרְאִשׁוּנִים וְנִהֵי דַמַּמ"נ אִינוּ שֶׁל בְּעֵלִים הִרְאִשׁוּנִים דְּאִי אִינוּ שֶׁל הַנְּכָרִי א"כ צָרִיף לִיתְנּוּ
לְכַהֵן וּבַכַּה"ג כ' הַשְׁ"ף בַּסִּי' צ"א דַּמַּש"ה מְהַנִּי חֲשַׁע"ש גְּבִי חֲנֻנִי עַל פְּנִקְסוֹ לְפִי דַמַּמַּנ"פ
צָרִיף לִיתְנּוּ אוֹ לְזָה אוֹ לְזָה אִף שָׁם עַכ"פּ יֵשׁ חֲשַׁע"ש הַמְּסִייעַ אֲבָל הֵכָא אִף דְּבּוֹנְדְאֵי
צָרִיף לִיתְנּוּ לְכַהֵן מ"מ לְגַבִּי הַעֲפוּ"ם מוֹקְמִינּוּ לִי בַּחַמ"ק וִי"ל דְּגַם לְדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל
אִינוּ מוֹעִיל תְּפִיסָה כַּמ"ש הַרְדְּב"ז הוֹבָא בְּרִי"ט אַלְגָּאזִי דַּבַּס' פֶּטֶר חֲמוּר שְׁפּוֹדָה בְּשָׂה
דְּבַהֲשָׂה אִינוּ מוֹעִיל תְּפִיסָה פִּינּוֹן דְּאִין לְהַפֶּהֵן בּוֹ זְכוּת בְּעֵצָם רַק ע"י הַפְּדִיּוֹן וְזָה הִי רַק
מַחֲמַת סֶפֶק ה"ה הֵכָא דְהַעֲפוּ"ם אִין לֹו זְכוּת רַק מִפְּאַת מְכִירָה וְשׁוּב חַמ"ק מְסִייעַ דְּכָבֵר
יִלְדָה וְלֹא יֵצֵא מִרְשׁוֹת הַיִּשְׂרָאֵל: וּמ"ש כַּת"ה דַּעֲפ"י דְּבָרֵי הַטו"ז בַּסִּי' רַכ"ג בְּאַמֵּר לֹו
פֶּרֶה מְעוֹבְרַת אֲנִי מוֹכֵר לָךְ אִף בְּכָבֵר יִלְדָה מ"מ הַעֲוֹבֵר שֶׁלּוֹ וַא"כ פִּינּוֹן דְּבִבְרוּר שְׁיִיף
הוֹלֵד לְעַפְו"ם א"כ שׁוּב אִיתְרַע חַמ"ק וְשׁוּב י"ל דִּילְדָה אַחַר שְׁכָבֵר קִיבַל הַכֶּסֶף מְעַפְו"ם
בְּאַמֶּת בַּקְצָה"ח שָׁם סִי' ר"כ מְבִיא דְּבָרֵי הַשְּׁטַמ"ק דְּבָאָם אָמַר לֹו פֶּרֶה מְעוֹבְרַת אֲנִי מוֹכֵר
לָךְ וַאח"ז נוֹדַע שְׁכָבֵר יִלְדָה יוֹכֵל הַמוֹכֵר לְבַטֵּל הַמְּכִירָה וְלִיתְנּוּ לֹו פֶּרֶה אַחֲרַת מְעוֹבְרַת ו
נְחוּץ לְזָה בַּנ"ד דַּעֲיָקֵר מְכִירָתוֹ הִי רַק לְהַפְקִיעַ קְדוּשַׁת בְּכוֹר וְנִהֵי דְאַמְרִינּוּ מִשׁוּם אִיסוּר
בְּכוֹר גָּמַר וּמִקְנֵי לִי וְל"ח מְכִירָה בְּהַעֲרָמָה כַּמ"ש הַתּוֹס' שְׁבַת י"ח וּב"מ ל"ב עַכ"פּ אִם
יִתְנוּדַע דְּבִשְׁעַת הַמְּכִירָה כְּבָר יִלְדָה וְאִינוּ מוֹעִיל לְהַפְקִיעַ קְדוּשַׁת בְּכוֹר א"כ בּוֹנְדְאֵי
יִתְבַטֵּל הַמְּכִירָה דְּהוּי אֲוַמְדָנָא גְּדוּלָה דַּל"ח בְּכָל דְּבָרִים שְׁבַלְב וּבִפְרֻט אִם כְּבָר יִלְדָה
אִיסוּר לְמוֹכְרָה וְשׁוּב שְׁיִיף חַמ"ק דְּכִינּוֹן דְּקוֹנָם הַמְּכִירָה הַגּוֹי וְנֻדְאֵי שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאִם כְּבָר
יִלְדָה עַדּוֹן הוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמַס' א"א לְהוֹצִיאָה מִחֻזְקָתָהּ וְאִף דַּמַּמַּנ"פ צָרִיף לִיתְנָה עַכ"פּ
אוֹ לְכַהֵן אוֹ לְעַפְו"ם מ"מ לְשִׁיטַת הַתּוֹס' ב"מ ק"ג אִף בְּמִיַּד דְּסוֹפּוֹ לְחֻזְרָא אַפ"ה חֲשׁוּב
מְוַחֲזֵק וְעִי' תּוֹס' ב"ב דָּף ס"א וּבַקְצָה"ח סִימָן מ"ב מַכ"ש הֵכָא דַּעֲכ"פּ שְׁיִיף חַמ"ק אִף
בְּאַמֶּת י"ל דַּעֲכ"פּ חֲשׁוּב ס"ס לְהִיתֵר שְׁמָא כֶּסֶף אִינוּ קוֹנָה בְּיִשְׂרָאֵל מְעַפְו"ם וַא"כ מְעוֹלָם
לֹא נִפְקָא מִרְשׁוֹת עַפְו"ם הִרְאִשׁוֹן וְשְׁמָא עַכ"פּ לֹא יִלְדָה פַּד אַחַר שְׁקִיבַל הַכֶּסֶף מְעַפְו"ם
הַשְּׁנִי וְאִז מַמ"נ אִינוּ שֶׁלּוֹ כַּמ"ש בַּמַּהֲר"מ זִיסקִינֵד וְאִף שִׁי"ל דְּהוּי נִגְדַת חַמ"ק וִי"ל דַּס"ס
נִגְדַת חֻזְקָה ל"מ אִף בְּאַמֶּת י"ל דְּבַבְּאַמֶּת הַקְּשׁוּ בַּתּוֹס' ב"מ דָּף ק' דְּהָא נִגְדַת חַמ"ק יֵשׁ חֻזְקַת
מְעוֹבְרַת וְהַשְׁתָּא הוּא דִּילְדָה רַק דַּכ' הַפּוֹס' דְּחֻזְקַת מ"ק עֲדִיף וְכ"ז בְּאִם לִיפָא רַק ס' אֲחַד

אמרנו דכינון דחזקת מעונבת איתרע דהא ילדה לפנינו נהי דחזקה דמעיקרא עדיפא מ"מ כ' הגאון מלייפניק ז"ל דחזקה דאיתרע ל"ח בירור ול"מ בדיני נפשות א"כ הכ"נ פיון דחזקה זו ל"ח בירור וא"כ שוב ל"מ להוציא מחזקת בעלים הראשונים אבל הכא יש באמת ס"ס ורק דנגד חזקה ל"מ אבל כ"ז היכא דחזקה חשיב בירור ל"מ ס"ס אבל הכא דנגד חמ"ק יש חזקת מעונבת המסייע דהשתא הוא דילדה נהי די"ל דחמ"ק עדיף דחזקה זו לא איתרע אבל עכ"פ בחזקה נגד חזקה כ' בשו"ת חל"א דעכ"פ גם החזקה דעדיפא ל"ח בירור ושוב היכי דהחזקה ל"ח בירור אינו יכול לגרע פת הס"ס א"כ לפי"ז פשיטא דלמ"ב אי ניקא בעכו"ם ל"ח אף ס' קנין ורק עיקר הטעם דחוששין בקנה בכסף משום דעכ"פ הוי קנין מדרבנן מטעם סטימתא ושוב פשיטא עכ"פ ספק נשוא נמכר לעכו"ם קודם שילדה א"כ הוי ס' דרבנן דהא מה"ת בנודאי אין בו קדושת בכור ולענין דרבנן סגי בס' אהד לקולא ול"ש לומר דהוי נגד חמ"ק דאף א"נ דס' דרבנן נגד החזקה הוי לחומרא מ"מ הכא הוי פנגדה חזקת מעונבת ושוב הוי חזקה נגד חזקה וברבנן לקולא ואף א"נ דהוי ס' קנין ד"ת מ"מ שוב חזקת ס"ס ואף דיש חזקה נגד חזקה מ"מ שוב מהני ס"ס.

וגם לפי סברא השני' דרק מפני חומר איסור פרת חוששין למיעוט הפוסקים דסוכרים דכסף קונה בעכו"ם וא"כ שוב פשיטא עוד ס' נשוא ומכר לעכו"ם ובנודאי אזלינן לקולא ובפרט לענין הטלת מום אף א"נ דיש בזה איסור תורה מ"מ פתח בח"ס דעכ"פ ליפא בי איסור מלקות ונלמוד רק מקרא דכל ובאיסור שאין בו מלקות קיל.

ועיי' פמ"ג או"ח סי' י"ז דבאיסור עשה לכו"ע ספק מה"ת לקולא ועיין רי"ט אלגאזי פ"ג מבכורות ובנודאי מהני ס"ס ובפרט דחזקת מעונבת מסייע א"כ פ"י הטלת מום ע"י עכו"ם שיאמר לעכו"ם אחר פשיטא דשרי: והנה כת"ה העיר עוד דלפ"מ דמוכח בש"ס דאי קניימא ברשות מוכר הוי אידך המוציא מחבירו וכ' דלפי שי' הטו"ז דחצר הנפקד קנוי להמפקיד א"כ שוב הוי חצירו של ישראל והוי הנכרי המוציא מחבירו ולא חשוב יד נכרי באמצע באמת זה טעות דהא אם נקנה הפרה לעכו"ם השני א"כ באותה שעה פלגה לה רשותו של הישראלי דבאמת הישראלי לא שכר את המקום שבהמה עומדת שם מן העכו"ם רק דשימוש משני לי' קנין כמ"ש הקצה"ח סי' קפ"ט וא"כ פשנעשה החפץ של העכו"ם השני א"כ שוב משתמש החצר בשביל העכו"ם השני ושוב נעשה חצירו של עכו"ם השני א"כ ל"ש לומר דהוי בחצירו של המוכר זה אינו דמשעת המכירה נסתלק מן המוכר זכות החצר ובשלמא בהא דפריה בש"ס ולחזי ברשותא דמאן קניימא ותיקשי לכאורה לשי' הטו"ז הא משעת מכירה נעשה חצירו של לוקח דהא משתמש לצורך הלוקח ומה"ט פתב הרא"ש דחצירו של ישראל הנפקד ברשות אחר עובר דשימוש משני ליי' קנין בחצר ז"א דהא באמת כ' בנה"מ פיון דלא קני' לי' רק בשימוש אין לו קנין רק לענין שימוש אבל ל"מ לקנות שום דבר ע"י זה החצר דל"ח דומ' דידו וא"כ פיון דגוף החצר שייך להמוכר ויכול לקנות ע"י החצר כל מילי דאף לשי' רש"י ז"ל ב"מ ק"ב חצר המושכר אינו קונה להמשכיר מ"מ היכי דהשוכר לא קנה רק לשימוש והשוכר א"י לקנות שום דבר ע"י החצר וממילא המשכיר יוכל לקנות כל דבר ע"י חצר כזה א"כ שפיר פאילו קיים ברשות המשכיר והא אף בס' בזמן השכירות קיי"ל בש"ע דאף דיושב בה השוכר מ"מ המשכיר חשוב מוחזק מכ"ש היכא של"ח שכירות גמור

בְּנוּדָאֵי דְהַמְשַׁכֵּיר חָשׁוּב מְוַחֲזָק אַבְל כְּאֵן דְּבִאָמַת גּוּף הֶחָצֵר שֶׁל עֲכוּו"ם הֶרְאִישׁוֹן רַק דְּשִׁימוּשׁ מְשׁוּי לִי' לְהִישָׁרְאֵל קִנְיָן בְּחָצֵר לְשִׁימוּשׁ אַבְל בְּרַגְעַ שְׁמֹכֵר הֶפְרָה לְעֲכוּו"ם הַשְּׁנִי נִסְתַּלַּק הוּא לְגַמְרֵי מִן הֶחָצֵר וְשׁוּב הָיָה פְּעוּמָדַת בְּאֵגֶם דְּהָא יֵשׁ בְּאָמַת ס' שְׁמָא עוּד לֹא יִלְדָה בְּשַׁעָה שְׁקִיבֵל הַכֶּסֶף וְשׁוּב נַעֲשֶׂה חֲצִירוֹ שֶׁל עֲכוּו"ם הִב' וְאִזְדוּ כֹל דְּבָרָיו אִף עֲכ"פ שְׁיִיף חֲמ"ק פִּנ"ל אִף דְּמִן תֵּר מִטְעֵם ס"ס וְכַנ"ל וּבְפֶרֶט ע"י הַטְּלַת מוּם בְּנוּדָאֵי מְוַחֲזָק וְכַנ"ל וְהֶרְבֵּה יֵשׁ לְדַבֵּר בְּזֵה אִף קִשְׁיָה עֲתִיקָא מְחַדְתָּא: בִּאֵעָה"ח יוֹם ה' בְּהַעֲלוֹתָהּ תִּרְס"ג רִאדָא מִיִּשְׂרָאֵל.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנ"ל. סִימָן כ"ה.

לְבָנֵי הָרֵב הַה"ג וְכו' כַּש"ת מו"ה חַיִּים שְׁלִיט"א. בְּדָבָר שְׁאֵלְתָהּ בְּאֶחָד שֶׁהִי לֹו יַעַר וְהִי לֹו אֵינָה מְאוּת קְלֵאֲפִטֵיר עֵץ נְחֻתְכִים וּמְכַר לְאֶחָד אֵינָה מְאוּת קְלֵאֲפִטֵיר וְהַקּוֹנָה יִקַּח אוֹתָם מִהֵי־עַר לְאֶחָדִי וְנָתַן לֹו אֲנִגְאָבֵעַ וְלִהְמוּכָר הִי רְשׁוּת לְמַפְוֵר הַקְּלֵאֲפִטֵיר אֲשֶׁר כָּבֵר עֲמָדוֹ נְחֻתְכִים לְאִישׁ אַחֵר וְרַק שְׁקִיבֵל עָלָיו חַיִּיב שְׁמִן־כֶּרֶח לְהַעֲמִיד לֹו קְלֵאֲפִטֵיר כְּפִי הַסְּכּוּם שְׁמֹכֵר לֹו בְּתוֹף כֹּל הַזְּמַן אֲשֶׁר יִרְצֶה הַקּוֹנָה לְקַבְּלָם וְהִי מְדוּבָר בִּינְיָהֶם שְׁמוּתֵר הַמְּעוּת יִתֵּן לֹו בְּכָל פְּעַם שְׁיִקְבֵּל אֵינָה קְלֵאֲפִטֵיר וְכָבֵר קִיבֵּל הַקּוֹנָה אֵינָה סְכוּם קְלֵאֲפִטֵיר מְאֵת אֲשֶׁר כָּבֵר הִי עוֹמֵד נְחֻתְכִים וּבְתוֹף כֹּף נַעֲשֶׂה הַמְּלַחְמָה וְכָרַח כֹּל אֶחָד מִפְּנֵי הָאוֹיֵב וְגָבּוֹ כֹּל הַקְּלֵאֲפִטֵיר הַנְּחֻתְכִים בְּזִמְנָן שֶׁהִי חֵיל רוּסְיָא בְּשֵׁם וְכַעַת שְׁבָאוֹ לְבֵיתָם בָּאוֹ לְד"ת הַמוּכָר טוֹעֵן שְׁיִפְסִיד הַלּוֹקֵחַ אֵינָה סְכוּם מִהַקְּלֵאֲפִטֵיר בְּעִבּוּר הַגְּנִיבָה אַחֲרֵי שְׁכָבֵר הִי מוּכָן כֹּל הַסְּחוּרָה עִבּוּר הַלּוֹקֵחַ לְקַבְּלָם וְהַלּוֹקֵחַ מְשִׁיב כִּי הוּא לֹא קִנָּה סְחוּרָה יְדוּעַ רַק שְׁעֲשֶׂה הַקְּנִיָן עַל סְכוּם קְלֵאֲפִטֵיר כּו"כ וְרְשׁוּת בְּיָדוֹ לְקַבֵּל בְּכָל עֵת שְׁיִרְצֶה וְגַם הָרִי לֹא הִי עַל הַמוּכָר חַיִּיב לִיתֵּן לֹו דוּקָא קְלֵאֲפִטֵיר אֵלּוֹ וְשׁוּב אֵינָן עָלָיו שׁוּם אַחֲרִיּוֹת מִהַגְּנִיבָה שְׁנִתְהַנְּוָה וְגַם תּוֹבֵעַ הַלּוֹקֵחַ שְׁיִתֵּן לֹו כְּעַת הַמוּכָר מוּתֵר הַקְּלֵאֲפִטֵיר הַמְּגִיעַ לֹו וְכַעַד הַסְּכּוּם שְׁהַשְּׁוָה אֲזֵז הַטו"ת וְנִתְעַצְמוּ בְּדִין וְשְׁאֵלַת חוּו"ד בְּזֵה: הַנֵּה בְּדָבָר שְׁתּוֹבֵעַ הַמוּכָר שְׁגַם הַלּוֹקֵחַ יִפְסִיד בְּהַגְּנִיבָה הַדָּבָר פְּשׁוּט דֹא"צ הַלּוֹקֵחַ לְהַפְּסִיד כְּלוּם פִּינּוֹן שֶׁהִי בְּיַד הַמוּכָר לְמַפְוֵר הַסְּחוּרָה הָעוֹמֵד תְּלוּשׁ לְאִישׁ אַחֵר וְלִיתֵּן לְהַקּוֹנָה הַנ"ל קְלֵאֲפִטֵיר אַחֲרֵים בְּנוּדָאֵי שְׁלֹא הִתְחִיל קִנְיָן הַלּוֹקֵחַ בְּהַקְּלֵאֲפִטֵיר הָעוֹמְדִים, רַק חַיִּיב הַגּוּף עָלָיו לִיתֵּן לֹו סְחוּרָה בְּנוּדָאֵי דְלֹא נִכְנָסוּ הַקְּלֵאֲפִטֵיר הַתְּלוּשִׁים תַּחַת אַחֲרִיּוֹת הַקּוֹנָה וְעֵינּוֹן תּוּס' ב"מ דס"ד ע"ב וְכֵזָה הִתִּירוּ הַפּוֹסְקִים לְעֲשׂוֹת שְׁלוּס-צַעֲטִיל עַל חֲמִיץ בְּתוֹף הַפְּסַח פִּינּוֹן דְּאִינוּ קוֹנָה מִהַנְּכָרִי הַמוּכָר סְחוּרָה יְדוּעַ רַק שְׁמִקְבֵּל עָלָיו הַנְּכָרִי חַיִּיב לְהַעֲמִיד לֹו סְחוּרָה כְּזוֹ א"כ אֶכְתִּי לִיתָא הַסְּחוּרָה בְּרְשׁוּת וְאַחֲרִיּוֹת הַיִּשְׁרָאֵל שְׁיִהְיֶה עוֹבֵר עָלָיו בְּב"י פִּינּוֹן דְּאִינוּ יְדוּעַ בְּבִירוֹר אֵינָה מִהַסְּחוּרָה שְׁיִתֵּן לֹו עִי' שׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה שְׁהָאֲרִיף בְּזֵה ע"כ פְּשִׁיטָא דְּאֵינָן עַל הַלּוֹקֵחַ לְהַפְּסִיד כְּלוּם וז"ב אִף בְּדָבָר שְׁהַלּוֹקֵחַ תּוֹבֵעַ שְׁיִתֵּן לֹו הַמוּכָר עֲכָשְׁוֹ מוּתֵר הַסְּחוּרָה בְּעַד אוֹתוֹ סְכוּם כֶּסֶף שְׁהַשְּׁוָה בְּזֵה יֵשׁ לְעֵינּוֹן וְהַנֵּה לְכֹאוּרָה גַם בְּמַחְיִיב אֵת עֲצָמוֹ לְמַפְוֵר לֹו מְטַלְטְלִין בְּעֵי קִנְיָן וְכַמ"ש בְּשׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה חוּו"מ וְרִאָ' מְהָא דְּהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנָה אֵת הַזֵּהב וְאִף בְּלֹא הַקְּנָה לֹו זֵהב מְנוּחָד וּל"ח רַק חַיִּיב אִפ"ה בְּעִי' קִנְיָן שְׁיִוְעִיל בְּמַכִּירוֹת מְטַלְטְלִין וְדוּקָא בְּמַחְיִיב א"ע לִיתֵּן לֹו מְנָה בְּמַתָּנָה אֲזֵז בְּאוּמֵר חַיִּיב אֲנִי לָהּ מְנָה בְּשִׁטְרָה מְהִי אִף בְּלֹא קִנְיָן כְּמַפְוֵרֵשׁ בַּחוּ"מ סִימָן מ' וְרַק בְּמַחְיִיב א"ע בְּדִשְׁלֵב"ל מְפּוֹרֵשׁ בַּחוּ"מ סִימָן ס' דְּבְעֵי קִנְיָן וְעֵי"ש בְּשִׁטְרָה וּבְתוֹנָיִם וְנָה"מ שֵׁם מ"ש בְּזֵה אַבְל בְּמַחְיִיב אֵת עֲצָמוֹ לְמַפְוֵר לֹו מְטַלְטְלִין ל"מ בְּלִי קִנְיָן א"נ דְּכֶסֶף ל"מ בְּמַטְלְטְלִין א"כ גַם בְּמַכֵּר לֹו סְחוּרָה

שאינו ידוע נהי דוה חשוב רק כמו חיוב מ"מ גם בחיוב פנה ל"מ בלא קנן אף לכאורה י"ל דכיון דלא מכר לו סחורה ידוע ולא נכנס שום סחורה תחת אחריות הלוקח ושוב ל"ש הגזירה שפא יאמר לו נשפרו חיטה ועכ"ח יטרח המוכר להציל ושוב י"ל דכסף קונה: אף באמת יש מחלוקת הפוסקים בחו"מ סימן קצ"ח אי במקום דל"ש החשש נשפרו חיטה אי פסף קונה וכ"ה שיטת הסמ"ע בסי' ר"א דבנתן רק מקצת דמים על המקח כיון דבנודאי יטרח המוכר להציל שלא יצטרך למיזל בדו"ד פסף קונה לגמרי עיי"ש אף לשי' הנה"מ שם פל שישם קנן פסף עליו אף במקום דל"ש החשש דנשפרו חיטה אפ"ה ל"מ עיי"ש מ"ש ליישב קושיות הפוסקים מהא דכסף אינו קונה את הזקב ובשו"ת עט"ח חו"מ סי' י' כ' לחדש דא"נ דגם במידי דל"ש החשש נשפרו חיטה אפ"ה ל"מ קנן פסף משום לא פלוג לפ"ז י"ל דאף התנה שיקנה בפסף ל"מ ואף דבזה כ' הב"ח דמהני משום דכל האומר א"א בתקנ"ח שומעין לו מ"מ דחזינו דאף במקום דל"ש החשש נשפרו ג"כ קנן פסף ל"מ ועכ"ח דהתקינו חז"ל תקנה זו אף היכי שאינו עוד דוקא בשביל טובת הלוקח ורק משום לא פלוג ושוב אף התנה ג"כ נ"מ עיי"ש.

ובאמת יש להעיר על דברי מדברי המג"א או"ח סי' תמ"ז שכתב דבדבר שהוא משום לא פלוג אין להחמיר כ"כ כמו בגוף הגזירה עיי"ש ובזה יוצמח להיפך דלפי גוף הגזירה שהוא לטובת הקונה הי' מועיל התנה פסברת הב"ח הנ"ל ולפי החוקמרא דלא פלוג יוצמח דאף התנה ל"מ וצ"ע: עכ"פ יצא דבדבר זה הוי מחלוקת הפוסקים ושוב יוכל המוכר לומר קים לי פשיטת הפוסקים דאף היכי דל"ש הגזירה ג"כ פסף לא קני ובשלמא לשי' הר"ן דנאבד קודם התורה פסידא דלוקח ועכ"ח דלא ביטלו חז"ל הקנן פסף רק אחר קבלת מש"פ א"כ י"ל היכי דל"ש החשש נשפרו חיטה דיש ספק אם יוכל לחזור א"כ י"ל כמ"ש המל"מ פט"ו מטוען בשם הרשב"א ז"ל דספק בתנאי לא מבטל קנן ברור א"כ הך לשי' הר"ן הוי כמו קנן בתנאי אם יקבל מש"פ ותבטל הקנן מכאן ולהבא וכיון דעכ"פ חל קנן לשעה בנודאי ונשפיר י"ל דספק בתנאי לא מבטל קנן ברור אבל לפי"מ דקיי"ל פשיטת הרמב"ן דנאבד קודם תורה פסידא דמוכר וכ"ה שיטת רש"י ב"מ דמ"ח ע"ב בד"ה כף תקנו עיי"ש עכ"ח דלא התחיל הקנן פסף כלל א"כ גם בספק אי חל הקנן היכי דל"ש החשש נשפרו חיטה אפ"ה מספק א"א להטיל חיוב על המוכר ליתן לו הסחורה פנודע בכל ספק בקנן אזלינן לקולא לנתבע והא דכתב במח"א הלכות צדקה סי' ד' דבמידי דהוי רק חיוב הגוף אין החזק"מ מכריע כ"ז לענין צדקה דהוי ספק איסור רק דאי"נ דאמירה לענין חשיב קנן חשיב כספק איסור התלוי בממון אבל אם רק חיוב נדר עליו הוי ספק איסור אבל בספק חיוב להדיוט דבעי קנן שוב בספק קנן אזלינן לקולא לנתבע אף י"ל דעכשיו שהמנהג לקנות בכסף חשוב עכ"פ כמו סטימא אף באמת אין זה ברור אי פסף חשוב כמו סטימא ובפרט דחשוב אומדנא דאדעתא שיתניקר השער פל כף לא מכר לו ובדבר דלא שכיח לא הוי לי' להתנות ונהי די"ל דל"מ אומדנא לבטל מקח כמ"ש המח"א סי' ד' ביישוב קושיות התוס' פתובות דמ"ז דיוכלו לומר נסתפחה שדה אף באמת לשי' מהר"ש יונה להחזיק מועיל אומדנא אף לבטל מקח ובפרט די"ל אף להמל"ל החולק עליו מש"ס פתובות דע"ו דמפרש דאם נודאי נטרף ברשות לוקח אף בלא נתן דמים צריף לשלם אפ"ה י"ל שם יוכל להיות שייכוף אותו המוכר לשלם לו קודם שחיתת הפרה ואז נצטרף לדון מפח האומדנא בשעה שלא יהי

מִן־חֵן וְלֹא יוֹעִיל לְהוֹצִיא א"כ הָיָה לִי לְהִתְנוּת בְּשַׁעַת מְקַח וּמְדֹלָה הַתְּנָה עַכ"ח דְּגַמְר
בְּדַעְתּוֹ לְקִנּוּתוֹ מִסְפֵּק מִמִּילָא אַף אִם נִשְׁחַט הַפֶּרֶה וְנִמְצְאָת טְרִיפָה קוֹדֵם לְשִׁילּוֹם מ"מ
צָרִיף לְשִׁלּוֹם אֲבָל בְּדָבָר דִּלְיָא מִשְׁפַּחַת שְׁנַצְטֵרֶף לְדוֹן מִפְּחֵ הָאֲוֹמְדָנָא רַק בְּשַׁעַת שְׁיִהְיִ
מִן־חֵן שְׁפִיר לֹא הִי צָרִיף לְהִתְנוּת דִּינֵדַע דְּלִהְיִזִיק יוֹעִיל אֲוֹמְדָנָא וּז"ב: א"כ הָכִי נָמִי דִּלְיָא
מִשְׁפַּחַת שְׁנַצְטֵרֶף לְדוֹן מִפְּחֵ הָאֲוֹמְדָנָא הִלְזִי רַק בְּשַׁעַת שְׁהַמוֹכֵר מִן־חֵן עֲדִינִן בְּהַשְׁלֵאֲפֵטִיר
פְּשִׁיטָא דְלִכ"ע מוֹעִיל הָאֲוֹמְדָנָא לְהִתְזִיק וּבְפֶרֶט בְּנ"ד דְּמַצֵּד הַדִּין פְּסָף ל"ח קִנְיָן וְרַק
שִׁי"ל דְּחָשׁוּב קִנְיָן מַצֵּד מְנַהֵג הַסּוֹחֲרִים א"כ בְּכַה"ג שְׁנִתְהַנְּוּהוּ חֲדָשׁוֹת מְחַמַּת הַמְּלַחְמָה
וְנִתְיַקֵּר הַשַּׁעַר מֵאַה פְּעָמִים פְּכָה דְבְכַה"ג הַמְּנַהֵג בֵּין הַסּוֹחֲרִים לְהוֹסִיף עַל הַמְּחִיר א"כ
שׁוּב נִתְבַּטַּל הַקִּנְיָן מַצֵּד מְנַהֵג הַסּוֹחֲרִים וּמַצִּינוּ בְּרָא"ש ב"מ דִּי"ד דְּאַף קִנְיָן הַמוֹעִיל מֵה"ת
מְהִי מְנַהֵג הַסּוֹחֲרִים לְבַטְלוֹ א"כ מְכ"ש קִנְיָן שְׁחָל רַק מִפְּחֵ מְנַהֵג הַסּוֹחֲרִים מוֹעִיל מְנַהֵג
הַסּוֹחֲרִים לְבַטְלוֹ וְעִי' בַּחו"מ סִימָן ס"ח דְּשִׁטְר הַנְּעֻשָׂה בְּעַש"ג וְכָשֶׁר בְּד"י וּפְסוּל בְּדַא"ה,
א"א לְגַבּוּת בּוֹ דִּלְיָא נִכְשִׁיר יוֹתֵר מֵהֶם עֵי"ש וְעֵינִן שׁו"ת עַט"ח יו"ד סִימָן כ"ד דְּאַף
דְּבַחְפֵּץ הַנְּקָנָה ל"מ מְחִילָה כְּמִפְּנֵי בַּחו"מ סִי' רַמ"א וְאַף חֲזַרְת פְּסָף וּשְׁטֵר ל"מ רַק
בְּעִי' שְׁיִקְנָה לוֹ מְחַדָּשׁ כְּמִפְּנֵי בַּחו"מ סִימָן קפ"ט וְסִימָן ס"ו אֶפ"ה אִם לֹא הִי חֲלוּת
הַקִּנְיָן רַק מִפְּחֵ מְנַהֵג הַסּוֹחֲרִים אִם הַחֲזִיר לוֹ הַפְּסָף אוֹ מְחָל לוֹ נִתְבַּטַּל הַמְּקַח הוֹאִיל דְּבִין
הַסּוֹחֲרִים הַמְּנַהֵג בְּזָה לְבַטַּל אֶת הַמְּקַח וְעֵינִן שׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ג סִי' שַׁע"ו ה"ה הִקָּא
דִּלְיָא חָל הַקִּנְיָן רַק מִפְּחֵ מְנַהֵג הַסּוֹחֲרִים וְכִינִן דְּהַמְּנַהֵג בֵּין הַסּוֹחֲרִים בְּכַה"ג לְהוֹסִיף שׁוּב
א"א לְכוּף אֶת הַמוֹכֵר לִיתֵן הַשְׁלֵאֲפֵטִיר בְּמַחֲזִיר הַקְּדוּם וּבְפֶרֶט דִּי"ל בְּזִמְנֵן שְׁהִי הַרוֹסִים
בְּשֵׁם הִי כָּל הַרְכוּשׁ שֶׁל כָּל אִישׁ בְּסַפְּנָה וְא"כ י"ל דְּנִתְיַיֵּאֵשׁ הַלוֹקֵחַ וְאַף לְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים
דְּבַחוּב ל"מ יֵאוּשׁ עֵינִן בְּשׁו"ת ח"צ סִי' קס"ג וּבַקְצָה"ח סִי' ס"ו סַק"א וּבַקְצָה"ח סִימָן
קס"ג וּבַפְּנֵי גִיטִין ד"ל מ"מ בְּחֻב שֶׁלֹּא בָּא הַזְּכוּת מֵעוֹלָם לִידוֹ בְּנוֹדָאֵי דְמִהִי יֵאוּשׁ
וְכַעֲיִן שְׁכַתֵּב בְּנ"ה סִי' י"ב דְּבַחוּב שֶׁלֹּא חָל מֵעוֹלָם גַּם מְחִילָה בְּלֵב מְהִי עֵי"ש ע"כ
הַדָּבָר פְּשוּט לַעֲנִ"ד דְּאִין חַיִּיב עַל הַמוֹכֵר לִיתֵן לוֹ הַשְׁלֵאֲפֵטִיר בְּמַחֲזִיר הַקְּדוּם כְּנִלְע"ד
בְּרוּר בַּס"ד: בַּאֲעַה"ח ב' בְּשַׁלַּח תִּרְע"ו קֵאשׁוּי.

אָבִיף דוֹר"ש הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן כ"ו לְכַבּוּד הָרַב הַה"ג הַצְּדִיק וְכו'
כַּקְש"ת מו"ה שְׁמוּאֵל הוֹרְוויטְץ (שְׁלִיט"א) ז"ל אב"ד דַּק"ק דַּעַמְבִּיטְץ.

בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּסוֹפֵר שְׁכַתֵּב לְאַחַד שְׁטֵר קִנְיָן עַל בֵּית וְאַח"כ עָשׂוּ בְּהַגְרִיכְט קִיּוּם עַל
חֲתִימַת הַמוֹכֵר וְלֹא נָתַן הַקּוֹנֵה הַשְׁטֵר לְהַגְרִיכְט לַעֲשׂוֹת טַאבְעֵלְלַע וְאַח"ז נִסְעַ הַמוֹכֵר
לְאַמְעָרִיקָא וְעָבֵר יוֹתֵר מְשָׁנָה וְקָנָה גַּם מִשְׁאָר אֲנָשִׁים חֲלָקִיָּהֶם שְׁהִי לְהֵם בְּהַבֵּית הִלְזִי
וְהַסּוֹפֵר הַנְּ"ל כָּתֵב גַּם שְׁאָר הַשְׁטֵרוֹת מִשְׁאָר הַמוֹכְרִים וְכַשְׁנָתֵן כָּל הַשְׁטֵרוֹת לְהַגְרִיכְט
לַעֲשׂוֹת טַאבְעֵלְלַע לֹא רָצוּ הַגְּעֵרִיכְט לְקַבֵּל שְׁטֵר הָרֵאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת עַל זֶה טַאבְעֵלְלַע כִּי הִי
שְׁרִיטָה עַל ב' אוֹתִיּוֹת וְתוֹבַע הַקּוֹנֵה מֵהַסּוֹפֵר שְׁיַחְזוֹר לוֹ כָּל דְּמִי הַמְּקַח שְׁנָתֵן בְּעַד חֲלָק
הַנְּ"ל כִּי בְּלִי טַאבְעֵלְלַע שְׁנָה הַרְבֵּה פָּחוֹת וְטוֹעֵן כִּי הַסּוֹפֵר גָּרַם לוֹ הַהִיזִק וְהַסּוֹפֵר אוֹמֵר
רֵאשִׁית אֵינּוּ יוֹדַע מִי עָשָׂה אֶת הַשְׁרִיטָה וְגַם כִּי הַקּוֹנֵה בְּעַצְמוֹ גָּרַם הַהִיזִק מִפְּאַת שֶׁלֹּא
נָתַן מִיָּד אֶת הַשְׁטֵר לְהַגְּעֵרִיכְט לַעֲשׂוֹת טַאבְטֵלְלַט כ"ז שְׁהַמוֹכֵר הִי עוֹד בְּבִיתוֹ וְאִם
הִי נִמְצְאָה הַשְׁרִיטָה עַל הַשְׁטֵר הִי הַמוֹכֵר נוֹתֵן לוֹ שְׁטֵר אַחֵר וְגַם כִּי אִין לוֹ הַפְּסָד כִּי לַע"ע
מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַבֵּית כְּאֵדָם הַעוֹשָׂה בְּשֵׁלוֹ וְשׁוּם ב"א לֹא יוֹכֵל לְדַחֲתוֹ מִפְּאַת שְׁאָר כָּל הַחֲלָקִים
כְּבָר הוּא טַאבְעֵלִירט וְגַם זֶה הַחֲלָק לֹא יוֹכֵל הַמוֹכֵר לְמַפְּוֹר לְאַחֵר מִפְּאַת שְׁיֵשׁ לְהַקּוֹנֵה

קאנטראַקט מאַתוּ זַה חוֹרֵף הַטו"ת בַּקצָרָה: הַגָּה לַענ"ד הַדְבָר בְּרוּר וּפְשוּט דָּאִין לְחַיִּיב אַח הַסּוֹפֵר כְּדַמְצִינוּ בַש"ע סִימָן שפ"ו בַּהג"ה דְסוֹפֵר שְׁפָתַי מְנַה בְּמָקוֹם מְאֵתִים דְפִטוּר וְהַסְבָּרָא נְהִי דְבִפּוֹטֵר חוֹב שֶׁל חֲבִירוֹ חַיִּיב כְּמִפּוֹרֵשׁ בַּחו"מ סִימָן קע"ו שֶׁם הָיָה מִזִּיק מִמַּשׁ דְבָר שֶׁל חֲבִירוֹ שְׁזָכָה בּוֹ מִכְּבָר כְּנֹדָע דְהֵיכִי דְהֵיזִיק נִגְמַר בְּדִיבּוּרָו חָשׁוּב מִזִּיק לְשִׁיטַת כַּמ"פ כְּמוֹ בְּהָא דְסִנְהֶדְרִין דל"ג בְּטִימָא אֶת הַטְּהוֹר שְׁכ' הָרָא"ש דְחַיִּיב מִדִּין מִזִּיק וְאַף בְּלֹא אֲגַע בּוֹ שְׂרָץ וְעִי' בַּקצָה"ח סִי' כ"ה שְׁכ' דַּמָּה"ט מוֹחֵל ל"ח רַק גּוֹרָם מְשׁוּם דְהִלּוּקַח אִין לּוֹ רַק שְׁיַעֲבֹד נְכִסֵּי וּמִזִּיק שְׁיַעֲבֹדוּ שֶׁל חֲבִירוֹ אִינוּ חַיִּיב רַק מִפְּתֵי גּוֹרָם אֲבָל בְּשׁוֹרֵף דְמִקְלָקֵל כָּל הַחוֹב חָשׁוּב מִזִּיק מִמַּשׁ עֵינֵי שֶׁם אֲבָל בְּכַתֵּב מְנַה בְּמָקוֹם מְאֵתִים אִינוּ רַק כְּמוֹנֵעַ אֶת חֲבִירוֹ מֵהַזְכוּת שֶׁהִי לּוֹ לְרֵאָנִי עַל מְאֵתִים אֲבָל גּוֹף הַחוֹב לֹא הִפְסִידוּ דְשָׂמָא וְשֶׁלֶם מְאֵתִים וְאִי דְתִיקְשִׁי גַם בְּשׁוֹרֵף שְׂמָא יִשְׁלַם לּוֹ וְלֹא הָיָה הֵיזִיק בְּרוּר מ"מ י"ל הֵתָם שְׁפָבָר הִי הַשְּׁטֵר רֵאִי בְּיָדוֹ שְׁפִיר חָשׁוּב כְּמִפְסִיד לּוֹ זְכוּת שְׂיִישׁ לּוֹ מִכְּבָר וְנְהִי דְזְכוּת זַה חָשׁוּב אִין גּוֹפּוֹ מְמוֹן, מ"מ י"ל דְחָשׁוּב מִזִּיק אֲבָל כְּמוֹנֵעַ מְמַנּוּ זְכוּת שְׁטֵר רֵאִי תִיקָף מִתְחִילָתוֹ שְׁלֹא יִהְיֶה לּוֹ זְכוּת רֵאִי כְּגוֹן שְׁפָתַי תִּיקָף מְנַה בְּמָקוֹם מְאֵתִים ל"ח טְפִי מְגַרְמָא וְלֹא גָרַע מִמְבַטֵּל פִּיסוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ וְלֹא הָרִיחַ בּוֹ דְפִטוּר לַכ"ע כְּמִפּוֹרֵשׁ בַּש"ע חו"מ סִי' רצ"ב א"כ ה"ה בנ"ד פִּינּוֹן דְהַקוֹנָה יוֹשֵׁב וּמְחִזִּיק הַבֵּית כְּאֵדָם הָעוֹשֶׂה בְּשֵׁלוֹ וְסָף שְׁחָסַר לּוֹ טַאבְעֵלְלַע מְחַלֵּק זַה נְהִי דְשָׁנָה פְּחוֹת בֵּית בְּלִי טַאבְעֵלְלַע מְאָם הִי לּוֹ טַאבְעֵלְלַע מ"מ הָכָא הַמוֹכֵר לֹא יוֹכֵל לְמַפּוֹרֵשׁ שְׁנִית חֵלְקוֹ לְאַחַר פִּינּוֹן דְזַה יֵישׁ לּוֹ שְׁטֵר מְכָר מְקוֹדֵם א"כ לִידֵי הַפְּסֵד בְּגוֹף הַחֵלְקֵי לֹא יוֹכֵל לְבוֹא וְרַק דָּאִם יִרְצֶה הַקוֹנָה לְמַפּוֹרֵשׁ הַבֵּית יִהְיֶה מְוֹכֵר לְהוֹזִיל בְּדָמֵי הַמְכִירָה בְּאִינָה סְכוּם מְחַמַּת שְׂאִין לּוֹ טַאבְעֵלְלַע עַל חֵלְקֵי זַה זַה בְּנוֹדָאִי חָשׁוּב בְּכָלֵל דְבָר שְׂאִין גּוֹפּוֹ מְמוֹן וּל"ח בְּרֵי הֵיזִיקָא וְלֹא נַעֲשֶׂה מִיָּד הֵיזִיק וְעִי' בַּנְה"מ סִי' נ"ה שְׁכ' לְיִישֵׁב קוֹשְׁיַת הַסַּמ"ע מְהָא דְעֵדִים שְׁחַתְמוּ בְּשִׁקָר דְחַיִּיבִים לְשֶׁלֶם מִפְּתֵי דד"ג וּבְשִׁלִּישׁ שְׁהַחֲזִיר שְׁטֵר לְמַלְנָה פִּטוּר וְכ' הַלָּה"מ דְּוָקָא בְּעֵדִים שְׁחַתְמוּ שְׁקָר תִּיקָף יִצָּא קוֹל וְזִיילֵי נְכִסֵּי וְהָיָה הֵיזִיק נְפִשָׁה מִיָּד וְכ' בַּהג"ה אַמ"ב דְּמִנִּיעַת מְכִירַת נְכִסִּים אִינוּ רַק גְּרָמָא וְדָחָה דְבָרֵי הַנְּה"מ הַנְּ"ל א"כ לַפ"ז י"ל אַף לְפִי מ"ש לְעִיל דְסוֹפֵר שְׁפָתַי מְנַה בְּמָקוֹם מְאֵתִים פִּטוּר מְשׁוּם דְהָיָה רַק כְּמִנְעַת הַתְּחִלַּת זְכוּת רֵאִי וְכֵן כ' הַקצָה"ח בְּסִי' נ"ה סק"ב עֵי"ש אַפ"ה בנ"ד דְכָל הֵיזִיק הָיָה רַק שְׂיֵהָיָה לּוֹ מְנִיעַת מִלְמַכּוֹר הַבֵּית בְּשׁוֹנֵיהַ עֲדִיף עוֹד יוֹתֵר מְכַתֵּב מִנֵּר בְּמָקוֹם מְאֵתִים לְפִי שְׂשָׁם עכ"פ הַפְּסִיד לּוֹ תִיקָף שְׂאִין לּוֹ שְׁטֵר רַק עַל מְנַה וִי"ל דְדָמֵי קִצָּת לְשׁוֹרֵף דַּמָּה לִי אִם שׁוֹרֵף כָּל הַשְּׁטֵר אוֹ חֲצִי שְׁטֵר וּמְצִינוּ בַּחו"מ סִי' ס"ו דְבִמְנוּחַל אַף בְּמַחֵל לּוֹ רַק שְׁיַעֲבֹד קִרְקַע אַחַת ג"כ חַיִּיב וְכ' הַקצָה"ח דְלְשִׁיטַת הַסּוֹבָרִים דְמוֹעִיל מְחִילָה מְשׁוּם דְפָקַע שְׁיַעֲבֹד הַגּוֹף וְשְׁיַעֲבֹד נְכִסֵּי מִמִּילָא פָּקַע א"כ י"ל דְבִמְנוּחַל רַק שְׁיַעֲבֹד קִרְקַע אַחַת דְלֹא פָּקַע שְׁיַעֲבֹד הַגּוֹף שׁוּב ל"מ מְחִילָה עֵי"ש: אֲבָל עכ"פ חֲזִינוּן בַּש"ע דְגַם בְּמִפְסִידוֹ חֲצִי שְׁיַעֲבֹד ג"כ חַיִּיב וְא"כ לְכַאוּרָה בְּכַתֵּב מְנַה בְּמָקוֹם מְאֵתִים יִתְחַיִּיב וְעַכְצ"ל פְּסִבְרַת הַקצָה"ח סִי' נ"ה הַנְּ"ל דְכִינּוֹן דְלֹא הִי לּוֹ עַד עֵתָה זְכוּת הַלְזוֹ וְרַק שְׂמוֹנֵעַ מְמַנּוּ הַתְּחִלַּת זְכוּת הָרֵאָנִי ל"ח רַק כְּמִבַּטֵּל פִּיסוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ א"כ מְכ"ש הָכָא דְלִיכָא שׁוּם הֵיזִיק רַק שְׂיַצְטֵרֵף לְהוֹזִיל מְעַט בְּדָמֵי הַמְכִירָה בְּאִם יִרְצֶה לְמַפּוֹרֵשׁ הַבֵּית בַּכ"ה גְּפְשִׁיטָא דל"ח בְּרֵי הֵיזִיקָא וְלֹא הֵיזִיק נַעֲשֶׂה מִיָּד וּפִטוּר הַסּוֹפֵר וְז"ב וּבְפִרְטֵי שִׁי"ל דְבַאֲמַת עֵיקֵר הַגּוֹרָם הוּא הַקוֹנָה בְּזַה שְׁלֹא מְסַר תִּיקָף הַשְּׁטֵר מְכָר לְהַגְעֵרִיקַט אוֹ בְּזַה שְׂנַתֵּן הַמְעוֹת לְיַד הַמוֹכֵר קוֹדֵם שֶׁהִי לּוֹ טַאבְעֵלְלַע וְאַף דְזַה שְׁלֹא רָצוּ

הגעעריכט לעשעות פֿעט טאבעללע הוא בגרמת הסופר לפי דברי הקונה לפי שהסופר עשה ב' שריטות על השטר מ"מ נודע שיטת הרֶאב"ד הובא באה"ע סימן נ' במוכר זרעוני גינה ולא צמחו דפסור לפי שהבעלים בעצמם עשו ההיזק ועיי"ש בט"ז שכ' דכיון שאפשר שהמוכר לא ידע בשעת המכירה שלא יצמחו ואח"כ פשזרען שוב אין המוכר עושה ההיזק לכה פסור אבל בחזר משידוכין אז בשעת חזרה נגמר ההיזק לכה החזר חייב בהוצאות עיי"ש ה"ה בנ"ד באמת נראה שהסופר לא ידע מזה ובשעה שנגמר ההיזק פגון בנתינת המעות להמוכר בזה שוב הסופר לא עשה ההיזק ובפרט דגם בשעת נתינת המעות ג"כ לא הוי נגמר ההיזק דהרי אם הי' מוסר אז השטר להגעעריכט והי' אז ג"כ השריטה הנ"ל תיכף הי' נותן לו המוכר שטר אחר והי' יכול לכופו ליתן לו שטר אחר א"כ עיקר ההיזק בא עי"ז שנתרשל הקונה למסור השטר מכר להגעעריכט א"כ פשיטא דהסופר ל"ח בכלל גורם ועדיף עוד טפי מגרמא בניזקין דפסור מכ"ש הקא דפסור הסופר ונודע מ"ש הרמב"ן בסוגיא דשיקול הדעת דמש"ה בדיין שטעה בלא נו"נ בי"ד דפסור אף לדין דדין דיני דגרמי לפי שהיכי שמגיע פסידא להדיין אמרי' הדר דינא פדי שלא יהי' פסידא ושוב כיון דאם הי' אפשר ליהדר דינא הי' הדר דינא א"כ בא"א ליהדר ג"כ פסור דל"ח פרי היקא דשמא הי' אפשר למיהדר דינא עיי"ש ה"ה הקא גם בשעת נתינת המעות לא הי' פרי היקא דאם הי' מוסר אז את השטר להגעעריכט הי' נודע לו הטעות והי' יוכל לכוף את המוכר על שטר אחר א"כ נהי דעכשיו אין המוכר בפה מ"מ עכ"פ פרי היקא ל"ח ובפרט דכבר כתבתי דגוף הדבר שאין לו טאבעללע ל"ח היזק ברור ע"כ הדבר פשוט וברור דהסופר פסור ובזה אנדא ג"כ מה שהעיר כת"ה דאף בגרמא מ"מ משמתינן אותו עד דמסקל ההיזק עי' שו"ת ד"ח חו"מ ח"א סימן מ' שכתב דבגרמא אף דמפורש בש"ע סי' שפ"ו דבדבר השכיח חייב לשלם מ"מ בעי עכ"פ שיתפנין להיזק והקא דהסופר טוען שאינו יודע מי עשה השריטה בשלמא אי הי' בזה חיוב עפ"י ד"ת הי' חשוב פפירת ממון והי' חייב שבועה אבל השתא דל"ח רק גרמא ואינו חייב רק לצי"ש והוא בר שמתא אבל עכ"פ ל"ח פפירת ממון ואינו חייב שבועה על זה כמפורש בחו"מ סי' פ"ז דבכפירת אתנן בקא על אמו אינו חייב שבועה משום דקמלבד"מ אף דיש חיוב לצי"ש ל"ח פפירת ממון ושם עכ"פ מועיל תפיסה ועיי"ש בקצה"ח שכ' דבמודה בחמשין דאתנן חשוב הודאה אבל בשאר חיוב לצי"ש אינו בכלל הודאה ומכ"ש בכפירת דבר שאין בו רק חיוב לצי"ש בנודאי דאינו חייב שבועה ועיי"ש בקצה"ח ס"ק כ"ב א"כ הקא הרי הסופר טוען שאינו יודע כלל א"כ הרי לא נתפנין להיזק ושוב א"א לשמתו דשמא באמת לא הוא עשה השריטה ולחייבו שבועה א"א כנלע"ד דהסופר פסור לגמרי וז"ב: באעה"ח יום ב' ת"מ תרס"ה ראדאמישלא.

והנני ידוהו הק' שמואל ענגיל חופ"ק דנ"ל. סימן כ"ז.

להרב הגדול החו"ב מו"ה יוסף הכהן שווארטץ נ"י חתן הרב הגאון מו"ה אליעזר דייטש זצ"ל האבד"ק באניהאד יע"א: בדבר שאלתו אודות בית החולים הפללי בעיר וניען שנמצאים שמה חדרים למאות ונג' א' לכולם אי מותר לכהן לשכוב שם בבית החולים איזה זמן כיון שפמעט מן הנמנע שלא ימות שם אדם בזמן אשר הכהן שוכב שם ונכנס הטומאה דרף גג המאהיל ואעפ"י דרוב המונחים שמה המה עכו"ם מ"מ הא מפורש בטור ובש"ע דיש להחמיר מלילה על קברי עכו"ם דחוששין לשי' הפוסקים דעכו"ם מטמא

באנהל א"כ יש להפנה לחוש שיטמא באנהל המת ע"כ תנרף שאלתו: והנה אם יש חשיב"ס וקשה לעשות הרפואה חוץ מבבית החולים הנ"ל פשיטא דאין לה דבר שעומד בפני פיקוח נפש דאין בירור שיתרפא מחליו מ"מ קיי"ל דמתירין חילול שבת וכל האיסורין אם הרופא אומר שהוא רפואה עפ"י הטבע אע"פ דהרופא לא יוכל להגיד דבר ברור פדקאמר בש"ס איכא גופא דלא מקבל סמא מ"מ עכ"פ דיבור הרופא משוי לי' לס' וס' פק"נ מותר לגבי כל האיסורין ואף שי"ל דלפי המפורש בסימן קנ"ז דבשביל עבירת ל"ת מחויב לבזבז כל ממונו א"כ שוב י"ל דהא אפשר לשפוך בית דירה ולהביא שמה רופאים וג"כ יוכל להתרפאות בזה האופן וא"כ הא מפורש ביו"ד סימן קנ"ה דאם אפשר לעשות בהיתר אע"פ שצריך לשהות קצת מ"מ אם אין בזה חשש סכנה אסור לעשות באיסור א"כ גם הכא אפשר ליקח הרופאים לביתו ואף שצריך לבזבז ממון הרבה מ"מ קיי"ל דבשביל הפסד ממון אין להתיר שום איסור ודעת הפמ"ג דגם בשביל ל"ת דרבנן צריך לבזבז כל ממונו ועיין בפת"ש יו"ד סי' קנ"ז שבהביא דבשו"ת חו"י בחד תשובה משמע דבשביל ל"ת דרבנן אין צריך לבזבז כל ממונו א"כ לפי"ז י"ל דאף טומאה דרבנן אין להתיר דהא ליכא פלל פק"נ שיוכל לעשות הרפואה בביתו ואף שי"ל לכאוי' לשיטת הסוברים דבשוא"ת א"צ לבזבז ממונו כמו באונסין אותו להשהות חמץ בביתו א"צ לבזבז כל ממונו עיי' בפמ"ג או"ח סי' תרנ"ו א"כ שוב י"ל דדוקא אם בשעה שגכנס לבית החולים אז יש שם מת א"כ הוי פְּעוּבָר בקו"ע א"כ נהי דעושה זאת לרפואה מ"מ פנין דיוכל להתרפאות במקום אחר צריך לבזבז כל ממונו ובפרט שאין האונס על עבירת הל"ת בכה"ג נסתפקו דאסור להציל עצמו אף בביתו מ"ע א"כ הכא שיוכל להתרפאות בביתו רק הוא עובר ביזים כדי להציל עצמו מהפסד ממון בכה"ג בנודאי אסור לעבור.

אבל אם בשעה שגכנס ליכא שם מת א"כ הכניסה היא בהיתר גמור ואף שאם אח"כ ינדמן שם מת וישקה שמה אח"כ מ"מ נוכל לומר דאז הוי רק שוא"ת מה שאינו הולך משמה ושוב בשביל חשש עבירה בשוא"ת א"צ לבזבז כל ממונו כמו שהבאתי בשם הפמ"ג בסימן תרנ"ו: אף באמת ז"א דהא מפורש בש"ע סימן שע"ב דאם הוא באנהל המת והגידו לו אסור ללבוש א"ע רק צריך לצאת ערום משום דכבוד הכריות אינו דוחה בקו"ע ונתנין דזה ל"ח שוא"ת פנין שעכ"פ בא בבגדים לתוך האנהל אף שאז הי' בהיתר גמור מ"מ השנהי' אח"כ חשוב קו"ע ועיי"ש בפת"ש שבהביא בשם המשנת חכמים שהעיר בזה די"ל דחשיב שוא"ת אף בשו"ע מפורש דזה חשיב קו"ע וחוץ לזה אף אם נימא דזה חשיב שוא"ת מ"מ פנין דבכה"ג שאין אונסין אותו לעבור בשוא"ת רק הוא עושה מעצמו העבירה בשוא"ת כדי להציל מהפסד בכה"ג אף במ"ע אסור ועיי' פנין זה בנה"מ ח"מ סי' קכ"ה דאם מציל ממנוי בהפקדון לכ"ע חייב ואף שי"ל דהכא עכ"פ בשעה שגכנס לבית החולים הוא היתר גמור וא"כ פ בשעה שינדמן שם מת אז לא יהי' באפשרי לצאת משם עפ"י פקודת הרופאים שבאמצע הזמן אסור לצאת משם ושוב יהי' אז אונס ואונסא פמאן דלא עבר אף באמת י"ל דכ"ז אם בשעה שגכנס להבית לא הי' לו להעלות על הדעת שימות שם מת וא"כ ננדמן שמת שמה והוא אנוס עפ"י פקודת הרופאים מלצאת אז י"ל דחשיב אנוס וא"כ אם יוכל לצאת משם בהוצאות ממון רב אז א"נ דכיון דעכ"פ בא להבית חשוב אח"כ פְּעוּבָר בקו"ע א"כ שפיר צריך לבזבז כל ממונו שלא יעבור אבל א"ל דכיון דתחילת הכניסה הי' בהיתר חשוב השנהי' שוא"ת א"כ האונס הוא על העבירה

בשוא"ת א"כ שפיר אין מחויב לבזבז כל ממונו אבל פאן שיודע בשעה שונכנס שפונדאי
נדמן שם מת באיזה פעם דאר דנוכל להעמיד כל אדם בחזקת חי מ"מ בכללות העולם
מזדמנים כמה מתים וכמו"ש הנו"ב אהע"ז סי' ל"א דמשו"ה בס' ג"י מחמירין דעל מי
שאין דנין עליו א"א לאוקמי בחזקת חי דכמה מתים איכא בעולם וכמוש"כ התוס'
שבועות לענין אחזיקו בגנבי א"כ הוי כהוא גורם האונס בכה"ג ונדאי חייב ונדע שי'
הרנ"ה דאסור לגרונם דיהוי מפני פק"נ ומשו"ה בנשפוף חמימי דלאחר המילה אין מלין
בשבת ואף להרב"ן דמתיר מ"מ זה רק בשבת די"ל שבת הותרה אצל פק"נ אז מותר
לגרונם חילול שבת בשביל פק"נ וכמ"ש בשו"ת עט"ח סימן ד' אבל הקא דגם אח"כ
ישנה באיסור נהי דאז ינפטר מטעם שהוא אונס מ"מ אסור לגרונם שיצטרף לעבור
איסור אף באונס ובתשובה הארכתי לענין אשה שמחזקת שאונסין אותה לזנות ובעלה
הי' פהו וגירשה אי מותרת עכ"פ להנשא לישראל פיון שעכ"פ יודעת שתזנה באונס נהי
דאונס שרי בישראל וגם א"צ למסור נפשה לפי שהוא קרקע עולם מ"מ י"ל דאסורה
להנשא דהוי כמו שגורמת לעבור איסור באונס עיי' בחי' אגדות במגילה פרק ראשון
דמשמע דשרי בכה"ג ויש לדבר בזה הרבה ועכ"ל: עכ"פ יש לומר דבאיש שהוא אמיד
יכול לעשות הרפואה בביתו אסור לשכוב שמה.

דהוי פעובר עבירה בקו"ע כדי להציל עצמו מהפסד ממון ואף א"נ כפשטות דברי הש"ך
דטומאה ע"י המשכת אהלים אינו רק דרבנן וא"כ א"נ כשי' החו"י דבשביל עבירה דרבנן
א"צ להפסיד כל ממונו, א"כ שוב י"ל דמותר לכנס שמה אף בשעה שיש שם מת בבית
האחר פיון שונכנס לצורך רפואה בחולה שיב"ס ואף שיכול לעשות הרפואה בביתו מ"מ
בשביל איסור דרבנן א"צ לבזבז כל ממונו ואם הי' מקום לומר פנ"ל שוב הי' מקום לומר
דאר חולה שאין בו סכנה מותר לכנס שמה דמותר לעבור איסור דרבנן בשביל חולה
שאין בו סכנה ל"מ לשי' הסוברים דחולה שאב"ס מותר לאכול איסור דרבנן אף פדרף
אכילתו א"כ בנדאי דמותר טומאה דרבנן בחולה שאב"ס ואף להמחמירין דרק שלכד"א
מותר בחשאב"ס אבל פדרף אכילתו אסור אף באיסור דרבנן לחשאב"ס עיין בכ"מ פ"ד
מהי' יסודי התורה מ"מ עכ"פ מפנ"ש ברמ"א סימן קנ"ה דמותר לעשות מרחץ מסתם
יינם לחשאב"ס חזינו דהנאה באיסור דרבנן מותר לכ"ט בחשאב"ס ועיין שו"ת רעק"א
ז"ל דאיסור נולד בשבת מותר לאכלו בחשאב"ס ועיין בפמ"ג או"ח סי' שכ"ה לענין
בישול עפ"ם אי מותר בחשאב"ס.

א"כ טומאה דרבנן מותר בחולה שאב"ס ובפרט טומאת פהגים דקיל דהוי ל"ת שאינו
שנה בכל נדעת התוס' ברכות דף כ' דלאו דטומאה נדחה מפני כבוד הבריות ובחי' ביארתי
בתשובה להג' מאויוואראש דבלאו שאש"ב יש פח ביד חז"ל לעקור אף בקו"ע ועיין
בשו"ת בית יצחק אהע"ז ופלפלתי בזה הרבה דא"נ דציצית חשוב אש"ב יוכלו חז"ל
לאסור סדין בציצית אף א"נ דמצות ציצית הוא חיוב תיכף בשעת לבישה ושוב פלאים
בציצית חשוב בעידנא ממש וסוגי' דיבמות דף צ' ס"ל דנשים חייבות בציצית ומשו"ה
בהא דהקשו התוס' גיטין מ"א ונתי עשה דפ"ו ונדחה ל"ת דלא והי' קדש ע"כ ס"ל
דציצית הוי אש"ב דבלא"ה לא נשמע דעשה שאש"ב דוחה וא"כ א"א לפי"ז לדחות ל"ת
דנשים אין מצוין בפ"ו וכיון דס"ל דנשים פטורות מציצית א"כ שפיר תירצו דל"ח
בעידנא דהל"ת עובר בהעראה ואי דבכלאים בציצית ל"ח בעידנא ממש ז"א דלמ"ד

דְּנָשִׁים פְּטוּרוֹת מִצִּיצֵית א"כ ע"כ י"ל דְּמִצְוֹת צִיצֵית הַחַיִּיב בְּשַׁעַת לְבִישָׁה וְחֹשֵׁב בְּעִידָנָא מִמֶּשׁ וְאִפְ"ה יוֹכְלוּ לַעֲקוֹר דְּהוּי אש"ב וז"ב עכ"פ טוֹמְאָת פְּהֵגִים דְּרַבְּנָן בְּנוֹדָאי מוֹתֵר בְּחוּלָה שֶׁאֵב"ס: אִךְ בְּאֲמַת ז"א חָדָא דְלִשְׁי' הַפּמ"ג גַּם בְּאִסּוּר דְּרַבְּנָן צְרִיךְ בְּזָבוּ פֶל מְמוֹנָו וּבִפְרֵט הֵכָא שְׁאִין הָאֲנָס לַעֲבֹר הָאִסּוּר רַק הָאֲנָס הוּא עַל הַפְּסֵד מְמוֹנָו שְׁצָרִיךְ לְבַזְזֵי מְמוֹן לְצוֹרְךָ רְפוּאָתוֹ רַק שְׁע"י עֲבִירָה דְּרַבְּנָן יִנְצֵל מֵהַפְּסֵד בְּכַה"ג אִסּוּר לַעֲבֹר עֲבִירָה דְּרַבְּנָן בְּשִׁבִיל הַצֵּלָת מְמוֹן וּבִפְרֵט דְּבְאֲמַת שִׁיטָת רַב הַפּוֹסְקִים דְּטוֹמְאָה ע"י הַמְשַׁכֵּת אֱהָלִים הוּא מַה"ת עֵינָן בַּח"ס יו"ד ש"ל"ט וּש"מ א"כ פְּשִׁיטָא דְאֵם אֶפְשָׁר שְׁיַעֲסוֹק בְּרְפוּאָה בְּבֵיתוֹ אִךְ בְּהוֹצָאוֹת רַבּוֹת דְּמַחְזִיב לַעֲשׂוֹת פֶּל מַה דְּאֶפְשָׁר שְׁלֵא יַעֲבֹר אִסּוּר אִךְ בְּאֲמַת לֹא פֶל אִישׁ יוֹכֵל לַעֲסוֹק בְּרְפוּאָת בְּבֵיתוֹ וּבִפְרֵט גַּם בְּאִישׁ עֲשִׂיר א"א שְׁיִהְיֵ לֹא פֶל הַתְּרוּפוֹת בְּבֵיתוֹ וְשִׁבּוּא אֱלִיּוֹ הַרּוּפָא בְּכָל יוֹם פְּמוֹ שֶׁהוּא בְּבֵית הַחוּלִים א"כ אֵם הַחוּלָה הוּא חֲשִׁיב"ס פְּשִׁיטָא דִּישׁ חֲשֵׁשׁ שְׁאֵם יִשְׁכַּב בְּבֵית מִיְּחֻד יוֹכֵל ח"ו לְבוֹא לִידֵי סַפְנָה וְלֹא יוֹעִיל לוֹ הוֹצָאוֹת מְמוֹן א"כ פְּשִׁיטָא דְמוֹתֵר לְכַנוּס שְׁמָה וְאִךְ אֵם גּוֹף הַחוּלָת הוּא חֲשִׁיב"ס אִךְ אֵם לֹא יוֹכֵל לְמַצּוֹא הַרְּפוּאָה בְּמִקּוּ"א מ"מ א"נ פְּשִׁיטָת הַמַּג"א דְּטוֹמְאָה ע"י הַמְשַׁכֵּת אֱהָלִים הוּא מַה"ת א"כ פְּשִׁיטָא דְאִסּוּר ד"ת אִסּוּר לְחוּלָה שְׁאִין בּוֹ סַפְנָה דְלֹא מְצִינּוּ בְּשׁוּם מְקוֹם לְהַתִּיר אִסּוּר תוֹרָה לְחֲשִׁיב"ס וְאִךְ דְּלִשְׁיטָת הַתּוֹסֵ' בְּרַכּוֹת דָּף כ' דס"ל דְּכִמוֹ דְּמוֹתֵר אִסּוּר דְּרַבְּנָן בְּקו"ע מְפָנִי כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת ה"ה דְּטוֹמְאָת פְּהֵגִים אִךְ בַּד"ת מוֹתֵר בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת א"ס הִי מְקוֹם לוֹמֵר דַּא"נ דְּאִסּוּר דְּרַבְּנָן מוֹתֵר בְּחֲשִׁיב"ס ה"ה דִּישׁ לְהַתִּיר טוֹמְאָת פְּהֵגִים אִךְ בַּד"ת וְכִמוֹ"ש הַרְּדָב"ז דְּאִסּוּר שֶׁאֵש"ב יֵשׁ כַּח בֵּינְד חו"ל לַעֲקוֹר אִךְ בְּקו"ע אִךְ בְּאֲמַת אֵינוֹ לֹא קִי"ל פְּשִׁיטָת הַתּוֹסְפוֹת הַנֶּ"ל וְרַק כְּשִׁי' רש"י דְלֹא דְטוֹמְאָה ג"כ אֵינוֹ נִדְחָה בְּקו"ע וְכֵן פֶּסֶק בְּש"ע סִי' שְׁע"ב דְאֵם כְּבָר הִגִּידוּ לוֹ אִסּוּר לְלַבֵּשׁ כַּמ"ש בְּנוֹב"י מַה"ק או"ח סִי' ל"ה בְּאֲרִיכוֹת וְעִי' בְּסַפְרֵי ח"א סִי' י"ז א"כ פְּשִׁיטָא דְאִין לְהַתִּיר אִסּוּר תוֹרָה בְּשִׁבִיל חֲשִׁיב"ס נִחְזוֹר לַעֲנִיגְנוּ דְאֵם גּוֹף הַחוּלָת הוּא חוֹלֵי שִׁיב"ס אִךְ פְּשִׁיטָא דִּיּוֹכֵל לְכַנוּס שְׁמָה דְקָרוֹב הַדְּבָר שְׁלֵא יוֹכֵל לְהַשִּׁיג הַתְּרוּפָה בְּבֵיתוֹ אִךְ אֵם גּוֹף הַחוּלָת אֵין בּוֹ סַפְנָה א"כ לְכַאוֹרָה יֵשׁ לְאַסּוֹר לְכַנוּס שְׁמָה דְהוּי כְּיודַע שְׁיִצְטָרְךָ אַח"כ לַעֲבֹר אִסּוּר תוֹרָה וְאִסּוּר תוֹרָה אֵין לְהַתִּיר וְאִךְ דְאֵז יֵהִי אֲנָס מ"מ אִסּוּר לְכַתְּחִילָה לַעֲשׂוֹת דְּבָר שְׁיִצְטָרְךָ בְּנוֹדָאי לַעֲבֹר אִסּוּר תוֹרָה אִךְ שְׁיִהְיֵ אִזְ אֲנוֹס בְּדָבָר וְהַגַּם דְּלָרֹב הַפּוֹסְקִים עֲכו"ם אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאִנְהָל א"כ לְמַת יִשְׂרָאֵל אֵין לְחוּשׁ דְּרֹב הַחוּלָאִים הַמְּוַנְחִים שְׁמָה הֵם עֲכו"ם וְאֵם עַל הַמַּעוֹט דְּמוֹנָחִים גַּם יִשְׂרָאֵלִים שְׁמָה מ"מ שְׁמָא יְמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּנוֹדָאי ל"ש לְחוּשׁ כִּיּוֹן דְלַע"ע נְכַנְס שְׁמַם בְּהִיתֵר וּל"ש שְׁיִמוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁמַם בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא מְוַנְחַ שְׁמָה וְשׁוּב א"צ לְחוּשׁ לְמַיְעוֹט כִּיּוֹן שְׁעַכ"פ אִזְ יֵהִי אֲנוֹס בְּדָבָר.

אִךְ בְּאֲמַת בְּש"ע מְפֹרָשׁ דִּישׁ לְהַחְמִיר מְלִילָה עַל קְבָרֵי עֲכו"ם דִּישׁ לְחוּשׁ לְשִׁי' הַפּוֹסְקִים דְּמַת עֲכו"ם מְטַמֵּא בְּאִנְהָל: וְהִנֵּה בַּדָּג"מ מְצַדֵּד דִּישׁ לְהַקֵּל בְּקְבָרֵי עֲכו"ם מְטַעַם ס"ס שְׁמָא עֲכו"ם אֵינוֹ מְטַמֵּא וְשְׁמָא פְּשִׁיטָת הַרְּאָב"ד דְכַהֵן שְׁכָבָר נְטַמֵּא אֵינוֹ מְוַנְחֵר מְלִטְמָאוֹת עוֹד דְהוּי כְּכָבָר מְחֻלָּל וְעֵינֵי' בְּש"ג סְבִיב הַרִי"ף בַּה"ל קְטַנִּים דְּעַכְשָׁיו שְׁאִין לָנוּ אֶפְרָה ל"ש תּוֹסְפוֹת טוֹמְאָה וְעִי' שׁו"ת פְּרִשְׁת מְרַדְכֵי או"ח סִי' ט' וּבְשׁו"ת מַהֲרַש"ם ח"א סִי' רט"ו א"כ י"ל דְּחֲשׁוּב ס"ס שְׁמָא עֲכו"ם אֵינוֹ מְטַמֵּא בְּאִנְהָל וְשְׁמָא כַּהֵן בּוֹזֵה"ז אֵינוֹ מְוַנְחֵר עַל טוֹמְאָה וְאִךְ דְּבַמ"ל פ"ג מְאָבֵל אֵינוֹ מְצַרְף שִׁיטָת הַרְּאָב"ד לַס"ס זֶה רַק לַעֲנִין מְגַע

דרוב הפוסקים ס"ל דאף לרשב"י מ"מ עכו"ם מטמא במגע א"כ בקל ס' הני רוב לאיסור דנגד שי הרב"ד רוב אוסרים גם בכהן בזה"ז מלטמא נגם במגע נכרי לרוב הפוסקים אסור שפיר אינו מצטרף והרא"י שכ' הח"ס סימן ש"ט דבאותו יום שנטמא דאז גם לרשב"י ור"ת ליכא איסור לטמאות אז מצטרפין גם שי היראים דעכו"ם מת אף במגע אינו מטמא ולפי"ז י"ל לענין טומאת אהל דלרוב הפוסקים עכו"ם אינו מטמא באהל א"כ נהי דבצד הס' שמה הלכה פהראב"ד רבו האוסרים מ"מ נודע שי המהרי"ק דלגבי ס"ס היכי דבצד ס' אחד רבו המתירין מצרפין הס' השני אף ביש בזה רוב לאיסור ועי' שו"ת מהרש"ם שם שהביא פן בשם שו"ת רעק"א ז"ל דלענין טומאת אהל בעכו"ם יש לצרף שי מקצת פוסקים המקילין אף באמת מסיק הדג"מ דלהראב"ד עכ"פ איסור תורה איכא א"כ שוב ל"ח ס"ס ובשולמא א"נ דרק איסור דרבנן יש בתוספות טומאה א"כ הי מקום לומר דהוי ס"ס בד"ת וס' אחד לענין דרבנן דמה"ת חשוב ס"ס שמה עכו"ם אינו מטמא באהל ושמה כשי הרב"ד נאי דלהראב"ד יש עכ"פ איסור דרבנן מ"מ לענין דרבנן יש לסמוך דעכו"ם אינו מטמא באהל.

אף הדג"מ מסיק דיש איסור תורה בתוספות טומאה א"כ שוב יש לחוש שמה עכו"ם מטמא באהל ונהגם די"ל דרק אם מאהיל על גוף קבר העכו"ם אז יש לחוש שמה עכו"ם מטמא באהל אבל הכא דליכא חשש רק שיקנס הטומאה דרף הפתח ולשי' הש"ך ליכא בזה רק איסור דרבנן וא"כ לענין איסור דרבנן יש לסמוך על שי הפוסקים דעכו"ם אינו מטמא באהל וכמ"ש בשו"ת מהרש"ם שכ' דלענין חציצה בכלי המקבל טומאה רק מדרבנן פיון דרק מדרבנן מק"ט אינו חוצץ ויש לסמוך דקברי עכו"ם אינו מטמא באהל ואף דהמג"א חולק מ"מ י"ל דחשוב ס"ס לענין ד"ת שמה כשיטת הש"ך וליכא בזה חשש ד"ת ושמה עכו"ם אינו מטמא באהל ולענין דרבנן יש ספק אחר שמה עכו"ם אינו מטמא באהל אף לפמ"ש הח"ס שם דגם הש"ך מודה דע"י המשכת אהלים יש טומאה ד"ת א"כ שוב קשה לסמוך על הפוסקים המקילין דעכו"ם אינו מטמא באהל ולצרף צד הס' שכתב בשו"ת מהרשד"ם דכהני זמנינו אינם רק כהני ספק זה אינו נראה בעיני דחלילה לנלול בקדושת כהנים פיון דנושאין פניהם וממ"נ עוברים איסור בשעת נשיאת כפים א"נ דאינו פהן שוב עושה ברכה לבטלה נגם לשיטת הרבה פוסקים זר אסור לישא כפיו ואם הוא פהן שוב פהן המטמא למתים חסור לישא כפיו ועי' שו"ת מהר"י אסאד חאו"ח סימן מ"ז באריכות דגם במטמא בטומאה דרבנן אסור לישא כפיו אף עכ"ז נלפע"ד די"ל פיון דלשיטת הדרישה והש"ך בסי' שע"א אם הדלת סגור בחדר שישב שם הפהן עד שעה שמוציאין המת דאינו נכנס הטומאה להחדר א"כ הדרף בבית החולאים שמוציאין את המת תיקף ברגע שמת לחדר המתים וזה החדר בנודאי הוא רחוק ממקום ששוכבים החולאים וכפי השמועה חדר המתים אין לו שום חיבור בבית החולאים ואין גג מאהיל מזה לזו א"כ קרוב הדבר שברגע זו שהוא בין מיתה להוצאה אז הי' החדר ששוכב בו הפהן סגור ולא נכנס שמה פלל טומאה ואף דה"ט"ז שם חולק דהדלת ל"ח חציצה מ"מ פיון דיש בזה הרבה צדדים להקל דבאמת י"ל דהראב"ד מקיל לגמרי בכהני זמנינו שנטמאו כבר דלא יהי' איסור תורה בטומאתם נגם לשיטת הפנ"י והברכ"י טומאה ע"י המשכת אהלים הוא רק דרבנן והעיקר דרבו הפוסקים המקילין דעכו"ם אינו מטמא באהל.

א"כ שוב יש לצרף גם דבר זה די"ל דבאותו זמן מיעוט שהי' מעת מיתה להוצאה באותו זמן לא נפתח הדלת מהסדר ששוכב בה הפהן ע"כ אם יתברר שפאמת הסדר שמונחים בו המתים אינו מחנך בגג לבית החולאים יש להתיר לכהן לשכוב שמה אף אם הוא חש"ב"ס אף אולי גם בית שמונח בו המתים ג"כ מחנך בגג לבית החולאים וא"כ בנודאי שבו זמן רב ששהים המתים שמה נפתח הדלת מהסדר ששוכב שם הפהן א"כ אם גוף החולאת הוא חש"ב"ס יש להחמיר אבל אם היא חולי שיש בו חשש ספנה מותר לשכוב שם אף אם באפשר לו לשפוך דירה מיוחדת ולהביא שמה הרופאים מ"מ בנודאי בבית החולאים הרפואה יותר בטוחה וא"כ קי"ל דאין הולכין בפק"נ אחר הרוב מכ"ש בזה שיש הרבה צדדים להתיר בנודאי דאין להחמיר אם הוא עכ"פ חשש חושיב"ס כנלע"ד ברור בס"ד והש"י יצלינו משגיאות.

באעה"ח ב' נ"רא תרע"ב לפ"ק ראדמישלא. הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל.

סימן כ"ח. להרב הה"ג חו"ב חו"פ בנש"ק וכו' כש"ת מו"ה יצחק ראב"ן נ"י האבד"ק צפת תובב"א.

בדבר שאלתו באיש אחד שיש לו מעות אצל אחד ויש לו כת"י מהלנה אשר נכתב שחייב למסרם לאפטרופוס שימנה המלנה ואח"כ עשה המלנה צנואה ומינה ארבעה אפטרופסים לחלק המעות אחר מותו היינו במשך ט"ו שנים ישכרו ת"ח שילמדו משניות עבור נשמתו ביום היאצ"ט ונעשה הצנואה בקגא"ס ומסר הכתב ליד אחד מהאפטרופסים גם מינה את הלנה לאפטרופות וכעת יש לו להמצנוה הלז בחו"ל נכד בתולה בת כ"ח שנים וצריכין להשיאה והיא עניה וברצון האיש הלז לחזור מהצואה ולשלוח המעות לחו"ל לצורך נישואי נכדו והאפטרופסים אינם מרוצים לחזור וליתן לו המעות זה תנן שאלתו בקצרה: והנה בעיקר חלות ההקדש יפה כ' כת"ה דכיון שנתן במתנה מהיום ולאחר מיתה ובקנין א"י לחזור וכמבואר בחו"מ סי' רנ"ז ורנ"ח ורק בהקדש האיל שא"א לומר גוף מהיום דא"כ הוי יונק משל הקדש אבל במקדיש לענים ל"ש זה כמ"ש בקצה"ח שם וא"כ לכאורה אף אם הי' מצנוה ליתן אף לעשירים אפ"ה הי' זוכים בו פיון שהי' בקנין ובפרט שצנוה ליתן לעניים י"ל דמהני מדין אמירה לגבוה, ואף דלכאורה אי מצד אמירה לגבוה י"ל דמהני שאלה עכ"פ י"ל לשי' הנוב"י מהד"ת דהיא שנתן ט"ה לאדם שאינו גזבר לחלק לפי רצונו מיקרי גבאי ושוב לא מהני שאלה בקבא ליד גזבר ואף דידוע שיטת התוס' בב"ק דף ל"ו דמקדיש דשא"ב ל"מ אף בצדקה לעניים ומשו"ה הוכרח ר"י לומר אנו יד עניים אנו ועיין בקצה"ח סי' ס"ו שכ' דאף אחר שתיקנו קניין מעמ"ש ושוב י"ל אמירתו לגבוה כמסירה להדיוט באופן המועיל מ"מ בלי מעמ"ש ל"מ שמצד המקנה לא משפחת קניין א"כ פשיטא דמקדיש חוב בע"פ בעי מעמ"ש אף לכאורה הי' מעמ"ש דהא צנוה להלנה בעצם שיחלק המעות לעניים וגם שאר האפטרופסים הי' באותו פעם ונכו בשביל עניים דהוי כמו בהא דקאמר הש"ס גבי ר"י אנו יד עניים אנו אף לכאורה פיון שיש לו שטר על המעות א"כ לשי' הש"י בס"י ס"ו דשט"ח אינו נקנ' במעמ"ש א"כ פיון שגזבר בו שם המלנה בעי כומ"ס ולשיטת הרשב"א גם במקדיש שט"ח בעי כומ"ס ודלא כשי' הריטב"א פמפורש בס"י רנ"ח ועיין בקצה"ח סימן ס"ו א"כ י"ל דלא חל בתורת צדקה אף באמת הש"י כ' דא"א לחלוק

אשי' התוס' ונדעתו דעכ"פ גוף המעות נקנה במעמ"ש רק דכח מלנה בשטר לא נקנה במעמ"ש א"כ עכ"פ לענין גוף החוב י"ל דקני העניים על ידי מעמד האפוסטרופסים בעת שצינה להלוה ליתן המעות לעניים עכ"פ בנידון דידן אי הי מצנה ליתן במתנת פריא לעשירים י"ל דל"מ אף בקנין פיון דמלנה הוי דשא"ב וא"י להקנות רק בכומ"ס א"כ מה מועיל קנין הא על דשא"ב לא חל קנין בשלמא אם המקבל מתנה עומד לפנינו והי מקנה לו במעמ"ש הי מועיל אבל פיון שא"י מי המה שיזכו בהמתנה א"כ ליפא מעמ"ש עכ"פ לשי' הש"ך דמסיק דעכ"פ לענין גוף החוב א"א לחלוק אשי' התוס' דגם במלנה בשטר מהני מעמ"ש א"כ שוב י"ל אגון יד עניים וחשוב פקנין מעמ"ש ושוב א"י לחזור פן י"ל לכאורה והנה א"נ דחל המתנה ורק דנרצה לומר דיוכל לחזור הואיל שצריך לצורה גישואי נקדו ענייה א"כ יש אומדנא דאדעתא דהכי לא הקדש.

הנה אף דמפורש בש"ע או"ח סי' קנ"ג דמוכרין ס"ת לצורה גישואי יתומה וכתב באש"ל אברהם שם דה"ה לצורה גישואי עניי' אף באמת מפורש ביו"ד סי' רנ"א דאחר שבא ליד הגבאי לא יוכל ליתן לקרוביו וגם כ"ז שלא בא ליד הגזבר אפ"ה בהעניקרוכיו א"כ א"י לחזור ועיי' שו"ת פמ"א סימן ק"ג ובשו"ת הר הפךמל סימן י"ט והטעם דהוי לי' להתנות ומדלא התנה ע"כ דגמר והקדש בכל ענין: אף באמת י"ל דמצד שעשה קנין פבר פתבתי הואיל דהמעות א"ב א"א להקנותו רק בכומ"ס או עכ"פ במעמד שלשתן לשי' התוס' אבל קנין ל"מ בזה מפורש בש"ע סי' ס"ו ובש"ך דחליפין לא מהני אף במקום מסירה לחוד מכ"ש דל"מ בלי פתיבת קני' לך איהו וכל שיעבודיה ואם נבא מצד צינה ליתן לעניים וי"ל אגון יד עניים וחשוב כמע"ש ומהני בלי כומ"ס באמת י"ל פיון שלא צינה ליתן להעניים בחנם רק בשכר פעולה א"כ חשוב כלא נתפנוין לומר להקדש ל"ש בזה אמל"ג כמ"ש בתוס' קידושין דף כ"ח ואיפסוק פן בש"ע יו"ד סי' רנ"ח סעיף י"ג ועיי' שו"ת בי"ש חו"מ סימן י"ז שהאריה בזה דבתורת שכר פעולה אין חילק בזה בין עני' לעשיר ועוד י"ל דעכ"פ מהני שאלה דאף דבבא ליד גזבר ל"מ שאלה אף באמת נודע מ"ש בתוס' פרייתות דף נ"ד דבקדשי מזבח כ"ז שלא נזרק דמן פהילכתו ישנו בשאלה ועיי' פריטב"א שפיאר הטעם דבקדשי מזבח פיון שיש לו עוד זכות הפפרה לא חשוב עזן פנסתלק מן ההקדש וכדקאמר בש"ס חולין דף מ' סד"א פיון דקניא לי' לכפרה פדידו' דמי ועיי' שו"ת ח"ס יו"ד סי' רמ"ג ובהג"ה יד שאול יו"ד סימן ר"ח שהאריה בזה: א"כ הךא דעכ"פ לא זיכה להעניים בחנם רק שילמדו משניות עבור נשמתו א"כ לא גרע מזכות פפרה שיש לו ע"י זריקת הדם א"כ שוב מהני שאלה: ובפרט שי"ל דאף לשי' הנוב"י דגם בבא דיד גבאי שאינו קבוע לא מהני שאלה מ"מ כ"ז אם מוסרו ממש ליד הגזבר אז שפיר פיון דחל ההקדש ע"י האמירה א"כ אם מוסרו א"כ אף ליד גבאי שאינו קבוע חשיב פנסתלק מן הדבר ול"מ שאלה אבל הךא באמת הי' דשא"ב ולא חל ההקדש רק ע"י הגזבר חשוב כמעמ"ש דיד הגזבר פיד עניים ולזה בעי שיהי' רק גבאי קבוע אבל אדם אחר ל"ח ידו פיד עניים ול"ח כמעמ"ש ולא התחיל ההקדש פלל ובפרט דבאמת י"ל אומדנא דאדעתא שיצטרכו קרוביו לא הקדש ועיי' בשו"ת הר הפךמל שכ' דאם לא הקדיש לחלקו תיקף לעניים רק שיתחלקו הרנוחים י"ל דבנו קודם הואיל שלא תבטל זכותו עד שיצטרכו פניו א"כ בכה"ג שצטרכו פניו קודם התחלת חלוקה לעניים, א"כ י"ל דאמרינו אומדנא ובשלמא אם צינה לחלק תיקף א"כ אין רצונו שימתינו עם

התלונה עד שיצטרכו בננו אבל הכא י"ל אומדנא הואיל שצטרכו בננו קודם זמן התחלת
תלונה אף לכאורה כ' במרדכי עוד טעם דהי"ל להתנות וכ' בשו"ת הר הפךמל דכינו
דנדע שפסוף יגיע המעות ליד הגזבר ולא יוכל להוציא מס' א"כ הי"ל להתנות אבל
באמת אם מעולם לא יגיע ליד הגזבר שפיר אמרינו אומדנא עיי"ש ועיין רשפ"ם ב"ב
צ"ב ובספרי ח"א סי' כ"ט וסי' ל"א א"כ י"ל הכא שהוכחתי דעכ"פ מועיל שאלה אף
בבא ליד הגזבר והטעם דיש לו זכות פפרה א"כ שוב י"ל דמועיל האומדנא דאדעתא
שיצטרכו בננו קודם זמן התחלת התלונה לעניים שיתבטל הצנוא' ול"ש לומר דהי"ל
להתנות ז"א דידע שאם יצטרכו בננו בחייו יוכל לישראל על ההקדש ושוב בשביל זה לא
התנה דידע שבלא"ה יוכל להוציא מהממונה ע"י שאלה וא"כ י"ל דאף בלי שאלה יוכל
לחזור מתורת אומדנא ובפרט ע"י שאלה לחכם בנודאי יוכל לחזור ובפרט דבנו"ב מה"ת
סי' קנ"ד מביא שי' כ"פ דבגדר לצדקה מהני שאלה אף בבא ליד הגזבר ובפרט לפמ"ש
הנוב"י שם דהטעם דל"מ שאלה בבא ליד גזבר משום דלא מהימן לומר שיש לו חרטה
דמעיקרא והכא עכ"פ ע"י האומדנא שצריך לנישואי נכדו הני עכ"פ הוכחה שמתחרט
באמת מעיקרא ושוב י"ל דמועיל שאלה ובפרט די"ל דלשיטת הנו"ב דהא דאינו מועיל
שאלה בבא ליד הגזבר הוא רק מס' שמה אין לו חרטה דמעיקרא א"ב י"ל כ"ז במקורו
ממש להגזבר דחל ההקדש מה"ת שפיר מ"ס א"י לבטל ההקדש אבל הכא דכל חלות
ההקדש היא ע"י מעמ"ש ואינו חל רק מדרבנן דלא עדיף אמירה לגבוה מהקנה להדיוט
באופן המועיל שפיר אם רצונו לישראל נהי דיש ס' שמה אין לו חרטה דמעיקרא מ"מ
מס' י"ל דמתבטל ההקדש שאינו חל רק מדרבנן בקיצור לדעתתי יש הרבה צדדים לומר
דיוכל לחזור מן ההקדש אף בלי שאלה ובפרט ע"י שאלה לחכם פדין בנודאי דרשות
בידו לחזור ובפרט דהרי מצנה גדולה להשיא יתומה וה"ה עניים דמוכרין ס"ת עבור זה
א"כ פשיטא דע"י שאלה בנודאי מהני חזרתו כנלע"ד בס"ד ברור להלכה ולמעשה:
באעה"ח יום ה' ער"ח סיון מ"ד למב"י תרס"ט לפ"ק פה"ק ראדאמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סימן כ"ט.

בדבר השאלה באיש אחד שהיו לו יין על ד' כוסות ועמדו בצלוחית כל שעת אמירת
הגדה ואח"ז נודע שהי' יי"ש של חמץ מעורב בהיין ויש להסתפק אי הכוסות של זכויות
פשיקים על חג הפסח לשנה הבאה: הנה ראיתי בשו"ת מהרש"ם ח"א סי' נ"ט שנסתפק
בזה הואיל שעמד היין יותר מששה מינוטין א"כ יי"ש הני דבר חריף ומבליע בפלים
וא"כ בלעו הפלים חמץ נאסורים והנה שם פלפל הואיל שהישאל לא הרגיש טעם יי"ש
בהיין יש הוכחה דנתבטל טעם היי"ש ובלוע משהו בכלי לשי' כ"פ מותר בפסח הבא
כמ"ש בשו"ת רע"א ז"ל והנה בגוף הדבר י"ל דאף דבדבר חריף מפליט בשיעור כבישה
בציר פדי שירתים מ"מ באמת לענין חומץ דעת המג"א דבאינו חומץ חזק אינו מבליע
בשיעור דכדי שירתים ועיין בפמ"ג יו"ד סי' ק"ה וא"כ נהי דיי"ש חשוב דבר חריף וי"ל
דמבליע ומפליט בשיעור כבישה פדי שירתים אבל הכא דעכ"פ דלא הי' בהכוסות רק
יין המעורב בו יי"ש אבל עכ"פ אינו חזק ביותר והראי' דכ' בשו"ת מהרש"ם שם אף
דכלי של יי"ש לא מהני הגעלה ולשיטת הטו"ז הני משום דמרגיש הריח של היי"ש
ולשיטת כ"פ הטעם משום דחשיב כבית שאור אבל ביין המעורב בו יי"ש לכ"ע מהני
הגעלה דעכ"פ ל"ח דבר חריף כמו יי"ש בענין ובתשובה הארכתי בזה וכן מפורש בשו"ת

מהרי"א הלוי א"כ שוב יין המעורב בו יי"ש ל"ח דבר חריף שיהי' נבלע בשיעור פדי שירתית: וחזן לזה לפמ"ש בס' בית ישראל המובא בפמ"ג סי' ק"ד וסי' ק"ה דהא דכבוש בציר מפליט בשיעור דכדי שירתית הוא רק דרבנן ולשיטת הבל"י הוא רק מס' אסור ואי דלכאורה צריכים להבין וכי אפ"ש לומר דאינו אוסר רק מדרבנן הא פיון דמרגישין הטעם ממילא אסור מה"ת.

אף באמת פ"ר העיר בשו"ת שיבת ציון לשיטת הסוברים דהא דד"ח מחל"ל לשבח אינו רק מדרבנן הא אם מרגישין טעם מושבח ע"כ דאוסר מה"ת וכתבתי בתי די"ל דמרגישין רק טעם קלויש ואוסר רק מדרבנן והוי פ"ה דכ' בש"ף סי' צ"ח בשם או"ה דטעם יותר מס' אף במרגיש אינו רק דרבנן וה"ה ה"ה י"ל דבכשיעור פדי שירתית בציר אינו מפליט רק טעם קלויש ואינו אוסר מה"ת א"כ שוב י"ל דבאמת מפורש במחבר סימן תנ"א דכלי זכוכית אינו בולע פ"ל ומותר אף בלי הגעלה אף רמ"א סי' י"ש מחמירין דכלי זכוכית בולע וסי' י"ג וכן המנהג והנה מפורש בפמ"ג בהנהגות או"ה דהיכי דרמ"א פ"ה וכן המנהג מצטרף דעת המחבר לס"ס א"כ ממ"נ לשיטת הבית ישראל דכבוש בציר פדי שירתית אינו אוסר רק מדרבנן א"כ בכלי זכוכית דעכ"פ ח"ש ב"ל ס' אי בולע א"כ הוי ס' דרבנן דמה"ת אינו מבליע בכבוש פדי שירתית ולענין דרבנן יש ס' ש"מא פלי זכוכית אינו בולע ובפ"ט לשיטת הבל"י הוי ס"ס ש"מא אינו בולע בשיעור פדי שירתית וש"מא פלי זכוכית אינו בולע וכמו דבעב"ר הפ"ה בחומץ פדי שירתית אינו אוסר משום דעב"ר ס' פ"ג ובשיעור פדי שירתית מותר או מטעם דהוי ס' דרבנן או מטעם ס"ס ה"ה ה"ה ד"ש ס"בא ש"מא פלי זכוכית אינו בולע ומצטרף בהדי ס' ש"מא שיעור פדי שירתית אינו מפליט אף בציר או משום דהוי רק אוסור דרבנן בשיעור כבוש בציר פדי שירתית ושוב הוי ס' דרבנן ש"מא פלי זכוכית אינו בולע.

ולפ"ז הי' מקום לומר דמותר להשתמש בכלי זה בפסח אף לשהות בו משקה יותר ממעל"ע מה"ת די"ל דלא ב"לע פ"ל מהיי"ש או מטעם שלא הי' פ"ה מעל"ע ואו מטעם דכלי זכוכית אינו בולע ובפ"ט פיון שלא ישתמש בו בפסח הבא רק בצונן פיון בשעת אמירת הגדה א"כ פיון של פסח אינו בו תערוכת יי"ש ול"ח בכלל דבר חריף ואינו מפליט בפחות ממעל"ע ואף אם נ"מא דגם יין פ"ש של פסח מעורב ביי"ש של פסח מלבד דעכ"פ אינו בכלל דבר חריף בשביל מעט יי"ש של פסח המעורב ואף אי ח"שוב בכלל דבר חריף מ"מ לשיטת הט"ז והש"ף בס' ס"ט שיעור פ"ה אינו מפליט מפלי נ"מא אם נחוש לשי' המ"א בסימן תמ"ז דשיעור פ"ה מפליט מפלי מ"מ עכ"פ ח"שוב בכלל ג' ספיקות להיתר ש"מא כבוש בציר אינו מבליע ומפליט אף מאוכל לאוכל כשי' הבל"י ד"ק מס' אוסרים בכבוש בציר פדי שירתית וש"מא כשי' הט"ז והש"ף דעכ"פ אינו מפליט מפלי נ"מא פלי זכוכית אינו בולע פ"ל וא"כ או דהוי ג' ס' להיתר או דהוי ס' דרבנן לשיטת הבית ישראל דשיעור פ"ה אינו מפליט בציר אינו מפליט מפלי נ"מא פלי זכוכית אינו בולע כשיטת המחבר דהיכי דרמ"א פ"ה וכן המנהג מצטרף דעת המחבר לס"ס נ"מא ש"ל דעכ"פ פיון דאסור להשתמש בכלי זו ע"י חמין או ע"י כבוש מעל"ע שוב אסור להשתמש בו בצונן בקביעות ובכלי ח"ס אסור להשתמש אף צונן באקראי כמ"ש בש"ף סי' צ"א ועיי"ש בפמ"ג וח"ד וזה הוי כמו צונן בקביעות פיון דהם פ"ל של פסח ותשמישו הוא רק בפסח אף באמת גם זה אינו דעיקר הטעם

דאסור להשתמש בו צונן בקביעות גזירה שמה ישמש בו חמין והכא הוי כלי שאין דרכו להשתמש בו בחמין וחויז לזה באמת בדיעבד אף אם ישמש בו בחמין מ"מ יהי מותר בדיעבד פיון דהוי ג' סברות להיתר שמה שיעור פבוש בציר אינו מכליע כשיי הבל"י ושמה פלי זכוכית אינו בולע ובפרט שיהי' נו"ט לפגם דאף דבליעת יי"ש אינו נפגם כמ"ש הטו"ז סי' תמ"ב ובמג"א סי' תמ"ז כ"ז בחמין בעין אבל יין המעורב בו יי"ש ל"ח בכלל ד"ח והרא"י דמועיל הגעלה ושוב שפיר נפגם ונהי דאנו אוסרין נוטל"פ בפסח מ"מ עכ"פ אם יש עוד ס' מצרפין דעת המתירין נוטל"פ בפסח כמ"ש הח"י פריש סי' תנ"א לענין בלוע בכ"ש דאם הוא אחר מעל"ע מתירין מטעם ס"ס שמה כ"ש אינו בולע ושמה נוטל"פ ג' מותר בפסח א"כ בדיעבד יהי' מותר מטעם ג' ספיקות להיתר א"כ שוב ל"ש הגזירה ושוב מותר עכ"פ להשתמש בו בצונן היינו לשותות בו יין בשעת הגדה כנלע"ד ברור בס"ד להלקה ולמעשה: באעה"ח יום ב' ביהר כ' למב"י תר"ע לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סימן ל'.

להרב החו"ב מו"ה לוי תאומים נ"י בהרה"ג אבד"ק קאלישטשיק יצ"ו. בדבר שאלתו שהיו מונחים שתי פפות של חלב אחת ב"י ואחד שאב"י ונתחב פף אחד לתוך בשור וליכא ס' ויש ספק איזה פף נתחב זה תנור השאלה בקצרה: והנה כת"ה התחיל לדון והביא שיטת הסוברים דאף דבב"ח דוודאי טע"כ הוא מה"ת מ"מ בליעת הקדירה אינו מה"ת ובאמת מוכח פן מרשב"א חולין צ"ט ובכו"פ ובברוך טעם האריה בנה והנה באמת בפמ"ג בפתיחה לשער התערובות האריה דלכאורה י"ל דיש ס' דדינא אי טע"כ אוסר מה"ת אף העיר מדוע קיי"ל במבשא"מ ונשפף אזלינן לחומרא הא י"ל דהוי ס"ס בד"ת וס' אחד בדרבנן, וע"כ דא"א לצרף שיטת רש"י לס"ס: ובאמת בחידושי פתבתי די"ל דשפיר חשוב ס' שמה כשי' רש"י והרמב"ם זיל דטע"כ דרבנן רק די"ל דלכאורה תיקשי גם במב"מ ונשפף אמאי נזיל לקולא הא הוי ס' דרבנן נגד ח"א דעד עכשיו האיסור הי' עליה שם איסור ורק ס' שמה יש ס' ונהפך איסור להיות היתר א"כ הוי סד"ר נגד ח"א ואף שנודע שי' הר"ש דהיכי דיצא מח"א ד"ת מקילין אף שי"ל שמשאר איסור דרבנן אף כפר ביארתי בתשובה דהיכי דאפשר לומר שלא נעשה כלל מעשה המכשיר לענין דרבנן שפיר אזלינן לחומרא כדי דלא תיקשי אשיטת הר"ש מהא דס' חציצה במיעוט הגוף דמחמירין עיי"ש בספרי א"כ ה"כא שפיר י"ל דלענין דרבנן לא נעשה כלל מעשה המכשיר א"כ הוי נגד ח"א אף באמת גיחא פיון דאין לנו לדון רק לענין דרבנן וברבנן במקום דליכא ס' שוב אמרינן חנ"נ וקיי"ל דגם באיסור דרבנן אמרינן חנ"נ שוב כמו שי"ל דמוקמינן האיסור אחזקתו ולא נאמר שנהפך להיתר שוב י"ל להיפוך דמוקמינן ההיתר אחזקתו שלא נהפך לאיסור ובנודאי הי' ס' וא"כ הוי חזקה נגד חזקה ומקילין בדרבנן וכ"ז היכי דאין לנו לדון רק לענין דרבנן אבל במבא"מ ונשפף וצריכין לדון לענין ד"ת א"כ י"ל דמוקמינן האיסור אחזקתו שלא נהפך להיתר מאי תאמר דאם ליכא ס' שוב ההיתר נעשה איסור ז"א דמה"ת ל"א בשאר איסורין חנ"נ א"כ מה"ת ההיתר נשאר בחזקתו ושוב שייך ת"א ואף דמדרבנן אמרינן חנ"נ ושוב יש חזקת היתר מ"מ עיי' חומרת חז"ל לא יוכל לצמוח קולא לענין ד"ת וכמ"ש הר"ן ז"ל פסחים ד"ל א"כ לפ"ז י"ל דמש"ה במבשא"מ ונשפף מחמירין אף די"ל דחשיב ס"ס שמה יש ס' ושמה

טע"כ אינו מה"ת מ"מ פֿינן די"ל דְמוקמינן אאִיסור אַחזקתו דְכמוּ דהי' עֵליו עד עֵכְשֵׁיו
שֵׁם אִיסור כְּמוֹ כֵּן לֹא נִהְפֵּךְ לְהִיתָר וְגַם לְמַ"ד דַּס"ל טע"כ דְרַבְנָן מ"מ כ' בַּח"ד ס' ק"ה
וּבַח"ס בְּתִשְׁבֵּה דְבִאֲמַת טַעַם אוֹסֵר מַה"ת רַק דִּי"ל דְבִטּוּל בְּרוּב וּא"כ עֵיקַר ס' שְׁמָא
נִתְהַפֵּךְ הָאִיסוּר לְהִיתָר אוּ מִפְּחַ בְּיִטּוּל בְּרוּב אוּ מִפְּחַ בְּיִטּוּל בַּס' וְהָיִי נֶגֶד ח"א וּל"מ ס"ס
וְאִי דְלִכְאוּרָה י"ל דְהָא לְשִׁי הֶרְשֵׁב"א ו"ל ס"ס הוּא מְטַעַם רֹב וְעַדִּיף מְרֹב וּא"כ מַה"ת
מְהַיִּי אִי נֶגֶד חֲזוּתָא דְרַבְנָא עַדִּיף מְחֻזְקָה וְרַק מְדַרְבְּנָן י"ל סְמוּךְ מִיעוּט לְחֻזְקָה כַּמ"ש
הַמְרַש"א חֲוָלִין י"א וּא"כ שׁוֹב י"ל מְדַרְבְּנָן חַנ"נ וְגוּף הִתְיָתֵר נַעֲשֵׂה אִיסוּר וְשׁוֹב הָיִי
חֻזְקָה נֶגֶד חֻזְקָה וּמַמ"נ מַה"ת מוֹעִיל ס"ס נֶגֶד חֻזְקָה וּמְדַרְבְּנָן שׁוֹב ל"ח נֶגֶד חֻזְקָה דְאִיסוּר
דְהָא יֵשׁ חֻזְקַת הִיתָר פְּנִיגְדוּ וּל"ש לֹא מֵר דְחַו"ל לֹא אָמְרוּ לְהַקְלֵל רַק לְהַחֲמִיר דְהָא לְעַנְנֵי
אִיסוּר דְרַבְנָן מְהַיִּי חֲוָרוֹת חַו"ל אִי לְהַקְלֵל וּכַמ"ש הֶר"ן ו"ל שְׁם פֿינן דְכָל הָא דְדַשִּׁיל"מ
ל"ב הוּא רַק מְדַרְבְּנָן א"כ הִיכִי דְמְדַרְבְּנָן אִין לֹא מְתִירִין שְׁפִיר בְּטַל וְעַיִן בַּא"ע סִימָן
מ"ב דְקִידוּשֵׁי דְרַבְנָן לְפָנֵי פְּסוּלֵי עֵדוּת דְרַבְנָן א"צ גֵּט דְרַבְנָן מְהַיִּי לְדַרְבְּנָן וְעַיִן בְּסַפְרֵי
ח"א ס' א' אִי בְּאֲמַת לְשִׁי הֶרְמַב"ם ו"ל גַּם מַה"ת ל"מ ס"ס נֶגֶד ח"א פְּנוּדַע א"כ שְׁפִיר
י"ל דְבִאֲמַת מְסַפְקָא לָן שְׁמָא טע"כ לָאו ד"ת וְאִפ"ה מְחַמְרִין בְּנִשְׁפָּךְ דְהָיִי ס"ס נֶגֶד ח"א:
וְהִנֵּה לַפ"ז הִי מְקוּם לֹא מֵר דַּכ"ז בְּנִתְעַרְב אִיסוּר בְּעִין אוּ בְּלִיעָה מְכַפּ ב"י וְנִשְׁפָּךְ אִין פֿינן
דְצָרִיף לְבוֹא לְהִתְיָתֵר מְטַעַם בְּיִטּוּל אוּ ס' שְׁפִיר הָיִי נֶגֶד ח"א וְכִינֵן דַּע"כ פ' מְסַפְקָא לָן
שְׁמָא טע"כ אוֹסֵר מַה"ת א"כ הָיִי נֶגֶד ח"א ד"ת וְחֻזְקַת הִיתָר לִיכָא פֿינן דַּמַּה"ת אִין גּוּף
הִתְיָתֵר נַעֲשֵׂה אִיסוּר וְכַסְבֵּרַת הַתּוֹס' יְבָמוֹת פ"ב וְעַיִן בַּח"ד יו"ד ס' א' אָבֵל אִם יֵשׁ ס'
שְׁמָא נִתְחַב כַּף ב"י אוּ כַּף שֶׁאֵב"י א"כ לְשִׁיטַת הֶרְאָ"ה הוּבָא בַּפּמ"ג סִימָן ק"ג דְבְּלִיעַת
כַּף שֶׁאֵב"י חֲשׁוּב פְּגוּם לְגַמְרֵי, וּא"צ לְבֹא כְּלָל לְהִתְיָתֵר דְבִיטּוּל בְּרוּב א"כ י"ל דַּבְּכַה"ג
אִם נִתְחַב כַּף שֶׁל אִיסוּר וְיֵשׁ ס' אִם הָיִי ב"י דְהִינּוּ שְׁהִי ב' פְּפוֹת אָחַד ב"י וְאָחַד אַב"י
וְנִתְחַב אָחַד שְׁפִיר י"ל דְהָיִי ס"ס לְהִתְיָתֵר שְׁמָא הִי הַכַּף אַב"י וְשְׁמָא טע"כ אִינוּ רַק דְרַבְנָן
וּל"ש לֹא מֵר דְהָיִי נֶגֶד ח"א ז"א דְבִאֲמַת בְּלִיעַת כַּף שֶׁאֵב"י אִין עֵלְיוּ שֵׁם אִיסוּר כְּלָל וְשׁוֹב
נְהִי דְגַם חֻזְקַת הִיתָר לִיכָא לְפִי שְׁמַה"ת אִין הִתְיָתֵר נ"נ אָבֵל עַכ"פ פֿינן דְלִיכָא ח"א שׁוֹב
מְהַיִּי ס"ס אִי הֶרְשֵׁב"א דְגַם בְּכַף שֶׁאֵב"י צָרִיף לְבוֹא לְהִתְיָתֵר דְבִיטּוּל בְּרוּב א"כ
שׁוֹב י"ל דְהָיִי נֶגֶד ח"א אִי עַכ"פ י"ל דְהָיִי ג' סְפִיקוֹת שְׁמָא כְּשִׁיטַת הֶרְאָ"ה דְכַף שֶׁאֵב"י
ל"צ כְּלָל לְבִיטּוּל בְּרוּב וְשׁוֹב לִיכָא ח"א וְהָיִי ס' בְּעֵיקַר חֻזְקָה וְשׁוֹב י"ל דְמְהַיִּי ס"ס
וּא"כ פְּשִׁטָא דָאִם הִי הַשְּׂאֵלָה בְּכַפּוֹת שֶׁל אִיסוּר בְּכַה"ג הִי מְקוּם לְהַקְלֵל אִם יֵשׁ ס' שְׁמָא
נִתְחַב כַּף שֶׁאֵב"י וְאִי דְלְשִׁיטַת הַנּו"ב י"ל דְבְּלִיעַת קַדְרָה אוֹסֵר מַה"ת אִי אִי לְמַ"ד טע"כ
לָאו ד"ת אִי מְדַבְּרֵי הֶרְשֵׁב"א ו"ל חֲוָלִין שְׁהַבְּאִתִּי מוּכַח לְהִפְּךָ וּא"כ עַכ"פ בְּשֶׁאֵר
אִיסוּרִים מְקוּם לְהַקְלֵל: עֵתָה נְדַבֵּר מִנִּידוּן שְׂאֵלְתֵינוּ שְׁתַּחֲבּוּ כַּף שֶׁל חֲלָב לְתוּף בְּשֶׁר אִי
הַס' שְׁמָא הִי הַכַּף שֶׁאֵב"י בְּאֲמַת אִם נִחְלִיט כְּשִׁיטַת הַכּו"פ דַּא"נ דְבְּשֶׁאֵר אִיסוּרִין טע"כ ע'
לָאו ד"ת גַּם בַּב"ח בְּבְלִיעַת קַדְרָה לָאו ד"ת א"כ הִי מְקוּם לֹא מֵר דְבְּשֶׁלְמָא אִם נִפְּל חֲלָב
לְתוּף בְּשֶׁר וְנִשְׁפָּךְ וְיֵשׁ ס' שְׁמָא הִי ס' אִז שְׁפִיר מְחַמְרִין פֿינן דְגַבִּי בַב"ח לַכ"ע בְּכַעֲיִן
אִמְרִין טע"כ ד"ת א"כ נְהִי דְבְּזָה לִיכָא ח"א דְכָל חַד בְּאַפִּי נִפְשֵׁי הוּא הִתְיָתֵר וְרַק תַּעֲרֹבְתָן
אוֹסְרֵתָן וְאִם יֵשׁ ס' לֹא הִתְחִיל מְאִיסוּר מְעוּלָם וְאִינוּ כְּלָל מְטַעַם בְּיִטּוּל רַק דַּל"ח כְּלָל
דְרַף בְּיִשׁוּל וּכַמ"ש הַתּוֹס' ע"ז דַּף ס"ה וְאִדְרַבָּה יֵשׁ לְאוּקְמָא הִתְיָתֵר אַחֲזַקְתוּ שְׁלֹא לַעֲשֵׂה
אִיסוּר וְעַיִן שׁו"ת רַעַק"א ו"ל דִּי"ל דְגַבִּי בַב"ח יִהִי מוֹתֵר לְבִטּוּל לְכַתְחִינְלָה בַּס' דַּל"ש

אין מבטלין איסור דאם יש ס' ליכא התחלת איסור ועינין בספרי ח"א סימן ע"ט אבל
עכ"פ נהי דליכא ח"א ואדרבה יש חזקת היתר מ"מ פיון דנתערב איתרע חזקה ושוב בס'
אחד אסור מה"ת וכמ"ש הנקה"כ בסי' ק"ה לענין ס' פבוש דמתיר הט"ז מטעם חזקת
והיתר והנקה"כ חולק ועינין בש"ש ובישוע"י שכ' באמת דבס' פבוש א"צ לבוא לטעם
דס' דרבנן לקולא רק משום חזקת היתר ומותר לבשלו אח"פ דלא כהפמ"ג אף לשי'
הנקה"כ ל"ש בזה חזקה אף כ"ז בחלב בעין דבזה לכ"ע טע"כ מה"ת א"כ ליכא בי' רק
חד ס' ואסור מפח ס' ד"ת אבל לענין בליעת פה אם הי' ונדאי ב"י רק הס' אם הי' ס'
היינו בנשפף אז הי' מקום להתיר מטעם ס"ס שפא פשיטת רש"י דטע"כ בשאר איסורין
דרבנן וממילא גבי בב"ח עכ"פ בליעת קדרה אינו מה"ת ושוב יש עוד ס' שפא יש ס'
וגבי בב"ח עכ"פ ליכא ח"א דהא כל חד לחודי' שרי' ואדרבה שייך חזקת היתר דלא
נעשה איסור בב"ח ונהי דחזקת היתר איתרע מ"מ עכ"פ ליכא ח"א ושוב מותר מטעם
ס"ס יצא דגבי בב"ח לענין בליעת קדרה יותר יש מקום להתיר ובפרט אם הס' הי' שפא
הי' הפך אב"י א"כ לשיטת הרא"ה פה אב"י חשוב פגום לגמרי וא"צ לבוא מטעם ביטול
אף באמת יש פמה צדדים לאיסור דלשיטת הפרמ"ג קיי"ל העיקר פשיטת הפוסקים
דטע"כ ד"ת אף בכל איסורים ובפרט דלשי' הנו"ב גבי בליעת הקדרה לכ"ע טע"כ ד"ת
אף בשאר איסורים ובפרט שפא אף א"נ דטע"כ בשאר איסורין לאו ד"ת הוא רק משום
דמשרת וגיעולי מדין ב' פתובים אבל באמת בליעת קדרה ב"י לא פגמה כלל ושוב גבי
בב"ח גם בליעת הקדרה הוי מה"ת והנה לעיל הבאתי דברי הח"ד דאף למ"ד טכ"ע לאו
ד"ת מ"מ עכ"פ בעי ביטול ברוב מה"ת דהא דטעם אוסר נלמד מקרא דהטמאים ועפי"ז
הי' מקום לומר כסברת הנו"ב דבליעת הקדרה לכ"ע אוסר מה"ת לפי שאפשר בהגעלה
הוי כאפשר להפיר האיסור וזה מה"ת לא בטל וכמ"ש התוס' חדשים בישוב קושית
התוס' מעילה דכ' דהא דפרוטה של הקדש שנפלה לתוך הכיס וקשה הא מה"ת דשיל"מ
בטל וכ' דכיון דהקדש יוצא לחולין ע"י פדיון חשוב כאפשר להפיר האיסור ומה"ת לא
בטל וה"ה היכי דאפשר להפריד ע"י הגעלה חשוב כאפשר להפיר האיסור ונוצמח לפ"ז
דלכתחילה צריף כלי הגעלה לפי שאפשר להפריד האיסור הוי פניפר האיסור אבל אם
פבר בישלו בכלי אף בלי הגעלה שוב אינו נאסר התבשיל רק מדרבנן לפי שבדיעבד
בליעת הקדרה ג"כ בטל מה"ת וא"ש ועינין שו"ת מהרי"א אסאד ז"ל חיו"ד סימן קנ"ג
ומ"ש שם אף לפי סברתו דגם טעם קלוש ל"ב היכי דאפשר להפריד האיסור והגם דע"י
הגעלה ג"כ צריף לבוא לדין ביטול דהא חוזר ובולע אבל אפשר לומר דל"ב כלל בחזרה
שאפשר לומר יורה רותחת מבלע בלע מפלט לא פלט.

ובזה יש לדחות מה שראיתי בתשובה לאחד שהביא קושיא על הח"ד סי' ק"ה שפכתב
דבתרומה טעם אינו אוסר מה"ת לכ"ע דא"א לילף מהטמאים וקשה מש"ס דזבחים
דכתבה התורה דין מריקה בתרומה וכבר העיר בזה בשו"ת בי"צ אף בתשו' הנ"ל פתב
די"ל דבליעת הקדרה לכ"ע ד"ת כסברת הנו"ב ועפי"ז נדחה דבריו דדוקא בשאר
איסורין דעכ"פ הטעם אוסר דנלמד מהקרא דהטמאים דהיוצא מהן אסור ורק די"ל דבטל
ברוב אז שפיר גבי בליעת הקדרה י"ל פיון שאפשר להפריד האיסור חשוב פניפר
האיסור ול"ב אף מה"ת אבל בתרומה לשי' הח"ד גם רוב ל"צ לענין הטעם דבזה לא
אסרה התורה כלל היוצא מהן א"כ השתא דהיוצא מאוכל מותר מכ"ש ביוצא מפלי

בְּנוֹדָאֵי מוֹתָר ע"כ דְּבָרֵי הַתְּשׁוּ' הַנְּ"ל תַּמִּיּהֶם וּבְחֲדֵי הָאֲרַכְתֵּי בְּזָה וּאֲכַמ"ל: נְחֹזֵר לְעַנְיָנֵינוּ דַּעֲכ"פ בְּב"ח הָיוּ ג' צְדָדִים לְאִיסוּר וְשׁוֹב יֵשׁ לְהַחְמִיר אַף אִם הוּא שְׂמָא גְתַחֵב כֶּף שֶׁאֲב"י דְּהָיוּ ס' ד"ת וְאֵף שִׁי"ל דְּהָיוּ ס"ס לְהִתָּר שְׂמָא יֵשׁ ס' וְשְׂמָא טַעַם הֵבֵא מִן הַקְּדוּרָה אֵינוֹ מֵה"ת ז"א נְהִי דְּבַצַּד הוּא שְׂמָא יֵשׁ ס' הָיוּ הִתָּר גְּמוּר אֲבָל בְּצַד הַשְּׁנֵי הָיוּ ס"ס לְאִיסוּר שְׂמָא בְּלִיעַת הַקְּדוּרָה גַּם בְּשֶׁאֵר אִיסוּרֵין מֵה"ת וְנוֹדַע מ"ש הַתּוֹס' פְּתוּבוֹת ד"ט ע"ב דִּי"ל אֲוֹנָס ל"ח ס' לְגִבּוֹת פְּתוּבָתָה דְּשְׂמָא קוֹדֵם שְׁנַתְּאָרְסָה נְאָוְסָה וְעִי"ש בַּפְּנֵי וּבְסַפְרֵי ח"א סִי י"ט ע"כ נִלְע"ד דְּקָשָׁה לְהַתִּיר הַתְּבָשִׁיל אַף בַּהֶפ"מ: בַּאֲעֵה"ח ב' נְשָׂא מ"א לַמְּב"י תר"ע רַאדֵא מִישְׁלֵא.

הַק' שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן ל"א.

לְבָנֵי הָרַב הַה"ג כַּש"ת מו"ה חַיִּים שְׁלִיט"א. בְּדִבְרֵי הַשְּׂאֵלָה בְּאִשָּׁה אַחַת שְׁבַעֲלָה מו"ה שְׂמוּאֵל דַּעֲמַבִּיצַעַר הִיא בְּמַקּוֹם הַמְּלַחְמָה בְּאִיטָאֲלִיא וּפַעַם א' בָּא מְכַתֵּב מֵהַרוֹטַעַן קִרְיִין שְׁבַעֲלָה שְׂמוּאֵל דַּעֲמַבִּיצַעַר מֵת וְהִיא פְּתוּבָה שֶׁמֶם אָבִיו ג"כ וְאֲח"כ בָּא מֵהַקֵּאמֵאנֵדֵא לְהַגְמִינְיָדַע דְּקַהֲלַתְכֶם אֵיזוֹ חֲפָצִים כִּיס שֶׁל תְּפִלִּין עִם תְּפִלִּין גַּם מוֹרָה שְׁעוֹת שֶׁל כֶּסֶף וְסָפִין וְגַם סִידוֹר שֶׁל תְּפִלָּה וְהֵאֲשָׁה הַפִּירָה אֶת הַחֲפָצִים בְּטְבִיעַת עֵין וְאֲח"כ הִיא בְּקַהֲלַתְכֶם אִישׁ א' וְסִפְרָ לְפָנֵי אִשָּׁה אַחַת בְּעִירְכֶם שְׁעָמַד יַחַד עִם שְׂמוּאֵל דַּעֲמַבִּיצַעַר וְהַפִּירוֹ הֵיטֵב וּפַעַם א' רָאָה כִּי נָפַל חֵץ בְּר' שְׂמוּאֵל הַנְּ"ל וְנָפַל לְאֶרֶץ סְמוּךְ לְרַגְלֵיו וְהַשְּׁגִיחַ עָנָיו הֵיטֵב וְרָאָהוּ וְהַפִּירוֹ הֵיטֵב וְרָאָה שְׁמַת וּמִיד הַזִּיזוֹ מְעַט מְמַקּוֹמוֹ וְלָקַח מִמֶּנּוּ מוֹרָה שְׁעוֹת וְכִיס שֶׁל תְּפִלִּין עִם תְּפִלִּין וְסָפִין וְגַם אֵיזָה ר"כ וּמְסַר הַכֹּל לְיַד הָרַב דְּשָׂדָה הַמְּלַחְמָה וּמִשְׁ הַחֲפָצִים הִלְלוּ בָּאוּ לְהַגְמִינְיָדַע דְּקַהֲלַתְכֶם גַּם הַעִיד ר' מַעֲנַדֵּל שְׂמָשׁ דְּקַהֲלַתְכֶם כְּכֹל הַדְּבָרִים הַנְּ"ל בְּשֵׁם הָאִישׁ הַנְּ"ל רַק שְׂמוּסִיף שְׂאָמַר לוֹ שֶׁהִיא ג"כ אֲצֵל הַקְּבוּרָה יַחַד עִם עוֹד אֵיזָה יְהוּדִים וְגַם הָרַב דְּשָׂדָה הַמְּלַחְמָה הִיא אֲצֵל הַקְּבוּרָה זֶה תוֹרָף הַשְּׂאֵלָה בְּקַצְרָה: הַנְּהַ מְקוֹר הַדְּבָר בְּש"ס יְבָמוֹת דְּקַט"ו אֲבַעֲיַת הַש"ס ע"א בְּמַלְחָמָה מֵאֵי וְלִשְׁי' רִש"י ז"ל עֵיקַר הַבְּעִיָא מִכַּח חֲשַׁשׁ בְּדַמֵּי הֵיכִי דַל"ש סְבַרְת דִּיקָא וּבְתוֹסְפוֹת הַנּוֹקְשָׁה דְּאֵי גִימָא דְּהַעֲד אָמַר בְּדַמֵּי א"כ מֵהַ מְהֵנִי דִּיקָא דְּאִשָּׁה הָא אֵינָה אוֹמְרַת בְּרִי לִי שְׁמַת עַכְתָּ"ק.

וְהַנְּלַע"ד וְנִקְדִים מְחַלְנֶקֶת הַפּוֹסְקִים בְּהָא דַּע"א ל"מ בְּמִמוֹן אֵי הַטַּעַם מִכַּח חֲשַׁשׁ מְשַׁקֵּר אוֹ שְׁיִוְכַל לְהִיּוֹת שְׂאוּמַר בְּדַמֵּי וְגַם נִקְדִים קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' ב"ק דַּע"ב בְּהָא דְּקָאמַר רַבָּא עַד זוּמָם מְכָאן וְלֵהֲבָא הוּא נִפְסָל דְּהָיוּ חִידוּשׁ מֵאֵי חִזִּית דְּסַמְכַת אֶהְנִי וְהָא לר"ח דַּס"ל דְּגַם בְּהַכְחָשָׁה מִןפְּסָלֵי שְׁנִיָּהֶם א"כ מֵהַ דְּנִיפְסָלוּ הַנִּיזוּמִין אֵינוֹ חִידוּשׁ עַכְתָּ"ק.

וְנִלְע"ד לְחַדָּשׁ דְּגַם לר"ח יֵשׁ נ"מ בְּמָה דְּאָמְרָה הַתּוֹרָה דְּהַנִּיזוּמִין פְּסוּלִים בְּנוֹדָאֵי דְּאֵי לָאוּ גִילוּי קָרָא נְהִי דְּבִלֵא"ה הֵי פְּסוּלִים לְעַדוֹת מְסַפֵּק מ"מ הִיא נ"מ הֵיכִי דְּהַנִּיזוּמִין עִם הַמְּזוּמִים חֲתוּמִים בְּשֶׁטֶר אֲחַד דְּאָז הִיא הַשְּׁטֶר פְּשֶׁר דַּמְנ"פ יֵשׁ עֲדִים כְּשֶׁרִים עַל הַשְּׁטֶר וְנְהִי דִּי"ל דְּדְהָרִי גַם פְּסוּל חֲתוּם בּוֹ וְא"כ י"ל נְמָצָא א' מֵהֶם קֵא"פ הַשְּׁטֶר בְּטֵל וְעִי' בַּחו"מ סִי ל"ו בְּהַג"ה אֵי הַכְּשֶׁר יוֹכַל לְהַעִיד, אַח"כ עַל פֶּה וְעֵינֵין בַּסַּמ"ע חו"מ סִי מ"ה וּבְשׁוֹת נּוֹבִי"ת אַה"ע סִי ע"ו.

אַף בְּאֲמַת מְפֹרָשׁ בְּתוֹס' סְנֵהֲדֵרִין דַּל"א דְּהֵיכִי שְׂאִינוֹ יָדוּעַ מִי הָיוּ הַפְּסוּל אַף דַּעֲכ"ח פַּת אַחַת פְּסוּלִים אַפ"ה לָא אָמְרִינָן בְּכַה"ג דְּקֵא"פ מְבַטֵּל הָעַדוֹת עִי"ש וְא"כ שְׁפִיר הִיא הַשְּׁטֶר כְּשֶׁר אֲבָל הַשְּׂמָא דְּגִילְתָּה הַתּוֹרָה דְּהַנִּיזוּמִין פְּסוּלִים בְּנוֹדָאֵי שׁוֹב נְהִי דְּהַמְּזוּמִין כְּשֶׁרִים

מ"מ השטר בטל פיון דהכא הפסול ידוע שוב אמרי דקא"פ מבטל העדות: והנה זה פשוט דאי לא גילוי קרא דבהזמה חשיב הניזון ונדאי פסול אז נהי דנימא דס"ל כר"ח ומספק שניהם פסולים מ"מ הדבר פשוט דאם העידו עדים בר"ח ניסן שראובן לנה משמעון באדר ולמתרתו העידו עדות אחרת ובר"ח אייר באו עדים והכחישו להעדים שאמרו בניסן אז כל עדות שהעידו עד שעת הכחשה פשרים פיון דבשעה שהעידו עדות אחרת לא ידענו עוד מהכחשה על עדותם של ר"ח ניסן והוחזקנו עדותם בחזקת עדים פשרים ונודע דגדולה חזקה פמבואר מש"ס פתובות דכ"ה ובתב"ש סימן י"ח ונהי דאח"כ נתברר שיש ספק שמא גם בר"ח ניסן העידו עדות שקר מ"מ פיון דרק מספק נפסלו א"א מספק לבטל העדות שפבר החזקנו אותה בחזקת פשרות וכמ"ש ברמ"א חו"מ סי' ל"ד שאם העידו בניסן ואח"כ נתברר שעברו עבירה שנופסלים עי"ז לעדות רק שיש ספק אם פבר נפסלו קודם שהעידו העדות הלזו א"א מספק לבטל העדות שפבר החזקנו בכשרות עיי"ש א"כ השתא התם דהרשיעו לפנינו אפ"ה לא מבטלין העדות שפבר החזקנו בכשרות עיי"ש בסמ"ע ובקצה"ח ובנה"מ שם מכ"ש הכא דגם בהכחשה דנפסלו רק מספק בנדאי דא"א לבטל העדות שפבר החזקנו בכשרות וממילא הדבר ברור דאי הזמה היא דינו פהכחשה בנדאי דלא היא פוסלין עדותן למפרע ורק משעת הכחשה נפסלו מספק אבל בהזמה ס"ל לאביי דכיון דהזמה חשוב ונדאי פסול שפיר אמרי אגלאי מלתא למפרע דמיד בשעת עדותם היא פסולים א"כ שפיר קאמר רבא דכיון דמה דחשוב ונדאי פסול הוי חידוש מפת מה חזית א"כ שפיר פיון דהוי חידוש מה שחשבה התורה לנדאי פסיל א"כ סגי לנו במה שנחשוב אותו לנדאי פסול משעת הזמה ונ"מ דאם יהי חתומים בשטר א' עם המזימים דיהי' השטר בטל מפת גמצא א' מהם קא"פ אבל למפרע שפיר אין לחושבם רק בכלל ספק פסולים ובספק פסול פשיטת דגם לר"ח עדותן שהעידו מקודם שהוכחשו בנדאי עדותן קיים דמספק לא נפסול עדות שהוחזקנו עד עתה בחזקת עדות פשר ומינושב קושית התוס' בס"ד ודו"ק: עוד נלע"ד ליישב קושית התוס' ב"ק ה"ל.

ונקדים שיטת רש"י ז"ל פתובות דכ"ב דהיכי דתרי ותרי נחלקו על אדם א' אם הוא גזלן דנשאר פסול אף די"ל נוקמיה בחזקת פשרות אפ"ה ל"מ נגד חזקת ממון וכן איפסק להלכה בש"ע חו"מ סי' ל"ד והנה הב"ח שם הקשה דהא קי"ל כר"ה בב' פיתי עדים המכחישים זא"ז דכשרים משום דמעמידין אותם בח"כ ואף להוציא ממון משום דחזקת ממון הוי חזקת מסובב ותירץ הב"ח דשם הספק על ב' פיתי עדים וכת אחת נשאר פשרים בנדאי א"כ אם נרצה לפוסלם נפסל בנדאי פת אחת שלא כדיון אבל הכא דליכא ספק רק על איש א' ויוכל להיות שפאמת פסול שוב ל"מ חז"כ שלו נגד חזקת ממון עיי"ש ובהג"ה ח"צ על הט"ז בחו"מ סי' ל"ד פתב דאף דבספק חלב בחתיכה מב"ח חמיר שאני התם דהוי ספק איסור בתולדה חמיר אבל בספק שפא אח"כ שוב אם פת אחת פשירה בנדאי א"א מספק לפוסלו ולהוציאו מחז"כ עיי"ש ודבריו נוטין לסברת התוספות נזיר דנ"ז ונדה ד"ב דבשני נזירים דאחד בנדאי נשאר טהור ול"ח דומיא דסוטה לכה א"א לטמא ונדאי ורק דשם עכ"פ טמאים מספק כמ"ש המהר"ם שם אבל בעלמא היכא דכת אחת נשאר פשרים בנדאי אמרינו דמוקמינן אותו בחז"כ אבל היכי דהוי ספק על איש א' שפיר ל"מ חז"כ שלו נגד חזקת ממון.

והנה בס' מנ"ח פ' נשא חידוש דלגבי הבועל דליכא לגבייה חזקת היתר אז אף דנתניחודו
שני אנשים עם אשה ולא שהו כדי טומאה משניהם אז אף דלאחד טהורה מ"מ פיו
דליכא חזקת היתר מטמאין לשניהם בתורת נודאי עיי"ש: יצא דאם נולד הספק על פת
אחת אם נפסלו ל"מ החז"כ להוציא ממון והנה באמת כבר הוקשה בתוס' דבתרי ותרי
המכחישים זא"א יהי מהימני בתראי במגו דהווי מוזמי להו לקמאי אף באמת י"ל לפ"מ
דמפנרש בש"ס דמגו להוציא ל"מ וכו' האחרונים הסבא משום דמגו לא עדיף מרוב
ומה"ט מגו לאפטורי משבועה ל"מ משום דמגו לא עדיף מרוב וע"י השבועה תפטר
הדבר ובמידה דאיכא לברורי אף רוב ל"מ עיין שו"ת פני יצחק מ"ש בזה.

והנה מפנרש בחו"מ סימן פ"ז בנשבע על חוב שפרעו ואח"כ הוציא המלוה שטר דצריך
לשלם לו ואפ"ה לא נפסל לעדות שיוכל להיות באמת שפרעו עיי"ש חזונו דאף דחזקה
דשטרך בידי מה בעי מועיל להוציא ממון אפ"ה ל"מ לעשותו חשוד להוציא מחז"כ
א"כ כ"ש מגו דלא עדיף מרוב בנודאי דלא מהני להוציא מחז"כ ולפ"ז י"ל דטעם דר"ח
דס"ל במכחישים זא"ז פסולים משום דלגבי פת הראשונה באמת יש לבתראי מגו דאי
בעי הוי מוזמי לקמאי ועכ"פ ע"י המגו איתרע החז"כ של פת הראשונה א"כ הכא באמת
ע"י ההכחשה נולד ספק על חז"כ ורק דבזה אפתי הי' מוקמינן להו בחז"כ פיו דכת אחת
בנודאי פשרים והי' דמי להא דשני נזירים שא"א לטמא נודאי וכנ"ל אכל הכא עכ"פ ע"י
המגיגו נהי דל"מ לפסול אדם אבל עכ"פ ע"י המיגו נסתלק החז"כ שלו ושוב דנין תחלה
על הקמאי ולגבייהו אנדא החז"כ ע"י המיגו שיש לבתראי א"כ נהי דצריכים לדון על ב'
פתות וכת א' בנודאי פשרים אפ"ה פיו דקמאי כבר אנדא הח"כ ע"י המיגו וכיון דליכא
חז"כ שפיר פוסלים מספק אף דעכ"ח נפסול אחד מהם שלא כדין וכיון דכבר נפסלו פת
הראשונה שוב אינו לנו עוד לדון רק על פת בתראי א"כ אף דהם אפתי יש להם חז"כ
מ"מ כשדנין רק על פת אחת שוב ל"מ חז"כ נגד חזקת ממון וכנ"ל דרש"י פתובות
דכ"ב בתרי ותרי ה"ל: יצא דהא דפסול לר"ח בתרי ותרי המכחישים זא"ז מספק כ"ז
בתר דגילתה רחמנא דבהזמה מהימני בתראי א"כ שפיר יש לבתראי מיגו לפסול לקמאי
וכיון שפיר נפסלו הקמאי א"כ כשדנין על הבתראי א"כ חשוד כנולד ספק על פת אחת
דבכה"ג פסולים אף ביש להם חז"כ וכנ"ל אבל אי הי' הדין דגם בהזמה לא מהימני
בתראי ושוב בהכחשה לא הי' לבתראי שום מיגו ושוב בהכחשה הי' לנו לעולם לדון
יחד על ב' פתות וממילא גם לר"ח הי' פשרים פיו דכת אחת פשרים בנודאי ממילא א"א
להוציא אף א' מהם מחז"כ א"כ שפיר גם לר"ח הזמה הווי חידוש דאי לאו שחידשה
תורה בהזמה דבתראי מהימני אז אף לר"ח הי' הדין בהכחשה דשניהם פשרים ומינשב
קושית התוס' בק' ה"ל בס"ד ודוק היטב הג"ה מן המחבר ראיתי לכאאמו"ר שליט"א
שכ' לחדש דעיקר סברת ר"ח דפוסל בהכחשה הוי רק משום דיש מיגו לבתראי להזים
לקמאי עכת"ד.

לכאורה הדבר תמוה בעיני מש"ס מפנרשת שבועות דמ"ח דפריה לר"ח מהא דאחד
אומר גבוה ג' מרדעות ואחד אומר ה' דמצטרפין לעדות אחרת ולפי סברת כקאאמו"ר
שליט"א מאי פריה הש"ס הרי י"ל דר"ח פוסל דוקא בב' פיתי עדים לפי שיש בידי בתראי
מיגו להזים לקמאי אבל הכא דמיירי בעד א' המוכחש מפי עד א' דליכא לשני מיגו להזים
לקמאי שפיר גם לר"ח פשרים וצע"ג לכאורה ולחומר הנזכר נ"ל לישוב דברי

כקאאמו"ר שליט"א עפ"י דברי חכמי בריסק המובא בש"ח חו"מ סי' ל"א והובא ג"כ בדברי כקאאמו"ר שליט"א הלאה בתשובה זו בע"א המוכחש מע"א אי מצטרפים יחד לעדות אחרת הואיל דכל א' אינו מוכחש מפי שנים אולם הש"ח תמה עליהם מר"ן פ"ב דכתובות וסיים לעיין בתוס' ר"ה דכ"ד וכוונתו לאותו סוגיא דשבועות דמ"ח הג"ל דשם כ' התוספות דכוונת הש"ס דלר"ח איך יצטרפו הנה יחד אף לעדות החודש ועכ"ח דאף באחד המוכחש מפי ע"א נמי פסולים עיי"ש ועיי"ש בתומים שתמה ג"כ על חכמי בריסק מש"ס דשבועות הג"ל והתומים כ' לתרץ דהנה בס"ד דהש"ס פירש"י אהא דמצטרפין לעדות אחרת היינו עם אחר מן השוק לעדות ממון וקשה לכאורה אמאי לא פרש"י שיצטרפו הנה יחד לעדות אחרת ועכ"ח דסובר הש"ס בס"ד דגם ע"א המוכחש מע"א פסולים וה"ה דלר"ח אף באחד המוכחש מע"א פסולים לכל עדות ושפיר פריך הש"ס אבל לבתר דמשגי רבא דמצטרפין לעדות אחרת ופירש"י לעדות החודש וקא דקרי לי עדות אחרת היינו לפי שמצטרף עם אחר מן השוק ושוב שפיר י"ל דבאמת בע"א המוכחש מע"א שפיר פשרים אף להצטרף יחד לעדות אחרת משום דלא הוכחש מפי שנים ורק הואיל דרבא פירש הפונה לעדות החודש לזה מוכרחים אנו לפירש הפונה שיצטרף עם אחר מן השוק וא"א לומר שיצטרפו אף הנה יחד ז"א דלעדות החודש זה הואיל שפיר הוכחשו א"א לצרפם עוד אבל לעדות אחרת ממש שפיר גם הנה יחד פשרים הואיל דכל אחד לא הוכחש משנים עכ"ד התומים הג"ל ובאמת גם בתוס' רי"ד ב"ב דף מ"א מובא ב' דיעות באחד המוכחש מפ"א אי פשרים יחד להצטרף ולעדות אחרת עיי"ש עכ"פ זכינו מדברי התומים דלפי מסקנת הש"ס שפיר י"ל כסברת חכמי בריסק דאחד המוכחש מעד אי פשרים להצטרף לעדות אחרת ורק במוכחש משנים פסול ועולה דברי כקאאמו"ר שליט"א דסברת ר"ח דפוסל בהכחשה הוי רק משום דיש בינד בתראי להזים לקמאי ודפת"ת ועיין במנ"ח סוף מצנה ל"ז.

ובישוב קושית התוספות ב"ק גלע"ד בפשיטות ונקדים דברי הרשב"א פתובות דכ"ב שכ' דסברת ר"ה דזו באה בפ"ע ומעידה הוא משום דבאים בזאח"ז דמי לשני שבילין דבזאח"ז מוקמינן לכל חד בחזקת טהרה ה"ה הכא דבאים בזאח"ז מוקמינן לכל חד בחזקת פשרות ואף דהוי להוציא ממון מ"מ הואיל דאין הכחשתם ונדאי פסול וראי' מש"ס ב"ב דמ"א דקאמר דנהי דאיתכחיש באכילה באבהתי מי איתכחש ה"ה לעדות אחרת ב"ב בזאח"ז שפיר מהני עיי"ש ולפי"ז י"ל דר"ח דפוסל סובר דכיון דתקף כשבא פת א' ידעינן דאם גם פת השניה יבוא להעיד אינה עדות ג"כ נימא דמהני א"כ בכה"ג י"ל דחשוב כבא לישראל עליו ועל חבירו יצא די"ל דסברת ר"ח הוי משום דחשוב כבא לישראל בבת א' דטמאים ונהנה לפמ"ש בתוס' פסחים דף י' דהא דבב"א טמאים הוי רק מדרבנן עיי"ש יוצא דהא דפוסל ר"ח ב' פתי עדים המכחישים זא"ז הוי רק מדרבנן ובאמת מצאתי פן בריטב"א שבועות דמ"ח עיי"ש ועי' בחו"ד סימן ק"י סקט"ו מ"ש בבאור דברי התוס' פתובות הג"ל, א"כ לפ"ז שפיר קאמר רבא דהזמה הווי חידוש דקאי על התורה ומה"ת שפיר הזמה הוי חידוש הואיל דמה"ת בהכחשה גם לר"ח פשרים ומנושב קושית התוספות בס"ד ודו"ק]: נחזור להג"ל דלדינא קיי"ל פרב הונא אבל א' מפת זו וא' מפת זו אינן מצטרפין ונסתפקו חכמי בריסק באחד מכחיש לאחד אי מצטרפי לכת אחת בעדות אחרת והש"ח בס"ל ל"ו העיר מר"ן דכתובות פ"ב דגם באחד המכחיש

לאַהד לאַ מַצְטְרָפִי מִשׁוֹ"ה בְּמַכְחִישֵׁן עֲצָמָם אִי נִתְגַּרְשָׁה שׁוֹב ל"ח פִּרְנוּיָהוּ בֵּא"א קְמֻסְהֵדִי וְהֵנָּה"מ שֶׁם דְּחָה דִּי"ל דְּאֶחָד הַמַּכְחִישׁ לְאֶחָד שְׁפִיר מַצְטְרָפִי לְעֵדוּת אַחֲרַת דְּבַעַד א' י"ל דְּאוֹמֵר בְּדַדְמִי וְאֶפ"ה מִקְשָׁה הָר"ן שְׁפִיר דְּזָה שְׁאוֹמֵר נִתְגַּרְשָׁה אִינוּ יוֹדַע בְּאַמַּת שְׁהִיְתָה א"א רַק ע"י שְׁרָאָה הַגְּיּוּשֵׁן עַכ"ל הִיְתָה א"א וְלָזָה הַקְשָׁה הָר"ן פִּינוּ דְּאֶחָד אוֹמֵר לֹא נִתְגַּרְשָׁה וְנָהִי שֶׁא"א לְחַשְׁבוּ פְּעֻדוֹת מְוַכְחֶשֶׁת שְׁיֻכַּל לְהִיּוֹת דְּהַעַד שְׁאוֹמֵר נִתְגַּרְשָׁה אוֹמֵר בְּדַדְמִי אֲבָל עַכ"פ אִם לֹא רָאָה הַגְּיּוּשֵׁן שׁוֹב אִינוּ יוֹדַע אִם הִיְתָה א"א עַכְתָּ"ד הֵנָּה"מ.

יֵצֵא מִדְּבָרֵי הֵנָּה"מ דְּתַמִּיד בְּעַד אֶחָד יוֹכַל לְהִיּוֹת שְׁאוֹמֵר בְּדַדְמִי וִי"ל דְּהָא דְּעַד א' אִין לֹו נְאֻמְנוֹת הוּא מִשׁוּם חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמִי וּלפ"ז י"ל דְּיָדוּעַ שְׁיִטַּת הַתּוֹס' דְּבִתְרֵי וְתֵרִי שְׁנַחֲלָקוּ אִי מֵת שְׁיִיָּךְ ג"כ דְּיִיקָא דְּכִינוּן שְׁרוּאִית שְׁיִישׁ הַכְּחֶשֶׁת תְּרֵי וְתֵרִי דְּיִיקָתָּ לְבָרַר הָאַמַּת וְגַם בְּנִיּוֹת ע"פ ב' עֵדִים שְׁאֻמְרוּ מֵת בְּעֵלָה וְאֶח"פ בָּאוּ תְּרֵי עֵדִים וְהַכְחִישׁוּ לְהֵרָא שׁוֹנִים ג"כ דְּיִיקָתָּ מִפְּחַ פְּחַד שְׁמָא יָבוֹא בְּעֵלָה וְא"כ לְשִׁי הֵנָּה"מ בְּעַד א' לְעוֹלָם יֵישׁ חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמִי רַק הִיכִי דְּלֹא הָנִי עֵדוּתוֹ נִגְדַּד חֻזְקָה אֲזִי מְהִי עֵדוּתוֹ נִגְדַּד חֻזְקָה פִּינוּ דַּעפ"י רֹוב אִינוּ אוֹמֵר בְּדַדְמִי אֲבָל בְּמִידֵי דְּהוּי נִגְדַּד חֻזְקָה חוֹשְׁשֵׁן לְמִיעוּט שְׁאוֹמֵר בְּדַדְמִי וְאֶמְרִינוּ סַמְל"ח וְיִהְיִי מוּכָן בְּזָה מ"ש הַפּמ"ג בְּהִנְהָגוֹת או"ה דְּמָה"ת בְּנוֹדָאֵי עַד אֶחָד מְהִימָן נִגְדַּד ח"א רַק מְדַרְבְּנָן ל"מ וְלִדְבָרֵינוּ נִיחָא דְּכָבֵר כְּתִב מְהִרְשָׁ"א תּוֹלִין דִּי"א דְּסַמְל"ח הָנִי רַק מְדַרְבְּנָן וְא"כ מֵה"ת הָרִי לֹא חִיְשֵׁינָן שְׁאוֹמֵר בְּדַדְמִי וּבְזָה יֵישׁ לְהַסְבִּיר ג"כ שְׁיִטַּת הַנוּב"י שְׁכַתְּבַּ דְּנִגְדַּד ח"א דְּרַבְּנָן ע"א נְאֻמָּן וְהַנוּב"י כְּתִב מִשׁוּם דְּנִשְׁאַר בְּש"ס בְּתִיקוּ וּבְדַרְבְּנָן אֲזִלִּינוּ לְקוֹלָא וְלִדְבָרֵינוּ א"ש בְּפִשְׁטוּת דְּכִינוּן דְּכָל חֲשֵׁשׁ בְּעַד א' הָנִי רַק מִפְּחַ בְּדַדְמִי א"כ הַתִּינַח נִגְדַּד ח"א ד"ת אֶמְרִינוּ סַמְוָךְ מִיעוּט דְּבִדְדְמִי לְחֻזְקָה הִיְנוּ שְׁחֻז"ל הַחֲמִירוּ בְּזָה לְחוּשׁ אֲבָל בְּדָבָר הַנּוֹגַע רַק לְדַרְבְּנָן שְׁפִיר לֹא אֶמְרִי סַמְל"ח דְּאוֹקְמָה אֲד"ת וְמֵה"ת הָרִי ל"ח לְבִדְדְמִי וְז"ב.

וּלפ"ז י"ל דְּזָה הִי פְּשׁוּט לְהַש"ס דְּמָה"ת ל"ח בַּע"א שְׁאוֹמֵר בְּדַדְמִי וְרַק דַּעַכ"פ בְּעֵדוּת אִשָּׁה הִי לְנוּ לְחוּשׁ שְׁמָא הוּא מִן הַמִּיעוּט שְׁאוֹמֵר בְּדַדְמִי פִּינוּ דְּסַמְל"ח וְרַק דְּנִגְדַּד זָה שׁוֹב י"ל דַּעַכ"פ גְּבִי ע"א שְׁיִיָּךְ סְבָרַת דְּיִיקָא לְפִי שְׁהָאִשָּׁה יוֹדַעַת דְּבַעַד יֵישׁ חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמִי א"כ דְּיִיקָתָּ וּמִמִּילָא מְהִי סְבָרַת דְּיִיקָא לְגֵרַע חֲחָא"א וְשׁוֹב חֲשִׁיב כְּלִיפָא חֲחָא"א וְשׁוֹב הִיכָא דְּלִיפָא חֻזְקָה שׁוֹב מוֹעִיל גַּם עֵדוּת ע"א הוֹאִיל דַּעפ"י רֹוב אִינוּ אוֹמֵר בְּדַדְמִי וְהִיכָא דְּלִיפָא חֻזְקָה שׁוֹב ל"ח לְמִיעוּט וְא"כ י"ל דְּבַמְלַחְמָה דַּל"ש דְּיִיקָא וְשׁוֹב חֲחָא"א בְּתוֹקְפוֹ שׁוֹב י"ל סַמְל"ח שְׁמָא אוֹמֵר בְּדַדְמִי אוּ דְּנִימָא דְּמִפְּחַ סְבָרַת מַדַּע"ל לֹא מְשַׁקֵּר הָנִי עֵדוּתוֹ כְּדָבָר בְּרוּר וּמְדַקְדָּק שְׁלֹא לְהַעִיד רַק בְּדָבָר בְּרוּר וּמִמִּילָא א"צ לְבוֹא לְסְבָרַת דְּיִיקָא וּמִיּוֹשֵׁב שְׁפִיר קוֹשְׁיַת הַתּוֹס' הַנּוּז"ל דְּבַאַמַּת אִם הִי דְּבָר בְּרוּר שְׁהַעַד אוֹמֵר בְּדַדְמִי לֹא הִי מוֹעִיל דִּיּוּק שְׁלֹא וּבְפִרְט שְׁאִינָה אוֹמְרַת בְּרִי לִי שְׁמַת אֲבָל בְּאַמַּת מֵה"ת ל"ח לְבִדְדְמִי דַּעפ"י רֹוב ע"א אִינוּ אוֹמֵר בְּדַדְמִי וְרַק דְּמִפְּחַ חֲחָא"א חוֹשְׁשֵׁן לְמִיעוּט דְּסַמְל"ח שְׁמָא אוֹמֵר בְּדַדְמִי אֲבָל עַכ"פ עַל זָה מוֹעִיל סְבָרַת דְּיִיקָא לְגֵרַע חֲחָא"א וְשׁוֹב מוֹעִיל עֵדוּתוֹ שְׁל הַעַד הוֹאִיל דַּעפ"י רֹוב אִינוּ אוֹמֵר בְּדַדְמִי וּמִיּוֹשֵׁב הַפּל בַּס"ד וְדו"ק: יֵצֵא דְּמָה"ת בְּנוֹדָאֵי מְהִי ע"א בְּמַלְחָמָה וְרַק כָּל הַבְּעִיָּא בְּש"ס אִי מְדַרְבְּנָן חוֹשְׁשֵׁן לְמִיעוּט שְׁמָא אוֹמֵר בְּדַדְמִי הִיְנוּ שְׁנַדְמָה לֹו שְׁמַת וּבְאַמַּת לֹא מֵת אוּ דִישׁ לְחוּשׁ שְׁאִישׁ אַחֲרַת מֵת וְנִדְמָה לֹו שְׁהוּא בְּעֵלָה שְׁל זֹו שְׁצוּרְתוֹ הִי דוּמָה לְהַצּוּרָה שְׁנַמְצָא וְנָהִי שְׁפָהֶסְתְּפָלוֹת הֵיטֵב הִי נְרָאָה לֹו שְׁמַת אֲבָל

י"ל דע"ד א' אינו מדקדק היטב להסתכל בצורתו ויוכל לטעות בצורה הדומה לזה ובאמת יש נ"מ דא"כ דהחשש רק שנגדמה לו שמת ובאמת היא עדיין חי היא עכ"פ מועיל קברתיו או הגנה ממקומו דאז היא הדבר ברור שמת ממש אבל לפי החשש שמא המת הוא איש זר ונגדמה להעד שהוא בעלה של אשה זו בזה שפיר י"ל דגם קברתיו ל"מ לפי שיוכל להיות שהמת הוא איש אחר ועי' בחמ"ח אה"ע ס"ק ס"ב ובקו"ע אות צ"ט ואות קי"א וע"ע בפתחי תשובה ס"ק קל"ח שכ' פנה.

אף באמת י"ל דבאומר קברתיו ליפא שום חשש פנין שעסק עמו זמן רב היא גיכר לו שינוי צורה וממילא לפ"ז א"ש שיטת הרמב"ם ז"ל שפסק דבע"א במלחמה אם ניסת לא תצא פנין דפשיטא דמה"ת גם ע"א במלחמה מהני ורק הספק אי אמרי' בזה סמל"ח וכל ענין סמל"ח הוי רק חומרא דרבנן א"כ הוי פאן ספק בחרומרא דרבנן א"כ פשיטא דבזה עכ"פ אי ניסת לא תצא וז"ב בס"ד יצא דהו דאיבעיא בש"ס אי בע"א במלחמה שינוי חשש בדדמי לשי' רש"י ז"ל אינו משום דבמלחמה שינוי חשש בדדמי דבאמת אי ע"א היא תמיד נאמן אף נגד ח"א וגם במקומו ממילא גם הקא לא היינו חוששין שאמר בדדמי משום די"ל ראי לא היא רואה דבר ברור שמת בנודאי לא היא מעיד שמת ורק באשה גופא יש חשש דבמלחמה אומרת בדדמי כמ"ש הרמב"ם ז"ל די"ל דגם קברתיו ל"מ במלחמה אבל לפי מה דקיי"ל בכל מקום דפ"א ל"מ נגד ח"א וגם בדדמי ל"מ משום דבע"א יש חשש בדדמי וא"כ י"ל נהי דבעדות אשה נאמן משום דדייקא מגרע לחא"א וחסוב פלא איתחזוק ושוב מועיל העד דעפ"י הרוב אינו אומר בדדמי אבל עכ"פ במלחמה דלא דייקא שוב יש לחוש שאומר בדדמי ונדוקא בשני עדים דמועיל עדותן גם במקומו ועכ"ח דבשנים הוי עדותם דבר ברור וא"כ שפיר במלחמה אף בלי קברתיו מהני דהחשש בדדמי לא גרע במלחמה מבמלחמה וכיון דשנים מהימני בכל מקום אף נגד ח"א ה"ה דמועיל במלחמה וז"ב: וראיתי בדבריך שכתבת ליישב דברי הרי"ף התמוהים דלס"ד הש"ס דבת"ח אשתו מותרת במשאל"ס ועכ"ח דס"ל להש"ס בס"ד דתרי רנפא מהני בעגונה ה"ה דבשנים ל"ח לבדדמי דחשוב פמו תרי רנפא הואיל דלגבי פל חד רוב מסייע שאינו אומר בדדמי אבל לפי המסקנא דגם בת"ח חוששין לאסור אשתו במשאל"ס ועכ"ח דגם תרי רנפא ל"א בעגונה ה"ה דגם בשנים חוששין לבדדמי עכת"ד הנה באמת כבר קדמה בזה בשו"ת מהרש"ם ח"א עיי"ש ובאמת לפי סברא זו דחשש בדדמי במלחמה לא גרע מחשש משאל"ס היא א"ש בזה שיטת הרמב"ם ז"ל דפסק בע"א במלחמה אם ניסת ל"ת פנין דקיי"ל דגם במשאל"ס אם ניסת לא תצא וז"ב ומה שכתבת עוד ליישב שיטת הרי"ף לפי דבאמת גם בשנים יש תרי חששות בדדמי האחד שמא נדמה לו שמת ובאמת היא עדיין חי ועוד חשש בדדמי שמא טעה בהצורה וא"כ י"ל דע"א טעה שמת והשני טעה בהצורה עכת"ד הנה באמת משמע מדברי הרי"ף ז"ל דהבעיא בש"ס אף בשנים אומרים שראו המיתה אפ"ה יש לחוש לבדדמי ששניהם טעו עצמם בדמיון אחד שנגדמה להם שמת והוא רק נתעלף ובזה שוב דברי הרי"ף תמוהים מקושית הש"ס ונהא מאה נשים פחד דמין וז"ב עוד י"ל בפירוש הבעיא בש"ס אי נאמנת ע"א הוא מפיח מדעל"ג או מפיח דייקא הא לכאורה באמת לעיל דפ"ח קאמר הש"ס רק הטעם משום חומר שהחמרת עליה בסופה ומוכח דהטעם משום דייקא: אף באמת הא דס"ד דהש"ס דע"א.

לא יהי נאמן בעדות אשה הוי משני טעמים א' משום דהוי נגד ח"א ועוד דהוי דשב"ע ובדשב"ע אף בלי ח"א ג"כ ע"א לא מהימן ואף אי נימא דע"א מהימן נגד ח"א מ"מ בדשב"ע אף בלי ח"א לא מהימן כמ"ש בתוס' שם דלמ"ד ע"א נאמן נגד ח"א א"כ למה לי וספ"ה ותיקו דס"ד דחשוב דשב"ע ונהרי נדה ל"ח איתחזק איסורא כמ"ש בתוספות שם ואפ"ה ס"ד דלא תהי נאמנת ונשמע דאף דס"ל דע"א נאמן אף נגד ח"א מ"מ גזה"כ בדשב"ע אף בלי איתחזק איסורא ע"א לא מהימן.

אף באמת יש סברא דלהתיר ל"ש דשב"ע כמ"ש התוס' שם אף לפמ"ש בספר ט"ג בשם בית אברהם דלמ"ד ע"א אינו נאמן נגד ח"א א"כ צריף וספ"ה לה לגופא א"כ שפיר י"ל דלהתיר אף בדשב"ע ע"א מהימן אבל אי ע"א מהימן נגד ח"א א"כ עכ"ח דצריף וספ"ה לגלות דנדה ל"ח דשב"ע ונשמע דאף להתיר בדשב"ע לא מהימן עכ"ת ד וא"כ י"ל דזה בזה תלוי דאי נימא דע"א ל"מ נגד ח"א א"כ וי"ל דלהתיר אף בדשב"ע ע"א מהימן היכא דאינו נגד ח"א א"כ עיקר ה"א דס"ד דע"א לא יהי נאמן בעדות אשה משום דהוי נגד ח"א וא"כ שפיר י"ל דע"י סברת דייקא איתרע הח"א ושוב העד מהימן אבל אי נימא דע"א נאמן נגד ח"א א"כ שוב נשמע מקרא דוספ"ה דשב"ע אף בלי ח"א ע"א לא מהימן א"כ שוב א"א לומר דהא דנאמן ע"א בעדות אשה הוא מפי סברת דייקא דהא אף ע"י סברת דייקא דחשיב כליפא ח"א מ"מ בדשב"ע אף בלי ח"א ע"א לא מהימן ועכ"ל דהא דנאמן בעדות אשה הוא משום דמלתא דעבידא לגלוי לא משקרי אינשי הוי כבירור דלא משקר ובמידי דידעינו כבירור הדברים א"צ תורת עדות וכמ"ש הרמב"ם ז"ל פי"ג מגירושין ודעת התשב"ץ דגם במקומו מהני ע"א במדעל"ג ועיין בקצה"ח סי' ל"ט ורא' דהא במקומו מהני הודאת בע"ד ונודע מ"ש בקצה"ח סימן ל"ד דהודאות בע"ד אינו מטעם חיוב רק משום נאמנות והנ"מ אי הסברא דע"י סברת דייקא איתרע ח"א א"כ בעי דיוקא רבה ובמלתא דליפא דיוקא רבה שפיר ע"א לא מהימן אבל אי הטעם משום מדעל"ג ורק דסברת דייקא הוי כדי שיהי מתירא העד לשקר כמ"ש הנוב"י שוב בזה סגי דיוקא זוטא דעכ"פ העד מתירא לשקר וא"כ שפיר גם במלתא שייף דיוקא זוטא לחזק הסבר' דמדעל"ג כמ"ש התוספות וא"כ י"ל דזה הוא איבעיית הש"ס דהרי באמת פתבו הפוסקים דאנו מסופקים אי ע"א מהימן נגד חזקת איסור א"כ זה הוא הספק אי נימא דע"א לא מהימן לגד ח"א ושוב היכא דאינו לגד ח"א ע"א נאמן אף בדשב"ע כמ"ש הט"ג וא"כ י"ל דעיקר נאמנות ע"א בעדות אשה הווי משום דייקא דהאשה דייקא ומרעא לחא"א ושוב י"ל דבעי דיוקא רבה ובמלתא דליפא דיוקא רבה שוב י"ל דע"א לא מהימן נגד ח"א או מחשש בדדמי כמ"ש הנה"מ או מחשש משקר וזה דקאמר בש"ס בקמות דפ"ח הטעם משום חומר זה הוא עיקר הטעם פנ"ל או דנימא דע"א מהימן נגד ח"א ושוב נשמע דשב"ע אף בלי ח"א ג"כ ע"א לא מהימן ושוב עכ"ל דהא דנאמן בעדות אשה משום דמלתא דעבידא לגלוי הוי כבירור דלא משקר ורק דבעי ג"כ סברת דייקא כדי לחזק הסברא דמדעל"ג ושוב בזה סגי דיוקא זוטא ושוב גם במלתא שייף עכ"פ דיוקא זוטא וז"ב ולפ"ז י"ל בהא דפסק הרמב"ם ז"ל בע"א במלתא אף בלי קברתיו אם ניסת ל"ת דסברתו נכונה דכבר כתבתי לעיל בשם הפמ"ג דמה"ת בנודאי דמהימן ע"א אף נגד ח"א ורק שי"ל דחז"ל התמירו שלא לסמוך אע"א נגד ח"א וכבר בארתי דבריו משום די"ל דע"א לא עדיף מרוב וכנודע מה שהעיר בשו"ת ברית אברהם

דְּרוֹב יוֹעִיל לְחַיִּיב שְׂבוּעָה] מִק"ו דַּע"א וַא"כ י"ל סַמְל"ח אֲדָּה לַפ"ז צ"ל דְּהָא דְּבַעֵי קָרָא
דְּנִסְפָּרָה לְהַשְׁמִיעֵנוּ דַּל"ח דַּשְׁב"ע וְשׁוֹב נִשְׁמַע דַּדְּשַׁב"ע אַף בְּלִי ח"א ג"כ ע"א לֹא מְהִימָן
וְשׁוֹב צ"ל דְּהָא דַּע"א נֶאֱמָן בְּעֵדוֹת אִשָּׁה הָיִי מִפְּחַם מַדְעַל"ג וְשׁוֹב גַּם בְּמִלְחָמָה נֶאֱמָן עַכ"פ
מַה"ת: וְהָא דְּמִסְנֵף הַש"ס בַּע"א בְּמִלְחָמָה י"ל כַּמ"ש הַרְשָׁבָּא וְהַרְשָׁבָּא שְׁכ' דִּי"ל
דַּחַז"ל הִתְמִירוּ אַף בַּמַּדְעַל"ג דְּלֹא יוֹעִיל רַק הֵיכָא דִּישׁ צְרִירוּף דִּיוקָא רַבָּה וּבְמִלְחָמָה
דַּל"ש דִּיוקָא רַבָּה שׁוֹב י"ל בַּדְּשַׁב"ע וְאַיְתִּיחֻק אַף דַּמַּה"ת נֶאֱמָן מִפְּחַם מַדְעַל"ג מ"מ י"ל
דַּחַז"ל הִתְמִירוּ אוּ דְּנִימָא דַּבַּמַּדְעַל"ג מְהִימָן אַף מְדַרְבְּנָן גַּם בַּדְּשַׁב"ע וְאַיְתִּיחֻק וְסַבְרַת
דִּינִיקָא בְּעֵי רַק לְחַזֵּק הַסְּבָרָא דַּמַּדְעַל"ג וּמְמִילָא סָגִי דִּיוקָא זֹטָא וְשׁוֹב גַּם בְּמִלְחָמָה מְהִי
וְכַוֵּן דְּכָל הַסְּפֵק בְּש"ס הוּא רַק אִי הִתְמִירוּ חַז"ל אוּ לֹא נַה: דַּל"ש לֹמַר ס' דְּרַבְּנָן לְהַקְל
מִשׁוּם דְּהָיִי נְגִיד ח"א אָבָל עַכ"פ הֵיכָא דְּלִיכָא רַק חֲשַׁשׁ לְעַנְנֵי אִיסוּר דְּרַבְּנָן שְׁפִיר י"ל אִם
נִיסַת ל"ת דְּכַדִּי שְׁלֹא לְהוֹצִיא אִשָּׁה מִבְּעֵלָה אוּקְמִינָן אַד"ת וַז"ב בַּס"ד וּבְאַמַּת י"ל בְּגוּף
הַדְּבָר אִי נֶאֱמָנוֹת ע"א מִשׁוּם מַדְעַל"ג אוּ מִשׁוּם דִּינִיקָא י"ל הַנ"מ דְּבְּאַמַּת כְּבָר הַבְּאִתִּי
דִּישׁ ב' טְעָמִים בְּהָא דַּס"ד דְּהַש"ס דַּע"א לֹא יִהִי נֶאֱמָן בְּעֵדוֹת אִשָּׁה אוּ מִשׁוּם דְּהָיִי נְגִיד
ח"א אוּ מִשׁוּם דְּהָיִי דַּשְׁב"ע וְהִנֵּה לְשִׁיטוֹת דְּסוּבְרִים דַּחַזְקָה חֲשׁוֹב בְּיִרוּר א"כ בַּע"א
הַמְעִיד נְגִיד ח"א יֵשׁ חֲשַׁשׁ מְשַׁקֵּר אָבָל לְפִי הַטַּעַם דַּדְּשַׁב"ע הָיִי רַק גִּזְה"כ אָבָל אִינוּ מִפְּחַם
חֲשַׁשׁ מְשַׁקֵּר וְהִנֵּה יָדוּעַ מ"ש מַהֲרַח"ש בַּקו"ע דְּבְּמִקוּם שְׁיֵשׁ חֲשַׁשׁ מְכַשׁוּל בְּאַיְסוּר א"א
לֹא יוֹכְלוּ חַז"ל לְהַקְל מִשׁוּם עֵיגוּנָה אָבָל הֵיכָא דִּישׁ בְּיִרוּר שְׁמַת וְרַק דַּגַּה"כ דְּבַעֵי תוֹרַת
עֵדוֹת בְּזָה שְׁפִיר שְׁיִיף לְהַקְל מִשׁוּם עֵיגוּנָה עֵי"ש א"כ לַפ"ז אִי נֹאמַר דַּמַּדְעַל"ג חֲשׁוֹב
כְּבִירוּר וּמְהִי גַם בְּמִמּוֹן שְׁפִיר נֶאֱמָן גַּם מַה"ת דְּאַנְדָּא ב' הַחֲשָׁשׁוֹת אָבָל לְטַעַם דִּיוקָא
דְּמוֹעִיל רַק לְסַלֵּק הַחַא"א אָבָל אַפְתִּי נִשְׁאַר הַחֲשָׁשׁ מִפְּחַם גִּזְה"כ דַּדְּשַׁב"ע אִין פְּחוֹת
מְשֻׁנִים, אַף בְּלִי ח"א ג"כ ל"מ וְרַק דַּע"כ"פ פִּינּוּ דְּלִיכָא ח"א שׁוֹב לִיכָא חֲשַׁשׁ מְשַׁקֵּר א"כ
נִהִי דַּגִּזְה"כ דַּע"א לֹא מְהִימָן בַּדְּשַׁב"ע אָבָל עַכ"פ דְּלִיכָא עוֹד חֲשַׁשׁ מְשַׁקֵּר שׁוֹב יוֹכְלוּ
חַז"ל לְהַקְל.

וּמְמִילָא פִּינּוּ דַּלְטַעַם דִּיוקָא פֶּל הַנֶּאֱמָנוֹת בַּע"א הוּא רַק מְדַרְבְּנָן מִפְּחַם קוֹלַת עֵיגוּנָה שׁוֹב
בְּמִלְחָמָה דְּלִיכָא סַבְרַת דִּיוקָא שְׁפִיר ע"א ל"מ וַז"ב: וּלַפ"ז י"ל דְּאַף לְהַסוּבְרִים דַּע"א
בְּעֵדוֹת אִשָּׁה מְהִי מַה"ת מ"מ בַּעַמְפ"ע ל"מ מַה"ת לַפְמ"ש הַתְּשַׁב"ץ וְנוֹב"י וּמְהַר"י
מְבַרְוֵנָא דַּבַּעַמְפ"ע ל"ש סַבְרַת מַדְעַל"ג שְׁאַף אִם יָבֵא בְּעֵלָה יוֹכֵל לְהַתְנַצֵּל שְׁהַרְאָשׁוֹן
שְׁיִקֵּר בְּדָבָר וּמְמִילָא יִנְצַמַח דַּבַּעַמְפ"ע פֶּל הַנֶּאֱמָנוֹת הָיִי רַק מִפְּחַם דִּינִיקָא וְסַבְרַת דִּינִיקָא
מוֹעִיל רַק לְסַלֵּק הַחַא"א אָבָל עַכ"פ אַפְתִּי גִזְה"כ דַּבְּשַׁב"ע אַף בְּלִי ח"א נְמִי ל"מ וְרַק
שִׁי"ל דַּע"כ"פ אַנְדָּא חַא"א שׁוֹב לִיכָא חֲשַׁשׁ מְשַׁקֵּר וְשׁוֹב יוֹכְלוּ חַז"ל לְהַקְל מִשׁוּם עֵיגוּנָה
א"כ עַכ"פ בַּעַמְפ"ע דַּל"ש מַדְעַל"ג שְׁפִיר ל"מ עֵדוֹתוֹ רַק מְדַרְבְּנָן כַּנ"ל אַף לְשִׁיטַת הַתּוֹס'ס
דְּלִהַתִּיר ע"א נֶאֱמָן אַף בַּדְּשַׁב"ע שׁוֹב שְׁפִיר י"ל דְּאַף עַמְפ"ע מְהִי בְּעֵדוֹת אִשָּׁה מַה"ת
כַּנ"ד לֹא מְבַעֲיָא אִם הִי הָאִישׁ הַנ"ל לַפְנֵי הַבַּד"צ וְהִי מַעִיד כְּכָל הַדְּבָרִים הַנ"ל בְּנוֹדָאִי
דַּהִי מוֹעִיל עֵדוֹתוֹ לְהַתִּיר הָאִשָּׁה וְאַף דְּבִזָּה שְׁאוּמַר שְׁהַשְׁגִּיחַ עָלָיו הֵיטֵב וְרָאָה שְׁמַת בְּזָה
יֵשׁ לְדוֹן הַרְבֵּה לְכַאוּרָה.

דְּנִהִי שְׁכַתְבַּת בְּרַמ"א סְעִיף נ' בְּשֵׁם הַמְּרַדְכִי דְּמְהִי מ"מ בַּחַמ"ח ס"ק ק"ג כְּתַב דְּהִיכִי דַּהוּא
בְּעַצְמוֹ רָאָה הַהִרְגָּה י"ל דְּגַם אַח"כ נִדְּמָה לוֹ רַק שְׁמַת מִפְּחַם שְׁמוֹחֵלֵט בְּדַעְתּוֹ שְׁבִנוֹדָאִי
מַת וְגַם בַּב"ש ס"ק קנ"ד כ' דְּבַעֵי שְׁיַגִּיד דְּבָרִים שְׁיִהְיֵי עֵי"ז בְּרוּר שְׁמַת וְכַעֲיִן הַמְּפֹרָשׁ

בְּרַמ"א סְעִיפֵי"ז דְּלָאוּ דְּנֻקָּא קְבָרְתִּי מְהֵנִי ה"ה שְׁאָר דְּבָרִים מְהֵנִי שְׂיִהְיֵי בְּיָרוּר שְׁמַת
וּא"כ לִפ"ז י"ל בְּנ"ד דְּל"מ בְּמָה שְׁאָמַר שְׁהַשְׁגִּיחַ עָלָיו אַח"כ וְרָאָה שְׁמַת וְכִמּוּ שְׁהַרְגִּישׁת
בְּעֶצְמָהּ בְּכָל זֶה אִךְ בְּאַמַּת יָפָה כְּתַבְתָּ דְּבִנ"ד שְׁאָמַר ג"כ שְׁהִזְיִזוּ מִמְּקוֹמוֹ א"כ מְפֻרָּשׁ
בִּש"ע דְּהִזְנָה מִמְּקוֹמוֹ חָשׁוּב כְּקְבָרְתִּי וְקְבָרְתִּי בְּנֻדְאֵי דְּמְהֵנִי לִכ"ע מִפְּתַח מִמְנ"פ דְּאֵי
נִימָא דְּבַעֲנִית הַש"ס הָוֵי אִךְ בְּקְבָרְתִּי מְחַשֵּׁשׁ מְשַׁקֵּר פְּשִׁיטת הַתּוֹס' וְהָרִי"ף א"כ הָרִי
אֵינְשׁוּט הַבְּעִיָּא מְדִיגְלַת וְאֵי נִימָא דְּהַבְּעִיָּא הָוֵי דְּנֻקָּא בְּלִי קְבָרְתִּי א"כ פְּשִׁיטָא דְּקְבָרְתִּי
אוּ הִזְנָה מִמְּקוֹמוֹ דְּמְהֵנִי וּבְפֻרְט דְּבִנ"ד לְפִי דְּבָרֵי הַשְּׁמֵשׁ דְּקַהֲלַתְכֶם הַגִּיד הָאִישׁ הַנְּז"ל
שְׁהִי ג"כ אֲצֵל הַקְּבוּרָה נְהִי דְּלֹא אָמַר שְׁהַבֵּיט בְּפָנָיו בְּשַׁעַת קְבוּרָה וְיִוֹכַל לְהִיּוֹת שְׁהִי
אֲצֵל קְבוּרַת אָדָם אַחֵר וּבַעֲלָה שָׁל זֹו הִי רַק נִתְעַלְפָּה וְאַח"כ בְּרַח מְשֵׁם לְמָקוֹם אַחֵר אִךְ
בְּאַמַּת מְסַתְמָא יָדַע שְׁבַעֲלָה שָׁל זֹו נִקְבַּר מְדַהֲגִיד שְׁהִי אֲצֵל קְבוּרַת ר' שְׁמוּאֵל מְסַתְמָא
יָדַע אֲזִי בְּשַׁעַת קְבוּרָה לְמִי קוֹבְרִין א"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט דָּאָם הִי הָאִישׁ לְפָנֵינוּ וְהִי מְעִיד כֹּל
הַדְּבָרִים הַנְּז"ל בְּנֻדְאֵי דְּהִי אֲפֻשֵׁר לְהַתִּיר הָאִשָּׁה הַנְּז"ל עַפ"י עֲדוּתוֹ אִךְ הַשְּׁתָּא דְּאִינוּ
לְפָנֵינוּ וְרַק שְׂיֵשׁ עַמְפ"ע א"כ לְכַאוּרָה בַּעַמְפ"ע דְּל"ש מְדַעַל"ג וְרַק דְּמְהֵנִי מִפְּתַח דְּיִיקָא
בֵּין א"נ דְּמְהֵנִי מַה"ת מִפְּתַח סְבַרַת הַתּוֹס' דְּלְהַתִּיר מְהֵימֵן גַּם בְּדַשְׁב"ע כַּמ"ש לְעֵיל בֵּין אֵי
נִימָא דְּמְהֵנִי רַק מְדַרְבְּנֵן מִפְּתַח קְוֹלַת עֵיגוּנָא וְכַנ"ל אֲבָל עַכ"פ בְּמַלְחָמָה דְּלִיכָא דִּיּוּקָא רַבָּה
וְשׁוּב לֹא נִסְתַּלַּק הַח"א וְשׁוּב יֵשׁ חֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר וְשׁוּב בְּמִיּוֹדֵי דִּישׁ חֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר ל"מ קְוֹלַת
עֵיגוּנָא לְשִׁיטַת הַמְּרַח"ש הַנְּז"ל: אִךְ בְּאַמַּת פִּי הַפּוֹסְקִים מוּבָא בְּקוּ"ע אוֹת ר"פ דְּגַם
בְּמַלְחָמָה נְהִי דְּבַעֲנֵי בַּע"א שְׂיִאמַר קְבָרְתִּי אַפ"ה בַּעַמְפ"ע מְקִילִין וְסַמְכִינֵן דְּעַד הָרֵאשׁוֹן
הִי אֲצֵל הַקְּבוּרָה וְעֵי"ש בְּאוֹת רַפ"א וְאוֹת מ' וְאוֹת מ"ח חֲזִינֵן דְּבַעַמְפ"ע יֵשׁ פּוֹסְקִים
הַמְּקִילִים אִךְ בְּלִי אַמְיַרַת קְבָרְתִּי וְהַטְעַם כִּינֵן דְּאִךְ בְּלִי קְבָרְתִּי אִם נִיֶּסֶת לֹא תֵצֵא שׁוּב
תּוֹלִין דְּבִנֻדְאֵי הָרֵאשׁוֹן הִי אֲצֵל הַקְּבוּרָה וְנְהִי דְּלְכַאוּרָה זֶה אִינוּ דְּהָא עֵיקַר הַטְעַם דְּנִיֶּסֶת
ל"ת מְשׁוּם דְּסוּמְכִין אֲסַבְּרַת מְדַעַל"ג וְשׁוּב בַּעַמְפ"ע דְּל"ש סְבַרַת מְדַעַל"ג שׁוּב הִי
צָרִיכִין לִוְמַר דְּאִךְ אִם נִיֶּסֶת תֵּצֵא אִךְ בְּאַמַּת מְדַחֲזִינֵן בִּש"ע דְּלֹא גְרַע הַעַמְפ"ע מְעַד
הָרֵאשׁוֹן גּוּפָא נְשַׁמַּע עַכ"פ דְּגַם בַּעַמְפ"ע שְׂיִיף הַסְּבָרָא מְדַעַל"ג וְהַסְּבָרָא דְּגַם הַעַמְפ"ע
מְתִיבֵרָא לְשַׁקֵּר שְׁמָא יָבֵא בַּעֲלָה וְנְהִי שְׂיִתְנַצֵּל שְׁהַעַד הָרֵאשׁוֹן שְׁאוּמַר בְּשִׁמּוֹ שְׂיִקַּר
בְּדַבְּרֵיו ז"א דְּכִינֵן דְּאֲמַרִּינֵן מְדַעַל"ג לֹא מְשַׁקֵּר א"כ מְתִיבֵרָא הַשְּׁנִי שְׁהַבְּד"צ יִתְלוּ הַדְּבָר
בּוֹ וְלֹא יֵאמְרוּ שְׁהָרֵאשׁוֹן שְׂיִקַּר בְּדַבְּרֵיו הוֹאִיל דְּגַבֵּי הִי מְדַעַל"ג דְּלֹא מְשַׁקֵּר וְהוֹאִיל דְּגַם
הַשְּׁנִי מְתִיבֵרָא לְשַׁקֵּר שׁוּב גַּם אֲצֵלוֹ שְׂיִיף הַס' מְדַעַל"ג וְכַדּוּמָה לְזֶה כ' הַבְּרִית אַבְרָהָם
בְּהָא דְּנִסְתַּפֵּק הַפַּמ"א דְּבַע"א בְּמִשְׁאֵל"ס י"ל אִךְ אִם נִיֶּסֶת תֵּצֵא דְּכִינֵן דְּכָל נְאֻמָּנוֹת ע"א
הָוֵי רַק מְשׁוּם מְדַעַל"ג וְהִכָּא ל"ח מְדַעַל"ג דְּאִךְ אִם יָבֵא הַבְּעַל יִתְנַצֵּל שְׁבַבְאַמַּת רָאָה
הַטְּבִיעָה וְשָׁהָה עַד שֶׁת"נ וְרַק שְׁעָלָה אַח"כ מִן הַמַּיִם וְנְדָחָה הַבְּר"א דְּכִינֵן דְּחֲשֵׁשׁ שְׁמָא
עָלָה הוּא לֹא שְׂכִיחַ וְרַק דְּחַז"ל הַחֲמִירוּ לְחֻוֹשׁ לְזֶה לְכַתְּחִילָה מִפְּתַח חוֹנָמַר א"א אֲבָל אִם
יָבֵא הַבְּעַל שְׂפִיר יִהִי מְוַחֲזָק לְפָנֵינוּ לְשַׁקֵּר דְּהַבְּד"צ לֹא יִתְלוּ אֲזִי לִוְמַר שְׁבַבְאַמַּת נְפַל לְמַיִם
וְאַח"כ עָלָה הוֹאִיל דְּהָוֵי מְלַתָּא דְּלֹא שְׂכִיחַ וְשׁוּב חֲשׁוּב מְדַעַל"ג עֵי"ש ה"ה הִכָּא ג"כ
שְׂיִיף הַסְּבָרָא הַנְּז"ל וְשְׂפִיר גַּם בַּעַמְפ"ע מְהֵנִי כְּמוֹ בְּהַגְדַת הָרֵאשׁוֹן בְּעֶצְמוֹ וּז"ב וְגַם דְּבִנ"ד
הָרִי יֵשׁ ב' הַמְּעִידִים בְּשֵׁם הָאִישׁ הַנְּז"ל וְשְׁנַיִם בְּנֻדְאֵי לֹא מְשַׁקְרֵי אִךְ בְּלִי סְבַרַת מְדַעַל"ג
ע"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט דַּע"י ב' הַמְּעִידִים בְּשֵׁם הָאִישׁ הַנְּז"ל דִּישׁ מְקוֹם לְהַתִּיר הָאִשָּׁה אִךְ
לְכַאוּרָה יֵשׁ לְעוֹרַר כִּינֵן דִּישׁ קֶצֶת סְתִירָה בֵּין דְּבָרֵיהֶם דְּבַדְּבָרֵי הַשְּׁמֵשׁ מְבוֹאֵר שְׁהַגִּיד לוֹ

הָאִישׁ שֶׁהִיא גַם אֶצֶל הַקְּבוּרָה וּבְדַבְרֵי הָאִשָּׁה אֵינָה מְבֹאֵר דָּבָר זֶה א"כ י"ל דְּהוּי פְּהִיכְשָׁה וְנִהְיָ דְּמִפְּנֵי בִּשׁ"ע סְעִיף ט' דַּע"א אֹמֵר מֵת וְעַד א' אֹמֵר נִהְרַג תִּנְשָׂא אַפ"ה פִּי הַחַמ"ח וְהַב"ש נֶשֶׁם דַּל"ח רַק כַּע"א וְשׁוֹב יֵשׁ לְחַוֵּשׁ לְשִׁי הַפּוֹסְקִים דְּבַעַמְפ"ע ל"ש מַדְעַל"ג וְלֹא נִשְׂאָר רַק סְבָרָא דְדִינִיקָא וְשׁוֹב י"ל דְּבַמְלַחְמָה דַּל"ש דִּיּוֹקָא רַבָּה שׁוֹב ע"א הַמְעִיד מִפ"ע לֹא מְהִי אַף בְּאַמַּת זֶה ל"ח בְּכֻלָּל הַכְּחָשָׁה שְׂיֻכַּל לְהִיּוֹת שְׁלֵא סִיפֵר לְפָנֵי הָאִשָּׁה שֶׁהִיא אֶצֶל הַקְּבוּרָה וְגַם אוֹלֵי שְׂכָחָה הָאִשָּׁה אֵינָה דִּיבּוּר וְכַמ"ש בְּתוֹסְפוֹת פְּסָחִים דִּי"ב דְּכָל מַה שְׂאֵפְשֵׁר לְתַרְזֵן דְּבָרֵי הָעֵדִים שְׁלֵא וְהִיא פְּמִנְכָשִׁים מְתַרְצִין וְנִהְיָ דְּכַתְּבֵי הַט"ז בַּחו"מ סִימָן ל' בְּשֵׁם הַרְמַב"ן דְּבִהַכְּחָשָׁה בְּבִדְיָקוֹת כִּיּוֹן דְּלֹא יְהִי גְּפֻסְלִין הָעֵדִים לֹא מְתַרְצִין דְּבִרְיָהּ מ"מ כ"ז בְּהַכְּחָשָׁה וְנִדְאִית אֲבָל הֵכָא פְּבָר פְּתַבְתִּי דִּי"ל דְּלֹא הוּי כָּלָל בְּגִדְרַהּ הַכְּחָשָׁה דְּאוֹלֵי לֹא סִימָן קַמִּי כָּל דְּבָרֵי וְכִיּוֹן דַּע"כ"פ מְעִידִים שְׂנִיָּהֶם שְׂשֻׁמְעוּ מִפִּיּו שְׂרָאָהּוּ שְׂמַת וְנִהְיָזוּ מִמְקוֹמוֹ דְּהוּי כְּמוֹ קְבֻרָתוֹ א"כ חָשׁוֹב כְּשֻׁנֵי עֵדִים מִפ"ע דְּבִשְׁנֵים הָרִי לֹא מְשַׁקֵּר אַף בְּלִי סְבָרַת דַּמְדַּע"ג וְשִׁפִּיר גַם בַּעַמְפ"ע מְהִי.

וּבִפְרָט שִׁי"ל דְּאֵף אִם הִיא מְכַחֵשִׁין זֶה א"ז בְּפִירוּשׁ מ"מ כִּיּוֹן דְּחִזִּינָן דַּע"א אֹמֵר מֵת וְע"א אֹמֵר נִהְרַג תִּנְשָׂא וְנִהְיָ דַּל"ח רַק כְּמוֹ ע"א מ"מ חִזִּינָן דְּלִשְׁיִטַת כַּמ"פ בַּעַמְפ"ע מְקִילִין אַף בְּלִי קְבֻרָתוֹ דְּתוֹלִין שְׂהִרְאָשׁוֹן הִיא אֶצֶל הַקְּבוּרָה חִזִּינָן דַּמְעַפ"ע לֹא גִרַע מְעַד הִרְאָשׁוֹן וְעַכ"ח דְּגַם בַּעַמְפ"ע שְׂיָיָה מַדְעַל"ג מַכ"ש בְּנִי"ד דִּישׁ לְתַלּוֹת דְּהִרְאָשׁוֹן לֹא סִיפֵר זֹאת לְפָנֵי הָאִשָּׁה שֶׁהִיא אֶצֶל הַקְּבוּרָה בְּנִדְאִי דַּל"ח בְּכֻלָּל הַכְּחָשָׁה וְכַעֲיָן זֶה מְצִינּוּ בִּיּו"ד סִימָן ל"ו אִם הִיא חוֹט בְּשֵׁר מְקִיף דִּישׁ לְתַלּוֹת דְּהִשְׁנִי הִיא כְּחוֹ יָפָה מִהִרְאָשׁוֹן לְנִפְחָה עֵי"ש ע"כ פְּשִׁיטָא דַּע"י שְׂנֵי הָעֵדִים הַנ"ל יֵשׁ מְקוֹם לְהַתִּיר הָאִשָּׁה: וְהִנֵּה לְכַאוּרָה י"ל שְׂמָא הָאִישׁ הַנ"ל הִיא עַד פְּסוּל וְא"כ ל"מ עֵדוּתוֹ רַק בַּמַּסְל"ת וְהֵכָא הָרִי לֹא הִעִידוּ הָעֵדִים שְׂהִגִּיד לְהֵם בַּמַּסְל"ת אַף בְּאַמַּת נִהְיָ דְּבִנְכָרֵי בִּישׁ סְפֵק אִי הִעִיד בַּמַּסְל"ת אוֹ לֹא דְּמַחְמִירִין כְּמִפְּנֵי בְּרַמְב"ם מִשׁוּם דְּהוּי ס' ד"ת אֲבָל בְּיִשְׂרָאֵל בְּסַתְּמֵי אֲמָרֵי דְּרוּב יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁרִים וּבִפְרָט בְּעֵדוּת אִשָּׁה דְּמִי שְׂפֻסוּל בְּעִבְרִית דְּרַבְּנָן כְּשֵׁר וְנִהְיָ דְּמִי שְׂפֻסוּל מִפְּחָ עִבְרִית ד"ת פְּסוּל גַּם בְּעֵרְוַת אִשָּׁה מ"מ לְשִׁיטַת הַנַּמ"י פִּז"ב רְשָׁע שְׂאִינוּ דְּחָמַס כְּשֵׁר בְּעֵדוּת אִשָּׁה עִי בַּקְּצָה"ח סִימָן מ"ו וְסִימָן נ"ב וְנִהְיָ דְּבַנְה"מ שָׁם ס"ק י"ז פְּתַב לְהַחְמִיר מִפְּחָ שְׂמָא עֵינֵיּוּ נִתְּן בָּהּ מ"מ בְּסִפְרָה קַהֲלַת יַעֲקֹב לְהַג' מְלִיסָא חֲזָר בּוֹ וְהִעֲלָה בְּעַצְמוֹ דְּלִשְׁיִי הַנַּמ"י רְשָׁע שְׂאִינוּ דְּחָמַס כְּשֵׁר בְּעֵדוּת אִשָּׁה וְעִי בַּמַּנ"ח מְצִינָה ל"ז שְׂהִירָיָה בְּדַבְרֵי הַנַּמ"י וְהִעֲלָה דְּאֵף רְשָׁע שְׂאִינוּ דְּחָמַס פְּסוּל בְּעֵדוּת אִשָּׁה דְּאֵף לְהַסּוּבְרִים דַּע"א מְהִי מַד"ת בְּעֵדוּת אִשָּׁה מ"מ בְּעֵי דְּוִקָא כְּשֵׁר עֵי"ש אַף בְּאַמַּת גַּם לְדַבְרֵי י"ל דְּאַחְזוּקֵי אֵינֶשׁ בְּרְשָׁע לֹא מְחִזְקִינָן כַּמ"ש בְּתוֹס' בְּכוּרוֹת וְיִמָּה שְׂעוּשָׁה עִבְרִית אֶצֶל הַצָּבָא הָרִי שָׁם הוּא אָנוּס וְלֹא מִיְפָסֵל עֵי"ז לְעֵדוּת וּבִפְרָט דְּנִרְאָה שֶׁהִיא עֵדוּתוֹ בַּמַּסְל"ת וּבַמַּסְל"ת גַּם יִשְׂרָאֵל פְּסוּל מְהִימָן וְלֹא גִרַע מִעַכְשָׁיו בְּרַמְב"ם סְעִיף נ' וְעֵי"ש בַּב"ש ס"ק קנ"ה וְאֵף לְפַמ"ש הוּא כְּשֵׁר וְשְׂמָא כְּשִׁיטַת הַנַּמ"י דְּרְשָׁע שְׂאִינוּ דְּחָמַס כְּשֵׁר בְּעֵדוּת אִשָּׁה וְשְׂמָא הִיא עֵדוּתוֹ בַּמַּסְל"ת וְז"ב.

עוֹד יֵשׁ לְדַבֵּר בְּזֶה שְׂבָא מִהֶאֱקָמָא דַּע לְהַגִּימִינְדַּע דְּעִירְכֵם שְׂשֻׁמוּאֵל דַּע מִבִּיצַעַר בְּן פְּלוּנֵי מֵת וְלְכַאוּרָה אַף א"נ דְּזֶה חָשׁוֹב כַּמַּסְל"ת מ"מ גַּם בַּמַּסְל"ת בְּמִלְחָמָה לְשִׁיטַת כְּפָה פּוֹסְקִים ל"מ בְּלִי קְבֻרָתוֹ עֵי"ן בְּרַמְב"ם סְעִיף נ' וְעֵי"ש בַּב"ש ס"ק קנ"ה וְאֵף לְפַמ"ש שָׁם הַב"ש דִּי"ל דְּאִם הִיא אֶצֶל הַמִּיתָה, וְאַח"כּ מְעִיד בַּמַּסְל"ת שְׂרָאָהּוּ שְׂמַת אֵינּוּ אֹמֵר

בְּדָדְמִי מ"מ הָכָא בְּנוֹדָאֵי הַפּוֹתְבִים בַּהֲקָאממאנדע מִי יוֹדַע אַם הָמָּה הִי מְמַשׁ אַצֵּל מִיתְתוּ וְיִוּכַל לְהִיּוֹת שְׁגָם מִי שְׁמוֹדִיעַ לְהַםמִיתְתוּ לֹא רָאָה גּוֹף הַמִּיתָה רַק אַם מְצָא אִישׁ מְנוּחָ שׁוֹכֵב כְּמַת נִדְמָה לוֹ שְׁפָבֵר מַת וְע"י הַפְתָּקָא שְׁיֵשׁ לְכָל עוֹבְדֵי הַצָּבָא מוֹדִיעַ מְזָה לַהֲקָאממאנדע אַבְּל עכ"פ יוֹכַל לְהִיּוֹת שְׁגָם זֶה שְׁנוֹתָן יִדְיעָה לַהֲקָאממאנדע הַגִּיד בְּדָדְמִי וְעוֹד יֵשׁ לְעוֹרֵר מִכֶּח דַּעֲפוּ"ם הַמַּעֲיֵד מִפִּי עֲפוּ"ם אַחַר אֵי מְהֵנִי אַף בַּמַּסְל"ת דַּתְה"ד מְקוּל אַף בָּאֵם אֵין עֲפוּ"ם ב' אֹמֵר שְׁהָרָאשׁוֹן הַגִּיד לוֹ בַּמַּסְל"ת וּבְרַמ"א סְעִיף ט"ז מוּבָא יֵשׁ מִחְמִירִין בְּזָה וּלְשִׁי הַרִיב"ש אַף בְּאֹמֵר הַשְּׁנִי שְׁהָרָאשׁוֹן הַגִּיד בַּמַּסְל"ת ל"מ מְשׁוּם דַּמַּסְל"ת חִידוּשׁ הוּא וְאֵין לָהּ בּוֹ אֵלָא חִידוּשׁוֹ וְלֹא מְהֵנִי רַק בְּשִׁמְעוּ מִפִּי הַעֲפוּ"ם הַמַּעֲיֵד בַּמַּסְל"ת שְׁרָאָה בְּעֲצָמוֹ מִיתְת פְּלוֹנִי עֵי"ש א"כ יֵשׁ בְּזָה אֵיזָה חֲשִׁשׁוֹת שְׁמָא בַּנ"ד ל"ח מַסְל"ת דְּשְׁמָא שְׁאֵלוֹ שְׁרִי הַקָּאממאנדע הַסְּאֵנִיטְעֵטָן בְּשֵׁם הָאֲשָׁה דַּבְּכָה"ג ל"ח מַסְל"ת גַּם בְּשְׁאֵל עֲפוּ"ם אֵלִיבָא דְכוּ"ע וְשְׁמָא פְּהַרִיב"ש דְּרַק עֲפוּ"ם הָרָאשׁוֹן מְהֵנִי בַּמַּסְל"ת וְהָכָא שְׁרִי הַקָּאממאנדא כָּל יִדְיעָתָם נִצְמַח מִכֶּח הַסְּאֵנִיטְעֵטָן וְלֹא מִכֶּח יִדְיעָתָם בְּעֲצָמָם וְעוֹד שְׁמָא עֲפוּ"ם הָרָאשׁוֹן הַגִּיד בְּדָדְמִי פִּינּוֹן דְּלֹא הַגִּיד קַבְרָתוֹ פְּנ"ל וְנָהִי דִי"ל דְּהַקָּאממאנדע חֲשׁוֹב בְּכָלֵל עַרְכָּאוֹת וַא"צ מַסְל"ת וְאֵנְדָא חֲשִׁשׁ א' אַף בְּאַמַּת זֶה טְעוֹת פִּינּוֹן דְּשְׁרִי הַקָּאממאנדא אֵינָם רוֹאִים גּוֹף מִיתְת פְּלוֹנִי וְרַק שְׁעוֹבְדֵי הַצָּבָא הַעוֹבְדִים בְּשִׁדְּהָ הַמְּמוֹנִים עַל זֶה לְהוֹדִיעַ לַהֲקָאממאנדא וְע"י יוֹדְעִים הַקָּאממאנדא לְרִשׁוֹם הַכָּל בְּפִנְקְסִיָּה א"כ זֶה הָעוֹמֵד בְּשִׁדְּהָ בְּנוֹדָאֵי דַא"א לְדוֹנוֹ בְּגִדְרָה עַרְכָּאוֹת וּכְבָר הַרְגִישׁ בְּזָה בְּשׁו"ת עֵטֶר"ח וּבְשׁו"ת בֵּית אֶפְרַיִם וְכֵן בְּשׁו"ת ד"ח מִחְמִיר בְּזָה וּבַפְּרָט בְּמִלְחָמָה דִּישׁ חֲשִׁשׁ בְּדָדְמִי בְּנוֹדָאֵי דִישׁ לְחוּשׁ דְּזָה הָאִישׁ הָעוֹמֵד בְּשִׁדְּהָ מִיַּד שְׁרָאָה אִישׁ שׁוֹכֵב כְּמַת וְנִדְמָה לוֹ שְׁמַת וְע"י הַפְתָּקָא תִּיקָף הוֹדִיעַ מְזָה לַהֲקָאממאנדע וְיִוּכַל לְהִיּוֹת שֶׁהִי רַק נִתְעַלְפָּה וְאַח"כ נִתְעוֹרֵר וּבְרַח לְעֵלְמָא וּבַפְּרָט שְׁאֵינוֹ יָדוּעַ אַם זֶה שְׁהוֹדִיעַ לְשְׁרִי הַקָּאממאנדא הַפִּיר אֵת רִי שְׁמוּאֵל הַנָּ"ל וְיִוּכַל לְהִיּוֹת שְׁכָל עֲדוּתוֹ הִי רַק ע"י הַפְתָּקָא וַא"כ עַל הַפְתָּקָא הַרִי יֵשׁ חֲשִׁשׁ אַחֲלוּפִי וּפִי שׁו"ת ד"ח ס' נ"ה וּס' ס"ו ע"כ מְצַד עֲדוּת הַקָּאממאנדא לְחוּד קָשָׁה לְהַתִּיר: אַף מִכֶּח הָאִישׁ הַנָּ"ל שְׁהַגִּיד בְּפִנֵּי הַשְּׁמַשׁ וְהָאֲשָׁה דְקַהֲלַתְכֶם בְּנוֹדָאֵי דִינְצָאָה הָאֲשָׁה מִחֲשִׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה דְּכָל בְּעֵינֵי הַש"ס הָנִי רַק לְעַנְיָן חוּמְרָא מְדַרְבְּנָן וּבַפְּרָט לְשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל דַּאֵם נִיִּסְתָּ ל"ת בְּנוֹדָאֵי דְהָנִי רַק חֲשִׁשׁ דְּרַבְּנָן דַּמַּה"ת אֵין חִילּוּק בֵּין לְכַתְחִילָה לְדִיעֵבַד וּלְעַנְיָן דְּרַבְּנָן שׁוֹב לְשִׁי הַמְּבִי"ט מוּבָא בְּקוּ"ע אַם כְּבָר יִצְאָה מִחֲשִׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה י"ל דְּגַם עֲפוּ"ם בְּלִי מַסְל"ת נֶאֱמָן וּבַפְּרָט בַּס' מַסְל"ת נָהִי דְמִחְמִירִין מְשִׁים דְּהָנִי ס' ד"ת אַבְּל בַּנ"ד דְּכְבָר נִסְתַּלַּק הַחֲשִׁשׁ ד"ת שׁוֹב מְקוּלִין בְּסִפְקָא מַסְל"ת דְּהָנִי סִפְקָא דְּרַבְּנָן וְלְכַאוּרָה יֵשׁ לְעוֹרֵר דְּכָל זֶה אַם הִי בָּא הָאִישׁ הַנָּ"ל לְהַעֲיֵד קוֹדֵם שְׁבָא הַיִּדְיעָה מֵהַקָּאממאנדא כְּבָר הִי נִסְתַּלַּק הַחֲשִׁשׁ ד"ת ע"י עֲדוּת אִישׁ הַנָּ"ל א"כ מִיַּד בְּשִׁעָה שְׁנוּלֵד הַסִּפְקָא אֵיזָה מְקַרִי מַסְל"ת לֹא הִי הַדְּבָר נוֹגַע רַק לְמִיִּדִי דְּרַבְּנָן שְׁפִיר י"ל ס' דְּרַבְּנָן לְקוּלָא וְעַפ"י דְּבָרֵי הַר"ש פ"ב דְּמִקְנוּאוֹת אַבְּל הָכָא דְּבִשְׁעָה שְׁבָאָה הַיִּדְיעָה מֵהַקָּאמ- מַאנדָא אַפְתִּי לֹא הִי לְנוֹ עֲדוּתוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַנָּ"ל וְשׁוֹב הִי אֵז הַסִּפְקָא נוֹגַע לְד"ת וּמִמִּילָא הַחֲמַרְנוֹ אֵז דַּא"א לְסִמּוֹךְ עַל ס' מַסְל"ת וְשׁוֹב אַף כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק אַח"כ הַחֲשִׁשׁ ד"ת ע"י הָאִישׁ הַנָּ"ל מ"מ י"ל דְּדָדְמִי לְנוֹדַע ס' דְּרוּסָה קוֹדֵם שְׁנוֹתְעָרַב דְּלֹא אֶמְרִינּוּ תוֹ ס' דְּרַבְּנָן לְהַקְל.

אף בְּאֵמֶת לֹא דָמִי דְהֵתָם גַּם אַחַר שְׁנֵתְעָרְבַה לֹא נִסְתַּלַּק הָאִיסוּר תּוֹרָה רַק מִפְּאֵן וּלְהַבָּא וּא"כ גַּם עַכְשָׁיו יִדְעִינוּ דְקוֹנְדָם שְׁנֵתְעָרְבַה לֹא הִי' אֶפְשָׁר לָנוּ לְהַקְלֵ מִסְפֵּק וְשׁוּב הָיִי זְלוּזֵל לְדַבְרֵיהֶם אִם נִיקוּל אַח"כ אֲבָל הֵכָא תִּיְקַף כְּשֵׁבָא הָאִישׁ הַגָּ"ל וְנִסְתַּלַּק הָאִיסוּר תּוֹרָה נִתְגַּלְתָּה בְּאֵמֶת דְּגַם בְּשַׁעָה שְׁבָא הִידְיעָה מֵהַקָּאמֵמֵאנְדָא לֹא הִי' עוֹד חֲשֵׁשׁ ד"ת וְרַק שְׁהִי לָנוּ עוֹד הָעֵדָר יְדִיעָה אֲבָל עַכְשָׁיו נִתְגַּלְתָּה שְׁכָל עֵדוּת הַקָּאמֵמֵאנְדָא לֹא הִי' נוֹגַע רַק לְעֵנְוֵן לְהַקְלֵ אֶף מְדַרְבְּנֵן שְׁהִתְמִירוּ בַע"א בְּמִלְחָמָה וְשׁוּב שְׁפִיר יֵשׁ לְהַקְלֵ אֶף בְּסִפְק מִסְל"ת וְעִי' בְּש"ס עִירוּבִין דַּל"ה דְכָבֵר בָּא חֲכָם מְהֵי אֶף לְמ"ד אִין בְּרִירָה עִי"ש ה"ה הֵכָא וּבְפִרְט שְׁשַׁלְחוּ כְּמָה חֲפָצִים וי"ל דְכִיס שְׁל תְּפִילִין עִם תְּפִילִין חֲשׁוּב כְּמוֹ פְּלִים דְּלֹא מוֹשְׁלִי אִינְשֵׁי וְאֶף לְשִׁי הַב"י רַק מְדַרְבְּנֵן חוֹשְׁשִׁין לְשַׁאֲלָה בְּכִלִּים דְּלֹא מוֹשְׁלִי וּבִנ"ד דַּע"י עֵדוּת הָאִישׁ הַגָּ"ל כְּבָר נִסְתַּלַּק הָאִיסוּר תּוֹרָה שׁוּב לְעֵנְוֵן דְּרַבְּנֵן מְהֵי סִמְן אֶמְצָעִי בְּפְלִים וּמַכ"ש טב"ע בְּכִלִּים דְּלֹא מוֹשְׁלִי דְמוֹעִיל עַכ"פ לְמ"ד סִימְנִים ד"ת וּבְפִרְט בִּנ"ד שְׁהֵעִיד הָאִישׁ הַגָּ"ל שְׁמִסֵּר הַחֲפָצִים לִיד הָרַב דְּשִׁדָּה הַמְּלַחְמָה וּמִמֶּשׁ כְּחֲפָצִים הִלְלוּ וְנִשְׁלְחוּ לְפָה וּא"כ הָרִי יְדוּעַ דְּחֲפָצִים הִלְלוּ נְלַקְחוּ מֵר' שְׁמוּאֵל הַגָּ"ל וּבְשַׁעָה שְׁנוּטְלִים מִמְּנוּ הַחֲפָצִים בְּנוֹדָאֵי יוֹדְעִים שְׁכָבֵר מֵת בְּלִי שׁוּם סְפֵק וְאֶף דִּישׁ לְחוּשׁ שְׁבִשְׁע' שְׁלַקַּח מִמְּנוּ הָאִישׁ הַגָּ"ל הַחֲפָצִים הִי' ר' שְׁמוּאֵל הַגָּ"ל רַק נִתְעַלְף וְאַח"כ נִתְעוֹרֵר וּבְרַח לְעֵלְמָא מ"מ ז"א דְנִרְאָה מֵהַגְּדָת הָאִישׁ הַגָּ"ל שְׁבִשְׁעָה שְׁלַקַּח מִמְּנוּ הָאִישׁ הַגָּ"ל הַחֲפָצִים יְדַע בְּבִירוּר שְׁזָה הִי' ר' שְׁמוּאֵל הַגָּ"ל וְלְעֵנְוֵן הַחֲשֵׁשׁ שְׁמָא הִי' רַק נִתְעַלְף וְאוֹמֵר בְּדָדְמִי שְׁכָבֵר מֵת בְּזָה שְׁפִיר י"ל דְּבִשְׁעָה שְׁנוּטֵל מִמְּנוּ הַחֲפָצִים בְּנוֹדָאֵי הַזִּיזוּ מִמְּקוֹמוֹ וּבַכַּה"ג חֲשׁוּב כְּמוֹ קְבֵרְתִּי וּבְקְבֵרְתִּי הָרִי תוֹ לִיפָא חֲשֵׁשׁ בְּדָדְמִי וּבְפִרְט דְּעִיקֵר חֲשֵׁשׁ שְׁאֲלָה הוּא רַק מִשׁוּם דִּישׁ חַא"א וּבְנִדוּן דִּינֵן דַּע"י עֵדוּת הָאִישׁ הַגָּ"ל כְּבָר נִסְתַּלַּק הַחַא"א שׁוּב ל"ח לְשַׁאֲלָה וּכְמ"ש הַנוּב"י בְּתוֹשׁבָה וּבְפִרְט בְּהַפְרַת כָּל הַחֲפָצִים הַגָּ"ל דִּי"ל דְּחֲשׁוּב בְּכָלֵל פְּלִים דְּלֹא מוֹשְׁלִי וּבְפִרְט דְּאִינּוּ נוֹגַע עוֹד רַק לְעֵנְוֵן חֲשֵׁשׁ דְּרַבְּנֵן יֵשׁ לְצַרְף ג"כ שִׁיטַת הַפּוֹסְקִים דַּל"ח לְשַׁאֲלָה עִי' בְּש"ף חו"מ ס' ס"ה ע"כ מְכָל הַגֵּי צְדָדִים נִלְע"ד לְהַתִּיר אֲשֶׁת ר' שְׁמוּאֵל הַגָּ"ל לְהַנְשֵׂא לְכָל גָּבֵר רַק בְּאִנְפֵּן שְׁיִסְכִּימוּ לְזָה עוֹד ב' גְּדוּלִים מְוִבְהָקִים וְהַש"י יִצְיָלְנוּ מִשְׁגִּיאוֹת: בַּאֲעֵה"ח יוֹם ו' לַמַּב"י תַּרְע"ח פְּהָ קֵאשׁוּי.

אַבִּיף דו"ש באה"ר מְצַפָּה לַב"ט הַק' שְׁמוּאֵל עֵנְגִיל חוֹפ"ק הַגָּ"ל. סִימֵן ל"ב.

לְכַבּוֹד הָרַב הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק שְׁלִשְׁלֵת הַיְחָסִין כַּקַּש"ת מו"ה שְׁמֻחָה יְשֻׁכֵר דוֹב ה"ש שְׁלִיט"א (זצ"ל) אַבְד"ק צַעֲשֵׁינוּב יצ"ו. בְּדָבֵר סוֹפֵר שְׁבִדְק הַפְּרָשִׁיּוֹת וְרָאָה שְׁפִרְחָה הַדִּיּוּ מִתּוֹךְ הַבֵּית וְנַעֲשֶׂה פִירוּד בְּאֶמְצַע אוֹת ב' עַד שְׁנִיכֵר הַפִּירוּד לְהַדְיָא אֶף אַפְתִּי הַתִּינּוֹק קוֹרָא אוֹתָהּ ב' כִּי הִי' הַפִּירוּד בְּאֶמְצַע חֵלֶק הַתַּחְתּוֹן וְעִי"ז נִיכֵר שְׁאִינּוּ צוֹרֵת ה' וְגַם אָמַר הַסּוֹפֵר שְׁבִתְחַלְתָּה אַחַר שְׁנִפְרַד הַדִּיּוּ הִי' נִרְאָה עוֹד קוּ דַּק מְאוֹד בְּרוֹחַב הַב' שְׁלֹא נִפְרַד וְרַק אַחַר שְׁתִּיקוֹן וּמִיָּלָא אֵת מְקוֹם הַפִּירוּד דִּיּוּ עִי"ז נִפְל גַּם קוּ הַדַּק הַנִּשְׁאָר וְלֹא נִשְׁאָר רַק דִּיּוּ הַחֲדָשׁ וְנִסְתַּפֵּק הַסּוֹפֵר אִם מוֹעִיל הַתִּיקוֹן אִי ל"ח שְׁלַכְס"ד: וְהִנֵּה אִם הִי' דְּבָר בְּרוּר שְׁלֹא מוֹעִיל הַתִּיקוֹן פִּינּוּ דְנִפְרַד בְּאִנְפֵּן שְׁנִיכֵר הַפִּירוּד לְהַדְיָא אִז אֶף שְׁנִשְׁאָר קוּ דַּק שְׁלֹא נִפְרַד וּמִמִּילָא הִי' מוֹתֵר לְתַקְנֵוּ וְלַעֲבוֹת חֵלֶק הַתַּחְתּוֹן שְׁל הַב' שְׁכ"ז שְׁנִשְׁאָר עַכ"פ לִיחְלוּחִית שְׁל הַדִּיּוּ הֵרָאשׁוֹן מוֹתֵר לְתַקְנֵוּ מ"מ עַכ"פ אַחַר שְׁנִפְרַד גַּם קוּ דַּק הַנִּשְׁאָר וּא"כ לִיפָא צוֹרֵת ב'רַק ע"י הַתִּיקוֹן שׁוּב י"ל דְּפִסּוּל מִשׁוּם שְׁלַכְס"ד וְאֶף שִׁי"ל דְּכִינּוּן דְּבִשְׁעַת הַתִּיקוֹן הִי' עֲלִיו עוֹד קוּ דַּק מֵהַב' א"כ גַּם הַנִּתְוִסֵּף חֲשׁוּב כְּפֵאלוּ הוּא מְגוּף הַב' מִתַּחְלִיל הַפְּתִיבָה

ושוב נהי דנפל אח"כ קו הדק הנשאָר מ"מ עתה כְּבָר נִשְׁאָר שְׂעוֹר אוֹת ב' אֶף בְּאֶמֶת
מְצִינּוּ פְּזוּת בְּשׁו"ת ח"ס חו"מ בְּהַשְׁמָטוֹת ס"י קפ"ט דבכה"ג מִיִּפְסִיל מְשׁוּם שְׁלֵא פְסִדְרָן
וּמְבִיא רֵאִי מְסֻדָּל שְׁנִפְסֵק אֶחָד מְאֻזְנֵו וְתִיקְנֵו דְטָמֵא מְדָרְס וְאִם נִפְסֵק אַח"כ הַשְׁנִי אֶף
שְׂתִיקְנֵו אַפ"ה נִטְהַר לְמַפְרַע וּבְאֶמֶת מְצִינּוּ פְּזוּת גַּם לְעֲנִין מְקִנָּה בְּנִתְּנָה סָאָה וְנִטְלָה סָאָה
דְּבִיּוֹתָר מְרֻבּוּ מִיִּפְסִיל אֶף דְּבִתְחִלָּה נִצְטָרֵף לְמְקִנָּה שְׂלִימָה וְהִי כְּלוּ בְּהַכְּשָׁר אַפ"ה אִם
נִתְמַעַט אַח"כ מִיָּם הַפְּשָׁרִים פְּחוֹת מְכ"א סָאָה חוֹזֵר וְנִאָסֵר.

הַגַּם דְּבְאֶמֶת הֶרְבֵּה פּוֹסְקִים כ' דא"נ דְּבְמְקִנָּה שְׂלִימָה הַהַכְּשָׁר בְּשְׂאוּבִין הַנּוֹזְלִים הוּא
מְטַעַם זְרִיעָה א"כ שׁוּב אֵין חוֹזֵר וְנִפְסֵל וּבְאֶמֶת בדג"מ מְפֻרָשׁ דְּהַאֲסוֹר הוּא רַק מְשׁוּם
מ"ע ועי' שׁו"ת מְשִׁיב כְּהֶלְכָה שְׂכֵתֵב דְּמַה"ת בְּנוֹדָאֵי פֶשֶׁר מְטַעַם זְרִיעָה אֶף בְּאֶמֶת מְצִינּוּ
דְּגַם בְּמְקִנָּה שְׂאוּבָה שְׂהַשְׂיָקוּהָ לְמְקִנָּה כְּשִׁירָה דָּאִם נִתְבַּטַּל הַהַשְׂקָה יֵשׁ מִחֲמִירִין וְהַשְׂ"ף
בס"ק קי"ב סִיּוּם דִּישׁ לְהַחְמִיר לְכַתְּחִילָה וְכֵן אִם הִלְכוּ הַמֵּיָם הַנּוֹסְפִים לְמְקִנָּה חֲסִירָה יֵשׁ
מִחֲמִירִין כְּמ"ש הַשְׂ"ף ס"ק מ"ח וְה"ה הֵכָא נְהִי דְכ"ז שְׂהָקוּ דֵּק נִשְׁאָר גַּם דִּיו הַנִּיְתוּסָף
הוּא טָפֵל לְדִיו הַנִּשְׁאָר וְל"ח שְׁלַכְס"ד אֶבֶל אַחַר שְׁנִפְרַד הָקוּ דֵּק הַנִּשְׁאָר שׁוּב הָיָה כְּפָנִים
חֲדָשׁוֹת וְשׁוּב י"ל דְּמִיִּפְסִיל מְשׁוּם שְׁלַכְס"ד אֶף בְּאֶמֶת בְּגוּף הָעֲנִין אֶף שֶׁהִי נִיְכָר הַפְּרִיּוֹד
לְהַדְּנָי וְלִשְׂי' הַפּמ"ג אִם נִיְכָר הַפְּרִיּוֹד לְהַדְּנָי ל"מ הִיְכָר תִּינוּק אֶף בְּאִינוּ דוּמָה לְאוֹת אַחַר
כְּמ"ש הַפּמ"ג בְּפִתְיָה דָּאֶף בְּאִינוּ דוּמָה לְאוֹת אַחַר מ"מ אִם הַפְּרִיּוֹד נִיְכָר לְהַדְּנָי ל"מ
הַפֶּרֶת תִּינוּק וְעִי"ש בא"א אוֹת א' שְׂכֵתֵב ג"כ רֵאִי מְב"י דְּכָל שְׁנִיְכָר פְּרִיּוֹדָתוֹ לְהַדְּנָי ל"מ
הַפֶּרֶת תִּינוּק מ"מ הֶרְבֵּה פּוֹסְקִים חוֹלְקִין וְעִינִין בְּב"י בְּשֵׁם הֶרְבִּינוּ מְנַחֵם הַמְּאִירִי דְּמַתִּיר
לְתַמְנָן הוֹאִיל דָּאֵין לוֹ צוּרַת אוֹת אַחַר וְעִינִין שׁו"ת מֵהַרש"ם ח"א ס"י קנ"ו שְׂמְבִיא שִׁטַּת
כְּמ"פ הַמַּתִּירִין לְתַמְנָן בְּכַה"ג וְעִינִין עוֹד בְּשׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ג ס"י א' מְבִיא ג"כ שִׁי כְּמ"פ
לְהַקֵּל בְּכַה"ג וְשָׁפֵן פְּסֵק הַגַּה"ק בְּעַל בְּרִית כְּהַנּוֹת עוֹלָם זְלִלָה"ה וְנָהִי דְקָשָׁה לְהַקֵּל נִגְד
הַפּמ"ג מ"מ פִּינוֹן דְּבְאֶמֶת לְפִי דְבְרֵי הַסּוֹפֵר נִשְׁאָר קוּ דֵּק מְדִיו הִישִׁינָה וְא"כ י"ל דְּגַם דִּיו
הַנּוֹסָף נִעְשָׂה טָפֵל לְמַעַט דִּיו הַנִּשְׁאָר וְשׁוּב חֲשׁוּב כְּאוֹת אַחַת וְנָהִי דְנִפְלָג גַּם מְעַט דִּיו מֵהָקוּ
הַנִּשְׁאָר מ"מ כְּבָר חֲשׁוּב כְּאִילוּ אוֹת הֶרְאִשׁוֹן קִיָּים וּבְאֶמֶת לְשִׁי הַפּוֹסְקִים הַמַּתִּירִים
בְּשְׂאוּבִין בְּנִתְּנָה וְנִטְלָה סָאָה אֶף בְּיּוֹתָר מְרֻבּוּ וְע"כ פִּינוֹן דְּפ"א הַנּוֹכְשָׁר מְטַעַם זְרִיעָה
אִינוּ נִפְסֵל אֶף אִם נִתְמַעַטוּ מִיָּם הֶרְאִשׁוֹנִים וּבְאֶמֶת גַּם לְעֲנִין הַשְׂקָה אֶף בְּנִפְסֵק הַהַשְׂקָה
רַק לְכַתְּחִילָה מִחֲמִירִין א"כ י"ל גַּם הֵכָא פִּינוֹן שְׂפ"א נִחְשָׁב כְּחַד אוֹת שׁוּב אִינוּ חוֹזֵר
וְנִפְסֵל וְהַגַּם שְׂקָשָׁה לְהַקֵּל נִגְד הַח"ס מ"מ בְּכַה"ג שְׁגַם אַחַר שְׁנִפְרַד הַדִּיו לֹא הִי לוֹ צוּרַת
אוֹת אַחַר וְהַתִּינוּק קוֹרָא אוֹתוֹ ב' א"כ לְהֶרְבֵּה פּוֹסְקִים הִי מוֹעִיל הַתִּיקוֹן אֶף אִם לֹא הִי
נִשְׁאָר אֶף קוּ דֵּק בְּמְקוֹם הַפְּרִיּוֹד נְהִי דִּישׁ לְהַחְמִיר כְּשִׁי הַפּמ"ג עכ"פ יֵשׁ לְצַרְף גַּם זֶה
הַס' דְּאַחַר שְׁנִצְטָרֵף אִינוּ חוֹזֵר וְנִפְסֵל.

ע"כ בְּקִיצוֹר לְפַע"ד אִם בְּשִׁעָה שְׂפָרַח הַטִּיפַת דִּיו מְאֻמְצַע הַב' הִי עֲדוֹן קוּ דֵּק נִשְׁאָר וְרַק
אַחַר שְׂתִיקְנֵו נִפְל הַדִּיו הַנִּשְׁאָר יֵשׁ לְהַכְּשִׁיר הַפְּרָשִׁיּוֹת בְּפִשְׁטוֹת אֶף אִם תִּיְכָף לֹא נִשְׁאָר
כְּלוּם מְדִיו הִישִׁינָה אֶף קוּ דֵּק וְהַפְּרִיּוֹד הִי בְּכָל חֵלֶק הַתְּחַתּוֹן שֶׁל הַב' אִזּוּ קָשָׁה לְהַקֵּל נִגְד
הַפּמ"ג וְהַגַּם דְּבְפְרָשִׁיּוֹת יְקָרוֹת כְּאִלוּ יֵשׁ לְסִמְנָף עַל שְׂאָר הַפּוֹסְקִים הַמַּתִּירִין לְתַמְנָן בְּכַה"ג
פִּינוֹן דְּלִיכָא עֲלֵי צוּרוֹת אוֹת אַחַת וְהַתִּינוּק קוֹרָא אוֹתוֹ ב' וּמְוִתֵר לְהַנִּיחָם אֶף עכ"פ קָשָׁה
לְהַתִּיר לְבָרָף עֲלֵיהֶם כִּי יֵשׁ בְּזֶה חוֹמֵר לֹא תִשָּׂא וְיִדוּעַ מ"ש הַפּמ"ג דְּלְעֲנִין בְּרָכָה אֶף ס"ס
לְחִיּוּב ל"מ וְעִינִין רְשָׁב"ם פְּסָחִים ק"ד וּבְמַהְרָשׁ"ל וּמַהְרָשׁ"א שָׁם ע"כ אִם נִשְׁאָר קוּ דֵּק

קוּדָם שְׁתִּיקָנוּ אַף שֶׁנִּפְלַח אַחַר שְׁתִּיקָנוּ כְּשִׁירִים בְּלִי שׁוּם פְּקָפוּק וְאֵף אִם לֹא נִשְׂאָר תִּיכֶרֶף שׁוּם רוּשָׁם דְּיוֹ בְּמָקוֹם הַפִּירוּד אִם אֲמָנָם שֵׁישׁ מְקוֹם לְהַכְשִׁירָם אֵף לֹא לְבָרֵךְ כְּנֹלַע"ד בְּרוּר בִּס"ד וְהַש"י יִצְיָלְנוּ מִשְׁגִּיאוֹת: בִּאֵעֵה"ח ה' א"ק כ"א לִמְב"י תִּרְע"א ל' רֹאדִמִּישׁלֵא.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲגִיל חוֹפ"ק הַנ"ל סִימָן ל"ג. לְהִרְבֵּה הַה"ג בְּנִש"ק כִּש"ת מו"ה חַיִּים לִיעֶ-בֶּעֶרמֵאן שְׁלִיט"א אֲבִד"ק דְּאַבְרָא יצ"ו בְּדָבָר שֶׁאֲלָתוֹ שֶׁהִי מְנוּחַ הַסְּפִין שֶׁל שְׁחִיטָה אֵינָה שְׁעוֹת בְּתִיבָה בְּבֵהמ"ד וְאֲח"ז כְּשֶׁבָא הַשׁו"ב לְבֵיתוֹ וְהִתְחִיל לְבָדוּק וְתִיכֶרֶף בְּהוֹלְכָה רֵאשׁוֹנָה מְצָא פָגָם אִם יֵשׁ לְחֹיֵשׁ עַל מָה שֶׁשָּׁחַט אִז עִם הַסְּפִין הֵנָּה.

וְהֵנָּה בְּאַמַּת מְפֹרָשׁ בִּש"ע דְּבִבְדָק אַחַר שְׁחִיטָה שׁוּב בְּנִמְצָא פָּגוּם תְּלִינן דְּלֵאח"ש נִפְגָּם אַף בְּאֵין בְּמָה לְתֵלוֹת מ"מ אֲמָרִינוּ שְׁמָא עִם עֲמִידָתוֹ נִפְגָּם וְע"ש בִּשְׁ"ף דְּאֵף דְּעַכְשָׁיו אִם הַסְּפִין מְנוּחַ בְּמָקוֹם מְנוּצָע אַף בְּשָׁחַט בְּלִי בְּדִיקָה תְּחִילָה וְסוּף אִפ"ה כְּשֶׁר וּל"ח שְׁמָא עִם עֲמִידָתוֹ נִפְגָּם אַף לְהַחְמִיר מִכ"ש לְהַקְלֵל מ"מ מְחַלֵּק הַש"ף דְּכ"ז שֶׁם דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא רָאִינוּ הִרְיעוּתָא בְּסָפִין מְחִזְקִין לִי בְּחֻזְקָת בְּדוּק אַף שְׁסָכִין אֲפָשָׁר לְהִתְקַלְקֵל מ"מ כ"ז שֶׁלֹּא רָאִינוּ רִיעוּתָא חֲשׂוֹב חֻזְקָת בְּדוּק שֶׁל הַסְּפִין לְבִירוּר גְּמוּר וְחֲשׂוֹב נֹדַע בְּמָה נִשְׁחָטָה אֲבָל כָּאֵן שְׁנִמְצָא פָּגוּם נְהִי דְּבְנִמְצָא פָּגוּם אַח"ש מְחִמְרִין וּל"א הַשְּׁתָא הוּא דְּאִתְרַע וְהַש"ט מִשׁוּם דְּסָפִין עֲלִיל לְהִתְקַלְקֵל מְחַמַּת הַשְּׁחִיטָה אוֹ כְּמוֹ"ש בְּמִק"א דְּחֻזְקָה דְּאִתְרַע פִּינוּ דְּנִלְמַד רַק מְנַגַּע ל"ח בִּירוּר וּל"מ בְּד"נ כְּמ"ש הַגְּאוֹן מְלִיפְנִיָּק זצ"ל וְה"ה דְּל"ח נֹדַע בְּמָה נִשְׁחָטָה אֲבָל הִכִּי דְּבִדְקוֹ אַח"ש וְהַבְּדִיקָה הִי מְחַמַּת חַיִּיב הַמְּנוּטֵל עָלָיו עִפ"י הַדִּין לְבָדוּק א"כ בְּנוֹדָאֵי בְּדָק פְּהוּגָן וְשׁוּב תְּלִינן דְּנוֹדָאֵי נִפְגָּם אַח"כ וְכִדְמַצִּינוּ בִּש"ס נִגְדָה דָּף ב' דְּמִפְקִידָה לְפְקִידָה מְמַעֲטָת עַל יָד מַעַל"ע וְחֻזְינן דְּאֵף דְּמְחִמְרִין מַעַל"ע לְעַנְנֵן טְהוּרוֹת מ"מ אִם בְּדָקָה בְּחַד מַעַל"ע ל"א דְּלֹא בְּדָקָה יָפָה וְאֵינָה טְמֵאָה רַק מִשְׁעַת בְּדִיקָה ה"ה הֵכָא פִּינוּ דְּעַכ"פ אֲפָשָׁר שְׁתִּתְהוּנָה פָּגָם בְּסָפִין מַעֲצָמוֹ שׁוּב ל"א דְּלֹא בְּדָק יָפָה וְכַעֲיֵן דְּמַצִּינוּ בִּש"ס בִּיצָה דָּף ו' דְּבִהַשְּׁפִים בִּיו"ט וּמְצָא בִּיצָה דְּבִדְאִיפָא זָכָר פִּינוּ דְּבִנוֹדָאֵי אֵינָה יוֹלְדָת בְּלִילָה אִז אַף בְּבִדְק מְאֲתָמוֹל וְלֹא מְצָא אִפ"ה אֲמָרִי אֵימַר לֹא בְּדָק יָפָה וְכִסְפָּנָא מֵאַרְעָא פִּינוּ דְּעַכ"פ יֵשׁ מִיעוּט דְּיוֹלְדָת בְּלִילָה נְהִי דְּבִלָּא בְּדָק מִתִּירִין וְתִלְינן דְּנוֹלְד מְאֲתָמוֹל דְּאֵף דִּס' בְּדִשְׁל"מ מְחִמְרִין אַף בְּדִרְבָּנָן מ"מ הֵכָא הוּי צַד הַהִיתָר שְׁכִיחַ וְצַד הַאִיסוּר לֹא שְׁכִיחַ אֲזִלְינן לְקוֹלָא אֲבָל עַכ"פ בְּבִדְק פִּינוּ דְּעַכ"פ יֵשׁ לְתֵלוֹת לְאִיסוּר עַל צַד הַמִּיעוּט שׁוּב ל"א דְּלֹא בְּדָק יָפָה: עַכ"פ חֻזְינן דְּהָא דְּלֹא בְּדָק יָפָה אֵינּוּ סְבָרָא פְּשׁוּטָה וְכִשְׁאֲפָשָׁר לֹאמַר עַכ"פ עַל הַדְּחוּק דְּנוֹלְד אַח"כ תְּלִינן וְה"ה הֵכָא פִּינוּ דְּהַבְּדִיקָה הִי מְדִינָא שׁוּב ל"א דְּלֹא בְּדָק יָפָה וְתִלְינן דְּנוֹדָאֵי אַח"כ נִפְגָּם וְרַק בְּאַמַּת מְצִינוּ דְּעַד שְׁלִפְנֵי תְּשֻׁמִּישׁ אֵינּוּ מְמַעֲט מִתּוֹךְ שְׁמֵהוּמָה לְבֵיתָה אֵימַר לֹא בְּדָקָה יָפָה וּבְפֶרֶט דְּבִגּוּף הַדִּין בְּנִמְצָא הַסְּפִין פָּגוּם אַח"ש דְּמְחִמְרִין אֵינּוּ מְפַחְנוֹדָאֵי רַק דְּכִינוּן דְּבַח"א קְיָימָא בְּעֵי עַד שֶׁיִּנְוַדַּע לָךְ בְּמָה נִשְׁחָטָה וְחֻזְקָה דְּאִתְרַע ל"ח בִּירוּר וְשׁוּב ל"ח נֹדַע בְּמָה נִשְׁחָטָה אֲבָל הֵכָא דְּנִבְדָק הַסְּפִין אַח"ש וְקָיָים תְּקַחז"ל א"כ אִז הַחֻזְקָה וְחֻזְקָת הַסְּפִין לְבִירוּר גְּמוּר וְכְמ"ש בִּשְׁ"ף יו"ד סִימָן ל"ט דְּמִש"ה בִּס' סִירְכָא אִם הִי שְׁלַכְס"ד דְּמִתִּירִין מִשׁוּם ח"ה אַף דְּאֵנוּ מְחִמְרִין בְּנִבְדָה הַרְיָאָה מִשׁוּם דְּעֲשָׂה כְּתַקְחז"ל עֵי"ש וְכִי"ש הַפֶּת דְּבִדְק פְּדִינוּ א"כ בְּנוֹדָאֵי דְּהַחֻזְקָה חֻזְקָת הַסְּפִין לְבִירוּר גְּמוּר שׁוּב תְּלִינן דְּאֲח"ש נִפְגָּם ע"י סִיבָה אוֹ שְׁנִפְגָּם מַעֲצָמוֹ דְּמַצוּי כְּמָה פְּעָמִים שְׁמֵתְקַלְקֵל הַסְּפִין אַף בְּמְנוּחַ בְּמָקוֹם מְנוּצָע וּבְפֶרֶט דְּבֵהמ"ד הוּי מְקוֹם שְׂיַד רַבִּים מְמַשְׁמִשִּׁין וְיֵשׁ לְתֵלוֹת בְּתִינוּק שְׁלִקְחוּ וְעֲשָׂה אֵינָה פָּגָם וּבְאַמַּת בִּזְה"ז

ליפא פלל י"ב בדיקות דאבישרא א"א לבדוק ע"כ מכל הנ"ל נלע"ד דאף שחיטה האחרונה ג"כ פשיטה בלי שום חשש ואף דבשמ"ח מחמיר בשבת הדחק מ"מ בכה"ג חשוב פיש במה לתלות ובנודאי פשר כנלע"ד ברור: ב) ובדבר ששאל בשנים שקנו הגבה וגלילה על כל השנה וכל אחד נקרא בשבועה אחת למי שינה ההגבול"ג ביו"ט אם לבעל השבוע או שחולקין באמצע.

הדבר פשוט בעיני דבנודאי לא הי' פנונתו רק מדבר שנוהג בכל שבוע ושבוע אבל בנדמן בשבוע יו"ט בנודאי פינונו שינה' שינה להשותפות ובפרט דביו"ט אפשר לחלק לכל אחד יום אחד בנודאי לא רצו למחול זכותם זה לזה ובפרט דבעיקר החלוקה שעשו שכל א' יהי' לו שבוע שלימה לא אדע במה נגמר הקנין על חלוקתם ומצינו בחו"מ לענין גורל אם עושה חלוקה שיש שם מחלוקת בזה ועי' בספרי ח"ב סימן כ"ו דבשלמא בחלוקה לזמן פינו שכ"א משתמש בו א"כ לשי' הראב"ד שימוש חשוב קנין ואף לשיטת הרמב"ם מ"מ כתב בקצה"ח סי' קפ"ט דאם א"צ לקנין גמור רק לשכירות שימוש חשיב קנין ובפרט לענין מקומות בבהכ"נ כתב בט"ז חו"מ סימן קצ"ב דהוי כשבייל של פרמים דנקנה בהילוף וכן כ' בנה"מ שם וה"ה די"ל לענין הגבה דאם התחיל לילה הגבה הוי כהחזיק ול"מ חזרה והיינו אם יקח א' לשותף לחלק הגבה וכבר התחיל במצנה י"ל דנגמר הקנין אבל היכא דאינו רוצה לדחותו ורק שרוצה לחלק באופן אחר י"ל דאם הי' בלי קנין יוכל לחזור ובפרט לענין יו"ט בנודאי דלא הי' פנונתו למחול ובפרט דיפה כ' כת"ה דכל דבר הוא בחזקת שני השותפים ח"פ בנודאי מס' א"א לקלקל זכותם כנלע"ד ברור בס"ד לדינא: באעה"ח ב' חקת תרס"ט לפ"ק ראדאמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ל"ד.

להרב הה"ג חו"פ בנש"ק כש"ת מו"ה נפתלי שליט"א אבד"ק ווישניצא יצ"ו. בדבר שאלתו באחד שעולה לתורה משה צבי ושם החתימה משה הירש ובפ"כ משה לחוד האיה לכתוב בגט: הנה יפה הביא כת"ה מ"ש בט"ג אות כ"ד לענין זנוויל דוב לכתוב אם הוא איש שרגיל לחתום זנוויל דוב דמתקרי שמואל דוב והמכונה בעריל ולפ"ז יש לכתוב בנ"ד משה הירש דמתקרי משה צבי ודמתקרי משה וכוננת הט"ג משום דעל שם החתימה אין לכתוב דמתקרי פשיטת הט"ז מש"ה מוכרחין להקדים שם החתימה ואף דשם באות כ"ז גפי' הושיע פאליק כתב דא"צ לכתוב הושיע פאליק ומוכח, דלא משגיחין טל שם החתימה שם פינו דקורין אותו פאליק י"ל דרוצה לחתום גם בשם הנקרא בפ"כ אבל הקא דלא נקרא רק בשם משה לבד וחותם משה הירש נראה שרצונו שהירש לא יהי' חשוב נשמתקע א"כ א"א להשמיט שם הירש דרק באם נשמתקע שם הירש לגמרי אז אף דנקרא בשם צבי אין לכתוב פינוי הירש כמפורש שם באות כ"ח אבל הקא עכ"פ ל"ח נשמתקע פינו דחותם בו א"כ בנודאי דצריף לכותבו וממילא מוכרח להקדימו ואף שיש לחוש דשם החתימה הוי טפל לשם שעולה בן לס"ת ונגד שם הקריאה מ"מ ידוע שיטת רוב העוסקים דבמפרש השמות ליפא קפידא בהקדים שם הטפל וכוננת הש"ס שרה וכל שום היינו רק בכותב וכל שום ואף לשי' הפוסקים דגם במפרש השמות אפ"ה יש להקדים שם העיקר מ"מ דעת כמ"פ דאינו לעיכוב רק לכתחילה וקא פינו דעל שם החתימה א"א לכתוב דמתקרי א"כ היכי דא"א חשיב דיעבד עיי' בש"ע יו"ד סימן

ל"ג לעגןן שְחִיטת ב' סִימָנִים בְּעוֹף בֶּשֶׁ"ף שֵׁם וּבִפְרֹט שִׁי"ל דְּשֵׁם הַחֲתִימָה חֲשׂוֹב כְּשֵׁם
 עֲלֵי' לִס"ת פִּינּוֹן דְּהִירֵשׁ הִיא פִּינּוּי לְצָבִי וּא"כ הֵנִי שְׁלֵשׁ ס' לְהִיטֵר וּג' ס' מוֹתֵר אַף נִגְד
 ח"א עֵי' בִּיּו"ד סִי' ק"י וּבִפְרֹט דְּהִכָּא לִיכָּא חֲשֵׁשׁ שִׁינּוּי לְגַמְרֵי רַק חֲשֵׁשׁ לַעֲזוֹ וְאִינוּ רַק
 פְּסוּל דְּרַבְּנָן בְּוֹדָאֵי מְהֵנִי שְׁלֵשׁ סְפָקוֹת וְכַת"ה הִבִּיא מִשׁו"ת ד"ח ח"ב סִי' קכ"ט לַעֲגִנָן א'
 שְׁעֵלָה לִס"ת יִשְׂרָאֵל דּוֹב וְחוֹתֵם יִשְׂרָאֵל בְּעֵרִישׁ וְנִקְרָא בַּפ"כ בְּעֵרִישׁ דַּעֲתוֹ דְּלָא סְגִי בְּגִט
 א' לְכַתְּבָא יִשְׂרָאֵל בְּעֵרִישׁ דְּמַתְקָרֵי יִשְׂרָאֵל דּוֹב וְהַמְכוּנָה בְּעֵרִישׁ רַק דַּעֲתוֹ לְכַתְּבָא ב' גִּיטִין
 א' פְּנ"ל וּבְגִט שְׁנֵי וְכַתְּבוּ יִשְׂרָאֵל דּוֹב הַמְכוּנָה בְּעֵרִישׁ וְלִהְשָׁמִיט לְגַמְרֵי שֵׁם הַחֲתִימָה
 עֵי"ש: וּבְאֲמַת בַּנ"ד לִיכָּא עֲצָה זוֹ דְּשֵׁם נִקְרָא עַכ"פ בַּפ"כ בְּעֵרִישׁ א"כ שֵׁם בְּעֵרִישׁ
 שְׁחוֹתֵם בּוֹ הוּא אוֹתוֹ שֵׁם שְׁנִקְרָא בּוֹ ג"כ שְׁפִיר י"ל דַּא"צ לְכַתְּבָא פְּלִל יִשְׂרָאֵל בְּעֵרִישׁ
 פִּינּוֹן שְׁשֵׁם יִשְׂרָאֵל ג"כ כְּבָר נִקְרָא בְּעֵלֵי' לִס"ת וְשֵׁם בְּעֵרִישׁ ג"כ יִזְכֵּר בְּשֵׁם הַמְכוּנָה וְרַק
 שֶׁהִי אֶפְשָׁר לְחוּשׁ דְּבַחֲתִימָה מְחֻזֵּק א"ע בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל בְּעֵרִישׁ בְּזֶה כְּבָר הִבִּיאֵי מִדְּבָרֵי
 הַט"ג דַּא"צ לְכַתְּבָא יְהוֹשִׁיעַ פְּאֵלִיק דִּי"ל דְּאִינוּ מְחֻזֵּק א"ע בְּשֵׁם יְהוֹשִׁיעַ פְּאֵלִיק רַק
 שְׁמִזְפִּיר גַּם שֵׁם פְּאֵלִיק לְפִי שְׁנִקְרָא בּוֹ בַּפ"כ אֲבָל בַּנ"ד שְׁנִקְרָא בַּפ"כ רַק בְּשֵׁם מִשָּׂה
 א"כ אִם לֹא יְכַתְּבוּ שֵׁם הַחֲתִימָה יִשְׁמָטוּ שֵׁם הִירֵשׁ לְגַמְרֵי וְכְבָר הִבִּיאֵי דְכִינּוֹן דַּעַכ"פ נִיטֵן
 לוֹ שֵׁם הִירֵשׁ מְעֵרִיסָה לְכִינּוּי גַּם עֲתָה חוֹתֵם בּוֹ עַכ"פ מְהֵנִי עַכ"פ לַעֲגִנָן זֶה שְׁלֹא יְהִי
 חֲשׂוֹב נְשַׁתְקַע א"כ נְהִי דְבְדִיעֵבַד אִם יְכַתְּבוּ גִט אֲחָד בְּשֵׁם מִשָּׂה צָבִי דְּמַתְקָרֵי מִשָּׂה ג"כ
 כְּשֵׁר יְהִי דַּעַכ"פ פִּינּוֹן שְׁהַזְפִּיר שֵׁם עֲלֵי' לִס"ת וְשֵׁם הַנִּקְרָא בַּפ"כ כְּשֵׁר בְּדִיעֵבַד עַכ"פ
 לְכַתְּחִילָה יֵשׁ לְכַתְּבָא גַּם שֵׁם הַפִּינּוּי שְׁלֹו וְעֵי' בְּשׁו"ת חַא"ש סִי' ח' שְׁכַתְּבָא בְּמִי שְׁחוֹתֵם
 א"ע אַרְי' לִיב וְעוֹלָה לְתוֹרָה אַרְי' אַף בַּפ"כ נִקְרָא לִיב דִּישׁ לְכַתְּבָא אַרְי' יְהוּדָא דְּמַתְקָרֵי
 אַרְי' הַמְכוּנָה לִיב עֵי"ש וְעֵי"ש בַּסִּי' קצ"ג בְּמִי שְׁחוֹתֵם א"ע זָאב וּוְאֵלָף וְעוֹלָה לִס"ת
 זָאב וְנִקְרָא בַּפ"כ וְעוֹלָה לִיב דִּישׁ לְכַתְּבָא זָאב וּוְאֵלָף הַמְכוּנָה וְעוֹלָה לִיב דְּמַתְקָרֵי זָאב וְעֵי'
 שׁו"ת בִּי"ש או"ח סִימָן פ"ז נַעֲיִין שׁו"ת בִּי"ש אה"ע סִימָן ק"א וְאִם אֲמַנָּם דְּבַחַא"ש סִי'
 קל"ז מוֹכַח דְּבַחֲתֵם נְחֻמָּי לִיב וְעוֹלָה לִס"ת נְחֻמָּי יְהוּדָא וְנִקְרָא בַּפ"כ נְחֻמָּי דְּאִינוּ נְכוּן
 לְהִשְׁמִיט שֵׁם הַחֲתִימָה אַף מִשְׁמַע שֵׁם דְּיוֹכַל לְכַתְּבָא דְּמַתְקָרֵי נְחֻמָּי לִיב פִּינּוֹן דְּשֵׁם נְחֻמָּי
 עוֹלָה בּוֹ לִס"ת ג"כ אַף דְּשֵׁם לִיב אִינוּ רַק בְּחֲתִימָה אַפ"ה יוֹכַל לְכַתְּבָא דְּמַתְקָרֵי נְחֻמָּי לִיב
 אַף שֵׁם עַכ"פ אֲבִיו קוֹרָא אוֹתוֹ גַּם בְּשֵׁם מִשָּׂה נְחוּם לִיב וְהַגַּם שֵׁם סְבָרָא זוֹ בְּלִשׁוֹן
 וְעוֹד מ"מ הִיכִי שֵׁם בְּתִשׁוּבָה הַרְבֵּה סְבָרוֹת אִין לְסַמְנָה אֶתְשׁוּבָה זוֹ רַק אִם שְׁיִידָא פְּל
 הַסְבָּרוֹת ע"כ נִלְע"ד לְדִינָא פִּינּוֹן דַּא"א לִיטֵן עֵי"ש וּבִפְרֹט שַׁא"א לְהִשְׁמִיט שֵׁם
 הִירֵשׁ פִּינּוֹן דְּלֹא נִקְרָא בְּשֵׁם הִירֵשׁ וְאִם לֹא יְכַתְּבוּ כְּפִי שְׁחוֹתֵם יְהִי נְשַׁמְט שֵׁם הִירֵשׁ
 לְגַמְרֵי ע"כ לְדַעֲתֵי פִּינּוֹן דְּבַמְפָּרֵשׁ הַשְּׁמוֹת לְשִׁי רֹב הַפּוֹסְקִים אִין קְפִידָא בְּהַקְדִּים שֵׁם
 הַטְּפֵל וּבִפְרֹט דְּבְדִיעֵבַד אִין חֲשֵׁשׁ לְשִׁיטת כַּמ"פ בְּהַקְדִּים שֵׁם הַטְּפֵל ע"כ נוֹכַל לְסַמְנָה עַל
 הַט"ג וְכְּפִי שְׁפָסַק בַּחַא"ש סִי' צ"ח וְכְּסִי' קצ"ז וְכְּשׁו"ת בִּי"ש או"ח סִי' פ"ז וְבַא"ע סִי'
 ק"א וְלְכַתְּבָא מִשָּׂה הִירֵשׁ דְּמַתְקָרֵי מִשָּׂה צָבִי וְדְּמַתְקָרֵי מִשָּׂה.

וְלְכַתְּבָא מִשָּׂה לְחוּד אִין דַּעֲתֵי נוֹחָה נְהִי דְּשֵׁם שְׁנִקְרָא בַּפ"כ מוֹעִיל בְּדִיעֵבַד עַכ"פ לְכַתְּחִילָה
 יוֹתֵר נְכוּן לְכַתְּבָא מִשָּׂה הִירֵשׁ דְּמַתְקָרֵי מִשָּׂה צָבִי וְדְּמַתְקָרֵי מִשָּׂה כַּנְלַע"ד בַּס"ד לְדִינָא:
 ב. (וּבְדַבַּר הַיְלָד שֶׁל ר' דוֹד פְּאֵלְגֶעֶר הֵנָּה בַּגּוֹף הָעֲגִנָן מֵה שֶׁהִבִּיא כַּת"ה בְּשֵׁם הַגָּאוֹן
 הַח"ס זצ"ל דָּאָם הִי לוֹ בְּנִים מְקוֹדֵם שְׁלֹא מְחוּ ל"ח בְּכִלְלֵי מֵתוֹ מְחַמַּת מִיְלָה וּבְאֲמַת אִין
 לְסַמְנָה אֶסְבָּרָא זוֹ דִּישׁ לְחוּשׁ דְּנִתְקַלְקְלוּ אַח"כ וְנַעֲשׂוּ בְּנֵי רַפִּי דְּמָא וְהַגַּם דְּמַצִּינוּ כְּעִין זֶה

דעת מוהר"ר יוחנן דלעגן רדמ"ת אם נתחזקה בביאות של היתר באותו בעל ל"ח רדמ"ת אף באמת להלכה פסקינו דגם בנתקלקלה אח"כ אפ"ה חשיב רדמ"ת ובספרי ח"א סי' כ"ב ביארתי די"ל הואיל דרוב נשים אין רדמ"ת א"כ יש לתלות בדם צדדין אבל פיון דרוב נשים גם מחמת צדדין אינו רואין, א"כ יצאה מרוב ושוב חוששין שמא דם מקור הוא אבל בהחזקו בהיתר יש חזקה בתולדה ובזה מוקמינו אתחזקה, אף בנולד ריעותא אף כ"ז שם דאפשר לתלות בדם צדדין אבל הכא דאין במה לתלות אף בנתקלקל אח"כ יש לחוש וע' בשו"ת אמרי א"ש ובשו"ת בית יצחק יו"ד ח"ב סי' צ"ו דאין לסמוך על מה שהי' לו בנים מקודם דלא מתו והנה בגוף הדבר אם נימא דבי ילדים הראשונים מחו מחמת מילה פיון נולד בו החולי קודם שנתרפא מהמילה עיי' בשו"ת בית יצחק סי' צ"א שנסתפק בזה הרבה אי בנייתם מחולי מילה לחולי אחר חשוב מחו מחמת מילה עיי"ש עכ"פ א"נ דהנה בכלל מתו מחמת מילה הנה ע"י מה שמלו הי'לד בשנה העברה וחי ב"ה לאורך ימים עיי"ז לא אנדא התחזקה דמתו מחמת מילה דידוע דנוסת קבוע אינו נעקר רק בג' פעמים ועיין בשו"ת בית יצחק שהוכיח דמתו ב' ילדים מחמת מילה גרע עוד מנוסת דשם קיי"ל דנוסת דרבנו וכאן הווי איסור תורה ואף דמבואר ביו"ד סימן קפ"ז דעברה ושמשו פ"א ולא ראתה מהני מ"מ בא"ר שם חולק ודעתו דבעי שימשה ג"פ ואף דהש"ך דחה דסגי בפ"א ועיי"ש בדג"מ דבתשמיש פ"א חוששין שמא חיפהו ש"ז ומפלל דבלא"ה סגי בשמשו פ"א אף באמת שם הוי רק נוסת גרוע כמו נוסת קפיצה דחשיב רק כמו נוסת שא"ק ונעקר בפ"א ואף לשי' הט"ז והחוו"ד דחשיב נוסת קבוע מ"מ אינו רק איד"ר וסגי עקירה בפ"א אבל לעגן חשש מתו מחמת מילה ל"מ עקירה בפ"א ועיין שו"ת מהרי"ט שכ' בפירושו דלא מהני עקירה בפ"א לעגן מתו מחמת מילה ובפרט הכא דגם הי'לד שנימול לא מלו אותו רק אחר ה' חדשים י"ל דרק פיון דאז הי' בן ה' חדשים מכבר נתחזק פוחו מש"ה לא הזיק לו מילה ובספק פיק"נ אולינו לחומרא: ע"כ מפל הני טעמי נלע"ד ברור דצריך עכ"פ להמתין אינה חדשים כמו שהמתינו בי'לד ראשון שנולד בשנה העברה ואם אז יהי' בריא וגם הרופאים יאמרו שהוא בריא וחזק יוכלו למולו וכבר כ' הרמב"ם דאפשר למול אח"כ ואי"א להשיב נפש אחד מישראל: באעה ח' ב' עקב עת"ר לפ"ק ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופק"ק הנ"ל. סימן ל"ה.

לכבוד הרה"ג מו"ה שמעי' שטיינבערג נ"י אבד"ק פריעמישלאן. בדבר שאשה אחת זמן רב שהרגישה כאב באברים ולא יכלה ליטהר ואח"כ טבלה ושמשו וקניחו א"ע בעדים ובבוקר מצאו דם על העדים וכן הי' ג"פ בליל טבילה ורק בלי בדיקה לפני תשמיש ואח"כ שימשה בפעם הד' ולא ראתה ובפעם הה' שוב ראתה ושאלה ברופאים ונראה שהי' הכחשה בין הרופאים שרופא אחד אמר פי יש סדק בהאם ורופא אחד מומחה בדיק בשפיסעל עם מוה' עד האם ומצא נקי ושפט שהוא מהצדדים ואח"כ אחר שהתירה כת"ה היתה טהורה זמן רב ועתה נתעורר החולאת ונשתנה הדבר שמקודם הי' לה עכ"פ קביעות שעד ד' שבועות לא תראה ועתה אין לה שום קביעות ושוב ראתה ג' פעמים כל פעם בליל טבילתה וא"י אם הרגישה כאב בשעת תשמיש ואח"כ פעם הג' שמשה שנית באותו לילה והיו נקי ואח"כ היתה עוד הפעם אצל רופא מומחה ובדיקה ומצא פוליפ על האם ועשה אפעראציע ומבטיח שנתרפאה בלי ספק זה תנורף השאלה בקצרה: והנה

בְּאֵמֶת יָפָה הֵבִיא כֵת"ה שִׁיטַת הַרְאָב"ד דְּבִלְא בְּדָקָה קוֹדֵם תְּשֻׁמִישׁ ל"ח רדמ"ת הֵנָּה כְּבָר מְבֹנָאָר בְּסִפְרֵי ח"א סי' כ"ב וְהוֹכַחְתִּי דַע"פ אִשָּׁה שְׁיִישׁ לָהּ וְנוֹסֵת וְכִבֵּר אֶתְחַזְּקָה בְּבִיָּאָה שֶׁל הֵיִתֵר וְלֹא בְּדָקָה א"ע קוֹדֵם תְּשֻׁמִישׁ י"ל דַּכ"ע מוֹדִים דל"ח רדמ"ת וְאָף דַּכ' הַרְמ"א וְאִין חִילּוּק בֵּין גְּתֻמְלָקָה, אַח"כ זֶה רַק בְּבְדָקָה א"ע לִפְנֵי תְשֻׁמִישׁ עֵי"ש הֵיטֵב וְא"כ לְשִׁיטַת הַתֵּה"ד דְּהֵיכָא שְׁיִישׁ לָהּ זְמַן קְבוּעַ שְׁעֵד אוֹתָהּ זְמַן לֹא תִרְאֶה חֲשׁוּב כְּמוֹ יֵשׁ לָהּ וְנוֹסֵת א"כ מוֹתֶרֶת וְאָף שֶׁכ' הָאֲחֵרוֹנִים דְּרַק לַעֲנֹן בְּדִיקָה קוֹדֵם וְאַחַר תְּשֻׁמִישׁ דְּלִשְׁי' רֹב הַפּוֹסְקִים גַּם אִשָּׁה שְׂאִין לָהּ וְנוֹסֵת א"צ בְּדִיקָה אִזּוּ מְצַרְפִּין דַּעַת תֵּה"ד אֲבָל לַעֲנֹן תִּלִּי בְּמִפָּה שֶׁא"י אִם מוֹצִיא דָם דְּרַק בְּאִשָּׁה שְׁיִישׁ לָהּ וְנוֹסֵת.

דַּעַת הַמְרָדְכִי לְהַתִּיר אִזּוּ בְּעֵי עַכ"פ שְׁיִהְיִי לָהּ וְנוֹסֵת קְבוּעַ אִף בְּאֵמֶת גַּם הֵכָא לְשִׁיטַת הַרְאָב"ד גַּם בְּאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ וְנוֹסֵת בְּשִׁמְשָׁה בְּלִי בְּדִיקָה ל"ח בְּכֻלָּל רדמ"ת דְּהָא מְפָרֵשׁ הָא דָּאָם יֵשׁ לָהּ וְנוֹסֵת תּוֹלָה בְּנוֹסֵת כְּפִירוֹשׁ הַמְרָדְכִי וּמִיָּרִי כְּלוּל בְּאִין לָהּ וְנוֹסֵת וְאִפ"ה אִין בִּיָּאָה הַרְאֻשׁוֹנָה מְצַטְרֶפֶת לְפִי שֶׁהִי בְּלִי בְּדִיקָה כַּמ"ש בְּש"ף ס' קפ"ז א"כ גְּהִי דְבִאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ וְנוֹסֵת לֹא נִסְמָךְ אִשְׁי' הַרְאָב"ד מ"מ בַּכֵּה"ג דְּלִשְׁי' הַתֵּה"ד חֲשִׁיב יֵשׁ לָהּ וְנוֹסֵת בְּנוֹדָאִי דִּישׁ לְהַקֵּל בְּלֹא בְּדִיקָה וְגַם מְצַד שֶׁהִי בְּלִיל טְבִילָה וְשִׁיף הֵהִתֵּר שֶׁל הַמְנַ"י וְעֵינֵי בְּסִפְרֵי ח"ב סי' כ"ב וְסִי' כ"ה וְסִי' כ"ד שֶׁהֲאֵרְכַתִּי בְּזָה.

וְגַם מְצַד הַרְגָּשָׁת כָּאֵב אִף דְּכָאֵב אִינוּ כְּמִפָּה כ"ז שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה שֶׁהַכָּאֵב הוּא בַר דְּמִים כַּמ"ש הַנִּקְה"כ אִף עַכ"פ כִּינּוּ דֵּהִי בְּלִי הַרְגָּשָׁה אִף דְּבִשְׁעַת תְּשֻׁמִישׁ י"ל כְּסְבוּרָה הַרְגָּשָׁת חֲמֹשׁ הוּא מ"מ כִּינּוּ דְלִיכָא בְּיִרוּר שְׂפָא מִן הַמְקוֹר וּבְכֶרֶט א"נ דְּחֲשׁוּבָה כִּינּוּ לָהּ וְנוֹסֵת א"כ לְפִי דַּעַת הַמְרָדְכִי לְפִי הַבְּנֵת מְקַצֵּת פּוֹסְקִים מְקִיל לַעֲנֹן רדמ"ת אִף בְּלִי שׁוּם מִפָּה אִף דְּבָזָה לֹא סוֹמְכִין אֲדַבְּרִיו רַק בְּצִירוּף מִפָּה שֶׁא"י אִם מוֹצִיא דָם עַכ"פ יֵשׁ לְצַרְף הַהַרְגָּשָׁת כָּאֵב וְגַם מְצַד הַרוֹפְאִים שֶׁשְׁפִטוּ שֶׁהֵדָם אִינוּ מֵהַמְקוֹר אִף דְּנִרְאֶה שֶׁלֹּא אִמְרוּדְבָר אֶחָד שְׂאֶחָד אָמַר שְׁיִישׁ לָהּ סִדֵּק בְּהָאֵם וּמִזָּה בָּא הֵדָם וְהַשְׁנִי אָמַר שֶׁהוּא מֵהַצְּדִין עַכ"פ שְׁנִיָּהֶם שְׁפִטוּ שְׂאִינוּ דָם גְּדוֹת וְעֵינֵי בַחוּ"מ סִימָן כ"ה דַּב' פּוֹסְקִים כ"א אֹמֵר טַעַם אַחַר בְּדַרְבְּנֵי חֲשִׁיבֵי כְּרַבִּים מְסַפִּימִים לְהַקֵּל וְהֵכָא לַעֲנֹן אִיסוּר רדמ"ת דְּלִשְׁי' רֹב הַפּוֹסְקִים אִינוּ רַק אִיסוּר דְּרַבְּנֵי א"כ שְׁפִיר מְצַרְפִּין דְּבָרֵי הַרוֹפְאִים שֶׁשְׁפִטוּ שְׂאִינוּ דָם גְּדוֹת וְאִף דַּלְעֲנִין נְאֻמֹת הַרוֹפְאִים יֵשׁ לְהַעִיר כְּמִפְּנֵי בִש"ע דְּצָרִיכָה שְׁתַּתְּרַפָּא קוֹדֵם שְׁתַּתְּחִיזֵק אֲבָל אַח"כ י"ל דָּאִין לָהֶם נְאֻמֹת וְגַם כַּמ"ש הַח"ס דָּאִין יְכוּלִים לְדוֹן עַל גּוּף פְּרָטִי וּבְסִימָן קפ"ז מְפָרֵשׁ שֶׁם לַעֲנֹן נְאֻמֹת הַרוֹפְאִים לַעֲנִין רדמ"ת דַּכ' שֶׁם הַב"ח דָּאֵם רוֹפֵא זֶה עֲשֵׂה רְפוּאָה זֹו לְאִשָּׁה קוֹדֵם שְׁנַתְּחִיזָּה יְכוּלָּה אִשָּׁה אַחֲרַת לְסִמְנָה עֲלִי אִף אַחַר שְׁנַתְּחִיזָּה וְהַעִירוּ הַמְּפָרְשִׁים דְּקוֹדֵם שְׁנַתְּחִיזָּה בְּלֹא"ה תּוֹכֵל לְשַׁמֵּשׁ וְא"כ אִין הוֹכַחָה שְׁהוֹעִילוּ הַרוֹפְאִים וְשׁוּב הָאִיף תּוֹכֵל הָאִשָּׁה לְסִמְנָה אַחַר שְׁנַתְּחִיזָּה בְּאִיסוּר וְהַנִּלְע"ד דְּהֵנָּה נוֹדַע מ"ש הַפְּרָמ"ג בְּפִתְיָה לְהַל' טְרִיפּוֹת דָּאֵם הִי עוֹמֵד קוֹדֵרָה שֶׁל הֵיִתֵר עִם נ"ט זִיתִים וּקוֹדֵרָה שֶׁל אִיסוּר וְנִפְל אִיסוּר דְּרַבְּנֵי לֹא מִן הַקְּדִירוֹת דְּאִמְרֵי' ס' דְּרַבְּנֵי לְהַקֵּל וּבְנוֹדָאִי נִפְל לְתוֹף הָאִיסוּר וְאִם אַח"כ נִפְל כְּפִיִת אִיסוּר לְתוֹף שֶׁל הֵיִתֵר וְאִם נִימָא דְּמַעֲיָקְרָא נִפְל הָאִיסוּר לְתוֹף הָאִיסוּר שׁוּב אִיסוּר הֵהִתֵּר עַכְשָׁיו וְשׁוּב אִמְרִינוּ לְהִיפּוּף ס' דְּרַבְּנֵי לְהַקֵּל וְתוֹלִין דְּגַם מַעֲיָקְרָא נִפְל הָאִיסוּר לְתוֹף הֵהִתֵּר וּמִמִּילָא בְּטַל עַכְשָׁיו דַּב' אִיסוּרִין שְׂאִין שׁוּין בְּטַעֲמָן מְבִטְלִין זֹא"ז עֵי"ש וּבְסִפְרֵי סִי' כ"ד הֲאֵרְכַתִּי בְּזָה נִשְׁמַע דְּבִאִיסוּר דְּרַבְּנֵי אִף דַּעַד עַכְשָׁיו הִחְלַטְנוּ שֶׁלֹּא נִפְל הָאִיסוּר לְתוֹף הֵהִתֵּר מ"מ כִּינּוּ דְּמְצַד

ס' דרבנן הקלנו א"כ פשמגיע אח"כ קולא לענין דרבנן לומר להיפוך יכולין להקל א"כ באמת שי' רש"י ז"ל דלרבי גם ברדמ"ת סגי בב' פעמים וא"כ נודע דברי הנמו"י דבכל מידי ד"ת מחמירין פרבי דסגי בב' פעמים רק לענין נוסת דרבנן סמכינן ארשב"ג ונשמע דהיכא דינוצמח קולא לענין נוסת א"נ הלכה פוכי שוב גימא להיפוך ס' דרבנן להקל וכמ"ש הלב"ש בח"ד דבדרבנן היכי דינוצמח קולא א"נ דמתחזיקין איסור ממקום למקום שפיר מתחזיקין וכמ"ש השא"ר דאף דקיימ"ל בדרבנן יש בריה מ"מ היכי דינוצמח קולא א"נ א"ב שפיר אמרינן א"ב: א"כ ה"נ באמת אחר שנתחזקה בב' פעמים לרבי חשוב חזקה ורק דאנו מתירין לה לשמש מחמת דהוי ס' דרבנן ולקולא אכל אחר שקבלה רפואות והועילו הרפואות רק הס' שמה לא פסק הדם מחמת הרופאים רק מחמת שלא נתחזקה עדיין אמרינן להיפוך ס' דרבנן להקל ושמה הלכה פרבי וא"כ פבר נתחזקה באיסור ושוב הועילו הרפואות ואף דבתחילה התרנו לה לשמש מטעם ס' דרבנן ואמרנו דהלכה פרשב"ג אכל אח"כ נוכל לומר להיפוך ס' דרבנן להקל ושמה הלכה פרבי ושוב נתחזק האיסור ונראה שהועילו הרפואות ושוב גם איש אחר יוכל לסמוך ע"ז ואף דבאיסור רדמ"ת כ' הח"ס דל"מ נאמנות הרופא משום דכבר נתחזקה באיסור אף כ"ז באם הס' נולד על אשה זו שפבר נתחזקה הוי ס' דרבנן נגד ח"א אכל פאן דהס' על איש הראשון שפיר מקילין מחמת ס' דרבנן לומר דהלכה פרבי וכבר נתחזקה באיסור ושוב נראה שהועילו פעולות הרופא ושוב גם אשה זו תוכל לסמוך על רפואה זו וא"ש הפל בס"ד עכ"פ יש לפקפק באמירת הרופא פנ"ל וגם מצד דהם לומדים חקמתם מגוף עפ"ם שמשונה מגוף ישראל כמ"ש הח"ס בחי' לע"ז דל"א עכ"ז י"ל דרק באומרים שעד עתה הי' דם נדות רק שנתרפאה א"כ י"ל דהוי כמעיד נגד ח"א ונכרי מסל"ת א"נ באד"ר נגד ח"א ואף דערפאות עדיפי מ"מ י"ל היכא דמעידין על דברים שבפנים א"א לברר שקרם אכל פאן שהרופאים אומרים דלא הי' פלל דם נדה א"כ לדבריהם לא התחיל איסור פלל בכה"ג ל"ח נגד ח"א פנודע מדברי הגה"מ לענין קידושין א"כ עפ"ם מסל"ת נאמן וה"ה רופאים בנודאי מהימני ובפרט דיפה הביא כת"ה משיטת כ"פ דיש נאמנות לרופאים כמ"ש בשו"ת מהרש"ם ח"א סימן ג' וסי' כ"ג ובספרי ח"א סי' כ"ב וסי' נ' ובפרט שפבר עברה ושמשא פ"ד ולא ראתה א"כ מפניך דתשמיש שלא ראתה עדיף מבדיקת שפופרת ואף שהעירו דהא לשיטת רש"י ז"ל דבבעל ראשון ל"מ בדיקת שפופרת חוץ מזה דיפה כ' בשו"ת מהרי"א הלוי דבשלמא לענין שפופרת די"ל דאינו שנה לאצבע הבעל נהי דלחומר ל"א אין כל אצבעות שוות ובאמת דעת הנוב"י דבבעל ראשון י"ל דל"מ בדיקה רק היכי דמצאה בצדדי השפופרת א"כ שפיר יש להחמיר בבעל ראשון אכל תשמיש באותו בעל אחר שנתחזקה בכל הפחות א"כ נראה שנתרפאה ובפרט דבמרגשות פאב לכ"ע מהני בדיקה בבעל ראשון כמפניך ברמ"א וגם ביש לה נוסת ובפרט בלא בדיקה קודם תשמיש הוכחתי בספרי ח"ב סי' כ"ב דלכ"ע מהני בדיקה בבעל ראשון וא"כ מכ"ש דמועיל בעברה ושמשא: ומה שפקפק הדג"מ די"ל דעקירת הנוסת אינו רק בג' פעמים חוץ מזה דברדמ"ת לשי' הש"ף חשוב רק כמו נוסת קפיצה ונוסת גרוע נעקר בפעם א' וכיון דהראיות היו בימי עיבורה וא"כ לשי' רוב הפוסקים אינו קביעת נוסת וא"כ באמת נסתפקו דלא יהי' שייך החשש ברדמ"ת בימי עיבור רק שכ' דעכ"פ ראיה דג"פ חמירמ נוסת שא"ק וחוששת אף בימי עיבור דאינו חשוב ונוסת קבוע אכל עכ"פ

נַעֲקָר בַּפ"א וְשׁוֹב מִהַנִּי מַה דְּלָא רְאָתָה בְּתַשְׁמִישׁ הָאֲחֵרוֹן וְאַף דְּבִאֲמַת תִּיְכַף אַחַר פְּעַם
הִרְאִישׁוֹן הִיָּתָה צְרִיכָה בְּדִיקָה לְפָנֵי תַשְׁמִישׁ כַּמ"ש בַּחוּו"ד ס"י קפ"ו דְּאַחַר שְׁרָאָתָה פ"א
אַף בְּמִנְפִּלְג מִהַתַּשְׁמִישׁ מ"מ צְרִיכָה בְּדִיקָה פ"א לְפָנֵי תַשְׁמִישׁ אַף בְּאַשְׁה שִׁישׁ לָהּ וְנוֹסַת
מ"מ עכ"פ בְּלֹא בְּדָקָה יֵשׁ סְנִיף לְהַקֵּל וּא"כ עֵתָה אַחַר שְׁנִתְעוֹרֵר הַחֹלְאָת שְׁנִית וְעֵתָה
נִפְלוּ אֵיזָה צְדָדֵי הִיתֵר דְּכַעַת הִיא בְּכָלֵל אֵין לָהּ וְנוֹסַת וְלִיפָא צִירוּף שִׁישׁת הַמְרָדְכֵי וְגַם
א"י אִם מְרַגְּשֵׁת פְּאָב וְגַם עֵתָה הִי תַשְׁמִישִׁין בְּבְדִיקָה וְלִיפָא צִירוּף שִׁישׁת הַרְאָב"ד מ"מ
אַפְתִּי שְׁיִיף שְׁאָר צְדָדֵי הִיתֵר א' א"נ דְּהָא דְמַהַנִּי בְּדִיקַת שְׁפוּפְרַת מְשׁוּם דְּאָמְרִי דְנִתְבְּרַר
שֶׁהִי מִהַצְדָּדִין אַף דְּלֹא רְאָתָה גַם עַכְשָׁיו מ"מ לְעֵנִין דָּם צְדָדִין י"ל דְּנִשְׁתַּנָּה הַדְּבָר וּבְדָם
צְדָדִים אָמְרִינוּ אֵין כָּל הָאֲצָבָעוֹת שְׁוֹת וּא"כ לִפִּי"ז אַף נְקִיָּים ל"צ אָדָם הִרְאִישׁוֹן וְגַם
בַּחֲזָרָה וְרְאָתָה ג"פ אֵין חֲשַׁשׁ דְּנִתְבְּרַר שְׁדָם צְדָדִין הוּא וְאַף דְּבִאֲמַת ע"ז אֵין לְסַמְנֵי חֲדָא
דִּי"ל דְּכ"ז בְּשְׁפוּפְרַת דִּי"ל דְּעכ"פ אֵין שְׁנָה לְאֲצָבָע לְכֹן לֹא פָּא עֵתָה דָּם צְדָדִין אָבֵל ע"י
תַשְׁמִישׁ הַבְּעַל שְׁשׁוּה לְבִיאוֹת הִרְאִישׁוֹנוֹת וּכְבָר אִיתְחַזְקָה לְכָל הַפְּחוֹת א"כ גַּם דָּם צְדָדִין
הִי צְרִיף לְבֹא וְע"כ דְּאִירַע מְקַרָּה שְׁלֹא פָּא שׁוֹב י"ל דְּהִי דָּם מְקוֹר וְע"כ דְּעִיקָר הַהִיתֵר
מִטַּעַם דְּנִתְרַפְּאָה וְשׁוֹב בַּחֲזָרָה וְרְאָתָה יֵשׁ חֲשַׁשׁ וּבְכַרְט דְּבַסְד"ט הוֹכִיחַ דְּגַם בְּבְדִיקָה
בְּשְׁפוּפְרַת וְלֹא מְצָאָה עִיקָר הַהִיתֵר מְשׁוּם דְּנִתְרַפְּאָה וּבַחֲזָרָה וְרְאָתָה ג"פ נִתְעוֹרֵר הָאִיסוּר
וּבִאֲמַת בַּסְד"ט חוֹכֵף לְהַחְמִיר בְּרְאָתָה אַח"פ פ"א דְּנִימָא ג"כ אַמ"ל שְׁלֹא הִי רְפוּאָה
בְּרוּרָה אַף לְעֵנִין זֶה י"ל דְּדוֹנָא לְעֵנִין שְׁפוּפְרַת דְּבִאֲמַת י"ל אֵין כָּל אֲצָבָעוֹת שְׁוֹת נְהִי
דְּלַחוּמְרָא ל"א אֵין כָּל אֲצָבָעוֹת שְׁוֹת אָבֵל עכ"פ לֹא הִי אִז בְּרוּר שְׁנִתְרַפְּאָה א"כ בְּרְאָתָה
אַח"כ אַף פ"א אַמ"ל דְּהָא דְּלֹא רְאָתָה מְקוֹדָם מְשׁוּם דְּשְׁפוּפְרַת לֹא דְּמִי לְאֲצָבָע אָבֵל הִיכִי
דְּעַבְרָה וְשִׁימְשָׁה ע"כ דְּנִתְרַפְּאָה א"כ כ"ז שְׁלֹא רְאָתָה עוֹד ג"פ לִיפָא חֲשַׁשׁ לְכ"ע אַף גַּם
אַחַר שְׁרָאָתָה ג"פ מ"מ שְׁיִיכֵי צְדָדֵי הִיתֵר א' מְצַד דְּבַסוּף שִׁימְשָׁה וְלֹא רְאָתָה וּכְבָר הוֹכַחְתִּי
דְּתַשְׁמִישׁ שְׁלֹא רְאָתָה עֲדִיף מְבְדִיקַת שְׁפוּפְרַת וְאַף דְּלַעִיל פְּתַבְתִּי דְּלְכַאוּרָה יֵשׁ לְחוּשׁ
דְּכַבְּעַל הִרְאִישׁוֹן ל"מ בְּדִיקַת שְׁפוּפְרַת רַק שְׁצַדְדֵי מִכְּחַ הַפְּאָב וְגַם מִכְּחַ חֲזַקַת הַנּוֹסַת
וְלֹא בְּדָקָה דְּלְכ"ע מִהַנִּי בְּדִיקָה בְּבַעַל רִאִישׁוֹן וְה"ה בְּעַבְרָה וְשִׁימְשָׁה מִהַנִּי אָבֵל הַשְׁתָּא
דְּאֵין לָהּ וְנוֹסַת וְאֵינָה מְרַגְּשֵׁת פְּאָב וְשִׁימְשָׁה בְּבְדִיקָה י"ל דְּל"מ בְּדִיקָה בְּבַעַל רִאִישׁוֹן וְה"ה
דְּשִׁימְשָׁה ל"מ אַף כְּבָר פְּתַבְתִּי דְּרַק שְׁפוּפְרַת ל"מ דִּי"ל דְּלֹא שְׁנָה לְאֲצָבָע הַבְּעַל אָבֵל
תַשְׁמִישׁ בְּעֵלָה דְּהוּא בְּאוֹתוֹ אֲצָבָע וּכְבָר אִיתְחַזְקָה בְּכָל הַפְּחוֹת א"כ הֵנִי בְּרוּר גְּמוּר
שְׁכְּבָר נִתְרַפְּאָה וּמַהַנִּי אַף בְּבַעַל רִאִישׁוֹן וְהִיעִיקָר מְצַד נְאֻמְנוֹת הַרוּפְאִים דְּהִיכִי דְּרְאָתָה
בְּלִי הַרְגְּשָׁה מְסִיק בְּשׁוֹ"ת רַח"כ בְּסוּפּוֹ דְּאַף רוּפָא עַפּו"ם נְאֻמְן ע"כ מְפָל הַנִּי טַעְמִי נִלְע"ד
פְּשׁוּט וּבְרוּר לְהִיתְרָה לְשִׁמְשׁ וּבְכַפְעַם הִרְאִישׁוֹן תַשְׁמִישׁ בְּלִיל שְׁנִיָּה שְׁל הַטְּבִילָה וְאִם לֹא
תִרְאָה אִז תְּהִי מְוַתֵּר כְּנִלְע"ד פְּשׁוּט בַּס"ד לְדִינָא: בַּאֲעֵה"ח מוּצַש"ק בְּמַדְבָּר מ"ג לְמַב"י
תַרס"ח רַאדְמִישְׁלֹא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סימן ל"ו.

בְּדָבָר הַד"ת שְׁאָחַד הִי לֹא חוֹב אֲצָל חֲבִירוֹ אֵיזָה אֲלֵפִים ר"כ וְהִלְנָה הִי לֹא יַעַר שֶׁהִי שְׁנָה
סָף גְּדוּל וְהִי שְׁקוּעַ בְּתוֹכּוֹ כְּמָה אֲלֵפִים וְגַם הִלְנָה הִי חֲיִיב לְהַרְבֵּה אֲנָשִׁים אַחֲרִים מְעוֹת
וְהִי דְּחוּק מְאוּד לְמְעוֹת וְהַתְּפֹשֵׁר א"ע עִם הַמְלִנָּה הִיא שֶׁהִי חֲיִיב לֹא מְכָבֵר אֵיזָה אֲלֵפִים
שִׁיתָן לֹא עוֹד בְּהִלְנוּאָה סְכוּם רַב כְּדִי שְׁיִוְכַל לְסַלֵּק כָּל הַבַּע"ח כְּדִי שְׁלֹא יִמְכְּרוּ לֹא הִיעַר
עַפ"י לִיצְטָאִיאַן וְיַפְסִיד סְכוּם רַב.

והמלנה הבטיח להלוות לו סכום רב כּמה שִׁיצַטְרַף לְסִילּוּק הַבַּע"ח וְהַתְּפֹשֵׁרוּ כִּמְהָ עֵיִסְקָא יִתֵּן לוֹ וְלִמְעַן יִהְיֶה הַמְּלָנָה בְּטוֹחַ עַל מְעוֹתָיו שֶׁהִי מְגִיעַ לוֹ מִכֶּבֶר גַּם עַל הַמְּעוֹת שֶׁיִּלְנָה לוֹ לְהֵבֵא יִתֵּן לוֹ טַאבְעֵלֶאֶר-אַקֵּט עַל כָּל הַיַּעַר עַל שֵׁם הַמְּלָנָה שֶׁכָּל הַיַּעַר שֶׁיִּיָּד לְהַמְּלָנָה וְהוּא יוּכַל לַעֲשׂוֹת בְּהַיַּעַר כְּאֵדָם הָעוֹשֶׂה בְּשָׂלוֹ עַד שֶׁיִּגְבֶּה כָּל מְעוֹתָיו עִם הָעֵיִסְקָא וְאִם יִשְׁאַר מִן־מְעוֹת יִחְזִיר הַשְּׂאֵר לְהַלְנָה הַנְּ"ל וְאִךְ פְּעַת אֲשֶׁר הִיא צְרִיכִים לִיסַע לְצוּרָה גָּמֵר הָעֵסֶק וְלִסְלֵק לְשֵׂאֵר הַבַּע"ח חֲזוּר בּוֹ הַמְּלָנָה הַנְּ"ל וְלֹא רָצָה לִיסַע וְלִיתֵן מְעוֹת רַק בְּאִנְפֵּן שֶׁיִּבְטִיחַ לוֹ הַלְנָה לִיתֵן לוֹ אַרְבָּעָה מֵאוֹת כְּתָרִים חוּץ דְּמֵי הָעֵיִסְקָא וְכַעַת נִמְכַּר הַיִּפְר וְכִבֵּר קִיבַל הַמְּלָנָה הַנְּ"ל כָּל מְעוֹתָיו עִם דְּמֵי הָעֵיִסְקָא וְעוֹד נִשְׁאַר בְּיַד אִישׁ אֶחָד סְכוּם אֵיזָה אֲלֵפִים כְּתָרִים אֲשֶׁר שָׁלַח לוֹ הָאֲדוֹן הַקִּנְיָה הַיַּעַר וְצוּה לְחַלֵּק הַמְּעוֹת לְכָל אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִיא טַאבְעֵלֶיַעֲרֵט עַל הַיַּעַר הַנְּ"ל וְגַם הָאִישׁ שֶׁנִּשְׁלַח לוֹ הַמְּעוֹת הִיא אֶחָד מֵהַמְּלוּיִם עַל הַיַּעַר וְצוּה ג"כ הָאֲדוֹן לִיתֵן לְהַמְּלָנָה הַגְּדוֹל הַנְּ"ל סָךְ 16% מֵהַמְּעוֹת שֶׁשָׁלַח הָעוֹלָה שְׁנֵי אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת כְּתָרִים וְרַק הַלְנָה הַנְּ"ל עֵיִקָּל לַע"ע אֲצֵל הָאִישׁ שֶׁנִּשְׁלַח לוֹ הַמְּעוֹת שֶׁלֹּא יִתֵּן לְהַמְּלָנָה הַנְּ"ל עַד שֶׁיַּעֲמִדוּ לַד"ת וְלִפִּי הַחֲשָׁבוֹן מְגִיעַ לְהַמְּלָנָה בְּצִוּרָה הָאֲרָבָעָה מֵאוֹת כְּתָרִים עָרָף אֲלָף כְּתָרִים נִמְצָא אַף לִפִּי טַעֲנַת הַמְּלָנָה מְגִיעַ לְהַלְנָה בַּחֲזָרָה מֵהַחֲשָׁבוֹן 16% עָרָף אֲלָף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וְחֲמִישִׁים כְּתָרִים וְהַלְנָה טוֹעֵן א.

(כִּי לֹא הִבְטִיחַ לוֹ לִיתֵן הַסָּךְ אַרְבָּעָה מֵאוֹת כְּתָרִים וְלֹא הִשִּׁיב כְּלוּם לְהַמְּלָנָה עַל בְּקִשְׁתּוֹ הַסָּךְ אַרְבָּעָה מֵאוֹת כְּתָרִים בְּחֻמָּם ב.) טַעֵן אַף אִם הָאֵמֶת כְּדַבְּרֵי הַמְּלָנָה הִיא אֲנוּס גָּמוּר בְּהִבְטִיחוֹ הַמְּתָנָה כִּי לֹא הִיא לוֹ עֲצָה אַחֲרַת אַחֲרֵי שֶׁכֶּבֶר הַתְּפֹשֵׁר עִם הַמְּלוּיִם שָׁלוֹ וְנִתֵּן לָהֶם טַאבְעֵלֶאֶצִּיא וְהוּא הִבְטִיחַ לִיתֵן לוֹ כָּל הַמְּעוֹת הַנִּצְטָרָה וְאִם הִיא חוֹזֵר מֵהַלְנוּאָה הִיא נִמְכַּר הַיִּפְר בְּחֻצֵי שׁוּי' א"כ הוּא אֲנוּס גָּמוּר זֶה תוֹרָף הַטַּעֲנוֹת בְּקִצְרָה: וַיֵּשׁ בְּזָה לְדַבֵּר הַרְבֵּה א') אִם כֶּבֶר חָל הַחַיּוּב עַל הַמְּלָנָה לְהַלוֹת לוֹ הַמְּעוֹת וְלֹא הִיא יְכוּל לְחַזֵּר עַפ"י ד"ת מֵהַלְנוּאָה א"כ הִיא הַדְּבָר פְּשוּט דָּאָךְ אִם אָמַר לוֹ הַלְנָה שֶׁיִּתֵּן לוֹ הַסָּךְ אַרְבָּעָה מֵאוֹת כְּתָרִים אַפ"ה פְּשִׁיטָא דְהוּי מִתְנָה בְּאִנְס וּבְמַחְנָה הִיכִי דְנִיכֵר אֲנוּסוֹ ל"צ מְסִירַת מוֹדְעָה כְּמִפְּנֵי בַחוּ"מ ס' ר"ה דְרַק בְּמִקְחַ קִי"ל תְּלוּי וְנִבִּין מִהֵנִי אֲבָל תְּלוּי וְנִהִיב לֹא וְאִךְ דִּי"ל לְכַאוּרָה לַפּ"מ בְּרַמ"א יו"ד ס' רל"ב בְּשֵׁם הַמַּהֲרִי"ק דְּלֹא מִיְקָרֵי אֲנוּס רַק אִם הִיא נִפְסַד מִשָּׁלוֹ אֲבָל אִם רַק לֹא הִיא מִקְבֵּל הַטְּבָה לֹא מִיְקָרֵי אֲנוּס א"כ י"ל גַּם הִכָּא דְהַמְּלָנָה לֹא רָצָה לְגַזֵּל מִשָּׁלוֹ רַק לֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ טוֹבָה לְהַלוֹת לוֹ רַק בְּאִנְפֵּן שֶׁיִּתֵּן לוֹ אַרְבָּעָה מֵאוֹת כְּתָרִים א"כ י"ל דְּלֹא מִיְקָרֵי מִתְנָה בְּאִנְס דְהִיא אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִקְבַּל מִמֶּנּוּ הַטוֹבָה וְכֵן מִפְּנֵי בַחוּ"מ סִימָן רמ"ג דְּמֵי שֶׁרָצָה לִישָׂא אִשָּׁה וְלֹא רָצָתָה, רַק בְּאִנְפֵּן שֶׁיִּכְתוּב לָהּ כָּל נִכְסֵי דְלֹא מִיְקָרֵי מִתְנָה בְּאִנְס פִּינּוֹן שֶׁהִיא אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לִישָׂא אוֹתָהּ אִךְ בְּאֵמֶת זֶה דְּבָר פְּשוּט דָּאָם כֶּבֶר נִתֵּן אֶחָד מִתְנָה לְחַבְּירוֹ בְּקִנְיָן הַמוֹעִיל וְאִח"ז מִפְּחִידוֹ שֶׁיִּקְחַ מִמֶּנּוּ הַמְּתָנָה בַּחֲזוּק יָד וְעִי"ז מִן־כְּרַח הַמְּקַבֵּל מִתְנָה לְהִבְטִיחַ לוֹ דְּבָר בְּנוֹדָאֵי מִיְקָרֵי אֲנוּס דְּכִינּוֹן דְּכִבֵּר זָכָה בְּהַדְּבָר הַנִּי כְּמִפְּסִידוֹ דְּבָר שֶׁהוּא שָׁלוֹ וְעִינּוֹ בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים שֶׁהוֹכִיחַ זֶה מִדְּבָרֵי הַמַּהֲרִי"ק וְהַתּוֹס' דַּמְש"ה חֲשִׁיבֵי יִשְׂרָאֵל אֲנוּסִים עַל קְבֻלָּתָם הַתּוֹרָה בְּעֶרְבַת מוֹאֵב שֶׁהִיא יִרְאִים שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ לְאַרְצָא אַף דְּזֶה חֲשִׁיבֵי רַק כְּקַבְּלַת טוֹבָה מ"מ פִּינּוֹן דְּכִבֵּר זָכָה אַע"ה בא"י בְּמַה שֶׁהַתְּהַלֵּף לְאִנְרָפָה וְלִרְחֻבָה שׁוּב הַנִּי כְּמִפְּסִידָם לִיקְחַ דְּבָר מִשָּׁלָהֶם וְחֲשִׁיבֵי אֲנוּסִים עִי"ש א"כ ה"נ אִם כֶּבֶר זָכָה הַלְנָה בְּזָכוֹת זֶה עַפ"י ד"ת שֶׁמְחַוֵּיב לְהַלוֹת לוֹ א"כ בְּמַה שֶׁרָצָה לְחַזֵּר מִהַחַיּוּב שֶׁמְטוּל עָלָיו עַפ"י ד"ת הַנִּי אֲנוּס גָּמוּר דְּהוּי

פְּלוֹקָח מִמֶּנּוּ מִתְּנָה שְׂפָכָר נִתַּן לוֹ כִּמּוֹ דָּשִׁים עֲדָן לֹא בָּאוּ יִשְׂרָאֵל לֹא אִי אִפ"ה חָשׁוּב כְּלוֹקָח מֵהֶם דָּבָר שְׂלָקָם כִּינּוּן שְׂפָכָר זָכוּ בֵּה ה"ה הֵכָא הֵנּוּ פְּרוּצָה לִיקָח מִמֶּנּוּ דָּבָר שְׂפָכָר זָכָה בּוֹ וּפְשִׁיטָא דְאַשְׁה שְׁנִיסַת כְּבָר לְאִישׁ וְלֹא תִרְצָה לְדוֹר עִמּוֹ עַד שְׂיִתֵּן לָהּ מִתְּנָה דִּיהֵי' חָשׁוּב מִתְּנָה בְּאַנְס דְאַחַר הַנְּיֻשׁוּאִין מְשׁוּעָבְדַת וְהֵנּוּ פְּרֻצוֹנָה לְגִזּוּל מִמֶּנּוּ דָּבָר שְׂלוֹ.

וּצְרִיכִים לְדוֹן אִם כְּבָר הִי חָל חַיִּיב עַל הַמְּלָנָה לְהַלּוּת לוֹ: וְהִנֵּה אִם לֹא הִי בְּזָה רַק הַבְּטָחָה בְּעֵלְמָא מִהַמְּלָנָה הִנֵּה מְפֹרָשׁ בַּחוּ"מ ס' ל"ט שִׁי הֶרְשָׁב"א דְאַרְף בְּכָבָר נִכְתָּב הַשְּׁטָר מְדַעַת הַמְּלָנָה אִפ"ה יוֹכַל לְחַזֵּר מִהַלְנָאָה וְרַק דְּצָרִיף לְשִׁלְמָ לּוֹ הוּצָאוֹת כְּתִיבַת הַשְּׁטָר וְא"כ שׁוּב הִי יוֹכַל הַמְּלָנָה לְחַזֵּר מִהַבְּטָחַת הַהַלְנָאָה א"כ ל"ח רַק כִּלְאֵי רָצָה לְעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה וְשׁוּב ל"ח אֲנָס כְּמִפְּרָשׁ בְּרַמ"א שָׁם ס' רל"ב וְכִמּוֹ בְּהָא דְסִימָן רמ"ג דְאַרְף אִם הַבְּטִיחָה לִינְשָׂא לוֹ אִפ"ה קוֹדֵם הַנְּיֻשׁוּאִין שְׂרִשׁוֹת בְּיָדָה לְחַזֵּר אִם נוֹתֵן לָהּ מִתְּנָה כְּדִי שְׂתַנְּשָׂא לֹא חָשׁוּב מִתְּנָה בְּאַנְס וְה"ה הֵכָא ל"ח אֲנָס וְאַרְף דְּלְכָאוּר' הִי מְקוֹם לֹא מְרָא דְהָא בְּאַמַּת שִׁי הֶרְמַב"ן דְאַחַר שְׂנִכְתָּב הַשְּׁטָר עַל הַהַלְנָאָה לֹא יוֹכַל לְחַזֵּר וְהַסְּבָרָא כִּמ"ש הִנֵּה"מ דְכִינּוּן דְזָכָה הַמְּלָנָה בְּשִׁיעָבּוּד נִכְסֵי נִתְחַיֵּיב בְּדַמְיֵו דְהֵנּוּ פְּחִלְפִינן חִפְזֵי בְּחִפְזֵי כִינּוּן שְׂמִשְׁוֹ אֶחָד מִמִּילָא זָכָה הַשְּׁנִי בְּהַחְפִּיץ.

וְהִנֵּה בְּאַמַּת בְּש"ף רָצָה לֹא מְרָא דְהֵנּוּ ס' דְדִינָא וְאִין לְהַפְקִיעַ מִן הַמְּלָנָה וְא"כ הִי מְקוֹם לֹא מְרָא דכ"ז אִם הֵינּוּ דְנִין אִם מְחַנְּיָב הַמְּלָנָה לְהַלּוּת לוֹ שְׁפִיר הִי הַמְּלָנָה יוֹכַל לֹא מְרָא קִים לִי אֲבָל עֲתָה שְׂפָכָר הַלְנָה לוֹ וְאִין אָנוּ דְנִין רַק עַל הַסֵּף 400 קְרָאָנְעֵן א"כ א"כ דְהַלְנָה חָשׁוּב מְחַנְּיָב בְּהַמְּעוֹת כ"ז שְׂלָא הִגִּיעַ לִידוֹ וְאַרְף שְׂלָקָה מְלָנָה יֵשׁ טַאבְעֵלֶאֶר-אַקְט עַל הַסֵּף 400 קְרָאָנְעֵן מ"מ יְדוּעַ מ"ש בְּסִפְרָ תִּקְפוּ פִּהֵן דְאַם הַלְנָה יֵשׁ לוֹ טַעֲנָה עַל גּוּף הַשְּׁטָר חָשׁוּב הַלְנָה מְחַנְּיָב וּבְשִׁלְמָא אִם רוּצָה לְתַפְּסֵי בְּשִׁבִיל חוֹב אַחַר וְאִין לוֹ זְכוּת בְּחוֹב הָאֶחָד רַק ע"י תְּפִיסָה ל"ח מְחַנְּיָב אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ זְכוּת לְבַטֵּל גּוּף הַשְּׁטָר אִף דִּישׁ בְּזָה ס' דְדִינָא מ"מ ל"ח הַמְּלָנָה מְחַנְּיָב וְע' בְּנו"ב מֵה"ק חו"מ ס' ו' א"כ שׁוּב יוֹכַל הַלְנָה לֹא מְרָא קִים לִי כִשִׁי הֶרְמַב"ן וְא"כ כְּבָר זָכָה בְּהַהַלְנָאָה וְשׁוּב הִי חָשׁוּב בְּאַנְסוֹ לִיקָח לוֹ דָּבָר שְׂפָכָר זָכָה בּוֹ וְשׁוּב חָשׁוּב אֲנָס אִף בְּאַמַּת י"ל כִּינּוּן דְקִי"ל ב"ס דְדִינָא אִינוּ מוֹעִיל תְּפִיסָה דְקִי"ל לְתַקְפוּ פִּהֵן מוֹצִיאִין אוֹתוֹ מִיְדוֹ אִז אִם הִי בָּא לְבִי"ד קוֹדֵם הַהַלְנָאָה הִי הַבִּי"ד פּוֹסְקִין דֹּא"צ לְהַלּוּת לוֹ מֵה לִי אִם הִי הַדְּבָר מְחַמַּת בִּירוּר אוֹ מְחַמַּת סְפֵק כִּינּוּן דְקִי"ל סְפֵק מְמוֹנָא קוֹלָא לְנִתְבָּע וְגַם תְּפִיסָה אִינוּ מוֹעִיל שׁוּב הֵנּוּ כְּאַיְנוּ גּוֹזְלוֹ מְשִׁלוֹ רַק מוֹנֵעַ מְלַעֲשׁוֹת טוֹבָה לְחַבְּרוֹ וְשׁוּב ל"ח אֲנָס וְלֹא יוֹכַל עֲתָה הַלְנָה לֹא מְרָא קִים לִי כְּהֶרְמַב"ן דַּעכ"פ הַבִּי"ד הִי פּוֹסְקִין דְפִטוּר מְלַעֲשׁוֹת לוֹ וְשׁוּב חָשׁוּב כְּדִין לֹא רָצָה לְעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה וְל"ח אֲנָס: וְחִוֵּץ לְזָה הֵכָא כְּבָר חָשׁוּב הַמְּלָנָה כְּמִחְנְיָב בְּהַמְּעוֹת כִּינּוּן שְׂנִשְׁלַח לוֹ הַמְּעוֹת ע"י הַפְּאָסֵט לְאִישׁ א' מִפָּה שְׂיִתֵּן 16% לְהַמְּלָנָה וּבְחוֹב אֲמָרִינּוּ תֵּן כְּזִכִּי וְהֵנּוּ כְּכָבָר זָכָה בּוֹ הַמְּלָנָה וְשׁוּב יוֹכַל לֹא מְרָא קִים לִי כְּשִׁיטַת הֶרְשָׁב"א ז"ל וְאַרְף שִׁי"ל כִּינּוּן שְׂהַמְּעוֹת נְשִׁלַּח מְעַכּוּ"ם וְלִפִּי שִׁי הַתּוֹס' ב"מ ע"א בְּעֵי שְׂיִהֵי' שְׁלִיחַ שְׁל מְזַכָּה וְיֵשׁ לֹא מְרָא קִים לִי שְׂלִיחוֹת לְעַכּוּ"ם, וְאַרְף אִם אֲמָר הַמְּלָנָה שְׂיִגְבָּה חוֹבוֹ מְהַעַכּוּ"ם אִפ"ה ל"מ דְאִין שְׂלִיחוֹת לְעַכּוּ"ם אִף בְּאַמַּת כִּינּוּן שְׂמִי שְׂנִשְׁלַח לוֹ הַמְּעוֹת הוּא ג"כ שְׂנִשְׁלַח לְהַמְּעוֹת אֲמָרִינּוּ מִיְגוֹ דְזִכִּי לְנִפְשֵׁי' זְכִי נְמִי לְחַבְּרִי וְיִמְהֵי אִף אִם הַמְּלָנָה הוּא עַכּוּ"ם.

וכמו דבשןתפין דעת רש"י ז"ל ב"מ דף ח' דאמרין של"ע ה"ה דמהני בזה שליחות אף בהמשלת הוא עפ"ם ועי' שו"ת בית שלמה חו"מ סי' כ"א וסי' ק"א א"כ שוב הוי פגפג המלנה המעות ושוב יוכל לומר קים לי פהרשפ"א וחוץ לזה הש"ה מסיק דהעיקר כשי' הרשפ"א והסביר הנה"מ דשיעבוד נכסי ל"ח פזפה עוד פינו דזבין מלנה ל"מ פינו דבע"ח מפאן ולהבא הוא גובה א"כ הדבר פשוט דאם לא הי' רק הבטחה להלוות על וועקסיל אז אף אחר שנכתבו הוועקסלין הי' יכול לחזור מהלנאה ושוב לא הי' חשוב אונס מה שמונע ממנו לעשות הטבה ושוב הי' זוכה בהסד 400 קראנען אף באמת מפנרש שם ברמ"א דאם הבטיח להלוות לו על משפון והחזיק א"י לחזור והנה מפנרש שם בקצה"ח בשם הרשפ"א דבמשפון של קרקע בעי דוקא שפבר ירד להקרקע והחזיק בה אז לא יוכל לחזור מההלנאה אבל כ"ז שלא החזיק בהקרקע אף שפבר נכתב שטר משפנתא מ"מ לא זכה עוד בהקרקע דקרקע אינו נקנה בשטר ושוב לא נתחייב עוד בדמיו והקצה"ח כ' עוד דאם לא ירד לאכלול פירות י"ל מנה אין פאן משפון אין פאן וא"כ לכאורה אף אם הבטיח לו אחר שפבר נכתב שטר משפנתא אפ"ה י"ל דהי' יכול המלנה לחזור מההלנאה כ"ז שלא החזיק בהיער ושוב חשוב רק פאינו רוצה לעשות טובה לחבירו ול"ח אונס: אף באמת י"ל דהקא אחר פתיבת הטאבליר אקט לא הי' בינד המלנה לחזור מן ההלנאה דמ"ש הקצה"ח דקרקע אינו נקנה בשטר לחוד עכ"פ הדבר פשוט דאם א' חייב לחבירו מעות והמלנה קנה קרקע מהלנה שלו בעד דמי חובו דקונה ע"י פתיבת השטר דנהי דחובו אינו יכול לקנות דקיי"ל מלנה במקר לא קני מ"מ עכ"פ חשוב פלא מיחסר פסוף ושוב קונה בשטר לחוד וכמ"ש התוס' קידושין כ"ז פ"ב דבמקר לו עשר שדות והחזיק באחת דקנה פולם ונהי דבעי שימתן דמי פולם מ"מ אם חייב לו המעות נהי דמלנה במקר לא קנה מ"מ מהני חזקה שהחזיק בשדה אחת לקנות פולם ועיין בקצה"ח סי' ר"ד דאם חייב לו וקנה במשיכה אף א"נ דמשיכה אינו קונה בעפ"ם מ"מ פינו דלא מיחסר פסוף הוי פהא דבלן דלא מיחסרה משיכה וקונה במשיכה וכן כ' במק"ח סי' תמ"ח א"כ ה"נ פינו שפבר הי' מגיע להמלנה מעות אצל הלנה וכתב לו האקט על דמי החוב שפבר גם על אופן שילנה לו עוד מעות עכ"פ פבר נקנה לו הקרקע עכ"פ פשיעור דמי חוב המגיע לו ושוב הוי פכבר זכה בהקרקע ושוב מחויב להלות לו ואף לדברי הקצה"ח שפכתב די"ל בזה מנה אין פאן משפון אין פאן.

מ"מ בנידון דידן ל"ש זה דעכ"פ אחר פתיבת האקט זכה עכ"פ בהמשפון נגד מעותיו שמיגיע לו מקבר והוי פנתחייב המלנה שבעד זכות זה שימתן לו טאבליר על החוב שפבר ילנה לו עוד וכאן שפבר זכה המלנה בטאבליר נגד דמי החוב שפבר שוב הוי פחליפין חפן בחפץ דאם משף אחד נקנה חפץ שלו לחבירו ושוב מחויב להלוות לו מותר המעות ושייף ג"כ סברת הנה"מ שם דדוקא בשטר חוב דהמלנה אין לו רשות למפנר נכסי הלנה קודם שמיגיע זמן הפירעון וילשי' כמ"פ אף אחר שהגיע זמן פירעון אף אם המלנה גובה מהנכסים אפ"ה ל"א למפרע הוא גובה שפיר חשוב פלא זכה עוד המלנה בנכסי הלנה אבל במשפון פינו שיכול לקדש בו אשה הוי פזפה תיקף בהמשפון והנה אף דבמשפון קרקע קיי"ל דאין לו בו קנין כמ"ש בחו"מ סי' רע"ח ועיין בנה"מ סי' ס"ו מ"מ הכא פינו דנכתב בהטאבליר-אקט שרשות בינד המלנה למפנר עצים מהיער פרצונו שוב חשוב פקנין גמור ול"ש לומר בזה מפאן ולהבא הוא גובה פינו שיוכל לגבות חובו מגוף היער

וא"צ בזה שומת ב"ד ושוב הני ככבר זכה בחפץ וזה עדיף ממשפון מטלטלין דשם נהי שיוכל לקדש בו אשה מ"מ לא יוכל לגבות חובו מהמשפון רק שמקדש בזכות השיעבוד ואפ"ה חשוב ככבר זכה בחפץ מכ"ש הכא שנתן לו אקט שיוכל למפור גוף העצים א"כ הני פזפה תיקף בהאילנות שרשות בידו למוכרו וא"כ בנודאי נתחייבו להלוות לו ושוב לא הי' ברשותם לחזור א"כ הני פאונסו ליקח ממנו דבר שכבר זכה בו וחשוב אונס גמור: ע"כ הדבר פשוט שאם יתברר שבעת שהבטיח לו הסף ארבעה מאות פתרים הי' כבר נכתב הטאבעליר-אקט על שם המלנה בנודאי דא"צ ליתן לו הסף 400 קראנען דחשוב בכלל מתנה באונס אף אם יתברר שבעת שרצה המלנה הסף 400 קראנען עוד לא הי' נכתב הטאבעליר אקט ורק הי' הבטחה בעלמא שוב הי' ביד המלנה לחזור מהבטחתו ושוב ל"ח בכלל מתנה באונס דמניעת קבלת טובה.

ל"ח אונס ושוב אם יתברר שבאמת אמר הלנה שיתן לו הסף 400 קראנען א"כ זכה המלנה בהסף הנ"ל ואם לא יוכל לברר מ"מ ישבע המלנה שהבטיח לו דהוא חשוב מןחזק ע"י האי ששגלח לו המעות עבורו כמ"ש לעיל דבשנתפין ל"א אין שליחות לעפונם.

וגם ע"י האקט שנקתב חיוב הסף 400 קראנען חשוב מןחזק רק דהלנה רוצה לבטל השטר באמרו שאז קודם ההלנאה לא הבטיח לו ורק שהי' אונס לחתום על השטר בזה בנודאי סגי שיקבל המלנה בחרם שהבטיח לו קודם ההלנאה וז"ב: עוד יש מקום להסתפק אף א"נ דהי' רשות ביד המלנה לחזור וממילא ל"ח בכלל אונס מ"מ יש להסתפק בגוף הדבר אם הלנה מבטיח למלנה דבר פדי שילנה לו אי ליפא בזה איסור ריבית והנה בשניגר לודורן בשביל שילנהו מפונש במחבר סי' ק"ס דחשוב א"ר והרמ"א פתב ואמר לו בשביל שתלויני ומוכח לכאור' דזה ל"ח רק איר פיון דאין הקציצה בשעת ההלנאה על הריבית רק נותן לו מתנה בשביל שילנה לו דחשוב בכלל ריבית מוקדמת וא"כ אי ל"ח רק א"ר שוב י"ל דבזה אם כבר גבה אין צריף להחזיר ובאמת זה עדיף עוד מא"ר דבא"ר מפונש פיו"ד סי' קס"א ס"ב דמחויב להחזיר לצי"ש וכתב הרמ"א דבריבית מוקדמת אף לצי"ש אינו חייב להחזיר ואף שנייל דהכא עזן לא גבה הסף 400 קראנען והני פרק הבטיח לו מקודם מתנה בשביל שילנה לו וא"כ עכ"פ גם ריבית מוקדמת אסור ליקח ואם לקח שלא מדעת הלנה אסור כמפונש שם בסי' קפ"א סעיף ד' מ"מ יש פמה סברות בדבר דחשוב ככבר גבה א' פיון דנכתבו החיוב סף 400 קראנען בהטאבליר אקט.

א"כ נודע מ"ש בשו"ת רח"כ ז"ל דא"ר שנקתב בשטר אמרינו דהני פגבוי ואף דבשו"ת בת עיני חולק עלי ועי' בשו"ת שו"מ ובהג"ה לשו"ת רח"כ ז"ל דבאם יש איסור בשטר ל"ח פגבה מ"מ הכא כבר זכה בהסף 400 קראנען תיקף בקבלת האי ש מפה הסף 16.

000 קראנען ונקתב לו שיתן מזה 16% לאיש המדובר א"כ כבר זכה ע"י קבלת השליח ושוב הני פגבה ובריבית מוקדמת אם כבר זכה אף לצי"ש אין צריף להחזיר: ואף ש"ל דעכ"פ פיון דהמלנה עשה איסור בקבלת המתנה א"כ י"ל אשלד"ע ולישיטת הנו"ב המעשה בטילה ושוב לא זכה המלנה בהמעות ע"י קבלת השליח את המעות ושוב ל"ח פגבה ושוב י"ל דאסור מלקבלו ובאמת מפונש זה במהרי"ט סי' קט"ז דגם בא"ר אם לא גבה בעצמו רק ע"י שליח אמרינו אשלד"ע ול"ח פגבה אף באמת א"נ דבאיסור

דַּרְבָּנוּ ל"א אשֵׁלד"ע כְּמוֹ שֶׁנִּסְתַּפֵּק הַמַּהְרֵי"ט וְעֵינֵינוּ בַּמ"ל פ"ב מֵה' רוֹצֵחַ וְבֵה' מַלְנֵה וְלִנְה' שׁוֹב חָשׁוּב כְּכֹבֵד זָכָה בּוֹ וְשׁוֹב א"ר אֵינוֹ יוֹצֵא בְּדִינֵינוּ וְחוּץ לְזֶה כְּבָר הוֹכִיחַ בְּבֵית מֵאִיר אַהֲע"ז ס' ל"ה דָּאָף א"נ דְּגַם בְּדַרְבָּנוּ אֲמָרִינוּ אשֵׁלד"ע אָבָל עַכ"פּ בְּדַרְבָּנוּ אֵין הַמַּעֲשֵׂה מִתְבַּטֵּל וְשׁוֹב חָשׁוּב כְּגַבְהָ וּבְכָרְט שֶׁהַמַּלְנֵה וְהַשְּׁלִיחַ לֹא יָדְעוּ שְׂיֵשׁ בְּזֶה אִיסוּר רִיבִית וְשׁוֹב הָיָה כְּהַשְּׁלִיחַ שׁוֹגֵג וְלִשְׂי' כַּמ"פ כְּשֶׁהַשְּׁלִיחַ שׁוֹגֵג ל"א אשֵׁלד"ע וְא"כ יֵשׁ כְּמֵה סְבָרוֹת בְּדָבָר דְּחָשׁוּב כְּכֹבֵד גְּבָה א' מִפְּתֵה הַטַּאבְלִיר אַקֵּט וְגַם מִפְּתֵה שְׁזָכָה בְּשִׁבְלֵוֹ הָאִישׁ הַנִּשְׁלַח לֹו הַמַּעֲוֹת דְּיֵשׁ כְּמֵה סְבָרוֹת דְּלֹא מִתְבַּטֵּל הַשְּׁלִיחוֹת דִּי"ל בְּדַרְבָּנוּ יֵשׁ שֵׁלד"ע וְעַכ"פּ בְּדַרְבָּנוּ אֵין הַמַּעֲשֵׂה מִתְבַּטֵּל וְגַם מִצַּד דְּהַשְּׁלִיחַ שׁוֹגֵג וְכִינוּ דְּכַגְבָּה אָף לְצִי"ש א"ח לְהַחֲזִיר בְּרִיבִית מְוִקְדָּמַת שׁוֹב יֵשׁ לְסִמּוֹךְ אַפְמֵה סְבָרוֹת הַנְּ"ל וְלוֹמַר דְּחָשׁוּב כְּגַבְהָ אָף בְּאַמַּת לְפַמ"ש בַּחוּו"ד ס' ק"ס דָּאָם נוֹתֵן לֹו מִתְנָה מְקוֹדֵם הַהַלְוָאָה וּפְיֵרֵשׁ לֹו שְׁנוֹתֵן לֹו הַמִּתְנָה בְּתַנְאֵי גְמוֹר אִם יִלְנֵה לֹו דָּאָז כִּינוּ דְּלֹא חָל הַמִּתְנָה רַק בְּשַׁעַת הַהַלְוָאָה חָשׁוּב ר"ק וְהַרְמָ"א מִיָּרִי שְׁאֵינוֹ נוֹתֵנוּ בְּתַנְאֵי רַק שְׁנוֹתֵנוּ לֹו מִתְנָה לְחַלוּטִין אָף אִם לֹא יִלְנֵה לֹו וְרַק שְׁמַגְלָה דַּעֲתוֹ שְׁמַבְקָשׁ בְּעַד זֶה שֶׁאֵח"כ יִלְנֵה לֹו א"כ לְכַאוּרָה הֵכָא הִי הַמִּתְנָה רַק אִם יִלְנֵה לֹו וְשׁוֹב חָשׁוּב ר"ק וְא"כ אָף כְּגַבְהָ צָרִיף לְהַחֲזִיר מַכ"ש דְּהֵכָא י"ל דַּל"ח כְּגַבְהָ דַּע"י הַשְּׁטָר אִם יֵשׁ בּוֹ אִיסוּר ד"ת בְּנוֹדָאֵי דְּאֵינוֹ בְּכָלֵל עוֹמֵד לְגַבּוֹת דְּאֲמָרִינוּ דְּהַמַּלְנֵה לֹא יִרְצָה לְעַבְדָּר אִיסוּר תּוֹרָה וְגַם ע"י הַשְּׁלִיחַ ל"ח כְּגַבְהָ דְּבִאִיסוּר תּוֹרָה י"ל אשֵׁלד"ע וְהַמַּעֲשֵׂה מִתְבַּטֵּל.

וּבְכָרְט דְּגַם כְּגַבְהָ צָרִיף לְהַחֲזִיר וְהֵנָּה בְּאַמַּת בְּחִיבּוּרֵי ח"ב ס' כ' יִשְׁבְּתֵי קוֹשְׁיֵית הַח"ד עַל הַרְמָ"א וְלַפַּמ"ש שְׁמֵם נִשְׁמַע דָּאָף בְּנוֹתֵנוּ לֹו מִתְנָה אִם יִלְנֵהוּ אַפ"ה ל"ח רַק רִיבִית מְוִקְדָּמַת וְלַפַּי"ז שׁוֹב י"ל בְּכֹבֵד גְּבָה אֵין מוֹצִיאִין: וְהֵנָּה אִם הִי הַדְּבָר ס' אִם כְּשִׁיטַת הַח"ד דְּבַכְהָ גַּח חָשׁוּב ר"ק אוֹ כְּפִשְׁטוֹת דְּבָרֵי הַרְמָ"א דַּל"ח רַק רִיבִית מְוִקְדָּמַת אֵז לְכַאוּרָה הִי תְלוּי בְּפִלְגָמַת הַפּוֹסְקִים הַמּוּבָא בְּסוּף ס' קַע"ז בַּס' רִיבִית קְצוּצָה אוֹ א"ר אֵי מוֹצִיאִין מִי גִימָא דְּהָיָה ס' מְמוֹן וְלִקְוֵלָא אוֹ גִימָא דְּהָיָה בְּכָלֵל ס' אִיסוּר וְלַחוּמְרָא וְהֵנָּה בַּח"ס יו"ד ס' רַמ"א כ' דְּכָאן חֲזָרָה קוֹ מְהַר"י בְּאַסִּין דְּהָיָה ס' אִיסוּר וְלַגְבֵי הַשְּׂנִי לֹא יֵהִי ס' אִיסוּר דְּהָא גַּם בַּא"ר מְחֻיָּב לְהַחֲזִיר לְצִי"ש א"כ י"ל כ"ז בַּס' ר"ק אוֹ א"ר אָבָל בַּס' רִיבִית מְוִקְדָּמַת דְּבָזָה.

גַּם לְצִי"ש אֵינוֹ חֲיִיב לְהַחֲזִיר שׁוֹב בַּס' אִיסוּר א"י לְהוֹצִיא מִהַמַּלְנֵה דְּאֲמָרִינוּ ס' מְמוֹן לְקוֹלָא אָף כ"ז אִם הִי כְּבָר גּוֹבָה אֵת הַמִּתְנָה שְׁפִיר הִי מְקוֹם לֹוּמַר דַּע"כ"פ כִּינוּ שְׂיֵשׁ ס' שְׁמָא לֹא חָשׁוּב ר"ק יוֹכֵל הַמַּלְנֵה לֹוּמַר קִים לִי אָבָל הֵכָא א"נ דְּחָשׁוּב ר"ק שׁוֹב ל"ח כְּגַבְהָ דְּבִאִיסוּר ד"ת אֲמָרִינוּ אשֵׁלד"ע וּמִתְבַּטֵּל הַמַּעֲשֵׂה וְשׁוֹב ל"ח כְּגַבְהָ וְא"כ נְהִי דִי"ל דְּבַס' ר"ק ס' רִיבִית מְוִקְדָּמַת א"צ לְהַחֲזִיר אָף לִשְׂי' מַהְרֵשֵׁד"ם מ"מ הָיָה ס' בְּתַפִּיסָה עֲצָמָה וְנוֹדַע מ"ש בַּמַּהְרֵי"ט דָּאָף בְּמְקוֹם דְּמוֹעִיל תְּפִיסָה בַּס' מְמוֹן מ"מ אִם יֵשׁ ס' בְּתַפִּיסָה עֲצָמָה לֹא יוֹכֵל לֹוּמַר קוֹם לִי וּבְכָרְט דְּלֹא נוֹכֵל לְחַלּוֹק עַל הַח"ד אָף לְמַשׁוּי ס' וְשׁוֹב י"ל דְּחָשׁוּב בְּכָלֵל ר"ק וְשׁוֹב גַּם כְּגַבְהָ צָרִיף לְהַחֲזִיר אָף בְּאַמַּת י"ל כִּינוּ דְּגוּף הַהַלְוָאָה נַעֲשֵׂה עֲצָה"ע א"כ מוֹקְמִינוּ הַמַּלְנֵה וְלִנְה אַחֲזָקַת כְּשָׁרוֹת דְּנוֹדָאֵי גַּם הַבְּטָחַת הַמִּתְנָה הִי עֲצָה"ע וְנְהִי דְּלֹא הַתְנוּ אֵז עֲצָה"ע מ"מ כִּינוּ דְּגוּף הַהַלְוָאָה נַעֲשֵׂה עֲצָה"ע אֲמָרִינוּ דְּכָל הַתְנָאִים ע"ד הַרְאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֵׂה וְעֵינֵינוּ שׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה חָאָה"ע ס' קַמ"ז וּבְחַלְקָה חו"מ ס' פ"ט דָּאָף הֵיכָא דַּא"נ ע"ד הַרְאשׁוֹנָה הוּא פּוֹשֵׂה יֵשׁ אִיסוּר בְּזֶה אַפ"ה אֲמָרִינוּ ע"ד הַרְאשׁוֹנָה עֲשֵׂה וְעֵינֵינוּ שׁו"ת בַּהַג"ה מְבַנּוּ שֶׁהֵבִיא מַש"ס דְּמַנְחוֹת ט"ו דְּפָלִיגֵי בְּזֶה רַב וְשְׁמוּאֵל בְּנָתָן

הקונמץ במחשבה ולבונה בסתם אי אמרי' ע"ד הראשונה עושה אבל הקא להיפוך לשי' הח"ד דיש בזה ר"ק א"כ שניהם עוברים משעת קציעה ושוב אדרב' חזקת פשרות מסייע דעשו ע"ד הראשונה היינו עצה"ע ואף שלא ידע המלנה שיש בזה זאוסור ריבית מ"מ אמרינו דונדאי אם הי' ידע שיש בה זאוסור הי' מתנה דעושה ע"ד הראשונה היינו עצה"ע ושוב אמרינו דכין דכל הלואות שבקאסע של המלנה נעשין עצה"ע ושוב אמרינו שכל החיובים שמתחייבים הלויין המה ע"ד הראשונה עצה"ע ואף כי קשה להחליט ד"ז מ"מ כיון דלפשות דברי הרמ"א משמע דפירש בשביל שתלויני לא חשיב ר"ק וא"כ לענין ריבית מוקדמת בנדאי דחשוב כגבה דבדרבנן אין המעשה מתבטל עיי"ש ושוב אין עליו חיוב להחזיר אף לצי"ש ורק דיש לחוש לשי' הח"ד מ"מ לענין זה ושוב י"ל דע"ד הראשונה הוא עושה ול"ח ריבית ע"כ לדינא אם יתברר שבשעת הבטחת הסף 400 קראנען לא הי' עוד נכתב הטאבליר רק הבטחה בעלמא אז לא נוכל לעכב על המלנה מלקבל הסף 400 קראנען מיד השליח אבל אם יתברר שכתב הטאבליר אקט קודם הבטחת ארבעה מאות פתרים אז גם אם פבר הי' גובה ממש צריך להחזיר ובפרט די"ל דל"ח עוד כגבה פשיטא דאוסור לקבלם כנלע"ד ברור בס"ד לדינא: באעה"ח אור יום הי' ויצא תרע"ד ל' ראדאמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ל"ז.

להרב הה"ג מו"ה דובער מוצד"ק ווייצען (נ"י) ז"ל בדבר שאלתו בא' שמכר חמצו פדת ושכח לכתוב בהשט"מ איזה שקים קמח יפה והוא הפ"מ ובת"ה הביא שי' העיטור שמתיר בביתל חמצו אף שלא ביערו עכ"פ בהנאה.

וכת"ה הביא דהטור חולק ובת"ה פתב דבאמת י"ל לפמ"ש הש"ך בסי' ל"ט דיש לאסור בנאבדה הריאה דא"כ מה הועילו בתקנתם כ"א ישליך הריאה א"כ י"ל דהא דלא מהני בייטול בחמץ בפשיטות כיון דלא קיים תקנת חז"ל שצווי לבער א"כ לכה אסרו אבל אצ"ל דחוששין שמא לא בייטל כלל א"כ אם עכ"פ אסור באכילה א"כ ליכא חשש דכל אחד ימפור על מצנת ביעור כיון דע"כ יצטרף למכרו לעכו"ם א"כ ימכרנה קודם הפסח ולכה י"ל דהעיטור סובר דנאבדה הריאה טריפה א"כ שפיר סובר דלא חיישינן שמא יערים לומר שבייטלו ורק שאסור בלא ביעורו משום דעבר על תקנת חז"ל וא"נ לאחר פסח אסור באכילה א"כ בנדאי ימכרנה קודם הפסח אבל הטור סובר דנאבדה הריאה פשרה א"כ ע"כ הטעם הקא שמא יערים לומר שבייטלו ממילא מוכרח לאסרו גם בהנאה דגם בשביל היתר הנאה יש לחוש שישקרו לומר שבטלו וא"כ פתב כת"ה דבהפ"מ יש לסמוך על שיטת העיטור להתירו בהנאה ע"כ ת"ד: הנה באמת בהפ"מ אנו מכשירין בנאבדה הריאה ע"כ דאנו סומכין דעיקר דל"א בזה מה הועילו חז"ל בתקנתם ושוב ע"כ דהקא יש חשש משקר ולא בייטלו ושוב יש לאסור אף בהנאה ונהגם דחמץ שאח"פ דרבנן י"ל להיפוך שמא נאבדה הריאה טריפה ושוב הקא לא חיישינן שמא לא בייטל ושוב מותר בהנאה וכמ"ש השאג"א דבדרבנן י"ל סד"ר להקל שמא אין בריה אף באמת דבר שמותר בהפ"מ ע"כ דשיטת המתירין עיקר ושוב גם לענין סד"ר א"א לכנותו בגדר הספק ונהגה באמת א"נ פדברי כת"ה דמש"ה אסור חמץ לאחר הפסח אף בייטלו משום דלא קיים תקנת חכמים שתיקנו לבערו וכמו בנאבדה הריאה וענין תוס' פסחים דף ל'

לענן איד"ר דאָסור לְבַטְלוֹ דאל"כ מָה הוועילו חז"ל בְּאַיִסוּרָם כ"א יבטל הנהגה הי' מקום
בכה"ג להתירו אף בְּאַכִּילָה לפמ"ש הש"ף שם סימן ל"ט בְּיַשׁ הַכְחָשָׁה אִם הִיא סִיּוּבָא
פְּסָדָרָן או שלכס"ד מוקמינן בח"ה וְהַעִיר הרש"ל דְּהָא מִחְמִירִין בְּנֶאֱבָדָה הַרְיָאָה וְכַתּוּב
הש"ף דְּעִיקָר הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּלֹא קִיָּיִם תִּקְנַת חז"ל לְבָדוּק הַרְיָאָה אָבֵל הֵכָא בְּדַק הַרְיָאָה
וְקִיָּיִם תִּקְנַת חֲכָמִים רַק בְּמַקְרָה מִזְדַּמֵּן סָפֵק עַל מְקוּם אֶחָד אִם הוּא שַׁלְכַס"ד שׁוּב מוֹקְמִינָן
בַּח"ה א"כ הֵכָא נִמְי הֵיכָא דְלֹא פְתַב פְּלָל שְׁטַר מְכִירָה דא"כ לֹא קִיָּיִם תִּקְנַת חֲכָמִים שְׁפִיר
י"ל דְּאָסְרוּ אֵף בְּדִיעֵבַד אָבֵל הֵכָא שְׁפַתְב שט"מ פְּדִינָא רַק בְּמַקְרָה מִזְדַּמֵּן לוֹ שְׁשַׁכַּח
לְכַתּוּב שְׁמָה אֵיזָה מִיָּן חֲמֵץ שְׁפִיר בַּכּה"ג מוֹקְמִינָן אֲדִינָא וְסָגִי בְּבִיטוּל וּבְאַמַּת פְּכָר הַעִיר
בְּזָה בְּשׁו"ת שו"מ דְּהִיכִי שְׁפַתְב שט"מ וְנוֹדַע לְאַחַר הַפְּסָח שְׁיֵשׁ רִיעוּתָא בַּהֲשַׁט"מ דְּאֵף
דְּנִתְבַּטַּל הַשַּׁט"מ אַפ"ה מְוֹתֵר מִשּׁוּם דְּקִיָּיִם תִּקְנַת חז"ל אֵף בְּאַמַּת בַּכּה"ג יֵשׁ לְהַתִּיר אֵף
א"נ דְּחוֹשְׁשִׁין שְׁיַעֲרִים לוֹמַר שְׁבִיטְלוּ וּבְאַמַּת לֹא בִיטְלוּ דְלִכְאוּרָה יֵשׁ לְהַעִיר מִדּוּעַ לֹא
נֶאֱמִין לוֹ שְׁבִיטְלוּ הָא יֵשׁ לוֹ חז"ל אֵף בְּאַמַּת אַחַר שְׁתִּיקְנוּ חז"ל לְבַעֲרוּ וְלֹא בִיעֲרוּ עֶבֶר
עַכ"פ אֲדַרְבְּנָן וְנוֹדַע שִׁי הַפְּנִי גִיטִין י"ז דְּבַעֲבַר אֲדַרְבְּנָן אִיתְרַע חז"ל שְׁלוֹ אֵף מַה"ת
וְשׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא לֹא בִיטְלוּ וּבְפֶרֶט דְּבְאַמַּת הַעִיר בְּר"ן דְּהִיכִי מוֹעִיל בִּיטוּל בְּלַב הָא
הָוֵי דְּבָרִים שְׁבַלְב אֵף מִפְּחַח חז"ל הָוֵי כְּמוֹ דְּבָרִים שְׁבַלְב כָּל אֲדָם כְּמוֹ בְּנִתְיָחַד עִם גְּרוּשָׁתוֹ
דְּאֲמִירִין אַאֲעֵבַב"ז וּבְנוֹדַי קִידְשָׁה אֵף דְּקִידוּשִׁין בְּלִי עֲדִים ל"מ אֵף מִפְּחַח הַחֲזָקָה הָוֵי
כְּנוֹדַע לְהַעֲדִים שְׁבִיטְלוּ קִידְשָׁה א"כ אַחַר שְׁתִּיקְנוּ חז"ל בְּדִיקָה וְהוּא עֶבֶר אֲדַרְבְּנָן שׁוּב
עַכ"פ לֹא הָוֵי בְּכָלֵל דְּבָרִים שְׁבַלְב כָּל אֲדָם דְּהָא יֵשׁ ס' שְׁמָא עֶבֶר אֲד"ת ג"כ וְשׁוּב אֵינּוּ
מוֹעִיל הַבִּיטוּל וְזֶה הַפְּנוּנָה שְׁמָא יַעֲרִים הֵינּוּ שְׁיֻכַּל לְהַזְדַּמֵּן שְׁיַשְׁקֵר וּא"כ אֵף בְּאוֹמֵר
שְׁבִיטְלוּ לֹא הָוֵי דְּבָרִים שְׁבַלְב כָּל אֲדָם וּל"מ הַבִּיטוּל וּבְסִפְרֵי ח"א הַבְּאֵתִי מְדַבְּרֵי הַשַּׁט"ס
פְּסָחִים ד"ד דְּמִוְחָזֵק לֵן דְּלֹא בְּדַק וְקִאֲמֵרֵי הַקְּטַנִּי בְּדַקוּהוּ דַּמַּה"ת בְּבִיטוּל סָגִי וּפִירֵשׁ"י
ז"ל כְּגוֹן שְׁרָאוּהוּ טְרוּד או יוֹצֵא לְדַרְךָ וְהַפְּנוּנָה דְּבְאַמַּת לְפִי תַק"ח צְרִיף לְבָדוּק וְהוּא לֹא
בְּדַק י"ל דל"מ הַבִּיטוּל אֵף מַה"ת דל"ח דְּבָרִים שְׁבַלְב כָּל אֲדָם אֵף בַּהִי טְרוּד או יוֹצֵא
לְדַרְךָ שְׁלֵא הֵי לוֹ אֲפֻשְׁרוֹת לְבַעֲר שׁוּב יֵשׁ לוֹ חז"ל דְּבִיטְל פְּדִינּוּ וְהָוֵי דְּבָרִים שְׁבַלְב כָּל
אֲדָם שׁוּב הוֹעִיל הַבִּיטוּל מַה"ת עַכ"פ בַּכּה"ג דַּכ' שט"מ פְּדִינּוּ וְקִיָּיִם תַק"ח א"כ יֵשׁ לוֹ
חז"ל דְּנוֹדַי בִּיטְל פְּדִינּוּ דְּהָא קִי"ל הַבּוּדַק צְרִיף שְׁיֻבְטַל וּא"כ לְחוּשׁ שְׁמָא מְשַׁקֵּר וְאוֹמֵר
שְׁבִיטְל אוֹתוֹ חֲמֵץ א"כ שׁוּב יֵשׁ לְהַתִּירוֹ אֵף בְּאַכִּילָה הֵגַם דְּבִשׁו"ת אב"צ חוֹלֵק עַל הַשׁו"מ
דְּכִינּוּ שְׁמַכְרוּ ג"ד שְׁאִינּוּ מְבַטְלוּ רַק מִפְּקִיעַ מְרֻשׁוֹתוֹ ע"י מְכִירָה וְכַעֲיֵן הָא דב"מ דָּף י'
גְּלִי אֲדַעְתִּי בַד' אַמּוֹת דְּלֹא נִיחָא לִי דְּלִיקְנוּ וְהֵגַם דְּבְנִימוּקֵי יוֹסֵף פְּתַב דְּבַקְנִין ד"ת ל"מ
לְבַרֵּר קִנְיָן אֵף כ"ז בְּאֵם עַכ"פ רְצוּנוֹ לְקַנּוֹת בְּאוֹתוֹ שְׁפָה ל"מ בְּקִנְיָן ד"ת לְבַרֵּר קִנְיָן אַחַר
אָבֵל בְּאִינּוּ מְכּוּיָן לְקַנּוֹת פְּלָל בְּאוֹתוֹ שְׁעָה ל"מ אֵף בְּקִנְיָן ד"ת עֵינֵן ח"ס יו"ד סִימָן שַׁנ"ד
וּבְסִפְרֵי ח"א ס' י"ב וּא"כ בְּאִין רְצוּנוֹ לְהַפְּקִיר ל"מ מ"מ לְשִׁיטַת הַמַּק"ח בְּלֹא"ה צְרִיף
לוֹמַר דְּחֲמֵץ שְׁנִמְכַר בְּכָלֵל בִּיטוּל דְּבִלֹא"ה לֹא הִיא מוֹעִיל הַמְּכִירָה ע"י קִנְיָן אַג"ק שְׁהוּא
דְּרַבְּנָן לְעַנְיָן אִיסוּר בַּל יִרְאֶה וּא"כ פִּינּוּ דְּגַם חֲמֵץ הַנְּמַכֵּר הוּא בְּכָלֵל הַבִּיטוּל וּא"כ נְהִי
דְּאָסוּר בְּדִיעֵבַד אֵף שְׁבִיטְלוּ הוּא רַק מִשּׁוּם דְּעֶבֶר עַל תַק"ח: יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא לֹא בִיטְלוּ
ג"כ פִּינּוּ דְּאִיתְרַע חז"ל שְׁלוֹ אֵף מַה"ת אֵף בַּכּה"ג דְּלֹא עֶבֶר אַתַּק"ח שׁוּב חז"ל שְׁלוֹ
בְּתַקְפוֹ וְשׁוּב נֶאֱמָן לוֹמַר שְׁבִיטְלוּ וְהָוֵי דְּבָרִים שְׁבַלְב כָּל אֲדָם וְשׁוּב יֵשׁ לְהַתִּירוֹ לְאַחַר
הַפְּסָח: אֵף בְּאַמַּת לְשִׁי כַמ"פ חֲמֵץ הַנְּמַכֵּר אֵינּוּ בְּכָלֵל הַבִּיטוּל אֵף הֵכָא עַכ"פ בְּהַקְּמַח

הנשאר שלא נמכר בהשט"מ זהו בנודאי בכלל הביטול דהוי בכלל חמץ ששכח למכרו ושוב עכ"פ ע"י שכ' שט"מ על שאר החמץ א"כ חז"ל שאלו בתקופו שוב נאמן על הביטול ג"כ ול"ח להערמ' ושוב יש להתירו לאחה"פ ומ"ש כת"ה דלשיטות האוסרים בנאבדה הריאה דא"כ מה הועילו חז"ל בתקנתם וכמ"ש התוס' פסחים ד"ל א"כ גם הכא שתיקנו לבער אסרו אף בדיעבד דבלא"ה כ"א לא יבער חמץ לפע"ד יש לחלק דשם חששו שמא יש טריפות בריאה דהוי מיעוט המצוי, א"כ זה החשש שיהיה גם בנאבד רק דהרבה פוסקים כ' דבליתא קמן סמכינן ארוב דרק באיפא לברורי עכ"פ ע"י טרחה חששו לברר במיעוט המצוי אבל בנאבד סמכינן ארנפא והרבה אוסרין דכינן דיש מיעוט המצוי יתירא לבדוק דשמא ימצא טריפה וישליך הריאה כדי לסמוך על הרוב אבל הכא נהי דחייבו חז"ל לבער מחשש שמא אתי למיכל ממנו עכ"פ בעבר עליו הפסח נסתלק עתה חשש זה דהא לא אכלו ורק י"ל פיון דעכ"פ עבר אתק"ח יש לקנסו שלא יהנה ממנו אף לאחה"פ אבל באמת חזינו דגם בעבר על ב"י ד"ת אפ"ה מה"ת מותר אחה"פ לדידן דפוסקין כר"ש רק דחז"ל קנסו וא"כ לא קנסו רק היכי דעבר אב"י ד"ת אבל היכי דביטל כדינונהי דעבר אתקנ"ח מ"מ לא היו קונסין אותו כדי שיהי' והפרש בין דבריהם לד"ת רק פיון דיש לחוש שמשקר ולא ביטל כלל ועבר אב"י מש"ה קנסו ואסרו גם לאחה"פ וכמפורש במג"א סימן תמ"ז דרק בנזקשה דליכא בל יראה כלל מה"ת א"כ נהי דמדרבנן צריך לבערו מ"מ בלא ביער מותר אחה"פ אבל בחמץ שיש ב"י ד"ת נהי דביטלו מ"מ פיון דיש חשש שמא משקר שפיר אסרו גם אחה"פ: עכ"פ בנ"ד שעשה שט"מ וקיים תק"ח א"כ חז"ל שאלו בתוקפו ונאמן לומר שביטלו והוי דברים שבלב כל אדם מפי החז"ל ונהי דנתגלה שלא מכר איזה מין חמץ הנשפח ממנו מ"מ בכה"ג ליכא חשש שמא לא ביטלו ושוב עכ"פ לא עבר רק אדרבנן ושוב מפורש במ"א סי' תמ"ב דבתערובות חמץ יותר מס' פיון דרק מדרבנן אסור לשהותו מותר לאחה"פ בלא מכרו א"כ ה"ה הכא י"ל פן ובפרט אם החמץ שנשפח הי' מונח באותו חצר שהי' מונחים שאר החמץ שנמכר א"כ בנודאי השפיר הרשות שמנח בו החמץ להנכרי א"כ הוי חצירו של נכרי וא"כ ע"י הביטול נעשה הקמח של הפקר וקנאו הנכרי ע"י חצירו והגם דבזה יש פמה שיטות דחצר א"מ בעכו"ם עכ"פ באינו עומד בצידו לפי שאין שליחות לעכו"ם אף באמת שי' כמ"פ דחצר מועיל בעכו"ם אף באינו עומד בצידו עיין קצה"ח סימן קצ"ד ובמק"ח סי' ת"מ ובכה"ג שעכ"פ עשה שט"מ כדינו עכ"פ ליכא חשש שמא לא ביטל כמ"ש השו"מ ועפ"י דברי ש"ך יו"ד סי' ל"ט א"כ יש לצרף שיטות הסוברים דמועיל קנן חצר בעכו"ם ובפרט לענין חמץ שעבר עליו הפסח דרבנן גם יש לצרף מ"ש כת"ה דקמח אינו בכלל ונדאי חמץ וס' חמץ שעה"פ בנודאי מותר ובפרט דהמנהג לכתוב בשט"מ שאם נשפח איזה חמץ זה נקנה להעכו"ם כפי השער שבשוק ואף אם לא נכתב בהשט"מ זה ג"כ יש להתירו אף באכילה מכ"ש בהנאה וזה ברור בס"ד: אסרו חג שבועות העת"ר פק"ק ווייטצען יע"א.

הק' שמואל עגגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ל"ח.

לכבוד הרב הה"ג הצדיק בנש"ק מו"ה בן ציון הלבערשטאם שליט"א אב"ד דק"ק באבוב יצ"ו. בדבר השאלה במקנה שנמשך לתוכה מים מן מעיין שהוא רחוק מן העיר ערך חצי פרסה והמים נמשכין דרך חריץ שפקרקע עד המקנה.

וכעת נודע שפמקום לא רחוק מן המעניין העמיד ערל אחד תיבה פדי שימשוך המים לחוף התיבה והמים נכנסין להתיבה דרו נקב קטן שבציודה אף פפי הנראה אין בהנקב כשפופרת הנוד.

גם יוכל להיות שמקבל מים למטה מהנקב וכאשר נתמלא התיבה המים הולך להלן ונמשך לתוף המקנה אף פפי הנראה אין כל המים הולכין להתיבה רק מעט מים הולכין גם תחת התיבה ומן הצדדין נמשך לתוף המקנה ורו תנרף השאלה: הנה מקור הדברים מהא דמעניין שהעבירו ע"ג השונקת ונדוע דלפי שי' רשב"א ז"ל המובא בב"י אף אם כל המים נכנסין לתוף הפלי אפ"ה אח"כ פשיוצא מן הפלי מותר לטבול בו דהחיבור למעניין מועיל לענין שלא יפסל בבואו לתוף הפלי דחשוב השקה למעניין אף דהב"ח מביא בשם מהר"י טיטצ"ק לפסול אחר שיצאו מן הפלי וכן פסק הב"ח וכן איפסיק להלכה בש"ע סעיף ח' אף נודע מ"ש הפמ"א ובשו"ת זכרון יוסף דבדיעבד יש לסמוך על שיטת הרשב"א ז"ל לענין שלא להצטרף טבילה אחרת אף בשו"ת הר המור פוסל אף בדיעבד א"כ קשה לסמוך ע"ז ומצד נקב שבפלי ג"כ אין שום סמך להתיר ודא דרק בנקב שבשוליו אז דעת הרבה פוסקים דלענין שלא לפסול המים העוברין דרו הפלי סגי בנקב כ"ש דרק לענין לטבול בתוכו אז בעי נקב כשפופרת הנוד אבל לענין שלא לפסול המים היוצאין דרו פלי סגי בנקב כ"ש ואפ"ה אין לעשות מקנה כזה לכתחילה כמפורש בסעיף מ' אבל בנקב שבציודו בעי כשפופרת הנוד.

וגם בפי שלא יוכל לקבל מים למטה מהנקב כמפורש במתני' דמקנאות ובסעיף מ' א"כ הקא ליפא נקב פשיעור אף באמת י"ל פיון דעכ"פ המים אינם הולכים מהפלי תיכף להמקנה רק דרו המשכה בקרקע א"כ אף דקיי"ל כולו בהמשכה פסול.

אבל מוכח בתוספת ב"ב דף ס"ו דעכ"פ ליפא בזה רק חשש דרבנן ואף לשיטות הסוברים דכולו שאוב פסול מה"ת. אבל כולו בהמשכה אינו רק פסול דרבנן וכן דעת רוב הפוסקים ואף דבשו"ת אמרי אש חוכה בזה עיין בס' ד"ח דמסיק דהוא רק דרבנן: והנה באמת אף לשי' הסוברים דמעניין שהעבירו ע"ג הפלי פסול לטבול בו אף אחר שיצאו המים מן הפלי מ"מ אינו רק איסור דרבנן דמה"ת כשר מטעם חיבורו למעניין ל"מ אם במקום מוצא המעניין יש מ' סאה א"כ כשר מטעם חיבורו ואף במעניין כל שהו לשי' רוב הפוסקים אין פוסל בו שאובים וממילא דחשוב חיבור לענין שינכשר שאובין שנתחברו לו וברמ"א סעיף מ' מפורש דבדיעבד סמכינן דמעניין אין פוסל בו שאובין ורק הא דפוסל במעניין שהעבירו ע"ג השונקת הוא מטעם גזירה שמא יקבע הפלי במקום מוצא המעניין או שמא יטביל בכלי שי' בו מ' סאה בלי חיבור כמש"כ הרא"ש והר"ש הובא בטו"ז סי' קצ"ח וא"כ ליפא הקא רק חשש תרי דרבנן.

ודא דמה"ת כשר מטעם חיבורו למעניין וגם מפח המשכה ולענין חשש תרי דרבנן שוב יש לסמוך אשי' הרשב"א ז"ל דאחר שיצאו מהפלי לא ינפסלו ועכ"פ בדיעבד יש לסמוך ע"ז ובפרט הקא שנראה שמקצת מי המעניין יוצאין גם דרו צדדי התיבה וגם מאחורי הפלי א"כ שוב מפורש שם בש"ע סעיף ח' דעכ"פ אם מעט המים הולכין על שפת הפלי שוב נטהרו רוב המים היוצאין מן הפלי בהשקתן לאותן מיעוט המים שבאו חוץ לפלי וא"כ לפי"ז בנודאי ליפא שום חשש ואף אם לא נדע בבירור שבא המים דרו צדדי

התיבה מ"מ חשוב בגדר ספק שפיק גם דרף צדדי התיבה הלכו המים וממילא הני ספק שאובים וכבר הוכחתי דעכ"פ פולו בהמשכה אינו רק פסול מדרבנן.

והני ספק דרבנן ולקולא ואף שיש חזקת טומאה על האשה מ"מ נודע דבספק שאובין אזלינן לקולא ולא משגיחין בחזקת טומאה של אשה דהני חזקת מסובב כמ"ש המלמ"ל ונוב"י ואף שיש לפקפק עפ"י סברת הישיע"ק והד"ח דבהא דמוקמינן בהא דמקנה שגמזד העמד טמא על חזקתו והא י"ל דהני חזקת מסובב וכתב בישיע"ק דעיקר הספק על המקנה היא רק על לענין היתר טבילה ממילא ל"ח חזקת טומאה דגברא בכלל חזקת מסובב אף עכ"פ חזינו דקיי"ל ספק שאובין לקולא ועכ"ח צ"ל דהקילו בספק שאובין ולא גזרו על הספק וכמ"ש בספרי ח"א סימן צ"ח ובפרט הכא דחשוב רק חשש תרי דרבנן א' מצד חיבורו למענין וגם מצד המשכה ותרי דרבנן כ' בח"מ אהע"ז סימן כ"ח דחשוב אין לו עיקר מה"ת ובאיסור דרבנן שאילו עיקר מה"ת דעת חו"ד בסי' ק"י דאזלינן לקולא בספק אף נגד חזקת איסור ובספרי ח"א סי' ע' הארכתי בזה הרבה וא"כ לא איכפת לן בחזקת איסור: ובאמת יש לעזור דהכא עכ"פ המים בהיותם בפלי נפסלו בנודאי רק הספק אם נטהרו המים אח"כ פשיטא מן הפלי היינו אם יש מים פשרים שלא הי' בתוכן א"כ יש להמים בעצמם חזקת פסול עכ"פ מדרבנן ושוב י"ל בספק דרבנן נגד חזקת איסור אזלינן לחומרא והכא לא חשוב חזקת מסובב דהמים בעצמם יש להם שם פסול אף באמת הני רק חשש תרי דרבנן א' דמה"ת המים בנודאי פשרים מצד חיבורם למענין וגם מצד המשכה נשוב בתרי דרבנן לא איכפת לן בחזקת איסור ושוב הני ספק דרבנן דשפיק נטהרו בהשקה למעט המים שהלכו דרף צדדי ואחורי הפלי ונהי דבשעה"מ פוסק דגם בתרי דרבנן מחמירין נגד חזקת איסור מ"מ לענין זה שוב נוכל לצרף דעת הרשב"א ז"ל דגם גוף המים אחר שיצאו מהפלי מותר לסבול בהם עכ"פ אלשעבר אין חשש אבל להבא יש לראות לעשות בשוליו נקב עכ"פ פכונס משקה נהי דלענין לעשות מקנה לכתחילה בעי כשפופרת הנוד מ"מ הכא קרוב לנודאי דליכא שום פסול יש לסמוך אנקב פכונס משקה ואם א"א לעשות נקב בהתיבה יעשה בור סמוך למקנה ויתמלא לתוכו מ' סאה ממי גשמים וכל המים שימשכו מהמענין ילכו דרף בור הזה ויטהרו בהשקה ואף ששי' רבינו ירוחם דאם הולכין השאובין שנטהרו בהשקה למקנה חסירה דאינו מועיל והש"ף כ' דיש להחמיר לכתחילה מ"מ הכא דהוכחתי דמעיקר הדין יש פמה סברות להתיר כמוש"כ עכ"פ בצירוף השקה נוכל להתיר אף לכתחילה כנלפע"ד בס"ד ברור לדינא: באעה"ח עש"ק במדבר מ' למב"י עת"ר לפ"ק ראדאמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ל"ט.

להרב הה"ג בנש"ק מו"ה משה ליפשיטץ אבד"ק בריגל שליט"א. בדבר שנאפה עיסה שנילושה במי פירות ונתנו בו מלח הרבה לצורך חולה ונאפה בתנור עם שאר מצות אף אומר האופה שלא נגעו המצות הללו בשאר המצות זה תנור השאלה בקצרה וזה תשובתי: הנה בגוף המצות שנילושו עם שמן ונתנו בו מלח הנה מחשש מ"פ עם מים שחוש דמלח חשוב מים וא"כ בלא נאפה מיד יש לאסור.

בְּאֵמֶת לְחַד שְׁיִטָּה רַק בְּמִלַּח שְׁחֹפְרִין מְקַרְקַע יֵשׁ פְּלוּגְתָּא אִי חָשׁוּב פְּמִי פִירוֹת אֲבָל
בְּמִלַּח שְׁמַבְשְׁלִין לַכ"ע דִּינוֹ כְּמִים אֲבָל לְחַד שְׁיִטָּה שְׁמַפְנֶרֶשׁ שָׁם בַּמַּג"א אֲדַרְבֵּה בְּמִלַּח
שְׁחֹפְרִין לַכ"ע דִּינוֹ כְּמִי פִירוֹת וְגַם בְּמִלַּח שְׁמַבְשְׁלִין לְחַד שְׁיִטָּה דִּינוֹ כַּמ"פ וּבְאֵמֶת בַּש"ע
שֶׁל הַתְּנִיָּא סִימֵן תַּס"ב פְּתַב הָעֵינָר דְּהַפְּלוּגְתָּא הוּא בְּמִלַּח שְׁמַבְשְׁלִין וּבְזֶה הָעֵינָר דְּחָשׁוּב
כְּמִים וּלפ"ז אִם נָתַן בֵּה מִלַּח שְׁמַבְשְׁלִין יֵשׁ חָשׁוּשׁ מִפְּתַח מ"פ עִם מִים וּבְלֹא נֶאֱפָה מִיָּד יֵשׁ
לְאַסְוֶר אַף בְּדִיעֵבַד וְאַף אִם נִזְהָרוּ בֵּה אֲבָל כִּינּוֹן שְׁלֹא יִדְעוּ שְׁיֵשׁ בְּזֶה חָשׁוּשׁ מ"פ עִם מִים
י"ל כֹּל מִלְתָּא דְלֹא רְמִיָּא עֲלֵיהּ ל"מ בְּרִי לִי אִךְ בְּאֵמֶת כִּינּוֹן דַּע"פ נוֹהֲגִין זְרִיזוֹת אַף בְּשֶׁאֵר
מְצוֹת דְּלִכְתַּחֲקִילָה אֲסוּר לְהַשְׁהוֹת אַף רַגַע בְּלִי עֶסֶק א"כ נִודַע מ"ש בְּשׁו"ת צ"צ דָּאִם
בְּדָקָה ע"מ לִילָה לְבִיהֶכְנ"ס מְהִיבִי בְּדִיקָתָהּ לְעֵנֶן שְׁאֵם רְאֵתָה אַחֵר ג"י לְבְּדִיקָה הֶרְאֵשׁוּנָה
דְּשׁוּב תּוֹלִין הַכְּתָם בְּמָה דְתּוֹלִין אַחֵר ג"י עֵינֵן יו"ד סִימֵן קצ"ו וְעֵינֵן בַּש"ע שֶׁל הַתְּנִיָּא
או"ח ס' תמ"ח דָּאִם בְּיִשְׁלוּ בְּכָלִי חֲדָשׁ לְצִנְרָה רְפוּאָה אַף שְׁלֹא נִזְכָּר לְשֵׁם פְּסַח מְהִיבִי
וְעִי' פמ"ג יו"ד סִימֵן צ"ד בְּשֵׁם הַמְּבִי"ט בְּקִרְיַת סֶפֶר עכ"פ אִם אוֹמֵר בְּרִי שְׁאֵפוּ תִּיכְרָף
י"ל דְּלִיכָא חָשׁוּשׁ וְאַף אִם לֹא אָמַר בְּרִי לִי שְׁאֵפוּ תִּיכְרָף אַפ"ה מְפֹנְרֵשׁ בַּש"ע שֶׁל הַתְּנִיָּא
ז"ל ס' תנ"ה אות ל"א דָּאִם הָעֵינָסָה נִיְלוּשָׁה בַּמ"פ לְחוּד, אַף שְׁנַתְנוּ בּוּ מִלַּח הֶרְבֵּה מְוַתֵּר
אַף אִם לֹא אֶפְאָה מִיָּד דְּכִינּוֹן דְּלִיכָא בְּזֶה רַק מ"פ אֵינּוּ מְחַמֵּץ וּמוּכַח דְּאַף דַּכ' שָׁם דְּהָעֵינָר
דְּמִלַּח חָשׁוּב כְּמוֹ מִים מ"מ מְוַתֵּר בְּדִיעֵבַד וְע"כ כַּפְנ"ל דְּאַף דִּישׁ בּוּ פַת הַמִּים מ"מ אֵינּוּ
גוֹרֵם חִימוּץ כְּמוֹ שְׁנִסְתַּפְּקוּ הַפּוֹסְקִים בְּסִי' תַּס"ב דְּבַמְעַט מִים עִם מ"פ הֶרְבֵּה דִי"ל דְּאֵינּוּ
מְחַמֵּץ רַק דֶּהַח"י כ' דַּע"פ בְּמִקּוּם שְׁיֵשׁ פַּת הַמִּים יוֹכַל לְהַתְּחַמֵּץ אֲבָל עכ"פ לֹא גִרַע
מִמִּים לְחוּד דְּאֵינּוּ מְתַחַמֵּץ בְּפִחוֹת מְשִׁיעוֹר מִיל א"כ בְּשֶׁלְמָא בְּנִיְלוּשׁ בְּמִים יֵשׁ חָשׁוּשׁ מ"פ
עִם מִים וְגַם שְׁמַחְמָם הָעֵינָסָה אֲבָל בְּנִיְלוּשׁ בַּמ"פ וְנִתְנוּ בּוּ מִלַּח י"ל דְּהַמִּלַּח חָשׁוּב ג"כ
מ"פ וּבְכַרְט א"נ דְּחָשׁוּב כְּמִים מ"מ חָשׁוּב רַק כְּמוֹ מְעַט מִים דְּנִהִי דְנִתְנוּ הֶרְבֵּה מִלַּח אֲבָל
עכ"פ פַּת הַמִּים שָׁבוּ הוּא דְבָר מוּעָט וְאֵינּוּ מְתַחַמֵּץ בְּפִחוֹת מְשִׁיעוֹר מִיל עכ"פ בְּדִיעֵבַד
מִתִּיר הַתְּנִיָּא בַּש"ע שֶׁלּוֹ סִימֵן תַּנ"ה אות ל"א א"כ בְּמִקּוּמוֹת שְׁנוּהֲגִין הִתִּיר בְּעֵינָסָה
שְׁנִיְלוּשָׁה בַּמ"פ גַּם בְּזֶה יֵשׁ לְהַתִּיר אִם עכ"פ לֹא שָׁהָה יוֹתֵר מְשִׁיעוֹר מִיל קוֹדֵם אַפִּי
וּבְשֶׁלְמָא אִם שָׁהָה יוֹתֵר מְשִׁיעוֹר מִיל הִי מְקוּם לְחוּשׁ לְשִׁי' הַח"י דְּמִלַּח חָשׁוּב כְּמוֹ מִים
וְגַם בְּמְעַט מִם עִם מ"פ הֶרְבֵּה עכ"פ מְתַחַמֵּץ כְּשִׁיעוֹר מִיל אֲבָל כִּינּוֹן דְּלֹא שָׁהָה א"כ אַף
אִם נְחוּשׁ דְּמִלַּח חָשׁוּב כְּמוֹ מִים מ"מ חָשׁוּב רַק כְּמוֹ מְעַט מִים וְחָשׁוּב כְּמְעַט מִים וּמִי
פִירוֹת הֶרְבֵּה דְּאֵינּוּ מְתַחַמֵּץ עכ"פ בְּפִחוֹת מְשִׁיעוֹר מִיל עכ"פ לְדִינָא אֵין בְּמִצּוֹת הִלְלוּ
חָשׁוּשׁ חִימוּץ וְרַק בְּאֵמֶת בְּמִדִּינוֹת הִלְלוּ אֵין אוֹכְלִין מְצָה שְׁנִיְלוּשָׁה אַף בַּמ"פ לְחוּדָא
כְּמַפְנֶרֶשׁ בְּרַמ"א ס' תַּס"ב דְּחוּשְׁשִׁין שְׁמָא נִתְעַרַב בְּהֵם מִים כ"ש וְגַם לְשִׁי' הַפּוֹסְקִים
דַּמ"פ לְחוּד ג"כ חָשׁוּב חֲמֵץ גְּנוּקָשָׁה: אִךְ זֶה הוּא רַק מְצַד הַמְּנַהֵג דְּמִדִּינָא אַף לְשִׁיטַת
הַסּוֹבְרִים דַּמ"פ לְחוּד חָשׁוּב חֲמֵץ גְּנוּקָשָׁה עכ"פ אֵינּוּ רַק אִסּוּר דְּרַבְּנָן דְּרַק בַּמ"פ עִם מִים
כ' בְּנוּב"י דַּא"נ דַּל"ח רַק גְּנוּקָשָׁה ע"כ דַּס"ל גְּנוּקָשָׁה ד"ת וְגַם בְּזֶה דְּחוּ דְּבָרֵיו עֵינִי בַּמַּק"ח
וּבְשׁו"ת בִּי"א וּבְתַשׁוּ' הָאֲרַכְתִּי עכ"פ בַּמ"פ לְחוּד אַף לְהַאֲוִרִים אֵינּוּ רַק דְּרַבְּנָן וְגַם
בְּדְרַבְּנָן סוּמְכִין אֲשִׁי' רֹב הַפּוֹסְקִים דַּל"ח אַף גְּנוּקָשָׁה בַּמ"פ לְחוּד וְחָשׁוּשׁ שְׁמָא נִתְעַרַב בּוּ
מִים כ"ש ג"כ לִיכָא חָשׁוּשׁ אִם לֹא שָׁהָה שְׁיִיעוֹר מִיל וּלְעֵנֶן שְׁאֵר הַמְּצוֹת בְּנוּדָא לִיכָא
שׁוּם חָשׁוּשׁ דַּל"מ אִם נִימָא דְּמִלַּח חָשׁוּב מ"פ א"כ אַף שְׁאֵנּוּ מְחַמֵּרִין בְּמְצָה שְׁנִיְלוּשָׁה
בַּמ"פ הוּא רַק מְחָשׁוּשׁ שְׁמָא יֵשׁ בֵּה מְעַט מִים וְאַפ"ה מְפֹנְרֵשׁ בְּחֻטָּה שְׁנִמְצָאָת בַּמ"פ מְוַתֵּר

וכ' בתניא בסי' חס"ב אות י' דאף דאנו חוששין שלא ללוש במ"פ אבל לענין חטה הנמצאת במ"פ אין חוששין שמא יש בו מים כיון דליכא חשש רק מחמת שנבלע מהחטה שנתחמצה ולענין חשש פערובות מעמידין על עיקר הדין דל"ח שמא יש בו מים מכש"כ דעיסה שנילושה במ"פ נהי דאנו מחמירין שלא לאוכלה אבל לא לאסור שאר המצות שבלעו ממנה ובפרט כיון דמותר לחולה ולזקן בנודאי דאינו אוסר מצות שנגעו בה: ואף שהכא יש חשש מפח המלח דהוי מים עם מ"פ מ"מ כיון שהבאתי בשם התניא דעיסה שנילושה במ"פ לחוד אף בנתנו בו מלח הרבה אפ"ה מותר בדיעבד אם לא שקה שיעור מיל קודם אפי' והטעם פתבתי דחשובס"ס שמא מלח חשוב מ"פ ושמא עכ"פ ל"ח רק כמעט מים דאינו ממהר להחמיץ וכיון דמצה זו כשירה.

אף בפ"ע ובפרט שאומרים האופים שלא נגעו בתנור וכיון דעכ"פ אנו נזקרים לכתחילה שלא יגעו המצות בתנור מחשש שבמקום הנגיעה אינו נאפה יפה א"כ ל"ש לומר כל מילתא דלא רמי' עלה דאינש וכו' כיון דעכ"פ רמי' עלי' מחשש שמא יגעו זה בזה ואף דבזה ליכא חשש בדיעבד מ"מ ל"ח בכלל מילתא דלא רמי' עלה דאינש ובפרט דהכא רמי' עלי' מחשש איסור חמץ ובפרט דלשי' המבי"ט בקרית ספר באיסור דרבנן מהני כרי לי מכ"ש הכא דל"ח אף בכלל איסור דרבנן בנודאי מהני כרי לי ומה דחושש כת"ה מטעם ריחא מפונרש בח"י סק"ח ובש"ע של התניא סימן תמ"ז אות ט' דבפת חמץ שנאפה עם מצה אף אם החמץ נילוש בשומן או בשמן אפ"ה חשוב כחוש ואינו אוסר אף בפסח מפח ריחא ובפרט קודם הפסח בנודאי דאינו אוסר בריח דלא גרע משאר איסורין ובפרט בתנור גדול בנודאי ליכא חשש ע"כ על שאר המצות ליכא שום חשש והשי"ת יצילינו משגיאות: באעה"ח ד' אהרי י"ב ניסן תרפ"א לפ"ק קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן מ'.

להרב המאוה"ג בנש"ק כש"ת מו"ה חיים ראב"ן (נ"י) ז"ל מוצד"ק לאנצוט יע"א. בדבר שאלתו בשכ"מ שלא הי' לו בנים ונתן גט לאשתו כדי שלא תהי' אשתו זקוקה לחליצה ורק ביקש מאתה שתשארו אצלו כל זמן שיהי' חולי ובעת הזאת נתייחד עמה הרבה פעמים ואח"כ מת הבעל וניסת האש' לאחר וכעת יצא קול שנתייחד עמ' שלא הי' שומר כראוי ונסתפק כת"ה אם צריכין לגבות עידי יחוד ואם יהי' עידי יחוד איך יהי' דינה של האשה זה תנורף שאלתו: הנה באמת יש חשש גדול אם נתייחד עמה בפני עדים כמפורש באה"ע סי' קמ"ט ודעת הב"ש בשם הש"ג דאם הם אומרים שלא בא עליה מהימנו והב"ש דחה דכיון דאמרינו הן עידי יחוד הן עידי ביאה הווי בנודאי שפא עליה ולא מהימני לומר שלא נבעלה ובש"ע מפורש דהווי קידושי ספק אף עי' בבית מאיר שם שהביא שיטת הרמב"ם דמשמע דהווי קידושי נודאי וסיימם בצ"ע והנה לרוב שיטת הפוסקים בעי עדי יחוד ולשי' הרא"ה אם נתייחד עמה הרבה פעמים ל"צ עידי יחוד אף הריב"ש חולק ע"ז א"כ אם באמת הי' עידי יחוד כדן הוי ס"ק אף באמת י"ל דהנה באמת מפורש בסימן קנ"ט דשומרת יבם שנתקדשה צריף לגרשה ואח"כ תחלוץ והטעם דקודם הגט יש חשש חליצה שא"ר ליבום וידוע שנתקדשו בזה הלבוש והש"ב יעקב אף בבית מאיר שם פתב דא"נ דקידושי תופסין בביבמה שוב הי' אמרינו דע"י קידושי פקעה זיקה וכמו בשומרת יבם שקידוש אחותה דפקעה זיקה ובפרט בנישואין בנודאי י"ל דפקעה זיקה רק כיון

דמספקא לן שְׁמָא אין קידושין תופסין ביבמה ומש"ה לא פקעה זיקה וצריכה חליצה מס' ועכ"פ ממ"נ מועיל החליצה דאי קמי שְׁמָא גליא דקידושין תופסין ביבמה א"כ א"צ חליצה ואי קמי שְׁמָא גליא דאין קידושין תופסין א"כ שוב עולה ליבום עיי"ש נשמע דעכ"פ אם נתקדשה וניסת לאחר רק מס' צריכה חליצה דאם נימא קידושין תופסין, א"כ שוב ע"י הקידושין והנישואין פקעה זיקה וא"כ בכה"ג דגם ע"י היחוד הוי רק ס' מקודשת הוי ס' להיתר שְׁמָא לא קידשה פלל ושְׁמָא קידושין תופסין ביבמה ופקעה זיקה ול"ש לומר דהוי נגד ח"א ז"א דאדרבה בס' הראשון הוי חזקת פנוי' מסייע להיתר וגם בס' השני נהי דעכ"פ היתה צריכה חליצה קודם שנתקדשה והס' שְׁמָא פקע זיקה והוי נגד ח"א אף בס' דדינא ל"מ חזקה דבשביל חזקה לא שנתנה הדין פנודע מדברי הכה"ג והנוב"י והפרמ"ג.

והגם דבח"ס כ' דאדרבה באם בונדאי צריכה חליצה מותרת לחלוץ קודם הגירושים ול"ח בכלל אינו ראוי ליבום משום דנכוף לגרש אבל באם רק מס' צריכה חליצה דאז לא נכוף לגרש דהוי ספק גט מעושה שוב צריף לגרש קודם החליצה ולא מתירין אף דיש ס' שְׁמָא א"צ חליצה ושְׁמָא קידושין מפקיע זיקה אף שם כבר נודע ספק האחד קודם שניסת וכבר התמרנו דצריכה חליצה שוב א"א לצרפו לס' אבל הכא לא נודע ספק פלל רק אחר שפבר ניסת ועתה יש ס' שנודעו ביחד שפיר מהני ועיין ד"מ או"ח סימן תל"ט ובמ"א שם וז"ב: ובפרט דאם היא אשה ילדה היינו שיש לה עוד סדר נשים א"כ בונדאי לא טבילה לנדחה כדי שלא יתפרסם הדבר א"כ נודע שיטת הרדב"ז הובא במל"מ פ"י מגירושים דאם בא עליה בנדחה ל"א חזקה אאעבב"ז ונהי דהמל"מ חולק עליו וכן משמע מדברי הב"ש סי' קמ"ט דרק לענין מחזיר גרושתו משניסת פיון דבביאה לחוד אינו לוקה ובקידושין לוקה לכוף ל"א אאעבב"ז דהא בקידושין יתחדש איסור מלקות ונשמע שאם גם בזנות הי' מלקות בגרושתו שוב הי' אמרי' אאעבב"ז דאמרי' דכל מה דמצי למיעבד בהיתר עביד ועיין בא"מ סי' ל"ג אף עכ"פ כ"ז בנבעלה ממש אמרי' דאף דעבר באיסור נדות מ"מ לא רצה למיעבר באיסור זנות ג"כ אבל בלא ראינו שנבעלה רק דנימא הן עידי יחוד הן עידי ביאה בזה שוב אמרינו דמוקמינו בחזקת פשרות דלא בא עליה כדי שלא יעבור איסור נדות ובה"ל דלכ"ע ל"א חזקה אאעבב"ז כשיטת הרדב"ז ובפרט דהכא איכא בלא"ה ס' דרק מס' אמרי' הן עידי יחוד הן עידי ביאה והכא יש עוד ס' פיון דכבר ניסת שְׁמָא פקע זיקה ובפרט שאין פאן ברור שהי' עידי יחוד ע"כ פשיטא דאין להחמיר ולבקש עדים ובפרט דבאמת סברת הרדב"ז נכונה דבנדה ל"ש חזקה אאעבב"ז ורק שי"ל דבחוקר איסור חוששין אף למיעוט שְׁמָא אפ"ה קידשה אבל הכא לענין איסור יבמה לשוק דהוי רק בלאו וגם דיש ס' שְׁמָא פקעה זיקה בונדאי ל"ח דבכה"ג שְׁהיתה ג"כ נדה וגם מצד הס' לחוד יש מקום להתיר ע"כ א"צ לחפש אחר עדים כנלע"ד ברור בס"ד לדינא ועיין שו"ת בית יצחק אה"ע ח"ב סי' ק"ג וז"ב: באעה"ח אור יום ד' בא תרס"ח ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן מ"א.

לכבוד הרה"צ בנש"ק כש"ת מו"ה סיני האלבערשטאם שליט"א אבד"ק זמיגראד ולהמו"צ ד'שם: בדבר אשה אחת ששמה לאה מעריסה וכן חותמת אף נקראת בפי פל

ליטשא וכתבו בגט גם שם הכינוי אף פתבו ליתששה זה תנרף השאלה: הנה יפה פתבו בה"א לבסוף פמפרש בט"ג דאם יוצא משם הקודש נהי דא"צ לכתוב דמתקריאמ"מ פותבין בה' ועיין שו"ת בית שלמה חאה"ע סימן ק"א שהביא לעניין שם חנצאי דכתב הבית אפרים דכותבין בא"ל לבסוף והביא הבית שלמה דבט"ג חזר בו דלעניין שם שרציה פותבין בה' מכ"ש בשם חנציה ובנ"ד עדיף דליפא יו"ד בסוף ל"ש החשש של הב"א משום שאין פותבין יו"ד, ק"י ביחד א"כ בנודאי דצריף לכתוב בה' ועיין עוד בשו"ת בי"ש ה"ל בסימן קט"ו לעניין פתיבות שם ליקה ובהג"ה מפנו אות א' דיש לכתוב בה' ועיין עוד בשו"ת חא"ש סי' ט"ז יראה ג"כ דבכה"ג פותבין בה' ועיי"ש עור בחא"ש שם סי' כ"ו אף לענין הפתיבה בשני יודין הנה מבואר בכל הפוסקים דרק היכי דנקרא בפתיח חריף.

אז פותבין שני יודין אבל היכי דנקרא רק בצירי פותבין רק בחד יו"ד עיי"ש בשו"ת חא"ש סי' כ"ו דכותבין ליצה רק בחד יו"ד והביא דט"ס הוא בט"ג ושם בסי' ט"ז כתב גם בשם ליק' דעתו דכותבין ליקה רק בחד יו"ד ועיין בשו"ת בית שלמה לעניין שם ריזל וחומתם בשני יודין הביא מ"ש בשו"ת ד"ח לעניין שינדל וחומתם שיינדיל דיש ליתן ב' גיטין ומשמע דרק בחומתם ריזל בב' יודין אז יש להחמיר וליתן ב' גיטין ולפי שיטת הד"ח פותבין בגט הראשון שיינדיל ובגט הב' שיינדיל דמתקריא שינדל ובשו"ת בית יצחק סי' כ' דעתו דכותבין בחד בב' יודין ובגט הב' בחד יו"ד ושם בשו"ת בית שלמה סימן קי"ג בהג"ה מפנו אות א' הביא משו"ת מהר"ם מינץ דבמדינות שקורין צירי בב' יודין יש לכתוב לכתחילה בב' יודין וא"כ פשחומתם בב' יודין יש לצדד אף לכתחילה לכתוב בשני יודין והביא עוד בשם הכנה"ג בשער השמות לעניין שם ריבצאי דבמקום שקורין בצירי פותבין בב' יודין ובשו"ת בית יצחק שם בסי' נ' הביא ג"כ דברי הכנה"ג ה"ל.

עכ"פ לדינא הקא שאין חומתם רק בשם לאה לחוד ונקראת בצירי בנודאי דא"צ לכתוב רק בחד יו"ד ובה' לבסוף וט"ס הוא בט"ג ועיין בס' אבני זכרון על שמות שהביא דט"ס הוא בט"ג וכותבין רק בחד י"ד והביא פן בשם שו"ת מים חיים ועיין עוד בחא"ש שם סי' כ"ז וסי' קכ"ט עכ"פ בנ"ד הדבר פשוט דצריף לכתוב גט אחר ולכתוב ליתששה בחד יו"ד ואכמ"ל: באעה"ח ב' ויצא תרע"א לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל. סימן מ"ב.

להרב הה"ג מו"ה אלטר חיים ז"ל מוצד"ק סוכע יצ"ו. בדבר שאלתו באחד שהי' לו עז מבפרת ונתנו לערל אחד למרעה עד שתלד והערל התנה עצמו שבשכר המרעה והטרחת יקח לו הנוול ולקח הערל העז לביתו ואחר אינה ימים הוגד ליהודי ה"ל שלא יועיל בזה עדיין להפקיע קדושת בכור ומכר שנית העז לערל אחר וקיבל דראהו וגם עשה האנדשלאג וכעת ילדה העז ונולד בבית ערל הראשון זה תנרף השאלה: והנה כת"ה הביא הדין המפורש ברמ"א סימן ש"כ דאף אם הישראל לא רצה ליתן לו רק מעות בשכר טיפול מ"מ פיון דהנכרי לא רצה רק הוולדת חשוב יד עכו"ם באמצע עיי"ש והנה בגוף הדבר י"ל בזה ב' טעמים הא דמהני חזא י"ל דעובר חשוב דכבר שפא לעולם היכי דכבר הופר עוברתה וכמו שכתב התוס' פתובות ד"ז לחד תירוץא וכשיטת הרמב"ם ז"ל דהנפר

עֲוֹנָה מְהִי לְקִדּוּשֵׁי וְאֵל כִּי יִלְדָה דָּא צְבִיחָה מְשִׁיכָה וְכִמּוֹ שְׂהוּא שְׂיִטַּת הָאֵל דְּבִלְיָפָא
בְּמָה לְמִשְׁנָה פְּסָף קוּנָה וְכִמּוֹ בְּהָא דְבִלְן דְּלֹא מְחַסְרָה מְשִׁיכָה וְעֵינֵי ח"ס יו"ד ס' ש"כ
וְכִבְרָה נִוְדַע קְוִשְׁיַת הַמְּפֹרְשִׁים שְׂהַעִירוּ (דְּנִימָא דְּהָא דְּאִשָּׁה אֲסוּרָה לְהִנְשָׂא תוּךְ ג"ח
לְמִיתַת בְּעֵלָה שְׂמָא הִיא מְעוֹבְרַת וּמְעוֹבְרַת חֲבִירוֹ לְכ"ע אֲסוּר אִף בְּאַמַּת כְּבָר פְּתַבְתִּי
בְּסַפְרֵי ח"א ס' מ"ח לְשִׂיטַת הַתּוֹס' סוּטָה דְּכ"ז דְּאִסוּר מְנִיקַת חֲבִירוֹ הוּא מְשׁוּם הַשְּׂגַת
גְּבוּל שְׂהִילָד יֵשׁ לוֹ זְכוּת בְּהַשְׂדִּים שֶׁל אָמוֹ וְהִנֵּה א"נ דְּאִין זְכִיָּה לְעוֹבֵר אִף בִּירוּשָׁה הַבָּא
מֵאֵלּוּי פְּחַד תִּירוּצָא בְּש"ס ב"ב דְּקַמְ"ג א"כ י"ל דְּמְעוֹבְרַת תַּהִי מוֹתֶרֶת לְהִנְשָׂא דְלַע"ע
אִין לְהִילָד זְכוּת בְּהַשְׂדִּים אִף בְּאַמַּת אַחַר שְׂהוּפֵר עוֹבְרָה חָשׁוּב פְּדָבֵר שְׂבָא לְעוֹלָם וַיֵּשׁ
לוֹ זְכִיָּה אָבֵל לֹא נוֹכַל לְאַסְרָה מְלִהֲנִשָּׂא שְׂמָא הִיא מְעוֹבְרַת דְּאִף אִם הִיא מְעוֹבְרַת מ"מ
כ"ז שְׂלֵא הוּפֵר עוֹבְרָה אִין לוֹ זְכוּת בְּהַשְׂדִּים דְּחָשׁוּב דְּשַׁבְּל"ע וְאִם תִּינְשָׂא קוּדָם שְׂהוּפֵר
הָעוֹבֵר אֲפַתִּי ל"ח מְסִיג גְּבוּל וז"ב: עכ"פ נְשַׁמַּע דְּלִשְׁי' כַּמ"פ עֵיבוּר שְׂיִיף בּוֹ קִנְיִן וּמְצִי
לְהַקְנוֹתוֹ לְכַשְׁתִּלְד וְא"כ לִפ"ז אִף אִם הִי אֹמֵר בְּפִירוּשׁ שְׂמַקְנָה לוֹ רַק אֵת הָעוֹבֵר אֲפ"ה
הִי מוֹעִיל וְלֹא חָשׁוּב בְּכָלֵל דְּשַׁלְּב"ל וְהִי מוֹעִיל לְהַפְקִיעַ מְקַדְוִשַׁת בְּכוֹר.

אִף בְּאַמַּת בְּמַחְבֵּר שֵׁם כ' לְהַדְיָא דְּקִנְיִן בְּעוֹבֵר לְחוּד ל"מ וְעַכְצ"ל פְּסַבְרַת מַהֲרִי"א הַמוּבָא
בְּרַמ"א דְּהוּי פְּהַקְנָה לוֹ פְּרָה לְעוֹבְרָה וְשׁוּב חָשׁוּב כִּי שֶׁמָּה לְמִשְׁנָה וְרַק דְּמִינֵי שְׂמִשְׁוֹ
הָאִם אִף בְּדַג"מ שֵׁם כ' דִּישׁ לְחֹוֹשׁ שְׂמָא בְּסַתְמָא אִין דְּעַתּוֹ לְהַקְנוֹת פְּרָה לְעוֹבְרָה וְשׁוּב
הָעוֹבֵר לְחוּד חָשׁוּב דְּשַׁלְּב"ל אִף בְּאַמַּת י"ל לִפְמ"ש בְּשׁו"ת מְהַר"ם אֲלִשִׁיף ס' ז' דַּמְש"ה
בְּמוֹכַר פִּירוֹת דְּקָל מְהִי תְּפִיסָה דְּשְׂמָא הַקְנָה לוֹ מְקוּם צִימוּם הַפִּירוֹת עֵי"ש חֲזִינֵן דְּתַמִּיד
יֵשׁ סֶפֶק שְׂמָא הִי פְּנוּנְתוֹ לְהַקְנוֹת דְּקָל לְפִירוֹתוֹ וְכַדְקָאֵר בְּש"ס פְּתוּבוֹת דַּנ"ח נַעֲשֶׂה
כְּאוּמֵר לוֹ יְקַדְשׁוּ יָדָה וְנָהִי דְּמַסִּיק הַש"ס דְּבַסְתְּמָא לֹא אֲמַרִי דְּהַקְנָה יָדִים לְעוֹשִׂיָה אָבֵל
עַכ"פ הַדְּבָר סֶפֶק וְרַק דְּבַסְפֵּק מוֹקְמִינֵן בַּחמ"ק וְלִכְּדָה מְהִי תְּפִיסָה א"כ בַּנ"ד עַכ"פ אִיפָא
ס"ס שְׂמָא הִי פְּנוּנְתוֹ לְהַקְנוֹת פְּרָה לְעוֹבְרָה וְשְׂמָא אַחַר שְׂהוּפֵר עֵיבוּרָה חָשׁוּב דְּבָר שְׂבָא
לְעוֹלָם וְס"ס מְהִי לְהַפְקִיעַ מְקַדְוִשַׁת בְּכוֹר וְאִף דְּנוֹדַע קְוִשְׁיַת הַרִי"ט אֲלִגְזִי פ"ב מְבַכּוֹרוֹת
בְּהָא דְּבַמְכָר לְנִכְרֵי בְּכֶסֶף ל"מ לְפִוְטָרָה מְבַכּוֹרָה אִף דִּישׁ ס"ס שְׂמָא כְּשִׂיטַת רַש"י דְּהַלְכָה
כַּר"ל וְשְׂמָא כְּשִׂיטַת הַרְמַב"ם דְּגַם לַר"י עַבְו"ם קוּנָה בְּתַרְנוּנֵיהוּ וְחֲזִינֵן דַּס"ס ל"מ
לְהַפְקִיעַ מְקַדְוִשַׁת בְּכוֹר וְהַסְבְּרָא י"ל לְשִׁי הַשְׂט"מ מוּבָא בְּשַׁע"מ פ"י מְמַקְנוֹאוֹת
דְּבִאִסוּר פְּרַת ל"מ ס"ס א"כ לְשִׁי הַמְדַדְכִי דְּבַכּוֹר יֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי פְּרִיתוֹת מְשׁוּם שׁוֹחֲט
קִדְשִׁים בַּחוּץ הִינּוּ לְשִׂיטוֹת הַסּוֹבְרִים דְּגַם בּוֹזֵה"ז אֲסוּר מַה"ת עֵינֵי רַש"י ע"ז דָּף י"ג
וְכ"ה שְׂיִטַת הַרְמַב"ם וְהַרְא"ה בְּחִזְנוֹהּ מְצָנָה קַפ"ו וְגַם פְּרַת מְשׁוּם טְוִמְאַת הַגּוֹף א"כ
בְּאִסוּר פְּרַת י"ל דַּל"מ ס"ס אִף בְּאַמַּת כְּבָר הוֹכַחְתִּי בְּסַפְרֵי ח"א ס' ל"ד מַכ"מ דְּגַם
בְּאִסוּר פְּרַת מְהִי ס"ס וְגַם כְּבָר הוֹכִיחַ בַּמַּנ"ח מְצָנָה קַפ"ו דְּאִף לְהַסּוֹבְרִים דְּגַם בּוֹזֵה"ז
יֵשׁ חֵיבוֹב פְּרַת בְּש"ח הִינּוּ דוֹקָא בַּא"י אָבֵל בַּחוּ"ל בְּנוֹדַי דְּפִטוּר וְשׁוּב בַּחוּ"ל בְּנוֹדַי
דְּלִיפָא פְּרַת מְשׁוּם ש"ח וְשׁוּב בְּנוֹדַי הִי מוֹעִיל הַס"ס וְעַכְצ"ל פְּסַבְרַת הַרִיט"א הַנְּ"ל
דְּכִינֵן דַּס"ס ל"מ לְהוֹצִיא מְמוֹן וְלֹא יוֹכַל הַנְּכָרִי לְהוֹצִיא הַנּוֹלָד מִרְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְשׁוּב
אִסוּרָא בְּתַר מְמוֹנָא גְּרִיר וְהַתִּינַח הִיכִי דְּעוֹמֵד בְּרְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל אָבֵל הָכָא דְּהַבְהֵמָה עוֹמֵד
אַצֵּל הַנְּכָרִי נָהִי דְּנִימָא דְּבַסְפֵּק קִנְיִן ל"מ תְּפִיסָה וְשְׂמָא גַם בְּדַשַׁלְּב"ל ל"מ תְּפִיסָה רַק
בְּתַפְס בְּפִנֵי הַמוֹכֵר דְּמְהִי מְטַעַם מְחִילָה אָבֵל עַכ"פ בַּנ"ד דִּישׁ ס"ס לְזַכּוֹת הַנְּכָרִי שְׂמָא
פְּנוּנְתוֹ הִי לְהַקְנוֹת פְּרָה לְעוֹבְרָה וּמְהִי מְשִׁיכַת הַפְּרָה וְשְׂמָא עוֹבֵר חָשׁוּב דְּבַרְשָׁבָא לְעוֹלָם

וס"ס עכ"פ מועיל להחזיק ושוב פינון דנזכה העכו"ם בהנולד ע"י תפיסה ושוב לענין איסור גרידא בנודאי דמועיל ס"ס ובפרט דבזוה דנזכה הנזכר בהנולד ע"י תפיסתו שוב אדרבה אמרי' איסורא בתר ממונא גריר וקשוב הנולד של הנזכר ופטור מן הבכורה וז"ב: ובפרט בנ"ד שנתן העז לנזכר נהי דנימא דלא הקנה הפנה ושוב העופר חשוב דשלב"ל מ"מ נודע מ"ש הרשב"א גיטין ד"ל דהיכי דלאחר שייבוא לעולם לא יצטרף הלוקח ליטלו מרשות המוכר מהני הקנן אף בדשלב"ל א"כ לפ"ז בשלמא אם מכר העופר לחוד בכסף אז שפיר אי נימא דעופר חשוב דשלב"ל שפיר מהני פסח הואיל דליכא מה למשנה אכל א"נ דהוי דשלב"ל ל"מ הקנן אכל אם מוסר העז לרשותו אף א"נ דלא מכר לו רק העופר לחוד עכ"פ מצד חסרון משיכה ליכא הואיל דאין מה למשנה ומצד דשלב"ל פינון שלא נצטרף ליטלו מרשות המוכר מהני הקנן אף בדשלב"ל וגם נודע שיטת הפוסקים דשכר פעולה מהני אף בדשלב"ל א"כ עכ"פ בנ"ד יש פמה צדדים להקל א' די"ל דהקנה פרה לעופרה וגם די"ל דעופר חשוב דשלב"ל ובמידה דליכא מה למשנה נקנה בכסף וגם בשכר פעולה מהני אף בדשלב"ל וגם עפ"י סברת הרשב"א הנ"ל דהיכי דלא יצטרף ליטלו מרשות המוכר לכ"ע מהני אף בדשלב"ל וז"ב: וראיתי לכ"ת שפתב דכמו דבבנו מהני במזכה לעופר משום דדעתו של אדם קרובה אצל בנו ה"ה דבאיסור אמרי' דגמר ומקני ומנהי אף בדשלב"ל יפה העיר ויכר קדמו בזה בשו"ת מהרש"ם ח"א סימן מ"ז עיי"ש אף כת"ה העיר דע"י שפיר שנית לנזכר אחר נראה שחזר בו מקנן הראשון ושוב ע"י קנן השני שהי' רק בכסף והאנדשלאג בלי משוכה י"ל דל"מ לפטור מבכורה באמת י"ל דאם נחלט דשכר פעולה מהני אף בדבר שלא בא לעולם א"כ מיד כשהתחיל הנזכר לזונה וליטפל בה שוב ל"מ חזרה ומכ"ש א"נ דעופר אחר שהופר עופרה חשוב דשלב"ל א"כ נגמר הקנן תיכף ול"מ חזרה אם אמר מעכשיו ובפרט דיפה כ' כת"ה דבאמת הישראל בעצמו רצה להפקיע מקדושת בכורה א"כ בנודאי אי קמי שמיא גליא דמועיל המכירה ראשונה בנודאי דלא רצה לחזור ונודע שיטת מהריב"ל דכמו דמצינו בש"ס דבאתרי דכתבו שפירא דבפריש שיוקנה בכסף מהני ה"ה במידה שנשבע שלא יקנה בשטר מהני קנן כסף ועיין במלמ"ל פ"א ממכיר' מ"ש בזה א"כ הכא נמי נודע דעת הרדב"ז דכל דבר שאדם עושה ע"ד חז"ל הוא עושה, א"כ ממנ"פ א"נ דכסף והאנדשלאג דחשוב כמו סטימתא מועיל בבכור שוב מהני מכירה שניה ואם פחוש לשי' הצ"צ דסטומתא ל"מ בבכור משום דבקנן שהוא קצת בהערמה ל"מ קנן מצד המנהג א"כ שוב בנודאי דלא רצה לחזור ממכירה ראשונה ושוב נשאר מכירה הראשונה בתוקפו ובפרט דלשי' כמ"פ מועיל קנן סטומתא להפקיע מקדושת בכור ובפרט דכבר הבאתי קונשית הריט"א דבכסף לחוד יש ס"ס לפטור מבכורה ורק שתיגרז דכינון דלא יוכל הנזכר להוציא הנולד מרשות ישראל שוב איסורא בתר ממונא גריר, וא"כ אם יש עכ"פ קנן סטימתא אף לשיטת הנה"מ בסי' ר"א דסטומתא לא הוי רק קנן דרבנן ודלא פשיטות הרדב"ז והח"ס יו"ד סי' שי"ד מ"מ פאן דעכ"פ מפח הקנן דרבנן יצטרף ליתנו להעכו"ם ושוב אין לנו לדון רק לענין איסור גרידא ולענין איסור לחוד שוב י"ל דכסף לחוד מהני מפח ס"ס ואף דיש להעיר דא"נ דסטומתא לא הוי רק דרבנן א"כ י"ל דלא תיקנו בעכו"ם ונסברת התוס' גיטין די"ג דמעמ"ש ל"מ בעכו"ם ושוב י"ל דלא יועיל הס"ס.

אף באמת כבר כ' במק"ח סימן תמ"ח די"ל פשיטת הש"ך בסי' ס"ו דגם קנן דרבנן מהני בעפוי"ם ורק להפקיע מקדושת בכור בקנן דרבנן ל"מ עיי"ש א"כ הקא דלענן הפמון שיטת הש"ך דמועיל קנן דרבנן גם בנכרי ושוב ל"ש סברת הריט"א ושוב לענן האיסור מהני הס"ס ובפרט דלשי' הנה"מ בסימן ס"ו סקל"ה קנן דרבנן פנה שמועיל גם בדא"ה מהני גם בנכרי דל"ש עוד לומר לו פה דינכם ורק מעמ"ש דל"מ בדא"ה ל"מ בעפוי"ם עיי"ש א"כ הקא בקנן פספ דמועיל בדא"ה וגם בד"י הוי עכ"פ סטןמתא דקנה מרבנן לכל השיטות בכה"ג ונדאי דמועיל גם בעפוי"ם ושוב ל"ש סברת הריט"א ושוב לענן איסור מהני הס"ס וכמ"ש בספרי ח"א סימן נ"ו ע"כ מפל הני צדדים נלע"ד דיש להתיר להטיל בו מום פגון שיאמר לעפוי"ם ונה העפוי"ם יאמר לעפוי"ם אחר שיעשה מום ואף דגם בס' בכור אסור להטיל בו מום פגוע מ"מ בנ"ד דקרוב לנדאי שאין בו קדושת בכור הדבר פשוט דמותר להטיל בו מום וכמ"ש בח"ס חו"מ סי' ק"ה כנלע"ד ברור בס"ד לדינא: בעאה"ח ה' תשא תרע"א ראדמישנא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל. סימן מ"ג.

להרב הה"ג מו"ה דוד גיימאן שליט"א אב"ד דק' ציגאנדע יצ"ו. בדבר שאלתו שכעתים הללו פל איש מחויב להראות כתב תעודה מהממשלה ואירע כ"פ שנתפס מאחב"י על שלא הי' בידם הכתב תעודה ויוכלו ח"ו לישוב במאסר איזה ימים וכמ"פ שהאנ"ח מכים אותם ונפשו בשאלתו אי יש היתר לישא הכתב תעודה בש"ק ע"י שינוי היינו להניחו בתוך הכובע המונח על ראשו כדי שיוכל לילך למקנה ולהתפלל: והנה לכאורה אין מקום להתיר פידוע דגם לעשות מלאכה ע"י עפוי"ם בשבת לשי' רוב הפוסקים אין להתיר רק בשביל ישוב א"י או בשביל חשאב"ס או משום הצלת כתבי קודש אבל לצורך מצות מילה אין מתירין לעשות מלאכה ד"ת אף ע"י עפוי"ם והנה מדברי התוס' שם בגיטין משמע דכמו דאסור לומר לעפוי"ם להחם לו מים לצורך מילה ה"ה דאסור לצוות להביא מים או ספין של מילה דר"ה רק דר"ה פרמלית שרי ובאמת י"ל דאף א"נ דמלאכה ד"ת אסור ע"י עפוי"ם לצורך מילה מ"מ י"ל דלהביא דר"ה שרי דהנה לשי' המכילתא גם בעשה מלאכה ע"י עפוי"ם יש איסור תורה וכ' הפמ"ג דבהוצאה דהוי מלאכה גרועה ע"י עפוי"ם ליכא איסור תורה ולפי"ז י"ל דוקא להחם לו מים ע"י עפוי"ם אסור בשביל מצות מילה דיש בזה חשש ד"ת לשי' המכילתא א"כ אף דלרוב שי' הפוסקים ליכא רק איסור דרבנן מ"מ מחמירין אבל להוציא דר"ה דגם להמכילתא ליכא איסור תורה שוב יש להתיר בשביל מילה עכ"פ לענן מילה לשי' הבה"ג ובעה"ט מותר גם להחם לו מים ע"י עפוי"ם ולשי' התוס' רק להביא דר"ה פרמלית שרי ורק בשביל מילה דדוחה שבת ואף דמכשירין אינו דוחה שבת אבל עכ"פ שבות דשבות שרי אבל בשאר מצות גם שבות דשבות אסור ולשיטת הרמב"ם ז"ל גם בכל מצוה מתירין אמירה לעפוי"ם במלאכה דרבנן וגם בשביל הפסד ממון מותר להרמב"ם ז"ל אמירה לנכרי במלאכה דרבנן וכן פסק הרמ"א בסי' ש"ז אף כ"ז ע"י עפוי"ם לשי' קצת פוסקים מותר גם אמירה לנכרי במלאכה ד"ת אבל ע"י ישראל גם שבות אסור לעשות בשביל מצות מילה כמפורש בש"ס עירובין ס"ט ולא שאני לה בין שבות דאית ביה מעשה ומפורש בש"ס דישאל בעצמו אסור לכתוב בשבת אף בשביל ישוב א"י ואף דלשי' האו"ז ליכא

בכתב עפ"ם רק איסור דרבנן מ"מ אסור וכמ"ש הנו"ב מה"ת דהש"ס ס"ל לסבא
פשיטא דיש לאסור ע"י ישראל אף בכתב עפ"ם.

ואף דמתירין בשביל ישוב א"י אמירה לנכרי אף במלאכה ד"ת אפ"ה ע"י ישראל אף
מלאכה דרבנן אסור וגם בשביל חשאב"ס נהי דמתירין ע"י עפ"ם אף מלאכה ד"ת מ"מ
ע"י ישראל אסור אף מלאכה דרבנן אם אין בו סכנת אבר כמפנ"ש באו"ח סי' שכ"ח
סעיף מ"ז וגם בשביל הצלת פתבי קודש מתירין ע"י עפ"ם אף מלאכה ד"ת וישראל
אסור להוציאם אף דרף פרמלית דלא קיי"ל כר"ש דמתיר שבות ע"י ישראל בשביל
הצלת פתבי קודש עכ"פ חזינו דאף בדבר שמוטר אמירה לנכרי אף במלאכה ד"ת מ"מ
ע"י ישראל אסור אף שבות מכ"ש בדבר שגם ע"י נכרי אסור מלאכה ד"ת מכ"ש דאסור
ע"י ישראל אף מלאכה דרבנן: והגם שלשי' כמ"פ מותר לטלטל דברים המוקצים בשבת
מפני הגשמים או הדליקה אם ליכא חשש שיכבה מעצמו כמפנ"ש בס"ד ובאמת
ראיתם מהא דהתירו לטלטל כיסו פחות פחות מד' אמות אף הטור דחה דשם התירו
בשביל חשש שיביאו בידם יותר מד' אמות אבל לטלטל דבר המוקצה אסור ומש"ה כ'
במג"א של"ד דאם ליכא חשש שיעבוד איסור תורה אין להתיר איסור דרבנן ע"י ישראל
בשביל הפסד ממון עכ"פ מצינו דלא התירו איסור דרבנן ע"י ישראל לא בשביל הפסד
ממון ולא בשביל שום מצנה והגם דלשי' בה"ג דאם מבשלין בשבת לצורך חשיב"ס
מותר להוסיף בשביל מצנות מילה והטעם דס"ל דבשביל מצנות מילה מתירין להקם ע"י
עפ"ם וע"כ דמייירי בש"ס ע"י ישראל והתוספת דחו דע"י ישראל אסור להרבות וכונתם
דעכ"פ ריבוי בשיעור אסור מדרבנן ואסור ע"י ישראל ונשמע לכא' דלשיטת הבה"ג
מותר שבות ע"י ישראל בשביל מצנות מילה וממילא יוכל להביא ספין או מים דרף
פרמלית אף באמת י"ל דשם בשעה שמוסיף מים בהקדירה עדן לא נעשה בו שום מלאכה
ובשעה שנותנו על האש אז עיקר נתינת הקדירה הוא בשביל החולה שיב"ס ובההוספה
אין עושה מעשה חדש ונהי דגם בזה יש איסור דרבנן מ"מ עכ"פ ל"ח פעושה מעשה
בידים ולכ"ס"ל לבה"ג דמותר בשביל מילה אבל להביא ספין או מים דרף פרמלית ע"י
ישראל לצורך מצנות מילה י"ל דגם לבה"ג אסור עכ"פ מוכח דגם בשביל מצנות מילה
אין להתיר ע"י ישראל לעבור על איסור דרבנן בידיים מכ"ש לצורך שאר מצות דלשי'
רוב הפוסקים אין מתירין אמירה לנכרי במלאכה ד"ת ולשי' התוספת גם אמירה לנכרי
במלאכה דרבנן אסור בשאר מצות כמפנ"ש באו"ח סי' רע"ו מכ"ש דאין להתיר לישראל
לעבור אף איסור דרבנן והגם דמצינו בש"ס דברכות דהתירו לשחרר עבד בשביל תפילה
בציבור ומשום דבמצנה דרבים ל"ש מה"ב הנה באמת העירו בתוס' דלשי' בה"ג יום א'
של אבילות נוהג ביו"ט שני דעשה דרבים דרבנן אינו דוחה אבילות יום ראשון וכ'
הרא"ש דמייירי בקריאת פ' זכור שהוא ד"ת אף לשי' כל הפוסקים נדחה שחרור עבד
בשביל תפילה דרבנן והגם דשם לשי' הר"ן עיקר האיסור משום לא תחנם ואם עושה
בשביל פוננת תפילה בציבור איכא חנינה: אף באמת במג"א סי' צ' העיר מש"ס הלז
דמאי פריף והא מה"ב וכ"ח"ס דאם עושה בשביל מצנה דרבים ליכא חנינה ושוב י"ל
דשאר עבירות אין להתיר בשביל תפילה בציבור אף באמת בש"ס מייירי לעבור על
איסור לעולם בהם תעבדו ד"ת בנודאי די"ל קיום מצנה דרבנן אינו דוחה לאיסור תורה
ומוכרחים לבוא לסברת הר"ן דעכ"פ אם עושה בשביל מצנה דרבים דרבנן ל"ח חנינה

וּלְיָפֵא הַתְּחִלַּת אִיסוּר אָבֵל אִיסוּר דְּרַבְּנָן יֵשׁ לְהַתִּיר בְּשִׁבִיל מַצְנוֹת תְּפִילָה בְּצִיבוּר דְּכָמוּ דְּבַד"ת אֲמַרִי עַדל"ת ה"ה דַּעֲשֵׂה דְרַבְּנָן דּוֹחָה לְאִיסוּר דְּרַבְּנָן וְאֵף דל"ח בְּעֵידָנָא מ"מ יְדוּע פְּסָקִי הַשְּׁבִילִי לְקַט דְּבַעֲשֵׂה דְרַבִּים ל"ב בְּעֵידָנָא.

אֵף כ"ז הֵיכִי דְבָלִי דְחִיַּית הָאִיסוּר יִתְבַּטֵּל כָּל הַתְּפִילָה בְּצִיבוּר אָבֵל בַּנ"ד דִּישׁ צִיבוּר הַדְרִים בְּבֵית אֶחָד וְלֹא יִתְבַּטֵּל הַתְּפִילָה בְּצִיבוּר רַק אֵינָה יְחוּדִים יִתְבַּטְלוּ מִלְּהַתְּפַלֵּל בְּצִיבוּר זֶה ל"ח בְּכָלל מְצוּה דְרַבִּים וְשׁוּב י"ל דְּאֵין לְדַחוֹת אִיסוּר הוֹצָאָה בְּשִׁבְת דְּרָף כְּרַמְלִית נְהִי דְמוֹטָל עַל כָּל אִישׁ לְהַתְּפַלֵּל בְּצִיבוּר וְאֵין תְּפִילָה נִשְׁמַעַת רַק בְּצִיבוּר עַכ"פ לֹא יוּכַל לְדַחוֹת אִיסוּר הוֹצָאָה וּבְפֶרֶט דְּהֵי שְׁבוֹת דְּל"ת וַעֲשֵׂה וְכַמְפֹּרֶשׁ בְּש"ס דַּר"ה דָּף ל"ב אֵף בְּאַמַּת מְצִינוּ בְּש"ס פְּתוּבוֹת דָּף ס' דְּגוֹנֶחַ יוֹנֵק חֶלֶב בְּשִׁבְת מ"ט יוֹנֵק מְפָרֵק כְּלֹאֲחֵר יָד וּבְמָקוֹם צַעַר לֹא גָזְרוּ רַבְּנָן וְכ' בְּתוֹס' דָּאָף בְּאֵין בּוֹ סַפְנָה רַק צַעַר שֶׁל חוּלִי ל"ג רַבְּנָן וְחִזְיָנוּ דָּאָף דְּאֵין מִתִּירִין לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת מְלֹאכָה דְּרַבְּנָן בְּשִׁבִיל חוּלָה שֶׁאֵב"ס אִפ"ה מְלֹאכִי כְּלֹאֲחֵר יָד קִיל וְעֵי"ש בְּתוֹס' דָּאָף לַר"י דְּסוֹבֵר יֵשׁ דִּישָׁה אֵף שְׁלֹא בְּגִידוּלִי קַרְקַע אִפ"ה כְּלֹאֲחֵר יָד שְׂרִי בְּחוּלִי שֶׁאֵב"ס חִזְיָנוּ דְּמְלֹאכָה כְּלֹאֲחֵר יָד קִיל מְאִיסוּר דְּרַבְּנָן בְּעֵצָם א"כ ה"ה דִּי"ל דְּנְהִי דְּאִיסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְהִבִּיא שׁוֹפֵר מַחוּץ לְתַחֲוּם אוֹ מִים דְּרָף כְּרַמְלִית לְצוֹרֵף מִילָה מ"מ הוֹצָאָה כְּלֹאֲחֵר יָד י"ל דְּשְׂרִי אֵף דְּרָף ר"ה וְאֵף דִּי"ל דְּרַק לְצוֹרֵף חוּלָה שֶׁאֵב"ס דַּע"כ"פ מְוֹתֵר לַכ"ע אֲמִירָה לְעַפּו"ם אֵף בְּמְלֹאכָה ד"ת נְהִי דַּע"י יִשְׂרָאֵל אִיסוּר אֵף שְׁבוֹת דְּשְׁבוֹת שְׁיֵשׁ בּוֹ מַעֲשֵׂה חֲמוּר מ"מ י"ל מְלֹאכָה כְּלֹאֲחֵר יָד שְׂרִי.

אָבֵל בְּשִׁבִיל שְׂאָר מְצוֹת דְּלִשְׁיטוֹת כַּמ"פ גַּם מְלֹאכָה דְּרַבְּנָן ע"י עַפּו"ם אִיסוּר וּמְלֹאכָה ד"ת ע"י עַפּו"ם לְשִׁי רֹבַח הַפּוֹסְקִים אִיסוּר א"כ י"ל דַּע"י יִשְׂרָאֵל גַּם מְלֹאכָה כְּלֹאֲחֵר יָד אִיסוּר אָבֵל בְּאַמַּת מְצִינוּ עוֹד שָׁם בְּש"ס הַנ"ל צִיבוּר שְׁעָלוּ בּוֹ קְשָׁקְשִׁין מִמַּעַפְכִּין בְּרַגְלֵיוּ בְּצִינְעָא בְּשִׁבְת וְאֵינוּ חוֹשֵׁשׁ מ"ט מְתַקֵּן כְּלֹאֲחֵר יָד הוּא וּבְמָקוֹם פְּסִידָא ל"ג רַבְּנָן וּבְאַמַּת בְּרַן ר"פ חֲבִית הָעִיר מְזַה מְמַה דְּאִסְרוּ לְכַבוֹת דְּלִיקָה.

גַּם עַל יְדֵי עַפּו"ם הָא פְּיבּוּי הָיִי מִלְּשֹׂאֲצֵל"ג וְלַר"ש לִיפֵא רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן וַיֵּשׁ לְהַתִּיר אֵף ע"י יִשְׂרָאֵל בְּמָקוֹם פְּסִידָא וּמַכ"ש ע"י עַפּו"ם וְלַחַד תִּירוּצָא שָׁם יוֹתֵר יֵשׁ לְהַתִּיר מְלֹאכָה כְּלֹאֲחֵר יָד ע"י יִשְׂרָאֵל מִלְּהַתִּיר שְׁבוֹת כְּדַרְכוּ אֵף ע"י עַפּו"ם וְאֵף לְשְׂאָר הַתִּירוּצִים שְׁבַר"ן דְּרַק מְשׁוּם שְׁמָא יְכוּן הַעַפּו"ם לְפַחְמִין אוֹ שְׁמָא יְכַבֵּה הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֵצָמוֹ לְכַף אִסְרוּ וּבִלֹּא"ה יֵשׁ לְהַתִּיר שְׁבוֹת ע"י עַפּו"ם בְּמָקוֹם פְּסִידָא עַכ"פ מְפֹרֶשׁ דְּמַתְקֵן כְּלֹאֲחֵר יָד שְׂרִי בְּמָקוֹם פְּסִידָא בְּצִינְעָא.

וּבְאַמַּת שָׁם בְּתוֹס' מְשַׁמַּע דָּאִי לֹא הִי בְּדַבָּר שְׂאֵינוּ גִידוּלִי קַרְקַע אִיסוּר דִּישָׁה ד"ת לֹא הִי צְרִיף לְבוֹא מְשׁוּם דְּהֵי מְפָרֵק כְּלֹאֲחֵר יָד רַק בְּמָקוֹם חוּלָה שְׂרִי וְחִזְיָנוּ דְּהַחוּלָה בְּעֵצָמוֹ מְוֹתֵר לוֹ לְעַבְדֵי אִיסוּר דְּרַבְּנָן אֵף בַּחֲשֵׁאֵב"ס עַכ"פ נִשְׁמַע דְּמַתְקֵן כְּלֹאֲחֵר יָד מְוֹתֵר בְּמָקוֹם הַפְּסָד מְמוֹן כְּמוֹ"ש בְּש"ע ס' שֶׁל"ו סְעִיף ט' א"כ הֵכָא דְּחָשִׁיב הוֹצָאָה כְּלֹאֲחֵר יָד שְׁנוּשָׂאוֹ בְּכוּבְעוֹ וְהוּא שְׁלֹא כְּדָרָף הוֹצָאָה וְגַם חָשׁוּב מְלִשְׂאָצ"ל דְּהָא אֵינוּ נוֹשָׂאוֹ רַק לְהַצִּילוֹ מִחֲשֵׁשׁ מְאִסֵּר וְלֹא גְרַע מִהוֹצָאָת מֵת דְּמְפֹרֶשׁ שָׁם בְּש"ס דָּף צ"ב דָּאָף בְּמוֹצֵיא מֵת לְקוֹבְרוֹ אִפ"ה פְּטוּר לַר"ש דְּחָשׁוּב מְלִשְׂאָצ"ל וְעֵי"ש בְּתוֹס' וְא"כ דְּחָשׁוּב מְלִשְׂאָצ"ל א"כ גַּם בְּרַה"ר וְדָרָף הוֹצָאָה לֹא הִי רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן מַכ"ש בּוֹזֵה"ז דְּלִשְׁי רֹבַח הַפּוֹסְקִים לִיפֵא רַק כְּרַמְלִית א"כ מְלֹאכָה שְׂאָצ"ל בְּכַרְמְלִית חָשׁוּב תְּרִי דְּרַבְּנָן וּבְפֶרֶט שְׂאֵינוּ נוֹשָׂאוֹ דְּרָף

הוצאה דבימי החול נושא בְּכִסּוֹ א"כ בְּכּוֹבְעוֹ לֹא חָשׁוּב דְּרַף הוּצָאָה וּמְצִינּוּ בִּש"ס דְּמִתְקַן כְּלֹאֲחֵר יָד מְוֹתֵר בְּמָקוֹם הַפֶּסֶד מְמוֹן מִכ"ש הוּצָאָה דְּרַף פְּרָמְלִית וְהוּי מִשְׁאֲצֵל"ג דְּהוּי בְּעֵצִים תְּרֵי דְרַבְּנָן וְאִם מוּצִיאוּ וְשֵׁלָא כְּדְרַף הוּצָאָה בְּחוּל בְּנוּדָאֵי מְוֹתֵר בְּמָקוֹם הַפֶּסֶד מְמוֹן וּמִכ"ש בְּמָקוֹם מְצוּנָה דְחָשׁוּב עִכ"פ כְּהַפֶּסֶד מְמוֹן כִּמ"ש הַתּוֹס' פְּסָחִים י"א.

וּבְאַמַּת לְשִׁי הִבֵּה"ג וְהִבְעָה"ט מִתִּירִין אֲמִירָה לְנִכְרֵי גַם בְּמִלְאָכָה ד"ת ל"מ בְּשָׁבִיל מְצוֹת מִלָּה רַק גַּם בְּשָׁבִיל שְׂאָר מְצוֹת כְּמִפְּנֵי בִש"ע דִּישׁ מִתִּירִין לְהַדְלִיק נֵר ע"י עֲפו"ם בְּשָׁבִיל סְעוּדַת שְׁבֵת וּבְשָׁבִיל הַפֶּסֶד מְמוֹן לִכ"ע אֲסוּר מִלְאָכָה ד"ת ע"י עֲפו"ם וְגַם מִלְאָכָה דְרַבְּנָן ע"י עֲפו"ם יֵשׁ אוֹסְרִין בְּמָקוֹם פְּסִידָא כְּמִפְּנֵי בִש"ע סִי' שֵׁל"ד וְעֵינֵן בִּס' מְנַחַת כְּהֵן מ"ש בְּזָה עִכ"פ הֵכָא לְצוּרָה מְצוֹת תְּפִילָה בְּצִיבוּר וְשִׁמְיעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה וּבְפֶרֶט שְׁיִגִיעַ הַדְּבָר לְצַעַר גְּדוֹל אִם יִצְטָרֵף לִישָׁב בְּבֵיתוֹ כָּל יוֹם הַשְּׁבֵת, א"כ הוּי דְבָר שְׂאֵי אֲפֻשֵׁר וּכְמו"ש הַפְּמ"ג בְּפִתְיָה כּוֹלְלַת דְּמִשׁוּ"ה מְוֹתֵר לְטַלְטַל פְּחוּת מִד' אֲמוֹת בְּרַה"ר אֲרֵף דְּגַם בְּמִלְאָכַת שְׁבֵת ח"ש אֲסוּר מֵה"ת כְּמִפְּנֵי בְּרִש"י שְׁבֵת צ"א מ"מ הִתִּירוּ כְּדִי שְׁלָא יְהִי יָדוֹ אֲסוּרוֹת בְּרַה"ר וּמִכ"ש הֵכָא דְלִיכָא רַק ג' דְרַבְּנָן מִשׁוּם פְּרָמְלִית וְהוּי מְשֻׁאֲצֵל"ל וְגַם ל"ח דְּרַף הוּצָאָה בְּנוּדָאֵי דְאִין לְהַכְנִיס א"ע בְּחִשָׁשׁ לִישָׁב בְּמִאָסֵר וְגַם אִין צָרִיף לְהַחְמִיר וּלְישָׁב בְּבֵיתוֹ כָּל יוֹם הַשְּׁבֵת וּמְוֹתֵר לִילָף לְבֵית הַתְּפִילָה וּלְמִקְוָה וּלְישָׁא הַפְּתָב תְּעוּדָה בְּכּוֹבְעוֹ אֲבָל הִלִּיכָה לְטַיִל בְּנוּדָאֵי דִישׁ לְהַחְמִיר דְּגַם חִשָׁשׁ דְרַבְּנָן אֲסוּר שְׁלָא לְצוּרָה כּוֹלְע"ד בְּרוּר בִּס"ד וְהַשִּׁי"ת יִצְיָלִינוּ מִשְׁגִּיאוֹת: בִּאֵעֵה"ח ב' בְּלֻק ט' תְּמוּז בְּעוֹר"ת לִפ"ק קֹאשׁוּי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הַנ"ל. סימן מ"ד.

לְכַבּוֹד גִּיּוֹסֵי הַהֵגָה צ' בְּנִש"ק מו"ה שְׁלוֹם נ"י הַאֲבֵד"ק קְאָמִינְקָא יצ"ו. בְּדָבָר הַשְּׁאֵלָה כִּי ר"ל נְפִלָה דְלִיקָה בְּלִילָה וְנִשְׁרָפוּ הַרְבֵּה בְּתֵימִים וְנִעְלַם ר"ל אֲבָרָף אֲחָד שְׁמוֹ מו"ה שְׁלֵמָה כִּי עָלָה לְעֵלְיָ שְׁעַל בֵּיתוֹ לְהַצִּיל רְכוּשׁוֹ וְאִשְׁתּוֹ רְאָתָה שְׁעָלָה לְעֵלְיָ וְאָז הִי עוֹד הָאִשׁ רְחוּק מְמָקוֹם שְׁדָר בּוֹ אֲבָרָף הַנ"ל וְאִח"ז עֲסָקָה הָאִשָּׁה לְהַצִּיל רְכוּשָׁהּ וְכֹאֲשֶׁר לֹא רְאָתָה אֶת בְּעָלָה צְעָקָה הָאִשָּׁה לִילָף לְהַעֲלִי לְהַצִּיל אֶת בְּעָלָה וּבִבְנֵי אַחֵר הַשְּׁרִיפָה בְּדָקוּ וּמְצָאוּ בְּקִצָּה מְקוֹם הַחֲנוּת שֶׁל הַבַּיִת עֲצָמוֹת קְטַנִּים שְׁרוּפִים הַרְבֵּה וּבְתוֹכָם עֲצָם גְּדוֹל יוֹתֵר מְכַבִּיצַת תְּרַנְגוּלַת וְגַם הִי חֲתִיכַת בְּשָׂר כְּמוֹ טַפַּח וְהִי בְּיַחַד עָרָף ב' קְדִירוֹת עֲצָמוֹת וְהִי שָׁם רוֹפֵא עֲפו"ם מְוֹמָחָה אֲחָד וְאָמַר שְׁמִכִּיר שְׁעֲצָם הַגְּדוֹל הוּא מְאָדָם וְנִתְּנוּ אוֹתָם לְשִׁק וּלְקַחוּם לְחֻדָר שְׁעַל בֵּיה"ק וְהִי מְוֹנָחִים שָׁם אֵיזָה שְׁעוֹת וְנִמְצָא בְּאוֹתוֹ מְקוֹם לְחֻדָחִית רַב מְהַעֲצָמוֹת וּבְאַמַּת הִי עֲצָמוֹת יְבִישִׁים וְשְׁרוּפִים וְנִגְבָּה עֲדוּת בְּעֵינֵי זֶה וְתוֹרָף הַגִּב"ע וְהִנֵּה אִישׁ אֲחָד יִשְׂרָאֵל הַעִיד כְּדָת שְׁתִּיכָף אַחֵר הַשְּׁרִיפָה ר"ל כָּא לְבֵיתוֹ עֲפו"ם אֲחָד וְאָמַר שְׁעָגְמָה נִפְשׁוֹ עַל הַיְהוּדִי שְׁנִשְׁרָף ר"ל וְשִׁאֲלָתוֹ מֵהֵיכָן יוֹדַע שְׁנִשְׁרָף וְהַשִּׁיב כִּי בִשְׁעַת מַעֲשֵׂה בָּא לְבֵית ר' שְׁלֵמָה וְשָׁמַע אִישׁ דּוֹפֵק עַל מַעְלַת הָעוֹלָיִם לְהַעֲלִי וְתִיכָף פָּתַח אֶת הַדְּלַת בְּחֻזְקָה וְנָפַל אִישׁ אֲחָד אֲצֵל הַדְּלַת לְבוּשׁ בְּגָאָטִים וּכְתוּנָת וְיָחַף וְתִפְשׁוּ בְּרַגְלָיו לְהוּצִיאוֹ וּבְרַגְעַ נָפַל לְפִיד אִשׁ וּבְרַח מִשָּׁם מִחֲמַת פֶּחַד וְהַעֲרַל לֹא הִפִּיר אֶת הַיְהוּדִי זֶה תוֹרָף הַעֲדוּת עוֹד הַעִיד אִישׁ יִשְׂרָאֵל כְּדָת שְׁבָא לְבֵית ר"ש הַנ"ל בִּשְׁעַת הַשְּׁרִיפָה וְאָמַרָה לוֹ הָאִשָּׁה שְׁבַעְלָה הוּא עַל הָעֵלְיָ וְהִלָּף תִּיכָף מִהַחֲדָר אֶל הַבַּיִת הַקָּטָן וְרָצָה לְעֵלוֹת לְהַעֲלִי וּבְאַמְצָע הַמַּעְלוֹת רָאָה כִּי כּוֹתֵל הַמִּפְסִיק עַל הָעֵלְיָ הַתְּחִיל לְשׁוֹרֵף וְגַם מִחֲמַת הַעֲשׂוֹן לֹא

יכול לעלות וצעק כמ"פ שלמה שלמה ולא ענהו ואמר להאשה שבונדאי ירד משם עוד העיד איש ישראל פדת ששמע מהערל הנ"ל שהוא אחד ממציילי דליקה שבשעת שמעו מהאשה הנ"ל שצעקה שבעלה עלה לעלי' עלה הוא אחריו וחסו ברגלו להוציאו ונפל עליו איזה דבר עד שהנכרח לברוח ובעת שרצה לתפסו שמע שאמר האישה הנ"ל הנח לי עוד העיד איש ישראל אחד שבא שמה בתחילת השריפה אמרה לו האשה שילך להתנות להציל קמח שנמן הוא ונכנס להתנות וצעק אליו הר' שלמה מן העלי' שיקח נוצות והנעדר זרק נוצות מן העלי' ואיש הנ"ל לקחם שתי פעמים מן התנות והעיד שהפיר את הקול של ר' שלמה שצעק עליו מן העלי' שיקח הנוצות ואח"כ בזמן מועט הלך עוד הפעם לבית הנ"ל ושמע מהאשה שצעקה שבעלה לא ירד מהעלי' ושילכו להצילו והלך על המעלות וצעק שלמה ולא ענהו והי' ירא לילך ביחידות על העלי' עוד העיד איש ישראל פדת שבשבוע העבר התחיל לדבר עם עכו"ם אחד ושאלו אם הי' אצל השריפה והשיב פי הי' בבית ר' שלמה הנ"ל והפירו היטב בחייו ואמר לו שהלך להעלי' להציל נוצות ואח"כ ראה שלא ירד הלך אחריו אל העלי' והי' העשן גדול ולא יכול לראות מאומה רק שבמישוש רגליו מצאו וגררו מן העלי' עד למטה ואמר לו העכו"ם בפירוש שבעת הלקחו מן העלי' פבר הי' מת אף לא הגיד אם הפירו אז שהוא האישה שלמה שעלה להעלי' להציל את רכושו זה תנרף הגב"ע בקצרה: ויש בזה לדון מפת כמה דברים אי כיון שידעו עכ"פ שבעלה עלה להעלי' דאשתו ראתה זאת וגם ר' דוד קליין הפירו בקול שצעק עליו שיקח הנוצות וכיון שלא ראהו יורד מהעלי' יש ראי' שגשרף ב' מפת שעכ"פ הי' הוא על העלי' ואח"כ מצאו עצמות שרופים בהתנות והרופא הפיר שהוא עצם מאדם א"כ יש ראי' שגשרף שם אדם דבאמת ל"ש שיהי' מונח בתנות עצמות מכבר וע"כ דהם עצמות מאדם גשרף וכיון דבעלה ונדאי הי' על העלי' אין לחוש שאיש אחר בא שמה להעלי' ונשרף ונפלו העצמות להתנות ובעלה ירד חי והלך לעלמא זה ל"ש ויותר יש לומר שבעלה שהי' על העלי' גשרף ג' יש לומר הואיל שר' הירש העיד בשם עכו"ם שגבר איש מן העלי' למטה וראה שפבר מת מזה ידעו שאיש שהי' על העלי' מת א"כ אין לתלות שבעלה ירד מן העלי' והלך למק"א ואיש אחר עלה שמה ומת וגררו העכו"ם זה הספיקות שיש לעורר בזה: והנה לכאורה נראה שיש הכחשה בין הערלים שערל א' העיד כפי עדות ר' הירש שפתח את הדלת ונפל איש למטה נמצא שלא נשאר עוד על העלי' דהא שמע איש דופק על מעלות העלי' ע"כ דהי' אז עוד חי ונפל דרך הדלת א"כ א"נ שרק איש אחד הי' על העלי' א"כ ע"כ לא מת על העלי' וא"כ הוא מוכחש מעדותו של הערל שאמר לר' שלמה פריש שגבר איש מהעלי' ולמטה ראה שפבר מת א"כ הם מכחישים זע"ז דלפי עדות ערל הראשון לא מת על העלי' כיבפת שהי' דופק על המעלות ע"כ דהי' חי ותיקף נפל דרך הדלת ולפי עדות ערל השני מת על העלי' שאחר שגברו ראה שפבר מת ונהי' שאפשר לומר ששני אנשים הי' על העלי' ואחד נפל דרך הדלת והשני מת בעלי' אבל עכ"פ אם נרצה לתרץ שלא יהי' מוכחשין נצטרף לומר דשני אנשים הי' על העלי' וזה יהי' ריעותא לנידון השאלה אף באמת י"ל כיון דערל הראשון בלא"ה מכחיש א"ע שלפי עדות ר' צ' משמו נפל דרך הדלת ולפי עדות ר' פיישל משמו הי' על העלי' ורצה לגררו למטה וצעק הנח לי א"כ הוא מוכחש מפי עצמו וע"כ דאחד מהעדים שיקר העכו"ם לפניו ושוב י"ל דעדותו של ר' פיישל

אמת דהעפוי"ם הי' על העלי' ורצה לגררו למטה ועוד אז הי' חי וצעק הנח לי ואח"כ בא העפוי"ם השני שהעיד ר' שלמה פריש משמו ואז כבר הי' מת ועוד י"ל דעפוי"ם הראשון טעה באחד מדיבורו מחמת בקלה נדמה לו שגפול דרף הדלת ובשלקמא אם לא הי' העפוי"ם הראשון סותר א"ע בדיבורו הי' מקום לומר ששני הערלים מכחישים זא"ז אחד אומר שגפול מן הדלת והשני אומר שגררו והי' מקום לפלפל אי זה מיקרי הכחשה וגם אי בשני עדים מכחישים שא"ז אי מועיל בעגונה אבל פאן דערל הראשון מוכחש מפי עצמו שוב י"ל דדיבור ר' פיישל משמו אמת בכדי שלא יהי' מוכחש עדותו מהעפוי"ם האחר יצא דאם ניאמ דמועיל עדות העפוי"ם שהגיד ר' שלמה פריש משמו שוב לא יהי' חשוב עדותו בכלל מוכחש אף מקודם צריכים לברר אי יש מקום להתיר האשה עפ"י עדות הנ"ל והנה מצד עדות ר' דוד קליין ששמע קולו מן העלי' וכיון שלא ראו אותו יורד מהעלי' יש ראי' שגשרף ע"ז אין לסמוך דאף דמפונרש בש"ע סי' י"ז סעיף ל' דנפל לתוף כבשן האש מעידין עלי' אף מפונרש שם בב"ש ס"ק צ"ב בשם הרשב"א דוקא אם נפל לכבשן עמוק שא"א לעלות משם אבל אם נפל לתוף המדורה אין מעידין שמה יצא והשתא בנפל לתוף המדורה שפבר התחיל האש לשלנט בו אפ"ה אמרינן שמה יצא דכל בר דעת עושה כל פעולות להינצל מאש וכמפונרש בש"ס ב"ק דף כ"א ע"ב דבעבד סמוך פטור ממיתה דהי' לו לברוח מכ"ש הכא דלא ראו כלל שהתחיל האש לשלנט בו אף דהי' על העלי' מ"מ שמה אחר שהציל רכושו והי' ירא שלא ישלנט בו האש ירד ואזיל לעלמא והטעם דמוקמינן לבעלה בחזקת חי וחא"א.

וכמפונרש בש"ס דיבמות דף קט"ז עשינו עלינו עשן דאינה נאמנת דאמרינן שמה נמלט ויצא מכ"ש אם לא ראו כלל ששלט בו האש בנודאי חוששין שמה יצא: והנה גם מצד שפצאו אחר השריפה עצמות בהחנות ועפ"י הרופאים שהמה עצמות מאדם הגם דהב"ח דעתו דבנפל לכבשן ואע"פ דהי' אפשר לו לצאת משם מ"מ אם מצאו אח"כ עצמות במקום הנה חולין לומר דאותו שגפול לשם ונדאי נשרף והביא ראי' מהא דבשלגה גנני אף באמת הב"ש ס"ק צ"א דחה דבריו והביא מסעיף ל"ב דגם בנפל למשאל"ס ואח"כ העלו רגל והוא מארפובה ולמעלה אפ"ה אם אין מפירין בסימן מובהק שהרגל הוא ממנו ל"מ וחינו דאעפ"י דמשאל"ס עכ"פ רובן למיתה אפ"ה כ"ז שאין מפירים הרגל בטב"ע או בסימן מובהק ל"מ וחוששין שמה הרגל הוא מאדם אחר מכ"ש הכא דליכא כלל רובא למיתה דאדרבה הסברא דברח מן האש א"כ ממילא חוששין שמה העצמות המה מאדם אחר ובפרט הכא דלא ראו כלל שהתחיל האש לשלנט בו אף שהי' על העלי' מ"מ י"ל שירד קודם שפא לשם האש ועיי"ש בב"ש ס"ק ק"ס דאם אמרה ראו בעלי שגשרף אז אם ליכא ריעותא היינו שלא מצאו פס יד מאיש אחר ל"ח שמה לא נשרף ה"ט משום דאמר' חזי בעלי שגשרף היינו ששהתה שם בכדי שיעור שישרף ולא ראתה אותו יוצא משם שפיר מועיל אבל בלא ראתה שגשרף ל"מ כמפונרש בח"ס סי' ס"ז דאף לשיטת הב"ש מ"מ אם לא אמרה שראתה שגשרף רק שלהטה האש סביבו ולא יוכל לברוח מ"מ אם לא מצאו שום סימן ל"מ עיי"ש מכ"ש הכא שלא ראו שהתחיל האש לשרפו בנודאי דיש לחוש שמה אזל לעלמא והעצמות המה מאדם אחר או עצמות מבהמות ואף שרופא אמר שמפיר שהוא עצם אדם חוץ לזה שאולי עצם זה הוא ממקום שיוכל לחיות בלתי העצם הנה גם י"ל דרופא אין לו נאמנות באיסור תורה ובפרט היכי דהני נגד ח"א

דְּהַשְׁתָּא בַרדַמ"ת דְּלִישׁי רַבּוּב הַפּוֹסְקִים הָיוּ רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן אַפ"ה אֵין סוּמְכִין אַרוּפָאִים
מכ"ש בְּאִיסוּר תּוֹרָה וְעֵינָן שׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה חָאה"ע ס' ע"ז שכ' דִּיל בְּאִיסוּר תּוֹרָה אֵין
נְאֻמְנוֹת לְרוּפָא אַף בְּמָקוֹם דְּאִיכָא רַגְל"ד א"כ קִשְׁיָה לְסִמּוּךְ אַדְבָרֵי הָרוּפָא וּבַפְּרָט דְּאִי
אִם יִגִּידוּ רוּפָאִים שְׂאִם יִנְטֵל עֲצָם פְּזָה מְאָדָם א"א לְחִיּוֹת וְנִימָא דִּישׁ לְרוּפָאִים נְאֻמְנוֹת
אַף בְּאִיסוּר תּוֹרָה וּכְמ"ש הַח"ס דְּרַק לְעַנְנֵן רַדַמ"ת לֹמַר שְׁנַתְרַפְּאָה א"א לְהֵם לְהַעֲיִד
עַל גּוּף פְּרִטֵי דְאִיכָא גּוּפָא דְלֹא מְקַבֵּל סָמָא אַבְל בְּכַלְלוּת יֵשׁ לְהֵם נְאֻמְנוֹת אַפְתִּי י"ל שְׂמָא
הַעֲצָמוֹת הוּא מְאָדָם אַחַר שְׂבָא שְׂמָה לְהַצִּיל אֶת בְּעֵלָה אוּ לְגִנוּב וְהִיא נְשֻׁרָף וּבְעֵלָה אֲזִיל
לְמָקוֹם אַחַר וְהֵגַם דְּבִשׁו"ת בֵּית אַפְרִים ס' י"א הָאֲרִיף בְּזָה דִּיל פִּינּוּן שְׂבֵעֵלָה שְׁל זֹ
בְּנוּדָאֵי הִי שְׂם בְּמָקוֹם הָאֵשׁ אֵין לְחוּשׁ שְׂאִישׁ זֶה אֲזִיל לְעֵלְמָא וְאַחַר בָּא לְשֵׁם וְנְשֻׁרָף
דְּאֲמַרִּינּוּ הֵינּוּ שְׂאָבֵד הֵינּוּ שְׂנַמְצָא וּבְאֻמְתָּא פְּכָר פְּלַפְלִיתִי בְּזָה בְּסַפְרֵי ח"א ס' מ"ט
וְהִבְאִיתִי מְדַבְּרֵי הַמְבִי"ט וְהִשָּׁב עַקֵּב וְהִנֵּה בִש"ש פְּתַב פִּינּוּן דְּנֻאָבֵד פְּשֵׁהוּא חִי וְנַמְצָא מֵת
א"כ אֵינוּ כְּמוֹ שְׂאָבֵד שׁוּב חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא אַחַר וּבְאֻמְתָּא י"ל דְּמִיתָה ל"ח בְּכַלְל הַשְׁתַּנּוּת
וְהֵגַם דְּמַצִּינוּ בִש"ס לְאַחַר שְׂיָמוֹת בְּעֵלְךָ דְּחָשׁוּב דְּשֵׁלֵב"ל אַף בְּאֻמְתָּא בְּנו"ב מֵה"ת סִימָן
נ"ב הִבִּיא בְּשֵׁם הִירוּשְׁלַמִי דְּמִיתָה ל"ח רַק בְּגִדְרָא מְחֻסָּר זְמַן: וּבְאֻמְתָּא בְּתוֹס' ב"ב דָּף ע"ט
מְפֻרָשׁ דְּאִם מְקַדֵּשׁ לְאַחַר שְׂיָמוֹת בְּעֵלְךָ וְאֵין הַבְּעַל גּוֹסֵס אַף לר"מ ל"מ דל"ח עֲבִידִי
דְּאִתִּי וּא"כ י"ל דְּגַם בְּנַמְצָא מֵת אַפ"ה י"ל דְּשִׁינְךָ בּוּ הֵינּוּ שְׂאָבֵד הֵינּוּ שְׂנַמְצָא וְעֵינָן
רְשָׁב"א קִידוּשִׁין ס"ב שכ' דְּעֻנְבָר לְפִי שְׂמִמִּילָא קָא רַבּוּ ל"ח בְּכַלְל מְחֻסָּר מַעֲשֵׂה מִש"ה
ס"ל לְרַאב"י בְּהַנְפֵּר עֻנְבָרָה מְהִנֵּי וְהֵגַם דְּמַצִּינוּ בִש"ס דְּלִינְדָה חָשׁוּב שְׂיָנוּי לְעַנְנֵן גְּזִילָה
וּטְבִיחָה חָשׁוּב ג"כ שְׂיָנוּי לְעַנְנֵן פְּטוּר דּו"ה כְּמ"ש הַתּוֹס' ב"ק דָּף ע"א מ"מ עכ"פ כ"ז
לְעַנְנֵן קִנְיָן דַּעֲכ"פ אֵינוּ כְּעֵין שְׂגוּל אַבְל עכ"פ י"ל דְּגַם בְּנַמְצָא מֵת י"ל הֵינּוּ שְׂאָבֵד אַף
בְּאֻמְתָּא בְּנַמְצָא רַק עֲצָמוֹת זֶה הָיוּ נוּדָאֵי בְּכַלְל פְּנִים חֲדָשׁוֹת שׁוּב לְכַאוּרָה י"ל בְּזָה בְּנוּדָאֵי
ל"ש לֹמַר הֵינּוּ שְׂאָבֵד הֵינּוּ שְׂנַמְצָא וְעִי' רְשָׁב"א קִידוּשִׁין נ"ז שכ' דַּמְשׁו"ה מְקַדֵּשׁ
בַּא"ה אֵינָה מְקַדֵּשֶׁת אַף שְׂיֻכַל לְהִנּוּחַ מְאָפְרָן מ"מ חָשׁוּב דְּשֵׁלֵב"ל וְאִי דְּבִידּוּ מ"מ
בְּדָבָר שְׂהַגּוּף מִשְׁתַּנָּה ל"מ סְכַרְתָּ בִּידּוּ וְעֵינָן בְּסַפְרֵי ח"א ס' צ"ט א"כ אִם נַעֲשֵׂה עֲצָמוֹת
ל"ש לֹמַר הֵינּוּ שְׂאָבֵד וּז"ב וְהִנֵּה בְּכ"ח הָאֲרִיף דְּהִכָּא י"ל פִּינּוּן דַּל"ש שְׂיָבוֹא אִישׁ זָר
לְמָקוֹם הַשְׁרִיפָה וְלְכַנּוּס לְמָקוֹם סְכָנָה א"כ הָיוּ כְּמוֹ בְּמָקוֹם שְׂאֵין שְׂיָרוּת מְצוּיוֹת וּבַכַּה"ג
בְּנוּדָאֵי י"ל פִּינּוּן דְּבֵעֵלָה וּנְדָאֵי הִי שְׂמָה עַל הָעֵלְיָ וְעַל אִישׁ אַחַר יֵשׁ ס' י"ל אֵין סְפַק
מוֹצֵיא מִיַּדִּי וּנְדָאֵי הִנֵּה בְּאֻמְתָּא קִשְׁיָה לְהַעֲמִיד יְסוּד ע"ז פִּינּוּן דְּלְפִי דְּבָרֵי הָעֲרֵלִים שְׂנֵי עֲרֵלִים
הִלְכוּ אֶל הָעֵלְיָ לְהַצִּילוּ וְאַחַד רָצָה לְהוֹרִידוּ מִטָּה וְצָעַק הִנּוּחַ לִי וְהַשְׂנֵי גָרַר אוֹתוֹ לְמִטָּה
עכ"פ לְפִי דְּבָרֵיהֶם הִי גַם הֵמָּה עַל הָעֵלְיָ שׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ שְׂגָם אִישׁ אַחַר עֵלָה וְנְשֻׁרָף
שְׂמָה וְאוֹתוֹ שְׂבָאָה לְהַצִּיל וְנְשֻׁרָף אוֹתוֹ גָּרְרוּ לְמִטָּה וּבְעֵלָה אֲזִיל לְעֵלְמָא וּבְאֻמְתָּא בְּשׁו"ת
בֵּית אַפְרִים שְׂם הָאֲרִיף בְּזָה דַּעֲכ"פ י"ל לְפִי דְּבָרֵי הַרְמְבִין ב"ב כ"ב בְּקוּרְבָא שְׂהוּא
מְקוּמוֹ מְשֵׁ עֲדִיף מְרוּבָא וּמִש"ה כ' בִּש"ש בְּהָא דְּפִסְקִינוּ בְּהָא דִּיצְחָק רִישׁ גְּלוּתָא פְּרָבָא
דַּל"ח לְתַרִי יְצָחָק מְשׁוּם דִּינְדְּעִינוּ שְׂיָצְחָק רִישׁ גְּלוּתָא אֲזִיל מְקוּרְטָבָא לְאַסְפְּמִיא וּמֵת וְרַק
יֵשׁ ס' שְׂמָא יְצָחָק אַחַר בָּא לְקוּרְטָבָא וְהוּא הִלְךָ לְאַסְפְּמִיא בְּזָה אֲמַרִּינוּ פִּינּוּן דִּיצְחָק דָּר
בְּקוּרְטָבָא וְהָיוּ מְקוּמוֹ מְשֵׁ זֶה עֲדִיף מְרוּבָא דְּעֵלְמָא א"כ הַכ"נ פִּינּוּן דְּבֵעֵלָה דָּר בְּמָקוֹם
זֶה מְשֵׁ וְהוּא הִי בְּנוּדָאֵי עַל הָעֵלְיָ אֵין לְחוּשׁ שְׂאִישׁ אַחַר בָּא לְשֵׁם וְנְשֻׁרָף וּבְנו"ב מֵה"ת
ס' נ"ט פְּקַפֵּק בְּזָה דַּעֲכ"פ י"ל דְּאֵינוּ מוֹעִיל נְגַד חַא"א ע"כ קִשְׁיָה לְהַעֲמִיד יְסוּד ע"ז: אַף

העיקר שיש לדבר בזה מצד שלפי דברי הערל שאמר לר' שלמה פריש שגרו מן העלמי
וראה שפבר מת נשמע דאיש שהי על העלמי מת ונהי דהי פבר שרוף מ"מ פינו דהי גוף
שלם ל"ח שינוי גמור ושינוי לומר הינו שאבד הינו שנמצא דבשלמא בנהרג בדרה
ונרצה לומר פשיטת המבי"ט פינו שהוא הלך בדרה הנה בנדאי י"ל הינו שאבד הינו
שנמצא בזה שפיר פקפקו א' די"ל פינו דשיירות מצויות יש לחוש שאחד מרובא דעלמא
מת וכדמצינו בש"ס כל דפריש מרובא קא פריש וגם י"ל דמוקמינן בעלה של זו בחזקת
חי ואי דע"כ איתרע חזקת חי של אדם אחד מ"מ יפה כתב בנו"ב דעל איש שאין דנין
עליו ל"ש לאוקמה בחזקת חי דכמה מתים איפא בעולם והנה נודע מ"ש בנו"ב סימן ל"א
דנהי דבכ"מ דאמרינן השתא הוא דאיתרע מ"מ היכא דנולד ריעותא בחזקה קמייתא ואז
לא דנו על הדבר ואם אח"כ ראינו דאיתרע חזקה קמייתא שוב מחזקינן ריעותא למפרע
עיי"ש מה שכ' בפ"י דברי התוספת פסחים צ"א בהא דהמפקח את הגל א"כ הכ"נ י"ל
בשלמא במי שהלך בדרה הנה, ואח"כ נמצא מת באותו הדרה א"כ כ"ז שלא נמצא המת
לא נולד לנו שום הסתפקות בחזקה קמייתא שפא מת דחזקת חי כ"ז שלא ראינו השתנות
הוי בגדר בירור א"כ רק ע"י שנמצא מת רוצין לגרע חזקת חי של זה ואם נימא דאחר
הוא שוב ישאר חזקת חי של זה בתוקפו א"כ שפיר ל"מ סברת הינו שאבד לגרע חזקת
חי אבל פאן עכ"פ ידעינן שבבעלה של זו הי' במקום השריפה ולא ראינו אותו יוצא משם
וגם לא נשמע ממנו דבר דעכ"פ הוי כנולד ס' בחזקת חי שלו נהי דעי"ז אין להתיר
דמשום חוקר א"א חוששין שאזל לעלמא אבל עכ"פ הוי כנולד ריעותא בחזקת חי שלו
שוב כשנמצא אח"כ מת וסברת הינו שאבד מעיד שהוא בעלה של אשה זו א"כ אדרבה
א"נ דאחר הוא יהי נגד חזקת חי של אדם שלא איתרע חזקת חי שלו דהא על איש אחר
לא ידעינן כלל דהי במקום השריפה א"כ יותר מסתבר שהוא בעלה של זו שנולד עכ"פ
ס' בלא"ה בחזקת חי שלו וא"כ שפיר י"ל דסברת הינו שאבד מגלה שבבעלה של זו
נשרף וגם סברא השני' שכ' להחמיר בהא דהמבי"ט משום דשיירות מצויות יש לתלות
ברובא דעלמא ובכאן במקום השריפה עכ"פ ל"ש רבים שילכו להצילו מהעלי ורק
שי"ל דאפ"ה יש לחוש שפא אחד עלה שוב הוי בגדר מועט ושוב י"ל אין ס' מוציא מידי
ונדאי ואי די"ל פינו שר' שלמה פריש שאל אותו אם הי' אצל השריפה א"כ יצא מכלל
מסל"ת באמת ז"א פינו שלא שאל אותו על איש פרטי אם מת א"כ לא נפיק מכלל
מסל"ת ובפרט שי"ל דעכ"פ ע"י העצמות שנמצאו ג"כ י"ל דמועיל דמפח סברת הינו
שאבד וגם יש לתלות בקורבא כמ"ש הבית אפרים רק שכ' הנו"ב מה"ת סי' נ"ט דעכ"פ
לא עדיף מרובא ול"מ לגד חא"א אבל עכ"פ כ' שם דחשוב כמשאל"ס והוי רק חשש
דרבנן וא"כ לענין חשש דרבנן י"ל א' לפי דברי המבי"ט בנפב במשאל"ס מהני אח"כ
עדות עפ"ם אף שאינו במסל"ת ואף אם נפקפק בזה עכ"פ ה"א הוי ס' אי חשוב בכלל
מסל"ת ובדרבנן אזלינן לקולא כמ"ש הב"ש ס"ק ק"ס דבמשאל"ס בס' פלוגתא אזלינן
לקולא אף לכאורה זה תלוי בהא דהש"ס יבמות דף קט"ו בההוא דמיתלי נורא פי גנני
וחזי גברא חרוקא ואפ"ה חייש רחב"א שפא הוא גברא אחרינא ול"מ לשיטת הפוסקים
כרחב"א א"כ חזינו דחוששין לגברי אחרינא אף גם להסוברים דהלכה פרבא דגורסים
סבר רחב"א מ"מ י"ל דוקא שם דהאשה אמרה חזי גבראי הינו שפבר שלט בו האש
א"כ בזה לא אמרה בנדמי ולענין שפא נעשה לו נס ע"ז אמרינן פינו שנמצא גברא

חרוכה תולין שְהוא בְעֵלָה אָבֵל אִם לֹא אָמְרָה אֲשֶׁתּוֹ שְׁכָבֵר שְׁלֹט בּוֹ וְרַק שְׂיַדְעִינָן שֶׁהִי בְּמָקוֹם הַדְּלִיקָה לֹא נִתִיר אֶף אִם נִמְצָא גּוֹף חָרוּף כִּמ"ש הַרְשָׁב"א ו"ל שֶׁם דִּמְשׁו"ה לֹא מְהַי בְּנֶפֶל לַיָּם וְאִח"כ מְצָאוּ רֶגֶל דְּחוֹשְׁשִׁין שְׁמָא רֶגֶל הוּא מְאָדָּם אַחֵר: אֶף בְּאַמַּת נוֹדַע דְּשִׁיטַת הַרמ"ה ו"ל דְּבָאָם בְּאַמַּת אִתְּלוּ נוֹרָא בֵּי גִנְי וְיַדְעִינָן שְׁבַעֲלָה הִי שֶׁם בְּעַת שְׁהִתְחִיל לְשׁוֹרֵף אֶף דְּלֹא קְאָמְרָה הָאִשָּׁה שְׁשֹׁלֵט בּוֹ הָאִשׁ אִפ"ה אִם נִמְצָא אִח"כ בְּמָקוֹם הַזֶּה גּוֹף שְׁרוּף א"ח לֹאִישׁ אַחֵר דָּאִין לָנוּ לְהַחְזִיק מִס' שְׁבָא אִישׁ אַחֵר שְׁמָה וְנִשְׁרַף וּבְעֵלָה הֵלֵךְ לְמַרְחָקִים דְּזָהוּ הֵנִי בְּכָלֵל אִין ס' מוֹצֵיא מִיַּד נִוְדָאי וְרַק הֵכָא פִּינֵן דְּמְצָאוּ גּוֹף שְׁרוּף עִם ב' יָדַיִם וְגַם נִמְצָא עוֹד יָד שְׁרוּף דְּשִׁדְנָי א"כ ע"כ דֵּהִי עוֹד אִישׁ בְּמָקוֹם זֶה וְאֶחָד נִשְׁרַף כְּלוֹל וּמֵהַשְּׁנַי נֶפֶל הֵיךְ וּבְזָה פְּלִיגֵי רַבָּא וְרַחֲב"א דְּרַבָּא אִפ"ה תּוֹלָה לְקוֹלָא דְּיָד הַנִּשְׁרַף הוּא מְאָדָּם אַחֵר שְׁבָא לְהַצִּיל וְגוֹף הַשְּׁרוּף הוּא בְּעֵלָה שֶׁל זוֹ וְהִסְבְּרָא דְּאִמְרִינָן דְּמִי שְׁבָא לְהַצִּיל לֹא הִי בְּמָקוֹם הָאִשׁ מִמֶּשׁ רַק שְׁהַכְּנִיס יָדוֹ לְמָקוֹם הָאִשׁ וְנֶפֶל יָרוּ וְרַחֲב"א חוֹשֵׁשׁ דְּאִדְרָבָה יֵשׁ לְחוֹשׁ שְׁמָא הָאֵחֵר נִשְׁרַף וּבְעֵלָה נֶפֶל יָדוֹ וּמִחֲמַת פִּיֶּסוּפָא אֲזִיל לְעֵלְמָא דְּכִינּוֹן דַּע"כ הִי הַשְּׁתַּנּוּת שְׁבָא גַם אִישׁ אַחֵר לְמָקוֹם הַשְּׁרִיפָה א"כ הֵנִי ס' ד"ת וּלְחוֹמְרָא.

וא"כ לשי' זו היכי דלא מְצָאוּ רַק גּוֹף שְׁרוּף לְחוּד בְּלֹא פֶס יָד אוֹ שְׁמְצָאוּ פֶס יָד רַק שְׁהַגּוּף שְׁרוּף הוּא חֶסֶר יָד א"כ שׁוֹב י"ל דְּאֹתוֹ יָד הוּא מְגוּף הַשְּׁרוּף לִכ"ע שְׁרִי וְאִין מְחִזְקִין רִיעוּתָא לְוִמֵר שְׁאֵחֵר בָּא לְמָקוֹם הָאִשׁ וְנִשְׁרַף דְּכָל בַּר דַּעַת בּוֹרַח מִן הָאִשׁ כְּמוֹ שְׁהַבְּאִתִּי מִש"ס דב"ק דף כ"א דְּבַעֲבָד סְמוּךְ פְּטוּר עַל הַעֲבָד וְחִיִּיב עַל הַגְּדִי א"כ אִמְרִינָן דְּרַק בַּעַל הַבֵּית שֶׁהִי בְּהוֹל עַל מְמוֹנוֹ וְיֵשׁ לָהּ אָדָם שְׁמִמוֹנוֹ חֲבִיב עָלָיו מְגוּפוֹ וְאֶף שִׁ"ל דְּמוֹקְמִינָן לִי בְּחִזְקַת פְּשׁוּתָא שְׁלֵא הִי ח"ו בְּכָלֵל מְאָבָד עֲצָמוֹ לְדַעַת עֲבוּר הַצֵּלַת מְמוֹנוֹ עַכ"פ י"ל מִחֲמַת בְּהֵלָה לֹא הִי בְּדַעַתוֹ לְבָרוּחַ מִן הָאִשׁ אָבֵל אִישׁ אַחֵר ל"ש שְׁיֵלֵךְ לְמָקוֹם סְכָנָה: וּא"כ הֵכָא דְּלִיכָא שׁוּם רִיעוּתָא דְּהָא מְצָאוּ רַק גּוֹף שְׁרוּף שׁוֹב יֵשׁ לְהַקֵּל וְאֶף דֵּהַב"ש ס"ק ק"ס פְּתַב דְּרַק מְשׁוּם דְּאִמְרָה שְׁנִשְׁרַף בְּעֵלָה ל"ח לְאַחֵר הִיכָא דְּלִיכָא רִיעוּתָא אָבֵל בְּלֹא"ה חוֹשְׁשִׁין כְּמוֹ בְּהָא דְּשִׁלְשׁוּהוּ רֶגְלֵיו דְּבַעֲי שְׁיַפְּרִי בְּסִימָן מְוִבְהָק שְׁזָה רֶגְלוֹ מ"מ י"ל דְּהֵכָא פִּינֵן שְׁשֵׁהָ זְמַן רַב עַל הַעֲלֵי כְּפִי עֲדוּתוֹ שֶׁל ר' דוֹד קְלִינָן א"כ לְפִי דְּבָרֵי ר' דוֹד רַק רַבַּע שְׁעָה אִח"כ הִי יָרָא לִילָךְ אֶל הַעֲלֵי א"כ הֵנִי כְּמוֹ הִי בְּשַׁעַת שֶׁהִי שֶׁם הָאִשׁ עַל הַעֲלֵי עוֹד בְּעֵלָה הִי שֶׁם וּא"כ שׁוֹב י"ל הֵינּוּ שְׁאָבָד הֵינּוּ שְׁנִמְצָא וְשֶׁם בְּהָא דְּנִמְצָא רֶגֶל פִּינֵן דְּחוֹשְׁשִׁין שְׁגִלִי אֲשַׁפְּלוּהוּ וּבָיִם שְׁכִיחֵי רֶגְלִים וְגַם ל"ש לְוִמֵר הֵינּוּ שְׁאָבָד דְּהָא נֶאֱבָד גּוֹף שְׁלָם וְנִמְצָא רַק רֶגֶל דְּכַה"ג חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא רֶגֶל אַחֵר הוּא וְנִהִי דְּחֻשֵׁשׁ גְּלִי אֲשַׁפְּלוּהוּ הוּא רַק חֻשֵׁשׁ דְּרַבְּנָן מ"מ נְהִי דְּבִדְרַבְּנָן אִמְרִינָן בְּנוֹדָאי הֵינּוּ שְׁאָבָד הֵינּוּ שְׁנִמְצָא כְּמוֹ דְּקִי"ל כְּרַבִּי עַכ"פ בְּבִיטְלָאֵת הַחֲמִיץ אֶף בְּאַמַּת אִם הִי נִמְצָאָה מְקוֹם שְׁנִטְבַּע מִמֶּשׁ גּוֹף שְׁלָם בְּנוֹדָאי הִי תוֹלִין שְׁהוּא הַנִּטְבַּע אָבֵל בְּמְצָאוּ רַק רֶגֶל מְחִמִּירִין אָבֵל הֵכָא דְּנִמְצָא גּוֹף שְׁלָם וּל"ש אֲנָשִׁים שְׁיִסְכְּנוּ עֲצָמָם וְיָבוֹאוּ לְמָקוֹם הַדְּלִיקָה יֵשׁ לְתַלוּת שְׁבַעֲלָה נִשְׁרַף וְאֶף דְּהַרְשָׁב"א ו"ל מְפָרֵשׁ דְּמְצָאוּ גּוֹף בְּלִי יָד הֵינּוּ שְׁחֶסֶר מְמוֹנוֹ יָד וְגַם נִמְצָא יָד וְיֵשׁ סֶפֶק שְׁמָא הֵיךְ הוּא מְגוּף הַשְּׁרוּף וְהוּא שֶׁל הַבַּעַל וְאִפ"ה חֲתִינֵשׁ רַחֲב"א שְׁמָא הַשְּׁרוּף הוּא אַחֵר וְהֵיךְ הוּא מִבְּעֵלָה וְחִזְקִין אֶף דְּלִיכָא שׁוּם הוֹכְחָה שֶׁהִי שֶׁם אָדָם אַחֵר אִפ"ה מְחִמִּירִין וּלְפַמ"ש הַרְשָׁב"א ו"ל דֵּהִיכִי דְּלֹא אִמְרָה חֲזוּ גְּבֵרָאִי שְׁנִשְׁרַף גַּם רַבָּא מְחִמִּיר וּא"כ יֵשׁ לָנוּ לְחוֹשׁ לְשִׁיטַת הַרְשָׁב"א אֶף בְּאַמַּת י"ל דְּהֵכָא פִּינֵן שַׁעַת שֶׁכ"פ הִי זְמַן רַב עַל הַעֲלֵי הֵנִי כְּפִינָן רְאִינוּ שְׁכָבֵר הִי עוֹד שֶׁם בְּעַת שְׁהִתְחִיל לְשׁוֹרֵף וּא"כ בְּאַמַּת רַבָּא מְקִיל בְּכַה"ג

וּלְשֵׁי הַרְשָׁפִי"א ז"ל הִלְכָה כְּרַבָּא וְאָף אַם נְחוּשׁ שְׂמָא אָף בְּנִי"ד דְּלִיכָא רִיעוּתָא מ"מ שְׂמָא
הִלְכָה כְּרַחב"א מ"מ י"ל דְּוִקָא שְׁם דַּעכ"פ מְצָאוּ יָד לְחוּד א"כ שְׁפִיר יֵשׁ לְחוּשׁ שְׂמָא הִיָּד
הוּא מְבַעְלָה וּמְחַמַת כְּסוּפָא עֶרְק וְאִזְוִיל לְעֵלְמָא וּעְפִי"ז יְהִי מִיְנִשְׁבַּח מַה שְׁהַעִיר הַב"ח
דְּלַמ"ל לְרַחב"א לֹמַר דְּפַס יָד הוּא מְבַעְלָה נִימָא דְהִיָּד הוּא מִהַגּוּף הַשְּׂרוּף רַק דְּבַעְלָה
אִזְוִיל לְעֵלְמָא בְּשִׁלְיָמוּת גּוּפּוֹ וּעְפִי"ז נִיחָא דָּאָם נִימָא דְהִיָּד הוּא מְאָדָם אַחַר א"כ אֵין לָנוּ
סְבָרָא בְּמַה לְתִלוּת מְדוּעַ אִזְוִיל לְעֵלְמָא שׁוּב הֵינּוּ תוֹלִין פִּינּוּן שְׂבַעְלָה וְנִדְאִי הִי בְּמִקּוּם זֶה
שׁוּב אֵין ס' מוֹצִיא מִיָּדִי וְנִדְאִי לְכַף תוֹלִין שְׁנַפְל מִמֶּנּוּ פַס יָד וִי"ל מְחַמַת כְּסוּפָא עֶרְיָק
לְעֵלְמָא וּמְשׁו"ה בְּנַפְל לְמִשְׁאֵל"ס חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא הַרְגַל שֶׁל אָדָם אַחַר אָף דְּשָׁם ל"ש
הַסְבָּרָא דְמְחַמַת כְּסוּפָא דְשָׁם שׁוּב י"ל גְּלִי אֲשַׁפְלוּהוּ וְהוּא בְּמִקּוּם שְׁלֵא יוּכַל לְבֵיתוֹ
נִשְׁמַע דָּאָם מְצָא גּוּף שְׁלָם שְׂרוּף בְּלֵא פַס יָד שְׁפִיר א"ח שְׂמָא הוּא אִזְוִיל לְעֵלְמָא וְאַחַר
הוּא שְׁנַשְׂרָף פִּינּוּן שְׂאִין סְבָרָא לֹמַר מְדוּעַ בְּרַח מִבֵּיתוֹ פִּינּוּן דְּלֵא נִמְצָא בּוֹ מוּם אֵין לָנוּ
לְהַחְזִיק רִיעוּתָא שְׁנַמְצָא בּוֹ מוּם וּבִשְׂלָמָא אַם יֵשׁ פָּאן פַס יָד לְפָנֵינוּ אִזְ אָף שִׁי"ל דְּמַגּוּף
הַשְּׂרוּף הוּא וְהוּא מְשַׁל בְּעֵלְהָ עַכ"פ כְּבָר מְוִכְרַחַת לֹמַר שְׁנַפְל מִמֶּנּוּ הִיָּד שׁוּב י"ל דְּמְחַמַת
כְּסוּפָא עֶרְיָק אָבֵל כָּל שְׂאִין רֹאִין פַס יָד חֶסֶר א"כ אַם נֹאמַר שְׁהַשְּׂרוּף הוּא בְּעֵלְהָ לֵא
נַפְל מִמֶּנּוּ הִיָּד א"כ שׁוּב אָף אַם נֹאמַר דְּבְרַח מ"מ עַכ"פ הִי גּוּפּוֹ שְׁלָם וְשׁוּב ל"ש לְבְרוּחַ
וְעֵינֵין שׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה שְׁם סִימָן ל"ו שְׁהַאֲרִיף בְּסְבָרָא זֹו וִי"ל עוֹד דָּאָף לְשִׁי הַרִיטְבָּ"א
דְּפִי דְהִי גִיכָר דְהַפַּס יָד מִמֶּנּוּ וְנִשְׁמַע לְכַאוּרָה דְרַק בְּמִפְרִין הִיָּד בְּסִימָן שְׁהוּא מְבַעְלָה
אִזְ תוֹלִין דְגַם הַגּוּף הוּא מְשַׁל בְּעֵלְהָ וּמְשַׁמַע דְּבֵלֵא מִפְרִין הִיָּד לֵא מִתִּירִין וְחוֹשְׁשִׁין שְׂמָא
הוּא שֶׁל אָדָם אַחַר הֵינּוּ שְׁגַם הִיָּד גַּם גּוּף הַשְּׂרוּף הוּא מְאַחַר אָף בְּאֶמַת י"ל ג"כ כְּנ"ל
דְּדוֹקָא שְׁם דַּעכ"פ ע"כ אַם נִרְצָה לְהַתִּיר יְהִי מְוִכְרַחִים לֹמַר שְׁנַפְל בּוֹ הִיָּד מְקוּדָם מִיתָתוֹ
שׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ שְׂאֵחַר שְׁנַשְׂרָף יָדוֹ מְחַמַת כְּסוּפָא בְּרַח וְאַפ"ה מִתִּיר רַבָּא דְאֶמְרִין דְּכִמוֹ
דְהִיָּד הוּא שֶׁל הַבַּעַל ה"ה דְּגוּף הַשְּׂרוּף הוּא מִהַבַּעַל וְרַחב"א חוֹשֵׁשׁ כְּנ"ל אָבֵל אַם נִמְצָא
רַק גּוּף עַם ב' יָדִים שְׁפִיר א"ח שְׂמָא הוּא אַחַר דְּלָמָה הִי לֹו לְבְרוּחַ וְכִינּוּ דְהוּא הִי וְנִדְאִי
בְּמִקּוּם הָאֵשׁ ע"כ דְהוּא נִשְׂרָף: וּמ"ש הַג' מִיִּצְוִילָאוּוִיטְץ וְהִבִּיא דְבְרֵי הָאו"ז שְׁהִבִּיא מְהָא
דְשׁוֹשְׁנִים בַּפ"ג מְטְהָרוֹת דְהוּא מְשׁוּם ח"ט וְהַעִיר דְשָׁם הוּא דְשַׁאבְד"ל כְּבָר הַעִיר בְּזֶה
בְּשׁו"ת בֵּית אֶפְרַיִם סִי' י"א וְכ' דָּאִי לֵאֻוּ מְשׁוּם חֲזַקַת טְהָרָה הֵוִי אִזְוִילֵינוּ בְּתַר קְוֹרְבָּא:
עַכ"פ לְדִינָא אַם נְחַקוֹר עוֹד מַר' שְׁלֵמָה פְּרִישׁ שְׂאֵמַר לֹו הַעֲפּוּ"ם שְׂרָאָה אֵת הָאִישׁ שְׁכָבָר
הִי מַת אִזְ יֵשׁ מְקוּם לְהַקֵּל וְאָף שְׁיֵשׁ לְחוּשׁ שְׂמַחַמַת שְׁהִי יִרָא מְפָנִי הָאֵשׁ לֵא דִיקְדַק יָפָה
וְיֵשׁ חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמֵי מ"מ כָּל חֲשֵׁשׁ דְּבַדְדְמֵי לְשִׁי רֹוב הַפּוֹסְקִים אֵינוּ רַק דְּרַבְּנָן וְהָכָא כְּבָר
יִצְאָה מְחַשֵׁשׁ אִיסוּר תּוֹרָה ע"י הַעֲצָמוֹת שְׁנַמְצָא דָּאָף לְהַנּו"ב דְּמַחְמִיר בְּסִי' נ"ט מ"מ כ'
דְּלֵא גְרַע מִמִּשְׁאֵל"ס וְשׁוּב לְעַנְּנֵן חֲשֵׁשׁ דְּרַבְּנָן ל"ת לְבַדְדְמֵי הַגַּם מַה שְׁכ' דְּבַדְרַבְּנָן ל"ק
בְּדַדְמֵי מְהָא דְדִיגְלַת נִשְׁמַע דְּלְשִׁי הַתּוֹס' מִי שְׂרָאָה הַטְּבִיעָה ל"מ אָף חֲזוּוּהוּ לְאַלְתֵּר מְשׁוּם
חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמֵי אָף דְּכָבָר נַפְל בְּמִשְׁאֵל"ס אָף בְּאֶמַת שְׁם מִיָּרִי בְּלֵא שְׁהָה וְיֵשׁ אִיסוּר תּוֹרָה
אוּ דְלִיכָא עַל הַטְּבִיעָה רַק ע"א וַא"נ דַּע"א בְּעֵדוֹת אִישָׁה אֵינוּ נֹאמְן רַק מְדַרְבְּנָן א"כ לֵא
יִצְאָה עוֹד מִאִיסוּר ד"ת וּלְכַף חוֹשְׁשִׁין לְבַדְדְמֵי וְיֵשׁ בְּזֶה לְדַבְרֵי הַרְבֵּה וְאִכְמ"ל וּבְפֶרֶט
שַׁעכ"פ בַּק"ק קְאָמִינְקָא ל"ש שְׁיָבוֹאוּ אֲנָשִׁים מְעִיר אַחֲרַת לְהַצִּיל וּבַעִיר זֹו לֵא נִפְקַד אִישׁ
ע"כ יֵשׁ הוֹכְחָה שְׂבַעְלָה נִשְׂרָף ע"כ נִלְע"ד דֵּיֵשׁ מְקוּם לְהַתִּיר הָאִישָׁה וְרַק מְפָנִי חוֹנְמַר
הַנוּשָׂא יִרְאָה לְשַׁלּוּחַ שְׂאֵלָה זֹו עוֹד לְגַדוֹל אַחַד מְפּוֹרְסָם בְּיִרְאֵת ה' וְאַם גַּם הוּא יִסְכִּים

להיתר גם אנכי אצטרף לדברי הג' מיאזלאוויטץ ורק באופן שיהי' עוד הספמה מגדול אהד מפנורסם וילדעתי ישלח את השאלה להג' אבד"ק בראד ואם יספים אז יוכלו לישב בי"ד של ג' להתיר האשה כדין הנסיסת בע"א אף לדעתי ימתין עם ההיתר עד שיעברו יב"ח מזמן השריפה דאחר יב"ח יש סניף להתיר דעכשיו דיש מפתבי העיתים אחר יב"ח יש אומדנא שמת ואף שחלילה להקל עי"ז אבל עכ"פ לסניף יחשב והש"י יצילינו משגיאות: באעה"ח אור יום ב' מקץ תרע"א ל' ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן מ"ה.

יש לבאר הדין באיש שפבר יצא ידי קריאת המגילה אם יוכל להוציא את נשים בקריאת המגילה: והנה קי"ל בברכת המצות אע"פ שייצא מוציא אף יש להסתפק לפמ"ש בדג"מ סי' רע"א די"ל דאיש שפבר התפלל לא יוכל להוציא הנשים בקידוש לפי שאחר התפלה פבר יצא ידי חובת קידוש ד"ת והאשה שלא התפלה מחויבת ד"ת ודרבנן אינו מוציא לד"ת ורק באיש נגד איש יוכל להוציא אף אם קנים המצוה מטעם ערבות אבל לגבי נשים שכ' הרא"ש דאינם בכלל ערבות וא"נ דגם איש בעד אשה אינו ערב א"כ שוב חשוב הוא אינו בר חיוב ולא יוכל להוציא אשה בקידוש אף שם פתבו המפרשים די"ל דגם מה"ת לא יצא ידי חובת קידוש בתפילה משום דצריך להזכיר יציאת מצרים בקידוש עיניו במנ"ח מ"ש בזה וכבר העיר בזה בשו"ת חיים שאל והביא בשם הרי"ז דנה הוא רק מדרבנן ועיניו בשו"ת אגודת איזוב סי' א' אבל הכא לענין מגילה א"נ פשיטת הדג"מ דגם אנשים אין עריבין בעד הנשים א"כ שוב חשוב מי שייצא פבר אינו בר חיוב ואינו יכול לצאת את האשה במקרא מגילה בשלמא א"נ דנשים אין מחויבים רק בשמיעת המגילה אבל לא בקריאה א"כ שפיר אף אם שמעה ממי שייצא פבר עכ"פ היא שמעה המגילה ונהי דאם תשמע ממי שאינו בר חיוב פלל כמו מנכרי לא יועיל לפי ששם גברא אינו בר חיוב פלל אבל הכא גברא בר חיוב רק שפבר יצא אבל חשוב פאלו שמעה מבר חיוב פיון שאין צריך לומר שיוצאת בקריאתו אבל א"ל דנשים חייבות במקרא מגילה ומש"ה שיטת כמ"פ דמוצאות אנשים א"כ שוב ע"כ צ"ל הא דיוצאת בקריאת אחר משום דכף גזרה התורה דאחד יוכל להוציא רבים ידי חובתן דגם בתפל' ש"צ מוציא לשאינו בקי אבל שוב י"ל דבעי שיהי' עכשיובר חיוב ושוב י"ל דהיכי שפבר יצא והוא אינו בחיוב ערבות נגד נשים שוב א"י להוציאן במקרא מגילה: וכעין סברא זו מצונו בש"ס פתובות ל"ד דבטבח בשבת על ידי שליח חייב אף דאם ישחוט בעצמו יופטר אפ"ה ל"ח בכלל אם עביד הוא לא מחויב דרק מצד קלבד"מ יופטר ואפ"ה פתבתי בספרי ח"ב בפתיחה דעכ"פ א"א לייחס הפעולה להמשלח דהא אף אם ישחוט בשוגג יופטר דחייבי מיתות שוגגין פטורין א"כ ה"נ בשלמא אם יוצאת בשמיעה סגי אם שמעה מאיש שחייב במצוה זו אף דעתה פבר יצא אבל א"נ דצריך לומר דקריאת האיש חשוב פאלו קראה האשה ע"כ צריך או שיהי' עתה בחיוב ממש אז מהני קריאתו לגבי עצמו או עכ"פ שיהי' בתורת ערבות לגבי זה שקורא עבורו וא"כ הנשים דליכא ערבות עבורם לשיטת הדג"מ שם לא יוכל להוציאם: אף באמת לענין להוציא את הנשים יש כמה סברות דמהני קריאת איש אף אם פבר יצא חדא דבאמת הדג"מ בעצמו נסתפק דרק נשים בשביל אנשים לא קיבלו ערבות פיון דחזינו דנפטרו נשים ממ"ע שהז"ג סברא דאף פמצות שחייבות עכ"פ אינם בכלל ערבות אבל איש י"ל דהוא בערבות גם עבור נשים ושוב

חשוב מחוייב בדבר וגם י"ל דנשים אינם חייבים רק בשמיטה וא"כ עכ"פ נהי דיצא פבר
מ"מ ל"ח פשמעה ממי שאינו בר חיוב פלל דהא גברא בר חיוב הוא רק דעתה פבר יצא
אבל עכ"פ בשנה הבאה יתחייב ושוב עכ"פ חשוב פשמעה מבר חיוב וכיון שא"צ לומר
דיוצאת בקריאתו רק ע"י ששמעה יצאה שוב מהני וכמ"ש המג"א דמש"ה בתק"ש יוכל
התוקע לעשות הברכות לפי שחבירו יוצא בשמיעתו ומחוייב לברך א"כ מוציא בברכתו
אבל בבדיקת החמץ דהמשלח אינו מחוייב בברכה ואם אינו בודק שוב לא חל הברכה
על הפעלים י"ל דאין השליח מברך עיי"ש ביד אפרים ובפרט דלשי"כ"פ רק במצוה
שאין האשה מחוייבת אינה בכלל ערבות כמו בהמ"ז א"נ דאשה אינו מחוייבת מה"ת
שפיר י"ל דאינה בכלל ערבות אבל באמת א"נ דנשים חייבות בברהמ"ז מה"ת שפיר
אף אם היא לא תאכל רק פזית ואיש יאכל פדי שביעה אפ"ה תהיו מוציאות אנשים
דחשיבה בר חיוב מה"ת מטעם ערבות וא"כ ה"א דחייבות במקרא מגילה שוב אף היא
ערבות בעד אנשים ומכ"ש דאנשים ערבות עבורה א"כ יש ג' ספיקות שיוצאות בקריאת
אנשים אף אם הקורא פבר יצא ול"מ אי נימא פחד תירוצ בתוס' דהא דמועיל הסברא
אף הם הי' באותו הנס הוא רק לחשיבה מדרבנן א"כ נשים במקרא מגילה הוי רק תרי
דרבנן א"כ שוב אם יש ס' שמא יצאה בקריאת איש א"כ הוי ס' דרבנן לקולא ואף
שי"ל דעכ"פ היא נתחייבה בנודאי ומס' לא פקע החיוב אף באמת חזינו דבס' קרא ק"ש
למ"ד ק"ש דרבנן אזלינן לקולא אף דיש חזקת חיוב ואף דשם יש ס' אם נעשה פלל
מעשה המתיר מכ"ש ה"א שפבר נעשה מעשה המתיר רק הס' אם יצאה בקריאת האיש
בנודאי י"ל ס' דרבנן לקולא כמ"ש המ"ל פ"ד מבכורות ובפרט דבס' דדינא לשי"כ"פ
ל"מ חזקה דבשביל חזקה לא ישפנה הדין וה"א הוא ס' דדינא אם יש לו ערבות על נשים
ובפרט דבאשה הוי תרי דרבנן חשוב כאין לו עיקר מן התורה כמ"ש הח"מ סי' כ"ח
ובאין לו עיקר מת"ת לשי"ח"ד סי' ק"י גם נגד חזקה הוי ס' לקולא ואף לת' התוס'
השני דסברא דאף הו' היו באותו הנס מועיל לחיוב מה"ת א"כ גם לגבי הנשים הוי רק
חד דרבנן וי"ל דס' נגד חזקת חיוב הוי לחומרא ובפרט די"ל דמקרא מגילה חשוב דברי
קבלה פשיטת הב"ח ומחמירין גם בס' ומכ"ש נגד חזקת חיוב מ"מ הוי ג' ספיקות לומר
שפבר יצאה כמ"ש לעיל וא"כ ל"מ לשי" הסוברים דג"ס מועיל אף לענין ס' בשמיטה
כמ"ש הט"ז סי' ק"י א"כ ה"א מועיל בנודאי ואף א"נ דנגד ח"א ד"ת אף ג' ספיקות ל"מ
מ"מ ה"א דלשיטת רוב הפוסקים מקרא מגילה ל"ח רק בכלל מצוה דרבנן א"כ ס"ס
בדרבנן מהני לכ"ע אף נגד ח"א ובפרט ה"א הוי ס' דדינא ולשי"הכנה"ג בס' דדינא ל"מ
חזקה ע"כ פשיטא דאם שמיטה מאיש אף אם הוא פבר יצא מ"מ אינה מחוייבת לשמוע
שנית וז"ב ופשוט: אף לענין אם אשה תוכל להוציא אנשים יש ס' די"ל דמשה אינה
מחוייבת רק בשמיטה וא"כ לגבי קריאה חשיבה אינו מחוייב בדבר ויש להסתפק מי
ששמע מקרא מגילה מאשה אם מחוייב לקרא שנית או עכ"פ לשמוע שנית מאיש והנה
אם האשה פבר יצאה ידי מגילה בשמיטה מאחר א"כ יש פמה ס' להחמיר ולומר שלא
יצא ע"י קריאת האשה שמא אשה אינה מחוייבת רק בשמיטה וא"כ לגבי קריאה שאינה
מחוייבות בנודאי דליתא בכלל ערבות כמ"ש הרא"ש וא"כ חשוב פקרא מי שאינו מחוייב
בדבר וב' א"נ דנשים מחוייבות במקרא מגילה מ"מ גם במצוה שמחוייבות אפ"ה ליתא
בכלל ערבות וא"כ פיון דכבר יצאה חשובה אינו מחוייב בדבר ושמא פסברת התו'

הראשון דְנָשִׁים ע"י הַסְבָּרָא דְאָרְף הוּ הָיוּ בְּאוֹתוֹ הֵנִס אֵין חַיִּיבוֹת רַק מְדַרְבְּנָן וְא"כ חֲשׂוּבָה לְגַבֵּי גַבְרָא פְּאִינוּ מְחַוְיָיב בְּדָבָר כַּמ"ש הַתּוֹסֶפֶת ד"כ דְלַרְבָּנָן תְּרֵי דְרַבְּנָן אֵינוּ מוֹצִיא חַד דְרַבְּנָן וְג' ס' לְחוּמְרָא מְחַמְרִין אָרְף בְּדַרְבְּנָן וְאָרְף אִם עֲדִינָן לֹא יִצְאָה הָאִשָּׁה יְדֵי קְרִיאַת הַמְּגִלָּה מ"מ הָנוּי שְׁנֵי סְפִיקוֹת לְחוּמְרָא א' שְׁמָא הַסְבָּרָא דְאָרְף הוּ הָיוּ בְּאוֹתוֹ הֵנִס אֵינוּ מוֹעִיל לְחַיִּיב רַק מְדַרְבְּנָן וְא"כ הִיא חֲשׂוּבָה בְּכָלל אֵינוּ מְחַוְיָיב בְּדָבָר לְגַבֵּי אִישׁ וְשׁוּב לִיתָא בְּכָלל עֲרֻבוֹת וּב' שְׁמָא אִשָּׁה מְחַוְיָיבַת רַק בְּשִׁמְיעָה וְשׁוּב לְגַבֵּי קְרִיאָה הָנוּי אֵינוּ מְחַוְיָיב בְּדָבָר וּלְשִׁי' הַמ"ל בַּס"ס לְהַחְמִיר גַּם בְּדַרְבְּנָן לְחוּמְרָא וּבַפְּרָט דִּי"ל דְמַקְרָא מְגִלָּה חֲשׁוּב ד"ק וְגַם בַּס' אֶחָד מְחַמְרִין וּמַכ"ש בַּס"ס לְהַחְמִיר ע"כ נִלְע"ד לְהַלְכָה דְאִישׁ שְׁקָרָא לְפָנֵי נָשִׁים אָרְף אִם כְּבָר יִצְאָ אַפ"ה יִצְאוּ הַנָּשִׁים וְא"צ לְשִׁמּוֹעַ שְׁנִית וְאִישׁ שְׁשָׁמַע מֵאִשָּׁה ל"מ אִם הָאִשָּׁה כְּבָר יִצְאָה בְּנוֹדָאֵי דְצָרִיף לְקָרוֹן שְׁנִית וְאָרְף אִם הָאִשָּׁה לֹא יִצְאָה עוֹד אַפ"ה יֵשׁ ס"ס לְהַחְמִיר ע"כ צָרִיף לְקָרוֹן שְׁנִית אָרְף לֹא יִבְרָף דְלַעֲנָן חֲשֵׁשׁ בְּרַכָּה לְבַטְלָה שְׁיִטַּת הַפְּרַמ"ג דְאָרְף ס"ס לְחַיִּיב ל"מ ע"כ יִקְרָא שְׁנִית בְּלֵי בְּרַכָּה וּז"ל בַּס"ד: וְעַפ"י מַה שְׁהִבְאִתִּי שְׁיִטַּת הַגְּרַע"א וְל' דְבַמְצָנָה שֵׁשׁ חַיִּיבַת אִיתָא גַּם בְּכָלל עֲרֻבוֹת א"כ נִשְׁמַע דְלַפְמ"ש הַפְּרַמ"ג בַּפ"כ דְרַק בְּבִרְכַת הָאָרְץ יֵשׁ ס' אִם הָאִשָּׁה חַיִּיבַת מַה"ת א"כ בְּבִרְכַת הָעֵץ וּבּוֹנָה יְרוּשָׁלַיִם תּוּכַל לְהוֹצִיא אֲנָשִׁים אָרְף אִם לֹא אֶכְלָה רַק כְּפִזִּית וְהָאִישׁ אֶכַל כְּפִדֵי שְׁבִיעָה כִּינּוּן שְׁהִיא חַיִּיבַת מַה"ת בְּבִרְכָה זֹו אִם תֹּאכַל כְּפִדֵי שְׁבִיעָה א"כ שְׁנִית לְאֲנָשִׁים וְרַק בְּבִרְכַת הָאָרְץ אֲזֹו גַּם בְּאֶכְלָה כְּפִדֵי שְׁבִיעָה אַפ"ה יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִם מוֹצִיאַת אֲנָשִׁים דְשְׁמָא אֵינָה חַיִּיבַת בְּבִרְכָה זֹו מַה"ת וְשׁוּב לִיתָא בְּכָלל עֲרֻבוֹת לְעַנְיָן בְּרַכָּה זֹו וְשׁוּב חֲשׂוּבָה אֵינָה מְחַוְיָיבַת וְאֵינָה מוֹצִיאָה אֲנָשִׁים אָרְף אִם קִטָּן יוּכַל לְהוֹצִיא אֶת הָאִשָּׁה בְּבִרְכַת הָעֵץ וּבּוֹנָה יְרוּשָׁלַיִם בְּנוֹדָאֵי אֵין מוֹצִיאָה הִיכִי דְאֶכְלָה כְּפִדֵי שְׁבִיעָה כִּינּוּן שְׁהִיא מְחַוְיָיבַת מַה"ת וְגַם בְּבִרְכַת הָאָרְץ אִם אֶכְלָה כְּפִדֵי שְׁבִיעָה הִיא חֲשׂוּבָה עַכ"פ בְּכָלל ס' מְחַוְיָיבַת מַה"ת וְשׁוּב נוֹדָאֵי דְרַבְּנָן אֵינוּ מוֹצִיא לַס' חַיִּיב ד"ת אָרְף אִם לֹא אֶכְלָה הָאִשָּׁה רַק כְּפִזִּית אֲזֹו אָרְף אִם הַקִּטָּן ג"כ לֹא אֶכַל כְּפִדֵי שְׁבִיעָה נְהִי דְמוּכַח שְׁיִטַּת הַתּוֹסֶס' מְגִלָּה דְאֵינוּ מוֹצִיא לְאֲבִיו אָרְף אִם אֲבִיו לֹא אֶכַל רַק כְּפִזִּית מִשׁוּם דְתְרֵי דְרַבְּנָן אֵינוּ מוֹצִיא לְחַד דְרַבְּנָן הֵגַם דְשְׁיִטַּת הַמ"א דְכַמּוֹדְדָגְדוֹל שְׁאֶכַל כְּפִזִּית מוֹצִיא לְגְדוֹל שְׁאֶכַל כְּפִדֵי שְׁבִיעָה מִשׁוּם שְׁיִוִּכַל לְהִבִּיא א"ע לִיְדֵי חַיִּיב ד"ת אִם יֹאכַל כְּפִדֵי שְׁבִיעָה שׁוּב מוֹצִיא אָרְף אִם עֵתָה אֵינוּ רַק דְרַבְּנָן א"כ גַּם הַקִּטָּן יוּכַל לְבּוֹא לִיְדֵי חַיִּיב חַד דְרַבְּנָן אִם יֹאכַל כְּפִדֵי שְׁבִיעָה אָרְף אָרְף א"נ דְלֹא כְּסָבְרָא זֹו וְרַק דְמֵי שְׁאֵינוּ בְּרַעֲבוֹת ל"מ מַה שְׁיִוִּכַל לְהִיּוֹת בְּרַעֲבוֹת חַיִּיב וְשׁוּב קִטָּן שְׁאֶכַל כְּפִזִּית אֵינוּ מוֹצִיא לְגְדוֹל שְׁאֶכַל כְּפִזִּית אָרְף לְגַבֵּי הָאִשָּׁה דְאֶכְלָה רַק כְּפִזִּית א"כ הָנוּי בְּגֵדֵר ס' אִם חֲשׂוּבָה חַד דְרַבְּנָן אוֹ תְרֵי דְרַבְּנָן דְשְׁמָא אֵינָה מְחַוְיָיבַת בְּבִרְכַת הָאָרְץ מַה"ת וְשׁוּב חֲשׂוּבָה תְרֵי דְרַבְּנָן א"כ נְהִי דְמְחַוְיָיב מְדַרְבְּנָן אֵינוּ מוֹצִיא לַס' מְחַוְיָיב ד"ת אֶבַל תְרֵי דְרַבְּנָן מוֹצִיא לַס' תְרֵי אוֹ חַד דְרַבְּנָן וּבַפְּרָט שִׁי"ל דְקִטָּן לְגַבֵּי בַהמ"ז ל"ח בְּגֵדֵר תְרֵי דְרַבְּנָן מִשׁוּם שְׁיִוִּכַל לְבּוֹא לִיְדֵי חַיִּיב חַד דְרַבְּנָן אִם יֹאכַל כְּפִדֵי שְׁבִיעָה וְנְהִי דִי"ל דְלְגַבֵּי גְדוֹל דְהָנוּי בְּבִירוֹר רַק חַד דְרַבְּנָן לֹא יוּכַל לְהוֹצִיא אֶבַל לְגַבֵּי נָשִׁים הָנוּי ס"ס לְהַקֵּל שְׁמָא הִיא ג"כ רַק תְרֵי דְרַבְּנָן וְשְׁמָא כִּינּוּן שְׁיִוִּכַל לְבּוֹא לִיְדֵי חַיִּיב חַד דְרַבְּנָן ל"ח כְּפִזִּית וְשׁוּב כִּינּוּן דְבַכְזִיּוֹת לִיכָא עַל הָאִשָּׁה יוֹתֵר מְחַיִּיב דְרַבְּנָן שׁוּב מוֹעִיל ס"ס מְלַפְּנוּטְרָה מְלַבְּרָה שְׁנִית אִם כְּבָר שְׁמַעָה בְּרַכַת הָאָרְץ מְקִטָּן שְׁהַגִּיעַ לְחַיִּיבוֹת וְיֵשׁ לְדָבָר וְאִכַּמ"ל בְּזָה הַרְבֵּה בַעַז"ח אוֹר יוֹם ה' תַּעֲנִית אֶסְתֵּר בַּעֲזוֹר"ת לַפ"ק קַאשׁוּי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן מ"ו להרב הה"ג כש"ת מו"ה אלישע נ"י מוצד"ק בייטש: בדבר שאלתו במקנה הנובעת וקשה לשאוב פל המים בעת שרוצין לנקותה ויש עצה לעשות נקב בתחתית המקנה ולסתום עם ברזא ולסתום ולפתוח לעת הצורך וכ' כ"ת שיש בזה ב' חששות א.

(מחשש זחילה אף שאינו ניפר ב.) מחמת שא"א לסתום בברזא של עץ רק פרוה עם עור ויש בזה חשש מחמת דבר המקב"ט ועי"ז רוצים לחלק גובה המקנה לשנים ע"י פלאטע ולעשות נקב כשפפה"נ באמצע הפלאטע ותחת הפלאטע ישאר לעולם מ"ס ולא יצטרכו לנקות רק המים שבחלק העליון ובשעה מועטת יבוא מים מתחת הפלאטע ויש חשש שלא ישאר למעלה מ"ס ויצטרכו להוסיף שאובין וא"נ דל"א גוד אסיק חשוב למעלה מקנה פסולה ונפסלה בשאובין זה תורף השאלה בקצרה: והנה מחמת חשש הראשון באמת בש"ע פסק להדיא פשיטת הרשב"א דבאין הזחילה ניפר אין חשש אף ידוע דעת הרא"ש דפסול אף אם אין הזחילה ניפר להדיא ורק אם נבלע בקרקע מעט לכ"ע אין חשש והנה כבר הבאתי בספרי ח"ב סימן נ"ג בהא דהביאו ראי' מש"ס נדה במקנה שנמצא חסר דהא בלא"ה יש פסול משום זחילה בשלמא לשיטת הסוברין דבמעין בעי' מ"ס לטבילת אדם י"ל דהקא מייירי במעין ולא מיפסל מטעם זחילה אבל א"נ דבמעין אף לאדם א"צ מ"ס א"כ ע"כ דהקא מייירי במקנה ואפ"ה לא מיפסלו משום זחילה וע"כ משום דאין הזחילה ניפר ובאמת פתבתי שם די"ל דהפוננה ונמצא חסר אין הפי' שנקסר ממ"ס רק שחסר משיערו הראשון ויש בזה פסול מחמת הזחילה ומש"ה א"ש בהא דפירש"י דמייירי בכלים שטבלו בו וקשה הא בכלים ל"צ מה"ת רק רביעית והני סד"ר ולפ"ז א"ש דיש בזה פסול ד"ת מכח זוחלין ונשמע מזה כדעת הרא"ש דגם באין הזחילה ניפר להדיא פסול ובפרט דהרא"ש ס"ל דבמעין אין שאובין פוסלין בו ול"צ מ"ס ע"כ דהקא מייירי במקנה ושוב י"ל דהפסול משום זוחלין עכ"פ להלכה בנודאי יש לחוש לכתחילה דבמקנה צריכין לחוש לכל השיטות כמ"ש מרן הק' זי"ע: והנה ע"י סתימת הברזא מנסה בגומא דעי"ז לא יהי עוד זוחל חושש כת"ה דהני דבר מקב"ט הנה באמת י"ל דהא זה פשיטא דלשיטת הרשב"א דלא איכפת לן בזחילה שאינה ניפרת א"כ בנודאי מותר לסתום בדבר המקב"ט דכיון דל"צ להסתימה אין פוסל דהא באמת לשי' הרא"ש מותר לסתום הזחילה בדבר המקב"ט דל"ח בכלל הנוניתו בטומאה פיון דהמים באו בטהרה רק דשיטת הר"ש דכיון דהמקנה פסולה כ"ז שלא נסתם חשוב כאלו הניית המים בא בטומאה אבל היכי דאינו פסול לא איכפת לן בדבר המקב"ט והגם דבש"ע משמע דאינו מביא שיטת הרא"ש רק בשם יש מי שמתיר אבל אם אין הזחילה ניפר א"כ ממנ"פ פשר דלשי' הרשב"א ל"ח זחילה ועיקר החשש לשיטת הרא"ש ולהרא"ש שוב מהני סתימת הזחילה אף בדבר המקב"ט ועיין בט"ז יו"ד סי' ס"ר דבאיסור שאין אסור רק לשי' ר' אפרים ל"א בו חנ"נ דהר"א ס"ל דל"א חנ"נ חוץ מבב"ח אף דאנו מחמירין שלא לאכול זה ואנו פוסקין חנ"נ בשאר איסורין מ"מ באיסור שהוא רק להר"א ל"א חנ"נ וה"ה הקא דעיקר החומרא בזחילה שאינו ניפר הוא להרא"ש ולדידך' מותר לסתום הזחילה בדהמקב"ט וז"ב ובפרט דעכ"פ חשוב ס"ס שמה באין הזחילה ניפרת ליכא פסול ושמה מותר לסתום הזחילה בדבר המקב"ט וא"כ הברזא של עץ בנודאי ל"ח דבר המקב"ט דגם בברזא של מתכות ל"ח דבר המקב"ט עיי"ש בח"ס

סי' רי"ח ונהי דהפיסוי י"ל דחשוב דבר המקב"ט מ"מ ממנ"פ לשי' הרשב"א, א"צ פלל להפיסוי דבלא"ה הי' פשר ורק עיקר החשש לשי' הרא"ש ולדידנ' מותר לסתום הגזילה בדבר המקב"ט ע"כ הי' מקום להכשיר ע"י סתימת ברזא של עץ מכוסה כמ"ש בשו"ת מהרש"ם שם: עתה נדבר מענין השני שחלקו המקנה ויש נקב כשפה"נ ביניהם ורק לפעמים יחסר במקנה העליונה ממ"ס וצריכים להוסיף שאובין וחושש כת"ה פיון דל"א גוד אסיק הוי פאין בעליונה מ"ס ובמקנה חסירה פוסל שאובין הנה באמת לשי' הש"ך שם בס"ק קכ"ט הטעם רק משום דאין הגזלתו מערבין ורק מי גשמי' ל"מ אבל אם המקנאות הם פאין ממעין אף דבמעין ג"כ בעי' מ"ס לטבילת אדם אפ"ה מהני החיבור ועיין בח"ס סי' ר"ח ואף דבאמת בש"ע משמע דאנו מחמירין דל"א גוד אסיק ואף גוד אחית ל"מ כמפורש בש"ע סעיף ס"ב.

אבל בט"ז ס"ק מ"ז משמע דלענין פסול שאובין אמרי' גוד אחית א"כ שוב י"ל לשי' הרמב"ם ו"ל דקיי"ל פרבנו דאין חילוק בין גוד אחית לגוד אסיק וא"כ י"ל לענין לטבול בעליונה בשעה שאין בה מ"ס דהוי פסול ד"ת אם ל"א גוד אסיק אבל לענין אם יש בעליונה מ"ס רק שנפסקה בג"ל שאובין לענין זה בנודאי מהני החיבור שלא יפסול בשאובין אף באמת דדוקא לענין גוד אחית דר"י מתיר ובאמת הטור פוסק כר"י ומתיר באם רגליו של ראשון נוגע במים לכה שפיר י"ל דאף דהרמב"ם ו"ל מחמיר עכ"פ לענין שאובין סומכין אר"י אבל בגוד אסיק דגם לר"י ל"מ שוב י"ל דגם לענין פסול שאובין ל"מ גוד אסיק ובפרט שיש לחוש דלא ישאר למעלה אף כ"א סאין ושוב בכולו שאובין לשי' הרמ"א יש בזה פסול ד"ת ובנודאי דל"א גוד אסיק אף עכ"פ יפה הביא כת"ה דכ"ז דוקא באם הם מקנאות חלוקין לגמרי ורק שרוצין לחבר המקנאות ע"י חיבור כשפה"נ בזה אמרי' דל"א גוד אסיק אבל ה"א באמת הוא מקנה חדא רק שנתחלק באמצע ונשאר מחובר במקום כשפה"נ א"כ מעולם לא נתבטל ממנה שם מקנה חדא ובנודאי דכשר בלי שום חשש דעכ"פ נהי דל"ח גוד אסיק לענין חיבור אבל עכ"פ מועיל הנקב לענין שלא נתבטל ממנה שם מקנה וקסברת הט"ז בס"ק מ"ז לענין פלי מנוקב ובכל ערי ישראל נוהגין כן והדבר פשוט להתיר ועיין ע"ס סימן ר"י שהאריה בזה לענין שאובין דרבנו די"ל גוד אסיק ג"כ כנלע"ד ברור בס"ד לדינא: בשה"מ ראיתי בס' לחם ושמלה שהעיר בדין המפורש במקנה שאובין שהגליד ונימח פשר להקוות עלי' ויש בזה שני פירושים בב"י א' דבאמת פקע ממנו שם שאובין ומותר לטבול בתוכו פמות שהוא ופי' הב' דס"ל דהגליד משוי' לי' להמשכה וס"ל דשאובין שהמשיכוהו פולו אינו פוסל את המים שבאו עליו ולכה אם יבוא עליו מ"ס פשרים יהי' מותר לטבול בו וכ' בד"מ דכיון דלא קיי"ל כהשאלות וס"ל דכולו בהמשכה פוסל ע"כ דהפי' בתוספתא כפשוטו והעיר בלחם ושמלה דנהי דלא קיי"ל כהשאלות לקולא מ"מ נחוש לפירושו לחומרא דשמא פולו בהמשכה מותר להקוות עליו מים פשרים וממילא לא נשמע דהגליד מעלה מתורת שאובין ועוד הפיר שם דשמא תוספתא זו ס"ל פולו בהמשכה פשר וממילא לדין דפסלינו פולו בהמשכה ופוסל שוב אין הכרח שיועיל בהגליד אף בניתוסף עליו מים פשרים: ולפענ"ד הדבר פשוט דהנה נודע מ"ש בתוס' ב"ב דס"ו דאף א"נ דכולו שאוב פוסל מה"ת מ"מ פולו בהמשכה אינו פוסל רק מדרבנן לפ"ז א"נ דעכ"פ ע"י שיטת השאלות חשוב ס' א"כ הי' לנו לפסוק פשיטת השאלות דכולו בהמשכה עכ"פ אינו

פוסל מים הבאים עליו דהא מה"ת פולו בהמשכה פשר לטבול בו והוי סד"ר אם פוסל מים הבאים עליו וע"כ דשיטת השאלות לא משני אף לספק דרוב הפוסקים חולקים עליו וממילא מקנה שאובין שהגליד פשר לטבול בו פמות שהוא דעכ"פ איסור תורה ליכא בנודאי דעכ"פ אף לשיטת השאלות מ"מ חשוב פכולו בהמשכה וכשר מה"ת ולענן איסור דרבנן אין לנו לחוש לחומרא לשיטת השאלות דבדרבנן אין לנו לחוש לחומרא לדעה יחידית וממילא אנדא קושלי' השני' דשמא תוספתא זו קאי למ"ד פולו בהמשכה פשר אכל לדין דפוסליו פולו בהמשכה ופוסל אף מים הבאים עליו י"ל דהגליד אינו מועיל פלום: ועפי"ז ג"כ ניחא דעכ"פ נשמע דליכא בזה חשש ד"ת פינו דעכ"פ נשמע דחשוב ע"י ההגלדה פהמשכה וליכא בזה רק חשש פסול דרבנן ולענן חשש דרבנן אמרינן להיפוך שמא גם התוספתא מודה דכולו בהמשכה פסול וממילא נשמע דמים שהגליד פקע מיני' שם שאובין וראיתי עוד שם מ"ש בישוב מה שהרמב"ם ז"ל לא הביא הך דתוספתא וכתב די"ל דהרמב"ם ס"ל דתוספתא זו קאי למ"ד פולו בהמשכה פשר אף העיר דעכ"פ הי' לו להרמב"ם ז"ל להביא די"ט סאין שאובין להגלידו ונתנספו כ"א פשירים דמותר לטבול בו דעכ"פ חשוב רובו והמשכה וכ' דהא בעי שיהי' המים פשרים תחילה וא"כ הך ממ"נ אם המים שהגלידו נשארין במקומן ונתוספו עליהן כ"א סאין פשירין שוב הוי המים שאובין תחלה ואי מיירי שהי' כ"א סאין פשירין במקום אחד ואח"כ המשוף לתוכו י"ט סאין שאובין שהגלידו ונימוחו אז בלא"ה פשר דאף בלא הגלידו מ"מ הוי רבי' והמשכה ולפענ"ד אכתי יש נ"מ דבעינן המשכה ל"מ לשיטת הרמ"א בעי המשכה עג"ק ואף לשיטת המחבר בעי עכ"פ ע"ג דבר שלא הי' עליו שם פלי בתלוש ובעי המשכה ג"ט וא"כ משפחת ביש במקום אחד, כ"א סאין פשירים וסמוך לו פחות מג"ט הי' י"ט סאין שהגלידו ונימוחו והמשיכו פ"י קרקע פחות מג"ט לתוך הכ"א סאין פשרים דהשתא אם לא הי' גלד לא הי' חשוב המשכה להוציא מפלל שאובין פינון שלא הי' שיעור ג"ט אכל השתא ע"י ההגלדה חשוב פהמשיכו ושוב עכ"פ בנתערב ברוב מים פשרים פשר לטבול בו ויש לדבר בזה הרבה ואכמ"ל: (ב') ובדבר השאלה שפיוס ז' לנקיים ראתה איזה מראה שהי' נראה בעיני' שהוא מראה טמא ולמחרת אמרה לה אשה אחרת שתשאל לחכם ונמצא שהי' מראה טהור והורה כת"ה שמוותרת לטבול: הנה באמת יפה הורה דעיקר סברת המעיל צדקה א' דבעי שתכוין לספירת נקיים וגם אף דלא מעכב בדיקה של פל יום עכ"פ בעי שתכוין דעתה שהיתה צריכה ז"נ ואם סברה שהיא טמאה י"ל שמא ראתה.

והנה טעם הראשון בנודאי ל"ש בנ"ד שפכר ספירה מקצת יום ז' ואמרי' מקצת היום פכולו ומה"ת מותרת לטבול ולשמש ביום ז' ול"ח מה"ת שמא תראה ותסתור ואף דלחד שיטה בב"י סי' קפ"ג מה"ת אסורה לשמש דבאיסור פרת י"ל דגם מה"ת צריכין לחוש שמא תראה ותסתור.

אכל באמת רוב שיטת הפוסקים דמה"ת אף התשמיש מותר דגם בימי טומאתה יש לה חזקת הגוף שלא תראה עוד פנודע משו"ת רח"כ ז"ל שנתחלק בזה עם הנוב"י ודעת כמ"פ דמיד אחר שפסקה בטורה יש לה חזקת טהרה ועיין רשב"א.

גדה ד"ב בשם רמב"ן והא דאין תולין בג"י הראשונים הוא רק מחמת חומרא עכ"פ מיד ביום ז' בתחילתו פבר עלתה לה ספירה ומה לי בזה שאחר שמצאה המראה לא נתפוננה לספירה פיון שפבר הי' לה ספירה דמקצת היום פכלולו דנהי דבראתה אח"כ סותרת מה"ת אבל עכ"פ ל"צ שתכונן אז לספירת נקיים פיון דמה"ת מותרת לטבול ולשמש.

וגם טעם השני של המעיל צדקה דשמה פיון שלא נתפוננה להיות טהורה יש לחוש שמה ראתה הנה באמת עכ"פ אין לחוש שמה ראתה בהרגשה דהא בהרגשה תמיד טמאה אף אם בדיקה א"ע ונמצאה טהורה פנודע משיטת התה"ד ואף שפכת בשו"ת הרדב"ז דהיא רק מדרבנן מ"מ עכ"פ בדיקה צריכה אף מה"ת וא"כ אם היתה מרגשת היתה יודעת ורק שיש לחוש שמה ראתה שלא בהרגשה.

והנה לפמ"ש בסד"ט סי' קצ"ט דבימי ספירת נקיים אם ראתה אף שלא בהרגשה עכ"פ אותו יום אינו עולה אף מה"ת א"כ אחר שפבר ספירה מקצת יום ז' א"כ פשיטא דאם ראתה אח"כ בלא הרגשה דאינו מזיק מה"ת פיון דבאמת מה"ת הדם טהור א"כ אינו סותר ואף ש"ל דאף מה"ת עכ"פ אותו יום ל"ח נקי מ"מ הכא שפבר ספירה מקצת יום נקי א"כ פיון שאינו סותר לגמרי א"כ פבר הי' לה ז"נ וכמו דמותרת לשמש ול"ח לפליטת שיו פיון דאינו סותר, רק אותו יום ל"ח לה וה"ה דדם שלא בהרגשה אינו סותר רק אותו יום וכאן פבר הי' לה מקצת יום בנקיותו ואף דמדרבנן אף דם שלא בהרגשה טמא וממילא סותר פל ז' מ"מ לענין חשש דרבנן אמרי' סד"ר לקולא פיון דעכ"פ ל"ח חזקת טומאה ביום ז' ואף לפמ"ש בס"ט שם דבימי טומאה חוששין מה"ת שמה ארגשה ולא אדעתה ושוב י"ל דמה"ת סותר מ"מ י"ל דכ"ז דוקא כ"ז שלא שלמו ז"נ ואין לה היתר מה"ת לטבול שפיר היכי דקסברה שהיא טמאה יש לחוש שמה ארגשה ולא אדעתה אף דחשוב מוסיף טומאה וי"ל דנוקמא בחזקת טהרה שלא נתוסף לה ימים טמאים עכ"פ פיון דלע"ע לא שלמו לה נקיים יש לחוש אבל ביום ז' שפבר מותרת מה"ת לטבול ולשמש נהי דבאם ראתה סותרת למפרע עכ"פ חשובה בחזקת טהרה ממש ובפרט דמפורש בש"ס נבחים די"ב דמיום ללילה שלאחריו ל"ח מחוסר זמן א"כ פיון דמה"ת מותרת לטבול ולשמש עכשיו רק חז"ל גזרו שמה תראה ותסתור עכ"פ כ"ז שלא ראתה א"צ לחוש שמה ארגשה ולא אדעתה פיון דעכ"פ מה"ת מותרת ובלילה תהי' מותרת אף מדרבנן עכ"פ הדבר ברור ופשוט דבכה"ג שפבר ספירה מקצת יום ד' אין לחוש אף שפברה שהיא מראה טמאה פיון דבאמת לא הרגישה ושפיר הורה והרבה יש לדבר בזה ואכמ"ל: באעה"ח יום ו' עש"ק תר"ע ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סימן מ"ז.

לכבוד מחו' הרה"ג בנש"ק מו"ה פייביש היילפרין אבד"ק ברעזאן שליט"א. בדבר שבא גט מאמצריקא מאיש אחד והאיש הג"ל פבר נשא אשה אחרת ושלח גט ויש עליו איזה פקפוקים והאיש נסע למקום שלא נודע מקומו.

ותורף השאלה שם האשה נכתב חי' דוואשא ולפי דברי האשה באמת מעריסה הי' שמה חי' דוואשא וכן נכתב בהתנאים ובמענטריקא ובכתובה ובטאבליע בגריכט וגם לפעמים אם נותן אבי' קוויטעל לצדיקים כותב שני השמות אף מעולם לא נקראת רק בשם חי' לבד אף אבי' ואמה אין קורין אותה רק בשם חי' לחוד גם נכתב דהיות אנה אנתי ויש

יתור תיבה זה תנרף השאלה בקצרה: והנה מחמת יתור תיבת אנת נסתפק כת"ה דהלשון אנת אנתתי משמע שלא הי' לו רק אשה זו וכאן שנודע שיש לו אשה אחרת א"כ הרואה גט זה ידמה שהמגרש הוא איש אחר שאין לו אשה אחרת: לפע"ד אין זה חשש דבשלמא אם הי' נשוי אשה אחרת עוד קודם שלקח את זו י"ל דאינו נופל בו לשון אנת אנתתי דקא משעת נישואין שלה פבר הי' לו אשה אחרת ג"כ אבל בנ"ד שבשעת שלקח אותה לא הי' לו אשה אחרת א"כ שפיר שינה הלשון אנת אנתתי דזמן רב היתה היא אשתו לבדה ומצינו שיטת כ"פ דשם שהי' נקרא בו מקודם, אף שאח"כ נקרא רק בשם אחר מ"מ יש לכתוב דמתקרי על שם הראשון דהפנונה שהי' נקרא בו מקודם ואף להחולקים דלשון דמתקרי ל"ש רק אם נקרא בו עכשיו ג"כ אבל הכא דכותב דהגות משמע בזמן הקודם א"כ אף שפבר לקח אשה אחרת קודם גירושי הראשונה מ"מ כיון שזמן רב היתה אשתו זו אצלו ולא הי' לו רק אשה זו שפיר שינה לשון אנת אנתתי ועכ"פ אין לפסול הגט בשביל זה ועוד י"ל דאף שיש לו אשה אחרת מ"מ כיון דע"י שערב בחדר"ג כופין אותו לגרש השני' שנשא באיסור א"כ מפניכ בש"ס דתגיגה דף ד' דאע"פ דחצי' עבד וחצי' בן חורין פטור מרא' דחשוב יש לו אדון אחר מ"מ למשנה אחרונה כיון דכופין לשחרר חשוב כמשוחרר וחשוב כאילו אין לו רק אדון אחד ה"ה די"ל דהיכא דנכופי אותו לגרש חשוב כאין לו אשה אחרת ואף דבאמת אם יקדש מי אשה זו שנשא באיסור קודם גירושי בעלה אף אם יאמר לה התקדשי לי לאחר שתתגרש מ"מ יהי' חשוב דשלב"ל כמפניכ בתוספת ב"ב דף ע"ט ע"ש באומר חצי' ב"ח התקדש לי לאחר שאשתחרר אפ"ה רק לר"מ דס"ל אדם מקנה דשלב"ל ורק דבעי עבידן דאחי זה חשוב עבידי דאחי לפי שכופין לשחרר אבל לרבנן ל"מ דחשוב דשלב"ל ממילא גם הכא נהי דכופין לגרש אפ"ה חשוב דשלב"ל מ"מ הוכחתי בספרי ח"א סי' צ"ט דכ"ז לשי' התוס' בתגיגה שכ' דקא דחייב ברא' כיון דצד חירות אין לו רק אדון אחד וכיון דלמ"א אינו יכול מלעכבו מלעלות לרגל שפיר חייב א"כ לא נשמע הסברא דכופין לשחרר כמשוחרר דמי וממילא בעבד גמור אף אם לפעמים יהי' הדין דנכופי לשחרר ואפ"ה כ"ז שלא שחררו ינפטר מרא' אבל באמת בתוספת עירוכין דף ד' משמע דהטעם דכיון דכופין לשחרר הוי כמשוחרר א"כ גם בחב"ח שקידש אלאחר שאשתחרר במקום דכופין לשחרר יועיל אף לרבנן ושוב י"ל דבמקום דכופין לגרש אם יקדשה אחר אלאחר שתתגרש מן הראשון שיחולו הקידושים דכיון שכופין לגרש ל"ח דשלב"ל וא"כ שפיר שינה לשון דהגות אנת אנתתי דגם עד עכשיו לא הי' חשוב פיש לו אשה אחרת כיון שנכופי אותו לגרשה ונהי דצריכה גט מ"מ במידי דמצנה אמרי' כל העומד כמ"ש התוס' סוטה דכ"ה ואף דעתה שמגרש אשה זו יהי' מותר לו לדור עם אשה זו שנשאה באיסור וחשוב פיש לו אשה אחרת מ"מ עכ"פ עד שעת גירושין של זו היתה הראשונה עומדת להתגרש והי' חשוב כאין לו אשה רק זו ושפיר נופל לשון אנת אנתתי וז"ב בס"ד עכ"פ לדינא אין מזיק מה שנכתב מיותר תיבת אנת: והנה כת"ה הביא מ"ש בנו"ב מה"ת סי' קי"ג דיש עצה ליתן לע"ע הגט ואח"כ ליגרור תיבת אנת וליתנו שנית לידה רק שיש ריעותא מחמת שבשעת חתימת העדים לא הי' הגט פשר והי' כגירש בע"ח פסולים וכ' כת"ה דכיון דרק מחמת חומרא צריף לתקנו ל"ח מה שיגרר אחר חתימת העדים.

בְּאֵמֶת כָּבֵד הָאֲרָכָתִי בְּכִמְהָ תְּשׁוּבוֹת לְעֵינַי אִם מְהֵנִי תִּיקוֹן ע"י סוֹפֵר אַחַר בְּאֵמֶת א"נ
דְּבַעֵי שְׁלִיחוֹת בְּכִתְיָבָה בְּנוֹדָאֵי ל"מ תִּיקוֹן שֶׁל סוֹפֵר אַחַר דל"ח שְׁלִיחַ שֶׁל הַבְּעַל וְאָף אִם
יִצְנֶה לוֹ ע"י אַחַר מ"מ לְשִׁי הַרְמַב"ן ל"מ אִמְרוּ לְסוֹפֵר פְּלוֹנֵי שְׂיִכְתְּבוּ דְבַעֵי שְׂיִשְׁמַע קוּלוֹ
שֶׁל הַבְּעַל וְאָף אִם יִכְתֹּב לְהַסְפֵּר וְיִכְיֵר הַסּוֹפֵר כְּתָב שֶׁל הַבְּעַל מ"מ לְשִׁי כ"פ ל"מ מִינוּי
שְׁלִיחוֹת ע"י כְּתָב הַמְּפֹרֵשׁ בֵּאֵה ע"ז סִימָן ק"ב וְעִי"ש בְּפָרִי חֲדָשׁ שְׁהָאֲרִיךְ בְּזֶה אֲבָל
לְהַסְפֵּרִים דל"ב שְׁלִיחוֹת בְּכִתְיָבָה רַק בְּאֵם נִכְתָּב שְׁלֵא בְּצִיּוּי הַבְּעַל חָשׁוּב פְּנִיכְתָּב שֶׁל"ש
א"כ אִם מוֹדִיעַ עכ"פ ע"י כְּתָב לְהַסְפֵּר שְׁמֻסְפִּים לְתַקֵּן הַגֵּט שׁוּב חָשׁוּב כְּכּוֹתֵב לְשִׁמָּה
א"כ שְׁפִיר מוֹעִיל תִּיקוֹן ע"י סוֹפֵר אַחַר בְּהַסְפֵּמַת הַבְּעַל וּמְחַמַת הַחֶשֶׁשׁ שְׁהָעֲדִים חֲתָמוּ
בְּפִסּוּל בְּזֶה י"ל בְּדָבָר שְׁהַתִּיקוֹן הוּא רַק מְחַמַת חוּמְרָא מְהֵנִי גַם אַחַר חֲתִימַת הָעֲדִים אָף
בנ"ד לְעַנ"ד אֵין צָרִיךְ תִּיקוֹן וּל"צ גְּיָרוֹר וּז"ב: אָף עֵינָךְ הַשְּׂאֵלָה מְחַמַת שְׁכַתְּבוּ שֵׁם חִי
דוּוּאֵשׂא וְהַשֵּׁם דוּוּאֵשׂא לֹא נִקְרָאת בּוֹ מְעוּלָם רַק הוּא שֵׁם מְעַרְסָה וְאָף בְּתַנְאִים נִכְתְּבוּ
ב' הַשְּׂמוֹת וְגַם בְּכִתְנָבָה וּבְמַעֲנַטְרִיקַע וּבְטַאבְלִיעַ וּבְגֵרִיכֵט נִכְתְּבוּ ב' הַשְּׂמוֹת אֲבָל לֹא
נִקְרָאת מְעוּלָם לְשׁוֹם אָדָם רַק בְּשֵׁם חִי לְחֹד וְגַם לְפַעְמִים כְּשִׁכּוֹתֵב אֲבִי קוֹוִיטְעֵל לְצַדִּיק
מִזְכִּיר אֶת בְּתוֹ בְּב' הַשְּׂמוֹת.

דְּבָר זֶה הוּא קָשָׁה מְאֹד לְהַתִּיר דְּבִשְׁלָמָא אִם הֵיְתָה נִקְרָאת עכ"פ לְמַקְצַת בְּנֵי אָדָם בְּב'
הַשְּׂמוֹת אִז יָדוּעַ מ"ש הַפּוֹסְקִים דְּאָף דְקִי"ל דְּעֵינָךְ הוּא מַה שְׁרֹב קוֹרִין כְּמוֹ בְּרֹבָא
שְׁרָה וּפּוֹרְתָא מְרִים דְּצָרִיךְ לְהַקְדִּים שֵׁם הָרוֹב וּבְהַקְדִּים שֵׁם הַמִּיעוּט פְּסוּל לְשִׁי קָצַת
פּוֹסְקִים וְהַרְבֵּה פ' כ' דְּבִמְפֹרֵשׁ הַשְּׂמוֹת לִיכָא קְפִידָא בְּהַקְדִּים שֵׁם הַטְּפֵל וְגַם לְשִׁי כ"פ
הַפּוֹנוּהַבְּש"ס רַק לְכַתְחִילָה אָף אָף לְהַמְחַמֵּרִין מ"מ אִם מְעַרְסָה הִי לָהּ ב' שְׂמוֹת אָף
דְּעַתָּה נִקְרָאת בְּפִי רוֹב בְּשֵׁם א' אָף עֲדוֹן מִיעוּט בְּנֵי אָדָם קוֹרִין אוֹתָהּ בְּב' הַשְּׂמוֹת לְכ"ע
מְהֵנִי אִם כְּתָבוּ ב' הַשְּׂמוֹת וְאֲנִכִי הַבֵּאתִי מְקוֹר לְזֶה מְרִש"י מְנַחֵת ל"ד דְּאִם יֵשׁ לְבֵית ד'
פְּתָחִים כְּוָן חֲזִיבִין בְּמִזְוָה אַעפ"י דְּרִגִּיל לִילָךְ בְּחֹד וְכַתֵּב רִש"י ז"ל אַעפ"י דְּלַעִיל
מְפֹרֵשׁ דְּאִם רִגִּיל בְּחֹד פְּתַח הַשְּׂנֵי פְּטוֹר מְמִזְוָה שֵׁם מִיָּרִי דְּמְעוּלָם לֹא שׁוּמְשִׁי בְּקַבִּיעוֹת
בְּפְתַח הַב' אִז שְׁפִיר בְּטַל לְגַבִּי פְּתַח הַא' אֲבָל הֵכָא מִיָּרִי שְׁכַתְחִילָה הִי בְּנֵי הַבֵּית מְרֹנְבִים
וְהִלְכוּ דְרָף כֹּל הַפְּתָחִים אָף דְּעַכְשָׁיו נִתְמַעְטוּ הַב"ב וְהוֹלְכִים רַק בְּמַקְרָה בְּשִׂאָר הַפְּתָחִים
אַפ"ה כְּוָן חֲזִיבִין בְּמִזְוָה חֲזִינֵן דְּדָבָר שְׁכַבֵּר הִי מוֹחֲזֵק לְשֵׁם גְּמוּרָה גְּהִי דְּעַכְשָׁיו נִקְרָא
לְרוֹב בְּנֵי אָדָם רַק בְּשֵׁם אֶחָד מ"מ אִם עֲדוֹן נִקְרָא בְּפִי הַמוּעַט בְּשְׂנֵי הַשְּׂמוֹת י"ל דְּחָשׁוּב
שְׂנֵי הַשְּׂמוֹת לְעֵינָךְ וְיֵשׁ לְהַקְדִּים הַשְּׂנֵי שְׂמוֹת וְלְכַתְּבוֹ עַל שֵׁם הָאֶחָד דְּמַתְקָרִי וּבְדִיעְבַד
בְּלֹא כְּתָב רַק שְׂנֵי הַשְּׂמוֹת לְבַד ג"כ יֵשׁ לְהַכְשִׁיר דַּעכ"פ שְׂנֵי הַשְּׂמוֹת חָשׁוּב שֵׁם הָעֵינָךְ
וּבְכַתֵּב שֵׁם הָעֵינָךְ לְחֹד כְּשֵׁר לְשִׁי רוֹב הַפּוֹסְקִים וּבְפִרְט בְּיֵשׁ לְצָרֵף שִׁיטַת הַט"ז דְּמַה
שְׁקוֹרִין שֵׁם אֶחָד הַנִּי כְּמַקְצֵרִין הַשֵּׁם וּבְאֵמֶת לְכַתְחִיל צָרִיכִין לְכַתְּבוֹ גַם שֵׁם הָאֶחָד הַנִּקְרָא
לְרוֹב בְּנֵי אָדָם וְלְשִׁי הַז"ח וְהַחֲסֹד לְאַבְרָהָם יֵשׁ לְהַקְדִּים שֵׁם הָאֶחָד וְעַל ב' הַשְּׂמוֹת בְּלִשׁוֹן
דְּמַתְקָרִי וְלְשִׁי הַכָּרֵם שְׁלֵמָה וְהַבֵּית יִצְחָק כּוֹתְבִין ב' הַשְּׂמוֹת וְעַל שֵׁם הַא' דְּמַתְקָרִי עכ"פ
בְּדִיעְבַד הִי מְקוֹם לְהַכְשִׁיר אָף שְׁלֵא כְּתָבוּ רַק ב' הַשְּׂמוֹת לְחֹד וְעִינֵן בְּשׁו"ת מֵהַרש"ם
ח"ב ס' קע"ט אָף כִּינֵן דְּלֹא נִקְרָאת לְשׁוֹם אָדָם בְּב' הַשְּׂמוֹת א"כ י"ל דְּחָשׁוּב נִשְׁתַּקַּע
וּפְסוּל ל"מ אִם לֹא כְּתָב רַק הַשֵּׁם שְׁנִשְׁתַּקַּע א"כ בְּנוֹדָאֵי דְּפִסּוּל מֵה"ת דַּעכ"פ הַנִּי כְּחֹסֵר
שֵׁם דְּלְשִׁי רוֹב הַפּוֹסְקִים שְׂמוֹ וְשִׁמָּה מְעַכְבַּ מֵה"ת וְרַק אִם כְּתָבוּ גַם שֵׁם שְׁנִקְרָאת בּוֹ בְּפִי
כֹּל וְכַתְּבוּ גַם שֵׁם שְׁנִשְׁתַּקַּע אִז הוּא רַק פְּסוּל דְּרַבְּנָן לְשִׁי רוֹב הַפּוֹסְקִים עכ"פ הֵכָא שְׁלֵא

פְּתָבוּ רַק שֵׁם חַי' דּוּוּאָשָׁא יֵשׁ לְחֹשֶׁת דְּחָשׁוּב שֵׁם שְׁנִשְׁתַּקַּע וְכִינּוּן דְּלֹא פְתָנוּ שֵׁם חַי' לְחַד חָשׁוּב עַכ"פּ כִּלְאֵי פְתָבוּ שְׁמָה וְהֵגַם שֵׁב' הַשְּׁמוֹת נִכְתְּבוּ בְּכַתְנָפָה וּבְתַנְאִים וּבְמַעֲנֵטְרִיקַע וּטְאָבְלִיעַ מ"מ לְשִׁי רֹבַב הַפּוֹסְקִים עֲדָן חָשׁוּב נִשְׁתַּקַּע פִּינּוּן שְׁנִשְׁתַּקַּע בְּקַרְיָאָה הֵגַם דְּלֹא נִשְׁתַּקַּע בִּידִיעָה וְהֵגַם דְּבַחֲדוּשֵׁי אַנְשֵׁי שֵׁם כ' דָּאָם נִכְתַּב בְּכַתְנָפָה ל"ח נִשְׁתַּקַּע חוּץ לְזֵה דְרֹבַב הַפּוֹסְקִים חוּלְקִין עֲלֵיו גַּם בְּכַבֵּר עֲבָרוּ יב"ח מְזֻמָּן הַנִּישׁוּאִין לְשִׁי כ"פ חָשׁוּב נִשְׁתַּקַּע וּבְפֶרְט דַּעַכ"פּ ל"ח רַק פְּשֵׁם הַטְּפָל וּלְשִׁי רֹבַב הַפּוֹסְקִים פְּסוּל בְּכַתְבֵּי רַק שֵׁם הַטְּפָל וְעֵינּוּ שׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ב סִימָן רנ"א וְשֵׁם בְּהַשְׁמָטוֹת אַהֲע"ז ה'ל' גִּיטִין ס' רכ"ב וְגַם שֵׁם בְּסִימָן קַע"ט מִחֲמִיר מְאוּד בְּעֵנְוִן זֶה וּבְפֶרְט לַפַּע"ד ע"י הַרְיַעוּתָא הָא' מַה שְׁנִכְתַּב דְּהֵנִית אַנְתָּ אַנְתָּתִי נְהִי דָאִין לַפְּסוּל הַגֵּט עי"ז מ"מ יֵשׁ חָשׁוּב עַל הַמְּסַדֵּר שְׁמָא אִינוּ בְּקִי בְּטִיב גִּיטִין פִּינּוּן שְׁלֹא הַרְגִישׁ בְּרִיעוּתָא זֶה בְּקַרְיָא אֵת הַגֵּט כ"פ ע"כ כ"ז שְׁלֹא יִתְבַּרֵּר אִם הַמְּסַדֵּר הוּא מְוַמָּחָה קְשָׁה לְהַכְשִׁיר גֵּט זֶה וְגַם אִם יִתְבַּרֵּר שְׁהַמְּסַדֵּר הוּא מְוַמָּחָה וְרַק שֵׁהִי שְׁגָגָה עַכ"ז קְשָׁה לְהַכְשִׁיר פִּינּוּן שְׁלֹא נִקְרָאת לְשׁוּם אִישׁ רַק בְּשֵׁם חַי' לְחַד עַכ"ז אִם יִסְכִּימוּ שְׁנֵי גְדוּלֵי הַדּוֹר מְפֻנְרָסְמִים לְהַכְשִׁיר גֵּט זֶה וְלִסְמוּךְ עַל שְׁנִכְתְּבוּ ב' הַשְּׁמוֹת בְּתַנְאִים וּבְכַתְנָפָה וּמַעֲנֵ- טְרִיקַע וּטְאָבְלִיעַ וְלַצְדִּיקִים אֲזַ גַּם אַנְכִי אֶצְטַרְף לְזֵה שְׁיִמְסְרוּ לָהּ הַגֵּט וְאַח"כּ יִכְתְּבוּ לְאַמְעָרִיקָא אִוּלֵי יוּכְלוּ לְהַשְׁיֵג גֵּט אַחַר בְּשֵׁם חַי' לְחַד אֲזַ יֵהִי הַהִיקְתָּר בְּרוּר וְאִם לֹא יוּכְלוּ לְהַשְׁיֵג גֵּט אַחַר אֲזַ אִם יִסְכִּימוּ שְׁנֵי גְדוּלֵי הַדּוֹר מְפֻנְרָסְמִים לְהַכְשִׁיר גֵּט זֶה אֲזַ גַּם אַנְכִי אֶצְטַרְף וּמְפָלֵל הֵן אַתָּה שׁוֹמֵעַ לָאוּ וְהַשִּׁי"ת יַצִּילֵנוּ מִשְׁגִּיאֹת: בַּאֲעַה"ח יוֹם ד' ב' כְּסֵלִיו תַּרְפ"ג לַפ"ק קַאשׁוּי.

ה'ח' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן מ"ח.

לְכַבּוּד הַרַב הַגָּאוֹן הַצְדִּיק שֶׁלְשַׁלַּת הַיַּחֲסִין כַּקַּש"ת מו"ה שְׁלֹום הַלְבַעֲרֵךְ שְׁטֵם הַאֲבֹד"ק סְטְרַאֲפִקוּב שְׁלִיט"א: בְּדַבָּר שְׁאֵלְתוּ בָא' שְׁתַּבַּע אֵת חֲבִירוֹ בְּעַרְפָּאוֹת וְקוֹדֵם הַטַּעַרְמִין תַּבַּע אוֹתוֹ לְפָנָי ב"ד יִשְׂרָאֵל אִי מְחֻנֵּיב לְעַמּוּד עֲמוֹ פְּעַת לַד"ת: וְכַה"ג הִבִּיא הַדִּין הַמְּפֻנְרָשׁ בְּסִי' כ"ו וְדִינּוּ אִי אוֹמֵר אִף שְׁכַתְבֵּי שֵׁם וְנִתְחַיֵּיב בְּדִינָהֶם מ"מ לָאוּ דְוּוּקָא לַפְמ"ש שֵׁם בְּנַה"מ דְּהַעֲיָקָר מַטְעַם קִנְס א"כ מִיָּד שְׁהַעֲרִיף הַקְּלָאָגַע בְּעַרְפָּאוֹת שְׁלֹא בְּרִשׁוֹת ב"ד יֵשׁ לְקוֹנְסוֹ וּבְזֵה נִתְוַנְכְּחֵי הַדִּינִים עַכְת"ד: הִנֵּה לְהַעֲנִ"ד דַּכ"ז שְׁלֹא עֲמָדוּ עַל הַטַּעַרְמִין יֵשׁ לַב"ד יִשְׂרָאֵל לְהַזְדַּקְק דְּלֹא מְבַעֵי לְטַעַם הַרְאִשׁוֹן דְּהֵנִי פְּקִיבְלוּ קַאו"פ א"כ בַּקַּאו"פ מְפֻנְרָשׁ בַּש"ע ס' כ"כ דְּבִלָּא קִנְנִין יְכוּלִין לְחַזֵּר קוֹדֵם גְּמַר דִּין א"כ פְּשִׁטָּא דְקוֹדֵם הַטַּעַרְמִין לֹא הִפְסִיד זְכוּתוֹ בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל דְּלֹא גָרַע מְקִיבֵל בְּפִירוּשׁ קַאו"פ דָּאָם הִי בְּלֹא קִנְנִין יוּכַל לְחַזֵּר קוֹדֵם גַּמ"ד וּלְשִׁיטַת הַרְמ"א בְּקִיבֵל פְּסוּל אַחַד כְּשֶׁלּוֹשָׁה דְּהֵנִי תַּרְתִּי לְרִיעוּתָא וְאַף אַחַר גְּמַר דִּין יוּכַל לְחַזֵּר בּוֹ אִם הִי בְּלִי קִנְנִין א"כ בְּזַמְנֵינוּ דְּבְדִינֵי עַפּו"ם דִּן שׁוֹפֵט בִּיחִידֵי א"כ ל"מ קַבְּלָה בְּלִי קִנְנִין אִף בְּאַמַּת הַש"ף כ' דִּישׁ בְּזֵה ס' דְּדִינָא א"כ יוּכַל הַמְּוַחֲזָק לִזְמַר קִים לִי אִף עַכ"פ קוֹדֵם גְּמַר דִּין דְּנוֹדָאִי יוּכַל לְחַזֵּר אִף אִם קִיבֵל עֲלֵיו בְּפִירוּשׁ קַאו"פ ה"ה בְּתַבַּע בְּדִינֵי עַפּו"ם נְהִי דְּהֵנִי פְּקִיבֵל קַאו"פ מ"מ קוֹדֵם גְּמַר דִּין יוּכַל נְחֹר בּוֹ: וְרָא' לְזֵה דְּהָא הִנַּה"מ בְּסִי' כ"ו כ' הַשְּׁנֵי טַעְמִים וּמִבִּיא נ"מ אִם נִתְחַיֵּיב הַתּוֹבַע מִחֲמַת שׁוֹחַד שְׁנָתָן הַנִּתְבַּע דְּלְטַעַם דְּקִיבֵל עֲלֵיו קַאו"פ חוֹזֵר לְתַבְּנֵעַ בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל וְלְטַעַם קִנְס אִין חוֹזֵר וְתוֹבַע וְאַמַּאי לֹא קְאָמַר הַנ"מ אִם תּוֹבַע לְפָנָי בַּד"י קוֹדֵם הַטַּעַרְמִין דְּלְטַעַם קִיבֵל קַאו"פ יוּכַל לְחַזֵּר קוֹדֵם גַּמ"ד וְלְטַעַם קִנְס אִין חוֹזֵר וְתוֹבַע וַע"כ דְּגַם לְטַעַם הַשְּׁנֵי כ"ז שְׁלֹא הִי הַטַּעַרְמִין לִיכָּא לְמַקְנָסוֹ דְּעִיקָר הַקִּנְס הוּא בְּשִׁבִיל שְׁעֵבֵר לִיְיָקָר שֵׁם

הָאֱלִילִים וְעִיקָר מְיֻקָּר שֵׁם הָאֱלִילִים הוּא בְּשַׁעַת הַטְּעָרְמִין דְּאָז הוּא עִיקָר הַפְּיָרְסָם
דְּבִשְׁעַת הַעֲרִכְתָּהּ הַקְּלָאָגַע הִיא בְּצִינְעָא וְגַם לֹא נִרְאָה מְזָה שְׂבוּחָהּ יוֹתֵר בְּמִשְׁפֵּט הַעֲפוּ"ם
דִּי"ל שְׁעֵשֶׂה זֹאת רַק לְהַפְחִיד אֶת הַנְּתַבְּעָה פְּדֵי שְׂיֻלְהָ לְפָנֵי דִינֵי יִשְׂרָאֵל ע"כ לְפַעַנ"ד דְּכ"ז
שְׁלֹא עֲמָדוּ לְהַטְעָרְמִין אִין לְקוֹנְסוֹ דְּעֵדֵינָן לֹא נִתְיַקָּר שֵׁם הָאֱלִילִים דְּבִשְׁלָמָא אַחַר
הַטְּעָרְמִין יָפָה כ' בְּשׁו"ת מֵהֵרִיט דל"ש בְּזָה לֹמֵר אַעל"מ דְּלֹא יִתְנַקֵּן הָאִיסוּר דְּכָבֵר
נִתְיַקָּר שֵׁם הָאֱלִילִים אֲבָל קִיָּדָם הַטְּעָרְמִין אִין נִתְיַקָּר שֵׁם הָאֱלִילִים וְרַק בְּרִיבַת מְצִינוּ
מִשְׁעַת שׁוּמָא עֵבֶד אִיסוּר אֲבָל בְּזָה עִיקָר הָאִיסוּר הוּא בְּשַׁעַת שְׂגוּמָר הַטְּעָרְמִין אָף
דְּפִשְׁטִיטָא דְּגַם בְּשַׁעַת הַעֲרִיכְתָּהּ הַקְּלָאָגַע בְּלִי רְשׁוּת ב"ד עוֹבֵר אֲאִיסוּר אֲבָל עכ"פ אִם בָּא
לְפָנֵי בַד"י קוֹדֵם הַטְּעָרְמִין מְחַוְּבִים לְהַזְדַּק לֹו וּמְחַמַּת שְׁהַעֲנִין אִינוּ סוֹבֵל אֲרִיכוּת אֶקְצָר
וְעֵינָן שׁו"ת ח"ס חו"מ סי' ג' וּבְשׁו"ת מֵהֵרִש"ם ח"א סי' פ"ט וּב"י סי' מ"א שְׁכ"ג כ"כ
כְּדָבְרֵינוּ: בִּאֵעֵה"ח יוֹעֵש"ק נְצַבִּים תֵּרַס"ו רֵאדְמִישְׁלֵא הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל.

סימן מ"ט. לְכַבּוֹד הַרַב הַגָּאוֹן כַּש"ת מו"ה שְׁמַעוֹן גְּרִינְפֶּלְדְּ שְׁלִיט"א הַאב"ד דְּק"ק
סַעֲמִיָּה־אֵלִי: בְּדָבָר הָאֲשֶׁה אֲשֶׁר הִבִּיאָה שְׁנֵי עֲרָלִים לְבֵית דִּין וְהַעִידוּ מֵה שְׂיֻדְעִים מְמִיתַת
בְּעֻלָּה וְנִסְתַּפֵּק כַּת"ה אִי מוֹעִיל עכ"פ אִם יִגִּידוּ אַח"כ לְפָנֵי יְהוּדִים אַחֲרִים בְּמַסֵּל"ת וְזָה
תְּשׁוּבָתִי בַס"ד: הִנֵּה עִיקָר הַס' שֶׁל כַּת"ה מְחַמַּת שְׁהַעֲרַל בָּא עִם הָאֲשֶׁה לְהַב"ד וּמְפוֹרָשׁ
בַּב"ש סַקל"ו דָּאָם בָּא לְב"ד ל"מ אָף אִם יִגִּיד בְּמַסֵּל"ת וְאֶמְרִינוּ דְּנִתְפַּוּוּן לְהַעִיד וְהִנֵּה
בְּאֵמַת עֵדוּת עֲרַל הָרֵאשׁוֹן בְּנוֹדָאֵי ל"מ פִּינּוֹן דְּלֹא רָאֵהוּ מֵת רַק מְצָא אֶת הַבְּגָדִים חוּץ לְזָה
שְׁלֹא הִפְיָרְם בְּטַב"ע גַּם לֹא אָמַר סִימָן מְוָבְהָק וּבְפָרְט בְּבְגָדִים יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׂאֵלָה וְחוּץ לְזָה
אִם לֹא נִמְצָא הַבְּגָדִים עַל הַמֵּת לְכ"ע ל"מ וְשִׁי' הַב"ש דָּאָם נִמְצָאוּ רַק בְּצִידוֹ ל"מ וְהַגַּם
דְּבָזָה חֲלָקוּ עֲלֵיוּ בִשְׂא"ה וּבְקַצָּה"ח אֲבָל בְּלֹא נִמְצָא מֵת כָּלֵל רַק בְּגָדִים לְחֹוד לְכ"ע ל"מ
דְּבִשְׁלָמָא הִכִּי דְּנִמְצָא מֵת עִם בְּגָדִים יֵשׁ שִׁיטוֹת פְּמָה פּוֹסְקִים דְּל"ח לְשְׂאֵלָה דִּישׁ חֲזָקָה
שְׁכָל מַה שֶׁת"י אָדָם הוּא שְׁלוֹ וְהַמְחַמֵּרִין ס"ל אֲדָרְבָּה מוֹקְמִינוּ בְּעֻלָּה שֶׁל זֹו בְּחֲזָקַת חֵי
וְאָף דְּעַל פְּרָחָהּ מֵת אִישׁ אֶחָד מ"מ חֲזָקַת חֵי שֶׁל מִי שְׂאִין מְפִירִין אוֹתוֹ ל"מ כַּמ"ש הַנוּב"י
מֵהַד"ק סִימָן ל"א וְהַמְקִילִין ס"ל פִּינּוֹן דְּעַל פְּרָחָהּ אִיתְרַע חֲזָקַת חֵי שֶׁל אָדָם אֶחָד שׁוּב
אֶמְרִינוּ חֲזָקָה שְׁכָל מַה שִׁי"ת אָדָם הוּא שְׁלוֹ אֲבָל בְּלֹא מְצָאוּ שְׂמַת א"כ מוֹקְמִינוּ חֲזָקַת חֵי
נִגְדַּח חֲזָקָה שְׁלֹא הִי מִשְׁלִיף הַבְּגָדִים וְאֶמְרִינוּ דְּחֵי הוּא וְרַק פ"י סִיבָה נִפְשֻׁטוּ הַבְּגָדִים מֵאִתּוֹ
עכ"פ פְּשִׁיטָא דְּעֵדוּת עֲרַל הָרֵאשׁוֹן אִין בּוּ מִמֶּשׁ אָף הָעֲרַל הַשְּׁנִי אָמַר שְׁהַפִּירוּ בְּטַב"ע
בְּעוֹדוֹ מְוָנַח בְּמִים וְגַם אַחַר שְׁהַעֲלָה מִן הַמִּים הַפִּירוּ הֵיטֵב בְּטַב"ע וְע"י סִימָנִים וְקִיִּימ"ל
בְּחֻזָּהוּ בְּשַׁעֲתָא מְהִנֵּי אָף אִם כָּבֵר הִי מְוָנַח בְּמִים זְמַן רַב: אָף אִיכָּא חֲסָרוֹן מְחַמַּת שְׂבָא
לְב"ד וְל"ח מַסֵּל"ת וְהַגַּם דְּלִשְׁי' הָרֵא"ש הוּבָא שֵׁם בְּבֵאָה"ט מִשְׁמַע דְּחֻשׁוֹב מַסֵּל"ת אָף
בַּב"ש כְּתֵב דְּזָה ל"ח מַסֵּל"ת בְּפָרְט דְּגַם בַּס' מַסֵּל"ת מְחַמֵּר הָרַמ"א וּבְשׁו"ת מֵהֵרֵבִי"ל
הוּבָא בְּקוֹנְטְרַס הָעֲגוּנוֹת אוֹת פ"ב מִשְׁמַע דָּאָם בְּתַחֲלָה אָמַר מַסֵּל"ת אָף שִׂאח"כ אָמַר
וְנִתְפַּוּוּן לְהַעִיד מוֹעִיל אֲבָל אִם אַח"כ נִתְפַּוּוּן לְהַתִּיר מְסוּפָק דְּמִקְלָקֵל גַּם דִּיבּוּר הָרֵאשׁוֹן
שְׂאֵמַר מַסֵּל"ת וְלִהְיֹוֹף אִם בְּתַחֲלָה נִתְפַּוּוּן לְהַתִּיר בְּנוֹדָאֵי ל"מ אִם אָמַר אַח"כ אָף
בְּמַסֵּל"ת וְאִם בְּתַחֲלָה נִתְפַּוּוּן לְהַעִיד וְאַח"כ אָמַר בְּמַסֵּל"ת מְסוּפָק אִם מְהִנֵּי עֵי"ש
וּבְקוֹנְטְרַס עַג' אוֹת ס"ג וּבְתִשׁוּבָה בִּיאֲרֵתִי דְּבִאֵמַת בְּש"ס דְּב"ב דָּף קל"ח מְפוֹרָשׁ דִּישׁ
ס' אִי אֶמְרִינוּ הוֹכִיחַ סוּפוֹ עַל תַּחֲלָתוֹ וְלְכֹאֲוֹרָה בְּש"ס זְבָחִים דָּף ב' רְצָה הַש"ס לְדִינֵי

דסתמא פֿשר בקדשים מהא דתנן של"ש לשמה פסול אבל סתמא לשמו פֿשר ודחה הש"ס די"ל הוכיח סופו על תחלתו.

וניש שם עוד תי' דתני סיפא אנב רישא ומנכרח לכאורה דפליגי בב' לישני אי הוכיח סופו על תחלתו הגם די"ל דתגרץ השני' ס"ל דסברת הוכיח סופו על תחלתו לא עדיף מענין ברירה ונודע שי' הר"י דבגט דבעי לשמה ל"מ אף למ"ד יש ברירה דעכ"פ לא חשוב מבנרר לשמה עכ"פ מסוגיא דב"ב מוכח דיש ס' אי אמרינן הוכיח סופו על תחלתו א"כ ידוע שיטת פסקו המהרי"א דנתפנין להעיד רק מדרבנן ל"מ לפי מה דמפורש בב"ב דף קנ"ג למ"ד דקני את נחמור לא קני כלל מ"מ אם רק בדרבנן ל"מ קנין אחד עכ"פ אין לבטל קנינו של חפץ אחר ועיין ב"ש אה"ע סי' ל"א דבאומר בתה ופרתה בב' פרוטות דאף דהפריה מדרבנן לא נקנה בכסף מ"מ חלו הקידושין ועיין תוס' פתובות די"ט דהיכא דגם אחר שנימא פ"ד לא יתבטל השטר רק מדרבנן ל"א פ"ד א"כ א"ש הפל דאם בתחלה הגיד במסל"ת אז רק בנתפנין אח"כ להתיר דיש בזה פסול דברי תורה אז חוששין מס' שמה אמרינן הוכיח סופו על תחלתו אבל בנתפנין אח"כ רק להעיד דאינו רק פסול דרבנן והו' דנימא הוכיח סופו על תחלתו הוא ספק א"כ הוי רק ס' דרבנן.

אבל באם בתחלה נתפנין להתיר אז בודאי ל"מ אף אם אמר אח"כ במסל"ת פנין דדיבור הראשון פסול אף מה"ת ל"מ אף שאמר אח"כ במסל"ת דאמרינן עביד אינש לאחזוקי דיבורי וכמו דמצינו שי' כ"פ דבאם הגידה שלא בפני בעלה גירשתני ל"מ אף אם אמרה אח"כ בפני בעלה עיי' בסי' י"ז מחלוקת הרשב"א והריב"ש ועיין נו"ב מה"ת מ"ש דלא תיקשו מש"ס דכתובות כ"ב ועיין חו"מ סי' ל"ג לענין אם העיד פשה' קרוב די"ל דל"מ אף אם יעיד אחר שנתרחק די"ל עבוד לאחזוקי דיבורי ועיין נה"מ שם אף אם רק נתפנין להעיד דאינו רק פסול דרבנן שפיר מסופק המהריב"ל שמה"ג יועיל אם אמר אח"כ במסל"ת די"ל הואיל דאף דיבור הראשון מהני מה"ת עכ"פ לא יקלקל דיבור האחרון עכ"פ א"ש סברת המהרבי"ל ובש"ש מקשה דלשי' הירושלמי דנתפנין להעיד פֿשר א"כ ע"כ דס"ל דע"י שאלה חשוב בנתפנין להתיר א"כ גם באמר בתחלה במסל"ת מ"מ אם אמר אח"כ ע"י שאלה נימא הוכיח סופו על תחלתו יפה כ' בזה בשו"ת ד"ח דלשי' הירושלמי ע"ו שאלה חשוב ספק שמה"ג נתפנין להתיר ול"מ אבל אם אמר כפר במסל"ת נהי דחשוב אח"כ ע"י שאלה הוי ס"ס להתיר שמה"ג ל"ח כמתפנין להתיר ושמה"ג גם בנתפנין אח"כ להתיר מועיל דל"א פלל הוכיח סופו על תחלתו כמפורש בש"ס דב"ב: עכ"פ בנ"ד א"נ דגם בקא לב"ד נהי דל"ח מסל"ת מ"מ ל"ח רק בנתפנין להעיד א"כ שפיר בזה ליכא רק פסול דרבנן א"כ שפיר חשוב ספק שמה"ג יועיל אם יגיד אח"כ במסל"ת וכמו שנסתפק המהרבי"ל וכמ"ש בח"מ די"ל דגם במשיב ע"י שאלת ישראל מ"מ אם יגיד אח"כ במסל"ת לפני ישראל אחר י"ל דיועיל אבל א"נ דבבא לב"ד חשוב בנתפנין להתיר אז בודאי לא יועיל אף אם יגיד אח"כ במסל"ת ומפשטות דברי הב"ש משמע דחשוב רק בנתפנין להעיד ושוב כ' המהרבי"ל דבזה יש ספק שמה"ג יועיל אם יגיד אח"כ במסל"ת: והנה כת"ה צירף הואיל דאבד זכרו כמה שנים חשוב כאומדנות המוכחות ולפעמים ע"י אומדנא לחוד אם ניסת לא תצא באמת זה רק באומדנא גדולה היינו פועין נפל למשאל"ס דשמה"ג עד שתצא נפשו אז הדין אם נישאת לא תצא אבל אומדנא זו דלא נשמע ממנו כמה שנים זה אינו מועיל אף לענין דיעבד כמ"ש פל

הפוסקים רק עכ"פ קצת אַןמְדָנָא בְּצִירוּף אַמִּירַת עכו"ם אף בְּלִי מסל"ת מְהִי עכ"פ לענן דיעבד דל"ת די"ל בְּצִירוּף תְּרַוּוּהוּ הָי פְּמוּ רַבָּן לְמִיתָה וְעֵינָן שׁוֹ"ת אַגְוֹדַת אַזוּב ס' ל' דבמשאל"ס.

אף בְּלֹא שְׁהָה עַד שֶׁת"נ נְהִי דְלִשְׁי' רַב הַפּוֹסְקִים אִם נִיֶּסֶת תִּצָּא מ"מ בְּכָבֵד נֶאֱבַד זְכָרוֹ כְּמָה שְׁנִים עכ"פ אִם נִישְׁאֵת לֹא תִצָּא דְעִיקָר הַטַּעַם דְּבִלֹא שְׁהָה תִּצָּא מִשׁוּם דְּחָשׁוּב מִיעוּט הַמְצוּי שְׁיִנְצַל וּבְצִירוּף מִיעוּט הַמְצוּי לְחֻזְקַת אִיסוּר חוֹשְׁשִׁין מֵה"ת כִּמ"ש הַנוּב"י לְעַנְנָן עַגְל הַנְּשֻׁחַט בְּתוֹךְ ח' אֲבָל בְּכָבֵד אֲבַד זְכָרוֹ עכ"פ אִיתְרַע חֻזְקַת א"א וּמִיעוּט הַמְצוּי לְחוּד ל"ח רַק מְדַרְבָּנָן כִּמ"ש הַתּוֹס' ע"ז דָּף מ' שׁוּב אִם נִיֶּסֶת לֹא תִצָּא אֲבָל עכ"פ ל"מ הָא דְאֲבַד זְכָרוֹ רַק לְעַנְנָן דְּחָשׁוּב אִיתְרַע חֻזְקַת א"א אֲבָל עכ"פ לֹא סְמַכִּינָן ע"ז לְחוּד אִף לְעַנְנָן דִּיעַבַד מְמִילָא גַם בְּצִירוּף אַמִּירַת עכו"ם בְּלִי מסל"ת לֹא יוֹעִיל עַל לְכַתְחִילָה אִף פִּינּוֹן דַּעכ"פ ע"י אַמִּירַת הָעֶכּוֹ"ם אִף בְּלִי מסל"ת בְּצִירוּף הָאֲוֹמְדָנָא דְנֶאֱבַד זְכָרוֹ יוֹעִיל עכ"פ לְעַנְנָן דִּיעַבַד שְׁלֹא תִצָּא ע"כ דַּעכ"פ נִסְתַּלַּק הַחֻשְׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה ע"י אַוְמְדָנָא בְּצִירוּף אַמִּירַת הָעֶכּוֹ"ם אִף שְׁלֹא בִּמסל"ת דִּמֵּה"ת אִין חִילּוּק בֵּין לְכַתְחִילָה לְדִיעַבַד כִּמ"ש הַתּוֹס' גִּיטִין ד"ג א"כ לְפִי פִשְׁטוּת דְּבָרֵי הַב"ש מְשַׁמַּע דְּכֻשְׁבָּא לַב"ד חָשׁוּב כְּמַתְפּוּיָן לְהַעֲיֵד וַא"כ אִינוּ רַק פְּסוּל דְּרַבָּנָן וּבְזָה מְסוּפָק הַמַּהֲרַבִּי"ל דִּי"ל דְּמוֹעִיל אִם יִגִּיד אַח"כ בִּמסל"ת וּבְפֶרֶט דְּשִׁי הָרֵא"ש שְׁהוּבָא בַּבֵּה"ט וּפְתַחֲי תְּשׁוּבָה גַם כְּשֻׁבָא לַב"ד חָשׁוּב כִּמסל"ת א"כ עכ"פ אִם יִגִּיד הָעֶכּוֹ"ם שְׁנִית בִּמסל"ת יִהִי חָשׁוּב ס"ס לְהַתִּיר שְׁמָא גַם דִּיבּוּר הָרֵאשׁוֹן הִי חָשׁוּב בִּמסל"ת כְּשִׁי הָרֵא"ש וְאִף לְשִׁי הַב"ש מ"מ בְּנִתְפּוּיָן לְהַעֲיֵד יֵשׁ סָפֵק שְׁמוֹעִיל אִם אֹמֵר אַח"כ בִּמסל"ת דְּכִינּוֹן דָּאִף בְּלִי מסל"ת מ"מ לִיכָּא חֻשְׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה דְּבִדְעַבַד מוֹעִיל אַמִּירַת הָעֶכּוֹ"ם אִף בְּלִי מסל"ת וּבְצִירוּף הָא דְאֲבַד זְכָרוֹ כְּמָה שְׁנִים א"כ לְעַנְנָן לְכַתְחִילָה סְמַכִּינָן אַח"כ שְׁמָא גַם דִּיבּוּר הָרֵאשׁוֹן הִי חָשׁוּב בִּמסל"ת וְשְׁמָא כְּמַתְפּוּיָן לְהַעֲיֵד מוֹעִיל אִם אֹמֵר אַח"כ בִּמסל"ת ע"כ מְפָל הָנִי טַעְמִי נִלְפַענָ"ד שְׁאִם יִגִּיד הָעֶכּוֹ"ם שְׁנִית בִּמסל"ת גְּמוּר אִזּוּ יֵשׁ מְקוֹם לְהַתִּיר הָאֲשֵׁה הַמְדוּבָרַת וַיִּרְאָה כִּת"ה לְצַרְף בְּזָה עוֹד רַב גְּדוֹל אִזּוּ יִישְׁבוּ ב"ד שְׁל ג' בְּיַחַד לְהַתִּירָה פְּדַת וְהַשִּׁי"ת יִצְלִינוּ מְשַׁגִּיאוֹת: בַּאֲעֵה"ח ג' שְׁמוֹת שְׁנַת תַּרְפ"ג קַאשׁוּי.

הק' שְׁמוֹאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן נ'.

לְהַרְבּ מו"ה פִּיבִישׁ נ"י מוֹצֵד"ק צֶאנְזוּ יצ"ו: עַד"ש אִי מוֹתֵר לְכַבּוֹת נְרוֹת הַעֲלַעֲקַטְרִישׁע בְּבַה"מ ד' בְּשֶׁבֶת ע"י עכו"ם וְכִת"ה הָאָרִיף בְּזָה וְתוֹכָן הַדְּבָר נוֹדַע דִּישׁ ג' שִׁיטוֹת בְּזָה שִׁיטַת בַּה"ג הַמוּבָא בְּתוֹס' גִּיטִין ד"ח וּב"ק ד"פ דְּלְצוֹרְף מְצוּנָה מוֹתֵר אַמִּירָה לְנִכְרֵי אִף בְּמִלְאָכָה ד"ת וי"ל דָּאִין חִילּוּק בֵּין מְצוּנָת מִלְּהָ לְשֶׁאֵר מְצוּנָת אִף שִׁיטַת הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּגַם לְגַבִּי מִלְּהָ אִינוּ מוֹתֵר אַמִּירָה לְנִכְרֵי רַק בְּדַרְבָּנָן וְשִׁיטַת הַתּוֹס' וְרַמְבַּ"ן שְׁם דְּלְשֶׁאֵר מְצוּנָת אִף שְׁבוֹת דְּשְׁבוֹת אִסוּר וְהוּבָא כ"ז בְּר"ן ס"פ רַא"ד מ' וּבִש"ע או"ח סִימָן ש"ב.

וְהִנֵּה שִׁטָּה הַג' מְבִיאִים רַאִי מְהָא דְּנִכְרֵי שְׁפָא לְכַבּוֹת אִין אֹמְרִים לוֹ כְּבָה אִף לַר"ש דְּמִשְׁאֲצֵל"ג פְּטוּר וְנִשְׁמַע דְּאִסוּר אַמִּירָה לְנִכְרֵי אִף בְּדַרְבָּנָן וְכִת"ה הִבִּיא דְּלִשְׁי' הָרַמְבַּ"ם דַּס"ל דְּאַמִּירָה לְנִכְרֵי בְּמִלְאָכָה דְּרַבָּנָן שְׁרִי וְתִיקְשִׁי לְכַאֲוָרָה מִמַּתְנִי' זוּ הִנֵּה בְּאַמַּת הָרַמְבַּ"ם ז"ל פְּסַק מְשַׁאֲצֵל חִיב וְכִת"ה הִבִּיא שִׁי הָר"ן דְּבִכְיֻבִי הוֹאִיל דְּצַרְרִיף לְפַחְמִין הָי ד"ת לְכָף גְּזוּרוּ בַּכ"ע: בְּאַמַּת הַמְעֵינָן בְּר"ן פ' חִבּוּיּוֹת מְפוֹרֵשׁ טַעַם זֶה רַק אֵהָא דְּהוֹקְשׁוּ

דְּהָא מוּכַח בְּשׁ"ס דְּבַמְקוּם פְּסִידָא מְוֹתֵר שְׁבוּת אַף ע"י יִשְׂרָאֵל ע"כ פְּתַב דְּהֵכָא הָרוּאִין
לֹא יָדְעוּ הַחֲזִילוּק אִי צָרִיךְ לְפַחְמִין אַבְל הָא דְאָסוּר גַּם ע"י נְכָרִי הוּא רַק מְשׁוּם דְאָדָם
בְּהוּל עַל מְמוֹנוּ יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא יַעֲשֶׂה בְּעַצְמוֹ וְעֵינֵין בַּמַּג"א סִימָן שֶׁל"ד סק"ל שְׁהֵבִיא גַם
דְּבָרֵי הָר"ן הַנ"ל וּמוּכַח דְּבִאֲמַת מַצַּד אַמְרִיהָ לְנְכָרִי לְחוּד לְשִׁי הַמְתִירִים שְׁבוּת לְצִוְרָה
כָּל מְצֻנָה ק"ה דְּהִיא מְתִירִין כִּיבּוּי הֵיכִי דֵא"צ לְפַחְמִין וְעַכְצ"ל כֵּן דֵאל"כ תִּיקְשִׁי לְשִׁיטַת
הַמְתִירִים גַּם אַמְרִיהָ לְנְכָרִי בְּמִלְאָכָה ד"ת לְצִוְרָה מְצֻנָה וְה"ה לְצִוְרָה הַפְסֵד מְמוֹנוּ וְעֵינֵין
תּוֹס' פְּסָחִים דִּי"א דְּהַפְסֵד מְצֻנָה חָשׁוּב כְּמוֹ הַפְסֵד מְמוֹן א"כ תִּיקְשִׁי מִמְתַּנְי' דִּידֵן דְּנְכָרִי
שְׁבָא לְכַבּוֹת וְאֵף שִׁי"ל דְּקֵאִי לִר"י דְּמִשְׁאֲצ"ל חֲזִיב לִר"י מ"מ מְוֹתֵר אַמְרִיהָ וְעַכְצ"ל
דְּשֵׁם הַטַּעַם מְשׁוּם דְאָדָם בְּהוּל עַל מְמוֹנוּ וְיֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא יִכְבֶּה בְּעַצְמוֹ וְא"כ גַּם לְשִׁי
הַסּוֹבְרִים דְאִמְרִיהָ לְנְכָרִי בְּמִלְאָכָה ד"ת אָסוּר עכ"פ כִּינּוּן דְּמְתִירִין אַמְרִיהָ לְנְכָרִי בְּדִרְבָּנָן
ה"ה דְּמְתִירִין לְכַבּוֹת ע"י נְכָרִי הֵיכִי דֵא"צ לְפַחְמִין וְהֵיכִי דְלִישׁ הַסְבָּרָא דְאָדָם בְּהוּל עַל
מְמוֹנוּ שְׁמָא יְבוֹא לְכַבּוֹת בְּעַצְמוֹ וְנִשְׁמַע דְּלְכַבּוֹת גְּרוּת בְּבִיהַכ"נ דֵא"א לְהַנִּיחָם דְלוּק כָּל
הַלִּילָה דִישׁ לְחוּשׁ שְׁמָא יְבֵא לִידֵי סַפְנָה אִם יִדְלָקוּ בְּלִי שׁוּמֵר וְאִם לֹא יִדְלָקוּם כָּלֵל לֹא
יְהִי אֹר בְּבִיהַכ"נ וּמְצִינּוּ בְּשׁ"ס דְּבִיּעָה דְּהִתִירוּ סוּפוֹ מְשׁוּם תְּחִילְתָּן וְחָשׁוּב עכ"פ הַכִּיבּוּי
לְצִוְרָה מְצֻנָה וְא"נ דְּבַמְשִׁאֲצ"ל פְּטוּר שׁוּב הָוֵי רַק שְׁבוּת בְּדִרְבָּנָן וְשָׂרִי דַעכ"פ ל"ש
הַחֲשֵׁשׁ שְׁמָא יִכְבֶּה בְּעַצְמוֹ כִּינּוּן דַּלַּע"ע אִין הַהֲפָסֵד בְּרוּר לְפָנֵינוּ ל"ש אָדָם בְּהוּל עַל מְמוֹנוּ
א"כ לְכֹאֲרָה יֵשׁ מְקוּם לְהִתִיר לְשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל: וְאֵף שִׁי"ל דְּהָא אִין הַדְּבָר בְּרוּר
לְהִלְכָה אִי קִייל"ן דְּמִלְאָכָה שְׁאֲצ"ל פְּטוּר וְעֵינֵין בַּמ"א סִי' שֶׁל"ד וּבַמַּחֲה"ש שָׁם וְא"כ שׁוּב
יֵשׁ לְחוּשׁ לְשִׁי הַפּוֹסְקִים דְּמִשְׁאֲצ"ל חֲזִיב אִף אֶפְתִי לְעַנְיֵין אַמְרִיהָ לְנְכָרִי הָוֵי סֵד"ר דְּשְׁמָא
הִלְכָה דְּמִשְׁאֲצ"ל פְּטוּר וּמְוֹתֵר בּוֹ אַמְרִיהָ לְנְכָרִי וּבַפְּרָט דְּהָוֵי כְּעֵין ס"ס לְהַקֵּל שְׁמָא
מִשְׁאֲצ"ל פְּטוּר וְשְׁמָא כְּשִׁיטַת בַּה"ג דְּגַם אַמְרִיהָ לְנְכָרִי בְּמִלְאָכָה ד"ה מְוֹתֵר בְּמְקוּם מְצֻנָה
וְהַגַּם דְּבַמִּלְאָכָה ד"ת רוּה"פ אוֹסְרִים וִי"ל דְּלֹא מְצַטְרַף לַס"ס כַּמ"ש תּוֹס' פְּתוּבוֹת צ"ט
מ"מ לְעַנְיֵין דְּרַבָּנָן יֵשׁ לְצַרְפוֹ לַס"ס כְּמִבְּנֹאֵר שָׁם בְּתוֹס' וּבַפְּנִי' וּבְתוֹס' גְּדָה דִי"ט וְאֵף
דִי"ל דְּהָוֵי כְּעֵין ס"ס לְהַחְמִיר שְׁמָא מִשְׁאֲצ"ל חֲזִיב וְשְׁמָא גַם שְׁבוּת דְּשְׁבוּת אָסוּר בְּמְקוּם
שְׂאָר מְצֻוֹת וִי"ל דַּס"ס לְהַחְמִיר אֵף בְּדִרְבָּנָן אָסוּר כְּנֹדַע מְדַבְּרֵי הַמַּל"מ פ"ד מְבִכּוֹרוֹת
אִף גְּדָה זֶה יֵשׁ ס"ס לְהַקֵּל שְׁמָא כְּשִׁי' בַּה"ג וְא"כ יֵשׁ מְקוּם לְהִתִיר ע"י נְכָרִי וּבַפְּרָט אִם
הָאִמְרִיהָ יְהִי מַעֲשֵׂה"ק כַּמ"ש בַּב"י סִי' רַמ"ר וְעֵינֵין בַּמַּל"מ פ"ו מְשַׁבֵּת: ע"ד כ' כַּת"ה
דְּכִיבּוּי י"ל דְּגַם מִשְׁאֲצ"ל חֲזִיב עַפְמ"ש בְּתוֹס' ב"ק דַּל"ה דְּבַחֲזוּבֵל לִר"ש אֵף
בַּמִּלְשִׁאֲצ"ל חֲזִיב זֶה טְעוּת דְּזֶה רַק לְעַנְיֵין חֲזוּבֵל וּמְבַעֵיר הוּאִיל דְּיִלְפִינּוּ מִהַבְּעֵרַת בַּת פְּהֵן
וְלֹא ס"ל דְּתִיקוּן מְצֻנָה חָשׁוּב תִּיקוּן דַּל"ח בְּכָלֵל מִלְאָכָה הַצָּרִיכָה לְגוּפָהּ וּבִאֲמַת גַּם שָׁם
כַּב"ק בְּתִירוּץ הַשְּׁנִי פְּתַבּוּ דְּמְצֻנָה מְשׁוּי לִי לְמִלְאָכָה הַצ"ל אַבְל לְעַנְיֵין כִּיבּוּי שְׁפִיר אִם
א"צ לְפַחְמִין פְּטוּר וּבַמַּג"א סִי' רַע"ח מְתַרְץ רַק הָא דַּס"ל הַחֲזוּבֵל בְּשַׁבֵּת פְּטוּר מִתְשַׁלּוּמִין
הַטַּעַם דְּבַחֲזוּבֵל גַּם בַּמִּשְׁאֲצ"ל חֲזִיב עֵינֵין יִצָּא דְּשְׁפִיר י"ל דְּלִישִׁי הַרְמַב"ם דַּס"ל דְּשְׁבוּת
דְּשְׁבוּת בְּמְקוּם מְצֻנָה מְוֹתֵר א"כ לְדִידֵן דַּעכ"פ מְסַפְקָא לָן שְׁמָא מִשְׁאֲצ"ל פְּטוּר א"כ יֵשׁ
לְהִתִיר כִּיבּוּי ע"י עַפּו"ם שְׂאוּמֵר לוֹ מַעֲשֵׂה וּבַפְּרָט אִם אוֹמֵר לְנְכָרִי שְׂיִגִיד לְנְכָרִי אַחַר
דְּהֵכָא ל"ש הַחֲשֵׁשׁ שְׁמָא יְבֵא לְכַבּוֹת בְּעַצְמוֹ כִּינּוּן דַּל"ש הַחֲשֵׁשׁ אָדָם בְּהוּל עַל מְמוֹנוּ עוֹד
הָעִיר כַּת"ה דֵאֵף א"נ דְּכִיבּוּי אָסוּר אֵף ע"י עַפּו"ם מ"מ בְּגַר הָעֲלֵעֲקָטְרִי דַל"ש פְּחָמִין
א"כ לִר"ש ל"מ אִיסוּר תּוֹרָה וְגַם לִר"י מ"מ דְּהֵיכָא דְּלִיכָא פְּחָמִין אִינוּ אָסוּר מַה"ת וְהֵבִיא

מ"ש בְּשׁוֹת ב"צ דְּתְלוּי בְּפִלְגֶתת רש"י ותוספת וא"כ לענין אַמִּירָה לְעִכּוֹם הָיָה ס' דְּרַבְּנָן וְאֵף דְּהָיָה ס' דְּנִתְגַלְגַּל מ"מ מְצַרְפִּין לְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים כר"ש במשאצ"ל וכמ"ש הַש"ף סִימָן ס'ו לְעִנְיָן דָּם בְּצִים וּכ"ת דְּחָה דָּשָׁם אַחַר שְׁנִתְעַרְב לֹא מִשְׁפַּחַת שִׁיחַ צְרִיכִין לְדוֹן לַד"ת אֲבָל פֶּאן דְּלִכְבוֹת בְּעִצְמוֹ הָיָה ס' ד"ת שׁוֹב הָיָה זִילְזוֹל לְדַבְרֵיהֶם לְהַתִּיר ע"י נְכָרִי וְכִמוֹ בַּס' בְּרַהֲמ"ז לַפַּע"ד בְּאַמְתַּא דְּרַבָּה רַק בְּהָא דַּס' דְּרוּסָה שְׁנִתְעַרְב פִּי בִשְׁעָה"מ פּוֹ' מִמְקַנּוּאוֹת דְּבִשְׁעָה שְׁנוּלֵד הַס' לֹא יִדְעֵנוּ שְׁנִצְטָרְךָ לְדוֹן עַל הַס' לְעִנְיָן דְּרַבְּנָן דְּהָא לֹא יִדְעֵנוּ שְׁנִתְעַרְב בְּהִתְרַם א"כ פְּכָר הַחֲלֵט הַס' בְּעוּדוֹ ס' ד"ת אֲבָל הֵיכָא דְּתִיכְף בְּשַׁעַת לֵינֵת הַס' נוֹלֵד עַל ד"ת וְדְרַבְּנָן בְּיַחַד מְקִילִין לְעִנְיָן דְּרַבְּנָן וְכֵהָא דַּס' תְּרַנְגְּלוּת נְבִילָה אֵף דְּמַחְמִירִין לְעִנְיָן הַתְּרַנְגְּלוּת מְקִילִין לְעִנְיָן הַבִּיצָה וְעִינִין בַּמ"ל ה' מ"א שְׁכ' דַּא"נ דְּאִיסוּר סְחוּרָה בְּדַבְרֵים הָאִיסוּרִים אִינוּ רַק דְּרַבְּנָן הָיוּ מְוֹתֵר לְסַחוּר בַּס' אִיסוּר תּוֹרָה אֵף דְּלֹאֲכִילָה הָיָה ס' ד"ת מ"מ לְעִנְיָן סְחוּרָה מְקִילִין: וְנוֹדַע מ"ש קֶצֶת פּוֹסְקִים דְּבַס' בְּכוֹר יֵהִי מוֹתֵר לְהַטִּיל מוּם א"נ דְּהַטִּיל מוּם אִינוּ רַק מְדְרַבְּנָן בּוֹזָה"ז וְחוּץ לְזָה הֵכָא בְּנוֹדַאי ל"ש לוֹמֵר דְּיֵהִי אִיסוּר לְכַבֵּת ע"י עִכּוֹם מְטַעֵם זִילְזוֹל דְּבִשְׁלֵמָא בַּס' בְּיֵרָה פִּינּוּ דְּמַבְרָךְ הַג' בְּרַכּוֹת ע"כ נִרְאָה לְכָל הָעוֹלָם שְׁיֵשׁ עַכ"פ ס' אִם בְּיֵרָה דָּאִם בְּיֵרָה פְּכָר הִי אִיסוּר לְבָרָךְ עוֹד הַפַּעַם וְשִׁפִּיר אִם מִיָּקַל מַס' שְׁלֵא לְבָרָךְ בְּרַכָּה ד' יֵהִי זִילְזוֹל בְּדְרַבְּנָן אֲבָל הֵכָא חוּץ מְזָה דְּיֵשׁ ס' תּוֹרָה אִי אִיסוּר פְּיַבּוּי חוּץ לְזָה יֵשׁ בְּזָה עַכ"פ וְנוֹדַאי אִיסוּר דְּרַבְּנָן א"כ מְזָה שְׁאִין מְכַבָּה בְּעִצְמוֹ אִינוּ נִיפְרָ שְׁהוּא מְחַמַּת ס' אִיסוּר תּוֹרָה דְּהָא י"ל דְּפּוֹרֵשׁ מְחַמַּת שְׁהוּא וְנוֹדַאי אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְלְעִנְיָן לְעִשׂוֹת ע"י עִכּוֹם שְׁרִי בְּדְרַבְּנָן א"כ מְמִילָא ל"ח זִילְזוֹל וּז"ב וּפְשׁוּט דְּרָךְ מְשָׁל אִם הִי הִדִּין דְּבִשְׁר בְּהֵמָה בְּחֻלְב יֵהִי אִיסוּר הַנְּאָה רַק מְדְרַבְּנָן וְהִי ס' עַל חֻלְב אִם נָפַל בּוֹ בִּשְׁר בְּהֵמָה אִו רַק בִּשְׁר עוֹף דְּפִשְׁטָא דְּהִי מְקִילִין לְעִנְיָן הַנְּאָה דְּהָיָה ס' דְּרַבְּנָן וּל"ש לוֹמֵר פִּינּוּ דְּמַחְמִירִים לְעִנְיָן אֲכִילָה דְּהָיָה ס' ד"ת נְחַמִּיר ג"כ לְעִנְיָן הַנְּאָה דְּרַבְּנָן ז"א דְּלְעִנְיָן אֲכִילָה א"צ לְדוֹן פְּלֵל מִפְּחַת הַס' דְּגַם בִּשְׁר עוֹף בְּחֻלְב אִיסוּר בְּאֲכִילָה עַכ"פ מְדְרַבְּנָן וְא"צ לְדוֹן רַק לְעִנְיָן הַנְּאָה וְהָיָה ס' דְּרַבְּנָן ה"ה פֶּאן לְכַבוֹת בְּעִצְמוֹ אִין צְרִיכִין לְדוֹן מִפְּחַת ס' ד"ת דַּעֲכ"פ מְדְרַבְּנָן אִיסוּר וְעִיָּקֵר הַס' רַק לְעִנְיָן עִכּוֹם דָּאִם יֵשׁ בְּזָה אִיסוּר תּוֹרָה ע"י יִשְׂרָאֵל אִיסוּר ג"כ ע"י עִכּוֹם וְשׁוֹב הָיָה ס' דְּרַבְּנָן יִצָּא דָּאִם נְחֲלִיט דְּבִזָּה ל"ש פְּחֻמִּין א"כ י"ל דְּגַם לר"י דְּמַחְיִיב בַּמְשַׁאצ"ל מ"מ לִיכָּא אִיסוּר ד"ת אֵף ע"י יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹב ע"י עִכּוֹם מְוֹתֵר וְגַם שְׁמָא הֲלָכָה פְּר"ש וְהֵיכָא דַּל"ש פְּחֻמִּין לֹא מִשְׁפַּחַת אִיסוּר תּוֹרָה וּמְוֹתֵר ע"י עִכּוֹם וְאֵף אִם נְחוּשׁ דְּכָאן שְׁיִיף ג"כ פְּחֻמִּין מ"מ שְׁמָא קִי"ל כר"ש בַּמְשַׁאצ"ל מְמִילָא הֵיכָא דָּאִינוּ מְכַנִּין לְעִשׂוֹת פְּחֻמִּין לִיכָּא רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְהֵיכָא דַּל"ש הַחֲשֵׁשׁ שְׁמָא מְתוּף שְׁבָהוּל עַל מְמוֹנוּ יְכַבָּה בְּעִצְמוֹ יֵשׁ לְהַתִּיר ע"י עִכּוֹם וְגַם יֵשׁ לְצַרְף שְׁאָר הִיתְרִים שְׁכ' כַּת"ה ע"כ מְפָל הִנֵּי טַעְמֵי אִם בְּאַמְתַּת יֵשׁ צְרוּךְ לְהַדְלִיקֶם בְּבִיהַמ"ד דַּע"ז יְתַרְבֵּה הָאוּר יֵשׁ מְקוֹם לְהַתִּיר ע"י עִכּוֹם שְׁיִיאֵמֵר לְעִכּוֹם אַחַר מַע"ש וְהַעִיָּקֵר דְּתְלוּי בְּרִאוֹת עִינֵי הַבַּד"צ דַּק' צֶאֱנָז וּז"ב וְעִינֵין שׁוֹת מַהֲרַש"ם ס' רמ"ז ח"ב שְׁכ' ג"כ דְּמוֹתֵר לְכַבוֹת הָעֲלֵעָק- טְרִי בְּלִיל ש"ק ע"י עִכּוֹם וּז"ב בַּס"ד: בַּאֲעֵה"ח ב' נְצָבִים בַּעַת"ר לַפ"ק רֹאדְמִישְׁלָא.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנ"ל. סִימָן נ"א.

בְּדַבְרֵי הַשְּׂאֵלָה שְׁקֵנוּ בְּעִיר רְחוֹקָה אֵיזָה מְאוֹת אֲנוֹזוֹת פְּטוּמוֹת וְנִשְׁלַחוּ מִשָּׁם וְעַס"י סִיבָה נִתְעַבְּבוּ בְּדְרָךְ עַד אַחַר ג"י וְהִי הַפְּסֵד גְּדוֹל מְאוֹד מִפְּמָה אֲלֵפִים פְּתָרִים וְהַבְּעָלִים הֵמָּה

לא עשירים ובאו לשאול פדת מה לעשות: והנה אף פי אנכי מיראי הוראה עכ"ז מצאתי להתיר א' הפבדים מהאנוחות הפטומות שיש בזה הפסד רב לבשלם אחר צלי' והטעם אף שלשי' הסוברים דבשר ששקה ג' ימים אין לבשלם אחר הצלי' והטעם כ' הש"ך די"ל דמחמת הינבש אין פל הדם יוצא ע"י צלי' ויצא אח"כ ע"י הבישול ועפ"ז פתב הפמ"ג דגם בפבד ששקה ג"י דאסור לבשלו אחר צלי' לכתחילה מ"מ בח"ד מביא דבהפ"מ יש להתיר דכיון דמתירין בדיעבד גם בבשר ששקה ג"י אם בישלו אחר הצלי' ע"כ דשיטת המתירין עיקר שוב בהפ"מ יש לסמוך גם לכתחילה ובפרט בדם הפבד דנסתפק בש"ס ולשיטת הר"ת הס' גם בלי מליחה והטעם די"ל דדם הפבד מותר דכמו דהתירה התורה דם הפבד עצמו ה"ה די"ל דדם המובלע באברי' מותר ואף לשיטת הפוסקים דבלי מליחה פשיטא דאוסר בשר הנתבשל דדם המובלע לא גרע משאר דם האברים רק הס' שמא גם ע"י מליחה אינו יוצא דם הנבלע בה כיון שפולט דם של עצמו הרבה מעכב מלהפליט דם האברים מ"מ עכ"פ אחר צלייתו יש ס"ס להתיר שמא ליכא בפבד כלל דם של איסור ושמא פבר יצא כולו ע"י צלייתו וכיון דבדיעבד סמכינן אשיטת הסוברים דמותר לבשלו אחר צלייתו ע"כ דסמכינן דצלייתו הוציא כל הדם שוב לענין לכתחילה מצרפין שיטת ר"ת די"ל דדם הפבד אינו אוסר אף בלי מליחה ונודע שי' הר"ן פ' הפותב דדבר שבדיעבד יהי' לו זכות עפ"י דין מהני סברא קלה להגבותו לכתחילה ובפרט דדם הפבד לשי' רוב הפוסקים אינו רק דרבנן ונהי דכ' הפמ"ג דדם הפנוס בסמפונות הוא ד"ת מ"מ י"ל דאם בישלו אח"כ במים כיון שעכ"פ יצא רוב דמו ע"י צלי' א"כ נגד מעט דם הפנוס בסמפונות הנשאר יש ס' במים ובאיסור קל כזה יש לסמוך לשער באומד יפה כמ"ש הש"ך ס"ק נ"ז ונגד דם הפבד עצמו דהוי רק דרבנן שוב יש לסמוך דכבר יצא ע"י צלי' ואף שי"ל דאין לבטל לכתחילה מ"מ באמת יש ס' שמא פבר יצא כל דמו ע"י צלי' דהא בדיעבד מתירין אף בבשר בבישלו אחר צלי' ורק לכתחילה חוששין שמא יש בו עוד קצת דם עכ"פ אין פנונתו לבטל האיסור דהא אינו יודע אם יש בו דם שוב ליכא חשש משום מבטל איסור ובפרט בס' איסור לשי' כ"פ מותר לבטל ובפרט בס' איסור דרבנן ע"כ מפל הני טעמא התרתי הפבדים לבשלם אחר צלייתם והבשר ימכרו לנכרים פדיו בשר טריפה: אף יען שבאנוחות פטומות העיקר היא השומן יש לעיין בזה והנה אם הי' אפשר לבטלם ברוב שומן אחר ביבש הי' מקום לסמוך כיון דבדיעבד קי"ל בבשר ששקה ג"י מותר ע"י בישול ברוב והגם דלשיטת הש"ך רק לבשלו כ"א לבדו מותר ה"ט דהש"ך לשיטתו דחשוב מבשא"מ וא"כ באמת הקשה דמבשא"מ גם ביבש צריף ס' ורק שי"ל דבאיסור דרבנן ל"ג שמא יבשלם ויתן טעם כמ"ש הש"ך בס' ק"ט ועיין בדג"מ ובפמ"ג אכל עכ"פ בשעת בישול יתן טעם ושוב יאסור אבל לפמ"ש הכו"פ ועוד פמה פוסקים דדם הנבלע דרף ציר חשוב מב"מ שנה בטעם עם בשר א"כ במב"מ שנתבטל ברוב לשי' הרא"ש מותר לבשלם ביחוד ואיסור קל כזה שהוא רק חנומרות הגאונים ודם שבישלו דרבנן ובפרט בשומן דלשי' השבו"י שומן אנוז יוצא ע"י מליחה גם אחר ג' ימים א"כ שוב בנודאי אם נתבטל ביבש מותר לבשלו גם בקדירה אחת: אף יען שלא הי' באפשרות לערבם ביבש פי לא היי להם שומן אחר ושאלו אולי יש מקום להתיר שימלחו השומן שעבר עליו ג' ימים וידיחנו מקודם ואח"כ פדין ויבשלו ואח"ז אם ינדמן להם שומן אחר פשר כדונו יוכלו לבטל השומן ברוב שומן פשר ובאמת זה הוא דבר

קָשָׁה דָּאָם יתְעַרְבַּ בְּלַח אָז ל"מ לְשִׁיטַת הַשָּׁ"ךְ דְּחָשׁוּב מִבְּשֵׁא"מ א"כ יתֵּן טַעַם בְּשׁוֹמֵן כְּשֶׁר וְאֵף בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן שְׁנִתְעַרְבַּ צָּרִיךְ ס' בֵּא"מ עכ"פ מְדַרְבְּנָן גְּזִירָה אִטּוּ אִיסוּר ד"ת דְּקָא קִי"ל טע"כ ד"ת וְאֵף א"נ כְּשִׁי הַכּו"פ דְּדָם הַמְּוֹבָלַע בְּבִשְׂרָ עִם הַבִּשְׂרָ חָשׁוּב מִב"מ מ"מ גַּם בִּמְב"מ אִם נִתְעַרְבַּ בְּלַח אֵף בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן צָרִיךְ ס' אֵף דְּהוּי פְּעִין גִּזְלָג"ז מ"מ פְּתַב הַפּמ"ג דְּאֵף לְשִׁי הַשָּׁ"ךְ צָרִיךְ ס' דְּחָשׁוּב כְּאֹכֵל הַפֶּל בְּיַחַד וְא"כ שׁוּב י"ל דָּאָם יתְעַרְבַּ בְּלַח יְנַתְסַר עַד ס' אֵף בְּאֵמַת לִפְמ"ש בְּשׁו"ת הַגְרַע"א ס' ל"ח דְּמַש"ה מְוֹתֵר לְהוֹסִיף עַל הַשׁוֹמֵן מִשׁוּם דְּהָדָם כְּכָר נִתְעַרְבַּ בְּהַשׁוּמָן וְהוּי רַק כְּמוֹסִיף דְּמְוֹתֵר בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן וּלְפִי"ז י"ל דְּלִפ"מ שְׂכ' בְּכו"פ דְּהָדָם עִם הַשׁוֹמֵן חָשׁוּב מִב"מ א"כ כְּכָר חָשׁוּב כְּנִתְעַרְבַּ בְּרוּב בְּיָבֵשׁ דְּשׁוּב מְוֹתֵר לְבִשְׁלוֹ וְאֵף דְּקָשָׁה לְסַמּוֹךְ ע"ז מ"מ הַתְּרַתִּי לְמִלְחָתָהּ הַשׁוֹמֵן וְאִם"כ לְחֻלְטָה הַשׁוֹמֵן בְּרוּתְחִין שְׁמַעְלָה רְתִיחוּת וְלְהוֹצִיאָו בְּעוֹד הַמַּיִם רוּתְחִין וְאִם"כ לְבִטְלוֹ בְּרוּב דְּבִאֵמַת לְשִׁיטַת כְּמ"פ מְהִי חֲלִיטָה לְצִמּוֹת הַדָּם וְאֵף דָּאִין אָנוּ בְּקִיאִין בְּחֲלִיטָה מ"מ מְפֹרָשׁ בַּהֲג"ה יֵד שְׂאוּל יו"ד ס' שְׂצ"ג לְעֵנִין חֲלָה שְׁנָפַל בְּתַבְשִׁיל רוּתְחָה דִּישׁ לְהַתִּיר דְּחָשׁוּב חֲלִיטָה וְאִינוּ בּוֹלַע וְא"כ ע"י שְׁמַבְטְלוֹ אִם"כ בְּרוּב עכ"פ לִיכָא חָשׁוּשׁ אִיסוּר ד"ת לְשִׁי הַכּו"פ דְּדָם עִם שׁוֹמֵן חָשׁוּב מִב"מ א"כ גַּם בְּאִיסוּר תּוֹרָה מִב"מ בְּלַח בְּטִיל בְּרוּב וּבְפֶרֶט דָּם שְׁבִיטְלוֹ אִינוּ רַק דְּרַבְּנָן שׁוּב לְעֵנִין אִיסוּר קַל כְּזֶה וְגַם בְּצִירוּף שִׁי הַשֶּׁב"י דְּשׁוֹמֵן אָנוּ אִינוּ מִתְקַשָּׁה אֵף אַחַר ג"י א"כ שׁוּב ע"י חֲלִיטָה עכ"פ הוּי ס' ס' לְהַתִּיר שְׂמָא כְּשִׁי הַשֶּׁב"י וְשְׂמָא מוֹעִיל חֲלִיטָה א"כ מְהִי אִם"כ לְבִטְלוֹ בְּרוּב אֵף בְּלַח וְאֵף יַעַן שְׂאִישׁ אֶחָד בִּישְׁלוֹ קוֹדֵם חֲלִיטָה שְׂלֵא הִי בְּפָה וְלֹא נוֹדַע לוֹ שֶׁהִי הַהוֹרָאָה לְחֻלְטָה בְּרוּתְחִין וְיֵשׁ שׁוֹמֵן הַרְבֵּה וְיֵשׁ הַפֶּסֶד גְּדוֹל ע"כ הוֹרְתִי לְבִטְלוֹ אִם"כ בְּרוּב שׁוֹמֵן כְּשֶׁר הֵינּוּ לְבִטְלוֹ טִיפִין טִיפִין שְׁבָבֵל פַּעַם יְהִי בְּהַתִּירָתָהּ ס' נֶגְדַּת הָאִיסוּר וְאִם"כ יוֹסִיף עָלָיו עוֹד בְּכַשְׁיַעוֹר שְׁבָבֵל פַּעַם יְהִי ס' נֶגְדַּת מַעַט הָאִיסוּר שְׁנִשְׁפָּף בּוֹ וְאֵף שְׁלֹאֲחַר שְׁמוֹסִיף שׁוּב נֶרְגָשׁ הַטַּעַם מ"מ פִּינּוֹן דַּעַכ"פ נִשְׂאָר רוּב וּמִב"מ בְּטִיל בְּרוּב מַה"ת אֵף בְּלַח וְיֵשׁ עוֹד צִירוּף שִׁי רַש"י וְהַרְאָב"ד ז"ל דְּאֵמְרִי קָמָא קָמָא בְּטִיל וְאֵף לְהַפּוֹסְקִים דְּאֵמְרִין חוֹזֵר וְנִיַּעוֹר אִם נֶרְגָשׁ הַטַּעַם מ"מ לְשִׁיטַת הַכּו"פ הִיא רַק מְדַרְבְּנָן כְּמ"ש הַתּוֹס' בְּבִכּוּרוֹת כ"ב שׁוּב בְּאִיסוּר קַל כְּזֶה דְּדָם שְׁבִיטְלוֹ דְּרַבְּנָן וְגַם שְׂקָה ג' יָמִים הוּא רַק חֲנוּמְרוֹת הַגְּאוּנִים וְגַם בְּשׁוֹמֵן כ' הַשֶּׁב"י דָּאִין בּוֹ הַחֲנוּמְרָא דְּשְׂקָה ג' יָמִים שׁוּב סוּמְכִין אֵהָא דְּאֵמְרִין קָמָא קָמָא בְּטִיל וּבְפֶרֶט שְׂגַם אִם"כ עכ"פ נִשְׂאָר רוּב שׁוֹמֵן כְּשֶׁר פְּשִׁטָא דִּישׁ לְהַתִּיר לְעַרְבוֹ בְּשׁוֹמֵן כְּשֶׁר מַעַט מַעַט וְגַם אַחַר כָּל הַתְעַרְבוּת וְנִשְׂאָר רוּב שׁוֹמֵן כְּשֶׁר וּבְפֶרֶט שְׂאִין דְּרָךְ לְאֹכֵל שׁוֹמֵן בְּעִין רַק מְעַרְבִין אוֹתוֹ בְּתוֹךְ מֵאֲכָל א"כ פִּינּוֹן דְּלַח בְּלַח לֹא נַעֲשֶׂה נְבִילָה וּבְפֶרֶט בַּס' אִיסוּר לְשִׁיטַת הַט"ז בְּסִימָן ס"ד ל"א חֲנ"נ שׁוּב בְּנוֹדָאֵי יְהִי בְּתַבְשִׁיל ס' נֶגְדַּת מַעַט דָּם הַנִּשְׂאָר בְּהַשׁוּמָן שׁוּב בְּנוֹדָאֵי יֵשׁ לְהַתִּיר בְּלִי פְּקוּיָא כְּנִלְע"ד בְּרוּר בַּס"ד: בַּעֲזָה"ח יוֹעֵשׁ"ק וְיִגָּשׁ תַּר"פ לִפ"ק פָּה קִאֲשׁוּי.

הַק' שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן נ"ב.

לְהַרְבֵּה הַה"ג מו"ה דוֹד אֱלִימָרָךְ נ"י רַאָב"ד ד"ק דִּינּוּב יצ"ו. בְּדַבָּר שְׂאֵלְתוֹ בְּאִישׁ אֶחָד שְׁבָנִיו הִי חֲיִיבִים לוֹ סָךְ שְׂשָׂה מֵאוֹת ר"כ וְנִתְּנוּ לוֹ וְנוֹעַקְסִיל וְהוּא חֲתָם ג"כ א"ע עַל הוֹנַעְקְסִיל וְקִיבְלוּ הַמַּעוֹת מֵאִישׁ א' וְכֹאשֶׁר הִגִּיעַ זְמַן הַפְּרָעוֹן שְׁלַחוּ לוֹ בְּנָיו סָךְ שְׂלֵשׁ מֵאוֹת ר"כ בְּמִזְמוּנִים וְגַם וְנוֹעַקְסִיל ע"ס ג' מֵאוֹת ר"כ שֶׁהוּא יְחַתּוּם ג"כ א"ע עָלָיו וְיִשְׁלַח לְאִישׁ הַמַּגִּיעַ לוֹ הַסָּךְ הַנְּ"ל אֵף בְּנָיו הִי חֲיִיבִים ג"כ לְאִישׁ אַחַר סָךְ כְּזֶה דְּהֵינּוּ שְׂשָׂה

מאות ר"כ ואביהם טעה ודימה שהוועקסיל שלו היא תחת יד איש השני שפניו חייבים לו חוב אחר על וועקסיל שלהם לבדם ושלח לאיש השני הוועקסיל והספד שלש מאות ר"כ ותיכף אחר שלחו נודע פי טעה פי הוועקסיל שלו אין תי רק אצל אחר פי המלנה האמיתי עשה לו פראטעסט על הוועקסיל שלו אף המעות ששלח להשני קיבל עוד בחזרה מהפאסט אף הוועקסיל כפר נשלח למקום המלנה השני וכתב לו תומ"י פי נשלח לו הוועקסיל פטעות והראני פי לא הגיע עוד זמן הפרעון של החוב שחייבים לו פניו על וועקסיל שלהם לבדם והמלנה השני לא השיב אז דבר וכעת תובע מאביהם הספד שלש מאות ר"כ שגנרשם על הוועקסיל וטוען פי לא השיג שום מכתב שגנרשם הוועקסיל בטעות וכעת א"א לגבות מהפנים פי ירדו מנכסיהם ואביהם טוען פי כתב לו תומ"י פי בטעות נשלח לו וועקסיל בחתימתו זה תנרף הטו"ת בקצרה: והנה מה שטען האיש שחתם א"ע על השטר שחתמתו הי' בטעות דהיינו שרצה לשלוח הוועקסיל לאיש שהי' מונח תח"י וועקסיל שלו ונדמה לו שהוועקסיל שלו מונח תח"י האיש ששלח לו הוועקסיל: באמת טענת טעיתי ל"מ רק במקום דנאמן לומר פרעתי או משטה אבל נגד וועקסיל דקיימ"ל דא"י לומר פרעתי דלענן זה יש לו דין שטר בעדים משום דכיון שיוכל לגבות בו בערפאות חושש מלהניח שטרו ביזו א"כ פינו דאין לו שום מיגו אינו נאמן לומר טעיתי וכמ"ש בפ"י ריש סי' פ"א ועיין שו"ת מהרי"א הלוי ח"א סי' כפ"ז ועיין תוס' גיטין דף י"ט: אף באמת יפה כתב כת"ה פינו דנראה שהוא לא רצה כלל להתחייב להאיש האחר רק בתורת ערבות נגד פניו ואף א"נ שיזע שהוועקסיל שלו אינו תח"י האיש הלז עכ"פ י"ל דהוי כערב שלא בשפת מתן מעות וכמ"ש בשו"ת שבו"י ח"ג סימן קמ"ה בשלמא אם על הוועקסיל השני לא הי' נחתם רק אביהם לחוד וכבר החזיר להם הוועקסיל שלהם א"כ הוי כפטר על פיו דחייב אבל פינו דעזן לא החזיר להם הוועקסילין הישנים דעזן לא הגיע זמן הפרעון וגם הם בעצמם חתמו א"ע על הוועקסיל השני א"כ הוי רק בתורת ערבות א"כ י"ל דהוי כערב שלא בשעת מתן מעות כמ"ש השבו"י ועי' שו"ת בית שלמה חו"מ סי' ל"ט שפסק פן ובפרט אף אם נחשב ס' דינא מ"מ נודע שיטת רוב הפוסקים דבס' על השטר אם השטר בתוקפו א"י להוציא מהמלנה אף בשטר בעדים מכ"ש בוועקסילין ולא מבעיא לשי' רוה"פ דבעיא בכריא היאך בש"ס ב"ב דקל"ב פסקינן דאינה גנבית פתובה חזינן דס' בשטר א"י להוציא ול"א שטר העומד לגבות כגבוי דמו ואף לשי' הרי"ף דגנבית פתובה י"ל דהטעם דס' מחילה א"י להוציא מידי חיוב ברור ועי' שו"ת מהרי"ט סימן קל"א שכ' דס' מחילה אינה מוציא מידי חיוב ונדאי ובמק"א ביארתי דכתובה דלא ניתנה לגבות מחיים י"ל דלא חל כלל החיוב קודם שמת א"כ אף ס' מחילה מהני אבל בחוב שפטר נתחייב אף כ"ז שלא הגיע זמן הפרעון אפ"ה חיוב איכא ועדיף מפתובה וכמ"ש התוס' והר"ן דבכתובה ל"מ מעמ"ש ועי' בפ"י סי' פ"ב שכ' דבכתובה ל"מ מיגו להוציא אף שיש לה שטר פתובה עיי"ש עכ"פ בעלמא ס' מחילה אינו מוציא מידי חיוב ונדאי ועי' שו"ת מהרש"ם, ח"א סי' קז ומ"ש שם על הגליון אבל עכ"פ אם הס' על גוף חיוב השטר א"י להוציא מס' אף בשטר גמור ומכ"ש בוועקסיל דגרע לענן זה משטר ורק בתביעה שיש להלנה ממק"א וא"י לזכות בו רק ע"י קי"ל בזה דעת הש"י בספר תק"כ דל"מ לומר קי"ל והאו"ת חולק עליו ועי' שו"ת נוב"י מהד"ק חו"מ סי' ו' ובשו"ת בית שלמה סי' ל"ו ובספרי ח"ב סי'

ע"א עכ"פ הכא שיש ס' אם חל החיוב דהוי ערב שלא בשעת מתן מעות א"כ פשיטא דמס' א"י להוציא ממון מבעל השטר: ובפרט שבאמת נראין הדברים שבטעות נשלח הונעקסיל דהא פיון שהונעקסיל שלו פבר עבר זמן הפרעון א"כ לא שביק אינש חוב שכבר הגיע זמן הפרעון לפרוע חובו שלא הגיע זמנו א"כ אומדנא מהני עכ"פ להחזיק וכבר פתבתי דנהי דבעהש"ט לא מיקרי מוציא ומהני מיגו מ"מ עכ"פ מוחזק ל"ח וגם השני ל"מ מוציא ומהני אומדנא ובפרט שי"ל דהוי פאומדנא גדולה דמהני אף בתלוי בדעת שניהם פנודע משו"ת הרא"ש לענן המירה אחות המשודכת ולדעת מהר"ש יונה מהני אומדנא להחזיק אף בתלוי בדעת שניהם ובפרט שי"ל לפמ"ש בש"ך סימן פ"ב דבכתובה ל"מ מיגו להוציא אף שיש שטר משום דאף לדברי האשה מ"מ לא נתנה מעות להבעל רק שיש לה חוב על בעלה מחמת הכתובה וכיון שנוולד ס' על החיוב דשמה זינתה אחר הנשואין וא"כ יש ס' על התחלת החיוב מש"ה ל"מ מיגו עיי"ש ה"ה הכא עכ"פ אביהם לא לנה רק שנתחייב בתורת ערבות ואם יטעון הערב טענה לפטור לא יועיל טענת מיגו של התובע פיון שיש ס' על התחלת חיוב מכ"ש דעכ"פ מועיל האומדנא לפטור מהערבות ועיין שו"ת בי"ש סימן ל"ט שכ' דאם נראין שדברי הנתבע הם אמת יכולין אף במקום שטר ליתן שבועה להנתבע ולפטור מכ"ש הכא שהתובע טוען א"י פשיטא דאם הנתבע יקב"ח שלא רצה להתחייב על ערבות חדש רק שהי' סובר שוועקסיל שלו הוא תח"י האיש ששלח לו הוועקסיל ותומ"י פתב לו שחוזר מהתחייבת ואז עזן לא גרם לו שום הזק דהא לא הי' עוד זמן הפרעון ולא החזיר הוועקסיל הישן ואז אחר הקב"ח פונדאי פטור מכו"כ פן נראה לפענ"ד בס"ד ברור לדינא: באעה"ח ג' שופטים תרס"ח ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן נ"ג.

להרב הה"ג כש"ת מו"ה מרדכי הפהן שטראסקער נ"י אבד"ק אלטענס- דארף יצ"ו. בדבר שאלתו באיש שבא לבית אחי אמו ומצא שם בתולה אחת שהוא בת אחות אמו והי' מונח על השולחן טבעת של בעל הבית הוא דודו וקידש בהטבעת הנ"ל את הבתולה והי' זה במעמד בעה"ב אף הבעה"ב לא אמר לו שמקנה לו הטבעת ולא הי' שום איש בפניה רק הבעה"ב לבדו ראה הקידושין והמקדש אומר שנתפגין להשטות זה תנרף השאלה בקצרה אם צריכה גט וזה תשובתי בס"ד: הנה כת"ה חושש לשי' הרמ"א שכ' בשי' הרמב"ם ז"ל דקרוכי אם הני רק פסולי דרבנן ובפסולי דרבנן חוששין לקידושין הנה מ"ש כת"ה דכיון דהטבעת היא של העד והביא דברי המקנה דהשליח אם מקדשה במעות שלו אינו נעשה עד באמת לא דמי לדברי המקנה דשם מייירי דהשליח גותן מעות שלו ומהני בקידושין אם אומר הילך מנה והתקדשי לפלוני א"כ שפיר י"ל דנהי דלענן גוף הקידושין אמרינן שליח נעשה עד ול"ח כגופו דשם לשי' רוב הפוסקים הפעולה מתיחס להמשלח כשי' הטור באה"ע בסימן קכ"א דאם נשתטה המשלח בשעת פתיבת הגט פסול א"כ גם פשקדשה ע"י שליח גוף הפעולה מתיחס להמשלח שפיר השליח אין עליו שם בעל דבר ונעשה עד אבל אם הוא נעשה עד על נתינת מעות משלו לצורך קידושי חבירו א"כ נהי דגוף הקידושין מתיחס להמשלח אבל עכ"פ חשוב כמעיד שהוא נתן פסוף לצורך קידושי חבירו אבל עכ"פ חשוב השליח בע"ד לענן נתינת המעות ושפיר חשוב כגדר בע"ד: אבל בנ"ד דהעד לא נתן הפסוף לצורך קידושי חבירו רק

המקדש לקח הטבעת וא"ל דרצון הבועלים להקנות לו הטבעת א"כ פבר קנה המקדש הטבעת קודם שקידש בו א"כ חשוב בשעת קידושין כמקדשה בחפץ שלו א"כ שוב שפיר יוכל הבעה"ב להיות עד דפשיטא אם השליח נתן חפץ במתנה להמשלח ואח"כ נעשה שליח למי שקיבל ממנו החפץ במתנה דשפיר נעשה עד הואיל דכבר קנה החפץ וה"ה כנ"ד שייך סברא זו אף באמת נלע"ד דהכא חשוב פאילו קידש בחפץ שאינו שלו אף דקיי"ל בשאל חפץ מחבירו והודיעו שרוצה בו לקדש את האשה דמקודשת דאמרינן בנודאי הקנה לו באופן המועיל וא"כ ה"נ י"ל הכא ששראה שלוקח הטבעת לצורך קידושין נימא שהקנה לו אף באמת י"ל דבאמת נודע דבאתרוג לא סמכינן אסברא זו וי"ל דנהי דיש אומדנא מ"מ ל"ח רק בגדר רוב ולא מהני בממון אף ידוע שי' התוס' ב"מ דק"ג דבמטלטלין השואלין אם יש ס' אם פבר פלטה זמן השאלה השואל חשוב מןחזק ואף דבתוס' ב"ב מפורש להיפוך אף בנה"מ מסיק כשי' התוס' ב"מ עיי"ש סי' מ"ב ולפ"ז י"ל היכי דשואל חפץ והודיעו שרוצה לקדש בו א"כ לע"ע כל זמן שלא קדשה לא פלה זמן השאלה א"כ בנודאי השואל חשוב מןחזק אף לשי' התוס' ב"ב ונהי דשאלה ל"מ לענין קידושין אם לא הודיע לה שהוא שאול ושקדשה בהנאת קישוט עכ"פ פיון דיש אומדנא דרוצה להקנות לו במעמ"ל ונהי דל"ח האומדנא רק בגדר רוב מ"מ פיון דהשואל מןחזק א"כ ל"צ הרוב להוציא רק מחזמ"ק לחוד פבר נודע מ"ש הקצוה"ח בסי' ר"פ דבקרקע מהני רוב פיון דא"צ רק לקלקל חמ"ק לחוד א"כ ה"ה הכא פיון, דעכ"פ השואל ל"ה מוציא שפיר מועיל האומדנא לומר שנתן לו באופן המועיל אבל כנ"ד שלא השאיל לו הבעה"ב פלל הטבעת רק שנטלו מעצמו ויש ס' אם הספימו הבועלים להקנות לו הטבעת שפיר מס' לא מפקינן מחזקת בעלים הראשונים וחשוב כמקדש בטבעת שאינו שלו וז"ב: חוץ מזה בקידושי בע"א דעת הב"ח דנאמן לומר שפיון להשטות ואף.

דהח"מ והב"ש דחו עפ"י שיטת התוס' ב"ב דל"ד באמת בא"מ כתב דלחד תירץ בתוס' שם היכי דא"צ לישיבע נגד העד מהני מיגו וא"כ לפמ"ש בנו"ב דהא דחוששין לקידושין בע"א הוא רק חשש דרבנן א"כ הוי רק ס' בדרבנן שפא היכי דא"צ לישיבע נגד העד מהני מיגו וגם חשוב ס"ס שפא קידושין בע"א ל"מ דהא מקילין במקום עיגון ושפא מהני מיגו נגד ע"א היכי דא"צ לישיבע נגדו ובפירט לפמ"ש הנה"מ סי' פ"ז דמש"ה בפקדון בשטר אם טוען החזרתי דצריף לישיבע מהני עד המסייע לפוטרו אף דטענת החזרתי דנאמן בשבועה הוא רק במגו דנאנסווע"ז אין לו עד המסייע וכ' הנה"מ דהיכי דיוכל לטעון נאנסו אינו חושש להניח שטר בידו שפומה ע"ז שאם תבצענו שנית יטעון נאנסו ועיי"ש עוד בנה"מ סי' מ"ו וסי' נ"א א"כ ה"נ בקידושין בע"א יוכל להיות שבאמת נתפונן להשטות וסמך ע"ז שיקחש העד ואינו פלל מטעם מיגו ולא דמי לדברי התוס' ב"ב ועכ"פ לע"ע יש ב' צדדי היתר א' משום דחשוב כקדשה בחפץ שאינו שלו וב' משום שי"ל דנאמן לומר שפיון להשטות עוד יש לצדד א"נ כשי' הנו"ב דחשש קידושין בע"א רק מדרבנן א"כ מפורש ברמ"א סי' מ"ב דקידושי דרבנן לפני פס"ע דרבנן לכ"ע א"צ גט דרבנן מהני לדרבנן א"כ גם א"נ דקרובי אם אינו רק פסול דרבנן אפ"ה א"צ גט ואף אם נימא דחשש קידושין בע"א הוא חשש ד"ת ושוב י"ל דבקידוש לפני פס"ע דרבנן צריף גט אפ"ה עכ"פ הוי פמה ספיקות להתיר שפא קידושין בע"א ל"מ ושפא כשי' הש"ף ו"ל דגם הרמב"ם מודה דקרובי אם הם בכלל פס"ע ד"ת וא"צ גט וגם יש עוד

צירוף שי' קצת פוסקים דגם קידושי ד"ת לפני פס"ע דרבנן א"צ גט דאמרינן אפקיעוניהו רבנן לקידושין ובפרט שיש לצרף מ"ש בשו"ת הגרע"א ו"ל דקידושי פס"ע לפני קרובי אם בנודאי א"צ גט דהא גם לענין קידושי פס"ע פתב הרמב"ם דל"ח רק קידושי דרבנן רק דהש"ף חולק דגם הרמב"ם ו"ל מודה דחשוב קידושי תורה רק דלא נחשב במנין המצות וא"כ ממ"נ בשלמא בקידושי פס"ע לפני פסול דרבנן ממש חוששין שמה קידושי פס"ע חשוב קידושי ד"ת גם לדעת הרמב"ם ו"ל כמ"ש הש"ף ובקידושי ד"ת לפני פס"ע דרבנן צריף גט אבל בקידושי פס"ע לפני קרובי אם ממ"נ או דחשוב קידושי תורה לפני פסולי ד"ת או דחשוב קידושי דרבנן לפני פס"ע דרבנן דא"צ גט ואף דבנו"ב מה"ת חאה"ע סי' ע"ו חולק דאף א"נ קידושי פס"ע הם ד"ת מ"מ י"ל קרובי אם דרבנן אף כ"ז אם היו שני עדים על הקידושין שפיר היו מקום לחוש שמה קרובי אם הם רק דרבנן וקידושי פס"ע הם ד"ת וצריף גט אבל כיון דליכא רק ע"א א"כ במקום עיגון בלא"ה מותרת אף אם היא העד פשר וגם דקרובי אם לחוד אף אם יש שני עדים ג"כ מקילין במקום עיגון כמ"ש בשו"ת הגרע"א דסומכין אשי' הש"ף ו"ל דחשיבי פסולי עדות ד"ת ובפרט לענין קידושי פס"ע ד"ל"ח רק קידושי דרבנן מכ"ש הכא דאיכא תרתי לטיבותא דלא היא רק ע"א ולרוב הפוסקי' חשוב פסול ד"ת בנודאי דיש להקל אף שלא במקום עיגון ובפרט בצירוף היתרים הנ"ל שלא היא טבעת שלו וגם אומר דכיון להשטות בנודאי דליכא שום חשש קידושין וא"צ גט כנלע"ד ברור בס"ד והשי"ת יצילנו משגיאות: באעה"ח ד' פקודי תרפ"א לפ"ק קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סימן נ"ד. להרב הה"ג כש"ת מו"ה משה דייטש אבד"ק קאמארין נכעת אבד"ק סאבאדקיא שליט"א.

בדבר השאלה שרוב היין יוצא על ידי מכבש בלח ישראלים לחוד אף בסופו שלא נשאר רק מעט יין מוכרח לסיוע עפ"ם עם הישראלים והיין יוצא ע"י פח רביעי או חמישי ונסתפק כת"ה הואיל שחשוב רק פח רביעי ומפורש במחבר סעי' ב' דמותר בדיעבד ובסיוע ישראל מפורש בסעי' ג' ג"כ דמותר בדיעבד וי"ל דבצירוף תרנונייהו מותר אף לכתחילה וגם לפמ"ש ברמ"א סי' קכ"ד סעיף כ"ד ובש"ף שם ס"ק מ"ח וס"ק ע"א דכל היכי דמדין הש"ס אסור רק בשת"ל לדין מותר אף בשת"ל מכ"ש הכא דאף לדין הש"ס היא מותר בדיעבד מכ"ש עכשיו דאין אדוקין בע"ז וחשוב כשלא בכוננה יש להתיר אף בשת"ל: והנה מה שהעיר בהא שכ' קולא משום מסייע אין בו ממש והעיר מהא דמפורש שבועות י"ז דזר שהיפך בצינורא חייב וכן הוא ביומא די"ב דאירע פסול אחר תמיד של שחר לובש ח' בגדים ומתפך בצינורא דבזה נעשה מחננה לכה"ג וחתנין דקרובי עבודה מילתא הוא ובאמת משם אין ראי' דהא הזר עושה ההיפך אבר בעצמו בלתי סיוע כהן וחשוב עבודה.

לגבי זר ובאמת מצינו בש"ס סוף סנפה דרב יהודה ס"ל דמשמר הנכנס הי' נוטל חלק בקרבן מוסף אף שמשמר היוצא הקריבו מ"מ משמר הנכנס מהפך בצינורא כמ"ש רש"י ו"ל ואפ"ה מסיק הש"ס דמשמר הנכנס אינו נוטל חלק במוספין דעכ"פ הם חשובי טפילים לגבי משמר היוצא שהקריבו אותו וכמ"ש התוס' יומא דע"ב דאף דמשוח מלחמה מחזיר את הרוצח מ"מ אם הי' כה"ג בשעת מיתתו משוח מלחמה אינו מחזיר

דחשוב טפל לגבי כה"ג וכמ"ש התוס' יומא ד"ו וזבחים ד"ו דבפר של כה"ג הואיל דכה"ג מתפפר בו מקביעותא ושאר פהנים מקנפא בטל זכותם לגבי זכותו של כה"ג ול"ח קרבן שותפין ועושה תמורה וכמ"ש התוס' שבת דכ"ו דנהי דתרומה טמאה מותר להנות ממנה בשעת שריפה אפ"ה אסור לשוןכו ביו"ט דל"ח או"נ דבטיל זכותו דהדין לגבי חלק גבוה: ובאמת מצינו בש"ס עירובין י"א ע"ב לענין משורר שסייע למשוער דאי יש בזה איסור מיתה גזרו רבנן במסייע ואם ליפא רק איסור לאו אמרינן מסייע אין בו ממש ובאמת בש"ס שבת דצ"ג מפני דמסייע אין בו ממש וענין בט"ז יו"ד סימן קצ"ה שהחמיר דאסור ליטול הצפרנים ע"י עפ"ם ביו"ט משום דמסייע לעפ"ם וכהא דניקוף לוקה משום דמסייע ובנקה"כ דחה דרק בניקוף דכתיב לא תקיפו וקאמר בש"ס דגם למ"ד לאשב"מ אין לוקין מ"מ ה"א מפני דמסייע לקי אבל בעלמא מסייע אין בו ממש וענין יומא דמ"ב דאף דאשה וקטן פסולין בהזאת אפר פרה אפ"ה אשתו מסעדתו ועיי"ש בתוס' מקל הני מקומות נשמע דמסייע אין בו ממש הנה מה שכת"ה דהיכי דיש שני סברות להיתר וכל אחד מועיל בדיעבד בצירוף תרנוניהו יש להקל אף לכתחילה באמת נודע דברי הלח"מ בפ"ד דיבום דב' פסולי דלכתחילה י"ל דפסול אף בדיעבד וכן נראה שי' התוס' כתובות כ"ד דהקשו בהא דמשני בשניסת ל"א מעדיו דהא קי"ל הרגתיו לא תינשא והעיר הגרא"ב ז"ל דגם בהרגתיו אם ניסת ל"ת ועפי"ז י"ל דה"א יש ב' פסולי דלכתחילה א' מפני הכחשת תו"ת גם מצד שהעד חשוב נוגע וי"ל דגם בדיעבד תצא ומכ"ש די"ל בדבר שמוותר בדיעבד ע"כ דהוא רק חומרא דרבנן דמה"ת אין חילוק בחולין בין לכתחילה לדיעבד כמ"ש התוס' גיטין ד"ג ורק בקדשי בעי שנינו לעכב וענין תוס' פסחים י"א וכתובות ד"ל עכ"פ ה"א דגם ע"י עפ"ם לחוד מותר בדיעבד בכל רביעי מכ"ש בסייעת הישראל דלשי' ה"א ש מותר אף בכל אחד בצירוף תרנוניהו יש להקל אף לכתחילה ובפרט בזה"ז דקיל: ומה שצירף כת"ה דהנין שיצא בסוף ע"י סיוע העפ"ם בטל בנין הראשון והביא מח"ס סימן ק"כ באמת שם מירי בדיעבד ונדרף בשבת שלא בידעת הפעלים א"כ ל"ח כמבטל איסור לכתחילה אבל ה"א חשוב כגורם בפיטול בידיים אף באמת קי"ל בס' איסור מותר לבטל אף לכתחילה כמ"ש בפמ"ג יו"ד סי' צ"ט וסי' קי"ד והטעם דהא דאין מבטלין הוא רק דרבנן והני סד"ר מכ"ש ה"א הני ס"ס להיתר דל"ח פלל יין של עפ"ם או משום דמסייע אין בו ממש או משום דהני פח רביעי א"כ עכ"פ לא גרע מס' איסור דרבנן ועכ"פ מותר לבטל אף לכתחילה ואם יהי ששים בנודאי מותר ואף אם לא יהי רק רוב מ"מ מב"מ בלח בטל מה"ת ברוב וגם יש צירוף מפני קמא קמא בטל הגם דבהולף בלי הפסק שי' התוס' שבת דס"ה ובכורות נ"ה דל"א קמא קמא בטל מ"מ בצירוף פל היתרים דלעיל יש לצרף ההיתר מפני הפיטול ג"כ והדבר פשוט להתיר: באעה"ח יום א' ג' דתנוכה פה ק"ק קאשוי.

הה' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן נ"ה.

לכבוד הרב הה"ג בנש"ק כש"ת מו"ה מענדיל הורוויץ (פעת) אבד"ק ליסקא שליט"א. בדבר שאלתו באחד שא"א לו למצוא עצים לבשל ביו"ט אי מותר לבשל על גאז-קאף ואף שיש חשש ספנה להניחו דולק בלילה אם מותר להגיד לעכ"ם בעיו"ט שניכבנו אחר הבישול זה תורף שאלתו: הנה לענ"ד באם אין לו עצים ויתבטל עי"ז משמחת יו"ט יש להתיר לכבות ע"י נכרי ואף דכיופי ל"ח צנרף או"נ נודע מ"ש המנצל מאש דמה"ט

בְּשִׁרְיַת קְדָשִׁים ל"א מִתּוֹךְ מְשׁוּם דְּמִנְחַת בִּישׁוּרָא אַגְוִמְרִי יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם מְכַבָּה וּבְכִיבוּי ל"א מִתּוֹךְ אַף בְּאַמַּת י"ל הַשְׁתָּא גּוּף הַהֲדַלְקָה הוּא בְּהִיתָר מְשׁוּם או"נ וְאַח"כ הָרִי יֵשׁ בּוֹ חֲשֵׁשׁ סַכְנָה לְפִי דְבָרֵי כַת"ה א"כ בְּוִדָּאֵי דְמוֹתָר לְכַבּוֹת עַכ"פ פ"י עַכּו"ם.

וְאַף דְלִישִׁיטת הָרִז"ה מְבַטְלִין מְצֻנֹת מִלְּהָ בְּשִׁבִיל הַחֲשֵׁשׁ שְׂיִצְטָרֵךְ אַח"כ לְחַלֵּל שְׁבֵת לְצֻנְרָךְ פַּק"נ וְהו"ה בַּנ"ד י"ל דְאָסוּר לְהַדְלִיק אֶת הַגָּאָז פִּינּוֹן דְיִצְטָרֵךְ אַח"כ לְעַבְרָה עַל שְׁבוֹת דְאִמִּירָה לְנִכְרֵי: אַף בְּאַמַּת יֵשׁ לְחַלֵּק הֶתֶם בְּמִלְּהָ עַכ"פ לֹא יִתְבַטֵּל הַמְצָנָה לְגַמְרֵי דְאִפְשָׁר לְמוֹל לְמַחֵר וְנִהֵי דִיתְבַטֵּל הָא דְמְצָנָה לְמוֹל בְּיוֹם ח' אֲבָל עַכ"פ גּוּף הַמְצָנָה לֹא יִתְבַטֵּל אֲצֵל בַּנ"ד הָרִי יִתְבַטֵּל לְגַמְרֵי מְשֻׁמַּחַת יו"ט פְּשִׁיטָא דְלַע"ע מוֹתָר לְהַדְלִיק וְאַח"כ שׁוֹב יֵשׁ הִיתָר לְכַבּוֹתוֹ ע"י עַכּו"ם מְחֲשֵׁשׁ סַכְנָה וְכַעֲיִן זֹו מְצִינּוּ בְּגִלְיוֹן הַתּוֹס' מְגִילָה ד"ה בְּהָא דְרַבִּי רַצְהָ לְעַקְוֹר ת"ב לְחַלֵּק בֵּין עֲקִירָה לְגַמְרֵי לְבִין עֲקִירָה מִיּוֹם א' עַל יוֹם אַחֵר עֵי"ש וְעוֹד הֶתֶם בְּמִלְּהָ הַיִּשְׂרָאֵל בְּעֲצָמוֹ יִצְטָרֵךְ לְהַחֵם מִיָּם דְבַמְקוֹם פַּק"נ אֵין עוֹשִׁין ע"י נִכְרֵי כְּמִפְנֵי בְּיוֹמָא דַּפ"ה א"כ לְשִׁי הָרִז"ה דְשִׁבְתָּ אֲצֵל פַּק"נ הָרִי רַק דְחוּזָה אָסוּר לְגָרוֹם דִּיחֻזֵי כְּמִפְנֵי בְּש"ס סְנֵהֲדָרִין דַּט"ו דְאִי טוֹמָאָה דְחוּזָה מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה מְפָנִי הַטוֹמָאָה אֲבָל בְּאֵם עוֹשָׂה בְּמַקוֹם סַכְנָה ע"י עַכּו"ם בְּוִדָּאֵי דְחֻשׁוֹב הִיתָר גְּמוּר א"כ שְׁפִיר לַע"ע מוֹתָר לְהַדְלִיק לְצֻנְרָךְ או"נ וְאַח"כ שׁוֹב יֵשׁ הִיתָר לְכַבּוֹתוֹ ע"י עַכּו"ם מְחֲשֵׁשׁ סַכְנָה וְעֵינּוּ תוֹס' פְּסָחִים דַּס"ו ע"ב שֶׁכ' דְנִהֵי דְאָסוּר לְעַבְרָה אֲשֵׁבוֹת בְּשִׁבִיל מְצָנָה מ"מ שְׁבוֹת דְבִהֲמַתּוֹ מוֹתָר לְצֻנְרָךְ קָרְבָן עֵי"ש א"כ בַּנ"ד לְשִׁי רוּה"פ בְּכִיבוּי לִיפָא רַק אִיסוּר דְרַבְּנָן דְהָרִי מְשַׁאצֵּל"ג א"כ שְׁבוֹת דְשְׁבוֹת בְּוִדָּאֵי דִישׁ לְהַתִּיר אִם א"א לְהַשִּׁיג עֲצִים וְיִתְבַטֵּל ע"י מְשֻׁמַּחַת יו"ט וּבְכַרְטָא אִם יִגִּיד לְהַעֲכּוֹ"ם מַעֲיּוֹט וְהוּא בְּעֲצָמוֹ יָבּוֹא בְּיו"ט לְכַבּוֹת פְּשִׁיטָא דְשָׁרִי וְז"ב בַּס"ד וְכַדְמוּת הָעֵרָה יֵשׁ לְהַעֲיִר מְש"ס בְּיַצְהָ דִי"א דְקָאֵמַר בַּג' דְבָרִים הַתִּירוֹ סוֹכּוֹ מְשׁוּם תְּחִילָתוֹ מְשׁוּם דַּא"כ אֲתִי לְאִמְנוּעֵי מְשֻׁמַּחַת יו"ט ע"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט לְהַתִּיר רַק בְּאִוֶּנִּים שְׂבִיָּאֲרַתִּי לְכַת"ה: בַּאֲעֵה"ח ב' גִּיסָן תַּרְע"ז ל' פֶּה ק"ק קַאֲשׁוּי יַע"א.

הַק' שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנ"ל. סִימָן נ"ו.

בְּדָבָר הַשְּׂאֵלָה בְּאַחַד שְׂמִכְר חֲמִצּוֹ לְמִשְׁרַתַּת עַכּו"ם שְׁלוֹ וְאָמַר לְהַעֲרֵלִית שְׂמִקְנָה לְהָ הַחֲמִץ וְרַק לֹא נִתְנָה לוֹ מְעוֹת מְזוּמָן לְדַרְאָהוֹן רַק שְׁהִי מְגִיעַ לְהָ שְׂכָר פְּעוֹלָה מְזוּמָן שְׂעֵבֵר וְאָמְרָה פִּי יִנְפֶה מַחֻב שְׁלָה חֲמִשָּׁה קְרָאֲנֵעֵן עַל דְרָאָהוֹן וְכַתְּבִי שֶׁט"מ פְּדַת וּבְמוֹצָאֵי פְּסַח שְׂאֵלָה אֲשֶׁת הַמוֹכֵר לְהַעֲרֵלִית אִם תְּשַׁלֵּם בְּעַד הַחֲמִץ וְאָמְרָה פִּי אֵין לְהָ מְעוֹת וְהַקְנָתָה הַחֲמִץ בְּחֻזְרָה כְּנִהוּג וּלְמַחֵר רָאָה הַמוֹכֵר פִּי לֹא מָסַר הַשֶּׁט"מ לְהַעֲרֵלִית בַּע"פ רַק כָּל יְמֵי הַפְּסַח הִי סוֹבֵר שְׂמִסֵּר לְהָ הַשֶּׁט"מ פְּדַת וּמַחֲמַת שְׂכָחָה לֹא מָסַר לְהָ וּבְשִׁפְּהָ שְׂאָמַר לְהָ שְׂמִכְר לְהָ הַחֲמִץ מָסַר לְהָ הַמְּפָתַח מְהַחֲמִץ וְרַק הַתְּנּוּ עִם הַעֲרֵלִית שְׂתַחֲזוֹר לְהֵם הַמְּפָתַח כְּדִי שְׂיִכְלוּ ג"כ לִילָךְ לְמַקוֹם הַהוּא לִיקַח לְהֵם אֵינְזָה דְבָרִים שְׁלֵהֵם זֶה תְּנִירָה הַשְּׂאֵלָה: וְהִנֵּה אִם הִי בְּזָה עַכ"פ עַל הַדְרָאָהוֹן מְעוֹת מְזוּמָן הִי פְּשִׁיטָא דְמוֹעִיל אַף בְּלֹא מָסַר לְהָ הַשֶּׁט"מ פִּינּוֹן דַּעֲכ"פ אָמַר לְהָ בַּע"פ שְׂמִשְׁפִּיר לְהָ הַרְשׁוֹת וּמַקְנָה לְהָ אַגְבָן הַחֲמִץ א"כ קִי"ל דְשְׂכִירוֹת קָרְקַע עַל זְמַן מוֹעֵט נִקְנָה בְּכֶסֶף לְחוּד וְשׁוֹב נִקְנָה הַחֲמִץ אַג"ק וְאַף אִם לֹא הִי אוֹמֵר לְהָ אַף בַּע"פ קְנִי אַגְבָן אַפ"ה לְשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל בְּצִיבוּרִין ל"ב שְׂיִאֵמַר קְנִי אַגְבָן (וְכַמְּפִירָשׁ בְּמַחֲבֵר סִי"ר"ב וּלְפַמ"ש הַסַּמ"ע הַטַּעַם מְשׁוּם דְחֻשׁוֹב כְּאִפְסָרָא דְאַרְעָא וְהַגַּם דְלִשְׁי"ה הַמְּטַעַם הַרְמַב"ם ז"ל מְטַעַם חֲצָר וַא"כ לְשִׁי הַפּוֹסְקִים דְבַעֲרָל גַּם בְּאִשָּׁה

אינו מועיל חצר דעיקרו מטעם שליחות ול"מ בעפוי"ם אף באמת לפמ"ש במחצית השקל
סי' תמ"ח ערלית מהני לה חצר מטעם יד ובפרט לשי' הקצה"ח בסי' קצ"ד גם אי חצר
מטעם שליחות אפ"ה מועיל בעפוי"ם דכל היכי דהשליח אינו בן ברית מועיל גם
כשהמשלח אינו בן ברית כמ"ש השט"מ ועכ"פ בחמץ שעה"פ דרבנן יש לסמוך
אהפוסקים דכיון דעכ"פ שכירות קרקע נקנה בכסף שוב קנתה מטעם אגב או מטעם
חצר ובפרט דעכ"פ ניתן הפסד גם על קניית המטלטלין א"כ לענין חמץ שעבר עליו
הפסד יש לסמוך אהפוסקים דעפוי"ם קונה בכסף וכמ"ש המ"א בסי' תמ"ח אף כיון שלא
נתנה פסד בעין א"כ בשלמא אם עכ"פ הי' נמסר השטר א"כ הי' מקום לומר דנהי דיל
דשטר לא לוחד ל"מ בלא פסד מ"מ עכ"פ היכא דלא מחסרא פסד שוב שטר קונה וכמ"ש
התוס' קידושין דף כ"ז דאם מכר לו עשר שדות והחזיק באחת מהן דמהני בנתן לו דמי
כולן דגם בהי' לו אצלו חוב דאפ"ה מהני כיון דעכ"פ לא מחסרא פסד שוב מהני החזקה
וכשי' הב"ח דבמשך והי' חייב לו וקנה בעד החוב דמהני דנהי דמלוה לא קנה מ"מ עכ"פ
חשוב לא מחסרא פסד ושוב משיכה קונה והגם דהש"ך סי' ש"כ חולק מ"מ בקצה"ח
סי' ר"ד פוסק כהב"ח וכן כתב במקח סימן תמ"ח וא"כ הכא יש לסמוך אשטר לחוד כיון
דעכ"פ לא מחסרא פסד ונשפיר יש ס"ד אף באמת לא מסר השטר וגם בשטר ראוי ל"מ
רק במסר לידו עכ"פ לבסוף והכא בשעה שכתלו הקנין לא מסרו לה עוד השטר וא"כ
כבר נתבטל הקנין ובפרט כיון דמלוה אינו קונה א"כ הוי שטר קנין ולא חל רק משעה
שנסרו לו והגם שי"ל כיון דעכ"פ שיטת הרמב"ם ז"ל דמלוה במקר מהני א"כ י"ל לענין
חמץ שעעה"פ יש לסמוך אשי' הרמב"ם ז"ל וכמוש"כ הפוסקים דגם בלא כ' שטר רק
הקנה בכסף נהי דלשיטת ר"ת ז"ל שהוא העיקר ועפוי"ם אינו קונה אפ"ה לענין חמץ
שעעה"פ סמכינן אקנין פל דהוא ה"ה דיש לסמוך אשי' הרמב"ם ז"ל דמלוה במקר קנה
אף באמת הכא יש פמה צדדים להחמיר דמצד קנין החמץ גופא בכסף יש ס"ס להחמיר
שפא מלוה במקר לא קני ושפא עפוי"ם אינו קונה אף בכסף בעין ואם מצד קנין אג"ק
יש ג"כ ס"ס להחמיר שפא מלוה ל"ק ושפא ל"מ כיון שלא מסר השטר ולא אמר קני
אגבן ולשי' הראב"ד ז"ל ל"מ ובפרט שי"ל דגם להרמב"ם ז"ל הוא רק מטעם חצר ול"מ
בעפוי"ם ולשי' המ"ל ס"ס להחמיר גם דרבנן אזלינן לחומרא: אף באמת יש לצדד
דעכ"פ כיון שנמסר לה המפתח ולשי' רש"י ז"ל מסירת המפתח הוי קנין ושוב נקנה לה
הבית במסירת המפתח ועכ"פ חשוב כעין ס"ס שפא מלוה במקר קונה ושפא מסירת
מפתח חשוב קנין ושוב כיון דמכח ס"ס נקנה מטעם אגב או מטעם חצר ואף שי"ל כיון
שכתבו את השטר ג"ד דלא רצה להקנות במסירת מפתח וכהא דש"ס ב"מ דף י' מ"מ כ'
שם בנמ"י דבקנין ד"ת ל"ש זה ומהני אף בע"כ אם עכ"פ נתפנין לקנות באותו פעם
וכמ"ש בספרי ח"א סי' י"ב באריכות ואף דשי' רוב הפוסקים דמסירת מפתח ל"ח קנין
מ"מ עכ"פ לענין חמץ שעעה"פ דרבנן יש לסמוך אהני שיטות דשפא מלוה במקר קונה
ושפא קנה במסירת מפתח אף באמת לפמ"ש בשו"ת ר"ח דבעפוי"ם לכ"ע ל"מ קנין
במלוה א"כ שוב קשה לסמוך אמסירות מפתח לחוד גם לענין חשעעה"פ ובפרט דיש
לחוש דגם בקנתה הקרקע ל"מ הקנין בהחמץ הואיל דלא אמר קנו אגבן א"כ קשה
לסמוך אף עכ"פ כיון דלרוב שי' הפוסקים גם חמץ שנמכר הוא בכלל הבטול כמ"ש
המק"ח ובפרט אם לא נמכר פדינו בכה"ג כ' בח"ס דהוי נודאי בכלל הבטול וזה נכלל

במילת דבערתי היינו במכירה, ורק דלא נמפר פדינו א"כ נהי דקיי"ל דגם בבקטלו ולא ביצרו אסור לאחה"פ מחשש שמא יערים ולא יבטל פדינו מ"מ פבר מבואר בח"י ובשו"ת שו"מ באריכות דהיכי שהי' סובר כל ימי הפסח שנמפר פדת א"כ ל"ש הסברא דמה הועילו חז"ל בתקנתם וכמ"ש בפ"ד יו"ד סי' ל"ט לענין אחד אומר שהי' פסדון דכינן דבדק פדינו בכה"ג גם בנאבד פשר והארכתי בזה בספרי בכ"מ א"כ הכא שנכתב שט"מ ודיבר עם הערלית ואמר לה שמקנה לה החמץ, א"כ ל"ש החשש שמא לא ביטל ושוב י"ל דמותר אחה"פ ובפרט דלא הי' לו חמץ ונדאי דקמח סתם אינו בחזקת חמץ ואף אם יש חשש שיורד עליו גשם עכ"פ אינו רק חשש חמץ וכל היכי דלא עבר בנדאי איסור ב"י שוב לא קנסו אחר הפסח ואף דהס' נולד בפסח לענין חשש ד"ת מ"מ א"נ דחמץ שנמפר הוא בכלל הביטול א"כ גם בימי הפסח לא הי' לדון על איסור ד"ת ושוב אחר הפסח הני תרי דרבנן ובנדאי יש להקל ואף שהי' לו איזה ליטטער ברען שפיריטוס מ"מ חוץ מזה דביי"ש יש שיטות פמה פוסקים דל"ח רק זיעה וגם בש"ע של התניא רוצה להקל ביי"ש שעבר עליו הפסח דנהי דיש בו מחמץ פזית בכא"פ מ"מ פנין דא"א לשותותו שיעור פזית בכא"פ שוב מותר אחה"פ ופוסק פן בהפ"מ א"כ גם פאן שייך סברא זו ובפרט שאין שותין בגליל הלז ברען שפיריטוס ורק משתמשין בו להדלקה א"כ יש צירוף שיטת הפעל העיטור דבביטלו ולא ביצרו מותר בהנאה אחה"פ ובפרט הכא יש צד להקל דנקנה החמץ להעפום אי ע"י המלוגה לשי' הרמב"ם א"נ דלא פשו"ת ד"ח ורק דלשי' הרמב"ם ז"ל גם עפום קונה במלוגה ובפרט דיש לצדד מפח קנין מסירת מפתח, א"כ יש עוד צירוף שי' הר"ן דבמידי דמצנה מיקני דדיבור בעלמא ועי' מנ"ח מצנה של"ו עכ"פ נלפע"ד להתיר הקמח והברען שפיריטוס עכ"פ להדליק ושאר דברים שאין בו רק חשש תערוכות משהו בנדאי לא עבר אב"י דגם ביש פזית ורק שלא בכא"פ נהי דהרמ"כ מחמיר מ"מ כ' פשו"ת משיבת נפש דעכ"פ בעבר עליו הפסח מותר ומכ"ש באם ליכא רק חשש תערוכות משהו בנדאי מותר לאחה"פ כנלע"ד ברור בס"ד להלכה ולמעשה: באעה"ח ב' א"ק למב"י תרפ"ב ל' קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סימן נ"ז.

לכבוד הרב הג"ג מו"ה ארי' ליב שליט"א אבד"ק טארניגראד: ע"ד העגונה צבי' בת הר' שמואל מזאמך בגליל ט"ג שיושבת גלמודה מבבלה ר יעקל שטיינר זה פחמשה שנים אשר הי' ג"כ מכפר הג"ל ונלקח לצבא בתחלת החורף שנת 1903 למספרם חצי שנה אחר הנישואין ונשלח לזאמושטש ומשם לרוסיא ואח"כ בעת מלחמת יאפאן נשלח למקום המלחמה והנה קודם שהלך להמלחמה הי' ערוך תשעה חודשים אצל הצבא וכתב פמה מכתבים לאשתו וגם בשעת שהלך למלחמה כתב מאמצע הדרך מכתב לאשתו וגם ממקום המלחמה כתב מכתב האחרון לז' ובו נכתב כי הוא עומד 21 וניערסט רחוק ממוקדן ומאז לא בא שום ידיעה ממנו וכאשר נסעה אשתו לנוארשא הביאה גב"ע מהבד"צ דשמו ותנרף הגב"ע הוא שאיש אחד מק' זאמושטש העיד בתו"ע כי בחודש אקטאבער 1903 עלה גורלו שיעבוד בצבא ובא שמה לצבא איש אחד שמו בכניו שטיין אמר לו כי מקומו ומקום אבותיו בפפר אצל ט"ג פאוועט בילגוריאי גובערניע לופלין והתלונן על מר גורלו כי זה רק חצי שנה מיום הנישואין ועתה מוכרח לעבוד בצבא ומשך איזה ימים עמדנו בזאמושטש ומשם הלכנו יחד לעיר טאמזאוו הוא הי' בראטע

השמינית ואני בשישית ועמדנו יחד בבית אחד פתח מול פתח איזה חדשים מוכן ממילא כי הפרתי אותו כמו שאני מפיר את עצמי ובתחילת חנדש אויגוסט נשלחנו שנינו למקום מערכות המלחמה לדאלע וואסטעק וגם שם עמדנו קרוב זא"ז וכיום המלחמה הכבידה הורחקה הראטע השמינית אשר שם הי' שטיין הג"ל מאתנו כמרחק חצי וויערסט וילעת ערב כשעה ה' או ו' בעת אשר המלחמה לא הייתה אז ברעש ופנו אז את המתים למקום אחד והנפצעים למקומם בא אלי אחד מן המפנים את המתים בהפירו אותי כי אני יהודי ואמר לי כי נהרג במלחמה איש צבא שטיין ותיכף הלכתי שמה ומצאתי אותו חלל מונח ארצה בלי נשמת רוח חיים והפרתיו היטב כי הוא האיש שטיין אשר זה איזה שעות אשר ראיתיו והרבינו שיח עד שאין ספק כלל לעניין מיתתו ע"כ אמר האיש הג"ל וחקרו אותו הביד"צ מווארשא אם נודע לו שם העצם של האיש שטיין הג"ל והשיב כי ידע שם העצם ורק יען כי אצל הצבא נקרא רק בשם הכינוי וגם כי עבר איזה שנים ע"כ נשפח ממנושם העברי שלו ויען כי הבד"צ ידעו שם העצם שלו שאלו את העד אם יזכירו לפניו איזה שמות ישראלים אולי יוכל להזכיר א"ע בשם העברי שלו והשיב כי יוכל להיות כי עי"ז יזכור שם העברי והזכירו לפניו כמה שמות ישראלים ובתוכם גם שם העצם של הג"ל ותיכף אמר כי נזכר שהי' שמו יעקל שטיין ואמר בכרוך כי זוכר עתה בעת שהי' שמו יעקל שטיין ואמר עוד כי אחר איזה ימים פגעתי באפציר מרוטע השמינית בהפירו גם הוא כי עברי אנכי אמר לי הידעת כי האיש חיל יעקל שטיין ויעקל שפרייכער נהרגו במלחמה ואח"כ בא הפרוקאז להראטע שלנו אשר שם נמנו מספר הנהרגים ובמספר הזה הי' גם יעקל שטיין הג"ל כ"ז הי' הגב"ע מהבד"צ מווארשא ובראשם הראב"ד דק' נוארשא הרב מו"ה אברהם צבי אבד"ק ראדום: עוד בא גב"ע מק' זאמושטש וז"ל הגב"ע במושב תלתא פחדא הוינא והעיד מו"ה בנימין מפה בתורת עדות בזה"ל במאנדזורינא בין געשטאנין דען 29 סעפטעמבער עם איש צבא יהודי שמו הכינוי הי' שטיינער שמו העברי איני יודע גם מקום מולדתו לא נודע לי רק הפרתיו מזאמושטש פאר דעם פסיזאוו הוא הי' אצל ר' חיים מילחיגער הוא דר בעת בזאמעף חצל ע"ג בזאמושטש נלקחנו שנינו לצבא אח"ז עבדנו שנינו בטאמבענק אח"ז נשלחנו שנינו למאנדזורינא עמדנו יחד אין דיא אקאפיעס אני הלכתי לשאוב מים ודברתי תמו ובאותו יום התחילו ללחום נגד היאפאנים והוכרחנו לסוג אחר ונפצע הרגל שלי ובדרך הגלויכי במוצה ראיתי את שטיינער מונח ארצה וזב ממנו דם וזה כשני שנים אמר הרי בנימין שראה שנפצע ע"י פדור במצחו וכעת אמר שאינו זוכר מאיזה מקום זב הדם והפרתיו אף יען שהייתי בקהלה.

כי נמלטתי מהמלחמה ע"כ לא הפסקתי הגלויכי לראותו היטב אח"ז פאשר באו למקום שחובשין הנפצעים חשבו אנשי צבא הערלים את אנשי צבא הנהרגים ואמרו כי גם ישראלים נהרגו וחשבו ג"כ את שטיינער בין הנהרגים אח"ז שכבתי ערף ג' חדשים בבית החולים של האנ"ח שמעתי כמ"פ מפי האנ"ח ששכבו ג"כ שמה שחשבו כי שטיינער נהרג ושאלנו את ר' בנימן אם האנ"ח ספרו מעצמם כי שטיינער נהרג או השיבו זאת על שאלת ישראל מהם ואמר כי זאת אינו זוכר אם הי' ע"י שאלה רק זאת יודע בבירור שבפעם הראשון במקום שחובשין את הנפצעים אז לא שאל לא"ח מאומה רק האנ"ח מעצמם ספרו זאת וחשבו מי שנהרג זה תורף הגב"ע מזאמושטש ונחתם ע"י

ב"ד של ג' ובראשם הרב ר' מרדכי הורוויץ אבד"ק הנ"ל: נעתה יש לנו לברר אם יש מקום להתיר את העגונה עפ"י הגביע הנ"ל עפ"י עדותו של כ"א מהעדים ועכ"פ אם יש מקום להתיר ע"י צירוף כל העדים והנה מתחילה נדבר מצד עדותו של העד מונארשא והנה אם הי' עדותו מספיק להתיר ורק שהי' חשש מפח ע"א במלחמה י"ל דל"מ פדבעי הש"ס ביבמות קט"ז די"ל דעיקר נאמנות ע"א הוא משום דייקא ובמלחמה ל"ש דייקא ושוב י"ל דע"א אינו נאמן דאומר בדדמי אף באמת מפני שם ברמ"א סעיף נ"ד דאף בפ"א אם אמר מת או נהרג וראיתיו אח"כ והפכתיו היטב בטב"ע וראיתיו שמת נאמן דהוי פאילו אמר קברתיו א"כ ה"א דאמר שחלף שמה ומצאתיו חלל מונח בלי שום נשמת חיים והפכתיו היטב ואמר בזה"ל עד שאין ספק כלל לענין מיתתו, א"כ פשיטא דמועיל ול"ח לבדדמי אף לכאורה י"ל לפמ"ש הח"מ שם ס"ק ק"ג די"ל דדוקא אם לא ראה הריגה אז מהני אם ראהו אח"כ ונהפירו אכל אם הי' בשעת הריגה אז אף אם ראוהו אח"כ ונהפירו היטב ג"כ י"ל דל"מ וכמו דמצינו בפי' שראה הטביעה דל"מ לשי' רוב הפוסקים, אף אם ראוהו לאלתר משום דאומר בדדמי אינו משגיח היטב ול"מ אף באומר שמפירו יפה וא"כ לשי' הסוברים דשמע דינו פראה א"כ גם ה"א פיון דשמע מקודם שהאיש שטיינער מת א"כ י"ל דאינו מדקדק היטב בהפכתו ואומר בדדמי: אף באמת כ' הב"ש דגם פראה הריגה אפ"ה אם אומר עכשיו שמפירו מהני וה"א באמת דעת הרבה פוסקים דאף בפי' שראה הטביעה מ"מ מהני היכי דראה לאלתר חזינו דאם רואה לאלתר דאז פרוץ פניו נזכר היטב אז ל"ח לבדדמי וא"כ הוי עכ"פ פועל ס"ס להיתר שמה שמע אין דינו פראה גם לענין טביעה ומהני לכ"ע ע"י הפרת פניו לאלתר ורק שם פועל חזי' בשעתו דאח"כ פניו משתנים אבל ה"א שפיר פיון דלא ראה הריגה אינו אומר בדדמי ואת"ל דשמע דינו פראה הטביעה מ"מ שמה פשיטת הב"ש בס"ק קנ"ד דה"א אף אם ראה הריגה ממש מ"מ מהני אם אח"כ ראהו ונהפירו היטב דאם מסתכל אח"כ ל"ש חשש בדדמי והוי ס"ס להתיר ואף שי"ל דלענין חא"א ל"מ ס"ס מ"מ באמת גוף האיבעיא דע"א במלחמה לא איפשטא והנה לשי' הרי"ף דס"ל דבעיית הש"ס הוא די"ל דבמלחמה דל"ש דייקא יש חשש משקר א"כ נהי דלפ"ז י"ל דגם מה"ת אינו נאמן מ"מ לפ"ז נפשטה האיבעיא מהא דדיגלת מדנאמן ע"א במים שאל"ס ה"ה דמועיל בע"א במלחמה ובפרט דנודע שיטת הרשב"א והריטב"א דפשיטא דמה"ת דע"א נאמן בעדות אשה אף בלי הטעם דדייקא ורק דבלא"ה ע"א נאמן נגד ח"א ואף דהוי דשב"ע מ"מ י"ל דלהתיר ל"ש דשב"ע כמ"ש התוס' שם רק בעיית הש"ס היינו חז"ל דהחמירו בכ"מ ה"א דלא החמירו פאן אי משום סברא מדע"ל או משום דייקא והי"א דל"ש דייקא החמירו חז"ל לחוש באיסור מיתה א"כ פיון דהבעיא הוא רק לענין חומרת חז"ל א"כ בעיא דלא איפשטא בדרבנן י"ל דאזלינן לקולא ול"ש לומר דהוי נגד ח"א דבשביל חזקה לא ישמנה הדין: ואף דלשי' הפוסקים דהבעיא הוא משום חשש בדדמי ולפ"ז פתבו הפוסקים דהבעיא לא איפשטא די"ל דבהא דדיגלת מיירי בלא ראה הטביעה דאז ל"ש חשש בדדמי אבל עכ"פ לענין חשש בדדמי כ' בשו"ת תפ"צ דאינו רק חשש דרבנן ועיין ח"ס בכמה תשובות א"כ לענין חשש דרבנן שפיר מועיל ס"ס להתיר שמה שמע אין דינו פראה ושמה כשי' הב"ש דבע"א במלחמה אף פראה הריגה מ"מ מהני אם ראהו אח"כ ונהפירו היטב ובפרט דבגוף הדין דע"א במלחמה פסק הרמב"ם ז"ל דאף

בלא אָמר קברתיו אפ"ה אם נִיסַת לית א"כ פִּינּוֹן דְּבַדִּיעֵבַד הַדִּין אַם נִיסַת ל"ת לַעֲנִין לְכַתְחִילָה בְּוֹדַי מְהַנִּי ס"ס לְהַקֵּל וְכַנּוּדַע מ"ש הַר"ן פ' הַפּוֹתֵב דְּבַדִּיעֵבַד יְהִי לֹו זְכוּת עַפ"י דִּין מְהַנִּי סְבָרָא קֵלָה לְהַגְבוּתוֹ לְכַתְחִילָה וְהָאַרְכְּתִי בְּזַה בְּסַפְרֵי בַכ"מ עֵי"ש בַּסִּי' ע"א א"כ הַדְּבָר בְּרוּר וּפְשוּט אַם הִי הָעֵד מְעִיד בְּבִרוּר פִּי הַפִּיר אוֹתוֹ וְהִי מְזִכִּיר אֶת שְׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו וְעִירוֹ פְּדִין וְרָאָה אוֹתוֹ אַח"כ מֵת שְׁפִיר הִי מוֹעִיל עֵידוּתוֹ אַף דְּלֹא אָמַר קְבֻרָתוֹ פִּינּוֹן דְּרָאָה אוֹתוֹ אַח"כ וְהַפִּירוֹ הֵיטֵב וְאָמַר פִּי אֵין לֹו סְפֵק שֶׁהוּא אוֹתוֹ שֶׁהַפִּירוֹ בְּחֵייוֹ שְׁפִיר לֹא הָיִינוּ חוֹשְׁשִׁין לְבַדְדָּמִי וּז"ב אַף בְּאַמַּת בְּגוּף עֵדוּתוֹ יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק דְּהֵנָּה נוֹדַע שִׁי' רֹוב הַפּוֹסְקֵי דָאֵם לֹא אָמַר לְכַשְׁתַּלְּהָ לְמַקּוֹם פְּלוּנִי תֹאמַר דִּיצְחָק בֶּן מִיכָאֵל מֵת אַז בְּעֵי שְׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו וְעִירוֹ וְא"כ הֵכָא דְלֹא הִזְכִּיר רַק שֵׁם הַפִּינוּי שְׁלֹו וְא"כ לְשִׁיטַת כ"פ שֵׁם הַפִּינוּי ל"ח כְּשֵׁם אָבִיו כַּנּוּדַע וְאָף א"נ דְּשֵׁם הַפִּינוּי מוֹעִיל כְּמוֹ שֵׁם אָבִיו וְנֹאמַר ג"כ דְּמָה שְׁאָמַר שֶׁהוּא מְסוּמָה לַט"ג פְּאוּיוּיט בִּילְגוֹרִיַּא חָשׁוּב כְּשֵׁם עִירוֹ ג"כ פִּינּוֹן דְּנוֹדַע דְּמַסְבִּיבָה זֹו לֹא נַחְסַר אִישׁ אַחַר מ"מ פִּינּוֹן דְּלֹא הִזְכִּיר שְׁמוֹ ל"מ וּבַפְּרָט פִּינּוֹן דְּבַאמַת שֵׁם הַפִּינוּי שְׁלֹו הוּא שְׁטֵינְעֵר וְהוּא אָמַר שְׁשֵׁמוֹ שְׁטֵינְיִן א"כ לֹא פִּינּוֹן לְאַמַּת גַּם בְּשֵׁם הַפִּינוּי שְׁלֹו וְנָהִי שְׁאֲפָשֵׁר לְתַלּוֹת שְׁטַעָה בְּמַבְטָא דְקָרוּב הַדְּבָר שְׁמַקְצֵרִין שֵׁם הַפִּינוּי וּבַפְּרָט שְׁפָכֵר עֶבְרוֹ כְּמָה שְׁנִים י"ל דְּשַׁכַּח וְכַדְמָצִינוּ בַכ"מ דְּמַתְרַצִּין דְּבָרֵי הָעֵדִים שְׁלֹא יְהִי כְּמִן־כְּחֵשִׁין וְכַמּו"ש תוֹס' פְּסָחִים דִּי"ב דְּכִינּוֹן דְּחִזִּינוּ דְּמַעִידִין עַל יוֹם אַחַד מִמֶּשׁ רַק שְׁיֵשׁ הַכְּחָשָׁה בְּיוֹם הַחֹנֵדֵשׁ מְתַרְצִין דְּבָרֵיהֶם שְׁטַעוּ בְּעִיבוּר הַחֹנֵדֵשׁ וְעֵינְיִן בְּטו"ז חו"מ ס' ל' וְכַמּו"ש בְּשׁו"ת הַר"ן דְּהִיכִי שְׁיֵשׁ בְּרִירוֹ בְּעֵדוּתוֹ אַף שְׁיֵשׁ אֵיזָה שְׁיִנוּי תוֹלִין בְּטַעוֹת א"כ ה"נ פִּינּוֹן שְׁאָמַר שֶׁהוּא מְסוּמָה לַט"ג וְנִשְׂאָ אֵשָׁה זֶה חֲצִי שְׁנָה וּבַאמַת לֹא נִלְקַח בְּאוֹתוֹ זְמַן מְסוּמָה לַט"ג אִישׁ לְצָבָא רַק הָאִישׁ שְׁטֵינְעֵר וְאַם נִימָא דְּבַדִּיקְדוּק אָמַר שְׁשֵׁמוֹ שְׁטֵינְיִן א"כ ע"כ שְׁמַשְׁקֵר בְּעֵדוּתוֹ וְשׁוּב יֵשׁ ח"כ שֶׁל הָעֵד דְּוֹנְדַי לֹא שְׁיָקֵר רַק טַעָה בְּשֵׁם הַפִּינוּי: אַף בְּאַמַּת פִּינּוֹן דְּגַם אַם הִי אוֹמַר שֵׁם שְׁטֵינְעֵר עַכ"פ לֹא אָמַר שְׁמוֹ וְנָהִי דַאפ"ל דְּשֵׁם פִּינוּי וְעִירוֹ ג"כ מְהַנִּי כְּמוֹ שְׁמוֹ וְשֵׁם עִירוֹ דְּמְהַנִּי לְקַצַּת פּוֹסְקִים מ"מ הָא מְצִינוּ בַמַּהֲרִי"ק הוּבָא בַכ"מ פִּי"ג מְגִירוֹשִׁין אוֹת כ"ד דְּנָהִי דְּנִימָא דְּמְהַנִּי שְׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו בְּלִי שֵׁם עִירוֹ מ"מ בְּאַם לֹא הַפִּירוֹ בְּפִרְצוּף פְּנִי וְנָהִי דְּאֲפָשֵׁר לְתַלּוֹת בְּנִשְׁיכַת נַחַשׁ מ"מ עַכ"פ מְעַכֵּב שֵׁם עִירוֹ וְהַסְבָּרָא דְּבַאמַת נוֹדַע שִׁי' הַר"ן ס' ל"ג גְּבִי חֵיִים בְּיַנְבִּינְטִי דְּכָל שְׁנוֹדַע דְּבָר בְּרוּר שְׁמַת אַף אַם יֵשׁ אֵיזָה דְּבָר הַסּוֹמֵר לְזַה תוֹלִין בְּכָל מַה דְּאֲפָשֵׁר לְתַרְץ הַסְתִּירָה וּמְקוּרוֹ מַש"ס דַּב"ב דָּף קנ"ד גְּבִי סִימָנִים עֲשׂוּיִן לְהַשְׁתַּנּוֹת וְהָאַרְכְּתִי בְּזַה בְּסַפְרֵי ח"א ס' נ"א וּבַח"ב סִימָן ו' וְעֵינְיִן בַּא"מ בְּסוּפוֹ מ"ש בְּזַה בְּעַל סַפֵּר יְהוֹשֻׁעַ וּלפ"ז בְּשִׁלְמָא בְּאַמַר ג"כ שֵׁם עִירוֹ א"כ הָנִי כְּבִירוּר גְּמוּר שְׁנָה הוּא א"כ נָהִי שְׁלֹא נִיכְרַ בְּפִרְצוּף מ"מ פִּינּוֹן שְׁאֲפָשֵׁר לְתַלּוֹת הַשְׁיִנוּי בְּנִשְׁיכַת נַחַשׁ תְּלִינְן כְּדִי שְׁלֹא נִכְחִישׁ דְּבָר בְּרוּר אֲבָל אַם לִיכָא שֵׁם עִירוֹ אַז בַּלֵּא"ה ל"ח דְּבָר בְּרוּר א"כ כְּשֵׁיִשׁ עוֹד אֵיזָה שְׁיִנוּי הָנִי כְּעֵין ס"ס לְאַיְסוּר א' מַצַּד שְׁיִנוּי צוּרָה וּב' שְׁמָא נְזַדְמֵן עוֹד שְׁשֵׁמוֹ יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן א"כ ה"נ פִּינּוֹן דַּעַכ"פ לִיכָא שְׁמוֹ וְגַם בְּשֵׁם הַפִּינוּי יֵשׁ אֵיזָה שְׁיִנוּי שׁוּב לֹא נִתְרַץ הַשְׁיִנוּי דְּאַף אַחַר שְׁנַתְרַץ הַשְׁיִנוּי לֹא יְהִי דְּבָר בְּרוּר וְכַדְמָצִינוּ בַּש"ס דְּבִיּצָה דִּזְד דָּאֵם בְּדָקוּ קוֹנְדֵם עֲלוֹת הַשְּׁחַר וּמְצָאוּ בִּיּצָה דְּבַאיכָא זָכַר פִּינּוֹן דְּוֹנְדַי אֵינָה יוֹלְדַת בְּלִילָה אַז אַף בְּבְדָקוּ אֶתְמוּל וְלֹא מְצָאוּ מ"מ מְקִילִין דְּתוֹלִין שְׁלֹא בְּדַק יָפָה א"נ דִּיצָאָה וְהַחֲזִירָה אֲבָל בְּלִיכָא זָכַר וְסַפְנָא מַאַרְעָא אַז נָהִי דְּבַלֵּא בְּדָקוּ מֵאַתְמוּל תְּלִינְן דְּנוֹלַד בְּיוֹם דְּרַוְבָן אֵינָם יוֹלְדִים בְּלִילָה אַף בְּדַסְפְּנָא מַאַרְעָא אֲבָל

בְּבִדְקוֹ מֵאֲתָמוּל וְלֹא מֵצֵאוֹ ל"א דְּלֹא בְּדַק יָפָה וְחֻזְיָנוּ דְּדוֹנוּקָא בְּיַשׁ זָכַר דְּעָז הַנְּי בְּיִרְוּר גְּמוּר דְּאִינוּ יוֹלְדָת בְּלִילָה אַז נְהִי דְּיֵישׁ אִיזָה סְתִירָה לְזָה דְּהָא בְּדַק וְלֹא אֲשַׁפַּח מ"מ תְּלִינּוּ דְּלֹא בְּדַק יָפָה אַף דְּל"ש מ"מ תּוֹלִין בְּמִיּוֹדֵי דְּלֵישׁ כְּדֵי שְׁלֵא נִכְחִישׁ דְּבָר הַבְּרוּר אֲבָל בְּדִסְפְּנָא מֵאַרְעָא פִּינּוּ דַּע"פ עַל צַד הַמְּיַעוּט אֲפֻשֶׁר דְּנוּלְד בְּלִיל' נְהִי דְּרוּב יוֹלְדִין בְּיוֹם וּבְלֹא בְּדַק הֵינּוּ תּוֹלִין לְהִתֵּר מִפְּח הָרוּב דְּמַהֲנֵי אַף בַּדְשִׁיל"מ כַּמ"ש הָר"ן ו"ל שְׁם אֲבָל עַכ"פ בְּבִדְקוֹ וְלֹא אֲשַׁפַּח לֹא תְּלִינּוּ דְּלֹא בְּדַק יָפָה דְּנוּלְד בְּלִילָה וְה"ה הֵכָא י"ל פִּינּוּ דְּלִיפֹא שְׁמוֹ לֹא נִתְרַץ הַשְּׁינּוּי וּבְפֻרְט שְׁיֵישׁ עוֹד מְקוּם לוֹמַר פִּינּוּ דְּבִלֹא"ה לִיפֹא רַק ע"א וַא"נ דַּע"א בְּעֵדוּת אִשָּׁה אִינוּ נֶאֱמָן רַק מְדַרְבְּנָן א"כ כַּמ"ש הַתּוֹסֶפֶת פְּתוּבוֹת דִּי"א דַּמְש"ה ל"א פ"ד גְּבֵי אֲנוּסִים הֵינּוּ מְחַמַּת מְמוֹן פִּינּוּ דַּגָּם, אַחַר שְׁנִימָא פ"ד אֲפִיָּה לֹא יְפֻסֵּל הַשְּׁטַר רַק מְדַרְבְּנָן שׁוּב ל"א פ"ד וּבְסֻפְרֵי ח"א ס' ל"ב הֶאֱרַכְתִּי בְּזָה עַפ"י שִׁיטַת הַנּוּ"ב דְּבַנְדָּר ע"ד שְׁאִין בּוֹ מִמֶּשׁ ל"מ נִדְר בְּלִשׁוֹן שְׁבוּעָה פִּינּוּ דְּהוּא רַק מְדִין יָד כְּשִׁיטַת הָרַמְבַּ"ן וַא"כ בְּמִיּוֹדֵי דְּלֹא יוֹעִיל רַק מְדַרְבְּנָן אִין אֲנוּ גּוֹמְרִין דְּבָרֵינוּ א"כ י"ל הָא דְּמִתְרַצִּין הַשְּׁינּוּי דְּנוּקָא בְּמִיּוֹדֵי שַׁע"פ יוֹעִיל מַה"ת אֲבָל בְּמִיּוֹדֵי דְּלֹא יוֹעִיל רַק מְדַרְבְּנָן אִין מִתְרַצִּין הַשְּׁינּוּי וּבְסֻפְרֵי ח"א סִימָן כ"ח הֶאֱרַכְתִּי בְּזָה בְּיִשׁוּב שִׁיטַת הָרַשְׁבַּ"א ו"ל דְּבַמְקַדִּישׁ שִׁט"ח צָרִיף כוּמ"ס וְה"ט דְּבַמְכִירַת שִׁט"ח דַּל"מ רַק מְדַרְבְּנָן ל"א אֲמִירָה כְּמִסִּירָה לְהַדְיוּט אַף בְּאַמַּת נוֹדַע מ"ש בְּשׁו"ת בְּרִית אַבְרָהָם דְּמִסְנוֹגֵיָא דִּיבְמוֹת כ"ה בְּהָא דְּהַרְגָתוֹ נִשְׁמַע דַּגָּם בַּע"א בְּעֵדוּת אִשָּׁה אֲמִרִינּוּ פ"ד וַע"כ נִשְׁמַע אוֹ דַּע"א כְּאִשָּׁה נֶאֱמָן מַה"ת אוֹ כְּשֶׁאֵר הַתִּירוּצִים עַכ"פ פִּינּוּ דְּאֲמִרִינּוּ פ"ד וְשׁוּב י"ל דְּמִתְרַצִּין הַשְּׁינּוּי.

אַף עַכ"פּ פְּקוּקוֹ הָרֵאשׁוֹן קִיָּים דְּהָא עַכ"פּ לִיפֹא שְׁמוֹ וְנְהִי דִי"ל דְּשֵׁם פִּינּוּ וְעִירוֹ חָשׁוּב כְּשִׁמּוֹ וְשֵׁם אָבִיו וּבְפֻרְט דְּאֲמַר ג"כ סִימָן שְׁנֵיהּ חֲצֵי שְׁנֵיהּ נִשְׂא אִשָּׁה אֲבָל עַכ"פּ ל"ח דְּבָר בְּרוּר בְּלִי שְׁמוֹ וְכִינּוּן דְּבִשְׁם הַפִּינּוּי יֵישׁ אִיזָה שְׁינּוּי שׁוּב לֹא נִתְרַץ הַשְּׁינּוּי וּכְשִׁיטַת הַמַּהְרִ"ק אַף בְּאַמַּת פִּינּוּ דַּע"פ כְּשֶׁהִזְכִּירוּ לְפָנָיו אִיזָה שְׁמוֹת אֲנָשִׁים נִזְכַּר שְׁשִׁמּוֹ הוּא יַעֲקֹב שְׁטֵינּוּ א"כ חָשׁוּב כְּשִׁמּוֹ וְשֵׁם אָבִיו דְּהָא שֵׁם הַפִּינּוּי לְשִׁי רֹב הַפּוֹסְקִים חָשׁוּב כְּשֵׁם אָבִיו וְשֵׁם מְקוּמוֹ ג"כ פִּינּוּ שְׁאֲמַר שְׁהוּא מְסֻמְנָה לְטָאֲרִינְגֵרָאד וְנוֹדַע דְּבַכָּל הַסְּבִיבוֹת לֹא נִפְקַד אִישׁ אַחַר וַא"כ בַּכַּה"ג נְהִי דְּיֵישׁ אִיזָה שְׁנֵי תּוֹלִין הַשְּׁינּוּי בְּכָל מַה דְּאֲפֻשֶׁר בְּכֵדֵי שְׁלֵא יְהִי סְתִירָה לְגוֹף הַעֲדוּת וּבְפֻרְט דְּלִשְׁי רֹב הַפּוֹסְקִים סְגִי בְּשִׁמּוֹ וְשֵׁם אָבִיו אוֹ בְּשִׁמּוֹ וְשֵׁם עִירוֹ וַא"כ אִם הִי אֹמֵר יַעֲקֹב מְסֻמְנָה לְט"ג שְׁנֵי אִשָּׁה זֶה חֲצֵי שְׁנֵיהּ מֵא וְחַפְשׁוֹ בְּכָל הַסְּבִיבוֹת וְלֹא נִפְקַד אִישׁ שְׁשִׁמּוֹ כְּזָה הִי מוֹעִיל א"כ פִּינּוּ דַּל"צ שֵׁם פִּינּוּי שְׁלוֹ לְצָרְף לְהַעֲדוּת א"כ נְהִי שְׁיִיל דְּשְׁינּוּי גְרַע מְחַסֵּר וְעֵינּוּ תוֹס' מְגִילָה ד"י דְּשְׁינּוּי גְרַע מְחַסֵּר כְּמוֹ שְׁהוּא שִׁיטַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּנְהִי דְּשֵׁם אָבִי הַמְּגֵרָשׁ אִינוּ מְעַכְבּ בְּגַט מ"מ שְׁינּוּי שֵׁם אָבִיו פּוֹסֵל וְדִלֹא כְּשִׁי הַבְּעַל עֵיטוֹר וְהַעֲה"ג מ"מ עַכ"פּ בְּלִיפֹא שְׁינּוּי גְמוּר כ' בִּישִׁיע"ק לְהַקֵּל וְעֵינּוּ שׁו"ת חֵי"ש ה"ה הֵכָא פִּינּוּ דְּלֹא נִצְרָף שֵׁם הַפִּינּוּי לְהַעֲדוּת שׁוּב תּוֹלִין דְּטַעָה בְּמַבְטָא אוֹ דְּאֲצֵל הַצָּבָא קִיָּצְרוּ שֵׁם הַפִּינּוּי וְאַף דְּבַתְחִילָה לֹא זָכַר שְׁמוֹ הַעֲבָרִי מ"מ י"ל דְּבַאַמַּת נִזְכַּר אַח"כ וְכַךְ מְצִינוּ בְּש"ס פְּתוּבוֹת ד"כ דְּאַף אִם לֹא זָכַר עֲדוּתוֹ רַק נִזְכַּר ע"י אַחַר ג"כ מְהֵנִי וְרַק בְּנִזְכַּר ע"י הַבַּע"ד בְּעֲצָמוֹ ל"מ רַק בַּת"ח וְכַפִּי שְׁנֵי הַפִּירוּשִׁים שְׁיֵישׁ בְּזָה אוֹ שְׁהַעֲד ת"ח אוֹ שְׁהַבַּע"ד ת"ת וְעֵינּוּ בַחוּ"מ ס' כ"ח עַכ"פּ בְּנִזְכַּר ע"י אַחַר שְׁפִיר מְהֵנִי א"כ לַפ"ז אַף אִם הִי שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ בְּפִירוּשׁ אִם הִי שְׁמוֹ יַעֲקֹב וְהִי אֹמֵר שְׁנִזְכַּר הִי מְהִימָן מַכ"ש הֵכָא שְׁהַזְכִּירוּ לְפָנָיו אִיזָה שְׁמוֹת וְנִזְכַּר מְעַצְמוֹ שְׁשִׁמּוֹ יַעֲקֹב וְאֲמַר כִּי זוֹכַר

בבירור דנונדי גאָמן ונודע שיטת הר"ן פ"ד משבועות דמא"י לינדע ל"ח חוזר ומגיד ועיין בקצה"ח סימן כ"ח דאם נשבע שא"י העדות מהימן לומר שכחתי כיון דאם באמת שכח לא יצא שקר מפיו ועיין סי' ע"ה סעיף ו' בטען א"י אם פרעתי ואח"כ נזכר שפרע ל"ח טוען וחוזר וטוען לפי שי"ל שפאמת מתחילה שכח ואח"כ נזכר ועיי"ש בסימן ע"ט מיז בש"ך שם.

עכ"פ חזינו דבאומר איי מהימן לומר שזנזר אח"כ פשיטא דנאמן העד לומר שזנזר אח"כ ששמו הוא יעקל וע"י שם הפינוי חשוב פשם אביו ושוב יש שמו וכינוי ועירווצירוף ששוא אשה זה חצי שנה א"כ נהי דיש איזה שינוי בשם הפינוי שוב מתרצין השינוי: ובפרט לפמ"ש בשו"ת פרשת מרדכי סי' כ"ו דאם איש כזה הי' מונח בבית החולים לכ"ע סגי בשמו ושם עירו וזה עדיף מעובדא דמכלוף בן מליל דשם לא נודע ממש שבא לפאס רק שיצא מכאן ע"ד לילה לפאס ונהנהג הי' סמוך לפאס אפ"ה התיר הרא"ש מכ"ש היכי דהוא הי' בנודאי בבית החולים אין לחוש שאיש ששמו ושם אביו כזה בא ג"כ לבית החולים ומת שמה עיי"ש ועיין בספרי ח"א סי' ע"א שהארבתי א"כ הקא כיון שידעונו שבעלה של זו בנודאי הלה להמלחמה דהא פתר מאמצע הדרך מכתב לאשתו שהולה למקום המלחמה אין לחוש שאיש אחר ששמו יעקל והוא ג"כ מסמוך לט"ג ונשא ג"כ אשה זה ח"ש בא ג"כ למקום המלחמה וכיון דגם בלי שם הפינוי היינו מחליטין שהוא בעלה של אשה זו שוב אף דיש איזה שינוי בשם הפינוי מ"מ אם אפשר לתרץ באופן שלא יהי שינוי רק די"ל דטעה במבטא שפיר תלינו כמו דתולין שמה בנשיכת נחש היכי דהזכיר שמו ושם אביו ועירו ע"כ באמת י"ל דעפ"י עדות של העד מווארשא לחוד יש מקום להתיר: עתה נדבר מזה שאמר העד שבמשך איזה ימים פגע בו אפיציער אחד מרוטע השמינית ואמר לו הודעת כי האיש צבא יעקל שטיין נהרג וגם בא אח"כ הפרוקאז להראטע שלנו אשר שם נמנו מספר ההרוגים ונחשב שמה ג"כ יעקל שטיין ונהנה בעידותו של האפיציער יש להסתפק הרבה א' אין מפירש אם אמר האפיציער בלי שאלת ישראל ושמה לא הי' מסל"ת חוץ לזה אף אם הי' במסל"ת אפ"ה הדבר תלוי בב' הדעות המפורש ברמ"א בסעיף ו' דלדיעה הראשונה גם במסל"ת במלחמה בעי שייאמר קברתיו והגם דמביא שם יש מקילין בזה מ"מ בח"מ וב"ש כ' דאם לא ראה הנכרי ההריגה ממש רק הפירו אח"כ בטב"ע י"ל דאומר בדדמי וא"כ הקא דלא אמר האפיציער שהי' בשעת מיתתו א"כ י"ל דשייך חשש בדדמי וגם לשיטת הרבה פוסקים מסל"ת בעי שיהי' בקישור דברים ובלא"ה ל"ח מסל"ת א"כ יש פמה ספיקות להחמיר שמה אמר ע"י שאלת ישראל ושמה בעי קשור דברים ושמה גם במסל"ת אפ"ה במלחמה אם אינו אומר קברתיו אינו מועיל אף באמת חשש דלא הי' ק"ד פבר הכריע הב"ש דל"ב ק"ד ובפרט די"ל דהאפיציער חשוב כמו ערפאות כיון דהוא ממונה לפקח על כל איש שמת לקבורו, וא"כ נודע שיטת כ"פ דעדות ערפאות מועיל בעגונה אף באינו מסל"ת דהסברא דערפאות לא מרעי נפשיהו הוי יותר בירור מעפונ"ם במסל"ת ובפרט שהארבתי בספרי ח"א סימן ע"א דבאמת מביא הריב"ש ראי' מסוגיא דגיטין דכ"ח גבי שמע מקומנטריסין והא קיי"ל דמסל"ת נאמן נשמע דל"צ ק"ד ורק לשי' הר"ן פתב בשו"ת כנסיה דקושית הש"ס והא מסל"ת נאמן מכ"ש דערפאות מהימני ונשמע דזה בזה תלוי דא"נ דמסל"ת ל"ב ק"ד א"כ י"ל כפשוטו דקושית הש"ס מטעם מסל"ת ושוב

לא נשמע דערפֿאות מְהִימְנֵי בְּלִי מִסְל"ת וּא"נ דְּמִסְל"ת בְּעֵי ק"ד שׁוּב נִשְׁמַע מְסֻנְגֵיָא הַנְּלִי
דְּעֵרְפֿאות מְהִימְנֵי אַף בְּלִי מִסְל"ת א"כ הֵקָא דַּעכ"פּ הָאֶפִּיצִיעֵר אָמַר מְעַצְמוּ בְּלִי שְׁאֵלָה
שְׁיַעֲקֵל שְׁטִינְן נְהָרְג א"כ מ"נ אוּ דְנִימָא דְזָה חֲשׁוּב מִסְל"ת וּא"נ דְּבְּלִי ק"ד ל"ח מִסְל"ת
וְשׁוּב נְאָמְן מְטַעַם עֵרְפֿאות וְאִי דִינֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׁמָא אָמַר ע"י שְׁאֵלַת יִשְׂרָאֵל בְּזָה הוֹכַחְתִּי
בְּסִפְרֵי שְׁאִין לְחוּשׁ וּבִפְרֻט דְּאִי נְאָמְן מְטַעַם עֵרְפֿאות ל"ב מִסְל"ת וְהָוּה ס"ס לְהִיתֵר שְׁמָא
הִי מִסְל"ת וְשְׁמָא בְּעֵרְפֿאות ל"צ מִסְל"ת.

אִךְ בְּאַמַּת קֶשֶׁה לְהַעֲמִיד יְסוּד עַל זֶה דְּשְׁמָא הָאֶפִּיצִיעֵר אֵינּוּ מְמוּנָה ע"ז וְשׁוּב יֵשׁ ס"ס
לְחוּמְרָא שְׁמָא לֹא אָמַר רַק ע"י שְׁאֵלַת יִשְׂרָאֵל וְשְׁמָא בְּלִי ק"ד ל"ח מִסְל"ת: אִךְ עַכ"פּ
מָה שְׁאָמַר שְׁבָא הַפְּרוּקָאז לְרֹאעֵט שְׁלוֹ זֶה בְּנוֹדָאִי חֲשׁוּב כְּמוֹ עֵרְפֿאות וְגַם בְּנוֹדָאִי שְׁמַע
זֹאת מִפִּי הַמְּמוּנִים בְּמִסְל"ת אִךְ אֶפְתִּי יֵשׁ לְעוֹרֵר שְׁמָא גַם מִל"ת ל"מ בְּמִלְחָמָה אִם אֵינּוּ
אוֹמֵר קְבָרְתִּיו וּבִפְרֻט דְּהָאֶפִּיצִיעֵר וְגַם בְּפִרוּקָאז לֹא נִזְכָּר מְקוֹם דִּירְתוּ רַק שְׁמוֹ יַעֲקֹב
שְׁטִינְן וּלפ"ז יֵשׁ לְחוּשׁ דְּשְׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו ל"מ מְבָלִי שֵׁם עִירוֹ וּבִפְרֻט דִּי"ל דְּשֵׁם כִּינּוּי גְרַע
מִשֵׁם אָבִיו דְּהַרְבֵּה אֲנָשִׁים בְּמִשְׁפָּחָה אַחַת שְׁמֵם וְשֵׁם כִּינּוּי שְׁלֵהֶם שְׁוָה כַּמ"ש מְקַצַּת
פּוֹסְקִים אַף אִם נִימָא דְהֵקָא בְּנוֹדָאִי מוֹעִיל שְׁמוֹ וְכִינּוּיוֹ כִּינּוּן שַׁעכ"פּ יִדְעִינּוּ שְׁבַעֲלָה שְׁל
זוֹ הִי בְּמְקוֹם הַמְּלַחְמָה א"כ אֵין לְחוּשׁ שְׁאִישׁ אַחַר שְׁשֵׁמוֹ וְשֵׁם כִּינּוּי שְׁלוֹ שְׁוָה בָּא ג"כ
לְמְקוֹם הַמְּלַחְמָה וְכַמוֹ שְׁהַבְּאִתִּי בְּשֵׁם הַפְּרֻשַׁת מְרֻדְכִי וְכַמ"ש בְּסִפְרֵי ח"א ס' ע"א מ"מ
כִּינּוּן שַׁעכ"פּ צְרִיכִין לְצַרְף שֵׁם הַכִּינּוּי שׁוּב כִּינּוּן דִּינֵשׁ שְׁכִינּוּי בְּשֵׁם הַכִּינּוּי נְהִי שְׁאֶפְשֵׁר לְתַרְץ
הַשְׁכִּינּוּי עַכ"פּ א"א לֹאמֵר דְּהָוִי כְּהַזְכִּיר מְמֵשׁ שֵׁם כִּינּוּי שְׁלוֹ וְכַעֲיֵן שְׁמִפְרֻשׁ בִּי"ד ס' נ"ב
בְּעוֹף בִּינִיתִי שְׁיֵשׁ בְּמִינוֹ מְדַבְרֵי א"ח לְשִׁינּוּי מְרָאָה בְּנִפְלָה לְאוּר וְכ' הַט"ז כִּינּוּן דְּכַנְפְּלָה
לְאוּר הַבְּדִיקָה מְעַפְכֵת שְׁלֹא וְהִי שְׁכִינּוּי מְרָאָה וְכִינּוּן שְׁיֵשׁ שְׁכִינּוּי מְרָאָה לְכִינּוּי נְהִי שְׁיֵשׁ
בְּמָה לְתַלּוּת עַכ"פּ חֲשׁוּב כְּלֹא נִבְדָּק כִּינּוּן שְׁאֶפְשֵׁר שְׁבַאמַּת יֵשׁ בּוֹ שְׁכִינּוּי מְרָאָה בְּעַצְמָם
וְכַמ"ש הַח"ד ס' קצ"ו דְּבִשְׁעַת בְּדִיקַת הַפְּסָק טְהָרָה אֵין תּוֹלִין בְּמִפְּכָה וְעֵינִין קִצְה"ח ס'י
ר"נ ע"כ בְּעֵדוֹת הָאֶפִּיצִיעֵר יֵשׁ לְפַקְפֻק הַרְבֵּה א' דְּשְׁמָא לֹא אָמַר בְּמִסְל"ת וְשְׁמָא בְּעֵי ק"ד
וְשְׁמָא גַם בְּמִסְל"ת בְּעֵי קְבָרְתִּיו וּבְפִרוּקָאז נְהִי דְזָה הָוִי כְּמוֹ עֵרְפֿאות מ"מ לִיכָא שֵׁם עִירוֹ
וּבְשֵׁם כִּינּוּי עַצְמוֹ יֵשׁ שְׁכִינּוּי אָבֵל עַכ"פּ חֲזִי לְאִיֶּצְטְרוּפִי לְדַבְרֵי הָעֵד מְוֹאֲרֶשָׁא וְהָוִי עַכ"פּ
רַגְלִים לְדַבֵּר שַׁעכ"פּ ע"י עֵדוֹת הָאֶפִּיצִיעֵר נְתַבְרַר שְׁהֵאִישׁ שֶׁהִי נִקְרָא בְּשֵׁם יַעֲקֹב שְׁטִינְן
מֵת וְלִשְׁיִטַת הַרְמ"א דְּבְּמִסְל"ת לִיכָא חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמִי א"כ נְתַבְרַר שְׁמַת בְּאַמַּת וְנְהִי דִינֵשׁ
לְחוּשׁ שְׁמָא הִי אַחַר שְׁנִקְרָא ג"כ בְּשֵׁם יַעֲקֹב שְׁטִינְן וְהוּא מֵת שׁוּב הָעֵד הָעֵיד דִּיעֲקֹל
שְׁטִינְן שֶׁהִי סְמוּךְ לַט"ג הַפִּירוֹ מֵת נְהִי דִינֵשׁ בְּזָה חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמִי מ"מ שׁוּב ל"ח דְּאַחַר שֶׁהִי
שְׁמוֹ יַעֲקֹב שְׁטִינְן מְקוֹם אַחַר מֵת לְגַמְרֵי וַיַּעֲקֹב שְׁטִינְן רַק נִדְמָה שְׁמַת זֶה ל"ח רַק
דְּאַמְרִינּוּ דִיעֲקֹל שְׁטִינְן מַט"ג בְּאַמַּת מֵת.

וְאַף שִׁי"ל דְּכָל עֵד בְּפִנֵי עַצְמוֹ אֵינּוּ מוֹעִיל דְּבַעֲדוֹת הָעֵד מְוֹאֲרֶשָׁא יֵשׁ חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמִי וְצְרִיף
לְצַרְף עֵדוֹת הָאֶפִּיצִיעֵר אִךְ בְּאַמַּת כָּל חֲשֵׁשׁ בְּדַדְמִי אֵינּוּ רַק מְדַרְבְּנֵן וְגַם עַפ"י עֵדוֹת
הָאֶפִּיצִיעֵר לְחוּד ג"כ י"ל דְּמוֹעִיל מֵה"ת כַּמ"ש הַח"ס סִימָן מ"ג דְּנִכְרֵי מִסְל"ת מְהִימְנֵי
מֵה"ת דַּל"צ רַק בִּירוּר וְחֲשֵׁשׁ שְׁנֵי יב"ש אֵינּוּ רַק דְּרַבְּנֵן כַּמ"ש הַתּוֹסֶפֶת ב"מ ד"כ וְהִיכִי
דְּמֵה"ת ל"צ צִירוּף ל"ח בְּכָלֵל ח"ד כַּמ"ש הַתּוֹסֶפֶת ד"י דְּהִיכִי דְּמֵה"ת מוֹעִיל כָּל עֵד כְּמוֹ
חִבְרֵי ל"ח בְּכָלֵל נְכִי רִיבְעָה וְעֵינִין בְּסִפְרֵי ס' ע"א וְס'י ס"ח וּבִפְרֻט דְּנוֹדַע מ"ש בְּשׁוֹ"ת
בַּת עֵינֵי וּבְכַמָּה תְּשׁוּבוֹת דְּבַעֲדוֹת אֲשֶׁה גַם עֵדוֹת חֲצִי דְבָר מְהִימְנֵי כִּינּוּן דַּל"צ רַק בִּירוּר

והארכתו בזה בספרי עכ"פ חזי לאיצטרופי עדות האפיציער והפרוקאז לעידותו של העד
מוארשא ואכמ"ל: עתה נדבר מעד השני שהעיד בק' זאמושטש שעמד במאנדזורניא עם
איש צבא שמו שטיינער והפירו מק' זאמושטש שהיו אצל חיימל מילכיגער דר פעת
בזאמעף אצל ט"ג ואח"ז במקום המלקמה ראיתי את שטיינער מנח ארצה ונב ממנו דם
ואח"ז פשהני במקום שחובשין את הנפצעים אמרו האנ"ח במסל"ח וקשבו את הנהרגים
ובתוכם קשבו גם את שטיינער גם את הנפצעים אמרו האנ"ח במסל"ח וקשבו את הנהרגים
מנחיים שם וקשבו ג"כ שטיינער נהרג אף זאת א"יאים הי' במסל"ח או ע"י שאלה הנה
ע"י עדות עד השני אין לסמוך פיון דהוא בעצמו לא ראה את הנפילה אחר מיתתו ומה
שראה שזב ממנו דם זה אינו חזי אף לצירוף ועדות האנ"ח מה שאמרו בהשפיטאל אין
מבנר שהי' במסל"ח וחויז לזה לא אמרו רק שם הפינוי שלו וזה בונדאי ל"מ וממילא
גם עדות האנ"ח הראשון מה שאמרו בשעת שחבשו את הנפצעים נהי שזה הי' במסל"ח
ממש מ"מ לא אמרו רק שם הפינוי שלו ושמה שטיינער אחר הי' שם ומת והאיש
שטיינער שהי' מסמוך לט"ג שהפירו העד הי' רק נפצע לחוד ונתרפא ונהי שיזענין
ששטיינער בעלה של זו בונדאי הי' במקום המלקמה מ"מ כ"ז אם הי' מעידין על שמו
ושם אביו אז הי' מועיל הסברא דהיכי דיש שמו ושם אביו א"כ חשש שני יב"ש רק
דרבנן וכינון שבעלה של זו בונדאי הי' שם א"ח שמה אחר ששמו ושם אביו הי' שם אבל
בשם פינוי לחוד א"כ שכיח טובא הרבה אנשים שפינוים שנה ושוב יש לחוש לאחד
מרבא דעלמא שיש לו פינוין בזה מת ע"כ מצד עדות העד השני לחוד אין מקום להתיר
אף זאת עכ"פ פיון דזענין ששטיינער הי' במקום המלקמה א"כ נתברר דהעד הראשון
טעה במה שאמר ששמו הי' שטיין פיון שעכ"פ נתברר ע"י פד השני שהאיש ששמו
שטיינער הי' מסמוך לט"ג א"כ אין לחוש ששני אנשים הי' מסמוך לט"ג ואחד שמו
שטיינער והשני שטיין וע"כ דשמו האמיתי הי' שטיינער רק דעד הראשון טעה בדמיונו
וכיון דעכ"פ ע"י עדותו של הראשון הוי כשמו ושם פינויו דחשוב כשם אביו ושם מקומו
וגם סימן שנה חצי שנה שנשא אשה וראה אותו אחר מיתתו והפירו היטב א"כ הוי עדות
ברורה שמת ובפרט שעברו איזה שנים מיום המלקמה ולא נשמע ממנו מאומה ודוע
שהי' דר באהבה עם אשתו א"כ הוכחה גדולה שמת וכמ"ש הח"ס בס"מ מ"ג ובכמה
תשובות דבזה"ז שיש ב' דואר קבוע ועבר יותר מי"ב חודש ולא נשמע ממנו מאומה ודוע
עכ"פ איתרע חא"א ונדע שיטת הר"א מוארדין דיש להתיר עגונה עפ"י אומדנא נהי
דרוב הפוסקים חולקים ע"ז והטעם י"ל דאומדנא ל"ח רק בכלל שכיח להיתר וגרע עוד
מרום כמ"ש הפרמ"ג יו"ד סי' נ' ול"מ נגד חא"א ובפרט שיש ב' חזקות כמ"ש הריב"ש
דיש חזקת חי של הבעל וחא"א נאף שע"כ מצאו איש מת ואיתרע חזקת חי של אחד
מ"מ נודע מ"ש הב"ש דבס"ג"י מוקמינן בחזקת חי וכמ"ש הנו"ב דאיש שאנו דנין עליו
מוקמינן בחזקת חי ומאדם שאינו לפנינו אין דנין מחזקת חי שלו ועפ"י סברת התוס'
שבועות מ"ה לענין אחזוקי איש בגנבי עיי"ש אבל עכ"פ הכא שהעד שהפירו בשמו
ושם הפינוי ומקומו העיד שראהו מת והפירו היטב בטב"ע נהי דלשי' הח"מ באם ראה
ההריגה אין לסמוך אהפירה שלו וכתבתי דיש לחוש דשמע דינו כראה לענין טביעה וה"ה
פיון דשמע ההריגה דינו כראה ויש חשש בדדמי מ"מ ע"י חשש בדדמי אינו רק דרבנן
כמ"ש בשו"ת תפ"צ א"כ לענין חשש דרבנן יש לסמוך אאומדנא שפבר עברו איזה שנים

ולא בא שום מכתב ומתחילה הי' דרפּו לכתוב בקל פעם יש הוכחה שמת ובפרט שלשי' הרמב"ם בחשש בדדמי אם ניסת ל"ת כמו שפסק בע"א במלחמה א"כ לענין לכתחילה יש לסמוך אאומדנא ועפ"י סברת הר"ן פ' הפותב שהבאתי לעיל ויש לצרף מ"ש בקו"ע דבישראל המעיד מפי עכו"ם אף בסתם אמרינו שהעיד במסל"ת וי"ל דבזה גם הר"ן ז"ל מודה ועי' טו"ז דפליגי בזה הר"ן והתה"ד ולשי' הב"ש בישראל מפי עכו"ם גרע ועיי"ש בט"ז אף בקו"ע אות ר"ס מקיל בישראל מפי עכו"ם אף בסתם ע"כ מפל הגי צדדים נלע"ד דיש להתיר האשה הנ"ל ובפרט שהיא רפה בשנים ורק לחומר הנשוא וגם שנודע דרבינו הגאון מו"ה העשיל ז"ל התמיר מאוד במת במלחמה לזה אם יצטרפו לזה שני רבנים גדולים להתיר גם אנכי אצטרף וה' יצילנו משגיאות: באעה"ח ב' תבא תרס"ט לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן נ"ח.

להרב החו"ב בנש"ק וכו' כש"ת מו"ה אלעזר הורוויטץ נ"י בהרהגה"צ אבד"ק מעליטץ ז"ל יע"א. בדבר שנסתפק בשני איסורין שחלוקין בטעמן שנתערבו בשני מיני היתר שג"כ חלוקין בטעמן.

ואיסור אֶחָד הוּי מֵינּוּ דֵּהֵיִתֵּר א' וְאֵינּוּ מֵינּוּ עִם הֵיִתֵּר הֵב' וְאֵיִסּוּר הֵב' הוּא מִב' מִעִם הֵיִתֵּר הֵב' שֶׁהוּא א"מ שֶׁל אֵיִסּוּר הֵב' מֵהוּ דֵּינָא.

דְּהָא קִי"ל בְּנִתְעַרְבוּ מֵינּוּ וְאֵינּוּ מֵינּוּ אֶמְרִי סְלִיק וְשׁוּב בְּנִשְׁפָּף אֶזְלִינּוּ לְקוּלָא וְא"כ אִם נִימָא לְגַבֵּי אֵיִסּוּר הֵרָאשׁוֹן סְלִיק א"כ שׁוּב לִיכָא הֵיִתֵּר הָא' שֶׁהוּא מִב' מִעִם אֵיִסּוּר הֵרָאשׁוֹן א"כ נֶאֱסֵר הֵיִתֵּר הֵרָאשׁוֹן מִפְּחֵ אֵיִסּוּר הֵב' וְאִם נֶאֱמַר שֶׁאֵיִסּוּר ב' בְּטֵל בְּהֵיִתֵּר הֵב' ע"כ דְּאֶמְרִינּוּ סְלִיק הֵיִתֵּר הָא' א"כ שׁוּב נֶאֱסֵר הֵיִתֵּר הֵב' מִפְּחֵ אֵיִסּוּר הָא' שֶׁהוּא א"מ זֶה תִּנְכֵן הַסְּפֵק שְׁלוֹ: וּלְפַע"ד בְּאֶמְתֵּי הַרְש"ל פְּלִיג אֲדִינָא דְּהַרְשֵׁב"א הַנְּז"ל דְּכִינּוּ דְּנִרְגָּשׁ הַטַּעַם ל"ש סְלִיק אֶף סְבֵרַת הַטו"ז דְּגַזַּה"כ דִּמְב"מ בְּטֵל וְנִהְפָּף אֵיִסּוּר לְהִיּוֹת הֵיִתֵּר.

וְהִנֵּה עֵינְקֵר הַטַּעַם דְּאֶמְרִינּוּ טַעַם פְּעִינְקֵר כ' הַרְשֵׁב"א ז"ל דַּע"י הַטַּעַם הוּי פְּנִינְכֵר הָאֵיִסּוּר וְשׁוּב הַפְּמֻת לֹא בְּטֵל וְרוּב הַפּוֹסְקִים הַסְּפִימוּ דְּגַם דִּישׁ ס' צָרִיף לְבַטֵּל הַפְּמֻת בְּרוּב מִשׁוּ"ה חִלְקוּ עַל הַנּו"ב שֶׁכ' דְּבִיטוּל בַּס' מוֹעִיל אֶף בְּבָא לְעוֹלָם בְּתַעְרוּבוֹת וְחִלְקוּ עַלּוּ דַּע"כ"פ הַפְּמֻת אֵינּוּ בְּטֵל עֵי"י בִּיד אֶפְרִים סִי' צ"ח וּבִישִׁיע"ק וּבַח"ד סִי' ק"ג וּבַס' ב"ט וְא"כ כ"ז בְּנִתְעַרְבַּ בַּא"מ לְחֻד א"כ שְׁפִיר פִּינּוּ דֵּהַטַּעַם נִרְגָּשׁ הוּי פְּנִינְכֵר הָאֵיִסּוּר וּל"ש בִּיטוּל אֲבָל כְּשִׁישׁ מֵינּוּ ג"כ א"כ עכ"פ מַה שֶׁיִּכְנַס בְּמֵינּוּ אֵינּוּ נִינְכֵר וְשׁוּב אֶמְרִינּוּ דְּאֵיִסּוּר נִתְבַּטֵּל בְּתוֹף הֵיִתֵּר דְּמֵינּוּ וְשׁוּב אֶף דְּנִרְגָּשׁ אַח"כ בְּתוֹף הָא"מ הוּי טַעַמָא דְּהֵיִתֵּרָא וְזֶה הַפְּנוּנָה בְּהָא דְּסְלִיק א"כ פְּשִׁטָא דְּגַם בַּכַּה"ג מ"מ אֶמְרִינּוּ דְּכָל אֵיִסּוּר נִתְבַּטֵּל בְּמֵינּוּ דֵּהֵיִתֵּר וְשׁוּב מַה שְׁנוֹתֵן טַעַם בַּא"מ הוּי טַעַם דֵּהֵיִתֵּרָא.

וְאֵין הַפְּנוּנָה בְּהָא דְּסְלִיק הֵיִנּוּ דְּאֵנּוּ אוֹמְרִין דֵּהוּי פְּלִיכָא א"מ בְּתַעְרוּבוֹת. וּבְזֶה הִי' שְׁנִיף הַסְּפֵק שֶׁל כְּבוֹדוֹ פִּינּוּ דְּחֻשׁוֹב כְּאֵילוּ סִילְקוּ לְהָא"מ מִהַקְדִּירָה א"כ לִיכָא בְּמַה לְבַטֵּל הָאֵיִסּוּר הַכ' רַק דְּאֶמְרִינּוּ דֵּהָא דְּאֶסְרָה הַתּוֹרָה הִיכָא שִׁישׁ טַעַם הֵיִנּוּ דַּע"י שְׁנִינְכֵר הַטַּעַם א"א לְהַפְּמֻת לְהַתְּבַטֵּל.

ובאמת כ' הח"ד סימן ק"ה דגם הפוסקים דס"ל טעם פְּעִיקָר דְּרַבְּנָן מוֹדִים דְּטַעַם אוֹסֵר מְקַרָּא דְּהִטְמָאִים רַק דְּבִטּוּל בְּרוּב וּמֵאֵן דְּס"ל טַעַם פְּעִיקָר ד"ת ס"ל דְּהוּי פְּנִיקָר הָאִיסוּר אַכְל אִם יֵשׁ מֵינּוּ ג"כ וְשֵׁם אֵינּוּ נִיפְרָ גְּתַבְּטַל בְּהִיתָר דְּמֵינּוּ וְשׁוּב אִף מַה שְּׁנִרְגַּשׁ בְּהַא"מ חָשׁוּב טַעַם דְּהִתִּירָא וּא"כ פְּשִׁיטָא דְּגַם בְּכַה"ג נְהִי דְּמַה שֶּׁהוּא מֵינּוּ לְגַבִּי אִיסוּר הַא' הוּי א"מ שֶׁל אִיסוּר הַב' מ"מ פֶּל אִיסוּר גְּתַבְּטַל בְּהִיתָר דְּמֵינּוּ וְשׁוּב הוּי טַעַם דְּהִיתָר: וּבִסְבָּרַת הַר"ש"ל י"ל דְּכִינּוּן דְּבִשְׁעַת הַנְּפִילָה עֲדִינּוּן לֹא נִתְפַּשֵּׁט הָאִיסוּר א"כ אִף שְׁנִתְפַּשֵּׁט לְתוּדָה הַא"מ חָשׁוּב יוֹצֵא מִן הִטְמָא אִף דְּאִת"כ גְּתַבְּטַל בְּתוּדָה הִיתָר מ"מ מַה שְּׁנִכְנַס פְּכָר לְתוּדָה הַא"מ הוּי אִיסוּר.

וּסְבָרַת הַרְשֵׁב"א דְּכִינּוּן דְּתִיקָר בִּשְׁעַת נְפִילָה יִדְעִינּוּ דְּתִיקָר יִפְקַע אִיסוּרוֹ ע"י הַבִּיטוּל א"כ אִין הַטַּעַם אוֹסֵר דְּל"ח בְּכָלֵל יוֹצֵא מִן הִטְמָא. אִף דְּזֶה פְּשִׁיטָא דְּאִם אִיסוּר גּוֹתֵן טַעַם לְתוּדָה הִיתָר וְאִת"כ יִנְפְקַע אִיסוּרוֹ ע"י בִּיטוּל אוֹ ע"י פְּעוּלָה אַחֲרַת אִפ"ה מַה שְּׁנִתְּנָן מִקְּוִדָּם טַעַם אוֹסֵר דְּהָא לֹא נִפְקַע אִיסוּרוֹ רַק מִכָּאן וְלִהָבָא.

אִף כָּל זֶה פְּשִׁיטָא אִיסוּרוֹ ע"י פְּעוּלָה אַחֲרַת אַבְּל הָכָא שְׁתִּיקָר בְּרַגַע שְׁנִתְּנָן טַעַם בְּאֵינּוּ מֵינּוּ תִיקָר פְּקַע אִיסוּרוֹ שִׁיב ל"ח בְּכָלֵל יוֹצֵא מִטְמָא פִּינּוּ דְּתִיקָר יִתְבַּטַּל בְּמֵינּוּ וְשׁוּב טַעַמוֹ אֵינּוּ אִיסוּר וּז"ב וְשׁוּב רְאִיתִי לְכַת"ה שֶׁהֵבִיא הָא דְּש"ס עִירוּבִין ד"ג דְּקָאֵר בְּלִישְׁנָא קָמָא דְּבִסְנִיפָה פְּסוּל אִף מְקַצָּת הַסְּכָרָה לְמַעְלָה מְכ'.

וּלְרַבִּינָא הַטַּעַם מִשׁוּם דְּבִסְנִיפָה ד"ת מִחְמִירִינּוּ. וְנִרְאֶה דְּכּוֹנֵנֵת הַש"ס דְּכִינּוּן דְּמַצֵּד הַסְּכָרָה שְׁלִמְעָלָה מְכ' הוּי צְלִתָּה מְרֻבָּה וְכִינּוּן שֶׁהַסְּכָרָה שְׁלִמְעָלָה פְּסוּל רַק דְּאָמְרִי קְלוּשׁ א"כ שׁוּב הוּי פְּאִילוֹ אֵינּוּ וְשׁוּב חֲמֻתָּה מְרֻבָּה הִנֵּה יָדוּעַ דְּגַם בְּעַנְיִין בִּיטוּל אִיסוּר בְּרוּב הִיתָר דַּעַת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים דְּאֵינּוּ מוֹעִיל לְהַשְׁלִים הַשְּׁיִעוּר רַק דְּהוּי פְּאִינוּ אֵינּוּ עִי' בְּמִפְרָשִׁים שְׁכ' דְּאִם גְּתַעֲרַב שְׁלִישׁ זֵית מְצָה פְּסוּלָה בְּב' שְׁלִישֵׁי זֵית מְצָה פְּשִׁירָה נְהִי דְּבִטּוּל בְּרוּב מ"מ אֵינּוּ מְצַטְרַף לְהַשְׁלִים הַשְּׁיִעוּר.

וּבְאֵמַת לְסַבְּרָא זֹו אִם יִפְּוֹל דְּבָר טְהוֹר לְתוּדָה רֻב דְּבָר טְמֵא וּבְהִטְמָא לְחוּד לִיכָא שְׁיִעוּר לְטְמָאוֹת לֹא יִצְטְרַף הַמְּיַעוּט לְעַנְיִין שְׁיִעוּר טְוִמָּאָה וּבְאֵמַת מְפֻנְרֵשׁ בְּש"ס דְּנִדְּהָ ד' כ"ז דְּמִרְנוּד רְקַב שְׁנַפְּל לְתוֹכוֹ עֶפֶר כ"ש ר"ש מְטַהֵר וְקָאֵר הַטַּעַם דַּא"א שְׁלֹא יִרְבֵּה עֶפֶר עַל רְקַב וְיִתְמַעַט מִשְׁיִעוּרוֹ.

וּפְרִיף וְהָא א"א שְׁלֹא יִרְבֵּה שְׁתִּי רְקַב עַל פְּרִידַת עֶפֶר וּנְפִישׁ שְׁיִעוּרוֹ. וְנִשְׁמַע לְכָאוּ דְּבִיטוּל מוֹעִיל לְהַשְׁלִים הַשְּׁיִעוּר וְנוֹדַע שִׁי הַרְבֵּה פּוֹסְקִים דְּבִזוּחְלִין שְׁרַבּוּ עַל הַנוֹטְפִין אִף אִם לִיכָא מ' סָאָה רַק בְּצִירוּף הַנוֹטְפִין אִפ"ה מְטַהֵר בְּזוּחִילָה וְנִשְׁמַע דְּבִיטוּל מוֹעִיל לְהַשְׁלִים הַשְּׁיִעוּר.

וְהִנֵּה בַח"ס ס' ר"ב מְקַשָּׁה לְמ"ד מְב"מ ל"ב אִמָּאי בְּזוּחְלִין שְׁרַבּוּ עַל הַנוֹטְפִין מְטַהֵר בְּזוּחִילָה. הִנֵּה בְּאֵמַת בְּהָא דְּב' אִיסוּרִין שְׁאִינּוּ שְׁוִין בְּטַעַמָא מְבַטְלִין זֶה אֶת זֶה כ' בַח"ד דַּא"נ דְּבִפְחוֹת מַס' ל"מ טְעִימַת קְפִילָא א"כ אִפ"ל דְּב' אִיסוּרִין שְׁוִין בְּשְׁמֵן אִף שְׁחִלְקִין בְּטַעַמֵן יִתְבַּטְּלוּ דַע"כ חָשׁוּב כְּפָחוֹת מַס' וּל"מ אִף אִם אֵינּוּ נִרְגַּשׁ הַטַּעַם וְאִף אֲנִי כ' דְּבְאֵמַת הָא דְּבִפְחוֹת מַס' ל"מ טְעִימַת קְפִילָא הִיא רַק מִשׁוּם דְּלֹא רְצוּ חַו"ל לִיתֵן דְּבִרְיָהּ לְשְׁיִעוּרִין וְכִינּוּן דְּבָרוּב פְּעָמִים נִרְגַּשׁ הַטַּעַם עַד ס' אִסְרוּ אַבְּל הָכָא דְּבְאֵמַת יֵשׁ

ס' וַיֵּשׁ בִּירוּר דְּלֹא נִרְגַּשׁ הַטַּעַם שְׁפִיר מְוֹתֵר א"כ ה"נ בְּמַעְיָנֵי הַרְבֵּה שִׁטַּת הַפּוֹסְקִים דל"צ מ' סָאָה לְטַבִּילַת אָדָם ג"כ וְאָף לְהַמְחִירֵינִי מִשׁוּם דְּשִׁיעוּרוֹ ל"כ ע בְּשִׁנְהָ וּבְעֵי מ' סָאָה שְׁבִישִׁיעוּר זֶה מִתְפַּסֵּה כָּל גּוּפוֹ וּלפ"ז אִם יֵשׁ עכ"פ מ' סָאָה וְרַבּוֹ הִיא מִי וּמַעְיָנֵי א"כ נְהִי דַמב"מ לֹא בְּטִיֵּל מ"מ עכ"פ נִקְרָא יוֹתֵר עַל שֵׁם הַרְוֵב וְרַק דְּשֵׁם הַמִּיעוּט ג"כ עָלִיו וְכִינּוּן שְׁפָן יֵשׁ שִׁיעוּר שְׁכָל גּוּפוֹ מִתְפַּסֵּה בּוֹ וְרַבּוֹ הִיא מִמִּים שְׁמֻטְהֵרִין בְּזַחִילָה.

א"כ נְהִי דְיֵשׁ בּוֹ גַם מִים שְׁבֹאֲפֵי נִפְשֵׁי לֹא הִי מְטַהֵרִין בְּזַחִילָה מ"מ עכ"פ יֵשׁ עַל הַתַּעְרוּבוֹת שֵׁם מַעְיָנֵי וַיֵּשׁ שִׁיעוּר שְׁכָל גּוּפוֹ מִתְפַּסֵּה שְׁפִיר מְהֵנִי וּבְשִׁלְמָא אִי הִי שִׁיעוּר מ' סָאָה מַגְזֵה"כ הִי צָרִיף שְׁכָל הַמ' יֵהִי מִי מַעְיָנֵי אֲבָל כִּינּוּן דל"צ רַק שִׁיְהֵי גּוּפוֹ מִתְפַּסֵּה א"כ כִּינּוּן שִׁישׁ שִׁיעוּר שְׁגוּפוֹ מִתְפַּסֵּה לוֹ יֵהִי אָף בְּצִירוּף נוֹטְפִין מ"מ כִּינּוּן דְּשֵׁם מַעְיָנֵי עָלִיו מְטַהֵר בְּזַחִילָה עכ"פ מוֹכַח שִׁי רַוֵּב הַפּוֹסְקִים דְּבִיטוּל מוֹעִיל לְהַשְׁלִים הַשִּׁיעוּר וְרַק הֵכָא בַש"ס דְּעִירוּבִין מִקְשָׁה הַש"ס מ"ש דְּגַבֵּי קוֹרָה אָף דְּבָלִי חֵלֶק הַעֲלִיּוֹן הִי נִיטָל בְּרוּחַ מ"מ כִּינּוּן דלע"ע חֵלֶק הַתַּחְתּוֹן הִיא חֲזַק אָף דְּחֲזַקוֹ הִיא ע"י חֵלֶק שְׁלַמְעֵלָה מ"מ מוֹעִיל א"כ ה"נ גַּבֵּי סוּפָה יוֹעִיל.

דלע"ע הִיא צִלְתָּה מְרוּבָה וְרַבִּינָא מְתַרְץ דְּבד"ת מִחְמִירִין וּלְלִישְׁנָא בְּתַרָא גַם רַבִּינָא מְקִיל וּלְשִׁי הַתּוֹס' כְּתָבוּ דָּאָם אַחַר שִׁינְטָל חֵלֶק הַעֲלִיּוֹן יֵהִי תִיכָף חֲמַתָּה מְרוּבָה פְּסוּל בְּנוֹדָי גַם לְלִישְׁנָא בְּתַרָא דְהַסְכָּף שְׁלַמְעֵלָה מִכ' אֵינוֹ מְצַטְרֵף לְהַשְׁלִים הַשִּׁיעוּר וְזֶה א"ש דְּהָא כָּל חֵלֶק עוֹמֵד בַּפ"ע וְאֵינוֹ מְצַטְרֵף לְהַשְׁלִים הַשִּׁיעוּר רַק דְּלְרַבִּינָא פְּסוּל אָף דְיֵשׁ בְּחֵלֶק הַתַּחְתּוֹן לְבַדּוֹ צִלְתָּה מְרוּבָה אַפ"ה פְּסוּל כִּינּוּן דָּאָם יִנְטָל חֵלֶק הַעֲלִיּוֹן סוּפּוֹ לְהַתְפַּזֵּר מִחֲמַת הַרוּחַ וְיֵהֵי חֲמַתָּה מְרוּבָה וְעִינֵי ח"ס יו"ד סי' ר"ד וְעוֹד כ' הַתּוֹס' דְּהִכָּא שְׁתִּיכָף שִׁינְטָל חֵלֶק הַעֲלִיּוֹן וְהִי חֲמַתָּה מְרוּבָה אַפ"ה פֶּשֶׁר לְלִישְׁנָא בְּתַרָא דְזֶה ל"ח סְכָף פְּסוּל כ"כ דָּאָם יִשְׁפִּילְנוּ יֵהִי פֶּשֶׁר עכ"פ אֵין הַפִּי בַש"ס מִשׁוּם דְּכִינּוּן דְּאֲמִירֵינּוּ דְּחֵלֶק הַעֲלִיּוֹן הָיוּ כְּאֵילוֹ אֵינוֹ וְא"כ הָיוּ חֲמַתָּה מְרוּבָה רַק הַפְּנוּנָה בַש"ס דְּגוּזָה"כ דְּבְעֵי שִׁיְהֵי כָּל הַצֵּל מְסַכָּף פֶּשֶׁר וְכָאֵן מִהַסְכָּף שְׁלַמְטָה מִכ' לֹא יֵהִי צִלְתָּה מְרוּבָה.

וְשׁוּב סְכָף פְּסוּל אֵינוֹ מְצַטְרֵף לְשִׁיעוּר. וְהַמְקַשֵּׁן ס"ל כִּינּוּן דְּאֲפֶשֶׁר לְהַשְׁפִּילוֹ וְיֵהֵי כְּשֶׁר לְכַף מְצַטְרֵף.

וּלְלִישְׁנָא בְּתַרָא גַם רַבִּינָא מוֹדָה בְּזֶה דְּכְשֶׁר אֲבָל הֵכָא דַעכ"פ יֵשׁ מֵינוּ דְּהִיתֵר בְּתוּף הַתַּעְרוּבוֹת לְגַבֵּי כ"א מְהַאֲסוּרִין שׁוּב אֲמִירֵינּוּ דְּנִתְבַטַּל בְּתוּף מֵינוּ דְּהִיתֵר וְשׁוּב אָף בְּמָה דְּנִרְגַּשׁ בַּא"מ דְּהִיתֵר שׁוּב הָיוּ טַעְמָא דְּהִתִּירָא דְּכִינּוּן דְּבִרְגַע שְׁנַכְנַס הַטַּעַם מִן הָאִיסוּר תִּיכָף פִּקַּע הָאִיסוּר מִן הָאִיסוּר שׁוּב לֹא חָשׁוּב בְּכָלֵל יוֹצֵא מִהַטְמָא וְהִיכִי דל"ח בְּכָלֵל יוֹצֵא מִהַטְמָא לִיכָּא אִיסוּר אָף כְּשֶׁנִּרְגַּשׁ הַטַּעַם כַּמ"ש הַח"ד בְּסִי' ק"ה וְשׁוּב פְּשִׁיטָא דְּבַכָּה"ג הַכָּל מְוֹתֵר לְשִׁי הַרְשָׁב"א וְא"ש הַכָּל בְּס"ד וּמָה שֶׁהֵעִיר בְּהָא דְּמִנְחַת סוּטָה דָּאָף אִם יֵהִי שְׁמֵן מ"מ לֹא יוֹטְמָא הַמְנַחָה דָּאָם נְטַמְאָת א"כ לֹא תֵהִי נְבִדְקָת וְשׁוּב לֹא הִקְנָה לָהּ הַבַּעַל הַמְנַחָה וְשׁוּב לֹא מְהֵנִי הַכְּשֶׁר בְּלִי נִיחּוּתָא דְּבַעֲלִים וְכַמּוֹש"כ הַד"ח בְּיִישׁוּב קוֹשִׁיַת הַעוֹלָם דְּתַפְגַּל הַמְנַחָה וְכ' בד"ח דָּאָם תַּפְגַּל אֵינָה שְׁלָה הֵנָּה בְּאֲמַת בְּדַבְרֵי הַקְצָה"ח חו"מ סי' ת"י הַאֲרַכְתִּי בַח' עַפ"י מְתַנִּי פ"א דְּמַכְשִׁירִין דְּמַשְׁקָה שְׁתַּחֲזִילָתוֹ לְרַצוֹן אַעפ"י שְׁאֵין סוּפּוֹ לְרַצוֹן מַכְשִׁיר וּבְפֶרֶט דל"ד למ"ש בד"ח דְּשֵׁם בְּשַׁעַת פִּיגּוּל נְפִסְלַת הַמְנַחָה וְא"כ נִתְבַטַּל קוֹנֵינָה וְשׁוּב לֹא תוּכַל לְפַגַּל.

אָבֵל הָכָא בְּאַמַּת בְּשַׁעַה שְׁנַתְנוּ הַשְּׁמֹן הִי נִיחָא לִי לְהַבְעֵל לִיתָן עָלֵיו שְׁמֹן כִּינּוּן שְׁלֵא נֹודַע שְׁהִיא טְמֵאָה וְא"כ נְהִי דְהִי טְעוּת בְּשַׁעַת נְתִיבַת הַשְּׁמֹן אָבֵל בְּאַמַּת הִי נִיחָא לְהַבְעֵלִים וְנְהִי דְאַח"כּ בְּשַׁעַה שְׁנַגְעָה בְּהַמְנַחָה נְטֵמַאת הַמְנַחָה פִּקַּע קַנְיִינָה וִי"ל דְּלֵא זְכָתָה בְּהַמְנַחָה דְּלֵא מְקַנָּה לָהּ רַבָּךְ בְּשַׁעַת שְׁבוּדְקִין אוֹתָהּ בְּהַכְשֵׁר אַז נִקְנָה לָהּ וְכ"ז שְׁלֵא בְּדָקוּ אוֹתָהּ לֵא נַעֲשֶׂה שְׁלָהּ אָבֵל עַכ"פּ חָשׁוּב נִיחּוּתָא דְבַעֲלִים דְּגַם הַבְעֵל הִי נִיחָא לִי שְׁתִּתְנוּ שְׁמֹן עַל הַמְנַחָה נְהִי דִי"ל דְּהִי נִיחּוּתָא בְּטְעוּת מ"מ הַיְכָשֵׁר וְעֵינָן תּוֹס' חֻלְיִן דַּפ"ב ד"ה נֹודַע הַקְּרוּג עֵי"ש וז"ב: באעה"ח ד' תצא תרס"ה ל' ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן נ"ט.

כְּבוֹד הַרַב הַגָּאוֹן כַּש"ת מו"ה שְׁמַעוֹן פֶּאֶלְלֵאָק הַאֲבֵדֵק"ק בְּעַלְפִּנִישׁ שְׁלִיט"א. בְּדָבָר שְׁאַלְתוּ בְּיַשׁ לּוֹ פֶּתַח מִבֵּית הַתְּבַשְׂיִל לְחֻדְרֵי הָאֲכִילָה וְשִׁנְיָה וְהַצִּיר הוּא בְּתוּף חֻדְרֵי אֲכִילָה וְנִסְתַּפֵּק כַּת"ה מִכַּח דְּבָרֵי הַשִּׁיף שֶׁכ' דְּצָרִיכִין לְקַבּוֹעַ הַמְזוּזָה בְּצַד יָמִין הַכְּנִיסָה לְבֵית הַחֲזוּרָף לְפִי שְׁשָׁם עֵינָר הַתְּשַׁמִּישׁ וְחָשׁוּב עֵינָר צַד יָמִין מְקוּם שְׁנַכְנְסִין בּוֹ בְּתַמִּידוּת: וְנְהִי כַּת"ה מְצַדֵּד דִּי"ל הוֹאִיל שְׁאִין גּוּף הַבַּיִת שְׁלוֹ י"ל דְּחָשׁוּב כְּבֵית הַמְּוִשְׁפָּר דְּאִינוּ חֲזִיב בְּמְזוּזָה רַב מְדַרְבְּנָן וְשׁוּב בַּס' בְּאִינָה צַד מְחֻיָּב בְּמְזוּזָה י"ל דְּהִי ס' דְּרַבְּנָן וְלִקְוֵא בְּאַמַּת יָפָה דְּחָה דְּכִמוּ דְּפִסְקִינָן בְּהָא דְּתַרִי פְּסִי קַמְאֵי בְּעֵי הַסִּיבָה דְּצָרִיכִין לְמִסְבַּב בְּכָל הַד' כּוֹסוֹת דַּא"א לּוֹמַר סד"ר לְקוֹלָא דַּא"כ בְּכָל צַד נִיזַל לְקוֹלָא וּמִיַּעֲקָר בְּנוּדָאֵי תַּקְנֵתָא דְּרַבְּנָן לְגַמְרֵי וְאַף אִם נִיזַל בְּתַרִי פְּסִי קַמְאֵי לְחוּמְרָא מ"מ שְׁמָא הִלְכָה דְּתַרִי פְּסִי בְּתַרִי בְּעֵי הַסִּיבָה וּמִיַּעֲקָר תַּקְנֵתָא דְּרַבְּנָן לְגַמְרֵי וְא"א לּוֹמַר סד"ר לְקוֹלָא רַב בְּדָבָר שְׁנוּפֵל ס' בְּמַקְרָה אָבֵל בְּדָבָר שְׁאֵפְשֵׁר שְׁמִיעֵקָר תַּקְנֵתָא דְּרַבְּנָן לְגַמְרֵי א"א לּוֹמַר סד"ר לְקוֹלָא וְהַסְפֵּק דְּנִידָן שְׁאַלְתְּנוּ מִזְדַּמֵּן כְּמַעַט בְּכָל הַבְּתִימִים שְׁבָכָל בֵּית יֵשׁ בֵּית לְאַפְיָ וּבִישָׁל וְעֵינָן כְּעֵין זֶה בְּתוֹס' בִּיצָה דִּי"ד דְּבְדָבָר דְּסְתֵרֵי אֶהְדְּדִי א"א סד"ר וְלִקְוֵא וְעֵינָן ר"ן רִישׁ מְגִילָה וּבַמִּלְמ"ל שֵׁם וְעֵינָן תּוֹס' כְּתוּבוֹת כ"ח ע"ב וְתוֹס' נְדָה מ"ד דַּאֲף דַּבְּס' בְּאַבְיָלוֹת אֲזֻלִּינָן לְקוֹלָא אֲף נְגַד הַרְוֵב מ"מ בַּס' בְּז' שְׁנִיָּהם מְתַאבְּלִין לְפִי שְׁאַחַד מְחֻיָּב בְּנוּדָאֵי לְהַתְּאָבֵל א"כ גְּנָאֵי שְׁלֵא תְּאָבְלוּ שְׁנִיָּהם וּבְכַרְט יָפָה כְּתַב כַּת"ה דְּלִשְׁכַּת פְּרֵהֲדָרִין מְשַׁמַּע בַּש"ס דְּחֲזִיב בְּמְזוּזָה מַה"ת וְגַם לְרַב יְהוּדָא דְּפוֹטֵר הַטַּעַם מְשׁוּם דַּס"ל דִּירָה בַּע"כ ל"ש דִּירָה וּמְשַׁמַּע דְּזָה ל"ח כְּבֵית הַמְּוִשְׁפָּר אֲף דְּלֵא נְבָנָה רַב מְשַׁקְלֵי הַצִּיבּוֹר אַפ"ה כִּינּוּן דְּמִינוּחַד רַב לְכַהֵן חָשׁוּב כְּשֵׁלוֹ לְגַמְרֵי וְהִי כְּסִבְרַת הַתּוֹס' זְבַחִים ד"ו וְיּוֹמָא ד"נ לְעַנְנֵן מְקוּפִיו מְתַפְּרֵי דְּדוּקָא בְּדָבָר שְׁאַחַד מְתַפְּרַר בּוֹ מְקַבִּיעוּתָא וְאַחַד מְתַפְּרַר רַב מְקוּפִיו בְּטַל זְכוּתוֹ לְגַבִּי חֵלֶק הָאֲחֵר וְחָשׁוּב כְּאֵלוֹ הוּא שֶׁל זֶה הַמְתַּפְּרַר בּוֹ מְקַבִּיעוּת אָבֵל יוֹרְשִׁים דְּכוּלְהוּ מְתַפְּרֵי רַב מְקוּפִיו חָשִׁיבֵי כּוּלְהוּ בְּעֵלִים וְסִבְרָא זֹו שְׁיִיף גַּם כְּאֵן דְּבַשְׁלָמָא בֵּית הַמְּוִשְׁפָּר דְּהַמְשַׁפִּיר יֵשׁ לּוֹ קִנְיָן הַגּוּף וְהַשׁוֹכֵר רַב קִנְיָן שְׁיִמוּשׁ א"כ שְׁפִיר ל"ח בֵּיתָה דְּאִינוּ שֶׁל הַשׁוֹכֵר וְהַרְאָיָה דְּלְהַרְבֵּה שְׁיִטוֹת אֲף בְּזַמַּן הַשְּׁכִירוֹת יוֹכַל לְאַנְסְרוֹ בְּקוֹנָם עַל הַשׁוֹכֵר וְגַם לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל חֲצַר הַמְּוִשְׁפָּר קוֹנָה לְהַמְשַׁפִּיר וְעֵינָן חֵק יַעֲקֹב ס' תל"ז דַּאֵם מְכַר בֵּיתוֹ בִּי"ד לַכ"ע עַל הַקוֹנָה לְבָדוּק אָבֵל הָכָא דְּמְקוּם הַמְּקַדָּשׁ אִינוּ קִנְיָן לְשׁוּם אָדָם כְּמִפְּנֵי בְּנֵדְרִים דַּמ"ח בְּמַתְנֵי דְּנִדְרוֹ הַנָּאָה זַמ"ז מְוִתְרִין בְּהַר הַבַּיִת וּבְעֶזְרָה וְה"ט דְּחָשׁוּב כְּלוֹ שֶׁל הַקְּדָשׁ וְעֵי"ש בְּתוֹי"ט א"כ שְׁפִיר כִּינּוּן דְּאִין לְשׁוּם אָחַד קִנְיָן הַגּוּף שְׁפִיר תְּשַׁמִּישׁוּ שֶׁל הַכַּהֵן חָשׁוּב כְּאֵלוֹ הוּא לְגַמְרֵי שְׁנוֹ: וְה"נ בְּבֵית הַמְּוִשְׁפָּר לְדִירַת הַרַב שְׁנָהֵי שְׁבָא מְשַׁל אֲנָשֵׁי הָעִיר אַפ"ה שׁוּם אָחַד אִין בּוֹ קִנְיָן שְׁשׁוּם אָחַד מְבַנֵּי הָעִיר אִין מְשַׁתְּמַשׁ

בו ולא הני כבהכ"נ דחשוב פחצר השותפין וילשי' הרמב"ם ז"ל בנדרו זמ"ז אסורין לכנוס לבהכ"נ וכבר העירו על הרמב"ם ז"ל דהא חשוב פחצר שאין בו דין חלוקה ועיין יו"ד ס' רכ"ד ובח"ס חו"מ סי' י"ב ובתשובה פבר הארכתי בזה עכ"פ הכא דאין שום איש משתמש בו זולת הרב ואין מי שיוכל להפקיע זכות הרב בהדירה שפיר חשוב כביתו לגמרי ותייב במזוזה מה"ת ועיין ב"ר"ן נדרים מ"ז דמקבל בטסקא פינון שאין יכולין לסלקו כ"ז שמשלם בטסקא א"א לאנסרו בקונם דאלים שינעבודו ול"א בו קונם מפקיע ועיין בשו"ת מהרי"ט לענין חזקת הדירות מי נקרא מוחזק א"כ ה"נ פינון דסתם קבלת הרב הוא על כל ימי חייו כמ"ש הח"ס בתש" חו"מ כ"ב דאף דנכתב בכתב הרבנות על ג"ש הוא רק משום דאסור להשפיר א"ע בלי זמן אבל באמת א"י לסלקו כל ימי חייו שוב חשוב כביתו לגמרי אף דאין לו רשות למכור הבית עכ"פ לא גרע ממקבל בטסקא ובפרט דלשיטות הפוסקים דרב יש לו זכות להוריש הרבנות לבניו אחריו א"כ תמיד יהי הבית מיוחד לו ולזרעו אחריו א"כ שפיר חשוב כביתו כמ"ש התוס' קידושין ד"ה דבית אביה מיקרי אף לאחר מותו וא"כ הכא שזוכין מפת חזקת אביו הני כבית אביו גם לאחר מותו בשלמא באומר קונם ביה פנונתו רק כל ימי חייו כמפורש בעירוובין ט"ו ובסוּפָה כ"ד ובי"ד רכ"ח עכ"פ פשיטא דבית הרב חשוב כביתו של הרב לגמרי עכ"פ לענין חיוב מזוזה:.

ומה שהעיר כת"ה עוד די"ל דתרי ביה חזקת אביו למעוטי בית של אחרים וחד למעוטי בית חו"ל ושוב י"ל דמה"ת לא מעפב שיהי' דרף ימין הכניסה ושוב י"ל סד"ר לקולא: הנה חוץ מזוה שפכר הארכתי דבכאן א"א לומר סד"ר לקולא באמת גם בית בחו"ל חייב במזוזה כמפורש בתוס' בע"ז דכ"א דהקשה הר"י דא"כ נימא דבית חו"ל יופטר ממזוזה ולא שמענו זאת ועוד דאף א"נ דבית בחו"ל א"ת מה"ת במזוזה ה"ט דלא מיקרו ביה ובעיני שכ' התוס' קידושין ל"ו לענין ערלה די"ל דקרקעות שלנו הואיל דמשועבדות למלך ל"ח שדף וא"כ שוב י"ל דמחזד ביה נפקא דכיון דמעטינו ביה ולא של אחרים ממילא מימעט ג"כ בית חו"ל ושוב ה' דדרף ביאתה הוא מה"ת מביתו אחרניא כמ"ש ברא"ש שם במנחות אף באמת העיקר דגם בית חו"ל חיים במזוזה מה"ת וממילא מה"ת בעי דרף ביאתה: ומה שהביא כ"ת משו"ת שאילת יעבץ ס' ע' והובא בפ"ת שם וכת"ה פתב דבצד ששורה בו המסביל אסור לכנוס לגבולם וכמו שאסור ליתן צדקה בלינה ורק בנר חנוכה אז נתבטל כל שליטת החיצונים: באמת אין לי עסק בנסתרות ובעיקר ענין נר חנוכה פבר האריף מרן בס' הקדוש ד"ח דעיקרו לרמוז שאף למטה מעשרה הסמוך לרה"ר שאף שבאותו מקום יש שליטת החיצונים מ"מ פח מצנה זו שולט אף במקומם ועפי"ז מחזד דבאותו זמן יש מקום לתשובה אף לפגם הברית ר"ל עיי"ש בדבריו הק' אף בפשיטות י"ל פינון שעושה המזוזה בשני הצדדים מחמת ס' מצנה מה"ת ומחוייב להחמיר בס' ד"ת א"כ אין פנונתו ח"ו להשיג גבולם א"כ זכות המצנה מגין לבל ישלטו בו אף בבא לגבולם ובעיני שכתב בשו"ת בית אפרים חיו"ד סי' ס"א דגם ביש פסול בשם מחמת ס' מותר לתקנו פינון דעיקר האיסור דרף השחתה וכשעושה מחמת שהס"ת הוא ס' פסול עכ"פ ל"ח דרף השחתה וליכא אף התחלת איסור ועיין בספרי ח"א סי' פ"ט א"כ ה"נ י"ל בסברת השאלת יעבץ דכיון שעושה מחמת ס' ד"ת ל"ח כמסיג גבול וזכות המצנה מגין עליו עכ"פ בעיקר הדין יפה כ' כת"ה דעכשיו אין עיקר השתמשות בבית

הָאָפִי וּבִישׁוּל אֲדָרְבָּה אֲנָשִׁים חֲשׂוּבִים אֵין בָּאִים לְבֵית הַמְּבֹשְׁלוֹת רַק לְעֵתִים רְחוּקִים וְרוֹב תְּשׁוּמִישׁ הוּא בְּחֶדֶר הַמְּיֻחָד לְאֲכִילָה וְשִׁנְיָה א"כ י"ל דְּחֲשׂוּב עֵיקָר לְגַבֵּי בֵּית הַבִּישׁוּל וּבִפְרָט שֶׁהֲצִיר דָּלֶת פְּתוּחַ לְבֵית הָאֲכִילָה בְּנוֹדָאֵי דְצָרִיכִין לְקַבְּוֹעַ בְּיָמִין הַפְּנִיסָה מִבֵּית הַבִּישׁוּל לְבֵית הָאֲכִילָה וְעֵינֵין בַּפ"ת מַה שֶׁהִבִּיא לְעֵנִין פְּתַח מְעוּז"נ לְעֶזְרַת אֲנָשִׁים דְּעֵיקָר הוּא מַה שְׁנֹכְבִּס הַשְּׁמֵשׁ לְחֶדֶר הַנְּשִׁים פִּינּוֹן שְׁמַעוּז"נ אֵין נִכְנָסִים לְעוּז"א וְרַק בְּמִילָה עוֹמְדִים הַנְּשִׁים.

עַל הַפְּתַח עֵי"ש א"כ ה"נ חֶדֶר הָאֲכִילָה וְשִׁנְיָה עַכ"פ ל"ח טְפִלְכַּעַת א"כ שְׁפִיר א"צ רַק מְזוּנָה אַחַת וְכַנ"ל כְּנֹלַע"ד בְּרוּר בַּס"ד: בַּאֲעֵה"ח יוֹם ג' א"ק י"ט לְמַב"י תְּרַע"א רַאדְמִישְׁלֵא. הַר' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל.

סִימָן ס'. לְהֶרֶב הַה"ג מו"ה.

צָבִי הִירָשׁ רוֹבִין נ"י רַאבְד"ק יֵאֵס לֹא בְּדָבָר שֶׁאֲלָתוֹ בְּאִשָּׁה אַחַת נִיסַת כְּשֶׁהִיָּתָה בְּתוּלָה וּלְפִי הַנְּשָׁמַע לֹא הִי הַנְּשִׁאוּאִין מְרַצוּנָה וּלְפִי דְבָרֶיהָ לֹא דָרָה עִמּוֹ אַף פ"א וְכֵן הִי קָלָא דְלֹא פְּסִיק וְלֹא רַצְתָּה לְדוּר עִמּוֹ וּבְמִשְׁךָ אֵיזָה חֲדָשִׁים שֶׁל"ח וְאֵח"ז הָאִשָּׁה הַצְּלִיחָה בְּמו"מ וְאֵח"ז נִיסַת.

עוֹד הַפְּעַם לְאִישׁ וְדָרָה עִמּוֹ אֵיזָה שְׁנַיִם וְנִפְטָר כְּשֶׁהִיָּבָּ בֶן ס' בְּנוֹדָאֵי וְאוּלַי הִי בֶן ס"ב שְׁנַיִם זֶה תוֹרָף שֶׁאֲלָתוֹ בְּקַצְרָה: וְכַת"ה הַעִיר דְּלָמ"ד מְזַל גוֹרָם א"כ לְפִי דְבָרֵי הַנו"ב דְּהַכּוֹנֵנָה שֶׁמְזַלָּה גוֹרָם שֶׁתְּהִיָּבָּ בְּעֵנִיּוֹת א"כ בְּמַצְלַחַת בְּמו"מ ל"ש זֶה הַסְּבָרָא וְגַם לְפִי הַשְּׁנַיִ שֶׁמְזַלָּה גוֹרָם שֶׁתְּשִׁיב גְּלַמּוּדָה בְּכַה"ג שֶׁהִיא הִיָּתָה שׁוֹנְאָת אוֹתוֹ א"כ אֲדָרְבָּה אֵין זֶה חֶסְרוֹן אֲצִלָּה א"כ לָמ"ד מְזַל גוֹרָם וְנוֹדָאֵי מוֹתֶרֶת בְּכַה"ג וּבִפְרָט לְפִי דְבָרֵי שֶׁלֹּא בָּא עָלֶיהָ א"כ ל"ש אִסּוּר אַף מְשׁוּם מְעִיָּין א"כ מ"מ"נ שְׁרִי' דְּלָמ"ד מְעִיָּין גוֹרָם בְּכַה"ג חֲשׂוּבָה כְּאֶרוּסָה וְלָמ"ד מְזַל גוֹרָם בְּכַה"ג לִיכָּא חֲשֵׁשׁ לְכָל הַטְּעָמִים גַּם צִירוּף דִּי"ל דְּאַחַר ס' חֲשׂוּב זְקֵן עַכְתָּ"ד: הִנֵּה כְּבָר הָאֲרַכְתִּי בְּסַפְרֵי ח"ב ס' נ' דָּאֵם יֵשׁ לְתַלוּת שְׁמַתוֹ בְּסִיבַת חוֹלִיִּים דְּבַכָּה"ג יֵשׁ לְהַקֵּל עַכ"פ הָאִשָּׁה עֲצָמָה אֵינָה נְאֻמְנַת ע"ז דְּחֲשׂוּבָה נוֹגַעַת וְאֵינָה נְאֻמְנַת לְהַכְנִיס אֶת בְּעִלָּה בַּס' סַפְנָה וְאֵין שֶׁיְדוּעַ מ"ש הַרְמַב"ן דְּמִשׁוּ"ה אִשָּׁה נְאֻמְנַת עַל סַפִּירַת נְקִיִּים אַף א"נ דְּחֲשׂוּב נְגִד ח"א מ"מ פִּינּוֹן דְּנְאֻמְנַת לְגַבֵּי נְפִשָּׁה נְאֻמְנַת גַּם לְגַבֵּי בְּעִלָּה וְעֵינֵין תוֹס' חֲגִיגָה דָּף י"ג לְעֵנִין בְּתוּלָה שֶׁעֵיבְרָה דְּהוּאִיל דְּהוּאִסּוּר הוּא גַּם עַלִּי נְאֻמְנַת גַּם לְגַבֵּי הַפְּהֵן וְעֵינֵין שׁו"ת בִּי"צ חֵא"ה"ע סִימָן נ"ח אַף בְּאֻמַּת בַּח"ס י"ד ס' קמ"ז כְּתַב דְּרַק שֶׁם שָׂאֵם לֹא תֵהִי נְאֻמְנַת לֹא תוּכַל לְדוּר עִם בְּעִלָּה ע"כ הָאֻמְיָנָה הַתּוֹרָה אָבֵל בְּעִלְמָא י"ל דְּנוֹגַעַת אֵינוֹ נְאֻמְנַת לְגַבֵּי אַחֲרִים וּבִפְרָט הֵכָא דְהוּא רַק עֵנִין סַפְנָה וִי"ל פִּינּוֹן דְּלִיכָּא סַפְנָה בְּרוּרָה דְּהָא אֵם נִיסַת ל"ת א"כ אִסּוּר זֶה קִיל בְּעֵינֵי וְשְׁפִיר לֹא מְהִימְנָא וְעֵינֵין שׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ב ס' קמ"א שְׁכ' ג"כ דְּהָאִשָּׁה אֵינָה נְאֻמְנַת לוֹמֵר שְׁמַת בְּמַפְּהָ מְהִלְכַת כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים מ"מ הִיכָּא דְהִיא נוֹגַעַת וְדִיבּוּרָה הוּא נְגִד הָרֹב וּבִפְרָט שְׁנוֹגַעַת לְעֵנִין סַפְנָה שֶׁחֻשְׁשִׁין אַף לְמִיעוּט בְּנוֹדָאֵי דִּישׁ לְחוּשׁ שְׁמָא כְּבָר בָּא עַלִּי וִי"ל דְּמְעִינָה גַּרְם שְׁמַתָּה וּבִפְרָט שִׁי"ל דְּאֵין אֵם נְאֻמְנַת לָהּ שֶׁלֹּא בָּא עָלֶיהָ מ"מ פִּינּוֹן שֶׁהוֹחֲזָקָה בְּעֵינֵי הָעוֹלָם לְנִשְׁוֹאָה א"כ אַף לָמ"ד מְעִיָּין גוֹרָם מ"מ שְׁיָךְ לוֹמֵר לֹא פְּלוּג בְּשִׁלְמָא בְּאֶרוּסָה אוֹ בְּנִהְרָג כ"ע רוּאִין דְּלִיכָּא בְּזָה חֲשֵׁשׁ מְעִיָּין גוֹרָם, א"כ ל"ש לֹא פְּלוּג כַּמ"ש הַתּוֹסַפֶּת נְדָה דָּף ג' דְּבַג' נְשִׁים דְּחִלּוּקוֹת מְשָׁאָר נְשִׁים ל"ש לֹא פְּלוּג וְעֵינֵין טו"ז אֵה"ע"ז ס' קי"ט

אָבֵל הָכָא דְלָאוּ כ"ע יוֹדְעִין שְׁלֵא בָּא עָלֶיהָ א"כ שׁוּב י"ל לֹא פְּלוּג וּמ"ש כַּת"ה דְּלִמְ"ד מְזַל גּוֹרָם בַּכּה"ג שְׁלֵא רְצַתָּה לְדוֹר עִם בַּעֲלָהּ וְגַם הִיא מְצַלַּחַת בְּמִו"מ לִישׁ לְאַסְוֹר לְמְ"ד מְזַל גּוֹרָם א"כ אַף א"נ דְּכַבֵּר בָּא עֲלֵי מ"מ כְּמוֹ דְּהֶרְמִ"א מְקִיל בְּנִהְרַג דְּכִינּוּן דְּלֹא מֵתוּ רַק ב' אֲנָשִׁים וְלִרְשָׁב"ג לִיכָּא אִיסוֹר קְטָלְנִית שׁוּב סְמְכִינּוּ אִמ"ד מְעִינּוּ גּוֹרָם וּמְקִילִין בְּנִהְרַג א"כ ה"ה דִּי"ל לְהִיפּוּף הִיכָּא דְּלִמְ"ד מְזַל גּוֹרָם לִיכָּא אִיסוֹר שׁוּב בְּלֹא מֵתוּ רַק ב' אֲנָשִׁים יֵשׁ לְסַמּוּף אִס"ס שְׁמָא הֶלְכָּה פְּרִשְׁב"ג וְשְׁמָא הָעֵינְקָר כַּמ"ד מְזַל גּוֹרָם וּבַכּה"ג שְׁהִיא עֲשִׂירָה וְלֹא רְצַתָּה לְדוֹר עִם בַּעֲלָהּ לִיכָּא לְמִיחּוּשׁ שְׁמָא מְזַלָּה גְרָם שְׁיָמוּת: בְּאַמַּת דְּבַר זֶה יֵשׁ לוֹ מְקוֹם דְּלִשְׁי' הַרְבֵּה פּוֹסְקִים רַק מְחַמַּת חוּמְרָא חוּשְׁשִׁין פְּרַבִּי וְהַגַּם דְּשִׁי' הַנְּמ"י דְּבָכָל מִיָּדִי ד"ת מְחַמְרִין בַּב"פ עֵינּוּ בְּבַכּוֹר שׁוֹר סִי' ק' מֵה שְׁדַחָה דְּבַרִּי הַט"ז בְּסִי' ק' לְעֵינּוּ תוֹלְעִים וְעֵינּוּ שׁוֹר בְּבַכּוֹר שׁוֹר בְּסוּפּוֹ עַכ"פ אִם רַק מְחַמַּת חוּמְרָא חוּשְׁשִׁין פְּרַבִּי א"כ הִיכָּא דִּישׁ עוֹד צִירוּף קוֹלָא בֵּין לְמְ"ד מְעִינּוּ גּוֹרָם בֵּין לְמְ"ד מְזַל גּוֹרָם יֵשׁ לְצַרְפוֹ וּבְאַמַּת בַּפ"ת כ' בְּשֵׁם הַרְדָּב"ז דְּבַמְתוֹ ג' אֲנָשִׁים אַף בְּנִהְרַגוּ יֵשׁ לְהַחְמִיר אַף בְּאַמַּת הָעִיר בְּשׁו"ת חֵיִים שְׁאַל דְּאַמַּי לֹא קְאָמַר בְּש"ס נ"מ בֵּין מ"ד מְזַל גּוֹרָם לְמְ"ד מְעִינּוּ גּוֹרָם הִיכָּא שְׁהוּא מְוַצְלַחַת בְּמִו"מ וְעֵינּוּ שׁו"ת מֵהֶרְש"ם, ח"ב סִי' קמ"א וּמוֹכַח לְכַאוּרָה דְּלִמְ"ד מְזַל גּוֹרָם בְּכָל עֵינּוּ אִיסוֹר אַף בְּאַמַּת הוֹאִיל שְׁבַעֲלַ הַשְּׁנִי הִי יוֹתֵר מִבֵּין ס' אַף דְּלִשְׁי' הַח"ס בְּפָחוֹת מְשַׁבְעִים ל"ח זָקוּן וּבַה"ג ה' חֲכַמַּת שְׁלֵמָה מְחַמְרִי דְּפָחוֹת מִבֵּין פ' ל"ח זָקוּן בֵּינוּ דְּבַשְׁלַח גֵּט נוֹתְנִין בְּחֻזְקַת שְׁהוּא קִיָּים בְּאַמַּת הַדְּבַר לְפָלֵא שָׁם כ"ז שְׁלֵא רְאִינוּ רִיעוּתָא אִין לְנוּ לְחוּשׁ נִגְדַּת חֻזְקַת חֵיִים וְהוּי בְּכָל אַחְזוּקִי רִיעוּתָא לֹא מְחַזְקִינּוּ דַּא"צ לְבַרֵּר כָּל כַּמ"ש בְּטו"ז יו"ד סִי' נ"ב וְסִי' פ"ג וְסִי' קפ"ח אָבֵל בְּכַבֵּר מֵת יוֹתֵר יֵשׁ לְתַלוּת דְּהִזְקִינָה גְרָם דְּזֶה אִינוּ נִגְדַּת הָרוּב דְּרוּב בְּנֵי אָדָם מֵתִים בְּטַבְעָם בִּימֵי הַזְּקִנָּה יוֹתֵר מְלַחוּשׁ דְּמַת בְּסִיבַת מְעִינּוּ הָאִשָּׁה דְּזֶה הוּי נִגְדַּת רוּב דְּרוּב נָשִׁים מְעִינָם אִינוּ גּוֹרָם מִיָּתָה לְבַעֲלֵיהֶן עַכ"פ גַּם הַח"ס אִינוּ מְקִיל בְּפָחוֹת מִבֵּין שְׁבַעֲים אַף בְּשׁו"ת פְּרִשְׁת מְרַדְכִי סִי' ט"ז מְקִיל גַּם בְּכּוּן ס' וְשָׁם בַּה"ג ה' מִיִּשְׁבַּב קוֹשְׁיַת הַח"ס מְאַשְׁת אַבְיֵי דְשָׁם כְּבַר מֵתוּ שְׁנֵי בַּעֲלֵי מְקוֹדָם שְׁנִיסַת לְאַבְיֵי שְׁהִקִּילוּ פְּרִשְׁב"ג וְאַחַר שְׁמַת אַבְיֵי אִמ"ל שְׁגַם הָרַאשׁוּנִים מֵתוּ עַל יָדָהּ אָבֵל בְּאִם רַק ב' מֵתוּ וַא' הִי יוֹתֵר מִבֵּין ס' יֵשׁ לְהַקֵּל וְעֵינּוּ שׁו"ת בִּי"צ אַה"ע סִי' מ"ה שְׁפַתְב ג"כ לְדַחוּת דְּבַרִּי הַח"ס כֵּן וְעֵינּוּ שׁו"ת מֵהֶרְש"ם ח"ב סִימָן קמ"א שְׁהִבִּיא ג"כ מְשׁו"ת שׁו"מ תְּלִיתָאָה.

עַכ"פ לְדִינָא א"נ דְּהָאִשָּׁה יֵשׁ לָהּ נְאֻמָּנוֹת שְׁלֵא בָּא עֲלֵי בַּעַל הָרַאשׁוֹן א"כ לִיכָּא חֻשְׁשׁ לְמְ"ד מְעִינּוּ גּוֹרָם וַא"כ כְּמוֹ דְּמְקִיל בְּרַמ"א בְּנִהְרַג ה"ה דִּישׁ לְהַקֵּל בַּכּה"ג וִי"ל דְּהָאִשָּׁה נְאֻמָּנַת דְּלֹא תִרְצָה לְהַכְנִיס לְאִישׁ בְּחֻשְׁשׁ סַפְּנָה וְאַף שְׁכַתְבְּתִי דְּכִינּוּ דְּהוֹחֲזָקָה לְנִשְׁוֹאָה וַיִּדְמוּ הָרוֹאִים שְׁמַתִּירִין אִיסוֹר קְטָלְנִית גַּם בְּנִשְׁוֹאָה וִי"ל לֹא פְּלוּג מ"מ מְפּוֹרָשׁ בַּמ"א סִי' תַּמ"ז דְּדַבֵּר שְׁהוּא רַק מְשׁוּם לֹא פְּלוּג לֹא חֲמִיר כְּגוּף הָאִיסוֹר וְשׁוּב בֵּינוּ דְּהָכָּא יֵשׁ קוֹלָא גַּם לְמְ"ד מְזַל גּוֹרָם מִכַּח סְבֵרַת הַנּו"ב וְגַם כְּסִבְרַת כַּת"ה מְשׁוּם שְׁלֵא רְצַתָּה לְדוֹר עִמּוֹ הַגַּם דְּמוֹכַח מְש"ס דְּבָכָל עֵינּוּ יֵשׁ אִיסוֹר לְמְ"ד מְזַל גּוֹרָם כַּמ"ש בְּשׁו"ת חֵיִים שְׁאַל וְכַמ"ש בְּשׁו"ת מֵהֶרְש"ם ח"ב סִי' קמ"א מ"מ בֵּינוּ שְׁיֵשׁ כְּפָה צְדָדִים לְהַקֵּל לְשְׁנֵי הַמ"ד וְגַם לְשִׁי' הַפְּרִשְׁת מְרַדְכִי בְּיוֹתֵר מִס' חֻשׁוֹב זָקוּן וּמְעִינְקָר הַדִּין הֶלְכָּה פְּרִשְׁב"ג דַּל"ח קְטָלְנִית רַק בַּג"פ יֵשׁ לְהַקֵּל בַּכּה"ג וְשׁוּמַר פְּתָאִים ה'.

באעה"ח אור יומא דהלולא דרבינו הקדוש משינאווע זי"ע ב' ניגש קאשוי תרפ"ג. הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל.

סימן ס"א. להרב ההה"ג משה ליב ר"פ נ"י מוצד"ק ראזוואדאב יע"א.

בדבר שאלתו באיש א' שהי' בע"ח וברח לאמריקא ושלח משם לאיש א' שהי' חייב נועות ונעקסיל א' שהי' להבורח הלז מעות אצל אחד מעיר הלז וכבא הוועקסיל הלז האיש הלז להלנה אם אמת שהי' חייב להבורח מעות והודה ותבע האיש הלז המעות מהלנה והשיב לו כי אין בידו מעות פפת וביקש מאתו יען שמגיע לה אצלי עוד מעות תכתוב על הוועקסיל עוד סכום הלז וכעת הגיע זמן הפרעון וטוען הלנה שהוועקסיל שלף אשלם לה והוועקסיל של הבורח פבר פרעתי להבורח ומה שהודיתי לה מקודם ונתתי וועקסיל חדש טעיתי זה תנרף טו"ת בקצרה: והנה כת"ה החל לומר דעכ"פ חייב הלנה להחזיר להלוקח את הדמים שנתן בעד הוועקסיל מפח תקה"ש וכ' דבמפרנות שלבו בנודאי דעשו תקה"ש עכת"ד הנה בזה הצדק עמו כמ"ש בפ"ד סימן נ' אף בגוף הדבר לכאורה י"ל לפמ"ש המהר"ם אלשיך דהיכי דהגניבה בא ליד הבועלים ליש תקה"ש וכ' הקצה"ח שם דלפ"ז אף בממריני ל"ש תקה"ש פיון דהמעות הוא ביד הבועלי א"כ ל"ש תקה"ש ואף דממריני הוי פגבוי אפ"ה לענין זה ל"ח פגבוי א"כ הכ"נ פיון דהלנה מוחזק בהמעות שוב ליש תקה"ש אף באמת הנה"מ בסימן שכ"ו פתב דרק היכי שפא ליד הבועלים טרם שפא ליד הלוקח אז אף שפבר קנאו הלוקח בקנינים המועילים מ"מ פיון דעין לא בא הדבר לידו א"כ מחוסר עוד מעשה המסירה א"כ שפיר ל"ש תקה"ש אבל במידי דרק לאחר שהי' ביד הלוקח בא ליד הבועלים בכה"ג שוב שיניד תקה"ש עיי"ש וכעין דמצינו בפ"ס ב"מ די"ד בהא דהמוכר שדה שלא באחריות ויצא עליו עוררין אם עד שלא הוחזק יכול לחזור משחזיק לא יוכל לחזור וקאמר אימת הוי חזקה דדייש אמיצרי וכ' הרא"ש ז"ל דאף שפבר קנאו בקנין סודר או בשטר אפ"ה פיון שנהגו הלוקחים שלא ליתן המעות עד שיראו את השדה אם אמת בפיי המוכר שפיר יוכל לחזור קודם שדייש אמיצרי דכמו דסטקמתא קונה אף שעפ"י דין לא הוי קנין ה"ה להיפוף אף היכי שעפ"י הדין פבר קנאו מ"מ פיון שנהגו בכף א"כ הוי פלא קנאו עד שיעשה פפי המנהג עיי"ש ועיין במנ"ח שהאריך בזה א"כ הכ"נ י"ל בשלמא היכי שקנה חפץ מחבירו ועדן לא בא החפץ ליד הלוקח ורק שפא מקודם ליד הבועלים אז שפיר י"ל דל"ש תקה"ש דנהי דכבר קנה הלוקח את החפץ אף בלתי המסירה לידו מ"מ פיון שנהגה שיקח הלוקח את החפץ א"כ הוי פמחוסר עוד מעשה בגוף הקנין שפיר ל"ש תקה"ש אבל הקא פיון דמיד מסר המוכר השט"ח ליד הלוקח א"כ עשה פל הקנינים השייכים נהי דעין מחוסר גביה מ"מ אין החסרון דוקא בהלוקח דהא גם לגבי המוכר הי' מחוסר גבי' אבל בגוף המכירה אין מחוסר עוד שום דבר ומכר הראשון פל זכותו לשני והוי פעין שכ' בתוס' יבמות ד"ב דבגדה ל"ש הפלל דכל יבמה וכו' דהא אין החסרון מחמת היבם רק דגם לבעלה הי' אסורה עד שתקטר עיי"ש ועיין שו"ת ת"צ סי' א' א"כ פשיטא דשיניד תקה"ש אף לשי' הקצה"ח אף בזה ל"ש תקה"ש אף באמת יפה כ' כת"ה דל"ש תקה"ש דגנב ופרע ל"ש תקה"ש וחוז' לזה פיון דכבר ברח המוכר לאמריקא ושלח הוועקסיל משם א"כ חשוב פלקח מגנב מפורסם דלא עשו בו תקה"ש ונהי שי"א דגם בלקח מגנב מפורסים עשו תקה"ש מ"מ השיף לא פסק פן ואף אם נתפוס הדבר לס'

מ"מ בס' בתקנה אוקמי אדינא וחויז לזה י"ל עפמ"ש השטמ"ק בשם הראב"ד והריטב"א ב"מ ד"ע בהא דיוזי דיתמי דבדקינן גברא דאית ליה דהבא פריכא אבל דבר מסויים לא דשמא פקדון הוא והקשו הקדמונים דעכ"פ אם הוא פקדון א"כ לאו דידן הוא והוי שולח יד בפקדון דעשו בו תקה"ש כמו בגנב וגזלן ומירצו דרק בגזלן ממש עשו תקה"ש אבל בשולח יד בפקדון נהי דהוי פגזלן מ"מ ל"ח פגזלן ממש ושוב לא פשו בו תקה"ש עיי"ש ועי' שו"ת הר הפקמל חו"מ סימן כ"ה שהאר"י בזה א"כ הכא באמת בשפה שנתן הלנה הוועקסיל להמוכר בהיתרא אתי לנד המוכר דהא לנה לו המעות על הוועקסיל ונהי דאח"כ אם באמת פרע לו הי' חייב להחזיר לו הוועקסיל פמבואר בש"ע סי' ס"ו מ"מ ל"ח יותר משולח יד דג"כ לא פשו בו תקה"ש וז"ב נחזיר לגוף הענין והנה כת"ה כ' דאם הלנה הי' טוען תיקף בשעה שבא הלוקח אצלו שפכר פרע להמוכר הי' המלנה צריך לישבע אם לא אמר לו המוכר שהוא באמת פרוע ונהי דאם המוכר קיים גם המוכר חייב לישבע מ"מ הכא המוכר אינו בקאן וחויז לזה הכא אין הלנה טוען שישבע המוכר עכ"ד.

באמת י"ל דאף אם הלנה יטעון שישבע המוכר אפי"ה י"ל פיון דהכא בא החוב לנד הלוקח מתורת שדר"נ ואף שהי' פועל דרף מכירה מ"מ לאו בתורת מכר אתי לנדו רק מתורת שדר"נ א"כ לא אתי שבועה דרבנן ומפקיע שדר"נ דהוי מה"ת ושאני במכירת שטרות דלא הוי רק מדרבנן לכה צריך לישבע עי' בש"י סוסי' פ"ו ואף שמפניך בש"י סי' ק"א באם ניתן לו שט"ח בתורת גנבינא אף בלי כומ"ס מהני ושוב פקע שדר"נ ויוכל למחול אף באמת כ"ז אם מגבהן עפ"י שומא ואז פקע חיוב הלנה אבל הכא שלא נתן לו בשומא ויוכל להיות שמגיע לו יותר ושוב לא פקע חיוב הגוף של הלנה ונשאר זכות שדר"נ ול"מ מחילה ושוב לא אתי שבועה דרבנן להפקיע זכות ד"ת כמ"ש הש"י סי' פ"ו והבן אף זה נדאי דהלוקח צריך עכ"פ לישבע אם לא אמר לו המוכר שפכר פרע לו הלנה וז"ב ופשוט בס"ד אף פעת שפכר הודה הלנה וכבר נתן שט"ח חדש וקעת טוען טעיתי נסתפק כת"ה איף לדון והנה מה שהביא ראי' מסי' פ"א דגם בלא אמר אתם עדי מ"מ פיון שנתן שטר לא יוכל לטעון משטה אני בה"ה דלא יוכל לטעון טעיתי באמת לא דמי דטעיתי יוכל להיות שהוא אמת דשמא אז שכח ולא דמי למשטה פמוכן אבל טעיתי הרי הוא נותן אמתלא על גוף הטענה ובכה"ג לכו"ע מהני כמ"ש הפוסקים בהא דהחזיקה נדה בשכינותיה ובהא דטבח שעשה סי' בראש הכפ"ש.

אף באמת פיון דטעיתי לחוד הוי טענה גרוע רק במיגו דפרעתי א"כ י"ל דכ"ז רק היכי דאם יטעון הלנה פרעתי יפטר א"ע מלשלם אז שפיר נאמן טעיתי במיגו דפרעתי אבל הכא במלנה בשטר דאף אם יטעון הלנה פרעתי מ"מ לא יוכל לפטור א"ע מלשלם רק שהמלנה יהי' מחויב לישבע שלא פרע לו א"כ יפה הביא כת"ה דכמו מיגו לאפטורי משבועה ובפרט היכי דהוי מגו דהענה ל"א ה"ה מיגו דהענה לחייב שבועה נמי ל"א וכמ"ש הגד"ת מובא בקצה"ח סי' ע"ב וכאשר גם כת"ה העיר בזה: אף אף אם נימא דהדבר הוי ספק אי מיגו דהענה לחייב שבועה אמרי' מ"מ י"ל לפמ"ש הפוסקים דבס' מחויב שבועה אין משביעין א"כ ה"ה הכא הוי ס' מחויב שבועה ואף שי"ל דכ"ז לפטור א"ע אבל להוציא ממון גם בס' מחויב שבועה משביעין ועי' באו"ת ובקצוה"ח סי' פ"ב מ"מ י"ל דכ"ז היכי דאם לא ישבעלא יהי' לו שום זכות ואף תפיסה לא יועיל כמו היכי דאין לו רק זכות מדרבנן כמו בכתובות אשה אז שפיר אמרינן דהיכי דהאשה רוצית

להוציא הפתובה אף בס' משביעין וכמ"ש בש"ף סי' פ"ב לחלק בין חשוד במלנה בשטר ובין חשודה לגבי הפתובה.

ופי' בשב שמתתא שהאריה בזה אבל הכא במלנה בשטר דאף אם לא ישבע אפ"ה אם יתפוס בדיעבד יועיל תפיסתו שוב שפיר בס' אין משביעין אף לכתחילה ואף כשבא להוציא וכבודע מ"ש הר"ן פ"ק הפותב דבמדי דדיעבד יהי' לו זכות עפ"י דין מהני סבא קלה להגבותו לכתחילה עיי"ש וז"ב ומ"ש כת"ה דממרני חשוד בשטר בנאמנות עיין בשו"ת בית שלמה חו"מ סי' ל"ט שלא פסק פן עיי"ש ע"כ הדבר פשוט דצריך הלוקח לישבע אם באמת מגיע לו אצל המוכר הסף הלז ואם לא אמר לו המוכר שפבר פרע הלנה הוועקסיל הלז ואז לאחר שישבע יהי' הלנה מחויב לשלם לו הפל כנלע"ד בס"ד ברור לדינא ויפה דן מעכת"ה והרבה יש לדבר בזה: באעה"ח יום ב' נצבים תרס"ח לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ס"ב.

להרב הה"ג מו"ה דוב בעריש נ"י אבד"ק ניימארק. בדבר שאלתו אשה אחת גרושה דבקה נפשה בנער אחד ורצתה להינשא לו אף אבי' לא הסכים לשידוך הזה ועשה עמה שידוך אחר והוציא הנער קול שקידש אותה וכאשר ראה שלא יועיל בזה מחמת שלא הי' לו עדים הוציא קול שטימא אותה בעודה פחת בעלה ונתבטל הקשר ועתה רצונה להינשא לו והנער הנ"ל אומר עתה ששקיר מתחילה ולא בעל אותה רק שהי' עצה ביניהם שיאמר פן שיהי' אביה מוכרח להסכים על השידוך וגם האשה אומרת פן ונסתפק כת"ה אי מותר לישא אותה אי נימא דשייך בזה שאחד"א אף י"ל דהוי אמתלא זה תנור ספקו: והנה לפע"ד י"ל דל"ש בזה שאחד"א פינון שלא אמר בפירוש שבא עלי' ברצון ויוכל להיות שבא עלי' באונס ולפמ"ש בב"ש סי' י"א שי' רוב הפוסקים באשת ישראל שזינת' באונס אף שהבועל הי' מזיד אפ"ה לא נאסר' לבועל א"כ פשיטא דאם הי' אומר בפ"י שבא עלי' באונס לא הית' נאסרת עליו לשי' הפוסקי' הנ"ל דל"מ לשי' הר"י דגם בזה דפ"פ אם אומרת נאנסתי מותרת אף דאונס קלא אית לה אפ"ה נאמנת א"כ הכא בנודאי היתה מותרת לו ואף להחולקים על הרבנו יונה מ"מ באם א"י שנבעלה רק על פי' וליכא עדים על היחוד שפיר נאמן לומר שהי' באונס כמ"ש הנו"ב מה"ת חאה"ע סי' י"ח א"כ ל"ש לומר שאחד"א דגם בתחילה בשעה שאמר שבא עלי' הי' ספק אם נאסרה עליו דשמא הי' באונס ובפרט דרצון לא הוי רוב גמור כמ"ש התוס' פתובות דף ט' א"כ היכא דגם מתחילה לא הי' איסור ונדאי ל"ש שאחד"א פנודע משי' הרא"ה ואף דלשי' הירושלמי גם באונס נאסרה על הבועל כמו שהביא הב"ש: אף באמת במ"ל פ"ב מסוטה מסיק דהעיקר פשיטת הש"ס שלנו דבאונס לא נאסרה על הבועל ובפרט דהגם שבנו"ב מה"ת סי' כ"ג מפנרש דלשי' הירושלמי גם מה"ת נאסרה לבועל אף בזנות באונס מ"מ בשו"ת יהודה יעלה סי' קנ"א מסיק דרק מדרבנן נאסרה לשי' הירושלמי וא"כ יש צירוף שי' פמה פוסקים דברבנן ל"א שאחד"א ועיין בספרי ח"ב סי' י' מ"ש בזה עכ"פ יש סניף גדול דגם לפי דיבורו הראשון לא נאסרה עליו בנודאי דאם הי' באונס לשי' רוב הפוסקים לא נאסרה פלל לבועל ואף לשיטת הירושלמי מ"מ לפמ"ש בשו"ת יהודה יעלה רק מדרבנן אסורה ושוב י"ל דברבנן ל"ש שאחד"א ובפרט שלא אמר בפירוש

שְהִכְנִיס מְכֹחֹל בְּשׂוֹפְרַת וַיִּוְכַל לְהִיּוֹת שָׁמָּה שְׁאָמַר שְׁבָא עָלֶיהָ הִיָּנּוּ שְׁשֹׁכְב עִמָּה בְּקִירוֹב בְּשָׂר וַיְדוּעַ שְׁיִטַּת בַּה"ג דְּלֶאֱסוּר אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ בְּעֵי כְּמִכְחֹל בְּשׂוֹפְרַת וְכֵן מוֹכַח שְׁיִטַּת הַתּוֹס' פְּתוּבוֹת דָּף ט' וְעֵי"ש בְּשׂוֹ"ת יְהוּדָה יַעֲלֶה סִימָן הַנ"ל וּבְסִפְרֵי ח"ב ס"י י' שְהֶאֱרַכְתִּי בְּזָה וְאָף לְשִׁי הַפּוֹסְקִים דְּנֶאֱסְרָה ע"י רֵאִי פְּדָרָה הַמְּנַאֲפִים ה"ט מְשׁוּם חֲזַקַת צוּרָה שְהַעֲרָה בָּהּ וּכ"ז אִם עֲדִים מְעִידִים ע"ז אֲמַרִּינָן דְּהַתּוּרָה לֹא הִצְרִיכָה לְהַעֲדִים לְהַסְתַּכֵּל כ"כ וְסִמְכִינָן אַחְזַקַת צוּרָה שְׁבִנְדָאֵי גָמַר בִּיאָתוּ אֲכַל הֵיכָא דְרַק הַבּוֹעֵל בְּעַצְמוֹ אוֹמַר בְּנִדְאֵי צְרִיךְ לֹמַר שְהִכְנִיס מְכֹחֹל בְּשׂוֹפְרַת וְא"כ י"ל דְּמָה שְׁאָמַר שְׁבָא עָלֶיהָ הִיָּנּוּ שְׁנֶהֱגָה עִמָּה קְרִיבוֹת פְּדָרָה אִישׁ וְאִשָּׁתוֹ אֲבָל אִפְתִּי לֹא הִי מְשַׁמְעוֹת דְּיִבּוּרוֹ שְהִכְנִיס מְכֹחֹל בְּשׂוֹפְרַת וְכִינָן דַּע"כ"פ לֹא אָמַר בְּפִירוּשׁ דְּיִבּוּר שְׁיִהְיֶה מְשַׁמְעוֹת אִסוּר מִמֶּשׁ שׁוֹב שְׁיִיךְ לֹמַר הַסְּבָרָא דֵאֲמַר ע"ר נְהִי דְיָפָה כ' כַּת"ה דְּלַעֲנִין שֶׁאֲחַד"א ל"ש לֹמַר אֲמַר ע"ר דְּאָדָם יוֹכַל לְאֶסְרָה עַל עַצְמוֹ וְעֵינָן ר"ן פְּתוּבוֹת ע"ב וּבְר"ן שְׁבוּעוֹת פ' פֶּל הַנְּשִׁבְעִין דְּלֶהֲפָסִיד לְעַצְמוֹ מוֹעִיל אֶף בְּמָקוֹם שְׁשִׁיךְ אֲמַר ע"ר דְּהוֹדָאָת בַּע"ד כְּמֵאָה עֲדִים חֲמִי אֲבָל לִפְמ"ש דָּגַם לְפִי דְיִבּוּרוֹ לֹא נֶאֱסְרָה עָלָיו דְּשָׁמָּה וּבָא עָלֶיהָ בְּאֶנְסִי אוֹ שְׁלֵא בָּא עָלֶיהָ מִמֶּשׁ בְּהַכְּנַסַת עֲטָרָה וְשׁוֹב כִּינָן דַּל"ש בְּזָה אִסוּר לְעֵנָן הָאִשָּׁה שְׁתִּהְיֶה נֶאֱסְרַת עָלָיו שׁוֹב שְׁיִיךְ הַסְּבָרָא דֵאֲמַר ע"ר לֹמַר שַׁע"כ"פ שְׁכַב עִמָּה בְּקִירוֹב בְּשָׂר דָּגַם זֶה דְּרָה חִיבָה בְּנִדְאֵי יֵשׁ בְּזָה אִסוּר תּוּרָה וְשׁוֹב אֲמַרִּינָן אֲמַר ע"ר וּבְפִרְט שְׁאָמַר אֲמַתְלָא וְהַנְּרָאָה שְהוּא אֲמַתְלָא טוֹבָה שְׁבִשְׁבִיל שְׁעֵינָיו נָתַן בָּהּ הִי סוֹבֵר שַׁע"י שְׁיִגִיד שְׁבָא עָלֶיהָ יְהִי אֲבִי מְוַכְרַח לְהַסְפִּים וְלֹא יָדַע הַדִּין דְּכָשָׁם שְׁאִסוּרָה.

וּבְפִרְט דְּחֲזַקַת כְּשָׂרוֹת שְׁלֵשׁ שְׁנֵיִהֶם מְסִייעַ לְהֶאֱמַתְלָא דְּלֹא זִינְתָה כְּשֶׁהוּא א"א דָּאָף שְׁנִרְאָה שְׁאִינָם בְּכָלֵל אֲנָשִׁים הַכְּשָׂרִים מ"מ יְדוּעַ מ"ש בְּתוֹס' גִּיטִין י"ז דְּהַעֲמִיד אוֹתָהּ בְּחֲזַקַת צְדִיקַת שְׁלֵא זִינְתָה כְּשֶׁהוּא א"א וְאָף דַּע"כ"פ גַּם זְנוּת דְּפָנוּי' עַכ"פ מְדַרְבְּנָן אִסוּר מ"מ כ' בְּתוֹס' דַּע"כ"פ לֹא אִיִּתְרַע לְעֵנָן ד"ת וְעֵי"ש בְּפִנ"י וְאו"ת וּבְרִי"א מְכ"ש הָכָא דִּי"ל דְּלֹא זִינְתָה כְּלָל שׁוֹב בְּנִדְאֵי חֲזַקַת צְדִיקוֹת מְסִייעַ שְהֶאֱמַתְלָא אֲמַת וּבְפִרְט שְׁנִרְאָה שְׁמַתְחִילָה שְׁיִקַר לֹמַר שְׁקִידְשָׁה וְאַח"כ לְמַד לֹמַר שְׁקַר אַחַר ע"כ נִלְפַע"ד דִּישׁ מְקוֹם לְהַתִּירָה לְהִנְשָׂא לְאִישׁ הַזֶּה וּבְפִרְט אִם בְּאֲמַת נִרְאָה.

לְכַת"ה שְהֶאֱמַתְלָא אֲמַת וַיֵּאֵיִם עָלֶיהֶם בְּחֻמְרָה אִסוּר דְּנִטְמָאָה וְעַכ"ז יְחַזְקוּ בְּהֶאֱמַתְלָא יֵשׁ מְקוֹם לְהַתִּיר וּלְחֻמְרָה הַנּוֹשָׂא יִשְׁאֵל עוֹד לְרַב גְּדוֹל אֲחַד וְאִם יִסְפִּים לְהַתִּיר גַּם אֲנָכִי אֲצַטְרֵף וְהַש"י יִצְלִינּוּ מִשְׁגִּיאוֹת: בֵּאעַה"ח ה' תְּצַא בַּעַת"ר ל' רֵאֲדִמִישְׁלֵא.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנ"ל. סִימָן ס"ג.

לְהַרְבֵּה הַגָּאוֹן כַּש"ת מו"ה שְׁמוּאֵל זִינְיוּל הַפֶּהן (נ"י) ז"ל מוֹצֵד"ק מוֹנְקֵאטְש. בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּאִשָּׁה אַחַת שְׁנִתְגַּרְשָׁה בְּאֲמַעְרִיקָא וְנִכְתַּב בְּגִט שְׁמָה חִיָּה רִוְזָא וְכֹאֲשֶׁר רְצָתָהּ לְהִנְשָׂא לְאִישׁ בְּמִדְיַנְתְּכֶם וְהָרַב צָנָה לְהַבִּיא לְפָנָיו הַכְּתָב רֵאִי וְשֵׁם נִכְתַּב שְׁמָה חִיָּה רִוְזָא וּבְהַכְּתוּבָה שְׁנִכְתַּב לְצוּרָה הַנִּישׁוּאִין נִכְתַּב חִיָּה רֵאֲנִיא וְאָמַר אֲבִי שְׁבִאָמַת שְׁמָה חִי רֵאֲנִיא רַק הִיא קוֹרֵאת א"ע רֵאֲנִיא.

אֶף קוֹדָם שְׁבָא אֲבִי בְּחֻזְרָה מְהָרַב לְמָקוֹם שְׁרָצוּ לְעֲשׂוֹת הַנִּישׁוּאִין כְּבָר סְדָרוֹ לְהַ חֲפוּק"ד כִּי סְמָכוֹ שְהָרַב יִתֵּן רְשׁוֹת לְעֲשׂוֹת הַחֻזְרָה וְלֹא הִמְתִּינוּ עַד שְׁבָא אֲבִי בְּחֻזְרָה מְהָרַב כִּי זֹאת הִיָּתָה בַּל"ג לְמַב"י וּכְבָר.

נטו צללי ערב וכאשר נודע הדבר להרב צוה להחתן ליסע משם עד שיגמור הדבר להיתר או לאיסור ואחר החקירה נודע ששמה מעריסה ראניא רק היא שנתה שמה לשם ראניא ובשעת שניסת לבעלה הראשון ביקשה מהחזן שלא וכתוב בהפתיחה שמה ראניא רק ראניא ולא רצה החזן.

ואחר גישואין הראשונה הוסיפו לה שם תיה מחמת חולי ואח"ז נסע בעלה לאמעריקא ונסעה אחריו ודרו שמה איזה חדשים גם אח"כ נשתתה שמה איזה חדשים ולפי דברי היתה נקראת ראניא והנה בעיר מולדתה לא הי' קורין אותה גם אחר ששינו שמה בחולי רק בשם הראשון ראניא ורק אמה היתה קורית אותה חי' ראניא ושמה באמעריקא נקראת רק ראניא ובינו לבינו גירשה גם בעל השני ויש להסתפק בזה ב' חששות א') מפח גט הראשון וכפי מכתבי רבני אמעריקא קשה להשיג גט אחר והמסדר אמר שהגידה לו ששמה חי' ראניא וכתב שם ראניא בואו היינו רוצה ב') כי קודם שגירשה בעלה השני הורו גדולי הדור שא"צ לגרשה ונסתפק כ"ת אם לומר הואיל דאשתרי אשתרי או בשביל שמעולם לא דר עמה ולא הי' באפשר שיהי' לעז על בנים וגם עזן לא אמרו לה הב"ד שמוטר לדור עמה א"כ יש ס' אם מותרת עכשיו להינשא לו בתורה לכתחלה ומקודם נדבר מחשש הראשון: באמת אם הי' כותבין הגט במקום מולדתה הי' מקום להסתפק דהנה בשם מחמת חולי אם נקרא עכ"פ למיעוט בגי אדם חשוב לעיקר השם ואם נשתקע לגמרי לחד תירץ בב"י אפ"ה צריך ב' גיטין ובגט אחד לכתוב שם החולי לעיקר ועל שם הראשון דמתקרי ובגט השני להשמיט שם החולי שנסתקע אבל לתירץ הב' שבב"י בנשתקע לגמרי א"צ כלל לכתוב שם שמחמת חולי רק במקרה בתוך חלויו ולא ידעינו שמה יקום מחלו וישאר לו זה השם אז צריך ב' גיטין ובאמת זה התירץ הוא העיקר להלכה וא"כ יש מקום לומר דבשביל קריאת אמה לבד עזן לא יצא מכלל נשתקע והי' צריך לכתוב ראניא המכונה ראניא אף א"נ פשיטת קצת פוסקים דגם ע"י קריאת אמה לחוד יצא מכלל נשתקע כאשר האריך בזה מרן בס' ד"ח והשיג על הג' מוהש"ק ז"ל מ"מ עכ"פ הי' צריך לכתוב חי' ראניא דמתקרי ראניא והמכונה ראניא דבשלהא אם מעריסה הי' שמה חי' ראניא ואח"כ נקראת בפי כל ראניא אף מיעוט קורין בב' השמות יש בזה מבוכה רבה איזה חשוב עיקר השם דדעת הפוסקים שלמה דשם מעריסה ונכתב בכתובה ונקרא בפי המיעוט הוא העיקר ומקדימן ב' השמות ולשיטת מרן בד"ח וחס"ל שם שנקרא בפי הרוב הוא העיקר ובט"ג דעתו לכתוב ב' גיטין כמו בשאסיא טאבא אבל בשם מחמת חולי דגם אם נקרא בפי המיעוט חשוב עיקר א"כ הי' ראוי להקדימו ולכתוב חי' ראניא דמתקרי ראניא והמכונה ראניא דהוא שם לע"ז מ"מ פנין דהוא עצם השם מעריסה כותבין עליו דמתקרי כמ"ש בנוב"י מד"ת ס' קי"ט לענין שרה דמתקריא הינדל והמכונה ראניא והנה בעיקר הס' אי בשביל קריאת אדם אחד ל"ח נשתקע ושוב פנין שהוא שם מחמת חולי חשוב בעיקר ואם ישמיטו הני פכתב שם הטפל לחוד דפסול לשי' רוב הפוסקים אבל אם נכתבו ויהי' חשש מחמת נשתקע והי' פמה ספיקות להתיר א' שמה ע"י קריאת אמה ל"ח בכלל נשתקע ושמה פתירץ הראשון שבב"י דגם בשם החולי שנסתקע צריך עכ"פ ב' גיטין וע"כ די' סי בדבר דשם מחמת חולי עדיף לפי שהועיל שם זה שנקרע גזר דינו לקד גם בנשתקע יש לכותבו ובפרט לפמ"ש בבית שלמה סי' ק"ה להוכיח מדברי רש"י ז"ל בשבת די"ל דאם כתב שם הנשתקע ליפא

חָשַׁשׁ בְּדַעֲבַד וְעַכ"פּ לִיכָא בְּזַה רַק חָשַׁשׁ דְּרַבְּנָן וְעַיִן שׁו"ת בְּאָר מִשֶּׁה ס'י נ"ג וּבַפְּרָט
בְּכַתֵּב שֵׁם הַנְּקָרָא בְּפִי כָּל ג"כ בְּנוֹדָאֵי דְלִיכָא רַק חָשַׁשׁ דְּרַבְּנָן מִשׁוּם לַעֲזָא א"כ הָוֵי ס"ס
בְּדַרְבְּנָן שְׂמָא ע"י קְרִיאַת אַמָּה ל"ח נִשְׁתַּקַּע וְשְׂמָא בְּשֵׁם מַחְמַת חוּלֵי גַם בְּנִשְׁתַּקַּע צָרִיף
לְכוּתְבוּ וּס"ס בְּדַרְבְּנָן שְׂרִי אַף נִגְדַּד ח"א א"כ בְּנוֹדָאֵי הִי יוֹתֵר נִכוּן לְכַתּוּב גַּם שֵׁם חִי
רֵאנִיא אַף דְּרַק אַמָּה קוּרְאָה בְּב' הַשְּׂמוֹת: אַדְּ כִּינּוּן דְּנִכְתֵּב הֵגֵט בְּאַמְעָרִיקָא וְשְׂמָה נְקִרְאָת
רַק רֵאזָא א"כ יְדוּעַ שְׂיִטַּת הַפּוֹסְקִים דְּצָרִיכִין לְכַתּוּב שֵׁם מְקוּם הַנְּתִיבָה עֵיקָר וְעַל שֵׁם
מְקוּם מוֹלְדְתָהּ דְּמַתְקָרִי וְאִם הַקָּדִים שֵׁם מְקִים מוֹלְדְתָהּ פְּסוּל לְהַרְבֵּה פּוֹסְקִים אַף א"נ
דְּבַמְפְּרָשׁ הַשְּׂמוֹת לִיכָא קַפִּידָא בְּהַקְדָּם שֵׁם הַטְּפָל מ"מ אִם שְׁנֵי הַשְּׂמוֹת הֵם בְּשְׁנֵי מְקוּמוֹת
פְּסוּל בְּהַקְדָּים שֵׁם מְקוּם הַפְּתִיבָה כַּמ"ש הַב"ש וְאַף אִם בְּמְקוּם הַנְּתִיבָה נִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ
מַחְמַת חוּלֵי מ"מ יֵשׁ חִילּוּק בְּאִם יְדוּעַ בְּמְקוּם הַנְּתִיבָה שְׁנִשְׁתַּבַּח בְּמְקוּם מוֹלְדְתָהּ הַשֵּׁם
מַחְמַת חוּלֵי אִזּוּ יֵשׁ לְהַקְדִּימוֹ אֲבָל בְּאִם א"י בְּמְקוּם הַנְּתִיבָה שְׁנִשְׁתַּבַּח הַשֵּׁם מַחְמַת חוּלֵי
אִזּוּ יֵשׁ לְהַקְדִּים שֵׁם מְקוּם הַנְּתִיבָה וְרַק בְּדַעֲבַד בְּשֵׁם מַחְמַת חוּלֵי שְׁנִשְׁתַּבַּח בְּמְקוּם
הַפְּתִיבָה וְהַקְדִּימוֹ אוֹתוֹ הַשֵּׁם מְכַשִּׁיר בַּט"ז ס'י קכ"ט עכ"פּ בַּנ"ד אִם אִינוּ יְדוּעַ
בְּאַמְעָרִיקָא שְׂיֵשׁ לָהּ שֵׁם מַחְמַת חוּלֵי אִזּוּ צָרִיכִין לְהַקְדִּים שֵׁם מְקוּם הַנְּתִיבָה וְלְכַתּוּב שֵׁם
רֵאזָא דְּמַתְקָרִיא רֵאזָא וְאִם נִחוּשׁ דְּבַקְרִיאַת אַמָּה לֹא מִיקְרִי נִשְׁתַּקַּע פְּשִׁיטַת מְרֵן בַּד"ח
וְעַיִן בְּשׁו"ת בֵּית יִצְחָק בְּכַמָּה תְּשׁוּבוֹת שֶׁהֵבִיא רֵאזָא מְהֵא דְּכַתֵּב הַמְּהַרְש"ל דָּאִם לִיכָא
רַק פּוֹסֵק אֶחָד לֹא יוּכַל לומר קִים לִי וְא"כ ה"ה דַּע"י קְרִיאַת אֶחָד לֹא יֵצֵא מִכָּלל נִשְׁתַּקַּע
וְעַיִן תְּשׁוּבָה ב"י ס'י מ"ב וּמ"ז וּבִתְשׁוּבָה מֵהַרש"ם ח"ב ס'י קע"ט שְׁהָאֲרִיף ג"כ בְּזַה אִי
ע"י קְרִיאַת א"א יֵצֵא מִכָּלל נִשְׁתַּקַּע וְעַיִן בִּתְשׁוּבָה מֵהַרש"ם ח"א ס'י פ"ג שְׁנִסְתַּפֵּק ג"כ
בְּזַה עכ"פּ אִי הִי כּוֹתְבִין רֵאזָא דְּמַתְקָרִיא חִי רֵאנִיא הִי כְּשֶׁר וְאִי הִי כּוֹתְבִין דְּמַתְקָרִיא
רֵאנִיא לְחֹד ג"כ הִי כְּשֶׁר דְּהָא קִי"ל דָּאִף דְּצָרִיכִין לְכַתּוּב שֵׁם מְקוּם מוֹלְדְתָהּ ג"כ הִינּוּ
רַק שֵׁם הָעֵיקָר שְׁבַמְקוּם אַחַר אֲבָל שֵׁם הַמֵּיְעוּט שְׁנִקְרָא בְּמְקוּם אַחַר א"צ לְכוּתְבוּ: עַתָּה
נְדַבֵּר בְּמָה שְׁכַתְּבוּ חִי רֵוּזָא וְיֵשׁ בְּזַה כַּמָּה חֲשָׁשׁוֹת א' דִּי"ל דְּשֵׁם חִי נְקִרְאָ נִשְׁתַּקַּע וְהִי
צָרִיכִין לְכַתּוּב רַק דְּמַתְקָרִיא רֵאנִיא וְחוּץ לְזָה אַף אִם נִימָא דַּע"י קְרִיאַת אַמָּה שַׁעכ"פּ
לֹא חָשׁוּב נִשְׁתַּקַּע וּבַפְּרָט שְׂהוּא שֵׁם מַחְמַת חוּלֵי אֲבָל עכ"פּ הִי צָרִיף לְכַתּוּב חִי רֵאנִיא
אֲבָל שֵׁם חִי רֵוּזָא לֹא נְקִרְאָת מְעוּלָם דְּבַמְקוּם הַנְּתִיבָה נְקִרְאָת רַק רֵוּזָא וּבְמְקוּם מוֹלְדְתָהּ
נְקִרְאָת אוּ רֵאנִיא אוּ חִי רֵאנִיא וְהִנֵּה אִם הִי כּוֹתְבִין חִי לְחֹד לְשִׁי רֹב הַפּוֹסְקִים הִי
פְּסוּל דְּחִי לְחֹד לֹא נְקִרְאָת מְעוּלָם וְיְדוּעַ שְׂיִטַּת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ שְׁנֵי שְׂמוֹת
וְנִכְתֵּב רַק אֶחָד מֵהֶם פְּסוּל וְלִשְׂיִטַּת הַרְבֵּה פּוֹסְקִים חָשׁוּב בְּכָלל שְׁנִינּוּ הַשֵּׁם וְאַף לְשִׁי
מֵהַרְש"ם ח' שְׁנִסְתַּפֵּק אִי חָשׁוּב בְּכָלל שְׁנִינּוּ שֵׁם אוּ דְּחָשׁוּב רַק כְּחֶסֶר שֵׁם וְהַנ"מ לְעַנְּן שֵׁם
אֲבִי הַמְּגַרְשׁ אוּ שֵׁם אֲבִי הַמְּגַרְשֵׁת דְּחֶסֶר כְּשֶׁר וְשְׁנִינּוּ פּוֹסֵל דִּי"ל דְּבַכָּה ג"ל ל"ת בְּכָלל שְׁנִינּוּ
וְעַיִן שׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ב ס'י קס"ט שְׁהָאֲרִיף בְּזַה עכ"פּ שֵׁם חִי לְחֹד לֹא הִי מוֹעִיל וְא"כ
הָוֵי בְּזַה שְׁנֵי רֵיעוּתוֹת א' מִכַּח דְּלֹא כְּתֵב שֵׁם שְׁנִקְרָא בְּפִי כָּל בְּמְקוּם מוֹלְדְתָהּ וְהוּא ג"כ
שֵׁם מְעַרְסָה וְחוּץ לְזָה אַף דְּבָזָה הִי מְקוּם לְהַכְשִׁיר כִּינּוּן דְּלֹא יִדְעוּ בְּמְקוּם הַנְּתִיבָה דִּישׁ
לָהּ בְּמְקוּם מוֹלְדְתָהּ שֵׁם רֵאנִיא א"כ הָוֵי כְּהָא דְּמְפּוֹרֶשׁ בִּשְׁ"ס וְהוּא דְּאִתְחַזַּק בְּתַרִי שְׂמָא
וּפְרִיָּשׁוּ הַמְּפּוֹרֶשִׁי דְּלֹא יִדְעוּ מִשֵּׁם שְׂיֵשׁ לָהּ בַּמִּק"א אִינוּ מְעַכְּבֵי אֲבָל עכ"פּ יֵשׁ חָשַׁשׁ מִכַּח
שְׁנִכְתֵּב שֵׁם שְׁנִשְׁתַּקַּע וְחוּץ לְזָה חִי רֵאזָא לֹא נְקִרְאָת בְּשֵׁם מְקוּם: וְהִנֵּה מִי שְׁנִקְרָא לְרֹב
בְּשֵׁם אֶחָד וּלְמֵיְעוּט בְּשֵׁם אַחַר וְכ' שְׁנִינּוּם בְּיַחַד לְשִׂיטַת רֹב הַפּוֹסְקִים פְּסוּל וּבַפְּרָט כְּשֶׁלֹּא

נקרא בשני השמות במקום אחד רק בעיר אחת נקרא שם אחד ובמקום השני בשם אחר
אז גם לשיטת התה"ד פסול כמ"ש הב"י נשם ולשיטת הד"מ גם מהרא"י לא הכשיר רק
בנשפטה שמו מחמת חולי ועולה לס"ת בשניהם אז מכשיר התה"ד בכ"ת שניהם ביחד.

עכ"פ בנ"ד לא נקראת במקום הנתינה רק ראזא לחוד ובמקום מולדתה לא נקראת חי'
לחוד א"כ לכאורה הי' שינוי גמור ונהגם שי"ל כמ"ש כת"ה וגם פינן דלשי' הד"ח בשם
מחמת חולי אף אם שבשעת שמוסיפין השם מזכירין שני השמות אפ"ה פותבין שם
החולי מקודם ועל שם השני דמתקרי והי' צריכין לכתוב חי' דמתקרי ראניא א"כ הוי
כאלו נקראת חי' לחוד היינו בשעת החולי הוי בנשפטה שמה לחי' לחוד ושוב י"ל דבזה
שלא כתבו שם ראניא בזה בנודאי ליכא חשש דאף דשם ראניא ל"ח נשתקע דבעיר
מולדתה נקראת לרוב בני אדם בשם ראניא מ"מ פינן דלא ידעו במקום הנתינה משם זה
ליכא חשש ושוב י"ל דהוי ככתבו שם שמתחמת חולי שהוא חשוב בשם באנפי נפשין'
בצירוף שם הכינוי שבמקום הנתינה דאם הי' נוסף שם חי' מחמת חולי במקום הנתינה
הי' צריכין לכתוב חי' דמתקריא ראזא וא"כ לשיטת מהרי"א בנקראת לפעמים בשם
אחד ולפעמים בשם אחר אם כתבו שניהם ביחד פשר ושוב יש מקום להכשיר בכתבו
חי' ראזא דהוי ככתבו שם חי' לחוד שמתחמת חולי בצירוף שם הכינוי שבמקום הנתינה
אף באמת יש כמה חששות להחמיר תדא דשי' הט"ג דבמקום שהמנהג דבשעת שמוסיפין
שם מחמת חולי מחפירין שני השמות אין לכתוב דמתקרי וא"כ מעולם א"א לכתוב חי'
לחוד א"כ שוב חי' לחוד הוי רק פחצי השם וחויץ לזה עכ"פ אף אם הי' לה שם חי' לחוד
עכ"פ פינן דבמקום אחד לא נקראת חי' ראזא רק במקום הנתינה ראזא לחוד ובמקום
מולדתה חי' לחוד וא"כ שכתב שני השמות ביחד יש לפסול ל"מ לשי' המהרי"ק ואף
לשי' התה"ד מ"מ לפמ"ש בב"י פינן שנקראת במקום אחד רק בשם אחד ובמקום השני
בשם אחר יש לפסול דשייף לעזו שיאמרו שהוא אשה אחרת שנקראת בב' השמות ואף
שי"ל דכ"ע יודעים דאין דרוך לקרוא ביחד שם קודש בהדי שם גוית וע"כ ידעו דשם
הקודש הוא שנקראת בו בפי שפרו והשני הוא שנקראת בפ"כ אף אכתי שייף החשש
פינן שכתבו רוזא נהי דיפה הביא משו"ת ד"ח סימן קכ"ה דיש לפרש ואו במקום קמץ
ול"ח שינוי אף עכ"פ הרואה שכתב חי' רוזא יספור שהוא אשה שנקראת חי' רוזא וגם
מצד שנקראת באמצעריקא ראזי ביד יש ג"כ שינוי הגם שלקצת פוסקים גם ביצוע לשון
המדינה אפ"ה בשנינה פשר מ"מ כפר הביא כת"ה מדברי הט"ג דביצוע לשון המדינה
פסול בשנינה: פללו של דבר יש כמה חששות גדולות א' מפח שנסתקע שם חי' אף בזה
פינן דליכא רק חשש דרבנן שוב יש לסמוך אשיטת הרבה פוסקים דגם פ"י קריאת
המיעוט ג"כ ל"ח נשתקע ועי' שו"ת מהרש"ם.

ח"ג סי' קפ"ז וגם י"ל דשם מחמת חולי עדיף א"כ בזה הי' מקום להכשיר אף להינשא
לכתחלה אף פנן אם הי' פותבין ראזא דמתקריא חי' ראניא ודמתקריא ראניא אף פעת
שלא כתב רק חי' רוזא יש חשש מפח נשתקע וגם דעכ"פ לשי' הט"ג אף אם הי' פותבין
חי' דמתקריא ראניא הי' קרוב לפסול ובפרט שכל חי' רוזא א"כ כתיבת שם חי' בלי
ראניא הי' ככותב חצי שם וא"כ חויץ לזה דהוי חסר שם מקום דירתה אף גם שכתב שם
שלא נקראת מעולם אף באמת יפה הביאו הרבנים הגאונים דעכ"פ באמת שם חי' לא
נשתקע וא"כ לשיטת הד"ח חשוב שם חי' לשם באנפי נפשין' והוי פיש לה שם חי' במקום

אָחד וְשֵׁם רֵאזָא בְּמָקוֹם אֶחָד וּא"כ אִם הִי פּוֹתְבִין חִי דְמִתְקַרְיָא רֵאזָא הִי כְּשֵׁר עַכ"פּ
בְּדִיעֵבַד פִּינּוֹן דְּלֵא יְדַעוּ מִשֵּׁם רֵאזָא וְרַק עֵיקַר הַחֲשָׁשׁ מִכַּח שְׂיִאמְרוּ שְׂהוּא אֵשֶׁה אַחֲרֵת
שְׂשִׁמָּה חִי רֵוּזָא וְעַכ"פּ לִיכָא בְּזָה רַק חֲשָׁשׁ דְּהוּי רַק פְּסִיל דְּרַבְּנָן וְשׁוּב י"ל אִם נִיסְתָּ
ל"ת אַף אֶפְתִּי יֵשׁ לַחֲוִישׁ דְּהֵכָא יֵשׁ כְּמָה פְּסוּלִים דְּלַכְתְּחִילָה א' מִכַּח חֲשָׁשׁ נִשְׁתַּקַּע וְגַם
דְּלִשְׂיטַת הַט"ג חִי לַחֲוִיד הוּי כְּחֲצִי הַשֵּׁם וְגַם לִשְׂי' הַד"ח דְּתַמִּיד צְרִיכִין לְכַתּוּב שֵׁם מְחַמַּת
חֻלִּי תַחֲלָה וְעַל שֵׁם הַשְּׂנִי דְּמִתְקַרִי וּא"כ חִי לַחֲוִיד חֲשׁוּב עַכ"פּ פְּשֵׁם הָעֵיקַר עַכ"פּ יֵשׁ
חֲשָׁשׁ שְׂיִאמְרוּ שְׂהוּא אֵשֶׁה אַחֲרֵת שְׂנַקְרֵאת חִי רֵוּזָא וּא"כ י"ל בְּכַמָּה פְּסוּלִי דְּלַכְתְּחִילָה
אַף אִם נִיסְתָּ תִצָּא וְגַם מִכַּח הַשְּׂנִי דְּלֵא כְּתוּבוּ רֵאזָא ג"כ יֵשׁ חֲשָׁשׁ לִשְׂי' הַט"ג הֵגַם דְּלִשְׂי'
כְּמָה פּוֹסְקִים בְּלִיכָא שְׂנִי בְּעֵיקַר הַשֵּׁם רַק בְּשֵׁם הַלְעִז לִיכָא חֲשָׁשׁ וְעֵינָן שׁו"ת בִּי"צ
סִימָן ל"ז וְסִי"מ א"א וּבְשׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ג סִי"ק פ"ז שְׂהֵבִיא בְּזָה כְּמָה קוּלִית בְּשֵׁם הַג'
מוֹהַר"מ בְּאַנְעֵט ז"ל דְּעַכְשָׁיו שְׂמַצְנִיעֵן הֵגַט לִיכָא לְעִז כ"כ אַף יֵשׁ עַכ"פּ כְּמָה פְּסוּלִים
לְכַתְּחִילָה וְנוֹדַע שִׂי הַלח"מ ב"ב מִיבּוּם דְּב' פְּסוּלִי דְּלַכְתְּחִילָה י"ל אַף בְּדִיעֵבַד ל"מ וְעֵינָן
בְּסַפְרֵי ח"א סִי"ג שְׂהֵאָרְכְתִי בְּזָה וּבַתּוֹס' גִּיטִין ד"ג ע"ב ד"ה יֵשׁ בּוֹ זְמַן דְּמִשְׁמַע בְּגַם
אִין בּוֹ זְמַן וְאִין בּוֹ אֵלָא ע"א אַפ"ה אִם נִיסְתָּ ל"ת.

אַף דִּישׁ בּוֹ ב' פְּסוּלִי דְּבְכָל אַחַת לֹא תִינְשָׂא אַפ"ה אִם נִיסְתָּ ל"ת כְּלָלוֹ שֶׁל דְּבָר דַּעַכ"פּ
אַחַר שְׂפָכֵר נִיסְתָּ הִי מְקוֹם לְהַקְלֵי שְׂלֵא לְהוֹצִיאָה מִבְּעֵלָה הַשְּׂנִי אִם לֹא הִי אֶפְשָׁר בְּגַט
אַחַר אַף עֵיקַר הַחֲשָׁשׁ שְׂפָכֵר גִּירְשָׁה בְּעֵלָה הַשְּׂנִי וְעַתָּה נְבוּא לְחֲשָׁשׁ הַשְּׂנִי לְדוֹן בּוֹ: בְּאַמַּת
כְּבָר הַעִיר בְּזָה בְּשׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה סִי' ה' וְכ' בְּפִשְׁטוֹת דְּגַם בְּמִשְׁאַל"ס אַף בְּנִיסַת אִם
גִּירְשָׁה אֲסוּרָה לְהִינְשָׂא לְאַחַר וּבְנוֹ בְּהַג"ה הֵבִיא מִשׁו"ת הַרְדָּב"ז וְהִישַׁל"ש וּבְאַמַּת מִצַּד
הַסְּבָרָא יֵשׁ לְחַלֵּק דְּבְמִשְׁאַל"ס דְּהִיכִי דְשָׁהָה עַד שְׁתַּנ"פּ הוּא רַק חֲשָׁשׁ מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא
וְהַרְאִי דְּמִשְׁתַּבַּע ר"נ דְּטַבַּע חֲסָא וְכ' בְּהַג"ה מִינְיָנִי מִשׁוּם דְּרַבְּנָן לְמִיתָה יוּכַל לִישְׁבַּע
וּמִהַנִּי גַם לִירַד לְנַחֲלָה וְנִהִי דְּמִפְנֵי חוֹמֵר א"א חוֹשְׁשִׁין לְכַתְּחִילָה אַבְל אִם כְּבָר נִיסַת
וְאַמְרִינָן דְּלִית הוֹחֲלֵטְנוּ דְּנוֹדָאי הוּא מִן הַרּוּב דְּמַתּוּ א"כ שׁוּב אַף בְּגִירְשָׁה מוֹתֵרַת לְהִינְשָׂא
דְּרׁוּב שְׂפָכֵר הוֹחֲזוּק מוֹעִיל אַף לְמִזּוֹן וְה"ה מְכ"שׁ חֲשָׁשׁ מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא אִם הוֹחֲזוּקְנוּ
לְהִיתֵר שׁוּב אִין חוֹשְׁשִׁין אַח"כ אַבְל בְּאַמַּת הִיכִי דְּהוּי נוֹדָאי אִיסוּר דְּרַבְּנָן בְּגַט נְהִי דְּקִי"ל
דְּחַז"ל לֹא הִתְמִירוּ עַפ"י דְּבִרְיָהּ לְהוֹצִיא מִבְּעֵלָה מ"מ מְפִנְרֵשׁ בְּרַמְבַּ"ם וּבֵא"ע סִי' ק"ג
דָּאָם הִי הַבְּעַל וְתִיק וְגִירְשָׁה ה"ז מְשׁוּבָח חֲזִינוּ דָּאָף אַחַר שְׂנִיסְתָּ ל"ח הִיתֵר גְּמוּר רַק
דְּמִשׁוּם פְּסוּל דְּרַבְּנָן בְּגַט לֹא כּוֹפִין לְהוֹצִיא א"כ שְׂפִיר כְּשִׁגְיֵרְשָׁה אֲסוּר לְהַחֲזִירָה דְּמַעוּלָם
לֹא הוֹחֲזוּקְנוּ לְהִיתֵר גְּמוּר וּמִש"ה לֹא תִיקְשׁוּ מֵהָא דְּמוֹתֵר לְאַכּוֹל דְּמֵאֵי בְּשַׁבַּת וּבְמִצַּ"שׁ
צְרִיף לְעֵשֶׂר דְּשִׁמְעַכ"פּ יֵשׁ מִיעוּט הַמְּצוּי לְאִיסוּר וְנִהִי דְּמַה"ת אֲזַלִּין בְּתֵר רׁוּב אַף נִגְד
מִיעוּט הַמְּצוּי וּמְצִינוּ בְּש"ס בְּדְמֵאֵי הַקְּלוּ וְעֵינָן תּוֹס' יְבָמוֹת דְּקִי"ד וְעֵינָן בִּירוּשְׁלַמִי פ"ג
דְּדְמֵאֵי דְּמִשְׁמַע דָּאָף א"נ דְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן אֲסוּר לְאַכּוֹל לְחוּלָה שֵׁאב"ס כְּשִׂיטַת הַרְמ"א
בִּי"ד קנ"ה וּבכ"מ פ"ד מִיסוּדֵי הַתּוֹרָה מ"מ דְּמֵאֵי מוֹתֵר לְאַכּוֹל לְחוּלָה שֵׁאב"ס וְחֲזִינוּ
דְּקִיל מְאִיסוּר דְּרַבְּנָן מ"מ א"א לּוֹמֵר דְּבְשַׁבַּת הִי הִיתֵר גְּמוּר דְּהָא יֵשׁ מִיעוּט הַמְּצוּי רַק
דְּלֵא גְזָרוּ לְעֵנִין שְׁבַת וּבְמִצַּ"שׁ בּוֹנוֹדָאי צְרִיף לְעֵשֶׂר וּבְכַרְט לִשְׂי' הַתּוֹ"ט דְּמִהַנִּי הַפְּרָשָׁה
אַף לְמָה שְׂפָכֵר אַבְל א"כ ע"י הַפְּרָשָׁה דְּהַשְׁתָּא מְתַקֵּן גַּם עַל לְמַפְרַע וְעֵינָן בְּשַׁע"מ:
נְחִזּוּר לְעֵנִינֵינוּ דְּלִשְׂיטַת הַרְדָּב"ז גַּם בְּמִשְׁאַל"ס בְּנִיסַת כְּבָר וְאַמְרֵנוּ דְּלֵא תִצָּא מוֹתֵרַת
לְהִינְשָׂא גַם אַחַר שְׂגִירְשָׁה וְהִנֵּה הַבֵּית שְׁלֵמָה הֵבִיא מְדַבְּרֵי הַפּמ"ג סִי' תּוֹס"ז דְּבִיצָה א'

נפצע ע"י חולה ומת בעלה מותרת אף לכהן דאמרין הואיל דאישתרי בזה יפה כ' הבית שלמה דשם כל האיסור לכהן משום דנבעלה לפסול לה וכיון דהתירו אותה לבעלה מפח ס"ס א"כ ל"ח נבעלה לפסול לה ונהי די"ל דס"ס ל"מ לענן פסול פהונה מ"מ פיון דעיקר האיסור נצמח מפח הבעל וכיון דמפח הס"ס הוה לטנו שבעלה הוא פשר א"כ ל"ח נבעלה לפסול וכעין זה הוא סברת המהרש"א חולין ד"צ בהא דהקשו בתוס' דגיד על מוקדשין חשוב מוסיף משום דנאסר לגבוה וכו' במהרש"א, דא"נ דלא חל איסור גיד א"כ חשוב מן המותר לישראל ומותר גם לגבוה וכתבתי בחי' דאף א"נ דלא פסברת הרמב"ם בנקודה הנפלאה דל"ב מוסיף דבע"כ חל מ"מ הקא דכל האיסור דלגבוה הוא רק מקרא דמשקה ישראל ע"כ צריכן לידע מקודם שנאסר להדיוט וה"נ דכונתו אכל באמת י"ל היכי דגירשה בגט פסול מדרבנן נהי דניסת ל"ת מ"מ בגירשה חזרה לאיסורה הראשון: וראיתי להגאון מבראד שליט"א שהביא מדברי עצי ארזים מהא דש"ס יבמות דף קי"ט דשתי יבמות שכל אחת אמרה מת בעלי ונתניבמו לאחר ומתו בעליהן דשוב אסורין להינשא אף דכבר נתניבמו מקודם והי' נאמנים שמתו בעליהן מ"מ ל"מ אח"כ לענן הצרה באמת יש לחלק דשם מה שהי' מותרים להינשא לא הי' מצד נאמנות עד רק משום חזקה אשה דייקא ומינסבא וא"כ נודע דחזקה ל"מ מאחד לחבירו כמ"ש התוס' פתובות ע"ו ועיין ר"ן גיטין דס"ד ואף דקיי"ל לדברי המכשיר בה מכשיר בבתה שם כל האיסור דבתה נצמח מפח דאמה נבעלה לפסול וא"כ פיון שמתירן את אמה ומחליטן שלא נבעלה לפסול ממילא בתה מותרת וכסברא שכ' לעיל להבין דברי הפמ"ג סי' תס"ז אבל הקא.

דכל אחת אסורה משום זיקה שע"י הבעל וא"כ שפיר אמרינן נהי דהי' מותרין להתניבם מצד חזקה דדייקא ומינסבא אבל במת מי שנתניבמו לו שפיר אסורין דשמא יבם שניהם קיימים וכיון שבמקום יבם נשאר איסור מצד הבעל שוב ל"מ חזקה מאחד לחבירו וכיון שמצד עדות פסולין זה לזה לפי ששונאת זו את זו ונהי דכבר התירו להם להינשא משום חזקת דייקא ושפיר ל"מ חזקה מזו לזו ועפי"ז י"ל בהא דר' אלעזר אומר פיון דכבר הותרצו להתניבם שפיר מותרין עפ"י מה שביארתי בספרי ח"ב סי' י"ג באריכות דר' אלעזר ס"ל דמיתת הבעל מתיר לגמרי ורק דיבם מטיל עלה איסור חדש ות"ק ס"ל דהיא איסור מצד אישות של הבעל ולפ"ז ר"א לשיטתו יש ס' על התחלת האיסור ושפיר פיון דהתירו להתניבם נהי דהיא רק מצד דייקא ומינסבא וי"ל דל"מ חזקה מאחד לחבירו מ"מ מ"ס א"א להטיל עלה שם איסור דשמא באמת מת היבם אבל רבנן י"ל דס"ל דבמקום יבם נשאר איסור מפח הבעל ושייך לומר מחזיקין מאיסור לאיסור כמ"ש במהרי"ט א"כ שפיר י"ל דלא מהני חזקת דייקא של אחד לחבירו פיון דהוי נגד ח"א וז"ב עכ"פ לפי"ז י"ל דבמשאל"ס פיון דהוי רק מעוטה דמעוטה שפיר היכי דניסת חשוב היתר גמור ושפיר אף בגירשה מותרת להינשא לאחר אבל בפסול בגט ובפרט בכמה חששות בענן הגט דגם בניסת אפ"ה א"א לומר דהוי היתר גמור דהא קיי"ל דאם הבעל רוצה לגרשה ה"ז משונבך רק דאין הב"ד מחויבין לכופו לגרשה עכ"פ י"ל בכבר גירשה פיון דאמרין דהמגרשה הי' משונבך היאך נתיר לו להינשא ה ועי' פתובות כ"ד בפלוגתא דר' מנחם בר' יוסי בתו"ת דנחלקו בסברת רמבנ"י ה"ג ור"א ברוךא והח"ץ דכ' הח"ץ דרמב"י ל"ל סברת דייקא ורק בניסת פבר אף דיש ריעותא על התחלת הנשואין מ"מ ליכא ח"א עיי"ש בפנ"י: והנה יש קצת ראי' מהא דיו"ד סימן קפ"ז לענן

רדמ"ת דהפילה תררה דל"מ ואפ"ה אין מוציאין אותה מבעלה מ"מ כ' בט"ז דבגירשה
אסורה ומוכח לכאורה דאף דלא הי' צריף לגרשה והיינו מתירין לבעלה אפ"ה בגירשה
שוב הוי פלכתחילה ואסורה אף באמת בש"ה שם משמע דהפוננה רק אם גירשה מקודם
שהפילה תררה וא"כ בשעה שנולד הס' אם הועיל הרפואה פבר אין לה בעל אז אין
מתירין להינשא לבעל אבל משמע דאם בשעת שהפילה תררה ישבה תחת בעלה ופסקנו
דא"צ לגרשה אף בגירשה מתירין להינשא ונשמע לכאורה פשיטת הרב"ז: אף באמת
י"ל דוקא שם ברדמ"ת דלשיטת רוב הפוסקי' אינו רק איסור דרבנן וגם יש בזה ס' שמה
הוא מן הצידין ואף דרוב דמים מן המקור מ"מ פיון דרוב נשים אינו רואין מחמת
תשמיש יש הוכחה שהוא מן הצידין כמ"ש בשו"ת טור האבן ובהגה"ה אמ"ב ונהי דאנו
מחמירין בס' אחד אבל עכ"פ אחר שהפילה תררה הוי עכ"פ ס"ס להיתר שמה מן הצידין
ושמה נתרפא וכינון שפבר הנוחלטנו להתיר שלא להוציאה מתחת בעלה וסמכו על הס"ס
דברבנן לכוף מתירין אף בגירשה אבל הקא דנוגע הס' לאיסור תורה היינו לאיסור א"א
נהי דהגט הועיל מה"ת מ"מ פיון דיש עליו ונדאי פסול דרבנן נהי דאם ניסת לא תצא
מ"מ עכ"פ גם בעודה תחת בעלה לא הי' בהיתר גמור דהא הבעל אם מגרשה ה"ז משנכח
שוב שפיר י"ל בגירשה אין להתירה לינשא היכי דיש ונדאי פסול דרבנן בהגט ובפרט
דגירש' קודם שנתברר דהי' מותר לו לדור עמה ול"ש לומר דמחזי מילי דרבנן פחוקא
דהא עדן לא הותרנו אותה ויש לפלפל בזה עפ"י דברי הט"ז סי' י"ח לענין נאכד הספין
דחשוב בכלל יצא בהיתר פיון דאם הי' שואל הדין היינו מתירין לו לאכול חשוב יצא
בהיתר אף דעדן לא שאל אף באמת יש לחלק דשם בשעה שנאכד הי' היתר גמור דאם
אין הספין לפנינו מוקמינו בחזקת היתר א"כ הוי פיצא בהיתר אבל הקא גם מקודם ידענו
דיש בזה פמה חששות לאיסור רק דהי' ספק אם הדין דתצא או לית וכינון דקודם שנפסק
הדין גירשה י"ל דלכ"ע אסורה להנשא פללו של דבר דקשה הדבר להתיר להינשא
לכתחילה זולת אם נתברר דהחזיקה שמה באמעריקא לשם חי' רוזא ועיין שו"ת
מהרש"ם ח"א סי' רכ"א דשם רוזי רוזא אחד הוא ונדעתו שם להקדים שם ראזא לשם
רחל ואם נתפרסם שמה חי' רוזא ונקראת עכ"פ בפני איזה אנשי' או נשים בשם זה אז
יש להקל הואיל שהוא עיגון גדול אבל אם לא הגידה לשום אדם משם חי' רוזא אין זה
דומה לדבר השב יעקב דשם הי' שמו מעריסה נטע י"ל ע"י פרסמו לפני הב"ד נתעורר
שמו הראשוןכמו שהאר"י בשו"ת מהרש"ם ח"ג סי' ס"ג וסי' רפ"ו אבל כאן לא הי' לה
מעולם שם חי' רוזא ביחד ע"כ קשה להתיר ורק אם היתה נקראת באמעריקא עכ"פ מפי
איזה אנשים בשני השמות אז יש מקום להכשיר במקום עיגון והש"י יצילנו משגיאות:
באעה"ח יום ד' ח"י למב"י תרע"ד לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ס"ד.

לחתני הרב החר"ף ובקי מו"ה חיים ריינמאן מנאראל נ"י: בדבר הערה בש"ס ב"ק דע"ח
דכ' רש"י ז"ל דקאי לר"ש והעיר דהא בקרו חז"ב אף לרבנן ואף בקדשים שא"ח
באחריותן: הנה פבר האר"י בדברי רש"י ז"ל בשלטי הגיבורים פ"ק דב"ב וכו' בפירוש
דרק לר"ש פיון דחז"ב פפל ע"כ דחיובו הוא רק לגבי בעלים מש"ה פטר נפשו בכבש
פיון דהבעלים יוכלו ג"כ לפטור א"ע בכבש אבל לרבנן פיון דחיובו הוא רק מצד
ההקדש א"כ צריף לשלם פפי שגנב וכו' דמש"ה הרמב"ם ז"ל בהל' מעשה הקרבנות

הביא רק הדין דבפעלים פטר נפשין בכבש אבל לא לעגן הגנב משום דלדין דס"ל דהגל"מ לא כממון דמי א"כ עיקר חיובו להקדש צריף לשלם כפי שגנב ועיין במרדכי פ' אלמנה נזונית דהביא ג"כ דברי רש"י הללו דזה קאי לר"ש ובאמת עיין בשט"מ דהביא בשם הראב"ד ז"ל ב' פירושים פירוש אחד דהקדש בנודאי צריף לשלם בעד שור ורק הס' של הש"ס הוא לעגן הפפל דזה א"ח רק מצד הפעלים וכה פאן דהפעלים מצי לפטור בכבש יוכל הגנב לפטור א"ע ג"כ בכבש ועפי"ז ניחא מה דכ' רש"י דקאי לר"ש ועפי"ז ניחא דלרבנן פיון דא"ח כפ"ל א"כ הקדש צריף לשלם כמו שגנב ורק לר"ש דחייב ג"כ כפ"ל מצי למפטור א"ע בכבש ויש עוד שיטה בראב"ד דמצד ההקדש פטור אף מקדש דכל היכי דאיתא בי גזי דרחמנא איתא וכן הוא ש"י המאירי ז"ל דמצד ההקדש פטור אף מקדש ועיין שו"ת מהר"י מינץ הובא בח"צ ובמ"ל פי"ז ממעה"ק לעגן גנב אתרוג מןבחר וקחזיר אתרוג פשוט אי מקנים בזה השבה דבמהר"י מינץ הביא ראי' מהא דגנב מצי פטר נפשין בכבש והח"צ והמ"ל דחו משום דהאתרוג שנה למפור שוב צריף לשלם כל שו"י ובס' רנ"י ליעקב ב"ק ד"ט העיר משיטת הראב"ד ז"ל דרק לעגן הפפל פטר נפשין בכבש אבל הקדש צריף לשלם בעד שור אף בשו"ת תפא"צ סי' כ"ח הביא ג"כ הערה הנ"ל וכו' דרק משום פסידא דהקדש צריף לשלם כמו שגנב אבל מצד הפעלים גם לעגן הקדש הי' יכול למפטור עצמו בכבש הואיל שיוכל לקנים נדרו בכבש וא"כ י"ל דה"ה באתרוג פיון שיוצא באתרוג פשוט א"צ לשלם מה שחבירו רוצה לקנים מצנה מן המןבחר ועיין בס' אמרי צבי על ב"ק שהאריף בזה ועיין שו"ת מהרש"ם ח"ד בס' מ"ז שהאריף ועיין ש"ש שמעתא ו' פרק ד' דהקדש אין דנין בו דין ממון רק דין איסור א"כ שפיר י"ל כש"י המאירי דמצד ההקדש פטור אף מקדש כ"ז שהגניבה בעולם דכל היכי דאיתא בי גזי דרחמנא איתא ועיין קצה"ח סי' ר"ד עכ"פ דברי רש"י ז"ל א"ש דל"מ לפירוש הראשון של הראב"ד בנודאי דלא קאי הפעל' לרבנן דהא לעגן הקדש צריף לשלם בעד שור ואף לפי השני ג"כ ניחא דרק לר"ש פיון דהתשלומין הוא מצד הפעלים עכ"פ צריף לשלם לר"ש וסגי בכבש אבל לרבנן דהחיוב הוא מצד ההקדש או דצריף לשלם בעד שור כש"י הש"ג או דא"צ לשלם כלל כ"ז שלא אכלו כפי' המאירי ודברי הש"ג מבוארים בגליון הש"ס וז"ב: ובדבר קושין' השניה על התוס' חולין ק"מ שנסתפק בבקמת עיר הנדחת אי עבר והקדישה אי כשר פיון דלשריפה קיימא והעיר דבש"ס דסנהדרין נסתפקו בבקמת עהנ"ד אם שחטה אי מועיל השחיטה להוציא מידי גבלה לפענ"ד ג"כ לא קשה דשם בסנהדרין כ' רש"י ז"ל דבשאר א"ה שפיר מהני שחיטה להוציא מידי גבלה אף ה"כא מפורש דחרב קריא רחמנא מוכח דגם ע"י שחיטה חשוב כקטלא אבל ה"כא לעגן הקדש באמת ש"ל שמים א"צ לשורפו ורק אם כפר חל על הבהמה איסור דעיר הנדחת קודם ההקדש באמת העיר בשו"ת תפא"צ אדברי התוס' שנסתפקו בבקמת עהנ"ד בעבר והקדישה הא אה"נ אין ברשותו להקדיש וכתב בס' מנ"ח דקדושת הגוף חל אף בדשא"ב ועיין קצה"ח סי' קי"ז ועיין תוס' קידושין ס"ג ובפנ"י שם עכ"פ י"ל דזה פנונת התוס' די"ל דחל ההקדש אף בבקמת עיר הנדחת משום דקדושת הגוף חל אף בא"ה אף דחשוב אין לו בפעלים אף עיקר הס' של התוס' דמצינו באה"ע סי' ככ"ד דאף דגט שכתבו על א"ה כשר מ"מ בדבר שטעון שריפה ל"מ דכשריף דמי ובאמת כ' המפורשים דאף א"נ דא"ה יש לו בפעלים מ"מ בא"ה כזו שצריכין לבערו

מן העולם חשוב אינו ברשותו א"כ א"ש דבאמת בבקמת חולין של עהנ"ד שפיר נסתפק בש"ס די"ל דשחיטה ל"מ לטהרה מידי גבילה.

אף בהקדושה י"ל דקדושת הגוף חל גם על א"ה ושוב מיקרי שלל שמים וא"צ לשורף או די"ל דכיון דעומד לשריפה הוי כשורף כבד ולא חל עליו קדושת הגוף וא"ש הפל בס"ד: ובדבר ההערה במי שקנה חפץ מטלטלין ונתן להמוכר בעד פסח המכירה שט"ח שיש לו על חבירו והקנה לו את השטר בכומ"ס אי חל הקנה לגמרי או לא חל רק לענין מש"פ דלא עדיף מפסח בעין.

והנה לכאורה י"ל דא"נ מכירת שטרות דרבנן אף מש"פ לא יהי עפ"י שיטת הרמ"א בסי' ס"ו דבשטרות בכסף בלי כומ"ס אף מש"פ ליכא והסברא דלדין דס"ל כר"י אמינין דעיקר הא דיש מש"פ משום דכסף קונה ד"ת לא רצו חז"ל לעקור לגמרי את הקנה ד"ת ולקבא אפרו דיש מש"פ אבל במקום דל"מ כסף אף מה"ת אף מש"פ ליכא וכמ"ש בשט"מ ועיין קצה"ח ונה"מ סי' ס"ו א"כ י"ל היכי דנתן לו השט"ח במקום כסף א"כ מה"ת לא נקנה השט"ח להמוכר ונהי דמדרבנן קנה את השט"ח וחשוב כמו כסף מ"מ חז"ל הפקיעו את קנה כסף והכא לא יהי חשוב כהפקעת קנה ד"ת דהא מה"ת לא קנה כלל את השט"ח וכיון דל"ח הפקעת קנה ד"ת י"ל דאף מש"פ ליכא נמצא לכאורה הדבר תלוי א"נ דקנה שט"ח הוא מה"ת יש עכ"פ מש"פ אבל א"נ דקנה שט"ח ל"מ מה"ת י"ל דאף מש"פ ליכא אף באמת אפ"ל כן דהא באמת מוכח בש"ס דלר"מ בקידושה בשט"ח מקודשת ולשי' הבי"ה הפוננה קידושי ד"ת דס"ל דקנה דרבנן מהני לענין קידושי תורה והנה לפימ"ש הישי"ע דהיכי דחז"ל לא השוו קנינם לד"ת אז לא מועיל לד"ת וזה פוננת הרמב"ן ז"ל דא"ל דמש"ה מועיל מחילה בשט"ח שפכר משום דמכירת שט"ח דרבנן א"כ לא הי' מועיל לד"ת א"כ שוב א"נ דבאם קנה בשט"ח היינו שנתן השט"ח בתורת כסף ליכא מש"פ משום דלא קנה הכסף רק מדרבנן א"כ שוב חזינו דלא השוו דבריהם לד"ת דהא אם הי' קונה השט"ח מה"ת עכ"פ הי' מש"פ ושוב לא יועיל לקידושי ד"ת ומדחזינו דללישנא קמא אם הקנה בכומ"ס מקודשת אף לרבנן ובשקלא לר"מ דס"ל אדם מקנה דשלב"ל א"כ ס"ל מכירת שט"ח מהני מה"ת כמ"ש התנאים אבל רבנן דס"ל אין אמ"ק דשלב"ל א"כ ס"ל מכירת שט"ח דרבנן ואפ"ה בהקנה בכומ"ס מקודשת מה"ת וגם למסקנת הש"ס עכ"פ בקידושה בשטר שנכתב לכל מי שמוציאנה דל"מ מחילה מקודשת וע"כ דרבנן מהני לד"ת ועכ"ל דחשוב כמו כסף בעין ויש מש"פ: יצא דל"מ לשי' הש"ך דגם בהקנה שטרות בכסף יש מש"פ אף דלא חל הקנה אף מה"ת אפ"ה בדברים ומעות יש מש"פ מכ"ש בקנה מטלטלין והקנה לו השט"ח במקום הכסף דוודאי יש מש"פ אף לשיטת הרמ"א דליכא מש"פ רק בנתן כסף בעד מטלטלין כיון דקונה מה"ת עכ"פ גם בנתן לו השט"ח במקום כסף כיון דמטלטלין כסף קונה ד"ת נהי דבשט"ח ל"מ קנה מה"ת אבל עכ"פ אחר שתיקנו חז"ל קנה בשט"ח הוי כאלו זכה בהכסף מה"ת ושוב יש מש"פ וז"ב אף באמת יש עוד לומר דהכא הוי קנה גמור דבאמת עיקר הטעם דל"מ קנה כסף משום שיוכל לומר נשרפו חטיף ובאמת הוקשו בתוס' דשוב יאמר נשרפו מעותה אף התייר דעכ"פ מותר להשתמש במעות חייב באחריותו או דעכ"פ חשוב ש"ח וכספים אין להם שמירה אלא בקרקע וא"כ כ"ז ניחא בכסף בעין אבל באם נתן לו השט"ח במקום כסף ה"א אם נימא דלא

נגמר הקנָנן שׁוֹב יוֹכַל לֹאמֵר נִשְׁרַף שְׁטָרְךָ דְּבִשְׁטָר חוֹב לֹא יוֹכַל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ שְׁאִינוּ מְמוֹן
בְּעֵינַי וְגַם תִּירָץ הַשְּׁנִי ל"ש דָּאָף א"נ דְּגַם שְׁטָרוֹת אֵינן לְהֵם שְׁמִירָה אֱלָא בְּקַרְקַע מ"מ
שְׁטָרוֹת נִתְמַעְטוּ מִדִּין שְׁמִירָה וְלִשְׁיטַת רֹב הַפּוֹסְקִי אָף חַיִּיב פְּשִׁיעָה לִיכָא בְּשְׁטָרוֹת דְּלֹא
כְּהַרְמַב"ם ז"ל א"כ שׁוֹב כְּמוֹ דָּאָם נִימָא דִּיגְמוֹר קִנְנָן יוֹכַל לֹאמֵר נִשְׁרַף חֶפְצָךָ כְּמוֹ כּוֹן אִם
לֹא יְהִי נִגְמַר הַקִּנְנָן יוֹכַל לֹאמֵר נִשְׁרַף שְׁטָרְךָ וְשׁוֹב אוֹקְמַת אד"ת דְּכֶסֶף קוֹנָה לְגַמְרֵי אָף
לִשְׁיטַת הַשְּׁנִי ז"ל דְּגַם בְּשְׁטָרוֹת חַיִּיב בְּפִשְׁיעָה אֲזַל לְתִירָץ הָא' שְׁבַתּוֹס' גַּם הָכֵא י"ל דְּלֹא
קָנָה לְגַמְרֵי שְׁלֵא יוֹכַל לֹאמֵר נִשְׁרַף שְׁטָרְךָ אָף לְתִירוֹץ הַב' שְׁבַתּוֹסְפַת רַק בְּכֶסֶף בְּעֵינַי
שְׁיִוִּכַל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ וְחַיִּיב אָף בְּאַחֲרִיּוֹת גו"א אֲזַל הַפְּקִיעוּ הַקִּנְנָן א"כ בִּשְׁט"ח שְׁלֵא יוֹכַל
לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כִּינּוֹן שְׁאִינן הַמְּעוֹת בְּעֵינַי שׁוֹב לֹא נִתְחַיִּיב בְּאַחֲרִיּוֹת גו"א וּבְכַרְט בְּשְׁטָרוֹת
לִיכָא חַיִּיב שְׁמִירָה בְּגו"א וְשׁוֹב יוֹכַל לֹאמֵר נִשְׁרַף שְׁטָרְךָ שׁוֹב י"ל דְּקָנָה לְגַמְרֵי וְאָף א"נ
כְּשִׁי הִנְהִי מ' דְּבִיטְלוּ קִנְנָן כְּסָף לְגַמְרֵי אָף בְּמָקוֹם דל"ש הַחֲשָׁשׁ נִשְׁרָפוּ חִטֵּי מ"מ י"ל
דְּלִפִּי הַמְּפֹרָשׁ בִּשְׁ"ס דב"מ דמ"ו דְּבַמְלָנָה הֵבֵא מְחַמַּת מְכָר קוֹנָה לְגַמְרֵי מִשׁוּם דְּהוּי
מִיְלִתָּא דל"ש וְאוֹקְמָה אֲדִינָא וּבְכֶסֶם מְלָנָה אָף בְּהִנְאַת מְחִילָה מ"מ ל"מ בְּמִטְלָטְלִין דְּלֹא
עָדִיף מְכֶסֶף בְּעֵינַי וּל"מ רַק לִמְש"פ אֲבָל כִּינּוֹן דְּכָל מְלָנָה ל"מ רַק מְלָנָה הֵבֵא מְחַמַּת מְכָר
הוּי מִלְתָּא דל"ש וּמְהִי לְגַמְרֵי עֵינַי בַּחוּ"מ ס' קצ"ט וס' ר"ד א"כ י"ל לִפְמ"ש הַשְּׁנִי
ס' ק"צ דְּלֹא יוֹכַל לְקַנּוֹת בִּשְׁט"ח שׁוֹם מְקַח דְּלֹא ס"ד דְּמוֹכָר שְׁיָרָא שְׁמָא יְמַחֵל הַלּוֹקַח
וְרַק בְּמַמְרָנִי יוֹכַל לְקַנּוֹת וְהַקְצָה"ח וְהִנְהִי מ' כְּתָבוּ דְּגַם בְּשְׁטָר שְׁיִוִּכַל לְמַחֵל אִפ"ה מְהִי
הַקִּנְנָן דְּהַמוֹכָר ס"ד שְׁאִם יְמַחֵל יִצְטָרְךָ לְשַׁלֵּם מִדְּד"ג וְרַק בְּאַשְׁהָ מִשׁוּם דְּכֶסֶף מִיְלִתָּא
לְתַבְּנֹעַ מִבְּעֵלָה א"כ לִפ"ז לְשִׁי הַשְּׁנִי ז"ל בְּשְׁטָר חוֹב פְּשׁוּט בְּלֹא"ה לֹא יוֹכַל לְקַנּוֹת אָף
קַרְקַע מְחַמַּת דְּלֹא ס"ד וְשׁוֹב בְּמַמְרָנִי הוּי מִיְלִתָּא דל"ש וְדַמִּי לְמְלָנָה הֵבֵא מְחַמַּת מְכָר
וְשׁוֹב קוֹנָה לְגַמְרֵי אָף בְּשְׁאָר שְׁטָרוֹת דְּלִשְׁי הַקְצָה"ח וְנִה"מ יוֹכַל לְקַנּוֹת בּוֹ קַרְקַע שׁוֹב
י"ל דְּהוּי דְּבָר הַשְּׁכִיחַ וְלֹא עָדִיף מְכֶסֶף בְּעֵינַי וְשׁוֹב הַפְּקִיעוּ הַקִּנְנָן יִצָּא לְדִינָא דל"מ לִשְׁיטַת
הַסּוֹבְרִים דְּבְּמָקוֹם דל"ש הַחֲשָׁשׁ נִשְׁרָפוּ חִטֵּי כְּסָף קוֹנָה לְגַמְרֵי א"כ פְּשִׁיעָה דְּבִקְנָה
מְטַלְטְלִין וְנִתְּנוּ הַשְּׁט"ח שְׁיִשׁ לוֹ עַל חֲבִירוֹ בְּמָקוֹם כְּסָף וְהַקְנָה בְּכוּמ"ס דְּקָנָה לְגַמְרֵי דָּאָם
לֹא יִגְמֹר הַקִּנְנָן יוֹכַל לֹאמֵר נִשְׁרַף שְׁטָרְךָ דְּבִשְׁטָרָא לִיכָא חַיִּיב שְׁמִירָה וְאָף אִם נִחוּשׁ
לְשִׁי הַשְּׁנִי ז"ל דְּגַם בְּשְׁטָרוֹת חַיִּיב בְּפִשְׁיעָה מ"מ לְחַד תִּירָץ שְׁבַתּוֹס' עִירוּבִין בְּעֵי שְׁיִהְיִ
עָלְיוּ חַיִּיב גו"א וּבְשְׁטָרוֹת לִיכָא בְּנוֹדָאֵי חַיִּיב גו"א וּבְכַרְט א"נ דְּגַם חַיִּיב פְּשִׁיעָה לִיכָא
בְּשְׁטָרוֹת שׁוֹב בְּנוֹדָאֵי יוֹכַל לֹאמֵר לוֹ נִשְׁרַף שְׁטָרְךָ וְשׁוֹב אוֹקְמָא אד"ת אָף א"נ דָּאָף
בְּמָקוֹם דְּלִישׁ הַחֲשָׁשׁ נִשְׁרָפוּ חִטֵּי אִפ"ה בִּיטְלוּ קִנְנָן כְּסָף מ"מ י"ל לִשְׁיטַת הַשְּׁנִי דְּבַכָּל
שְׁט"ח לֹא יוֹכַל לְקַנּוֹת אָף קַרְקַע מִשׁוּם דְּלֹא ס"ד הַמוֹכָר שְׁמַתְנָרָא שְׁמָא יְמַחֵל הַלּוֹקַח
וְלֹא יִרְצָה לִילָף לְדוֹן א"כ רַק בְּמַמְרָנִי דל"מ מְחִילָה אֲזַל מוֹעִיל הַקִּנְנָן וְשׁוֹב י"ל דָּאָף
בְּמִטְלָטְלִין קוֹנָה לְגַמְרֵי דְּהוּי מִיְלִתָּא דל"ש הֵינּוּ שְׁט"ח כְּזֶה דל"מ מְחִילָה וְשׁוֹב אוֹקְמָא
אד"ת דְּכֶסֶף קוֹנָה לְגַמְרֵי: יִצָּא לְדִינָא בְּקָנָה בְּכֶסֶם שְׁט"ח אֲזַל בְּמִטְלָטְלִין יֵשׁ ס"ס לְבַטֵּל
הַקִּנְנָן שְׁמָא כְּשִׁיטַת הַשְּׁנִי דְּלִיכָא ס"ד וְשְׁמָא אָף בְּמָקוֹם דל"ש הַחֲשָׁשׁ נִשְׁרָפוּ חִטֵּי
אִפ"ה ל"מ כְּסָף בְּמִטְלָטְלִין מְמִילָא הַלּוֹקַח חֲשׁוֹב מְנוֹחֵזֵק וּבְכַרְט לְשִׁי הַשְּׁנִי דְּבִשְׁטָרוֹת
יֵשׁ חַיִּיב פְּשִׁיעָה שׁוֹב שְׁיִיף הַחֲשָׁשׁ אָף בְּמַמְרָנִי י"ל דְּהוּי ס"ס לְזַפּוֹת הַלּוֹקַח א' שְׁמָא
בְּשְׁאָר שְׁטָרוֹת ל"ח קִנְנָן אָף בְּקַרְקַע וּא"כ הָכֵא הוּי מְמַרְנֵי מִיְלִתָּא דְּלֹא שְׁכִיחַ וְאוֹקְמָא
אֲדִינָא ב' שְׁמָא כִּינּוֹן דְּלִיכָא חַיִּיב שְׁמִירָה בְּשְׁטָרוֹת שׁוֹב לֹא שְׁיִיף הַחֲשָׁשׁ וְשׁוֹב כְּסָף קוֹנָה

לגמרי ולשיטת הרבה פוסקים ס"ס מועיל להוציא ממון ובפרט הכא עכ"פ קנה מה"ת והס"ס הוא רק לומר דלא ביטלו קננו ד"ת.

ועיין בספרי ח"א סימן מ"ג דמשמע שם דגם בנתן שט"ח בעבור פס"מ ר"מ רק למש"פ אף בממרי בנודאי י"ל דקנה לגמרי וז"ב בס"ד: באעה"ח יום ב' שמות תרע"ד ראדמישלא. חותנה דו"ש הה' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל.

סימן ס"ה. להרב הה"ג ר' ישרעל לעבאוויטש מוצ"ד זעלטי נ"י.

בדבר שאלתו באיש אחד שהי' חולה מסופן ר"ל ובזמן הלז נפטרה אשתו ר"ל והוא לא ידע כלל ממיתתה ובעיר ההוא רבו בעו"ה פת מחללי שבתות ונחלקו אחב"י היראים ועשו להם קלוז ויש להם רב מיוחד ורק בעניני מסים משועבדים לקהלה הגדולה ורק בבית החיים יש להם שכוונה מיוחדת לקבורת המתים מעדת היראים וגם הנשיא דח"ק הוא מאנשי היראים ובעת מיתת האשה הג"ל הי' ר"ל עת צרה בכל העיר והגבאי הראה להם מקום לקבורה בשכונת היראים והשמע פשע ונחפר לה קבר בין שכונת הפושעים וכאשר בא הגבאי לבית החיים אחר שפבר נחפר הקבר צעק מאוד על המעשה הזאת ואמר בפירושו כי אם לא הי' הזמן סמוך לש"ק הי' מצוה לחפור קבר אחר.

וכן כאשר שב הבעל לבריא אתו ושמע ממיתת אשתו ומקום שנקברה אמר תיכף שיפנה אותה מקברה להוליכה לקברות אבותי בעיר אחרת אף יען כי פעת א"א להוליכה לקברת אבותי שהוא מחויב לג' מדינת לזה רצונו לפנותה ולקבורה בשכונת היראים בשם זה תורף השאלה בקצרה: והנה ידוע דאסור לפנות מת אף בארון סגור דל"ש חשש ניוול מ"מ אסור מחשש חרדת הדין כמו"ש בשו"ת ח"ץ דחוששין לכל הטעמים אף עכ"פ מצונו בפוסקים דמקבר עכו"ם לקבר ישראל מותר דלהצילם מבזיון המת בעצמו מותר על חשש חרדת הדין.

וגם מפורש בפוסקים דאם התנה בשעת קבורה לפנותו מותר וגם בציונה המת להוליכו לעיר אחרת אף שלא אמר בפירושו שיפנו אותו וי"ל דכוננתו הי' להוליכו קודם קבורה ואפ"ה אם לא הי' אפטר להוליכו תיכף מותר לפנותו מקברו וחזינו דאזלינו בטר אומדנא פינו דגילה דעתו שאין ברצונו שיקבר במקום שהוא אמדינו לדעתו שגם אם הי' יודע שלא יהי' באפטר להוליכו קודם קבורתו הי' מסכים לפנותו מקברו ואומדנא דמוכח חשוב פתנאי כמו"ש התוספת קידושין ד"נ וא"כ י"ל עפ"י מה דמפורש בש"ס ב"מ דכ"ב בהא דכלה אצל יפות אם נמצא יפות מהן תרומתו תרומה וקאמר בש"ס דלאבני דס"ל יאוש שלמ"ד ל"מ מיירי בשוני' שליח והרמב"ם ז"ל לא מביא הא דשוני' שליח וכ' בט"ז יו"ד של"א דסמך על סוגי' דקידושין נ"ב דמכח נחותא דמצוה אמרינו אמ"ל ונחשוב כשוני' שליח ועיין קצה"ח סי' רס"ב די"ל באם לא נודע לו מהחמץ עד אחר זמן איסורו ואז פנודע לו הפקירו אמרינו מכח נחותא דמצוה אמ"ל ונחשוב כהפקירו קודם זמן איסורו ועיין בספרי ח"ב סי' י"ד מ"ש בזה עכ"פ ה"נ י"ל אף דלא הותנו בשעת קבורה לפנותה מ"מ דוקא אם הי' הבעל בשעת קבורה ולא הותנה ע"כ דלא הי' בדעתו לפנותו ושוב שייך חרדת הדין אבל הכא דהבעל הי' חולה מסופן ולא ידע כלל מקבורתה במקום שהוא וכיון שנעשה איסור בקבורתה במקום שהוא מטעם אין קוברין צדיק אצל רשע ותיכף שנודע לו אמר שיפנה אותה א"כ אמרינו מכח נחותא דמצוה אמ"ל והני פהתנה

תִּיכָף שָׁאֵף אִם הִי אֲזוּ זְמַן דְּחֹק לְחַפֵּר קָבַר אַחַר כִּי הִי סְמוּךְ לַשִּׁיבֹנִים מִמִּי חָשׁוּב פְּהִינְתָּהּ
תִּיכָף לְפָנֶיהָ וְנִדְוַע מִשׁ מֵהֶרְבִּי"ל הוּבָא בְּמִי פִּי"א מִמְכִּירָה דְאַיְסוּר חָשׁוּב פְּהִינְתָּהּ
וְעֵינֵי בְּסִפְרֵי ח"א ס' ו' א"כ חָשׁוּב כְּנֹדָאֵי הִתְנָה וּבִפְרִט כִּינֵן שְׂיֵשׁ מְנַהֵג קְבוּעָה בְּעִיר הֵהוּא
לְקַבֵּר כָּל הַמְתִּים מְקַהֵל הִירָאִים בְּשִׁכּוּנָה מְיוֹחֶדֶת א"כ מְפֹרָשׁ בְּש"ס ב"מ דק"ח דְּדָבָר
שְׂאֵדָם עוֹשֶׂה סְתָם עוֹשֶׂה ע"ד הַמְנַהֵג וּמְפֹרָשׁ בְּנִמְ"י שֵׁם דְּאַף מִיגוּ נֶגֶד הַמְנַהֵג ל"מ וְעֵינֵי
בְּש"ף סִימָן פ"ב וְאַף שְׂהָא ע"כ שְׂיֵנוֹי מֵהַמְנַהֵג כְּמָה שְׂקָבְרוּ אוֹתָהּ בֵּין הַפּוֹשְׁעִים וְנִדְוַע
מִיֵּשׁ בְּרַמְב"ן קִידוּשֵׁין ד"נ דָּאָם ע"כ הִי שְׂיֵנוֹי מְנַהֵג בְּדָבָר אֶחָד יֵשׁ לְחַוֵּשׁ שְׂשִׁנוֹי גַּם
בְּדָבָר אֶחָד בְּאַמְתָּהּ הָכָא נַעֲשֶׂה הַשְׂיֵנוֹי בְּטָעוֹת בְּפִשְׁעוֹת הַשְּׂמֵשׁ שׁוֹב תּוֹלִין דְּדַעַת הַבַּעַל
הִי כְּמוֹ הַמְנַהֵג וּבְנֹדָאֵי אִם הִי יָדַע הִי מִתְנָה לְפָנֶיהָ וּבִפְרִט דַּע"כ פ' מְפֹרָשׁ בְּפּוֹסְקִים
דְּמַקְבָּר עֲפו"ם מְוֹתֵר לְפָנֶיהָ וְקִי"ל מְחַלְלֵי שְׁבֵת בְּפִרְהֶסְיָא דִּינוּ עֲפֹכּו"ם א"כ מְוֹתֵר בְּלֹא"ה
לְפָנֶיהָ וְאַף שִׁי"ל דְּגַם מְחַלְלֵי שְׁבֵת אוֹלֵי כְּבָר נִתְכַפֵּר לָהֶם בְּמִיתָתָם ע"י צַעַר עֵינָיו
בְּשִׁר וְכִמְ"ש הַח"ס יו"ד ס' שִׁמ"א אָף בְּאַמְתָּהּ יֵשׁ לְחַלֵּק דְּשֵׁם רְצוֹ לְפָנֶיהָ הַרְשָׁע לְפִי
שְׂגוּרָם בְּזִיוֹן לְהַצְדִּיק א"כ כְּמוֹ דְקִי"ל בְּס' מְמוֹן הַמַּע"ה וְאַף רֹב ל"מ א"כ ה"נ הַרְשָׁע
כְּבָר מְוֹתֵר בְּקָבַר הֵהוּא וְכִינֵן שְׂיֵשׁ סְבָרָא שְׂכָבָר נִתְכַפֵּר לוֹ וְשׁוֹב אֵינֵן גּוֹרָם בְּזִיוֹן לְצַדִּיק
שׁוֹב מִס' א"א לְקַלְקַל חֲזָקָתוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ בְּקָבְרוֹ אֲבָל הָכָא שְׂרוּצִין לְפָנֶיהָ הַצְדִּיק א"כ גַּם
לְהַצִּילוֹ מִס' בְּזִיוֹן מְוֹתֵר עַל חֲשֵׁשׁ חֲרָדַת הַדִּין וְכִמְ"ש בְּשׁו"ת ב"א חִיו"ד ס' ס"א דְּגַם
בְּשֵׁם שְׂפָסוּל מְחַמַּת סָפֵק מְוֹתֵר לְמוֹחֶקוֹ דַּע"כ פ' ל"ח דְּרַף הַשְּׁחֵתָהּ וּבִתְשׁוֹ פְּתִיבְתִי בְּהָא
דְּהָעִיר הַמְגִּי' בְּמ"ל אֵהָא דְמַשְׁלִישֵׁין גִּט בְּנִשְׁתַּטֵּית מְחַשֵּׁשׁ כָּל מִילְתָּא דְלִמְצ"ע לִמ"ש וְכ'
בְּמַרְכָּבַת דְּמַהֲנֵי מִטַּעַם זְכִי' לְהַצִּילוֹ מִחֲדָר"ג אָף דְּכִנְשָׂא בְּהִתֵּר יֵשׁ דַּעוֹת דְּל"ח בְּכָלֵל
חֲדָר"ג אִפ"ה גַּם לְהַצִּילוֹ מִס' חָרָם ג"כ חָשׁוּב זְכִי': עכ"פ לְדִינָא אִם יִתְבַּרֵּר שְׂנִקְבְּרָה בֵּין
מְחַלְלֵי שְׁבֵתוֹת בְּפִרְהֶסְיָא בְּנֹדָאֵי מְוֹתֵר לְפָנֶיהָ וְגַם שְׂנוּגָע לְכָבוֹד בְּנִי שְׂיֵאמְרוּ שְׂאֵמָם
הִתְהַחֲוּ פְּרוּצָה שְׂנִקְבְּרָה בְּמָקוֹם הֵהוּא וְיַעַן שְׂכָבָר נִשְׂאָלָה שְׂאָלָה זוֹ מֵהַגְּאוּנִים מְבָרָא
וּמְבוֹטְשָׂאשׁ ע"כ אִם יִסְפִּימוּ הַג' הַנ"ל וְעַכ"פ אֶחָד מֵהֶם אֲזוּ גַם אֲנָכִי אֲצַטְרַף לְהִתִּיר וְעַכ"פ
אֲסוּר לְפָתוּחַ הָאָרוֹן מְחַשֵּׁשׁ נִיווִל וְרַק יִקְבְּרוּ אוֹתָהּ בְּהָאָרוֹן סְגוּר וְהַשִּׁי"ת יַצְלִינוּ
מִשְׂגִּיאוֹת וְיַבְלַע הַמָּוֶת לְנִצְחָה: בַּאֲעֵה"ח יוֹם ג' וְאַתְחַזֵּן י"ב מְנַחֵם אָב תִּר"פ לִפ"ק הַק'
שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל.

פֶּה מְרַחֵץ בְּאַרְדִּיּוֹב סִימָן ס"ו. לְהֶרֶב הַה"ג וְכו' כַּש"ת מו"ה מְנַחֵם מִיְלַלְעַר נ"י מוֹצֵד"ק
זְלַאטְשׁוֹב יצ"ו.

בְּדָבָר הַשְּׂאָלָה בְּאַשָׁה אַחַת שְׂהִיְתָה מְנִיקָה אֶת בְּנָהּ וְנִחְלָשָׁה וּפְקָדוּ עָלֶיהָ הַרּוֹפְאִים שְׂלֵא
תְּנִיק כִּי תִפּוֹל ח"ו בְּמַחְלָה עַל הַרִיָּאָה וְאַח"כ נִתְעַבְּרָה וְגִזְרוּ עָלֶיהָ הַרּוֹפְאִים בְּאַזְהָרָה שְׂלֵא
תְּנִיק עוֹד וְגַם בַּעֲלָה גְזֹר עָלֶיהָ שְׂתַפּוֹן לָהּ מְנִיקָת וּשְׂכָרָה מְנִיקָת וּקְצָצָה שְׂכָרָה וּבַעֲלָה
שִׁל"ח וְאִיזָה שְׂבוּעוֹת אַחַר מִיתַת בַּעֲלָה יִלְדָה בֵּן וְלִקְחָהּ הַמְנִיקָת הִילָד לְבִיתָהּ וְהַנִּיקָתוֹ
אִיזָה חֲדָשִׁים וּפְעַם אַחַת נִסְעָה אִם הִילָד מֵעִירָכֶם לְאִיזָה צְוָרָה וְגַמְלָה הַמְנִיקָת אֶת הִילָד
בְּלִתֵּי דִיעַת אִמּוֹ וְכַעַת נִזְדַּמְּן לָהּ אִישׁ אֶחָד שְׂרוּצָה לִישָׂא אוֹתָהּ רַק א"א לוֹ לְהַמְתִּין עַד
כַּד"ח כִּי אֵין לוֹ מִי לְשִׁמּוֹ וְאַת ב"ב הַקְּטָנִים וְשׁוּאֵל כַּת"ה חו"ד אִם לְהִתִּיר לָהֶם לִישָׂא
עַכ"פ אַחַר ט"ו חוֹדֶשׁ זֶה תִּנְרַף הַשְּׂאָלָה: וְהִנֵּה בְּדִין זֶה יֵשׁ כְּמָה צְדָדִים לְהַקֵּל א' מַצַּד
אֲמִירַת הַרּוֹפְאִים שְׂאֵין בִּיכּוּלְתָהּ לְהַנִּיק כִּי הוּא מְקוֹם סְפָנָה וְא"ב י"ל לָא מִיבְעָ' לִש'
הַר"ש הַזְּקֵן דְּבִגְרוּשָׁה דְּלָא מִשְׁתַּעְבָּדָא לְהַנִּיק מְוֹתֵרַת לְהִינְשָׂא מְכ"ש הָכָא דְּמַצַּד הַסְפָּנָה

פקע שיעבודה דאדעמא דהכי לא נשתעבדה ושייך לומר אןמנדא נאף די"ל דתלוי גם
בדעת בעלה ובכה"ג ל"מ אןמנדא לשי התוס' פתובות דמ"ז אף נודע מ"ש בשו"ת
הרא"ש לענן המירה אחות המשודכת דאןמנדא גדולה מהני אף היכא דתלוי בדעת
שניהם ובפרט די"ל דגם הבעל מסכים לזה שלא תכניס א"ע לסכנ"פ ובפרט דלהחזיק
מהני אןמנדא אף בתלוי בדעת שניהם לשי מהר"ש יונה ועי' במלמ"ל פ"ו מזכ"י ומתנה
מ"ש בזה וגם י"ל דבמדי שקל בכל יום חיוב חדש מועיל אןמנדא אף בתלוי בדעת
שניהם עיין בשו"ת נוב"ק יו"ד סי' ס"ט אף לכאורה י"ל דבנ"ד ל"ש אןמנדא פיון דגוף
הקידושין אינם בטלים א"כ ממילא נשתעבדה מפח תק"ח ול"מ אןמנדא דלא עדיף מתנאי
מפנרש וי"ל אין אישות לחצאין וכמ"ש בתוס' פתובות דנ"ו דמה"ט ל"מ תנאי על שו"כ
משום דאמרי' אין אישות לחצאין עיי"ש ועיין שו"ת ח"ס אה"ע סי' קנ"ב שכ' בשם
הגרעק"א דאף ליפטר ממזונות ל"מ אןמנדא הואיל דכבר נשתעבד לה מפח תק"ח ל"מ
אןמנדא ליפטר עיין שו"ת שומ"ק ח"ג סי' קמ"ג מ"ש בזה אף באמת י"ל בלא"ה פיון
דספנה לה להניק א"כ פקע שיעבודה נאף דנודע דעת הרמב"ד מוכא בשטמ"ק ב"ק ד"פ
דמזון חבירו אסור אף במקום פק"נ והכא יש"ג כ"כ ספנת הי"ל ובכל מתרפאין חוץ מפק"נ
אף באמת גם בפק"נ גמור כ' התוס' פסחים דכ"ה דאם אומרים לאדם הנח וזרוק א"ע
על תינוק ואם לאו תהרג דא"צ למסור נפשו פיון דהוא לא עביד מעשה ההריגה בידיים
אמרי' להיפך מאי חזית עיי"ש ה"ה הכא אף שלא תניק את הי"ל עכ"פ לא תהרוג איתו
בידיים ושפיר א"צ להכניס א"ע בספנה עבור זה ונהי דאפתי תיקשי דהא גם מזון חבירו
אסור אף במקום פק"נ עיין רש"י ותוספת ב"ק ד"ס.

אף באמת נודע מה שהכריעו הפוסקים דמותר להתרפא נרק דמחויב לשלם אח"כ עי'
ברא"ש שם ובספר פרשת דרכים מ"ש בזה א"כ הדבר פשוט דבנ"ד פקע שיעבודה וא"כ
לשי ר"ש הזקן פשיטא דמותרת להינשא נאף לשי ר"ת האוסר גם בגרושה וגם לר"ש
הזקן מ"מ נודע מ"ש הב"ש בסי' י"ג סקל"ז דבגרושה וגם אח"כ מת אבי הי"ל אסורה
להינשא דאין לו מי למסמס לי' בחלב וכן העלו הנובי"ק והח"ס אפיה י"ל כ"ז היכא
דעכ"פ ביכולתה להניק אותו וסתם אם מרחמת על בנה א"כ בנודאי תניק אותו א"כ
אמרי' להנשא אותה מה לה לגרום הניק להי"ל קח לה אשה אחרת וכהא דמצינו בש"ס
פתובות דע"ח ע"ב ברש"י ד"ה ור"ח בן עקביא דבהא דס"ל לב"ה דבנכסים שנפלו לה
משנתארסה לכתחילה לא תמפור אם בא לוקח לב"ד לימלה אמרי' לו לא תיזבון פדי
שלא להפסיד זכות הבעל עיי"ש ועי' בתוס' פתובות דפ"ו שכתב דנהי דהמוכר שט"ח
יכול למחול מ"מ אסור לאיש אחר לייעז את המוכר למחול עיי"ש א"כ הכ"נ אין להבעל
לישא אותה ולגרום הפסד להולד אבל בנ"ד דלפי פקודת הרופאים אסירה להניק ולא
תכניס א"ע לספנה וגם אי תרצה אנו לא שבקיננו לה לספן א"ע פנודע דבמקום דהדין
דיעבור ואל יהרג אסור למסור נפשו ע' בכ"מ פ"ו מיסוה"ת ובחינוך מצוה רנ"ו ומכ"ש
בנ"ד דהוי רק בשוא"ת בנודאי דאסורה להכניס א"ע אף בס' ספנה אף במידי דיהי' ספנה
ונדאית להולד פנודע דכל הפוסקים השיגו על הכ"מ פ"א מרוצח בשם הירושלמי דהיכא
דחבירו בספנה נודאי מחויב הוא עכ"פ להכניס א"ע לס' ספנה עיין במנ"ח מצוה רצ"ו
שהאריך בזה וא"כ בלא"ה לא תניק אותי ולא יגיע שום ריעותא להי"ל בזה שתינשא
לאיש אחר שפיר מותר לכל איש לישא אותה: נאף ד"ל דאם לא תינשא תמסמס לי'

בביעי וְחֵלֶב אֶבֶל אִם תִּינָשָׂא לְבַעַל הַבַּעַל לֹא יִתֵּן עֲבוּר פְּרֻנְסַת הַיָּלָד אִף בְּאַמַּת א"א
לְחַדֵּשׁ תְּחֻמֹּת דְּבִכָּל הַפּוֹסְקִים מוֹכַח דְּאִסּוּר מְנִיקַת הוּא רַק מִצַּד מַזִּיק שְׂעִיבּוּד הַיָּלָד
וְכַמ"ש בְּתוֹס' סוֹפָה דְכ"ו בְּשֵׁם הַיְרוּשְׁלָמִי א"כ הֵיכָא דְלֹא תוּכַל לְהִנִּיק נְהִי דִי"ל דְיִגְיַע
רִיעוּתָא לְהַתִּינוּק בְּעִנְיַן הַמְזוֹנוֹת מ"מ לֹא מְצִינוּ בְּרֵאשׁוֹנִים בְּשִׁבְלִי זֶה לְאֹסְרָה מְלֵהִינְשָׂא
אִף בְּאַמַּת לְפַמ"ש הַרִיב"ש דְגַם ר"ת הָאֹסֵר בְּגְרוּשָׁה עֵיקַר הָאִסּוּר מְשׁוּם לֹא פְלוּג פִּינּוּן
דְלֹא נִיכָר הַשְּׂיִנוּי בְּגוּף מִיחֻלְף בֵּין אֲלֻמְנָה לְגְרוּשָׁה בְּשִׁלְמָא בְּצִמְקוּ דְדִיָּה נִיכָר הַשְּׂיִנוּי
בְּגוּף וְהֵיכָא דִּישׁ חִילּוּק בֵּין הָאֲנָשִׁים ל"ש לֹמַר לֹא פְלוּג כַּמ"ש בְּתוֹס' נְדָה ד"ג וּבַט"ז
אֵה"ע ס' קי"ט אֲבָל בְּלֹא נִיכָר הַשְּׂיִנוּי בְּגוּף שְׂיִיף לֹא פְלוּג וְע' בְּמַרְדְּכִי פ' הַחוֹלֵץ שְׁכ'
בְּנִתְנָה לְמַנִּיקָה וְלֹא נִשְׁבָּעָה עַד"ר לֹא הִי שׁוּם ס"ד לְהַתִּיר דְבִנְוֹדָי תְּחֻזָּר בָּהּ רַק גַּם
בְּנִשְׁבָּעָה עַד"ר אֲפ"ה יֵשׁ אִסּוּר מְשׁוּם לֹא פְלוּג וְא"כ י"ל נְהִי דְהֵכָא לֹא תִנִּיק הַיָּלָד
מִחֻשׁ סְפָנָה מ"מ פִּינּוּן דְגַם בְּנִתְנָה לְמַנִּיקָה אֲסוּר אִף בְּנִשְׁבָּעָה עַד"ר מְשׁוּם לֹא פְלוּג ה"ה
הֵכָא דְאֲסוּר מְשׁוּם לֹא פְלוּג פִּינּוּן דַּע"כ"פ לֹא מִינְכָר חִילּוּק בֵּין אִשָּׁה זֹו לְאִשָּׁה אַחֲרַת דְאִין
הַפֵּל יוֹדְעִים מְהָא דְאִשָּׁה זֹו לֹא תוּכַל לְהִנִּיק מִחֻמַּת סְפָנָה וְאִף שְׁבַתוֹס' פְּתוּבוֹת ד"ס פְּתַב
דְלֹא גְזַרִינּוּ אִטּוּ אִשָּׁה אַחֲרַת מ"מ כְּבָר פְּתַבְתִּי בְּסַפְרֵי ח"ח ס' מ"ח דְכָל זֶה לְסוּגְיָא
דְכַתְּנוּבוֹת דְנִקְט מְנִיקַת שְׁמַת בְּעֻלָּה וּמִשְׁמַע דְגְרוּשָׁה מְוַתֵּרַת וְעַכ"ח דְסוּגְיָא זֹו לִית לְהוּ
סְבַרְת ל"פ אֲבָל לְסוּגְיָא דִיבְמוֹת דְנִקְט סְתָם מְנִיקַת וּמִשְׁמַע דְגַם גְרוּשָׁה אֲסוּרָה וְי"ל
מְשׁוּם לֹא פְלוּג וְשׁוּב גַּם בְּנִשְׁבָּעָה עַד"ר אֲסוּרָה מְשׁוּם ל"פ א"כ ה"ה הֵכָא י"ל דְאֲסִיר
מְשׁוּם ל"פ אִף בְּאַמַּת י"ל דְכִינּוּן דְכָבָר גְּמַלְתוּ נְהִי דְקִי"ל דְגַם גְּמַלְתוּ אֲסוּר מ"מ לְפִי"מ
דְמִשְׁמַע מְדַבְרֵי רַש"י ז"ל בְּכַתְּנוּבוֹת שֶׁם דְרַב בְּגְמַלְתוּ מִחֻמַּת שְׂרָוּצִית לְהִינְשָׂא אֲזִי אֲסוּר
וְהַפְּנוּנָה דִּישׁ לְחוּשׁ שְׁמָא עַדִּין צְרִיף לְהִנִּיקָה וּגְמַלְתוּ בְּמַתְפּוּנָן וְעִי' שׁו"ת הַגְּרַח"כ ס'י
י"ג שְׁהַרְגִישׁ פְּנָה וְהַג' מְלָבוּב בְּשׁו"ת מַהֲרִ"א הַלּוֹי סִימָן קס"א הַעֲלִים עֵין מְדַבְרֵי רַש"י
ז"ל א"כ בַּנ"ד שְׁגַמְלְתוּ הַמְנִיקַת שְׁלֹא בִידְעַת הָאָם א"כ הוּי פְּנִגְמַל שְׁלֹא לְכַוֵּנַת נִישׁוּאִין
שׁוּב יֵשׁ לְהַתִּיר עַפ"י דְבְרֵי רַש"י הַנ"ל אִף בְּאַמַּת י"ל הַרִי חֻזִּינוּ דְהַפּוֹסְקִים הַשְּׂמִיטוּ
לְגַמְרֵי סְבַרְת רַש"י הַנ"ל וְצ"ב אֲמַאי וְעַכְצ"ל דְסְבַרְת רַש"י נְכוּנָה דְנִקְט לְסוּגְיָא דְכַתְּנוּבוֹת
הַנ"ל דְסוּבֵר דְגְרוּשָׁה מְוַתֵּרַת וְעַכ"ח דְסוּגְיָא זֹו לִית לִי סְבַרְת ל"פ א"כ שְׁפִיר בְּגְמַלְתוּ
עֵיקַר הָאִסּוּר הֵיכָא דְגְמַלְתוּ לְכַוֵּנַת נִישׁוּאִין אֲבָל בַּנ"ד דִּידוּעַ בְּנוּדָי שְׁלֹא לְגַמְל לְכַוֵּנַת
נִישׁוּאִין שְׁפִיר אִין לְאֲסוּר פִּינּוּן דְסְבַרְת ל"פ לִית ל' לְסוּגְיָא דְהֵכָא אֲבָל לַש"ס דִיבְמוֹת
שְׁהוּכְחָתִי לְעִיל דְסוּבֵר דְאִף גְרוּשָׁה אֲסוּרָה מְשׁוּם לֹא פְלוּג א"כ ה"ה בְּנִגְמַל שְׁלֹא לְכַוֵּנַת
נִישׁוּאִין נְהִי דְלִיכָא תוּ חֻשׁ בְּתִינוּק זֶה מ"מ אֲסוּר עַכ"פ מְשׁוּם ל"פ וְא"כ לְדִידוּן דְקִי"ל
דְגַם גְרוּשָׁה אֲסוּרָה מְשׁוּם ל"פ ה"ה דְאֲסוּר מִפְּח ל"פ אִף נְגַמַל שְׁלֹא לְכַוֵּנַת נִישׁוּאִין
וְנִיחָא הָא דְהַשְּׂמִיטוּ הַפּוֹסְקִים סְבַרְת הַנ"ל וְז"ב: אִף בְּאַמַּת אַפְתִּי י"ל צַד הֵיטֵר בַּנ"ד
דְהוּי חוֹלְגִית וְגַם נְגַמַל שְׁלֹא לְכַוֵּנַת נִישׁוּאִין דְבַכְה"ג אִם נִרְצָה לְאֹסְרָה הִי לְנוּ הַכְּרַח
לֹמַר ב' פְּעָמִים ל"פ הוּאִיל דְאִשָּׁה זֹו אֲסוּרָה לְהִנִּיק עַפ"י אֲמִירַת הַרּוֹפְאִים א"כ בְּאַמַּת
לֹא תִנִּיק אוֹתוֹ וְגַם לֹא מִשְׁתַּעַבְדָּה לְהִנִּיק וְרַק שִׁי"ל דְאֲסוּר מִפְּח ל"פ וְהֵכָא הַרִי יֵשׁ צַד
הֵיטֵר מִפְּח שְׁנִגְמַל שְׁלֹא לְכַוֵּנַת נִישׁוּאִין וְרַק שְׁפַתְבְּתִי דִישׁ לְאֲסוּר גַּם בְּזֶה מִפְּח ל"פ א"כ
לְאִסּוּר מְוַתֵּרַת אֲנּוּ לֹמַר ב' פְּעָמִים ל"פ וְלְהֵיטֵר סְגִי לְנוּ בְּחַד צַד אוּ לְהַתִּיר מִפְּח זֶה
דְפַקַע שְׂעִיבּוּדָה אוּ מִפְּח שְׁנִגְמַל שְׁלֹא לְכַוֵּנַת נִישׁוּאִין א"כ נוֹדַע סְבַרְת הַתּוֹס' פְּתוּבוֹת
דַּע"ו דְעַדִּיף לְזַכּוֹת אֵת הָאִשָּׁה שְׁסָגִי בְּחַד מִן הַטְּעָמִים מְלִזְפוֹת אֵת הַבַּעַל שְׁמֹכְרַחִים

לְצַרְף כֹּל הַטְעָמִים עֵינַי שֵׁם ה"ה הֵכָא וּבְפֶרֶט שִׁי"ל דְּכִמּוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּש"ס תְּמוּרָה דִּי"א וְעַרְכִּין ד"ה דְּרַק חַד מְגוֹ אֲמַרִי אֲבָל תְּרִי מְגוֹ לָא אֲמַרִי ה"ה הֵכָא רַק חַד ל"פ אֲמַרִי אֲבָל תְּרִי ל"פ לָא אֲמַרִי וְנוֹדַע מ"ש הַמְג"א בְּסִי תַמ"ז דְּדָבָר הָאָסוּר מִפְּח ל"פ לַח חֲמוּר כְּגוּף הַגְּזִירָה עֵי"ש ע"כ הַדְּבָר פְּשוּט דְּבַנ"ד דְּלָא תוּכַל לְהִנְיָק וְנִגְמַל שְׁלֵא בִידִיעַת אִמּוֹ יֵשׁ מְקוּם לְהַתִּיר אַף בְּאַמַּת י"ל כ"ז אִם הִי הַדְּבָר בְּרוּר דְּלָא תוּכַל לְהִנְיָק שְׁפִיר הִי אֲמַרִי דל"ח כֹּל בְּגֵדָר מְנִיקַת אֲבָל בְּאַמַּת יֵשׁ סְפֵק שְׁמָא לָא אֲמַר לֵה הָרוּפָא כְּלוּם וְשְׁמָא הָרוּפָאִים מְשַׁקְרִים דְּהָא מְצִינוּ בִּי"ד סִי קפ"ז דְּאִין רוּפָאִים נְאֻמְנִים בְּאִסוּר רַדְמ"ת לֹמַר שְׁנֹתְרַפָּא אַף דְּרַדְמ"ת לְשִׁי רוּה"פ הִנּוּ רַק אִסוּר דְּרַבְּנָן וְאִפ"ה לָא מְהִימְנִי וְא"כ אַף אִי יְהִיבָנָא לֵה דְּמְנִיקַת חֲבִירוֹ לָא חֲמִיר מְשַׁאֵר אִסוּרִי דְּרַבְּנָן כְּאִשְׁרֵי כְּבֵר הָאֲרִיף בְּזֵה בְּשׁו"ת הַשֵּׁיב מְנָשֶׁה אה"ע ס' ס"א דִּי"ל דְּסִפְק סִפְנָה חֲמִיר אֲבָל עכ"פ הִנּוּ חֲזִינוּ דְּגַם בְּשַׁאֵר אִסוּר דְּרַבְּנָן לָא מְהִימְנִי וְלְכַאוּרָה י"ל דְּדוּקָא בְּרַדְמ"ת שְׁכַבְרַנְתְּחֻזְקָה בְּאִסוּר וְגַם לְפִי דְּבָרֵי הָרוּפָא נְתַחְזָקָה בְּאִסוּר וְרַק שְׁאוּמַר דְּעַכְשָׁיו פֶּסֶק הָאִסוּר, א"כ הִנּוּ אֲמִירְתּוֹ נִגְדַח"א שְׁפִיר ל"מ אֲבָל בַּנ"ד לְפִי דְּבָרֵי הָרוּפָאִים הִנּוּ לָא הִתְחִיל כֹּל הָאִסוּר עֲלֵי דְכ"ז שְׁהִי בְּעֵלָה חִי לָא הִי חֲלוּת לְהָאִסוּר מְעוֹבְרַת חֲבִירוֹ דְּבִלְא"ה הִיְתָה אִסוּרָה לְכָל הָעוֹלָם מִפְּח אִסוּר א"א וְאַחַר מִיתַת בְּעֵלָה שׁוּב לְפִי דְּבָרֵי הָרוּפָא לָא הִיְתָה עוֹמְדַת כֹּל לְהִנְיָק וְלָא הִתְחִיל הָאִסוּר כֹּל בְּשַׁלְמָא אִי הִי בְּמְעוֹבְרַת אִסוּר מְשׁוּם דְּחִסָּא א"כ בְּעוֹדָה מְעוֹבְרַת הִיְתָה וְנוֹדַי אִסוּרָה בְּתוּף הַזְּמַן שְׁפִין מִיתַת בְּעֵלָה לְבִין לִידַת הַבֵּן וְרַק שְׁדַנִּין אִי אַחַר הַלִּידָה פֶּסֶק הָאִסוּר וְשׁוּב הִי שְׁיִיף לְפִלְפֵל אִי מְחֻזְקִין מְאִסוּר לְאִסוּר כְּדִי שְׁלֵא יְהִי נְאֻמְן הָרוּפָא אֲבָל בְּאַמַּת הִנּוּ נִדְחָה בְּש"ס טַעְמָא דְּחִסָּא וְאַף לְהַרְמַב"ם ו"ל דְּמִבֵּיא טַעַם דְּחִסָּא מ"מ כְּבֵר כ' הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב וְנוֹב"י דְּרַק לְפִי שְׁיִצְטַרְף לְגַרְשָׁה אַחַר שְׁתַּלַּד בְּשִׁבִיל זֵה יֵשׁ לְחוּשׁ לְדְחִסָּא כְּדִי שְׁלֵא יַצְטַרְף לְגַרְשָׁה אֲבָל בַּנ"ד דְּלָא תוּכַל לְהִנְיָק א"כ הִנּוּ לָא יַצְטַרְף לְגַרְשָׁה לִיכָּא אִסוּר גַּם בְּעוֹדָה מְעוֹבְרַת א"כ א"נ דְּאִסוּר מְנִיקַת לָא הִנּוּ רַק מְדְרַבְּנָן וְהֵכָא לְפִי דְּבָרֵי הָרוּפָא לָא הִתְחִיל כֹּל הָאִסוּר בְּכַה"ג בְּנוֹדַי דְּנְאֻמְן הָרוּפָא וְדַמִּי לְסִבְרַת הַגַּה"מ הַמּוּבָא בְּש"ע אה"ע ס' ל"ה דְּאַף דְּאִין נְאֻמְנוֹת לַע"א נִגְדַח"א מ"מ בְּמִידֵי דְּלְפִי דְּבָרֵי הַעֵד לָא הִתְחִיל הָאִסוּר מְהִימְן עֵי"ש ה"ה הֵכָא וְאַף אִי נְחוּשׁ לְסִבְרַת הַש"מ הַנ"ל דְּמַחְמַת חֲשֵׁשׁ סִפְנָה חֲמוּר מְשַׁאֵר אִסוּר דְּרַבְּנָן מ"מ בְּאַמַּת לְשִׁי כַמ"פ גַּם בְּאִסוּר ד"ת יֵשׁ נְאֻמְנוֹת לְרוּפָא וְהָא דְּבִש"ס נִדָּה דְכ"ב קְאָמַר תְּטִיל לְמִים כְּבֵר כְּתִבוּ הַפּוֹסְקִים דְּשֵׁם הָרוּפָאִים בְּעַצְמָם אֲמָרוּ לְהַבְחִין אִם לָא יְהִי נִימוּחַ יְהִי הוֹכְחָה שְׁהוּא מִן הַמְּפָה אֲבָל הֵיכָא דְּהָרוּפָא אוֹמַר דְּבֵר בְּרוּר שְׁפִיר מְהִימְן ה"ה בַּנ"ד יֵשׁ לְסִמְנוּךְ אֲנְאֻמְנוֹת הָרוּפָאִים.

וְאַף שְׁכ' הַח"ס דְּדִיבּוּר הָרוּפָא ל"ח רַק סְפֵק וְרַק בְּפַק"נ מוֹעִיל אֲמִירַת רוּפָא פִּינוּ דְּס' פַּק"נ לְהַקֵּל אֲבָל בְּשַׁאֵר אִסוּר תוּרָה י"ל דל"מ דִּיבּוּר הָרוּפָא פִּינוּ דְּלָא מְשׁוּי רַק לְסִפְק וְס' ד"ת לְחוּמְרָא אַף עכ"פ פִּינוּ דְּבַפַּק"נ מוֹעִיל דִּיבּוּר הָרוּפָא א"כ מְמִילָא גַּם בְּזֵה מְהִי עכ"פ דִּיבּוּר הָרוּפָא לְעַנְיָן שְׁאִסוּרָה לְהִנְיָק וְלְהַכְנִיס א"ע לְסִפְק סִפְנָה וּמְמִילָא נְפֻטְרָה מְלֵהִנְיָק וְשׁוּב מְוֹתֵרַת לְהִנְיָשָׂא וְדוּקָא בְּרַדְמ"ת דְּאִין הָאִסוּר תְּלוּי בְּפַק"נ שְׁפִיר י"ל דְּלָא מְהִימְן הָרוּפָא אֲבָל הֵכָא כֹּל הָאִסוּר תְּלוּי בְּזֵה אִי יְכוּלָה לְהִנְיָק וְכִינוּ דַעַכ"פ בְּפַק"נ מְהִי דִיבּוּר הָרוּפָא שׁוּב אִסוּר לֵה לְהִנְיָק וְשׁוּב מְוֹתֵרַת לְהִנְיָשָׂא וְז"ב: וְבְאַמַּת לַפ"ז יֵשׁ לְהַעִיר בְּנִידוֹן הַמְּבוֹאֵר בְּשׁו"ת ח"צ ס' ס"ד בְּנִתְבָּרַר שְׁשֻׁלְשָׁה יְלָדִים שְׁהִנְיָקָה מִתּוֹ דְּמְוֹתֵרַת

להינשא דסמכינן ארופאים וכדאמרין במלה בנה ראשון ושני ומתו דשלישי לא תמול עיי"ש ומוכח בדבריו דקאתי עלה משני טעמים א' פיון דאיתחזקה בג' ילדים שמתו א"כ הוחזקה להיות חלב שלה ממית הילדים וגם בב' פעמים הוי חזקה בפק"נ ב' מצד נאמנות הרופאים ונהי די"ל דאין נאמנות לרופאים באיסורין מ"מ פיון דעכ"פ סמכינן ארופא וא"כ אסורה להניק לפי דיבור הרופא ושוב ליפא שום תועלת להילד בזה שתהי' אסורה להינשא ושוב שפיר מותרת וגם לטעם השני הואיל דאיתחזקה שאינה יכולה להניק א"כ פיון דאסור לה להניק מותרת להינשא ועי' בח"ס סימן ל' שכ' דבתחילת ימי הנקה אפשר לומר שלא לסמוך ארופא אבל עכ"פ היכא שפכר ינקה איזה זמן יש לסמוך ארופא ובאמת גם בלא נתחזקה רק בשני ילדים אפ"ה פיון דבפק"נ בב"פ הוי חזקה ונהי שכ' בנמ"י יבמות דרק מספק מחמירין במידי ד"ת שפא הלכה פרבי וא"כ י"ל דמספק א"א לצמחן קולא אף באמת י"ל לא מיבעיא א"נ דאיסור במניקת הוי רק מדרבנן א"כ כמו דסומכין בןסותות ארשב"ג משום דוןסותות דרבנן ה"ה דבדרבנן יש לסמוך להקל ולומר דהלקתא פרבי ועי' בלב"ש בח"ד שכ' דבדרבנן היכא דינוצמח קולא עי"ז שנתחזק ממקום למקום שפיר מחזיקין וה"ה הקא י"ל כנ"ל ונאף אף א"נ דאיסור מניקת חמור משאר איסור דרבנן מ"מ פיון דעכ"פ לענין פק"נ סמכינן ארבי ושוב אסור לה להניק ושוב מותרת להינשא: וראיתי בשו"ת שו"מ מה"ק סימן כ"ז העיר השואל מחמת שהרופאים פקדו שלא תינזק ב' ילדים והשו"מ דחה דבריו ודא דבשו"ת ח"צ מייירי שפכר איתחזקה בג' ילדים והקא הרי לא הי' אלא ב' ונהי דבספנה סגי בב' פעמים מ"מ שם בגידון דהח"צ נתברר שאותן הילדים שהניקה מתו ונאחרים שלא הניקה לא מתו אבל הקא הרי לא הי' פל זה עיי"ש ונהי מ"ש השו"מ דבספנה סגי בב"פ באמת י"ל דרק לחומרא חוששין בב"פ וכמ"ש הבכ"ש דבכל מידי ד"ת יש להחמיר בב"פ אבל לא יוכל לצמחן מזה קולא לד"ת אף באמת י"ל דשפיר מהני אף לקולא באיסור מניקת מפי הסברא שכתבתי לעיל דלענין איסור מניקת דהוי רק מדרבנן סמכינן ארבי ובפרט דעכ"פ מספק פק"נ אסור לה להניק ושוב ל"ח בכלל מניקת אף אי נימא כנ"ל שוב י"ל דהרופא לחוד מהימן ובגידון הח"צ שנתברר דהילדים שהניקה מתו היתה מותרת להנשא אף בלי דיבור הרופא ורק הח"צ מתיר משני טעמים ובכל טעם לחוד די להתיר דע"י דיבור הרופא דמשני עכ"פ לספק ושוב בפק"נ ס' לקולא ואסור לה להניק ושוב ל"ח בכלל מניקת וגם דלענין איסור דרבנן סמכינן אדיבור הרופא היכא דלפי דבריו לא התחיל האיסור, א"כ בנ"ד נהי דלא דמי לדברי הח"צ דשם אמר הרופא שחלבה ארסי ומזיק לילד שפיר ל"ח בכלל מניקת אבל הקא דגם לפי דברי הרופא ליפא ספנה להילד רק להאם ושוב י"ל דאסור לה להזיק שיעבודו של התינוק אף במקום די' חשש ספנה לדידה ועפ"י דברי הרב"ד המובא בשטמ"ק ב"ק ד"פ הנ"ל אף פכר פתבתי דעכ"פ א"צ להכניס א"ע בספק ספנה דשייך הסברא מאי חזית ושוב פיון דאסור לה להניק ושוב ל"ח בכלל מניקת וטעם לא פלוג פכר פתבתי די"ל דל"ש הקא אף באמת כ' שם השו"מ דקשה לסמוך אדיבור הרופא ועיי"ש בסי' כ"ב שנסתפק ג"כ אי יש לסמוך אנאמנות הרופאים ועי' שו"ת ד"ח ח"ב סי' ל"ג ובשו"ת הרי"מ סימן ל"ח מפקפק הרבה בהיתר נאמנות הרופאים ע"כ קשה להקל ולסמוך על נאמנות הרופאים אף אם יש עוד סניפים אפשר לצרף ג"כ דיבור הרופא לסניף ובפרט די"ל פיון דגמלתו שלא לכוננת נישואין א"כ

לכאורה לשי' רש"י בכתובות ד"ס מותר ורק שפתיבתי דעכ"פ יש לאסור גם בזה משום
ל"פ אבל עכ"פ פיון דבכה"ג אינו נוגע עוד לחשש ספנה באותו הילד ורק דמחמירין
משום ל"פ שוב לא חמיר עוד משאר איסור דרבנן ושוב בנודאי דיש לסמוך בכה"ג
אנאמנות הרופא ובפרט שפכר אמר הרופא דבר זה עוד קודם מיתת בעלה ואז עדיין לא
הי' נ"מ לענין איסור מניקת והוחזקנו דיבור הרופא שוב אף כשנצמח אח"כ נ"מ לענין
איסור מניקת ג"כ יש להקל וכשיטת הרמב"ם ז"ל דהוחזק בע"א לוקה וכ"ה שי' הרי"ף
ז"ל ביבמות פ' החולץ גבי אשתמודיענהו דפלוני אחזה דמיתנא וכן כ' הפלאה דרוב
שפכר הוחזק מועיל אף למזון ר ע"כ אם יש ברור שהרופא הגיד זאת עוד בחיי הבעל
שההנקה הוא ספנה עבורה שפיר יש מקום להקל ובפרט שפכר שפכר מניקת בחיי בעלה
ומדעת הבעל א"כ יש לצרף מ"ש בשו"ת שו"מ ח"ג סי' קמ"ג דאם שפכר מניקת ברצון
הבעל י"ל דמחל להשיעבוד הנקה ונהי שחזר בו דזכות התינוק אינו יכול למחול אבל
עכ"פ אפשר לצרפו לסניף אף באם לא תברר שהרופא הגיד פן בחיי בעלה שוב י"ל
דהאשה בעצמה לא מהימנא לפי שחשובה נוגעת וכה ראיתי בשו"ת מהרש"ם ח"ב סי'
קמ"א לענין קטלנית דהאשה אינה נאמנת לומר שמת מחמת מפה מהלכת לפי שחשובה
נוגעת ואף די"ל דשם בקטלנית לפי שאם ניסת לא תצא א"כ איסור זה קיל בעיניה וי"ל
דמשקרת אבל הקא דגם היא בכלל האיסור עכ"פ באמנה א"כ י"ל דנודאי אומרת אמת
שלא תרצה לעבור עוד איסור ומתוך שנאמנת לגבי נפשה נאמנת ג"כ לענין הבעל נהי
דהאיסור הוא גם על הבעל מ"מ מגו דנאמנת לגבי נפשה נאמנת ג"כ לגבי בעלה וכמ"ש
הרמב"ן דמה"ט א"א ללמוד מקרא וספירה לה דע"א נאמן נגד ח"א לפי ששם האיסור
גם עלי' ומתוך שנאמנת לגבי נפשה נאמנת ג"כ לגבי בעלה עיי"ש ועי' תוס' חגיגה די"ד
ועי' בשו"ת בי"צ סי' נ"ח שכתב ג"כ דאם איסור מניקת הוא גם עליה שייך הסברא
מתוך שנאמנת ועי' שו"ת ח"ס יו"ד סי' קמ"ז שפקפק הרבה בזה דבנוגע ל"ש הסברא
מגו דנאמנת ובדברי הרמב"ן ז"ל כ' פירוש אחר עיי"ש: והנה כת"ה כ' דהאשה נאמנת
כמפורש בש"ס פרייתות די"ב דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה עדים עכת"ד באמת י"ל
שאני התם שהדבר נוגע רק לכפרת נפשו א"כ שפיר ס"ל לרבנן דאדם נאמן על עצמו
דתלוי לקנות ל"מ ועי' בקצה"ח סי' ט' ועי' בתוס' פרייתות שם שהקשו דלר"מ אמאי חייב
הא חייבי חטאות אין ממשכין אותו ותיקצו פיון דניחא לו בכפרה ורק שפכר להיות
פטור ממשכין אותו ועי' בתוס' יבמות דפ"ז ע"ב שפתיבו להיפוך עכ"פ בכה"ג ס"ל לרבנן
דבדבר הנוגע לכפרת נפשו מהימן יותר מעדים וכמ"ש בקצה"ח הנ"ל דכפרה בעכ"ח
ל"מ אבל בעניני איסור ובפרט בדבר הנוגע לגבי אחרים שפיר לא מהימן אף שנוגע
האיסור גם לנפשו ואדרבה נוגע גרע מעד דעלמא דשאר עד נאמן באיסורין ובנוגע יש
חשש משקר העולה מכל זה דעל האשה לחוד קשה לסמוך ורק אם יש ברור שהרופא
הגיד זאת עוד בחיי בעלה שפיר יש לסמוך אדבריו ובפרט שפכר הבאתי עוד פמה
סניפים ע"כ בצירוף שאר הסניפים יש לצרף ג"כ דיבור הרופא וז"ב ומ"ש כת"ה לצרף
מפח דהאשה היא עני' ואין לה מי שיפרנס הילדים.

כבר כ' הפוסקים דאין להשגיח על זה דהתקנה הי' בשביל כל התינוקות דעלמא וגם מצד
פרנסת בניו של הנושא אותה נודע דהשבות יעקב רצה לסמוך על זה והנובי"ת דחה
דבריו וגם הגה"ק משפיטוקא ז"ל רצה לסמוך על זה אבל חלקו עליו עי' שו"ת בית

שלמה אה"ע סימן כ"ב מ"ש הבי"ש שם לצרף מצד שיתחייב הנושא אותה בחיוב גמור לפרנס את הילד בנ"ד קשה לצרף דבר זה דהרי פבר גמלתו ותינוק זה עוד א"צ להנקה רק הגזירה הוא משום תינוקות דעלמא א"כ מאי מועיל חיוב הבעל נגד תינוק זה היכא דהוי החשש על שאר תינוקות דעלמא אולם אחר ט"ו חודש נודע דהפנ"י מתיר עכ"פ בדיעבד ונהי דח"ו לסמוך על זה לחוד וכמ"ש בשו"ע אדב"ע עכ"ז בנ"ד דיש סניף מפת זה שנגמל שלא לכוונת נישואין וגם מפת דיבור הרופא שאמר עוד בחיי הבעל שהנקה ספנה הוא לה א"כ לא תל עלי מעולם איסור מניקת ובפרט ששכרה מניקת בחיי בעלה ועכ"פ אחר ט"ו חודש וגם בצירוף שהוא עני' יש מקום להתיר ורק באופן שיתברר הדבר שהרופא הגיד זאת עוד בחיי הבעל אבל על האשה גופא אין לסמוך דחשובה נוגעת ואף אם תביא תעודה מרופא ג"כ ל"מ דיש לחוש שמה שפרתו וכמו שחושש הרמב"ם ז"ל בט"א בקטטה פנודע ואף דבלא"ה יש סניפים מפה שנגמל שלא לכוונת נישואין ואחר ט"ו חודש יש צירוף שיטת הפנ"י מ"מ בלי ברור שהרופא הגיד זאת עוד בחיי הבעל אין רצוני להקל כי יש בזה ספנה לכאורה ורק אם יתברר פנ"ל אזי ג"א מצטרף לכת"ה להתירה עכ"פ אחר ט"ו חודש כנלע"ד לדינא בס"ד והש"י יצילנו משגיאות: באעה"ח יום ד' בא שנת תרס"ו פה ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סימן ס"ז פבוד הרב ההגה"צ בנש"ק וכו' מו"ה ארי' ליבוב האלבערשטאם שליט"א אב"ד דק"ק סאנץ: בדבר שאלתו באיש אחד העיד שראה איש א' נפל להמים ובתחילה ראו אותו הולך במים ואח"כ פיסהו המים ולא ראוהו עוד, ואח"כ חפשו אותו יום שלם ולא ראוהו ואחד העיד ג"כ פנ"ל שראו אותו בשעה שפפל ועמד פשיעור שעה אחר שפפל תחת המים ולא ראוהו יותר והנה לפי דברי כת"ה העדים הם קרובים זה לזה ע"כ תנרף השאלה: והנה מקודם נדבר אם יצאה מחשש איסור תורה ע"י עדים הנ"ל כדקיי"ל במשאל"ס אם ניסת לא תצא.

הנה באמת כ' המפורשים דרק בשהה עד שתצא נפשו אז יצאה מחשש איסור תורה וניסת ל"ת דהוי רק בגדר מיעוטא דמיעוטא לומר שייצא מהמים אבל בלא שהה עד שתצא נפשו אז י"ל דל"ח פלל בגדר רובו למיתה או דשייך סברת הריב"ש דיש שני חזקות נגד הרוב ועכ"פ אף א"נ דמה"ת מודה הריב"ש דרוב עדיף משני חזקות כמ"ש בשו"ת מהרי"א אפאד אבל עכ"פ הדין דאם ניסת תצא והנה עפ"י עד הראשון שהעיד שחפש יום שלם ולא מצאו א"כ בנודאי הני יותר משיעור דכדי שת"נ דגם לשיטת היותר מחמירין הוא רק שיעור שני שעות עד תחלת שעה ג' פנודע ואף שכ' בשו"ת ח"ס סי' מ"ח דשייך חשש בנדמי בשיעור יציאת הנפש וא"כ לגבי ע"א דשייך חשש בנדמי דלכמ"פ לא איפשטא האבע"י דע"א במלקמה וא"כ י"ל דיש בזה חשש איסור תורה.

אף באמת פיון דאמר דחפש אותו כל היום, ע"כ עכ"פ לא עביד דטועה בפחות משני שעות לכל היום ושוב יצאה מחשש איסור תורה. אף לכאורה נודע מ"ש בשו"ת פמ"א ובשו"ת בר"א דבע"א המעיד במשאל"ס אם ניסת תצא דל"מ א"נ דע"א בעדות אשה הוא רק מדרבנן א"כ היכי דבלא"ה לא תינשא א"כ ל"ש קולת עגונה ולא נתנו לו פלל תורת נאמנות ושוב אם ניסת תצא דעיקר הטעם דאם ניסת ל"ת משום דאוקמה אד"ת

והקא ממ"נ מה"ת ע"א אינו נאמן ומדרבנן שוב חוששין שפא עלה מהמים ועיין פ"עין
זה ב"ר"ן פ"סחים ד"ל וברמ"א אה"ע סימן מ"ב.

וחוץ לזה אף א"נ דנאמן מה"ת מ"מ א"נ דעיקר הטעם משום דהוי מדע"ל והקא ל"ח
עב"ל שיוכל להתנצל שעלה מהמים אף באמת פ"ר האריה בשו"ת בר"א דזה ח"שוב
עב"ל דאם יבא הבעל יתברר שקרו ד"ק מחמת חשש חומר א"א חוששין שמה עלה
מהמים וכמ"ש בח"ס סי' מ"ח להביא ראיה מש"ס יבמות ומדברי הרמב"ם דגם בנכרי
שקעיד במשאל"ס אפ"ה אם ניסת ל"ת וע"כ דגם נכרי מסל"ת נאמן מה"ת וכמ"ש
הרמב"ם ו"ל דהקא ל"צ תורת עדות רק בירור הדברים.

ובספרי הבאתי ראיה מהא דטבע חסא ונשבע ר"נ דאכלו פ"ורא לחסא והקשה בהג"ה
מיימוני והא יש חשש שפא ניצול וכתב דכיון דר"בן למיתה יוכל לישבע וקשה הא ליפא
על הטביעה רק ע"א א"כ מה"ת א"נ והאריה יוכל ר"נ לישבע ע"ז וע"כ דבע"א נאמן
מה"ת: וחוץ לזה גם עד השני העיד כי חפש אותו שיעור שטה א"כ יש ב' עדים על
הטביעה.

אף בעד השני לשיטת הריב"ש בפ"ע אמת ל"ח שיעור ש"ת"נ אף באמת בשו"ת מהרי"ט
סי' כ"ו פ"ב דב"חצי שעה ח"שוב שיעור פ"די ש"ת"נ ועיין שו"ת ח"ס סימן ס"ה ובספרי סי'
ע"ו הבאתי בשם האחרונים שפ"ולם הספיקו שפ"שיעור ח"צי שעה ח"שוב שיעור פ"די ש"ת"נ
וא"כ יש שני עדים ואף דבעד השני י"ל דטעה בכשיעור בכדי ש"ת"נ ואף דבשני עדים
ל"ח לבדדמי מ"מ שיטת הב"ש ס"ק קנ"ד ד"ק בשני פ"שרים ל"ח לבדדמי מ"מ כמ"פ
חולקים דגם בשני פ"סולים ל"ח לבדדמי וחוץ לזה מסיק הח"ס שם דבזה"ז יש א"נמ"נות
שמת מדלא בא א"כ ל"ח לבדדמי ובפ"רט דבלא שקה לשיטת כמ"פ אפ"ה מה"ת ל"ח
שפא עלה מהמים א"כ פ"שיטא דאף שקהעדים הם קרובים מ"מ פ"ר הוכחתי דהעיקר
כשי' הפוסקי' דגם נכרי מסל"ת נאמן מה"ת בעדות אשה וה"ה דקרובים מהימני מה"ת
ושוב יצאה מחשש איסור תורה ע"י ב' עדים שראו הטביעה עתה נדבר משאר העדים
הנה ר"י פאלקמאן ור"י ביערען העידו כי באו בעת שהי' מונח פ"ולו ב"מים גם פ"פ ש"לו
הי' תחת המים והפירו אותו בפ"ניו היטב ובמלבושיו והנה עפ"י עדים הל"ו די ומספיק
להתיר דהא חזוהו לאלתר ואף שיש לחוש לשי' הסוברים דבעי' דעד א' במלחמה לא
איפשטא ורק בהא דדיגלת מ"ירי בלא ראו הטביעה, כמ"ש הרא"ש ואפ"ה בעי' ראו
לאלתר וא"כ א"נ דמי ששמע מהטביעה הנה פ"ראה פ"נדע מ"ש ב"נה בשו"ת נו"ב מה"ק
ושוב ש"יך חשש בדדמי על הפ"רה בטב"ע ואף דהקא הי' שנים ובשנים לשי' ר"ב
הפוסקים לא ח"ישינו לבדדמי מ"מ יש לחוש לשי' הב"ש דבשני פ"סולים ש"יך חשש
בדדמי.

וחוץ לזה יש לחוש לשיטת הרי"ף דב"מים גם בשנים יש לחוש והקא א' מהעדים הוא
דודם. אף באמת פ"ין דאחד עכ"פ הוא פ"שר אין לחוש לבדדמי וחוץ לזה שי' כמ"פ
דאדרבה ב"מי שלא ראה הטביעה לא צ"ריה פ"ל חזוהו לאלתר דמי שאינו אומר בדדמי
יוכל להפירו גם א"ח"פ וכן פ"ראה לאלתר ל"ח בדדמי וחוץ לזה שי' ר"ב הפוסקים דשמע
אין דינו פ"ראה וב"נדאי מה"ני חזוהו לאלתר ובפ"רט דגם שאר עדים הפירו אותו היטב
בשעה שהי' מונח אצל הנהר ואף שפ"ר הי' חוץ למים מ"מ קי"ל דאם ראו אותו תוך

שְׁעָה ראשונה לעלייתו מהמים הוי פראו לאלתר ושוב י"ל דגם שאר העדים חשוב פראו
אותו בשעתו, א"כ בנודאי ל"ח שפל העדים העידו בנדמי וגם א"נ דעכ"פ לגבי שאר
העדים הוי ס' אם ראו אותו בשעתו וקיי"ל להחמיר בס' אישתהו מ"מ לפמ"ש
המפנרשים דעיקר הטעם דמחמירין בס' אישתהו משום דאוקמי אחא"א וא"כ הקא
דתיקף שפפל להמים איתרע ח"א דאף בלא שקה כ' הנוב"י דעכ"פ איתרע החא"א ושוב
לא מחמירין בס' אישתהו ובפרט דעכ"פ פיון שהשני עדים שראו אותו בשעה שהעלו
אותו מהמים שלא נשתנה משעת עלייתו עד שעה שבאו העדים האחרים א"כ שוב מהני
עדות האחרים והם עדים פשרים והוי פראו לאלתר וחוזן לזה א"נ דשמע אין דינו פראה
א"כ שיטת כמ"פ דמי שלא ראה הטביעה א"צ כלל לראות לאלתר ובפרט בשנים כמ"ש
הח"מ והב"ש ובפרט דיש לצרף שי' הר"ת דבכל גופו שלם מהני ביבשה אחר ג"י וה"ה
במים ל"צ חזוהו בשעתו ובפרט שיש צירוף סימן ההעפס ואמר שיעור גדלו ובצימצום
מקום וא"כ לשי' כמ"פ גם בס' גרוע בצימצום מקום חשיב סי' מןבהק פנודע מדברי
הט"ז ומדברי הגאון המקנה ועי' שו"ת בי"ש סי' מ"א שכ' דסי' גרוע בצימצום מקום
תשוב עכ"פ סי' אמצעי נודע שי' כמ"פ דבנטבע במשאל"ס ומצאו א"ח"פ והפירו בס'י
אמצעי דמהני דלענן איד"ר מהני סי' אמצעי והארכתי בזה: וא"כ מצד עדים שהעידו
על הטביעה לחוד והפירה ע"י ההעפס בצימצום מקום מהני ובפרט דגם שנים הפירו אותו
בטב"ע תיקף בשעה שהוציאו מהמים ורק שיש לחוש דשמע מהטביעה דינו פראה ויש
לחוש לשי' הר"ת"ה דשייף חשש בנדמי מ"מ נודע מ"ש הפוסקים דמה"ת ל"ח לבדדמי
ולענן דרבנן שוב מהני סי' אמצעי והעפס בצימצום מקום חשוב עכ"פ כסי' אמצעי וגם
מצד הפרת הבגדים אף דבזה שייף חשש שאלה מ"מ פיון דכבר יצאה מחשש איסור
תורה או ע"י עידי טביעה או ע"י עדי הפירה דחשש בנדמי אינו רק דרבנן א"כ פמעט
הספמת כל הפוסקים דבאיד"ר ל"ח לשאלה פנודע וגם פיון דעכ"פ איתרע ח"א ע"י
הטביעה שוב ל"ח לשאלה דשייף חזקה כ"מ שתח"י האדם הוא שלו ורק פנגדו חא"א
כמ"ש הנוב"י והקא דכבר נסתלק ת"א שוב ל"ח לשאלה ובפרט שמצאו פיס עם מעות
די"ל דחשוב פמו פלים דלא מושלי וגם בהפרת כל הבגדים דעת הב"ח דחשוב פמו פלים
דלא מושלי ואף דשיטת הב"י דלמ"ד סיד"ר גם פלים דלא מושלי ל"מ מ"מ הוא רק
חשש דרבנן כמ"ש הפוסקים דאלת"ה תיקשי מהא דחמור בעידי אןכף והקא דכבר יצאה
מחשש איסור תורה ל"ח לשאלה בכלים דלא מושלי ובפרט דעכ"פ פיון דלמ"ד סי' ד"ת
ל"ח לשאלה בכלים דלא מושלי רק דדעת הב"י דל"ח סי' מןבהק אבל הקא דכבר יצאה
מחשש איסור תורה או ע"י עידי טביעה או עידי הפירה ולענן איד"ר מהני לכ"ע סימן
אמצעי עכ"פ לדין דמספקא לן שפא סי' ד"ת כמ"ש בספרי א"כ ה"ה דמהני טב"ע
דבגדים עכ"פ בכלים דלא מושלי ובפרט שיש צדדים להתיר וגם פבר עבר ג' שנים
ונודע מ"ש הח"ס דבזה"ז אם שקה זמן רב ולא נשמע ממנו מאומה יש רגלים לדבר
שמת ועיין שו"ת מהרש"ם ח"א סי' ו' וסי' י"א ובח"ב סי' ס"ד וס"ו א"כ לענ"ד הדבר
פשוט להתיר ויצרף לזה רב ת"ח אהד אז גם דעתי יוכל לצרף.

וישבו ב"ד של ג' להתירה פדין הנסיסת בע"א והשי"ת יצילנו משגיאות: באעה"ח יום ג'
ראה תרס"ו ראדמישלא. הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל.

סימן ס"ח. להרב הה"ג כש"ת מו"ה חיים ליב גאלד- בערגער אבד"ק סוואליווע שליט"א.

בדבר שאיש אַחַד מאַמעריקא שְׁלַח מְעוֹת ע"י איש אַחַד לְמִןסְרָם לְאַחוֹתוֹ מ' שְׁיִינְדִיל וְהַשְׁלִיחַ נָתַן הַמְּעוֹת לְאַחֵיו שֶׁל הַנּוֹתֵן לְמִןסְרָם לְאַחוֹתָם שְׁיִינְדִיל וְהַשְׁלִיחַ שְׁנֵי נָתַן הַמְּעוֹת לְבֵתוֹ שְׁשָׂמָה ג"כ שְׁיִינְדִיל וְכַאֲשֶׁר תִּבְעַ גִּיסוֹ בְּעֵלְהָ שֶׁל הָאִשָּׁה שְׁיִינְדִיל שֶׁנִּשְׁלַח הַמְּעוֹת לָהּ מִגִּיסוֹ שְׁיִחְזִיר לוֹ הַמְּעוֹת שְׁקִיבֵל עֲבוּר אִשְׁתּוֹ הֵלֶךְ הָאִישׁ הַנֶּ"ל וְכֹתֵב לְאַחֵיו לְאַמְעָרִיקָא שְׁיִסְכִּים שְׁיִשְׁאַר הַמְּעוֹת בְּיַד בֵּיתוֹ וְכֹתֵב אִחֵיו מְאַמְעָרִיקָא שְׁהִגֵּם שְׁשְׁלַח הַמְּעוֹת עֲבוּר אֲחוֹתוֹ שְׁיִינְדִיל עכ"ז יַעַן שְׁפָכַר נִמְסַר הַמְּעוֹת לַיָּד ב"א שְׁיִינְדִיל לְזֶה יִסְכִּים שְׁיִשְׁאַר הַמְּעוֹת אֲצֵל בֵּית אִחֵיו וְנִסְתַּפֵּק כֵּת"ה אִי מִהֵנִי חֲזַרְתָּ הַנּוֹתֵן מִה שֶׁנָּתַן עֲבוּר אֲחוֹתוֹ שְׁיִהְיֶה שְׁיִינְדִיל הַמְּעוֹת לְבֵת אִחֵיו זֶה תִּנְרַף שְׁאַלְתּוֹ בְּקִצְרָה וְזֶה תִּשׁוּבָתִי בִּס"ד: הִנֵּה יָדוּעַ שְׁיִישׁ בְּזֶה מִחֲלֻקַּת הַפּוֹסְקִים, אִי מוֹתֵר לְשַׁנּוֹת מְעֵנִי לְעֵנִי וְאִף בְּנוֹדֵר לְעֵנִים שְׁאִינִם יָדוּעִים אִפ"ה לְשִׁי רֹב הַפּוֹסְקִים הַפּוֹנוֹנָה בְּש"ס דְּעַרְכֵּינּוּ דָּף ו' רַק לְלוֹתָהּ אֲבָל לְשַׁנּוֹת לְגַמְרֵי אֶסוּר וְאִף לְשִׁיטַת ר"ת דְּלְדַבֵּר מִצְנָה מוֹתֵר לְשַׁנּוֹת לְגַמְרֵי מ"מ בְּנוֹדֵר לְעֵנִי יָדוּעַ שִׁי הַרְדָּב"ז דְּחָשׁוּב פְּכָכַר זָכָה בּוֹ הָעֵנִי וְשׁוֹב אֶסוּר לְשַׁנּוֹת וְעֵינֵי בַח"ס יו"ד סי' רל"ב וּבַחו"מ בְּהַשְׁמָטוֹת סִי כ"ז דְּאֶסוּר לְשַׁנּוֹת בְּנוֹדֵר לְעֵנִי יָדוּעַ וְאִף א"נ דְּחָשׁוּב ס' אִי שְׁיִינְדִיל בְּצִדְקָה דִּין אֲמִירָה לְגְבוּהָ שׁוֹב לְכַאוֹרָה י"ל דְּלְשִׁי הַר"ן דָּגַם בִּס' צִדְקָה אֲזַלְיִנּוּ לְקוֹלָא וְשׁוֹב י"ל דְּאֲזַלְיִנּוּ בְּתַר חֲזַקַת הַבְּעָלִים אִף פְּתַבְתִּי בְּסִפְרֵי ח"א סִי כ"ט וְסִי ל"א עֲפִימ"ש הַשֵּׁ"ף בַּחו"מ סִי צ"א דְּגַבֵּי חֲנוּנִי עַל פְּנֻקְסוֹ פִּינּוֹן דְּבִלְא"ה צְרִיף לִיתְנוּ לְזֶה אוֹ לְזֶה ל"ש חֲמ"ק וְשׁוֹב מִהֵנִי חֲשַׁע"ש וְעֵינֵי תוֹס' ב"ב דָּף פ"א וְגִיטִין י"ז דְּבַס' אִם שְׁחָרוּרוֹ קוֹדֵם לְמַכִּירְתּוֹ חָשׁוּב הָעֶבֶד מוֹחֲזֵק וְכ' בְּקִצְרָה ח"א סִי רמ"א פִּינּוֹן דְּמַרְשׁוֹת רַבּוֹ רַאשׁוֹן בְּנוֹדָאֵי יִצְאָ אוֹ ע"י הַמַּכִּירָה, אוֹ ע"י הַשְּׁחָרוּר שׁוֹב אִיתְרַע חֲמ"ק ה"נ פִּינּוֹן דְּלֹא יִשְׁאַר בְּרִשׁוֹת הַנּוֹדֵר ל"ש חֲמ"ק וְשׁוֹב מִחְמִירִין בִּס' אִיסוּר וְהִנֵּה כֵּת"ה הִבִּיא רַאִי דְּאֶסוּר לְשַׁנּוֹת מְעֵנִי לְעֵנִי מְדַכְתֵּב הַשֵּׁ"ף בְּסִימָן פ"ז דְּבְעֵנִי הַטּוֹעֵן הַבְּטָחַת לִיתְמוֹן לִי מִנְהָ צְרִיף לִישְׁבַע וּא"נ דִּיּוּכָל לְשַׁנּוֹת לְעֵנִי אַחַר שׁוֹב ל"ח כְּפִירַת מְמוֹן דָּאִף אִם יוֹדָה יוּכָל לִיתְמוֹן לְעֵנִי אַחַר בְּאַמַּת מְכָאֵן אִין רַאִי דְּנוֹדַע מ"ש בְּכַנְה"ג לְהַסְתַּפֵּק בֵּא' שְׁטוֹעֵן שְׁחַבְרִירוֹ מְכַר לוֹ חֲפִץ בְּקִנְיָן כְּסָף וְהַמּוֹכֵר כּוֹפֵר דְּצְרִיף לִישְׁבַע אִף שְׁאִם יוֹדָה ג"כ יוּכָל לְחַזֵּר ע"י קְבֻלַּת מִי שְׁפָרַע אִפ"ה לַע"ע כ"ז שְׁאִינּוֹ חוֹזֵר בּוֹ חָשׁוּב כְּפִירַת מְמוֹן מְכ"ש הֵכָא שְׁאִם יוֹדָה לַע"ע יִצְטָרֵף לִיתְמוֹן לוֹ מִטַּעַם נִדָּר נִהִי שְׁיּוּכָל לְשַׁנּוֹתוֹ וְלִיתְמוֹן לְעֵנִי אַחַר אֲבָל עכ"פ חָשׁוּב כְּפִירַת מְמוֹן וּבְאַמַּת בְּתִשׁוּבָה כְּתַבְתִּי דָּאִם נִאָּמַר כְּשִׁי הַרְז"ה דְּנִאָּבְדַת קוֹדֵם חֲזַרְתָּ פְּסִידָא דְּלוֹקֵם א"כ לַע"ע קוֹדֵם קְבֻלַּת מ"ש הָנִי קִנְיָן גָּמוּר וְחָשׁוּב כְּפִירַת מְמוֹן אֲבָל לְשִׁי הַרְמַב"ן בִּיטְלוּ קִנְיָן כְּסָף אִף קוֹדֵם חֲזַרְתָּ שׁוֹב לֹא חָשׁוּב כְּפִירַת מְמוֹן כְּלָל אֲבָל הֵכָא לַע"ע חָיִיב מוֹטֵל לִיתְמוֹן לְעֵנִי זֶה וְכ"ז שְׁאִינּוֹ חוֹזֵר בּוֹ לִיתְמוֹן לְעֵנִי אַחַר וְכּוֹפֵר בּוֹ שׁוֹב חָשׁוּב שְׁפִיר כְּפִירַת מְמוֹן: אִף בְּאַמַּת נִהִי דְשִׁי הַשֵּׁ"ף ז"ל דְּכּוֹפֵר שְׁלֹא הִבְטִיחַ לְעֵנִי דְּחָיִיב שְׁבוּעָה בְּאַמַּת בְּתוֹמִים כְּתִב דְּצִדְקָה לְעֵנִי אִין בּוֹ רַק חָיִיב נִדָּר ל"ח כְּפִירַת מְמוֹן וּמְפִנְרֵשׁ בִּסִי פ"ז דְּבְתַבְעֵי לְחַבְרִירוֹ שְׁהִבְטִיחַ לוֹ בַּת"כ לִיתְמוֹן לוֹ מִנְהָ דֹא"צ שְׁבוּעָה ע"ז כּוֹפֵר פִּינּוֹן דְּכָל חָיִיבוֹ הוּא רַק מְצַד ת"כ אִין נוֹתְנִין שְׁבוּעָה עַל שְׁבוּעָה ה"נ הַבְּטָחָה לְעֵנִי הוּא רַק חָיִיב נִדָּר וּל"צ שְׁבוּעָה כּוֹפֵר הַנִּדָּר וְע' בַּתוֹי"ט פ"ד דְּשְׁבוּעוֹת דְּבַתוֹבַע עֵנִי לַעֲדָ שְׁיַעֲיֵד לוֹ שְׁהִבְטִיחַ לוֹ עֲשִׂיר לִיתְמוֹן לוֹ מִתְנָה דְּהַעֲדָ א"ח קָרְבַן שְׁבוּעָה כּוֹפֵר הַעֲדוֹת דל"ח מְפָסִידוֹ מְמוֹן פִּינּוֹן שְׁכָל חָיִיב צִדְקָה לְעֵנִי הוּא רַק מְדִין

גָּדַר יֵצֵא דא"נ דַּיֵּשׁ בְּצַדִּיקָה דִּין אַמִּירָה לְגִבּוֹהַּ יֵשׁ בְּזָה חַיִּיב שְׁבוּעָה אַבְל אֵי רַק מִטַּעַם
גָּדַר א"ח שְׁבוּעָה וְהִנֵּה אִם נֹאמַר דְּשִׁינָה בְּזָה אַמִּירָה לְגִבּוֹהַּ א"י לְשָׁנוֹת לְעֵנִי אַחַר כַּמ"ש
הַקְּצָה"ח בְּאַרְיִכוֹת וְרַק אֵי מִטַּעַם גָּדַר מְוֹתָר לְשָׁנוֹת א"כ שְׁפִיר נִשְׁמַע דְּלִשְׁי' הַשָּׁ"ף דַּיֵּשׁ
בְּזָה חַיִּיב שְׁבוּעָה ע"כ דַּיֵּשׁ בְּזָה קִנְיָן לְהַעֲנִי וְשׁוֹב א"י לְשָׁנוֹתוֹ לְאַחַר אַדְע"כ"פ אֵין יְכוּלִין
הַבְּעָלִים לְשָׁנוֹתוֹ לְעֵנִי אַחַר דְּחוּשְׁשִׁין לְשִׁיטַת הַרְדָּב"ז דְּבַעֲנֵי יָדוּעַ כְּבָר זָכָה בּוֹ הַפְּנִי וְכִיּוֹן
דְּלִיפָא חַמ"ק לְגַבֵּי הַבְּעָלִים פִּינּוֹן דַּע"כ צָרִיף לִיתְנּוֹ לְפָנֵי אֶחָד שׁוֹב הָוִי ס' אִיסוּרָא לְחוּמְרָא
וְלְכַאוּרָה בְּלֹא"ה תְּקַשֵּׁי מַדּוּעַ חָשׁוּב כְּפִירַת מְמוֹן אִם כּוֹפֵר שְׁלֹא הִבְטִיחַ לְעֵנִי גִימָא הוּאִיל
דְּבִידּוֹ לְשֹׁאֵל עַל הַגָּדַר קוֹדֵם שְׁבָא לִיד הַגְּזַבְרָ שׁוֹב ל"ח כְּפִירַת מְמוֹן וְהַגֵּם דַּיֵּשׁ סָפֵק
שְׁמָא לֹא יִזְדַּקְקוּ לוֹ בִּי"ד מ"מ לְחַד תִּירוּץ בְּרִשְׁבָ"א יְבָמוֹת דָּף פ"ח הֵיכִי דַל"צ מְוֹמְחִין
חָשׁוּב בִּידּוֹ אָף בְּאַמַּת כ' הַתּוֹס' פְּסָחִים דָּף מ"ד דְּנִזְוִיר ל"ח בְּכָלֵל יֵשׁ הֵיתֵר לְאִיסוּרוֹ ע"י
שְׁאֵלָה דְּהָא ע"י שְׁאֵלָה יִתְגַּלֵּה שְׁלֹא הִתְחִיל הָאִיסוּר א"כ הַכ"נ נְהִי דְאַפְשֵׁר לְהַפְקִיעַ גָּדַר
ע"י שְׁאֵלָה מ"מ כ"ז שְׁם בְּש"ס דִּיבָמוֹת דָּף פ"ח בְּאַמַּר שְׁכָבֵר שְׁאֵל עַל גָּדַר שְׁפִיר, אָף
דְּהָוִי לְגַד ח"א מְהִימָן מִשּׁוּם דְּחָשׁוּב בִּידּוֹ אַבְל כ"ז שְׁלֹא שְׁאֵל חָשׁוּב כְּפִירַת מְמוֹן וְאָף
דְּלְכַאוּרָה י"ל כ"ז אִם הַנּוֹדֵר רוּצָה לְשָׁנוֹתוֹ לְעֵנִי אַחַר אֵינוֹ יְכוּל מַס' לְהַפְסִיד זְכוּת הָעֵנִי
שְׁנִדֵּר לוֹ פִּינּוֹן דְּהַבְּעָלִים ל"ח מְוֹחֲזָקִין פִּינּוֹן שַׁע"כ צָרִיף לִיתְנּוֹ לְעֵנִי אֶחָד אַבְל הֵיכָא
דְּהַנּוֹדֵר חוּזֵר בּוֹ וְרוּצָה לִיתְנּוֹ לְעֵנִי אַחַר וְהָעֵנִי אַחַר תּוֹפְסוֹ שׁוֹב י"ל דְּעֵנִי הַשְּׁנִי יוּכַל
לוֹמַר קִים לִי כְּשִׁי הַסּוֹבְרִים דְּמְוֹתָר לְשָׁנוֹתוֹ לְעֵנִי אַחַר וְשׁוֹב הַשְּׁנִי חָשׁוּב מְוֹחֲזָק וְס' מְמוֹן
לְקוּלָא א"כ הֵכָא דְאַבֵּי הָאִשָּׁה שְׁיִינְדִיל מְוֹחֲזָק בְּהַמְעוֹת יוּכַל לוֹמַר קִים לִי: אָף בְּאַמַּת יֵשׁ
לְחַלֵּק דְּדוֹקָא אִם הִי תּוֹפְסַת הַמְעוֹת אַחַר שְׁכָבֵר חוּזֵר בּוֹ הַנּוֹדֵר י"ל שְׁמָא מְהִי זְכוּת הַשְּׁנִי
מִצַּד הַדִּין וְשׁוֹב מַס' אֵי אֶפְשֵׁר לְהוֹצִיא מְמוֹן אַבְל הֵכָא דְאַחֵיו שְׁל הַנּוֹדֵר קִיבַל הַמְעוֹת
עֲבוּר אַחֲוֹתוֹ שְׁיִינְדִיל קוֹדֵם שְׁחוּזֵר בּוֹ אַחֵיו שְׁשַׁלַּח הַמְעוֹת לְאַחֲוֹתוֹ וְאִז הִתְלַטְנוּ שְׁכַפְטַח
מְחֻיָּב הַשְּׁלִיחַ הַשְּׁנִי לִיתְנּוֹ הַמְעוֹת לְאַחֲוֹתוֹ דְּהָא יֵשׁ חֲזָקָה שְׁלֹא יַחְזוּר הַנּוֹדֵר מִגָּדַר שְׁנִדֵּר
עֲבוּר אַחֲוֹתוֹ כַּמ"ש הַתּוֹס' גִּיטִין דַּל"ג דַּל"ח הַת"ס שְׁמָא יִשְׁאֵל דְּמוֹקְמִינּוֹ אַחְזָקָה שְׁלֹא
יִשְׁאֵל מַכ"ש הֵכָא דְלֹא יִגִּיעַ לוֹ רִיחָה ע"י הַחֲזָרָה דַּע"כ יִצְטָרֵף לִיתְנּוֹ לְעֵנִי אַחַר וְכּוּדָא
לֹא יִרְצָה לְהַכְנִיס א"ע לַס' אִיסוּר דְּשְׁמָא אָסוּר לְשָׁנוֹת מְעֵנִי לְעֵנִי שׁוֹב הִי לְאַחֲוֹתוֹ
שְׁיִינְדִיל בְּוּדָאֵי זְכוּת בְּהַמְעוֹת וְנִתְחַיֵּיב אַחֵי לִיתְנּוֹ לְהַמְעוֹת דַּס' מְחִילָה אֵינוֹ מוֹצִיא
מִיָּדִי חַיִּיב וְוָדָאֵי וְדָמִי לַס' פְּרַעוֹן א"כ הַכ"נ ס' אֵי פְקַע זְכוּתָה ע"י הַחֲזָרָה אֵינוֹ מוֹצִיא
מִיָּדִי וְוָדָאֵי זְכוּתָה שְׁהִי לְהַמְקוֹדֵם וְגַם י"ל דְּאַחֵי הִי אָסוּר לְהַשְׁתַּדֵּל אַצֵּל אַחֵיו שְׁיִחְזוּר
מִמָּה שְׁנָתְנּוֹ לְאַחֲוֹתוֹ שְׁיִינְדִיל אָף שְׁנוֹדַע שִׁי הַרְמַבְ"ן הוּבָא בַקְצָה"ח ס' נ"ה דְּהַמּוֹנֵעַ
חֲבִירוֹ מִלְקַבֵּל מִתְנָה ל"ח רַק גְּרָמָא בְּנִיזְקִין וְגַם בְּמִצִּיאָה ל"ש דִּין דְּעֵנִי הַמְהַפֵּף בְּחֲרָה
מ"מ הֵכָא דְכָבֵר זְכָתָה אַחֲוֹתוֹ בְּהַמְתָּנָה נְהִי דַיֵּשׁ ס' אֵי מְהִי חֲזָרְתוֹ עַכ"פ אָסוּר לוֹ לְאַחַר
לְהַשְׁתַּדֵּל שְׁיִחְזוּר הָרֵאשׁוֹן מִהַמְתָּנָה וְיִתְנּוֹ לוֹ לְהָרֵאשׁוֹן דְּחָשׁוּב גְּרָמָא א"כ הֵכָא נָתַן
הַמְעוֹת לְאַחֲוֹתוֹ אִם אַחֵי מְשַׁתַּדֵּל שְׁיִחְזוּר מִמָּה שְׁנָתְנּוֹ לְהַחָשׁוּב רִשְׁעַ וּבְפִרְט דְּתִיכָף שְׁנָתְנּוֹ
הַמְעוֹת לְשִׁלִּיחַ רֵאשׁוֹן כְּבָר זְכָתָה בּוֹ אַחֲוֹתוֹ דְּנְהִי דְבַמְתָּנָה לֹא אַמְרִינּוּ הוּלָף וְתַן כְּזִכֵּי
מ"מ בְּצַדִּיקָה דְּבִלֹא"ה מְחֻיָּב מִטַּעַם גָּדַר שׁוֹב חָשׁוּב כְּמוֹ חוּב דְּאַמְרִינּוּ הוּלָף כְּזִכֵּי וְעֵי"ש
בַקְצָה"ח ס' קכ"ה דְּכַמוֹ שְׁכ' הַתּוֹס' גִּיטִין י"ב דְּבַשְׁחַרְוֵר הוּאִיל דְּמַשְׁחַרְרוּ בְּשִׁבְלִיל דְּעַבִּיד
לִי נְיִיחַ נְפִשְׁי' חָשׁוּב כְּחוּב וְאַמְרִינּוּ בִי תַן כְּזִכֵּי מַכ"ש בְּצַדִּיקָה דְּבִלֹא"ה יֵשׁ בּוֹ חַיִּיב גָּדַר
בְּוּדָאֵי דְאַמְרִינּוּ בִי תַן כְּזִכֵּי א"כ תִּיכָף בְּקַבְלַת הַשְּׁלִיחַ הָרֵאשׁוֹן הַמְעוֹת כְּבָר זְכָתָה בּוֹ

אחותו שיינדיל ול"מ חזרת אחי הנותן מצד נודאי וא"כ מחויב אחי שקיבל הפעות מיד השלים ראשון להחזיר הפעות ליד אחותו שיינדיל בלי שום פקפוק: כ"ז נלע"ד בס"ד להלקה ולמעשה.

באעה"ח ועש"ק קרח. תרפ"ב הק' שמואל ענגיל.

פה מרחץ הארשפאלווע. סימן ס"ט.

להרב הה"ג בנש"ק וכו' מו"ה יעקב שמשון נ"י אבד"ק טשחוב יצ"ו. בדבר שאלתו בקהלתו יש ב' מקנאות סמוכים זה לזה ובמקנה הגדולה בא יותר משיעור מקנה ממקום נביעתו ממעין ואח"כ פשיש יותר משיעור מקנה ממשיכין לתוכו מים מהאמה שבחוץ ובמקנה הקטנה ג"כ יש מקום לבא לתוכו מים מהמעין גופא אף לפי שבא לשם רק מעט מים מהמעין ממשיכין לתוכו הרבה מים ממקנה הגדולה דרך צינור להשלים לזה המים שבא בעצמו מהמעין וכעת רואה כת"ה כי המים מהמקנה הקטנה נתמעט מעט אחר שנסתם הצינור ויש ספק אם יוצא דרך הנקב של מטה ממקום שבא מהמעין או שיוצא דרך הדפנות והגם שלא נתמעט מהשיעור מ"מ צנה כת"ה לסתום בפשתן וכעת לא נראה עוד שום זחילה ורק שחכם א' חושש שמא יהי זחל אף דרך הפשתן ע"כ דעתו לסתום נקב שלמטה לגמרי באבנים ויבואו כל המים למקנה הקטנה דרך הצינור ממקנה הגדולה, ורק שכת"ה פתב דיש לחוש שמים הבאים מבחוץ למקנה הגדולה י"ל שהם שאובין ואף שנתכשרו בשפה שבאו למקנה הגדולה שיש שמה יותר משיעור מקנה מ"מ אם הולכים אח"כ למקנה ריקנית יש אוסרים וכמ"ש בפ"א ס"י סקמ"א וע"כ יותר טוב שיהי' בהמקנה הקטנה עכ"פ כ"א סאין מים פשרים ואז שאובין מטהר בריבוי והמשכה זה תורף השאלה: והנה לכאורה לא הבנתי דבר ו דבתחילה פתב דבמקנה הקטנה בא רק מעט מים מהמעין ונראה מדבריו דלא בא מהמעין רק ערך שליש משיעור מקנה ואח"כ כ' דיותר טוב שיהי' המים מהמעין באים בעצמם כדי שיהי' השאובין מטהר בריבוי והמשכה לצאת יד"ח שיטת הסוברים דבהלך אח"כ למקנה ריקן דיש להחמיר א"כ מוכח מדבריו דהמים שבאו למקנה קטנה מהמעין הוא עכ"פ יותר מכ"א סאין אף יש לפרש פוננתו דבאמת המים הבאים למקנה הקטנה מהמעין הוא עכ"פ כ"א סאין ורק דמ"ש בתחילה שהוא רק ערך שליש מהשיעור פוננתו דהואיל דהמקנה רחב מאוד ובעי שיעור שכל גופו יתפסה בו כפי המפורש בש"ע עד זרת למעלה מהטיבור ולזה קורא אותו כת"ה ערך שליש מהשיעור היינו משיעור שכל גופו מכסה בו ועין בט"ז סק"ו לענין גל שנתלש מן הים דמפורש בש"ע דבעי מ"ס שכתב דהפוננה שיעור שיוכל להתפסות כל גופו עיי"ש: עתה נבוא לדבר מענין הזחילה והנה כת"ה כ' דאף בלא נתמעט משיעור מקנה מ"מ צנה לסתום כפי חומרת הרמ"א בסעיף נ' באמת דבריו תמוהים דלפי"מ שחושש כת"ה שזחל דרך נקב שלמטה ואז לכ"ע פסול ורק ביש מ"ס למטה מן הסדק אז יש ב' דיעות בסעיף נ' וגם ביש מ"ס למטה מהסדק כ' בספר ד"ח ובשו"ת בי"ש ובספר חיבור לטהרה דאם אינו יכול לטבול בהמים שהוא למטה מהנקב היינו שלא יוכל לכסות כל גופו אז פסול אף שהנקב הוא למעלה והסברא נכונה דנודע מחלוקת הפוסקים אי ביטול מהני להשלים השיעור עי' רש"י זבחים דע"ח ועי' בהג"ה חק נתן זבחים ד"פ בהא דצלוחית שגפלו לתוכה מים כ"ש דחכמים פסלו וכ' בתוס' חומרא דמי חטאת הוא

דמה"ת מב"מ בְּרִנְבָא בְּטַל וְכַתְּבַת הַחֹק נִתְּן בְּשֵׁם רַש"ק דְּנָהִי דְבִטְלַל לְעֻנְיָן שְׁלֵא יִנְפְסֵל הַמִּי חֲטָאת אֲבָל עַכ"פ אֵינּוּ מְצַטְרַף לְהַשְׁלִים הַשְּׁיָעוֹר וְרַק בְּפִיגּוּל וְנוֹתֵר דְּמְצַטְרַפִּין לְהַשְׁלִים הַשְּׁיָעוֹר לְשִׁיטַת רַש"י הַנְּ"ל מִשּׁוּם דְּאִשְׁפָּחוּ דְּמְצַטְרַפִּין לְעֻנְיָן לֹא יֵאָכֵל אֲבָל בְּעֶלְמָא בְּיָטוּל ל"מ לְהַשְׁלִים הַשְּׁיָעוֹר עֵי"ש א"כ ה"ה הָכָא דְבַעֲי לְצַרְף הַמַּיִם שְׁלִמְעָלָה וְכִינּוּ דְהוּא זֹחְלִין וְיֵשׁ עָלָיו שֵׁם פְּסוּל לֹא מְצַטְרַף לְהַשְׁלִים אִךְ בְּאַמַּת י"ל ג"כ לְהִיפּוּף דְכִינּוּ דְיֵשׁ עַכ"פ מ"ס לְמַטָּה מִהֶסְדֵּק וּבְדִיעֵבַד יוֹעִיל הַטְּבִילָה אִף בְּהַשְּׁיָעוֹר שְׁלִמְטָה כְּגוֹן שְׁיִפְשֵׁט עֲצָמוֹ וְיִטְבּוֹל כָּל גּוּפוֹ וְרַק לְכַתְּחִילָה בְּעֵי זָרַת לְמַעְלָה מִן הַטְּיָבוֹר בְּזָה שְׁפִיר י"ל דְּאִשְׁפָּר לְצַרְף ג"כ הַמַּיִם שְׁלִמְעָלָה הוֹאִיל דַּע"פ א"צ בְּזָה צִירוּף לְשִׁיעוֹר מ"ס אִךְ בְּאַמַּת לְשִׁי הָאֲחֻרוּנִים הַנְּ"ל יֵשׁ לְאַסּוֹר בְּזָה גַם לְהַמְחַבֵּר א"כ בַּנ"ד שְׁיֵשׁ נִקְבַּל לְמַטָּה בְּקַרְקַע הַמְקַנָּה א"כ חָשׁוּב זֹחְלֵי לְמַטָּה מִשְׁיָעוֹר מְקַנָּה וְנָהִי דְיֵשׁ שְׁמָה מ"ס מ"מ פְּסוּל גַם לְשִׁי הַמְחַבֵּר אִךְ בְּאַמַּת י"ל לֹא מְבַעֲיָא א"נ דְּבָא מְגוּרָה הַמְעֵינָן יוֹתֵר מְכ"א סָאִין אִף שְׁנַמְשָׁף אַח"כ מוֹתֵר הַמַּיִם מִהַמְקַנָּה הַגְּדוּלָה מ"מ הוֹאִיל דְּנַמְשָׁף מִשֵּׁם רַק מְעַט מַה שְּׁיָעוֹר א"כ חָשׁוּב כְּרַבּוּ זֹחְלִין עַל הַנוֹטְפִין דְּמַטְהַר בְּזַחֲלִילָה וְלִשְׁי הַר"ש וְהָרָא"ש אִף בְּלִיכָא מ"ס מִהַזֹּחְלִין לְחוּד רַק בְּצִירוּף הַנוֹטְפִין אַפ"ה מְצַטְרַף לְהַשְׁלִים הַשְּׁיָעוֹר וּמַטְהַר בְּזַחֲלִילָה וְנָהִי דְבִסְפָר חִיבוֹר לְטָהָרָה פּוֹסֵק דְּבִלִיכָא מ"ס מִהַזֹּחְלִין לְחוּד ל"מ מ"מ הַב"י בְּסִי כ"א הִבִּיא דְבָרֵי הָרָא"ש לְהַכְשִׁיר גַם בְּכַה"ג וְכַה הַבְּאֵתִי בְּסְפָרֵי ח"א סַצ"ח לְהַעִיר דְּהָרָא"ש סוֹבֵר דְּבִיטוּל מְהֵי לְהַשְׁלִים הַשְּׁיָעוֹר מְהֵא דְכ' הָרָאשׁוּנִים דְּכָנּוּלוּ שְׂאוּב פְּסוּל מַה"ת וּבְרוּב פְּשָׁרִים הָנִי רַק מְדַרְבְּנָן כ' הָרָא"ש דְּהוּא מְדִין בְּיָטוּל וְעַכ"ח דְּסוֹבֵר דְּבִיטוּל מְהֵי לְהַשְׁלִים הַשְּׁיָעוֹר עֵי"ש אִךְ בְּאַמַּת בַּנ"ד אֵין לְסַמּוּף עַל זֶה הוֹאִיל דְּנִרְאָה דְּנִתְּנָסַף מִהַמְקַנָּה הַגְּדוּלָה הַרְבֵּה מִיָּם נִגְדַּת הַמַּיִם שְׂבָא לְמַקְנָה הַקְּטַנָּה מִהַמְעֵינָן וְא"כ אִף אֵי הִי בְּהַמַּיִם שְׂבָא לְמַקְנָה הַקְּטַנָּה מִהַמְעֵינָן שְׁיָעוֹר מְקַנָּה מ"מ כְּרַבּוּ נוֹטְפִין אֵינּוּ מַטְהַר בְּזַחֲלִילָה וְלִשְׁי מַהֲרִי"ק אִף בְּמַקּוֹם שֶׁהִי הַמְעֵינָן מְהֵלֵף בְּתַחֲלִיתוֹ ג"כ אֵינּוּ מַטְהַר בְּזַחֲלִילָה וּמוּכַח בְּפּוֹסְקִים דְּהָנִי פְּסוּל ד"ת כְּרַבּוּ נוֹטְפִין כַּמ"ש הַב"ח בְּס' ר"א וְאִף שֵׁכ' הַמְרָדְכֵי דְהָנִי רַק גְּזִירָה מִשּׁוּם חֲרָדְלִית שְׁל גְּשָׁמִים כ"ז בְּנֵהָר דְּבַאמַּת י"ל נִהָרָא מְקַנְפִיא מִיְבָרִיף וְאָסוּר רַק מִפְּת גְּזִירָה אֲבָל הִיכִי דְבַאמַּת נוֹטְפִין רַבּוּ י"ל דְּפְסוּל מַה"ת וְהֵנָּה לְכַאוּרָה יֵשׁ רֵאִי מְהֵא דְחִינֵישׁ בְּש"ס שְׂבַת דַּס"ה שְׂמָא יְהִי רַבּוּ נוֹטְפִין וְא"נ דְּהָנִי רַק פְּסוּל דְּרַבְּנָן שׁוּב חָשׁוּב ס' דְּרַבְּנָן אִךְ בְּאַמַּת יֵשׁ לִזְמַר דַּל"ש בְּזָה לִזְמַר ס' דְּרַבְּנָן לְהַקְל מִשּׁוּם דְּהָנִי נִגְדַּת ח"ט וְאִף לְשִׁי הַר"ש דְּהִיכִי דְכָבֵר יֵצֵא מִח"ט ד"ת אִזּוּ מְקַלִּין בְּדַרְבְּנָן אִף נִגְדַּת ח"ט מ"מ כְּכָר כְּתַבְתִּי דְשִׁאנֵי הַתָּם בְּנִידוֹן דְּהַר"ש שְׁפָכֵר הִי רַגַע אַחַת טְהוֹר מַה"ת בְּנוֹדָאִי וְסַפֵּק שְׂמָא טְהוֹר ג"כ מְדַרְבְּנָן הֵינּוּ דְבָאֵם הִי מְקוֹדֵם בְּמַקְנָה שְׂאוּבִין וְאַח"כ בְּהַכְשִׁירָה טְהוֹר אִף מְדַרְבְּנָן וְרַק שְׁיֵשׁ לְסַפֵּק וְלִזְמַר שֶׁהִי מְקוֹדֵם בְּהַכְשִׁירָה וְאַח"כ בְּהַשְׂאוּב וְנִאָסֵר מְדַרְבְּנָן, א"כ חָשׁוּב סַפֵּק בְּמַעֲשֵׂה הָאוּסֵר שְׁפִיר אֲמַרִי הוֹאִיל דְּמַח"ט ד"ת בְּנוֹדָאִי יֵצֵא וְרַק הַסַּפֵּק אֵי גַחִית עָלָיו הַטְּוִמָאָה דְּרַבְּנָן שְׁפִיר אֲמַרִי מְסַפִּיקָא לֹא גַחִית טְוִמָאָה אֲבָל הָכָא דְּהָנִי ס' בְּמַעֲשֵׂה הַמַּתִּיר שְׁפִיר אֲמַרִי אִף דְּיֵצֵא מִח"ט אַפ"ה אֲזַלִּינָן לְחוּמְרָא בְּדַרְבְּנָן נִגְדַּת ח"ט וְאִזְדָּא רֵאִי הַנְּ"ל וְגַם י"ל לְפַמ"ש הַב"י דְּאֵם בְּקִי בְּשִׁיעוֹר הַנְּהָר בְּיוֹמֵי תְּשֻׁרֵי וְרוּאָה בְּאַמְצַע הַשְּׁנָה שְׁלֵא נִתְּגַדֵּל יוֹתֵר מִכְּפִי שְׁיֵשׁ בְּתִשְׁרֵי דְשֻׁרֵי לְטְבּוֹל בּוּ וְכָל הָאִסּוּר הָנִי רַק בְּאֵינּוּ בְּקִי בְּשִׁיעוֹרָא"כ י"ל דְּהָנִי כְּמוֹ ס' חֲסָרוֹן דְּיַעֲזָה דַּל"מ אִף בְּדַרְבְּנָן וְא"כ אַכְתִּי י"ל דְּכָל הַפְּסוּל הָנִי רַק מְדַרְבְּנָן וְאִפִּי"ה ל"ש בְּזָה סַד"ר לְהַקְל אוֹ מִשּׁוּם דְּהָנִי נִגְדַּת ח"ט אוֹ מִשּׁוּם דְּהָנִי

בכלל ס' חסרון ידיעה וז"ב: ובאמת גם בשו"ת ח"ס יו"ד סי' כ"ב הוכיח דשי' רוה"פ דפסיל זחילה הוי רק דרבנן דדרשא דאף המענין הוי רק אסמכתא עיי"ש.

ובאמת י"ל דכבר הקשו בתוס' שבת דס"ה ובבכורות דנ"ה דרבו נוטפין דנימא קמא קמא בטל ורק שכתבו די"ל חוזר ונייעור א"כ י"ל לשי' הפוסקים דהך חוזר ונייעור הוא רק מדרבנן כדמוכח בבכורות דכ"ב דכתבו בתוס' דבדמ תבוסה דהוי דרבנן הקילו שלא לומר חוזר ונייעור א"כ שי' הסוברים דפסיל זחילה בעצם הוי רק מדרבנן והכא יש עוד סניף מפת קמא קמא בטל ורק מדרבנן אמרי' חוזר ונייעור ושוב חשוב בכלל תרי דרבנן ולשי' החו"ד ס' ק"י דבתרי דרבנן אף בספק נגד חזקה יש להתיר א"כ אפתי תקשי מהא דעביד מפצי הרי ס' דרבנן לקולא דבתרי דרבנן אף נגד ח"ט יש להתיר וצ"ע לכאורה אף באמת י"ל דפוסקים הללו הסוברים דחוזר ונייעור הווי רק מדרבנן יתרוצו הכא על הקושיא דנימא קמא קמא בטל משום דבא בלי הפסק ודרפו בכף וכמ"ש בתוס' ב"ק ד"ק ושוב מה"ת לא בטל ושוב ל"ח בכלל תרי דרבנן ושוב י"ל דפסול זחילה מדרבנן ואפ"ה ל"ש בזה סד"ר להקל משום דהווי נגד ח"א פנ"ל נחזור לנ"ד דליכא מ"ס מהמענין לחוד במקנה הקטנה א"כ לשי' כמה פוסקים אף ברבו זוחלין אינו מצטרף להשלים השיעור ע"כ אם הי' באמת זוחל למטה דרף הנקב זחילה הנקרת הי' בזה פסיל גמור אף באמת יפה הביא כת"ה דברי המחבר בשם הרשב"א דאם ניקב מעט ומימיו נוטפין מעט או גבלעים בקרקע דכשר לפי שאין הזחילה נקרת להדיא ועי' שו"ת תשב"ג סי' י"ז שכתב דאף בזוחל דרף פותלי המקנה אם לא ניקר הזחילה כשרה והביא ראי' מהא דמקנה שהחזקה להיות מימיו מתמעטין דאם הי' מ"ס בשעת טבילה דכשר ונהי יש בזה פסיל מפת זחילה ועכ"ח דבכה"ג פשר ועיי"ש ובשו"ת ח"ס סימן רי"א הרגיש ג"כ בזה וכבר קדמו בתשב"ץ ועי' בחיבור לטהרה שהביא שיטה דבניקב מעט בפותל יש לפסול ורק בגבלע בקרקע מעט לכ"ע פשר ובאמת גם הח"ס הרגיש בזה דבניקב המקנה יש להתמיר אכל הכרעת כוה"פ להכשיר באין הזחילה ניקל להדיא עי' שו"ת מעיל צדקה סימן ל"ט ע"כ מפל זה הדבר ברור דליכא שום חשש ובפרט בנ"ד דיש רוב מענין א"כ אף אי נוטפין רבו י"ל דליכא בזה פסול ד"ת ונהי דכבר כ' הד"ח לפקפק על מענינות שלנו דהוי כמו מי ביצין וגם דיש לחוש לשיטת הר"ש דמענין לא מטהר בזחילה רק במקום מקורו מ"מ התניח בזחילה ממש אבל לענין זחילה שאינו ניקר בנודאי דיש לצרף דבר זה לסניף וז"ב ובפרט עכשיו שפבר נסתם הנקב ונראה שפעת אינו חסר פלום לפה לנו להחזיק ריעותא לחוש שיהי' זוחל ע"י הפשתן ואין להחזיק ריעותא מספק ובפרט דאף אם יהי' זוחל מעט ג"כ לא יהי' שום חשש וז"ב ומה שהעיר כת"ה דאם יסתום לגמרי מקום פניסת המים מהמענין להמקנה א"כ יש לחוש למ"ש הש"ף סקמ"א דאם הלכו אח"כ המים הפסולים שנתחברו למקנה ריקנית דיש להתמיר דחוזר לפסולו והנה לכאורה לפי"מ דמוכח במכתבו שגם המים הבאים מהאמה למקנה הגדולה אינו שאובין בבירור, וא"כ בח' שאובין בנודאי דלא החמיר הש"ף ז"ל אף אי הוא נודאי שאובין וניחוש דשאובין שנתערבו למקנה כשרה אפ"ה ל"מ השקה שיהי' חשוב כזריעה שיהי' נשאר לעולם בהכשירו עיין שו"ת בית אפרים יו"ד סי' נ"ג מ"מ י"ל הואיל דהמים באים ממקנה הגדולה להקטנה דרף המשכה א"כ רבו הסוברים דכולו בהמשכה פשר ואף דקיי"ל פולה בהמשכה פסול מ"מ כ' בתוס' ב"ב דס"ו דאף למ"ד פלו שאוב פסול מה"ת

אפ"ה פּוֹלָה בְּהַמְשָׁכָה פְּסוּל רַק מְדַרְבְּנָן וּכְבָר תְּפָסוּ בְּזָה הָאֲחֵרוֹנִים אֶת הַג' בְּשׁו"ת אֲמָרִי
אֲשׁ זצ"ל שְׂכ' דִּישׁ בְּזָה פְּסוּל ד"ת וְהַשִּׁיגוּ עָלָיו עִי' בְּסִפְרֵיהֶם מ"ש בְּזָה וּא"כ כִּינּוּן דְּבַנ"ד
אִין לְדוּן רַק לְעֲנִין חֲשַׁשׁ דְּרַבְּנָן שְׁפִיר יֵשׁ לְסִמּוּךְ אֲשֵׁיטַת הַסּוֹבְרִים דְּכִינּוּן שְׁפָכֵר נִתְעַרְבוּ
בְּמִקְנֵה פְּשָׁרָה אִינוּ חוֹזֵר לְפְסוּלוֹ וְכִינּוּן דְּהַשִּׁי"ף סִימָן נָטוּב לְהַחְמִיר י"ל דְּבְמִידֵי דְּאִינוּ
נוֹגַע רַק לְעֲנִין דְּרַבְּנָן אֲזַ גַּם לְשֵׁיטַת הַשִּׁי"ף אִין לְהַחְמִיר וּז"ב וְעִי' שׁו"ת בִּי"ש סִי' ס"ג
וְשׁו"ת כַּת"ס סִי' צ"ט עִי"ש:.

אֲף לְכַאוּרָה אֲפִתִי יֵשׁ לְעוֹרֵר הוֹאִיל דְּאִין מְבוֹרֵר אִם בָּא דְרָף הַמְשָׁכָה ע"ג מְקוֹם הָרְאוּי
לְבָלוֹעַ וּבְרַמ"א סְעִיף מ"ו מוּבָא שֵׁיטַת הַמַּחְמִירִים דְּבַעֵי שְׂיָהָי' מִמֶּשׁ ע"ג קַרְקַע וְנָהִי
דְרַמ"א סִימָן רַק נָטוּב לְהַחְמִיר לְכַתְּחִילָה וּמִשְׁמַע דְּמַעֲיָקֵר הַדִּין מוֹעִיל הַמְשָׁכָה ע"ג דְּבָר
שְׁלֵא הִי עָלָיו שֵׁם פְּלִי בְּתִלוּשׁ אֲף בְּשׁו"ת ח"ס סִימָן רִי"ד כ' דְּבָרֵיבּוּי וְהַמְשָׁכָה מְהַנִּי
הַמְשָׁכָה ע"ג דְּבָר שְׁאִינוּ רְאוּי לְבָלוֹעַ ג"כ אֲבָל לְהַכְשִׁיר פּוֹלָה בְּהַמְשָׁכָה בְּעִי' עג"ק הָרְאוּי
לְבָלוֹעַ א"כ בַּנ"ד דְּהוּי לְעֲנִין פּוֹלָה בְּהַמְשָׁכָה שׁוּב ל"מ אִם אִינוּ רְאוּי לְבָלוֹעַ דִּישׁ לְחוּשׁ
לְדַעַת הַמַּחְמִירִים אֲף בְּאַמַּת עִי' בְּשׁו"ת נוּבִי"ת סִי' קמ"א וּבַח"ס סִימָן רִי"ב שְׁפָתָבו
דְּלִיפָא מֵאֵן דְּחִינֵישׁ לְחוּמְרָא זֹו וְכֹה רְאִיתִי בְּשׁו"ת מְשִׁיב פְּהֶלְכָה שְׁהַעֲלָה ג"כ דָּאִם נִתְעַרְב
מִמֶּשׁ בְּמִקְנֵה פְּשָׁרָה אֲזַ לַכ"ע פְּשָׁר מְטַעַם זְרִיעָה וְשׁוּב אֲף בְּהֶלְכוּ אַח"פ לְמִקְנֵה חֲסִירָה
ג"כ פְּשָׁר עִי"ש ע"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט דְּגַם בְּזָה לִיפָא שׁוּם חֲשַׁשׁ אֲף בְּאַמַּת בַּנ"ד הָרִי אֲפָשָׁר
לְהַמְשִׁיף לְמִקְנֵה הַקְּטָנָה רֹב שְׁיַעוּר מְקוֹנָה מְהַמְעִינּוּ וְחֲשַׁשׁ זַחֲלִילָה כְּבָר פְּתַבְתִּי דְּלִיפָא בְּזָה
וּבְפָרְט שְׁפָכֵר נְסַתָּם הַזַּחֲלִילָה וּבְנוֹדָאִי הִי הַסְּתִימָה בְּדָבָר שְׁאִינוּ מְקַבְּל טוֹמְאָה דְּבְדָבָר
הַמְקַבְּל טוֹמְאָה יֵשׁ דְּעוֹת בְּסְעִיף כ' לְפָסוּל וְכִינּוּן דְּלִיפָא בַּנ"ד חֲשַׁשׁ מִפְּחַ זַחֲלִילָה א"כ עֲדִיף
טְפִי שְׁיִוְשָׁאֵר מְקוֹם פְּנִיסַת הַמַּיִם מְהַמְעִינּוּ עַד שְׁיַעוּר כ"א סִימָן כְּמוֹ שְׁהִי עַד עֵתָה וְחֲשַׁשׁ
זַחֲלִילָה לִיפָא וּבַכֹּה"ג דְּחֲשׁוּב כְּמוֹ רִיבּוּי וְהַמְשָׁכָה לַכ"ע לֹא יְהִי חֲשַׁשׁ מִפְּחַ דְּהַמְשָׁכָה לֹא
הוּי עג"ק הָרְאוּי לְבָלוֹעַ וְכַמ"ש הַח"ס סִי' רִי"ד הַגָּ"ל פְּנ"ל בַּס"ד לְדִינָא: בַּעֲהַ"ח ה'
תּוֹלְדוֹת תְּרַס"ג רַאדְמִישְׁלֵא יצ"ו.

וְהַנְּנִי יְדִידוֹ הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַגָּ"ל. סִימָן ע'.

לְהַרְבּ הַה"ג חו"פ בְּנִשׁ"ק כַּש"ת מו"ה שְׁלוֹם הָאֶלְבֵּרְשֵׁטָאם נ"י אַבְד"ק נִיֶּסְקָאִי יצ"ו.
בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּקֹהֲלָתוֹ שְׁהִי יוֹצֵא מְכָשׁוּל מִתַּח"י הַטְּבָחִים בְּנִיְקוּר הַבְּשָׁר וְעִי"ז תִּיְקוּן
בְּחָרָם בְּאַסִּיפַת זַט"ה שְׁלֵא יִמְכְּרוּ הַטְּבָחִים הַבְּשָׁר עַד שְׂיָרְאָה הַשׁו"ב אִם מְנוֹקֵר כַּד"ת
וְכַעַת א"א לְהַשׁו"ב לְהַשְׁגִּיחַ עַל זֶה מִפְּמָה סִיבּוֹת וְהֵלֵךְ כַּת"ה אִיזָה זְמַן לְהַשְׁגִּיחַ עָלֵיהֶם
אוּלָּם אַחֲרֵי שַׁכַּת"ה אִינוּ בְּקִי בְּמִלְאַכַּת הַנִּיְקוּר וְגַם קָשָׁה לְפָנָיו לִילֵךְ בְּכָל יוֹם לְהַמְקוּלִין
ע"כ רְצוֹנוֹ לְבַטֵּל הַחָרָם הַגָּ"ל וְרַק לְהַזְהִיר אֶת הַטְּבָחִים לְהַשְׁגִּיחַ הֵיטֵב שְׁלֵא יְבֹא עוֹד
מְכָשׁוּל בְּזָה אִי יֵאוֹת לְמִיַּעֲבַד הַכִּי זֶה תּוֹרָף שְׁאֵלְתוֹ: וְהַנְּנִי כַּת"ה הַבִּיא הַדִּין הַמְּפֹרָשׁ בִּי"ד
סִימָן רַכ"ה סְעִיף כ"ה דְּחַכְמֵי צִיבּוּר נִיְתָרִים בְּלִי פְּתַח וְחֲרָטָה עַכ"פ מְכָאֵן וּלְהַבָּא וְכַתֵּב
בְּשׁו"ף סִימָן פ' דְּתִלוּי בְּרַצוֹן הַצְּבוּר אִם רֹב צְבוּר רוֹצִין כּוֹלִין לְהַתִּיר, וְרַק שְׁנַסְתַּפֵּק כַּת"ה
דְּבַנ"ד דְּנִיְתָקוּן לְסִיגֵי וְגַזֵּר י"ל דַּל"מ הַתְּרָה וְהַבִּיא מְשׁו"ת ח"ס חִי"ד סִי' י"ג עַכַּת"ד.

הַנְּנִי בְּאַמַּת בַּח"ס שֵׁם מְבוֹרֵר דְּתִיְקָנוּ שְׁלֵא יִשְׁחַטּוּ רַק ב' שׁו"ב בְּיַחַד כ"ז שְׁלֵא בְּטַל
הַטַּעַם אֲף הָרַב בְּעַצְמוֹ אִינוּ יְכוּל לְבַטֵּל עִי"ש וּבְאַמַּת בְּשׁו"ת נוּבִי"ק חִי"ד סִימָן א' פְּתַב
עַל שְׁאֵלָה כְּזוֹ שְׁתִּיְקָנוּ שְׁלֵא יִשְׁחַטּוּ רַק ב' שׁו"ב בְּיַחַד דִּיכּוּלִים לְבַטְלוֹ וְלֹא מְבַעֲיָא קוֹדָם

שְׁעָבְרוּ עַל הַתְּקֵנָה בְּנוֹדָי דְּהַצִּיבוּר בְּעֶצְמָם יְכוּלִים לְבַטֵּל אֶף בְּלִי פְתַח וְחֶרֶטָה, וְאֶף בְּכֶבֶד עָבְרוּ אַפְ"ה בְּפְתַח וְחֶרֶטָה יְכוּלִים לְהַתִּיר עֵי"ש וְגַם בְּנוֹדֵר שְׁלֵא לְשַׁחֲוֹק מְפֹרָשׁ שָׁם בְּש"ע סְעִיף ט"ו דָּאָם יֵשׁ חֲשֵׁשׁ מְכַשׁוּל שְׁיַעֲבֹד מִתִּירִין לוֹ וְעַי' שׁו"ת ד"ח ח"א יו"ד סי' א' פֶּסֶק ג' כִּהֲנוּב"י דָּאָף בְּכֶבֶד עָבְרוּ עַל הַתְּקֵנָה יֵשׁ עֲצָה לְהַתִּיר עֵי"ש וּבְאַמַּת בְּד"ח סי' י' מְפַקֵּק עַל הַנוּב"י דְּקִשָּׁה לְבַטֵּל גְּדֵר שֶׁל סִיג מְפַנֵּי הַפֶּסֶד מְמוֹן עֵי"ש וְהִנֵּה בְנוּב"י שָׁם סי' ב' מוֹכַח דְּלַעֲנֵן שׁו"ב שְׁעָבַר עַל חֶרֶם וְיִתִירוּ הַחֲכָם עַל יְדֵי פְתַח וְחֶרֶטָה דָּאָז שׁוּב יִנְכָשֶׁר גַּם שְׁחִיטָתוֹ לְמַפְרָע עֵי"ש וּבְאַמַּת הַדְּבָר צַע"ג דְּנִהֵי דַע"י הַשְּׂאֵלָה נִתְגַּלָּה שְׁלֵא הִתְחִיל הָאִסוּר מ"מ ע"כ"פ בְּשִׁעָה שְׁעָבַר עַל הַחֶרֶם נִתְכַּוֵּן לְעַבְרָה וְלֹא גָרַע מִנִּתְכַּוֵּן לְאֲכֹל בְּשׂוֹר חֲזִיר וְעַלָּה בִּידוֹ בְּשׂוֹר טְלָה דְּצָרִיף פְּפָרָה פְּמִפְרָשׁ בְּש"ס גְּזִיר דְּכ"א וְיִלִּיף מִקֶּרָא וּד' יִסְלַח לָהּ עֵי"ש וְעֵינֵן בִּירוּשָׁלַיִם פ"ח מִתְרוּמוֹת וּבִר"ש שָׁם מ"ש בְּזֵה וְעַי' שׁו"ת בִּי"ש אה"ע סי' פ' שְׁהַעֲלָה בְּאֶחָד שְׁהַעֲיֵד עֲדוּת וְאֶח"פ שְׂאֵל עַל הַשְּׁבוּעָה דְּאַפ"ה אֵין לְהַכְשִׁיר עֲדוּתוֹ לְמַפְרָע עֵי"ש א"כ מ"כ ש"ש בְּשׁו"ב טְפִי יֵשׁ לְאַסֹּךְ מִבְּעֲדוּת דְּבִשְׂאָר עֲדוּת עֵינֵךְ הָא דְּעוֹבֵר עַל הַשְּׁבוּעָה פְּסוּל לְעֲדוּת אֵינוֹ מִכַּח חֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר דְּבִרְשָׁע שְׂאֵינוֹ דְּחָמֵס לִיכָא חֲשֵׁשׁ מְשַׁקֵּר כִּמ"ש בְּנִמ"י פז"ב וְרַק דְּפְסוּל מִגִּזְה"כ וְא"כ הִי מְקוּם לֹאמַר דַּע"י שְׂאֵלָה נִתְגַּלָּה בְּאַמַּת שְׁלֵא הִי רְשָׁע אֲבָל בְּעָבַר עַל חֶרֶם בְּעֵינֵי שׁו"ב דְּהָנִי כְּחֻשׁוֹד לְאוֹתוֹ דְּבָר וּפְסִיל לְשְׁחִיטָה מְשׁוּם שְׂמָא אֵינוֹ שׁוֹחֵט יָפָה וְכִמ"ש בְּנִקְה"כ יו"ד סי' ב' עַל קְוִשְׁיַת הַט"ז סק"ו שָׁם א"כ מָה מוֹעִיל מָה שְׂשָׂאֵל אֶח"פ עַל הַחֶרֶם ע"כ"פ בְּשִׁעַת שְׁחִיטָה הִי חֻשׁוֹד לְאוֹתוֹ דְּבָר וְיֵשׁ חֲשֵׁשׁ שְׂמָא לֹא שְׁחַט יָפָה.

ע"כ דְּבָרֵי הַנוּב"י צ"ע. נִחְזָר לִנ"ד דְּהַשׁו"כ א"א לוֹ כְּעַת לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם וְכַת"ה אֵינוֹ בְּקִי בְּהַנְיָקוֹר א"כ י"ל דְּהָנִי בְּגִזְרָה שְׂאֵין רֹב הַצִּיבוּר יְכוּלִים לְעַמּוֹד בּוֹ דְּמִפְרָשׁ בְּש"ס ע"ז דל"ו דל"מ גְּזִירָה פְּזוֹ וְכ"ה בְּש"ע יו"ד סי' רכ"ח וְנִהֵי דְכ' בְּתוֹס' שָׁם דָּאָם כְּבָר פֶּשֶׁט אִיסוּרוֹ לֹא יוּכַל לְבַטֵּל אֶף בְּאֵין הַצִּבוּר יְכוּלִים לְעַמּוֹד בּוֹ דְּתִרְתִּי בְּעַי אֵין יְכוּלִים לְעַמּוֹד בּוֹ וְגַם לֹא פֶשֶׁט אִיסוּרוֹ עֵי"ש א"כ הֵכָא דְהִי הַתְּקֵנָה לְאוֹתוֹ עִיר וּפְשָׁטָה הַתְּקֵנָה בְּעִירוֹ ג"כ חֲשׁוֹב כְּפֶשֶׁט אִיסוּרוֹ וְכִמ"ש בְּתוֹס' גִּיטִין דל"ו ע"ב וְשׁוּב לֹא יוֹעִיל מָה שְׂאֵין הַצִּיבוּר יְכוּלִים לְעַמּוֹד בּוֹ וְכֵן הִרְגִישׁ הַח"ס שָׁם אֶף בְּאַמַּת י"ל כ"ז דְּוִקָא בְּמְקוּם שְׁגַם בְּשִׁעַת עֲשִׂיַת הַתְּקֵנָה לֹא הִי הַצִּבוּר יְכוּלִים לְעַמּוֹד בּוֹ וְאַפ"ה פְּשָׁטָה הַתְּקֵנָה שְׁפִיר א"א לְהַתִּיר אֲבָל בְּנ"ד דְּבִשְׁעַת עֲשִׂיַת הַתְּקֵנָה הִי אֶפְשָׁר לְעַמּוֹד בּוֹ דְּהָרִי שׁו"ב הִי בְּקִי בְּזֵה וְרַק שְׁנוּלֵד עֲכָשְׁיוֹ סִיבָה שְׂאֵינָם יְכוּלִים לְעַמּוֹד בּוֹ ע"י סִיבַת הַשׁו"ב, א"כ פִּינּוֹן דְּתְקֵנָה הִרְאִשׁוּנָה הִי שְׁיִהְיֵ' הַשׁו"ב מְשַׁגִּיחַ וְתְקֵנָה זֹו כְּבָר אֲזַדָּא פִּינּוֹן דְּהַשׁו"ב אֵינוֹ מְשַׁגִּיחַ מִכְּמָה סִיבּוֹת א"כ הָרִי כְּבָר אֲזַדָּא הַתְּקֵנָה הַעֵינֵקְרֶת וְשׁוּב פִּינּוֹן דְּהָנִי דְּבָר שֵׁא"א לְהַצִּבוּר לְעַמּוֹד בּוֹ וְאַחֲרֵי שְׁיָדוּעַ לְכַת"ה שְׁכַּעַת הַטְּבָחִים יִהִי גְזֵהִים שְׁלֵא יֵצֵא מְכַשׁוּל מִתַּח"י אֲזִי רְשׁוּת בְּיַד כַּת"ה וְזַט"ה לְבַטֵּל הַחֶרֶם כְּנִלְע"ד בְּפִסִּד לְדִינָא: בִּאֵעָה"ח ד' וְיִשָּׁב תִּרְס"ד רִאדְמִישְׁלֵא.

דִּידוֹ הֵק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן ע"א.

לְהַרְבֵּה הַה"ג כַּש"ת מו"ה חַנּוּךְ הַעֲנִיף פָּאק דוּמ"צ דְּק"ק קִאשׁוּי יַע"א. בְּדָבָר שְׂאֵלְתוֹ שְׁקָבְעוּ קוּפָה לְצוּרָה נְדָבוֹת לֹא"י בְּפִתּוֹל שֶׁל הַקְּלוּזִי וּבְשִׁעַת שְׁקָבְעוּ הַקּוּפָה רְצוּ הַגְּבָאִים דְּקְלוּזִי שְׁיִחְלְקוּ הַקּוּפָה בְּהַכְּנֹתָל לְשָׁנִים וְחֲצִיו הָאֶחָד יִהִי עָבוּר הַקְּלוּזִי וְחֲצִי הַשְּׁנִי עָבוּר

א"י ולא יכלו להתפשר עם הגבאי דא"י כמה ישלמו בעד חצי הקנפה ויען שאז לא הי' דחיקא לכך לא עשו המחיצה בהקנפה וכעת הקלוזי נצרך להכנסות ואין להם מקום מרנוח לקבוע שמה הקנפה לצרכי הקלוזי ורצונם לעשות מחיצה בהקנפה וצד אחד יהי' עבור עא"י וצד השני עבור הקלוזי וישלמו דמי החצי שיווי הקנפה.

או שגבאי דא"י יקבע קנפה קטנה אחרת כדי שיהי' מקום להכניס עוד קנפה קטנה עבור הקלוזי זה תנורף שאלתו. והנה עיקר הספק א"נ דהקנו מקום עמידת הקנפה להגבאי דא"י לחלוטין וע"י קביעת הקנפה חשוב פחזקה כמ"ש הקצה"ח סי' קפ"ט דשימש חשוב קננו עכ"פ לענן שימש ובפרט דמקומות של בהכ"נ לכ"ע נקנה בהילוף כמ"ש הט"ז סי' קצ"ב דהוי כשביל של כרמים ועיין נה"מ שם ובפרט דאם נותן קרקע להקדש נקנה בדיבור בעלמא דאמירה בהקדש חשוב פחזקה כמ"ש הריטב"א הובא בש"ך סי' ס"ו.

אף באמת יש ספק אי הקנו המקום לחלוטין או רק על זמן היינו כל זמן שלא יצטרכו המקום לצרכי הקלוזי: והנה במתחייב לזון את חבירו יש בזה מחלוקת הפוסקים דלשיטת הרא"ש יוכל לפטור א"ע בשנה אחת כמפורש בחו"מ סימן ס' ובסימן קס"ג דבפטר והו ממס סתם ל"מ הפטור רק על שנה אחת וספק פטור אינו מוצא מידי חיוב ונדאי וכמ"ש בש"ך סי' מ"ב דבפטר והו ממס סתם אינו נפטר מפדיון שבויים כיון דכל זכותו מפת השטר וכל מה דלא מפורש בהשטר ל"מ אף שהוא מוחזק.

וכמ"ש המהרי"ט סי' ל"א דספק מחילה ל"מ נגד חיוב ונדאי. וכתבתי בתשובה דאף דבעי בש"ס ב"ב דקל"ב גבי בבריא האף דנשאר בתיקו וקיי"ל דמפסדת פתובתה אף דהוי ספק מחילה י"ל בכתובה דלא נתנה לגבות מחיים הוי פספק על התחלת החיוב.

וא"כ ה"א דגוף החומה הוא של אנשי הקלוזי רק דהקנו מקום לגבאי דא"י להעמיד שם קנפה וכיון שיש ספק אי הקנו המקום לחלוטין י"ל מספק מוקמינו בחמ"ק וקיי"ל דגם בספק הקדש אזלינו לקולא לבעלים כמ"ש הפוסקים דבבעי דיש יד להקדש אזלינו לקולא וכן בהא דשכ"מ שהקדיש ועמד דנשאר בש"ס בתיקו שי' הרשב"א והנמ"י דאזלינו לקולא ואף דהרא"ש ז"ל מחמיר הטעם דכיון דעכ"פ יש בעי' בש"ס שפא גמר ומקדיש שוב ל"ח בכלל דברים שבלב כל אדם ושוב אמרינו דברים שבלב אינו דברים ועיין קצה"ח סי' ר"נ ור"ז שם דונדאי הקדיש רק שיש ספק אם הקדיש על תנאי בכה"ג נודע מ"ש הרשב"א ז"ל הובא במ"ל פי"ז מטוען ומסיק דס' תנאי אינו מבטל קנין ברור אבל ה"א דיש ספק על התחלת הקנין אם הי' מתנה לחלוטין שוב מספק א"א להוציא מחמ"ק ובפרט שגילו דעתם תיכף שרצונם שיחלק הקנפה ויהי' חציו לצרכי הקלוזי א"כ יש אומדנא דמוכח שאדעתא שיהי' מוכרחים להעמיד שם קנפה שלהם לא היו מתרצנים שיהי' הקנפה של א"י ממלא כל המקום ומצינו דאומדנא מועיל לבטל אף מתנה שפכר הגיע ליד המקבל ורק בדבר הפלוי בדעת שניהם ל"מ אומדנא כמ"ש התוס' פתובות דמ"ד נאפ"ה בהמירה אחרת המשוודת מהני אומדנא לבטל הקשר וכ' בנוב"י מה"ק יו"ד סימן ס"ט משום דמחוסר עוד מעשה הנישואין מהני האומדנא לפוטרו מחיוב לישאנה וממילא בטל קשר החיתון ומכ"ש ה"א דאינו מגיע הפסד ברור לעניי א"י דיוכל להיות שגם אם יתחלק הקנפה מ"מ יתנו המנדבים לצרכי א"י כמקדם וידוע מ"ש הרמב"ן דהמונע לחבירו מלקבל מתנה דפטור דל"ח רק גרמא בנזקין ועיין קצה"ח סי'

נ"ה ואף דגם בגרמא בגיזקין אפ"ה יש איסור תורה כמ"ש היש"ש ועיין שו"ת בית יצחק
חאה"ע סימן ס"ב מ"מ ה"א לא חשוב עוד בכלל מונע לחבירו מלקבל מתנה שאפשר
גם להבא יתנו לקופת א"י כמקדמ א"כ ל"ח אף בכלל גרם הפסד ובפרט מפניש בש"ע
דאף בגודר לצדקה לעניים ואח"כ נעשו קרוביו עניים כ"ז שלא מסרו ליד הגיזבר יוכל
לשנות הצדקה ליתנו לקרוביו משום דחשוב אומדנא לבטל הגדר, ואף דל"ח אומדנא
ברורה להוציא מיד הגיזבר דהוי ככבר זכו בו עניים כדאמר בש"ס ב"ק דל"ו אנו יד
עניים אנו מ"מ פל זמן שלא בא ליד הגיזבר מהני האומדנא ועיין בספרי ח"א סי' כ"ט
וסי' ל"א מכ"ש ה"א דאינו מפסיד בזה זכות עניי א"י בונדאי דמועיל האומדנא אף אם
הי' אומר הגבאי דקלוזי שמקנה המקום אלעולם מכ"ש ה"א שיש ספק שמה לא הרשה
רק על זמן ובפרט שנ"ד תיקף שרצונם לקבוע ג"כ שמה קופה עבור הקלוזי בונדאי
שרשות בידם להכריח את הגבאי דא"י או למפוך להם חצי קופה בדמי שונו ויעשו
מחיצה באמצע ואם לא ירצו למפוך להם חצי קופה מחויבים הגבאים דא"י ליקח
מהפנתל קופה זו ויקבעו שמה קופה קטנה בכדי שישאר מקום בהפנתל לקבוע שמה ג"כ
קופה עבור צרכי הקלוזי כנלע"ד ברור בס"ד להלכה ולמעשה ומרוב טרדא אקצר:
באעה"ח יום ב' פנחס תרפ"ג יע"א.

ידידו דו"ש הק' שמואל ענגיל. פה מרחץ הארשפאלווא סימן ע"ב.

להרב הגדול חו"ב וכו' כש"ת מו"ה אלישע ז"ל מוצד"ק ביטש יצ"ו. בדבר הטו"ת באחד
שנתנו לחבירו ת"כ שיתן לו חמשים ר"כ בעד זה שלא ילך על הליצי - טאציאן והמבטיח
הנ"ל הי' לו שותף לעסק הנ"ל והשותף הלז ג"כ הבטיח לזה שבאם לא ילך על
הליציטאציע ישיג סכום הנ"ל רק שהשני לא נתן לו ת"כ וכעת השותף השני שלא נתן
ת"כ אינו רוצה ליתן מה שהבטיח ועי"ז גם השותף שנתן ת"כ נ"כ משמט א"ע מלשלם
זה תנור הטו"ת: והנה כת"ה הביא מ"ש בשו"ת ד"ח יו"ד סימן מ"ר באחד שהבטיח
לחבירו ליקח אצלו שגולת לצורך ליפערונג להמלך דיוכל לחזור א"כ ה"א השותף השני
שלא נתן הת"כ בונדאי דפטור אף שהבטיח ליתן אף גם זה שנתן ת"כ כ' כת"ה די"ל
פינו דלא עשה קנין רק ת"כ לחוד י"ל דל"ח רק כגדר וממילא אין יורדין לנכסיו
וכמבואר בחו"מ סי' קכ"ט סעיף הי בערב דאף בנתן ת"כ דאין עליו רק חיוב לקיים
שבועתו אבל אין יורדין לנכסיו כמפניש בסמ"ע בשם עכת"ד כת"ה.

והנה באמת בד"ח תו"מ סימן כ"ח האריך בגידון כזה בהבטיחו שיהי' שותף על עשרה
פראצענט וכו' שם ג"כ דאם הי' הפונה שיקח אצלו שפולת א"כ ל"ח רק מבטל פיסו של
חבירו דפטור וכמ"ש שם בחו"מ סי' מ"ב ומאד שותפות על הריוח י"ל דבשלב"ל ל"מ
אף בקנין ורק שפיים דיש לחייבו מצד שהשני הי' יוכל ליקח העסק לעצמו והוי עכ"פ
בגדר גרמא ואם קיבל עליו לשלם ההיזק מתחייב בדבור לחוד וכשיטת המרדכי פ'
הגוזל וע' בח"ס חו"מ סי' קמ"ט ורק שהד"ת נסתפק די"ל דל"ת הפסד נודאי דשמה
בלא"ה לא הי' שזכרו שלא נתן להם אפערט עיי"ש והפה באם הבטיחו אפ"ה פכת הד"ת
דהבד"צ ישימו פמה הרונים להם איזה סכום אם אינו יותר מפדי שפרו חייב ליתן לו
דהוי פשכר פעולה דנקנה בדבור לחוד אבל בהבטיחו יותר מפדי שפרו יוכל לומר
משטה אני בה כמפניש בחו"מ סימן רס"ד א"כ פינו דרק מצד משטה קאמינו עלה, וא"כ

ת"כ מסלק טענת השטאה ושוב אף במת מחויבים היו רשעים לשלם וכמ"ש בקצה"ח סי' רס"ד וסי' פ"א דבכה"ג ל"ש לומר דהוי רק חיוב נדר הואיל דהת"כ הוי רק לגלות שהי' הדיבור בלי השטאה וכעין זה מצינו בתו"מ סי' ר"ז סעיף י"ט בסמ"ע שם דבאסמכתא ועשה ג"כ קנין וגם נשבע דאז השבועה מחזק הקנין ורק בדשלב"ל אף בנשבע נהי דמחויב לקיים המקח מפת שבועתו מ"מ עכ"פ אינו בתורת קנין ושוב אין יורדין לנכסיו וכמפורש בחו"מ סי' ר"ט סעיף ד' ברמ"א ובנה"מ בחידושים שם א"כ ה"ה הקא הת"כ מסלק טענת משטה ושוב נתחייב חיוב גמור בדיבור בעלמא בשלמא בסי' קכ"ט הנ"ל דערב אינו משתעבד בלי קנין שלא בשעת מתן מעות א"כ גם ת"כ ל"מ דהת"כ לא יוכל למשוזי שיהי' מקרי קנין ורק דיש עליו חיוב הגוף לקיים הת"כ אבל בנ"ד דבאמת ש"כר פועלה נקנה בדיבור לחוד ולא בעי שום קנין ורק דיוכל לטעון משטה א"כ שפיר פיון דת"כ מסלק טענת השטאה ושוב שפיר מחויב השותף שנתן ת"כ לשלם סוף הנ"ל ושוב גם השותף השני מחויב לסייעו דהרי מפורש בחו"מ סי' קע"ו דשותף יוכל ליקח עוד שותף ג' לטובת השותפות א"כ מכ"ש דיוכל ליתן לאיזה איש מעות פפי הראוי כדי שלא ילך לקלקל העסק א"כ הקא דזה השותף שנתן ת"כ מחויב בחיוב גמור לשלם הסכום שהבטיח שפיר גם השני חייב ליתן חלקו ואף א"נ דגם ע"י הת"כ לא נגמר החיוב וכמו שעלה על דעת כת"ה אפ"ה יש מקום לומר פיון דעכ"פ שותף הראשון נתן ת"כ לטובת השותפות ויש עליו חיוב לקיים שבועתו א"כ בנודאי ישלם שלא ירצה להיות עובר על השבועה א"כ פיון דפעל טובה גדולה לטובת השותפות בזה שלא בא שום ב"א על הליציטא - ציע לקלקל להם העסק א"כ השני נהנה מזה שיתן השותף הראשון וא"כ הרי קיי"ל בתו"מ סימן רס"ד דהמהנה לחבירו נותן לו כפי מה שהנהו ועי' בשו"ת בי"ש תו"מ סי' נ"ד בשני שותפים שיש להם תביעת ממון על אדם אחד מעסק השותפות ואחד מהשותפים תובע בטענת ברי ואפ"ה אינו רוצה לישבע מ"מ פטור מלשלם לחבירו מה שמפסיד עי"ז שהוא אינו רוצה לישבע משום דיוכל לומר אף שאמתי בבירור שמגיע לי החוב מ"מ יודע בלבו שאינו יכול לישבע עי"ש נשמע דע"י עבירה של עונש שבועה פטור מלשלם ממה שחבירו נפסד על ידו וה"ה די"ל דע"י עבירה של עונש ת"כ מחויב השותף השני לסייעו בדבר שעשה לטובת השותפות ועי' בריטב"א מ"ק די"א שכ' דשותפו של אדם חשוב מחויב לנהוג א"ע בעסק השותפות כאדם חשוב עי"ש כ ולפי דבריו יתבאר דמי שעשה שותפות עם ת"ח אף היכי דיודע הת"ח בנודאי שמגיע איזה חוב אצל אדם אחד מעסק השותפות ואינו רוצה לישבע מ"מ פטור הת"ח מלשלם מה שמפסיד חבירו עי"ז שאינו רוצה לישבע הואיל דת"ח אינו נרפו לישבע עיין שו"ת כנסי"ח סי' צ"ה ובהג"ה אמ"ב סי' פ"ב א"כ הוי פנוכסו להשותפות אדעתא דהקא שאם יצטרכו לישבע יפסידו ופי' שו"ת השיב משה סי' פ"ח שהאריף בזה ובשו"ת מהרי"א הלוי סי' ו' מ"ש בזה, א"כ מכ"ש בנ"ד דגם שותף השני הי' אצל הת"כ שנתן הראשון וא"כ ידע השני שהראשון לא ירצה לעבור על הת"כ א"כ חשוב פנוכסו אדעתא דהכי להשותפות ובפרט שנהנה מזה דהא בשביל זה שנתן שותף הראשון ת"כ לא בא שום אדם לקלקל להם על הליציטאציע א"כ פשיטא דחייב השני ליתן חלקו ובפרט שפבר הוכחנו דבנ"ד ש"כר פועלה נקנה בדיבור לחוד ורק דיוכל לטעון משטה א"כ הת"כ שמשלק טענת השטאה שוב נתחייב בחיוב גמור ויורדין לנכסיו ושוב גם שותף השני

חייב לסייעו א"כ ממנ"פ א"נ דהת"כ דהקא לא הי' בתורת שבוועה רק פמנהג הסותרים וכמו שפתיב בסמ"ע סיר"א בנודאי דנתחייב בתורת קנני סטימטא וא"נ דהוי בתורת שבוועה ג"כ חייב דהת"כ מסלק טענת משטה פנ"ל וממילא חבירו חייב לסייע כנלע"ד בס"ד לדינא: ב) ובדבר השאלה באונזא שהי' עב תחת הכנף ויש חשש שפא עפוי"ם המוכר תחב במחט פדי להצבות מקומו שיהי' נראה עב ובדקו ולא מצאו שום צורות דם מבפנים וכת"ה הביא דברי הח"ס יו"ד סי' קכ"ב: הנה באמת בנ"ד דלא ידעינן בבירור אם נעשה ע"י מחט ואף דהוי שכיח איסורא מ"מ בכה"ג אם עכ"פ אין רואין ריעותא מעבר לצלעות שפיר יש להקל מטעם ס"ס שפא ע"י חולי ושפא לא הגיע המחט להריאה ובכה"ג אף להט"ז האוסר בסי' מ"ט בספק ע"י חולי ס' ע"י קוץ מ"מ מודה דבנ"ד יש להכשיר הואיל דספק השני הוא שפא לא הגיע פלל להריאה א"כ חשוב מתהפך דאף אי נתחיל בצד הספק שפא לא הגיע להריאה אפתי יש עוד ספק שפא לא ניקב הריאה דדוקא ביש נקב לפנינו ורק שיש ס' ע"י חולי אי ע"י קוץ שפיר החמיר הט"ז אבל היכי דחד ספק הוי שפא לא הגיע פלל למקום הלז בכה"ג אף להט"ז מועיל הס"ס וכמפורש בט"ז יו"ד סי' ל"א בתולע בחנטם דתולין שלא הגיע למוח מעולם וכ' הט"ז הטעם משום ס"ס והוי פהא דס' אי על הדורס שכ' הט"ז בסי' כ"ט דמועיל הס"ס גם בדרוסה ה"ה בנ"ד מועיל הס"ס שפא ע"י חולי ושפא לא הגיע להריאה ושפא לא ניקב הריאה וג' ספיקות מועיל אף נגד ח"א לשיטת כמ"פ בסי' ק"י ע"כ הדבר פשוט פאן דלא נודע אם נעשה ע"י חולי או ע"י מחט ולא נראה צורות דם בפנים פשיטא דיש להקל והנה לכאורה יש עוד צד להקל פנין דמסתמא נזהר העפוי"ם שלא יגע בהריאה ורק שכ' הח"ס דהוי בכלל מילתא דלא רמיה ולא אדעתיה א"כ לכמ"ש המבי"ט הובא בפמ"ג יו"ד סימן צ"ד דזה הוי רק מדרבנן א"כ פשיש עוד ס' שוב י"ל ס' דרבנן להקל אף באמת פתיב הח"ס עוד סברא דהנכרי לא יוכל ליזהר מליגע משום דאינו יודע פלל מקום הריאה ע"כ הדבר פשוט דביש ס' ע"י חולי ס' ע"י מחט ואין רואין ריעותא מעבר לצלעות פשיטא דיש להקל כנלע"ד בס"ד לדינא: באעה"ח ה' נארא תרס"ז ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סימן ע"ג. להרב הה"ג מו"ה מנחם מענדל דמשק נ"י מוצד"ק קראקא יצ"ו: בדבר שאלתו בכלי שנקרא וואסערוואגע שנעשה מעץ ארוך ובתוכו גומא ונותנין לחוה הגומא זכוכית חלולה ועגולה עם שפיריטוס והזכוכית סתום מפל צד פדי שלא ישפך השפיריטוס והזכוכית דבוק היטב על העץ ועל הזכוכית הנ"ל עשוי עוד פיסוי מזכוכית דבוק אל העץ מלמעלה.

ונסתפק אי צריכין למכור הפלי הנה לעפוי"ם קודם פסח פשאר חמץ: והנה כת"ה כ' איזה צדדי היתר א' דמצינו בפצק שבסדקי העריבה אם הוא פחות מפזית, במקום א' ועשוי לחזק א"צ לבער וחוזנין דכיון דאין בו פזית במקום אחד בטל לגבי הפלי ואם אין בו פזית פלל לחד שיטה שבמ"א אף אם אינו עשוי לחזק אפ"ה א"צ לבער ותלוי בשיטת הפוסקים אי בח"ש יש איסור ב"י מה"ת עכ"פ חזינו באם ביטלו לגבי הפלי בטל ממנו שם אנוכל ואינו עובר בב"י אף אם עזן ראוי לאכילה, כמ"ש התוס' שם דמ"ה ע"ב לענין יתדה לשיבה דאעפ"י דראוי לאכילה אפ"ה פמו דפקע ממנו שם אנוכל לענין טומאה ה"ה לענין חמץ ה"נ פיון דמבטל את המשקה לגבי הפלי אינו עובר בב"י עוד הביא ראי' מהא דכופת שאור שיחדה לשיבה ואף דמפורש שם בש"ס דבעי שיהי' טח בטיט

פ"ז פתח כת"ה דכ"סוי הזכוכית שעליו הני כמו טח בטיט באמת ע"ז יש לפקפק עפ"י מ"ש בטו"ז בסימן תמ"ב ס"ק ב' לענין נזירות הדבוק בחלון דא"נ דיש בזה איסור אינו מועיל מה שמכסהו דאפתי עובר בבל ימצא ואף דמצינו בסעיף ו' דמהני טיחה בטיט כ' בזה שני סברות א' דשם פניו דא"י לגרר אחריו חשוב כמבוער ועוד דשם ע"י הטיחה מבטל צורת החמץ וטעמו חזינו דהא דטוחה בטיט אינו משום דע"ז נראה שמבטל החמץ לגבי הכלי רק דהטיט משנה צורות החמץ וטעמו ג"כ אבל בכה"ג דהחמץ נשאר בטוב טעמו י"ל דלא מהני הפסוקי אף באמת מפשיטות דברי הש"ס שם בפסחים משמע דע"י הטיחה בטיט נזכר שמבטלו לגבי הכלי וכמ"ש התוס' שם דשינוי מעשה מועיל לבטלו מתורת אכל א"כ שפיר י"ל דע"י הפסוקי שעליו מלמעלה נראה שמבטלו לגבי הכלי וי"ל דחשוב כמבוער: ומה שהביא עוד כת"ה מהא דנפלה עליו מפולת דהרי הוא כמבוער ובגל גדול לכ"ע א"צ לבער וה"נ פניו דצריף לשפוך את הכלי וע"י השבירה ילך הי"ש לאיבוד לכ"ע הני כמבוער באמת יש לפקפק דשם נפל הגל מעצמו ול"ח כמטמין כמ"ש שם דלחד שיטה אף אם הוא אחר זמן איסורו דא"ל לבטלו אפ"ה א"צ לבער דאינו עובר בבל יטמין פניו שאין מטמינו בידים כמ"ש בטו"ז שם סי' תל"ג אבל הכא דנותן בידים השפיריטוס לחוץ הכלי י"ל דהני כמטמין בידים ואסור אף אם עושה הכלי יותר מל' יום קודם הפסח כמו דקיי"ל בנודאי חמץ זקוק לבער אף מתחילת השנה אם יודע שלא יהי בביתו קודם פסח וכן מפורש שם בסי' תל"ו בעושה אוצר ויש שם חטים חמוצים בנודאי אף בעושה האוצר קודם ל' צריף ליקח חטים חמוצים דבנודאי חמץ הני כמטמין בידים אף באמת מפורש שם במג"א דבדיעבד אם פבר עשה האוצר קודם ל' אף אם הי' שם נודאי חמץ אפ"ה א"צ לפנות האוצר דבדרבנן סמכינן דאף בנודאי חמץ מ"מ קודם ל' ל"ח כמטמין בידים וסגי בביתול עיי"ש סק"ח והכא י"ל דצרי אף לכתחילה דשם יוכל לעשות האוצר וליקח משם מקודם החטים החמוצים וא"כ אם אינו לוקח משם נראה כמטמין בידים ובפרט דעתיד עכ"פ לפנות האוצר וליהנות מהחמץ ומש"ה פתב במג"א שם סק"ט דאחר פסח אסור ליהנות דגרע מנפל עליו מפולת דשם אין בירור שיפנה הגל אבל פאן בבירור יפנה אח"כ האוצר א"כ שפיר דדמי למטמין בידים אבל הכא דא"א לעשות הכלי בלתי השפיריטוס א"כ פשיטא דבאמצע השנה מותר לו להכניס הכלי עם השפיריטוס לתוך העץ דא"צ להפסיד הכלי באמצע השנה בשביל החשש שלא יוכל לבער החמץ בזמנו פניו דהוא קודם לי ושוב כשיגיעו ימי הפסח אז הני כמבוער פניו שא"א להוציא רק ע"י הפסד הכלי שוב י"ל דהני כנפלה עליו מפולת דהפסד הכלי הני כמבוער כמ"ש התוס' פסחים דכ"ו לענין תנור שהיסוקוהו בעני איסור דהפסד התנור חשוב כדיעבד ומותר זה וזה גורם ועיי"ש בתוס' דף ל' גבי קזירות בפסח ישברו וכהא דביצה די"ט נדה מערמת וטובלת בבגדי' ועיין מ"ש חכמי פרובינצ'א לענין פלי פארצלליין שאב"י ועיין בשו"ת פני יצחק ובפמ"ג סי' ק"ג ובפרט דלענין איסור ב"י מה"ת סגי בביתול ורק חז"ל הצריכו בדיקה או משום דחוששין להערמה או משום דילמא מימלא על הביטול ומחשבה מוציא מידי מחשבה או משום דילמא אתי למיכל מניה וכה"ג דהחמץ נשאר תמיד פנוס בהכלי א"כ א"א לחוש להערמה דבנודאי מבטלו בלב שלם ול"ש דילמא אתי למיכל מניה פניו דצריף לשפוך הכלי ולהוציא הי"ש א"כ בטרחה גדולה כזו ליכא חשש דילמא אתי למיכל מניה והני כהא דאמרינן בש"ס פסחים

די"א דכינן דלא התרת רק ע"י קיטוף ל"ש דילמא אתי למיכל מניה וכן איתא בש"ס דביצה די"ט דכינן דלא התרת לו רק ע"י מלבוש ליפא למגור וה"נ פינן דלא התרת רק בכנוס בכלי וא"א להוציא המאכל רק וע"י הפסד הכלי בונדאי לא אתי למיכל ובפרט כפי הנראה ליפא רק מעט י"ש בכלי וגם ביי"ש גופא כפי המפורש במח"ש סי' תנ"א יש הרבה מינים שאינם חמץ וחקק החמץ שבו הוי רק דבר מועט ובח"ש לשי' רוב הפוסקים אינו באיסור ב"י ד"ת פנודע והגם דחשש אתי למיכל הוא גם בח"ש כמ"ש הטו"ז בסי' תמ"ב מ"מ כ' בישיע"ק דבח"ש בשוגג י"ל דליפא איסור תורה דלא אחשבי' בשוגג והגם די"ל דחמץ דיש קרא מיוחד לאיסור ח"ש וכו' הפוסקים דנ"מ לח"ש ע"י תערובות ונשמע דבח"ש חמץ יש איסור תורה אף בלי הטעם דאחשבי' וא"כ י"ל דגם באוכל ח"ש חמץ בשוגג ג"כ חשוב כאוכל איסור בשוגג וא"כ גם בח"ש שייך דלמא אתי למיכל מניה אף באמת הרבה תירוצים נאמרו בדברי הרמב"ם ז"ל ושוב י"ל דבח"ש ליפא איסור ב"י ד"ת ולענין דרבנן בונדאי יש לסמוך אכל הג"ל ואכמ"ל והגם די"ל דבח"ש א"נ דליפא איסור הנאה מה"ת בח"ש כמ"ש הפרמ"ג א"כ לא יועיל ביטול דל"ש סברת הר"ן וכו' יש ליישב דברי רש"י ז"ל בפרקין דהכוננה שפא שחיש וכו' א"מ ביטול אף באמת אפ"ל דח"ש יהי' חמור משיעור שלם ואכמ"ל ואנו קיי"ל דגם בח"י מהני ביטול וכן קיי"ל בחמץ פבור דא"צ להעלותו רק מבטלו בלבו כמ"ש המג"א סי' תל"ו דהוי כפולה עליו מפולת ואף דהכא גרע דהוי פעין מטמין בידיים מ"מ פינן שאין פונותו להטמין החמץ ואינו עומד ליטלם מן הכלי בשום פעם ועושה הכלי קודם ל' בכה"ג בונדאי חמץ אפ"ה פינן דאי אפ"ר לעשות הכלי בענין אחר ל"ח כמטמין בידיים. ע"כ מפל הני טעמי נ"ל דיש לסמוך על הביטול וא"צ למפוך את הכלי כנלפע"ד ברור בס"ד: באעה"ח יועש"ק שמות תרע"א ראדמישלא. הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל.

סימן ע"ד. להרבני הפולג החסיד מ' אהרן נ"י סת"ם בק' שערבשין יצ"ו.

בדבר השאלה בכתב יוד בשם הוי' ואח"כ בעת שכתב ה' קודם שכתב הרגל השמאלי נטשטש ה"ה ונמשך להיו"ד ונסתפק מה לעשות והעמיד מקודם יו"ד לשם קדושת השם ואח"כ המשיך היו"ד שעשה בראשונה ועשאו כולו צורת ה' ונסתפק אי פשר היריעה הג"ל לקרות בו גם הניח בתחילת שיטה מקום פנוי כדי לכתוב שמה שם בן ד' אותיות ולבסוף כתב השם בסוף שיטה הראשונה ובשיטה שתחתיה נשאר מקום פנוי ואח"ז נכתב אלקיך ויש להסתפק הואיל שנשאר מקום פנוי כדי ט' יודין קטנים רק לפי ערך הכתב של הסופר ליפא ט' יודין רק ערך ז' יודין זה תנרף השאלה: והנה בדבר ס' הראשון מפורש הדבר בא"ר סי' ל"ב שאם גוף הרגל של האלף נוגע לגגו יוסיף דיו עד שיהי' זה רק פניו והפמ"ג שם אות כ"ח הביא דבריו להלכה א"כ הכ"נ הי' אפ"ר לעשות כן וכעין שעשה פבדו.

אף גם בלי עצה זו הי' מותר למחוק כל האותיות שנטשטשו ולחזור ולכותבם ואף דכ' הא"ר שם דאם גוף היו"ד שבאלף נוגע לגגו אסור לגוררו פינן דהפל רואין שצורת אלף עליו נהי' דפסול משום דגוף היו"ד נוגע לגגו אפ"ה אסור לתקן וכמבואר בש"ע סי' רע"ו דאם רגל הה' נוגע לגגו דאם אינו נוגע רק נגיעה מועטת אסור למוחקו פינן שצורת אות עליו נהי' דפסול לס"ת מ"מ אסור למוחקו וכמ"ש בשו"ת הרמ"ע סי' ל"ו דשם הפסול

מפח ח"ת ג"כ יש בו איסור מחיקה ונהגם דבש"ף נשם סקט"ו מוכח דרק איסור דרבנן יש בו משום מ"ע פ"נן שאין הנגיעה ניפר להדיא וכן כ' בשו"ת רח"כ סי' מ"ט אף פבר הבאתי בתשובה שמדברי מהר"י אלפסנדרי המוכא בב"י מוכח להדיא שיש בזה איסור תורה אף שיטת המרדכי דאם פבר היא עליו קדושת השם מותר לתקנו להחזירו לקדושתו הראשונה אבל בנפסל מתחילת הפתיכה אז איסור למוחקו פ"נן דעכ"פ הם אותיות השם ולא היא עליו מעולם שם ס"ת פשר אין זה גנאי אם אינו מתקנו ונדעת הרמ"ע הוא להיפוך דאם פבר היא אותיות השם נגמרים וכל עליו איסור מחיקה אז אף שנעשה אח"כ איזה נגיעה מ"מ כ"ז שלא נתקלקל אח"כ צורת האות לגמרי האיסור מחיקה לא פקע א"כ בנ"ד דלא היא עוד נגמר אף אות ה' דהא בלי רגל הפנימי אסורופסול דלא מיבעיא לפירוש ב' ברש"י מנחות דכ"ט א"כ ניקב רגל הפנימי שנה לניקב רגל הימיני ואף לפירוש פי ברש"י שם מ"מ צריך שישאר עכ"פ כל שהוא מרגל השמאלי ובש"ע סימן ל"ב סעיף ט"ו מחמיר פשני הפירושים א"כ בנ"ד לכ"ע עדיין לא היא עליו קדושת השם ושוב לכ"ע היא מותר למוחקו ובפרט דגם בדינו של הא"ר ביו"ד שבאלף שנדבק לגגו מתיר בשו"ת ח"ס סי' רס"ז לגרור היו"ד שנדבק ולפעמים צריכים לגרור ג"כ גג האלף היכי שנכתב היו"ד קודם הגג עיי"ש ואפ"ה מתיר לגרור הואיל דהוי לצורך תיקון ועי' שו"ת רח"כ סי' מ"ג שכ' בפירוש דאף בנפסד רק צורת אות אלף דמותר למחוק גם שאר האותיות שבשם ועי' שו"ת בית אפרים חיו"ד סי' ס"א שכתב דאף בנפסל מחמת ס' ג"כ מותר למוחקו דחשוב צורך תיקון א"כ מכ"ש בנ"ד בנדאי מותר ומה שנסתפק כמ"ע אי ל"ח בכלל נעבדה בו עבירה עי' שו"ת ח"ס סי' רס"ג שכ' דאם מוחק אות מהשם ואח"כ פותב אות אחר דל"ח מצהב"ע לפי שהעבירה נעשית מקודם אבל אם בשם אלקינו נכתב הנאו רחוק מנון אם יכתוב נאו סמוך לנון א"כ והי' זה מחיקה לנאו השני בזה אמרי' אין עבירה מצוה הואיל דהוי המצוה והעבירה יחד עיי"ש וסברתו נובע מדברי המרדכי בעכו"ם שקצצו ערבה בשבת דל"ח מצהב"ע לפי שאין העבירה בשטת עשית המצוה אבל בגזל מפח העשה דוהשיב לעולם חשוב העבירה והמצוה יחד חשוב מצהב"ע עי' בשעה"מ פ"ח מלולב ע"כ הדבר פשוט דבנ"ד ליכא חשש מפח מצהב"ע בפרט דליכא עבירה פלל וז"ב בס"ד: ב] ובדבר השאלה שנשאר בתחילת שיטה ערך ט' יודין קטנים אף לפי ערך כתב של הסופר ליכא שיעור ט' יודין ולכאורה י"ל לפי"מ דמוכח בטור רס"י קע"ה דבפתוחה צריך להניח ט' אותיות ובסתומה השיעור ג' אותיות א"כ בכה"ג שהניח שיעור פנוי בתחילת שיטה ומתחיל לכתוב באמצע לשי' הרמב"ם ז"ל חשוב סתומה ולשיטת הרא"ש חשוב פתוחה ולפ"ז בנ"ד ממנ"פ שרי דלשי' הרמב"ם דזה חשוב סתומה הוא לשיטתו תמיד בעי' ט' אותיות וא"כ נהי דקיי"ל דמפסיק שיעור פרשה במקום שאין פרשה פסול ודלא פשיטת הב"ח שכ' דמפסיק שיעור פרשה במקום שאין פרשה פשר עי' בט"ז סי' ער"ה סק"ה ובש"ף נשם סק"א שדחו דבריו ועי' שו"ת מהר"י אסאד סימן ש' שהאריך בזה עכ"פ לשי' הרמב"ם ז"ל בעי' שיהי' מפסיק פשיעור פרשה ופחות מט' אותיות ל"ח שיעור פרשה ואף לשי' הרא"ש דגם ג' אותיות חשוב שיעור פרשה מ"מ לשיטתו רק בסתומה סגי בג' אותיות אבל בפתוחה בפי' ט' אותיות א"כ בכה"ג דפנוי בתחילת שיטה א"כ לשי' הרא"ש חשוב פתוחה ושוב ל"ח שיעור פרשה בפחות מט' אותיות ושוב ליכא פסול אף לכאורה לשי' הפרישה בסי' ער"ה

שכתב דלשי' הרא"ש גם בפתוחה סני בג' אותיות א"כ לפ"ז במפסיק שיעור יותר מג' יודין פסול לדידן דס"ל דמפסיק שיעור פרושה במקום שאין פרושה פסול א"כ אפתי יש חשש בנ"ד הואיל דעכ"פ יש מקום פנוי יותר מג' יודין וראיתי בח"ס סימן רס"ד שכ' דמה"ט אוסר הרא"ש לקלוף השם דממנ"פ לכתוב שם חול באותו מקום אסור דהשם קידש פל עובי מקומו ואם נניח מקום פנוי א"כ והי' הפסק טפי מג' אותיות וינפסל אף מחלק שם דבשם שאינו רק ב' אותיות מותר לקלוף אבל בשם בן ד' ליפא עצה זו דקא יהי' שיעור פרושה עיי"ש מבןאר מדבריו ג"כ דפוסל אף בהפסק ג' אותיות ועי' שו"ת רח"כ בהג"ה שכ' לפרש דברי הרמ"א בס"י ער"ה שאסור לקדור השם כדי שלא לעשות נקבים בפריעה שתמה עליו בש"ס סק"ג דאי עיקר הטעם בשביל זה מה אריא דאין לקדור השם הרי אף תיבת חול אסור לקדור מפח זה וכ' בהג"ה הנ"ל לשיטת השבבות יעקב דבקדר את השם והדביק מטלית במקום הלז אסור לכתוב תיבת חול במקום הלז דהוי בזיון להשם וכשיטת התוס' עירוכין ד"ו וא"כ אם יקדור השם וידבק מטלית עליו לא יוכל לכתוב במקום הלז פלום דשם אסור לכתוב על המטלית ותיבת חול ג"כ אסור משום בזיון להשם ועכ"ח יהי' נשאר פנוי וא"כ לשי' הט"ז והש"ך דהפסיק שיעור פרושה במקום שאין פרושה פסול ושיעור סתומה לדעת הרא"ש הוא ג' אותיות ולדעת הפרישה גם בפתוחה להרא"ש לא הוי רק ג' אותיות וא"כ חשוב הניח פרושה במקום שאין פרושה פסול ולא יהי' לו עצה רק לנקוב במקום הפנוי וא"כ יהי' מוכרח לעשות נקב בפריעה ונכונים דברי הרמ"א עכ"ת ד וקאמת פבר קדמו בסברא זו בח"ס סי' רס"ד הנ"ל וגם בגוף מ"ש דאסור לכתוב שם על המטלית באמת בא ליישב קושית הש"ך בזה ומדברי השי"ך מוכח להדיא דמותר לכתוב שם על המטלית וכמו שהרגיש בזה בשו"ת ח"ס סי' רנ"ט ולפלא שלא הרגיש בזה והנה ביר שאול בס"י הנ"ל כ' ג"כ בכוננת הרמ"א הנ"ל עפ"י דברי התוס' עירוכין הנ"ל דאסור לכתוב שום דבר במקום שהי' השם פתוב ואם יקדור השם יהי' מוכרח לנקוב הפריעה כדי שלא יבא לכתוב באותו מקום א"כ שפיר כתב הרמ"א דאין לקדור השם כדי שלא יעשה נקב בפריעה עיי"ש אף היכא דליפא הפסק רק ג' יודין כ' בשו"ת מהרש"ם ח"ב סי' רי"ז בשם ספר גן המלך להקל והמהרש"ם הכריע להקל לעשות נקבים בהמטלית כדי שלא יהי' ט' אותיות ביחד והוא פועל חקירת הפמ"ג סי' ל"ב סקכ"ו במ"ז דבניקב במקום הפנוי שוב י"ל דל"ח שיעור פרושה ע"כ בני"ד פמה צדדים להתיר נהי דשיטת הב"ח קשה לצרף הואיל דרוה"פ השיגו עליו אבל עכ"פ פיון דלפי ערך פתב הסופר הלז יש פאן מקום פנוי פחות מט' יודין ובמקום אחר היכי שצריך להיות הפסק פרושה מניח שם ט' יודין לפי פתב שלו א"כ הפל רואין השינוי שלא הפסיק פאן לשם פרושה ונהי דלפי פתב סופר אחר יש גם פאן שיעור ט' אותיות מ"מ פבר הכריע ביז שאול שם דיש לשער לפי פתב של אותו סופר והביא בשם רוב הפ' שפתבו פן עיי"ש ונהי דלשי' הפרישה גם בג' יודין יש לפסול מ"מ פבר הבאתי בשם גן המלך להגו"ר הספרדי להכשיר בזה ובפרט אם אפשר לעשות נקבים באמצע מקום הפנוי שלא ישאר שיעור ג' יודין יחד אז בנודאי ליפא חשש ונהי דהפמ"ג הניח דבר זה בצ"ע מ"מ בספר גן המלך הנ"ל כ' להדיא דבניקב באמצע שוב ל"ח הפסק עיי"ש ביז שאול שהביא ראי' לדבריו ממ"ס פ"ה עיי"ש ואף דאין לעשות נקבים בפריעה לשיטת הרמ"א וש"ך בס"י ער"ה הנ"ל וכמו שהבין בדברי הרמ"א בהג"ה

שו"ת רח"כ הנ"ל דלא יהי לו עצה באם ידבוק מטלית רק לעשות ג"כ נקבים דאל"כ יהי חשוב מפסיק פְרָשָׁה בְּמָקוֹם שְׁאִין פְּרָשָׁה וְאִפ"ה כ' הַרְמ"א דאין לקדור את השם כְּדִי שְׁלֵא יהי מוֹכֵרָח לַעֲשׂוֹת נְקִיבִים וְנִשְׁמַע דְּאִף נְקִיבִים קִטְנִים אֵין לַעֲשׂוֹת לְשִׁיטַת הַרְמ"א דאל"כ הי' אֶפְשָׁר לַקְדוֹר וּלְדְבוּק מִטְּלִית וּלְהִנְיָחוֹ פְּנוּי רַק לַעֲשׂוֹת נְקִיבִים קִטְנִים שְׁלֵא יהי שְׁיַעוֹר ג' אוֹתִיּוֹת יַחַד וְעַכ"ח דְּגַם נְקִיבִים קִטְנִים אֶסוּר לַעֲשׂוֹת אִף בְּאַמַּת הַג' מֵהֵרֵש"ם מִתִּיר לַעֲשׂוֹת נְקִיבִים קִטְנִים וְגַם י"ל דְּבִשְׁלֵמָא לְהַתִּיר לְכַתְחִילָה לְדְבוּק מִטְּלִית וּלַעֲשׂוֹת נְקִיבִים קִטְנִים אֶסוּר דְּגַם זֶה הוּי קִצַּת גְּנָאִי אֶבְל בְּנ"ד דְּלִיכָא עֲצָה אַחֲרַת חֲשׁוּב כְּדִיעֵבַד י"ל דְּמִתְרַ לַעֲשׂוֹת נְקִיבִים קִטְנִים בְּאַמְצַע מְקוֹם הַפְּנוּי שְׁלֵא יִשְׁאַר ג' יוֹדִין יַחַד ע"כ יֵשׁ בְּזֶה ב' דְּרָכִים אוֹ לְגַרְר אֵיזָה תִּיבּוֹת שְׁבִשׁוּרוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת וּלַעֲשׂוֹת הַשְׁיִרְטוּט בְּעֵיקוֹם עַד שְׁלֵא יִשְׁאַר שְׁיַעוֹר ט' אוֹתִיּוֹת וְאִף דְּגַם בְּג' אוֹתִיּוֹת מִחְמִיר הַח"ס מ"מ פִּינּוֹן דְּלִשְׁי' גֵּן הַמְּלִךְ פֶּשֶׁר אִף אִם נִרְצָה לְחַוֵּשׁ לְהַאוֹסְרִין עַכ"פּ בְּנוֹדָאֵי דִישׁ לְהַתִּיר לַעֲשׂוֹת נְקִיבִים קִטְנִים בְּאַמְצַע מְקוֹם הַפְּנוּי שְׁלֵא יִשְׁאַר ג' אוֹתִיּוֹת יַחַד וְאִם א"א לְגַרְוֹר שׁוּרוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת הֵינּוּ דְאוּלֵי יֵשׁ שְׁמָה בְּרֵאשֵׁי שִׁיטוֹת.

הַעֲלִיוֹנוֹת אֵיזָה שֵׁם אִזּוּ בְּפִשִׁיטוֹת אֶפְשָׁר לְסַמְוֹד עַל הַגֵּן הַמְּלִךְ דְּבִנְשִׁאָר פְּנוּי ג' אוֹתִיּוֹת פֶּשֶׁר וּבִפְרֵט ע"י שְׁיַעֲשֶׂה נְקִיבִים קִטְנִים בְּאַמְצַע מְקוֹם הַפְּנוּי שְׁלֵא יִשְׁאַר שְׁיַעוֹר ג' יוֹדִין וְאִזּוּ יהי פֶּשֶׁר בְּלִי שׁוּם חֲשֵׁשׁ כְּנֹלַע"ד בְּס"ד לְדִינָא בֵּאֵעָה"ח ד' בְּהַעֲלוֹתָהּ תֵּרַס"ה רֵאדְמִישְׁלֵא.

הה' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ע"ה.

לְהַרְבֵּה הַה"ג כַּש"ת מ' נִחְמֵי פְּרִינְד (נ"י) ז"ל אבד"ק סאַמְבֵּר יִשְׁן יצ"ו בְּדִבְרֵי הַשְּׁאֵלָה בְּאִשָּׁה אַחַת שְׁאִינָה יְכוּלָה לִיטְהַר א"ע לְבַעֲלָהּ כִּי מִטְפֵטֵף מִמֶּנָּה תְּמִיד טִיפַת מֵר"ג מְעוֹנְרָב בְּדָם וּמִוְגֵלָא וְשְׁמָה בְּפִרוּזְדוֹר צ"ג מְנוּפֵף וְעַפ"י רֹב רצ"ג מְלֻכְלָךְ בְּדָם וּבְתוֹכוֹ נִרְאָה כְּמִין חוֹל וּמִוְגֵלָא וְלִפְעָמִים נִמְצָא עַל הַצ"ג הַלְזוֹ חֲתִיכוֹת אֲדוּמוֹת אֶבְל אֵינָה מְרַגְּשַׁת שׁוּם הַרְגָּשָׁה אֶפְיָלוּ זִיבַת דְּבָר לַח וּבְרוּב הַיָּמִים מְרַגְּשַׁת כְּאֵב בְּפִלְיוֹת אִף לִפְעָמִים מוֹצֵאת דָּם גַּם בְּלִי הַרְגָּשַׁת כְּאֵב וְנִסְעָה לְנוֹנֵעַן לְדְרוּשׁ בְּרוּפָאִים וְהַגִּידוּ לָהּ אַחַר הַבְּדִיקָה פ"י מוּטַעֲרֵשׁפִּיגַעַל כִּי נִתְקַלְקְלוּ הַפְּלִיּוֹת וְנִיקַב הַנּוֹרִיד הַהוֹלָךְ מִשְׁלַחֲפוּפִית לְמִקּוֹר וְעִי"ז א"א לְהַמְר"ג לְהַקּוֹוֹת בְּמָקוֹם א' וְעִי"ז יוֹצֵאִין הַמְר"ג דְּרָךְ הַמְּקוֹר וְכָל הַדָּם הַלְזוֹ הוּא מְקַלְקוֹל הַפְּלִיּוֹת לֹא מֵהַמְּקוֹר וְאִשָּׁה הַלְזוֹ יֵשׁ לָהּ וְנוֹסַת קְבוּעַ וּבִשְׁעַת וְנוֹסַתָּה רוֹאִית דָּם כְּדְרָךְ כָּל הַנְּשִׁים וְגַם תּוֹכַל לְהַפְסִיק וְיוֹם א' נָקִי אֶבְל ג' יָמִים נְקִיִּים א"א לָהּ בְּשׁוּם פְּעַם זֶה תִּנְרָף הַשְּׁאֵלָה: וְהִנֵּה בְּדָבָר זֶה יֵשׁ לָנוּ לְדוֹן עַל ג' דְּבָרִים א' אִם יֵשׁ בְּזֶה חֲשֵׁשׁ ד"ת אוֹ רַק דְּרַבְּנָן ב' אִי יֵשׁ לָנוּ לְסַמְוֹד מִכַּח הַרְגָּשַׁת כְּאֵב וְלוֹמַר דְּנוֹדָאֵי בְּאֵ הַדָּם מִן הַפְּלִיּוֹת ג' אִי יֵשׁ לְסַמְוֹד עַל הַרוּפָאִים שְׁהַחֲלִיטוּ דְהַדָּם בְּאֵ מְקַלְקוֹל הַפְּלִיּוֹת וְהִנֵּה בְּזֶה אִי יֵשׁ כְּאֵן חֲשֵׁשׁ ד"ת אוֹ לָאו כ' כַּת"ה דְּכִינּוֹן דְּאֵינָה מְכַנְסַת הַצ"ג רַק בְּפִרוּזְדוֹר וְא"כ ל"ש לּוֹמַר דְּטַעַתָּה בְּהַרְגָּשַׁת עַד א"כ חֲשׁוּב כְּדָם שְׁלֵא בְּהַרְגָּשָׁה דְּאֵינּוּ רַק מְדַרְבְּנָן וְא"כ לְשִׁי הַרְמ"א בְּסִי' כַּפ"ז דְּבִכְתָּמִים דְּרַבְּנָן מְהַנִּי אִף מְכָה שֵׁא"י אִם מוֹצִיא דָּם וְרַק הֵיכִי דְכָבֵר נִתְרַפְּאָה הַמְּכָה אִזּוּ בְּעֵי עַכ"פּ שְׁיַהֲלֵי אֶפְשָׁר לְהַתְּגַלָּה וּלְהוֹצִיא דָּם וְכַמ"ש בְּס"ט סִי' קַפ"ח לִיִּישׁב קוֹנְשִׁית הַח"צ עַל הַמְּפִוֹרְשִׁים בְּכּוֹנוֹת דְּבָרֵי הַרְשָׁב"א דֵּא"צ שְׁתַּדַּע שְׁמַכְתָּה מוֹצִיאָה דָּם וְקוֹשָׁה מְנַדָּה דַּנ"ח דְּקֵאֲמַר הַש"ס דְּאִף בְּכַתָּם אִם יוֹכַל לְהַתְּגַלָּה וּלְהוֹצִיא דָּם טְהוֹרָה וּמוֹכַח דְּבְעֵי

דוקא שתדע שמוציאה דם וכ' הס"ט שאני התם דכבר נתרפאה המפה בעי דוקא שתדע שיכולה להתגלה ולהוציא דם דאל"כ אמרי' דכבר נתרפאה אבל במפה במקור ואינו לפנינו שפיר תולין במפה אף שא"י אי מוציאה דם עיי"ש א"כ ה"ה הקא בדם שלא בהרגשה דהוי רק דרבנן שפיר תולין גם במפה שא"י אם מ"ד ועי' בס"ט סי' קפ"ג שכתב שם הפמ"א פאשה שמצאה פתם סמוך לתשמיש ויש לה מפה שנתרפאה ורק שיוכל להתגלה בשעת תשמיש דתולין בה והס"ט השיג עליו דא"כ דנימא דהדם בא בשעת תשמיש שוב יש לחוש שמא פסבורה הרגשת שמש הוא ושוב בעי מפה ברורה עיי"ש אבל היכי דהוי פונדאי שלא בהרגשה פונדאי דמהני אף במפה שא"י אם מ"ד וגם יש צירוף בנ"ד מפת שיטת הנוב"י דנהי דנימא פאב אינו כמפה משום דדוקא היכי דנתגלה שהפאב הוא בר דמים אז אמרינן כ"ז שמרגשת הפאב יש ראי' דלא נתרפאה המפה וכמ"ש הנקה"כ בס"י קפ"ז אבל כ"ז שלא נתגלה שהפאב הוא בר דמים ל"ח כמפה אפ"ה לענן פתמים אמרי' דכאב כמפה עיי"ש א"כ הקא מזה גופא שהמר"ג יורד טיפין טיפין נראה שיש לה איזה קלקול בפליות וגם מרגשת פאב פונדאי דחשוב כמפה ושפיר יש לתלות בה בדם שלא בהרגשה דהוי דרבנן כמו דתולין בפתמים עכת"ד כת"ה: הנה בגוף הדבר שכ' דבנ"ד ליפא רק איסור דרבנן הואיל דליש לומר שטענתה בהרגשת עד באמת לפי המבואר במכתב שאלתו שהמר"ג מטפטף ומעורב בהמר"ג דם ומוגלא וא"כ הרי מפונרש בש"ס נדה דנ"ז דרואית במר"ג הוי ד"ת משום דאמרי' הרגשת מר"ג היינו שפסבורה שהרגשת מר"ג הוא ועי' בס"ט רס"י ק"צ שהביא מחלוקת הפוסקים אי זיבת דבר לח הוי הרגשה ונהביא ראי' מהא דפריה בש"ס הנ"ל אי דלא ארגשה נהרי עכ"ח הי' הרגשת זיבת דבר לח ועכ"ח דזיבת דבר לח לא הוי הרגשה והס"ט דחה דאפתי י"ל דזיבת דבר לח חשוב הרגשה וכ"ז פשאין במה לתלות אבל פשאפשר לתלות במר"ג שפיר ל"ח הרגשה וחוור בו דא"כ א"נ דזיבת דבר לח מיקרי הרגשה שוב לא היינו תולין במר"ג ועכ"ח נשמע דזיבת דבר לח לא מיקרי הרגשה אף כ"ז לשי' המקשן אבל לתירץ הגמרא שם שפיר אמרי' דאף בלא ארגשה אפ"ה אמרי' שהרגישה וטענתה בהרגשת מר"ג וכמפונרש בש"ס נדה ד"ג דטעמא דהלל פסבורה הרגשת מר"ג הוא וגם בשיטת ב"ש פתבו בתוס' שם דכמו דס"ל דאין לתלות בהרגשת מר"ג ה"ה דאין תולין בהרגשת עד עיי"ש ע"כ הדבר מבואר דבנ"ד איפא חשש ד"ת ועוד יש לומר אף אי יתיבנא לי' לכת"ה דל"ח טפי מכתם מ"מ לפמ"ש בנוב"י סי' ק' דאף להסוברים דמפה שידוע דמ"ד מועיל אף בתוך ג"י הראשונים אפ"ה בכאב אף אי מועיל בפתמים מ"מ בג"י הראשונים לכ"ע ל"מ פאב א"כ בנ"ד שא"א לה להיות ג"י נקיים שוב בג"י הראשונים ל"מ פאב אף בפתמים ע"כ הדבר ברור דא"א להקל מטעם זה אף באמת נבוא מקודם לדבר בגוף הדין דתולין במפה הנה שיטת הרמ"א דשלא בשעת נוסת מהני אף מפה שא"י אי מ"ד והטעם משום דשלא בשעת נוסת אין דרוך המקור להוציא דם וחשוב עכ"פ בכלל ס' השקול ושפיר מוקמינן אותה בחזקת טהרה אף הס"ט בחידוד הלכה העיר דלמ"ד מקור מקומו טמא א"כ עכ"פ האשה טמאה טומאת ערב שוב חשוב כנזקק לטומאה ושוב ח"א לטהר אותה מספק אף כפר הארכתי בספרי ח"א ס' ע"ד עפמ"ש הרשב"א יבמות דל"א דדוקא בס' בשחיטה אמרינן מחזיקין מאל"א לפי שמעשה האוסר לפניך ואתה רוצה לומר שנעשה בה פעולה המכשירה היינו לומר שנשחטה כראוי א"כ עליך הראי' שנעשה

בה פְּעוּלָה המְכַשֶּׁרֶה אָבֵל בִּס' דְּרוּסָה אֲדַרְבֵּה מַעֲשֵׂה הַמַּתִּיר נַעֲשֶׂה פֶהֲנִיגְן וְרַק הַסִּפְּק בְּמַעֲשֵׂה הָאוֹסֵר עַל הָאוֹסֵר לְהִבְיָא רַא'י עֵי"ש וְלִכְאוּרָה לִפְמ"ש תוּס' פְּתוּבוֹת דַּע"ו בְּה'י בּו נִגַע וְקוֹדֵם שְׁנוּטָהָר מְנַגַע א' נוֹלֵד בּו נִגַע אַחַר וְסִפְּק אִי בִּהְרַת קְדָמָה אֲמַרִינּוּ דְחָשׁוּב נִזְקָה לְטוֹמְאָה אֲפ' שְׁהַסִּפְּק עַל מַעֲשֵׂה הָאוֹסֵר עֵי"ש אֲפ' בְּאַמַּת הָתָם שְׁאֲנִי דַעכ"פ שְׁיִינְךָ לֹמֵר דָּשֵׁם טוֹמְאָה חַד הוּא אָבֵל בִּס' דְּרוּסָה דְּהוּי אִיסוּר חֲדָשׁ בְּנוֹדָאִי דַל"ש לֹמֵר מְחִזְיָקִין מַאל"א וְנִכּוֹנִים דְּבָרֵי הַרְשָׁבָ"א ז"ל וְלִפ"ז חֲדָשְׁתִּי דַעֲנִין חֲזָקָה דְּמַצִּינוּ בְּש"ס י"ל בְּב' אוֹפְנִים א' הִיכִי דְרוּצִין לְחֻוּשׁ שְׁמָא נַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה לְסַתּוּר מַה שְׁהִחְזוּקָנוּ עַד עֵתָה אֲמַרִי דְּמַסִּפְּק ל"ח שְׁמָא נַעֲשֵׂה הַשְּׁתַנּוֹת ב' אֲפ' בְּמִיָּדִי דְּמִן־כְּרַחֲוִין לֹמֵר שְׁנַעֲשֵׂה אֵינָה שְׁיִנּוּי מ"מ בְּאֵם יֵשׁ לֹמֵר שְׁנַשְׂאָר עַכ"פ שֵׁם אִיסוּר הֶרְאֵשׁוֹן כְּגוֹן הָתָם דָּשֵׁם טוֹמְאָה חַד הוּא ג"כ מוֹקְמִינּוּ אוֹתוֹ בְּחֻזְקוֹתוֹ וּפְלַפְלְתִי בְּזָה בְּמַחְלֻקַּת הַפּוֹסְקִים לַעֲנִין נִימ"ק הוּוּ אִי חָשׁוּב ס' בְּשַׁחֲטָה עֵינָן כְּמ"ג וְכו"פ ס' ל"ג וְכו"ס וְגַם בַּחוּו"ד וְבַהֲג"ה אִמ"ב ס' ק"י שְׁהַרְגִישׁ בְּזָה דִי"ל דְּנַשְׂאָר חֲזָקָת אִיז עֵי"ש וְלִפ"ז בְּנ"ד, א"נ דָּדָם מְכָה הוּא בָּא הֶהֱיָתֵר מִמִּילָא אַחַר מַעֲל"ע בְּלִי שׁוּם מַעֲשֵׂה א"כ לִישׁ לֹמֵר אוֹקְמָה אַחְזָקָה שְׁלֵא נַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה ז"א דְּהָרִי הָכָא א"צ לֹמֵר כָּלֵל שְׁנַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה דְּמִמִּילָא הֶהֱתַרְהָ וְגַם ל"ש לֹמֵר מִשׁוּם דְּנַשְׂאָר שֵׁם אִיסוּר הֶרְאֵשׁוֹן ז"א דְּטוֹמְאָת מַגַּע וְטוֹמְאָת רְאִיָּה הֵם שְׁנֵי עֲנִינִים נִפְרָדִים וְכַמ"ש בְּתוּס' נִדָּה ד"ב וְדִי"ז דְּטוֹמְאָת רְאִיָּה לֹא יִלְפִינּוּ מְסוּטָה לֹא לְטַמָּא בְּרַה"י וְלֹא לְטַהַר בְּרַה"ר א"כ הָכָא הַטוֹמְאָת מַעֲל"ע הוּא מִכַּח מַגַּע אָבֵל טוֹמְאָת ז' הוּא מִכַּח רַא'י וְל"ש כָּלֵל לְהַחְזִיק לְזָה וּמִינְשֵׁב קוֹשִׁית הַס"ט בִּס"ד וְדו"ק: נַחְזוֹר לְשִׁי הַרְמ"א דְּתוּלִין בְּמַכָּה שֵׁא"י אִם מ"ד וְאֲפ' לְשִׁיטַת הַשֵּׁ"ךְ שֵׁם דְּרַק לַעֲנִינָן רַדמ"ת שְׁלֵא לְהוֹצִיאָה מִבְּעֻלָּה מוֹעִיל מְכָה שֵׁא"י אִם מ"ד וְלֹא לַעֲנִינָן ז"נ דְּהוּי מַה"ת מ"מ כ' הַשְּׁבוּ"י דְּהִיכִי דַּאִינָה יְכוּלָּה לִקְטָהָר אִז גַּם לַעֲנִין ז"נ מוֹעִיל מְכָה שֵׁא"י אִם מ"ד וְנָהִי דְּבִס"ט ס' קפ"ז סְקִי"ד הַשִּׁיג עָלָיו דְּרַק לַעֲנִינָן רַדמ"ת דְּרַבְּנָן מְקַלִּין וְלֹא לַעֲנִינָן ז"נ מ"מ הַס"ט בְּעַצְמוֹ מְסִיק שֵׁם דְּבַשְׁעָה"ד אֲפִשְׁר לְסַמְוֵךְ אֲמָכָה שֵׁא"י אִם מ"ד גַּם לַעֲנִין ז"נ וּבְפִרְט דְּבַגּוּף הַדְּבָר אִי רַדמ"ת הָוּוּ רַק דְּרַבְּנָן נָהִי דְּהַרְבֵּה פּוֹסְקִים כְּתָבוּ כֵּן מ"מ אֲפִתִי אִין הַדְּבָר בְּרוּר דְּבַאמַּת הַנוּב"י כ' דְּנָהִי דְּסַמּוּךְ לְנוֹסַת הָוּוּ ד"ת מ"מ וְנוֹסַת הַתְּשַׁמִּישׁ חָשׁוּב רַק כְּמוֹ נוֹסַת הַקְּפִיצָה וְגַם סְמוּךְ לְנוֹסַת הוּא דְּרַבְּנָן.

אֲפ' בַּחמ"ח אַה"ע ס' קי"ט כ' דְּרַדמ"ת הוּי אִיסוּר תוּרָה. וְנָהִי דְּכ' הַח"ס דְּהַפְּנוּנָה שְׁיִוְכַל לְצַמּוֹחַ אִיסוּר תוּרָה אִם תְּרַגִּישׁ בְּאַמְצַע תְּשַׁמִּישׁ וְיִפְרוֹשׁ בְּאַבְרַח חִי אֲפ' בְּאַמַּת בַּחוּו"ד סִימָן קפ"ז כ' דְּתַשְׁמִישׁ ל"ח כְּמוֹ אֲנָס וְאִם רוֹאִית פ"א בְּלִיל טְבִילָה שְׁלֵא בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת וְרַק דְּתַשְׁמִישׁ חָשׁוּב נוֹסַת גְּמוּר וְהָא דְּלֹא אֲסַרִינּוּ לְבַעֲלָה בְּרַדמ"ת פְּעַם א' מְדִין נוֹסַת שֵׁא"ק הוּא כְּמ"ש הַט"ז דְּבִשְׁבִיל חֲשַׁשׁ נוֹסַת שֵׁא"ק לֹא מְפַקִּינּוּ מִבְּעֻלָּה וְהַשֵּׁ"ךְ כ' דְּתַשְׁמִישׁ הוּי נוֹסַת גְּרוּעַ א"כ לְשִׁי הַט"ז חָשׁוּב נוֹסַת גְּמוּר וּבְאַמַּת דְּבָר זֶה לֹא חֲדִית הוּא דְּמַחְלֻקַּת רַש"י וְתוּס' בְּנִדָּה דַס"ו דְּרַש"י ס"ל דְּלַרְבִּי בְּרַאֲתָה ב"פ בְּשַׁעַת תְּשַׁמִּישׁ נְאֻסָּרָה וְלִשְׁיטַת הַתוּס' בְּתַשְׁמִישׁ בְּעֵי גַם לַרְבִּי ג"פ דְּתַשְׁמִישׁ הוּי נוֹסַת גְּרוּעַ כְּמוֹ קְפִיצָה יָצָא דְּלְשִׁי רַש"י וְהַט"ז דְּתַשְׁמִישׁ חָשׁוּב נוֹסַת גְּמוּר שׁוּב סְמוּךְ לְנוֹסַת הַתְּשַׁמִּישׁ הוּי ד"ת א"כ הָרִי בְּזָה גּוּפָא אִיכָּא אִיסוּר ד"ת וְאִפ"ה מְהִי מְכָה שֵׁא"י אִם מ"ד ה"ה בְּאֵינָה יְכוּלָּה לְטַהַר לְבַעֲלָה ג"כ סְמְכִינּוּ אֲמָכָה שֵׁא"י אִם מ"ד דַּעֲיָקֵר הַטַּעַם דְּסְמְכִינּוּ בְּרַדמ"ת אֲמָכָה שְׁאִינוּ יָדוּעַ אִם מ"ד מִשׁוּם דְּהוּי שַׁע"ד ה"ה בְּאֵינָה יְכוּלָּה לְטַהַר ג"כ חָשׁוּב שַׁע"ד

ונהי די"ל דברדמ"ת מקילין משום דרוב נשים אינם רואים מחמת תשמיש ויש הוכחה
שהוא מן המפה מ"מ גם בנ"ד רוב נשים אין דרפם לראות ע"י הטפת מר"ג ובפרט שיש
מוגלא דעכ"פ אין דרף רוב נשים לראות בכה"ג ושוב תולין אף במפה שא"י אם מ"ד
ובפרט היכי דלא ארגשה מפנרש ברמ"א דנודאי מהני מפה שא"י אם מ"ד אף באשה שאין
לה נוסת מטעם ונהי דהש"ף השיג עליו וגם הנוב"י והס"ט פתבו דאם המפה במקור יש
נ"מ לענן טומאת ערב ול"ח משם א' אבל במפה בצדדין ל"מ הס"ס משום דהנוי משם
א' א"כ הכא א"נ שהוא מקליות אף טומאת ערב ליפא ושוב ל"ח ס"ס מ"מ י"ל דבמידי
דיש חזקת טהרה דסגי בספק א' להתיר ה"ה דמהני ג"כ ס"ס משם א' דעכ"פ חשוב פשני
מיעוטי להיתר וחשוב כפולגא ושוב מועיל החזקה טהרה ואף לשיטת הריב"ש המובא
בשטמ"ק פתובות ד"ט דדוקא ב' מיעוטי התלוי בחיוב הטבע מצטרפין מ"מ י"ל דהרי
כמה פוסקים כ' דלשיטת הרמב"ם ז"ל דסובר דקטנה שזינתה ברצון נאסרה גם ס"ס
משם אחד מהני ונהי דהח"ס אה"ע ח"ב סימן קע"ב פתב להיפוך מ"מ בצירוף חזקה
מתירין אף בס"ס גרוע וכמ"ש הח"ס בשם הכו"פ דמועיל הס"ס ואף די"ל דשמא
הרגשת שמש הוא היינו שטענתה בהרגשת שמש אפ"ה מצטרפין הספק שמא לא ארגשה
ה"ה בנ"ד נהי דאפשר לומר שהי' הרגשת מר"ג.

מ"מ עכ"פ חשוב ס"ס ונפיר יש להקל גם במפה שא"י אם מ"ד אף לכאורה י"ל לשי'
הנוב"י דבג"י הראשונים חשוב חזקת טומאה וא"כ לא מבעיא להסוברים דס"ס נגד ח"א
לא מהני בנודאי דל"מ מפה שא"י אם מ"ד כמ"ש בנובי"ק סי' מ"א ואף להסוברים דגם
בסיס דהוי נגד ח"א ג"כ מועיל מ"מ הכא גרע הואיל דל"ח ס"ס גמור פינו דהוי משם
אחד ורק שפתי דבצירוף חזקת טהרה מועיל אף ס"ס גרוע כמ"ש הח"ס וכו"פ אבל
בג"י הראשונים דל"ש חזקת טהרה שוב י"ל דל"מ הס"ס משום דהנוי משם א' וגם יש
לעורר אף לשיטת הרמ"א דמפה שא"י אם מ"ד מהני גם לענן ז"נ אפי' הכי עיקרו משום
חזקת טהרה ולפ"ז בג"י הראשונים אין לתלות במפה פזו וכמ"ש בדג"מ שם אף באמת
כפר השיגו.

על הנוב"י וכמפורש ברשפ"א נדה ד"ב דאחר שפסקה בטהרה הוית בחזקת טהרה ונהי
דלא תלינן בג"י הראשונים הוא רק מפח חומרא וגם לענין הפס"ט הכריעו האחרונים
דאם נולד לה המפה שלא בשעת נוסתה נהי דבשעת נוסת אין תולין במפה מ"מ אם עברו
כ"כ ימים שרגילה להפסיק זה חשוב הפס"ט ובפרט אם ראית הדם דשלא בשעת נוסתה
משונה א"כ זה גופא שפסקה לראות דם הרגילה לראות בשעת נוסתה זה גופא חשוב
הפס"ט עיי"ש ה"ה הכא חשוב הפס"ט ובפרט דבנ"ד באמת כפר הפסיקה בטהרה בנודאי
דמהני גם מפה שא"י אם מ"ד אף לכאורה בנ"ד הרי אינו ידוע לנו בבירור אם יש לה
בלל מפה אף באמת י"ל כמ"ש כת"ה דנהי דכאב אינו כמפה מ"מ בנ"ד דיש לה שינוי
שמשפט המר"ג טיפין טיפין נראה שיש לה קלקול בהקליות ובשלחופית של מר"ג
וא"כ בצירוף הכאב יש רגל"ד שממקום המר"ג בא הדם וכמ"ש הס"ט סי' קפ"ז בשם
הדבר שמואל דשינוי הדם מורה שבא מהמפה ועי' שו"ת מהרש"ם ח"א סי' י"ג שהביא
בשם הרבה פוסקים להקל בנשתנה מראית הדם אף במפה שא"י אם מ"ד ובפרט לפי
דברי הרופאים שאמרו בבירור שיש לה מפה ומשם בא הדם א"כ נהי דהח"ס בכמ"ק
אינו סומך א"ע על נאמנות הרופאים מ"מ במידי דיש רגל"ד בנודאי דמהני נאמנות

הַרְוֹפָאִים וְכִמוּ שֶׁהַכְרִיעַ בְּשׁו"ת בֵּית שְׁלֹמֹה אה"ע סִימָן פ"ב דְּבַיֵּשׁ רַגְל"ד מוֹעִיל נְאֻמָּנוֹת הַרְוֹפָאִים אֶף בְּאִסּוּר תּוֹרָה וּבַפְּרֻט בּנ"ד דְּלִיפָא הַרְגָּשָׁה בְּרוּרָה וְנָהִי דִי"ל פְּסוּבָרָה הַרְגָּשָׁת מר"ג הוּא מ"מ נוֹדַע דְּבָרֵי הַט"ז בְּסִי' ק"ץ דְּגַם בְּבִדְיָקָת עַד אֵי אֵיפָא בְּמִידֵי לְמַתְלֵי תוֹלִין הוֹאִיל דְּלִיפָא הַרְגָּשָׁה וְכ' בִּס"ט דְּנָהִי דְתוֹלִין בְּהַרְגָּשָׁת עַד זֶה דְּוָקָא הֵיכִי דָּאִין בְּמָה לְתַלוּת אִז מִפְּחַח חֲזָקַת דְּמִים שְׂפָא בְּהַרְגָּשָׁה תְּלִינן שְׂטַעְתָּה בְּהַרְגָּשָׁה אֲבָל בַּיֵּשׁ בְּמָה לְתַלוּת אֲמָרֵי דְלָא טְעַתָּה בְּהַרְגָּשָׁת עַד א"כ ה"ה הֵכָא פִּינּוּן דְּלִיפָא הַרְגָּשָׁה בְּרוּרָה שְׁפִיר גַּם רוּפָא עֲכוּ"ם מְהִימֵן וְכִמ"ש בְּשׁו"ת רח"כ בְּסוּפּוֹ וְנָהִי דְגַם בְּרַדְמ"ת דְּרַבְּנָן ל"מ רוּפָא עֲכוּ"ם כְּמִפְּוֹרְשׁ בִּש"ע י"ל שְׂאֵנֵי הֶתֶם דִּישׁ ח"א וְרַק שְׂאוּמָר שְׁנַתְרַפָּאָה י"ל דְּלָא מְהִימֵן אֲבָל הֵכָא דְאוּמָר שֶׁהוּא מִן הַמְּכָה וְלֹא הִתְחִיל הָאִסּוּר בְּכַה"ג אֲדַרְבָּה הַחֲזָקָת טְהָרָה מְסִייעַ לוֹ שְׁפִיר מְהִימֵן וְגַם יָפָה כ' כַּת"ה דְּתַמִּיד יֵשׁ נְאֻמָּנוֹת לְרוּפָאִים כִּמ"ש הַכְּנַסִּי"ח וְרַק שֶׁם בְּנֻדָה דְכ"ב הַרְוֹפָאִים בְּעַצְמָם אֲמָרוּ לְהַבְחִין בְּמִים וְעִי' בַּד"ח שְׂכ' ג"כ כֵּן וּבְשׁו"ת מֵהַרש"ם סִי' י"ג וְגַם יָפָה הֵבִיא כַּת"ה בְּשֵׁם שׁו"ת שֵׁם אַרִי' דְּבוּזָה"ז דְּרוֹאִין בְּמִן-טָרְךְ-שְׁפִיגַעַל הֵינִי פִּידִיעָה בְּרוּרָה וְלַחוּשׁ שְׂמָא מְשַׁקְרִים עַל זֶה מְהִינֵי סְבֵרַת דְּאוּמָן לֹא מְרַעָא אוּמְנָתוֹ וְגַם י"ל דְּכָבֵר הַכְרִיעַ בְּנוֹבִי"ק סִי' ל"א דְּכִמוּ דְּנַכְרֵי מִסְל"ת מְהִימֵן בְּעֵדוּת אִשָּׁה ה"ה הֵיכָא דִּישׁ רַגְל"ד מְהִימֵן אֶף בְּלֵי מִסְל"ת ה"ה בּנ"ד ע"י הַרְגָּשָׁת פְּאָב וְשִׁנּוּי הַטְּלַת מר"ג וְשִׁנּוּי מְרָאִית הַדָּם יֵשׁ רַגְל"ד שְׂפָא מְמָקוֹם הַפְּלִיּוֹת שׁוֹב בְּכַה"ג אֶף נַכְרֵי שְׂלֵא בְּמִסְל"ת ג"כ מְהִימֵן וּבַפְּרֻט אַחַר שְׂפָבֵר הַפְּסִיקָה בְּטְהָרָה בְּוִדְאֵי דְמְהִימֵנֵי הַרְוֹפָאִים ע"כ לַע"ד תְּפִסּוּק בְּטְהָרָה וְתַבְדּוּק יוֹם א' נְקִי וְאִם יְהִי נְקִי אִזִּי לֹא תַבְדּוּק א"ע בְּשִׂאָר הַיָּמִים דְּבִדְעֵבֵד מְהִינֵי בְּדִיקָת יוֹם רֵאשׁוֹן וְטוֹב שְׂלֵא תַבְדּוּק כָּלֵל בְּשִׂאָר הַיָּמִים מְלַעֲשׁוֹת בְּדִיקָה וְלִהְקַל וְכִמ"ש הַח"ס עַפ"י דְּבָרֵי הַרְמ"א יו"ד סִי' ל"ג לַעֲנִינֵן הַלְעֲטַת הָאֲוִנוֹת וְאֶף אִם תִּרְאֶה דָם עַל הַצ"ג מ"מ אִם לֹא תִרְגִּישׁ שׁוֹם דְּבָר אִזִּי תוֹכַל לְתַלוּת דְּמְמָקוֹם מר"ג בָּא וְרַק בְּיוֹם ז' צָרִיכָה בְּדִיקָה אִם לֹא תִרְאֶה דָם כְּפִי שְׂרַגְלִיָּה לְרֵאוֹת בְּשַׁעַת וְנִסְתָּה רַק עַל הַצ"ג לְחוּד תִּהְיִי טְהוֹרָה כְּנֻלַע"ד בִּס"ד לְדִינָא וְהַש"י יִצְיִלְנוּ מְשַׁגִּיאוֹת: בַּעֲזַה"ח יוֹם ו' עַש"ק תַּצָּא תִרְס"ה רַאדְמִישְׁלֵא.

הַק' שְׂמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן ע"ו.

לְכַבּוֹד הַרְבֵּה הַה"ג הַצְּדִיק בְּנֵשׁ"ק וְכו' מו"ה שְׂמוּאֵל הוֹרְוּיץ (נִי') ז"ל אַבְד"ק דְּעַמְבִּיץ וְלִהְרַב הַה"ג מ' דוֹב בְּעַרִישׁ מו"צ דְּשֵׁם בְּדָבָר שְׂאֵלְתָם בְּבַתּוּלָה אַחַת שְׁנַתְקַשְּׁרָה בְּשִׁדּוּכִין עִם בְּחוּר אֲחָד וְאַחַר הַהִתְקַשְּׁרוֹת גִּילְתָּה לְאַבִּי וְלֹאמָה שְׁנָה פְּשָׁנָה נִתְנָה ת"כ לְבַחוּר א' שְׁתַּנְשָׂא עִמוּ.

וְאַח"כּ נִסְעָ לְאַמְעָרִיקָא וְכִפִּי הַנְּרָאָה לְכַת"ה יְדַעְהָ מְזָה שְׁיַסְעָ לְאַמְעָרִיקָא רַק הוּא אוּמָרַת שְׂלֵא יְדַעְהָ מְזָה וְכַעַת אוּמָרַת שְׂמָאוֹס עָלֶיהָ אַחֲרֵי שְׂשִׁמְעָה שֶׁהוּא מְחַלֵּל שְׁבַת שְׂמָה גַם יֵשׁ לָהּ פַּחַד שְׂלֵא יִנִּיחַ אוֹתָהּ לִישָׁב עַד שֶׁתִּלְבִּין רֵאשָׁה וְהַבְּחוּר שְׁנַתְקַשְּׁרָה עִמָּה אוּמָר שְׂאִם לֹא יִתְנוּ לוֹ הֵיטֵר לִישָׂא אוֹתָהּ יַעֲשֶׂה מִיָּד שִׁדּוּךְ אַחַר וְחוּשׁשׁ כַּת"ה שְׂאִם לֹא יִתִּיר לָהֶם תַּצָּא עוֹד הַבְּתוּלָה לְתַרְבּוּת רְעָה זֶה תוֹרַף הַשְּׂאֵלָה: הַנָּה מְקוּר הַדְּבָר בִּש"ע יו"ד סִימָן רַכ"ח סְעִיף כ' בַּהַג"ה דָּאִישׁ וְאִשָּׁה שְׁנִשְׁבְּעוּ זל"ז שְׂשִׁאֵוּ אִין מִתִּירִין לְאַחַד בְּלֹא דַעַת חֲבִירוֹ דְּזֶה חֲשׁוֹב קִיבֵל טוֹבָה מְחַבְּרוֹ וְנָהִי דְּמִבְּנֹאָר שֶׁם דְּבִאוּמָרַת שְׂשׁוֹנָאֵת אוֹתוֹ וְנִתְנָת אַמְתְּלָא לְדְּבָרֵיהָ מִתִּירִין לָהּ שְׂלֵא מְדַעְתּוֹ וְעִי"ש בְּש"ף סְקנ"ו אֲבָל עַכ"פּ מוֹכַח דְּבַעֲי

דוקא אמתלא מבנרת ועי' בנובי"ק חיו"ד סי' ס"ח שכ' ג"כ דבכה"ג שלא הית' התקשרות רק ת"כ לחוד א"כ ליפא בזה נתינת קנס רק שבועה לחוד בעי דוקא אמתלא טובה עיי"ש אף לכאורה הא מבנאר שם בסעיף י"ג דבקלקל המשנדה מעשיו פטור השני משבועתו דזה חשוב אמתלא טובה וא"כ בנ"ד אם הי' ברור שנעשה שמה מחלל שבת א"כ דינו כמומר לכהת"כ ודי בזה לבטל חיוב השבועה השתא בהמירה אחות המשנדה חשוב אומדנא גדולה ומועיל אף במידי דתלוי בדעת שניהם מכ"ש בקלקל המשנדה בעצמו מעשיו בנדאי דבטל השבועה אף באמת אין הדבר ברור אם באמת הוא מחלל שבת א"כ אין להוציא אדם מחזקת כשרות בלי עדים ובפרט שפכי הנראה ידעה מזה שיסע לאמעריקא וכיון דבעוה"ר רוב צעירי זמנינו הבאים לשם מחללי שבת המה א"כ הוי לה להתנות שאם יחלל שבת יתבטל שבועתה ונודע מ"ש הרשב"ם דלשמואל דס"ל דאין הולכין בממון אחה"ר אם הי' קונה לרדנא הו"ל להתנות ומדלא התנה עכ"מ דזבין לשחיטה עיי"ש עכ"פ כיון דנראה שיידעה שיסע לאמעריקא והספימה לזה שוב ל"ח טענתה שאומרת שמחלל שבת בכלל אמתלא טובה וכעין זה מפנרש באה"ע סי' קט"ו לענין עע"ד דבנודרת ואינה מקיימת דאם גם הוא עובר אנדרים ל"ח בכלל עע"ד ועיי"ש בב"ש בסעיף ג' ע"כ מצד זה לחוד א"א לומר דזה והי' חשוב בכלל אמתלא וז"ב ולכאורה יש לצדד בזה לפי"מ דמבנאר ביו"ד סי' ר"מ דאם האב מוחה בכנו או בבתו שלא ישא אשה שחפץ בה א"צ לשמוע לו וליפא בכה"ג מצות פיבוד עיי"ש וא"כ י"ל התינת היכי דהאב מוחה ובתו רוצית דוקא בשידוך זה שפיר ליפא מצות פיבוד הואיל דאם יכוף אותה האב לישא איש נגד רצונה יוכל להיות אח"כ בני שנואה א"כ חשוב כצוה האב לעבור איסור דליפא בכה"ג מצות פיבוד וגדולה מזו מפנרש בש"ע שם דאף בצוה האב לבטל מצוה דרבנן ג"כ א"צ לשמוע לו עיי"ש אבל בנ"ד בשפיה שנתנה לו הת"כ הרי לא ידעה בברור שאביה ואמה לא יספיקו לשידוך הלז נהי דנראה דכל הת"כ הי' פ"ז שאביה ואמה לא יספיקו לזה אפ"ה י"ל שסברה אולי אח"כ פשיה' נודע לאבותי מהת"כ יספיקו לזה אבל אפתי י"ל דאם היתה יודעת אז שאבותי לא יספיקו לזה בשום אופן בנדאי לא היתה עוברת על רצון אבותי ושוב י"ל דחשוב בכלל אומדנא דאדעתא דהכי לא נשבעה ואומדנא מהני גם נגד קבלת שבועה כמפנרש בש"ע יו"ד סי' רל"ב בנשבע לפרוע לחבירו והעני דאינו מחויב למפור פלי ביתו עיי"ש ובשו"ת מחנה אפרים האריף בזה ובשו"ת ח"ס סי' רכ"ח האריף ג"כ בזה דאומדנא מהני נגד קבלת שבועה עיי"ש: א"כ בנ"ד די"ל חדא שמא באמת לא ידעה שיסע לאמעריקא ושוב זה גופא שנסע לאמעריקא בלי רצונה חשוב אומדנא לבטל הת"כ דלא ניתא לה להתמתין זמן רב עד שיבוא לביתו ושמא לא יבא בשום פעם ולילך אחריו בזה ונדאי לא נתחייבה דדרך בעל אבידה לחזור אחר אבידתו ונהי דל"ח אומדנא ברורה דשמה ידעה שיסע לאמעריקא מ"מ עכ"פ יש לצרף הסברה שכתבתי די"ל דאם היתה יודעת שאבותיה לא יספיקו לשידוך הלז בשום אופן לא היתה נשבעת א"כ חשוב בכלל אמתלא טובה ומצינו בש"ס נדרים דפותחין בכבוד אבותיו וז"ב: וחוי לזה י"ל דכיון דבאמת, לא נודע לנו מזה שנשבעת רק מפי עצמה א"כ י"ל כיון דעי"ז נאסרה מלישא להמשנדה שלא א"כ י"ל דחשובה כמפקעת שיעבודו וא"כ י"ל דלא מהימנא לומר שנשבעת ול"ש לומר דנאמנת מטעם שאחד"א ז"א לפמ"ש בר"ן נדרים ד"צ בחד תירוץא דמשורת הדין אינה

נאמנת לומר טא"ל ורק דאמרינו פיון דכסיפא לה מלתא ונדאי קושטאקאמרה עיי"ש ועין בחו"ד סי' קפ"ה באורף א"כ היכי דאנדא סברת פסיפא לה מלתא שפיר לא מהימנא להפקיע שיעבודו אף באמת י"ל דבנ"ד אפתי ל"ח מפקיע שיעבודו פיון דלע"ע אינה רק משודכת לו בשלמא אחר אירוסינ דחשיבא שדה של הבעל וכמ"ש בתוס' פתובות ד"ב שפיר חשובה משועבדת אליו אבל קודם אירוסינ הרי מפורש בש"ע אה"ע ס' נ' דקודם שנתארסה ל"ש לומר שנסתפקה שדהו שוב ל"ח עדיין משועבדת לו ושוב שפיר נאמנת לומר שנתנה ת"כ אף באמת אפתי י"ל דכיון דלא נודע לנו רק מפי עצמה י"ל דלא מהימנא דיש לחוש שמא משקרת ורצית להפקיע א"ע מהמשודך שלה ונהי דאם לא תנשא לו אף ע"י העיכוב שנתנה ת"כ מקודם לאחר אפ"ה תהי מחוייבת לשלם קנס להמשודך שלה וכמ"ש בשו"ת נובי"ת חיו"ד סי' קמ"ח וא"כ דהיכא דתפסיד ממון ל"ח שמא רצונה להפקיע עצמה מהמשודך שלה וכמ"ש בתוספת פתובות דס"ג לחד שיטה דהיכי דתפסיד פתובתה.

ל"ח שמא ענ"ב עיי"ש אף באמת לשי' הר"ת וק"ר"ן שם אשה עשוני' להיות ענ"ב אף במידי דתפסיד ממון עיי"ש ושוב אפתי יש לחוש שמא הדבר שקר ורק שאומרת פן בשביל שרצונה להפקיע עצמה ממנו ונהי די"ל בנ"ד שנותנת אמתלא על הת"כ ורצונה שנתיר לה הת"כ שוב י"ל דל"ש החשש שמא ענ"ב ושוב י"ל דתהי' נאמנת בזה שאומרת שנתנה ת"כ וכעין זו כ' הפוסקים דבאשת ישראל דלא נאסרה עליו באונס י"ל דנאמנות לומר נאנסתי משום דליכא חשש שמא ענ"ב ועיין עוד בספר ב"ט דלחד תירוץ ב"ר"ן נדרים ד"צ דלמשנה ראשונה משורת הדין נאמנת לומר טא"ל ולמ"א אינה נאמנת מפח החשש שמא ענ"ב וא"כ י"ל דבתר המ"א דיודעת האשה דלא תהי' נאמנת א"כ ליכא עוד החשש שמא ענ"ב ושוב י"ל דהדרינו לשורת הדין דתהי' נאמנת לומר טא"ל דכל היכי דהיתר פרוף באיסור ואיסור בהיתר לעולם יש להחמיר פסקרת התוס' ב"מ ד"ל ופסחים דכ"י עיי"ש בזה אף באמת הוכיחו הפוס' דגם באשת ישראל י"ל דלא מהימנא לומר טא"ל אף בנאנסתי משום דאפתי שייך החשש שמא ענ"ב משום די"ל ערומי קמערמת עי' שו"ת נוב"ת אה"ע סי' כ"א וח"ס אה"ע סי' צ"ה ח"ב א"כ ה"ה בנ"ד י"ל דבאמת ענ"ב וערומי קמערמת לומר אמתלא ויודעת שהבד"צ לא יאמינו לה האמתלא ושפיר תוכל להפקיע עצמה מהמשודך שלה ושפיר י"ל דלא מהימנא פלל לומר שנשבעת וז"ב ובפרט שי"ל לפי"מ דמפורש באה"ע סי' ס"ח וסי' קע"ח בהג"ה לחד דיעה שם דבייש לה מיגו מהימנא לומר נאנסתי במגו דלא נבעלתי א"כ בנ"ד דיש לה מגו לומר שלא נשבעת שוב י"ל דנאמנת לומר ששונאת אותו במיגו שלא נשבעת והא דבסי' רכ"ח מבואר דבעי דוקא אמתלא טובה י"ל התם מיירי שידוע לכל שנשבעת וליכא מיגו שפיר בעי אמתלא טובה אבל הכא דלא נודע לשום ב"א מהת"כ זולת אשר מפי' אנו חיינ שוב בייש לה מיגו שפיר מהני אף אמתלא פל דהו וראי' לזה שכתב בנובי"ק אה"ע סי' ע"א דאף להסוברים בסי' קע"ח דלא מהימנא לומר נאנסתי הני רק משום דעכ"פ ידוע שנתניחדה הורע קצת פח המיגו אבל היכי דגם על היחוד ליכא עדים רק מפי עצמה לכ"ע נאמנת לומר נאנסתי עיי"ש א"כ הכא דליכא שום ידועה אם הי' לה איזה התחברות עם זה שנסע לאמריקא זולת מפי' שפיר לכ"ע נאמנת לומר ששונאת אותו במיגו דלא נשבעת ושפיר סגי אף אמתלא פל דהו וז"ב.

וחוץ לזה י"ל לפמ"ש הרמ"א בסי' רכ"ח דלדבר מצוה יש להתיר אף בנזדר לטובת חבירו וקיבל טובה הימנו א"כ בנ"ד לפמ"ש כת"ה דיש חשש שלא תצא לתרבות רעה ונהי דבשביל חשש מכשול דידה א"א להתיר איסור אחר אבל בנ"ד לפי"מ דמבואר בסי' רכ"ח וח"ס יו"ד סי' שכ"ב אף כ"ז להתיר איסור אחר אבל בנ"ד לפי"מ דמבואר בסי' רכ"ח ס' ט"ו בנזדר שלא לשחוק דאין מתירין אפ"ה אם יש חשש מכשול שיעבור בלי התרה מתירין עיי"ש חזינו דבגוף אותו דבר אם יהי' מכשול חשוב כמו לד"מ ומועיל התרה ה"ה הקא דמצינו לדל"מ יש להתיר גם בנזדר לטובת חבירו וקיבל טובה הימנו א"כ זה גופא מה שיש חשש שתצא לתרבות רעה חשוב דבר מצוה כמו התם דיש חשש שיעבור בלי התרה ושוב שפיר יש להתיר הת"כ אף בלי הסכמת מי שנשבעת לו וגם י"ל דבנ"ד חשוב לדבר מצוה כדי לקיים פניבד או"א וכמ"ש בשו"ת א"צ דמי שצוה לבנו שישא אשה תוף ג' רגלים למיתת אשתו דחייב לשמוע לו דכמו דמתירין איסור זה בשביל מצות פ"ו ה"ה דיש להתיר בשביל קיום מצנת פניבד אב עיי"ש ונודע מ"ש בתוי"ש פתובות ד"מ דמצנת פניבד אב ליש לומר אי אמר לא בעינא דמ"מ מיד כשצוה האב הוי עשה לעשות מצנתו עיי"ש והאחרונים פלפלו הרבה בכוננתו ע"כ הדבר פשוט דמפל הני טעמי שהבאתי יש מקום להבד"צ להתיר לה הת"כ ורק באופן שכת"ה וכתוב מקחב לאמערקא לזה שאומרת הבתולה שנתנה לו הת"כ ולהודיע לו שהתירו לה הת"כ וכדמצינו בנדרים דס"ה ובש"ע סי' רכ"ח דצריכין להודיע לו מפני החשד ונהי דכ' בט"ז ובש"ף שם דגם לשי' המחבר בעי הספמתו ועיין בשו"ת פרשת מרדכי חיו"ד סי' י"ט מה שהאר"י בזה אף בספר יד שאול סי' רכ"ח הוכיח דלשי' המחבר סגי בהודיעו לו לחוד ולא בעי דוקא הספמתו עיי"ש ע"כ לענ"ד אם יאיימו על הבתולה ותגיד אחר האיום שבאמת מאוס עליה וגם יודיעו לו לאמערקא שהתירו לה הת"כ להבתולה הנ"ל אזי הדבר ברור דיש להתיר לה הת"כ כנלע"ד בס"ד לדינא: באעה"ח ועש"ק שלח תרס"ה ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ע"ז.

להרב הה"ג בנש"ק וכו' כש"ת מ' שמואל שפירא נ"י אבד"ק רעזום יצ"ו. בדבר שאלתו בדיר ארפה ז' אמות ורחבה ד' הכניסו לתוכו י"ג אונזות פעם אחת ראה הבעה"ב בפוקר פי אונזא אחת מתה ורוב נוצותיה שעל גבה ועל רוב גופה נמרטו וגם העור הי' נשוף במקום א' ושאר העור הי' ניקר בו חליטה והבעה"ב לא שאל עצמו אז לשום מורה וכשעברו עוד ג' ימים ראה עוד אונזא אחת שהי' נמרטו נוצותיה אבל העור לא הי' נשוף כל כך כמו בראשונה וקעת יש ספק אי הי' מנשיכת האנתות או עכברים גם אומר הבעה"ב שיוכל להיות ששכינו הערל עשה לו זאת במים חמים ועוד אמר שאונזא השני מיד כשפתח הדלת רצה האונזא לחוץ וראה ששאר האונזות עמדו אצלה ונשכו אותה זה תנורף השאלה: והנה כת"ה צידד בהיתרא די"ל שמה האונזא הראשונה מתה מחמת חולי ולא מכח דורס ואף א"נ מחמת דורס מ"מ שמה לא דרס לשאר האנתות אף קור וביא שיטת הרשב"א להחמיר משום דדורסא שכיח טפי עכת"ד והנה כת"ה לא הביא רק הפלוגתא המפורשבסע"ף י"ג דבש"ס מבואר ס' כלבא ס' שונרא מותר ודעת רש"י ז"ל דלעולם ל"ח לדורס כ"ז שלא ראינו דורס נכנס ודעת הרשב"א ז"ל דדוקא אם הפלבא והשונרא לפנינו תולין להקל אבל היכי דהיתר והאיסור אינם לפנינו החמיר

הַרְשָׁבָ"א ז"ל וְטַעְמוֹ שֶׁל דָּבָר דְּדוֹקָא כְּשֵׁיז לְפָנֵינוּ הַפְּלֵבָא וְהַשְׁוֹנְרָא שְׁפִיר אֵין לְתַלוּת
בְּרִיעוּתָא בְּמִידֵי שְׁאִינוּ לְפָנֵינוּ וְשׁוּב עַכ"ח נַעֲשֶׂה הַרְיֵעוּתָא רַק אוּ מִן הַשְׁוֹנְרָא אוּ מִן
הַפְּלֵבָא שְׁיִשְׁנָם לְפָנֵינוּ וְא"כ שְׁנֵי הַצְּדָדִים שְׁוִים שׁוּב תּוֹלִין לְהַקְל מְשׁוּם דְּאוּקְמָה בְּחֻזְקַת
הַיִּתְר אֲבָל בְּאִינָם לְפָנֵינוּ דְּאִז שְׁוֹנְרָא שְׁכִיחַ טְפִי וְחִשׁוּב שְׁכִיחַ לְאִיסוּר שְׁפִיר אֲסִיר אֲבָל
דַּעַת הַרְאִיה בְּבִדְה"ב דְּבָאָמַת אַף בְּכַלְבָּא וְשְׁוֹנְרָא לְפָנֵינוּ ג"כ שְׁוֹנְרָא שְׁכִיחַ טְפִי וְאִפ"ה
חֻזְיָנוּ דְּמוֹתָר וְעַכְצ"ל הַטַּעַם מְשׁוּם דְּרוּב אִינָם גְּדַרְסִים א"כ ה"ה בְּאִינָם לְפָנֵינוּ ג"כ יֵשׁ
לְתַלוּת לְקוּלָא וּלפ"ז גְּפִלְאֲתִי עַל כַּת"ה שְׁלֵא הִבִּיא הַדִּין הַמְּפֹרָשׁ שְׁם סְעִיף י"ב דְּבִסְפֵק
אִי הִי שׁוֹתְקִין הִבִּיא הַמְּחַבֵּר שְׁיִטַּת הַמְּקַלִּין וְרַק הַרְמָ"א הִבִּיא דַּעַת הַר"ן לְאַסְוֹר אֲבָל
שִׁי הַמְּחַבֵּר הַמְּקַל הוּא שְׁיִטַּת הַרְשָׁבָ"א וְסִבְרָתוֹ מְשׁוּם דְּסוּבְר דְּאַף בְּנוֹלָד רִיעוּתָא מְחִיִּים
ג"כ מוֹעִיל חֻזְקַת הַיִּתְר וְהָא דְּאוּסְרִין בְּס' דְּרוּסָה מְשׁוּם דְּדְרוּסָה שְׁכִיחַ טְפִי אֲבָל בְּסִפֵּק
אִי הִי שׁוֹתְקִים דְּהוּי רַק בְּכָלִל ס' הַשְּׁקוּל יֵשׁ לְהִתִּיר אֲבָל לְשִׁיטַת הַר"ן דְּבְנוֹלָד רִיעוּתָא
לֹא מוֹקְמִינוּ בְּחֻזְקַת הַיִּתְר וְהָא דְּכֹלָם שׁוֹתְקִים מוֹתֵר מְשׁוּם דְּשְׁכִיחַ טְפִי לְהִתִּיר אֲבָל בְּס'
אִי הִי שׁוֹתְקִין דַּעַכ"פ ל"ח שְׁכִיחַ לְהִתְר שְׁפִיר יֵשׁ לְאַסְוֹר וְעִי' בַּפּמ"ג בַּמ"ז ס' כ"ט שְׁכ'
דְּלְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל דְּדְרוּסָה הוּאִיל דְּמְפֹרָשׁ בַּחֲוָרָה לְאִיסוּר ל"מ חֻזְקָה א"כ לְדִידְקִי
בְּס' אִי הִי שׁוֹתְקִין יֵשׁ לְאַסְוֹר עִי"ש יֵצֵא דְּאַף לְהַרְשָׁבָ"א הָאוּסֹר בְּסִפֵּק דְּחֻזְשִׁין לְדוּרְס
מ"מ מוֹדָה דַּא"צ לְהִיּוֹת שְׁכִיחַ לְהִתְר טְפִי וְרַק דְּבַס' הַשְּׁקוּל ג"כ יֵשׁ לְהִתִּיר וְהָא דְּאוּסֹר
בְּאִינָה לְפָנֵינוּ מְשׁוּם דְּאִז שְׁכִיחַ לְאִיסוּר אֲבָל עַכ"פ אֵין לְאַסְוֹר רַק בְּיָדוּעַ שְׁהִי צְוִוּחִים
א"כ בַּנ"ד דְּלֹא נִשְׁמַע קִיל צְוִוּחָה נְהִי דְּיוֹכַל לְהִיּוֹת שְׁלֵא שְׁמַע קוּל צְוִוּחָה מְפָנִי שְׁהִדִיר
הוּא רְחוּק מִן הַבֵּית אֲבָל עַכ"פ ל"ח בְּגֵדֵר שְׁכִיחַ לְאִיסוּר וְשׁוּב בְּכַה"ג אַף לְהַרְשָׁבָ"א יֵשׁ
לְהַקְל בְּסִפֵּק א"כ בַּנ"ד בֵּין לְשִׁיטַת רַש"י וְתוֹס' וְהָרָא"ה בֵּין לְשִׁי הַרְשָׁבָ"א יֵשׁ לְהַקְל
כַּנ"ל אַף אַף לְשִׁיטַת הַר"ן דְּאוּסֹר גַּם בְּס' אִי הִי שׁוֹתְקִין י"ל דְּהִתָּם מְיִירִי בְּהִי שְׁם דוּרְס
בְּנוֹדָי אֲבָל בְּאִינוּ יָדוּעַ כָּלִל אִם הִי דוּרְס וְיֵשׁ לְתַלוּת שְׁהִי מְחַמַּת נְשִׁיכַת הָאֲנוּזוֹת וְנְהִי
דְּהוּי בְּכָלִל מְלֵתָא דְּלֹא שְׁכִיחָא שְׁהָאֲנוּזוֹת יִמְרְטוּ הַנּוּצוֹת וְשׁוּב הִי לְנוּ לְאַסְוֹר מְשׁוּם
דְּדְרוּסָה שְׁכִיחַ מ"מ פִּינּוּ דְּלֹא שְׁמַעוּ קוּל צְוִוּחָה שׁוּב עַכ"פ ל"ח בְּכָלִל שְׁכִיחַ לְאִיסוּר
וְשְׁפִיר יֵשׁ לְתַלוּת לְהַקְל אַף בְּאָמַת לְשִׁי הַשְּׁ"ף בְּסִי' נ' דְּבְנוֹלָד רִיעוּתָא מְחִיִּים ל"מ חֻזְקָה
וְגַם לְשִׁי הַט"ז בְּדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל עַכ"פ מְדַרְבְּנָן ל"מ חֻזְקָה וְשׁוּב י"ל דְּאַף בְּסִפֵּק אִי
הִי שׁוֹתְקִין יֵשׁ לְאַסְוֹר דַּעַכ"פ ל"ח שְׁכִיחַ לְהִתְר אַף בְּאָמַת י"ל דְּבַנ"ד דְּסִפֵּק אִם הִי כָּלִל
דוּרְס בְּמְקוֹם הַלְזוּ וְגַם יֵשׁ ס' אִי הִי שׁוֹתְקִין לְכ"ע יֵשׁ לְהִתִּיר מְשׁוּם ס"ס וְהִכִּי דִּישׁ ס'
אוּ עָאֵל הַדוּרְס בְּכַה"ג גַּם בְּדְרוּסָה מוֹעִיל ס"ס וְכַמ"ש בַּט"ז סִימָן כ"ט וְיַמָּה גַּם דְּבַגּוּף
הַדְּבָר לְחֻזַּשׁ לְדְרוּסָה לְשִׁיטַת כְּמָה פּוֹסְקִים אִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן וְאַף דְּלְכַאוּרָה לְשִׁי הַסּוּבְרִים
דְּבְנוֹלָד רִיעוּתָא מְחִיִּים ל"מ חֻזְקָה א"כ שׁוּב סִפֵּק כְּזֶה צְרִיף לְהִיּוֹת אֲסוּר מַה"ת אַף בְּאָמַת
י"ל לְשִׁיטַת הַרְשָׁבָ"א חוֹלִין ד"ט דְּבִסְפֵק הִבָּא בְּמַקְרָה לְכ"ע ס' ד"ת מַה"ת לְקוּלָא עִי"ש
ה"ה הִכָּא וְנְהִי דְּכָבֵר הַעִירוּ הַמְּפָרְשִׁים דְּמוּכַח בַּש"ס חוֹלִין ד"ט דְּרַבָּא סוּבְר ס' מַה"ת
לְהַחְמִיר אַף בְּס' הִבָּא בְּמַקְרָה מ"מ י"ל כ"ז הִתָּם בְּמַקְרָה דְּהַמְקַרָּה בְּנוֹדָי נַעֲשֶׂה וְרַק
הַסִּפֵּק הוּא בְּזַמֵּן י"ל דְּבַכַּה"ג ל"ת בְּכָלִל ס' הִבָּא בְּמַקְרָה אֲבָל הִכָּא דִּישׁ סִפֵּק אִם נִתְחַדְּשׁ
כָּלִל מַקְרָה לְאִיסוּר גַּם רַבָּא מוֹדָה דְּס' מַה"ת לְקוּלָא אַף בְּאָמַת אֲפִתִי יֵשׁ לְעוֹרֵר וְלוֹמַר
דְּהַחְשֵׁשׁ בְּדְרוּסָה הוּי מַה"ת הוּאִיל דְּבַחְיִי הַבְּהֵמָה הִי אֲסוּרָה מִפְּחַ אַבְמ"ה א"כ לֹא
מִיבְעִיא לְשִׁיטַת הַסּוּבְרִים דְּמַחְזִיקִין מְאִיסוּר לְאִיסוּר פְּשִׁיטָא דְּאֲזַלִּינוּ בְּסִפֵּק מַה"ת

לחומרא וגם להסוכרים דאין מחזיקין מאיסור אמ"ה לאיסור טרפה אבל עכ"פ גם חזקת היתר ליכא ושוב בכה"ג י"ל דאף בס' הבא במקרה מה"ת לחומרא להסוכרים בכ"מ ס' מה"ת לחומרא אף לשי' הסוכרים דגם בנולד ריעותא מחיים ג"כ מועיל חזקה וקא דאסור בס' דרוסה משום דשכיח לאיסור א"כ לפמ"ש הפמ"ג בסי' נ' די"ל דשכיח ל"ח פמו רוב ובספק בשחיטה ומצוי להתיר אף מה"ת אסור דנגד ח"א שכיח ל"מ להתיר א"כ ה"ה די"ל נגד חזקת היתר גם בשכיח לאיסור אין לאסור מה"ת לגרע החזקה ורק שחז"ל הוא שהחמירו בסי' השכיח א"כ לשי' הרשב"א דגם בנולד ריעותא מחיים מהני החזקה א"כ כל עיקר איסור חשש דרוסה אף בראינו שעל הדורס אינו רק מדרבנן א"כ מכ"ש היכי דיש ס' אי על הדורס כלל וגם יש ספק אי הי' שותקין וגם דיש ס' שפא האנוחות מרטו הנוצות א"כ י"ל דחשוב פניש לפנינו צד ההיתר וצד האיסור אינו לפנינו בנודאי די"ל דמצד כל הני ספיקות יש להתיר ובפ"ט שי"ל לפמ"ש בשו"ת ח"ס סי' ס"ג דרק בעופות החמיר הרשב"א משום דשונרא שכיח טפי אבל בבקמה ס' פלב ס' ארי מותר אף באינם לפנינו משום דכלב מצוי יותר מארי עיי"ש וא"כ י"ל דבזמנינו דחתולים שלבו בני תרבות המה שוב הדורס ל"ש ונהי דטחור שכיח מ"מ יש לצרף לסניף מה שנסתפק בשו"ת טוטו"ד מהד"ת די"ל דטחור אין לו דרוסה באנוחות עיי"ש א"כ בנ"ד יש פמה צדדים להקל חזקא שפא כשיטת רש"י ותוס' והרא"ה דבליכא דורס לפנינו מקילין ואף לשי' הרשב"א מ"מ לשיטתו אי הי' ס' אי שותקין מותר משום דעכ"פ ל"ח שכיח לאיסור ובפ"ט דבנ"ד צד ההיתר יש לפנינו וחתול לא שכיח לדורס בזמנינו וטחור י"ל דאין לו דרוסה באנוחות ושוב עכ"פ ל"ח שכיח לאיסור שפיר לכ"ע יש לתלות להקל וגם יש לצרף הסברא שכ' בשו"ת מהר"ם לובלין מובא בפמ"ג דנודאי לא דרס פולם וא"כ י"ל דהנדרסים בטלו ברובא ואף דלא ניכר ההיתר אפ"ה י"ל פיון דעד עכשיו פולם הי' היתר והאיסור הוא שנולד בתערובות בכה"ג י"ל דאף בע"ח בטלים פנודע סברת האו"ה מובא בפמ"ג סימן ס"ט וסימן ק"ב דהיכי שנולד האיסור בתערובות אף בע"ח ודבר חשוב בטל ע"כ מקל הני טעמי נלע"ד דשאר האנוחות מותרים באכילה בלי שום חשש אף אותה הנמצא נמרטו נוצותיה יש להחמיר לאוסרה באכילה כנלע"ד בס"ד: באעה"ח ד' נארא תרס"ד ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל סימן ע"ח. פבזד מחו' הה"ג כש"ת מו"ה שמואל דוד הפהן מוצד"ק חוסט יצ"ו: בדבר שאלתו שאיש אחד נשא אשה בקהלתכם ואמר ששם אביו יוסף וכן נכתב בכתובה ואצל האמט ברשיון הנשואין וכן גירש בשם זה ואחר הגט הוציא קול ששם אביו זאב ורק יען שגירש אשתו שלא ברצון גמור שה שינה שם אביו והוא ברחלמדינה אחרת ולא נודע מקומו והוא אמר שהוא מאדעס ואי אפשר לברר האמת ויש מקום עיגון גדול זה תנרף השאלה והנה כת"ה האריף והביא שיטת כל הפוסקים בזה וזאת ידוע שיטות קצת פוסקים המקילין בשנינוי שם אביו ואף דבש"ע לא הובא שיטה זו ודעה הא' משמע דאף אם ניסת תצא וכ' דאף די"ל דהני רק פסול דרבנן מ"מ לפעמים אף בפסול דרבנן תצא וי"א ס"ל אם ניסת ל"ת ולכאורה א"נ דגם ליי"א קמא דמחמירין גם בניסת אינו רק דרבנן משום חשש לעז א"כ קיי"ל בפלוגתא במידי דרבנן אזלינו לקולא כמפורש בש"ס דע"ז ד"ז ובתוס' שם א"כ מדוע מחמירין בדין זה וע"כ צ"ל או משום דרוב הפוסקים מחמירין בדין זה ובס' דרבנן היכי דרוב נוטה לאיסור

מתמירין ולפ"ז הי' מקום לומר דאם יש ספק שינוי שם אביו כמו בנ"ד דיש ספק שמה דבריו הראשונים אמת א"כ חשוב ס"ס להיתר שמה באמת שם אביו יוסף ושמה אינו פוסל שינוי שם אביו ובזה ידוע שיטת תוס' נדה י"ט דבס"ס אף אם בס' אהד רוב נוטה לאיסור מ"מ מצטרף לס"ס ועיין הג"ה נד שאול סי' צ"ח ואף לשי' התוס' פתובות ד"ט דברוב גמור לא מצטרף לס"ס מ"מ הקא פל חשש פסול הוא רק דרבנן והוי ס"ס להיתר במידי דרבנן ומועיל בנודאי אף אם ספק אהד רוב נוטה לאיסור ואף שי"ל דהוי נגד חא"א ואף דע"כ נסתלק האיסור תורה דהא שינוי שם אביו אינו רק פסול דרבנן וי"ל דדמי לדברי הר"ש הנודע בפ"ב דמקנאות אה' כפר פתבתי בספרי בכ"מ דהיכי דה"ס שמה לענן דרבנן לא נפשה השתנות בכה"ג חשוב כס"ס נגד מ"א ועיין בשו"ת בי"צ אה"ע סימן כ' וסימן כ"ד שהאריף בזה מ"מ באמת לפמ"ש בנוב"י מה"ת אה"ע סי' קנ"ו לענן חא"א מועיל ס"ס לפי שאינו חזקה בתולדה ואדרבה נתעורר ח"פ ובפרט דהוי ס"ס בדרבנן ומועיל אף נגד ח"א כמ"ש בנוב"י בכ"מ.

ואם נימא פנ"ל הי' מקום לומר דאף שי"ל לכאורה דחשוב איפא לברורי בק"ק אדעס ויש שיט' פמה פסוקים דגם בס"ס צריף לברר ועיין ש"ף סי' ק"י ובשו"ת נו"ב מה"ק דאשה ברדמ"ת אסורה לבעלה אף שי"ל סד"ר לקולא דאיסור רדמ"ת אינו רק מדרבנן מ"מ פנין דאיפא לברורי פ"י בדיקה.

ג"פ בשפופרת אה' עכ"פ לבעלה השני מותרת דס"ס בדרבנן א"צ לברר וכמפורש בתוס' סופה דט"ו דס"ס בדרבנן מותר אף דאפשר למדוד שמה הפריץ שנה לעומד עיי"ש עכ"פ נשמע דבס"ס בדרבנן אף באיפא לברורי ע"י טרחא א"צ לברר ובפרט דהקא אי"א לברר רק ס' אהד דאף אם יתברר דהי' שינוי בשם אביו מ"מ יושאר הס' שמה פשיטת המכשירים בשינוי שם אביו בכה"ג לשיטת הפנ"י והנוב"י א"צ לברר פלל ובפרט הקא ספק גדול אם אפשר לברר דשמה אינו מאדעס וכעת קשה לחקור ממדינה זו והנה כת"ה הביא מדברי הר"ן בתשובה דאחר שהחזקה בגרושה ל"מ ערעור הבעל דהוי כמעיד נגד חזקת היתר ובתשובת בי"צ אה"ע סי' כ"ד העיר דהא לדברי המערער לא התחיל היתר מעולם ודמי לדברי הגה"מ בהא דאמר שטעה בדיבורו ורצה לקדשה לראשון דמהימן הואיל דלדבריו לא התחיל איסור: באמת יש לחלק דשם מסייע לי' החזקה דשע"ש דהא מיירי דעשאו שליח בעדים וגם ח"פ הוא חזקה בתולדה אכל הקא חא"א אינה בתולדה ואם יש ס"ס להיתר לשיטת הנוב"י חאה"ע סי' קנ"ו מועיל ס"ס ול"ח נגד ח"א א"כ שפיר בהחזקה למגורשת מסייע הח"פ הקודמת ושפיר הבעל א"נ ואף דמועיל בא"י ערער הבעל שאמר מזניף להצריף קיום שם באמת אף קודם ערעור הי' לנו חשש מזניף כמר דחוששין בכל שטרות רק שכתב בתוס' דאמרינן משום עיגונא אקילו א"כ פשהבעל מערער בכה"ג שיטת הר' אביגדור דמה"ת חוששין למזניף ועיין בס' ט"ג מ"ש בדברי רש"י ז"ל שם בהא דל"מ קיום ע"י דימוי דלענן ד"ת ל"מ קיום ע"י דימוי אכל במערער הבעל שנתב שם אביו בפסול דבזה קודם ערעור שלו לא הי' לנו שום ספק שמה יש פסול שוב ל"מ ערעורו ובפרט דהעיקר מסבא השני' שכ' הר"ן שם דשייף הסבא דאמע"ר ועיי"ש בנוב"י מה"ת חאה"ע סימן קנ"ו שצירף סבא זו דאמע"ר לענן שא"נ לומר שהיא איטר רגל לאחר שחלץ בימין ועיין שו"ת ח"ס אה"ע ח"ב סי' כ"א בקיצור הדבר דלשיטת רוב הפוסקים בשינוי שם אביו ליפא רק פסול דרבנן וא"כ

עכ"פ בני"ד דגם בשעת גישואין אמר ששם אביו יוסף ואז לא ה' בכעס על אשתו נראין הדברים שכן הוא האמת ועכ"פ יחשב בכלל ספק שמה באמת שם אביו יוסף וא"כ י"ל דהוי ספק דרבנן ולקולא ונאף דהוי נגד ח"א מ"מ באמת יש שיטת הפר"ח דס' דרבנן אף נגד ח"א לקולא ובפרט לענין זה יש צירוף שיטת הפוסקים המכשירן בשנינו שם אביו וענין שם בשו"ת בי"צ סי' נ"ו ובשו"ת מהרש"ם ח"ב סימן קס"ט וסי' קע"ג וקע"ד שהביא שיטת הרבה פוסקים המקילין בשנינו שם אביו ובפרט הקא דנתחזק שם אביו ביוסף בכתובה ובמענטריקען-אמט יש צירוף שיטת רש"י ז"ל דבכה"ג פשר אף בשנינו שם אביו ובספק שנינו מביא שם בשם שו"ת ברפת יוסף להקל ובפרט דהקא לע"ע יש ס"ס להיתר שמה אינו פוסל שנינו בשם אביו ושמה ליפא שנינו ונאף דספק הראשון יש רוב לאיסור מ"מ ידוע שיטת המהרי"ק היכי דבסי' אחד רוב נוטה להיתר מצטרף ספק השני ונאף פשרוב נוטה לאיסור א"כ הקא מפח הסברת הר"ן עכ"פ חשוב פרוב להתיר מצטרף ס' הראשון אף שרובו לאיסור ונאף אי יתברר שבאמת שם אביו זאב מ"מ אם א: תהי' פבר גיסת בדיעבד נסמוך על הפוסקים דבשנינו שם אביו לא תצא א"כ לענין חשש דלכתחילה סמכינן אכל הני ספיקות: בקיצר הדבר לדעתתי אם לא יתברר עד משה איזה חדשים שבאמת הי' שנינו בשם אביו היינו שלא יבוא הבעל שנית לקהלתכם ויברר דברים האחרונים שהם אמת אז תהי' האשה מותרת להינשא ובפרט שהוא מקום עיגון כנלע"ד ברור בס"ד: באעה"ח ערב שבועות תרפ"ג קאשוי יצ"ו.

הק' שמואל עגגיל חופ"ק ה"ל. סימן ע"ט.

להרב התריף מו"ה זונדיל קורטץ נ"י מק' סוואלאוע: בדבר השט"מ שנכתב בו שמוכר פמה מוני חמץ ופורט כל מין והמחיר מפל ליטער ומפל קילא רק שאינו כותב סכום המדה והמשקל ונסתפק ש"ל דהעפוי"ם לא ס"ד שא"י פמה מעות יצטרף וגם פיון שעכ"פ חשוב באחריות ישראל שאם יגנב לא יוכל לתפוע מן העפוי"ם דהא איני יודע המדה והמשקל וא"כ אם כותבין רק חצר בשכירות הוי קע"א בביתו של ישראל זה תורף השאלה בקצרה וזה תשובתי בס"ד: הנה לכתחילה בנודאי נכון לפרש המדה והמשקל מ"מ בדיעבד בנודאי אין שום חשש דגם באמר לו סתם אני מוכר כל חמוצים כפי שער שבשוק ג"כ מהנו בדיעבד כמו"ש בשו"ת מהרי"א הלוי ח"ב סי' קי"ח וסי' קמ"ו דכיון דמוכר לו כפי שער שבשוק ל"ש לא סיד וענין שו"ת בית יצחק יו"ד.

חייב בקו"א סי' י"ב הגם די"ל לפמ"ש שם הטעם דאם מין אחד לא פרט לו בפירוש י"ל דמהני דבמקנה דבר שאינו מסויים עם דבר המסויים מהני במקנה ביחוד דבשלמא בדשלב"ל עם דבר שב"ל דהטעם בדשלב"ל אין על מה לחול הקנין א"כ גם במקנה ביחוד ל"ק רק מחצה אבל הקא דהטעם משום דלא ס"ד א"כ פיון דבהדבר מסויים סמוך לדעתתי שוב גם בדבר שאינו מסויים סיד באמת בישיע"ק חו"מ סי' ר"ג כ' להפוך דלטעם דל"מ קנין בדשלב"ל משום דלא ס"ד גם במקנה ביחוד ל"מ דאפתי לא ס"ד בדבר שלב"ל ול"ד לדברי המ"ל בנודר חציו לצדקה וחציו להדיוט דמהני דשם באמת גם בחלק ההקדש י"ל דלא סמוך אדעתתי דהא הקדישו רק בתנאי ואפ"ה אמרינו דמפח שנתן להקדיש סמך דעתתי א"כ בנודאי ס"ד גם להדיוט אבל בדשלב"ל עם דשלב"ל בהדבר שב"ל ל"ש הסברא דלא ס"ד א"כ בהדשלב"ל לא ס"ד אף לדברי הבי"צ י"ל היקא דלא

מכר לו שום דבר מסויים שפיר י"ל דל"מ אבל אפתי שייך שאר הטעמים שכ' שם בבי"צ די"ל דאין אסמכתא לעכו"ם פשיטת הרב"ד וגם דעכ"פ לרוב שי הפוסקים אסמכתא קונה מה"ת ושוב מה"ת יצא מרשות הישראל ונהי דגם בלא ביער באופן דעבר עכ"פ אדרבנן ג"כ אסור אחה"פ היכי דשייך בו ב"י ד"ת כמ"ש הר"ן לענין חמץ המופקד ברשות עכו"ם דגם להגאונים אסור אחה"פ מ"מ שם עכ"פ לא עשה כתיקון חז"ל אבל הקא באמת מכר החמץ והי' סובר שנומפר פדין וא"כ לשי' כ"פ אם הי' סובר פל ימי הפסח שנומפר אף שנומצא שהשט"מ בטל אפ"ה מותר אחה"פ כמו"ש בתשו' רח"כ ז"ל סי' י"ב ובשו"ת שו"מ ונהגם דבשו"ת א"צ חולק מ"מ הקא באמת מהני עכ"פ המכירה מה"ת והוא סבר שמועיל גם מדרבנן בנדאי מותר אחה"פ ועיי' שו"ת מהר"י הלוי ח"ב סי' קי"ח וסי' קמ"ו ובשו"ת מהרש"ם ח"ב סימן קצ"ב ובספרי ח"א סי' ל"ד ומה שחושש דעכ"פ אם יגנב לא יוכל לתבוע מן העכו"ם ונהי באחריותו באמת המנהג לכתוב רק חצר בפכירות כמו"ש בשו"ת אבני צדק בשם כל הגדולים ואפ"ה ליפא חשש דבדיעבד כ' בש"ע של התניא ז"ל דמהני יחר לו בית דבאמת בירושלמי לחד מ"ד בקע"א מותר אחה"פ כמ"ש בח"י ונהי דלשי' המג"א אסור מ"מ ביחד לו בית הוי ס"ס בדרבנן שפא כשי' ר"ת ושפא פשיטת הסוברים דקע"א מותר אחה"פ ואף דס' הראשון נוגע לד"ת דלשי' ר"ת גם בפסח לא עבר אב"י ולענין ב"י מחמירין כשי' רש"י ז"ל מ"מ עכ"פ נודע מש"כ בכנה"ג דבס' דדינא גם ס' אחד בגוף וס' הב' בתערובות מהני דלא שייך לומר שפכר הנוחלטנו לנדאי איסור דהא ע"כ הס' דדינא במקומו עומד וה"ה הקא גם בימי הפסח לא הנוחלטנו לנדאי עבר אב"י דהא ע"כ יש ס' שפא כשי' ר"ת ונודע מה שכ' בשו"ת ב"א סי' מ"א דאם יש ס' אי עבר אב"י מותר אחה"פ ול"ש לומר דהוי ס' בנתגלגל דהא גם בתוך הפסח ידענו דאחה"פ יהי' רק ס' דרבנן ועי' בספרי ח"א סי' ס"ח ולפ"ז י"ל דגם אם נחליט כשי' המג"א דחמץ שקע"א אסור אחה"פ מ"מ ביחד לו בית מותר אחה"פ דהוי ס' דרבנן ובפרט דהוי פועין ס"ס שפא כר"ת ושפא גם באחריות גמור מותר אחה"פ ועיי' שו"ת משיב פהלקה סימן א' וג' עכ"פ הדבר פשוט דאחה"פ מותר גם בלא פרט המדה והמשקל אם עכ"פ פרט המין והשער אבל לכתחילה יש לפרוט המדה והמשקל וז"ב: באעה"ח ד אמור ל"ג למב"י תער"ג לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל עגיל חופ"ק ה"ל. סימן פ.

להרב הה"ג מו"ה שרגא פיבוש וואלף נ"י מוצד"ק צאנז: בדבר העגונה מק' לימאנאב אשת מו"ה שלמה ענגלענדער ע"ה אשר היא גלמודה זה יותר מארבעה שנים ויש לה איזה ידיעות שמת בעלה ודופקת על פתחי כת"ה להוציא לאור משפטה עפ"י דתה"ק להתירה מפבלי העיגון כי היא רפה בשנים.

והנה תוכן הגבו"ע איש יהודי קאפפראל העיד כי הפיר בטוב איש חזיל יהודי שמו ענגלענדער בהקאמפאניע 3. צוג 4.

והי' היהודי ה"ל תחת השגחתו והעיד כי ביום דען 6. טען אפריל 1915 מצא אותו מוטל על הארץ והי' הדם.

שותת ממנו ועדן מפרפר ואח"ז ראה שפשט רגליו ופסק ממנו נשמת חיים ואח"ז קרא את הדאקטאר לנסות אוילי יש תקנה ובה הדאקטאר ומשמש בדפק ואמר כי הוא כפר

מת וגם הוא נסה להרים את ידיו ולא הניע בשום אבר ואח"ז הלך הקאפּעראל לשדה המערכה ובחצות לילה ישב למקום שהי' מונח שלמה הנ"ל ולא מצא ושאל להסאניטעט שהי' יהודים איה מקום הנ"ל ואמרו פי קברו אותו וקראו לו מקום קבורתו ועוד בא פ"א מכתב אחד לאבי האברהם הנ"ל והאבערסט הוא יהודי וכתב לו שפנו מת דען 18 טען אפריל ואח"כ פאָשר פתב לו אפי האברהם פי בא מכתב מפנו מדען 23 טען אפריל פתב פעם שנית פי הוא טעות בהזמן רק שמת דען 27 אפריל וכן בא טוטיין-שניין מהקאמאנדע על דען 27 אפריל ושם נכתב שמו וכינויו ושם עירו שצאוויטיץ ואביו נסע למקום שנקתב בהטוטיין-שניין שניין מקום קבורתו ומצא במקום אחד דף אצל קבר ונקתב שם בכתב יהודית פ"נ שלמה ענגלענדער י"א באייר ולפי חשבון הי' אז דען 25 אפריל ואין ידוע מי פתב התיבות על הדף רק נקבר שם עוד איש אחד ונקתב שם שם הנפטר וניפר שהוא פתב של שלמה הנ"ל כפי מכתב לאבי ר' שלמה הנ"ל הנכתב בכת"י מזמן דען 23 אפריל .

915 אח"כ שאלו עוד הפעם את הקאפּעראל הנ"ל היאך יוכל להעיד שמת דען 6-טען אפריל הא פתב מכתב דען 23-טען אפריל והוא מחזיק בדפבורו הראשון שיזע בבירור שפפל דען 6-טען אפריל זה תנרף הגב"ע בקצרה: והנה מצד עדות הערפאות הביא כת"ה דברי הד"ח שכ' דבעי שיהי' ידוע דלא מקבלי שונחדא וכת"ה העיר דשי' הרא"ש דבסתמא פשירים והביא בשם ס' העמק שאלה דזה תלי בהא דבכורות לחד לישנא בתחילת עדות החמירו וכת"ה העיר דזה הוי כמו סוף עדות ובאמת בשו"ת ד"ח ח"ב סימן ס' פתב ג"כ דמשו"ה בעי שיהי' ידוע דנא מקבלי שונחדא דבתחילת העדות מחמירין ומה שכ' כת"ה דזה חשוב כסוף עדות באמת רק בנאמנת ע"א דהוי בירור שאינו משקר כמו שכ' המהרח"ש דאי לא הוי בירור שאינו משקר לא יוכלו חז"ל להקל משום עיגונא ורק ער סברתמדע"ל ודייקא הוי בירור שאינו משקר ונהי דגזה"כ דבדש"ב וח"א בעי עדות ע"ז שוב יוכלו חז"ל להקל משום עיגונא אבל באם יש באמת חשש שמא לא מת היינו בליפא פרצוף עם פדחת וחוטם אז מחמירין ולפי"ז בשלמא אם ידעינן דלא מקבלי שונחדא א"כ נהי דנכרי פסול לעדות לשי' רוב הפוסקים אף באינו משקר דלא פהרבינו יקיר מ"מ משום עיגונא כמו דהכשירו עדות שפחה ה"ה דכשר עדות ערפאות אבל אם יש חשש דמקבלי שונחדא א"כ יש ס' שמא משקרי ע"ז יש לומר נהי דל"ח בעדות ממון מ"מ בעדות עיגונא יש להחמיר והא באמת מוכח שי' הרמב"ם ז"ל דמה"ת מהני סימן רק באיסור א"א מפני חומר פרת החמירו שלא לסמוך אסימן ובאמת ברא"ש ב"מ כ"ו נסתפק די"ל דהא דחוששין לשאלה הוא רק מדרבנן וחוזינן דנהי דבממון ל"ח לשאלה מ"מ באיסור מחמירין וכסברת הש"ס ב"מ דף כ' לענין חשש שני שוירי דאין ללמוד איסור מממון ובתוס' שם הקשו דהא ממון חמור דל"מ רוב ובפנ"י פתב דרק נגד חזקת ממון חמור אבל הקא לגבי מוציא השטר דלא חשוב מוחזק י"ל איסור חמור משום ח"א ובשו"ת אגודת אזור סי' כ"ח העיר דעכ"פ הלנה יש לו ח"מ וזה תמוה דהלנה ממ"נ מחויב לשלם או לזה או לזה ל"ח מוחזק וכמ"ש הש"ך חו"מ סי' צ"א דגבי חנווני על פנקסו הבעה"ב ל"ח מוחזק משו"ה מהני חשע"ש ועיין תוס' ב"ב דף פ"א א"כ איש דברי הפ"י דבמקום דליפא ח"מ איסור חמור ועיין תוס' יבמות דף קט"ז שכ' דאיסור שלא הוחזק שנה לממון שהוחזק שני יב"ש ובאמת עפ"י סברא הנ"ל דהיכא דממ"נ צריך

לשלם לאחד ל"ח מןחזק יש להעיר בש"ס קידושין דף מ"ה ע"ב בפלוגתא דרב ור"א בנתקדשה לדעת אבי' והלך למדה"י וניסת דמודה רב דאינה יורשה דאוקי ממון אחזקה וקשה דלפמ"ש התוס' גיטין דף י"ז דאם מכר עבדו והעבד מוציא שטר שחרור בלי זמן יוכל לומר שחרורו קדם למכירה אף דאדון הראשון י"ל חמ"ק וי"ל השתא הוא דשחרור מ"מ כ' בקצה"ח סי' רמ"א דכיון דמראשות רבו ראשון בנודאי יצא או ע"י המכירה או ע"י השחרור ושוב העבד חשוב מןחזק וכסברא הנ"ל בתוס' ב"ב דף פ"א ופ"ד סי' צ"א א"כ ה"נ מראשות האשה כבר יצאו הנכסים ע"י המיתה רק הס' בין הבעל ובין יורשי האשה א"כ ל"ש חמ"ק ושוב יועיל תפיסת הבעל ולכאורה י"ל להסבירים דבזרק לערנה גט ס' קרוב לה דא"צ חליצה דאשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת אף דהס' נולד בחיי הבעל ונשמע דשייך חזקה אלהבא שאם ימות הבעל תהי' מותרת לשוק ומשו"ה כ' בח"ד סימן ק"י דס' ניקב הנושט ל"ח ס' בשחיטה דהוי ס' במעשה האיסור א"כ ה"נ י"ל דהיורשים הי' להם חזקה שאם תמות האשה ירשו אותה נהי שנולד ס' שמה הועיל החופה ונפקע זכותם מ"מ מס' א"א להפקיע זכות היורשים אף לפמ"ש הש"ך סי' נ' די"ל למסקנת הש"ס יבמות צריכה חליצה דל"מ חזקה אלהבא ומ"ה חוששין לס' דרוסה א"כ גם הקא ל"ח היורשים מןחזקים פיון דהס' נולד בחיי האשה א"כ ליש לומר אוקי ממון אחזקתו דהא מראשות האשה בנודאי יצא אף באמת נודע שי' הסמ"ע סי' ק"ג לענגן שומא הדרא בהוציא ולא השפיע דעת המחבר דבעלים הראשונים חשיבו מןחזקים והסמ"ע חולק ועי"ש בקצה"ח ונה"מ פיון דשומא הדרא הוא רק תקנה ובס' בתקנה מוקמינו אדינא ומשו"ה הלוקח שקנה בנודאי מה"ת חשוב מןחזק וכמו בהא דשכירו ולקיטו דנשאר בעי' בש"ס וקיי"ל דל"מ תפיסה דבדבר שפל זכותו רק מתקנתא בס' אף תפיסה ל"מ א"כ הכ"נ רב לשיטתו דס"ל ירושת הבעל דרבנן א"כ בס' אם חשוב בעל שוב יש ס' אם זכה מכת התקנה אוקמא אדינא ושוב היורשים חשיבו מןחזקים אף דבאמת אין להם חמ"ק דמראשות האשה בנודאי יצא מ"מ הבעל שאין לו זכות רק מס' בתק"ח א"י לגרע זכות היורשים שיש להם ס' זכות.

מה"ת וא"ש הפל בס"ד: עכ"פ מוכח דיותר יש לחוש באיסור מבממון ונודע מ"ש בשו"ת הר"ן דכל שיש בירור שהמת הוא בעל האשה אע"פ שיש איזה שינוי בהעדות תולין השינוי בכל מה דאפשר וראייתו מש"ס דב"ב דף קנ"ח בהא דסימנין עשוין להשתנות לאחר מיתה ובשו"ת בגדי פהונה דחה דשם גבי קטן שמכר סומכין בנודאי מכר פשהוא גדול והשערות נשתנו לאחר מיתה אבל באיסור יש לחוש אם יש שינוי ועיין בשו"ת אגודת אזוב סי' י"א וסי' כ"ח שהביא שיטת הרא"ש דמקילין בעגונא היכא דא"א בענגן אחר וכו' דבאמת לחד לישנא בפכורות מקילין בעגונה גם בתחילת עדות עכ"פ פשיטא דמה"ת לא חמור איסור מממון ורק שי"ל שחז"ל אחמרו בתחילת עדות אבל עכ"פ הוי פלוגתא בדרבנן ויש להקל במקום עיגון עכ"פ במקום שא"א בעדות אחרת כבר כ' הב"ח בתשו' סי' ע"ו דבמקום עיגון כמו דסומכין אע"פ שאין מכירין ה"ה דיש להקל בענגן חשש בדדמי ומסל"ת ובפרט באשה ילדה פתב בחלקת מחוקק סעיף ט"ו דחשוב שעת הדחק ועיין שו"ת אגודת אזוב סימן י"ב וסי' י"ח וא"כ יש להקל לענגן חשש דמקבלי שונדא ואף דבמשאל"ס אף בשעה עד שתצא נפשו נהי דל"ח בממון דהא היורשין יורדין לנחלה ור"נ סמך ע"ז לישבע טבע חסא וכמ"ש הגה"מ פיון דרובן למיתה אף דכ' הט"ז

או"ח סימן ח' דלענין חשש ברכה שא"צ ל"מ תזקה לחיוב אף דברכה שא"צ לשיטת רוב הפוסקים אינו רק דרבנן ועיין פנ"י ברכות דף י"ב אפ"ה ל"מ תזקה וע"כ דבמשאל"ס בשהה הוי רק מיעוטא דמיעוטא ובזה מועיל אף לממון דאף אם נעשה המיעוט בגדר ל"ש ע"י צירוף רוב לתזקה דבכה"ג חנייש ר"מ עכ"פ מדרבנן כמ"ש המהרש"א נדה ל"ב אפ"ה מועיל לממון כמ"ש התוס' פתובות ט"ז מכ"ש מיעוט דל"ש בעצם דזה לא חנייש ר"מ אף מדרבנן כמפנרש שם בנדה ל"ב ובמהרש"א מכ"ש דמועיל בממון ואפ"ה הקמירו בעגונה לחוש לכתחילה מ"מ אין מדמין גזירות להדדי א"כ יש להקל לענין חשש דמקבלי שוחדא אף עוד כ' שם בשו"ת ד"ח דהערפי בעצמו אינו במקום המלחמה רק בעלי המלחמה מספרים לו ע"י שאלתו מי ומי שמחו והמספר ל"ח בכלל ערפי ומשיב ע"י שאלה ול"ח מסל"ת ובאמת בח"ס משמע דגם מי שמספר לפני שר צבא ג"כ לא משקר דהוא נימוס העולם שמי שממנה ע"ז לא משקר במדע"ל וחוז' לזה באמת שיטת התה"ד דשאל עפ"ה לעפ"ה חשוב מסל"ת אם אינו שואל בשם ישראל ולפמ"ש בח"מ גם הר"ן מודה לזה ואף לשיטת הב"ש בס"ק מ' דהר"ן חולק מ"מ כ' דיש לסמוך על התה"ד ועיין בספרי ח"א סי' ע"א ובהבאתי משו"ת הרי"מ ואף דבהגדה לפני השופט י"ל דגרע דחשוב כמתפנין להעיד כמ"ש בפח"ש שם דמש"ה הר"ן מחמיר דהגדה לפני השופט חשוב כמתפנין להעיד אף באמת לפמ"ש בצייץ הובא בקו"ע אות תט"ו אם לא שאלו אותו בפירוש על איש זה חשוב מסל"ת א"כ הכ"נ שרי הצבא שואלים סתם מי מת והוא מעצמו מספר כמה מתים ובתוכם גם ערלים א"כ מה שמספר גם ממימת יהודי ל"ח כנתפנין להעיד על המיתה של היהודי והוי כבירור שאומר אמת וכבר האריף בשו"ת ד"ח ח"א סי' כ"ד וח"ב סי' ס"א דאדרבה לפי מה דקיי"ל כר"י כנתפנין להעיד פסול שוב ביש הוכחה שאומר אמת מהני אף פ"י שאלה וכמו"ש בנו"ב סי' ל"א די"ל דרגלים לדבר עדיף ממסל"ת ובפרט לפי"ש בשו"ת הרי"מ סי' ד' בשם מהרי"א דנתפנין להעיד אינו רק פסול דרבנן שוב י"ל הקא דלא נשאל מהשופט בפ"י על יהודי זה והוא מעצמו הגיד ממימת יהודי זה הוי כבירור שמת ועכיפ"י ל"ל דחשוב ס"ס להיתר שפ"א גם מי שממנה לספר מהמתים חשוב ג"כ בכלל ערפאות ושפ"א עכ"פ בלא נשאל מישאל וגם בלא נשאל מהשופט בפ"י על יהודי זה והוא מעצמו הגיד ממימת יהודי זה הוי כבירור שמת ובפרט דליכא רק חשש דרבנן דמה"ת גם נתפנין להעיד כשר והוי כס"ס רק לענין חשש דרבנן לכ"ע מועיל אף נגד ח"א וכמ"ש התוספת סוכה ט"ז דס"ס בדרבנן א"צ לברר פיי"ש אף עכ"פ יפה כתב בשו"ת ד"ח דעכ"פ לא עדיף עדות אנשי הצבא משאר עפ"ה מסל"ת דלימ אם אינו אומר קברתי דלא עדיף מע"א ישראל דל"מ במלחמה בלי קברתי מחשש בנדמי כמפנרש ברמ"א סעיף נ' ואף לשי' הר"ן דבמסל"ת ל"ח לבדדמי דאם לא הי' רואה שמת לא הי' מגיד במסל"ת אבל הקא שמשיב עפ"י שאלת השופט נהי שכתבתי דיש הוכחה שאינו משקר אבל שוב יש לחוש שראה שפ"ל גירא ונדמה לו שמת ועפ"י הדמיון מעיד לפני השופט ובפרט שיש לחוש שהמספר לא הפיר פלל את האיש רק שראה הבלעכיל ועי"ז מעיר שמת ויוכל להיות שנתחלפו הבלעכליה גם דבעד מפי העד אין חוששין שפ"א הראשון לא ראה דבר ברור ואם א"א לברר מי הי' העד הראשון מהני לכ"ע אבל עכ"פ במלחמה דגם בעד כשר חוששין לבדדמי א"כ מכ"ש הקא דאף א"נ דהוי בכלל ערפאות דלא משקרי מ"מ בע"א במלחמה

עיקר החשש משום בַּדְדָּמִי כמ"ש הַרְנִי"ה וא"כ גם בכה"ג יש לחוש לַבְדָּדִי ע"כ פְּשִׁיטָא דְעַל תְּעוּדַת הַטּוֹטִין שְׁיִינן לַחֹד אֵין לְסַמְּנָה אָךְ עכ"פ י"ל דְּכִמוּ בַע"א בְּמַלְחָמָה אָף בְּלִי קַבְרִתּוֹ עכ"פ אִם נִיֶּסֶת לֹא תֵצֵא דְחַשְׁשׁ בְּדָדָּמִי הָיִי רַק חַשְׁשׁ דְּרַבְּנָן וְהָיִי בַע"י בְּדַרְבְּנָן וְעכ"פ בְּדִיעֵבֵד אִם נִיֶּסֶת לֹא תֵצֵא א"כ גם בכה"ג שְׁהוֹכַחְתִּי דַעכ"פ לִיפָּא חַשְׁשׁ מְשַׁקֵּר וְלֹא חוֹשְׁשִׁין בַּעמ"ע שְׁמָא לֹא הִפִּירוּ דַּבְעַמ"ע חוֹלִין שְׁשָׁמַע דְּבָר בְּרוּר וְרַק מְחַשְׁשׁ בְּדָדָּמִי ל"מ וְנָה הָיִי רַק חַשְׁשׁ דְּרַבְּנָן וְי"ל עכ"פ אִם נִיֶּסֶת ל"ת פְּמוּ בַע"א בְּמַלְחָמָה: וְהִנֵּה כַת"ה הַעִיר בְּהָא דְנִכְתָּב עַל הַמַּצָּבָה בְּכַתָּב יְהוּדִית וְהִבִּיא דְבָרֵי הַח"מ דְּכַתָּב דְּמַהְגֵּי אָף בְּלִי חֲתִימָה וְכַת"ה כ' דַּבְב"ש מְפֹרֵשׁ לְהִפּוֹף הִנֵּה בְּאַמַּת לְשִׁי הַנַּה"מ ס' מ"ו גַּם בְּעֵדִים חֲתוּמִים וַא"י מִי הֵמָּה הָעֵדִים חוֹשְׁשִׁין לְמַזְנוּףָּ אָף מַה"ת לְפִי שֶׁא"א לְהַתְּבַרֵּר שְׁקִרָם יֵשׁ לְחוֹשׁ שְׁנִכְתָּב בְּשִׁקֵּר וְעִינן אַה"ע ס' מ"ב אָךְ בְּאַמַּת בְּשׁו"ת ד"ח ח"ב אַה"ע ס' קל"ג חוֹלֵק עַל הַנַּה"מ דְּבַחֲתִימָה לִי"ח לְמַזְנוּףָּ אָךְ אִם אֵין שׁוּם אָדָם חֲתוּם לַכ"ע חוֹשְׁשִׁין לְמַזְנוּףָּ אָף מַה"ת רַק בְּעֵגוּנָא מְהֵי מְשׁוּם קְוֹלַת עֵגוּנָא וּמְשׁוּם דִּיִּיקָא וּמִינְסָבָא וְעִינן עוֹד בְּשׁו"ת ד"ח ח"א ס' ל"ט שְׁכַתָּב ג"כ עַפ"י דְּבָרֵי הַח"מ דְּכִמוּ דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק סוּמְכִין אַקוּל, וְל"ח שְׁמָא צָרָה וְשָׂד ה"ה דְּבִשְׁעַת הַדְּחָק אָף בְּכַתָּב בְּלִי שׁוּם חֲתִימָה א"ח לְזִיוָף וּבְפָרְט שִׁי"ל דָּאִם נִכְתָּב דְּרָךְ עֵדוּת וְלִיפָּא חֲתִימָה יֵשׁ קֶצֶת הוֹכָחָה שְׁאִינוּ אָמַת דָּאִם הִי אָמַת הִי פּוֹתֵב אָנִי פַב"פ מְעִיד שְׁזָה מַת אַבְל הֵקָא דְלֹא נִכְתָּב דְּרָךְ עֵדוּת רַק עַל הַמַּצָּבָה נִכְתָּב שְׁמוּ לְסִימָן א"כ ע"ז אֵין דְּרָךְ לְחַתָּוּם א"כ שׁוּב יֵשׁ הוֹכָחָה שְׁהַדְּבָר אָמַת וְהַגַּם שְׁהַכְּתָב אִינוּ מְקוּיָם שֶׁא"י מִי כְּתָבוּ מ"מ אִם אֵין הַעֲפוּ"ם יוֹדְעִים לְכַתְּוּב כְּתָב יְהוּדִית הָיִי כַפִּירוּר שְׁיִשְׁרָאֵל כְּתָבוּ וּבְמִקּוּם עֵיגוּן ל"ח לְמַזְנוּףָּ וְאָף שְׁשָׁמַע בְּשׁו"ת ד"ח ס' ל"ט כְּתָב שְׁאֵין בְּכַחוּ לְחַלּוֹק עַל הַב"ש מ"מ יֵיל הֵקָא שְׁלֹא לְכַתָּב דְּרָךְ עֵדוּת א"צ לְהִיּוֹת חֲתִימָה אָךְ י"ל לַפְּמ"ש שְׁשָׁמַע בְּשׁו"ת ד"ח ס' קל"ג וְיָ אַ בַּא"י מִי כְּתָבוּ ל"מ בְּשִׁטְר רַק בְּעֵגוּנָא מוֹעִיל וְי"ל מְשׁוּם הַסְּבָרָא דְּדִיִּיקָא וּמִינְסָבָא וְכַמ"ש בְּשׁו"ת אַגְוֹדַת אַזוּב דְּגַם אִם שׁוּמַעַת מַב' עֵדִים מ"מ אִם אֵין מְעִידִין טַל דְּבָר בְּרוּר שׁוּב דִּיִּיקָא וַא"כ בְּמַלְחָמָה י"ל דַּל"ש דִּיִּיקָא י"ל דַּל"מ כְּתָב שֶׁא"י מִי כְּתָבוּ אָךְ י"ל דְּלָזָה מוֹעִיל דִּיִּיקָא זוֹשָׁא וְגַם בְּמַלְחָמָה שְׁיִיף דִּיִּיקָא זוּטָא וְאָף אִם לֹא נְסַמְּנָה ע"ז עכ"פ פְּשִׁיטָא דְּרַק מְדַרְבְּנָן חוֹשְׁשִׁין לְזִיוָף דָּאִף לְהַפּוֹסְקִים דְּבִאִינוּ יוֹצֵא מִתַּחַת יָדֵי אִישׁ פְּרִטִי חוֹשְׁשִׁין לְזִיוָף אָף מַה"ת מ"מ הֵקָא דָּאֵין לְחוֹשׁ שְׁמָא כְּתָבוּ אַחַר בְּשִׁקֵּר דְּמֵאֵי הַנָּאָה יִהִי לוֹ מִכְּתָב שְׁקֵר כְּזָה פִּינוּן דְּבִנוּדָּאֵי יִשְׂרָאֵל כְּתָבוּ א"כ רַק מְדַרְבְּנָן י"ל דַּל"מ וְשׁוּב בְּצִירוּף כְּתָב הַטּוֹטִין וְדִשִׁין שְׁיִינן י"ל דְּמוֹעִיל דְּנֹדַע שִׁי הַמְבִי"ט הוֹבָא בְּקו"ע דְּהִיכָא דְּכָבֵר יֵצֵא מְחַשְׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה י"ל דְּמוֹפְיֵל עֵדוּת עַפּו"ם אָף בְּלִי מַסְל"ת וּבְפָרְט ס' מַסְל"ת נְהִי דַל"מ בְּחַשְׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה כְּמִפְּנֵי בְּרַמ"א מ"מ הִיכָא דְּלִיפָּא חַשְׁשׁ אִיסוּר תוֹרָה לַכ"ע מוֹעִיל ס' מַסְל"ת וְהֵקָא ע"י הַכְּתָב שְׁבַמַּצָּבָה עַם הַטּוֹטִין וְשִׁינן חָשׁוּב עַכ"פ כַּס' מַסְל"ת כַּמ"ש לְעִיל א"כ בְּצִירוּף תְּרַוּנִיָּהוּ יֵשׁ לְהַקֵּל וְאָף דְּעַל הַמַּצָּבָה לֹא נִכְתָּב רַק שְׁמוּ וְכִינוּיָו וְי"ל דְּשָׁם כִּינוּיָ גֵרַע מְשָׁם אָבִיו כְּמוּ שְׁנִסְתַּפֵּק בְּנו"ב וְגַם לִיפָּא שָׁם עִירוּ אָךְ בְּאַמַּת רַבֵּן הַפּוֹסְקִים כְּתָבוּ דְּשָׁם כִּינוּיָ חָשׁוּב כְּשָׁם אָבִיו עִינן בְּסַפְרֵי ח"א ס' פ"א בְּאַרְיִכוֹת וּבְמִקּוּם שְׁיֹדְעִין שְׁאִישׁ הִנֵּה הִי בְּמִקּוּם הִנֵּה לַכ"ע סְגִי בְּשָׁמוּ וְשָׁם אָבִיו כַּמ"ש בְּשׁו"ת פְּרָשַׁת מְרָדְכִי ס' כ"ה וְכ"ו וְנָה עֲדִיף מְעוֹבָדָּא דְּהָרָא"ש בְּמַפְרִיף בֶּן מְלָל כַּמ"ש בְּסַפְרֵי שָׁם א"כ י"ל דְּזָה שְׁנִכְתָּב עַל הַמַּצָּבָה שְׁמוּ וְכִינוּיָו וְיִדְעוּנָו שֶׁהִי בְּמִקּוּם הִנֵּה מְהֵי א"כ לִיפָּא לְדוּן רַק מְחַשְׁשׁ זִיוָף שׁוּב נוֹכַל לְצַרְף עֵדוּת

הטוטיודשיין: שײן: פֿללוי של דָּבָר אַם הי' עֲדוֹת הַמַּצָּבָה וְהַטוֹטִין-שײן שְׁנֵיהֶם מְעִידִין עַל זְמַן אֶחָד הי' מְקוֹם לְהַקְלֵ אֶף יֵשׁ לְעֵינַי פִּינוּ דְבִאֲמַת יֵשׁ הַכְּחָשָׁה בְּזִמְנָן דְּעַל הַמַּצָּבָה נִכְתָּב י"א אֵינֶר וְאֵז הי' לְמִסְפָּרָם דְּעַן 25-טָעַן א"כ לֹא מִיבְעָיָא לְשִׁי הַש"ג דְּגַם בַּע"א אֹמֵר מֵת וְאֶחָד אֹמֵר נֶהְרַג ל"מ דְּחָשׁוּב הַכְּחָשָׁה בְּחִקְיֵרוֹת וּבְטַל עֲדוּתָן כְּמוֹ בַד"מ דַּל"מ אֶף לְשִׁבּוּעָה א"כ מַכ"ש בְּהַכְּחָשָׁה בְּזִמְנָן בַּב' יָמִים בְּנוֹדָאֵי בְּטַל עֲדוּתָן וְאֶף לְשִׁיטַת הָרֵא"ש דְּגַם בַּע"א אֹמֵר מֵת וַע"א אֹמֵר נֶהְרַג דְּעֲדוּתָן קֵינִים דְּאֶמְרֵי דְלֹא דִיקְדַּק יָפָה אַם מֵת אִו נֶהְרַג וְהֵיָה בַב"ש ס"ק כ"ה כ' דָּאָף א"נ בַּע"א אֹמֵר נֶהְרַג מְהֵי א"כ אַמְאֵי הַנְּצָרָף לְהַשְׁמִיעֵנוּ דִּין זֶה בְּצָרוֹת דְּמְהֵי וְכ' דְּהוּא א"כ דְּרַק בְּשִׁנֵי עֲדִים פְּשָׁרִים מְתָרְצִים דְּבִרְיָהֶם אֲבָל בְּאִשָּׁה וְצָרְתָהּ לֹא נִתְרַץ קַמ"ל וְהַפְּנוּנָה י"ל עַפ"י הַמְּפָרֵשׁ בַּש"ע דְּבִאֹמֵר הַרְגָתוֹ תַּנְשֵׂא דְאֶמְרִינָן פ"ד וּבַח"מ כ' דִּי"ל בְּעֶבֶד שְׂאוֹמֵר הַרְגָתוֹ ל"א פ"ד וְל"מ בְּאֵינֻוּ מַסְל"ת וְהִבִּיא בְּשֵׁם הַב"ח דְּגַם בְּעֶבֶד אֶמְרִינָן פ"ד וְכֵן פֶּתַח הַב"ש וְלִכְאוּרָה י"ל דְּהַח"מ לְשִׁיטַתוֹ דְּגַם סֵתָם עֶבֶד פֶּשֶׁר בְּעֲדוֹת אִשָּׁה דְּנָהִי דְאֵינֻוּ בְּחֻזְקַת פֶּשֶׁר לְשִׁחִיטָה מְשׁוּם דְּאֵין לוֹ נְאֻמְנוֹת דְּהוּי פְּחָשׁוּד לְאַכּוֹל גְּבִילָה דְּרַבָּנָן דַּג"כ פְּסוּל לְשִׁחִיטָה א"כ לְעֲדוֹת אִשָּׁה דְּפְסוּל בְּעֶבְרִיָה דְּרַבָּנָן פֶּשֶׁר, א"כ סֵתָם עֶבֶד אֵינֻוּ בְּחֻזְקַת פְּסוּל ד"ת וַא"כ י"ל דְּהַח"מ לְשִׁיטַתוֹ דְּמַכְשִׁיר סֵתָם עֶבֶד בְּעֲדוֹת אִשָּׁה א"כ י"ל דְּהָא דְאֶמְרִינָן פ"ד דְּמִי שְׁיֵשׁ לוֹ ח"פ אַם מְעִיד שְׁנַעֲשֵׂה רְשָׁע הָקָא וְנוֹדָאֵי מְשַׁקֵּר מַש"ה אֶמְרִינָן פ"ד דְּהוּא לֹא הִרְגוּ אֲבָל עֶבֶד הוּי עַכ"פ בְּכָלל פְּסוּל דְּרַבָּנָן וְנוֹדָע שִׁי הַפְּנ"י וְהַתְּנֻמִּים דְּפְסוּל בְּעֶבְרִיָה דְּרַבָּנָן אֵינֶר ע"כ שְׁלוֹ אֶף מַה"ת וְשׁוּב ל"ש לֹמֵר אַמְע"ר וְשׁוּב לְפִי דְּבִרְיוֹ הוּי פְּסוּל בְּעֶבְרִיָה ד"ת וְלֹא מְהִימֵן בְּעֲדוֹת אִשָּׁה וְנִמְצָא לַפ"ז דָּאָף דְּפְסוּל דְּרַבָּנָן פֶּשֶׁר בְּעֲדוֹת אִשָּׁה מ"מ אַם יֹאמֵר הַרְגָתוֹ לֹא נִימָא פ"ד וְשׁוּב לֹא וְהִי נְאֻמָּן וַא"כ הַב"ח וּב"ש לְשִׁיטַתָּם דְּסֵתָם עֶבֶד פְּסוּל בְּעֲדוֹת אִשָּׁה דְּחָשׁוּב כְּפְסוּל ד"ת וַא"כ הָא דְּעֶבֶד פֶּשֶׁר מִיְיָרֵי בְּמִחְזֵק בְּכִשְׁרוֹת וְשׁוּב אֶמְרִינָן פ"ד אֶף בְּאֲמַת י"ל עוֹד עַפ"י מ"ש הַתּוֹס' פְּתוּבוֹת י"ד גְּבִי אֲנוּסִים הֵינֻוּ מִחֲמַת מְמוֹן מַש"ה ל"א פ"ד פִּינֵן שְׁגַם אַם נִימָא פ"ד מ"מ לֹא יוֹפְסֵל הַשְּׁטֵר רַק מְדַרְבָּנָן מְשׁוּם דְּצָרִיף קִיּוּם ל"א פ"ד א"כ ה"נ י"ל דְּוָקָא אַם שְׁנֵי אֹמְרִים הִרְגוּהוּ דְּנְאֻמְנִים מַה"ת אִו עַכ"פ עַד פֶּשֶׁר דְּלִשִׁי רֹוב הַפּוֹסְקִים נְאֻמָּן מַה"ת בְּעֲדוֹת אִשָּׁה א"כ שְׁפִיר אֶמְרִינָן פ"ד וּבְאֲמַת הַפִּיר בְּשׁו"ת בְּרִי"א לְשִׁיטַת הָרִיב"ש לֹא נִימָא בַּע"א פ"ד וּבִתְשׁוּ הָאֲרַכְתִּי דְּחָשׁוּשׁ זִיוָף לֹא עָשׂוּ פְּשָׁל תוֹרָה דְּהָא הַקִּילוּ דְּמְהֵי קִיּוּם שְׁלֹא בְּפָנָיו וְגַם קִיּוּם ע"י דִּימוּי א"כ ל"ח כַּד"ת אֲבָל עֶבֶד דְּאֵינֻוּ בְּתוֹרַת עֲדוּת א"כ שׁוּב אֵין לוֹ נְאֻמְנוֹת רַק מְדַרְבָּנָן שׁוּב ל"א פ"ד לְתִירוּץ זֶה שְׁבַתּוֹס' אֶף לְשָׂר הַתִּירוּצִים גַּם בְּעֶבֶד י"ל פ"ד א"כ י"ל זֶה סְבֵרַת הַב"ש דְּבִשְׁלָמָא בְּעֲדִים פְּשָׁרִים דָּאֵם נִתְרַץ דְּבִרְיָהֶם וְהִי נְאֻמְנִים מַה"ת א"כ כְּמוֹ דְּאֶמְרִינָן פ"ד ה"ה דְּמִתְרַצִּין דְּבִרְיָהֶם שְׁלֹא יַחְשְׁבוּ כְּמוֹכַחֲשִׁין אֲבָל בְּאִשָּׁה שְׂאִינָה נְאֻמְנָת רַק מְדַרְבָּנָן וְאַם צָרְתָהּ אֹמֵרֵת נֶהְרַג נִרְאָה שְׂאִין כְּנוֹנְתָהּ לְאֹנְסָרָה א"כ יַחְשְׁבוּ כְּמוֹכַחֲשִׁין קִי"ל דְּגַם בְּלֹא מְהִימְנֵי רַק מְדַרְבָּנָן אַפ"ה מְתָרְצִין דְּגַם בְּעֲדוֹת שְׂאִינֻוּ פֶּשֶׁר רַק מְדַרְבָּנָן אֶמְרִינָן פ"ד עַכ"פ לְשִׁי הַח"מ רַק בְּמֵת אִו נֶהְרַג מְהֵי דַל"ח רַק בְּדִיקוֹת אֲבָל הַכְּחָשָׁה בְּזִמְנָן דְּהוּי הַכְּחָשָׁה בְּחִקְיֵרוֹת לְרֹוב הַפּוֹסְקִים ל"מ וְאֶף לְהַפּוֹסְקִים הַמְּקִילִין מְשׁוּם דַּע"כ פ"ג נְשָׂאָר ע"א וְהָא דַּא"מ בַּד"מ לְשִׁבּוּעָה דְּשָׁם בְּעִי עַכ"פ עַד פֶּשֶׁר וְשִׁינֵיגִיד בְּפָנָיו ב"ד א"כ בְּעִי שְׁיָהֵי יְדוּעַ מִי הוּא הַכְּשֵׁר וְכַמ"ש הַתּוֹס' סְנֵהֲדִרִין דָּף ל"א דְּבִא"י מִי הוּא הַפְּסוּל ל"א נְמָצָא קַא"פ עֲדוּתָן בְּטִילָה ה"ה לְהַכְשִׁיר ע"א לְשִׁבּוּעָה בְּעִי שְׁיָהֵי יְדוּעַ מִי הוּא הַמּוֹעִיל בְּעֲדוּתוֹ אֲבָל הָקָא

דגם עדות שפחה מועיל ע"כ דל"ב רק בקירור הדברים א"כ פאן דעכ"פ ידעין שע"א
אומר אמת יש להתיר וכמ"ש בשו"ת אגודת אזור סי' י"ב ובד"ח סימן מ"ב.

אף אם הי' עדות שבמצבה מועיל לבדו וגם עדות הטוטין-ש"ן מועיל כ"א בלבדו רק
שהי' הס' מחמת ההקשה בזמן א"כ הי' מקום לומר דעכ"פ עדות אחת אמת אבל באמת
על הטוטין-ש"ן יש כמה חששות מחמת בדרךמי ועל הפתב שבמצבה יש לחוש שאין
חתום שום אדם ורק בצירוף תרנונייהו יש להתיר, א"כ שוב אם מכחישין זא"ז בזמן א"כ
שוב עדות אחת שקר ולא נשאר רק עדות אחד ושוב קשה לסמוך עלי' ועל עדות
הקאפעראל בנדאי דקשה לסמוך אף שמה שפקפק כת"ה מחמת שלא אמר שם אביו
כפר כ' פיון שבנדאי הי' במקום זה סגי שמו ושם אביו וה"ה דסגי שמו וכיניו וגם אמר
הנוממער מהרעגימענט ועדותו חשוב כמו קברתיו פיון דהרופא משמש בדפק ונהיזו
ממקומו אף הוא מוכחש בזמן עפ"י מכתב ר"ש א"כ מוכחש בהזמן וי"ל דכל עדותו
שקר ואף ש"ל דטעה בהזמן מ"מ מפני שיש"ע דבהקשה בזמן עדותו בטל פללו של
דבר יש לחקור אם הדרך שש"רי הצבא כותבים לפעמים הזמן מאוחר בשני ימים א"כ
יש לתרץ דבאמת הקבורה הי' דען 25-טען כפי שכתב על המצבה ובפנקס הערפאות
נכתב ב' ימים אחר פן ושוב יש לצרף עדות שעל המצבה עם הטוטין-ש"ן אבל אם לא
נוכל לברר זאת א"כ יש הקשה בזמן בשני ימים מדען 25-טען לדען 27-טען א"כ נהי
דבהקשה בחקירות יש להכשיר ובפרט אם אחד הוא רק פשר מדרבנן לא יועיל
להכחיש הכשר מה"ת א"כ כתב הערפאות אינו מועיל רק מדרבנן א"כ לא יועיל להכחיש
עד פשר מה"ת אף עכ"פ לא נשאר רק כתב המצבה ובלי חתימה הגם שבד"ח סי' ל"ט
רוצה להתיר מ"מ לא רצה לחלוק על הב"ש ע"כ קשה לסמוך ע"ז לחוד עכ"ז יען שהוא
מקום עיגון גדול בפרט שפבר עברו קרוב לד' שנים ולא נשמע ממנו כלום והר' שלמה
הנ"ל הי' ת"ח וירא ה' והי' דר עם אשתו באהבה בטח שייך סברת הש"ס בכתובות דף
ס"ב גפי' יהודה חתן ר' ינאי כמו שהביא בשו"ת אגודת אזור סימן י"ב דעכ"פ בכה"ג
איתרע חא"א דיש אומדנא דאם הי' חי באיזה מקום הי' מודיע לאשתו ולאביו ובפרט
פעת שפבר שקטה רעש המלחמה אף מי שהוא שבוני במקום רחוק עפ"י הרוב יוכל
לשלוח ידיעה לב"ב שהוא חי ונהי' דמפני חומר א"א שהוא במיתה חוששין אף למיעוט
כמו במשאל"ס אף בשעה עד שתצא נפשו: ובאמת בתוס' קידושין דף נ' פתבו דאף
בתחילת הקידושין חוששין למיעוט מקדשי ונהדר מסבלי ולכאורה יש ראי' ברורה מש"ס
קידושין דף מ"ט ע"ב ע"מ שאני רשע אפי' צדיק גמור שמא היראה ע"ז בלבד וקשה
בשלא באמר ע"מ שאני צדיק חוששין שמא היראה תשובה בלבד אף דהוי' ס' נגד ח"פ
מ"מ פיון שבנדו לחזור בתשובה ומש"ה נשיטת הרבה פוסקים דבכסול רשע ל"ב תחילתו
בכשרות משום דבידו לעשות תשובה דמי להא דמועיל סילוק במקומו לענין עדות ובח"ס
חומ"מ סי' ל"ו נסתפק דברשע דחמס דמחוסר ממונא י"ל דל"ח בידו עכ"פ כל איש ישראל
יש לו ח"פ שרצונו לעשות תשובה א"כ נהי' דכ"ז שלא נודע שעשה א"א להכשירו
לעדות ושיטת הריטב"א הובא בש"ך סי' מ"ו דכ"ז שלא נודע תשובתו לב"ד א"א
להכשיר עדותו עכ"פ פיון שאמר ע"מ שאני צדיק יש ראי' שהיראה תשובה בלבד ושוב
ח"פ עומד נגד ח"פ שפיר חוששין לקידושין אבל באמר ע"מ שאני רשע יש שני חזקות
להקל א' ח"פ וח"כ של האיש דבנדאי לא היראה מחשבת ע"ז בלבד וידוע שי' הריב"ש

דב' תזקות שאינם מקושטין עדיף מרובא וכמפורש בש"ס עירובין דף ל"ה ושי' הרבה, פוסקים דב' תזקות להקל מועיל אף לענין ס' טומאה ברה"י אפ"ה חוששין לקידושין דבאיסור מיתה חוששין אף למיעוט דלא שכיח ומצינו בש"ס גדה דף ג' דיש חילוק בס' טומאה ברה"י בין תחילת טומאה לסוף טומאה לר"ש א"כ הכא דחוששין למיעוט דל"ש בתחילת חלות הקידושין מכ"ש דצריכין לחוש למיעוט אם פבר היתה אשת איש והס' הוא שמה מת אבל עכ"פ פשיטא דחשוב איתרע חא"א ושוב יש להכשיר פתב שבמצבה אף שאינו מקויים דלענין חשש דרבנן בנודאי דל"ח לזיוף ושוב י"ל דע"י הפתב שבמצבה לחוד יש להתיר ושוב לא איכפת לן הכחשה שע"י הטוטין-שיין בהזמן דכתב ערפאות שא"מ רק מדרבנן לא יוכל להכחיש פתב ישראל שמועיל מן התורה גם מצד עדות הקאפעראל יש ג"כ הוכחה שמת רק שטעה בהזמן ע"כ מפל הגי צדדים אם יסכימו שני רבנים גדולים בתו"י להתירה גם אנכי אצטרף וישובו בי"ד של ג' להתירה קדין הניסח בע"א: באעה"ח עש"ק בא תרע"ט לפ"ק קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל. סימן פ"א.

לכבוד ש"ב נ"ד הרב הגאון האדיר שר התורה כש"ת מו"ה יוסף ענגיל שליט"א (זצ"ל) ראבד"ק קראקא יצ"ו. אהד"ש כה"ג בדבר שנסתפק אי פהו מונהר שלא ליגע בטומאת ע"ז לפי"מ דמבאר בש"ס בכורות דכ"ט ע"ב דבשאר טומאות פהו אינו מונהר ופירש"י ז"ל כגון טומאות גבילה ושרצים שאין הפהו מונהר עליהם מליגע עיי"ש א"כ י"ל דה"ה דאינו מונהר על טומאת ע"ז או דנימא הואיל דטומאת ע"ז איתקש למת א"כ י"ל דה"ה בזה דאיתקש לענין דכהנים יהי' מונהרים בו עכ"ל דכ"ה"ג: ובאמת אנכי לא כן עמדי דהרי בע"ז גופא מצינו דכל הקולות איתנהו בו קולא דשרץ שאינו מטמא במשא וקולא דגדה שאינו מטמא לאברים כמפן' בש"ס ע"ז דמ"ז ע"ב ובשבת דפ"ב ע"ב וקולא דמת שאינו מטמא אלא בכזית כמפורש בשבת דפ"ג ע"ב וכ"ה ברמב"ם פ"ו מהאה"ט הלכה ב' ג' עיי"ש א"כ לפ"ז י"ל אף א"נ דטומאת ע"ז הוא מה"ת מ"מ פיון דדנין בו פל הקולות פשיטא די"ל דכהן אינו מונהר על זה ומכ"ש לשיתט הרמב"ם פ"ו מהאה"ט הלכה א' דטומאת ע"ז לאו ד"ת וכ"ה בתוספת שבת דפ"ב ע"ב ובתוס' סנהדרין די"ב בנודאי די"ל דאין הפהו מונהר ע"ז דהשתא בטומאת ביה"פ מפורש בבכורות דכ"ט דאין הפהו מונהר בזה אף דלענין היתר אכילת תרומה אינו מועיל גיפוח אפ"ה לענין זה שיהי' מותר לו לטמאות מהני ה"ה הכא דאינו מונהר על זה ונהרי מצינו גם לענין תקרובות ע"ז שכ' בתוס' ע"ז דל"ב ע"ב בחז תירוץ דרק לענין אכילה ונהנאה מקשינן למת אבל לא לענין טומאה ונהי דשיטת ר"ת שם לחלק בין תקרובות כעין פנים אבל בתוס' חולין די"ג הוכיחו דלענין טומאה תקרובות ע"ז אינו מטמא מה"ת וכ"ה בתוס' פסחים דע"ג וברמב"ם פ"ו מהאה"ט הלכה ו' ובכ"מ שם וגדולה מזו כ' בתוס' פ"ק דע"ב ע"ב דגם איסור הנאה בתקרובות ע"ז אינו מה"ת משום דרק לאכילה איתקש למת ולא להנאה עיי"ש ואף לשיתט הרמב"ם פ"ז מהלכות ע"ז הלכה ב' דתקרובות ע"ז אסור בהנאה מה"ת וע' בתוס' ע"ז די"ב ע"ב שכתבו דבע"ז אף שלכד"א אסור משום דלא פתיב בו אכילה ונהי דכתב ויאכלו זבחי מתים מ"מ לא הוזכר לשון אכילה בתורה רק בדברי קבלה ונהי דהגרעק"א ז"ל העיר דהרי פל האיסור מקורו מדברי קבלה ובדברי קבלה הרי פתיב לשון אכילה אפ"ה יפה כתב בטעה"מ פ"ה מאישות דהאיסור נובע מקרא ולא

ידבק בַּיָּדָה מְאוּמָה מִן הַחֶרֶם עֵי"ש נְכָה הוֹכִיחוּ הַמְּפֹרָשִׁים דְּתַקְרֹבוֹת ע"ז אֲסוּר בְּהִנָּאָה
מֵה"ת מְהֵא דְּפָרְיָה בִּש"ס פְּסָחִים דְּכ"ב וְאִימָא כַּמִּים הַנְּשַׁפְּכִים לַע"ז עֵי' בִּשְׁעָה"מ פ"ה
מְאִישׁוֹת וּבִטְעָה"מ שָׁם מָה שְׁפָתְבוּ בְּזָה.

אָבֵל עכ"פ חֲזִינָן דְּכָל סְבָרַת הַתּוֹס' דְּבַע"ז אֲסוּר אָף בִּשְׁלֹכְד"א מְשׁוּם דְּלֵא כְּתִיב בּו
אֲכִילָה וְאִמָּאֵי לֹא כְּתִבוּ מְשׁוּם דְּאִיתְקַשׁ לְמַת וּבְמַת אֲסוּר אָף שְׁלֵא כְּדָרְפוּ דְּלֵא כְּתִיב בּו
אֲכִילָה וּכְמוֹ שְׁהֲרָגִישׁ בְּזָה בַּה"ג הַגְּרַעַק"א ו"ל וְנִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' דְּלֵאוּ לְגַמְרֵי
אִיתְקַשׁ וּכְעֵין דְּמַצִּינוּ בִּש"ס מְכּוֹת דִּי"א לְחַד מ"ד לְהִלְכוּתֵיו לֹא אִיתְקַשׁ ע"כ הַדְּבָר פְּשוּט
וּבְרוּר דְּאִין הַפְּהֵן מְוֹזָהָר עַל טְוִמָּאָה זֹו וז"ב: וְהִנֵּה כַּה"ג הָעִיר מְרַש"י עִירוּבִין דְּק"ה
בד"ה וְיִקְבְּלוּ הַלּוּיִם לְהוֹצִיא מִשָּׁם לְנַחַל קִדְרוֹן דְּקָרִי לָהּ עֲבִירָה עַכְת"ד בְּאַמַּת י"ל אִי
מְשׁוּם הָא לֹא אָרְיָא דְּאַפְתִּי י"ל דְּכַהֵן אִינוּ עוֹבֵר בְּלֵאוּ בְּטְוִמָּאָה זֹו וְהָא דְּקָרִי לָהּ רַש"י
עֲבִירָה י"ל לְפִי שְׁיֻכַּל לְצַמּוֹחַ מְזָה בִּיטוּל עֲבוּדָה וּבִיטוּל אֲכִילַת תְּרוּמָה דְּהוּי כְּמוֹ בִּיטוּל
מְצָוָה וְכְדַמְצִינוּ בִּש"ס נְדָרִים ד"ד בְּהָא דְּבַל תֵּאָחֵר דְּקַרְבָּנוֹת וּפְרִיָה בִּש"ס חֲטָאֵת יוֹלְדַת
מָה אִיפָא לְמִימַר וּמְשַׁנֵּי הָא קְשָׁרְיָא לָהּ לְאַכּוֹל בְּקִדְשִׁים וּפִי הָר"ן ו"ל דְּאֲכִילַת קִדְשִׁים
מְצָוָה הוּא מִש"ה יֵשׁ סְבָרָא דִּיעֲבֹר בְּבַל תֵּאָחֵר עֵי"ש וּבְאַמַּת יֵשׁ לְהָעִיר בְּהָא דְּמוֹכַח
בִּש"ס נְזִיר ד"ד דְּנְזִיר נְאַסֵּר בְּיִין קִידוּשׁ וְהַבְּדֵלָה וּפְרִיָה וְהָא מְוִשְׁבַע וְעוֹמֵד מֵהַר סִינִי
וּבְתוֹס' כ' הַפְּנוּנָה בְּלִשׁוֹן בְּתַמִּי דִּס"ל לֹא ד"ת אָבֵל רַש"י ו"ל כ' הַפְּנוּנָה בְּלִשׁוֹן אֲדַרְבָּה
דְּאַמָּאֵי נְאַסֵּר וּבְתוֹס' הַקְּשׁוּ דְּהָרִי בְּפִירוּשׁ גִּילְתָּה הַתּוֹרָה דְּחַל אָף בְּאַמַּת י"ל דְּזָה פְּנוּנַת
קוֹשִׁית הַש"ס דְּאִי נִימָא דְּגִילְתָּה הַתּוֹרָה דְּנְזִיר נְאַסֵּר בְּיִין קִידוּשׁ וְהַבְּדֵלָה דְּהוּי מֵה"ת
א"כ ע"י הַבָּאֵת קַרְבָּנוֹתֵיו מִתִּירוּ בְּיִין מְצָוָה א"כ שׁוֹב אִמָּאֵי צְרִיָה קָרָא מְוִתֵּר דְּנְזִיר
עוֹבֵר בְּבַל תֵּאָחֵר וּמַכ"ש לִשְׁי הַפּוֹסְקִים דְּבְאַמַּת נְזִיר.

נְאַסֵּר בְּיִין קִידוּשׁ אָף דְּהוּי מֵה"ת מְשׁוּם דְּאִינוּ מְפֹרָשׁ רַק גְּלַמַּד מְדַרְשָׁא א"כ שׁוֹב בְּכַה"ג
דְּפ"י הַבָּאֵת קַרְבָּנוֹתֵיו אִתָּהּ מִתִּירוּ בְּיִין מְצָוָה שׁוֹב דְּמִי לְחֲטָאֵת יוֹלְדַת דְּמַצִּד הַסְּבָרָא
עוֹבֵר בְּבַל תֵּאָחֵר וְשׁוֹב הִי קְשָׁה לְמָה לִי קָרָא דְּנְזִיר עוֹבֵר בְּבַל תֵּאָחֵר וּמְוִשְׁבַע קוֹשִׁית
הַתּוֹסְפֵת בִּס"ד וְדו"ק עכ"פ נִשְׁמַע דְּבִיטוּל אֲכִילַת קִדְשִׁים וְתְרוּמָה הוּי מְנִיעַת מְצָוָה
וְכַמְפֹּרֵשׁ בְּרַמְב"ם סוּף הַלְכוֹת תְּרוּמָה דְּחָשׁוּב כְּעֲבוּדָה וְע' בִּש"ס בְּרְכוֹת ד"ב דְּקָאֵמַר
מִשְׁעָה שְׁהָעֵנִי נִכְנָס לְאַכּוֹל פִּתּוֹ וְהַקְּשׁוּ בְּתוֹס' עֵנִי גּוּפָא מְתִי יִתְפַּלֵּל וְהָעִיר בְּמַהֲרָש"א
אִמָּאֵי לֹא הַקְּשׁוּ עַל גּוּף הַמְּתַנֵּי כְּהִנֵּים גּוּפָא מְתִי יִתְפַּלְלוּ וְכ' הַצַּל"ח דְּבַמְשַׁנְתִּינוּ י"ל
דְּאֲכִילַת תְּרוּמָה דְּהוּי מְצָוָה מְוִתֵּר אָף בְּזַמַּן ק"ש עֵי"ש א"כ י"ל תַּה פְּנוּנַת רַש"י ו"ל
דְּעִי"ז שְׁגוֹרְמִים טְוִמָּאָה לְכַהֲנִים נְצַמַח עֵי"ז בִּיטוּל עֲבוּדָה וּבִיטוּל אֲכִילַת תְּרוּמָה וְקִדְשִׁים
דְּמְפֹרֵשׁ בִּש"ס דְּעוֹבֵר בְּבַל תֵּאָחֵר עֵי"ז א"כ חָשׁוּב בִּיטוּל מְצָוָה וְשִׁפִּיר קָרִי לָהּ רַש"י
ו"ל בְּלִשׁוֹן עֲבִירָה אָבֵל בְּאַמַּת אִין הַפְּהֵן מְצָוָה עַל זָה וז"ב: וְהִנֵּה כַּה"ג הִבִּיא רֵאִי דְּכַה"ג
בְּנוּדָאֵי מְוֹזָהָר עַל כָּל הַטְּוִמָּאוֹת מְדַבְּרֵי הַמְּדַרְשׁ תַּנְחוּמָא דְּדִיִּיק בְּהָא דְּהַקְּב"ה שׁוֹכֵן
בְּתוֹכֵנוּ אָף שְׁפָלְנוּ טְמֵאִים וְעַכ"ח שְׁאִין טְוִמָּאֵתֵינוּ טְוִמָּאָה מְמַשׁ וְכ' כַּה"ג הַפְּנוּנָה בְּיִין
דְּהַקְּב"ה הוּא בְּבַחִי כַּה"ג וְא"כ כְּמוֹ דְּמַצִּינוּ בִּש"ס ר"ה דַּט"ז דְּחִיִּיב אָדָם לְטַהַר א"ע
בְּרַגְלֵי א"כ י"ל דְּכַה"ג כָּל הַשְּׁנָה חָשׁוּב לְגַבּוּ כְּרַגְלֵי וְחִילוּ מִש"ס מו"ק דִּי"ד ע"ב דְּאִיבְעֵי
בִּש"ס מְצוֹרַע מֵאִי שְׁיִנְהוּג צָרְעָתוֹ כְּרַגְלֵי וְקָאֵמַר רַבָּא ת"ש וְהַצְּרוּעַ לְרַבּוֹת כַּה"ג וְהָרִי
כַּה"ג דְּכָל הַשְּׁנָה, חָשׁוּב אֲצִלוּ כְּרַגְלֵי מְדַחֲזִינוּ דְּכַהֵן אֲסוּר לְהַקְּרִיב בְּאַנְיָנוּת רַק כְּרַגְלֵי
וְכַה"ג מְוִתֵּר לְהַקְּרִיב בְּאַנְיָנוּת כָּל הַשְּׁנָה וְאַפ"ה נוֹהֵג בּוּ צָרְעַת וְנִפְשֵׁט הַאֲבַעְזֵי דְּכָל מְצוֹרַע

נוהג צרעתו ברגל ועיי"ש בתוס' שכ' דאי מנודה אינו נוהג נידוי ברגל ה"ה דכה"ג אינו נוהג נידוי בשום פעם א"כ ה"ה דלגבי כה"ג כל השנה אסור לטמאות א"ע עכת"ד כה"ג: הנה לכאורה יש להעיר מסנהדרין דל"ט בהאי צדוקי דשאל פי קבר למשה במה טביל והקשה התוס' היכא נטמא בקבורתו ומירצו דישאל נקראים בנים למקום וא"כ אי נימא דהקב"ה נקרא כה"ג א"כ אפתי תיקשי דהרי כה"ג אינו מטמא אף לבנו ונהי דבמהרש"א שם כ' דכיון דלא ידע איש את קבורתו חשוב כמו מת מצנה דבכה"ג אף כה"ג מותר לטמא א"ע אף מדברי התוס' לא משמע הכי ועי' ג"כ בפרישת דרכים דרוש כ"ה מ"ש לפרש ה"ה דהקב"ה החי' מתים בשעה שפיל נבוכדנצר לחמו"ע לכבשן האש הטעם משום דישאל נקראו בנים למקום דבלא"ה לא הי' הקב"ה מטמא להם לפי שמיקרי פהו עיי"ש וא"כ לכאורה א"נ דהקב"ה הוי כה"ג אפתי תיקשי דהרי כה"ג אסור לטמאות עצמו אף לבנו אף באמת י"ל דמתחזית המתים לק"מ עפמ"ש בתוס' ב"מ דקי"ד ע"ב בהא דהחי' אלי' את בן הצרפת אף דאלי' הוא פנתס שהי' פהו אפ"ה פיון דהי' ברור לו שחי' הי' שרי לו לטמא א"ע משום פק"נ ע"ש ה"ה הכא י"ל פנ"ל אבל מהא דקבר הקב"ה למשה אפתי תיקשי דהא כה"ג אסור לטמאות אף לבנו אף באמת י"ל דהקב"ה הוא באמת בבחי' כה"ג ואפ"ה לק"מ לפמ"ש בתוס' יומא די"ב ע"ב בשם הירושלמי דכה"ג מתמנה בפה ומסתלק בפה ובאמת לפי דבריהם יש להעיר בהא דאלמנה לכה"ג אינה מתנייבמת משום דאין עדולתו"ע כמפורש בש"ס יבמות ד"כ נימא דחשוב קיל משום דאפשר לסלק א"ע מכהונה גדולה ומצינו בש"ס יומא דפ"ג לחד מ"ד דטבל חשוב קיל משום דאפשר לתקוני ומצינו דנזיר חשוב קיל משום דאפשר בשאלה ונדחה לתו"ע כמבואר ביבמות ד"ה א"כ הנה הכא אף לתו"ע יהי' נדחה וצ"ע ועיין שו"ת ח"ס או"ח סי' קכ"ד שהעיר השואל לשי' התוס' פסחים ד"ג דמי שאין לו קרקע פטור מפסח א"כ אמאי מכשירי פסח דו"ש נימא הואיל דבידו להפקיר ולא יהי' לו קרקע ויהי' פטור מפסח ושוב לא ידחה שבת וכמו מכשירי ציצית דאינו דו"ש לר"א משום הואיל דבידו להפקיר עיי"ש עכ"פ לסברת התוס' דכה"ג מסתלק בפה א"כ י"ל לגבי קבורת משה סילק הקב"ה א"ע מכהונה גדולה ונשאר רק פהו הדיוט ושוב הי' רשאי לטמא א"ע לבנו וז"ב: אף בגוף דברי כה"ג דכיון דחייב אדם לטהר א"ע ברגל ושוב לגבי כה"ג דכל השנה הוי אצלו ברגל לעולם מונהר בכל הטומאות הנה באמת פבר האריה במלמ"ל פט"ז מהלכות טו"א דכל ה"ה דחייב לטהר א"ע ברגל הוי רק דרבנן והדרשא הוי רק אסמכתא ובאמת לשי' במה פוסקים גם בכל ישראל יש איסור מדרבנן לטמאות גופו עיי"ש ורק כל סברת כה"ג דכה"ג כל השנה חשוב אצלו ברגל וראיתו מש"ס מו"ק הנ"ל ולפע"ד ז"א בשלמא החם לענין נידוי וצרעת דחזינו דברגל התירו חז"ל נידוי וצרעת שפיר י"ל דבכה"ג יש להתיר גם בכל השנה הואיל דהקילה רחמנא בכה"ג שמוותר להקריב קרבנות כל השנה אבל לענין טומאה עיקר הטעם דחייב אדם לטהר ברגל משום שיהי' מוכן לכנוס למקדש ולאכול קדשים א"כ נהי' דכה"ג נוטל חלק בראש ומקריב מתי שירצה, א"כ י"ל דחשוב תמיד בכלל יוצא ונכנס למקדש טפי משאר פהנים כמפורש ביומא די"ד אבל עכ"פ להטיל עליו חיוב טהרה בכל השנה א"א להטיל עליו פיון דהפריה בידו להקריב מתי שירצה או לאו א"כ אין להחמיר עליו מבשאר פהנים ונהרי מפורש ברמב"ם שם הלכה ט' מותר לאדם ליגע בכל הטומאות מדהזהיר הקב"ה לאהרן ובניו שלא יטמאו למת

נשמע שפל העם מותרים ושאר פהנים מותרים לטמאות בשאר טמאות חוץ מטמא מח וכו' הכ"מ הטעם הואיל דלא הוזהרו בתורה אלא מטמאות מת עיי"ש ונהרי הוכחה זו קאי גם אכה"ג דאחרון הי' כה"ג ולא הוזהרו הקב"ה רק מטמא מת נשמע דבשאר טמאות אף כה"ג אינו מוזהר ועי' בר"ח הגדפס בש"ס ווילנא בר"ה דט"ז שכתב בפירושו דכל הפהנים אינם מוזהרים בטמאה קלה דאל"כ הי' לו להקב"ה להזהירם בטמאה קלה ומכ"ש דהוי ידעינן דאסור להם לטמאות בטמאה חמורה ומדהזהירם דוקא בטמא מת עכ"ל נשמע דאינם מוזהרים בטמאה קלה עיי"ש ועי' בטורי אבן מ"ש שם בזה ובאמת בגוף הדבר אי הא דאסור לטמא ברגל הוי מה"ת או מדרבנן יש להעיר בש"ס פסחים ד"פ דפריה ויטמאנו במת וקשה הא אסור לטמאות ברגל וגם בער"פ כשמגיע זמן שחיטת הפסח חשוב ברגל וכמ"ש בצ"ח פסחים ד"נ בשלמא א"נ דהא דאסור לטמאות הוי רק מדרבנן י"ל דבדרבנן אומרים ליחיד חטא פדי שינפו הרבים אבל א"נ דהוי איסור ד"ת תיקשו ונהי לכאורה הי' מקום לומר דהא דאסור לטמאות ברגל הוי הטעם משום דנדחה מחגיגתו וא"כ ה"תם לפי ס"ד דהש"ס דהי' ס"ל דכל יום מצוה בפ"ע הוא ולא תשלומין דראשון ושוב לא יהי' נדחה מחגיגתו דיוכל להקריב בשביעי של פסח ושוב י"ל דליכא פלל איסור לטמאות א"ע ועל זה משני הש"ס אמה מדחהו מחגיגתו י"ל הפנונה דאין הטעם משום דחוששין שלא יתבטל מקרבן דבזה הי' מקום לומר דכיון דאפתי לא מטא זמן חיוב חגיגה ובשעה שיגיע הזמן חיוב הרי אז באמת לא יתחייב א"צ לחוש לזה ונדמי קצת למחלוקת הרמב"ן והר"ן ה' הנודע אי מותר לגרום דיחוי רק הפנונה בש"ס הואיל דנדחה מחגיגתו שוב אסור לטמאות דכל ישראל מוזהרין להיות טהורים ברגל והי' מיושב בזה קושית התוספת שם שהקשו דגם במשלחין לדרה רחוקה אמה מדחהו מחגיגתו ותיקשו דהואיל דמה"ת יוכל לבוא דתחומין רק מדרבנן אסור חשוב חזי ועיי"ש במהרש"א ודפי ה"ל א"צ לזה דהקא עיקר פנונת הש"ס משום דאסור לטמאות והוא נכון ע"ד החידוד ובאמת מצינו סברא זו לחלק בין מטא זמן חיובא ללא מטא זמן חיובא בש"ס סופה דכ"ה ע"ב דקאמר אי אשמעינן ה"תם משום דאפתי לא מטא זמן חיובא דפסח אבל הקא דמטא זמן ק"ש אימא לא ומוכח לכאורה דכ"ז שלא מטא זמן חיובא מותר לגרום ביטול מצוה אף שיתבטל עיי"ז גם בזמן שיגיע החיוב מכ"ש הקא דמותר לדחותו מחגיגתו רק הפנונה בש"ס משום דאסור לטמאות ודו"ק אף באמת א"א לומר דהא דאסור לטמאות ברגל הוי הטעם מפני דנדחה מחגיגתו מדחזינן דאף אחר הקרבת החגיגה ג"כ אסור לטמא א"ע ברגל כמבואר מפשטות לשון הרמב"ם ז"ל ושוב הדרא קושית לזכותא דמה פריה הש"ס לטמאות הרי אסור לטמאות ברגל ונהי דלשי' התוס' שבת ד"ג בחד תירוץא דבלא פשע אומרים לאדם חטא פדי שינפו אבל לשאר התירוצים תיקשו זולת א"נ דלא כהצל"ח ה"ל דבע"פ אף בזמן שחיטת הפסח אפתי לא מיקרי רגל ומותר אז לטמא א"ע ונהרבה יש לדבר בזה אף בכוננת המדרש תנחומא ה"ל גלע"ד בפשיטות דכוננתו, אף א"נ דכל השנה גם כה"ג מותר לטמאות א"ע בשאר טמאות אפ"ה י"ל כ"ז טמאה מקרית שלא יוצמח מזה רק ביטול עבודה לפי שעה אבל טמאה תמידית י"ל דאסור וכמ"ש כעין זו בשו"ת נוב"י סי' ל"ה וה"ה די"ל לשי' התוס' ברכות ד"כ דלאו דטמאה נדחה מפני כבוד הבריות אפ"ה י"ל כ"ז במקרה אבל בתמידית אינו נדחה וא"כ שפיר כ' המדרש דאי הי' ח"ו טמאותינו טמאה ממש לא הי' אפשר לשפון

כבודו בתוכינו בתמידית וז"ב בס"ד אָבֵל עכ"פ אפתי י"ל דבשאר טומאות שום פהו אינו מוזהר לטמא א"ע במקרה וה"ה בטומאות ע"ז ג"כ אין הפהו מוזהר ועי' פּר"ן ב"מ פּרָק ט' שהביא בשם היראים דכהן אינו מוזהר רק בטומאה המטמא באוהל אָבֵל היכי דליפא טומאת אוהל חשוב רק בטומאות נבילה דאינו מוזהר ומה"ט הלה אליהו על קבר נכרי לפי שסובר פרש"י דעפוי"ם אינו מטמא באוהל עיי"ש ע"כ הדבר פשוט וברור דגם בטומאות ע"ז אין הפהו מוזהר כנלע"ד בס"ד לדינא: עתה נבוא במה שהעיר כה"ג בהא דפליגי רש"י ותוס' זבחים דפ"ח לענין תרומה אי חשוב ממשיקה ישראל אף דשרי לפהגים הואיל דעכ"פ אסור לזרים וכ"כ מה"ג דפלוגתם הוא מחלוקת בש"ס יומא דס"ו דקאמר ואילו בני אהרן עם קדושיה לא קאמר ומשגי ר' ירמיה דלא כר"י דסובר יש להם כפרה בשעיר המשולח אפ"י אמר אפ"ת ר"י אטו פהגים לאו בכלל עמה ישראל ניהו עכ"ת ד"כ מה"ג: לענ"ד יש לחלק בין הנושאים דהתם בזבחים סובר רש"י ו"ל נהי דגם פהגים בכלל ישראל המה מ"מ י"ל דכוננת התורה ממשיקה ישראל שיהי' מותר לכל בר ישראל אָבֵל ביומא דס"ו הוי פלוגתם מדקאמר עמה בית ישראל י"ל דכהגים נתמעטו מתיבת עם וכהא דמצינו בש"ס חולין דקל"ב ובש"ע יו"ד סי' ס"א דכהגים פטורים ממתנות משום דכתיב מאת העם ואמרי' ולא מאת הפהגים וגם בלויים הוי ספק אי חייבים במתנות אי מיקרי עם או לאו עיי"ש וכה"ג מצינו בש"ס שבת דס"ב דקאמר נשים עם בפ"ע הם אָבֵל היכי דכתוב לשון ישראל גם פהגים בכלל וראי' מהא דעירוכין ד"ג דקאמר הפל חייבים בסופה פהגים איצטרקא לי' סדיא הואיל דכתיב תשבו והיינו פעין תדורו א"כ פהגים דבני עבודה ניהו לא ליחייבו קמ"ל דחייבים וקשה אמאי לא קאמר הואיל דכתיב בישראל הו"א דכהגים אינם בכלל ועכ"ח נשמע דהיכי דכתיב לשון ישראל לכ"ע פהגים בכלל וז"ב ובגוף סברת רש"י ו"ל דדבר המותר רק לפהגים ל"ח ממשיקה לישראל הערני בני הה"ג מ' חיים שליט"א מהא דפסחים דמ"ז ע"ב דאימעטי בכור ומעשר דפסול לקרבן תמיד משה ולא בכור אחת ולא מעשר ונהשתא תיקשו הא בכור אינו נאָכֵל אֵלָא לפהגים א"כ למ"ל, קרא דבכור פסול לתמיד הא בלא"ה ל"ח בכלל משקה ישראל לשי' רש"י בשלמא במעשר ניחא דבעי קרא למעט הואיל דנאָכֵל לכל אדם שפיר חשוב בכלל ממשיקה ישראל אָבֵל על בכור קשה ונהי דכ' בתוס' פסחים שם דהו' מיעוט הוי רק אסמכתא בעלמא משום דבלא"ה דבר שבחובה אינו בא רק מן החולין אף באמת ממסקנת התוספת שם מבואר דהוי דרשה גמורה א"כ יש הוכחה ברורה מפאן דגם דבר המותר עכ"פ לפהגים חשוב בכלל ממשיקה ישראל עכ"ת דבאמת י"ל דגוף מחלוקת רש"י ותוס' זבחים ה"ג דקאי לשיטתם בהא דנחלקו רש"י ותוס' בשבועות ד"כ דלשי' רש"י נדר חל בקיום מצוה ולשי' התוס' לא חל וי"ל דפליגו אי פל איסורים חשיבו איסורי חפצא או איסורי גברא ועיי"ש בשבועות דכ"ג דפליגי רש"י ותוס' אי בסתם בנשבע שלא יאכל אי הוי נבילה בכלל שבועתו דשי' רש"י ו"ל דגם בסתם הוי נבילה בכלל ושיטת התוס' להיפוך ונהי דברש"י יומא דע"ד לא משמע הכי כפר הרגיש בסתירה זו בכפ"ת שם ולפ"ז י"ל דגם הכא פליגי בזה דלשי' רש"י ו"ל אין התיעוב מונח על החפץ ושפיר לא נפקע ממנו שם אונקל ולא דמי לעפר אָבֵל התוס' ס"ל דהתיעוב מונח על החפץ ואיסורי אכילה ל"ח בכלל אונקל וכעין המבואר בחו"מ סי' רל"ד וכעין המבואר ברמב"ם הלכות תרומות דנזיר ששגג ושתה יין של תרומה דפטור

מחנמש וכתב הרדב"ז הטעם משום דאף בלי האיסור תרומה אסור מפת איסור נזיר ל"ח בכלל אכילה ורק באכל תרומה ביה"כ בשוגג הואיל דתניב קרבן משום יוה"כ תזינן דתתמנא אחשבה לאכילה שפיר תניב ג"כ חנמש אבל היכי דליפא קרבן שפיר ל"ח אכילה עיי"ש והנה זה פשוט דאף להסוברים דכל איסורין תשיבו איסורי תפצא מ"מ באיסור שאינו נוגע לכל העולם בנודאי דל"ח רק איסור גברא וא"כ י"ל דהא דכתבה התורה ממשקה ישראל הי' פנונת התורה במידי דמצד התיעוב על החפץ נאסר להדיוט אז פתבה התורה שלא יקריב לגבוה דבר המתועב וממילא יוצמח דבאיסור שאינו כולל לכל העולם ל"ח מתועב ושוב מותר לגבוה אבל לשיטת רש"י דס"ל דכל האיסורים חשוב איסור גברא א"כ עכ"ח דאינו משום התיעוב של החפץ ועכ"ח דהא דכתבה התורה ממשקה ישראל הפנונה דבעי שיהא מותר להדיוט ממש א"כ שפיר בעי שיהיו מותר לכל ישראל וז"ב בס"ד בבבאור מחלוקת רש"י ותוס': עוד ראיתי לכה"ג שהעיר ברש"י פסחים דצ"א ב"ה דקאמר בש"ס אבל בבית האסורים של ישראל שוחטין בפ"ע פיון דהבטיחו להוציא אמרי' שארית ישראל לא ידברו כזב ופירש"י ז"ל כגון לכופו להוציא אשה פסולה או לשלם ממון והעיר כה"ג ממנ"פ היכי מיירי אי ביש לו לשלם ומשלם פשיטא ואי אינו משלם אמאי מוציאין אותו ואי באין לו לשלם אמאי חובשין אותו הרי אסור לו להמלנה להיות נושה בו עכ"ת"ד: הנה כגוף הערתו דכירנא שבשו"ת מהרשד"ם הרגיש בזה ואינו תח"י פעת וקאמת גם בתנאים חו"מ סי' צ"ז סק"ג הרגיש ג"כ בדברי רש"י ה"ל עיי"ש.

אף לפענ"ד י"ל בכנונת דברי רש"י דמיירי במי שיש לו חוב אצל אחר מפת שנתן לו שונד והוא תניב לאחרים דבשונד הדין דבלא תבעו ליכא חיוב להחזירו כמפורש בחו"מ סי' ט' וממילא ליכא שדר"נ או במי שיש לו חוב אצל אחר מפת שנתן לו ריבית והוא תניב לאחרים דאז לשי' הסמ"ע בריבית גם בלא תבעו תניב לשלם אבל לשי' הב"ח והט"ז בח"מ סי' ט' ובי"ד סי' קס"א גם בריבית ליכא חיוב בלא תבעו ועיי"ש שחידש דבריבית ליכא שדר"נ הואיל דהתורה לא תניבה להחזיר רק לחיות את הלנה אבל לא שיתניב ליתן לאחרים ולפ"ז העלה הדג"מ בס"א קס"א דרק להלנה מחויב להחזיר הריבית אבל לא ליורשי הלנה ולשיטת התנאים הטעם דפטור בלא תבעו הואיל דנתן לו מדעתו ולא תבעו בנודאי מחלו ועיי"ש בנה"מ סי' ט' סק"א א"כ לשי' הגאונים דבריבית ושונד כ"ז שלא תבעו ל"מ מחילתו א"כ כפר העיר בכנה"ג בס"א קס"א ובקצה"ח סי' ט' די"ל פיון דפריעת בע"ח מצנה כופין אותו הב"ד לתפוע הריבית והשונד א"כ זה פנונת רש"י דהכא מיירי שלא רצה לתפוע פדי שלא יוכל הבע"ח שלו לגבות פשיטת הט"ז דבלא תבעו ליכא חיוב וממילא ל"ש שדר"נ ועי"ז חובשין אותו הב"ד פדי לתפוע הריבית שיוכל הבע"ח שלו לגבות חובו ותבעו וממילא נתתניב המלנה שלו לשלם להבע"ח שלו מפת שדר"נ ואיירי באופן שלא מחל לו אחר שתבעו א"כ בכה"ג דוקא בבית האסורים עכו"ם אסור לשחוט עליו דשמא לא יוציאו אותו וכמ"ש בתוספת שם בשם הירושלמי לפי דפיהם דיבור שוא אבל בביהא"ש ישראל שפיר פיון דכפר תבע להמלנה שלו את הריבית ושוב נתתניב המלנה לשלם לבע"ח שלו מפת שדר"נ שפיר שוחטין עליו הואיל דבנודאי יצא וז"ב בס"ד ודו"ק: עתה נבוא לדבר במה שנסתפק כהד"ג באב שקיבל קידושין לבתו הקטנה ממי שהוא ח"ל אי י"ל בזה אשלד"ע עכתו"ד:

בְּאֵמֶת לֹא אָבִין כָּלֵל דְּבָרֵי כַהֲדָר"ג דְּאִיךְ אֶפְשָׁר לֹאמֵר דְּמִטְעָם שְׁלִיחוֹת הוּא הָרִי אֵין שְׁלִיחוֹת לְקַטָּן וּמְפֹרֵשׁ בְּש"ס ב"מ ד"י דְּאִי חֲצָר מְשׁוּם שְׁלִיחוֹת אֵין חֲצָר לְקַטָּן וְאִף שֶׁכ' בְּמַהֲרָש"א גִּיטִין דָּף ס"ד דְּבִמּוֹפָה ס"ל אֵי נִימָא דְּמוֹעִיל תְּרוּמָתוֹ ה"ה דִּינֵשׁ לוֹ שְׁלִיחוֹת וְהַקְצָה"ח ס' קפ"ח סק"ג לֹא הִבִּיא דְּבָרֵי עֵי"ש אֲבָל בְּאֵמֶת בְּקִידוּשֵׁין מְהֵנִי קִבְּלַת הָאָב אִף עֲבוּר בְּתוֹ קִטְנָה גְּמוּרָה וּמְפֹרֵשׁ בְּש"ס דְּאָב יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ לְקִידוּשֵׁי בְּתוֹ וְהָרִי לְשִׁיטַת כַּמ"פ אֵין שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ בְּקִידוּשֵׁין וְע"כ דְּאָבִי אֵינוֹ בְּתוּרַת שְׁלִיחַ וְרַק שְׁבִקְטָנוּתָהּ הַתּוּרָה נִתְּנָה לוֹ כֹּחַ לְקַדֵּשׁ אוֹתָהּ וְהָא דְּמַצִּינוּ בְּגִיטִין דַּכ"א דְּקָאָמֵר שְׁלִיחוֹת לְקַבְּלָה נְמִי אֲשַׁכְּחֵן בַּע"כ שֶׁכֵּן אָב מְקַבֵּל גִּט לְבִתּוֹ קִטְנָה בַּע"כ וּמִכַּח דְּהָא דְּאָב מְקַבֵּל לְבִתּוֹ הָרִי ג"כ בְּתוּרַת שְׁלִיחוֹת מ"מ י"ל דְּאֵינוֹ בְּתוּרַת שְׁלִיחוֹת רַק הַפְּנוּנָה בְּש"ס הוּאִיל דְּמַצִּינוּ דִּינֵשׁ מִשְׁפַּחַת גִּט בַּע"כ ע"י אַחַר נְהִי דְּאֵינוֹ מִתּוּרַת שְׁלִיחוֹת וְרַק שְׁהַתּוּרָה זְכָתָהּ לוֹ בְּקִבְּלַת גִּט כְּמוֹ בְּקִידוּשֵׁין מ"מ עכ"פ מְצִינוּ דְּגִט בַּע"כ מִשְׁפַּחַת אִף ע"י אַחַר וְא"כ לַפ"ז שְׁפִיר יֵשׁ חִילּוּק דְּבִחְצָר נְהִי דְּנַעֲשֶׂה שְׁלִיחַ אִפִּי שְׁלֵא מְדַעְתּוֹ מ"מ כ"ז בְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ שְׁהוּא בְּחֲצָר אֲבָל בְּיוֹדֵעַ וְאֵינוֹ מְתַפְּנֵן לְקִנּוּת ל"מ כַּמ"ש בְּתוּס' ב"ב דַּנ"ד וּבַע"כ"ח בְּנוֹדָאֵי ל"מ וְא"כ בְּנוֹדָאֵי דְּהָרִי רַק מִתּוּרַת שְׁלִיחוֹת וְשְׁפִיר אֶמְרִי דְּבִדְבָר עֲבִירָה לֹא נִתְּנָה לוֹ הַתּוּרָה כֹּחַ שְׁלִיחוֹת וְשְׁפִיר ל"מ בְּחֲצָר רַק מְשׁוּם דְּבַע"כ"ח מוֹתִיב בְּהָ אֲבָל בְּקִידוּשֵׁין דְּמוֹעִיל קִבְּלַת אָבִיו אִף בְּעוֹמְדַת וְצוֹנַחַת דְּבַכָּה"ג ל"מ אִף בְּמִידֵי דְּהָרִי זְכוּת גְּמוּרָה כַּמ"ש בְּרַשְׁפִּי"א קִידוּשֵׁין דַּכ"ג וְהִגֵּם דְּבִזְכוּת גְּמוּרָה כ' בְּתוּס' כְּתוּבוֹת דִּי"א דִּינֵשׁ שְׁלִיחוֹת לְקַטָּן אֲבָל בְּקִידוּשֵׁין וּגְיָרוּשֵׁין בְּנוֹדָאֵי דַל"ח זְכוּת גְּמוּרָה וְאֶדְרָבָה גִּט חוֹב הָרִי וְא"כ מְדַחֲזִינֵן דְּמַהֲנֵי בְּקַטָּן ע"כ דְּאֵינוֹ מְשׁוּם שְׁלִיחוֹת וְא"כ מְמִילָא דְּמַהֲנֵי יָדוּ כִּינְדָה וְשְׁפִיר אִף בְּקִידוּשֶׁהּ לַח"ל ג"כ מְהֵנִי וְעִי' בְּבִי"מ אַה"ע ס' ק"מ לְעַנְיָן חֲצִירוֹ שֶׁל שְׁלִיחַ לְקַבְּלָה שְׁפַתְבַּ דְּלְעַנְיָן הַחֲסָרוֹן מִכַּח מְיָלִי חֲצָר עֲדִיף וּבִיאָרְתִי בְּחִידוּשֵׁי דְּאִף שֶׁכ' הַמַּחֲא"פ דְּפוֹעֵל מְהֵנִי אִף בְּעַפְוִים אַפ"ה כ"ז הִיכָא דְּהַמְשַׁלַּח יֵשׁ לוֹ כֹּחַ הַשְׁלִיחוֹת וְרַק הַחֲסָרוֹן מִצַּד הַמְקַבֵּל שְׁפִיר מְהֵנִי בְּפוֹעֵל אֲבָל הִיכָא דְּהַמְשַׁלַּח אֵין לוֹ כֹּחַ הַשְׁלִיחוֹת אִף פּוֹעֵל ל"מ דִּינֵד רַבּוּ כִּינֵד עֲבָד לֹא אֶמְרִי וְכֵהָא דְּמַצִּינוּ בַּפּמ"ג יו"ד ס' ס"א לְעַנְיָן אֲשֶׁתּוֹ כְּגוּפוֹ דְּגוּפוֹ כְּאֲשֶׁתּוֹ לֹא אֶמְרִי עֵי"ש וּבְאֵמֶת לַפ"ז י"ל בְּהָא שֶׁכ' בְּתוּס' קִידוּשֵׁין דַּמ"ב לְהוֹכִיחַ עַנְיָן שְׁלִיחוֹת בְּקִדְּשֵׁים מְפֻסְחִים דַּפ"ח מְהָא דְּשִׁכַח מְהָ אֶמְרֵר לוֹ רַבּוּ וְהַקְשָׁה הַשַּׁע"מ דְּהָרִי י"ל דְּהֵתָם שְׁאֵנִי מְשׁוּם דִּינֵד פּוֹעֵל עֲדִיף וְעַפ"ז נִיחָא דְּאִי נִימָא דְּאֵין שְׁלִיחוֹת א"כ הַתּוּרָה לֹא נִתְּנָה כָּלֵל לְהַמְשַׁלַּח כֹּחַ הַשְׁלִיחוֹת בַּכָּה"ג אִף פּוֹעֵל ל"מ וּמִן־שֶׁבַח הַפֵּל בַּס"ד וְדוּק הֵיטֵב: בַּאֲעֵה"ח ג' מְשֻׁפְּטִים תְּרַמ"ט פה"ק רַאדְמִישְׁלֵא.

ב"ד דו"ש הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן פ"ב.

לְכַבּוֹד הָרַב הַגָּאוֹן הַמְּפֹרֵסִים שְׁלִשְׁלַת הַיּוֹחֲסִין מו"ה שְׁמַעוֹן סוֹפֵר אַבְד"ק עֵרְלוֹי שְׁלִיט"א: בְּדָבָר שְׁאֵלְתוֹ בְּאִישׁ אֶחָד הִי חוֹלָה מְסוּכָן ר"ל וְנִתְּרַפָּא וְצָרִיכִין לְהַשְׁגִּיחַ עַל מַאֲכָלוֹ שִׁיחֵי עַפ"י חוֹק הַרְפוּאָה שְׁלֵא יַחֲזוֹר לְקִילְקִלוֹ וְהַמְשַׁגִּיחַ עָלָיו בִּיקָשׁ מֵהַב"ב שְׁיִרְאוּ לוֹ בְּכָל פַּעַם אֶת מַאֲכָלֵי הַחוּלִי וּפ"א בַּש"ק עֲמַד מִבְּחוּץ לְהַבִּיט שֶׁהִי בּוֹ הַחוּלָה שְׁנִתְּרַפָּא וְרָאָה דְּרַף הַחֲלוֹן שְׁהִבִּיאוּ מַאֲכָל וְהַכְּנִיס יָדוֹ דְּרַף הַחֲלוֹן וְלִקַּח הַמַּאֲכָל בְּיָדוֹ וְהוֹצִיאוֹ לְחוּץ וְתִקְרַף כְּשֶׁהוֹצִיאוֹ לְחוּץ נִזְכָּר שְׁהוּא שְׁבַת וְלֹא הִחֲזִיר אֶת הַמַּאֲכָל לְרַה"י וְגַם לֹא הִנִּיחוֹ עַל הַקְּרָקַע וְרַק נִשְׁאַר תּוֹף יָדוֹ שֶׁהִי אוֹחֵז אֹז לְמַעְלָה מִעֲשָׂרָה טְפָחִים וּמִסְתַּמָּא נִתְּנוּ לֵיד תִּינוּק אוֹ עַפְוִים וּמְסוּפָּק אִם תִּיקְרַף בְּשַׁעַת שְׁהַכְּנִיס יָדוֹ שְׁכַח שְׁהוּא

שבת והי' בְּדַעְתּוֹ לְהוֹצִיא הַמַּאֲכָל לְחוּץ אוֹ שְׁהִי זֹכֵר אֲזוֹ שֶׁהוּא שֶׁבֶת וְהִי בְּדַעְתּוֹ לְרֹאוֹת אֶת הַמַּאֲכָל אִם הוּא טוֹב עֲבוּר הַחֹלֶה וְלִהְיִיחוּ בְּפָנָיִם רַק אַחַר שֶׁלֶקַח בְּיָדוֹ אֶת הַמַּאֲכָל שֶׁכַּח שֶׁהוּא שֶׁבֶת וְהוֹצִיאוֹ אִם צָרִיךְ לְכַפְּרָה זֶה תוֹרַף הַשְּׂאֵלָה בְּקִצְרָה: וְהִנֵּה אִם בְּאַמַּת בְּתַחֲוִילָה בְּשַׁעַה שֶׁלֶקַח בְּיָדוֹ לֹא הִי בְּדַעְתּוֹ לְהוֹצִיאוֹ א"כ מְפוֹרָשׁ בְּש"ס הַמְּפָנָה חֲפָצִים מְזוּיּוֹת לְזוּיּוֹת וְאַח"כ נִמְלָךְ עֲלֵיהֶם לְהוֹצִיאָן פְּטוּר לְפִי שֶׁלֹא הִיְתָה מִחֲשַׁבְתּוֹ הֶרְאֵשׁוּנָה לְכַד דְּבַמְלֵאכֶת שֶׁבֶת בְּעֵי שְׁתִּיקָךְ בְּשִׁפְתַי הַפְּקִירָה יְהִי מִחֲשַׁבְתּוֹ לַעֲשׂוֹת הַנְּחָה וְא"כ ל"ח רַק פְּעוּשָׁה עֲקִירָה לְחוּד אוֹ הַנְּחָה לְחוּד דְּלִיפֵא רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן וּבִשְׁלֵמָא בְּשָׁנִים שֶׁעָשָׂאוּ יֵשׁ שִׁיטַת מְקַצַּת פּוֹסְקִים דַּע"כ פ' עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה דְשַׁבְתּוֹן פְּנוּדַע מ"ש בְּזֶה בַּס' מַעֲיִן הַחֲכָמָה וּבְרַש"י בְּמַתְנֵי דְשֶׁבֶת מִשְׁמַע דְּגַם בַּכָּה"ג לִיפֵא רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְעַיִן בַּפְּמ"ג בְּפִתְיָה לְהַלְכוֹת שֶׁבֶת עַכ"פ אִי בְּאַמַּת לֹא הִי בְּזֶה רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן א"כ בְּפִשְׁטוֹת לֹא הִי מְקוֹם לְהַחְמִיר בְּתַשׁוּבְתּוֹ דְּנֶהֱי דְּמְפוֹרָשׁ בְּרַמ"א ס'י שֶׁל"ד וּבַמְּג"א שֵׁם דָּאָף אִם חִילֵל שֶׁבֶת בְּתַחֲוִיָּין דְּרַבְּנָן צָרִיךְ לְהַתְעַנּוֹת מ' יוֹם אָף בְּאַמַּת י"ל לְשִׁי רַבֵּן הַפּוֹסְקִים דְּלִיפֵא רַה"ר בְּזֶה"ז כְּמְפוֹרָשׁ בְּש"ע ס'י שֶׁמ"ה וְא"כ עֲקִירָה לְחוּדָה בְּפִרְמְלִית הָיִי תְּרֵי דְּרַבְּנָן וְעַיִן בַּפְּמ"ג בְּפִתְיָה שֵׁם לְהַל' שֶׁבֶת שְׁהֶאֱרִיךְ דַּא"נ דַּח"ש בְּאַיְסוּר שֶׁבֶת אִינוֹ רַק דְּרַבְּנָן י"ל דְּלֹא גָזְרוּ בְּכַרְמְלִית וַע"כ פ' תְּרֵי דְּרַבְּנָן קִיל מְחַד דְּרַבְּנָן פְּנוּדַע מְדַבְּרֵי הַח"מ אַה"ע ס'י כ"ח דְּתְרֵי דְּרַבְּנָן חָשׁוּב כְּאִין לוֹ עֵינְךָ מַה"ת א"כ בְּתְרֵי דְּרַבְּנָן עַכ"פ א"צ לְהַחְמִיר בְּתַשׁוּבְתּוֹ כ"כ וְעַיִן"ש בַּדַּג"מ דָּאִם חִילֵל שֶׁבֶת בְּתַחֲוִיָּין בְּמְקוֹם חָשׁוּב הַפְּסֹד מְמוֹן רַב דַּא"צ תַּשׁוּבָה וְאָף בְּאַמַּת יֵשׁ ס' שְׁמָא תִּיקָךְ בְּשַׁעַת שֶׁהַכְּנִיס יָדוֹ וְלֶקַח הַמַּאֲכָל הִי בְּדַעְתּוֹ לְהוֹצִיאוֹ לְחוּץ הֵינּוּ שֶׁשֶׁכַּח שֶׁהוּא שֶׁבֶת וְא"כ עֲבַר אִיסוּר הוֹצָאָה בְּעֲקִירָה נְהַנְחָה וְא"כ בְּנוֹדַי צָרִיךְ כְּפָרָה דָּאָף א"נ דְּלִדְיָן לִית רַה"ר מ"מ עַכ"פ גַּם בְּעֲבַר אִיסוּרֵי דְּהָיִי לַכ"ע דְּרַבְּנָן עַכ"פ בְּאַלְפִים אִמָּה גַּם לְדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל הָיִי דְּרַבְּנָן אַפ"ה צָרִיךְ תַּעֲנִית מ' יוֹם מַכ"ש הוֹצָאָה דְּלֶקַצַּת פּוֹסְקִים גַּם עֵתָה יֵשׁ רַה"ר פְּשִׁיטָא דְּצָרִיךְ עַכ"פ תַּעֲנִית מ' יוֹם וְעַיִן ש"ס סְנֹפָה ט"ז דִּי"ל דְּשִׁבּוֹת דְּאַיְסוּר סְקִילָה חֲמוּר מִמְצוֹת עֲשֵׂה אָף לְכַאוּרָה י"ל דָּאִם א' ס' מְתִי שֶׁכַּח שֶׁהוּא שֶׁבֶת יֵשׁ לְאוֹקְמָא אִתְּחַזְקָה שֶׁהַשְּׁכָחָה הִי בְּאַיְחוּר הַזְּמַן וּבְנוֹדַי בְּשַׁעַה שֶׁהַכְּנִיס אֶת רֹאשׁוֹ יָדַע שֶׁהִיּוֹם שֶׁבֶת וְלֹא הִי בְּדַעְתּוֹ לְהוֹצִיאוֹ וְרַק אַח"כ שֶׁכַּח שֶׁהוּא שֶׁבֶת וְל"מ לְשִׁיטַת הַרְמ"א יו"ד ס'י א' דְּבַשׁו"ב שֶׁשֶׁכַּח הַלְכוֹת שְׁחִיטָה אִם נִטַל קַבְלָה דָּאִין אוֹסְרִין שְׁחִיטָתוֹ לְמַפְרַע וְאַמְרִינָן הַשְּׁתָא הוּא שֶׁשֶׁכַּח מַכ"ש דְּהֵכָא ג"כ אֶמְרִינָן הַשְּׁתָא בְּשַׁעַה שֶׁהוֹצִיא שֶׁכַּח שֶׁהוּא שֶׁבֶת אוֹ שְׁאַסוּר לְהוֹצִיא מִבְּחוּץ לְבֵית וְאָף לְשִׁי הַט"ז הַחֹלֵק מ"מ רַק שֵׁם דְּהַשְּׁכָחָה אִינוֹ בָּא בְּפַעַם אַחַת וְנִדְּמִי לְהָא דְּקָאֵר בְּש"ס גְּבִי מְקוּנָה חֲסַר וְאַתָּאִי וְגַם שְׁיִיךְ ח"א אַמ"ה וְהָיִי תְּרֵי לְרִיעוּתָא אֲבָל הֵכָא הַשְּׁכָחָה בָּא ע"כ בְּרַגַע אַחַת א"כ יֵשׁ לְתַלּוֹת דְּבָא הַשְּׁכָחָה בְּאַיְחוּר הַזְּמַן וְגַם ל"ש תַּר"ל וְאַדְרַבָּה לְאוֹקְמָה הַגְּבָרָא בְּחֻזְקַת פְּשָׁרוֹת עַד עֵתָה וְהַגַּם דְּבַל הָאִיסוּר נַעֲשֵׂה בְּשׁוּגָג וְלֹא לַעֲשֵׂה רְשָׁע מ"מ לַפְּמ"ש הַרְמַב"ם ז"ל הַחִילּוּק בֵּין אֲוֹנָס לְשׁוּגָג דְּבְּשׁוּגָג עַכ"פ הִי לוֹ לְהַעֲלוֹת עַל הַדַּעַת א"כ מְדַחֲזִינָן דְּצָרִיךְ כְּפָרָה ע"כ דְּהוּא חֲטָא אִיזָה חֲטָא וְשׁוּב עַכ"פ אִיתְרַע קֶצֶת חֻזְקַת פְּשָׁרוֹת שְׁלוֹ מְדַחֲזִינָן לוֹ חֲטָא שׁוּגָג א"כ י"ל הַשְּׁתָא הוּא דְּאִיתְרַע וּבְפִרְט הֵכָא א"נ דְּהַשְּׁתָא הוּא דְּשֶׁכַּח שׁוּב לֹא עֲבַר כָּלֵל אִיסוּר תּוֹרָה דְּהִיכִי דְּלֹא הִי מִחֲשַׁבְתּוֹ הֶרְאֵשׁוּנָה לְכַד לִיפֵא רַק אִיסוּר דְּרַבְּנָן וְאָף שְׁנוּדַע שִׁיטַת כ"פ דָּאִם עֲבַר אֶדְרַבְּנָן שׁוּב אִיתְרַע חֻזְקַת פְּשָׁרוֹת אָף מַה"ת מ"מ הֵכָא גַּם לַעֲנִן דְּרַבְּנָן יֵשׁ נ"מ א"נ דְּמַתְחִילָה בְּשַׁעַת עֲבִירָה הִי דַּעְתּוֹ לְהוֹצִיאוֹ

עבר תיכף אדרבנן אבל א"נ דהשתא הוא דשכח א"כ רק בשעת הנקה עבר אדרבנן
ובדרבנן בנודאי אמרינן השתא הוא דאיתרע וא"כ ממ"נ לענן ד"ת י"ל דהשתא הוא
דשכח ולא עבר כלל אד"ת וגם לענן דרבנן י"ל השתא הוא דעבר וא"כ שפיר יש
לאוקמה אחזקה דהשתא הוא דשכח ושוב לא עבר רק אתרי דרבנן דלשי' רוב הפוסקים
לדין ל"ל רה"ר א"כ הנקה לחוד בפרמלית הוי תרי דרבנן ובנודאי אין להקמיר
בתשובתו: וגם יפה הביא כת"ה לצרף שי' הפוסקים דלמעלה מי' אינו חייב במניח בידו
דל"ח רה"ר וא"כ הוי עכ"פ כעין ס"ס לפטור שפ"מ כשי' הה"מ ושפ"מ שכתב
הי' מניח בידו ולא הי' רק הנקה לחוד ול"ח ס"ס משם אהד חדא דהוי מוסף במציאות
וחוץ לזה נודע דברי הפוסקים דמה"ת גם ס"ס משם אהד מהני ושוב לענן פרמלית
דרבנן מהני ס"ס משם אהד, וגם א"נ דלמעלה מי' אף איסור דרבנן ליכא שוב יש נ"מ
לענן דרבנן וא"כ אף אי נימא דגם בזה"ז יש רה"ר אפ"ה הוי ס"ס לענן ד"ת וס' אהד
לענן דרבנן שמועיל כנודע עתה נדבר מה שהעיר כת"ה די"ל דהואיל דהי' עוסק במצוה
להשגיח על החולה שלא יחזור לחוליו א"כ הוי טרוד בדבר מצוה ופטור והביא דברי
התו"ט ריש שבת שכתב דאף שנתן לתוך ידו של עני וקנים מצות צדקה מ"מ פינו דלא
ניתן שבת לדחות אצל מצות צדקה שפיר חייב ובאמת מה דמביא מש"ס דשבת שם
קאמר רק בקדם ומל של שבת בע"ש דאז אינו טרוד במצוה כלל דלגבי האי גבירא לא
ניתנה שבת לדחות א"כ י"ל דוקא שם באמת אם הי' זוכר לא הי' שום חיוב מצוה מוטל
עליו לכך שפיר חייב אבל הכא עכ"פ מצות צדקה מוטל עליו ושפיר י"ל דכמו בלולב
דלעולם לא ניתנה שבת לדחות אצל מצות לולב אפ"ה אם הוציאו לרה"ר קודם שיצא
ידי חובתו א"ח ה"ה די"ל לגבי מצות צדקה דנפטר ועיין הג"ה רעק"א ז"ל ריש שבת:
ומה שכ' כת"ה דבשולמא בצדקה יוכל העני למחול מלקבל לכך ל"ח מצוה חיובת
שינפטר עי"ז מחיוב שהוציא לרה"ר וכעין הא דמצונו באשה האסורה דליכא עשה דולו
תהי' לאשה לפי שיכולה לומר לא בעינא: הנה בגוף הדבר נודע דכן הוא שיטת הראב"ד
הובא ברשפ"א דמש"ה אין מברכין על הצדקה לפי שתלוי בדעת העני והביא דברי
הש"ס הנ"ל אף במהרי"ט סי' מ"ז דחה דשם לענן דחית עשה ל"ת בעי שיהי' דומי'
דמילה בצרעת שלא יהי' אפ"ה לבטלה וגם כמ"ש בת"י שם בכתובות דאשה אינה
מחויבת במצוה דולו תהי' ואם תאמר לא בעינא גם ממנו ינפקע העשה לכך אין לה
לעבור בשביל קיום עשה שלו ונהגם דהעיר בכפ"ת דגם במצות יבום אין האשה מצוות
ואפ"ה ס"ד דהש"ס דנימא עדל"ת אף יפה כ' במנ"ח דשם עכ"פ אף אם לא תרצה האשה
מ"מ עכ"פ לא ינפקע ממנו העשה אבל הכא אם תאמר לא בעינא יסתלק העשה לגמרי
ובאמת כ' במהרי"ט דצדקה אף דתלוי בדעת העני אפ"ה מפני ש"ס דנשבע ליתן
מתנה לעני דחשוב מושבע ועומד ועיין בר"ן שבועות דנשבע ליתן הפנונה אם ירצה
לקבל ואם הוא נותן והמקבל א"ר לקבל קנים שבועותו ובתו"י שם פתב דבכיבוד גהי
דאם האב ימחול על פיבדו ינפטר מ"מ ס"ד דכיבוד דחה ל"ת והסבירא דאף אם ימחול
עכשיו על הפיבוד אפ"ה לא נפקע ממנו המצוה לגמרי דבכל שעה יוכל לצוות שנית
וא"כ ה"נ בצדקה אף דכ"ז שאין העני רוצה לקבל א"צ ליתן לו מ"מ עכ"פ מצות צדקה
מוטל עליו בכל שעה ולא דמי להא דש"ס פתובות ד"מ דאי אמרה ל"ב ובגוף הדבר
ראיתי בעיקרי הד"ט הובא בשם בית יעקב דאם נדר ליתן צדקה לעני י"ל דמחילת העני

ל"מ לפְּנוֹטָרוֹ מְחִיבוֹ לְפִי שֶׁצָּדְקָה בָּא לְכַפֵּרֶת נַפְשׁוֹ שֶׁל הַנּוֹדֵר וּבְמִיּוֹדֵי שֶׁבָּא לְכַפֵּרָה ל"מ
מְחִילָה וּבְאַמַּת מְצִינּוֹ בְּמַתְנֵי דְתַרּוּמוֹת דְּתַשְׁלוּמֵי תְּרוּמָה בְּשׁוֹגֵג הוֹאִיל שֶׁהוּא לְכַפֵּרָה ל"מ
מְחִילַת הַפֶּהן אִךְ בְּאַמַּת מְפֹנְרֵשׁ בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת ד"ל ע"ב וְעוֹד בְּכ"מ דְּרַק קוֹדֵם שֶׁהוֹפְרֵשׁ
ל"מ מְחִילָה אֲבָל אַחַר שֶׁהוֹפְרֵשׁ מִהֵנִי מְחִילָה אִךְ בְּגוֹף הַדְּבָר אִי מִהֵנִי מְחִילַת הָעֵנִי י"ל
דְּזֶה תְּלוּי א"נ דְּבִצְדָקָה לְעֵנִי שֶׁיִּיָּדֶּה דִּין אֲמִירָה לְגִבוּהַ וְהוּי פְּכָבֵר קִנְיָה הָעֵנִי וְרַק הוּי כְּפִקְדוֹן
בְּיַד הַבְּעָלִים א"כ בְּמִיּוֹדֵי שֶׁהוּא שֶׁל אָדָם וְרַק שֶׁהוּא בְּתוֹרַת הַלְּנוּאָה בְּיַד אַחַר מִהֵנִי מְחִילָה
אֲבָל א"נ דְּגַם בְּנוֹדֵר לְעֵנִי יָדוּעַ אַפ"ה ל"ש בְּזֶה רַק חַיּוּב נִדָּר א"כ כ"ז שֶׁלֹּא זָכָה בּוֹ הָעֵנִי
הוּי כְּמוֹתֵל דְּשֶׁלֶב"ל ל"מ דָּאֵף דְּבִנוּדָאֵי יִקְיָיִם נִדָּרוֹ מ"מ גַּם מִיּוֹדֵי דְּנוּדָאֵי יִתְהַנּוּהַ אַפ"ה
חָשׁוּב דְּשֶׁלֶב"ל כְּמ"ש הַתּוֹס' ב"ב דַּע"ט דְּגַם בְּחֻצֵי עֶבֶד שֶׁקִּיָּדֵשׁ שְׁנֵהִי דְּכּוֹפִין לְשַׁחֲרַר
אַפ"ה ל"מ לְרַבֵּנּוּ וְחָשׁוּב דְּשֶׁלֶב"ל וְרַק סִילּוּק מִהֵנִי בְּכוֹתֵב וְעוֹדָה אַרוּסָה עַכ"פ פִּינּוֹן
דְּכָבֵר נִתְאַרְסָה יוּכַל לְסַלֵּק נַפְשׁוֹ מִנְּכֶסֶיו וְעֵינָיו בְּר"ן דְּקוֹדֵם אֲרוּסִין אֵף סִילּוּק ל"מ וְעֵינָיו
חַי' הַרִי"מ פְּתוּבוֹת דַּפ"ג: אִךְ בְּאַמַּת י"ל דְּמְחִילַת הָעֵנִי מִהֵנִי דְּיוּכַל לֹמַר הַרְיָנִי כְּאֵלוֹ
הַתְּקַבְּלֵתִי וְעֵינָיו ר"ן נִדָּרִים דַּכ"ד אִךְ עַכ"פ בַּנ"ד י"ל כְּמ"ש כַּת"ה פִּינּוֹן דְּהַחוּלָה לֹא יוּכַל
לְמַחֲוֹל שֶׁלֹּא לְהַשְׁגִּיחַ עָלָיו דְּהָא אָסוּר לְהַסְתַּפֵּן בְּנַפְשׁוֹ וְנֵהִי דְּרַק בְּנִשְׁבַּע לְהַמִּית עֲצָמוֹ
חָשׁוּב מְנֻשָּׁבַע וְעוֹמֵד וְלֹא חָל שְׁבוּעָה אֲבָל נִשְׁבַּע לְחַבְּוֹל בְּעֲצָמוֹ חָל שְׁבוּעָה מְשׁוּם דְּלֹא
אַתִּי אֲלֵא מְדַרְשָׁא כְּמ"ש הַר"ן פ"ג דְּשְׁבוּעוֹת מ"מ עַכ"פ בְּלִי שְׁבוּעָה א"י לְמַחֲוֹל וְשׁוּב
י"ל דְּחָשׁוּב בְּהִיל וּבְפֶרֶט דְּנוּדַע מ"ש הַתּוֹס' חוֹלִין דַּט"ו פ"ב דְּחוּלָה שֶׁהִבְרִיא שְׁכִיחַ
שֶׁיִּחְזוֹר לְחוּלָיו וְא"כ חָשׁוּב נִיְתְּנָה שְׁבֶת לְדַחוּת אֲצֵל חוּלָה וְאֵף דְּעַכְשָׁיו בְּרִי' וְאָסוּר לְחַלֵּל
שְׁבֶת עֲבוּרוֹ מ"מ עַכ"פ לֹא דְּמִי לְהָא דְּקָדָם וּמָל שֶׁל שְׁבֶת בַּע"ש דְּשֶׁם לְגַבִּי הָאִי גִבְרָא
לֹא נִיְתְּנָה שְׁבֶת לְדַחוּתוֹ וְנוּדַע מַה שֶׁהִעִירוֹ הַמְּפֹנְרֵשִׁים בְּהָא דְּבַחְוֹלִין מוּקִי הָא דְּהַשׁוּחַט
בְּשֶׁבֶת כְּגוֹן שֶׁהִי לֹו חוּלָה וְהִבְרִיא מַש"ה לֹא הוּי מְקַצֵּה וְאֵף א"נ יֵשׁ מְקַצֵּה לְחֻצֵי שְׁבֶת
אַפ"ה שְׁכִיחַ שֶׁיִּחְזוֹר לְחוּלָיו וְהָא בְּאַמַּת הוּקְשׁוֹ בְּתוֹס' פְּסָחִים דַּמ"ו דְּנִימָא כְּכֹל מְלֵאכַת
שְׁבֶת הוֹאִיל דְּחֻצֵי לְחוּלֵי שִׁיב"ס רַק דַּל"ש אֲבָל הֵכָא שְׁשְׁכִיחַ שֶׁיִּחְזוֹר לְחוּלָיו א"כ שׁוּב
וְנִפְטַר מִמְּלֵאכַת שְׁבֶת מִטַּעַם הוֹאִיל אִךְ בַּח' כְּתַבְתִּי דְּבְאַמַּת נוּדַע מַה שֶׁהִעִירוֹ הַמְּפֹנְרֵשִׁים
גַּם בְּהָא דְּאַמְרִינּוּ הוֹאִיל דְּאִי מִיְקַלְעוֹ אוֹרְחִים הָא יְהִי חֲזִיב מְשׁוּם דְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְאִסוּר אִךְ
יָפָה כ' הָאֲחֵרוּנִים דְּרַק גַּבִּי פַק"נ בְּשֶׁבֶת דְּרַק דְּחוּי' אֲצֵל פַּק"נ אִז חֲזִיב בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְאִסוּר
וְה"ה בְּהָא דְּשַׁחַט שְׁנֵי חֲטָאוֹת שֶׁל צִיבוּר נֵהִי דְּשֶׁבֶת אֲצֵל קְרִבְנוֹת הַתְּרָה כְּמִפְנֵי בְּש"ס
יוֹמָא מ"ז מ"מ נוּדַע מַה שֶׁהִעִירוֹ עַל הַכ"מ פ"ב דְּשֶׁבֶת מַש"ס הִלְזוּ וְיָפָה כְּתַב בְּשׁוֹת
עַט"ח ס' ד' דְּרַק שְׁבֶת אֲצֵל קְרִבְנוֹת דְּהוּי דְּבָר תְּמִידִי זֶה הוּי הַתְּרָה, א"כ בְּאַיְרַע פְּסוּל
בְּקִרְבָּן רֵאשׁוֹן וְצִרִיכִין לְהַקְרִיב שְׁנֵי זֶה הוּא דְּבָר מְקַרֵּי וְהוּי רַק דְּחוּי' וְדְּמִי לְהָא דַּפַּק"נ
אֲבָל בְּאו"נ בִּיו"ט דְּהוּי הַתְּרָה מְמַשׁ לֹא אֵיכַפַּת לָן בְּמַחְשַׁבְתּוֹ אִסוּר וּלְפ"ז לְכַאוּרָה
צִרִיכִין לְהַבִּין קְוִשֵׁית הַתּוֹסֶפֶת דְּנִימָא הוֹאִיל דְּחֻצֵי לְחוּלָה הָא פַּק"נ בְּשֶׁבֶת הוּי רַק דְּחוּי'
וּל"ש הוֹאִיל אִךְ בְּאַמַּת לְפִי מַה דַּס"ד דְּתַמִּיד שֶׁיִּיָּדֶּה הוֹאִיל וְלֹא מְשַׁפַּחַת שֶׁיִּתְחַזֵּיב עַל
מְלֵאכַת שְׁבֶת כְּלָל שֶׁפִּיר דְּמִי לְהָא דְּטוֹמְאָת כ"ג וְנִזִּיר לְגַבִּי מַת מְצוּהַ דְּחָשׁוּב הַתְּרָה אֲבָל
לְמֵאֵי דְּתִירְצוֹ דַּל"א הוֹאִיל מְשׁוּם דְּלִישׁ וְא"כ תְּמִיד חֲזִיב בְּמְלֵאכַת שְׁבֶת וְנֵהִי דָאֵם בְּמַקְרָה
יֵשׁ לֹו חוּלָה שֶׁהִבְרִיא א"כ שֶׁיִּיָּדֶּה לֹמַר הוֹאִיל מ"מ אֲלֵיבָא דְּאַמַּת שְׁבֶת אֲצֵל פַּק"נ הוּי רַק
דְּחוּי' וּל"ש הוֹאִיל דְּהוּי מַחְשַׁבְתּוֹ לְאִסוּר וּמִיְנֻשָּׁב קוֹשֵׁי' הַנ"ל וּבְאַמַּת כְּתַבְתִּי בְּתִשׁוּבָה
דְּלִישֵׁית הַסּוֹבְרִים דַּמַּש"ה שׁוֹחֲטִין לְחוּלָה בְּשֶׁבֶת וְאִין מְאַכִּילִין גְּבִילָה מְשׁוּם דְּשֶׁבֶת

הותרה אצל פק"נ שוב י"ל בהי' לו חולה והבריא פיון דשכיח שיחזור לתוליו נימא
הואיל והארקתי בזה בסוגי' דטומאה דחוי' בישוב דברי הרמב"ם ז"ל ואכמ"ל.

עכ"פ אף א"נ דאם באמת עשה מלאכה במזיד בשביל חולה והבריא דחיב אבל עכ"פ
בשוגג שהוציא לצורך החולה עכ"פ פיון ששכיח שיחזור לתוליו עכ"פ חשוב זמנו בהיל
ושפיר י"ל דהוי פטעה בדבר מצנה ופטור עכ"פ מפל הני טעמי דלעיל גלע"ד דאין
להחמיר בתשובתו ואדרבה אין להחמיר בכדי שלא ימנע א"ע פעם אחרת מלהשגיח על
החולה וז"ב בסיד: באעה"ח יום א' קרח תרע"א לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סימן פ"ג.

להרב כש"ת מו"ה אליעזר צוקער נ"י מוצד"ק שיניאווע יצ"ו. בדבר שאלתו באשה
שייש לה חבורה הנקרא קרעציל על הרחם מבחוי' וכשעוסקת הרבה בביתה או ע"י
שהולכת הרבה נופל קצת מהרחם לבית החיצון והחבורה מתחפף בקנותלי ביה"ר וזב
ממנה הרבה ליקח נדם וכשיושבת בביתה במנוחה אז מתייבש החבורה ומילדת ישראלית
בדקה אותה והגידה שיש לה חבורה פנ"ל וכן הגיד רופא עפוי"ם שיש לה חבורה ונדם
זה בא מהחבורה זה תנרף שאלתו: והנה לכאורה לא ביאר כת"ה אם האשה יש לה נוסת
ורואית בשעת נוסת פדרף כל הנשים והנה מצד שהמילדת אמרה שיש לה חבורה י"ל
דדיבור שלא גרידא מהני ואף שלא הובא בדברי כת"ה אם המילדת אמרה שהחבורה
מוציא דם מ"מ פיון דעכ"פ דרף החבורה להיות מ"ד א"כ לשי' הרשב"א ז"ל מהני מפה
שאינו ידוע אם מ"ד אף בשעת נוסתה ואף להחולקים על הרשב"א מ"מ באשה שיש לה
נוסת שלא.

בשעת נוסתה מקיל הרמ"א בסי' קפ"ז אף באשה שאינו ידוע אם מפתה מ"ד אם הוא
עכ"פ בגדר מפה שדרפה להוציא דם בשום פעם וכמו שביאר בזה בשו"ת ח"ס סי' קמ"ב
ואף לשי' הש"ך דמפה שא"י אי מ"ד ל"מ רק לענין רדמ"ת מ"מ י"ל לא מבעיא א"נ
דכוננתו משום דכדי שלא להוציא אשה מבעלה עולמית סמכינן גם אמפה שא"י אם מ"ד
ולפ"ז פתב בסד"ט בשם השבובת יעקב דה"ה בא"י לטהר א"ע לבעלה מקילין גם לענין
נקיים א"כ בנ"ד בנודאי דמהני דיבור המילדת אף אף לשי' הסד"ט שם דרק לענין
רדמ"ת דרבנן סמכינן אמפה שא"י אי מ"ד ולא לענין נקיים דהוי ד"ת מ"מ י"ל דגוף
הדבר אי רדמ"ת הוי ד"ת או דרבנן תלוי במחלוקת דלשי' הט"ז תשמיש חשוב ונוסת
הגוף והא דלא אסרינן אותה בפעם א' כמו בכל נוסת שאינו קבוע הטעם דבשביל חששא
דנוסת שא"ק לא מוציאין אשה מבעלה ולשיטת הש"ך תשמיש חשוב כמו נוסת הקפיצה
ודעת החו"ד דתשמיש חשוב כמו נוסת גמור וכבר הביאתי בספרי דדבר זה תלוי
במחלוקת רשיי ותוס' גדה דס"ו וא"כ לפ"ז א"נ דרדמ"ת מה"ת וכמו"ש החמ"ח אה"ע
סי' קי"ט וסמוך לנוסת הוי ד"ת וכיון דמועיל מפה שא"י אי מ"ד גם ברדמ"ת אף
להסוברים רדמ"ת ד"ת ועכ"ח הטעם פיון דאם לא ניתלי במפה תאסור לבעלה לעולם
שפיר מהני מפה שא"י אי מ"ד וי"ל הסברא פיון דיש לה נוסת א"כ באמת שלא בשעת
נוסת אין דרף המקור להוציא דם א"כ שכיח יותר לומר שבא הדם מהמפה ונהי דא"י
אי מ"ד אפי' לתלות במפה אינו נגד הרגילות אבל לתלות במקור הוי נגד הרגילות והא
דהחמיר הש"ך לענין ז"נ התם שאני משום דנוגע לאיסור גדה דהוי בכרת חוששין גם

למידי דל"ש עכ"פ מדרבנן וכסברת המרדכי דבבכור ל"מ היתר חולקת משום דנוגע
לחשש איסור פרת ל"מ רוב ונודע סברת השטמ"ק די"ל דבאיסור פרת אף ס"ס ל"מ
אבל לענין רדמ"ת דרוצין לאוסרה לבעלה לעולם א"כ החזקת היתר לבעלה עם הרוב
דאין דרף המקור להוציא דם שלא בשעת ונסתה מצטרפין וא"כ היכי דאיפא רוי"ח
להיתר אז לכ"ע ל"ח למיעוט עינין תוס' חולין דפ"ו ותוי"ש פתובות דט"ז ותוס' פתובות
דכ"ט ושפיר מהני מפה שא"י אם מיז א"כ ה"ה הקא דא"י לטהר א"ע לבעלה א"כ גם
הקא החז"ה מצטרף לרובא ושפיר מהני גם מפה שא"י אי מ"ד וז"ב: ובפרט די"ל דכפי
הנראה במכתב כת"ה אשה זו אינה מרגשת בשעה שפא הדם מהמקור א"כ שוב שיניף
ההיתר מפת ס"ס פהרמ"א בסימן קפ"ז סעיף ה' והקא דהמפה הוא בביה"ר שוב ל"ח
משם אהד ושפיר מועיל גם לשי' הש"ף שם כמ"ש הגר"ח ונוב"י וס"ט דבמפה במקור
פינן דיש נ"מ בין הספיקות ל"ח משם אהד ובפרט דכבר נודע מיש המפרשים דמה"ת
גם ס"ס משם אהד מהני ובפרט היכי דיש ח"ה לכ"ע מהני גם ס"ס משם אהד כמ"ש
הכו"פ והח"ס ובפרט דלפי דברי הרופא המפה מ"ד ונהי שאינו אומר בבירור שדם זה
פא מהמפה מ"מ עכ"פ הרי אומר בבירור שמה זה מ"ד ושפיר בנודאי יש לתלות שהדם
של אשה זו מהמפה ונהי שכ' הח"ס דעל גוף פרטי א"א לסמן אדיבור של רופא עפוי"ם
ובפרט דכיון שהם לומדים חכמת הניתוח בגופו של עפוי"ם א"א להם לדון מזה על גוף
ישראל ועפ"י דברי הש"ס ע"ז דל"א אף באמת לשיטת כמ"פ יש נאמנות לרופאים
באיסורים ובפרט במידי דאומרים דבר ברור בנודאי דמהימני נרק ברדמ"ת דכבר
איסתחקה ל"מ אבל במידי דלפי דברי הרופא לא התחיל האיסור שפיר מהימן ובפרט
דבנ"ד לפי"מ שאומרת המילדת ישראלית שיש לה מפה נהי דהמילדת אינה אומרת אם
המפה מ"ד מ"מ ע"י דיבור המילדת יש רגל"ד שהרופא אומר אמת ונהי דיש רגל"ד
לכ"ע גם רופא עפוי"ם נאמן כמ"ש הרדב"ז והבית שלמה אה"ע סי' ע"ז ובפרט היכי
דהוי מדעל"ג לכ"ע רופא נאמן ע"י שו"ת ד"ח ח"ב סי' ע"ז מ"ש בזה וחזן לזה י"ל
לפמ"ש כת"ה דאשה זו הרחם גופל לה לביה"ח א"כ לשי' הר"ש שבב"י סי' קפ"ח בכה"ג
טהורה אף בלי מפה הואיל דאין דרף ראי' בכף תולין שפל הדמים הוא מחמת השבירה
ונהי מזה גופא שאינה רואית דם רק בשעה שהמקור הוא חוץ למקומו יש הוכחה ברורה
שהדם פא מפת השבירה ואף להנוב"י המחמיר בזה מ"מ מודה דהוי עכ"פ פמו מפה
שא"י אי מ"ד ובח"ס סי' קמ"ה הכריע דבליכא הרגשת פתיחת פי המקור אף בהרגישה
זיבת דבר לח יש להקל א"כ בנ"ד דליכא הרגשה ברורה שוב תולין דמה שרואית דוקא
בשעה שהמקור הוא למטה דנודאי הדם פא מהמפה ובפרט דלפי דברי הרופא מפתה
מ"ד פשיטא דעכ"פ שלא בשעת ונסתה יש לתלות במפה אף עכ"פ בשעת ונסתה לא יהי
אפשר לתלות במפה פינן דלפי דברי המילדת ל טפי ממפה שא"י אי מ"ד ועל דיבור
הרופא כבר הבאתי דיש לפקפק על נאמנות הרופא אף אם תוכל להפסיק בטירה וגם
יום א' נקי שוב אף אם תראה אח"כ דם תהי' טהורה אף בתנאי אם תראה דם גם אז
בשעה שהמקור יהי' שלא במקומו אז תוכל לתלות הדם בהמפה או לסמן אשיטת הר"ש
דאם רואית בשעה שהמקור הוא שלא במקומו טהורה משום דאין דרף ראי' בכף אבל
בלי הפס"ט קשה להתיר וכמ"ש בחו"ד סי' קצ"ו דבבדיקת הפסק"ט לא תלינן במפה
ונהי דהאב"מ בסופו בתשובה כ"ג השיג על החו"ד ונודע מ"ש הח"ס דאם גם בשעת

ונוסחה היא לה המפה א"כ באמת גם אז היא לנו לתלות בהמפה מדינא רק שהחומרנו אז מטעם וכי לעולם לא תטמא אבל עכ"פ אחר שעבר זמן ונוסחה שוב י"ל דהוי ס"ס להקל שפ"א גם בשעת ונוסחה היא הדים מהמפה ושפ"א עכ"פ עכשיו הדים הוא מהמפה עיי"ש אפ"ה י"ל בנ"ד דכבר כתבתי דעל נאמנות הרופאים יש לפקפק וכל סמיכתנו היא רק על דיבור המילדות א"כ המילדות הרי לא הגידה אם המפה מיד ושוב ל"ח רק כמפה שא"י אי מ"ד וא"כ לשי' התוס' נדה דט"ז במפה שא"י אי מ"ד מדינא אסורה בשעת ונוסחה ואזדא בזה הס"ס שפ"א הח"ס ושוב שפיר בעי שתפסוק בטורה אבל עכ"פ אם תפסיק בטורה ויהי' לה יום א' נקי אף שתראה אח"כ תוכל לתלות בהמפה כנלע"ד בס"ד לדינא: באעה"ח א' נארא תרס"ד ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן פ"ד.

להרב כש"ת מו"ה דוד אלימלך הפהן ראבדק"ק דגנוב יצ"ו. בדבר שאלתו באיש אהד נשא אשה והיתה חופת נדה וקודם שטבלה נשתעצה ר"ל והוליוה לבית החולים לבובה וכעת הוקל מעל' חלי' מעט אף נודע לנו שגם קודם החתונה היתה בשגעון ר"ל אף בעת החתונה נראה שהיתה שפוי' בדעתה אף יש קצת ספק שפ"א גם בעת הנישואין לא היתה בדעתה פראוי אף זאת ידוע עכ"פ ששקודם הנישואין היתה משוגעת גמורה וגם תיכף יום אחר החתונה נשתעצה והבעל לא היה לו שום ידועה מיום שהי' לה קודם הנישואין כי עשו במחשף מעשיהם להוליך אותו שולל וכעת הבעל צועק במר נפשו כי מאוסה היא בעיניו מחמת השגעון שהי' לה קודם הנישואין ואחרי הנישואין וגם פי היא מקח טעות ורצונו לישא אשה אחרת כי אשה זו אינה מרנצה לקבל ג"פ והוא איש עני ולא קיים פו"ר וקשה לפניו להשיג היתר מק"ר ושואל אי יש מקום להתיר בלי ק"ר זה תנורף השאלה בקצרה וזה תשובתי בס"ד: הנה כת"ה הביא משו"ת מרן בדברי חיים ח"א סי' נ' דבכה"ג שהי' לה המום מקודם הנישואין י"ל דהוי מקח טעות דהא קיי"ל בש"ע סימן ל"ט דקדושה סתם וכנסה סתם צריכה גט מספק דשפ"א הקפיד על מומין אף בלא התנה, ואף דכ' בהפלאה דאם כבר נתרפא' בשעת נישואין אז דוקא בהתנה ע"מ שאין בה מומין אז בטילין הקידושין שאמרינן שגם על מומין שהי' בה מקודם הקפיד אבל בסתמא אף דבנמצא בה מומין י"ל דהקידושין בטילין מ"מ אם פ"א פ"א א"ל אמ"ל שלא היתה רפואה ברורה ושוב י"ל דהקידושין בטילין עכ"פ ובאמת מצינו פעין זה בש"ע יו"ד סימן קפ"ז לענין רדמ"ת אם בדקה ולא מצאה פלום דאם ההיתר רק משום דנתרפאה כ' הס"ט שם דאם חזרה וראתה אף פ"א מחמת תשמיש אמרינן אמ"ל שלא היתה רפואה ברורה עכ"פ נשמע דבלא ידע מהמום הוי רק ספק קידושין וכיון דשוטה הוי מום גמור דהא הרא"ש בכלל מ"ב יליף שוטה מנכפה וא"כ הוי רק ס"ק ושוב י"ל פנין דחדר"ג הוי רק דרבנן לשי' כמ"פ ובפרט אחר אלה החמישי שוב בס"ק לענין חדר"ג הוי סד"ר לקולא הנה בעיקר הדבר אי בס' חדר"ג אזלינן לקולא יש בזה מבוכה רבה ובנוב"י קמא פי דחרם הוי דאורי' ואף א"נ דהוי ד"ק מ"מ י"ל ד"ק כד"ת דמ"א אף במד"ת החליט דאזלינן בספק לקולא ומש"ה חולק על הב"ש דלענין חדר"ג נאמן ע"א לומר שמתה אשתו דזה הוי בעי' בש"ס אי ע"א נאמן נגד ח"א וילענין דרבנן הוי לקולא ועיין בח"ס אה"ע סי' ג' שהחמיר דגם אחר אלה

התמישי יש להחמיר בספק אף בח"ס ח"ב סי' צ"ט מצדד די"ל דהוי רק דרבנן ומקילין בס'.

חויז לזה י"ל אף א"נ דחדר"ג הוי רק דרבנן מ"מ י"ל כ"ז דוקא לענן הס' אי ר"נ גזר בכה"ג כמו בפלוגתת הפוסקים אי ר"ג גזר במקום מצנה שפיר י"ל סד"ר לקולא אבל הקא דהס' נולד בקידושין ולענן גוף הקידושין הוי סד"ת וממילא מס' צריכה גט שוב נהי דלענן הבעל אי מותר לישא אחרת הוי רק דרבנן מ"מ פאן דמתמרנו דהאשה צריכה גט שוב חשוב פ"ש לו ב' נשים ועובר על חדר"ג פ"עין שמצינו כס' דרוסה שנתערבה באחרים דמתמירין אף דעתה הוי סד"ר מ"מ פ"עין דעצם הס' הוא סד"ת שוב מתמירין אף פשעשה דרבנן ה"ה הקא י"ל פו אף באמת יש לחלק דכבר נודע מה שהעירו בהא דס' דרוסה מהא דס' ביצת נבילה אזלינן לקולא אף דהס' על התרנגולת הוא סד"ת מ"מ לענן הביצה מקילין וכ' הפר"ח לחלק דאם הס' על ב' גופים אז נהי דלענן התרנגולת הוי סד"ת ולחומרא מ"מ לענן הביצה דהוי גוף אחר ומעולם לא הי' רק סד"ר שפיר מקילין א"כ ה"ה הקא הס' נולד על האשה אם צריכה גט א"כ שפיר אצלה הוי סד"ת אבל על הבעל אם מותר לישא אחרת הוא רק סד"ר א"כ י"ל דבתרי גופי אין אחד תלוי בתבירו ושפיר י"ל דלענן חדר"ג אזלינן מס' לקולא: אף לכאורה יש להעיר דהא גם לענן הבעל יש נפ"מ בס' זה לענן ד"ת היינו אם מותר לישא אחותה ולענן זה הוי סד"ת ולחומרא שוב נהי דלענן לישא אחרת הוי רק סד"ר מ"מ שוב י"ל פ"עין דבגוף זה נחמיר בס' זה לענן ד"ת שוב יש להחמיר אף דלענן לישא אחרת הוי רק ספיקא דרבנן מ"מ שוב י"ל פ"עין דבגוף זה נחמיר בס' זה לענן הד"ת שוב יש להחמיר אף לענן דרבנן אף באמת י"ל לפימ"ש המפ"ן לחלק בין דס' דרוסה להא דס' ביצת נבילה דשם בס' דרוסה הס' נולד מקודם על ד"ת ולא ידענו אז שיגיע לידי סד"ר דהא לא ידענו שיתערב ברוב וכבר החמרנו בספיקו שוב אי אפשר להקל אף לאחר שנעשה דרבנן אבל בהא דס' ביצת נבילה נולד הס' על ד"ת ודרבנן ביחד נהי דמתמירין לענן ד"ת אפ"ה לענן דרבנן מקילין א"כ הכ"נ מיד בשעת הקידושין נולד לנו ספק על ד"ת היינו לענן האשה אם צריכה גט ואם הבעל והי' מותר לישא אחותה וזה הוי סד"ת אבל זה אם מותר הבעל לישא אחרת זה הוי תכף סד"ר שוב י"ל דאזלינן לקולא ועיני' בשעה"מ פ"י ממקנאות שהאר"י בזה והביא דברי הה"מ דבכפר ס' טמאה אין מערבין בו אף דלגבי האדם הוי סד"ר לענן עירוב מ"מ פ"עין דהס' נולד תחלה על ד"ת מתמירין אבל הקא בנולד ביחד י"ל דאזלינן לקולא בדרבנן ובפרט שי"ל לפמ"ש בשו"ת בית אפרים דבנמפר חמץ בס' קנן מותר אחה"פ מטעם ס' דרבנן אף דנולד הס' בימי הפסח ואז הוי סד"ת מ"מ פ"עין דגם בימי הפסח ידענו דאחה"פ יהי' סד"ר שפיר מקילין בדרבנן עיי"ש א"כ מכ"ש הקא דמיד בשעת הקידושין נולד ס' לענן חדר"ג א"כ נהי דמתמירין לענן גט ולענן לאסור בקרובותיה אבל עכ"פ לישא אשה אחרת יש להקל מטעם סד"ר: והנה באמת בשו"ת ד"ח שם משמע דאף שמקיל לגרשה בע"כ אבל אם א"א לגרשה בע"כ אינו מתיר לישא ב' נשים רק ע"י ק"ר ולכאורה הדבר צ"ב דהא באמת קי"ל פשיטת ריה"פ דחרם דגט בע"כ עדיף מחרם דב' נשים דחרם דגט בע"כ נתפשט בכ"מ וגם גזר בלי זמן וחרם ב' נשים עשה על זמן א"כ הקא דהוי רק ס"ק א"כ אם מקיל בחרם דגט בע"כ מס' מכ"ש דניקל מס' לענן חרם ב' נשים בשלמא בהא

דְּשִׁיטת מהרמ"פ דְּעַדִּיף לְגַרְשׁ בַּע"כ בְּמִקּוּם מְצֻנָה מְלִישָׁא ב' נָשִׁים י"ל שְׁם הַטַּעַם כַּמ"ש
הַר"ן דְּכַמָּה זִיתֵי נְבִילָה חֲמִירֵי מְאִיסוֹר שְׁחִיטָה בְּשַׁבַּת א"כ הַכ"נ אִיסוֹר ב' נָשִׁים הוּא
בְּכָל בֵּיאָה וְחֶרֶם דְּגַט בַּע"כ אִינוּ רַק בַּפ"א וּבְאַמַּת פְּכָר פְּלִפְלִמֵי בְּסַפְרֵי פִינּוֹן דְּאַמְרִינּוּ
דַּר"ג לֹא גִזַּר בְּמִקּוּם מְצֻנָה א"כ אִינוּ אִיסוֹר פְּלָל וּל"ח פְּמָה אִיסוֹרִין אַבְל הֵכָא דְהֵקִימַר
מְשׁוּם סַד"ר וּלְקַנְלָא א"כ לִיפָא הַתְחַלַּת אִיסוֹר פְּלָל א"כ פִּינּוֹן דְּאַזְלִינּוּ לְקַנְלָא לַעֲנִין גַּט
בַּע"כ ה"ה דְּנִיקְלָל לַעֲנִין ב' נָשִׁים אַף בְּאַמַּת וי"ל דְּנָהִי דְלַעֲנִין גַּט בַּע"כ לֹא מְחַמְרִין בַּס'
אַשְׁתַּי אִישׁ מ"מ א"א לְהַקְלִי לִישָׁא אִשָּׁה אַחֲרַת בְּלֵי הֵקִימַר ק"ר פִּינּוֹן דְּחֶרֶם דְּשִׁמֵי נָשִׁים
עֵיקְרוּ נִתְקַן מְשׁוּם קְטֻטָּה פְּמִבְּנָאָר בְּמֶרְדְּכֵי פְתוּבוֹת א"כ פִּינּוֹן דַּע"כ פ' הֵרָאשׁוּנָה אַגִּידָה
בִּי מַס' וְצָרִיכָה גַט שׁוּב אִם יִשָּׂא אִשָּׁה אַחֲרַת יֵשׁ לְחוּשׁ לְקְטֻטָּה וְאַדְרָבָה שְׁמָא עִי"ז יְהִי
לוֹ קְטֻטָּה עִם הַשְּׁנִי שְׁהִיא בְּנוֹדָאֵי אִשְׁתּוּ וּבְזָה יֵשׁ לְהַצְדִּיק שִׁי הַד"ח דְּגַם בַּס"ק א"א
לְהַתִּיר רַק לְגַרְשׁ בַּע"כ אַבְל ב' נָשִׁים בְּעֵי ק"ר: וְהִנֵּה כַת"ה כ' עוֹד דְּכָאן בְּנוֹדָאֵי לִיפָא
אִיסוֹר ב' נָשִׁים דְּעֵיקַר הַטַּעַם מְשׁוּם דַּא"א לְמִיקָם בְּסִיפְקֵיהוּ וְגַם שְׁמָא יְבוֹאוּ לִידֵי קְטֻטָּה
וַיִּגְרַשׁ אוֹתָהּ בַּפ"כ א"כ הֵכָא דְהֵנִי רַק ס"ק וּפְטוֹר מִמְזוֹנוֹת ל"ש טַעַם הֵרָאשׁוּן וְגַם טַעַם
הַשְּׁנִי ל"ש דְּהָא מְוִתָּר לְגַרְשָׁה בַּע"כ: וּבְאַמַּת טַעַם הַשְּׁנִי שְׁיִיף בְּנוֹדָאֵי דְשְׁמָא יְבֵא לִידֵי
קְטֻטָּה וַיִּגְרַשׁ הַשְּׁנִי בַּע"כ גַּם מִישׁ דַּל"ש טַעַם הֵרָאשׁוּן אָנְכִי לֹא אָבִין דְּהָרֵי א"כ בְּהָא
דְּמִבְּנָאָר בַּש"ע דִּיא דְּבְאַרוֹסָה.

לֹא שְׁיִיף חֲדַר"ג וּלפ"ז בַּלֵּא"ה בְּאַרוֹסָה פִּינּוֹן דְּלִיפָא חַיִּיב מְזוֹנוֹת פְּשִׁיטָא דַּל"ש הַחֲדַר"ג
וַעֲכַצ"ל דְּאַף בְּמִקּוּם דְּלִיפָא חַיִּיב מְזוֹנוֹת אַפ"ה גִּזַּר ר"ג וְשׁוּב הֵנִי ס"ד דְּגַם בְּאַרוֹסָה גִּזַּר
ר"ג לְזָה מְבִיא בְּשֵׁם י"א דְּבְאַרוֹסָה לֹא גִזַּר וּז"ב עַכ"פ נִשְׁמַע דְּאַף א"נ דַּבְּס"ק לֹא גִזַּר
ר"ג מ"מ זֶה דְּנִקְא לַעֲנִין גַּט בַּע"כ אַבְל ב' נָשִׁים נָהִי דְּבַעֲצָם קִיל מְגַט בַּע"כ מ"מ פִּינּוֹן
דַּע"כ פ' אַגִּידָה בִּי שְׁיִיף טַעַם דְּקְטֻטָּה וְעֵינִין בַּח"ס בְּתוֹשׁבָה שַׁכ' דְּנָהִי שִׁי"ל דְּאִיסוֹר הַטְּלַת
מוּם בְּכּוֹר אִינוּ רַק דְּרַבְּנָן מ"מ אִיסוֹר לְהַטִּיל מוּם אַף בַּס' בְּכּוֹר וּל"ש לְהַקְלִי מְטַעַם סַד"ר
פִּינּוֹן דְּעֵיקַר הָאִיסוֹר מְשׁוּם דְּמִיחְזִי פְּמַטִּיל מוּם בְּקַדְשֵׁים א"כ פִּינּוֹן דַּע"כ פ' בְּכּוֹר אִיסוֹר
בְּגִינָה וְעַבּוּדָה וּמִיחְזִי פְּמַטִּיל מוּם בְּקַדְשֵׁים שְׁהָרוּאָה אִינוּ יוֹדַע אִם הוּא בְּכּוֹר וּנְדָאֵי אוּ
ס' א"כ הַכ"נ שְׁיִיף סְבָרָא זֹו פִּינּוֹן דַּע"כ פ' צָרִיכָה גַט וְאַגִּידָה בִּי שְׁיִיף טַעַם דְּקְטֻטָּה וַא"א
לְהַתִּיר ב' נָשִׁים רַק ע"י ק"ר וּבְאַמַּת בְּעֵיקַר סְבָרָתוֹ פְּכָר הֵרָאִישׁ בְּזָה בְּשׁו"ת מַהֲרִי"א
הַלְוֵי ח"ב ס' ב' שְׁרוּצָה ג"כ לְחַדָּשׁ דַּבְּכָה ג"ג שְׁנוּדַע שְׁהִי בְּהַ מוּמִין קוֹדֵם הַנִּישׁוּאִין פִּינּוֹן
דִּי"ל דְּהֵנִי מְקַח טַעוֹת א"כ א"נ דְּצָרִיכָה גַט מְדַבְּרֵיהֶם י"ל דְּתַקְנִתָּא לְתַקְנִתָּא לֹא עֲבָדִין
וְגַם א"נ דְּצָרִיכָה גַט מַס' מ"מ י"ל דְּלַעֲנִין חֲדַר"ג אֲזַלִּין לְקַנְלָא וְאַפ"ה נְרָאָה דְּלֹא הֵקִיל
בְּלֵי ק"ר עִי"ש וּבְאַמַּת בַּט"ז סִימָן ל"ט מְשַׁמַּע דְּרַק גַּט בַּע"כ מְוִתָּר בַּכָּה ג"ג דְּהֵנִי ס'
קִידוּשֵׁי טְפוֹת אַבְל לֹא ב' נָשִׁים וַע"י שׁו"ת בִּי"צ אַה"ע ח"ב ס' ס"ב שְׁפִלְפִל ג"כ בְּזָה
וּמְסִיק לְהַחְמִיר בַּס' חֲדַר"ג וּכְבָר פְּתַבְתִּי דְּאַף א"נ דַּס' חֲדַר"ג הֵנִי לְקַנְלָא רַק אִם הַסְּפִק
אִי ר"ג א בַּכָּה ג"ג אַבְל בַּס' א"א פִּינּוֹן דַּע"כ פ' צָרִיכָה גַט חָשׁוּב אַגְוֹדָה בִּי וְאַסוֹר לִישָׁא
אַחֲרַת מְחַשֵּׁשׁ קְטֻטָּה וַע"י שׁו"ת מַהֲרִי"א הַלְוֵי ח"ב ס' קט"ז: וּמ"ש כַת"ה דְּאַף א"נ דְּגַם
בַּס' בַּחֲדַר"ג אֲזַלִּין לְחַוְּרָא הֵינּוּ בְּמִילֵי דַּהַס' בְּגִירוּשֵׁין דַּבְּכָה ג"ג צָרִיכָה גַט מַה"ת י"ל
דְּגַם לַעֲנִין חֲדַר"ג מְחַמְרִין אַבְל הֵכָא דַּהַס' בְּקִידוּשֵׁין וּמַה"ת מוֹקְמִינּוּ בַּח"פ וְנָהִי
דְּמַדְרַבְּנָן מְחַמְרִין מ"מ פְּשַׁנְצַמַח אַח"כ הַס' לַעֲנִין חֲדַר"ג דְּהֵנִי דְּרַבְּנָן מְקַלִּין דַּהַס' אֲמָרוּ
לְהַקְמִיר לַעֲנִין ד"ת וּלְהַקְלִי בְּדַרְבְּנָן: וּבְאַמַּת הִי מְקוּם לוֹמַר פְּדַבְּרִיו לַפּמ"ש בְּתוֹס' חוֹלִין

דף ט' בד"ה וְאִסּוּרָה בְּאִכְלָהּ מִשּׁוּם דְּרוּב פְּעֻמִּים שׁוֹחֲטִין שְׁפִיר וְאִסּוּרָה בְּאִכְלָהּ רַק מְדַרְבְּנָן לֹא הִחְמִירוּ לַעֲשׂוֹת נְבִילָה חֲזִינוּ דְּבִמְיַדִּי דְּכָל הָאִסּוּר רַק מְדַרְבְּנָן י"ל תּוֹרְתֵי דְסֵטְרֵי וְאִף דִּיפָּה פֶתֶב כַּת"ה דְּאִף דְּמוּכַח בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת דְּף כ"ג דְּבַס' קְרוּב לָהּ אִיְתְּרַע הַח"פ מ"מ פְּתָבו כַּמ"פ דְּלֹא אִיְתְּרַע רַק מְדַרְבְּנָן לֹא כַּמ"ש בַּפְּנֵי גִיטִין דְּף כ"ח אִף בְּאֶמַת זֶה אִינוּ דְּאִף דִּי"ל דְּבַס' קִידוּשִׁין מֵה"ת מוֹקְמִינָן בַּח"פ מ"מ נֹדַע מ"ש בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת דְּף ע"ה דַּח"פ ל"ח פְּלָל לְגַבֵּי חֲזָקַת הַגּוֹף וּבִיָּאָר הַפְּנֵי מִשּׁוּם דְּהָא דְאֶמְרִינָן דְּבַמּוּמִין הַקִּידוּשִׁין בְּטִילִין הוּא רַק מִתּוֹרַת תְּנַאי וּבַס' בְּתַנַּאי אֵין נִתְבַּטְּלִין קִידוּשִׁין בְּרוּרִין דְּבִזְהָ ל"ש ח"פ אִף מֵה"ת פִּינוּ דְּלִיפָּא ס' בְּעֶצֶם מַעֲשֵׂה הַקִּידוּשִׁין דְּרַק בַּס' קְרוּב לָהּ הוּי ס' בְּעֶצֶם מַעֲשֵׂה הַקִּידוּשִׁין וְכַמוֹ שֶׁכ' הִרְשָׁב"א בְּתַשׁוּבָה דְּאִף דְּבַס' בְּקִנְיָן קָרַע אֲזֵלִין בְּתַר חַמ"ק אֲבָל בַּס' בְּתַנַּאי אִינוּ מִתְבַּטְּלִין קִנְיָן בְּרוּר וְאֲזֵלִין בְּתַר חֲזָקַת הַלּוּקַח וְה"ה דְּבַס' בְּתַנַּאי אִיְתְּרַע הַח"פ אִף מֵה"ת וְעִי' בְּסִפְרֵי ח"ב סִימָן ע"א א"כ בְּנִי"ד דְּנִרְאָה מֵהַגַּב"ע שְׁבַשְׁעַת הַקִּידוּשִׁין הֵיטָה שְׁפוּי' בְּדַעְתָּה וְתַפְסִי בְּהַ קִידוּשִׁין רַק מִפְּחַ מוּם י"ל דְּבַטְלֵי הַקִּידוּשִׁין שׁוּב הוּי ס' בְּתַנַּאי וּמֵה"ת אִיְתְּרַע הַח"פ וְשׁוּב צְרִיכָה גִּט אִף מֵה"ת וְשׁוּב י"ל דְּאִף דְּנִצְמַח אַח"פ לַעֲנֵן דְּרַבְּנָן נְמִי יֵשׁ לְהַחְמִיר, וְאִף שְׁפַתְבְּתֵי דְּבַנּוּלַד בִּיחַד עַל ד"ת וּדְרַבְּנָן מְקִילִין בְּדְרַבְּנָן מ"מ עכ"פ פִּינוּ דְּמֵה"ת צְרִיכָה גִּט חֲשׁוּב אֲגוּדָה בִּי וְיֵשׁ לְהַחְמִיר לִישָׂא אִשָּׁה אַחֲרַת מַחְשֵׁשׁ קִטְטָה וְרַק לַעֲנֵן לְגַרְשָׁה בַּע"כ יֵשׁ לְהַקֵּל: וּמֵה שְׁהַעִיר אֲדַבְּרֵי שׁו"ת רַח"כ בְּהַשְׁלֵשֶׁת הַגִּט שְׁכַתְב דְּהוּא מִפְּחַ מִמֶּנּוּ פ' דָּאָם הוּא בְּכָל יוֹדַעַת לְשִׁמּוֹר גִּיטָה צְרִיף הַשְׁלֵשֶׁת הַגִּט וּמוֹעִיל וְאִי אִינְהָ יוֹדַעַת לְשִׁמּוֹר א"כ מוֹתֵר אִף בְּלֵי הַשְׁלֵשֶׁת הַגִּט וְהַעִיר כַּת"ה דְּאַפְתֵי הָא אֵין נוֹתְנִין לָהּ הַגִּט וּבְאֶמַת כְּבָר הִרְגִישׁוּ הָאֲחֵרוֹנִים בְּזֶה וְכַת"ה פֶּתֶב דַּע"י שְׁמַכִּין א"ע לְכַתּוּב גִּט אַחֵר חֲשׁוּב בִּיטוּל לְגִט הָרֵאשׁוֹן וְשׁוּב אֶמְרִינָן אֶפְקַעִינְהוּ וְאִי דַע"פ נִשְׂאָר קִידוּשִׁין דְּרַבְּנָן לְשִׁי' הַשְׁמ"ק מ"מ לַעֲנֵן זֶה שׁוּב לֹא גָזַר ר"ג דְּהוּי תַקְנֵתָא לְתַקְנֵתָא ע"כ ת"ד: לְפָלָא מֵה שְׁיִיף לּוֹמַר אֶפְקַעִינְהוּ בְּזֶה בְּשִׁלְמָא אַם מְבַטְלִין שַׁלְב"פ הַשְׁלִיחַ, וְאַח"כ נּוֹתֵן לְהַאֲשָׁה הַגִּט שְׁנַתְבַּטְּל בְּזֶה שְׁפִיר פְּרִיף הַש"ס וְיֵמִי אִיפָּא מִיַּדִּי דְּמֵה"ת לֹא הוּי גִיטָא וְכו' וּמִשְׁנֵי דְאֶפְקַעִינְהוּ אֲבָל הֵכָא דְבְּאֶמַת אִינוּ נּוֹתֵן לָהּ גִּט זֶה א"כ שְׁפִיר נִשְׂאָר עַל ד"ת וְהַגִּט בְּטַל לְגַמְרֵי וְשׁוּב נִשְׂאָר חֲדַר"ג וְחוּץ לְזֶה בְּאֶמַת ל"ח בִּיטוּל גַּם בְּזֶה פִּינוּ דְבְּאֶמַת רְצוּנוֹ שְׁיִיף גִּט פֶּשֶׁר אֲלִיבָא דַּח"ע וְכִינוּ דְּבַגִּט הָרֵאשׁוֹן יֵשׁ פִּקְפוּק מִחֲמַת חֲשֵׁשׁ הַמַּגִּיהַ בְּמַל"ל וְגַם שְׂאָר חֲשֵׁשׁוֹת לְזֶה עוֹשֶׂה שְׁיִיף בְּלֵי פִקְפוּק אֲבָל אֵין פְּנוּתוֹ לְבַטְלֵי הַגִּט וּבְאֶמַת לְשִׁי' כַּמ"פ גַּם ע"י שְׁלִיחַ מֵהַנִּי שְׁנֵי גִיטִין וְיִוָּכַל לַעֲשׂוֹת בְּכָל גִּט שְׁלִיחַ אַחֵר וּל"ח בִּיטוּל לְהַשְׁלִיחוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹע"כ פִּינוּ דְּרַק מִחֲמַת סֶפֶק עוֹשֶׂה זֶה ל"ח בְּבִיטוּל וְעֵינָן שׁו"ת מֵהַרִּי"א הַלּוֹי ח"ב ס' כ"ח וּבְעַיָּקָר תְּמִיחָתוֹ דְּמֵאֵי מוֹעִיל הַשְׁלֵשֶׁת הַגִּט בְּאֶמַת י"ל דַּר"ג לְפִי שְׁגָזַר לְטוֹבַת הַנָּשִׁים שְׁלֹא יִשָּׂא אָדָם ב' נָשִׁים וְרַק לְפַעְמִים בְּנִשְׁתַּטִּית מֵהַצְּנִיף לְהַתִּיר חוֹשְׁשִׁין ג"כ לְטוֹבַת הָאִשָּׁה שְׁתּוּכַל לְהִינָשָׂא לְכַשְׁתְּשִׁמְפָּה וּלְכַף צְרִיף לְהַשְׁלִישׁ גִּט עכ"פ לִידֵי שְׁלִיחַ שְׁיִיף מוּכָן לְגַרְשָׁה וְרַק כ"ז אַם הִיא בְּכָל יוֹדַעַת לְשִׁמּוֹר גִּיטָה דְּבַכָּה"ג יוּכַל לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחַ דְּבִזְהָ לֹא שְׁיִיף פִּקְפוּק הַמַּגִּיהַ בְּמַל"ל דְּהִיכִי דְּרַק מְדַרְבְּנָן לַמ"ע מְצִי מְשׁוּי שְׁלִיחַ כַּמ"ש בְּמַל"ל פ"ב מְבִיאַת מְקַדָּשׁ וְעֵינָן בְּסִפְרֵי ח"א ס' ע"ב א"כ שְׁפִיר צְרִיף הַשְׁלֵשֶׁת גִּט אֲבָל אַם הִיא א"י לְשִׁמּוֹר גִּיטָה א"כ לֹא יוֹעִיל מִינּוּי הַשְׁלִיחוֹת שׁוּב מוֹתֵר הַחֲדַר"ג בְּלֹא"ה וּלְכַף פְּשָׁאָנוּ מְסוּפְקִין אַם הִיא יוֹדַעַת לְשִׁמּוֹר גִּיטָה צְרִיף הַשְׁלֵשֶׁת גִּט וְז"ב וּפְשׁוּט וּמֵה שְׁהַעִיר דְּבַקְנָן דְּרַבְּנָן אַם הוּא

באיסור ל"מ דחז"ל לא תקנו היכי דעביד איסור ופי' בספרי ח"א סי' ח' שהבאתי מקצה ח"א סי' ס"ו לענין קטן בהגיע לעונות הפעוטות שפחל שט"ח שפכר אביו דל"מ מחילתו וכת"ה העיר מרש"י גיטין דף י"ב דגבי גט שחרור מהני אם נותנו לתוך ד' אמות אף דקנין ד' אמות היא רק מדרבנן ובשיחור עובר בעשה ושוב נימא דלא יועיל בזה קנין דרבנן באמת פבר העיר בזה בני הח' מר תיים יחי' והשבתי לו עפמ"ש המפורשים בהבנת דברי הרמב"ן שכ' דא"א לומר דמש"ה מועיל בשט"ח מחילה לפי שמכירת שט"ח אינו רק דרבנן דא"כ איך מהני בקידושין והעירו דהא י"ל דרבנן מהני לד"ת וכ' הישי"ע דהיכי דחז"ל בעצמם עשו הפירוש בין דבריהם לד"ת ל"מ לד"ת א"כ א"נ דמש"ה מועיל מחילה משום דמכירת שט"ח דרבנן א"כ שוב עושין הפירוש בין דבריהם לד"ת שוב לא הי' מועיל בקידושין עיי"ש וענין בספרי ח"א סי' ע' א"כ כיון דקנין ד' אמות מועיל בגט אף דלשי' כמ"פ הוא מטעם אפקעינהו מ"מ כמ"פ כ' דעשו כד"ת ממש וקנין דרבנן מהני לד"ת וכמו דמהני בקידושין מעמ"ש א"כ א"נ דקנין ד' אמות הואיל שהיא מדרבנן ל"מ בעושה איסור א"כ שוב לא הי' מועיל בגט דהא חזינן דלא אלמו כד"ת ממש ושוב ל"מ לד"ת פנ"ל וע"כ מדמועיל בגט ע"כ דהני כד"ת ממש וממילא מהני אף בג"ש וז"ב: ובזה איש דברי המרדכי פ' הזורק בהא דתיזיל ותיחוד דהקשה דהא זכתה בפחצ' בתורת מתנת שכ"מ ותיקן דמתנת שכ"מ אינו רק מדרבנן והקשו עליו הא גם קנין אגב אינו רק דרבנן ואפ"ה מועיל בגט לשי' רש"י ועפ"ז א"ש דקנין אגב עשו כד"ת ממש אבל מתנת שכ"מ דל"מ בעפ"ה לשיטת הרמב"ם ע"כ דלא עשאו כד"ת ממש ול"מ בפושה איסור שוב ל"ח כד"ת ממש ונפיר ל"מ בגט וז"ב ובפשיטות י"ל קנשינת המרדכי דהכא דגם הקרקע לא נקנה רק מדרבנן וקנין אגב ג"כ אינו רק דרבנן ובתרי דרבנן בנודאי ל"מ לד"ת פנודע וז"ב עוד י"ל כמו דקאמר בש"ס קידושין דף כ"ג דאף למ"ד דעבד אינו משתחרר ע"י עצמו אפ"ה עושה שליח אף שי"ל כ"מ דלמ"ע ל"מ שליח אפ"ה כיון דילפינן לה לה מאשה כמו דאשה משוי שליח ה"ה עבד עיי"ש א"כ הכ"נ ילפינן עבד מאשה דכל שמועיל באשה לענין זכיות הגט ה"ה דמועיל בעבד ואחרי שתקנו חז"ל קנין ד"א באשה ה"ה דמועיל בגט שחרור וז"ב: ומה שהעיר כת"ה עוד דבקידושין באיסור י"ל א"ע ל"מ עפ"י דברי הפמ"א סי' ל"ד פבר העיר בזה המונין מסטריא נ"י מובא בספרי ח"א סימן ח'.

אף באמת זה טעות דהא עכ"פ בשחרר בע"כ דהעבד ירצה שיתבטל השחרור שוב תקשה דנימא א"ע ל"מ וכמ"ש כת"ה דהכא נימא א"ע ל"מ לפי שהבעל רוצה שיתבטלו הקידושין ושם הבאתי ג"כ דברי המרדכי דבקידושין ל"ש לומר אעל"מ וגם בגירושין ל"ש אעל"מ כמו"ש בתוספת תמורה דף י' דאיתקש גירושין למיתה ועיי"ש בתוספת דף ו' ושוב תמיד ל"ש א"ע ל"מ כמ"ש הנוב"י שם וממילא בשחרור דילפינן לה לה מאשה ג"כ ל"ש לומר אעל"מ וז"ב: ושאר צדדים ש'לו מצד דהעדים עברו בלפ"ע אם כי יש בדבריו פמה דברים נחמדים עכ"ז קשה לצרפם לדינא בקיצור הדבר אם אמנם יש בזה פמה צדדים להקל מ"מ פבר הוכחתי דשיטת פמה פוסקים דס' חדר"ג לחומרא בפרט הכא חשוב נולד הס' בד"ת לענין גט ולענין לישא אחותה וגם כיון דעכ"פ אגידה בי' יש לחוש לקטטה ושפא יגרש השנ"י בע"כ ובאמת הי' מקום לומר דיש לחוש לתקלה אם וראו דהבעל נושא אשה בלי היתר ק"ר פ"כ דהם קידושי טעות שוב יתירו גם את האשה

לינשא בלי גט בשלמא אם היינו סוכרים דרק מדרבנן צריכה גט אם פתרוץ הש"ס דכתובות דף ע"ג דצריכה גט מדבריהם או כסברת כת"ה דשיניף ח"פ א"כ לא הי' חוששין לתקלה דאף אם האשה תינשא בלי גט לא יהי' רק איסור דרבנן ובאיסור דרבנן ל"ח לתקלה כמ"ש בתוס' סנפה דף ב' אכל לפי"מ שפתיבתי דהכא הוי ס' בתנאי ואנדא חזקת פנוי' ושוב בד"ת יש לחוש לתקלה אף באמת נודע מ"ש בשו"ת מהר"י דבפנוי' שזינתה פנין דחוששין שפא זינתה עם אחרים אף שהבועל מודה חוששין לענין יבום א"כ אם נקיל לענין שמונתר לישא בימי עיבורה יאמר קמו רבנן ויתירוה בלי חליצה אף באמת בנוב"י מה"ת סי' כ"ג ובשו"ת רח"כ סי' ט"ו דחו דהיכא דא"א למיקם עלה דמלתא לא שיניף לומר קמו רבנן במלתא וא"כ הכא דמספקא לן להש"ס אי חשוב מקח טעות א"כ הפל יודעין דהוי עכ"פ קידושי ספק ורק אי הי' באמת ס' גם על שעת הקידושין אם הית' שוטה אז הי' החשש שפא יאמרו קמו רבנן במלתא ונתברר להם שהיתה שוטה בשעת הקידושין ולא תפסו הקידושין אף באמת אם יש ס' שפא לאו בר קידושין הוא כלל וא"כ בדרבנן ל"ח לתקלה פללו של דבר לכמ"ש כת"ה דיש ס' באמת שפא בשעת קידושין ג"כ היתה שוטה וא"כ יש ח"פ ובנודאי רק מדרבנן צריכה גט שוב יש להקל לענין חדר"ג כמו שנסתפק בשו"ת בי"צ סי' מ"ב דבקידושי דרבנן יש לומר דליכא חרם ב' נשים וכבר נסתפק בזה הג' מהרש"ק ז"ל ובפרט שפכר נודע מ"ש בח"ס ח"ב סי' צ"ט דנהי דנימא דחדר"ג הוי ד"ת אכל פרטי התקנה הוא רק דרבנן ואם מתירין לו החרם עפ"י התורה אף דליכא ק"ר מ"מ ליכא בזה רק איסור דרבנן וא"כ שוב פנין דליכא בזה רק קידושי ספק ובכה"ג הוי רק ס' דרבנן אם לישא רק ע"י היתר רבנים וזה שהביא כת"ה די"ל דהוי דשיל"מ ונהביא דברי הצ"ח הנודע עיין בספרי ח"ב סי' נ"א שהארבתי בזה ונהבאתי דברי הרמ"א לענין ס' שאובין עיין חת"ס יו"ד סי' רנ"ב ע"כ יען שיש בזה פמה צדדים לענין גוף הקידושין וגם דבחזקת נדה ולא היתה ראוי' לביאה מצד חולה ומצד נדתה לכ"ע י"ל דחשובה פארוסה וי"ל דבארוסה ל"ג ר"ג ועיין שו"ת פרח מטה אהרן ואם פי קשה להעמיד יסוד פ"ז פכ"ז חזי לצרף יען שכת"ה כ' שהדבר נחוץ וא"א להמתין על ק"ר וכבר הורה בזה הג' מבערזאן שליט"א להתיר, ע"כ אם תפשוו בדברים שבמזון עפ"י בד"צ אזי גם אנכי אצטרף להיתר זה ובלבד שייספים לזה גדול מובהק אחד ויכריזו שרק הבעל מותר לישא אכל האשה צריכה גט והרבה ישלפלפל בדבריו אף מתמת הטרדה אקצר: באעה"ח ועש"ק ה' תצא תרס"ח לפ"ק ראדמישלא יצ"ו.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן פ"ה.

להרב הה"ג מו"ה שמעון הירץ נ"י ראב"ד דק"ק דזיקוב יצ"ו. בדבר שאלתו באשה שהקדישה בגדי בעלה החולי לצורף עניים וכששמע בעלה אחר שהוטב לו מעט הסכים למעש"י ועתה רוצה לשום המלבושים ולחלק דמי שונויו ויש הרבה מלבושים יקרים אשר עניים לא ילבשו אותם רק עומדים למכירה זה חורף השאלה בקצרה: הנה כת"ה הביא דברי הרמ"א בסי' רנ"ט דיכול לשום בפני ג' וליתן דמיו אף כת"ה הביא משו"ת בית אפרים סי' נ"ו והנה באמת בעיקר הדבר שהעיר שם בתשו' בי"א אהא שכ' הרא"ש דמהני חזרת דמים הא בש"ס גיטין ע"ה מפורש דגם לרשב"ג באיתא בעינא ל"מ ח"ד והבי"א מחלק דסתם במתנה עם חבירו שיתן לו חפץ אז אינו מקפיד דוקא על החפץ

שְׁלוֹ בְּאֵמֶת בְּגוֹף הַדְּבָר מְפֹרָשׁ ג"כ בַּקְצוּה"ח ס"י רמ"א בְּהָא שֶׁכ' הַרְמ"א דְּיוֹכֵל לִיתָן לוֹ דְּמֵי הַחֶפֶץ דְּזָה דְּוָקָא בְּאֵם נָתַן הַחֶפֶץ לְאַחַר אוֹ קִידֵשׁ בּוֹ אִשָּׁה דְּאָז הָוִי פְּלִיתָא בְּעֵינָא אִזּוּ מְהֵי חֲזַרְתָּ דְּמֵימֵי פִּינּוֹן דְּכִבֵּר נִכְנַס הַחֶפֶץ לְרִשּׁוֹת אַחַר וּנְהִי דַא"נ דַּל"מ ח"ד שׁוֹב לֹא נִתְקַיְּיִם הַתְּנָאִי וְנִתְבַּטַּל הַמַּתְנָה וְלֹא חָלוּ הַקִּידוּשִׁין וְשׁוֹב הָוִי פְּאִיתָא בְּעֵינָא מ"מ פִּינּוֹן דַּעֲכ"פ מַתְנָה עַמ"ל חֲשׁוֹב לַע"ע פְּקַנְגֵּן גְּמוּר לִשְׁי' הָרָא"ש וְלַע"ע חָלוּ הַקִּידוּשִׁין רַק דְּנוֹכַל לֹא מְבַטֵּל שְׁנִיתְבַּטַּל הַקִּידוּשִׁין ע"י שְׁלֹא קִינִים הַתְּנָאִי וְעַכ"פ הִי מְצִיאוֹת שְׁיִתְקַיְּיִמוּ הַקִּידוּשִׁין הֵינּוּ אִם יִקְנֶה הַחֶפֶץ מִהָאִשָּׁה וְיִחְזוֹר לְבַעֲלִים אוֹ הַבְּעֵלִים יִמְחָלוּ לָהּ הַתְּנָאִי דַּבְּכַה"ג א"צ קַנְגֵּן חֲדָשׁ וְכַמ"ש הַח"ס א"כ שׁוֹב חֲשׁוֹב לַע"ע פְּלִיתָא בְּעֵינָא וּמְהֵי חֲזַרְתָּ דְּמֵימֵי וְעֵינּוֹ תוֹס' פְּתוּבוֹת ע"ה ע"ב דְּחֻזְקָת פְּנוּי' ל"ח פְּלֵל לְגַבֵּי חֻזְקָת הַגּוֹף וּבִיָּאָר בַּפ"י דַּס' בְּתַנָּאִי לֹא מְבַטֵּל קִידוּשִׁין גְּמוּרִים אֲבָל בְּאֵם אִיתָא בְּעֵינָא ל"מ ח"ד וְכַתּוּב עוֹד בַּקְצוּה"ח דְּאֵם הַקִּידֵשׁ לַעֲנִיִּים א"נ דַּל"א בְּצַדִּיקָה אֲמִירָה לְגַבוּהַ רַק תּוֹרַת נְדָר חַל עָלָיו שׁוֹב חֲשׁוֹב פְּאִיתָא בְּעֵינָא וְל"מ חֲזַרְתָּ דְּמֵימֵי עַכ"פ מְפֹרָשׁ דְּבִיתָא בְּעֵינָא בְּעֵי חֲזַרְתָּ הַחֶפֶץ בְּעַצְמוֹ וְכ"כ בְּנֵה"מ וַא"כ לְכַאוּרָה יָפָה הָעִיר בְּבֵית אֶפְרַיִם הַנֶּ"ל דְּאֵם הַקִּידֵשׁ פְּלִי לַעֲנִיִּים יֵשׁ לֹא מְבַטֵּל דְּצָרִיף לִיתָן גּוֹף הַחֶפֶץ וּבְאֵמֶת בְּתַשׁוּ"ב א"א שָׁם פְּתַב דְּזָה תְּלִי אִי שְׁיָיָה בְּצַדִּיקָה דִּין אֲמַל"ג וְרוּצָה לְחַלֵּק בְּאֵם נְדָר לַעֲנִי יְדוּעַ דְּבִזָּה חֲשׁוֹב כְּכִבֵּר זָכָה הָעֲנִי אֲבָל בְּנוֹדֵר לַעֲנִיִּים שְׁאִינָם יְדוּעִים בְּזָה לִיכָא דִּין אֲמִיל"ג וְיוֹכֵל לְשַׁנּוֹת אָף כ"ז דְּאִיתָא בְּעֵינָא צָרִיף לִיתָן הַחֶפֶץ בְּעַצְמוֹ רַק בְּקִידוּשִׁין הַטַּעַם דְּחֲשׁוֹב פְּלִיתָא בְּעֵינָא וּלְשִׁי' הַבִּי"א שָׁם בְּנָתַן לוֹ הַטַּבְעַת לְקַדֵּשׁ פִּינּוֹן דְּאוּמְדִינוּ שְׁדַעְתוֹ שְׁרָצָה לִיתָן לוֹ בְּאוּמְדִינוּ הַמּוֹעִיל בְּנוֹדֵי הַסְּפִים שְׁאֵם הָאִשָּׁה לֹא תִרְצָה לְהַחֲזִיר הַטַּבְעַת שְׁיִוֵּכַל לִיתָן לוֹ דְּמֵי שִׁוִי הַטַּבְעַת פְּדִי שְׁלֹא יִתְבַּטְּלוּ הַקִּידוּשִׁין אָף עַכ"פ לַעֲנִי דִּינָא ל"מ לְשִׁיטַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּבַנְדָּר לַעֲנִי שְׁאִינוּ יְדוּעַ לִיכָא אֲמַל"ג א"כ רַק תּוֹרַת נְדָר עָלָיו וְיוֹכֵל לְשַׁנּוֹת לְמַצּוּהַ אַחֲרַת וּכְבָר הָאֲרַכְתִּי בְּתַשׁוּבָה נְהִי דְּנָדָר בְּעַת צָרָה ל"מ שְׁאֵלָה וִי"ל דְּחֲשׁוֹב כְּכִבֵּר בָּא לִיד הַגִּיזְבָּר וְשׁוֹב לֹא יוֹכֵל לְשַׁנּוֹת אָף לְמַצּוּהַ אַחֲרַת מ"מ י"ל דְּבִשְׁלֵמָא לַעֲנִי שְׁאֵלָה כ' בַּש"ף דְּהָוִי כְּנֻשְׁבַּע לְחַבְרִירוֹ וְקִיבֵל מִמֶּנּוּ טוֹבָה עֲבוּר הַשְּׁבוּעָה.

וְל"מ הַתְּרָה וַא"כ חֲשׁוֹב פְּקִיבֵל טוֹבָה מִהַשִּׁי"ת וְהַקַּב"ה אִינוּ מְסַפִּים לְהַתִּיר אָף כ"ז בְּחוּזָר מִגּוֹף הַנְּדָר אֲבָל בְּנוֹתָן דְּמִיָּהוֹן דְּלַגְבֵי גְבוּהַ מוֹעִיל זְכוּת הַדְּמִים כְּמוֹ הַקִּידֵשׁ הַבְּגָדִים וְשׁוֹב פְּאִינּוֹ נ"מ גְבוּהַ יוֹכֵל לְשַׁנּוֹת וּבַפְּרֵט דְּהֵכָא אִם יִצְטָרֵף לִיתָן גּוֹף הַבְּגָדִים וְיִגִיעַ לַעֲנִי אֲחַד סְכוּם גְּדוּל וְיֵשׁ אֲנוּמְדָנָא גְּדוּלָה דְּלֹא הַתְּנַדֵּב סְכוּם רַב לַעֲנִי אֲחַד וּבַפְּרֵט דְּוֹדָאִי הָעֲנִי ג"כ יִמְפֹּר הַבְּגָדִים א"כ יוֹתֵר זְכוּת לְחַלֵּק לְהַרְבֵּה עֲנִיִּים מְלִיתָן לַעֲנִי אֲחַד סְכוּם רַב כִּי יֵשׁ מְלַבּוּשִׁים יְקָרִים וּבְהֵכָא בְּנוֹדָאִי מוֹעִיל אֲנוּמְדָנָא דְּהִיא אִינָה לְהוֹצִיא מִמּוֹן אָף דַּא"נ דִּישׁ בְּזָה דִּין אֲמַל"ג א"כ שׁוֹב הָוִי כְּזָכָה הָעֲנִי אֲבָל עַכ"פ קִי"ל דַּס' מִמּוֹן עֲנִיִּים אֲזַלִּינוּ לְקַוְלָא כְּמִפְּרָשׁ בַּחו"מ ס"י ר"נ וְאָף לִשְׁי' הַפּוֹסְקִים דַּשְׁכ"מ שְׁהַקִּידֵשׁ אִם עָמַד אִינוּ חוּזָר הֵינּוּ טַעְמָא כַּמַּש"כ הַקְצוּה"ח דְּכִינּוֹן דְּוֹדָאִי הַקִּידֵשׁ וְיֵשׁ ס' שְׁמָא הַקִּידֵשׁ אָף אִם יַעֲמֹד עַכ"פ ל"ח דְּבָרִים שְׁפֵלֵב כָּל אָדָם אֲבָל בְּכַאֵן מְהֵי הָאֲנוּמְדָנָא לֹא מְרַד דְּלֹא הַקִּידֵשׁ דְּוָקָא גּוֹף הַבְּגָדִים רַק לְשׁוּם וּלְחַלֵּק לְהַרְבֵּה עֲנִיִּים וּבַפְּרֵט דְּהָאִשָּׁה בְּעַצְמָהּ לֹא הִי לָהּ פֶּחַ לְהַקִּידֵשׁ רַק פִּינּוֹן דְּהַסְּפִים לְמַעַשׂ"י אֲגַל"מ הִי זְכוּת אֲבָל עַכ"פ י"ל דְּלֹא הַסְּפִים עַל גּוֹף הַבְּגָדִים רַק עַל דְּמֵי שְׁוֹנִים ע"כ לַפְעַנ"ד מוֹעִיל אִם יִשׁוּמוּ הַבְּגָדִים וּלְחַלֵּק בְּדְּמֵי שְׁוֹנִי וְיוֹתֵר טוֹב שְׁיִחְלְקוּ מִגּוֹף הַבְּגָדִים ג"כ לַעֲנִיִּים הֵינּוּ מִמְּלַבּוּשִׁים שְׁאִינָם שְׁוִים סְכוּם רַב וְיִתְקַיְּיִם

הגדר במקצת ובמותר הבגדים ישימו ויחלקו דמיהם כנלע"ד ברור בס"ד: באעה"ח ה' ת"מ י"ב למב"י תרע"א ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הג"ל. סימן פ"ו.

להרב החר"ף מו"ה אלימלך יהודה זאליץ נ"י מק' טארנא: בדבר שאלתו באיש אָחָד שְׁנָשָׂא אִשָּׁה וּנְשָׁלַשׁ הַגָּדָן ת"י שלישי פנהוג לטובת הזוג על עיסקא ועל שם הזוג ונולד להם ולד ואח"ז מתה האשה והגדן מונח עוד בינ שלישי אי זכה בהם הבעל זה תורף השאלה בקצרה: והנה כת"ה הביא כל השיטות שנאמרו בזה וברמ"א מביא שני דיעות היכא שפא ליד שלישי דדעה הראשונה דאף אם פא ליד שלישי מכח שניהם אפ"ה הכל לאב ודעה השני' דאף בסתם שלישי זכה בהו הבעל ובח"מ מביא שיטת המרדכי דבבא ליד שלישי יחלקו ותמוה לכאורה.

על מה דהביא הרמ"א בסתם זכה בהו הבעל דמשמע בכללו ובב"ש כ' דליכא פלוגתא כלל דבהשליש לזמן וקודם הזמן לא תנו ליד הבעל אָז בתוה הזמן הוא לגמרי של האב והמרדכי מייירי בהשלישו סתמא אָז י"ל דתיקף זכה השלישי לצורה הבעל דבחוב אמרינו תן פזכי ורק שיש ס' שפא אפתי לא אסח אדעתך אָבל עכ"פ אל חולקין ובאם השלישי לטובת הזוג להרויח בהו אָז פינן דעכ"פ זכו בהרנוחים אָז י"ל דכבר אסח אדעתך ובשו"ת רח"כ ז"ל סי' מ"ה וכן בשו"ת ב"א סי' קכ"ו כ' דבאמת הר"י עם המרדכי נחלקו בדין זה אף אנו לדינא פוסקים דבהשלישו לטובת הזוג הוא של הבעל והב"ח כ' דג' מחלוקת בדבר היינו הר"י והמרדכי והגהות מרדכי וכ' בשו"ת מהרש"ם דאפתי י"ל קיים שלי כשיטת הב"ח והמע"ה ולפע"ד מקודם לתרץ שי' הרמ"א דמשמע דמביא דבבא ליד שלישי זכה בכללו והא במרדכי משמע דרק הדין דיחלקו והנלפע"ד דעיקר סברת ר"ת מפח אומדנא וכבר העיר בנו"ב מה"ק סי' ס"ט דהא י"ל דבדבר התלוי בדעת שניהם ל"א אומדנא אף באמת י"ל דגודע שיטת מהר"ש יונה דלהחזיק מועיל אומדנא אף בתלוי בדעת שניהם אף במ"ל פ"י מזכיה העיר מש"ס דפ' המדיר דמשמע דאף בלא נתן דמים אם מברר המוכר דברשות לוקח נטרפה צריף לשלם הדמים וחוזינו דאף להחזיק ל"א אומדנא בדבר התלוי בדעת שניהם אף באמת י"ל עפ"י מ"ש הרשב"ם ב"ב דף צ"ב דלרב דס"ל הולכין בממון אחר הרוב לא הי' צריף להתנות דזבין לרד"א דהא ידע דיוכל לבטל המקח אם ימצא נגזון אָבל לשמואל דס"ל אין הולכין בממון אחר הרוב א"כ אם באמת זבין רק לרד"א הי' לו להתנות ומדלא התנה ע"כ דזבין לשחיטה עי"ש ובתשובה פלפלתי בזה הרבה לענין תקנת הקהל במידי דאיכא רווחא להאי ופסידא להאי דעיקר הטעם של הפוסקים דל"מ תקנת הקהל בזה משום דלא נתמנו על זה אָבל עכשיו שפןרש ברמ"א סי' ב' דעכ"פ מצד המנהג יכולין לתקן א"כ אם באמת בני העיר לא רצו למנותם ע"ז הי' להם להתנות כדי שלא יוכלו לתקן מצד המנהג ומדלא התנו ע"כ דמינו אותם גם ע"ז נשוב מהני תקנתם אף מצד הדין ועיין בס' ד"ח בחי' על הסדרות דרף פלפול: ולפי"ז י"ל דבאמת י"ל גם בתלי' בדעת שניהם שייך אומדנא ואף דל"ח אומדנא ברורה להוציא ממון אָבל עכ"פ מועיל להחזיק אף כ"ז בדבר דלא צריכים לדון על האומדנא רק בשעה שהוא מוחזק אָז שפיר י"ל דבאמת התחייב א"ע רק בתנאי והא דלא התנה בפ"י משום דידע דאם שנצטרף לדון מפח האומדנא יהי' מוחזק ומס' לא נוציא

ממון אבל בלוקס פרה ונטרפה א"כ באמת אי הי' פנונתו שאם יטרף אח"כ יתבטל המקח
הי' לו להתנות דשמה לא ישחט את הבהמה רק אחר שישלם את הדמים ואז לא יועיל
האומדנא דלהוציא ממון ל"א אומדנא בדבר התלוי בדעת שניהם וכיון דלא חשש ע"ז
ולא התנה ע"כ דבאמת סבר וקיבל שאף אם יטרף אח"כ לא יתבטל המקח ממילא אף
אם נצמח טריפה קודם שישלם הדמים והוי מוחזק מ"מ הכא הוי בירור גמור שלא הקפיד
על התנאי מדלא התנה דהא הי' משפחת באיזה צד שלא יוכל להוציא מפת האומדנא
ע"כ דלא הקפיד כלל על התנאי ומינשב קו' המל"מ דבאמת בדבר דלא משפחת שונצטרף
לדון על האומדנא רק בשעה שהוא מוחזק שפיר לא הי' צריף להתנות דידע דמס' נסמוך
על האומדנא שלא להוציא ממון ולפי"ז גם בגידון שאלתינו פינו דבאמת בבא ליד הבעל
פ"א אמרינו דנכה הבעל רק עיקר שיטת ר"ת היכא דהוא ביר האב א"כ שפיר מועיל
אומדנא אף בתלוי בדעת שניהם דבמידי שפל האומדנא ל"ש רק הכא שהוא מוחזק א"כ
לא הי' לו להתנות דידע שמס' נסמוך על האומדנא שלא להוציא ממון וא"ש.

ולפי"ז כ"ז ניקח אם לא בא ליד השליש אבל אם בא ליד השליש בשלמא לשיטת הר"י
המוכא בתה"ד דלא זכה בהן הבעל כלל וי"ל דס"ל דאף כשהוא ביד שלישי אפ"ה חשוב
האב מוחזק מפת חמ"ק א"כ שפיר לא הי' לו להתנות דידע דמס' נסמוך על האומדנא
אבל לשי' המרדכי דעכ"פ יחלקו וע"כ דאם הוא ביד שלישי ל"ח מוחזק האב יותר
מהבעל א"כ אם באמת נתפנון לתנאי בשעת החיוב הי' לו להתנות שאם תמות לא יטול
הבעל ואין לומר דסמיה על האומדנא ז"א דידע דאפשר באיזה פעם שלא יהי' מוחזק
ואז לא יועיל האומדנא וי"ל מדלא התנה ע"כ דגמר למקני בלי תנאי ושוב שייך הפל
לבעל והא דהמרדכי ס"ל רק דגובה מחצה י"ל דהמרדכי ס"ל אף בתלוי בדעת שניהם
מהני אומדנא אף להוציא פנונע שיטת הרבה פוסקים דכ' דהרא"ש ג"כ לא ס"ל כשי'
התוס' וקושני התוס' מהא דהלוקח פרה ונטרפה ותרץ כמ"ש במח"א משום די"ל
נסתפקה שדהו ושוב י"ל דסמיה אאומדנא דיועיל אף כשלא יהי' מוחזק והא דעכ"פ גובה
הבעל מחצה משום די"ל כשמוסרו לשליש אסח אדעתה' אבל לדין דפסקינו דבדבר
התלוי בדעת שניהם ל"מ אומדנא להוציא א"כ שוב הי' לו להתנות כדי שלא נאמר
דכשמוסרו לשליש יגבה הבעל עכ"פ מחצה ומדלא התנה ע"כ דגמר ומקני וא"ש שי'
הרמ"א דלשי' המרדכי דס"ל עכ"פ הבעל גובה מחצה שוב י"ל דקונה הפל ר ועכ"פ
חשוב ס"ס גמור שמה כשי' רשי' ז"ל ושמא כשי' המרדכי דעכ"פ כשמוסרו לשליש לא
יהי' חשוב האב מוחזק ושוב מדלא התנה ע"כ דגמר ומקני ול"מ לשי' הסוברים דס"ס
מהני להוציא ממון בנודאי מועיל הס"ס ואף א"נ דס"ס ל"מ להוציא ממון מ"מ הכא לשי'
המרדכי פינון שהוא ביד שלישי עכ"פ ל"ח האב מוחזק יותר מהבעל ונגד חמ"ק לחוד
בנודאי מועיל ס"ס כמ"ש הקצה"ח בסי' ר"פ דנגד חמ"ק לחוד מועיל רוב ומכ"ש ס"ס
וא"ש הפל בס"ד עוי"ל עפ"י דרף הנ"ל דעכ"פ דבא ליד שלישי לטובת הזוג להרויח בהן
בשביל הזוג א"כ אף אם נימא כשי' הב"ח דגם בזה נחלקו הר"י המוכא בתה"ד אבל
עכ"פ לשי' הגהות מרדכי בכה"ג זכה בהן הבעל א"כ שוב באמת העיר בב"מ ובשו"ת
ב"א דאמאי כ' הח"מ דהאב יטול ג' חלקים נימא דהבעל יטול מחצה עכ"פ מוכח שי'
ר"ש דכמו דמועיל תפיסת הבעל דיוכל לומר קים לי כשיטת רש"י ה"ה דע"י תפיסת
השליש יטול עכ"פ מחצה אף האמת דבס' אחד אף נגד חמ"ק לחוד אזלינו ב"מ חמ"ק

אָבֵל ס"ס נָגַד חמ"ק לַחֲדוּד שְׁפִיר מוֹעִיל כַּמ"ש הַקְצָה"ח בְּסִי ר"פ וּא"כ שְׁפִיר כ' הַח"מ
דְּלַעֲנָנוּ מְחַצֵּה דְלִשְׁי ר"ת עַכ"פ גַּם לְהַמְרָדְכִי שִׁינְיָה לְהָאָב א"כ אַף דִּישׁ ס' שְׁמָא כְּשִׁי
רַש"י מ"מ בְּס' מוֹקְמִינָן בַּחמ"ק אָבֵל עַכ"פ בְּהַוְשָׁלֵשׁ לְטוֹבַת הַזּוּג לְהַרְנוּיָם דַּעַכ"פ לְשִׁי
הַגְּהוֹת מְרָדְכִי זָכָה בְּהֵן הַבְּעֵל בְּכּוֹלוֹ א"כ שְׁפִיר חָשׁוּב ס"ס לְזַכּוֹת הַבְּעֵל שְׁמָא כְּשִׁיטַת
רַש"י ז"ל וְשְׁמָא עַכ"פ כְּשִׁי הַגְּהוֹת מְרָדְכִי דְבַמְסָרוֹ לְטוֹבַת הַזּוּג הָיוּ פְּכָבָר זָכָה בְּהֵם
הַבְּעֵל וּל"ח נָגַד ח"מ דְּהָא לְשִׁי הַגְּהוֹת מְרָדְכִי הַבְּעֵל מִיְקָרִי מְוַחֲזָק ע"י הַשְּׁלִישׁ וְרַק נִשְׁאָר
חמ"ק וּס"ס נָגַד חמ"ק לַחֲדוּד שְׁפִיר מוֹעִיל וּא"כ אֲזָדָא מַה שְׂכ' בְּשׁוֹ"ת מֵהַרש"ם דִּי"ל
קִים לִי כְּשִׁי הַב"ח דְּאַף בְּהַוְשָׁלֵישׁ לְטוֹבַת הַזּוּג פְּלִיג הַר"י וְעַפִּי"ז נִיחָא דַּעַכ"פ הָיוּ ס"ס
שְׁמָא כְּשִׁי רַש"י ז"ל וְשְׁמָא כְּשִׁי בְּעַל הַגְּהוֹת מְרָדְכִי וְכִינּוּן שִׁישׁ ס' מִי הוּא הַמְּוַחֲזָק ל"ש
ח"מ וְנָגַד חמ"ק לַחֲדוּד שְׁפִיר מוֹעִיל ס"ס וְעַיִן בְּשׁוֹ"ת בֵּית שְׁלֵמָה חו"מ ס' ע"ג פְּעֻנָן זֶה
וּא"ש: עוֹד י"ל דְּאֵם יֵשׁ זָרַע שְׁפִיר אַף א"נ דְּלֹא כְּשִׁי הַנּוֹ"ב חו"מ ס' מ"ט וְנִימָא דְלִשְׁי
ר"ת אַף בְּנִשְׁאָר זָרַע אַפ"ה י"ל דְּלֹא רָצָה לְהַתְּחַיֵּיב רַק ע"מ שְׁתַּהֲנֶה בְּתוֹ אָבֵל בְּנֵי בְּנֵים
י"ל דְּכֹאחֲרָ דְּמִי וְכַמ"ש הַרְמ"א בְּסִי ר"י דְּלִגְבֵי בֶן בְּנוֹ ל"א דְּעַתְּנִי קְרוּבָה וְעַיִן שׁ
בַּקְצָה"ח מַה שְׁהַעִיר מִסִּי רַנ"ז אַף בְּאַמַּת י"ל דְּבָר חֲדָשׁ דְּלְכֹאזְרָה יֵשׁ לְהַעִיר דַּעַכ"פ
בְּבָא לִיד שְׁלִישׁ לְטוֹבַת הַזּוּג הָיוּ ס"ס לְזַכּוֹת הַבְּעֵל א' דְּשְׁמָא כְּשִׁי רַש"י ז"ל וְשְׁמָא כְּשִׁי
הַגְּהוֹת מְרָדְכִי וְנָגַד חמ"ק מוֹעִיל ס"ס אַף בְּאַמַּת פְּכָר פְּתַבְתִּי בְּסַפְרֵי ח"א ס' פ"ב בְּהָא
שְׂכ' בְּשׁוֹ"ת בְּיֵישׁ בְּאֵם אֶחָד חַיִּיב לְחַבְרֵירוֹ עַל שְׁטַר וְהַלְוָה יֵשׁ לוֹ תְּבִיעָה עַל הַמְּלוּהַ מִצַּד
דַּד"ג וְלֹא יוֹכֵל לְזַכּוֹת בְּאוֹתוֹ תְּבִיעָה רַק ע"י קִים לִי וְכ' הַבִּי"ש דְּבַנְיָזְקִין הוֹאִיל דְּמִיְגְבִי
אַף בְּקַרְקַע א"כ אֲמַרִינָן זֶה גּוֹבָה וְזֶה גּוֹבָה וְשׁוּב לֹא יְהִי מְוַחֲזָק וְאֲנִכִי הַעֲרַתִּי מִדְּבָרֵי
הַנַּמ"י פ"ב דְּב"ק דְּב"ק דְּבַנְיָזְקִין הוֹאִיל דְּגוֹבָה מֵהַעֲדִידִת א"כ זֶה בְּכֻלָּל עֲדִידִת שְׁיַעֲמוּד
כ"א בְּשִׁלּוֹ אַף פְּתַבְתִּי דְּאַצֵּל הַלְוָה הָיוּ ס' גְּזֵל ד"ת וְאַצֵּל הַמְּלוּהַ רַק ס' גְּזֵל דְּרַבְּנָן
דְּדִינָא דְּגָרְמִי אִינוּ רַק דְּרַבְּנָן כַּמּו"ש בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת ל"ד א"כ הַכ"נ י"ל נְהִי דַּס"ס מְהַנִּי
נָגַד חמ"ק זֶה רַק הֵיכִי דִּישׁ ס' עַל חַיִּיב ד"ת אֲזַל לְגַבֵּי הַנְּתַבְּעַ יֵשׁ ס"ס לְאַיְסוּר דִּיהֵנָּה גְּזֵל
ד"ת בְּיָדוֹ וְאַצֵּל הַתּוֹבַע יֵשׁ ס"ס הַמְּסִינֵעַ דְּאִינוּ גְּזֵל שְׁפִיר מוֹצִיאִין אָבֵל הֵכָא דִּירְוֹשַׁת
הַבְּעֵל דְּרַבְּנָן דְּאַף לְשִׁי הַרְשָׁב"א פ' הָאֲשָׁה שְׁנַפְלוּ דָּף צ"ב זָכָה הַבְּעֵל תְּקִיפָה וּא"צ לְבוֹא
מִטַּעַם יְרוּשָׁה מ"מ בְּאַמַּת בַּש"ע אַה"ע ס' צ' מִשְׁמַע דְּאִין לְהַבְּעֵל זְכוּת גָּמוּר מִחַיִּים
וּבַפֶּרֶט כ"ז שְׁלֹא בָּא לִידוֹ וְהַפִּיפְלַעַף נִכְתְּבוּ עַל שֵׁם הָאֲשָׁה וְהַבְּעֵל בְּנוּדָאִי ל"ח פְּגַבּוּי
לְגַמְרֵי וְצָרִיף לְבוֹא מִצַּד יְרוּשָׁה וְמַה"ת הָאָב חָשׁוּב יוֹרֵשׁ שֶׁל בְּתוֹ בְּאִין לָהּ זָרַע וּא"כ
אַדְרָבָה מַה"ת הוּא וְנוֹדָאִי שֶׁל הָאָב וְלִיכָּא גַבֵּי הָאָב רַק חֲשֵׁשׁ גְּזֵל דְּרַבְּנָן וּא"כ לְשִׁי
הַסּוֹבְרִים דְּבַס' דְּרַבְּנָן אַף בַּס"ס לְהַחְמִיר אֲזַלִּינָן לְקוּלָּא פְּנוּדַע דִּישׁ בְּזֶה פְּלוּגְתָּא עַיִן
בַּמ"ל פ"ד דְּבַכּוֹרוֹת וּבַפּמ"ג בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת א"כ שְׁפִיר אִין מוֹצִיאִין מֵהָאָב נְהִי דַּס"ס
נוֹטָה לְזַכּוֹת הַבְּעֵל מ"מ עֵינְקָר הַס"ס לְעַנְנָן זְכוּת דְּרַבְּנָן שׁוּב מְהַנִּי חמ"ק שֶׁל הָרַב דַּא"צ
לְחוּשׁ לְחֲשֵׁשׁ גְּזֵל דְּרַבְּנָן אָבֵל בְּנִשְׁאָר זָרַע דְּאֲזַל לְשִׁי רַש"י ז"ל הַבֵּן הוּא יוֹרֵשׁ מַה"ת
וּמִדְּרַבְּנָן הִיא שִׁינְיָה לְהַבְּעֵל א"כ לְגַבֵּי הָאָב יֵשׁ חֲשֵׁשׁ גְּזֵל ד"ת דְּלִשְׁי רַש"י עַכ"פ שִׁינְיָה
לְהַבֵּן וְכִינּוּן דַּעַכ"פ לֹא יִשְׁאָר בְּרִשׁוֹת הָאָב דְּנָגַד חמ"ק יֵשׁ ס"ס לְסִינֵעַ שְׁהוּא גְּזֵל בְּיַד הָאָב
וְכִינּוּן דַּעַכ"פ לֹא יִשְׁאָר שֶׁל הָאָב לִישׁ חמ"ק כַּמ"ש בְּתוֹס' ב"ב דָּף פ"א וּבַש"ף חו"מ ס' י
צ"א וְכִינּוּן דְּהָאָב צָרִיף לִיתְּנוּ מִן הַתּוֹרָה עַכ"פ לְהַבֵּן שׁוּב זָכָה בּוֹ הַבְּעֵל עַכ"פ מִדְּרַבְּנָן
דְּכִינּוּן דַּעַכ"פ לִיכָּא חמ"ק שׁוּב מְהַנִּי ס"ס לְזַכּוֹת הַבְּעֵל וּלְכָף י"ל דְּנְהִי דְּמַפְנִרֵשׁ בְּרַמ"א

דאף בײַש לױ בײַנױם אפ״ה אין מוציאין מהאב י״ל דכ״ז דוקא בלא מסרו לשליש לטובת הזוג וא״כ ליכא ס״ס לזכות שפיר י״ל דאף בײַש בן אפ״ה י״ל דלא רצה להקנות רק ע״מ שתהנה בתו אבל במוסרו ליד שלישי לטובת הזוג עכ״פ שײַף ס״ס לזכות הבעל וכינן שײַש הבן א״כ עכ״פ האב אינו זוכה מה״ת בתורת ירושה שוב מהני הס״ס לזכות הבעל ומפח שאכלו על שלחן אביהם בנודאי כינן דלא מצינו חילוק זה בש״ע ע״כ כמו״ש כת״ה דהר״ש והר״ט מײַרי רק בלא זכה הבעל אז יש חילוק דבאכלה משל בעלה אחר ג״ש שײַף להבעל ובאכלה משל אבי לעולם שײַף לאב אבל באמת לדין כ״ז שלא נמסרו ליד שלישי לטובת הזוג אף באוכלת משל הבעל אפ״ה אין מוציאין ובכבר זכה ע״י שהושלש לטובת הזוג י״ל אף באכלו ע״ש אביהם אפ״ה י״ל דזכה הבעל כנלע״ד ברור בס״ד: באעה״ח ועש״ק בהעלותה תער״ב לפ״ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל החופ״ק הג״ל. סימן פ״ז.

להרב הגאון מו״ה נתנאל הפהן פריעד נ״י (ז״ל) אבד״ק באלמאז-אוינוואראש. בדבר שאלתו בכהן שנשא אלמנה בחזקת פשיטה ודרו יחד ואח״כ התנדה איש אחד בחליו שזינה עם אשה זו בעודה תחת בעלה הראשון ועפ״י ז״גור הרב אז על הכהן שלא ידור עם אשתו מחמת שזינה אסורה לכהן.

ולא שמע לקולו. ופסל הרב אותו מן הכהונה ואח״כ הוליד בנים ומחזיקים אותם לחללים והרב אמר שהם ספק פהנים ועמה לאחר שנים רבות יש חשש שיטמאו למתים וישאו נשים פסולות לכהונה ועי״ז דעת כת״ה דיש להתירם לכהונה: הנה מקודם שנבוא לדבר בגוף הענין נדבר מזה שנראה דעת כת״ה דאף א״נ דהי נאסרה לבעלה הפהן עפ״י דיבור הבעל.

מ״מ עכ״פ הפנים אסורים לטמא למתים ולישא נשים פסולים וע״כ פנונתו להדין המפורש באהע״ז סי׳ ז' סעיף כ' דכהן הבא על ס' זונה וילדה ס' חלל בותנין עליו חומרי פהנים אף באמת לפע״ד א״נ דהועיל העדאת העד לאנסרה על הבעל אף דהי יושבת תחת בעלה בהיתר וי״ל דע״א לא מהימן לאסור נגד חזקת היתר ואף שי״ל דהכא לפי דברי העד תיקף הי הנישואין באיסור ונמצא שלא הי חזקת היתר מעולם ודמי להא שכתב בהג״ה מײַמוני לה' אישות סי׳ ג' דכינן דלדבריו שטפה בדבורו באומר לי א״כ לא התחיל האיסור שפיר מהימן לומר שלא נתכנין לקדשה לעצמו ועיין חו״ד בהשמטות סי׳ קכ״ז דע״א המעיד שמצא טריפות ל״ח פמעיד נגד החזקה דלדבריו לא התחיל פשרות מעולם ועיין שם בהג״ה אמרי ברוך שכ' דזה דמי לדברי הג״ה מײַמוני הג״ל מ״מ עכ״פ הי מקום לומר דהעד א״נ נגד חזקת צדקות של האשה ובפרט היכי דאמר שתחילת הנישואין הי באיסור א״כ יש שני חזקות א' חזקת צדקות של האשה שלא זינתה פשהיא א״א כמוש״כ בתוס' גיטין די״ז וגם שלא הייתה מכשלת לכהן ובאיסור זונה ובפרט שגם הפסולין נזהרו שלא להנשא לפשירים א״כ הי סברא גדולה שלא להאמין להעד ועיין תוס' יבמות ד' צ״ב דלחד שיטה אם הקול שתחילת הנישואין הי באיסור בזה א״ח לקלא ובאמת מצד חזקת היתר יש יותר מקום לומר דאם הקול שאח״כ נעשה איסור שלא נחוש שהיא נגד חזקה היתר.

ובאמת לשי' הרי"ו והרמב"ם בקלא ועידי כיעור ל"מ רק לאנסרה לבועל דליפא חזקה
היתר דהא נודע הס' בתי' בעלה ומחזיקין מאיסור לאיסור כמ"ש הש"ש בהא דילפינו
ס"ט ברה"ר דטהור אף בלא חזקה.

דנלמוד מבוועל ועיין בספרי ח"א סימן כ"ח שהארבתי בזה בדברים נחמדים. עכ"פ אם
נאמר דהי' העדות של המתונה מועיל לאסרה על בעלה מכ"ש דמועיל עדותו למשוי
להבנים לנודאי חללים אף לקולא שיהי' מותרים ליטמא למתים ולישא פסולים דלגבם
לא התחיל שום חזקה דלגבי הבעל הוחזקנו אותה בחזקה שנשאת בהיתר נודע מ"ש
התב"ש דמידי שהוחזקנו בהיתר חשוב חזקה אף שלא נודע לנו בבירור שפן הוא ומקורו
מש"ס דכתובות כ"ה גדולה חזקה ועי' בטו"ז סי' י"ח מכ"ש דלגבי הבנים דלא הי' להם
חזקה פשרות לכהונה מעולם פשיטא דע"א נאמן במידי שאינו נגד חזקה אף לקולא ואף
דלשי' רש"י בס' בן גרושה מוקמינו בחזקת פשרות וה"ט דחזקת אם מהני לכן כ"ז באם
היינו אומרינן דהבועל אינו נאמן לאסרה לבעלה משום דהוי נגד חזקת פשרות של
האשה שיש לה חזקת פשרות לכהונה אז שפיר אף הבנים הי' פשרים לכהונה אף דנגד
הוי ס' על תחילת לידתם מ"מ חזקת האם דחשוב בירור מועיל גם להבנים אבל א"נ דהי'
מועיל עדותו לאסרה לבעלה וע"כ דעדותו חשוב פנודאי שוב פשיטא דהבנים חשיבי
ונודאי חללים אף לקולא ובפרט דקיי"ל הוחזק בע"א שזה חלב אם העידו שני עדים
שאכל חתיכה זו לוקה וה"ט שפכר הוחזקנו עפ"י ע"א שזה חלב ממילא באכלו לוקה
ונודע שיטת הרי"ף דאף אם העדות נוגע לדש"ב מ"מ אם בשעת עדותו לא הי' עוד נפ"מ
לדש"ב והוחזקנו עדותו לשאר דברים אז ממילא אף שנצמח אח"כ לדש"ב מועיל מכ"ש
הכא אם נחליט דהועיל העדות להוציאה מבעלה שפכר ניסת לו בחזקת פשרות והחלטנו
שהיא זונה ממילא דחזקינן הבנים לנודאי חללים אף לקולא.

ובפרט דאף אם נחליט דלחומרא יש להם דין פהנים מ"מ עכ"פ מפורש הדבר דבס' חלל
נותנין להם חומרי כהנים וחומרי ישראלים ול"ח אם יראו שאין נושאין פניהם יטמאו
למתים ג"כ דבאמת ידעו שהם ס' חללים ומחזקינן לנהוג שני החומרות ובפרט היכי
אפשר להתיר ס' איסור ביזים היינו אף א"נ דזר הנושא בפיו אינו עובר איסור רק משום
הברכה מ"מ עכ"פ הוי ספק ברכה לבטלה ולהרבה שיטות ברכה שאינה צריכה היא
איסור ד"ת ועי' ברשב"ם פסחים ק"ד ובמהרש"ל שם דנה מיקרי פחא דהתירא מה
שיוכל לברך ועי' ש"ש במהרש"א שמחלק בין ברפת המצות לברפת הנהנין והא"י נוכל
להתיר חשש ברכה לבטלה משום חשש שיטמאו למתים וישאו גרושה לא מיבעי' בשביל
חשש טומאת מת דהוי לאו שאשיב וי"ל דבזה ס' מה"ת לקולא דעיקר הא דס' ד"ת מה"ת
לחומרא דילפינו מס' ממזר וי"ל דוקא באיסור השונה בכל אבל בלאו שאש"ב דקיי"ל
לענין פמה דברים כמו לענין דחי' כמפורש בש"ס יבמות ד"ה ולענין שנדחה מפני כבוד
הבריות אף בקוע"ש לשיטת התוס' ברכות, ד"כ א"כ בזה דס' מה"ת לקולא שוב נהי
דמדרבנן אסור כמו פל' ס' שהחמירו חז"ל בס' ד"ת עכ"פ אין לגזור שפא יעבור ע"ז
דגם אם יעבור לא יהיו רק איסור דרבנן והוי פועל גלג"ז: ועפ"י סברא זו שכתבתי די"ל
בלאו שאש"ב דקיל י"ל בזה ספק מה"ת לקולא עפ"י ז' יש לפלפל בתוס' גיטין דמ"א
הקשו בהא דחציו עבד וניתי עשה דפ"ו ונדחה לאו דלא יהי' קדש.

ותירצו דל"ח בעידנא דהל"ת עובר בהעראה והמצנה היא בגמר ביאה ונעיר בט"א דהא עיקר דין דעדל"ת גלמוד מכלאים בציצית ונשם ג"כ ל"ה בעידנא ממש לפי שיטת התוס' יבמות ד"צ דהא קלאו דכלאים היא תיקף בשעת לבישה ומצות ציצית היא רק לאחר שנתעטף ונשמע דל"ב בעידנא ממש רק היכא דבאותו מעשה נגמרה המצנה חשוב בעידנא וכבר דברתי מזה הרבה בחידושי נכעת נלפע"ד עפ"י מ"ש ב"ר דב"ז דכמו דמפני פכוד דברכות ד"כ דלאו דטומאת פהנים הואיל דהוי אש"ב נדחה מפני פכוד הבריות דבאיסור שאש"ב יש פח פ"ד חז"ל לעקור אף בקו"ע וע"י בשו"ת בית יצחק בכ"מ שהאריף בזה הרבה וראיתי שם בשו"ת בית יצחק חאה"ע סי' כ"ט שהאריף דבאומרת שנתעלה לנכרי אינה נאמנת מחשש עיניה.

נתנה באחר וכו' הר"ן הטעם דאמרינן אפקעינהו וקשה דאפתי באשת פהן אסורה משום דנבעלה לנכרי אף בזה דהוי ל"ת שאינו שנה בכל שוב יש פח פ"ד חכמים לעקור דבר מה"ת מחשש ענ"ב ובאמת לפמ"ש התוס' יבמות ד"ה באלמנה לכ"ג ל"ח בכלל אש"ב.

דנשים ג"כ מונהגין א"כ זונה לכהן דגם הוא מונהגת כמפני פכוד דע"ט א"כ שוב אין פח פ"ד חז"ל לעקור בקו"ע: ובזה מיושב קו' הרמב"ן בהא דיבמות דל"ל קרא דגם נשים מונהגות ת"ל משום לפ"ע ועפ"י"ז ניהא דבמקום יבום אי לא היתה האשה מונהגת שוב הי' מיקרי אש"ב ושוב במקום יבום הי' אמרינן עשה דוטה ל"ת וממילא ל"ש לפ"ע דכיון דעדל"ת ל"ח פ"ד חז"ל לעקור א"כ פ"ד חז"ל לעקור דלאו שאש"ב מונהגת שוב מקרי שנה בכל ואין עדל"ת ועשה עכ"פ נחזור לשי' התוס' דלאו שאש"ב נדחה מפני פכוד הבריות וה"ה דיש פח פ"ד חז"ל בכה"ג לעקור דבר מה"ת בקו"ע ועפ"י"ז י"ל דלמ"ד דלילה לאו זמן ציצית הוא ונשים פטורות א"כ יוכלו חז"ל לבטל מצות ציצית אף א"נ דבציצית חשוב קו"ע אפ"ה פ"ד חז"ל לעקור דבר מה"ת בקו"ע לעקור אף בקו"ע וממילא שוב י"ל דבאמת חייב דציצית היא ג"כ תיקף בשעת לבישה ואפ"ה נהי דחשוב קו"ע אפ"ה בעשה שאש"ב יש פח פ"ד חז"ל לעקור אף בקו"ע והש"ס דיבמות י"ל דקאי למ"ד לילה זמן ציצית ונשים חייבות וא"כ ציצית הוי שנה בכל ואין פח פ"ד חז"ל לעקור בקו"ע ומנהגת לתרץ משום דחשוב שוא"ת ולומר המצות ציצית אינו רק לאחר שנתעטף ונשמע דלמ"ד דנשים חייבות בציצית א"כ מדגורו בסדין בציצית ע"כ צ"ל דמצות ציצית אינו רק לאחר שנתעטף ונשמע דל"ב בעידנא ממש אבל למ"ד נשים פטורות מציצית שוב י"ל דמצות ציצית הוי תיקף בשעת לבישה ואפ"ה יכלו חז"ל לעקור משום דהוי אש"ב ושוב י"ל דבעי בעידנא ממש דבכלאים בציצית חשוב בעידנא ממש ונהגה נודע מ"ש המפני שי' די"ל דעשה שאש"ב לא ידחה ל"ת השנה בכל ורק א"נ דנשים פטורות מציצית שוב נשמע מהא דכלאים בציצית דגם עשה שאש"ב דוחה ל"ת אבל אם נאמר דנשים חייבות בציצית שוב י"ל דעשה שאש"ב אינו דוחה ל"ת דכלאים בציצית הוי עשה השנה בכל ולפי"ז מיושב קושית הטו"א שהקשה דהא בכה"ג חשוב בעידנא דדמי לכלאים בציצית ועפ"י"ז ניהא דלכאורה צריכים להבין קושית התוס' דנימא דעשה דפ"ו דחה ל"ת הא י"ל דפ"ו פ"ד חז"ל לעקור א"כ הוי עשה שאש"ב וי"ל דאינו דוחה ל"ת אף ע"כ צ"ל דקוש' היא למ"ד נשים פטורות מציצית ונלמוד מכלאים בציצית דעשה שאינו ש"ב ג"כ דוחה ושוב תירצו התוס' שפיר משום דל"ח בעידנא ואין לומר דבכלאים בציצית ל"ח בעידנא ממש ז"א דהשתא דקיימינן

למ"ד נשים פטורות מציצית שוב י"ל דככלאים בציצית חשוב בעידנא ממש דהמצנה היא תיכף בשעת לבישה ואפ"ה יוכלו חז"ל לעקור הואיל שאש"ב ואף דלסוגיין דיבמות נשמע דכלאים בציצית ל"ח בעידנא ממש.

אף לסוגיין דיבמות דקאי למ"ד נשים חייבות בציצית שוב י"ל דעשה שעש"ב אינו דוחה ל"ת וא"כ ממ"נ עשה דפ"ו אינו דוחה לל"ת או משום דהוי אש"ב או משום דבעי בעידנא ממש ומינשב שפיר הכל בס"ד וז"ב ונהגם דלכאז' קשה דהיאך אפיל דסוגיין דיבמות קאי למ"ד נשים חייבות בציצית ועכצ"ל דלילה זמן ציצית א"כ ל"ש ליפטר סדין בציצית גזירה משום פסות לילה דהא גם פסות לילה חייב אף באמת עיין בתוס' מנחות דף מ' ע"ב שכ' דמ"ד דסובר נשים חייבות בציצית ס"ל דכסות המין חזק דלילה פטור רק פסות המין חזק ליום חייב אף בלילה ומשו"ה ל"ח מעשהו"ג דהא אין הלילה גורם הפטור ומ"ד דס"ל נשים פטורות ס"ל פיון דעכ"פ זמן דלילה גורם הפטור מפסות המין חזק דלילה חשוב מעשהו"ג עכ"פ לכ"ע פסות המין חזק דלילה פטור ושוב יש לפטור סדין בציצית אף בכסות המין חזק ליום גזירה אטו פסות המין חזק דלילה ושוב י"ל דעכ"פ פיון דחשוב שנה בכל שוב אין פח ביד חז"ל לעקור רק בשוא"ת אבל א"נ דנשים פטורות שוב יש פח לעקור אף בקו"ע וא"ש דברינו דלעיל וז"ב בס"ד נחזור לעינינו דבלאו שאש"ב י"ל דלכ"ע ספק מד"ת לקולא ושוב אין לגזור בשביל חשש דרבנן דהוי פלוגתא לגזירה ונהגם דמפונש בכמ"ג בהנהגות או"ה דס' ד"ת אף לשי' הרמב"ם ז"ל דמה"ת לקולא מ"מ חמור מונדאי איסור דרבנן מ"מ א"צ לגזור בשביל חשש ס' איסור שמה"ת לקולא ואף שיש לחוש שמה"ת ישא גרושה ובה דעת התוס' יבמות ד"ה דחשוב שנהבכל שגם האשה מצוות ועי"ש בתוס' דפ"ג ובתוס' מכות די ט"ו עכ"פ אף א"נ דזה חשוב שנה בכל וי"ל ס' מה"ת לחומרא אבל עכ"פ ל"ח רק בכלל איסור בעלמא ומצינו בתוס' מנחות ס"ה דבשביל חשש מצנה לחוד אין לגזור ואף דשם משמע דבשביל חשש עשה גמור גזרינו כמו דגזרו שלא לספק בנסרים ועיין תוס' יומא כ"ט דגזרי שלא לזרוק הדם אחר תמיד של בין הערפים גזירה שמה"ת נקטיר וזוין דאעפ"י דגם הקטרה אינו רק בעשה דהשקלה ואפ"ה גזרינו וכן מפונש שם בתוס' יומא דף ל' דגזרינו בביאה ריקנית שצריף טבילה שמה"ת יעבוד בלי טבילה אף דגם לכן זומא אינו רק בעשה.

חזינו דגזרינו אף משום עשה עכ"פ הכא דצריכין בשביל הגזירה להקל באיסור דס' ברכה לבטלה בנודאי לא גזרינו בשביל חשש שיעבור בס' איסור טומאת פהנים או לישא פסולה מספק עכ"פ הדבר ברור ופשוט דאם מועיל נאמנות העד להוציאה מבעלה כהן מכ"ש דמועיל לאסור על הפנים מלישא פנים וי"ל עוד דחשובי נודאי חללים אף להקל ובפרט להחמיר: אף בעיקר הדבר אם הי' מועיל עדות מי שהתנודה לאוסרה על בעדה באמת לכאורה הדבר תמוה דבאמת לשי' כ"פ אף אם אינו נגד החזקה אפי"ה ל"מ פנודע ממ"ש המהרי"ק דהפ"ק בש"ס דגיטין חזקא ועוד קאמר וכן מוכח מדברי התוס' שם דמשו"ה צריף קרא דנספיה דס"ד דנדה חשוב דש"ב ונהא נדה מיקרי לא איתחזק כמו"ש התוס' שם ואפ"ה ס"ד דלא מהימן א"כ גם הכא שהעיד שזינתה מקודם נהי דנימא דזה לא חשוב נגד החזקה לפי שלדבריו תחילת נישואה לכהן הי' באיסור מ"מ עכ"פ בדש"ב אינו נאמן עד אחד ובפרט דהוי נגד חזקת צדקות שלא זינתה פשהוא אי"א וגם חזקת פשרות לכהונה ונגד שני חזקות וגם בדש"ב בנודאי ע"א אי"נ ואף דמה שמתנודה בחלי

חשוב רגלים לדבר מ"מ ע"י רגל"ד לחוד א"א לאסור קשה על בעלה ולשי' רוב הפוסקים אין מוציאין מהבעל רק בעידי טומאה ובפרט בינן לה בנים בנודאי אין מוציאין ואף שי"ל פיון שנראה שבשעת שהודה הבעל עדיין לא הי' להם בנים ואז לא הי' חשש לעז ואם הדין דתצא אז אף אם לא גירשה עד שנולד להם בנים מ"מ י"ל דתצא פיון דבשעת לידת הס' לא הי' להם בנים וכדמשמע מתוס' נדה ד"ד דנהי דבמקום הפסד הרבה טהרות לא גזרו רבנן טומאת מעל"ע מ"מ אם בשעת לידת הס' לא עשו עוד הרבה טהרות ואח"כ ע"י טעות עשו הרבה טהרות נהי דהשתא יש הפ"מ מ"מ אחמרו רבנן ורק משום דאמרי' פדאי הוא ר"א לסמוך עליו בשעת הדחק מקילין מ"מ עכ"פ ע"י רגל"ד לחוד א"א לאסור ואף שמצינו דע"א מהימן אחר קינוי וסתירה וחוזינו דהיכא דיש רגל"ד ע"א נאמן לאסור אשה על בעלה באמת בשלמא שם הי' רגלים לדבר קודם שפא העד וכבר נולד הס' אף בלא דברי העד ונודע מ"ש הפנ"י דהיכא דנולד הריעותא בלא דברי העד מהימן אף נגד חזקת היתר ועי' מ"ש הנו"ב ח"א אה"ע"ז סימן ל"א דהיכא דנולד ריעותא בחזקה קמיימת ואח"כ ראינו השתנות מחזיקין הריעותא אף על למפרע אף לקולא לענון שנהי' עושין פסח שני עיי"ש מ"ש בהא דהמפקח הגל ונמצא מת דאזלינן בטר שעת מציאתו.

ועיין בספרי ח"א סי' א' שהארכתי בזה. אבל הכא שפלי דברי העד לא נולד שום ריעותא בנישואין שלקהם נהי שיש רגלים לדבר דהעד אומר אמת מ"מ אינו יכול לאוסרה על בעלה ועי' ח"ס יו"ד סי' ד' ובאמת בנוב"י מה"ק ח"א ח"א סי' ל"ה כ' דגם החו"י מייירי שהאשה אמרה טמאה אני לה וגם הבעל אומר דרף וידוי דאז מועיל דיבור הבעל למשוי רגלים לדבר ולסלק החשש שפא עיני' נתנה באחר ושוב נאסרה עפ"י דיבורה דשני' אנפשי' חתיכה דאיסורא אבל היכא דהאשה מכחשת פשיטא דאינו מועיל וידוי הבעל לאוסרה טל בעלה עיי"ש.

ובאמת גם בח"ס אה"ע ח"ב סי' צ"ה שהביא כת"ה משמט רק דמהראוי להבעל לחוש לדברי העד ולהוציאה אבל אם אינו רוצה לגרשה אין פח בי"ד לכופו לגרשה ובפרט דשייך הסברא דאמע"ר ונהי שי"ל שרצונו לעשות תשובה כמ"ש התוס' ב"מ די"ג חוץ לזה דיפה כ' בח"ס שם סי' ד' דשם א"י לכופו להביא קרבן בע"כ אם צונח שהוא מזיד ובפרט דבנו"ב מה"ת חאה"ע סי' קנ"ו כ' דלהפסיד לאחרים.

לא אמרינן סברא זו דרצונו לעשות תשובה ואמרינן מכח הסברא דאין אדם משים עצמו רשע דנודאי משקר עיי"ש ובמקום דשייך דאמע"ר אף מיגו ל"מ כמפורש בכתובות י"ט ומפורש בש"ע סנהדרין דף י' לרצונו רשע הוא ואף דאמרינן שם דמשום דאמע"ר אמרינן פ"ד מ"מ הכא א"נ פ"ד שוב הוי כמעיד על אחר שבעל אותה א"כ שוב לא הוי דרף וידוי ושוב ע"א לא מהימן עכ"פ נראה שיטת רוב הפוסקים דמה שהעיד הבעל דרף וידוי לא הי' מועיל לאוסרה על פי דין אם אין הבעל חושש לדבריו והאשה מכחשת ובפרט לפמ"ש הנו"ב א"ח סי' ל"ה גם החו"י אינו מחמיר רק אם האשה אומרת ג"כ טמאה אני לה אבל ע"י דיבור הבעל לחוד אין לאסור.

א"כ הכא דלא הי' שום קול ובפרט דקלא דלא איתחזק בנודאי ל"ח ואף לקול דאיתחזק ולחד שיטה ביצא קול על א"א אין תולין בפריצות מ"מ לשיטת רוב הפוסקים בעי שהפל

יהי מְרַנְנִין אַחֲרֵיהֶם וּלְפַמ"ש הַח"ס מִיַּיְרֵי שֶׁהַקּוֹל דְּרָאוּ רוֹכֵל יֵצֵא עֵינָיו שִׁי"ש ס"ד וּבְשׁוֹ"ת ד"ח מְפָרֵשׁ דְּכָל הָעוֹלָם רָאוּ מִמְּנֶה דְּבַר פְּרִיצוֹת אֲבָל בַּנ"ד דְּלִיכָא שׁוּם קוֹל בְּנוֹדָאֵי דַּא"א לְאַוֶּסְרָה: וְהַגַּם דְּאִין מְשִׁיבִין אֶת הָאָרִי וּבְנוֹדָאֵי הִי לְהֶרֶב זַצ"ל אֵינָה טַעַם אֶף אִם בְּאַמַּת יָדַע כַּת"ה שְׁלֵא הָיִי שׁוּם חֲשָׁשׁ אַחֲרֵי לְאַסְרָה רַק מִחֲמַת הַנִּיחֻדֵי שֶׁל הַבּוֹעֵל א"כ גְּרָאָה דְּהֶרֶב ו"ל חֲשָׁשׁ לְדַבְרֵי הַחוּ"י כִּפִּי הַנֶּרְאָה פְּשׁוּת הַדְּבָרִים א"כ שְׁפִיר אִם בִּי"ד אַחֲרֵי רוֹאִין שֶׁהַוֶּרְאָה לֹא הִי כִּפִּי שִׁי רֹב הַפּוֹסְקִים יְכוּלִין לְהַתִּיר וְלֹא שְׁנִיף מִשׁוּם חֲכָם שְׁאָסֵר.

וּמָה שֶׁהֵבִיא כַּת"ה בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מֵה' מֵאֲדַע שְׁלִיט"א דְּכִינּוֹן דְּהַבְּנִים לֹא הָיִי בְּעוֹלָם א"כ הָיִי כַּמְעַשָּׂה אַחֲרֵי דְּמְפֹרֵשׁ בִּי"ד ס' רַמ"ב לְהַתִּיר לְפַע"ד ז"א דְּשֵׁם לְמַשָּׁל בְּהָא דְּמַצִּינּוּ בְּש"ס דְּסִנְהֶדְרִין דְּהוֹרָה ר"ט נִקְבַּה הָאֵם טְרִיפָה אִם לֹא הִי טוֹעָה בְּדַבְרֵי מְשֻׁנָּה הִי אֲסוּר לְדַיָּין אַחֲרֵי לְהוֹרוֹת הִיטֵר עכ"פ בְּבִהְמָה אַחֲרֵי מוֹתֵר לְהוֹרוֹת דְּאֶף דְּחֻדָּא הוֹרָאָה הִיא מ"מ הַטְרִיפוֹת שֶׁבְּבִהְמָה זֶה אֵינּוּ תְלוּי בְּהַטְרִיפוֹת שֶׁבְּבִהְמָה אַחֲרֵי וְה"ה אִם יִנְדַּמּוּ ס' זֶה בְּאַשָּׁה אַחֲרֵי נוֹכַח לְהוֹרוֹת שְׁלֵא כְּדַעַת הַחוּ"י.

אֲבָל הֵכָא הַבְּנִים הַפְּסוּל שֶׁלָּהֶם נִצְמַח מִפֶּחַ אִמָּם שְׁנִיטָה בְּפִסּוּל לְכַהֵן א"כ הָיִי כְּמוֹ מְעַשָּׂה אַחֲת אֶף עכ"פ יָפָה הֵבִיא כַּת"ה דְּלִישׁ כָּאֵן שְׁנֵי הַטְעָמִים חֻדָּא דְּגַם אֲבִיהֶם לֹא קָבַל עָלָיו הוֹרָאוֹת הַחֲכָם וְגַם נוֹגַע לְכַבּוֹד מְשֻׁפָּחָה ע"כ נִלְפַע"ד אִם בְּאַמַּת גְּרָאָה לְכַת"ה שֶׁהוּא בְּזִיוֹן לְמְשֻׁפָּחָה וְלֹא יִגִּיעַ מִזֶּה ח"ו בְּזִיוֹן לְכַבּוֹד הֶרֶב הַנֶּפֶטֶר ו"ל אִזְּ שֶׁמְקוֹם לְהַתִּיר לָהֶם לְעֵלוֹת לְתוֹרָה רֵאשׁוֹן וְלִישָׁא כְּפִים אֶף בְּאַמַּת יָפָה כ' כַּת"ה שְׁמַהֲרָאוּי לְהַחֲמִיר שְׁלֵא לְפָדוֹת אֲצֵלָם בְּכוֹר דְּלַעֲנִין חַיִּיב מִצְוֹת פְּדִיוֹן נָהִי דְּאִין לְנוּ פְּהַגִּים מִיְּחֻסִּים וְנוֹדַע מִיֵּשׁ בְּזֶה הַג' יַעֲב"ץ עכ"כ כְּבַעֲי שְׁלֵא יִהִי עָרְעוֹר עַל הַפָּהוּן וְהַנְּגִי מְצַטְרֵף לְדַבְרֵי כַּת"ה כּוֹלַעַנ"ד בְּרוּר בַּס"ד: בַּאֲעֵה"ח יוֹם ה' נִצְבִּים תִּרְע"א רַאדְמִישְׁלֵא.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן פ"ח.

לְהֶרֶב הַה"ג כַּש"ת מו"ה זָאב וּוְאֶלֶף הָאֵל- שְׁיִצְעֵר (נ"י) ו"ל מוֹצֵד"ק לִיזְעַנְסֵק יַצ"ו. בְּדַבְרֵי שְׁאֵלְתוֹ בְּקַהֲלַתְכֶם יֵשׁ חֻדָּר א' סְמוּךְ לְבַהֲכ"נ שְׁבוּ הִי קוֹרִין בַּס"ת בְּכָל שַׁבַּת גַּם הַתְּפִלָּה מוֹסָף וְזֶה ב' שְׁנִים אֲשֶׁר נִתְחַדַּשׁ שְׁמָה חֻדָּר ב' אֲשֶׁר יֵשׁ בּוֹ אֹר יוֹתֵר מִחֻדָּר הַרֵאשׁוֹן וּמְפָנֵי זֶה חֻדָּר הַרֵאשׁוֹן עוֹמֵד בְּטַל וְכַעַת נִצְרָף הַמְּקוֹם הַנְּ"ל לְצוֹרָף.

עז"נ וְצָרִיכִים לְנִתּוֹן קֶצֶת בְּכוֹתֵל בַּהֲכ"נ הַמְּפָסִיק לְאוֹתוֹ חֻדָּר פְּדִי לְעֵשׂוֹת חֵלוֹן בְּפוֹתֵל הַנְּ"ל לְהַאִיר בַּעז"נ וְיֵשׁ בְּזֶה ב' סְפִיקוֹת א.) אִי ל"ח בְּכָלֵל הוֹרְדָה מְקַדְוֶשָׁה לְפִי שְׁמַקְוֵדֵם הִי מִתְּפַלְלִין בּוֹ מוֹסָף וְגַם קִרְה"ת וְכַעַת וְהִי רַק עז"נ וַא"כ חָשׁוּב הוֹרְדָה מְקַדְוֶשָׁה ב.

(יֵשׁ חֲשָׁשׁ מִפֶּחַ אִיסוּר נוֹתֵן אֲבָן מְבַהֲכ"נ דְּיֵשׁ בְּזֶה לֹא דְלֹא תַעֲשׂוּן כֵּן וְכַמ"ש הַרְמַב"ם ו"ל פ"ו מִיסוּה"ת דְּהַנּוֹתֵן אֲבָן דְּרָף הַשְּׁחַתָּה לּוֹקָה זֶה תוֹרָף הַשְּׁאֵלָה: הַנֶּה זֶה פְּשׁוּט דְּלַעֲשׂוֹת מִחֻדָּר הִלְזוּ עז"נ חָשׁוּב הוֹרְדָה מְקַדְוֶשָׁה וְכַנּוֹדַע דְּלַעֲשׂוֹת מַעז"א עז"נ מִיַּקְרֵי הוֹרְדָה מְקַדְוֶשָׁה דְּעִיקָר מִצְוֹת וְנִקְדְּשִׁיתִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דְּזֶה מְקַיִּים בְּבַהֲכ"נ דְּרַבִּים הָיִי דוֹקָא בַּעז"א שְׁמַתְּפִלִּים שֶׁם בְּצִיבּוּר קְדוֹשָׁה וּבְרָכוּ אֲבָל בַּעז"נ לֹא וְרֵאשִׁיתִי בְּשׁוֹ"ת בְּנִין צִיּוֹן הַחֻדְשׁוֹת ס' ח' שְׁנִסְתַּפֵּק אִי נְשִׁים חַיִּיבִים בְּקִרְיַת פ' זְכוֹר מִשׁוּם דִּי"ל כַּמ"ש הַמַּג"א דְּיוֹצְאִין בְּקִרְיַת פַּעַם א' בְּשֻׁנָּה א"כ ל"ת בְּכָלֵל מַעֲשֵׂה"ג וּמְבִיא שִׁיטַת הַחִינּוּף

מַצְנֵה תר"ג דְּפִטוּרוֹת וְהִבִּיא בְּשֵׁם הַג' ר' נֶתָן אֲדֹלְעֵר ו"ל דְּחִיבֵין וְתַמָּה שָׁם עַל הַחֲנִינוּף וְכֹן הִרְגִישׁ בְּזֶה בְּמִנ"ח שָׁם וְהִנֵּה יֵשׁ מְהֻאָּחְרוֹנִים שֶׁכ' לְהַעִיר מְרָא"ש בְּרִכּוֹת דִּמ"ז בְּהָא דר"א שֶׁיִּחְרַר עֲבָדוֹ שֶׁכ' הָרָא"ש דְּמִיָּבֵר הֵתֵם לְצִוְרָף קְרִיאַת פ' זְכוּר וּא"כ אֵינִימָא דְנָשִׁים חֲנִיבוֹת ה"ה דְּגַם עֲבָד חֲנִיב א"כ אֲמַאי הִי צְרִיף לְשַׁחְרָרוֹ אִף בְּאַמַּת יָפָה כ' הַבֵּן צ' הַנָּ"ל דְּאִף א"נ דְּעֲבָד מְחֻנָּב אִפִּי"ה אֵינוֹ בְּכָלֵל וְנִקְדָּשְׁתִּי בְּתוֹף בִּנ"י דְנָשִׁים אֵינָם מְצֻטְרָפִין לְקַרְהוּ"ת אִף בְּמִיָּדֵי שְׁהֵם מְחֻנָּבִיבוֹת וְה"ה בְּעֲבָד עֵי"ש עכ"פ הַדְּבָר פְּשוּט דִּמְעוּז"א לְעוּז"נ מִיְקָרֵי הוֹרְדָה מְקַדְנָשָׁה וּלְשִׁי' רוּה"פ הֵךְ דְּאֵין מוֹרִידִין הַנִּי מַה"ת וְנָהִי דְבַפִּמ"ג בְּאוּ"ח סִי' קִנ"ג בִּמ"ז סִק"א הַעִיר דִּי"ל דְּהַנִּי רַק מְדַרְבְּנָן אִפִּי"ה הִבִּיא שְׁיִטַת רִש"י וְתוֹס' דְּהַנִּי מַה"ת: אִף בִּנ"ד שְׁאֵין מְתַפְּלִים בּוֹ רַק לְפָרְקִים י"ל דְּלֹא חֲמִיר קְדוּשָׁתוֹ כֹּל כֹּף וְכֹן מְצִינוּ בִּש"ס מְגִילָה דִּכ"ו דְּבִרְחֻבָה הוֹאִיל דְּאֵין מְתַפְּלִין רַק בְּתַעֲנִית ס"ל לְרַבְּנָן דְּאֵין בּוֹ קְדוּשָׁה ה"ה הֵכָא דְרַק לְפָרְקִים מְתַפְּלִים בּוֹ וְגַם קוֹרִין בּוֹ בְּתוֹרָה רַק בְּשִׁבְתָּ י"ל דְּדָמִי לְהָא דְרַחֲבָה דְּלֹא מִיְקָרֵי קְדוּשָׁה אִף בְּאַמַּת יֵשׁ לְחַלֵּק עַפְמ"ש הַמְּחַנֵּה אֲפָרִים הַלְכוֹת צְדָקָה דְּבַהֲנֵי רִימוּנִים שְׁנַעֲשׂוּ לִס"ת י"ל דְּהַנִּי פְּהוֹתָנָה פְּשִׁירְצָה יוֹכֵל לְהוֹרִיד מְקַדְנָשְׁתוֹ וְאִף דְּלִשִׁי' רַב הַפּוֹסְקִים.

גַּם קְדוּשַׁת דְּמִים לֹא פָקַע בְּכַדֵי א"כ הֵכָא פִּינוֹן דַּעֲכ"פ חָלָה בּוֹ קְדוּשָׁה שׁוּב י"ל דְּקְדוּשָׁתוֹ לֹא פָקַע בְּכַדֵי אִפִּי"ה י"ל דְּבִשְׁלֵמָא בְּהַקְדָּשׁ דְּנִתְקַדָּשׁ בְּדִיבּוּר לְחוּד שְׁפִיר א"א אַח"כ לְהַפְקִיעַ קְדוּשָׁתוֹ אֲבָל הֵכָא דְּבַעֲי הַזְמָנָה וּמַעֲשֵׂה שְׁיִתְקַדָּשׁ עֵי"ז א"כ אִם יֵהִי מִתְנָה שְׁפַעֵם יֵהִי קוֹדֵשׁ וּפַעֵם יֵהִי חֻלְוִין ל"ח הַזְמָנָה וּמִמִּילָא לֹא חָל עָלָיו שָׁם תְּשִׁמִּישִׁי קְדוּשָׁה עֵי"ש וּא"כ י"ל דְּנוֹקָא בְּהָא דְרַחֲבָה דְּכִינוּן דְּאֵין מְתַפְּלִין בּוֹ רַק בְּמִקְרָה וּבִשְׂאָר הַיָּמִים עוֹשִׂים בּוֹ צְרָכֵי הַדְּיוּט א"כ עכ"פ ל"ח פְּהַזְמָנָה לְקְדוּשָׁה דְּהָא עַפ"י הָרוּב עוֹשִׂים בּוֹ צְרָכֵי הַדְּיוּט וְשְׁפִיר ל"ח הַזְמָנָה וְלֹא חָל עָלָיו שָׁם קְדוּשָׁה אֲבָל בִּנ"ד בְּחֶדֶר הַלְזוּ נְהִי שְׁאֵין מְתַפְּלִים בּוֹ רַק מוֹסָף וְקַרְהוּ"ת אֲבָל עכ"פ אֵין עוֹשִׂין בּוֹ רַק צְרָכֵי קְדוּשָׁה א"כ שְׁפִיר חֲשׁוּב הַזְמָנָה דְּהוֹנֵן לְעֲשׂוֹת בּוֹ בְּאַקְרָאֵי צְרָכֵי קְדוּשָׁה דַּעֲכ"פ אֵין עוֹשִׂין בּוֹ תְּשִׁמִּישׁ הַדְּיוּט שְׁפִיר מִיְקָרֵי הַזְמָנָה לְקְדוּשָׁה וּכְעִין סְבֵרַת הַתּוֹס' יוֹמָא ד"נ וְזַבְחִים ד"ו דְּנוֹקָא בְּקָרְבָן שֶׁל ב' יוֹרְשִׁים פִּינוֹן דְּלִיכָא מִי שְׁיִתְפַּפֵּר מְקַבִּיעוּתָא שְׁפִיר חֲשׁוּב קְרַבָן שְׁוֹתְפִין אִף דְּלֹא מְתַפַּפֵּר רַק מְקוֹנְפִיא אֲבָל הִיכִי שְׁיֵשׁ כַּה"ג שְׁמִתְפַּפֵּר מְקַבִּיעוּתָא שְׁפִיר חֲשׁוּב רַק חֲלָקוֹ שֶׁל כַּה"ג וְלֹא פְּקָרְבָן הַשְׁוֹתְפִין הוֹאִיל דְּשְׂאָר פְּהַגִּים רַק מְקוֹנְפִיא מְתַפַּפֵּרִי בְּטַל זְכוּתָם לְגַבֵּי זְכוּתוֹ שֶׁל כַּה"ג עֵי"ש חֲזִינוּן דְּמִי שְׁיֵשׁ לוֹ רַק זְכוּת קָטָן אִזּוּ בָּאֵם לִיכָא מִי דֵּיֵשׁ לוֹ זְכוּת יוֹתֵר גְּדוֹל חֲשׁוּב עֵי"ז בְּעֵלִים אֲבָל הִיכִי דֵּיֵשׁ לוֹ זְכוּת יוֹתֵר גְּדוֹל ל"ח זֶה שְׁיֵשׁ לוֹ זְכוּת קָטָן בְּכָלֵל בְּעֵלִים א"כ ה"ה הֵכָא הִיכִי דְּמִתְפְּלִין בּוֹ בְּמִקְרָה א"כ פְּשַׁעוּשָׁה בּוֹ צְרָכֵי הַדְּיוּט יוֹתֵר לֹא חָל קְדוּשָׁה עָלָיו אֲבָל בִּנ"ד שְׁאֵין עוֹשִׂין בּוֹ רַק צְרָכֵי קְדוּשָׁה אַעֲפ"י שְׁהוּא בְּאַקְרָאֵי מִיְקָרֵי קוֹדֵשׁ הוֹאִיל דַּעֲכ"פ אֵינוֹ מִיְנוּחַד רַק לְצְרָכֵי קוֹדֵשׁ וּז"ב עכ"פ נְשַׁמַּע דִּי"ל דְּבֵית הַזֶּה יֵשׁ בּוֹ קְדוּשָׁה אֲבָל עכ"פ י"ל דְּגָרַע קְדוּשָׁתוֹ מְקַדְנָשְׁתָּ גוּף בַּהֲכ"נ: וְרִאִיתִי לְכַת"ה שְׁהַעִיר לְפִי דְּבָרֵי הַט"ז אוּ"ח סִימָן קִנ"ד דְּמִיָּדֵי דְּלֹא חֲזִי עוֹד לְקְדוּשָׁה חֲמוּרָה מוֹתֵר לְעֲשׂוֹת בּוֹ קְדוּשָׁה קְלָה וּא"כ ה"ה הֵכָא פִּינוֹן דְּהַחֲדָר הַלְזוּ לֹא נִצְרָף עוֹד וְלֹא יִתְפַּלְלוּ עוֹד בּוֹ שׁוּב מוֹתֵר לְהוֹרִיד עַכְת"ד אִף בְּאַמַּת בְּכ"ש מְגִילָה תַּמָּה עַל הַט"ז מְש"ס יוֹמָא דִּי"ב דַּר' דוֹסָא אוֹמֵר לְהִבִּיא בְּגָדֵי כַּה"ג בִּיּוֹהַכ"פ שְׁהֵם פְּשָׁרִים לְכַה"ד רַבִּי אוֹמֵר ב' תְּשׁוּבוֹת בְּדָבָר וְכו' וְעוֹד בְּגָדִים שְׁנַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם קְדוּשָׁה חֲמוּרָה תְּשַׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם קְדוּשָׁה

קלה ולפי דברי הט"ז מה פריף הא לר' דוסא דס"ל דאינו ראוי עוד ליוהכ"פ אחר ונליף מקרא דנהניחם שם וא"כ פיון דלא חזי עוד לקדושה חמורה א"כ בכה"ג מותר להשתמש בהם קדושה קלה עכ"ל וכה העיר הפמ"ג באו"ח סי' מ"ב במ"ז שתמה על הט"ז מש"ס מנחות ב"ק דס"ת שבלה אין עושין בו מזוזה.

אף דלא חזו עוד לס"ת עיי"ש: ובאמת יש עוד להעיר על הט"ז מיומא די"ב שם ת"ר אינע בו פסול בכה"ג ומינו אתר תחתיו ראשון חוזר לעבודתו שני אינו ראוי לא לכה"ג ולא לכה"ד כה"ג לא משום איבה וכה"ד לא משום דמעלין בקודש ולא מורידין וקאמר ר"י ומודה ר' יוסי שאם מת ראשון שני חוזר לעבודתו ופריף פשיטא ומשני מאי דתימא נחוש שמה יהי לו צרה קמ"ל אר"י הלכה כר"י ומודה שאם עבד עבודתו פשרה אמר רב הלכה כר"י עכ"ל הש"ס ונהנה הרמב"ם ז"ל נקט הדין דאם עבד עבודתו פשרה ולא נקט פלל הדין דאינו עובד ככה"ד וכבר העירו בזה המפורשים: והנלע"ד דהא לכאורה קשה מה צריף להשמיענו הדין דשני חוזר אחר מיתת הראשון הרי ממילא ידעינן דחוזר לעבודתו דאל"כ אמאי אינו עובר ככה"ד ואי משום דמעלין בקודש זניא דאי נימא דאינו חוזר לעבודתו אחר מיתת הראשון א"כ פיון דלא חזיעוד לכה"ג שוב מותר להורידו לשי' הט"ז ורק אי נימא דחוזר לעבודתו א"כ שוב פיון דחזי עוד לכה"ג שפיר אסור להורידו וא"כ מהא דקאמר דאינו עובד ככה"ד משום דמעלין בקודש ממילא נשמע דחוזר לעבודתו וצ"ע ולכאורה י"ל דאף א"נ דאינו חוזר לעבודתו אפ"ה אפתי שניף הטעם דמעלין בקודש הואיל דאם עבר ועבד עבודתו פשרה א"כ חשוב ראוי לקדושה חמורה ופיר מוכרח רב להשמיענו דחוזר לעבודתו אף באמת כ"ז לשי' רש"י דהפירוש דעבר ועבד בח' בגדים פשר ובר' בגדים פסול דהוי לי' מחוסר בגדים וא"כ שפיר י"ל דחשוב עוד חזי לקדושה חמורה פיון דעכ"פ בדיעבד יהי פשר וכמ"ש בתוס' חולין ד"מ דקרבו יחיד פשפת בחוץ חייב הואיל דחשוב ראוי לפנים הואיל דאם זרק הנרצה ועי' תוס' פסחים ד"ה ובתוס' זבחים דנ"ט וביומא דס"ג שכ' פסקרא זו אבל לשיטת התוס' שם שהוקשו דלמ"ל הטעם דמעלין בקודש תפוק לי' דהו"ל מחוסר בגדים דהא מדינא עובר ככה"ג ותיקרו דכה"ג מסתלק בפה א"כ נשמע דשימש בח' בגדים פסול א"כ שוב א"נ דאינו חוזר א"כ שוב ל"ש הטעם דמעלין בקודש לשי' הט"ז הנ"ל ונהי דלכאורה י"ל דכוננת התוס' הוא רק אי לא שניף הטעם דמעלין בקודש אז הי' מסלקין אותו אבל השתא דשניף הטעם דמעלין בקודש שוב אין מסלקין אותו וא"כ בכה"ג בשימש בד' בגדים פסול דהו"ל מחוסר בגדים ובח' בגדים פשר בדיעבד דמצד הדין חשוב ככה"ג וא"כ שוב אפשר דחשוב ראוי לכה"ג אף באמת מפשטות דברי התוס' מוכח דלעולם שימש בח' בגדים פסול ושוב א"ל דאינו חוזר לעבודתו שוב ל"ש הטעם דמעלין בקודש לשי' הט"ז ובאמת פריטב"א יומא שם כתב דבאמת אי לא הי' שניף הטעם דמעלין בקודש שפיר הי' מותר לעבד בד' בגדים ושוב הי' פסול בח' בגדים ורק השתא לטעמא דמעלין בקודש בד' בגדים פסול ובח' פשר ותי' בזה קושית התוס' שם אף מפשטות דברי התוס' מוכח דלעולם מסתלק ושוב לעולם פסול בח' בגדים ושוב הנרא קושיתי על הט"ז לדוקתא ועי' בפנ"י מגילה ד"ט שכ' להדיא דלר"י בשימש בח' בגדים פסול לשי' התוס' דמסתלק בפה עיי"ש ובאמת יש להוכיח פן מש"ס מגילה שם דקאמר אין בין פהו המשמש לכהן שעבר אלא פר יוה"כ אתאן כר"מ וקשה הא י"ל דאתי כר"י ומתני' לא

קתני רק דברים המעפבין בכהן שעבר אפי' בדיעבד ועכ"ח נשמע דלר"י מסתלק בפה ושוב גם בדיעבד בשימש בח' בגדים פסול וכבר הרגיש בזה הפנ"י שם ובאמת לפ"ז ניקח בזה דמביא שם הש"ס הדין והטעם בזה דאינו עובד ככה"ד וקשה הרי עיקר השמיענו הש"ס הא דאינו עובד ככה"ג ולפ"ז א"ש דמקא דאינו עובד ככה"ג אפתי לא נשמע דאתי מתני' כר"מ דאפתי הי' אפשר לומר דאתי כר"י ומתני' לא קתני רק דברים המעפבים אף בדיעבד ורק מדקאמר הטעם דאינו עובד ככה"ד משום דמעלין בקודש וקשה קושית התוס' דבלא"ה הו"ל מחוסר בגדים ועכ"ל משום דמסתלק בפה ושוב גם בדיעבד פסול בשימש בח' בגדים ושפיר עכ"ח דמתני' אתי כר"מ וז"ב.

ולפ"ז י"ל דבזה נחלקו רב ור"י דר"י ס"ל דאינו מסתלק ושוב בשימש בח' בגדים פשר בדיעבד אבל רב סובר דמסתלק בפה וקא דאינו עובד ככה"ד משום מעלין בקודש וממילא יהי' מיושב מה שהעירו המפורשים דאיך פסק ר"י הלכה כר"י הא ר"י סובר בכ"מ הלכה פסותם משנה וסתם משנה דמגילה אתי כר"מ ע"י בפנ"י שם ובהג"ה פור לזהב על הריטב"א מ"ש בזה ולפ"ז א"ש דסוגיא דמגילה קאי לרב דס"ל דמסתלק בפה ושוב בשימש בח' בגדים פסול לר"י ושוב מוכרח הש"ס לומר דאתי כר"מ אבל ר"י לשיטתו דשימש בח' בגדים פשר בדיעבד לר"י ורק בד' פסול משום דהוי מחוסר בגדים ושוב לשיטתו סתם משנה אתי אף לר"י וקקושית הפנ"י ה"ל דמתני' לא חשוב רק דברים דמעפבים אף בדיעבד פנ"ל וז"ב: ולפ"ז מיושב ג"כ הרמב"ם ז"ל דנקט הדין דאם עבר עבודתו פשיטה ולא נקט הא דאינו עובד ככה"ד דלפ"ז י"ל דכיון דפסק בדיעבד בשימש בח' בגדים פשר ועכ"ח דל"ל סברת התוספת בזה דמסתלק בפה וכמו שהרגיש הפנ"י שם א"כ שוב לא הי' צריך להביא הא דאינו עובד ככה"ד דממילא ידעין זאת מפח דהוי מחוסר בגדים וז"ב בס"ד: עכ"פ נשמע דלשיטת רב עכ"ח דשימש בח' בגדים פסול בדיעבד דמסתלק בפה ומה"ט הוכרח לומר בזה דאינו עובד ככה"ד משום דמעלין בקודש ושוב תיקשו מה צריך לומר דשני חוזר לעבודתו דהרי ממילא ידעין דחוזר דאלת"ה שוב לא יהי' חזי עוד לקדושה חמורה ושוב הי' מותר להורידו לשיטת הט"ז וצע"ג: וראיתי בישי"ע סי' קנ"ד שכ' דנוקא בק"ד דיש עצה להפקיע הקדושה ע"י פדיון שפיר מותר להורידו היכי דלא חזי עוד לקדושה חמורה אבל בגדי פהונה דחשוב קדוה"ג לשי' התוס' קדושין דנ"ד דל"מ בהו פדיון שפיר גם להט"ז אסור להורידו אף דלא חזי עוד לקדושתה עיי"ש הנה באמת בכמה דברים מציינו פן דקדוה"ג חמיר מק"ד היינו לחד מ"ד דקדוה"ג לא פקע בכדי בש"ס נדרים דכ"ט וגם בהקדוש זכר לדמיו דקדוש קדוה"ג אליבא דרבנן דעת הכ"מ פט"ו ממעה"ק הלכה זו דפקע בכדי והלח"מ שם השיג עליו עיי"ש וגם בזה דהקדש מפקיע מידי שיעבוד שיטת ריה"פ דדוקא קדוה"ג ולא ק"ד עיין תוס' גיטין ד"מ וכתובות דנ"ט ודעת רש"י פסחים דל"א דמה"ט קדוה"ג חל משום דבאמת ע"י שנשמתעבדו הנכסים חשוב אינו ברשותו ורק דקדוה"ג חל אף אדבר שאינו ברשותו ושיטת התוס' דלעולם חל ההקדש ורק בק"ד דאפשר להפקיע הקדושה ע"י פדיון ה"ה דלא נפקע ע"י השיעבוד ועי' במתנה אפרים הלכות גביית חוב ובקצ"ה סי' קי"ז מ"ש בזה וא"כ י"ל לענן כה"ג בשלמא א"נ דאינו מסתלק בפה א"כ חשוב כא"א להפקיע קדושתו שפיר הי' דומה לקדוה"ג שכ' הישי"ע דאין מורידין

אף בלא חזי עוד לקדושה חמורה אבל הכא דקאמר הטעם משום דמעלין בקודש וקשה תיפוק לי' משום דהוי מחוסר בגדים ועכ"ל לשי' התוס' משום דמסתלק בפה ושוב יש משפחת להפקיע קדושתו וכמ"ש התוס' שם דתלוי במלך ואחיו הפהגים ושוב דמי לק"ד ושוב בכה"ג שפיר מותר להורידו בלא חזי עוד לקדושה חמורה ושוב ממילא ידעינן דחוזר לעבודתו ונודע מ"ש בנוב"י או"ח סי' ל"ה דמידי שאפשר לבטל האיסור פ"י אפקעינהו חשוב קיל עיי"ש ונשמע מפאן היפך שיטת הט"ז הג"ל ובאמת וי"ל דר' דוסא ורבי נחלקו בסברת הט"ז דר"ד ס"ל דכיון דלא חזי עוד לקדושה חמורה מורידין ואנו קיי"ל פ"ר וכמ"ש הרמב"ם פ"ח מביאת מקדש וע' בפמ"ג סי' מ"ב וסי' קנ"ג שכ' די"ל דהו דאין מורידין הוי רק מדרבנן אף דהרמב"ם פסק פ"ר שאני התם דכתיב והניחם שם עיי"ש וממילא לפ"ז לא תיקשי קושית הבכ"ש הג"ל על הט"ז די"ל דבאמת הדבר תלוי בפלוגתת ר' דוסא ורבי וז"ב: וראיתי בשו"ת תועפת ראם סימן ג' שכתב ליישב קושית הבכ"ש על הט"ז מש"ס יומא הג"ל לדפריה רבי לר' דוסא שתי תשובות בדבר וכו' הג' הג"ל די"ל דשתי התשובות תדא המה דלכאורה הרי י"ל דהאבנט לא יוכל הכה"ג ללפוש עוד בשאר ימות השנה הואיל דבשאר ימות השנה גם אבנט של כה"ג הוא פלאים ושוב י"ל דל"ח הורדה מקדושה פשיטת הט"ז ועל זה קאמר רבי דהא אבנט של כה"ד לעולם הוא פלאים ושוב ל"ש לומר שפשרים לכה"ד, ורק שתראה לומר דלא קאי ר' דוסא על האבנט רק על שאר הבגדים דיוכל כה"ד ללבוש בזה שוב הרי גם הכה"ג יוכל ללבוש בשאר ימות השנה ושוב חשוב ראוי לקדושה חמורה עיי"ש ובאמת דבריו מוזר אצלי דלענ"ד הפירוש בש"ס שנושטמשותה בהם קדושה חמורה היינו עבודת יוהכ"פ לפני ולפנים ונחמיר עבודתה דבעי פרישת שבעה ואינו פשיטה רק בכה"ג לא מבעיא לשי' התוס' ישנים יומא די"ב בנודאי כה"ד פסול בעבודת יוהכ"פ זולת להפוך בצניצורא או לתרומת הדשן ואף לשי' הריטב"א שם דרק מדרבנן פסול לשאר עבודת אבל בעבודת היום ממש גם להריטב"א אף מה"ת בעי דוקא כה"ג א"כ י"ל דאף אם הכה"ג גופא ילבש בגדי יוהכ"פ בשאר ימות השנה ג"כ חשוב הורדה מקדושה דהרי בשאר ימות השנה כה"ד מותר ללבוש בגדי כה"ג דכל ימות השנה וא"כ ה"ה אם ילבש הכה"ג בשאר ימות השנה בגדי יוהכ"פ דמי כמו שהי' לבוש בהם כה"ד וחשוב הורדה מקדושה ורק לר"ד דסובר דכיון דאינו ראוי עוד לקדושה חמורה שפיר אף כה"ד מותר ללבושם אבל רבי חולק ואנו קיי"ל פ"ר וכנ"ל ע"כ דברי הג' תמוהים והדרא קושית הבכ"ש על הט"ז וצע"ג: עתה נבוא לדברי כת"ה שכ' דסברת הישי"ע תלוי בפלוגתת הרמב"ם והרמב"ן אי בהכ"נ חשוב תשמיש קדושה או תשמיש מצוה הנה באמת מקור הדבר בש"ס מגילה בני הפיר שפירו בהכ"נ צריכים להפלות בדמים ומוכח דהמכירה חל ויוצא הבהכ"נ לחולין רק דחל הקדושה על המעות וקאמר בש"ס ע"ז ל"ש אלא שפירו בלי זט"ה.

אבל מכרו ברשות זט"ה במעמד אנשי העיר שפיר דמי אפי' למישתא בי' שיכרא ואיבעי' התם בש"ס מתנה מאי חד אמר דהוי כזביגי ולשי' הרמב"ן הבעיא דמתנה מאי מיירי בלי רשות זט"ה במעא"ה א"כ יש ס' במתנה ואף לפי המסקנא בעיר אחרת אסור והעיר הרמב"ן דהרי בקדוה"ג ל"מ פדיון ושוב אמאי מועיל המכירה להפקיע קדושתה ועוד אף א"נ דיוצא לחולין ע"י הפדיון מ"מ פיון דחל קדושה על המעות היכי מהני זט"ה להפקיע הקדושה וכו' הרמב"ן דבהכ"נ לא חשוב רק תשמישי מצוה וא"כ כשרוצין

להעבירו מתשמיש המצנה רשות בינדם ורק בלי רשות זט"ה יש ס' שפא אינם מספיקם להכחיש מצותן לגמרי ואפ"י בדברים שנושאו בקדושתן בינד הלוקח אפ"ה שפא אין רוצים להכחיש מצות המוכרים לזה בעי שיהי' רשות מזט"ה והם בכתם להפקיע הקדושה וא"צ לחלל הקדוש' על שום דבר ויכולים בנודאי ליתן במתנה ואף למשפן ורק דבעינת הש"ס במתנה מיירי בלי רשות זט"ה וכן כ' הריטב"א שם נשמע דלשי' הרמב"ן בבהכ"נ דהוי רק תשמישי מצנה אז מועיל המכירה אף בלי רשות זט"ה ורק דבעי להעלות בדמים וגם מתנה מותר וברשות זט"ה אף מתנה לאיש זר ואף למשפן ג"כ מותר וי"ל דשרי אף לתשמיש של גנאי וממילא יוצמח דבמידי דהוי תשמיש קדושה ל"מ המכירה פלל להוציא לחולין אף אם ירצה להעלות הדמים בקדושה דחשוב כמו קדוה"ג רק במידי דנשאר בקדושתו בינד הקונה אז מותר להוציא המעות אפי' לדבר חול וא"כ בבהכ"נ דהוי רק תשמישי מצנה הבהכ"נ והדמים יוצאים לחולין ובתשמישי קדושה הספץ אינו יוצא פלל לחולין אבל לשי' הר"ן בהכ"נ ל"ח רק קדושה דרבנן וחו"ל הטילו על זה דין ק"ד שא"א להפקיע קדושתו בכדי רק דבעי מידי שיהי' אפשר שיתחלל הקדושה על הדבר ולזה אף ברשות זט"ה א"י ליתן במתנה או למשפן לאיש זר הואיל דליפא שום דבר שיחול עליו הקדושה, ורק במכירה דחל הקדושה על הדמים וק"ד קיל מקדושת בהכ"נ לפי שהוא קדושה שני' ושוב זט"ה יכולים להפקיע הקדושה מן המעות ושפיר דמי אפילו למישתא בי' שיקרא נמצא דבכל תשמישי קדושה מהני המכירה אף במידי דיוצא לחולין בינד הלוקח ועפ"י זט"ה גם הדמים מותרים דבק"ד יכולים זט"ה להפקיע קדושתו בכדי ודעת הרא"ש ז"ל דגם יחיד בשלו מותר למכור הס"ת והדמים מותרים דקדושת ס"ת שנתפשט על הדמים יכולים זט"ה להפקיע ולשי' הרמב"ם בהלכות ס"ת מוכח דאם מכר תשמישי קדושה צריף להעלות בדמים והב"ח כ' דבאמת מודה הרמב"ם דבזט"ה ניפקע הקדושה מן הדמים ורק דפליג עם הרא"ש בס"ת דיחיד ובשו"ת מחנה אפרים כ' דלשי' הרמב"ם הפנונה למישתי בי' שיקרא שפיר הפנונה בהבהכ"נ אבל באמת בדברי הרמב"ם ז"ל פי"א מהלכות תפלה מוכח דסובר הרמב"ם דגם עפ"י זט"ה צריף לקנות בדמיו דברי עילוי רק המותר יכולין לשנות לחולין ואף דקיי"ל מקרו והותירו אסור אבל עפ"י זט"ה שרי עיי"ש וא"כ תימה אמאי נדחק המח"א לומר הפנונה בדברי הרמב"ם למישתי בי' שיקרא היינו בהבהכ"נ הרי יש לפרש אמצעות ורק דקאי אמותר וצ"ע נשמע דלשי' הרמב"ם גם בתשמישי קדושה יוצא לחולין ע"י מכירה ורק דלפי הבנת המחנ"א צריכים להפלות הדמים בקדושה ולפי הבנת הרמב"ם הל' תפלה המותר מותר להוציא לחולין כ"ז היא שיטת הפוסקים המדברים בזה והנה בש"ע מוכח ב' הדעות לענין רימונים והפמ"ג כ' דהיש מי שאוסר אינו דעת הרמב"ם לפי שהוא מתיר המותר עיי"ש וכת"ה כ' דלשי' הרמב"ן ז"ל י"ל דגם אה"ק יש לו דין קדוה"ג ועוד דלשיטת הסוברים דאין משנין אפי' בקדשי בדה"ב א"כ הורדה מקדושה הוא מה"ת ושוב היכי דנוגע לד"ת קשה לסמוך על שיטת הט"ז עכת"ד לענ"ד ז"א דהא דאסור לשנות בקדשי בידק הבית הוי דוקא במידי שהוא קדוש בעצם אז אסור לשנות אבל במידי דהוי, רק תשמיש קדושה ל"ש זה דלא מבעיא לש הפוסקים דהורדה מקדושה הוי רק מדרבנן פהכרעת הפמ"ג והישי"ע בסימן קנ"ד בנודאי דבדרבנן יש לסמוך אשיטת הט"ז ואף להסוברים דאסור מה"ת מ"מ פינון דלא הוי רק ק"ד ומועיל פדיון

וא"כ עכ"פ קיל קדושה דידין ושוב י"ל דהיכי דלא חזי לקדושה חמורה יכולין להפקיע קדושתו א"כ הדבך ברור דלשי' הט"ז בנודאי בכל תשמשי קדושה פיון דעכ"פ מהני בו הפדיון א"כ שפיר מותר להורידו ובפרט די"ל דאף לשי' הרמב"ן דל"מ פדיון מ"מ י"ל דמודה הרמב"ן ז"ל דל"ח רק קדוה"ג מדרבנן דחז"ל נתנו עליו דין קדוה"ג וא"כ שפיר נהי דאין יוצא לחולין אפ"ה יש לסמוך על הט"ז אף באמת פבר פתבתי דקשה לסמוך ע"ד הט"ז ובפרט די"ל דלא דמי לסברת הט"ז דשם בנודאי לא ישתמש עוד באה"ק אבל הקא יש ס' שמה יצטרכו שנית להתפלל בו ושוב ל"ח עכ"פ בכלל אינו ראוי עוד לקדושה וכמש"כ לעיל לענין כה"ג דכיון דעכ"פ במת ראשון שני חוזר לעבודתו עי"ז חשוב ראוי לקדושה חמורה א"כ פשיטא דקשה לסמוך אסברת הט"ז: אף באמת לענין בהכ"נ יש הרבה קולות א' סברת הרבה פוסקים דאיסור הורדה מקדושה הוא רק דרבנן וגם קדושת בהכ"נ אינו רק דרבנן וא"כ י"ל דבכה"ג דיש הרבה שיטות להקל שפיר יש מקום להקל למפור עפ"י זט"ה ואח"כ יכולים להוציא המעות לחולין ונהי דלשי' הר"ן לכתחילה בעי למפור ולעשות עילוי בדמים ואח"כ להפקיע הקדושה מ"מ פיון דעכ"פ כדיעבד מהני המכירה ומותר להשתמש בדמים א"כ לענין לכתחילה שוב יש לסמוך אשיטת הרמב"ן דבבהכ"נ יכולין להפקיע הקדושה אפי' שלא ע"י מכירה פנודע מסברת הר"ן פ' הכותב דבמיד דדיעבד אם גבה מהני מועיל סברא קלה אף לענין לגבות לכתחילה ע"ש וא"כ בנ"ד לשי' רזה"פ ליכא בזה, רק איסור דרבנן ובפרט דלשיטת הרמב"ן ז"ל א"צ מכירה פלל ובפרט בקדושת בהכ"נ דלא הוי רק מדרבנן ונחשוב כמו תרי דרבנן דהורדה מקדושה אפי' בקדושה ד"ת לא הוי רק מדרבנן א"כ הקא דיש עוד ס' שמה מחדר כזה ל"ח בכלל הורדה מקדושה א"כ נודע שיטת החו"ד סי' ק"י דבתרי דרבנן ס' לקולא אף נגד ח"א ובפרט דע"י זט"ה כדיעבד בנודאי אפקע קדושתו א"כ בצירוף כ"ז פשיטא דיש לצרף ג"כ שיטת הט"ז וז"ב בס"ד: עתה נבוא לחשב השני שרוצין לעשות חלון בחדר הנ"ל ולנתן הפנותל מבהכ"נ הנה באמת איסור נתיצה נובע מדברי הספרי מובא ברמב"ם פ"ו מיסוה"ת ובפ"א מביהב"ח ומובא ברמ"א או"ח סי' קנ"ב וכ' שם דאם עושה ע"מ לבנות שרי ובט"ז סי' קנ"א כ' דהפנונה רק אם ימלא מקום הנתיצה אבל אם לא יבנה במקומה אף לצורך אסור והא"ר חולק דהא פתב הרמב"ם דרק דרף השחתה לוקה א"כ כשעושה לצורך תיקון ל"ח השחתה והנה הכ"מ שם פתב דהפנונה אם עושה ע"מ לתקן שרי וי"ל דבשביל כל תיקון שרי דעכ"פ אינו עושה דרף השחתה וכן הוכיח מדברי הרא"מ דמחיקת השם אסור אף לצורך תיקון ונתיצה דרף תיקון שרי ובאמת הקשה הפמ"ג דהרי מלאו א' נלמד שניהם אף י"ל הסברא דנודע שיטת הר"י אסכנדר דמחיקת השם ע"מ לתקן שרי וראייתו מהא דסתרי חשמונאי המנבב והב"י דחה דבריו דשם מקום המנבב מכונן וא"א בענין אחר ובשו"ת ח"ס סי' רס"ד העיר מיריעה שנפל בו דרנא דקורעין ותפרין אותה וגם ממכתשת של משה שהסירו הטלאי ונשמע דלצורך תיקון שרי וה"ה דמחיקת השם שרי לצורך תיקון ורק שהרגיש די"ל דשאני נתיצת מקדש דהותר מפללו במשכן שהורידוהו בנסוע המחנות מ"מ כ' הח"ס דגם שם הקודש ג"כ הותר מפללו אצל סוטה עיי"ש: והנה לכאורה א"נ דבסוטה הטעם משום עדל"ת א"כ שוב ל"ח הותר מפללו וכמ"ש בתוספת יבמות ד"ה דכלאים ל"ח בכלל הותר מפללו אצל בגד"כ משום די"ל דהתם הטעם דעשה דבדג"כ דוחה לאו דכלאים א"כ ה"ה הקא

פינון דשייף עשה דגדול השלום דחשוב עשה החמור וי"ל דדחי ושוב ל"ח בכלל הותר מפללו ואף שי"ל לפמ"ש המשנת חכמים דמחיקת השם יש עשה ד' אלקה תירא וא"כ ל"ש עדל"ת דאין עדלתו"ע אף המנ"ח במצנה תל"ז נסתפק די"ל דשלא פדרף השחתה ליפא עשה אף באמת המנ"ח שם הוכיח דרק בנתיצה שלא פדרף השחתה י"ל דליפא עשה אבל במוחק השם לכ"ע איפא עשה ושוב אין עדלתו"ע ושוב י"ל דמפח היתר סוטה חשוב הותר מפללו וז"ב: ובאמת בזה יש לתמוה על המנ"ח מצנה תק"ח שחידש דבצמר מעז בת רחל ומכ"ש מרחל בת עז דליפא בו איסור פלאים ואפ"ה פשר לבגד"כ עיי"ש א"כ קשה מהא דכ' בתוס' יבמות דא"א ללמוד עדל"ת מבגד"כ משום די"ל דחשוב מצנתו בקה ודיינו שא"א בענין, אחר ולדברי המנ"ח תיקשי הרי אפשר בבגד"כ באופן דליפא איסור פלאים וצע"ג: נחזור לדברי הח"ס דגבי שם ג"כ שרי מוחק פ"מ לתקן אף באמת יפה כ' הפוסקים דדוקא שם עיקר האיסור עובר בהמזבח א"כ יהי התיקון בגוף אותו הדבר שנעשה בו הקלקול שפיר שרי אבל הכא האיסור מחיקה נעשה בהשם והתיקון יהי בדבר אחר היינו בהספר א"כ י"ל דאין אומרין חטא בשם כדי שינקה בהספר וכנודע מסברת הטו"א דל"ש עדל"ת רק במידי דהעשה והל"ת הם בדבר אחד אבל במידי דהעשה הוא בצד חירות והל"ת הוא מצד עבדות ל"ש עדל"ת ותיגרץ בזה קושית התוס' חגיגה ד"ב עיי"ש שכ' לחידש דבעיר שיש בזה מזוזה לא נעשית עהנ"ד הואיל דבמזוזה ליפא עשה פלל ושוב אם ישרפו הל"ת הוא בדבר אחר וקיום המצנה בדבר אחר ל"ש עדל"ת עכת"ד ולפ"ז מינושב קושית הפמ"ג שהעור דהרי מלאו א' נלמד ולפ"ז א"ש דיש לומר שם במזבח ההיתר משום עדל"ת דבגין בהמ"ק הוי עשה והעשה דמורא מקדש בנודאי ליפא היכי דהוי דרף תיקון וכמ"ש המנ"ח ושוב בל"ת גרידא י"ל עדל"ת אבל במוחק דהמצנה הוא בדבר אחר ל"ח עדל"ת ומינושב ג"כ מה שהעירו מהא דשורף עצי הקדש לוקה אף ששרפו לצורף בישולו ולפ"ז ניחא דשם שבישלו שלא לצורף מצנה ול"ש עדל"ת שפיר לוקה אבל בנותץ שלא פדרף השחתה שפיר שרי משום עדל"ת וז"ב ודו"ק: ולפ"ז י"ל דכל ההיתר בנותן פדרף תיקון הוי מטעם עדל"ת א"כ י"ל בנותץ לצורף תיקון עז"נ דקדושתו קלה א"כ אף דל"ח דרף השחתה מ"מ עכ"פ עובר הלאו ואינו מקיים בזה המ"ע דבגין בהכ"נ דהא עז"נ הוי קדושה קלה ושוב ל"ש עדל"ת וכה ראיתי בשו"ת הרי"מ שהעיר עפ"י דברי הש"ס דסותר ע"מ לבנות שלא במקומו ל"ח מתקן וא"כ י"ל דאסור גבי שם וה"ה בבהכ"נ ויש בזה לאו דלא תעשון פן ובשו"ת ד"ח כ' דליפא בזה משום הורדה מקדושה וכן חידש שם ברי"מ דרק אם בטל מזה שם בהכ"נ אז יש לאו דלא תעשון פן אבל אם נשאר שם בהכ"נ ליפא רק איסור נתיצה אף באמת כ"ז אם הי' הדבר ברור דיש בזה איסור תורה כמו בנותץ אבן מבהמ"ק אבל באמת דעת הפמ"ג דגבי בהכ"נ אף אם גותץ דרף השחתה ליפא מלקות ודעת המנ"ח דאף איסור תורה ליפא בנותץ אבן מבהכ"נ רק איסור דרבנן איפא משום גזירה אטו בהמ"ק א"כ י"ל לפמ"ש הח"ס ליישב שיטת הר"ן דהא דאסור לשחרר עבדו הוא משום לא תחנם ולצורף מצנה ליפא איסור ותמה עליו המג"א מבכרות דמ"ז דפריף וקא מצהב"ע וכ' הח"ס דאם עושה לצורף מצנה גדולה שפיר ליפא איסור אבל בעושה לצורף מצנה שאינו גדולה אפתי יש איסור דאי לא הי' פוננתו לחון את העבד מה חזית לשחרר לקיים מצנת תפלה לא ישחרר ויקיים מצות לעולם בהם תעבדו ומשני דמצנה דרבים שאני הפוננה

דְּהוּי לְצוּרָה מְצוּה גְדוּלָה וְשׁוּב לִיכָא אִיסוּר עֵי"ש א"כ ה"ה לְצוּרָה תִּיקוּן קַל אֲמַרִי מָה
חֲזִית לְקַלְקַל בְּדָבָר זֶה וְלִבְנוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא יִבְנֶה בְּמָקוֹם אַחֵר וְלֹא יַעֲבֹר לְאוּ בְּדָבָר
זֶה וְכ"ז בְּבַהמ"ק דְּנוּגַע לְאִיסוּר תּוֹרָה אֲבָל בְּבַהכ"נ דְּלִיכָא רַק אִיסוּר דְּרַבְנָן י"ל דְּאִם
הוּא עכ"פ לְצוּרָה קְדוּשָׁה כָּל דְּהוּי לֹא הִתְמִירוּ רַבְנָן וְלַעֲנִין הוֹרְדָה מְקַדְּוֶשָׁה י"ל דְּאֲפֹשֶׁר
לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹתוֹן אֲבָנִים לְצוּרָה אֵיזָה תִּיקוּן בְּבַהכ"נ גּוֹפָה וְגַם יֵשׁ לְצָרָף סְבֵרַת מְרֵן הַד"ח
זי"ע דְּכִינּוֹן דְּהַמְנָהג פֶּן י"ל לֵב ב"ד מִתְנָה: וּמָה שֶׁהָעִיר כַּת"ה דְּבַבְהכ"נ ל"מ תְּנָאֵי לֹא
זָכַר כַּת"ה דְּבָרֵי הַמַּג"א שֶׁם דְּרַק לְתַשְׁמִישׁ גְּנָאֵי ל"מ תְּנָאֵי אֲבָל בְּאַמַּת בְּתַשְׁמִישׁ קְדוּשָׁה
מְהֵי תְּנָאֵי וְגַם עפ"י מְכִירַת הַפְּתוּלַי אֵיזָה אַמּוֹת בְּנוּדָאֵי דְּיֵשׁ סְנִיף לְהַקְלוּנְהֵי דַּהֲרִי"מ כ'
דְּרַק בְּמְכִירַת כָּל הַבַּהכ"נ אֲזִי יוֹצֵא לְחֻלִּין אֲבָל הֵכָא דַּהַבְּהכ"נ נִשְׁאַר בְּקְדוּשָׁתָה שׁוּב
שִׁינִיף אִיסוּר נְתִיבָה מ"מ הוֹאִיל דְּלֹא נִשְׁאַר רַק אִיסוּר נְתִיבָה א"כ כְּשִׁנוּתוֹן מְקוֹם דְּנִפְקַע
מְקַדְּוֶשָׁה בְּנוּדָאֵי דְּשָׂרֵי הוֹאִיל דְּנוּתוֹן בְּמָקוֹם הַנִּמְכָּר אִף בְּאַמַּת כ"ז אִם הוּי לְצוּרָה גְדוּלָה
וְרַצוֹן זַט"ה לְמַפְּוֹר אֲבָל אִם לִיכָא צו"ג וְיֵשׁ מְעַרְעָרִים פְּשִׁיטָא דְּאִיסוּר לְמַפְּוֹר וּבְפָרְט דִּי"ל
דְּחֻשׁוּב בַּהכ"נ שֶׁל כְּרַפִּים וְיֵשׁ שִׁיטוֹת דְּאִף בָּאִם לֹא סִייעוּ אֲנָשִׁים זָרִים בְּבִנְיָנוּ אַפ"ה
ל"מ הַמְכִירָה וּבְפָרְט בְּקַהֲלַתְכֶם מְקוֹם מְשָׁפֵן כ"ק רַבִּינוּ הַקְדוּשׁ ר"ר אֱלִימֶלֶךְ זי"ע בְּנוּדָאֵי
סִייעוּ גַם אֲנָשִׁים זָרִים בְּבִנְיָן הַבַּהכ"נ וְנָהִי דְּשִׁיטַת הַמ"ב דְּעַכְשָׁיו שֶׁל כְּרַפִּים ג"כ נִמְכָּר
מ"מ הַמַּג"א חוֹלֵק עָלָיו וּבְפָרְט שֶׁכ' הַד"ח דְּבִזְהוּ"ז דְּהַמְמֻנִים נִתְמַנּוּ בְּכַח עַרְפָּאוֹת בְּנוּדָאֵי
דל"מ מְכִירַתוֹם וּבְפָרְט שֶׁכ' הַפּוֹסְקִים דְּבִזְהוּ"ז מִינּוּי הַקְּהָל הוּי רַבּוֹ שֶׁלֹא מִתּוֹף כְּלוּל וְשׁוּב
לֹא מְהֵי מִינּוּי שְׁלֵהֶם עפ"י ד"ת וּבְפָרְט הוֹאִיל דְּנִרְאָה דְּיֵשׁ מְעַרְעָרִים מִי יוֹדַע אִם אוֹתוֹן
הַאֲנָשִׁים זָרִים לֹא יִסְפִּימוּ לְדְבָרֵי הַמְעַרְעָרִים ע"כ בְּקִצְרָה לַעֲנִ"ד אִם יִסְפִּימוּ כָּל הַת"ח
וְיִרְאִי ד' שְׁבִקְהֵלְתְכֶם כִּי הַדְּבָר נַחוּץ זַט"ה יִסְפִּימוּ לְזֶה יֵשׁ מְקוֹם לְהַקְלַע ע"י מְכִירַת הַחֲדָר
עַם הַפְּתוּלַי הַשִּׁינִיף לְבַהכ"נ וְרַק כְּאִנּוֹן שִׁישְׁאָל גַם עֲצַת אַדְמוּ"ר הַגַּה"ק מְשִׁינִיאווֹע
(שְׁלִיט"א) זצ"ל אֲשֶׁר קַהֲלַתְכֶם סְמוּכָה לְמָקוֹם מְשָׁפֵן כְּבוֹדוֹ וּבְקִי הֵיטֵב אִם הַדְּבָר נַחוּץ
וְאִם דַּעַתוֹ הַקְדוּשָׁה יִסְפִּים לְזֶה אֲזִי ג"א מְסָכִים לְהַתִּיר.

וז"ב בס"ד לְדִינָא: בַּאֲעֵה"ח יוֹם ג' חֵי"י תְּרַנ"ב רַאדְמִישְׁלַא יצ"ו. הַק' שְׁמוּאֵל עֲגִיל
חוֹפ"ק הַבְּ"ל.

סִימָן פ"ט. לְהַרְבֵּה הַה"ג כַּש"ת מְשָׁה לִיב ר"פ נ"י מוֹצַד"ק רַאזוּוֹאדוּב יע"א.

בְּדָבָר שֶׁאֵלְתוֹ בְּאִשָּׁה אַחַת קָנְתָה מֵהַשׁו"ב כְּרַכְשָׁתָא אַחַת מִתְעַרְבוֹת שִׁשָּׁה כְּרַכְשָׁתוֹת
וְלֹאֲחֵר שְׁנַרְתָּחָה בְּרוּתְחִין כְּנֶהוּג מְצָאָה בָּהּ נְקִבִים וְכַפִּי הַנִּרְאָה הִי' ס' גְּמוּר מְתִי נַעֲשֶׂה
הַנְּקֵב כִּי לֹא הִי' שׁוּם רִנְשָׁם שְׁחוֹר וְאָדוּם סְבִיבוֹת הַנְּקִבִים וְהַרְבֵּה מֵהֶם הִי' מְשׁוּכִים
וּקְצָתָם הִי' עֲגוּלִים וְיִוְכַל לְהִיֹּת שֶׁהִי' שָׁם שְׁנִמָּן סוּתָם וּבְאוֹתוֹ יוֹם שְׁחַט הַשׁו"ב אֵיזָה
בְּהַמּוֹת וַא"א לוֹ לִידַע מְאִיזָה בְּהֵמָה וּמְאִיזָה קֶצֶב נִטַל הַכְּרַכְשָׁתָא וְשָׁם יֵשׁ אֵיזָה קֶצֶבִים
וְכָל קֶצֶב יֵשׁ לוֹ חַנּוּיּוֹת מִיּוֹחֲדָת לְמְכִירַת בְּשָׂר וְנִמְכָּר הַבְּשָׂר לְכָל בְּנֵי הָעִיר וְהָעִיר וְיֵשׁ
הַפּס"מ לְהַטְרִיף הַבְּשָׂר וְהַתְּבַשְׂלִין וְהַפְּלִים שֶׁל כָּל בְּנֵי הָעִיר זֶה תוֹרָה שֶׁאֵלְתוֹ בְּקִצְרָה:
וְהֵנָּה יָפָה הִבִּיא כַּת"ה מ"ש בַּפּמ"ג ס' ק"י לְהַקְלַע מְטַעַם ס"ס אִף אִם הִי' אֲצֵל כָּל קֶצֶב
רַק בְּהֵמָה אַחַת שְׁמָא אֵינּוּ טְרִיפָה וְשְׁמָא כְּשִׁיטַת הַר"ן דְּאִף בְּקִבוּעַ ד"ת מוֹתֵר קוּדָם
שְׁנוּדַע הַס' עֵי"ש וְעִי' בְּסַפְרֵי ח"ב ס' כ"א שֶׁהָאֲרַכְתִּי בְּזֶה.

וְאִם דְּלִכְאוּרָה י"ל דְּשֵׁם בְּדִינוּ דֵּהֶפְמ"ג מִיַּיְרִי בְּדִקְיָן שֶׁהַשְּׁוֹמֵן שְׁלֵהֶם הִי מְוֹתֵר א"כ שְׁפִיר
 הָיִי רַק ס"ט דְּשָׂמָא הִי סוּתָם אָבֵל בְּכַרְפְּשָׁתָא זֹו דְּזָה הָיִי מְרִישׁ מְעִיא דְּהָיִי ס' שְׂמָא הוּא
 חֵלֵב טְמָא וְאִינוּ סוּתָם כָּלֵל בְּשִׁלְמָא אִם הִי בְּיָרוּר שֶׁהִי שְׁוֹמֵן סוּתָמוּ אִז כְּבָר כְּתַב הַפְּר"ח
 דְּשְׁוֹמֵן דְּרִישׁ מְעִיא סוּתָם וְכִמוּ בְּהָא דְּחֵלֵב שְׁעַל הַקִּיבָה וְהַתְּב"ש חוֹלֵק דְּכִינּוּן דְּהַחֵלֵב
 טְרִיפָה מִס' ד"ת שׁוֹב אִינוּ סוּתָם וְעִי בְּסִפְרָ דְּע"ת ס' מ"ו שְׁהִבִיא בְּשֵׁם הָרַד"ק דְּהָא
 דְּחֵלֵב טְמָא אִינוּ סוּתָם הוּא רַק מִס' וּבִס"ט אִף חֵלֵב טְמָא סוּתָם וְה"ה בִּס' חֵלֵב טְמָא נְמִי
 סוּתָם אָבֵל כ"ז בָּאִם הִי שֵׁם בְּנֹדָאִי שְׁוֹמֵן לְסוּתָנוּם שְׁפִיר י"ל דְּלֹא מִיבְעִי לְשִׁי הָרַד"ק
 בְּנֹדָאִי מְוֹתֵר מְטַעֵם סְתִימָה וְאִף לְהַתְּב"ש מ"מ לֹא הָיִי רַק ס"ט דְּשָׂמָא בְּרִישׁ מְעִיא ל"ח
 חֵלֵב טְמָא רַק בְּסוּף הַפְּרַכְשָׁתָא וְא"כ שׁוֹב הֵכָא הָיִי ס"ס שְׂמָא אִינוּ חֵלֵב טְמָא וְסוּתָם
 וְשָׂמָא בְּתַעְרוּבוֹת חֲנִיּוֹת מְוֹתֵר קוֹדָם שְׁנֹלֵד ה"ס אָבֵל הַשְּׁתָא שְׁיִישׁ ס' שְׂמָא לֹא הִי כָּלֵל
 חֵלֵב סוּתָם שׁוֹב לְעִנְיָן הַטְּרִיפּוֹת הָיִי ס"ס לְאִיסוּר שְׂמָא לֹא הִי סוּתָם וְשָׂמָא מִיַּקְרִי חֵלֵב
 טְמָא וְאִינוּ סוּתָם וְנִהִי דִס' הַשְּׁנִי הָיִי ס' גְּמוּר דְּשָׂמָא מוֹעִיל מַה שְׁלַקַח קוֹדָם שְׁנֹדַע הִס'
 אִף בְּקִבּוּעַ ד"ת אָבֵל בְּצַד הִס' הַשְּׁנִי הָיִי ס"ס לְאִיסוּר וּל"ח ס"ס כְּנֹדַע מְדַבְּרִי הַתּוֹס'
 כְּתוּבוֹת ד"ט ע"ב דִּס' אֲנוּס ל"ח ס' דְּשָׂמָא קוֹדָם שְׁנֹתְאָרְסָה זִינְתָה בְּאֲנוּס וּבִיָּאֵר הַפְּנ"י
 דְּהָיִי ס"ס לְחוּמְרָא וְעִי בְּסִפְרֵי ח"א ס' י"ט שְׁהוֹכַחְתִּי דְּהִיכָא דִּבִּס' א' הָעֵיקָר נִרְאָה כְּדַעַת
 הַמְתִּירִין שׁוֹב יֵשׁ לְצַרְרָ ס' הַשְּׁנִי אִף דִּישׁ בְּזָה ס"ס לְאִיסוּר וְה"ה כָּאֵן דַּעַכ"פ לְעִנְיָן
 תַּעְרוּבוֹת חֲנִיּוֹת דְּלַהֲרֵבָה שִׁיטוֹת ל"ח קִבּוּעַ ד"ת וְגַם שִׁיטַת הָר"ן דְּאִף בְּקִבּוּעַ ד"ת מְהִנִּי
 כָּל מַה שְׁלַקַחוּ קוֹדָם שְׁנֹדַע הִס' א"כ נִהִי דְּבֹדָאִי טְרִיפָה קֶשֶׁה לְהַקֵּל מ"מ הֵכָא דַּעַכ"פ
 יֵשׁ ס' שְׂמָא הִי שְׁוֹמֵן סוּתָם וְשָׂמָא אוֹתוֹ חֵלֵב הוּא טְהוֹר וּבְכַרְט דְּלִשְׁיטַת הָרַד"ק יֵשׁ ס'
 שְׂמָא חֵלֵב טְמָא סוּתָם א"כ בְּצַד הִס' שֶׁהִי שְׁוֹמֵן סוּתָם יֵשׁ ס"ס לְהֵיתֵר שְׂמָא חֵלֵב טְמָא
 סוּתָם וְשָׂמָא ל"ח חֵלֵב טְמָא וּבְכַרְט דְּלִפִּי דְּבְרֵי כְּת"ה הִי ס' שְׂמָא נַעֲשֶׂה הַנְּקֵב לֹאח"ש
 וְנִהִי דִבִּס' זֶה לְחוּד א"א לְהֵתִיר כִּמ"ש בְּש"ף ס' נ' וּבְכַרְט שִׁכ' דִּיוֹתֵר שְׁכִיחַ שְׁיִתְהַנּוּה
 נְקֵב מְחִיִּים מִלֹּאח"ש אָבֵל עכ"פ הָיִי כְּעִינֵי ג' ס' לְהֵיתֵר שְׂמָא נַעֲשֶׂה הַנְּקֵב לֹאח"ש וְשָׂמָא
 הִי חֵלֵב סוּתָם וְאִף דְּמַצַּד סְתִימַת הַחֵלֵב יֵשׁ ס' שְׂמָא מִיַּקְרִי חֵלֵב טְמָא מ"מ גַּם מַצַּד זֶה
 יֵשׁ ס"ס לְהֵיתֵר שְׂמָא חֵלֵב טְמָא הוּא רַק בְּצַד הַשְּׁנִי וְשָׂמָא חֵלֵב טְמָא סוּתָם דְּהָא בְּחֵלֵב
 טְמָא אִינוּ סוּתָם הוּא רַק מִס' כִּמ"ש הָרַד"ק וְשָׂמָא גַּם בְּקִבּוּעַ ד"ת מְהִנִּי מַה שְׁלַקַח קוֹדָם
 שְׁנֹדַע הִס' וּבְכַרְט דִּי"ל דְּתַעְרוּבוֹת חֲנִיּוֹת אִינוּ קִבּוּעַ ד"ת א"כ הַדְּבָר פְּשוּט וּבְרוּר דִּישׁ
 לְהַקֵּל בַּהֲפ"מ עכ"פ כִּינּוּן שְׁיִישׁ ג' ס' לְהֵיתֵר שְׂמָא מְוֹתֵר בְּלַקַח קוֹדָם שְׁנֹדַע הִס' אִף בְּנֹדָאִי
 טְרִיפָה וְשָׂמָא נַעֲשֶׂה הַנְּקֵב לֹאח"ש וְשָׂמָא הִי שְׁוֹמֵן סוּתָם וּל"ח חֵלֵב טְמָא כְּנֹלְפַע"ד פְּשוּט
 וּבְרוּר בִּס"ד לְדִינָא: בֹּאעָה"ח ה' תְּשָׂא תִרַע"ט רֹאדְמִישְׁלֵא.

הַח' שְׂמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנ"ר. נ"ב כְּעִינֵי שְׂאֵלָה זֹו נִשְׂאֵלְתִי בְּנְכָרִי שְׁלַקַח בְּנִי מְעִים
 מְחִנּוֹת אַחַת וְנֹדַע לוֹ שְׁיִישׁ שְׂמָה טְרִיפּוֹת ג"כ אִף הַיִּשְׂרָאֵל לֹא רָאָה בְּעַת שְׁלַקַח הָעֶכּוֹ"ם
 רַק הוּא בְּמִקּוֹם דְּלִיכָא חֲשֵׁשׁ בְּשֵׁר שְׁנֹתְעֵלֵם מִן הָעִינֵי שְׁנִיפֵר שֶׁהוּא מְאוּתוֹ חֲנּוּת רַק הִס'
 שְׂמָא לְקַח מִן הַטְּרִיפּוֹת הַנִּהַ בְּאֵמַת קִי"ל דְּלַקַח הָעֶכּוֹ"ם הָיִי כְּפִירֵשׁ מְעַצְמוֹ וְשׁוֹב יֵשׁ
 לְתוֹלוֹת שֶׁהוּא מִן הָרֹב אִף יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק לְפִי מ"ש הַה"מ פ"ב מְשַׁבֵּת דְּעֵיקָר הַטַּעֵם דְּלַקַח
 עֶכּוֹ"ם מְוֹתֵר מְשׁוּם דְּבִינְד הָעֶכּוֹ"ם לֹא הִי לְנוֹ שׁוּם נ"מ אִם הוּא אָסוּר אוּ מְוֹתֵר וְא"כ
 בְּדָבָר שְׂאָסוּר גַּם לְעֶכּוֹ"ם שׁוֹב גַּם כְּשִׁלַּקַח עֶכּוֹ"ם מְמִקּוֹם הַקְּבִיעוֹת חָשׁוּב כְּקִבּוּעַ וְעִינֵי
 קִצָּה"ח ס' רצ"ב א"כ לְשִׁיטַת הַסּוֹבְרִים דְּבְנֵי מְעִים שְׁל טְרִיפָה אָסוּר לִב"נ מְשׁוּם אִמ"ה

שוב חָשׁוּב הָקָא פְּנוּלד הַס' בְּמָקוֹם הַקְּבִיעוּת וְאָף דְּלִישְׂרָאֵל אִין לָנוּ לְדוֹן רַק מַצַּד אִיסוּר טְרַיפּוֹת וְנֹה הָאִיסוּר לִישׁ בְּעַכּוּ"ם מ"מ הִי לָנוּ לְדוֹן בִּשְׁעַת שְׁלִקּוּח הַעַכּוּ"ם שְׂמָא הוּא טְרַיפּוֹה לַעֲנִין שְׂיִאָסְרוּ הַבְּנֵי מַעִים מְשׁוּם אִיסוּרָא מ"ה שׁוּב יֵשׁ לְהַחְמִיר וּבְאַמַּת לְשִׁי הַתּב"ש רַק מַס' נְחָסְרוּ הַבְּנֵי מַעִים לְנִכְרֵי דְבְּאַמַּת פְּסָקִינֵן דְּבְּנִיקְבוּ הַב"מ אַחַר שְׁחִיטַת הַנֶּשֶׁט אָסוּר וּל"א פְּמֵאן דְּמִנְחָא דְּדִיקוּלָא דְּמֵיָא וְרַק שִׁי"ל דְּכָל אִיסוּרוֹ מַס' וּלְחוּמָרָא חוּשְׁשִׁין שְׂמָא בְּאַמַּת חָשׁוּב פְּפִירֵשׁ וְאָסוּר מְשׁוּם אַמ"ה וְעַכ"פּ לַב"נ לֹא הִי אָסוּר רַק מַס' וְיֵשׁ לְדַבֵּר בְּזֶה הַרְבֵּה וּבִתְשׁוּ' לְהֶרֶב מִיעַנְדְּרַחֲבוּ הָאֲרַכְתִּי רְשָׁמְתִי לְזַכְרוֹן אִי דְּחַנּוּפָה תַרע"ה לַפ"ק פְּהָ בֵּין הַגּוֹלִים וְיִיטְצֶען.

סִימָן צ'. לְהֶרֶב הַה"ג כַּש"ת מו"ה יוֹסֵף יוֹנָה צְבִי נ"י אַבְד"ק אוּנְסְדָאָרְף יצ"ו.

בְּדַבְרֵי שְׂאֵלְתוֹ בְּאִשָּׁה אַחַת שְׂאֵמְרָה שְׁנֵה אִיזָה זְמַן שְׁהִיְתָה בְּבֵית אַבּוֹתֵי שֶׁל בְּעֵלָהּ וּבָא עָרַל אַחַד מְעִיר הַסְּמוּכָה לָהֶם וְהִגִּיד לְאַבּוֹתֵי שֶׁל בְּעֵלָה שְׂיֵשׁ לוֹ פ"ש מִבְּנָם שְׂלֹא יֵשׁוּב לְבֵיתוֹ עוֹד כִּי נָפַל לוֹ גִּירָא בְּתוֹךְ לְבוֹ ר"ל וְמַת וְהוּא הָעָרַל הִי אֶצֶל קְבוּרָתוֹ דְּעָן 24 אוּיגוּסְט לְמִסְפָּרָם יֶאֱהָרַע 14 הִיָּינוּ בְּחוֹדֶשׁ הָרֵאשׁוֹן מִהַמְּלַחְמָה וְאָמַר הַמָּקוֹם שְׁנָפַל שָׁם וְגַם שְׂמַעְהָ הָאִשָּׁה שְׂעָרַל אַחַד הוֹצִיא קוֹל בְּהָעִיר אִיךָ שֶׁהִי אֶצֶל הַצְּבָא פּוֹתֵב בְּבֵית שְׁנַרְשָׁם שְׂמָה שָׁם הַמַּתִּים וְכֹאשֶׁר הָעֵתִיק הַפִּינְקָס מְצָא שְׂמָה נְרָשָׁם שְׂאִישׁ הַנָּ"ל הִירֵשׁ פָּרִיד מַת בְּשָׁנַת 14 בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׂאֵמַר עָרַל הָרֵאשׁוֹן וְהִבִּיאָה הָאִשָּׁה הָעֵדִים הַנָּ"ל לְבֵית מַאֲטְרִיקְעֵל-אַמֵּט בְּעִיר לִיִּטְשׁוּי וְהָעִידוּ שָׁם הָעָרְלִים עַפ"י שְׂאֵלְתָה רֵאשׁ הָעֵרְכָאוֹת וְעַפ"י שְׂבוּעָה וְהָעִידוּ פְּנ"ל רַק הָעֵד הָרֵאשׁוֹן לֹא אָמַר שְׂמָה שֶׁהִי אֶצֶל קְבוּרָתוֹ רַק סָתֵם שְׂמַת אִיךָ יוֹכַל לְהִיּוֹת שְׂמָה שְׂלֹא אָמַר שְׂמָה שֶׁהִי אֶצֶל קְבוּרָתוֹ מִחַמַּת שְׁהַשִּׁיב רַק עַל שְׂאֵלְתָם וְיַעַן שְׂלֹא שְׂאֵלוֹ אוֹתוֹ ע"ז לֹא הִשִּׁיב לָהֶם וְיוֹכַל לְהִיּוֹת שְׂפַפְעֵם הָרֵאשׁוֹן שְׁהִסִּיחַ לַפ"ת אָמַר בְּאַמַּת שֶׁהִי אֶצֶל קְבוּרָתוֹ זֶה תְּנַרְף הַשְּׂאֵלָה בְּקַצְרָה.

וְהִנֵּה בְּאַמַּת אִם הִיָּינוּ שׁוּמְעִים מִהָעָרַל בְּעַצְמוֹ שְׁהִגִּיד דְּבָרִים הַנָּ"ל לַפְּנֵי אַבּוֹתָיו שֶׁל הַנְּפִטָר בְּלִי שׁוּם שְׂאֵלָה בְּנוֹדָאֵי דְּחָשׁוּב מַסל"ת דְּהוּי פְּהָא דְּש"ס מֵאֵן אִיפָא בִּי חִינְאֵי שְׂכִיב חִינְאֵי דְּחָשׁוּב מַסל"ת דְּרַק בְּאוּמַר אִמְרוּ לְאַשְׁתָּ פְּלוּנִי יֵשׁ פְּלוּגְתָא אִי חָשׁוּב מַסל"ת פְּמוֹ שְׂפַתְבּ בְּקו"ע אוֹת מ"ה וְאוֹת קַפ"א בְּשֵׁם הַמַּהֲרַב"ל דִּי"ל דַּל"ח מַסל"ת וְשָׁם בְּאוֹת ס' מְשַׁמַּע דָּאָם בָּא לְאַשְׁתָּ הַמַּת לְהִגִּיד י"ל דְּלֹא חָשׁוּב מַסל"ת אִיךָ בְּאַמַּת יֵשׁ בְּזֶה מִחְלֻקַּת הַפּוֹסְקִים לְשִׁי הַרְמַב"ם ז"ל גַּם בְּאוּמַר אִמְרוּ לְאַשְׁתָּ פְּלוּנִי חָשׁוּב מַסל"ת וְעֵינֵן שׁו"ת אֲגוּדַת אִיזוּב ס' ט"ו וְגַם בְּב"ש ס"ק ל"ו מְשַׁמַּע דְּנֻקָא כְּשָׂבָא לַב"ד אִז אִיךָ אִם אוּמַר דְּרַף מַסל"ת ל"מ דְּנִרְאָה שְׂמַתְפִּינֵן לְהָעִיד אַכַּל אִם אוּמַר אִמְרוּ לְאַשְׁתָּ פְּלוּנִי חָשׁוּב מַסל"ת וְהַגַּם דְּבַס' מַסל"ת מִחְמִירִין כְּמִפְּנֵי בְּרַמ"א מ"מ הָקָא שְׂלֹא חָמַר בְּפִירוּשׁ לְהָאִשָּׁה שְׂמַת בְּעֵלָה רַק אָמַר לְאַבּוֹתֵי שֶׁל הַמְּדוּבָר בְּנוֹדָאֵי דְּחָשׁוּב מַסל"ת וּל"מ לְשִׁיטַת רֹב הַפּוֹסְקִים דְּמַסל"ת ל"צ קִישׁוּר דְּבָרִים בְּנוֹדָאֵי מוֹעִיל וְאָף א"נ דְּבָעֵי קִישׁוּר דְּבָרִים י"ל דְּמָה שְׂאֵמַר לָהֶם דְּבָנָם שְׂלַח פ"ש י"ל דְּחָשׁוּב ק"ד וּבְפִרְט דְּהַב"ש הַכְּרִיעַ כְּשִׁי הַפּוֹסְקֵי דַּל"ב קִישׁוּר דְּבָרִים וַא"כ פְּדוּת עָרַל הָרֵאשׁוֹן שְׂאֵמַר שֶׁהִי אֶצֶל הַקְּבוּרָה א"כ בְּנוֹדָאֵי סְגִי וְאָף שְׂלֹא אָמַר בְּפִירוּשׁ שְׂרָאָה אוֹתוֹ בִּשְׁעַת קְבוּרָה בְּפִנּוּי מ"מ נִרְאָה שְׂפִידַע בְּבִירוּר אֵת מִי קוֹבְרִים וְלִיכָא חָשׁוּשׁ בְּדַמֵּי וּבְפִרְט דְּבְּאַמַּת שִׁי הַר' נָתַן הוּבָא בְּרַמ"א דְּבַמַּסל"ת ל"צ קְבִירָתוֹ דְּבַמַּסל"ת לִיכָא חָשׁוּשׁ בְּדַמֵּי וְנִהִי דְּבַח"מ וּב"ש חוֹלְקִים דְּגַם בְּמַסל"ת שְׂמַת בְּמַלְחָמָה

בְּעֵי קְבֻרָתוֹ עכ"פ הָכָא שְׁאָמַר שֶׁהִיא אֲצֵל קְבֻרָתוֹ תוֹלִין שְׂיַדְעַה בְּבִירוֹר שְׁהִנְקִיבָה הוּא הָאִישׁ הִירָשׁ פְּרִיעַד וּבְפֻרְט דְּגַם בְּלִי קְבֻרָתוֹ אִפ"ה אִם נִיסַת ל"ת א"כ הִיכִי דְאָמַר קְבֻרָתוֹ אֲנִן לָנוּ לְהַסְתַּפֵּק שְׁמָא לֹא רָאֵהוּ עַל פְּנֵי בְּשַׁעַת הַקְּבוּרָה פִּינִין דְּבְדִיעֵבַד אַף בְּלִי קְבֻרָתוֹ אִם נִיסַת ל"ת כְּדִקְיִי"ל דְּבְדִבְרֵי שְׁפִשְׁרָא בְּדִיעֵבַד אִם יֵשׁ עוֹד ס' מְוֹתֵר אַף לְכַתְּחִילָה פְּמוֹ שְׁהִבְאֵתִי כ"פ בְּסִפְרֵי מְר"ן פ' הַפּוֹתֵב דְּבְדִבְרֵי שְׁפִדִיעֵבַד יִהְיֶה לֹו זְכוּת עִפ"י דִּין מְהַנִּי סְבָרָא קְלָה לְהַגְבֻתוֹ לְכַתְּחִילָה עֵינִין בְּסִפְרֵי ח"א ס' ל"ג, וְאָף שִׁי"ל דְּהָא דְקִי"ל בְּע"א בְּמִלְחָמָה אִם נִיסַת ל"ת הוּא רַק בְּעַד פֶּשַׁר דִּי"ל דְּמָה"ת נְאָמֵן כְּמ"ש הַרְשָׁב"א וְהִרְיָב"א דְּבַעֲיִית הַש"ס הוּא רַק א"נ דְּמַצֵּד דְּחֻשׁוֹב מַדְע"ל לֹא הִתְמִירוּ אוּ רַק מְשׁוּם דִּינִיקָא וְא"כ בְּמִלְחָמָה דְּלִישׁ דִּינִיקָא הִתְמִירוּ חַז"ל וְכִינֵן דְּעֵיקָר בְּעֵינָא הוּא אִי יֵשׁ בְּזָה חֲנוּמְרַת חַז"ל וְכַמ"ש הִרְיָב"ש דְּכָל חֻשׁוֹב בְּדִדְמֵי הוּא רַק מְדַרְבְּנֵן לְכַף אִם נִיסַת ל"ת אֲבָל בְּנִכְרֵי מַסְל"ת דִּי"ל דְּרַק מְדַרְבְּנֵן מוֹעִיל עֲדוּתוֹ מְשׁוּם קְוֹלַת עֲגוּנָה וְא"כ הִיכִי דִּישׁ חֻשׁוֹב בְּדִדְמֵי נְהִי דְהוּי רַק חֻשׁוֹב דְּרַבְּנֵן מ"מ מַה"ת בְּלֹא"ה א"נ וּמְדַרְבְּנֵן שׁוֹב יֵא חֻשׁוֹב בְּדִדְמֵי וְשׁוֹב י"ל דְּאִם נִיסַת תְּצַא וְא"כ שׁוֹב י"ל דְּהָכָא שְׁלֹא אָמַר בְּפִירוּשׁ שְׁרָאֵהוּ בְּפִנֵּי בְּשַׁעַת הַקְּבוּרָה שׁוֹב יֵשׁ לְהִתְמִיר אַף בְּאַמְתַּת מְפֻרְשׁ בְּש"ס דְּבְנִכְרֵי הַמַּעֲיֵד שְׁנֻטְבַּע בְּמַשְׁאֵל"ס אִם נִיסַת ל"ת וְדִינִיק מְזָה חַז"ס בְּתַשׁוּבָה וּמְבִיא דְּבָרֵי הַיֵּשׁוּשׁ דְּגַם נִכְרֵי מַסְל"ת נְאָמֵן מַה"ת רַק מְדַרְבְּנֵן צְרִיכִין לְצַרְפֵּי סְבָרַת דִּינִיקָא וְשׁוֹב בְּקְבֻרָתוֹ מְסַלֵּק הַחֻשׁוֹב בְּדִדְמֵי שְׁיֵשׁ מְדַרְבְּנֵן וְשׁוֹב עכ"פ אִם נִיסַת ל"ת אַף בְּלִי קְבֻרָתוֹ וְשׁוֹב הָכָא שְׁאָמַר קְבֻרָתוֹ תוֹלִין שְׁפִנְוֵדֵי רָאֵהוּ בְּפִנֵּי בְּשַׁעַת קְבוּרָה א"כ אִם הִינֵנו שׁוֹמְעִים מְפִי הָעֶרְל בְּמַסְל"ת בְּנוֹדֵי דְהִי מוֹעִיל וְגַם מַצֵּד הָעֶרְל הַשְּׁנִי שְׁהִגִּיד בְּמַסְל"ת שְׁרָאֵה בְּפִנְקֵס הַמְתִּים אֲצֵל הַצָּבָא שְׁנֻרְשָׁם שְׁמָה שְׁמַת הָאִישׁ הִירָשׁ פְּרִיעַד וְהִנֵּה אַף שְׁלֹא אָמַר רַק שְׁמוֹ וְכִינֵנוּ וּבְזָה יֵשׁ הַרְבֵּה חֻשׁוֹת א' דְּלִישׁי קֶצֶת פּוֹסְקִים שְׁם פִּינְוִיו ל"ח פֶּשֶׁם אָבִיו וְגַם לִשְׁי הַרְבֵּה פּוֹסְקִים בְּעֵי שְׁם עִירוֹ ג"כ אַף בְּאַמְתַּת נִרְאָה שְׁהָעֶרְל רָאֵה שְׁם נִרְשָׁם גַּם שְׁם עִירוֹ וְהִרְאֵי שְׁפִירְסֵם זֹאת בְּעִיר מְקוֹם דִּירַת אִישׁ הַנָּ"ל וְגַם פִּינֵן שְׁאָמַר שֶׁהִיא זֹאת אֲצֵל 32 יַעֲגַעַר רַעֲגִימַעֲנַט וְזֹאת יְדוּעַ שְׁהָאִישׁ הִירָשׁ פְּרִיעַד הִי בְּרַעֲגִי- מַעֲנַט הַנָּ"ל א"כ אִין לְחוּשׁ שְׁגַם אִישׁ אַחַר שְׁשָׁמוֹ וְכִינֵנוּ שְׁוִין הִי בְּאוֹתוֹ רַעֲגִימַעֲנַט וְנִפְטֵר שְׁמָה וּבַעֲלָה שֶׁל זֹו אֲזִיל לְעֵלְמָא כְּמ"ש בְּשׁו"ת פְּרִישַׁת מְרַדְכִי ס' כְּזוֹ דְּאִם אִישׁ זֶה הִי בְּנוֹדֵי בְּבֵית הַחֹלִים לְכ"ע סְגִי בְּשָׁמוֹ וְשְׁם אָבִיו דְּזָה עֲדִיף מְעוֹבְדָא דְּמִכְסִיף בֵּן מְלָל שְׁפִרָא"ש וְפִי בְּסִפְרֵי ח"א ס' ע"א וְה"ה דְּסְגִי בְּשָׁמוֹ וְכִינֵנוּ דְּלִישִׁית רַב פּוֹסְקִים שְׁם פִּינְוִי חֻשׁוֹב פֶּשֶׁם אָבִיו כְּמ"ש שְׁם בְּסִפְרֵי ס' הַנָּ"ל וְא"כ י"ל דְּמָה שְׁנֻרְשָׁם בְּפִנְקֵס הַמְתִּים חֻשׁוֹב כְּעַכְשָׁנִים מַסְל"ת וְהָעֶרְל שְׁהָעִיד בְּמַסְל"ת ע"י הַפִּנְקֵס הָוִי כְּעַכְשָׁנִים מְפִי עַכְשָׁנִים מַסְל"ת דְּמוֹעִיל וְלִישִׁי קֶצֶת פּוֹסְקִים גַּם עַכְשָׁנִים מַסְל"ת הַמַּעֲיֵד סְתָם מְפִי עַכְשָׁנִים סְגִי תוֹלִין שֶׁהִיא בְּמַסְל"ת וְהִגַּם דְּבָזָה הַרְבֵּה פּוֹסְקִים מְחִמִּירִים כְּמִפְּנֻרְשׁ בְּרַמ"א סְעִיף ט"ז וְעִי"ש בַּח"מ וְב"ש וְעִי"ן שׁו"ת אֲגוּנַת אֲזוּב סִימֵן ט"ן שְׁרׁוֹב פּוֹסְקִים מְקוֹלִים בְּזָה אַף הָכָא הָוִי כְּמַעֲיֵד שְׁגַם עַכְשָׁנִים הִרְאֵשׁוֹן הִגִּיד בְּמַסְל"ת הִגַּם שְׁכ' בְּשׁו"ת ד"ח דְּהַכּוֹתֵב בְּעֵצָמוֹ בְּפִנְקֵס לֹא רָאֵה שְׁמַת רַק מָה שְׁשָׁמַע מְפִי הָאִישׁ שְׁרָאֵה מִיתָתוֹ וְעַכְשָׁנִים הִרְאֵשׁוֹן מְשִׁיב ע"י שְׁאֵלָה וְל"ח מַסְל"ת אַף בְּאַמְתַּת בְּשִׁאלַת עַכְשָׁנִים לְעַכְשָׁנִים שְׁלֹא בְּפִנֵּי יִשְׂרָאֵל לְשִׁיטַת רַב פּוֹסְקִים חֻשׁוֹב מַסְל"ת כְּמ"ש הַב"ש ס"ק מ' וְס"ק מ"ח וּבְפֻרְט שְׁלֹא שְׁאֵל לֹו עַל אִישׁ יְדוּעַ רַק מָה שְׁאִירַע בְּמְקוֹם הַמְלָחָמָה מְפֻרְשׁ בְּשׁו"ת צ"צ הוֹבָא בְּק"ע אוֹת תַּט"ו דְּבַכְה"ג חֻשׁוֹב מַסְל"ת וְאָף דְּבַמְל"ת בְּכַתְּבַת יֵשׁ

מחמירין פנודע משיטת הרמב"ם"ל אף באמת לשי' הפוסקים משום דחוששין לשי' הר"ן ו"ל דבעי ק"ד כמ"ש בבית מאיר או משום דבכתב א"א להבחין אם הוא במסל"ת וכ"ז בשלח הפתב למקו"א י"ל שפא נתפנין להעיד אבל היכא שכתבו בפנקס ולא שלחו לשום מקום פנודאי דחשוב מסל"ת וגם היכא דמנטל עליהם לרשום זאת בפנקס בכה"ג פנודאי דלא חשוב פמתפנין להעיד ומפנין שם בשו"ת צ"צ סימן הנ"ל דכל היכי דנראה שהדבר אמת א"צ פלל מסל"ת וענין שו"ת ד"ח ח"א סי' כ"ד וח"ב סי' ס"א שהאריה בזה עכ"פ אם היינו שומעים מפי הערלים כנ"ל פנודאי הי' מועיל ובפרט לשי' כ"פ עדות ערפאות בכתב מועיל אף ע"י שאלה נהגם דבשו"ת ד"ח העיר דבעי שיהי' ידוע דלא מקבלי שוחדא באמת בחו"מ סי' ס"ח פסקינן כשי' הרא"ש דסתם ערפאות מהימני נהגם דבשו"ת ד"ח העיר די"ל בעגונה בתחילת עדות החמירו פהא דש"ס דבכורות לענין פדחת לחוד אי מהני מה"ת יפה כתב בשו"ת אגודת איזוב פנין דעכ"פ מה"ת איסור לא חמור ממון כמ"ש תוס' ב"מ ד"כ ורק שי"ל דחז"ל החמירו בעגונה עכ"פ הוי תרי לישני בבכורות אי החמירו חז"ל בתחילת עדות ויש לומר סד"ר לקולא: ומה שחשש כת"ה מחמת שבערפאות לא אמר שהי' אצל קבורתו א"כ י"ל דחשוב פחזור מדבריו או שאומר שהאשה שיקרה והוסיפה בדבריו לאמר שהי' אצל קבורתו או שמודה שאמר לה רק שעתה אומר ששיקר בזה הביא שי' הפוסקים דדבריו שאומר לאסור י"ל דלא מהני אף אם אומר במסל"ת דלהחמיר א"נ אף במסל"ת ובפרט דדבריו האחרונים לא הי' רק ע"י שאלה: באמת יש חילוק שאם אומר שפראשונה אומר שקר לשי' כ"פ אף כ"ז שלא אומר עד השני דבריו בבי"ד אפ"ה א"י לחזור אבל אם אומר שעד השני שיקר בשמו לשי' כ"פ כ"ז שלא התירו לינשא עפ"י עד השני שוב הראשון נאמן כשי' הרמב"ן ו"ל דבעמפ"ע אם הראשון מכחיש נאמן הראשון וענין ביו"ד סי' קפ"ה ובט"ז שם אף באמת באשה אומרת מפי עכו"ם מסל"ת או שפחה אין הראשון נאמן להכחיש אף לשי' הרמב"ן ו"ל כמ"ש בשו"ת שארית יוסף הובא בבי"ש שם, ובקו"ע אות ש"ה ורצ"ז ועיי"ש אות ק"ס א"כ אף אם הי' אומר בפירוש עכשיו לפני הערפאות שלא הי' אצל הקבורה י"ל דא"נ ולפמ"ש בקו"ע אות ק"ס באם אומר שהשני שיקר פנודאי א"נ ובפרט שגם פלי קברתיו שי' הר' נתן דבעכו"ם מסל"ת א"צ קברתיו וכיון דאינו חוזר מגוף עידותו שוב לשי' הר' נתן סגי ובפרט דעכ"פ גם ע"א או עכו"ם מסל"ת אף פלי קברתיו ג"כ הדין אם ניסת ל"ת א"כ עכ"פ אינו רק חשש דרבנן לכתחילה שפיר י"ל דאינו יכול לקיטור דברי עד השני שאומר בשמו ובפרט שפנין שלא אומר דבריו לפני הערפאות רק ע"י שאלה, א"כ י"ל דלא אומר רק מה ששאלו ממנו ושעל הקבורה לא שאלו וכל מה שאפשר לתרץ דברי העד השני שלא הי' פמוכחש מתרצין ובפרט שיש פמה ס' להקל שפא לא חזר פלל רק שלא אומר מה שלא שאלו ממנו ושפא לא מהני חזרתו כשי' השא"י וע' בפ"ת סקמ"ה שהביא מדברי הח"ס שחזרת עכו"ם פנודאי א"מ ושפא כשי' הר' נתן דבעכו"ם מסל"ת ל"צ קברתיו ולענין חשש בדדמי שאינו רק מדרבנן ורק לכתחילה פנודאי סמכינן אג' ספיקות להקל אף נגד ח"א ע"כ מצד זה ליכא חשש ומצד שפראה קצת הכחשה שהאשה אומרת בשמו שפאל הגירא נגד לבו ושם אצל הערפאות אומר העכו"ם נגד הריאה באמת פבר הבאתי לשי' רוב הפוסקים א"נ להכחיש אף הראשון פסול ובפרט שי"ל דל"ח הכחשה שפאל הגירא נגד שני איברים הנ"ל ובפרט דדבריו

האחרונים הי' שלא במסל"ת וְאָף שִׁי"ל דע"ז לְהַכְחִישׁ דְּבָרָיו הֶרְאִישׁוּנִים נֶאֱמָן אִם שְׁלֵא
במסל"ת וְדָבָרָיו הֶאֱחָרוּנִים אֵינּוּ מוֹעִיל פִּינּוּן שֶׁהִי ע"י שְׁאֵלָה בְּמַעֲמַד הָאִשָּׁה אִם בְּאֵמַת
אֲדָרְבָּה לְהַחֲמִיר לְשִׁי"כ פ"א א"נ אִם בְּמַסְל"ת ע"כ בְּאֵמַת יֵשׁ לְסִמּוֹן אֲדָרְבָּי הָאִשָּׁה שֶׁהִגִּידָה
בְּשֵׁם הָעֶרְלִים: אִם בְּאֵמַת לְכַאוֹרָה יֵשׁ לְדוֹן דִּי"ל דכ"ז הִיכִי דְהָאִשָּׁה בְּעֶצְמָה מְהִימָנָא
לוֹמֵר מֵת בְּעָלֵי אִזְ נֶאֱמַת לומר ג"כ שְׁשֻׁמְעָה מְפִי עֲכוּ"ם מִסְל"ת וְשׁוֹב י"ל דא"נ הָעֲפוּ"ם
לְהַכְחִישָׁה אֲבָל בְּמַלְחָמָה דְהָאִשָּׁה א"נ לוֹמֵר מֵת בְּעָלֵי וְלִשְׁי' הֶרְמַב"ם ז"ל גַּם בְּקִבְרָתוֹ
אֵינָה נֶאֱמַת א"כ שׁוֹב י"ל גַּם בְּאֵמַתָּה שְׁשֻׁמְעָה מְפִי עֲכוּ"ם מִסְל"ת ג"כ יֵשׁ לְחוּשׁ
שְׁשֻׁמְעָתָה אִם בְּאֵמַתָּה הִיא דְאֵינָה נֶאֱמַתָּה שֵׁם יֵשׁ שְׁנֵי טַעְמִים א' שִׁישׁ רַגְלִים לְדָבָר
שְׁשֻׁמְעָתָה בְּמָה שְׁאוּמְרָת קִבְרָתוֹ מִשׁוּם דְּאֵין דְּרַךְ הָאִשָּׁה לְעַמּוּד בְּמָקוֹם הַמְלַחְמָ' עַד
שֶׁתְּקַבְּרֶנּוּ שְׁמִתִּירָאָה מְנַפִּילַת הַגִּירָא וּלְפ"ז בְּאוּמְרָת שְׁקִבְרָה אוֹתוֹ אַחַר הַמְלַחְמָה נֶאֱמַתָּה
כַּמ"ש בְּשׁו"ת רַעַק"א ז"ל שֵׁם בַּהֲג"ה אוֹ מִשׁוּם שְׁחִזְקָה בְּדַעְתָּה שְׁמַת מַחֲמַת שְׁרָאָתָה
נְפִילַת הַגִּירָא לְכַף מְשַׁקְרָת לומר קִבְרָתוֹ וּמִטַּעַם זֶה גַּם בְּאוּמְרָת קִבְרָתוֹ אַחַר הַמְלַחְמָה
א"נ כַּמ"ש בְּשׁו"ת רַעַק"א ז"ל שֵׁם אִם בְּאֵם אֵמָרָה בְּעֶצְמָה שְׁרָאָתָה שְׁמַת א"כ י"ל
שְׁרָאָתָה נְפִילַת הַגִּירָא וְנִדְמָה בְּדַעְתָּה שְׁמַת ע"ז מְשַׁקְרָת לומר קִבְרָתוֹ אוֹ מִשׁוּם שִׁישׁ
רַגְלִים לְדָבָר שְׁלֵא הִיָּתָה עוֹמֶדֶת לְקַבֵּר אוֹתוֹ בְּשַׁעַת הַמְלַחְמָה אֲבָל הִכָּא שְׁאֵמָרָה רַק
שְׁשֻׁמְעָה מְפִי הָעֲפוּ"ם א"כ הִיא בְּעֶצְמָה אֵינָה אוּמְרָת בְּדַדְמִי שְׁלֵא הִיָּתָה כָּלל בְּמָקוֹם
הַמְלַחְמָה וְגַם לִכְּפֵא רַגְלִים לְדָבָר שְׁשֻׁמְעָתָה שׁוֹב ל"ח שְׁתִּשְׁקֹר לְגַמְרִי וְלוֹמֵר שְׁשֻׁמְעָה
מְפִי עֲכוּ"ם מִסְל"ת שְׁמַת וּקִבְרָתוֹ וּבִפְרָט דְּלַחֲדָה שִׁטָּה הוּבָא בְּמַחֲבָר סַעֲיָר מ"ח גַּם
בְּאוּמְרָת מֵת בְּמַלְחָמָה וּקִבְרָתוֹ נֶאֱמַתָּה א"כ בַּכַּה"ג י"ל דְּגַם הֶרְמַב"ם ז"ל מוֹדֵה דְמִהֲנִי
וְעֵינִין בְּקו"ע אוֹת פ"ו שְׁכ' פְּעִין זֶה אִם מֵה שְׁחַשְׁשׁ כַּת"ה מַחֲמַת שְׁהָאִשָּׁה עֲשֵׂתָה בְּקִשָּׁה
לְהַגְעִירִיכֵט שְׁיִתְּנוּ לָהּ רִשְׁיוֹן לְנִשְׁוֹאִין נִרְאָה שֶׁהַדָּבָר קָל בְּעֵינֵיהָ י"ל דל"ש אֲצֵלָה דִּיִּיקָא
וּמִינְסָבָא הִנֵּה בְּאֵמַת כְּבֵר פְּלִפְלוֹ בְּזֶה הַגִּירָא ז"ל עִם הַגָּאוֹן מְלִיסָא הוּבָא בַּפ"ת אוֹת
י"ג אִי הִיכִי דְנִיסַת בְּלִי שׁוּם עֵדוּת אִי נֶאֱמָן אַח"כ ע"א לוֹמֵר שְׁמַת בְּעָלָה דְהָא גַּם בַּע"א
צָרִיכִין לְצִירוּף סְבִירַת דִּיִּיקָא וְהָכָא דְחִזְוִין דְנִיסַת בְּלִי עֵדוּת לָא דִּיִּיקָא עֵי"ש מֵה שְׁכ'
בְּזֶה הַג' מְלִיסָא וְהַג' בְּעַל בְּרִית אֲבָרְהָם אִם בְּאֵמַת יָפָה כ' כַּת"ה דְהָכָא לָא נִיסַת עוֹד וִי"ל
דְסַמְכָה שְׁבִנוּדָאֵי יִתִירוֹ הַב"ד נְעוּד דִּי"ל דְסַמְכָה בְּדַעְתָּה שְׁסָגִי בְּעֵדוּת הָעֲפוּ"ם שְׁאֵמַר
לָהּ בְּמַסְל"ת דְהָכָא א"נ שְׁבְּאֵמַת שְׁמַעָה מְפִי הָעֶרְלִים שׁוֹב יֵשׁ לָהּ עֵדוּת מְסַפִּיק וְלֹא יִדְעָה
שְׁאֵסוֹר לָהּ לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעַרְכָּאוֹת קוֹדֵם שִׁישׁ לָהּ הִיָּתֵר ב"ד וְשֵׁם בְּעוֹבְדָא דְהַג' רַעַק"א ז"ל
עַכ"פ נִיסַת בְּלִי שׁוּם עֵדוּת אֲבָל הִכָּא י"ל דְסַמְכָה אֵמָה שְׁשֻׁמְעָה מְפִי הָעֶרְלִים אִם בְּאֵמַת
כְּפִי הַנִּרְאָה אִשָּׁה זֹו אֵינָה בְּכָלל נְשִׁים הַצְּנִיעוּת וְאִם כִּי אֵין לָנוּ לְחַפְשׁ חֲנוּמְרוֹת בְּעֵדוּת
עֲגוּבוֹת אֲדָרְבָּה מְצִינוּ בְּשׁו"ת הַב"ח הַמְקִיל בְּמָקוֹם עֵיגוֹן בְּכַמָּה עֲנִינִים.

עַכ"ז מְצִינוּ בְּשׁו"ת הַרְדָּב"ז הוּבָא בַּפ"ת אוֹת קנ"ח דְבִאִשָּׁה פְּרוּצָה אִם אוּמְרָת שְׁשֻׁמְעָה
מְפִי אַחֲרִים יִשְׂרָאֵלִים דִּישׁ לְבָרַר אֲצֵל אוֹתוֹן הַיִּשְׂרָאֵלִים שְׁאֵמָרָה מְשָׁמֵם עֵי"ש וְאִם דְהָכָא
לִישׁ דְבָר זֶה דְהָא אֵמָרָה בְּשֵׁם הָעֶרְלִים וּכְבֵר הַגִּידוֹ עֶרְלִים בְּעַרְכָּאוֹת וּד"ז אֵינּוּ מוֹעִיל
עַפ"י ד"ת פִּינּוּן שֶׁהִי ע"י שְׁאֵלָה חָשׁוֹב עַכ"פ פְּנִתְפוּנוֹן לְהַעִיד אִם לְפַע"ד פִּינּוּן שְׁאֵמָרָה
שְׁנִכְתַּב בְּפִנְקֵס הָעַרְכָּאוֹת שְׁמַת בְּעָלָה דְעָן 24 אוֹיגוֹסֵט יֵאֵהֲרַע 1914 ע"כ כְּפִי שֶׁהִגִּידוֹ
לִי שְׁהַרְעֵנִי - מַעֲנֵט 32 יַעֲגַעַר הִיא בְּעִיר לֵאשֶׁאנֶץ ע"כ בְּאֵם אֲפִשֶׁר בְּנִקֵּל שְׁאִישׁ יִשְׂרָאֵל
יִסַּע לְעִיר הַנְּ"ל וְיִרְאֶה בְּפִנְקֵס־שְׁנַרְשֵׁם שְׁמָה שְׁמַת הָאִישׁ הִרְשׁ פְּרִיעַד בְּיוֹם הַנְּ"ל בְּנוּדָאֵי

יהי בזה היתר ברור ואם א"א לברר ד"ז כי אולי כבר הלכו הפנקס מהמתים לאיבוד בעת שנהרס הממשלה עכ"פ מהלכין לברר אצל אבותיו של הירש פריעד אם אמת הדבר שערל הנ"ל הגיד להם שמת בנם ושהנ' אצל הקבורה ואם אבותיו גידו פנ"ל ג"כ יש להתיר הגם די"ל דחמותה פסולה להעיד וגם אף ביש לה בנים אפ"ה א"נ משום ל"פ ואף בזה"ז שאין מתיבמין אפ"ה מפנרש בח"מ דל"מ עידות חמותה אף עכ"פ אם גיד אבי המדובר יהי נאמן דאף דבזכרים הדומים לאלו ג"כ א"נ מ"מ ביש לה בנים ובפרט בזמה"ז שאין מתיבמין עכ"פ זכרים הדומים נאמנים כמ"ש בבי"ש ועיין בספרי ח"ב סימן ו' ובפרט פיון דעכ"פ ע"י האשה עצמה שאמרה מפי הערלים עכ"פ יצאה מחשש איסור תורה, א"כ כבר נסתפק במל"מ דהיכי דכבר נסתלק האיסור תורה י"ל דגם ה' נשים מהימני עיין שם בספרי ח"ב סי' ו' עכ"פ ע"י שיגיד אבי המדובר ששמע כן מפי הערל הנ"ל יצטרף להגדת האשה עצמה וגם אם האשה תגיד ששמעה מפי אבי המדובר ששמע מפי הערל במסל"ת פפי דברי האשה ג"כ יש להתיר ובפרט דאף א"נ דגם לענין חשש דרבנן ל"מ הגדת ה' נשים די"ל דחשיב ונדאי משקרי אבל עכ"פ ביש לה בנים ליכא חשש משקר רק מצד לא פלוג ומפנרש במג"א סי' תמ"ז דדבר שהיא משום לא פלוג לא חמיר פגוף התקנה שוב פיון דעכ"פ ע"י הגדת האשה עצמה נסתלק חשש איסור תורה שוב מועיל הגדת חמותה פנ"ל ואם גם זה אי אפשר שאולי כבר אבותיו מתו בין כך עכ"פ אם יאיימו עליה הב"ד שתגיד האמת אם שמעה מפי הערלים ונגידו לה חומר איסור א"א ושאם יבא בעלה תצא מזה ומזה והיא תעמוד בדברי' יש מקום להתירה ובפרט שגם ע"י עדות הערלים בערכאות נהי דאינו מועיל לפי שהי' ע"י שאלה עכ"פ קצת רגלים לדבר יש וגם מצד שפבר עברו שש שנים נהי דאין לסמוך בעגונא ואאומדנות מ"מ ידוע מ"ש הח"ס שעכ"פ י"ל דאיתרע החא"א ושוב יש מקום להתירה עכ"ז מפני חומר איסור א"א ובפרט באשה שאינה צנועה וד"ל ע"כ ישאל נא עוד לרב גדול אחד בתורה ויראה ואם יספים להתירה אז גם אנכי אצטרף להתיר ומפלל הן אתה שומע לאו ומחמת פי אין לי שום ספר בפה אקצר ואם יספים רב גדול א' להתיר ישובו ב"ד של ג' להתיר האשה פדין הנזיסת בע"א: באעה"ח יום א' בלק י"א תמוז תר"פ לפ"ק.

הק' שמואל ענגיל פה מרחץ בארדיוב סימן צ"א. להרב המופלג בתו"ר מו"ה יעקב נ"י שו"ב בפה ראדמישלא יצ"ו בדבר שנסתפק בהי' סירקא ויש ס' אם הי' מינה ובה או שלכס"ד מה דינו והנה לכאורה כ' כת"ה דדמי לדיו המפנרש בש"ע סי' ל"ט לענין ס' סירקא פסדון ס' שלכס"ד דמכשירין מטעם נשחטה בחזקת היתר עומדת: הנה באמת יפה הביא כת"ה דבשלקא סירקא פסדון פשירה בנודאי א"כ בס' מתירין מטעם חזקת היתר והגם דהמהרש"ל העיר דלדין מחמירין בנאבדה הריאה אבל יפה תירצו בט"ז ופ"ד דאם הס' על מקום א' ל"ח בכלל מיעוט המצוי לאיסור וגם כמ"ש הש"ד דכיון דעשה פתיקון חז"ל ל"ש הסברא דמה הועילו חז"ל בתקנתם וכ"ז לענין סירקא פסדון דכשר בנודאי אבל במינה ובה דלשיטת כמ"פ חשוב כדבוקה והגם דאנו נוהגין להכשיר מג' טעמים דלשיטת התוס' בנודאי שרי דמינה ובה אין סופה להתפרק וגם לשי"רש"י ז"ל י"ל דכיון דלא נסרקה למק"א יש ראי' דהפשטת ליתיה הוא וגם כ' התב"ש דאף א"נ דבא מחמת נקב אפ"ה ע"י סתימה יפה פשר אבל עכ"פ חשיבה חומר עוד מסירקא תלוי' דשם באזלא במיעוץ לא חשוב ריעותא בהפ"מ כמ"ש התב"ש בסי' ל"ז ובמינה ובה אף

דאָזלאַ בּמִיעוּף חָשׁוּב רִיעוּתָא וְהֵגֵם דּבִפּמ"ג ס"י ל"ז גִּסְתַּפֵּק בְּזָה מ"מ מְעוּבָדָא דְפִלִיג
הַתּב"ש אַהֲמָהָר"ם חֲרִיף בְּמִינָה וּבָה עַל הַקָּמֵט וְהִסִּירוּ הַסִּירְכָא וְנִשְׂאָר הַקָּמֵט דְּמִטְרִיף
הַתּב"ש מִטַּעַם תּר"ל וְנִשְׁמַע דְּמִינָה וּבָה אַף דְּאִזְלָא בְּמִיעוּף חָשׁוּב רִיעוּתָא וְגַם הָעִיר שָׁם
בִּלְב"ש דְּהָא רֵאשִׁי הַסִּירְכָא הֵם רְחוּקִים מִן הַקָּמֵט וּבִכְה"ג ל"ח תו"ל אַפ"ה פְּתַב שָׁם
ס"ק קל"ח דְּכִינּוּן דְּמִינָה וּבָה רַבּוּ הַמִּטְרִיפִין בְּעֵלְיָה כָּל דְּהוּ מִטְרִיפִין חֲזִינּוּן דְּזָה חֲמור
לְעִנּוּן פְּמָה דְּבָרִים מִתְּלוּי' א"כ י"ל דְּהוּי ס"ס לְהַחְמִיר וְשָׂמָא מִינָה וּבָה טְרִיפָה וְשָׂמָא הִי
שְׂלָא פְּסִדְרָן וְאַף שִׁי"ל דְּהוּי מִש"א ז"א א דְּלְהַחְמִיר מוֹעִיל הַס"ס מִש"א דְּהָא מְבִנְאָר
בִּפּמ"ג ס"י ק"י דְּמַה"ת אַף ס"ס מִשָּׁם א' מְהִי וְרַק מְדַרְבְּנָן ל"מ א"כ לְחוּמְרָא אַף ס"ס
מִש"א מְהִי יַעֲיִין בַּחוּ"ד סִימָן קפ"ז מ"ש בְּזָה.

וְחוּץ לְזָה הַדְּבָר פְּשׁוּט דְּמִינָה וּבָה אַף לְהַחְמִירִין הוּא רַק לְשִׁי רִש"י ז"ל אֲבָל לְשִׁי
הַתּוֹס' בְּנוֹדָאֵי פֶשֶׁר א"כ שְׁפִיר חָשׁוּב ס"ס שְׂמָא הִי שְׁלַכְס"ד וְטְרִיפָה אַף לְשִׁי הַתּוֹס'
וְאַף אַת"ל שֶׁהִי מִינָה וּבָה שְׂמָא כְּשִׁי רִש"י וְטְרִיפָה מִטַּעַם שֶׁהִי נִקְבַּ וּל"ח סְתִימָה וּבְפִרְט
בְּאַמַּת בִּלְב"ש ס"ק ע"ד הִבִּיא בְּשָׁם הַפ"ת דְּגַם בְּסַפֵּק בְּגַב ס' בְּחִיתוּף חָשׁוּב כְּנוֹלָד
רִיעוּתָא מְחִיִּים דִּל"מ חֲזָקַת הַיָּתֵר כְּשִׁי הֶרַמ"א בְּהָא דַס' דְּרוּסָה אַף הִלְבִּישׁ פְּתַב דְּבִסְרְכָא
פְּסִדְרָן ל"ח פְּלָל נוֹלָד רִיעוּתָא פִּינּוּן דְּכִסְדְּרָן פֶּשֶׁרָה בְּנוֹדָאֵי הֵגֵם דְּבִסְפָר ח"א גִּסְתַּפֵּק
דְּלִשִׁי רִש"י י"ל דְּחָשׁוּב נוֹלָד רִיעוּתָא פִּינּוּן דַּעַכ"פ הִי טְרִיפָה כ"ז שְׂלָא גִּסְתַּם הַנִּקְבַּ אֲבָל
בְּאַמַּת שִׁיטַּת.

הָר"ן שְׁכ' דְּנִקְבַּ וְשִׁעֲלוּל לְסִתּוּם ל"ח טְרִיפָה אַף טָרַם שְׁנִסְתַּם הַנִּקְבַּ וְעִי' בַּדְּג"מ יו"ד ס"י
מ"ט א"כ שְׁפִיר פְּסִדְרָן ל"ה רִיעוּתָא פְּלָל וְשְׁפִיר יֵשׁ לְאוּקְמָה בַח"ה אַפ"ה מְסִיק הִלְבִּישׁ
שָׁם דְּנָהִי דְּסִירְכָא פְּסִדְרָן בְּלִי חֲלוּן ל"ח רִיעוּתָא מ"מ אִם יֵשׁ ס' שְׂמָא הִי שְׂלָא פְּסִדְרָן
עַכ"פ חָשׁוּב רִיעוּתָא וּמִצְטָרֵף בְּהַדִּי רִיעוּתָא אַחֲרַת א"כ בְּמִינָה וּבָה עַכ"פ חֲשִׁיבָא רִיעוּתָא
וְחֲמור מִתְּלוּי' דְּגַם בְּאִזְלָא בְּמִיעוּף חָשׁוּב רִיעוּתָא וְגַם אִם יֵשׁ רִיעוּתָא אַחֲרַת רְחוּק מִרֵּאשׁ
הַסִּירְכָא אַפ"ה מִטְרִפִּינּוּ וְהַטַּעַם דְּמִינָה וּבָה רַבּוּ הַמִּטְרִיפִין א"כ בַּס' אִם הִי מִינָה וּבָה או
שְׂלָא פְּסִדְרָן שְׁפִיר י"ל דְּחָשׁוּב נוֹלָד רִיעוּתָא מְחִיִּים וּל"מ חֲזָק"ה וּמָה שְׁהָעִיר דְּהָא ס'
בְּגַב הוּי ס"ס שְׂמָא הִי פְּסִדְרָן וְשָׂמָא גַם שְׂלָא פְּסִדְרָן אִינוּ בָּא מְחַמַּת נִקְבַּ בְּאַמַּת שִׁי רֹב
הַפּוֹסְקִים דְּסִירְכָא מְחַשְׁבִּין לְנוֹדָאֵי טְרִיפָה וְעִינּוּן בְּר"ן חֲוֹלִין דְּרַף מ"ח בְּהָא דְּרִיבָה הַסְּמוּכָה
לְדוּפּוֹן שְׁכ' דְּר"ן ס"ל דְּכָל סִירְכָא לְשִׁי רִש"י אִינוּ רַק ס' טְרִיפָה וְלֵאבִימִי חָשׁוּב וְנוֹדָאֵי
טְרִיפָה מְמִילָא דְּלִדְיָדוּן דַּס"ל אֲחָד זָה חוֹשְׁשִׁין לָה ע"כ דְּסִירְכָא חָשׁוּב לְנוֹדָאֵי טְרִיפָה וְעִי'
בִּלְב"ש סוּס"י ל"ט שְׁהָאַרִיף בְּזָה, וְרַק בְּסִירְכָא שְׂאֵנוּ מִטְרִיפִין מְשׁוּם שִׁא"א בְּקִיאִין
בְּבִדְיָקָה חָשׁוּב רַק ס"ט כַּמ"ש הַתּוֹס' חֲוֹלִין בְּדָף י"א וְעִי' בִּיּו"ד ס"י פ"א עַכ"פ בַּס' מִינָה
וּבָה ס' שְׁלַכְס"ד יֵשׁ לְהַחְמִיר רַק בְּעֵגְלִים ע"י מִיעוּף יֵשׁ לְהַכְשִׁיר דְּאַדְרָבָה י"ל פִּינּוּן
דְּבַעְגָּלִים לֹא שְׁיִיף סִירְכָא יֵשׁ רֵאשִׁי דְּהִי רַק מִינָה וּבָה וּבָא מְחַמַּת הַפְּשֻׁטַּת לִיחָה וּבְפִרְט
דְּבִכְה"ג שְׁפִיר חָשׁוּב ס"ס לְהִיָּתֵר שְׂמָא הִי מִינָה וּבָה וְשָׂמָא אַף אִם הִי שְׁלַכְס"ד מ"מ
שְׂמָא פִּינּוּן דְּאִזְלָא בְּמִיעוּף לֹא הִי רַק הַפְּשֻׁטַּת לִיחָה, וְאַף שִׁי"ל דְּמְחַמַּת רַכּוּתוֹ נִתְּמַעֵף
מ"מ אִינוּ רַק ס"ט דְּאַף א"נ דַּסְּשִׁלְכְס"ד הוּי וְנוֹדָאֵי טְרִיפָה מ"מ אִם אִזְלָא בְּמִיעוּף אַף
בְּעֵגְלִים עַכ"פ ל"ח רַק ס"ט שְׂמָא מְחַמַּת שְׂלָא הִי רַק הַפְּשֻׁטַּת לִיחָה אִזְלָא בְּמִיעוּף א"כ
בִּכְה"ג שְׁפִיר הוּי ס"ס לְהִיָּתֵר אֲבָל אִי לֹא אִזְלָא בְּמִיעוּף שְׁפִיר אַף בָּאִם הִי ס' מִינָה וּבָה

ס' שלכס"ד יש להחמיר והרבה יש לדבר בזה ואכמ"ל: באעה"ח עש"ק חקת תרס"ט ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן צ"ב.

לכבוד הרב הגה"צ חו"פ בנש"ק כש"ת מוה"ר מנחם האלבערשטאם אב"ד דק"ק פריסטק שליט"א ולהרב הקריף וכו' מו"ה ישאל אהרן נ"י דומ"צ דק"ק הנ"ל. בדבר היורשין שאחד יושב בבית השותפין וגם עוד שני יורשין רוצים לשפור כל הבית ולשלם דמי השכירות לשאר היורשין שדריים במקומות אחרים והיורשין שאינם דריים בפה טוענים שאם יושב אחד מהיורשין בבית בנודאי לא ישלם דמי השכירות ויגלה כל הבית לאיבוד כי ימכר על פי הליציטאציע זה תנרף טענותיהם בקצרה: והנה אם לא הי' חשש פסידא אז פשיטא דהדין עם היורשין שדריים בכאן פיון דהי' חשוב שהדריים במקומות אחרים רוצים להשפיר חלקם א"כ יורשים שבכאן זוכין בה מדינא דב"מ ל"מ לשי' הרא"ש דס"ל דיש בשכירות דין דב"מ כמ"ש הסמ"ע סי' קע"ה ס"ק י"ב א"כ פשיטא דזכה היורש בכאן מדין דב"מ אף אף לשי' הרמב"ם ו"ל דס"ל דל"ש בשכירות דין דב"מ כמפורש במחבר סעי' נ"ט וסעי' ס' אפ"ה מפורש שם בסעי' ס"א דאם שנים שפרו בשותפות שדה ואחד רוצה להשפיר חלקו והשני רוצה לזכות בו מדינא דב"מ הדין עמו פיון שהוא שותף בו ועיי"ש בסמ"ע ס"ק קנ"ד דלשיטת הסוברים דיש בשכירות דין דב"מ אצ"ל משום שהוא שותף אף המחבר לשיטתו דס"ל דאין בשכירות דין דב"מ מש"ה צריך לומר משום שותף עדיף עכ"פ נשמע שותף עדיף ממצרן דקיי"ל שותף מסלק אף למצרן וגם אשה שקנתה שותף מסלקה א"כ מכ"ש דמסלק למי שרוצה לשפיר מאחיו אף כ"ז אם ליכא קפידא למשפיר אז שפיר השותף מסלק לשוכר אף אם פבר שפיר מאחיו מכ"ש כשפא מתחלה להשפיר בנודאי השותף קודם אבל הכא פפי הנראה דיגיע עי"ז פסידא להשותף המשפיר וכה"ג לא שייך דינא דבר מצרא כמפורש שם סעי' ח' דאם מקרה במתנת מעות בהקפה אין המצרן יוכל לסלקו דיכול המוכר לומר השני קשה לי ורק אם המוכר רוצה להמתין גם להמצרן אז שייך דינא דב"מ כמפורש שם ברמ"א אף כ"ז לענין שלא יוכל לכוף לשאר יורשין שישפירו לו חלקם אף עכ"פ אם רוצה להשתמש בחלקו הנה מפורש בסימן קע"א סעיף ח' ברמ"א דכ"ז שלא חלקו ולא עשו ביניהם חלוקה לשנים והשתמש בו אחר כמה שנים איי השני לומר אני אשתמש בו ג"כ זמן שנשתמש שיוכל לומר הראשון בחלקי אני משתמש ורק בהשפיר אחד מהשותפין את כל הבית אז צריך ליתן לחבירו חלקו כמפורש ברמ"א סי' שס"ג ואף אם לא השפיר רק חצי הבית א"צ השוכר לשלם להשני ועיי"ש בסמ"ע בס"ק כ"ה דלחד תירוץא יוכל השותף השני לתבוע מהמשפיר חצי דמי השכירות עכ"פ בהשפיר כל הבית צריך השוכר לשלם לכ"א החצי ועיי"ל בנה"מ ס"ק י"ב שכ' זאת מדעת' דנפשי' ולא הביא דברי הרמ"א בסי' שס"ג וכבר הרגיש בזה בשו"ת בי"ש חו"מ סימן מ"ח עכ"פ נשמע דכ"ז שלא חלקו אף בנשתמש בכל הבית אפ"ה אין צריך לשלם לחבירו חלקו אף כ"ז דוקא בשלא רצה חבירו ליכנס בבית או להשפירו לכה"א צ' לשלם לו אבל באם חבירו רצה ליכנס לדור בו ג"כ או להשפירו והוא מיתה בו בנודאי דצריך לשלם לחבירו חלקו ועיי"ש בב"ש סי' מ"ח הנ"ל עכ"פ פשיטא דאינם יכולין היורשין שדריים בכאן לכוף את שאר היורשין שיזכה להם חלקם הואיל במקום פסידא ל"ש דינא דב"מ וגם

ל"ש לומר בשלי אני משתמש ביון דחבירו רוצה להשפיר חלקו אף אם יספיק להיורשין שדרים בכאן לדור רק בחלקם לבד היינו אם לפי ערך הדירות מגיע לכ"א דירה אז בנודאי יוכלו לומר דאינם רוצים להשפיר חלקם הואיל שאפשר שישתמשו בשותפות היינו שכ"א ישתמש בחלקו כפי הדירה שמגיע לכ"א אף אם באמת א"א להשפיר מקצת הבית היינו שלא יוכלו היורשין שדרים במקום אחר להשפיר חלקם בלבד ועי"ז יצטרכו לזלזל בדמי השכירות י"ל דדמי להא דמפנרש ברמ"א בסעי' ו' לענין עני ועשיר דאין העשיר יוכל לומר להעני השכר חלקו דאין דרוך לשכור דברים אלו לחצאין וא"כ ביון שגראה שבית זה עשאו האב להשפיר א"כ בנודאי צריכין להשפירו לחלק בדמי השכירות בקיצור הדבר אם אין בבית דירה לכ"א מהיורשין וצריף אחד לשכור גם חלק חבירו בנודאי דא"י לכוף את שותפו להשפיר לו חלקו דבמקום פסידא להמשפיר ל"ש דינא דב"מ ואף שותף אין לו זכות במקום דמזיק לשותפו וגם ל"ש לומר בחלקי אני משתמש ביון דכבר גילה השותף דעתו שרוצה להשפירו לאחר ואף אם ע"י חלוקה מגיע לכ"א מהיורשין דירה באופן שאם ירצה פולם לדור בבית יגיע לכ"א דירה וא"צ להשתמש בחלק חבירו נהי דיקה פתב כת"ה דאף בחצר שיש בו דין חלוקה אפ"ה במקום שיגיע הפסד יותר מחומש א"י לכוף לחלק אף כ"ז חלוקה לחלוטין אבל עכ"פ יכול לומר שהשתמשו בו ביחד אם אפשר שישתמשו בו פולם או שישפירו חלקם לאחר מ"מ אם יראה לב"ד שיגיע עי"ז הפסד להשותפין אם יצטרכו להשפיר חלקם אז י"ל ביון שגראה דבית זה נעשה עיקרו להשפיר דכיון שאין דרוך רק לשכור כל הבית אז י"ל דדמי להא דעני ועשיר ולפ"ז י"ל דאפשר לכוף את היורשין שדרים בפה שישפירו גם חלקם לאחר והפל לפי ראות עיני המורה: באעה"ח ג' תבוא עת"ר לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן צ"ג.

להרב המאוה"ג מו"ה שמאי שיקלער נ"י בקאשוי יע"א. בדבר שאלתו בענין בכור דישראל קנה פרה מנכרי בפספ ונתן רק מקצת המעות וילדה בכורונהכרי אומר שהי' ג"כ תק"כ והישראל אינו זוכר אם הי' תק"כ זה תנרף השאלה: הנה מצד קנין פספ לחוד רבו הפוסקים דלא קנה הישראל כשי' הר"ת וכמ"ש בט"ז יו"ד סימן ש"כ ואף שהבאת מדברי הרי"ט אלגזי דחשוב ס"ס שמא כשי' רש"י ז"ל דרק בעפומ"ם פספ קונה ושמא פהרמב"ם ז"ל באמת בספרי ח"א סי' ל"ה פתבתי בטעם הס"ס משום דיותר יש לתלות באחד משני הצדדים להתיר מלצרף שני צדדים לאיסור כמו בהא דפ"פ דלהיתר די או שנאמר שהי' באונס או עכ"פ לאו תחתיו ולאיסור מוכרחין לומר שהי' ברצון ותחתיו ויותר יש לתלות להיתר וכמ"ש התוס' פתובות דע"ו דבניסת כ"ז שאין הבעל מברר שהי' המומין קודם שנתארסה א"כ יש שני צדדים לזכות או שברשות בעלה נולד המומין או דמחל ולהיפך מוכרחין לצרף שני דברים שברשות אב"י נולדו המומין ושללא מחל עי"ש א"כ הקא ליכא רק צד אחד לאיסור דאם פספ בעפומ"ם אינו קונה.

שוב לא התחיל הקנין א"כ צד ההיתר והאיסור שוים. עכ"פ אם בנודאי לא הי' רק קנין פספ יש מקום לסמוך אשי' רוב הפוסקים דכסף אינה קונה בעפומ"ם ואף דבש"ף שם משמע להחמיר בקנה מעפומ"ם בפספ מ"מ עכ"פ יש לסמוך להתיר הטלת מום פ"י עפומ"ם דלשי' כ"פ בס' בכור מותר להטיל מום ואף לשי' הפוסקים האוסרין וכמ"ש בח"ס יו"ד

סי' ש"ו ד"ש איסור תורה בהטלת מום בבכור בזה"ז מ"מ באמת שי' רוב הפוסקי' דכסף אינו קונה בעפ"ם ורק באיסור בכור דחשוב איסור פרת מחשש קדשים בחוץ וקדשים בטומאת הגוף כמ"ש המרדכי סוף יבמות דבאיסור פרת ל"מ רוב עכ"פ לענין הטלת מום דאין בו פרת שוב סמכין אשי' רוב הפוסקים דכסף אינו קונה בעפ"ם וגם מ"ש המפנרשים דא"א להתיר הטלת מום בס' בכור אף א"נ דהוי רק איסור דרבנן משום דהוי ס' דרבנן בנתגלגל כ"ז אם הי' ס' השקול א"כ מה"ת מתמירין בס' ד"ת שוב א"א להקל בדרבנן מטעם זילזול אבל הכא יש שי' רוב הפוסקים המתירין רק כ"ז שנוגע לחשש איסור פרת חוששין למיעוט האוסרין עכ"פ מדרבנן ממילא לענין הטלת מום מקילין ועיין בספרי ח"א סי' ל"ו אף יען שיש ספק שפא הי' תק"כ א"כ חשוב קנין סטומתא ושוב הוי ס"ס להחמיר שפא הי' תק"כ ונהי בודאי קנין וגם שפא כסף קונה בעפ"ם כשיטת רש"י ותרמב"ם ז"ל ושוב בס"ס להחמיר לשיטת המ"ל גם בדרבנן מתמירין וא"כ אף א"נ דהטלת מום בבכור בזה"ז אינו רק דרבנן מ"מ בס"ס להחמיר גם בדרבנן מתמירין ובפ"ט לשי' הח"ס יש בהטלת מום איסור תורה ובפ"ט לפמ"ש בשו"ת מהרש"ם ח"ב סימן קט"ו עכשיו המנהג לעשות האנדשלאג והטוען נגד המנהג לא מהימן וכמ"ש הנמ"י ב"מ דקי"ח דגם מיגו נגד המנהג ל"מ ועיין ש"י סי' פ"ב וא"כ חשוב פונדאי הי' תק"כ וא"כ הוי של ישראל מטעם קנין סטומתא ואף דלשי' הנה"מ קנין סטומתא אינו רק קנין דרבנן וכ' במק"ח סימן תמ"ח דאם לא קנה הישראל מהעפ"ם רק בקנין דרבנן יש להקל בעבר עליו הפסח וכמ"ש בתוס' גיטין די"ג דלהפקיע ממון ישראל לא תיקנו רבנן ושוב יש להקל עכ"פ ט"י הטלת מום אף באמת שי' הח"ס דסטומתא חשוב קנין ד"ת וכמ"ש ב"דב"ז א"כ גם בקנה ישראל מעכו"ם מועיל קנין סטומתא ובפ"ט ולשיטת רש"י ותרמב"ם זיל כסף לחוד קונה בישראל מעכו"ם ע"כ מכל הני צדדים קשה להקל אף ע"י הטלת מום כנלע"ד ברור בסיד: ב) ובדבר שאלתו השני' לפענ"ד עפ"י המפנרש ביו"ד סי' קצ"ב להמתמירין בדחו הנישואין לחוש לחימוד חדש מ"מ אם הדחי' והקביעות אי' ביום אחד מקילין וכ' בסד"ט דעיקר החשש דע"י הדחי' הסיחה דעתה ויש לחוש שפא ארגשה אבל אם בזמן בדיקת שחרית וערבית לא הסיחה דעתה נהי דבאמצע היום איזה שעה הסיחה מ"מ בזמן מועט ל"ח שפא ראתה וה"ה די"ל דאף לשי' המעיל צדקה כ"ז אם עבר יום שלם וסברה דאינו עומדת בימי ספירתה א"כ פנין דלכתחלה צריכה בדיקה כל ז' שחרית וערבית נהי דבדיעבד רק בדיקת א' וז' מעכבין מ"מ עכ"פ בעי שתכוין לספירת נקיים ואם הסיחה י"ל שפא ראתה אבל בנ"ד דבפוקר נתפוננה לספירת יום א' ובדיקה פהוגן ולעת ערב ג"כ בדיקה ומצאה טהורה דאדרבה נתפוננה.

אז להפסק טהרה א"כ בזמן מועט משפה שמצאה המראה טהורה עד שעת הפסק טהרה שנית ל"ח שפא ראתה ובפ"ט דלשי' רוב הפוסקים גם בימי ספירת נקיים ראי' שלא בהרגשה אינו רק דרבנן דלא כהחוו"ד ולחוש שפא ארגשה ולא אדעתה', ג"כ אין לחוש בזמן מיעוט וכל חומרא דמעיל צדקה הוא רק דרבנן א"כ הכא עכ"פ שפכר טבלה ולנתה לילה אחת בכה"ג מקיל בשו"ת מהר"ם מליובלין אף אם שכחה ליטול צפורין ובאם הי' נקי גם בסד"ט מקיל ע"כ לפענ"ד אין להחמיר בזה כנלע"ד בס"ד: באעה"ח יום ב' ראה תרפ"ד לפ"ק.

הק' שמואל ענגיל. פה מרחץ הארשפאלווע.

סימן צ"ד. להרב החו"ב כש"ת מו"ה מאיר לאנדויא מקרשארוב יצ"ו.

בדבר שאלתו בחלה שהנפריש מעיסה ונתערב בעיסה אחרת אינה מתקנת ולא הי' בה שיעור לבטלה ומבואר ביו"ד סימן שכ"ג דמהני שאלה לחכם אף טרם ששאל על החלה הפריש חלה על העיסה שאינה מתקנת ואח"כ שאל על החלה שנתערבה אי מועיל הפרשת חלה טרם ששאל על החלה שנתערבה פיון דבשעת הפרשה לא הותר פלל אכילת העיסה דהא היתה אסורה מפח תערובות חלה א"כ לא הועיל פלל ההפרשה דל"ח שריים גופרים וכהא דפסחים דל"ג דלאחר שנתחמץ ל"מ אם מפריש ממנה תרומה פיון דל"מ להתיר השריים דאסור משום חמץ וכת"ה הביא שיטת הרשב"א בחולין ובסנהא שכתב בהא דהלוקח יין מבין הכותים דמהני לר"מ אף דלא סינים המקום וי"ל דל"ח ש"ל מ"מ כ' הרשב"א דאדרבה פיון דלא קרא שם עכשיו רק שאומר לכשיפרוש יחול למפרע זה חשוב שי"נ דהא בשעה שמפריש התרומה אז חשוב שי"נ דכיון דאמרי ברירה עיי"ש א"כ ה"א י"ל דאחר השאלה שפיר חשוב שי"נ עכת"ד: והנה לענ"ד ז"א דשם שפיר כ' הרשב"א פיון דלע"ע לא קרא שם אדרב מיוחד רק עיקר חלות התרומה הוא מעכשיו ולכשיפריש א"כ שפיר פיון דאמרי ברירה א"כ חשוב שי"נ אבל ה"א דבאמת תיכף קורא שם אדרב מיוחד שפיר י"ל דבעי שי"נ תיכף בשעת הפרשה וחיוץ לזה באמת שם בעירובין דחה הש"ס דטעמא דריש משום דבעי שיהי' שי"נ ומוכח דאף ל"מ די"ב ובנודאי יגיע לידי הפרשה אפ"ה ל"מ דבעי שיהי' שי"נ מיד בשפת הפרשה אף באמת כתב הרשב"א דסברא זו הי' רק לפי הס"ד אבל במסקנא לא נשאר הכי רק הטעם שמה יבקע הנוד וא"כ לא יגיע מעולם לידי הפרשה אבל אם הי' יודעין שיע"ע לידי הפרשה הי' מועיל דהא אז בשעת הפרשה יחול התרומה למפרע ואז עכ"פ והי' שי"נ אף באמת אפתי לא דמי להתם דשם פיון דבאמת לע"ע לא נגמר קריאת שם תרומה דהא אינו מסיים המקום רק דמוכרחים לסמוך שיפריש אח"כ יהי' תרומה למפרע שפיר חשוב שי"נ אבל אם באמת קורא שם תרומה תיכף ומצד עצמו ניתר התרומה תיכף שפיר י"ל דבעי שיהי' תיכף שי"נ שיפוקע האיסור מהשריים וה"א פיון דלע"ע לא הותרו השריים י"ל דלא מהני ההפרשה ובפרט די"ל דהתם לע"ע לא ניקר התרומה ולא השריים א"כ בשעה שיתברר איזה חלק הוא התרומה יהי' ג"כ ניקר השריים אבל ה"א דהתרומה ניקר תיכף ונאסר לזרים א"כ י"ל דבעי שיתנהו ב' הפעולות ביחד להתיר התרומה להפגנים ולהתיר השריים אף לזרים וז"ב אף בעיקר הדבר דל"מ הפרשה בחמץ משום דל"ח שי"נ כ' הצ"ח דאף ל"מ דחמץ אחה"פ מותר אפ"ה ל"מ משום דבעי שיהי' שי"נ בשפת הפרשה ולכאורה י"ל דבאמת במידי שיפוקע האיסור בכירור ע"י זמן שפיר י"ל דחשוב שי"נ ודוקא בהא דהלוקח יין דמחוסר מעשה ההפרשה א"כ שפיר יש חז אוקימתא בעירובין דל"מ משום דל"ח שי"נ אבל במחוסר זמן שפיר חשוב שי"נ דזמן ממילא קאתי וכמ"ש במל"ל הלכות אישות דמחוסר זמן ל"ח דשלב"ל ונודע שיטת המרש"ל דבדשיל"מ היכי דאין ההיתר בא רק ע"י מעשה ל"ח דשיל"מ והש"א בס"י ק"ב תפא עליו מנדרים דחשוב דשיל"מ ובאמת י"ל לשי' הר"ן בטעם דשיל"מ ל"ב משום דחשוב שם היתר א"כ במידי דתלוי רק בזמן י"ל דגם קודם הזמן יש עליו שם היתר משום דזמן ממילא קאתי אבל במידי דמחוסר מעשה לע"ע אין עליו שם היתר

ולפ"ז י"ל דנקא בְּמִיּוֹדֵי דְאָרְף אַם יתְהוֹנֵה הֵקִיפֵר לָא יְהִי גִיתֵר רַק מְפָאן וּלְהִבָּא אָז שְׁפִיר
בְּמַחְסוֹר מַעֲשֵׂה ל"ח שֵׁם הֵקִיפֵר אַבְל בְּמִיּוֹדֵי דְאָחֵר שְׂיִתְהוֹנֵה הֵקִיפֵר יְהִי גִיתֵר לְמַפְרַע אָז
אַרְף בְּמַחְסוֹר מַעֲשֵׂה חֲשׁוּב כְּנִישׁ עָלָיו שֵׁם הֵקִיפֵר דְּיוּכַל לְהִיּוֹת שְׂיִתְגַּלְהָ לְמַפְרַע שְׂמַעוּלָם
לֹא הִי אִיסוּר וּא"כ מְיֻשָּׁב קוֹשְׁתֵי הַש"ך דְּשִׁאנֵי נְדָרִים אַרְף דְּתַלּוּי בְּמַעֲשֵׂה מ"מ פִּינּוּ דַע"י
הַשְּׂאֵלָה יִתְגַּלְהָ הֵקִיפֵר לְמַפְרַע שְׁפִיר חֲשׁוּב יֵשׁ עָלָיו שֵׁם הֵקִיפֵר וְיִתְיַשָּׁב בְּזָה דְבָרֵי
הִירוּשְׁלָמִי פ"ו דְּנְדָרִים דְּקֶאָמֵר הִנֵּי נְדָרִים מַה.

אַתְּ עֲבִיד לְהוֹן כְּדִשִׁיל"מ א"ל תְּמָן חֲכָם עוֹקֵר הַגָּדֵר מְעִיקְרָא וּצ"ב וַע' בְּב"ט בִּשְׁעָה"ת
פָּרָק ב' וּלְפ"ז י"ל דְּזָה פְּנוּנַת הִירוּשְׁלָמִי שְׁנִסְתַּפֵּק בְּסִבְרַת הַרש"ל אִי ע"י מַעֲשֵׂה חֲשׁוּב
דִּשִׁיל"מ וַע"ז קֶאָמֵר מִשׁוּם דְּחֲכָם עוֹקֵר לְמַפְרַע שְׁפִיר חֲשׁוּב דִּשִׁיל"מ וּז"ב: נְחִזֵּר
לְסִבְרַתֵּינוּ דְּבְּמִיּוֹדֵי דְּהִנֵּי בְּרִיר שְׂיִנְפִקַע הָאִיסוּר בְּזִמְנֵי שְׁפִיר י"ל דְּחֲשׁוּב שִׁי"נ דְּמַחְסוֹר
זְמַן לֹא מְזִיק דְּזִמְנֵי מְמִילָא קֶאָתִי רַק בְּחִמְצֵי פִינּוּ דְּעוֹבֵר בְּב"י וְאִיסוּר לְהַשְׁהוּתוֹ וּמְחִיב
לְבַעְרוֹ מִן הָעוֹלָם א"כ שׁוּב אִינוּ עוֹמֵד לְכַף לְהִיּוֹת מוֹתֵר שְׁפִיר ל"ח שִׁי"נ אַבְל בְּעִלְמָא
בְּמַחְסוֹר זְמַן שְׁפִיר י"ל דְּחֲשׁוּב שִׁי"נ וּז"ב וְה"ה בְּחִלָּה אַרְף דְּמַחְסוֹר מַעֲשֵׂה אַפ"ה פִּינּוּ
דַע"י שְׂאֵלָה יִתְגַּלְהָ שְׂפִקַע הָאִיסוּר לְמַפְרַע וְנִמְצָא שְׂהוֹתֵרוֹ הַשְּׂרִיִּים תִּיכְף בְּשַׁעַת הַפְּרָשָׁה
שְׁפִיר מְהִנֵּי אַרְף כ"ז שְׂלֵא שְׂאֵל נְהִי דְלַע"ע לֹא הוֹתֵרוֹ הַשְּׂרִיִּים מ"מ כְּמוֹ שְׂפִתְבְּתִי דְּמַחְסוֹר
זְמַן חֲשׁוּב שִׁי"נ דְּזִמְנֵי מְמִילָא אִתִּי ה"ה הֵכָא נְהִי דְּמַחְסוֹר מַעֲשֵׂה פִינּוּ דְּאָחֵר הַשְּׂאֵלָה
יִתְגַּלְהָ שְׁהִי הֵקִיפֵר לְמַפְרַע שְׁפִיר י"ל דְּחֲשׁוּב בְּכָלֵל שִׁי"נ תָּא דִּי"ל אַרְף לְפִי"מ דַּס"ד בְּש"ס
עִירוּבִין בְּהָא דְּהִלּוּקִים יִין דְּלְרִישׁ ל"מ אַרְף לְמ"ד י"ב מִשׁוּם דְּל"ח שִׁי"נ וּמוֹכַח דְּבַעֲי שְׂיִהֵנִי
שִׁי"נ מִיַּד אַפ"ה י"ל שְׂאֵנִי הֵתֵם נְהִי דְּאָמְרִי י"ב אַפ"ה חִזִּינּוּ דְּבִגְט ל"מ כְּמ"ש בְּתוֹסֶפֶת
גִּיטִין דְּכ"ד דְּבִגְט ל"מ בְּאוֹמֵר פְּתוּב לְאִיזָה שְׂאָרְצָה אַגְרֵשׁ דְּל"ח לְשִׁמָּה וְחִזִּינּוּ דְּבְּמִיּוֹדֵי
דְּבַעֲי לְשִׁמָּה לֹא אָמְרִינוּ בְּרִירָה דַעכ"פ בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה ל"ח מְבֹרָר לְשִׁמָּה אַרְף כְּבָר הִבְאִתִּי
בְּכַמָּה דְּוֹכְתִי דְּהִיכִי דְּהוּא בְּגָדֵר וְכְבָר בָּא חֲכָם כְּגוֹן בְּאוֹמֵר פְּתוּב לְאִיזָה שְׂיִצְאָתָהּ בְּפִתַח
תְּחִילָה דְּבַכָּה"ג מְפֹרֵשׁ בְּעִירוּבִין דְּמְהִנֵּי אַרְף לְמ"ד אִין בְּרִירָה שׁוּב גַּם בְּגֵט מְהִנֵּי דְּהוּ
רַק כְּגִילּוּי מְיֻלְתָּא שְׂתִיכְף נְכַתֵּב לְשֵׁם אִשָּׁה זֹו א"כ ה"ה ע"י שְׂאֵלָה דְּמִשְׁנֵי לִי לְהַקְדִּישׁ
טְעוֹת לְמַפְרַע א"כ תִּיכְף בְּשַׁעַת הַפְּרָשָׁה הִי פִקַע הָאִיסוּר וְרַק שְׁהִי בְּהַעֲלָם דְּדִיעָה מֵאֲתָנוּ
מְפָאָת שְׂלֵא יִדְעֵנוּ מְחַרְטוֹתוֹ א"כ אַח"כ אַמ"ל דְּתִיכְף מִתְחַלְתּוֹ פִקַע הָאִיסוּר שְׁפִיר מְהִנֵּי
וְנְהִי דְּדַעַת הַפְּנִי מְשָׁה דְּרַק בְּעִירוּבִין דְּרַבְּנֵי מְהִנֵּי הַסְּבָרָא דְּכְבָר בָּא חֲכָם אַבְל כְּבָר הַשְּׂיָג
עֲלִי הַשְּׁעָה"מ וּפִי שׁוֹ"ת ח"ס חו"מ ס' ק"ה בְּזָה וּבְזָה י"ל מַה שְׂהַקְשָׁה בְּסִפֵּר עֲמָק
יְהוֹשֻׁעַ סִי י"ד עַל הַב"ש וְהַמְלַמ"ל פ"ו מְגִירוּשִׁין שְׂכַתֵּב דְּבַקִּידֵשׁ פ"ת אַרְף בְּתַנָּאִי מַעֲכָשׁוּ
אַפ"ה ל"מ הֵגֵט קוֹדֵם שְׂיִתְקַיִּים הַתְּנָאִי מִשׁוּם דְּבִגְט בְּעִי שְׂיִהֵנִי מְבֹרָר בְּשַׁעַת גְּיֻרוּשִׁין
שְׂצָרִיקָה גֵט וְהוּא כְּעִין שִׁיטַת שׁוֹ"ת הָרָא"ש דְּנִתְּנָן לָהּ גֵט פ"מ שְׂלֵא תִינְשָׂא לְפִלוֹנִי ל"מ
גֵט אַחֵר לְהַתִּירָה לְאוֹתוֹ פְּלוֹנִי וְטַעְמוֹ כְּמ"ש הַרְמַב"ם ו"ל בְּהָא דְּלֹאשָׁה דְּעִלְמָא אִינוּ גֵט
מִשׁוּם דְּבִנְכַתֵּב בְּשַׁפְּהָ שְׂאִינוּ רְאוּי לְגִירוּשִׁין חֲשׁוּב שְׂלֵא לְשִׁמָּה וְקוֹשָׁה מְהָא דְּקִידֵשׁ ע"מ
שְׂאִין עָלֶיהָ נְדָרִים וְנִמְצָא עָלֶיהָ נְדָרִים דְּאִינָה מְקוֹדֵשֶׁת וִי"א דְּאִיסוּרָה לִינְשָׂא בְּלֹא נִט שְׂמָא
תַּלְדָּ אַצֵּל חֲכָם וְיִתִּיר לָהּ.

וְנִמְצָא שְׂחֵלוּ הַקִּידוּשִׁין לְמַפְרַע וְהַשְּׂתָא מַה מוֹעִיל הֵגֵט הָא בְּשַׁפְּתֵי הֵגֵט אִינוּ מְבֹרָר כְּלָל
אַם חָלוּ הַקִּידוּשִׁין עִי"ש שְׂהִנִּיחַ בְּצ"ע וּלְפ"ז א"ש דְּנוֹדַע מ"ש בִּשְׁעָה"מ פִּי"ז מְהָא"ב
דְּבִנְשָׁבַע שְׂלֵא יֵאכַל פִּירוֹת הַקְּדֵשׁ אֵלּוּ אַרְף שְׂפָדָאן מ"מ לֹא חָל הַשְּׂבֻעָה דְּבִשְׂבֻעָה לֹא

אמרתי מיתלי תלוי ואפ"ה בנשאל על הראשונה שניה חלה עליו לפי שחל למפרע א"כ י"ל בשלמא בקידוש ע"ת ונתקיים התנאי עכ"פ נתגלה שהי' מחוסר מעשה של קיום התנאי נהי דבתנאי דמעכשיו חלו הקידושין למפרע אבל עכ"פ נתגלה שלא חלו רק ע"י קיום התנאי דלאח"כ שפיר, ל"ח מבורר לשמה אבל הכא דע"י שאלה נתגלה שהי' טפות בכל הגדר וחלו הקידושין מיד ורק שהי' לנו חסרון ידיעה ודמי להא דכבר בא חכם דמהני גם בגט וכנ"ל ומינשב קושית הג' הג"ל בס"ד א"כ לפי"ז מכ"ש הכא דע"י שאלה חשוב תיקוף שי"נ דבאמת נתגלה דהשברים הי' מותרים מיד וז"ב ולכאורה יש לחקור להיפוך א"נ דמועיל ההפך אף קודם השאלה אי צריף אח"כ אחר ששאל להפריש עוד הפעם.

על החלה שנתערבה דע"י שאלה הדרא לטובלא ול"מ מה שהופרש מקודם מעיסה שנתערבה בה דהא אז קודם השאלה זה החלק לא הי' טבול לחלה ולא חלה ההפך על זה וממילא צריף עוד הטפס להפריש על זה דהוי פאלו נתערב עכשיו טבל בחולין או דנימא דכיון דע"י שאלה אמ"ל דפקע שם חלה מינה למפרע והוי פאלו הי' טבל בשעה שנתערבה ושוב חל ההפך גם על זה ובאמת עפ"י דכיון דע"י השאלה אמ"ל שהי' הקדש טעות שוב חשוב כהי' טבל מעיקרא וחל עליו הקריאת שם חלה לפטור גם את זה וז"ב: והנה כת"ה הביא מה שנסתפק בספר שאג"א החדשות אי מועיל הפך מחדש דלע"ע חשוב בכלל אין שי"נ וכת"ה כ' די"ל דמחוסר זמן חשוב שי"נ באמת כבר העירותי בזה לעיל דבמחוסר זמן שיופקע אסורו בבירור חשוב שי"נ פיון דזמן ממילא אתו ורק בחמץ אף ל"מ דאחה"פ מותר אפ"ה שפיר כ' הצל"ח דל"ח שי"נ פיון דאסור לשהותו ובנדאי לא ירצה לעבור איסור תורה, ובחדש אף דתלוי במעשה דהרי בזמן הגיית האיסור עד שיקריב העומר ואף ל"מ דהאיר המזרח מתיר מ"מ כ' התוס' מנחות דיה ונדף ס"ח דעכ"פ קרא דעד הביאכם למצוה מ"מ י"ל דזה ל"ח תלוי במעשה חדא די"ל דבמידה דמצוה הוי ככבר נעשה כמ"ש בתוס' סוטה דכ"ד לעגנן פל העומד דבמידה דמצוה חשוב ככבר נעשה עיי"ש וע' בעירובין דל"ב דאף ל"מ דחשע"ש ל"מ בד"ת מ"מ חזקת פהנים מקריבין עדיף ומש"ה הרחוקים מותרים מחצות עיי"ש ועוד י"ל דאף בזמן הבית מ"מ כשמיגע תחילת ליל י"ז מותר אף בלא הבאת העומר ע' בטו"א ר"ה ד"ז ובמנ"ח מצוה ש"ג שהאריכו בזה ושוב ל"ח תלוי במעשה וז"ב ובגוף הספק של שא"ר החדשות הג"ל באמת כ' התוס' שם בפסחים דאי הועיל ההפך במקצת שוב יחשוב שי"נ א"כ פיון דטבל אסור בהנאה של פילוי וחדש מותר בכל הנאות א"כ שפיר חשוב שי"נ הואיל דעכ"פ הועיל ההפך במקצת להפקיע מעליו שם איסור הנאה ש"כ אף לשיטת הסוברים דאיסור הנאה ש"כ בטבל הוא מדרבנן עי' במלמ"ל פי"ב מתרומות מ"ש בזה א"כ מה"ת הרי לא הועיל ההפך פלום ושוב ל"ח שי"נ ושוב הדרא הספק של השא"ר לדוכתא אף באמת כפר הוכחתי דאם יהי' נפקע איסורו ע"י זמן שפיר חשוב שי"נ ובאמת בגוף דבר זה שפתי דיש שיטות פמה פוסקים דהנאה ש"כ בטבל הוא רק מדרבנן יש להעיר בש"ס פסחים ד"ט בהא דחבר שמת לשי' רשי' שם דבדרבנן י"ל ס' מוצא מידי ונדאי א"כ י"ל דאף בידענין שהכניסו אחר מירוח מ"מ י"ל דמותר להאכיל לבהמתו פיון דהנאה ש"כ הוא רק מדרבנן א"כ בדרבנן אתי ס' ומוצא מידי ונדאי ואף שי"ל פיון דלאכילת אדם אסור א"כ דמי לדברי המג"א בשם הר"ש חינון בסי' קפ"ד

דינש להחמיר גם לענגן דרפנו מטעם זילזול אף באמת פבר כ' הפר"ח בקא דביצה מתרגולת ס' גבילה מותרת אף דלגבי תרגולת גופה מחמירן דהוי ס' ד"ת אפ"ה לענגן הבינה דהוי ס' דרפנו מקילין והטעם דדוקא בנתגלגל לדרפנו אז מחמירן אבל בנדמנו ביחד מחמירן לענגן ד"ת ומקילן לענגן דרפנו וכן מציינו בסי"א קפ"ז לענגן מפה שא"י אי מ"ד שכ' הש"ה דלענגן ז"נ מחמירן ולענגן רדמ"ת מקילן ולשי' פמה פוסקים הא דמקילין לענגן רדמ"ת משום דהוי רק מדרפנו עיי"ש ועוד יש ראי' לזה מהא דהמלמ"ל המאכא"ס הביא ראי' דשיטת הרמב"ם ז"ל דאיסור סחורה בדברים האיסורים הוא מה"ח מדכ' הרמב"ם דאיסור סחורה בין בספקו בין בנודאין אם הי' מדרפנו הי' מותר בספק משום ספק דרפנו לקולא והשתא קשה דאפתי י"ל דהוא מדרפנו ואפ"ה אין להקל בספק משום דכינן דמחמירן לענגן אכילה דהוי ס' ד"ת ה"ה דמחמירן לענגן סחורה ונשמע מראיית המלמ"ל דבוודמנו ביחד מקילן לענגן דרפנו וחויז לזה שם בפסחים ד"ט ס' עשרינהו הוי ס' הרגיל דהרי ס"ד דהש"ס דס' מוציא ידי ונדאי ונהי דבד"ת לא סמכינן מ"מ באכילת ביהמה דנוגע לדרפנו להסוכרין דהנאה ש"כ בטבל הוא רק מדרפנו שפיר סמכינן וז"ב: אף אפתי יש לעורר דבעיקר שיטת הרמ"א בסי"א שכ"ג דבחלה שנתערבה מועיל שאלה דזה גופא חשוב פתח דאילו ידע שיאסור התערובות לא הי' מפריש והקשה הט"ז מהא דשוחט קדשים בחויז וכ' הישיע"ק דבאמת זה ל"ח בגדר פתח ובקדוש דשי"ה אמל"ג ורק דמועיל שאלה דמשוי לי' לנדר טעות א"כ ל"מ במתחרט מפת התערובות ורק בחלה דל"ש אל"ג א"כ מהני אף במתחרט מפת התערובות עיי"ש א"כ י"ל דל"מ ההפךשה קודם ששאל דהא גם אחר השאלה לא יהי הקדש טעות למפרע.

אף באמת בנ"ד שפיר חשוב שי"נ דמקודם הי' על כל העיסה שם איסור וע"י ההפךשה נהי דנאסר מפת תערובות חלה מ"מ נודע שיטת התוספת יבמות דפ"ב דבתערובות איסור ל"ש לאוקמה בח"ה דהא אין היתר נעשה איסור ורק דנאסר מפת תערובות ועי' בט"ג גיטין ד"ל שביאר דמה"ט בכלי שנטמא באה"ט אסור לטבול ביו"ט אף דחוי להשתמש בו דברים טמאים מ"מ חשוב מתקן דעכ"פ מפקיע שם טומאה מהחפץ ונהי דל"ח תיקון מצד הגברא מ"מ חשוב תיקון מצד החפץ עיי"ש ה"ה הכא דעכ"פ לשי' התוספת פסחים היכי דהועיל ההפךשה לענגן היתר הנאה של פילוי תשוב שי"נ ה"ה היכי דמועיל להפקיע שם איסור מהחפץ נהי דנשאר איסור גברא מצד התערובות אפ"ה מועיל ההפךשה וז"ב: והנה בגוף מחלוקת הרמ"א והט"ז בסי"א שכ"ג י"ל בקא דהעיר בשיש לשי' הגה"מ באה"ע סי' ל"ה דבמידה דלפי דברי העד לא התחיל האיסור אז ע"א נגד ח"א מהימן מש"ס יבמות דפ"ח דיליף דע"א נאמן נגד ח"א מהא דנאמן לומר ששאל על ההקדש וקשה הרי התם לפי דבריו ששאל הרי נעקר ההקדש למפרע ולא התחיל האיסור בכה"ג פשיטא דמהימן עכת"ק והנה לכאורה העירני רב אחד דהלימוד הוא מהקדש כזה שלא הקדיש רק לכוננת איזה סיבה דבכה"ג שיטת הרמב"ן דניתר בתרטה דהשתא וכמו בפסוגיא דנודרת גיטין דל"ה ואפ"ה מהימן לומר ששאל על ההקדש ובכה"ג הרי לא נעקר למפרע רק מפאן ולהבא ואפתי איכא ח"א ואפ"ה נאמן ונשמע דע"א נאמן נגד ח"א עכת"ד ובאמת יש להעיר לפי"מ דמבואר בש"ס ב"ב דקמ"ב גבי נכסי הגר דהחזיק בראשונה לא קנה משום דרפוי מרפני וכתב הרשב"ם דבכל קנין בעי שי"ה בירור שינשאר של הקונה עיי"ש ולפ"ז י"ל דכבר הקשה בתוס' ב"ק דס"ו דנימא דהקדש יהי

חשוב שינוי החזר ע"י שא"ל ובט"ג גיטין דנ"ה העיר די"ל דהקדש ל"ח ש"ר פיון דאפשר בשאלה אף באמת י"ל דהיכי דבעי פתח א"כ פתא הרי לא שכיח ומידי דלא שכיח לא נכנס תחת גדר הספק א"כ חשוב בכלל ש"ר ולפ"ז יוצא דהקדש פנה הנותר בחרטה דהשתא דזה שכיח דדוקא פתח לא שכיח משום דבנדאי בשעה שהקדיש חשוב בדעתו כל האופנים ואפ"ה הקדיש ועכ"ח דעשה בהסכמה גמורה וכסברת הר"ן בהא דל"מ חזרה תכ"ד בהקדש ושפיר לא שכיח שיהי' לי פתח אבל חרטה דהשתא שכיח וא"כ י"ל להקפד אדרבה בהקדש פנה שאינו ניתר רק בפתח או בחרטה דמעיקרא א"כ הרי לא שכיח דמה"ט חשוב הקדש ש"ר א"כ בשעה שהקדיש לא הי' לנו עוד שום ספק אי יושאר ההקדש בתוקפו א"כ הרי הוחלטנו אותו לנדאי הקדש א"כ פשאומר העד ששאל על ההקדש י"ל דהוי פמעיד נגד ח"א ונדאי דבלי דברי העד לא נולד לנו שום ספק שמה שאל דהא לא שכיח שפיר י"ל דלא מהימן לומר ששאל והי' לו פתח דהרי לא שכיח אבל ההקדש הניתר בחרטה דהשתא א"כ מעולם לא הוחלטנו אותו להקדש ונדאי דהא הו' לנו ספק שמה ששאל על הקדש ע"י חרטה דהשתא ועכ"פ הקדש פנה ל"ח בכלל ש"ר וכיון דאף בלי דברו העד נולד ספק בההקדש בכה"ג שפיר מהימן ע"א ובמ"ש בפנ"י קידושין דס"ג דהיכי דנולד לנו ס' אף בלי דברי העד בכה"ג נאמן העד עיי"ש א"כ אנדא סברת הג' הנ"ל והדרא קושית הש"ש: ולענ"ד י"ל בפשיטות דאי נימא דרק פתח לא שכיח א"כ י"ל בהא דכ' בתוס' ב"ק דס"ו דמה"ט ל"ח ש"ה בכלל שינוי החזר דלא שכיח שישאל והרשב"א ז"ל כתב משום דלא יוכל לישאל, רק ע"י אחרים ל"ח בכלל שינוי החזר ולכאורה קשה לשיטת המבי"ט דע"י פתח מה"ת א"צ כלל שאלה לחכם א"כ שוב מה"ת לא חל ההקדש דהוי שינוי החזר וא"כ תיקשי אמאי בגב ויהקדיש ואח"פ טבח פטור מדו"ה הא לפמ"ש בשטמ"ק פתובות דל"ג דלענין דו"ה אוקמה אד"ת פמבואר בש"ס דלמ"ד מעשה שבת דרבנן חייב בדו"ה ועיי"ש במהרש"ל מ"ש בזה א"כ הכ"נ ליחייב בדו"ה אף לפי"ז א"ש דהרי כ' התוס' דל"ח שינוי החזר משום דל"ש ורק הרשב"א סובר דנהי דפתח ל"ש מ"מ לדידן דקיי"ל פותחין בחרטה שוב י"ל דשכיח ולנה כ' הרשב"א דממנ"פ בפתח נהי דל"ש תירוצ הרשב"א פיון דבפתח א"צ שאלה לחכם מ"מ שוב י"ל דלא שכיח וחרטה דשכיח שוב בעי היתר ב"ד אף לשי' התוס' דמוכח מדבריהם דס"ל דגם חרטה דמעיקרא לא שכיח א"כ י"ל לשי' הנוב"י דכמו דל"מ ע"א נגד ח"א ה"ה דל"מ נגד הרוב ואף לשי' הפנ"י דע"א נגד הרוב מהני מ"מ כ"ז היכי דיש מיעוט דאיתא קמן נאמן לברר המיעוט מן הרוב אבל פרוכא דליתא קמן לא מהימן לומר שהוא מן המיעוט ועי' שו"ת ח"ס אה"ע סי' ב' מ"ש בזה א"כ י"ל דבע"א האומר ששאל על ההקדש ע"י פתח או חרטה דמעיקרא י"ל דכיון דלא שכיח חשוב פמעיד נגד רובא דליתא קמן דבזה י"ל כמו דל"מ נגד ח"א ה"ה דלא מהני נגד הרוב ועי' בפמ"ג יו"ד סי' נ' שנסתפק אי שכיח להיתר חשוב פרוכא וה"ה די"ל דמידי דלא שכיח ל"ח טפי ממיעוט ומדחזינו שצאמן לומר ששאל על ההקדש עכ"ח דע"א נאמן נגד רוב וה"ה דנאמן נגד ח"א וע"ז משני הש"ס דשפיר י"ל דע"א ל"מ לא נגד רוב ולא נגד ח"א רק שם הבועלים נאמנים משום דבידם למיתשל אבל ע"א דעלמא שפיר לא מהימן ומיושב קושית הש"ש בס"ד ודוק: נחזור לנ"ד דשפיר י"ל דחשוב שי"נ ובפרט די"ל דבאמת לשיטת כמ"פ חלת חו"ל בטל פרוכא וא"צ כלל שאלה לחכם ועכ"פ מותר לבטל בידיים

דבאיסור דרבנן שאין לו עיקור מה"ת מותר לבטל לכתחילה וכל שבידו לאו כמחוסר מעשה דמי ושפיר חשוב שי"נ וגם י"ל דהא מה"ת מב"מ בטל ברוב ושוב עי"ת הוי בכלל תרי דרבנן וקודם הפרשה חשוב חז דרבנן דחלת חו"ל מדרבנן וכבר כ' בתוס' מגילה ד"כ דתרי דרבנן אינו מוציא לחד דרבנן וא"כ עכ"פ הועיל ההפרשה להקל איסורו ושפיר מועיל ההפרשה אף יש נ"מ אם ישאול על החלה שנתערב בפתח ממק"א דאז באמת הוי פנדר טעות מעיקרא ונתגלה דהי' על החלה שנתערבה שם טבל מעיקרא גם זה החלה נפטרה ע"י ההפרשה שהנפרש על העיסה שנתערבה בה אבל באין לו פתח אחר רק עיקר החרטה הוא ע"י שאוסר התערבות זה ל"ח בכלל נדר טעות מעיקרא א"כ שפיר צריף להפריש מחדש ע"ז חלק החלה שנתהנוה שבל אחר השאלה אבל עכ"פ העיסה בעצמה נפטרה גם ע"י מה שהנפרש מקודם ששאל על החלה שנתערבה כנלע"ד בס"ד לדינא: באעה"ח ה' תולדות תרס"ה ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן צ"ה.

לכבוד הרב הגאון המפורסם שלשלת היוחסין כש"ת מו"ה עקיבא סופר שליט"א האבד"ק פּרעסבורג. בדבר איש אחד שהי' בשבילי ועבד בפאבריק ונפל שמה שריפה וכתב איש אחד משם לאשתו שחבירו אהרו דארניק מפ"ב נשרף שמה וגם סיפר לאיש אחד שכל האנשים שהי' בהאפאבריק ניצלו רק איש הנ"ל נשאר שמה ואח"כ מצאו גוף שרוף שמה אף לא הפירו אותו וגם ערל אחד הגיד במסל"ת לפני אשה אחת שהי' שמה עם איש דארנוויק מפ"ב ואמר שיש לו להאיש הנ"ל אשה וילד אחד וחותרו יש לו אכסניא בפ"ב והוא הערל עם האיש הנ"ל נשאר האחרונים כבית שנפל בו השריפה והערל עלה על חומה גבוה ומשם עלה על הגג וקפץ לארץ על השלג ודארנוויק הנ"ל נשאר בבית לבדו כי הי' צולע על ירכו ולא הי' יכול לעלות על החומה ובטח נשרף ואח"כ מצאו שלדה שרופה וקברוהו זה אמר הערל במסל"ת ואח"כ שאלוהו על פרטי הדברים ואמר ששמי הי' דארנוויק אהרן זה תנרף הגב"ע בקצרה: הנה בעדות הערל במסל"ת אף שלא אמר שמו וגם א"נ דשם פיניו חשוב פשם אביו דגם בזה יש פלוגתא פנודע והגם דשי רוב הפוסקים דשם פיניו חשוב פשם אביו וכמ"ש בספרי, ח"א סי' ע"א ובפרט בצירוף שם עירו דלשי' כ"פ סגי בשמו ושם עירו לחוד וא"כ באמר שם פיניו ג"כ בנודאי מועיל אבל הכא לא הזכיר שמו העברי אבל באמת פיון שאמר שחותרו יש לו בית אכסניא ומפורש בשו"ת גאוני בתראי דשם מלאכתו חשוב פשם אביו וה"ה די"ל דחשוב פשמו ובפרט דמפורש בשו"ת אגודת אזוב סי' כ"ה פשם פמה פוסקים דשמו ושם עירו בצירוף סי' גרוע ג"כ מועיל וא"כ הכא דאמר שם פיניו ושם עירו ומסחר חותרו ושיש לו אשה וילד אחד א"כ חשוב כדבר ברור ובפרט שנודע שאיש זה הי' שמה בהפאבריק הנה א"כ פיון דלפי דברי הערל לא הי' שמה בהפאבריק שני אנשים בכינוי כזה א"כ אין לגו לחוש שמה האיש אהרן דארנוויק אזיל לעלמא ובא לשם איש אחר ששמו דארנוויק והי' מפ"ב פיון דבאמת מעיר פ"ב לא יצא איש אחר לשבי' בשם זה הגם שכ' בשו"ת ד"ח ח"ב סי' מ"ז דל"מ חיפוש אם לא ידעו מתי יצא האיש שמת מעיר זה ויש לחוש שמה יצא המת מעיר פלוני זה פמה שנים אף באמת שם בשו"ת ד"ח לא הגיד שום דבר רק שהוא ממעלין שפיר יש לחוש שמה הוא איש אחר שישא ממשם זה פמה שנים אבל הכא עכ"פ הגיד שם פיניו שם מלאכת חותרו א"כ שפיר יוכל להתברר בק' פ"ב שפמה שנים לא

נחסר משם איש בשם פינוי פנה ושיהי' לחותנו בית אכסניא א"כ חשוב פדבר ברור שזה
הי' ר' אהרן דארנויק אף אם נחוש שמה הנשאר שמה הי' איש אחר מ"מ אח"כ ע"י
שאלה אמר הערל גם שמו העברי א"כ יפה הביא כה"ג מדברי הש"ע סעיף ט"ו דאם
התחיל להגיד במסל"ת אף שלא הי' עדותו שבמסל"ת מספיק מ"מ מועיל מה שגמר ע"י
שאלה כמ"ש בח"מ סקכ"ט מכ"ש הקא שגראין הדברים שגם בדברי הראשונים הי'
עדות מספיק להתיר ואף דלא דמי לעובדא שבשו"ת פרשת מרדכי סי' כ"ו דשם עכ"פ
הגיד שמו ושם אביו א"כ נהי דחסר שם עירו מ"מ שוב סמכין פיון דהוא הי' נודאי
בשפיטאל שוב אין לחוש לאחר והטעם י"ל דעכ"פ שמו ושם אביו מועיל מה"ת דחשש
שני יב"ש בלא הוזהרו אינו רק דרבנן כמ"ש התוס' ב"מ ד"כ א"כ בדרבנן שוב סמכין
אהא דכיון שהיא הי' במקום הזה אין לחוש לאחר אבל י"ל דשם פינוי ועירו בלי שמו
העברי אף מה"ת אינו מועיל וכסברת הד"ח דשמה יצא מפ"ב איש בפינוי פנה זה כמה
שנים ונהי חשש ד"ת שוב אין זה דומה לעובדא דמכילף בן מלל שבשו"ת הרא"ש
אבל באמת מכל הני צירופים שאמר שם מלאכת חותנו ושיש לו אשה וילד אחד עכ"פ
י"ל דמועיל מה"ת ושוב יש לסמוך הואיל שידוע שכתב מכתבים מבית הפאבריק הנ"ל
שבנודאי לא יצא משם ושקא לשם איש אחר מפ"ב בשם פינוי פנה: אף העיקר שיש
לענין פנה מחמת פי לא העידו שראהו מת משש ויש לחוש שאיש דארנויק יצא משם
אח"כ חי ובא שמה איש אחר ונשרף ונודע פנה מחלוקת הפוסקים הרמ"ה והרשב"א
והריטב"א שנתלקו בפ"י דברי הש"ס יבמות וענין שו"ת בית אפרים סי' י"א ובנו"ב
מה"ת סי' נ"ט והנה בבית אפרים שם העיר עפ"י דברי הרמב"ן ז"ל דמקומו משש עדיף
מקורבא והוא מש"ס ב"ב כ"ד א"כ גם בנידון פנה יותר י"ל דהנשרף הי' איש שדר
בקביעות בבית הנ"ל מלומר שיצא ובא אחר במקומו מחוק ונהגם דבנו"ב שם
סי' נ"ט כ' דל"מ נגד חא"א אף באמת י"ל דכבר העירו במבי"ט ושם יעקב דאם ידעו
שאיש זה הי' נודאי במקום זה נימא היינו שאבד היינו שנמצא אף באמת חוץ לזה דיפה
כ' בש"ש דבמקום שהשיירות מצויות א"כ רוב עדיף וגם שם ל"ש לומר דחשוב מקומו
משש דהא גם איש שדנין עליו לא הי' דר במקום הזה רק במקרה הלא בדרה זה א"כ יש
לחוש שגם איש אחר מרובא דעלמא בא שמה ובפרט שי"ל דמוקמינן בעל של זו בחזקת
חי ואף דע"כ מת איש אחד מ"מ יפה כ' בב"ש דאנו דנין רק על חזקת חי מי שהכרנו
אותו דעל איש שאין דנין עליו ל"מ חזקת חי שלו דכמה מתום יש בעולם שמתו זה זמן
רב וכמ"ש בנו"ב מה"ק ומקורו מתוס' שבועות מ"ה לענין איחזיקו אינשו בגנבי וא"כ
י"ל לכמ"ש בנו"ב מה"ק חאה"ע סי' ל"א דהיכי דאיתרע חזקה קמייתא קודם שראינו
השתנות שוב אזלינן בתר חזקה דהשתא ומקורו מש"ס דנדה ד"ד ומתוס' פסחים צ"ו
א"כ ה"נ י"ל בשלמא אם נעלם איש אחד וידענו שהלא בדרה זה א"כ קודם שנמצא מת
בדרה הזה לא הי' לנו שום ספק שמה מת האיש שנעלם מאתנו דחזקת חי כ"ז שלא
ראינו השתנות חשוב בבירור כמ"ש הט"ז סי' שצ"ז ומקורו מתוס' יומא דנ"ה דגם בזמן
שהגיע לגבורות ששלח גט רק מדרבנן חוששין שמה מת אבל מה"ת מהני חזקת חי אף
לקולא ואף דבתוס' ב"מ דל"ט משמע דרק משום קולית עגונה מוקמינן בחזקת חי ע"כ
הפוננה דאי לאו משום קולית עגונה הי' תו"ל מחמירין וכמ"ש הרשב"א והריטב"א בפ"י
דברי הש"ס בהא דע"א במלקמה דרק תו"ל להחמירו בלי סברת דיוקא רבה עכ"פ פיון

דְּהוֹחֲזֻקְנוּ לְגַבְרָא זֶה וְנִדְאֵי חַי א"כ גַּם בְּנִמְצָא מֵת בְּדִרְךָ הִזָּה יֵשׁ לְחַוֵּשׁ שְׁמָא הוּא אֶחָד מֵרַבָּא דְעֵלְמָא שְׁלֵא הִפְרֵנוּ אוֹתוֹ בְּחַיָּו אֲבָל הֵכָא דַּעֲכ"פ יִדְעֵנוּ שְׁאִישׁ הִזָּה הִי בְּמִקּוֹם הַדְּלִיקָה וּבַעֲת שְׁהֵנִיחַ אוֹתוֹ הָעֶרְל שְׁמָה כְּבָר הִי הָאֵשׁ בּוֹעֵר סְבִיב הַבַּיִת א"כ עַכ"פ גַּם אִם לֹא הִי נִמְצָא שְׁמָה אִישׁ שְׁרוּף ג"כ הִי סָפֵק שְׁמָא נִשְׁרַף שְׁמָה הָאִישׁ שְׁנִשְׁאָר וְנִעֲשֶׂה אֶפְר עַכ"פ חָשׁוּב אֵיתְרַע חֲזָקָת חַי שְׁלוֹ פְּמוּ בְּנִפְל עָלָיו הַגֵּל כְּהָא דְפְסָחִים צ"א וַעֲפ"י דְבַרֵי הַתּוֹס' שֶׁם שׁוּב כְּשִׁמְצָא אַח"כ שְׁמָה אִישׁ שְׁרוּף מֵת יוֹתֵר יֵשׁ לָנוּ לֹמַר שְׁמַת הָאִישׁ שְׁכָבָר נּוֹלַד לָנוּ סָפֵק בְּחֲזָקָת חַי שְׁלוֹ מְלוֹמַר שְׁנִשְׁרַף אִישׁ אַחֵר שַׁע"כ הִי לֹ חֲזָקָת חַי בְּרוּר רָגַע קוֹדֵם שְׁבָא לְהַבִּית וְגַם סְבַרְת הַש"ש ל"ש דַּעֲכ"פ לֹא שְׁכִיחֵי שְׁיִירוֹת שְׁמָה בְּמִקּוֹם הַפְּאֶבְרִיק הַנָּ"ל וּבְפֶרֶט בְּעַת הִזָּה שְׁאֵשׁ בּוֹעֵר א"כ יוֹתֵר יֵשׁ לְתַלּוֹת שֶׁהוּא הָאִישׁ שְׁנִשְׁאָר שְׁמָה: וַא"כ ל"מ לְשִׁי הַרמ"ה דָּאֵם לֹא רָאִינוּ רִיעוּתָא הֵינּוּ שֶׁם הִי גּוּף שְׁרוּף עִם הַיָּדִים גַּם יֵשׁ פֶּס יָד שְׁרוּף א"כ פ"כ הִי שְׁמָה אִישׁ אַחֵר שְׁנִפְל מִמֶּנּוּ הַיָּד שׁוּב חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא אַחֵר הוּא שְׁנִשְׁרַף וּבַעֲלָה בְּרַח מִחֲמַת פְּסִיפָא אֲבָל בְּמִקּוֹם שִׁי"ל שְׁלֵא הִי שְׁמָה אִישׁ אַחֵר כְּלָל מִתִּירִין א"כ פְּשִׁיטָא דְהֵכָא שְׁרִי וְאָף לְשִׁי הַרְשֵׁב"א דכ"ז שְׁלֵא רָאִינוּ שֶׁהִתְחִיל הָאֵשׁ לְשַׁלֵּט בּוֹ ל"מ אָף אִם נִמְצָא רַק גּוּף שְׁרוּף לְחוּד וְגַם לְפִי הַרְיֵטְב"א ו"ל שְׁהַפִּירוּ הַיָּד בְּטַב"ע שֶׁהוּא מְבַעֲלָה שְׁל זֹ וְאַפ"ה חֲזִינֵשׁ רַחב"א וְגַם הַבְּאֵתִי בְּתִשׁוּבָה מִדְּבַרֵי הַח"ס סִי"ס ו"ז עַכ"פ י"ל דְּאֶדְרָבָה שֶׁם שְׁמְצָאוּ יָד שְׁרוּף יֵשׁ בְּמָה לְתַלּוֹת דְּבַרְח מִחֲמַת פְּסִיפּוּפָא וּבְאַמַּת הוּא חַי אֲבָל אִם נִמְצָא רַק גּוּף שְׁרוּף הֵינּוּ תוֹלִין שְׁבַעֲלָה שֶׁהִי בְּמִקּוֹם זֶה נִשְׁרַף דָּאֵם הִי חַי לְמָה בְּרַח מִבֵּיתוֹ גַּם יָפָה כ' כַּה"ג כָּאֵן שְׁבַשְׁעָה שְׁיִצָּא הָעֶרְל מִשָּׁם כְּבָר לֹא הִי אֶפְשָׁר לְצִאת דְּרָךְ הַפֶּתַח רַק דְּרָךְ הַחוּמָה וַא"כ אִישׁ הַנָּ"ל שְׁהִיו צוֹלַע עַל יָרְכוּ קָשָׁה מְאוֹד שְׁיִוְכַל לְעֵלוֹת עַל הַחוּמָה וּלְהַפִּיל א"ע לְמַטָּה וְהָיוּ בְּגֵדֵר מִיַּעוּט דַּל"ש שְׁיִצָּא דְרָךְ הַחוּמָה דְּבִשְׁלֵמָא בְּאִישׁ בְּרִיא קְאָמַר בְּש"ס ב"ק דכ"ב דְּפֶטוּר עַל הָעֶבֶד דְּהָיוּ לוֹ לְבָרוּחַ אֲבָל אִישׁ כְּזֶה חָשׁוּב כְּכַפּוֹת א"כ גַּם אִם לֹא הִי נִמְצָא שֶׁם גּוּף שְׁרוּף ג"כ הִי הוֹכְחָה לְהַתִּיר דְּנָהִי דְבִאִיסוּר, א"א חוֹשְׁשִׁין לְמִיַּעוּט פְּמוּ בַּמְשַׁא"ל"ס וְעֵינֵין תּוֹס' קִידוּשִׁין ד"ן דְּחוֹשְׁשִׁין לְמִיַּעוּט מְקַדְשֵׁי וְהַזֵּר מְסַבְּלֵי אֲבָל הוּא קֹן חֲנוּמְרוֹת חו"ל וְנִי לָנוּ בְּמָה שְׁהַחְמִירוּ עַכ"פ גַּם אִם לֹא מְצָאוּ שֶׁם אִישׁ שְׁרוּף ג"כ הִי קְרוֹב הַדְּבָר לְתַלּוֹת שְׁנִשְׁרַף מְלוֹמַר שְׁיִצָּא דְרָךְ הַחוּמָה אוֹ שְׁנַעֲשֶׂה לוֹ נֶס כַּמ"ש הַב"ש ס"ק צ"א פִּינּוּן שֶׁהִי חוֹלָה עַל רַגְלָיו וְהִרְאָה דְהָעֶרְל עָלָה עַל הַחוּמָה וְאִישׁ הַנָּ"ל לֹא הִי יָכוֹל לְעֵלוֹת מַכ"ש פִּינּוּן שְׁמְצָאוּ אַח"כ גּוּף שְׁרוּף שֶׁם א"כ בְּלֹא"ה הַחֲזָקָה דְּכָאֵן נִמְצָא מְסִיַּע דְהַנְשֵׁרְף הִי אִישׁ הַנָּ"ל וְשְׁלֵא בָּא שְׁמָה אִישׁ אַחֵר וְאָף מִחֲמַת חוֹמֵר אִיסוּר א"א מִחְמִיר הַנוּב"י אֲבָל הוּא רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבְּנָן דְּגַם מְשַׁא"ל"ס אִינוּ רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבְּנָן לְכַתְּחִילָה שׁוּב סוּמְכִינָן אֶהוּכְחָה זֹו שְׁאִישׁ שְׁצוֹלַע עַל יָרְכוּ קָשָׁה לוֹ מְאוֹד לְעֵלוֹת עַל הַחוּמָה לְקַפֵּץ לְמַטָּה וּלְעַנְיָן חֲשֵׁשׁ דְּרַבְּנָן סוּמְכִינָן אֶסְבְּרָא זֹו וְכַמוֹ שֶׁהַבְּאֵתִי מְשׁו"ת אֲגוּנָת אַזּוּב סִימָן כ"ה דְּסִימָן גְּרוּעַ מְצַטְרַף לְשָׁמוּ וּלְשָׁם אָבִיו וְהַסְבְּרָא דְשָׁמוּ וְשָׁם אָבִיו מוֹעִיל עַכ"פ מַה"ת שׁוּב מְצַרְפִּין סִימָן גְּרוּעַ ג"כ הַגַּם דְּגַם לְעַנְיָן מְשַׁא"ל"ס וְהַפִּירוּ אוֹתוֹ אַח"כ ע"י סִימָן גְּרוּעַ ל"מ דְּרַק בְּסִימָן אֲמַצְעֵי דַּעַת כ"פ דְּמוֹעִיל בְּאִיסוּר דְּרַבְּנָן כַּמ"ש בְּסַפְרֵי ח"א סִי"מ וְסִי"נ"א וּבְכַמְהָ תְּשׁוּבוֹת אֲבָל סִימָן גְּרוּעַ ל"מ עַכ"פ חֲזִינֵין דְּהִיכִי דִּישׁ שְׁמוּ וְשָׁם אָבִיו פִּינּוּן דְּמוֹעִיל בְּאִיסוּר לְכַמְהָ פּוֹסְקִים שׁוּב בְּצִירוּף סִי"ג גְּרוּעַ לַכ"ע מְהַנֵּי מַכ"ש הֵכָא דִּישׁ פְּמָה הוֹכְחוֹת שְׁאִישׁ זֶה לֹא הִי יָכוֹל לְעֵלוֹת לְמִקּוֹם גְּבוּהָ א"כ פִּינּוּן דְּבִלֵּא"ה י"ל דְּכִינּוּן שְׁבּוֹנְדֵאֵי הִי כְּבָר בְּמִקּוֹם הִזָּה הוּא שְׁנִשְׁרַף דַּעֲכ"פ

חשוב פאין שייירות מצויות שמה ושייף צירוף שי' המבי"ט והשב יעקב וכמ"ש בספרי ח"א סי' מ"ח א"כ שוב מצטרף הסברא דאיש פנה לא יוכל לעלות על החומה: ובפרט כמ"ש כה"ג פיון דמצאו אותו שרוף באותו מקום שהניחו ערל קודם שיצא א"כ י"ל דחשוב פצימצום מקום דחשוב סי' מןבהק וגם באינו מצמצם המקום ממלש רק שומא באבר פלוגי או נקב בצד תיבה פלוגית אפ"ה מפנרש בשו"ת הגאון התנית ו"ל דחשוב עכ"פ סי' אמצעי ועיין בשו"ת בית שלמה סי' מ"א א"כ מכל הני טעמי י"ל דעדות הערל סגי וגם בעדותו של העדות וינטריץ דחשש כה"ג דהוי בכלל פסולי עדות באמת שי' הנמ"י פז"ב דרשע שאינו דחמס פשר בעדות אשה ועיין בקצה"ח סי' מ"ו וסימן נ"ב ובנה"מ סי' מ"ו וגם אינו מבנרר שחילל שבת במלאכה ד"ת וכ"ז שאינו יודע מחומר האיסור אינו נפסל מה"ת א"כ יש ס"ס להתיר ובפרט המכתב שכתב לאשתו י"ל דחשוב מסל"ת בקישור דברים ובכה"ג כ' הבי"מ דמועיל בכתב אף לשי' הרמב"ם ו"ל ובפרט דמפנרש בצ"צ ובשו"ת ד"ח ח"א סי' כ"ד וח"ב סי' ס"א דאם נראה שאין מתכוין להעיד פשר גם בלי מסל"ת דלשי' התה"ד כ"ז שאינו מתכוין להתיר מהני מה"ת ובפרט שפבר אבד זכרו פמה שנים יש סניף להתיר ע"כ לפענ"ד יש מקום להתיר האשה הנ"ל ובלבד שיצטרף לזה עוד רב גדול אחד ואח"פ ישבו ב"ד של ג' ביחד להתיר האשה כדין הנסיס בע"א והשי"ת יצלינו משגיאות: באעה"ח יום ה' בחקותי מ' למב"י תרפ"א קאשוי יע"א.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן צ"ו.

להרב הגאון מו"ה יצחק צבי אמסעל (פעת) אבד"ק זבארוב יע"א. בדבר הטו"ת שהי' לפניו בצירוף עוד רב אחר בראובן שקנה בית מזיגה ושמה ישב מקודם איש אחר שנים רבות והתפשרו הצדדים שיש לו להאיש אשר ישב שמה חזקה בהשענן הוא וז' ויורשיו אחריו אף ישלם לבעה"ב סף קבוע לשנה וכעת של"ח שמעון השוכר ותובע ראובן מאשת המת איזה מאות ר"כ שכר דירה גם טוען יען פי לא שילם כפי הפשרה ממילא בטלה חזקתם והאלמנה ויורשים מכחישים.

פי אינם יודעים משום חוב אם נשאר בעלה חייב בעד שכר דירה וע"ז יצא הפסיד מכת"ה שהאשה ויורשי' צריכים לישבע שאינם יודעים מהחוב ויש מערערים על הפס"ד א' פי היתם רק שנים ושנים שדנו אין דיניהם דין.

ב' שהשבועה מגיע להתובע יען שהוא חשוב מוחזק שהבית והשענן שלו הם. ג' פי הפשר הי' אז בזמן שהי' צריכים לשלם שכר אראנדע לשרי המדינה אבל עכשיו שנשתנה הנימוס וא"צ לשלם לשרי המדינה ממילא עי"ז נתבטל הפשר אלו דברי המערערים וכת"ה פתב פי קבלו עליהם לדון לפניכם ע"כ תנרף שאלתו בקצרה: והנה כת"ה הביא מדברי הש"ע חו"מ סי' צ"ה גבי שכנת בחצירי דאם פבר עבר זמן השכירות צריף להיות נשבע ונפטר דזה ל"ח תביעת קרקע באמת מפנרש בחו"מ סי' שי"ז דדוקא במחולקים אם פבר עבר זמן השכירות אז המשפיר נקרא מוחזק אף שישב בה השוכר אבל במחולקים אם פבר פרע דמי השכירות נשבע השוכר ונפטר וי"ל הסברא דבמחולקים על זמן א"כ בקרקע בונדאי אמרינו במידי שסופו לחזור קרקע בחזקת בעלי' עומדת ולא עוד דגם במטלטלין דעת התוס' ב"ב דס"א במידי שסופו לחזור אף בס'

מוקמינו בְּחִזְקַת בְּעָלִים הָרְאוּשׁוּנִים אֶף בְּתוֹס' ב"מ דק"ג כ' לְחַלֵּק בֵּין קָרְקַע לְמַטְלָטְלִין ועי' במלמ"ל ובקצה"ח ונה"מ ס'ימן מ"ב.

עכ"פ מְבוֹנָר דְּבִמְחֻלָּקִים עַל הַפְּרָעוֹן נִשְׁבַּע הַשׁוֹכֵר וְנִפְטָר אֶף לְכַאוּרָה הִי אפ"ל דכ"ז בְּשֵׁאֵר שׁוֹכֵר דָּאִין נ"מ עַל גּוּף הַשְּׂכִירוֹת שְׂפָכֵר עֵבֶר רַק הַסְּפָק עַל הַמַּעוֹת אֲזַ שְׁפִיר נִשְׁבַּע הַשׁוֹכֵר וְנִפְטָר דְּחֻשׁוֹב מִן חֻזְקָא אֲבָל הֵכָא דְהֵאֲשָׁה רְנֻצִית לְזִכּוֹת אֶף אֶלְהָבָא וְדִוּעַ מ"ש הַפּוֹסְקִים דָּאִם לֹא פָרַע בְּזִמְנוֹ וְצִיָּעַר לְבַעַה"ב אֲנִדָּא חֻזְקָתוֹ.

א"כ שׁוֹב י"ל דְּבַעַה"ב חֻשׁוֹב מִן חֻזְקָא דְנָהִי אִם נָדִין עַל דְּמֵי הַשְּׂכִירוֹת הֵנִי הֵאֲשָׁה מִן חֻזְקָתָא וְשִׁינָה לָּהּ הַשְּׁבוּעָה אֲבָל לְעֵנָן גּוּף הַחֻזְקָה בְּשִׁבְיָל שְׂלֵא פָרַעוּ לוֹ דְּמֵי הַשְּׂכִירוֹת נֶאֱמָן בְּשִׁבּוּעָה דְּבִמִּדֵּי שְׁהוּא בְּגוּף הַקָּרְקַע י"ל דְּבַעַה"ב חֻשׁוֹב מִן חֻזְקָא: אֶף בְּאַמְתַּת י"ל לְכַמ"ש בְּרָ"ן נְדָרִים דַּמ"ו דָּאֶף א"נ דְּהַמְשָׁפִיר יוֹכַל לְאַסּוֹר עַל הַשׁוֹכֵר בְּקוֹנָם מ"מ בְּמִקְבֵּל בְּטַסְקָא פִּינּוֹן דַּכ"ז שְׁמַשְׁלֵם הַמַּס לֹא יוֹכַל לְסַלְקוֹ מִן הַקָּרְקַע שׁוֹב חֻשׁוֹב פְּקֻנָּן הַגּוּף וְלֹא יוֹכַל לְאַסּוֹר עָלָיו בְּקוֹנָם עֵי"ש א"כ הַכ"נ י"ל דְּבִשְׂלֵמָא בְּמִחְוֹלָקִים בְּזִמְנוֹ הַשְּׂכִירוֹת פִּינּוֹן דַּעכ"פ סוֹפוֹ לְחֻזְרוֹ לְרִשׁוֹת הַמְשָׁפִיר וְלִשְׂיָא כַּמ"פ יוֹכַל לְאַסּוֹר עַל הַשׁוֹכֵר אֶף בְּתוֹךְ זִמְנוֹ וְפִי' בְּשִׁי' סִי' שִׁי"ב וּבַסְמ"ע סִי' שִׁט"ז דָּאֶף בְּתוֹה"ז יוֹכַל לְהַשְׁפִּיר לְאַחַר עַל אַח"ז הַשְּׂכִירוֹת דְּזִמְנוֹ מִמִּילָא בָּא וְל"ח דְּשִׁלְב"ל וּבְפִרְט לְמַכְרוֹ לְאַחֲרִים כְּמַפְנִי' בְּמַחְבֵּר סִי' שִׁי"ב וְעִי' שׁו"ת בֵּית יַעֲקֹב וּבִנְה"מ סִי' רִי"א וְלִשְׂיָא רַמְב"ם ז"ל חֲצַר הַשׁוֹכֵר קָנִי לְמַשְׁפִּיר לְעֵנָן מְצִיָּאָה כְּנֻדָּע מַש"ה שְׁפִיר בַּס' בְּזִמְנוֹ הַשְּׂכִירוֹת אֵלִים זְכוֹת הַמְשָׁפִיר אֲבָל הֵכָא כ"ז שְׁמַשְׁלֵמִים דְּמֵי שְׂפִירַת הַבֵּית א"י לְסַלְקָם וְשׁוֹב יֵשׁ לָהֶם קֻנָּן הַגּוּף וּבְנוֹדָאִי אִין לֹא שׁוֹם זְכוֹת רַק לְעֵנָן שְׂצָרִיכָם לְשַׁלֵּם לוֹ דְּמֵי שְׂפִירַת הַבֵּית וְשׁוֹב אִם יֵשׁ סְפָק אִם נִפְקַע חֻזְקָתָם חֻשִׁיבֵי הֵם מִן חֻזְקָתָם וְשְׁפִיר שִׁינָה הַשְּׁבוּעָה לָהֶם: וּבְפִרְט שִׁי"ל לְכַמ"ש בְּרִשְׁבָּ"א יְבָמוֹת דַּל"א דַּמַּש"ה בַּס' דְּרוּסָה לֹא מְחֻזְקִין מְאִיסוֹר לְאִיסוֹר לְפִי שְׁשֵׁם בְּסַפְקָא שְׁהָה מַעֲשֵׂה הָאוֹסֵר לְפִנְיָה וְהַסְּפָק בְּמַעֲשֵׂה הַמַּתִּיר אֲבָל בְּסַפְקָא דְּרוּסָה דְּסַפְקָא בְּמַעֲשֵׂה הָאוֹסֵר עֵי"ש וְעִי' חו"ד ק"י וְא"כ הַכ"נ דְּבִשְׂלֵמָא בְּסַפְקָא בְּשְׂכִירוֹת א"צ לֹא מְרַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה לְבַטֵּל פַּח הַשׁוֹכֵר רַק הַסְּפָק מַעֲרִיקָא שְׂמָא לֹא הַשְּׂכִירוֹת רַק עַל זִמְנוֹ זֶה אֲזַ נִתְעוֹרֵר חֻזְקָתָא הַבְּעָלִים שְׁהִי לָהֶם קוֹנָם שְׁהַשְּׂפִירוֹ אֲבָל הֵכָא אֲדַרְבָּה הֵאֲשָׁה הִי לָּהּ חֻזְקָה בְּהַבֵּית קוֹנָם שְׂקֻנָּה רְאוּבֵן וְאֶף שְׂקֻנָּה רְאוּבֵן לֹא אֲבָדוּ חֻזְקָתָם כְּנִרְאָה מִהַפְס"ד מִהַגְה"צ אַבְד"ק סְטֵרַאפְקוֹב זי"ע וּבְנוֹדָאִי כְּדַת עָשׂוֹ דְנָהִי דִּישׁ שִׁיטַת דְּבִקְנָה אֲבָד חֻזְקָתוֹ מ"מ כְּפִי הַנִּרְאָה קֻנָּה בְּשִׁבְיָל הֵאֲשָׁה דִּדְוּעַ מְפֻלְגָּתָת הַפּוֹסְקִים בַּסִּי' קפ"ג בְּאוֹמֵר לָהּ וְנִבִּין לִי אִי יוֹכַל לְטַעוֹן שְׂקֻנָּה לְעַצְמוֹ וּבְפִרְט בְּמִדֵּי דַעכ"פ יֵשׁ סְפָק שְׂמָא גַם בְּקֻנָּה שִׁינָה חֻזְקָה שׁוֹב אִיכָּא חֻזְקַת פְּשׁוּרוֹת דְּלֹא רְצָה לְהִיֹּת סְפָק גְּזוּלָן וּבְנוֹדָאִי קֻנָּה עֵבֶר הֵאֲשָׁה וְעֵי"ש בְּנֵה"מ סִי' קפ"ג וְעִי' בַּמַּג"א סִי' תַּקְנ"א דָּאִם נִהַג חוֹמְרָא כְּחַד דִּיעָה שׁוֹב אִין לֹא הִתְרָה א"כ עַד עֵתָה בְּנוֹדָאִי הִי לְהֵאֲשָׁה חֻזְקָה בְּהַבֵּית רַק עֵכְשִׁינּוּ יֵשׁ סְפָק שְׂמָא נַעֲשֵׂה סִיבָה שְׁנִתְבַּטְּלַת חֻזְקָתָם בְּנוֹדָאִי בְּסַפְקָא בְּמַעֲשֵׂה חֲדָשׁ אִין מְקַלְקֵלִין חֻזְקָה בְּרוּרָה וְעִי' שׁו"ת נוֹבִי"ת אַה"ע סִי' קנ"ו שְׂכ' דָּאֶף דַּס"ס נִגְדַת ח"א ל"מ מ"מ נִגְדַת ח"א מוֹעִיל ס"ס דְּנִתְעוֹרֵר ח"פ וְעִי' חו"מ סִי' ק"ג לְעֵנָן סְפָק אִי צָרִיכִין לְשַׁלֵּם הוֹצָאוֹת מִי נִקְרָא מִן חֻזְקָתָא עֵי"ש לְעֵנָן שׁוֹמְא הִתְרָא בַּסְמ"ע וּבַט"ז וּבִהַג"ה ח"צ וּבַקְצָה"ח שׁוֹב מְצָאֵתִי בְּשׁו"ת מִהַרִּי"ט ח"ב סִי' ל' שְׁהַעִיר בְּדַבְרֵי הַר"ן מְהָא דְּמִקְבֵּל בְּטַסְקָא לְעֵנָן חֻזְקוֹת וְעִי' שׁו"ת בִּי"ש חו"מ סִי' ק' וְסִי' ק"א וְפִי' בַּס' מְשַׁפֵּט שְׁלֵם בַּת"ע שְׂכ' ג"כ דָּאִם הִי לֹא חֻזְקָה מְכָבֵר וְרַק הַס' שְׂמָא לֹא פָרַע

אח"כ ונתבטל התזקה על המערער להביא ראיה שלא פָרע ע"כ יפה הורה כת"ה שְהאִשָּׁה וְיִוְרָשִׁי יִשְׁבְּעוּ שֶׁאִי מִשׁוּם חוֹב וְשׁוּב יִהְיֶה חֲזָקָה בְּמִקְוָמוֹ עוֹמֵד וְשֶׁאֵר הַטְּעָנוֹת שֶׁל הַתּוֹבֵעַ וְהַמְעַרְעָרִים אֵין בָּהֶם מִמֶּשׁ וּבְדָבָר שֶׁתּוֹבֵעַ מֵהֶם הוֹצֵאוֹת שֶׁהוֹצִיאָעֲבוּרָם דִּינוֹ כְּדִין יוֹרֵד בְּרִשׁוֹת דְּנִשְׁבַּע וְנוֹטֵל כְּמִפְנֵי בַחוּ"מ ס' צ"א וּבִסְי' י"ד וּבִסְי' ק"ג ע"כ בְּקִצְרָה שֶׁהַפֶּס"ד שְׁלָכֶם או"צ כְּנֹלַע"ד בְּרוֹר בִּס"ד: בִּאֵעֵה"ח ה' וְאָרָא עַת"ר לִפ"ק פֶּה רֵאדְמִישְׁלֵא.

הק' שְמוֹאֵל עֲנִיגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל סִימָן צ"ז. לְהַרְבֵּה הַה"ג מו"ה שְׁמֵעוֹן נ"י רֵאבֵד"ק מְעֵלִין יע"א.

בְּדָבָר הַשְּׂאֵלָה בְּנִשְׁחַט בַּר אֲוֹנָא אַחַת וְנִמְצָא גְּמִי חֲתוּף בְּנוֹשֵׁט אַחַר שְׁחִיטָה וּבַעַל הַב"א רָאָה אֶת הַטְּרִיפוֹת וְעָשָׂה בָּהּ סִימָן וְאֵח"כ פְּשָׁהּ בִּיא לְבֵיתוֹ אֶת הַב"א אַחַר שֶׁנִּמְרַט הַנוֹצוֹת נִתְעָרְבוּ בְּשׁוֹגֵג הַב"א הַנְּ"ל עִם שְׁאָר שְׁלֵשָׁה ב"א וְיֵשׁ אַרְבָּעָה ב"א אֲשֶׁר הֵם בְּסִפְקָא וְא"א לְהַפִּיר אֶת הַב"א שֶׁנִּשְׁרָפָה זֶה תִּנְרַף הַשְּׂאֵלָה בְּקִצְרָה: וְהִנֵּה אִם הִי נִתְעָרַב קוֹדֵם הַסֵּרַת הַנוֹצוֹת פְּשִׁיטָא דְהִי בְּטֵל בְּרוֹב דְּקוֹדֵם הַסֵּרַת הַנוֹצוֹת לֹא חָשׁוּב בְּכָלֵל חֵהר"ל וּל"מ אִם נוֹדַע קוֹדֵם הַסֵּרַת הַנוֹצוֹת בְּנוֹדַאי בְּטֵל וְשׁוּב גַּם פְּשָׁהּ סִירוֹ הַנוֹצוֹת מ"מ כְּכָר נִתְבַּטַּל מִקוֹדֵם וְאִף בְּלֹא נוֹדַע רַק אַחַר הַסֵּרַת הַנוֹצוֹת וִי"ל דְּלֹא נִתְבַּטַּל קוֹדֵם שֶׁנוֹדַע מ"מ כ' בַּפֶּמ"ג דָּאָם נוֹדַע עַכ"פ קוֹדֵם הַבִּישׁוּל מִתָּר דְּהוּי פְּעִין ס"ס לְהַתִּיר שְׁמָא גַּם בְּלֹא נוֹדַע בְּטֵל עַכ"פ מֵה"ת כְּמִפְנֵי בַפֶּמ"ג ס' ק"ט וְעֵינֵן בְּסִפְרֵי ח"ב, ס' כ"ג וְשְׁמָא פְּשִׁיטַת הַמְחַבֵּר דְּחִתִּיקָה חִי' ל"ח בְּכָלֵל חֵהר"ל וְנִהְיֵי דְעַתָּה הַמְחַבֵּר קָשָׁה לְצַרְף לִס' הוֹאִיל דְּהַרְמ"א.

כ' וְכֵן נוֹהֲגִין מ"מ לְעֵינֵן חֲשֵׁשׁ חֵהר"ל דְּרַבְּנֵן מְצַרְפִּין ב' סְפִיקוֹת אִף דְּכָל סְפִיקָא בְּאַנְפִּי' בְּפִשְׁי' הוּי פְּמוֹ רֹב לְאִסּוּר מ"מ בְּצִיּוּרָה תְּרוּנִיָּהוּ עַכ"פ חָשׁוּב כְּחַד סְפִיקָא גְּמוּר וּסְפִיקָא חֵהר"ל בְּטֵל כְּמִפְנֵי בַסִּי' ק"א דְּנוֹדַאי אִסּוּר וְסְפִיקָא אִם הוּא חֵהר"ל מִתָּר וְא"כ פְּשִׁיטָא דָּאָם הִי נִתְעָרַב קוֹדֵם הַסֵּרַת הַנוֹצוֹת אִף אִם לֹא הִי נוֹדַע קוֹדֵם הַסֵּרַת הַנוֹצוֹת הִי מִתָּר אִף בִּנ"ד שְׁלֹא נִתְעָרַב רַק אַחַר הַסֵּרַת הַנוֹצוֹת א"כ שְׁפִיר חָשׁוּב חֵהר"ל לְשִׁי' הַרְמ"א וְשׁוּב אִם הִי בְּכָלֵל נוֹדַאי שְׁרִיפָה הִי אִסּוּר וְאִף לְכַאוּרָה פִּינֵן דְּהָא דְּמִטְרִיפִין בְּנִמְצָא גְּמִי בְּשַׁעַת שְׁחִיטָה הִיא רַק טְרִיפָה מְסַפֵּק שְׁמָא שְׁהָה בְּשְׁחִיטָתוֹ וְא"כ לְכַאוּרָה י"ל דְּכִינֵן דַּע"פ מֵה"ת גַּם חֵהר"ל בְּטֵל שׁוּב הוּי ס' דְּרַבְּנֵן דְּשְׁמָא אִינוּ טְרִיפָה אִף בְּאַמַּת יֵשׁ כְּמָה פְּקוּקִים בְּדָבָר א' בְּשִׁלְמָא אִם לֹא הִי נוֹדַע הַטְּרִיפוֹת רַק אַחַר שֶׁנִּתְעָרַב הִי מְקוּם לְהַתִּיר דְּהָא מְעוֹלָם לֹא דָנוּ עַל הַס' בְּהִיּוֹתוֹ סְפִיקָא ד"ת דְּהָא לֹא נוֹדַע הַס' קוֹדֵם שֶׁנִּתְעָרַב וּבְשַׁעַת שֶׁנוֹדַע הַס' תִּיכָף הִי סְפִיקָא דְּרַבְּנֵן דְּל"מ א"נ דְּגַם בְּלֹא נוֹדַע שְׁיִיף בִּישׁוּל א"כ כְּכָר פִּקַּע הָאִסּוּר תּוֹרָה קוֹדֵם שֶׁבָּאנוּ לְדוֹן עַל הַס' וְאִף א"נ דְּקוֹדֵם שֶׁנוֹדַע הַתְּעָרוּבוֹת לֹא בְּטֵל מ"מ עַכ"פ אִם נִתְעָרַב מִקוֹדֵם שֶׁנוֹדַע הַסְּפִיקָא לֹא הִי מְשַׁפְּחַת לְהַחְמִיר בַּד"ז מְטַעַם ס' ד"ת דְּבָרְגַע שֶׁנוֹדַע הַס' תִּיכָף נִתְבַּטַּל מֵה"ת שְׁפִיר אֲזִלִּינֵן לְקוֹלָא בַּס' דְּרַבְּנֵן דְּעִיקָר הַטַּעַם דְּמַחְמִירִין בַּס' בְּנִתְגַלְגַּל מִשׁוּם דְּקוֹדֵם שֶׁנִּתְעָרַב לֹא יִדְעֵנוּ כָּלֵל שְׁיִתְהוּנָה מִזֶּה ס' דְּרַבְּנֵן דְּהָא אִסּוּר לְבַטֵּל אִסּוּר לְכַתְחִילָה וּכְכָר הַחְמִירוֹנוּ בַּס' ד"ת וְשׁוּב אִם בְּמִקְרָה נִתְעָרַב אִם נִיקוּל אַח"כ מְטַעַם ס' דְּרַבְּנֵן יִהְיֶה זִילְזוּל לְדַבְרֵיהֶם וְעֵינֵן שׁו"ת בֵּית אֶפְרַיִם או"ח ס' מ' וּבִסְפְרֵי ח"א ס' ח אָבֵל הֵכָא דְּבָרְגַע שֶׁנוֹלַד הַס' תִּיכָף פִּקַּע אִסּוּר תּוֹרָה.

שוב יש להקל מטעם סד"ר וז"ב ופשוט ודלא כמ"ש הגאון מוהש"ק ו"ל: אף הקא דנודע
הס' להבעלים קודם ו שנתערב והחמרנו בו מחמת ס' ד"ת שוב י"ל אף אם נתבטל אח"כ
מה"ת מ"מ הוי ס' דרבנן בנתגלגל ואזלינן לחומרא וחויז לזה י"ל דבני"ד אף אם לא הי'
נודע הס' עד לאחר שנתערב מ"מ לא הי' מקום להקל מטעם ס' דרבנן פיון דהוא ס'
בשחיטה והוי נגד ח"א ושוב אף ס' דרבנן נגד ח"א אזלינן לחומרא ואף שי"ל דהקא פיון
דבעצם יש בו ח"א ד"ת והאיסור תורה בנודאי נתבטל שוב מקילין לענן דרבנן אף דהוי
נגד ח"א וכמ"ש הר"ש פ"ב דמקונאות אף באמת כב"ר הבאתי בספרי כ"פ דהא חזינו בס'
חציצה אף דמיעוט המקפיד אינו רק דרבנן ומחמירן ועכצ"ל דהיכי דיש ס' שפא לענן
דרבנן לא נעשה השתנות שפיר מחמירן א"כ בכה"ג יש ספק שפא שקה בשחיטתו וא"כ
לא נעשה השתנות לענן דרבנן שוב יש להחמיר ואף דמוכח לכאורה בתב"ש דמקיל
בספק שהי' משהו בבהמה והטעם דהוי רק ספק דרבנן ואף דהוי נגד ח"א מ"מ מוכרחין
לומר הטעם פיון דעכ"פ נסתלק הח"א ד"ה שוב מקילין בדרבנן אף נגד ח"א ודוקא אם
הוא איסור דרבנן בעצם ויש ח"א מחמירין בס' אבל אם בעצם הוא איסור תורה ונקלש
איסור תורה מקילין בענן דרבנן אף דהוי נגד ח"א והבאתי בחי' מדברי התוס' יבמות
צ"ח דבדבר שהי' מתחלתו איסור מיתה ונקלש לאיסור פרת מקילין ול"ג בגר אבל אם
מתחלתו הי' רק איסור פרת מחמירין וגזרינן בגר ובאמת בפמ"ג בפתיחה לשחיטה.

כ' דס' שהי' משהו בבהמה תלוי אי ספק דרבנן נגד ח"א אזלינן לחומרא אף התב"ש
מקיל וע"כ דס"ל דאף היכי דיש ספק שפא לא נעשה השתנות לענן דרבנן אפ"ה מקילין
היכי דיצא עכ"פ מח"א ד"ת ושוב יש להקל אף בני"ד ואף דלכאורה תיקשי לשיטת
התב"ש מהא דמחמירין בס' חציצה במיעוט המקפיד אף באמת כב"ר הארכתי בספרי ח"ב
סימן ס"ח דשם חוששין לשי' הסוכרים דבבשרו אף מיעוט חוצץ מה"ת ושוב הוי ס'
ד"ת ואף דהוי ס"ס בד"ת שפא לא הי' שום דבר חוצץ ושפא גם בבשרו מיעוט אינו
חוצץ מה"ת ולענן דרבנן סגי בס' אהד אף באמת הוי ס"ס נגד ח"א וכינו דעכ"פ יש
ספק שפא אף מה"ת לא יצא מח"א שוב מחמירין א"כ שפיר בס' שהי' משהו דבהמה
מקילין וה"ה דבס' שהי' משהו בעוף ונתערב יש להקל אף באמת י"ל דל"ד דבשלקא ס'
שהי' משהו בבהמה דבעצם אינו חשש ד"ת שפיר אמרינן פיון דעכ"פ פעולת השחיטה
הוציאה מח"א ד"ת וי"ל דאותו הפעולה שהועיל להתירו מה"ת הועיל נמי לענן דרבנן
הינו שלא הי' פלל שפיר מקילן אבל הקא עצם השחי' פוסל מה"ת ורק דמה"ת
נתבטל ברוב עכ"פ זה הפעולה שהוציאה מח"א ד"ת זה ונדאי לא הועיל לענן דרבנן
דמדרבנן חהר"ל לא בטל ואנו רוצין להתיר האיסור דרבנן מפח השחיטה ובאמת לענן
השחיטה י"ל דלא הועיל פלל אף לענן הד"ת דשהי' משהו בעוף פוסל מה"ת ושוב הוי
נגד ח"א וליש לומר דכיון דעכ"פ יצא מח"א ד"ת דהא אותו הפעולה שצריכין לצרפו
לענן דרבנן י"ל שלא הועיל אף מה"ת יצא דהקא יש ג' סברות לאיסור א' משום דכב"ר
נודע הס' קודם שנתערב וכב"ר החמרנו בו ושוב א"א להקל אף לאחר שנעשה ס' דרבנן
ב' משום דהוי נגד ח"א ולפי פשוטות דברי הש"ס דבהא דמחמירין בספק חציצה נשמע
דהיכי דיש ס' שפא לא נעשה השתנות לענן דרבנן מחמירין ג' אף לשי' התב"ש דמקיל
בס' שהי' משהו זה דוקא שם דעכ"פ הועיל השחיטה מד"ת ויש ס' שפא הועיל אף
מדרבנן שפיר מקילן אבל הקא בעצם השחיטה י"ל דלא הועיל אף מה"ת וזה שהועיל

להפקיע מאיסור תורה זה בנודאי לא הועיל מדרבנן בכה"ג יש להחמיר: אף באמת י"ל עפ"י מה דמפורש בלב"ש בחי' דינים דס' איסור תורה כזה אשר יש בו דעה שאינו רק איסור דרבנן והובא דעה זו בש"ע נהי דיש הכרעה בש"ע דלא פנותי' עכ"פ מועיל לענן שאם נתערב אח"כ אף שנודע כס' קודם שנתערב אפ"ה מתירין דלענן חשש ספק דרבנן בנתגלגל מצרפין שיטה השני' דאינו בעצם רק איסור דרבנן א"כ ה"נ באמת לדעת המחבר חתיכה חי' ל"ח חהר"ל ולשיטה זו אף בנודאי טריפה בטל ונהי דאנו מחמירין באם פבר הסיר הנוצה חשוב חהר"ל אבל בלא נודע מהתערבות רק אחר הסרת הנוצה אפ"ה מקילין דמצרפין דעת המחבר דחתיכה חי' לא חשוב חהר"ל חזינו דשיטת הרשב"א לא נדחית לגמרי א"כ ה"ה הכא דבעצם הוי רק ספק טריפה ויש מקום להקל מטעם ספק דרבנן רק דיש חשש משום שפבר נודע הספק קודם התערבות אבל עכ"פ לענן חשש זה שוב מצרפין שיטת הסוברים דחתיכה חי' קודם הביטול ל"ח חהר"ל ודעה זו הובא בש"ע ועכ"פ מועיל צירוף זה לענן שיוכל לומר סד"ר לקולא אף בנודע הספק מקודם פיון שאפשר לומר דהתערבות מועיל בעצם אף לענן דרבנן וא"ש: וחזן לזה י"ל עפ"י דמפורש ביו"ד סי' ס"ו לענן ביצה שיש בה טיפת דם דבטיל ברוב משום דהוי ספק דרבנן דשמא אינו במקום האוסר והקשו הפוסקים דהא בנודע הספק קודם שנתערב הוי ספק בנתגלגל אף הרמ"א מיישב דבאמת יש הרבה שיטות דדם ביצים דרבנן ולשיטה זו הי' לנו להתיר היכי דיש ספק אם הוא במקום האוסר משום דהוי ספק דרבנן ויש להתיר אף בלי תערובות אף באמת חוששין שמא דם ביצים ד"ת והוי ספק ד"ת אבל אם נתערב דעכ"פ פקע איסור תורה ע"י הביטול נהי דאם הי' הדבר ברור דדם ביצים ר"ת היינו מחמירין אף אם נתערב דהוי סד"ר ע"י גילגול עכ"פ אחר שפקע איסור תורה ע"י הביטול שוב מצרפין הס' שמא דם ביצים דרבנן וה"ל בעצם ספק דרבנן ולקולא א"כ ה"נ בנ"ד באמת לכאורה יש לנו להקל גם בס' שהי' משהו בעוף פיון דלשיטת רוב הפוסקים גם בעוף שיעור שהי' מה"ת בכדי שיגביה וירביצנה דגסה והמחבר סומך בהפ"מ על שיטה זו וא"כ גם בעוף שיעור משהו אינו רק דרבנן ובספק גיזל לקולא כמו דמקילין בספק שהי' משהו בבהמה אף ע"כ צ"ל פיון דלשיטת רשי' ז"ל בעוף שהי' משהו פוסל מה"ח ושוב הוי ספק ד"ת ואף שי"ל דהוי ס"ס לענן ד"ת וספק אחד בדרבנן דלענן ד"ת יש ס"ס שמא לא שקה כלל ושמא גם בעוף אינו פוסל מה"ת שהי' משהו אף אפתי צ"ל דבאמת גם בספק שהי' משהו בבהמה יש לנו להחמיר משום ח"א אף פיון דנודאי איתרע הח"א עכ"פ מה"ת שוב מקילין אבל בעוף הואיל דיש חשש גם לענן ד"ת היינו דלשי' רש"י ז"ל שהי' משהו פוסל בעוף מה"ת ושוב ליכא ברור שיצא מח"א ד"ת שפיר מחמירין עכ"פ נשמע דבעצם הספק שמא הי' שהי' משהו יש להקל גם בעוף מטעם ס"ס ורק הטעם משנה ח"א אבל כפר נודע דאף להסוברים דס"ס ל"מ נגד ח"א הוא רק חשש דרבנן דמה"ת ס"ס עדיף מרובא ובנודאי כמו דרוב מועיל מה"ת נגד חזקה דרק מדרבנן אמרינן סמוך מיעוט לחזקה כמ"ש הפה"ש"א חולין י"א וא"כ ס"ס נגד חזקה בנודאי אינו רק חשש דרבנן א"כ שפיר אחר שנתערב דעכ"פ פקע איסור תורה ושוב אף אם הי' בעצם ספק איסור תורה אפ"ה הי' מקום להקל משום דעתה הוא ספק דרבנן ורק הטעם לחומרא משום דכבר הותמרונו בס' זה בהיותו ספק ד"ת ואיכא זילזול לדבריהם כ"ז אם ליכא רק ספק אחד בד"ת קודם הביטול וא"כ קיי"ל ספק ד"ת מה"ת

לחומרא ושוב פנין שקונדם התערוכות הי' אסור מה"ת מספק שוב יהי זילזול לדבריהם אם ניקל אחר התערוכות אכל הקא דגם קונדם שנתערב הי' מותר מה"ת מטעם ס"ס ורק מדרבנן הותמרנו משום דהוי ס"ס נגד ח"א וכ"ז היכי דהי' חשש לענין ד"ת אכל אחר התערוכות דשוב ליפא חשש ד"ת שוב סומכין אשיטת הרי"ף והרמב"ם דגם בעוף שהי' משהו אינו רק מדרבנן ובס' שהי' אזלינן לקולא דהוי ספק דרבנן וכמו בביצה שיש בה טיפת דם דאחר התערוכות מצרפין שיטת הסוכרים דדם ביצים דרבנן כדי שיהי' ספק דרבנן בעצם ה"ה הקא דאחר התערוכות נם לשי' רש"י ז"ל אפ"ה ליפא חבש איסור ד"ת ע"י הבטיטל שוב סומכין אשיטת שאר פוסקים דעכ"פ גם בעוף שהי' משהו אינו פוסל מה"ת וא"כ בעצם הוי סד"ר ולקולא וגט ל"ש להחמיר מפח דהוי נגד ח"א ז"א דעכ"פ אחר התערוכות שוב סומכין אהפוסקים דשהי' משהו בעוף אינו רק דרבנן וא"כ שוב עכ"פ יצא מח"א ד"ת ושוב דמי לס' שהי' משהו בבהמה דמקילין אף דהוי נגד ח"א דעכ"פ בנודאי יצא מח"א ד"ת: עוד יש לצדד לפמ"ש בדע"ת בשם הגאון מסטאניסלאב ב"ל ז"ל דאם נשחטו שני הסימנים אז הדרף לשחוט הקנה תחילה ושוב בנמצא גמי בנושט הוי אחר הכשר שחוטתו ושוב י"ל דשהי' אין פוסל אף דעכ"פ י"ל דהוי בכלל שהי' במיעוט בתרא מ"מ בעוף אחר שנשחט סימן אחד ל"צ פלל שחיטת הנושט שוב אין שהי' פוסל בו ועיי"ש מ"ש בשם השו"מ ואף אם יש ספק אם נשחט הקנה תחילה עכ"פ הוי פליגי ג"ס להיתר א'.

שפא לא שיהי' פלל בי. שפא הי' אחר שחיטת הקנה ג'.

ושפא גם בעוף אין שהי' משהו פוסל מה"ת וג' ספיקות לשיטת הש"ף מועיל אף נגד ח"א וחויץ לנה אף אם נימא דגם בעוף פוסל שהי' אף בשחיטת סימן השני דלא עדיף משהי' במיעוט בתרא עכ"פ לשי' הנוב"י שהי' במיעוט בתרא אינו פוסל רק מדרבנן ובאמת י"ל פנין דהבעיא לא איפשא הוי ספק דרבנן לקולא אף מחמירן משום דהוי ספק נגד ח"א אכל עכ"פ ספק שהי' במיעוט בתרא שנה הוי ס"ס בדרבנן ומועיל אף נגד ח"א כאשר הארכתי בספרי חי"א סי' י"ג א"כ הקא דעכ"פ הדרף לשחוט הקנה תחילה שוב ליפא חשש רק על שהי' במיעוט בתרא וס' שהי' במיעוט בתרא בנודאי אזלינן לקולא דס"ס דרבנן נגד ח"א אזלינן לקולא והרבה יש לדבר בזה ואכמ"ל.

ע"כ בקיצר מפל הני צדדים הנ"ל נלע"ד דכל הארבעה בר אנונות מותרים דעכ"פ רפ"מ היא רק שלא למוכרם רק לארבעה ב"א באופן שקל אחד יוכל לתלות דהתירא קאכיל או יקח בר אנונא אחת וימכר אותה בחזקת טריפה ואז יוכל לתלות שהאיסור נמכר בחזקת טריפה ואז ג' הראשונים יהי' מותר אף לבשלם יחד כנלע"ד ברור בס"ד לדינא באעה"ח יום ג' וישלח תרע"ד לפ"ק ראדמישלא.

הה' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן צ"ח.

להרב הה"ג מו"ה שמעון (נ"י) ז"ל אבד"ק מישלעניטץ יע"א. בדבר שאלתו בנמכר מקומות בעז"נ עפ"י ליצי- טאציאהו ועתה איש אחד שישב בשכירות כאיזה מקום רוצה לזכות בהמקום בתורת בר מצרא זה תורף השאלה וזה תשובתי: והנה באמת מבואר הדבר בשו"ת שבו"י דזה חשוב ס' דדינא אי שוכר חשוב מצרן וקיי"ל דאם השוכר קנה אין המצרן יוכל לסלקו שיוכל השוכר לטעון קי"ל אכל אם קנה אחר אין

השׁוֹכֵר יְכוּל לְסַלְקוֹ דְהַלּוּקָה חֲשׁוּב מְוַחֲזֵק וְאִף שְׂפִיפָה הַעִירוּ הַמְּפֹרָשִׁים דְּאֵם הַשׁוֹכֵר יוֹשֵׁב בֵּה י"ל דְּהַשׁוֹכֵר חֲשׁוּב מְוַחֲזֵק וְלִכְאוּרָה הִי מְקוּם לוֹמַר דְּלַעֲנִין מְקוּמוֹת בַּהֲכ"נ אֵם יֵשׁ ס' אִי חֲשׁוּב מְצָרֵן הָיִי ס"ס לְזִפּוֹת הַלּוּקָה א' שְׂמָא בְּמְקוּמוֹת בַּהֲכנ"ס ל"ש דַּב"מ וְשְׂמָא בַּכַּה"ג ל"ח מְצָרֵן וַא"כ הִי מְקוּם לוֹמַר דְּאִף א"נ דְּהַשׁוֹכֵר הָיִי מְוַחֲזֵק לְגַבֵּי לּוּקָה מ"מ בְּמְקוּמוֹת בִּיהַכנ"ס הָיִי ס"ס לְזִפּוֹת הַלּוּקָה וְלִשְׂי' כַּמ"פ ס"ס מוֹעִיל לְהוֹצִיא מְמוֹן וְאִף א"נ דַּל"מ ס"ס לְהוֹצִיא מְמוֹן עַכ"פ לְהַשׁוֹכֵר לִפְא חַמ"ק וְשׁוּב בְּנוֹדָי מְהַנִּי ס"ס וְכַמ"ש בַּקְצָה"ח סִימָן ר"פ דְּנִגְד חַמ"ק לְחוּד מְהַנִּי ס"ס וְרוּב וְה"ה נִגְד הַשׁוֹכֵר דַּל"ח מְוַחֲזֵק גְּמוּר שְׂפִיר מוֹעִיל הַס"ס אִף בְּאַמְת י"ל לְהִפּוּף דְּאִף לְהַפּוֹסְקִים דְּבַמְקוּמוֹת בַּהֲכנ"ס ל"ש דַּב"מ הַטַּעַם מְשׁוּם דְּדִי לַכ"א בְּמְקוּם א' אֲבָל בְּאוֹתוֹ מְקוּם שְׂיוֹשֵׁב בֵּה בְּשִׁכְרוֹת דְּאִין לוֹ רַק אוֹתוֹ מְקוּם א"נ דִּישׁ בְּשִׁכְרוֹת דַּב"מ פְּשִׁיטָא דְּגַם בְּמְקוּם בַּבַּהֲכנ"ס שְׂפִיר דַּב"מ כַּמ"ש בַּנְה"מ ס' רל"ז דְּבְשִׁכְרוֹת בֵּית מַעֲפוּ"ם שְׂפִיר דַּב"מ עַפ"י סְבַרְת הַתּוֹס' ב"מ דַּע"ג א"כ שׁוּב הַדְּרִינָן דְּהָיִי ס' דְּדִינָא אִי שׁוֹכֵר חֲשׁוּב מְצָרֵן וְיֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק מִי נִקְרָא מְוַחֲזֵק אִף בְּאַמְת מְפֹרָשׁ בְּרַמ"א דַּס' בְּמְצָרָנוֹת לֹא מְפַקִּינָן מִהַלּוּקָה וְהַסְבָּרָא דְּאִף דִּי"ל דְּגַם הַלּוּקָה לִי"ח מְוַחֲזֵק כַּמ"ש הַח"ס דְּאֵם שְׂפִיר דַּב"מ הָיִי הַלּוּקָה שְׁלוּחוֹ שֶׁל הַמְצָרֵן מ"מ עַכ"פ כִּינּוּן דְּהַלּוּקָה יֵשׁ לוֹ זְכוּת מַה"ת דְּכָל דַּב"מ אִינוּ רַק דְּרַבְּנָן וְשׁוּב בַּס' בַּדַּב"מ מוֹקְמִינָן אַד"ת וְכַמוּ בְּהָא דְּשִׁכְרוֹ וְלִקִּיטוֹ שְׂלֵא תִיקְנוּ בּוּ תִקְנַת נִגְזַל וְכַתֵּב הַה"מ דְּגַם תְּפִיסָה ל"מ וְעֵינָן בַּחוּ"מ ס' ק"ג לַעֲנִין שׁוּמָא הַדְּרָא וְהוֹצִיא וְלֹא הַשְׁבִּיחַ דַּג"כ דַּעַת הַסַּמ"ע דְּהַלּוּקָה חֲשׁוּב מְוַחֲזֵק וְכ' שְׁם הַקְצָה"ח וְהַנְה"מ מְשׁוּם דְּכָל שׁוּמָא הַדְּרָא הוּא רַק מְדַרְבְּנָן א"כ כָּל סַפֵּק שְׂפִיר דְּמִן אֲזִלִּין לְקוּלָא לְלוּקָה וּבִיאָרְתִי בַּתְּשׁוּבָה דְּאֵם א' יֵשׁ לוֹ תְּבִיעָה עַל חֲבִירוֹ מַפְח דַּד"ג וְהוּא ס'.

בַּכַּה"ג י"ל דְּאִף תְּפִיסָה ל"מ דְּבְאַמְת לִשְׂי' מְהַר"י בְּאַסִּין כָּל סַפֵּק מְמוֹן הָיִי ס' גְּזַל וְרַק דְּגַם אֲצֵל חֲבִירוֹ הָיִי ס' גְּזַל וְשׁוּב מוֹעִיל תְּפִיסָה אֲבָל לַעֲנִין חַיּוּב דַּד"ג דְּאִינוּ רַק דְּרַבְּנָן כַּמ"ש בַּתּוֹס' ב"ק דָּף ע"א וְכַתּוּבוֹת דָּף ל"ד וּבְשִׁ"ף סִימָן שַׁפ"ו א"כ לְגַבֵּי הַנְּתַבַּע הָיִי ס' גְּזַל דְּרַבְּנָן וְאֲצֵל הַתּוֹבַע הָיִי ס' גְּזַל ד"ת וְאִינוּ מוֹעִיל תְּפִיסָה עַכ"פ רֹב הַפּוֹסְקִים הַסְּכִימוּ דְּשׁוֹכֵר חֲשׁוּב ס' מְצָרֵן וְאִינוּ מוֹצִיא מִיַּד הַלּוּקָה אִף אֵם הַשׁוֹכֵר יוֹשֵׁב בֵּה בְּשִׁכְרוֹת מ"מ עַכ"פ ל"ח מְוַחֲזֵק עַל אַחַר זְמַן הַשְׁכְּרוֹת דְּהָא קִי"ל דְּגַם בַּס' בְּזְמַן הַשְׁכְּרוֹת הַמְּשִׁכִּיר חֲשׁוּב מְוַחֲזֵק מַכ"ש אֲלֵאחֶר זְמַן הַשְׁכְּרוֹת בְּנוֹדָי דַּל"ח מְוַחֲזֵק אִף דִּי"ל דַּע"כ"פ אֵם מְכָרוּ הַבְּעָלִים וְיָצָא בְּנוֹדָי מְרִשׁוֹת בְּעָלִים הֶרְאִשׁוּנִים וְשׁוּב לְגַבֵּי הַלּוּקָה חֲשׁוּב הַשׁוֹכֵר מְוַחֲזֵק וְכַמ"ש בְּשִׁ"ף ס' צ"א לַעֲנִין חֲנֻנִי עַל פְּנִקְסוֹ דַּמְש"ה מְהַנִּי חַשְׁעו"ש לְהוֹצִיא מְמוֹן לְפִי שַׁמְמַנ"פ צָרִיף לְשַׁלֵּם לְאַחַד וְעֵינָן תּוֹס' ב"ב דָּף פ"א וְעֵינָן קְצָה"ח ס' רַמ"א מ"ש בְּדַבְּרֵי הַתּוֹס' גִּיטִין דָּף י"ז שַׁכ' דְּכִינּוּ דַּע"כ יָצָא מְרִשׁוֹת רַבּוּ הֶרְאִשׁוּן אוֹ ע"י הַשְּׁחָרוּר אוֹ ע"י הַמְּכִירָה שׁוּב הַעֲבָד חֲשׁוּב מְוַחֲזֵק.

אִף בְּאַמְת י"ל דַּכ"ז שְׁם דְּכָבֵר קְנָה הַעֲבָד נִפְשׁוֹ אֲבָל הֵכָא אַפְתִּי לֹא קְנָאוּ הַשׁוֹכֵר שׁוּב ל"ח מְוַחֲזֵק וְשׁוּב אֵם כְּבָר נִגְמַר קְנִינּוֹ שֶׁל הַלּוּקָה א"י לְהוֹצִיא מַס' וּבְפָרְט דִּישׁ שִׁיטַת שׁו"ת יַד אֵלִי דְּאֵם קוֹנָה מְקוּם בַּעז"נ עֲבוּר אֲשֶׁתוֹ ל"ש דַּב"מ דְּשְׂמָא לֹא יִרְצָה אַח"כ לְקַנּוֹת עֲבוּר אֲשֶׁתוֹ א"כ הָיִי עַכ"פ ס"ס לְזִפּוֹת הַלּוּקָה וְהַשׁוֹכֵר עַכ"פ ל"ח מְוַחֲזֵק גְּמוּר וְשׁוּב מְהַנִּי ס"ס לְהוֹצִיא מְמוֹן אִף אוֹלֵי עוֹד לֹא נִגְמַר הַקְּנִינָן שֶׁל הַלּוּקָה אִזּוֹ שׁוּב הָיִי כַּתְּחִילַת הַקְּנִינָן א"כ שׁוֹכֵר עֲדִיף אֲבָל אֵם כְּבָר נִגְמַר קְנִינּוֹ בְּכֶסֶף אוֹ בְּכַתִּיבַת שְׁטָר אִזּוֹ

קשה לבטל קנינו של הלוקח כנלפע"ד בס"ד ברור לדינא: באעה"ח אור יום ה' תבא תרע"ג ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל. סימן צ"ט.

לבני הרב הה"ג וכו' כש"ת מו"ה חיים שליט"א בדבר השאלה באיש א' שמו הירש לינדער מגליל דאמבראווא בגאליציען שנלקח לצבא והקאמאנדע שלו הי' בעיר באפניא ואחר שפאו חיל רוסיא לגאליציע לא נשמע ממנו מאומה ואחרי שעזבו חיל רוסיא מדינת גאליציע דרשה אשתו אצל הקאמאנדע מה נעשה עם בעלה ואחר זמן רב בא לה תשובה משם שבעלה הירש לינדער מכפר לופין מחוז דאמבראווא מת בשפיטאל בעיר רימינוב בעת שישבו שמה חיל רוסיא ביום דען 30 טען מערץ 1915 וחתום בגושפנקא של הקאמאנדע גם בא מכתב פנה מהקאמאנדע להגימיינדע דכפר ה"ל אח"ז חקרה האשה בק' רימינוב אם יש להם איזה ידועה ממיתת האיש ה"ל ובא תשובה מר"ש זעלנפריינד איך כי בעת שישבו שמה חיל רוסיא הי' שמה אחד שמו ר"ש הורוויץ והי' פ"א בבית המו"צ ובאו שמה איזו יהודים מאנשי חיל רוסיא ואמרו כי מת בשפיטאל יהודי אחד והלכו להקאנצלייא לחקור מי הוא וראו שהעתיקו מהפנקס בשפת רוסיא והיהודים תרגמו את הפתוב שמה ופקד עליהם המו"צ להשגיח בשעת הקבורה אולי יהי' בו איזה סימן בגוף ומצאו עליו שומא ועל גבו שערות בלחי השמאלית והמו"ץ כתב לעצמו בכתב לזכרון בלה"ק הירש לינדער מכפר ליפעווע סמוך דאמבראווא עושה שחר מת ביום א' פ' תזריע תרע"ה בשפיטאל בפה"ק רימינוב אצל חיל רוסיא ובלחי השמאלית הי' לו שומא וע"ג שערות וחתם על זה המו"ץ וגם ר"ש הורוויץ ה"ל ביום א' תזריע הי' דען 29-טען מערץ 1915 למספר רוסיא עוד הגיד ר"ש ה"ל כי המו"ץ שאל ליהודים ה"ל אם המה יודעים שהמת הי' שמו כך והשיבו כי בונדאי בעת שפא לשפיטאל הגיד את שמו.

והקרת אצל אשתו ומשפחתו אחרי איזה סימן והגידו ממש זה הסימן של השומא בלחי ה"ל וע"ג שערות. גם הקרת מאתם אם הי' איזה בעל מלאכה והגידו כי בימי בחרותו הי' משרת בבית אשר עבדו שמה יי"ש אבל אם הי' עושה שחר מזה אינם יודעים זה תנרף השאלה:.

הנה בגוף הדבר באם הי' הנפטר בעצמו אומר לפני ישראל ששמו כך פשיטא דמשני דכבר הוכחתי בספרי בכמ"ק דנאמן על שמו אף בלי קולת עגונה ונודע דשמו וכיניו לשי' רוב הפוסקים הוי כשם אביו ובנ"ד דיש ג"כ שם מקומו ושם המחוז חשוב כיש שמו וכיניו ושם עירו וא"כ שמו ושם אביו ושם עירו אז אף ביש איזה שינוי בפניו תולין בנשיכת נחש ורק היכא דליכא רק שמו ושם אביו אז ביש איזה שינוי ל"מ כמ"ש המהרי"ק וביארתי הסברא דכיון דיש לחוש שפא נמצא עוד א' ששמו ושם אביו שוויים לזה ואף דהוי רק חשש מיעוט אם יש עוד שינוי טוב שפיר יש לחוש שפא אחר הוא דחשוב פתרי מיעוטא שכ' הר"ן דתרי מיעוטא חשוב כפלקא וכהא דמפורש ביו"ד סימן ל"ב דאף דתולין בשגרונא ולא בפסיקת החוט אפ"ה בנפלה אף בפחות מ"ט טוב חוששין לפסיקת החוט אף דפחות מ"ט ליכא חשש ריפוק מ"מ עכ"פ עלול לפסיקת החוט ואם יש עוד קצת ריעותא שגוררת רגלי' טוב חוששין לפסיקת החוט וכמ"ש

כתב"ש ובדג"מ שם ועי' בטו"ז יו"ד סי' ל"ה סק"ב שכ' ונ"ל דבמקום שיש עוד ריעותא
אף דלא מטריף בשבילה מ"מ מצטרף בהדי ריעותא דלעיל וטרופה עיי"ש ונודע מ"ש
בשו"ת הר"ן סי' ל"ג דאם יש דבר ברור שמת אף שיש איזה שינוי אם יש מקום לתרץ
השינוי מתרצין כדי שלא נבוא להכחיש דבר ברור וכמפורש בש"ס ביצה ד"ז דבאיפא
זכר אף בבדק מעיו"ט ולא אשפח אמרי' אימר לא בדק יפה ובשו"ת בגדי פהנה העיר
בזה מדברי מהרי"ק הנ"ל דסובר דשמו ושם אביו מהני ואפ"ה ביש שינוי בפניו לא
תלינו בנשיכת נחש ובאמת הדבר נחא דרק בשמו ושם אביו לחוד מחמיר המהרי"ק
ביש איזה שינוי כפי הסברה שפתבתי אבל פשיש גם שם עירו מודה מהרי"ק דמתרצין
השינוי בכל מה דאפשר ורק בשמו ושם אביו לחוד דעכ"פ יש חשש מיעוט שמה גם
אחר יש בשמו ושם אביו פנה ונהי דרוך מסייע שהוא זה מ"מ פשיש עוד שינוי בפניו
א"כ השינוי מגלה שהוא אחר וכעין שכ' בפמ"ג יו"ד סי' ל"ב במ"ז סק"ג דשינוי מראה
בחוט ונפסד המוח אף דמוח זה לא מעלה ולא מוריד מ"מ טריפה דזה מגלה שהשינוי
מראה הוא מפת לקותא ועי' בפמ"ג במ"ז סימן מ"ו סק"ז בשינוי מראה בדקין ומגלא
בפנים ובהורקת המגלא לא סר המראה דטריפה גם לדין עיי"ש אבל ביש גם שם עירו
דאז אף חשש מיעוט ליפא שמה אחר הוא דזה הוא מקלתא דלא שכיח שיהי' שמו ושם
אביו ושם עירו שונים בשני בני אדם ושוב בכה"ג אף שיש שינוי קצת מתרצין השינוי
בכל מה דאפשר וז"ב: א"כ בנ"ד לא מיבעי' אם הי' ידוע שהי' עושה שזכר א"כ הי' מקום
לצרף גם שם מלאכתו וכמ"ש בשו"ת גאוני בתראי ואף דאינו ידוע לנו מ"מ הואיל דיש
שמו ושם פינוי דחשוב פשם אביו ושם עירו שוב יש לתלות שמה הי' עושה באמת שזכר
ואולי הגיד שהי' עושה יי"ש ובטעות כתבו שזכר במקום יי"ש דזה הוא דבר מצער לדקדק
במכונן במהות מלאכתו ובפרט דיוכל להיות שהוא הגיד שהי' בפרענערייא וכתבו המה
בשזכר פרענערייא ע"כ באם הי' ידוע לנו שהגיד בעצמו את שמו הי' הדבר פשוט להיתר
אף הואיל דלא נודע אם הוא בעצמו הגיד זאת ויוכל להיות שרק מפת הפתקא שיש לכל
בעל מלחמה הנרשם עליו שמו וכינוי ושם עירו מזה ידעו שמה את שמו וא"כ על זה
שוב י"ל שמה הנפטר הי' איש אחר ורק שנוחלף לו הפתקא עם אדם אחר או ע"י שאלה
ששאל לאחד את בגדיו והי' עליו פתקא שלו או ע"י אחליפו לאיזה סיבה כאשר כבר
אירע פזאת ובעלה של זו יוכל להיות עדין חי גם על הריעותא שיש שינוי מפני שכתבו
הקאמאנדע שמת דמן 30-טען מערץ ובהפתב של המו"צ פתוב יום א' פ' תזריע שזה הי'
דען 29-טען מערץ וא"כ יש שינוי ביום א' אף באמת י"ל שחיל רוסיא הודיעו
להקאמאנדע בק' באכניא יום הקבורה ובפנקס שלהם נרשם ויום המיתה וכדמצינו
דמתרצין דברי העדים שלא יהי' פמוכחשין בא' אומר בב' בירחא וא' אומר בג' לירחא
דאמרי' דטעו בעיבורא דירחא וכתבו בתוס' פסחים די"ב דכיון דעדותם מכוננת בשאר
דברים עכ"ח מוכרחים אנו לתלות שטעו אף שגייע מזה הריגת נפש מ"מ מתרצין
דבריהם ה"ה הקא פינן דמכתב הקאמאנדע מכונן לכל הדברים לכתב של המו"צ שפיר
יש לתלות ולתרץ השינוי שיש ביום א' בכל מה דאפשר וז"ב: והנה על עדות הקאמאנדע
לחוד קשה לסמוך פינו ששיבו על שאלת האשה נהי דהידועה שבא מרוסיע
להקאמאנדע י"ל דחשוב מסל"ת דלא מיבעי' אם שרי השפיטאל דרוסיע נתנו בעצמם
ידועה להקא- מאנדע בלי שום שאלה מאתם כמו שבנדאי פן הוא מנימוסי המלחמה

א"כ בכה"ג בַּנוֹדָאֵי דְהַרְשִׁימָה בַּפְּנִקְס שְׁלֵהֶם חָשׁוּב מִסְל"ת דְּלָמָּה לְכַתּוּב לּוּ בַּפְּנִקְס דְּבַר שְׁקָר וּכְמ"ש הַח"ס.

וְהוֹדַעְתָּ עִפּוּ"ם לְעִפּוּ"ם ג"כ הָיִי מִסְל"ת וְאָף אִם שְׁרִי שְׁפִיטָאֵל דְּרוּסִיעַ לֹא הוֹדִיעוּ מְזָה לְהִקְאָ - מְאָנְדַע רַק ע"י שְׁאֵלָה מ"מ גַּם שְׁאֵלַת עִפּוּ"ם מְעִפּוּ"ם חָשׁוּב מִסְל"ת וּל"ח שְׁמָא שְׁאֵל מָהֶם בְּשֵׁם הַיִּשְׂרָאֵל כְּמִפְּנֵי בִש"ע ס' י"ז וּלְשִׁי' כְּמ"פ גַּם בְּכַתְּב חָשׁוּב מִסְל"ת וּבַפְּרָט בְּכַתְּב מְקוּיִם דְּלִיפָא חָשׁוּשׁ זִיּוּף וְנוֹדָאֵי דְמוֹעִיל מִסְל"ת גַּם בְּכַתְּב אֲבָל הִקְא דְכָל מְכַתְּב שְׁפַתְבוּ הַקְאָמְאָנְדַע הִי' עַל שְׁאֵלַת הָאֲשָׁה שׁוּב ל"ח מִסְל"ת וְשׁוּב יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא הַקְאָמְאָנְדַע מְשַׁקְרִי וְאָף דִּי"ל דְּחָשׁוּבֵי בְּכָלֵל עֲרַפְאוֹת מ"מ חָדָא דְגַם בְּזָה רַבּוּ הַמְחִמִּירִין כְּנוֹדַע וְעוֹד בְּנ"ד דְּלֹא מֵת אֲצָלֵיהֶם רַק שְׁנַתְנוּ יְדוּעָה שְׁמַת בְּשְׁפִיטָאֵל רוּסִיעַ בְּזָה שׁוּב י"ל עֵינְקָר הַסְּבָרָא דְעֲרַפְאוֹת מְהִימְנֵי מְשׁוּם דִּירָאִים לְשַׁקְר הַתִּינַח בְּמִיָּדֵי שְׁיַתְגַּלְגָּה שְׁקָרוּ אֲבָל הִקְא אָף אִם יְבוּא בְּעֵלָה לֹא נוֹכַל לְחַוְשְׁבוּ לְמִשְׁקָר בְּנוֹדָאֵי דִיּוּכַל לְהַתְנַצֵּל שְׁאֲנִשִּׁי חִיל רוּסִיעַ פְּתַבּוּ לּוּ כְּדָ בְּטַעוֹת וְשׁוּב לֹא מְתִירָא לְשַׁקְר וְשׁוּב י"ל אָף הַמְקוּלִין בְּעֲרַפְאוֹת דְמַהֲנֵי מ"מ הִקְא ל"מ וְכְנוֹדַע מ"ש הַתְּשׁוּב"ץ וְהַנוּב"י דְאָף לְהַסּוּבְרִים דְּפ"א בְּעֵדוֹת אֲשָׁה מְהִנֵּי מַה"ת מִפְּחַ מְדַעֵל"ג אִפ"ה בְּעַמְפ"ע ל"מ מַה"ת דְּל"ש אֲצָלוּ מְדַעֵל"ג לְפִי שְׁאָם יְבוּא הַבְּעַל יוֹכַל לְחַלּוֹת הַשְׁקָר בְּהִרְאִשׁוֹן עֵי"ש, ע"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט דְּמִפְּחַ מְכַתְּב הַקְאָמְאָנְדַע לְחוּד אֵין לְהַתִּיר אָף מִפְּחַ עֵדוֹת הַיְהוּדִים שְׁרָאוּ כָּל זֶה בְּהַפְּנִקְס וְרִשׁוּמָה בַּפְּנִקְס בְּנוֹדָאֵי דְהָיִי מִסְל"ת גְּמוּר וְנָהִי דְהִקְא בְּמְכַתְּב הַמו"ץ נִרְשָׁם רַק הִירֵשׁ לִינְדַעַר מְלִיפּוּעַ סְמוּדָּ דְאִמְבְּרָא - וּעַ וְא"כ יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא הַנְּפִטָר הוּא מְעִיר דְאִמְבְּרָאוֹנַע שְׁבְרוּסִיעַ פּוֹלִין דְאִז שְׁחִיל רוּסִיָּא עֲמָדוּ בְּגַאֲלִיצִיעַ וְא"כ הִי' אִז כָּל רוּסִיעַ וְגַאֲלִיצִיעַ תַּחַת מְשַׁלְתָּם וּבְשָׁמוּ וְשֵׁם פִּינּוּי לְחוּד קָשָׁה לְהַתִּיר חָדָא דְגַם בְּשָׁמוּ וְשֵׁם אָבִיו לְחוּד אֵין הַדְּבָר בְּרוּר לְהַתִּיר וּמְכ"ש בְּשֵׁם פִּינּוּי דִּישׁ פּוֹסְקִים דְּל"ח כְּשֵׁם אָבִיו וְנָהִי דְבִישׁ אֲנוּמְדָנוֹת וְהוֹכַחוֹת מְתִירִין בְּשָׁמוּ וְשֵׁם אָבִיו לְחוּד וּבְנ"ד הָרִי ג"כ יֵשׁ אֲנוּמְדָנוֹת כְּמוֹ שְׁיַתְבָּאָר לְקַמֵּן מ"מ בְּנ"ד דְּלִיפָא גַּם שֵׁם אָבִיו רַק שְׁמוֹ וְשֵׁם פִּינּוּי לְחוּד קָשָׁה לְהַתִּיר אָף בְּאַמַּת י"ל פִּינּוּן שְׁבָא מְכַתְּב מְהַקְאָמְאָנְדַע שְׁהִי' לָהֶם יְדוּעָה מְשַׁפִּיטָאֵל רוּסִיָּא שְׁמַת שֵׁם הִירֵשׁ לִינְדַעַר מְכַפֵּר לוֹפִינֵן סְמוּדָּ דְאִמְבְּרָאוּא וְנָהִי דִישׁ לְחוּשׁ שְׁהַקְאָמְאָנְדַע מְשַׁקְרִים דְּל"ח בְּכָלֵל מְדַעֵל"ג לְפִי שְׁיּוּכְלוּ לְהַתְנַצֵּל שְׁחִיל רוּסִיָּא הִי' הַמְשַׁקְרִים וְלֹא הִמָּה וְשִׁפִּיר אֵין לָהֶם תּוֹרַת עֲרַפְאוֹת וְלֹא חָשִׁיבֵי מִסְל"ת הוּאִיל שְׁהִשְׁיבוּ ע"י שְׁאֵלַת הָאֲשָׁה מ"מ ע"י מְכַתְּב הַמו"צ ע"י הַיְהוּדִים הַנְּ"ל אֲשֶׁר הִעִידוּ מִתּוֹךְ רְשִׁימַת הַפְּנִקְס נִתְבָּרַר עַכ"פ שְׁהִירֵשׁ לִינְדַעַר מְכַפֵּר סְמוּדָּ דְאִמְבְּרָאוּא מֵת וְנָהִי שְׁבִזָּה אִפְתִּי יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמָא הוּא אִישׁ מְדְאִמְבְּרָאוּא שְׁבְרוּסִישׁ פּוֹלִין וְהִיכָא דִּינְדַעִינּוּ שְׁיֵשׁ עוֹד עִיר בְּעוֹלָם כְּעִיר זֹו בְּנוֹדָאֵי דְחוּשְׁשִׁין וְכָהָא דְשְׁנֵי שְׁוִירֵי מ"מ עַכ"פ יֵשׁ שְׁמוֹ וְשֵׁם פִּינּוּי וּלְשִׁי' כְּמ"פ שֵׁם פִּינּוּי חָשׁוּב כְּשֵׁם אָבִיו וְחָשׁוּב עַכ"פ כְּמוֹ רַגְלִים לְדְבָר שְׁמַת בְּעֵלָה שֶׁל אֲשָׁה זֹו וְשׁוּב י"ל לְשִׁי' הַנוּב"י דְאָם יֵשׁ רַגְלִים לְדְבָר נֶאֱמָן עִפּוּ"ם אָף בְּלִי מִסְל"ת וְשׁוּב מְהִימֵן הַקְאָמְאָנְדַע שְׁבָא לָהֶם יְדוּעָה מְחִיל רוּסִיעַ שְׁהִירֵשׁ לִינְדַעַר מְכַפֵּר לוֹפִינֵן סְמוּדָּ דְאִמְבְּרָאוּא מֵת וְכִינּוּן דְּחִיל רוּסִיעַ נְתַנּוּ יְדוּעָה זֹו לְהַקְאָמְאָנְדַע דְּק' בְּאַכְנִיָּא בְּנוֹדָאֵי דְעַל דְאִמְבְּרָאוּא שְׁבַמְדִּינַת גְּאֲלִיצִיעַ כְּנוֹנוּ דְאִי עַל דְאִמְבְּרָאוּא שְׁבְרוּסִישׁ פּוֹלִין לֹא הִי' לָהֶם לִיתֵן לְהַקְאָמְאָנְדַע שֶׁל מְדִינַת גְּאֲלִיצִיעַ וְשׁוּב יְדַעִינּוּ בְּבִירּוּר דְהַנְּפִטָר הִי' מְדְאִמְבְּרָאוּא שְׁבַגְאֲלִיצִיעַ וְשׁוּב אֲשׁוּב כִּישׁ שְׁמוֹ וְשֵׁם פִּינּוּי וְשֵׁם עִירוֹ דְמוֹעִיל לְכ"ע וְאָף לְהַחֻלְקִים עַל הַנוּב"י כְּמ"ש הַח"ס בְּתַשׁוּבָה דְגַם בְּרַגְל"ד ל"מ עִפּוּ"ם

שְׁאִינוּ מִסֵּל"ת מ"מ לְשִׁיטַת כַּמ"פ מְהַנִּי מַה"ת שְׁמוֹ וְשֵׁם אָבִיו לְחֹד וְכַמ"ש בְּתוֹס' ב"מ ד"כ דְּחֻשׁ ב' יוֹב"ש הָיוּ רַק דְּרַבְּנָן וּבִפְרֻט בְּאֵם יֵשׁ גַּם שֵׁם עִירוֹ רַק לְחֹשׁ לְדַאֲמַבְרָאוּעַ שְׁבְרוּסִישׁ פּוֹלִין זֶה בְּנוֹדָאֵי דְהָיוּ רַק חֻשׁ דְּרַבְּנָן א"כ לְשִׁיטַת הַמְבִי"ט דְהִיכָא דְכָבֵר יִצְאָה הָאִשָּׁה מִח"א ד"ת לַכ"ע מְהַנִּי עֲפוּ"ם אַף שְׁלֵא בְּמִסֵּל"ת וְשׁוֹב מְהִימָן הַקַּאמַאנְדַע לְגַלוּת שְׁבָא לְהֵם יְדוּעָה שְׁמַת הַנָּ"ל וְכִינּוֹן שְׁנַתְנוּ יְדוּעָה לְהַקְאָמַאנְדַע דְּבַאכְנִיא בְּנוֹדָאֵי שְׁעַל דַּאמְבְּרָאוּא בְּגַאֲלִיצִיעַ נְתַפְנוֹנוּ וְכַנ"ל, וְשׁוֹב אֵיכָא שְׁמוֹ וְשֵׁם כְּנִינִי וְשֵׁם עִירוֹ וְשֵׁם הַמְחֹז דְּמוֹעִיל לַכ"ע וְאַף דְּאֶפְתִּי יֵשׁ לְעוֹרֵר כִּינּוֹן דְּעַל הַקַּאמַאנְדַע לְחֹד כְּבָר פְּתַבְתִּי דְּאִין לְסַמְךָ וְעַל כְּתַב הַמו"צ לְחֹד ג"כ יֵשׁ חֻשׁ שְׁמָא הוּא מְדַאֲמַבְרָאוּא שְׁבְרוּסִישׁ פּוֹלִין וְרַק דְּכַתְבְתִּי דַע"י צִירוּף תְּרַנּוּיָהּוּ יֵשׁ לָנוּ עֲדוּת מְסַפִּיק א"כ י"ל דְּחֻשׁ בְּכָלל חֻצֵי דְכָר אַף בְּאֶמַת כְּבָר פְּתַבְתִּי דָּגַם ע"י הַכְּתַב הַמו"צ לְחֹד יִצְאָה מְאִיסוֹר תוֹרָה הוּאִיל שְׁיֵשׁ שְׁמוֹ וְשֵׁם כְּנִינִי וְשֵׁם עִירוֹ וְרַק דִּישׁ לְחֹשׁ שְׁמָא הוּא מְדַאֲמַבְרָאוּא שְׁבְרוּסִישׁ פּוֹלִין וְזֶה בְּנוֹדָאֵי דְהָיוּ רַק חֻשׁ דְּרַבְּנָן וְשׁוֹב הִיכָא דְּאִנְדָא הַחֻשׁ ד"ת ל"ש לְפִסְוֹל מְפַח ח"ד וְכַמ"ש בְּתוֹס' גִּיטִין ד"י דְהִיכָא דְמַה"ת כ"א בַּפ"ע מוֹעִיל בְּעֲדוּתוֹ ל"ח נְפִיק רִיבְעָא דְמְמוֹנָא אֲפֹמָא דְחַד עֵינִי"ש ה"ה הִכָא וּבִפְרֻט דְּבַעֲדוּת אִשָּׁה לְשִׁי רֹב הַפּוֹסְקִים מְהַנִּי גַם עֲדוּת ח"ד דַּע"כ פ' חֻשׁ בְּרֹר וְכַמ"ש בְּשׁו"ת בַּת עֵינֵי עֵינִי"ש: וּבְגוּף דְּכָרֵי הַתוֹס' שְׁכ' דְּבָאֵם מוֹעִיל מַה"ת בְּעֲדוּתוֹ ל"ח נְפִיק אֲפֹמָא דְחַד לְכַאוֹרָה הַעִירוּ הַמְכַן מְש"ס כְּתוֹבוֹת דַּכ"א לְעַנְיָן קִיּוּם דְּקָאֵמֵר הַש"ס דְּחֻשׁ בְּנִיב נְפִיק אֲפֹמָא דְחַד אַף דְמַה"ת א"צ קִיּוּם ע' מְהַר"ם שִׁיף אַף בְּאֶמַת יָפָה הַעִירוֹת דִּישׁ חִילּוּק בֵּין מִיָּדֵי שְׁכָבֵר יִצְאָה מְאִיסוֹר תוֹרָה וְלֹא מְשַׁכַּח עוֹד שְׁיָהֲנִי נְצֻטְרָה לְדוֹן בְּזֶה לְעַנְיָן ד"ת בֵּין מִיָּדֵי דִישׁ מְשַׁכַּח שְׁיָהֲנִי עוֹד נ"מ בְּדָבָר הַלְזוֹ לְדוֹן בְּשׁוּם פַּעַם לְעַנְיָן ד"ת וְכַמְצִינּוּ בַּפ"ג שְׁכ' דְּבָדָם שְׁבִיטְלוּ ל"ש לּוֹמֵר סַד"ר לְקוֹלָא הוּאִיל דַּע"כ פ' בַּתְּחִילַת בִּישׁוּלוֹ הָיוּ ד"ת לְשִׁי הַבִּי"ע א"כ י"ל הֵתָם גְּבִי עַד כּוֹתִימִים לֹא מְשַׁכַּח כְּלָל שְׁנֵהֲנִי מְוַכְרָחִים לְדוֹן עֲלִיו אֵי כְּשֵׁר מַה"ת לְעֲדוּת אוֹ לֹא וְשִׁפִּיר אֲמַרִי דַע"י פְּסוּלֵי דְרַבְּנָן ל"ח נְפִיק אֲפֹמָא דְחַד אֲכָל בְּכַתּוּבוֹת דַּכ"א נְהִי דְקִיּוּם שְׁטָרוֹת דְּרַבְּנָן אֲפ"ה לְשִׁי כַּמ"פ הִיכָא שְׁטוּעֵן הַבַּע"ד מְזוּנְיָ צְרִיף קִיּוּם מַה"ת עֵי שְׁ"ף חו"מ ס' מ"ו וּבְרַש"י גִּיטִין ד"ב בַּד"ה יִתְקִיִּים בְּחוֹתְמִין וְעֵינִי"ש בְּסַפֵּר ט"ג מִישׁ בְּזֶה א"כ יֵשׁ עוֹד מְשַׁכַּח שְׁנֵהֲנִי מְוַכְרָחִים לְבּוֹא לְקִיּוּם מַה"ת וְשִׁפִּיר י"ל דְּחֻשׁ בְּכָלל נְפִיק אֲפֹמָא דְחַד וּמְמִילָא בַּנ"ד מְמַנ"פ אֵם יְבּוֹא בְּעֵלָה לֹא יְהִי לָנוּ מַה לְדוֹן נְאֻם לֹא יְבֹא לְעוֹלָם תְּהִי מַה"ת מְוַתְרַת וְשׁוֹב לֹא מְשַׁכַּח שְׁנֵהֲנִי נְצֻטְרָה לְדוֹן עוֹד בְּדָבָר הַלְזוֹ לְעַנְיָן ד"ת שְׁפִיר לֹא מְזִיק לָנוּ עֲדוּת ח"ד וּבִפְרֻט שְׁכָבֵר הַבַּאֲתִי דִי"ל דְּבַעֲדוּת אִשָּׁה אַף ח"ד מְהַנִּי ע"כ הַדְּבָר פְּשׁוּט דָּאֵם הִי יְדַעִינּוּ שְׁהַגִּיד בְּעַצְמוֹ שְׁמוֹ דְהִי מוֹעִיל בְּלִי שׁוּם חֻשׁ וּבִפְרֻט דְּכָבֵר כְּתַב הַמְהַר"ם שִׁיף דְהֵתָם הַפְּנוּנָה כִּינּוֹן דְּחַתָּם הַיִּשְׂרָאֵל לְבַסּוּף חֻשׁוֹב כְּמַעִיד עַל הַכּוֹתֵי שְׁהוּא חָבֵר אֲכָל גְּבִי קִיּוּם אֵם דְּרַק מְדַרְבְּנָן בְּעֵי קִיּוּם מ"מ חֻשׁוֹב נְפִיק אֲפֹמָא דְחַד אֲכָל הִכָא דַע"י מְכַתֵּב הַמו"צ הָרִי נְתַבְרַר שְׁגַם מְכַתֵּב הַקַּאמַאנְדַע הוּא אֶמַת א"כ נ"ד דְּמִי שְׁפִיר לְדְּכָרֵי תוֹס' גִּיטִין הַנָּ"ל וַז"ב: אַף בְּאֶמַת בַּנ"ד הָרִי יֵשׁ לְחֹשׁ שְׁלֵא יְדַעוּ שְׁמוֹ רַק ע"י הַפְּתָקָא וְשׁוֹב יֵשׁ לְחֹשׁ לְאֶחָלוּפִי אוֹ לְשִׁאֲלָה הִנֵּה בְּגוּף חֻשׁ שְׁאֲלָה רַבּוּ הַדִּיעוּת דַּל"ח לְשִׁאֲלָה עֵי בְּשִׁ"ף חו"מ ס' ה"ה וְאַף לְהַחֻשְׁשִׁים לְשִׁאֲלָה עֵי בְּרַא"ש ב"מ ד"כ שְׁנַסְתַּפֵּק דִי"ל דְּכָל חֻשׁ שְׁאֲלָה אִינוּ רַק דְּרַבְּנָן וְלְכַאוֹרָה כְּבָר הַעִיר הַנוֹב"י דְּאִיף אֲפִשֵׁר לּוֹמֵר דְּחֻשׁ שְׁאֲלָה אִינוּ רַק מְדַרְבְּנָן דַּא"כ מֵאֵי פְרִיף הַש"ס מְהָא דְּחַמּוֹר בְּעִידֵי אֲנָפֵר הָרִי מַה"ת ל"ח לְשִׁאֲלָה

והנלע"ד ליישב דנודע שיטת כמ"פ דארף ל"מ"ד סימנים דרבנן מ"מ באיסור דרבנן מועיל סימן אמצעי ואף א"נ דגם בדרבנן ל"מ סימן אמצעי ורק במקומו מועיל משום הפכד"ה אבל באיסור גם בדרבנן ל"מ סימן אמצעי א"כ ה"ה די"ל דאי בדרבנן יש לחוש לשאלה תלוי בזה דאי נימא דחשש שאלה הוי מה"ת שפיר י"ל דגם בדרבנן חוששין לשאלה.

עכ"פ מדרבנן אבל א"נ דמה"ת ל"ח לשאלה הדבר פשוט דבדרבנן ל"ח לשאלה וכמ"ש בחידושי דארף א"נ דגם בדרבנן ל"מ סי' אמצעי מ"מ לשי' הרמב"ם ז"ל דסימן אמצעי מועיל מה"ת ורק חז"ל הקמירו שלא יועיל סימן אמצעי שוב פשיטא דעכ"פ בדרבנן מהני סימן אמצעי ולפי"ז מיושב קושיות הנוב"י ה"ל דבאמת פריה שם הש"ס ממתני' דאין מעידין אלא על פ"פ עם פדחת וחוטם אף שיש סימנים ותיקשי ל"מ"ד סימנים ד"ת ומשני כליו דחוששין לשאלה ועל זה פריה הש"ס בשלמא אי אמרי' דחשש שאלה היא מה"ת א"כ י"ל דגם פ"פ בלי פדחת וחוטם ל"מ אף דלחד לישנא בבכורות דמ"ו מהני פ"פ לחוד מה"ת מ"מ פנין דחשש שאלה הוא מה"ת א"כ י"ל דגם בלא נשאר רק איסור דרבנן נמי חוששין לשאלה אבל אי נימא דחשש שאלה רק מדרבנן א"כ שוב יועיל הפרה בפ"פ עם סימני כליו בלי פדחת וחוטם הואיל דמה"ת מהני פ"פ לחוד ולענין דרבנן שוב יש סימני כליו וחשש שאלה ליכא הואיל דבדרבנן ל"ח לשאלה ומדחזינן דל"מ פ"פ וסימני כליו עכצ"ל דמה"ת חוששין לשאלה שוב קשה מחמור בעידי אונפף וע"ז משני הש"ס דאונפף הוי בכלל פלים דלא מושלי ולפ"ז י"ל דמאן דמשני כליו בחינרי וסומקי לא ניקחא לי' לחלק מה"ת בין פלים דלא מושלי ושוב נשמע מעידי אוסר דל"ח לשאלה מה"ת ושוב הי' קשה שיועיל פ"פ עם סימני כליו דכיון דמה"ת ל"ח לשאלה שוב לגבי איסור דרבנן ל"ח לשאלה ושפיר משני כליו בחינרי וסומקי ומיושב שפיר קושיות הנוב"י דרק לפי הס"ד דגם פ"פ עם סימני כליו ל"מ מכח חשש שאלה ועכ"ח דסובר דחשש שאלה הוי ד"ת שפיר מקשה מחמור בעידי אונפף אבל לפי מה דמתרין כליו בחינרי וסומקי שפיר י"ל דחשש שאלה לא הוי רק מדרבנן וי"ל דהשני תירוצים בהש"ס ה"ל פליגי בזה אי חשש שאלה מה"ת או מדרבנן וז"ב ודו"ק.

ועפ"ז יש ליישב שינוי הסוגיות מב"מ ליבמות דבב"מ פריה מהא דמצאו קשור בתר התירוץ דכליו בחינרי וסומקי וביבמות פריה קושיתא זו מקודם ועי' בספרי ח"א סי' מ"ט. ולפ"ז א"ש דבאמת שי' הב"ש דל"מ"ד סימנים דרבנן מצד הסברא חוששין לשאלה והמהר"ל מפראג סובר דמצד הסברא שפאאיתרמי סימן שכית טפי מחשש שאלה א"כ י"ל דל"מ"ד סימן ד"ת אם אין לנו ה"כרס ממתני' לומר דנחוש לשאלה אז גם מדרבנן ל"ח לשאלה דלא גרע מסימן רק אם יש ה"כרס עכ"ח מוכרחים לומר דחשש שאלה שכית ול"מ"ד סימן דרבנן גם מצד הסברא י"ל דחוששין לשאלה עכ"פ מדרבנן פנין דסימן ל"ח גם מה"ת דחוששין שפא איתרמי א"כ נהי דחשש שאלה ל"ח חשש גמור כמו חשש איתרמי אבל עכ"פ מדרבנן יש לחוש וכתבא זו כ' מהרש"א נדה דל"ב דל"מ פנין דחייש למיעוט מה"ת אז גם נגד רוב נחזקה חייש עכ"פ מדרבנן א"כ ה"כא בב"מ אפתי יש שקלי וטרמי אי סימנים דרבנן עד לבסוף א"כ מעיקרא פריה ל"מ"ד סימן ד"ת אמאי ל"מ סימני כליו ומשני דחוששין לשאלה ופריה הש"ס ממנ"פ אי חשש שאלה הוא מה"ת מחמור בעידי אונפף היכא מחזירין וא"נ דחשש שאלה רק דרבנן שוב יועיל פ"פ עם סימני כליו הואיל דפ"פ לחוד מהני מה"ת ושוב בדרבנן ל"ח לשאלה ומשני דבאמת חשש

שאלה מה"ת והא דחמור בעידי אןפך הטעם משום דאןפך לא מושלי אינשי ובתירוץ ב' סובר דחשש שאלה רק מדרבנן והא דל"מ פ"פ עם סימני פליו משום דמיירי בחינרי וסומקי אבל אי חשש שאלה הי' מה"ת אז גם בכלים דלא מושלי הי' חוששין עכ"פ מדרבנן ופריף הש"ס נהי דלא נשמע ממתני' להוכיח דחוששין לשאלה ושוב מצד הסברא למ"ד סימן ד"ת גם מדרבנן אין לחוש לשאלה אבל עכ"פ פנין דאפתי לא איפשט לנו אי סימן ד"ת א"כ עכ"פ למ"ד סימן דרבנן שוב מצד הסברא יש לחוש לשאלה עכ"פ מדרבנן א"כ נהי דלא קשה מחמור בעידי אןפך פנין דעכ"פ מה"ת ל"ח לשאלה עכ"פ תיקשי בהאי דמצאו קשור נחוש לשאלה עכ"פ מדרבנן ומשני פנין דרק מדרבנן חוששין לשאלה שוב י"ל דבכיס וארנקי דהוי פלים, דלא מושלי גם מדרבנן ל"ח לשאלה אבל בסוגיא דיבמות דמסיק דס"ל לרבא סימנים ד"ת א"כ למ"ד סימן ד"ת גם מדרבנן ל"ח לשאלה מצד הסברא דלא גרע חשש שאלה מחשש איתרמי א"כ שפיר רק לס"ד דיש הכרח ממתני' דיש לחוש לשאלה ומהא דל"מ פ"פ עם סימני פליו נשמע עכ"פ דחשש שאלה הוא מה"ת ושפיר פריף מהא דמתזירין חמור בעידי אןפך נשמע דל"ח לשאלה מה"ת ושוב יועיל פ"פ עם סימני פליו ומשני דבכלים דלא מושלי ל"ח לשאלה אף אי חשש שאלה הוא מה"ת ומש"ה פריף מהא דמצאו קשור רק קודם דמתרץ פליו בחינרי וסומקי דלבתר דמתרץ בחינרי וסומקי שוב אין הכרח ממתני' לומר דנחוש לשאלה ושוב למ"ד סימן ד"ת מצד הסברא אף מדרבנן ל"ח לשאלה ומינשב הפל בס"ד ודוק היטב: עכ"פ נשמע דלמ"ד סימן דרבנן נהי די"ל כסברת הב"ש דמצד הסברא חוששין לשאלה אבל י"ל דרק מדרבנן חוששין לשאלה ולמ"ד סימן ד"ת ולפי התירוץ דחינרי וסומקי י"ל דגם מדרבנן ל"ח לשאלה עכ"פ לדינא אנו מחמירין דחוששין לשאלה ורק בכלים דלא מושלי עכ"פ גם לשי' הריטב"א והב"י דלמ"ד סימן דרבנן חוששין לשאלה גם בכלים דלא מושלי מ"מ הוא רק חשש דרבנן כמ"ש הנוב"י דאל"כ אפתי תיקשי מהא דחמור בעידי אןפך פנודע וראיתי בדבריה שפכתת לינשב קושיות נוב"י הלז ג"כ בדרף זה דעכ"פ חשש שאלה בכלים דלא מושלי הוא רק מדרבנן והסברא פנין דבכלים דלא מושלי רובא לא מושלי ורק מיעוטא מושלי ובצירוף חא"א אמרי' סמל"ח ולשיטת מהרש"א סמל"ח הוי רק מדרבנן וראי' לזה דאל"כ תיקשי קושית הב"ש בס"ק ס"ט על הב"י מהא דפריף הש"ס מהא דמתזירין גט בסימנים מהא דיבמות דאין מתירין אשה בסימני פלים ש"מ דגט ומיתה שונים ולשיטת הב"י דבמיתה אף בכלים דלא מושלי חוששין לשאלה תיקשי מאה"ע סי' קל"ב דפסק בש"ע בגט דבארנקי ל"ח לשאלה וכו' הב"ש דהתם בגט שהפעל עומד לפנינו ואינו אומר שהשאליל שפיר ל"ח לשאלה אבל במת שאינו לפנינו שפיר חוששין לשאלה אף בכלים דלא מושלי וסינים הב"ש אלא שיהסוגיא עדיין אינו מיושב וכתב הנוב"י דכוננתו דלפי חילק זה אפתי קשה מה פריף הש"ס מגט אמיתה הרי יש לחלק בגט הואיל שהוא לפנינו ולא אמר שהשאליל שפיר ל"ח לשאלה אבל במת דאינו לפנינו שפיר חוששין לשאלה עכ"ת"ק ולהנ"ל דכל סברת הב"י דכלים דלא מושלי רק מדרבנן חוששין לשאלה מפת סמל"ח א"כ י"ל דלפי האמת דמשני הש"ס דארנקי לא מושלי אינשי א"כ הוי החשש שאלה רק חשש מיעוט ורק דמפח סמל"ח חוששין לה מדרבנן א"כ י"ל דוקא במיתה דאם נתיר לסמוך אסימנים מוציאין האשה מחא"א שפיר י"ל סמל"ח אבל בגט פבר הבאתי מ"ש בשו"ת בית אפרים סי' י"א

דְּבָרָה שְׁמַחֲזִירִין אֶפְתִּי אֵינוֹ מוֹצִיא אֶת הָאִשָּׁה מֵחֵא"א אֶף דַּעִי"ז נְבוֹא אַח"כּ לְהַתִּירָה לְעֵלְמָא מ"מ בְּשַׁעָה שְׁמַחֲזִירִין אֶפְתִּי אֵין אָנוּ דְנִין דְּנִין וְנִין לְעֵנִין הָאִשָּׁה רַק דִּישׁ נ"מ גַּם לְהַחֲזִיר לּוֹ לְצוּר עַפ"י צְלוּחְתּוֹ וְכַמ"ש בְּתוֹס' חֻלִּין רַצ"ו וְכַסְפָּר תּוֹרַת גִּיטִין שְׁהַעִיר בְּגִיטִין ד"ב דְּאֶפְתִּי ל"ח דְּשַׁב"ע עֵי"ש וְכִינּוֹן דְּבַגְט לַע"ע אֵין הַדְּבָר נוֹגַע לְחֵא"א שׁוֹב ל"ש סַמְל"ח וְשִׁפְרִי פֶסֶק הַש"ע דְּבַגְט ל"ח לְשִׁאֲלָה בְּאַרְנָקִי הוּאִיל דְּהוּי פְּלִים דְּלֹא מוֹשְׁלִי הוּאִיל דְּרֹב לֹא מוֹשְׁלִי אֲבָל בַּס"ד דְּהַש"ס דְּגַם אַרְנָקִי הוּי מְפָלִים דְּמוֹשְׁלִי וְשׁוֹב הוּי הַחֲשֵׁשׁ שִׁאֲלָה חֲשֵׁשׁ הָרְאוּי לְחֹוֹשׁ לָהּ אֶף בְּלִי צִירוּף הַחֵא"א וְשִׁפְרִי גַם בְּגַט נְהִי דְּלֹא שִׁינְדָה לְדוֹן מִפְּחַ הַחֵא"א מ"מ בְּכֻלִּים דְּמוֹשְׁלִי מִצַּד הַסְּבָרָא חוֹשְׁשִׁין לְשִׁאֲלָה אֶף בְּלִי חֵא"א וּמִינְשֵׁב הַפֶּל בַּס"ד וְנִשְׁמַע דְּאֶף בְּכֻלִּים דְּלֹא מוֹשְׁלִי רַק מְדַרְבְּנָן חוֹשְׁשִׁין לְשִׁאֲלָה דַּא"ל כִּי הַדְּרָא קְנֻשְׁתָּהּ הַב"ש לְדוֹקְתָּא וְדוּק: נְחֻזֵר לְהַנְ"ל דְּלַעֲנָן חֲשֵׁשׁ שִׁאֲלָה עַל הַפְּתָקָא י"ל דְּלֹא שְׁכִיחַ הוּאִיל דַּעַפ"י פְּקוּדַת הַמְּמַשְׁלָה שְׁלֹא לְהַשְׁאִיל שׁוֹב חֲשׁוֹב פְּלִים דְּלֹא מוֹשְׁלִי וְעַכ"פּ מַה"ת ל"ח לְשִׁאֲלָה.

וְנְהִי דְּלַפְעָמִים מְזַדְּמָן בְּעַת שְׁצָרִיכִין לְנוֹס פְּתָאוּם יוֹכַל לְהִיּוֹת שְׁנַעֲשֶׂה אֵינָה חִילוּף בֵּין הַבְּגָדִים וְא"כּ בַּכַּה"ג י"ל דְּאֶף לְהַסוּבְרִים דְּלִמְכִירָה וְאַחֲלוּפִי ל"ח מְשׁוּם חַמ"ק מ"מ הֵכָא חוֹשְׁשִׁין שְׁנַתְחַלֵּף שְׁלֹא בְּכּוֹנְנָה אֶף בְּאַמַּת נְהִי דִּישׁ לְחֹוֹשׁ לָזָה עַכ"פּ הוּי רַק בְּגָדֵי מִיעוּט גְּרוּעַ וְהֵכָא אֶף שְׁכָבֵר נְתַבְרֵר שְׁאִירַע חֲלִיפִין כְּאֵלוֹ אֲבָל עַכ"פּ הֵכָא דְּנִין עַל אִישׁ פְּרֻטִי י"ל דַּל"ח לְמִיעוּט פְּזָה וּבְפֶרֶט דִּי"ל דְּאֶף אִם אִירַע בְּמַקְרָה שְׁנַתְחַלְפוּ הַבְּגָדִים שְׁלֹו בְּבָגָדִים שֶׁל אִישׁ אַחַר וְעִי"ז הִי לֹו פְּתָקָא שֶׁל אִישׁ אַחַר מ"מ עַכ"פּ קוּדָם מוֹתוֹ הִי מְגַלָּה לְפָנֵי אֲנָשִׁים שְׁנַתְחַלֵּף לֹו הַפְּתָקָא וְהִי מְגַלָּה שְׁמוֹ הָאֲמִיתִי כְּדִי שִׁדְעוּ לְהַתִּיר אֶת אִשְׁתּוֹ אוֹ כְּדִי שְׁלֹא יְבוֹאוּ לְהַתִּיר אֶשֶׁת חֲבִירוֹ וְאִיסוּר א"א חֲשׁוֹב קו"ע כַּמ"ש בְּתוֹס' שְׁבוּעוֹת ד"ל דְּאִם רוּאָה שַׁב"ד יִתִּירוּ אִשָּׁה שְׁלֹא כְּדִין עוֹבֵר בַּלַּפ"ע אִם אֵינוֹ מְגַלָּה זֹאת וּמוֹקְמִינָן אוֹתוֹ בַּחז"ל דְּנֻדְאִי לֹא הִי רוּצָה שִׁיְהֵי נְכַשֵּׁל מִי בְּאִיסוּר א"א עַל יְדוֹ וְלְחֹוֹשׁ שְׁמָא נְחַלֵּשׁ פְּתָאוּם וְלֹא הִי לֹו דַּעַת לְגַלוֹת זֹאת דְּבָר זֶה הוּי נֻדְאִי מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא לְחֹוֹשׁ שְׁמָא נְתַחֲלֵף הַפְּתָקָא וְשְׁמָא נְחַלֵּשׁ פְּתָאוּם שְׁלֹא הִי לֹו דַּעַת לְגַלוֹת הַדְּבָר וְלְמִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא ל"ח אֶף בְּאִיסוּר א"א וְחֻזְן לָזָה בְּאִם עַכ"פּ הִי יְרוּעַ בְּבִירוֹר שְׁלֹא הֵגִיד שְׁמוֹ קוּדָם מוֹתוֹ הִי לָנוּ לְפַלְפֵּל אִם נִיחֹוֹשׁ לָזָה אֲבָל בַּס"ד שְׁאֵינוֹ יְדוּעַ אִם הֵגִיד בְּעַצְמוֹ שְׁמוֹ אוֹ לֹא א"כּ טְפִי יֵשׁ לָנוּ לְמִיתְלִי בְּחַד צַד לְהִתֵּר אוֹ שְׁלֹא נְתַחֲלֵף הַפְּתָקָא אוֹ שְׁלֹא נְחַלֵּשׁ פְּתָאוּם וּבְנוּדְאִי הֵגִיד שְׁמוֹ קוּדָם מוֹתוֹ מְלַתְלוֹת בְּשִׁמְיָ צְדָדִים לְאִיסוּר שְׁנַתְחַלְפוּ הַפְּתָקָאוֹת וְגַם שְׁלֹא הֵגִיד שְׁמוֹ קוּדָם מוֹתוֹ וְכַסְבְּרָא זֹו מְפֹרָשׁ בְּתוֹס' פְּתוּבוֹת דַּע"ו גַּבִּי מוּמִין עֵי"ש וְז"ב בְּסִיד וּבְפֶרֶט דִּי"ל דַּבְנ"ד שְׁבִהֲקַתְבַּת הַמו"צ נְכַתֵּב שְׁהִי עוֹשֶׂה שְׁכָר א"כּ שְׁם מְלַאכְתּוֹ בְּנוּדְאִי דְּלֹא נִרְשָׁם עַל הַפְּתָקָא א"כּ עַכ"פּ חֲדַהֲנַפְטֵר בְּעַצְמוֹ הֵגִיד לְהֵם שְׁמוֹ קוּדָם מִיתְתוֹ דַּא"ל כִּי מְהִיכֵן יְדַעוּ שְׁם מְלַאכְתּוֹ וְא"כּ עַכ"פּ חֲשֵׁהֲגִיד שְׁמוֹ בְּעַצְמוֹ וְשׁוֹב בַּס"ד שְׁכָבֵר פְּתַבְתִּי דַּעֲדוֹת הַקְּאֲמָאֲנֵדַע בְּצִירוּף כְּתַב שֶׁל הַמו"צ מְהִי א"כּ מְזָה גּוּפָא יְדַעֲנִין שְׁהֵמַת הֵגִיד שְׁמוֹ וְשׁוֹב הֵכָא דְּהֵגִיד בְּעַצְמוֹ וְשֵׁם פְּנֻוּי וְשֵׁם עִירוֹ מוֹעִיל לַכ"ע וְחֲשֵׁשׁ שְׁמָא פִּינּוּנוּ לְדַאֲמְבְּרָאוּא שְׁבְרוּסִישׁ פּוֹלִין לִיכָא פִּינּוֹן דְּהוּדִיעַ זֹאת לְקַאֲמָאֲנֵדַע לְבַאכְנִיא עַכ"פּ חֲדַכְּוִינוּנוּ לְדַאֲמְבְּרָאוּעַ שְׁבַגְאֲלִיצִיעַ וְאֶף דְּהֵכָא אֵינוֹ יְדוּעַ לָנוּ כָּלֵל אִם הִי עוֹשֶׂה שְׁכָר מ"מ עַכ"פּ דְּבָר זֶה מְהִי לְעֵנִין שִׁדְעִינוּ שְׁהֵגִיד שְׁמוֹ בְּעַצְמוֹ וְלַעֲנָן חֲשֵׁשׁ שִׁנּוּי מִפְּחַ זֶה דְּלֹא יְדוּעַ לָנוּ אִם הִי עוֹשֶׂה שְׁכָר מ"מ הֵרִי ג"כּ אֵינוֹ יְדוּעַ בְּבִירוֹר שְׁלֹא

היא פושה שֶׁכָּר וְיֵשׁ לָנוּ לְתַלּוֹת שְׁבוּנוֹדָאֵי הִיא עוֹשֶׂה שְׁכָר בִּימֵי בְּחֵרוֹתוֹ וְגַם אוֹלֵי הַגִּיד הַמֵּת שֶׁהִיא עוֹשֶׂה י"ש וְטָעוּ וְכִתְבוּ עוֹשֶׂה שְׁכָר וּבִפְרָט כִּינּוּן דְּמַצָּאוּ בּוֹ שׁוּמָא וּשְׁעָרוֹת ע"ג בְּלַחֵי הַשְּׂמְאָלִית: וְהִנֵּה אִם הִיא הַעֲדִים מְצַמְצֵימֵי הַמְּקוֹם מִמֶּשׁ הֵינּוּ סְמוּךְ לְתַחֲלָתוֹ אוֹ לְסוּפוֹ א"כ לֹא מִיבְעִיָא לְמ"ד סִימְנִים דְּרַבְּנָן דְּדָאָ שׁוּמָא חָשִׁיב עכ"פ כְּסִימָן אֲמַצְעֵי א"כ סִימָן אֲמַצְעֵי בְּצַמְצוּם מְקוֹם מוֹעִיל בְּנוֹדָאֵי וְרַק דִּישׁ לְחוּשׁ לְמ"ד סִימָן ד"ת וְאִזּוּ הָא דל"מ שׁוּמָא בְּחַר תִּירוּצָא מִשׁוּם דְּמַצְוֵי בב"ג וּבְזֶה חָשְׁשׁוּ הַפּוֹסְקִים דִּי"ל דל"מ אַף בְּצַמְצוּם מְקוֹם וְנוֹדַע מְחַלְקֵת הַפּוֹסְקִים אִי בְּסִימָן גְּרוּעַ מְהֵנִי בְּצַמְצוּם מְקוֹם וְעַ' בְּשׁו"ת אַגְוֹדַת אֲזוּב מ"ש בְּזֶה אַף אִם הִיא מְעִידִים בְּצַמְצוּם מְקוֹם מִמֶּשׁ הִיא אֲפָשָׁר לְהַקְלֵל מִכַּח ס"ס שְׁמָא סִימְנִים דְּרַבְּנָן וְאִזּוּ שׁוּמָא חָשׁוּב עכ"פ כְּסִימָן אֲמַצְעֵי וּמְהֵנִי בְּצַמְצוּם מְקוֹם וְשְׁמָא אַף לְמ"ד סִימָן ד"ת הָא דל"מ שׁוּמָא מִשׁוּם דְּעֵשׂוֹי לְהַשְׁתַּנּוֹת וּלְטַעַם זֶה כ' הַפּוֹסְקִים דְּמְהֵנִי בְּצַמְצוּם מְקוֹם וְאִף דְּהוּי ס"ס נְגִיד ח"א מ"מ נוֹדַע דְּבַסְד"ד ל"ש לְדוֹן מִכַּח חֲזָקָה דְּבִשְׁבִיל חֲזָקָה לֹא יִשְׁתַּנֵּה הַדִּין אַף בנ"ד דְּלֹא אֲמָרוּ בְּצַמְצוּם מְקוֹם מִמֶּשׁ רַק בְּלַחֵי הַשְּׂמְאָלִית א"כ הוּי כְּמוֹ נֶקֶב בְּצַד תִּיבָה פְּלוֹנִית דְּלֹא מִיקְרֵי צַמְצוּם מְקוֹם אַף בְּאַמְתַּת כְּבָר כ' בְּשׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה דַּע"פ בְּאַנְמָרִים שׁוּמָא בְּאַבְרָ פְּלוֹנִי נְהִי דל"ח סִימָן מְנוּבָהָק מ"מ נְהִי דְּמִכַּח הַסִּימָן לִיכָא רַק סִימָן גְּרוּעַ אַפ"ה מִכַּח הָאֲבָר פְּלוֹנִי חָשׁוּב עכ"פ כְּסִימָן אֲמַצְעֵי א"כ נְהִי דְּאֲנוּ חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא סִימָן דְּרַבְּנָן וְשׁוּב בְּעֵי סִימָן מְנוּבָהָק וְשׁוּמָא בְּאַבְרָ פְּלוֹנִי ל"ח סִימָן מְנוּבָהָק בְּשְׁלֵמָה אִי הִיא פְּשִׁטָא לָן דְּסִימְנִים ד"ת הִיא מְקוֹם לְזַמְרַן דְּשׁוּמָא בְּאַבְרָ פְּלוֹנִי הוּי כְּסִימָן אֲמַצְעֵי דְּמְהֵנִי אֲבָל לְדִידוֹן דְּמִסְפָּקָא לָן שְׁמָא סִימָן דְּרַבְּנָן וְשׁוּמָא מְצַד עֲצָמוֹ הָרִי ל"ח רַק סִימָן גְּרוּעַ וּמְצַד הָאֲבָר בְּלִי צַמְצוּם מְקוֹם עכ"פ ל"ח רַק סִימָן אֲמַצְעֵי וְשׁוּב לְמ"ד סִימָן דְּרַבְּנָן בְּעֵי דְּנֻקָא סִימָן מְנוּבָהָק אַף בְּאַמְתַּת בנ"ד בְּאַמְתַּת יֵשׁ לָנוּ עֲדוּת מְסַפִּיק עַל שְׁמוֹ וְשֵׁם כִּינּוּי וְשֵׁם עִירוֹ וְרַק שְׁפַתְבְּתֵי דִישׁ לְחוּשׁ שְׁמָא לֹא נוֹדַע שְׁמוֹ מִפִּי עֲצָמוֹ רַק ע"י הַפְּתָקָא וְעַל הַפְּתָקָא יֵשׁ לְחוּשׁ לְשִׂאָלָה אוֹ לְאַחֲלוּפֵי מ"מ לְשִׂי מְהַר"ל מְפָרָא לְמ"ד סִימָן דְּרַבְּנָן אִין לְחוּשׁ לְשִׂאָלָה א"כ מִמֶּנּוּ פ' יֵשׁ לְהַתִּיר בנ"ד דְּלְמ"ד סִימָן ד"ת שׁוּב מוֹעִיל שׁוּמָא בְּאַבְרָ פְּלוֹנִי דְּחָשׁוּב כְּמוֹ סִימָן אֲמַצְעֵי הֵינּוּ לְפִי הַתִּירוּץ בְּש"ס דְּהָא דְּשׁוּמָא ל"מ מִשׁוּם דְּעֵשׂוֹי לְהַשְׁתַּנּוֹת וְלְמ"ד סִימָן דְּרַבְּנָן שׁוּב ל"ח לְשִׂאָלָה וְלֹא לְאַחֲלוּפֵי אַף לְשִׂי הַב"ש בַּס"ק ס"ט דְּאַף לְמ"ד סִימָן דְּרַבְּנָן חוֹשְׁשִׁין לְשִׂאָלָה וְאִזְדָּא מִמֶּנּוּ פ' הַנְּ"ל אַף בְּאַמְתַּת בנ"ד כְּבָר הַבְּאֵתִי מְדִידְעוּ שֵׁם מְלֹאכְתּוֹ ע"כ דִּידְעוּ שְׁמוֹ מִפִּי עֲצָמוֹ א"כ מִכַּח זֶה לְחוּד יֵשׁ לְהַתִּיר וּבִפְרָט ע"י צִירוּף שׁוּמָא בְּלַחֵי הַשְּׂמְאָלִית א"כ לְמ"ד סִימָן דְּרַבְּנָן שׁוּמָא מְצַד עֲצָמוֹ חָשׁוּב סִימָן אֲמַצְעֵי וְלְמ"ד סִימָן ד"ת עכ"פ חָשׁוּב סִימָן אֲמַצְעֵי מִכַּח הָאֲבָר לְשִׂי הַבֵּית שְׁלֵמָה הַנְּ"ל א"כ לְשִׁטַּת פְּמִים בְּסִי אֲמַצְעֵי אִם נִיסָת ל"ת א"כ בְּכַה"ג דְּאִין לָנוּ לְדוֹן רַק לְעַנְיָן לְכַתְּחִילָה פְּשִׁטָא דְּמְהֵנִי עֲדוּת הַכְּתָב שֶׁל הַמו"צ וְגַם עֲדוּת הַקַּאמְאֲנֻדַע שִׁי"ל דְּחָשִׁיבֵי בְּכַלֵּל עֲרָפָאוֹת וְאִי ל"ח בְּכַלֵּל עֲרָפָאוֹת מ"מ לְעַנְיָן לְכַתְּחִילָה דְּנוֹגַע רַק לְאַיְסוּר דְּרַבְּנָן יֵשׁ צִירוּף שִׁטַּת הַמְּבִי"ט דְּבְּאַיְסוּר דְּרַבְּנָן מְהֵנִי אַף עַכּוּ"ם שְׁלֹא בַּמְּסִל"ת וּמָה גַם שְׁכָבָר נֶאֱבָד זְכָרוֹ זֶה פְּמָה שְׁנִים יֵשׁ כְּבָר הוֹכְחָה שְׁכָבָר מֵת ע"כ לְעַנְ"ד יֵשׁ מְקוֹם לְהַתִּיר אֲשֶׁה זֶה רַק בְּאַנְפִּין זֶה שְׁיִסְכִּים לְזֶה רַב גְּדוֹל אֲחָז אֲזִי ג"א אֲצִטְרַף לְהַתִּיר וְהַשִּׁי"ת יִצְיָלוּנוּ מְשֻׁגְיָאוֹת: בַּאֲעֵה"ח ג' וְיִשְׁלַח תִּרְע"ח לַפ"ק קַאשׁוּי.

הק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן ק'.

להגבאי דחבורה בק"ח בק"ק טארנא. בדבר שבפירכם יש שמה בית חולים מיוחד ליהודים ועשו שמה זה כמה שנים חדר להתפלל שמה בצירבור בשבת ויו"ט כדי שיתפללו שמה החולים המונחים שמה וכעת הוצרכו לחדש הבגנו דבית החולים ופקדו הרופאים לשנות מקום בית התפילה שהי' בעלי העליון לאחד מתדרים התחוננים ורוצים לייחד דירה בתדרים התחוננים שיתפללו שם בכל שבת ויו"ט כפי שהי' להם עד עתה ונסתפקו אי יכולים לשנות מקום התפילה מתדר העליון לחדר התחונן אם אין בו חשש הורדת החדר מקדושתו שהי' בו מקום להתפלל בו ועתה ישמשו בו צרכי רשות: והנה אף שבהכ"נ קבוע אסור למקרו רק עפ"י זט"ה במא"ה והכנונה כמו"ש הר"ן ז"ל דכל קדושת בהכ"נ אינו רק דרבנן ומפקיע תפילה קדושתו על המעות והמעות דקיל קדושתו יכולין להפקיע אף בכדי אכל עכ"פ שלא עפ"י זט"ה במא"ה אסור ע"כ הטעם כמ"ש הח"ס ביו"ד סי' ה' דכיון דבגין הביהכנ"ס היו בהוצאות כל אנשי העיר כל אחד הוא שותף לבנינו וא"י לשנותו בלי דעתו ונהי דזט"ה יכולין לתקן תקנות מ"מ על דבר גדול כזה כמו למכור בהכנים מסתמא לא נתנו להם פח על דבר גדול כזה, א"כ רק אם עתה מספיקים הוי פנמפר ברצון כל בעלים ויכולין להפקיע הקדושה כמ"ש הר"ן אכל הקא דלא נבנה הבית התפילה ממעות אנשי הקהל רק הבית נבנה לצורך בית החולים והנהגת בית החולים הוא עפ"י השגחת זט"ה בנודאי הפל נעשה על דעת המשגיחים בבית החולים והם נתנו חדר להתפלל בו אכל אין עליו קדושת ביהכנ"ס א"כ אם נתהוה סיבה שצריכים לשנות מקום בית התפילה מתדר לחדר בנודאי רשות בינדם לשנות כמפורש בש"ס דמגילה דבהכ"נ של מתא מחסיא דנבנה מפל בני העיר דבכה"ג כ"א מבני העיר מיקרי בעלים וא"י למכור חלקו בלי דיעתו וקיי"ל ממון בעלים לא בטל ועיין שו"ת מהרש"ם ח"א סי' ו' ובספרי ח"א סי' כ"א ובשו"ת בי"צ חיו"ד ח"ב שם בהשמות סי' א' וכיון דמסתמא לא סילקו פוחם בדבר גדול כזה כמו מכירת ביהכ"נ ליתן פח לזט"ה שוב מס' לא פקע פח אנשי העיר ועיין בש"ס ח"א סי' מ"ב דאם פטרוהו ממס אין פ"ש בכלל דכיון דכל זכותו הוא מפח השטר לאיוכל לפטור רק כמה שמבכר מתוך לשון השטר ולא יוכל לפטור מפ"ש אף שהוא מוחזק מכ"ש הקא שלע"ע הבהכ"נ הוא בחזקת כל אנשי העיר וכל שאין ברור אם נתנו רשות לזט"ה למכור הבהכ"נ א"א מס' להפקיע זכותם ועיין שו"ת מהרי"ט סי' קנ"א דס' מחילה ל"מ לפטרו מחיוב נודאי ובתשו' פתבתי דאף דבעיא בש"ס ב"ב דף קל"ב בבריא היא פסקינן דמפסדת כתובתה אף דהוי ס' מחילה מ"מ י"ל שאני כתובה דלא ניתנה לגבות מחיים א"כ לע"ע לא התחיל החיוב א"כ י"ל דדמי לס' פירעון קודם הלוואה דלשי' רו"פ חשוב בכלל איא"ה אכל בעלמא ס' מחילה אינו מועיל נגד חיוב ונדאי אכל הקא דלא לבנה לשם ביהכ"נ רק לבית החולים רק אח"כ נתנו ראשי בית החולים חדר מיוחד להתפלל בו אכל אין נ"מ לשום אחד מבני העיר באיזה חדר יתפללו בו החולים א"כ שפיר מדעת ראשי מנהלי בית החולים ובפרט ברשות ראשי הקהל יכולין לשנות מקום התפילה מתדר לחדר ובפרט אם יש להם טעם מספיק עפ"י עצת הרופאים לטובת החולאים שלא יתפללו בעלי העליון רק בתדר שבבתדרים התחוננים בנודאי דרשות בינדם לשנות דיש אומדנא דמוכח דאדעתא דהכי לא ייחדו חדר העליון להתפלל בו אם יהי' איזה מניעה עפ"י עצת הרופאים ועיין בנמ"י ב"ב דקמ"ח בהא דשכ"מ שהקדיש די"ל דאם עמד חוזר וכתב שם דאע"פ דאמרין

דאמירה לגבוה מ"מ זה רק בדבר שידיעונו בבירור דעתו אבל הכא יש ס' שמא לא הקדיש אדעתא דיקום מחליו ושוב אומדנא מבטל הקדש עיי"ש ואף לשי' הרא"ש דמחמיר שם משום דל"ח אומדנא ברורה דשמא גמר ומקדיש ושוב ל"ח דברים שבלב כל אדם ועיי"ש בקצה"ח סי' ר"נ אבל הכא חשוב אומדנא ברורה שאם הי' יודעים שלצורך רפואה יצטרכו לשנות מקום התפלה שבונדאי הי' מתנים ובדבר דל"ש לא אמרינו הי' לו להתנות כמ"ש תוס' פתובות ד"ג וגטיין דף ע"ג עכ"פ הדבר פשוט דמדעת ראשי הקהילה בפרט אם יהי' בהסכמת הרבנים בד"צ דעירכם דבונדאי יכולין לשנות מקום התפילה לחדר אחר שבבית החולים הג' ל"ו ז"ב ופשוט: באעה"ח ה' וישלח תרפ"א לפ"ק קאשוי.

הח' שמואל ענגיל חופ"ק הג' ל. סימן ק"א.

להרבנים הגדולים חניב כש"ת מו"ה מרדכי מאיר (נ"י) ז"ל ומה ליבוש נ"י בד"צ דק"ק באבוב יצ"ו בדבר שאלתם באחד שהי' מחזיק שדות בשכירות אצל עפ"ם על ששה שנים והתנה עמו העפ"ם שבאם ימפור השדות במשך זמן השכירות יתן איזה סכום להשוכר ואח"כ נתן ראובן השוכר כת"י להעפ"ם ששחויב לשלם לו סכום ידוע עד זמן פלוני בעד דמי השכירות והלך לוי שהיה לו חוב על העפ"ם ולקח מהעפ"ם בעד החוב שהי' מגיע לו את הכת"י שיש לו מראובן וכתב לו העפ"ם בצד השני של הכת"י שחוב זה שייך ללוי ורק שלא נכתב בלשון קני לך איהו וכל שיצפודא ואחר מכירת הכת"י הגיד העפ"ם לראובן שחוב זה שייך ללוי ואמר ראובן ללוי שידע שחוב זה שלקח מהעפ"ם אינו פלוס כי יוכל להיות שייגע לו אצל העפ"ם יותר מחמת שהקונה לא יקיים נגד השוכר כפי שהתנה עם העפ"ם וקעת תובע לוי מראובן בתוקף הכת"י שייפרע לו וראובן משיב שמיגע לו מהעפ"ם מחמת שהקונה לא קיים כפי התנאים כי העפ"ם לא התנה פלל עם הקונה שייקיים נגד השוכר התנאים שהתנה ביניהם גם טוען ראובן שלא הי' לו ליקח הכת"י בלי רשותו זה תנרף הטו"ת בקצרה והנה כת"ה העירו דבאמת בקונה שט"ח אם אח"כ פרע הלנה למלנה נפטר מהקונה אף בהתרו בו שלא יפרע למלנה כמ"ש הש"ך שם סקנ"ח וא"כ מכ"ש באם מגיע לו חוב אצל המלנה דיוכל להחזיק לו את החוב שבשטר בעד חובו ובאמת לכאורה י"ל להיפך פינן דקיי"ל זה גובה וזה גובה א"כ בשלמא אם פרע לו באמת א"כ הני פמוחל לו את חוב ומה.

לי אם מוחל לו בחנם או מוחל לו בעד הדמים שנתן לו אף דבאמת לא נוכל לחשוב לפרעון דהא החוב שייך להלוקח אבל עכ"פ הני פמוחל לו אבל אם אין פורע לו והמוכר אינו מרנצה לנפות לו החוב שבשטר בעד החוב שחייב לו רק הוא רוצה לתפוס זה בעד חובו שפיר י"ל דהוי פתופס של אחרים בשלמא אם הי' הדין דכל א' עומד בשלו א"כ י"ל פינן שהי' מגיע להלנה החוב אצל המלנה קודם שמכר השטר א"כ כבר זכה הלנה בהחוב ואין לו מה למפור אבל פינן דקיי"ל זה גובה וזה גובה א"כ עכ"פ התחיל המכירה וכינן שאין המלנה מרנצה בניכוי החוב שוב ל"ח פמוחל ושוב י"ל דא"י לתפוס זה דהוי פתופס מעות של הלוקח ועי' מח"א דיני ריבית סי' ג' דאם מת המלנה שלקח ריבית והלנה רוצה לנכות מהקרון שלא יפרע ליורשים ונסתפק דאי נימא דזה גובה וזה גובה שוב לא יצטרכו היורשים.

להחזיר וכו' שם דכיון דרביבית דינו פגנינקין א"כ פבר כ' הנמ"י פ"ג דב"ק דבגנינקין זה
הוא בכלל עידידת שיעמוד כל א' בשלו עיי"ש: עכ"פ חזינן דהיכי די"ל זה גובה וזה גובה
שוב לא יוכל לנפות בעד החוב ועי' קצה"ח סי' ע"ב שכ' לענין ס' פרועון קודם להלואה
דאף בטוען המלנה ג"כ שפא אפ"ה הוי לי' איא"פ ועי' בקצה"ח סי' נ"ט ובנה"מ אף
עכ"פ בנ"ד יפה הביאו כת"ה דברי הש"ע סי' ס"ו סעיף כ"ה דעפ"ם שפכר לישראל
א"צ כומ"ס ול"מ מחילה וא"כ פיון דל"מ מחילה ה"ה דל"מ אם יפרע לו אח"כ וכת"ה
נסתפקו די"ל כ"ז באם אח"כ פרע לו דאז שייף לומר דדיניהם דיינינו לי' דהוי פאלו
כתב לו שמשפיעבד נגד כל מי שמוציאו בין אחי.

מחמתיה ושוב א"י למחול אבל אי פבר פרע לו מקודם שוב לא התחיל המכירה וא"כ
הכא שטוען שמגיע לו פנגדו א"כ לא התחיל המכירה והוי מכירה בטעות עכת"ד הנה
לכאורה בנ"ד ממנ"פ ל"מ מחילה פיון דבאמת העפ"ם נתן החוב ללוי בעד החוב שהי'
חייב לו וא"כ לכאורה קודם שנתן לו זה החוב הי' כל נכסי העפ"ם משועבד ללוי מפח
שדר"נ כמפורש בסוף סי' פ"ו דגם בעפ"ם שייף שדר"נ א"כ פאן דראובן חייב ללוי
מפח שדר"נ שוב ל"מ מחילת העפ"ם ורק בהקנה זה החוב ללוי בעד חובו דאז פקע פח
שדר"נ ושוב י"ל דמהני מחילה וכמ"ש בש"ף סי' פ"ו סקי"א בהא דאם תמפור פתובתה
תוכל למחול עיי"ש וכ"ז בהקנה באופן המועיל דפקע שיעבדא על העפ"ם וממילא
ליפא שדר"נ אבל בלא הקנה באופן המועיל שוב לא פקע שיעבדו על העפ"ם ושוב
נשאר פח שדר"נ ושוב י"ל דל"מ מחילה וז"ב: ובאמת י"ל עוד להיפוף דאם הקנה
בכומ"ס אז יועיל מחילה דפקע פח שדר"נ ולא נשאר פח מכירה וגימא דלא אזלינן
בתר דיניהם אבל אם לא הי' רק מסירה לחוד א"כ ממנ"פ אי אזלינן בתר דיניהם, א"כ
ל"מ מחילה נאי אזלינן בתר ד"ת א"כ שוב לא חלה המכירה ונשאר לו זכות מצד שדר"נ
ושוב ל"מ מחילה נחזור למה שנסתפקו כת"ה דהכא שטוען בהי' לו תביעה עליו מקודם
המכירה הוי בטוען שנופרע מקודם ולא חלה המכירה ועכ"פ צריף המוכר לישיבע והכא
העפ"ם לא יוכל לישיבע ושוב אינו יכול לגבות וקביאו מ"ש בשו"ת בית אפרים סי' ט"ז
דאף דלשיטת הש"ף בקנה חוב מעפ"ם כדינו דהעפ"ם גובה אותו מ"מ בטוען שפבר
פרע לו דא"י לגבות בו וה"ה הכא עכת"ד לענ"ד יש לחלק דזה רק היכי דקודם המכירה
לא הי' לישראל שום זכות בחוב זה רק מצד קנין א"כ שפיר י"ל דכ"ז שלא נשבע המוכר
על שטר זה שאינו פרוע א"י לגבות בו א"כ בטוען הלנה שפרוע הוא והעפ"ם לא יוכל
לישיבע ושוב אינו גובה גו אבל הכא באמת קודם שפכר לו הי' זה החוב משועבד לו מפח
שדר"נ וכל היכי דמשועבד מדר"נ אף בטוען הלנה שהוא פרוע אפ"ה דעת הש"ף סי'
פ"ו סקי"ד דגובה בו אף בלי שבועת הלנה ראשון דלא אתי שבועה דרבנן ומפיק
משדר"נ ד"ת א"כ נהי דע"י המכירה פקע פח שדר"נ כמ"ש בש"ף סקי"א אבל הכא
בטוען הלנה שהמכירה הי' בטעות שבשעת מכירה פבר הי' מגיע לו אצל העפ"ם ותפס
זה בעד תביעתו א"כ אם הקנין הי' בטעות שוב נשאר פח שדר"נ ושוב יוכל לגבות בו
אף בטוען שפבר פרע להעפ"ם אף שאין העפ"ם יכול לישיבע ואף די"ל דלפמ"ש הש"ף
הטעם דל"מ שבועה דרבנן להוציא מפח שדר"נ ד"ת א"כ כ"ז בשטר בעדים דגובה בו
מה"ת בלי שבועה שפיר ל"מ שבועה דרבנן להפקיע משדר"נ ד"ת אבל בכת"י דקיי"ל
בסי' ס"ט דיוכל לטעון פרעתי, א"כ מה"ת נאמן הלנה לומר פרעתי ושוב אף שדר"נ

ל"ש שְׁזָה וְאֵף דְּמִפְּוֹרְשׁ שָׁם דְּבִשְׁדֵּר"נ ל"מ מֵה שְׁפָרַע לְמַלְוָה שְׁלוֹ מ"מ מְפֹרְשׁ דְּכ"ז
שְׁלֵא נֹדַע לוֹ שְׁמַגִּיעַ חוֹב זֶה לְמַלְוָה רֵאשׁוֹן מְהִי מֵה שְׁפָרַע לְמַלְוָה שְׁלוֹ וְהוּא קוֹדֵם
שְׁנוֹדַע לוֹ שְׁקִנְיָה לְוִי זֶה הַחוֹב וְשִׁהֲעִפּוֹ"ם חֲזִיב לְלוֹי כְּבָר הִי מַגִּיעַ לוֹ חוֹב אֲצֵל הָעֶפְוֹ"ם
וְשׁוֹב יוֹכֵל לְפִטוֹר א"ע בְּטַעֲנָה שְׁמַגִּיעַ לוֹ אֲצֵל הָעֶפְוֹ"ם וּבְכַפֵּרְט דְּכָפִי הַנִּרְאָה בְּשַׁעֲהַ שְׁנִתָּן
הַכַּת"י לְהָעֶפְוֹ"ם כְּבָר הִי נִמְכָּרוּ הַשְּׂדוֹת א"כ גּוֹף הַהִתְחַיְיבוֹת הִי בְּטַעוֹת דָּאָם הִי יוֹדַע
הַשְּׂוֹכֵר שְׁלֵא הִתְנָה עִם הַקּוֹנֵה שְׁיִתֵּן לְהַשְּׂוֹכֵר כְּפִי שְׁהַבְּטִיחַ לוֹ א הִי נוֹתֵן לוֹ הַכַּת"י א"כ
י"ל דְּהָיָה פְּחִיּוֹב בְּטַעוֹת וְלֹא הִתְחִיל כָּלֵל שְׁדֵּר"נ: וּמ"ש כַּת"ה דְּעִיקָר הַטַּעַם דְּמְהִי מְכִירָה
מְעַפּוֹ"ם לְיִשְׂרָאֵל בְּלִי כוּמ"ס דְּאֲזַלְיָנָן בְּתֵר דִּינִיָּהֶם וְחִשׁוֹב כְּאוֹמֵר לוֹ מִשְׁתַּעֲבָדְנָא לָךְ
וְלָכֵל מִי שְׁמוֹצִיאֵו א"כ אִם אֵינִי מוֹעִיל בְּדִינִיָּהֶם כְּמוֹ הֵכָא שְׁיִוְכַל לְהִיּוֹת שְׁיִזְכָּה בְּדִינוֹ נִגְד
הָעֶפְוֹ"ם א"כ לֹא מְצִי לְגַבּוֹת בּוֹ בְּאֲמַת מְפֹרְשׁ כֵּן בְּסִי"ס"ח דְּשִׁטְר הַנְּעֻשָׂה בְּעַרְפָּאוֹת
וּפְסוּל לְפִי דִינִיָּהֶם אַעֲפ"י שְׁפִשְׁר בְּדִינֵינוּ ל"מ דְּלֹא נִכְשִׁיר יוֹתֵר מֵהֶם וְהִ"ה הֵכָא דִּי"ל כֵּן
וּבְכַפֵּרְט דְּשָׁם עַכ"פ בְּשַׁעֲהַ שְׁנִתָּן הַשְּׁטֵר לְהָעֶפְוֹ"ם הִי בְּאֲמַת חִיּוֹב כְּרוּר לְהָעֶפְוֹ"ם, א"כ
י"ל דְּנִשְׁתַּעֲבָד לְכָל מִי שְׁמוֹצִיאֵו אֲבָל הֵכָא דְּנִרְאָה שֶׁהִי כְּמוֹ חִיּוֹב בְּטַעוֹת א"כ בְּכַה"ג נְהִי
דִּי"ל דְּבִדִּינִיָּהֶם לֹא יוֹכֵל לְטַעוֹן נִגְד הַכַּת"י דְּבִדִּינִיָּהֶם בְּנוֹדָאִי אֲמַרִּינוּ זֶה גּוֹבָה וְזֶה גּוֹבָה
אֲבָל עַכ"פ בְּכַה"ג יִשְׂרָאֵל הֵבֵא מִפְּח הָעֶפְוֹ"ם אֵין לוֹ דִּין עֶפְוֹ"ם לְמַעֲלִיּוֹתָא לְגַרְעַ פְּח זְכוֹת
הַיִּשְׂרָאֵל וְשׁוֹב מְהִימָן עַכ"פ בְּשַׁבּוּעָה שְׁמַגִּיעַ לוֹ אֲצֵל הָעֶפְוֹ"ם כְּשִׁיעוֹר חוֹב זֶה וּבְכַפֵּרְט
דִּישׁ תְּקַנַּת אֲרָצוֹת שְׁלֵא לְקַנּוֹת שְׁטֵר בְּלִי דִיעֵת חֲבִירוֹ וְכַמ"ש כַּת"ה מְשׁוֹ"ת בֵּית אֲפָרִים
סִי ל' וּמַד"ח ח"ב סִי ו' אָף בְּזָה יָפָה כ' כַּת"ה דָּאָם קִיבֵל זֶה הַחוֹב בְּעַד חוֹבוֹ הַמַּגִּיעַ לוֹ
אֲצֵל הָעֶפְוֹ"ם א"כ חֲשׁוֹב כְּמַצִּיל מִיָּדוֹ כַּמ"ש בְּתוֹס' ע"ז ד"ב דְּאָף בְּמַלְוָה בְּשִׁטְר מִן
הָעֶפְוֹ"ם חֲשׁוֹב כְּמַצִּיל מִיָּדָם עֵי"ש ש דְּאָסוֹר לְהַצִּיל אֶת שְׁלוֹ בְּמִמוֹן חֲבִירוֹ כְּמִפְּוֹרְשׁ
בַּש"ע קַכ"ה וּבַנְה"מ שָׁם כ' לְחַלֵּק בֵּין אִם הָאֲנָס בָּא עַל גּוֹף מְמוֹן הַפְּקִדוֹן וְכֵן הִרְגִישׁ בְּזָה
בְּבֵית אֲפָרִים סִימָן ט"ז אֲבָל עַכ"פ בְּקִנְיָה אֶת הַשְּׁט"ח כְּדִינוֹ דְּבָזָה ל"ח בְּכָלֵל פּוֹרַע חוֹבוֹ
שֶׁל חֲבִירוֹ רַק דַּעֲכ"פ מִתְקַנַּת אֲרָצוֹת שְׁאָסוֹר לְקַנּוֹת בְּלִי דִיעֵתוֹ אֲבָל עַכ"פ כְּשַׁעוֹשָׂה
לְהַצִּיל אֶת שְׁלוֹ אוֹקְמָא אֲדִינָא וְעִי שְׁיָף סִי"ס"ו וְסִי"ק ע"ה שְׁנִתְחַלְקוּ הַשְּׁ"ף וְהַמְבִי"ט
לְעַנְיָן אַם.

מְכַר הַשְּׁט"ח בְּפָחוֹת לְאִישׁ אַחֵר אִי הַלְוָה יֵשׁ לוֹ דְּדַבְמ"צ לְקַנּוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ סְכוּם אָף פְּלוּגְתָּא
זוֹ הִי קוֹדֵם תְּקַנַּת אֲרָצוֹת עַכ"פ מְכָל הֵינִי טַעֲמִים נְהִי דִי"ל דַּל"ש בְּזָה תְּקַנַּת אֲרָצוֹת הוֹאִיל
שְׁעֻשָׂה לְהַצִּיל אֶת שְׁלוֹ עַכ"ז אִם יִשְׁבַּע הַשְּׂוֹכֵר שַׁעֲכ"פ מַגִּיעַ לוֹ אֲצֵל הָעֶפְוֹ"ם כְּפִי הַסְּכוּם
שְׁהִתְחַיְיב א"ע בַּהַכַּת"י הַנִּל וְכָפִי הַנִּרְאָה שְׁבַשְׁעָה שְׁנִתָּן הַכַּת"י לְהָעֶפְוֹ"ם כְּבָר הִי
הַשְּׂדוֹת נִמְכָּרִים וְא"כ הָיָה כְּמוֹ חִיּוֹב בְּטַעוֹת א"כ בְּכַה"ג לֹא יוֹכֵל לְוִי לְהוֹצִיאֵו מִרְאוּבֵן
בְּכַח הַכַּת"י אִם לֹא בְּרָאִי בְּרוּרָה כְּנֹלַעַנ"ד בְּס"ד לְדִינָא: בַּאֲעַה"ח ד' לָךְ תִּרְס"ה
רַאדְמִישְׁלֵא יצ"ו.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוֹפ"ק הַנִּל סִימָן ק"ב. לְהַרְבֵּה הַה"ג בְּנִש"ק וְכו' כַּש"ת מו"ה דְּוֹד
הַאֲלַבְעָרְשִׁטָּאם שְׁלִיט"א הַאב"ד סַאקְלִיב בְּדַבְר שְׁכַתְבַּתִּי בְּסַפְרִי ח"א סִי ל' בְּדִין הַבְּצָלִים
לְצַרְף שִׁיטַת הַבֵּית מֵאִיר דָּאָם הָיָה נ"ט בְּנ"ט וְאב"ט מְוֹתֵר בְּשַׁאָר דְּבָרִים חֲרִיפִים חוּץ
מְקוֹרְט שֶׁל חִזְקִיתִית וְהַבֵּאתִי גַם דְּבָרִי הַבֵּינַת אָדָם וְהִנֵּה כַּת"ה דְּחָה דְּבָרִי הַב"מ וְכ' שְׁגַם
הַבְּנ"א לֹא מְקִיל רַק בְּנִדּוֹן שְׁלוֹ שְׁלֵא הִי רַק כְּעִין פִּירוֹת חֲמוּצִים לְפָלֵא בְּעִינֵי הַלֵּא הַב"א
כ' דְּלַדַּעַת הַמְּחַבֵּר דְּדַבְר שְׁשִׁיף נ"ט בְּנ"ט וְנוֹטל"פ מְוֹתֵר בְּשַׁאָר דְּבָרִים וְעֵינָן בַּכַּר"ח

וכו"פ שכ' דלדעת הסוברים בנצלו שרי א"כ גם בד"ח נ"ט בנ"ט מותר ועיין בא"ר או"ח
סי' תמ"ז שהוכיח לדחות דברי הרמ"א רק דנ"ט בנ"ט ואב"י מותר בכל דבר חריף
ובפרט דיש צירוף שיטת הסוברים דבצלים לא מיקרי ד"ח ועיין שו"ת מהרש"ם ח"א
סי' ע' שצירף ג"כ דברי הבי"מ אף שכ' דדברי הרמ"א הם פנגדו מ"מ צירף שיטת הבי"מ
ועיין בשו"ת מהרש"ם ח"ב סי' קפ"ח שכ' דאף א"נ דהא דד"ח מחליא לשבח הוא מה"ת
מ"מ גבי בב"ח אינו רק מדרבנן דהא דמחליא לשבח אינו דרף בישול ועכ"פ זה פשיטא
דנהי דקשה לסמוך אדברי הבי"מ ולהקל מטעם זה עכ"פ זה פשיטא דעכ"פ חשוב לס'
ומש"ה מקיל הפמ"ג לענגן הטאלפין אם יש ס' שמא יש שיעור לבטל דחשוב ס"ס ומ"ש
בשם ספר יהושע ניד יהודא לדחות דברי הפמ"ג לפלא על כת"ה שמחפש חנומרות כ"כ
אם ירצה לחוש לכל החנומרות המובא בספרים אזי לא נוכל לברר שום הלכה ובפרט
בענגו זה דרוב הפוסקים ס"ל דנ"ט בנ"ט שרי אף בד"ח דאינו מפליט מפלי ואף בבישול
שרי ובפרט באב"י ובצלים שאינו ד"ח לשי' כמ"פ בנדאי דעכ"פ ל"ח פנודאי איסור
ומצורף לס"ס ובפרט דלשי' כמ"פ הא דד"ח מחליא לשבח אינו רק מדרבנן כמ"ש הפמ"א
וכמ"ש בהתשובה בקושניית השי"צ שהעיר פינון שחז"ל עמדו על הנסיון שמרגישין טעם
מןשבח א"כ הוי מה"ת וכתבתי די"ל דהוי כמו טעם קלוש וכמ"ש הש"ך בס"י צ"ח בשם
האו"ה דטעם יותר מס' אינו רק מדרבנן ולפ"ז י"ל דאף אם ניאא דבשאר איסורין הוא
ד"ת דשם י"ל דגם טעם יותר מס' הוא ד"ת אבל בב"ח דטעם יותר מס' בנדאי אינו אוסר
מה"ת דל"ח דרף בישול כמ"ש בתוס' ע"ז דס"ה ע"ב א"כ פשיטא דגבי בב"ח אף אי
מחליא לשבח מ"מ אינו רק טעם קלוש ול"ח דרף בישול ושוב אף בס' אי יש ס' שרי
ומכ"ש דהכא דהוי ס"ס בדרבנן ובנדאי שרי: ומ"ש דכיון דבתחילה לא הי' רק דרף
טיגון ואינו רק דרבנן וע"ז כתב כה"ה דרוב הפוסקים הספימו דטיגון הוי מה"ת לפלא
הלא בנ"ד יש חוץ מזה כמה צדדים לומר דאינו רק דרבנן כמ"ש דלהרב' פוסקים הא
דבד"ח אוסר באב"י הוא רק דרבנן ובפרט גבי בב"ח די"ל דל"ח דרף בישול רק דצרכתי
שיטת הסוברים דגם טיגון אינו רק דרבנן והפמ"ג בעצמו אף שס"ל דצלי אוסר בב"ח
מה"ת מ"מ בטיגון כ' דיש לצדד בהפ"מ לומר דלא הוי ד"ת ובחזו"ד סי' פ"ז מקיל אף
בצלי דלא הוי מה"ת כדמוכח בסוגיא דסנהדרין ועיין שו"ת ח"ס חיו"ד סימן צ"ה וסימן
צ"ז שכתב ג"כ דבטיגון וצלי י"ל דגם בב"ח אינו אוסר מה"ת א"כ פשיטא דבצירוף כל
הני צדדים עכ"פ יש לסמוך אשיטת הנמ"י דטיגון אינו רק דרבנן: ומ"ש דהכא ליפא
חפש מפח איסור דבוק דבאינו דבוק בתולדה עיקר החפש שמא הוציא חוץ לרנטב
ושוב לא חשוב דרף בישול והעיר כת"ה דאנכל גם אחר שהוציא מן הרנטב כ"ז שהיס"ב
חשוב ככ"ר ובפרט בדבר גוש לפלא בעיני על כה"ר דעכ"פ נהי דדין כ"ר יש לו אף
כשהוציא מן הרנטב אבל עכ"פ דינו רק פחם בלא רנטב דהא לשיטת רש"י ז"ל אף
כשמקצתו תוף הרנטב מ"מ דינו כאלו הי' פולו חוץ לרנטב וא"כ מפורש בפמ"ג בפתיחה
להלכות בב"ח דחם פחם בלא רנטב בב"ח מותר בהנאה דל"ח דרף בישול ובשלמא
בשאר איסורין דעכ"פ מפליט ומבליע אוסר מה"ת אבל בב"ח מותר מה"ת דעכ"פ ל"ח
דרף בישול וגם דבר גוש אינו רק מפליט ומבליע רק דבר גוש עם דוחקא נסתפק הפמ"ג
סי' צ"ד די"ל דמבשל ואוסר גבי בב"ח מה"ת ועיין פמ"ג יו"ד סימן ס"ט לענגן מלח וציר
בכ"ש אי מבשל ועיין שו"ת ח"ס יו"ד סי' צ"ה שכ' בפ"י דגם דבר גוש אינו אוסר גבי

בב"ח מה"ת דל"ח דרף בישול א"כ ממילא נכונים דברי בס"ד לדינא וא"כ הי' מקום להתיר גם המאכל ובפרט הפלים בנודאי שרי וז"ב בס"ד: באעה"ח יום ב' לך תרס"ו ראדמישלא.

הר' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן קג.

פבד מחו' הרב הה"ג וכו' כש"ת מו"ה שמואל דוד הפהן מוצד"ק חוסט יע"א. בדבר שאלתו באשת פהן שפא לביתה בשעת המלחמה פתאום קאזאק וחפש מעות ואז הי' פמה אנשים בבית וכאשר פיתשה שאין לה מעות והוא מצא עלי' מעות ונתכעס והניחה על רוחב המטה וגילה בגדי' לחפוש עלי' עוד מעות וכאשר ראו האנשים שעמדו שם זאת וראו שנתעלפה ברחו משם ובמשך אינה מינאטין חזרו ובאו לביתה וכבר ברח הקאזאק והאשה היתה מונחת עוד על רוחב המטה וכאשר שבה לדעה בדקה א"ע תיכף ולא מצאה שום ליקוף ועי"ז ברור בעינה שלא טימא אותה והיא אשת פהן ויש לה ח' בנים זה תנרף השאלה בקצרה: והנה כת"ה העיר בדבר חדש דאף, א"נ דנ"ד דמי לשבוי' דאסורה לכהן מ"מ העיר דבאמת קטנה אמאי נאסרה בשבוי' הא הוי דשאבד"ל ואי דהבועל חשוב דשיבד"ל מ"מ נכרי חשוב בכלל דשאבד"ל וא"כ י"ל דהכא דכיון שנתעלפה א"כ חשובה בכלל דשאבד"ל וא"כ ס' טהור ולא גרע שבוי' מאחר קו"ס דאפ"ה בדשאבד"ל טהור והביא דיש חילוק בין קטנה שאין לה קצת דעת ובין היא סמוך לפרקה באמת כבר העיר בזה הח"ס בתשו' דבנכרי שפא לכלל דעת אז מצד הסברא חשוב כגדול נהי דבישראל אינו נענש פחות מי"ג שנים זה הוא בכלל שיעורין ולא נאמרה לב"נ מש"ה מהני מכירת בכור לנכרי קטן שפבר הגיע לכלל דעת אבל כ"ז שאין לו דעת חשוב פשוטה וגם בנכרי אין לו קנין ומש"ה כ' דאף לשיטת הרמב"ם ז"ל דקטנה נאסרה בזנות דחשוב רצון מ"מ בקטנה לגמרי כ"ז שאין לה דעת גם לשיטת הרמב"ם ז"ל לא נאסרה עיי"ש בחיו"ד, ובחאה"ע ח"ב בסופו.

ובחי' פתבתי דאף לר' יהודא דתרומת קטן מהני מ"מ כ"ז שאין לו דעת גם לר"י ל"מ תרומתו דעכ"פ דרשינן מאת כל נדיב דבעי שיה' בן דעה ועיין במהרש"א גיטין ס"ד דלמ"ד מןפלא הסמוך לאיש מהני תרומתו מה"ת ה"ה דיוכל לעשות שליח ודלא כמ"ש בקצה"ח סי' קפ"ח עכ"פ מה שהעיר דבשוטה י"ל דחשוב דשאבד"ל הן אמת דשוטה חשובה דשאבד"ל ועיין תוס' נדה ד"ג אבל באמת משמע שם דאדם שנגע בה חשוב דשיבד"ל חזינו דאף דנולד הספק בהשוטות שחשובה דשאבד"ל מ"מ אם נסתעף ממנו דבר שיש בו דעת לישאל הוי לחומרא ובפרט באמת הא דמחמירן בשבוי' משום דרוב עפומים פרוצים והוי כמו רוב לאיסור והיכי דהוי רוב לאיסור גם בס"ט ברה"ר לחומרא כמ"ש התוס' חולין ד"ב ויש"ס מפורש בכתובות ט"ו דבתשעה שרצים ברה"ר ופירש אחד מהן הלך אחר הרוב ואף דבחולין כ' עוד תירוצ דמייגרי בבמה מ"מ י"ל דמודה דברוב לאיסור גם בס"ט ברה"ר לחומרא ורק באמת לחז תירוצ בתוס' כ"ז שפפרקסת אינו מקבל טומאה א"כ עיקר החשש שפא נגע אחר הפרפוס ואז עכ"פ ל"ח שכיח לאיסור דאז אינו עסק בשחיטתו א"כ י"ל דתירוצ הראשון שבתוס' דכ' שחשוב רוב לאיסור ס"ל דאף בשעת פירפוס מקבל טומאה ואז עסק בשחיטתו וחשוב בכלל רוב לאיסור אבל תירוצ הב' ס"ל דאינו מקבל טומאה בשעת פירפוס ושוב ל"ח בכלל שכיח

לאיסור ושוב בעזרה טהור מס' ומש"ה מן כרחים לומר דמייירי בכמה וא"ש עכ"פ בנ"ד דהוי רוב לאיסור גם בס"ט ברה"ר וה"ה בדשאבד"ל אסור הגם די"ל לפמ"ש הרשב"א ז"ל בריש נדה דמש"ה מעל"ע שפנדה טמא אף ברה"ר משום דאי"א לומר תרתי דסתרי דאם תיגע טהרות ברה"י ואת"כ טהרות ברה"ר יהי הראשונים טמאין והאחרונים טהורין ואפ"ה כ' הרשב"א ז"ל דאם תיגע בדשאבד"ל יהי טהור ול"ש לומר דהוי תרתי דסתרי דגזה"כ דדשאבד"ל אינו טמא רק בנודאי נטמא א"כ י"ל דגם ברוך לאיסורטהור דגם רוב ל"ח בירור כמ"ש השט"מ ב"מ ד"ו אף באמת רק במיעוט דאימא קמן אז הרוב ל"ח בירור אבל במיעוט דלימא קמן הרוב חשוב בירור וע' בהג"ה הג' מלייפניק ז"ל על הש"ש וגם בספק ממזר נהי דמותר בבת ישראל וממזרת כמ"ש המהרי"ט ואפ"ה ברוך לאיסור אסור כמ"ש הפנ"י ובש"ש ש"א וגם בס' ערלה בחו"ל נהי דהל"מ דמותר מ"מ ברוך לאיסור מחמירין כמ"ש התוס' ב"ב כ"ד ועיין ש"ש א"כ גם בשוטה אף דחשוב דשאבד"ל אפ"ה ברוך עפ"ם פרוצים אולינו לחומרא: ומה שרצה עוד לחדש דאף דאשת פהו נאסרה אף באונס עיקר הטעם דבאמת י"ל שפמא סופה ברצון רק דמסיק בש"ס דאמרינו יצר אלבשה וי"ל דבאשת פהו גילתה התורה דגם ע"י שיצר אלבשה אסורה אבל פאן שהיתה מתעלפת ולא הי' משפחת שיהי' סופה ברצון גם בא"כ מותרת: לפע"ד אאפ"ל פן דא"כ יוצמח דאשת פהו שונתה באונס לא נאסרה רק מס' א"כ שוב תיקשי בהא דפ"פ גם באשת פהו חשוב ס"ס שפמא לאו תחתיו ושפמא גם סופו הי' באונס הגם שי"ל דהו חששא שפמא סופו ברצון חשוב כמו רוב לאיסור דאם הי' חשוב רק בגדר ס' השקול לא הי' אפשר לאנסרה על בעלה כמ"ש התוס' דנ"ב דמחמת חשש דרבנן לא מפקיע לה מבעלה וכיון דהוא בכלל רוב לאיסור א"כ לא מצטרף לס"ס כמ"ש התוספת פתובות ד"ט ואף בלי דברי התוס' ורק דנימא דגם לבעל בחשש ס' סור אחמרי רבנן שלא לסמוך אחזקה היכי דעכ"פ נולד ריעותא היינו שפונדאי זינתה רק הס' אם הי' ברצון אף כ"ז י"ל בשיטת אבנה דשמואל די"ל דרק מדרבנן חייש והא דפריה בש"ס אלא אונס דשרי היכי משפחת לה היינו דהיכי דהתירה התורה בפירוש לא יוכלו חז"ל לאסור כשי' התוס' ב"מ דס"ה וכמ"ש הט"ז בכ"מ אבל לסברת כת"ה דהא דאסרה התורה בכהן באונס הוא מחשש סופו ברצון ולא מהני חזקת היתר וע"כ צ"ל דחשוב בכלל רוב לאיסור וא"כ שפיר דגם בפ"פ ל"ח ס"ס דס' אונס הוי בכלל רוב לאיסור אף אפתי תיקשי לשי' התוס' בנדה די"ח גם ברוך לאיסור אפ"ה מצטרף לס"ס ובפרט היכי דיש חזקת היתר המסייע לס"ס מפורש בנו"ב מה"ת חיו"ד סימן קי"ח דמצטרף לס"ס א"כ א"נ דבאנוסה מתחלת ועד סוף גם אשת פהו לא נאסרה א"כ שפיר בהא דפ"פ גם באשת פהו חשוב ס"ס להתיר שפמא לאו תחתיו ושפמא גם סופה הי' באונס וע"כ דלימא לסברא זו וגם באנוסה אף בסופה אפ"ה נאסרה באשת פהו ונפל היתר הנ"ל וז"ב אף העיקר דלרוב שיטת הפוסקים גם בא"כ לא נאסרה על היחוד כמפורש בתוס' קידושין דפ"א דגם ביחוד דפנוי' עם פסול לה אינה נאסרת לכהן ובפרט בא"א גם לשי' התוס' פתובות י"ג אינה נאסרה ורק שכ' הר"ן סוף גדרים דלצי"ש מחויב לגרשה ובפרט שהיא לא הי' בביתה רק זמן מיעוט ובא על עיסקי ממון בנודאי דליפא שום חשש כמ"ש התוספת בע"ז דכ"ג ואף דלחד שיטה בתוס' נסתרה עם נואף נאסרה

אף בא"א וי"ל דעכו"ם קשוב כמו נואף ועיין באה"ע סי' ז' וסי' קע"ח אף כ"ז בנתייחד עמה ולא ראינו שום פנונה אחרת בהיחוד דנודאי ע"ד זאת נתייחד ובנודאי גמר מחשבתו הרע אבל הכא תחלת פניסת הערל לא הי' על יחוד דהא כמה אנשים היו בבית וראו שפא לגזול ממון א"כ אין לנו להחזיק ריעותא שפא עלי' אדרבה אמרינן דזה הי' מירפת לעשות ע"כ מכל הני טעמי נלע"ד פשוט וברור דאשה זו מותרת לבעלה ובפרט שיש להם בנים דלכ"ע בעי טומאה ממש כמפורש באה"ע סי' י"א ואכמ"ל: באעה"ח יום ועש"ק לה תרע"ל וויצען הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל.

סימן ק"ד. להרב הגדול כש"ת מו"ה יוסף שנוארץ חתן הרב הגאון האבד"ק באניקאד זצ"ל.

בדבר ששאל באיש אחד שילדה לו אשתו שני זכרים בלידה הראשונה רק יש ספק איזה הוא הבכור פי נשפח איזה ילד יצא ראשון אי צריף אביהם להתענות עבורם תענית בכורים עד שיגדלו: ומקור הס' דהנה ד"ז פשוט דאם יגדלו הבנים יהי' פטורים מלהתענות דלכאורה הי' מקום לומר דיתחייבו להתענות דל"מ אם ישאלו בב"א פשיטא דיצטרכו להתענות דאף די"ל דהתענית הוא רק דרבנן וי"ל סד"ר לקולא מ"מ הכא א"א להקל בתרנוייהו דממ"נ אחד מחויב להתענות וא"א לומר בכה"ג סד"ר לקולא היכא דבנודאי אחד עובר איסור אף אף בכאו לשאול בזא"ז נהי דבכה"ג מקילין בהא דב' שביילין מ"מ בהא דב' קדירות של היתר ל"א שאני אומר בדרבנן אף בכאו לישאל בזאח"ז והטעם כ' הכו"פ פיון דעיקר הס' נצמח מפח שיש ב' קדירות בכלל הס' וא"כ ע"כ מוכרח להגיד להדין שאירע הס' על ב' קדירות דבלא"ה לא יהי' ס' פלל וכיון דע"כ מוכרח הדין לחקור גם על קדירה השני' שוב א"א להקל בתרנוייהו ועיין בס"ט ס' ק"ץ לענין ב' נשים שלבשו חלוק אחד ועיין בישי"ע ובספרי ח"א סי' צ"ה א"כ ה"נ דעיקר לידת הס' מפח דנולד ב' זכרים וא"י מי הבכור, א"כ ע"כ צריכים לדון על תרנוייהו וא' מהם מחויב בנודאי שוב י"ל דמוכרחין להחמיר בתרנוייהו אף באמת בפמ"ג או"ח סי' ת"ע מפורש דהבנים יפטרו מלהתענות והטעם דתענית זה קיל משאר איסור דרבנן דהוי רק מנהג וכש"ש ס' אם הוא בכור לא נהגו להתענות וסבירתו דזה אין ההיתר משום דתולין להקל רק דבס' לא התחיל המנהג א"כ ל"ש תרתי דסתרי דכש"ש ס' לא התחיל המנהג וא"כ ליכא אף ס' חיוב והוא פסקרת המהרי"ט דס' ממזר מותר אף בבת ישראל וממזרת ול"ש תרתי דסתרי דבפירוש התירה התורה לס' ממזר לישא בת ישראל וגם ממזרת מותר בו דהוי רק קהל ספק.

אף לפ"ז יש להסתפק פיון דהבנים יפטרו להתענות לכשיגדלו אם האב ג"כ פטור או נימא דלגבי האב דיש לו נודאי בכור שוב מחויב להתענות: ולכאורה הי' מקום לפשוט זה מבכורות דמ"ח דמי שנולד לו ב"ז וא"י איזה הוא הבכור דהאב מחויב ליתן ה' סלעים לכהן ובמת האב ולא נתן והוא תוף ל' אז מפורש דאם מת בתוף ל' הבנים פטורים דכ"א מצי מדחה ואף די"ל דממ"נ מגיע לו שיעבוד על הנכסים דיאמר לאחד או דאמת בכור או דקנית שיעבודי אפ"ה קאמר בש"ס דהנכסים רק ערבים וכשלא מצי לגבות מהלנה א"י לגבות מהערב וכן איפסק להלכה בחו"מ סימן מ"ח וחזינו דאף דאם ימות האב יפטרו הבנים אפ"ה כ"ז שיהאב חי חייב לשלם דכיון דעכ"פ יש לו בכור נודאי אף באמת

יש לחלק דשם עצם החיוב מוטל על האב כמפורש בקידושין ד"ל דבנו לפדות והוא לפדות דלחד מ"ד מצנות בנו עדיף שזה מצנתו על אביו יצא דהמצוה מוטל בעצם על אביו רק אם לא פדאו אביו מצוה עליו לפדות את עצמו א"כ שפיר נהי דהבנים יהי על כ"א ספק ויוכלו לדחות אבל האב חייב דהוא יש לו בכור ונדאי אבל הכא עצם חיוב התענית מוטל על הבנים רק דכ"ז שהם קטנים האב מתענה בשבילם ובכה"ג דהבנים יפטר מלהתענות בתורת ונדאי דעל ספק לא חל המנהג א"כ כשאין חיוב על הבן ממילא אין מוטל השלמה על האב וכמ"ש האחרונים דמי שנולד מוצאי יוה"כ א"צ להיבטל ממלאכה בתוספות יוה"כ דמי שלא חל עליו עיקר יוה"כ מה"ת א"ח בתוספות.

והנה לכאורה יש עוד ראי' מש"ס דכתנבות דק"ח מי שהי' לו דרוך אצל א' מד' אנשים המקיפים אותו דבא"י אצל מי יש לו הדרוך דכ"א יוכל לדחותו וקאמר שם בש"ס דאם אחד קנה מכל הד' אנשים דלכאורה הי' מקום לומר דיוכל לומר להלוקח ממ"נ דרכי גבוי וקאמר בש"ס דיוכל לומר אי שתקת שתקת ואם לאו מהדרנא שטרי למר' וחוזינו דאי לאו טעם זה אף די"ל מה מכר ראשון לשני והמוכרים הי' יכולים לדחותם אפ"ה פינו דאצל הלוקח יש לו דרוך בנדאי הי' גובה ממנו והסברא דכיון דהם רק מס' מדחי לי' שוב הלוקח שיש לו בנדאי הדרוך צריף ליתנו לו וה"נ י"ל בנ"ד פינו דהאב יש לו בנדאי בכור צריף להתענות אף באמת מדברי הרמב"ם ז"ל באמת נראה דבלא"ה א"צ הלוקח ליתן לו הדרוך פינו דלא הי' יכול לתבוע מהמוכרים אמרינו דלא גרע הלוקח מהמוכר אף דרק מס' לא הי' יכול לגבות מהמוכר ואצל הלוקח בנדאי נמצא הדרוך מ"מ אמרינו פינו דליכא חיוב על המוכר גם הלוקח פטור עיין בב"ח סי' קמ"ח שכ' דרק בנאבד הדרוך אחר שקנה הלוקח אז צריף לבוא לטעם דמהדרנא שטרא למר' אבל אם כפר נאבד הדרוך קודם שקנה.

הלוקח א"כ פינו דלא הי' יכול להוציא מהמוכר גם הלוקח לא גרע מינ' א"כ לסברא זו פשיטא פינו דהבנים יפטר מלהתענות גם האב פטור ואף א"נ כפשטות דברי הש"ס דאף בנאבד הדרוך קודם שקנה מ"מ אי לאו הטעם דמהדרנא שטרא הי' גובה הדרוך מהלוקח וע"כ נשמע דהיכא דרק מס' לגבות מן המוכר שוב אצל הלוקח בנדאי נמצא אצלו הדרוך חייב להחזיר מ"מ יש לחלק דשם באמת מי שנאבד לו הדרוך יש לו קנין הגוף בדרוך שלו א"כ אין על הלוקח להחזיר בשביל השלמת החיוב של המוכרים רק דעצם הדרוך הוא של הלוקח א"כ שפיר הי' מקום לומר דגובה מן הלוקח פינו דעכ"פ בנדאי נמצא דרכו אצל הלוקח ואף דאצל המוכר לא הי' יכול לגבות משום דאז הי' ס' שפא לא נמצא אצלו הדרוך אבל אצל הלוקח בנדאי נמצא דרכו אבל הכא דגם אצל מי שיש לו בכור ונדאי אפ"ה עצם החיוב מוטל על הבן רק האב מתענה עד שיגדיל בתורת השלמה וממילא בכה"ג דהבנים יהיו פטורין בתורת ונדאי דעל ס' בכור.

ליכא מנהג שוב אין עיקר חיוב על הבן ל"ש השלמה על האב לכן גלע"ד דהאב פטור מלהתענות: באעה"ח ה' צו תער"ב לפ"ק ראדמישלא. הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל.

סימן ק"ה. להרב הה"ג מו"ה אברהם אהרן פ"ץ נ"י ראבד"ק נייטרא יע"א.

בדבר שאלתו באשה אחת שבעלה הי' בצבא וזה פמה שנים שלא נשמע ממנו וכעת בא מכתב מרופא ישראל שכתב לאחותו בזה"ל כפר פתבתי לה שיהאיש ילוד ניטרא שמו

לאנגער אָשר הי' אונטעראפעציער נָפּל בַּמְלַחְמָה וְאֲנִי הָיִיתִי בְּשַׁעַת קְבוּרָתוֹ וּמְצִיּוֹן הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְבַּר בֵּין שְׁתֵּי עֲזִירוֹת וְכוּתֵב שְׁאִינוּ יוֹדְעֵי הָאֲדָרְעֵס שֶׁל אַבּוֹתָיו לְזֶה פּוֹתֵב לָהּ וְחֵתֵם אַחִיד אֶלְפֶּרְעֵד וְאֵח"ז הַעֵיד הַרּוֹפֵא הַגָּ'ל בּב"ד אַחַר הָאִיוֹם בּוּזֵה"ל אִיךָ שֶׁהִי רּוֹפֵא מְשַׁמֵּשׁ בַּמָּקוֹם הַמְּלַחְמָה וּפִי"א בַּחֲנֻדֵשׁ יוֹנִי אוֹ יוֹלִי בָּא אֵלָיו מְעַלְדּוֹנֵג שֶׁהָאֲוֹנְטֶעֶרֶאָפֶּעֶצִיעֶר הוֹנָא לְאֲנֵגֶעֶר נָפּל וְשִׁישְׁלַח אִישׁ אַחַר לְמִלְאוֹת מְקוֹמוֹ וּבִיּוֹם מְחַר הִי הַקְּבוּרָה מִהַמְתִּים וְיַעַן שְׁאֲנֹכִי הָיִיתִי מְכִיר בְּטוֹב אֵת הוֹנָא לְאֲנֵגֶעֶר הַלְכָתִי לְרֵאוֹתוֹ וְהַפְּרָתִיו הֵיטֵב בְּפָנָיו שֶׁהוּא הָאִישׁ הוֹנָא לְאֲנֵגֶעֶר וּבְהָאֲמַעְלָדּוֹנֵג נִכְתֵּב שְׁמֵצָאוֹ אֲצֵלוֹ קֶאָפְסִיל בְּשֵׁם הוֹנָא לְאֲנֵגֶעֶר אִךְ אֲנֹכִי הַפְּרָתִיו בְּפָנָיו וְאִין סָפֵק אֲצֵלִי שֶׁהוּא הוֹנָא לְאֲנֵגֶעֶר הַגָּ'ל וְהָיִיתִי בְּשַׁעַת קְבוּרָתוֹ ע"כ תְּנַרְף הַגֵּב"ע מֵהַב"ד וְכִפִּי הַנְּצַעַתְּ הַשְּׂאֵלָה נִרְאָה שְׁבֵא גַם טוֹטִין-שְׁיִין אִךְ כְּפִי דְבָרֵי כַת"ה תְּנַרְף תְּעוֹדַת הָעֶרְפָּאוֹת הוּא עַפ"י עֲדוּתוֹ שֶׁל עָרֵל אַחַד וְהָעָרֵל הַגָּ'ל פְּתַב ג"כ מִכְתָּב לְהָאִשָּׁה הַגָּ'ל בּוּזֵה"ל בְּגוֹדֵל שְׁבָרוֹן לֵב הַגָּנִי פּוֹתֵב שְׁבַעֲלָה הוֹנָא לְאֲנֵגֶעֶר סֵאנִיטֶעטֶס-אַפִּיצִיעֶר מֵת בַּמְּלַחְמָה וְכַת"ה חוֹשֵׁשׁ לְשִׁנֵּי רִיעֻתוֹת א' מִפְּחַ מִסֵּל"ת בְּכַתֵּב וְגַם שְׁלֵא אָמַר קְבֻרָתוֹ וְלִשִׁי רַבֵּי הַפּוֹסְקִים גַּם בְּעַפּו"ם מִסֵּל"ת ל"מ בְּלִי קְבֻרָתוֹ עַכְת"ד: וְהִנֵּה כַת"ה פְּתַב פִּי בְּאֲמַת יֵשׁ לְסִמְנוֹ אַתְּעוֹדַת הָעֶרְפָּאוֹת רַק שְׁחוֹשֵׁשׁ דְּעֵיקָר דִּיעֵת הָעֶרְפָּאוֹת הִי ע"י הָעָרֵל שְׁפַתֵּב לְאִשְׁתּוֹ וִי"ל דִּמִּסֵּל"ת בְּכַתֵּב ל"מ וְשׁוֹב ל"מ תְּעוֹדַת הָעֶרְפָּאוֹת בְּאֲמַת א"נ כְּשִׁי הַפּוֹסְקִים דְּסִמְכִינוּ עַל עֶרְפָּאוֹת וְמֵה שְׁפַקְפֵּק מָרָן בּד"ח דִּהָא הָעָרְפִי בְּעַצְמוֹ אִינוּ עוֹמֵד בַּמָּקוֹם הַמְּלַחְמָה רַק מֵה שְׁמַגִּיד לוֹ הָאִישׁ שְׁעוֹמֵד בַּמָּקוֹם הַצָּבָא וְהוּא אִינוּ בְּכָלֵל עָרְפִי וְהוּא מְשִׁיב ע"י שְׂאֵלָה הַנֵּה בְּתִשׁוּבָה פְּתַבְתִּי חוּץ מִזֶּה דִּיפָּה כ' בַּח"ס דְּמַנִּימוֹסֵי הַמְּלָךְ שְׁמִי שְׁמִמְנוֹנָה לְכַף לֹא מְשַׁקֵּר וּבְכַרְט בְּשַׂאֲלַת עַפּו"ם לְעַפּו"ם לִשִׁי רַבֵּי הַפּוֹסְקִים אַפְתִּי חָשׁוֹב מִסֵּל"ת כַּמ"ש הַבִּי"ש סַק"מ וְסַקְמ"ח וְאַף דָּאֵם מְשִׁיב ע"י שְׂאֲלַת הַשׁוֹפֵט ל"מ שָׁם עַכ"פ נִשְׂאֵל עַל אִישׁ יְדוּעַ וִי"ל שְׁמַשְׁקֵר מַחְמַת אִימַת הַשׁוֹפֵט אֲבָל הָכָא דְלֹא נִשְׂאֵל עַל אִישׁ פְּרֻטִי רַק סֵתֵם מִי מֵת בַּמָּקוֹם הַמְּלַחְמָה וְהוּא מְסַפֵּר שְׁמוֹת הַמְתִּים שְׁפִיר חָשׁוֹב מִסֵּל"ת כַּמּו"ש בְּשׁו"ת אֶל הוֹבָא בַק"ע אוֹת תַּט"ו.

וְהִנֵּה לַפ"ז א"נ דִּתְעוֹדַת הָעֶרְפָּאוֹת מִהַנִּי א"כ אִף דְּנִרְאָה שֶׁהָעָרֵל שְׁפַתֵּב לְהָאִשָּׁה הוּא הַעֵיד ג"כ לְהָעָרְפִי מ"מ נִהִי דְבַהֲמַכְתֵּב שְׁפַתֵּב יֵשׁ לְפַקְפֵּק מַחְמַת דְּלִשִׁי הַרְמַב"ם ו"ל מִסֵּל"ת בְּכַתֵּב ל"מ מ"מ פְּכָר הַגִּיד מְקוֹדֵם בַּמִּסֵּל"ת בַּע"פ בַּמָּקוֹם הָעֶרְפָּאוֹת וְשְׁפִיר מוֹעִיל תְּעוֹדַת הָעֶרְפָּאוֹת: וְאַף דְּלְכַאוּרָה יֵשׁ לְפַקְפֵּק אֵם נִימָא דְמַכְתֵּב שְׁפַתֵּב ל"ח מִסֵּל"ת וְהַטַּעַם דְּבַכְתָּב א"א לִידַע אֵם הוּא בְּכָלֵל מִסֵּל"ת וְשׁוֹב י"ל אֵם נִימָא דְזִנָּה חָשׁוֹב בְּכָלֵל מִתְּפִינוּן לְהַתִּיר פְּכָר גְּסַתְפֵּק בְּשׁו"ת מְהַרִּיב"ל ב"ל דְּגַם אֵם אָמַר תְּחַלְּהָ בַּמִּסֵּל"ת אֵם בָּא אַח"כ לַב"ד וּמִתְּפִינוּן לְהַתִּיר, י"ל דַּל"מ דִּי"ל הוֹכִיחַ סוֹפּוֹ עַל תְּחַלְּתוֹ שְׁגַם בְּתַחֲלָה נִתְּפִינוּן לְהַתִּיר אִךְ בְּאֲמַת בְּשׁו"ת מְהַרִּיב"ל גְּסַתְפֵּק רַק בְּזֶה דִּהָא בְּאֲמַת בְּש"ס דַּב"ב דַּקְל"ח יִשְׁפְּלוּגְתָּא אִי אָמְרִינוּן הוֹכִיחַ סוֹפּוֹ עַל תְּחַלְּתוֹ וְעִיּוֹן ש"ס תְּוֹלִין דַּל"ט וּבְש"ס זְבָחִים ד"ב דְּתִלוּי בַב' תִּירוּצֵי הַש"ס שָׁם וּבְכַרְט דְּמַפְּרֵשׁ בְּשׁו"ע דָּאֵם הַתְּחִיל לְהַגִּיד בַּמִּסֵּל"ת אַע"פ שְׁלֵא הִי מְסַפִּיק עֲדוּתוֹ לְהַתִּיר וְאַח"כ ע"י שְׂאֵלָה פִּירֵשׁ כָּל הַמְּאֻרַע מִהַנִּי וְהַטַּעַם דְּגַם בְּמְשִׁיב ע"י שְׂאֵלָה אַפ"ה ל"ח רַק כְּנִתְּפִינוּן לְהַעֵיד וְזֶה אִינוּ רַק פְּסוּל דְּרַבָּנוּן כַּמ"ש הַמַּהֲרִי"א וְהָא דְהוֹכִיחַ סוֹפּוֹ עַל תְּחַלְּתוֹ הָנִי סָפֵק וּבְדַרְבָּנוּ.

אֲזַלִּינוּ לְקוּלָא וּמַמִּילָא פִּינוּן שְׁפַכְרֵי הַגִּיד הָעָרֵל בַּמִּסֵּל"ת לְפָנָי הָעָרְפִי א"כ אִף א"נ דְּמֵה שְׁפַתֵּב לְהָאִשָּׁה ל"ח בְּכָלֵל מִסֵּל"ת מִפְּחַ שִׁי הַרְמַב"ם וְגַם יֵשׁ לְפַקְפֵּק מִפְּחַ שִׁי הַרְשָׁב"א

דבדביר לאשת המת או אמר אמרו לאשת פלוני ל"ח מסל"ת כמ"ש בקו"ע אות מ"ה ואות ס' ובה יש מתלוננת הפוסקים חבל עכ"פ י"ל דל"ח רק בגדר מתפונן להגיד ובה בונדאי אינו מגרע מה שאומר פבר במסל"ת כמו"ש בשו"ת מהריב"ל אות פ"ב ובפרט דגם בנתפונן להתיר רק מספק מתמירן היכי דכבר אמר במסל"ת ונחשיב ג' ספיקות להתיר א' שפא גם מסל"ת בכתב מהני ב' שפא עכ"פ ל"ח דק בכלל מתפונן להעיד ג' ואף אם חשוב מתפונן להתיר מ"מ שפא לא אמרינן הוכיח סופו על תחלתו נמצא דיש מקום להתיר עפ"י תעודת הערפאות: והחשש השני שכ' מרן בד"ח מחשש קבלת שוחד ונהי דבחו"מ סימן ס"ח פסקינן פשיטת הרא"ש מ"מ י"ל דבעגונה החמירו בתחילת עדות אף באמת יפה כתב בשו"ת אגודת אזור סי' י"ב דזה תלוי בב' לישני בש"ס בכורות דמ"ו אי החמירו בתחילת עדות ובתרי לישני אזלינן לקולא בדרבנן.

אף באמת אפתי יש ריעותא מחמת שעיקר ידיעת הערפאות הי' ע"י עפוי"ם זה שכתב לאשתו והוא לא אמר קברתיי מכל זה בגוף תעודת ערפאות לחוד לבי נקפי דכבר הנסיון הביא דכמה פעמים נתחלפו הבלעלעף שזה אצלם עיקר סמיכתם והגם דבונדאי חשוב רק מיעוט דליש מ"מ קשה לסמוך ע"ז לחוד ועתה נבוא לעדות הרופא.

הנה המכתב שכתב לאחותו י"ל דחשוב מסל"ת דהא לא הזכיר כלל במכתבו מאשת המת רק מה שרצונו להודיע לאבותיו וזה דמי להא דש"ס מאן איכא בי חינואי שכיב חינואי דחשוב מסל"ת וגם פסול בעבירה ד"ת מהימן במסל"ת לשיטת רוב הפוסקים ואפתי יש לחוש לשי' הרמב"ם ז"ל דבמסל"ת בכתב ל"מ אף לפמ"ש בח"ס אם הפכת מקיום מהני א"כ הךא בטח אחותו הפירה כתב ידו י"ל דמהני ומה שהעיד לפני הב"ד באמת בב"ש סקל"ו משמע דאם בא לב"ד והעיד ל"ח מסל"ת ואף דבבאר היטב מביא שיטת הרא"ש דגם בכה"ג חשוב מסל"ת מ"מ הךא נראה דאימו עליו קודם שהעיד א"כ בונדאי דל"ח מסל"ת וי"ל דחשוב בנתפונן להתיר ושוב י"ל לשי' שו"ת מהריב"ל מגרע גם מה שכתב מקודם דאמרינן הוכיח סופו על תחלתו והוי פעיין ס"ס להחמיר שפא מסל"ת בכתב ל"מ ושפא בנתפונן להתיר מגרע מה שאמר תחלה במסל"ת: אף באמת י"ל הךא שהקרובים של האשה ביקשו ממנו שילך לב"ד להעיד עכ"פ ליכא רגלים לדבר שמשקר ושוב לא מגרע מה שכתב מקודם במסל"ת ומה שיש סתירה בעדותו מענין הקאפף-שוסס יש לתרץ דכוננתו שבמקום פדחת ופוצופו לא הי' ניקר שוסס ועי"ז יכול להכירו בטוב ואף שי"ל שפא פבר הי' אחר ג' ימים ונשתנה פניו אף באמת בכל גופו שלם מצרפין שי' הר"ת לשיטת הפוסקים המקילן בס' ג"י ובפרט באין רואין שום שינוי בפניו ובפרט שיש צירוף שי' הר"י בכ"ש דאם מי שראה אותו אחר מותו הפירו בחייו מהני אף אחר ג"י ובפרט שפפי הנראה הי' הקבורה תיקף יום אחר מיתתו יצא דאם נחליט דמסל"ת בכתב מהני שוב מועיל מכתב של הדאקטער ולא מגרע אף שאמר אח"פ בב"ד אף אפתי יש לחוש דמסל"ת בכתב ל"מ ובאמת עכ"פ ע"י תעודת הערפאות י"ל דמהני דעפוי"ם שהעיד לפני הערפי חשוב מסל"ת מחמת דלא נשאל מישאל וגם לא נשאל על איש פרטי רק שי"ל דיש חשש מחמת שלא אמר קברתיי מ"מ באמת חוזן לזה דשי' הר' נתן הובא ברמ"א סעיף נ' במסל"ת ליכא חשש בדדמי ואף לשאר הפוסקים מ"מ חשש בדדמי אינו רק דרבנן ואם ניסת ל"ת א"כ נודע שי' המבי"ט דאם פבר נסתלק החשש איסור תורה מועיל עדות עפוי"ם, אף בלי מסל"ת דבדרבנן סמכינן דעפוי"ם לא משקר במדע"ל

ועיין שו"ת ד"ח ח"א סי' ל"ג דבייש תעודת ערפאות שמת מהני בנודאי אח"כ עדות עפ"ם אף ע"י שאלה ד ובפרט היכי דהוי ספק מסל"ת בנודאי דאם פבר נסתלק חשש איסור תורה מועיל א"כ הקא ע"י תעודת הערפאות עכ"פ חשוב כע"א במלקמה בלי קברתיו שוב מכתב הרופא גם בכתב עכ"פ לא גרע מספק מסל"ת דרוב הפוסקים מתירן גם במסל"ת בכתב וגם לשי' הרמב"ם ז"ל הוא רק ספק דבכתב א"א לכוון אם הוא מסל"ת ועכ"פ חשוב ספק מסל"ת ומועיל היכי דכבר נסתלק החשש איסור תורה ואף שכתבתי דיש לפקפק בעדות ערפאות מ"מ עכ"פ מה"ת בנודאי מהני רק שי"ל דחנ"ל הקמירו לחוש למיעוט דל"ש בעגונה.

עכ"פ לענ"ן זה מועיל מסל"ת בכתב ובפרט דעפ"י מ"ש ברמ"א בשם מהרי"א היכי שיש אומדנות המוכיחות מהני עדות עפ"ם אף בלי מסל"ת עכ"פ לענ"ן זה שאם ניסת ל"ת והסברא דבאמת אם עפ"ם מעיר גם בלי מסל"ת עכ"פ מפח סברת מדע"ל רוב נוטה שאינו משקר ש דעכ"פ חשוב מיעוט המצוי שמשקר ומיעוט המצוי בהדי ח"א חוששין מה"ת כמ"ש בנוב"י מה"ת אבל אם עברו כמה שנים שוב איתרע ח"א ומיעוט המצוי לחוד ל"ח רק מדרבנן כמ"ש התוס' ע"ז ד"מ א"כ בחשש דרבנן אם ניסת ל"ת א"כ הקא ע"י עדות הרופא לחוד לפני ב"ד בצירוף שפבר עברו כמה שנים מועיל לענ"ן שאם ניסת ל"ת שוב לענ"ן לכתחילה מצרפין מכתבו שכתב לאחותו דעכ"פ חשוב ספק מסל"ת וגם לענ"ן לכתחילה מצרפין תעודת העפ"ם הראשון שספר לפני הערפאות וגם בב' פסולין לשי' רוב הפוסקים ל"ח לבדדמי ובפרט שפמכתב הרופא כתב קברתיו ע"כ מפל הני טעמי נלע"ד דיש מקום להתיר אשת הונא לאנגער מכבלי העיגון ורק לחומר א"א ישאל עוד לרב גדול אחד בחורה ויראה ואם יסכים להתיר אז גם אנכי אצטרף וישבו ב"ד של ג' ביחד להתירה כדין הניסת בע"א והשי"ת יצילני משגיאות: באעה"ח יום ג' א"ק כ"ג למב"י תרפ"ג לפ"ק קאשוי יע"א.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ק"ו.

להבד"צ דק"ק שענדישוב ובראשם פבוד גיסי הרב הה"ג חו"פ בנש"ק וכו' כש"ת מ' טובי' הורוויץ שליט"א אב"ד דש"ם. בדבר שאלתם בראובן שתובע מיורשי שמעון חוב מאביהם ויש בידו קאמפרימיס ואורטיילמנבררים ע"ס חמשה מאות ר"כ וגם אבי היורשים חתם עצמי על הכתב הנ"ל ורק שראובן הי' דר אז בביתו של שמעון ונכתב שמה שאם ידור עוד שנה בבית שמעון ינקה מהחוב הנ"ל סכום חמשים ר"כ וראובן דד הלאה בבית שמעון וטוען ששילם לאביהם שכר דירה מפסו ולא ניקה מהחוב ויורשי שמעון טוענים שברור אצליהם שלא שילם לאביהם שכר דירה פי מיד אחרי הקאמפרימיס הלז נחלש אביהם והי' במטה עד פטירתו ועי"ז הי' תמיד אצלו איזה מבניו ואם הי' ראובן משלם לאביהם שכר דירה הי' רואים המעות בידו או שהי' שומעים ממנו שקיבל שכר דירה זה תנרף הטו"ת: והנה זה ברור דאם הי' הלנה שמעון חי לפנינו וטוען שלא קיבל השכר דירה הדבר פשוט שהי' נאמן בשבועה ליפטר עצמו מהס' חמשים ר"כ שיש הכחשה בינם ואף דקאמפרימיס אורטייל לא גרע מפסיד דמבואר בסי' ל"ט סעיף י' דא"י לטעון פרעתי ונהי דברמ"א הביא יש חולקים דיוכל לטעון פרעתי פכ"ז פבר הכריע השי"ד שם סמכ"ט ול"א להלקה דא"י לטעון פרעתי אפ"ה י"ל בנ"ד דכתוב

להקדיא בהפתב שאם ידור עוד שנה ינופה מהחוב א"כ חשוב בזה שדר בו ראובן עוד שנה כמו ששילם לו שמעון חמשים ר"כ על החוב וא"כ י"ל ניקוזי אנון היאף הי' הדין באם הי' המלנה תובע שמגיע לו עוד חמשים ר"כ מתביעה אחרת אף אם לא הי' פתוב בהפתב שהשכר דירה ינופה מחוב הנ"ל אפ"ה קיי"ל בסי' נ"ח דדוקא ביש לו מיגו נאמן לומר סטראי נינהו והטעם דבשטר מהני מיגו להוציא פשיטת התוס' ב"ב דל"ד ובקצה"ח סימן פ"כ כ' בשם הרמב"ן הסבירא דהמיגו מועיל להחזיק המעות על תביעה אחרת וממילא השטר בתוקפו וכעין שכ' הפוסקים דמי שחייב ממון שנוכל לגבותו בדין וגם נתחייב לאותו אדם חיוב שאינו יוכל לגבותו עפ"י ב"ד רק בתפיסה ונתן לחבירו מעות יוכל זה לתפוס ולהחזיק המעות הלז על החוב שלא הי' יוכל לגבות רק בתפיסה והחוב השני עומד בתוקפו ע"י במנ"ח שהאר"י בזה וכ"ז ביש לו מיגו אבל באין לו מיגו לא מהימן לומר סטראי ולשי' הרבה פוסקים אינו מועיל מיגו דבמתנה יהיב לי וכן הכריע הרמ"א שם ונראה פן גם דעת הש"ך ס"ק כ"ב דל"ש שיתן מתנה ולא ישלם החוב שחייב לזה האדם עיי"ש א"כ ה"א דעכ"פ דר בשנה הלז בבית של שמעון א"כ הני פמבנרר שנתן לו שמעון הסף חמשים ר"כ על החוב ורק דחשוב פתובע ראובן משמעון חוב יותר ובפרט דה"א טוען ראובן שהוא שילם שכר דירה מכיסו ולא ניקה לו מהחוב א"כ לכאורה יש אומדנא המוכח שטוען שקר ונהרי מפונרש ברמ"א סי' פ"ה סעיף ג' בראובן שהוציא שטר חוב על שמעון וטוען שמעון הרי פרעת לי בזה השבוע ולמה לא עכפת בחובה ומשיב ראובן האמנתך נאמן במיגו דלא פרעתיה או שלא הגיע עוד זמנו ומשמע לכאורה דהי' אפשר לגרע כח השטר מפח זה דלמה פרע לו ולא ניקה לעצמו בעד החוב מזה יש ראי' דהשטר מזונו ורק דמסיק הרמ"א דכיון דיש לו שטר ברור ויש לו מיגו דלא פרע לו נאמן לומר האמנתך אבל עכ"פ זה סברא ברורה דאם מגיע לו מעות אצל חבירו בשטר והוא חייב להלוה יש סברא דאין מהדרך לשלם החוב מכיסו רק לנפות לו מהחוב שבשטר ורק שחידש הרמ"א דלא נימא דכיון דפרע לו יש ראי' שהשטר שקר פ"כ אמרי' דהיכי דיש לו מיגו נאמן לומר האמנתך אבל באמת אם הלוה טוען שהשטר של המלוה אמת ורק שמגיע לו חוב אחר אצל המלוה והמלוה מודה לו חוב זה ורק שטוען המלוה שפרע לו עכשיו החוב אחר ואין לו מיגו לכפור החוב אחר פשיטא דלא מהימן המלוה לומר שפרע דכיון שיש לו אצל המלוה חוב שבשטר וכבר הגיע זמן הפרעון הי' מנפה לו מחובו ומפונרש שם בסעיף ג' אם הייתי חייב לה פיצד אמה לוית ממנו דמהני אף לגרע השטר ובפרט שמודה המלוה שהשטר בתוקפו ורק שמגיע לו חוב אחר והמלוה א"י לכפור חוב האחר פשיטא דלא שכיח הדבר לשלם לחבירו אם יש לו חוב על חבירו וכבר הגיע זמן הפרעון ובפרט בנ"ד דנכתב בהפתב שלא ישלם שכר דירה רק לנפות מן החוב בנודאי ל"ש שישלם לו מכיסו והוא יצטרך למיזל בדו"ד ואף אם הי' לראובן שטר גמור ג"כ הי' שמעון נאמן בשבועה שלא פרע לו ראובן שכר דירה מכיסו ורק שניקה לעצמו מהחוב ומכ"ש בנ"ד שאין שטר בעדים בשלמא אם הי' לו וועקסיל דחשוב כמו שטר גמור דלא מצי לטעון פרעתי נגד וועקסיל כמ"ש התנאים והנוב"י דכיון דיוכל לגבות בו בדד"מ חושש שלא להניח הוועקסיל בידו אבל ה"א דאין לו רק קאמפרימיס אורטייל בנודאי דגם בדד"ט אין לו תוקף שטר גמור ורק כמו כתי' פשיטא דנאמן לומר פרעתי ורק שי"ל דחשוב כמו פסיד ומפונרש ברמ"א בסימן ל"ט דאם איתר הפס"ד בידו

ולא תבעו יש הוכחה שפּרעו וע"ש בנה"מ סקי"א דבגיש לו שטר גמור ל"מ סבא זו לגרע פח השטר ורק בשטר ישן מפורש בחו"מ סי' ס"א דיש לחקור אחריו וכ' הנה"מ שם דרק אחר ג' שנים חשוב שטר ישן ובעיסקא אחר ששה שנים נאמן לומר פרעתי עיי"ש נשמע דפס"ד גרע משטר גמור ואם יש איזה אומדנא לבטל פח הפס"ד מבטלן א"כ בנ"ד דיש אומדנא מפח הפתב שהי' לו לנפות החוב ולא לשלם שכר דירה מפיו בנודאי דלא שכיח לשלם מפיו ושפיר מהימן הלנה לומר שלא קיבל שכר דירה ועכ"פ בשבועה בנודאי דהי' שמעון נאמן וא"כ קיי"ל דטוענין ליורשין כל מה דמצי אביהם לטעון א"כ פשיטא דכעת אם עכ"פ היורשים יקבלו בחרם שלא שמעו מאביהם אם קיבל שכר דירה דמהני דאין לחייבם שבועה דהא גם בתובע המלנה ליורשים חוב בע"פ א"צ לישבע דליפטר ליכא שבועה שלא פקדנו כמפורש בחו"מ סי' ע"ה וסי' ס"ט מכ"ש בנ"ד בנודאי דא"צ שבועה ודי בקב"ח לחוד וגדולה מזו כ' הבית מאיר סי' קע"ח דגם בטען המלנה איא"פ ומת א"צ היורשים לשלם דעיקר הטעם דאיא"פ חייב משום דס' פטור אינו מוציא מידי חיוב ונדאי אבל אצל היורשים הוי ספק על תחילת החיוב עיי"ש א"כ מכ"ש בנ"ד דהיורשים נאמנים בקב"ח לחוד כנלענ"ד בס"ד לדינא: באעה"ח יום ג' נארא תרס"ד ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ק"ז.

להרב החו"ב וכו' מו"ה הלל שפערבּער נ"י בק' טשאַרטקוב יצ"ו. בדבר השאלה ביחידים שהי' להם בית תפלה ונשרף ומכרו (הפלאן) המישור והניחו המעות בקאססע לצורך בגין בי"ת אחר וכעת רוצה אחד ליתן חלקו לצורך נשואי בת אחותו שאבי עני ולא יוכל להשיאה וזה תשובתי: הנה לכאורה הדין פשוט בא"ח קנ"ג סעי' ו' דמוכרין ביהכ"נ לצורך נשואי תומה ועיי' שם במג"א הטעם דמצות לשבת הוא מצוה רבה וכמו דהתירו לשחרר עבד ה"ה דמותר למכור ביהכ"נ לצורך זה ועיי' באש"א שם בשם מהרי"א באסאן דנשואי בתולה עני' שנה למצות נשואי בתולה תומה א"כ השתא דמותר למכור לביהכ"נ מכ"ש בגבוי מעות ועדן לא נבנה ביהכ"נ נהי דמפורש בש"ע שם סעי' ה' בגבוי מעות לצורך ביהכ"נ דאסור לשנותו רק לקדושה חמירא אף באמת הקשה ה"ט"ז ומ"א דהא הזמנה לאו מילתא והט"ז מחדש דבאמת מותר להלוותם אבל עכ"פ תורת נדר חל עליהם וצריכין ליתן מפות לצורך קיום הנדר דנהי דהזל"מ הנינו דלא חל הקדושה על גוף המעות אבל חיוב מוטל על קרקפתא דגבא בכעין זה מצינו בתוס' גדה דף ו' ע"ב דנהי דקדושת לחמי תודה אינו רק בקר ימח פי התנור מ"מ קדושת פה חל עליו בעודו עיפה ובמ"א סעי' ה' מסיק דעיקר האיסור לשנות אף מדעת הציבור אף שנתנו על דעתן מ"מ פינו דנגבה משל דבנים לצורך ביהכ"נ הנה בגיון לשנות המעות וכתב שם דאם יחיד התנדב מעות לצורך ביהכ"נ ולא נבנה עדיין מותר לשנות דבשל יחיד לא שייך בגיון באם המתנדב יספיק מותר לשנות ואם נתן על דעת הציבור מותר לשנות לדעת הציבור ועיי' בספרי ח"א סי' ל"א שהארכתי דנדר לצורך בגין ביהכ"נ ורוצה לשנות לצורך בתולה עני' על נשואין דשלא מדעת הציבור שנדר עבורן אינו יכול לשנות א"נ דשייך אמירה לגבוה בממון עניים ובספר תורה וגם בגין ביהכ"נ הפל חשיבי עניים וכמפורש בש"ס ב"ב דנ"ג וא"ל דכבר זכה בהן שוב אינו יכול לשנות בלי דעתן עיי"ש שהארכתי דעכ"פ יוכל לשנות ע"י התרה ב"ד של ג' עכ"פ הקא דלא נדר

לבגניית ביהכ"נ דרבים רק איזה יחידים התנדבו לבנות בית התפלה לצרכם א"כ כל זמן שלא בנו לא חשוב רק הזמנה ובשל יחיד ל"ש ביזון ומותר לשנות ואף שפבר הי' להם בית התפלה וקיימ"ל בש"ע שאם פבר הי' להם ביהכ"נ ומכרו צריף לקנות בכל המעות קדושה חמירא דחוינו פיון דכבר הי' פ"א ביהכ"נ חל הקדושה על כל המעות מ"מ עכ"פ בנשרף פקע קדושה לגמרי דאין להכריחם לבנות מחדש ורק דהזמינו המעות לצורך בגן חדש שוב קודם שנבנה מותר לשנות ואף דלשי' הט"ז דעכ"פ חיוב נדר חל עליו מ"מ לצורך נשואי בתולה עני' הנה כמו קדושה חמירא א"כ שפיר הנה קיום נדרו דכונתו הי' לצורך בגן ביהכ"נ או לצורך מצוה היותר גדולה ואף דלכאורה י"ל פיון שפדרו ח' אנשים ביחד א"כ י"ל דיגיע עולה לכל אחד מהח' אנשים א"כ י"ל דהנה פכבר זכו כל השותפין בכל המעות שוב אינו יכול לשנות בלי דעתו וכיון דכבר זכו כל אחד בהמעות א"כ ממון חבירו אסור ליקח אף לצורך פק"נ ועיין ביו"ד סי' רכ"ח דד' שנשבעו ביחד חשוב כנדר על דעת רבים ועיין בספרי ח"א סי' ס"א מ"ש בשם תשובות מהרי"א אף באמת בשותפין קיימ"ל דאין לאחד על חבירו רק שיעבוד וכמו שכתב הר"ן נדרים דף מ"ח מש"ה בנדרו זמ"ז אסורין לכנס לביהכ"נ וידוע מה שהקשה על הרמב"ם ז"ל ועיין ביו"ד סימן רכ"ד ובח"ס חו"מ סימן י"ב ובתשובה הארכתי בזה עכ"פ הקא לא הנה פהקנה המעות לשאר שותפין לפענ"ד מותר לשנות לצורך נשואי עני' קרובה ונה פרוור בס"ד: באעה"ח יום ה' פרשת תזריע תרס"ב לפ"ק פה ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ק"ח.

להרב הה"ג בנש"ק כש"ת מו"ה מרדכי זאב הלפרשטאם שליט"א אבד"ק גריבוב יצ"ו בדבר שאלתו בשם אלקים בפסוק בראשית נחמק רגל האלף ונתשטשט לגמרי ונוגע רגל האלף בגג האלף מה דינו והנה כת"ה הביא הדין המפורש באו"ח סי' ל"ב דאם הרגל נוגע באלף פסול דאין ליגע רק בדקות שלקחם והביא דברי הא"ר שיש תקנה לעשות באופן שכל היוד יהי נחשב פירף יוד אבל הקא א"א תקנה הנ"ל ונסתפק כת"ה איזה תיקון יש לעשות: והנה זה דבר פשוט דאם נדבק הרגל לגג האלף אין תקנה לגרור הדיבוק לחוד דזה חשוב ח"ת לא מבעיא אם נעשה הדיבוק מתחילת הפתיכה בנודאי פסול ורק אם נדבק הרגל אחר שפבר נכתב הגג סגי לגרור הרגל לחוד אבל אם נכתב הסד מקודם ואח"פ הגג ונעשה תיקוף מדובק צריף למחוק גם הגג כמ"ש הפמ"ג שם ורק אף בנדבק אחר גמר הפתיכה אפ"ה ל"מ גרירת הדיבוק דקיי"ל דפסול דח"ת הוא אף בנכתב בכשרות דלא פשיטת הרשב"א אף עכ"פ מהני גרירת היוד פולו אף לענין שם דעת האיר דזה דמי לגיעת רגל הה' לגגה דקיי"ל בש"פ דבגיעה מועטת יש לאסור למחוק הואיל דהפל קורין אותו ה' אף דפסול לס"ת מ"מ אסור למחוק פיון שרואין שהוא שם שייף בו איסור מחיקת השם וה"ה בנוגע רגל אלף לגגה בשם אלקים פיון שרואין שיש עליו צורת אלף יש לאסור בו מחיקה ובפמ"ג שם אות כ"ח הביא דברי הא"ר להלכה והנה כת"ה הביא מ"ש הח"ס סי' רס"ז ומקור הדבר ממ"ס פרק ה' דטיפת דיו שנפל על השם מותר למחוקו שלא הי' פוננתו רק לצורך תיקון ומזה למדו הפוסקים דכל היכי שנעשה דיבוק בשם מותר למחוקו לצורך תיקון והטעם דכל האיסור הוא רק פדרף השחתה אבל לצורך תיקון ליכא אף התחלת איסור ובאמת י"ל דבשלמא בנפל טיפת דיו דנפסד צורת השם אז מותר למחוקו אבל בגיעה דהפל רואין שצורת השם

עָלְיוֹ אֶפְתִּי י"ל דָּאָסוֹר לְמוֹחֲקוֹ אֶף לְצוֹרֵךְ תִּיקוֹן הַס"ת וְה"ה בְּנִפְל טִיפַת דְּיוֹ וְנִסְיָרוֹ הַדְּיוֹ
וְנִיפְרָ צוֹרַת הַשֵּׁם נְהִי דַהַס"ת פְּסוּל מִשּׁוּם ח"ת לְשִׁיטַת הַסּוֹבְרִים דְּגַם בְּנִכְתָּב כְּתִיקוֹנוֹ
שְׁיִיךְ פְּסוּל דַּח"ת מ"מ נְהִי דְפְסוּל מִשּׁוּם ח"ת אֲבָל פִּינּוֹן דְּצוֹרַת הַשֵּׁם עָלְיוֹ אֶפְתִּי יֵשׁ בּוֹ
אִיסוֹר מְחִיקָה וְכִבֵּר כ' בְּשׁו"ת הַרְמ"ע ג"כ כְּדַבְרֵי דְאֶף בְּשֵׁם הַפְּסוּל מִפְּתַח ח"ת אֶפ"ה יֵשׁ
בּוֹ אִיסוֹר מְחִיקָה וְרָאָה שְׂכ' שֵׁם דְּבִנּוּגְעַת רְגֵל הַה' לְגַגָּה צָרִיךְ לְגָרוֹר מִמַּטָּה לְמַעְלָה
דַּא"ל כ' יֵשׁ פְּסוּל מִפְּתַח ח"ת וְהִי אִיסוֹר לְגָרוֹר עַכְתָּ"ד וְנִהְגַּם דְּבִנּוּבִי"ק מוֹכַח דְּהָא דָּאָסוֹר
לְגָרוֹר מִלְמַעְלָה לְמַטָּה הָיָה מִשּׁוּם דְּנִסְתַּפֵּק הַמְהַר"ם פְּאִדוּוֹהַ אִי יֵשׁ בּוֹ פְּסוּל דַּח"ת אֶף
בְּרַמ"ע מוֹכַח לְהַדְיָא דְּגַם שֵׁם הַפְּסוּל בְּנוֹדָאֵי מִשּׁוּם ח"ת אֶפ"ה אִיסוֹר לְמוֹחֲקוֹ הֵגַם דְּמוֹכַח
בְּש"ף יו"ד סי' רע"ו סקט"ו דְּגַם בְּנִיגְעָה מוֹעֲטַת דְּאִיסוֹר הַרְמ"א מְסַפֵּק אֶפ"ה אִיסוֹר
תוֹרָה וְנוֹדָאֵי לִיכָא בְּמַחֲיָקְתוֹ וְרַק הָאִיסוֹר מִשּׁוּם דְּנִרְאָה כְּמוֹחֲקָ אֶת הַשֵּׁם הוֹאִיל דְּהַעוֹלָם
יִסְבְּרוּ שְׂמוֹחֲקָ הַשֵּׁם פִּינּוֹן דְּלִיכָא נְגִיעָה לְהַדְיָא עֵי"ש וְעֵי"ש שׁו"ת רח"כ סי' מ"ט מִיֵּשׁ בְּזָה:
אֶף בְּאַמַּת מְגוּף דְּבָרֵי מְהַר"י אֶסְכְּנֵדְרֵי מְשַׁמֵּעַ דְּיֵשׁ בְּזָה אִיסוֹר ד"ת מְדַהֲבִיא שְׁיִטַת
הַמְרַדְכֵי בְּנִדְבָקוֹ הָאוֹתִיּוֹת מִתְחַזְּקִילַת הַכְּתִיבָה אִיסוֹר לְהַפְרִידוֹן וְהִבִּיא בְּשֵׁם מַהֲר"א לְהַסְתַּפֵּק
אִי מוֹתֵר לְתַמְנָן הַה' שְׁבַשֵּׁם וְהַעִיר מְהָא דְּנִפְלָה טִיפַת דְּיוֹ וְאִי נִימָא דְּהָכָא כָּל הָאִיסוֹר
רַק מִשּׁוּם מ"ע כְּנִרְאָה מִדְּבָרֵי הַשִּׁיף הַנֶּז"ל מֵאִי קִשְׁיָא לִי מְהָא דְּנִפְלָה טִיפַת דְּיוֹ הָרִי שֵׁם
ל"ש מ"ע פִּינּוֹן דַּח"ת רִוְאִין שְׁהָאוֹת נְתַטְשָׁטֵשׁ לְגַמְרֵי וְעַכ"ח דַּס"ל דְּיֵשׁ בְּזָה אִיסוֹר ד"ת
אֶף עַכ"פ יָפָה כ' הַט"ז בְּסִי' רע"ו לְחַלֵּק דְּדוֹנָקָא בְּנִפְל טִיפַת דְּיוֹ דְּבִטֵּל הָאוֹת לְגַמְרֵי וּפְקַע
כָּל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם שְׁפִיר מוֹתֵר לְמוֹחֲקוֹ אֲבָל בְּנִיגְעָה מוֹעֲטַת דְּנִיפְרָ צוֹרַת הַשֵּׁם אֶפְתִּי יֵשׁ
בּוֹ אִיסוֹר מְחִיקָה עֵי"ש בְּסִי' רַק לְשִׁי' הַט"ז נִרְאָה דְּהָיָה אִיסוֹר ד"ת וְלְשִׁי' הַשִּׁיף הַנֶּז"ל
הָיָה אִיסוֹר רַק מִשּׁוּם מ"ע וּבְאַמַּת גַּם בְּנִפְל טִיפַת דְּיוֹ וְנִסְיָרוֹ הַדְּיוֹ וְנִיפְרָ צוֹרַת הַשֵּׁם
שְׁכַתְבִּיתִי לְעִיל דְּיֵשׁ בְּזָה אִיסוֹר מְחִיקָה עֵי"ש שׁו"ת בֵּית אֶפְרַיִם חִיו"ד סי' ס"א מ"ש בְּזָה
וְהִנֵּה לְשִׁיטַת הַמְרַדְכֵי הֵיכִי דְּנִכְתָּב כְּהוֹנֵן מוֹתֵר לְתַמְנָן וְלְהַחְזִירוֹ לְקְדוּשָׁתוֹ הָרִאשׁוֹנָה אֲבָל
בְּנִפְסֵל מִתְחַזְּקִילַת הַכְּתִיבָה אִיסוֹר לְמוֹחֲקוֹ פִּינּוֹן דַּעַכ"פ הֵם הָאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם שְׁנִכְתְּבוּ לְשֵׁם
קְדוּשַׁת הַשֵּׁם וְכִינּוֹן דְּמַעוֹלָם לֹא הִי עָלְיוֹ עֲדִינּוֹן שֵׁם כְּשִׁירוֹת אִין זָה גְּנָאִי אִם אִינוֹ מְתַקְנֵוּ
יְצֵא דְלְשִׁי' הַמְרַדְכֵי בַּנ"ד יֵשׁ לְאַסוֹר לְתַמְנָן אֶף דְּלִפִּי הַנִּרְאָה נְתַטְשָׁטֵשׁ אַחַר שְׁכַבְרָה הִי
נִגְמַר כָּל הַשֵּׁם אֶפ"ה פִּינּוֹן דְּיֵשׁ לוֹ עֲדִינּוֹן צוֹרַת הַשֵּׁם י"ל דָּאָסוֹר לְמוֹחֲקוֹ אֶף הַח"ס הוֹכִיחַ
דְּבַנ"ד חֲשׁוּב כְּנִשְׁתַּמְנָה צוֹרַת הָאֶלֶף כְּנִלוֹ וְשְׁפִיר רִשְׁאֵי לְמוֹחֲקוֹ דְּדַמִּי לְהָא דְּנִפְלָה טִיפַת
דְּיוֹ וַא"כ י"ל לְשִׁיטַת הַשִּׁיף הַנֶּז"ל דְּגַם בְּנִיגְעָה מוֹעֲטַת הַה' לְגַגָּה אֶף לְהָאִסְרִין לִיכָא בְּזָה
רַק אִיסוֹר דְּרַבְּנָן א"כ לְעַנְנֵן אִיסוֹר דְּרַבְּנָן שׁוּב הִי מְקוּם לְסַמְּךָ עַל הַח"ס הַנֶּז"ל וְגִדּוּלָה
מִזּוֹ כ' בְּשׁו"ת רח"כ סי' מ"ג דְּבִנְפֶסֶד צוֹרַת הָאֶלֶף מוֹתֵר לְמַחֲקָ גַּם שְׁאָר הָאוֹתִיּוֹת עֵי"ש:
וְהִנֵּה כַּת"ה מְבִיא שְׁיִטַת הַרְמ"ע דְּבִנְכְּתָב כְּהַלְכָתוֹ אִיסוֹר לְמַחֲקָ בְּנַעֲשֵׂה נְגִיעָה אַח"כ
וְלְכַאוּרָה הוּא הִיפּוֹף מְסַבֵּרַת הַמְרַדְכֵי דְלְשִׁי' הַמְרַדְכֵי אֲדַרְבֵּה בְּלֹא הִי עָלְיוֹ שֵׁם כְּשֵׁר
מַעוֹלָם אִיסוֹר לְתַמְנָן אֲבָל בְּנִכְתָּב כְּהַלְכָתוֹ מוֹתֵר לְהַחְזִירוֹ לְקְדוּשָׁתוֹ הָרִאשׁוֹנָה וְלַהֲרַמ"ע
נִוְצָמַח לְהִיפּוֹף דְּהֵיכִי דְּכִבֵּר הִי שֵׁם כְּשֵׁר חָל עָלְיוֹ אִיסוֹר מְחִיקָה וְלֹא פְקַע מִמֶּנּוּ הָאִיסוֹר
מְחִיקָה אֶף אִם יִפְסוֹל הַס"ת ע"י הַנִּיגְעָה וּבְאַמַּת מְצִינּוֹ כְּזֹאת בְּתוֹס' פְּסָחִים דַּל"ד שְׁהִבִּיאוּ
בְּשֵׁם הַת"כ אִי אֶתָּה שׁוֹבֵר אוֹכְלִין לְטַהֲרָתָן וְעֵי"ש בְּמַל"ל פכ"ג מְפָלִים וּבְשֵׁה"מ הִלְכוֹת
נֻט"י מ"ש בְּזָה וְכַת"ה כ' דְּזָה הַחֲזִילוּק שְׁיִיךְ רַק לְעַנְנֵן דְּבִיָּקוֹת הָאוֹתִיּוֹת דָּאָז אִם נַעֲשֵׂה
אַח"כ כְּשֵׁר לְחַד תִּירֵץ בִּירוּשְׁלַמִי הַמוֹבָא בַּש"ע סי' ל"ב דְּבַכְה"ג אִינוֹ פּוֹסֵל אִם אִינוֹ

מִן־קֶרֶב גָּוִיל וְנָהִי דָאָנוּ פּוֹסְלִין אִם נוֹגַע בְּאוֹת חֲבִירוֹ אִף בְּנַעֲשֵׂה אַח"כּ מ"מ הוּא רַק מְסַפֵּק וְשִׁינָהּ בּוֹ אִיסוּר מְחִיקָה אַבְל בְּשִׁאָר פְּסוּלִין דְּהֵי פְסוּל וְנֹדָאֵי אֲזִי כְּשֶׁנֶּפְסֵל אַח"כּ ג"כ מוֹתֵר לְמוֹחֲקוֹ עֵכָת"ד וּבְאַמַּת כְּבָר חִידוּשׁ בְּשׁו"ת בֵּית אֶפְרַיִם ס"א דְּגַם בְּנִפְסֵל מִחֲמַת ס' מ"מ פִּינּוֹן דַּע"כּ פ"מ ה"ת אִיסוּר לְקָרוֹת בּוֹ לְמ"ד ס' מֵה"ת לְחוּמְרָא שׁוּב חָשׁוּב דְּרַף תִּיקוּוֹ וְכִסְבֵּרַת הֶר"ן דְּלְמ"ד ס' מֵה"ת לְחוּמְרָא בְּחַל הַנְּדָר מִפַּח סִפְקָ שׁוּב יוֹכַל לְהַתִּיר הַנְּדָר עֵי"שׁ וְגַם הֵרִי מְדַבְּרֵי הַר"מ"ע גּוֹפֵא מְבֹנָאָר דְּגַם בְּכָל הַפְּסוּלִין אִף הַפְּסוּלִין מִפַּח וְנֹדָאֵי מ"מ אִם כְּבָר נִגְמַר בְּהַכְּשֵׁר וְחַל עָלָיו שֵׁם אִיסוּר מְחִיקָה נָהִי שְׁנִפְסֵל אַח"כּ הַס"ת אַפ"ה לֹא פִקַּע אִיסוּרוֹ וּז"ב וְכַת"ה הַעִיר מְדַבְּרֵי הַרְשֵׁב"א שֶׁבַת שֶׁכ' דְּמָהָא דְשַׁבַּת דַּק"ד דְּחֻטְרֵי לְגַזּוֹ דְּחִית מְבֹנָאָר דְּלִיכָא בְּזֵה מְשׁוּם ח"ת דַּא"ל"כּ לֹא הִי חָשׁוּב כְּתָב לְעַנְיָן שַׁבַּת, וְהֶר"ן הַשִּׁיג עָלָיו דְּחִיּוּב שַׁבַּת לֹא תְלוּי אִי הַס"ת כְּשֵׁר אוֹ לֹא וְהַעִיר כַּת"ה דְּהָא שֵׁם מִיָּרִי לְעַנְיָן גְּבִיאִים וְכַתוּבִים דְּהֵי סִפְרָ שְׁאִינוּ מוֹנְגָה עֵכָת"ד כְּבָר קְדָמוֹ בְּזֵה בַּפ"ג ס"א ל"ב אוֹת ט"ז וּפִי' שׁו"ת רַע"ק"א ס"א כ"א שְׁהַרְגִישׁ בְּזֵה ג"כ וְעִי' בַּמַּנ"ח מְצֻנָה ל"ב אוֹת ל"ד מ"ש לְפַלְפֵּל בְּדַבְּרֵי הַרְשֵׁב"א וְהֶר"ן הַנְּ"ל וּפְלַפֵּל נ"כּ אִי בְּגְבִיאִים וְכַתוּבִים שִׁינָהּ ג"כ הָאִיסוּר לְהַשְׁהוּת סִפְרָ שְׁאִינוּ מוֹנְגָה אוֹ רַק בַּס"ת עֵי"שׁ יִצָּא דַּע"כּ פּ מוֹכַח שֵׁיטַת רוּה"פ דַּע"כּ פּ בְּנִפְסֵל הַשֵּׁם נָהִי שְׁעַדִּינּוּ צוּרַת הַשֵּׁם עָלָיו לִיכָא בּוֹ אִיסוּר מְחִיקָה רַק מְדַרְבְּנָן דְּנִרְאָה פְּמוֹחֵק הַשֵּׁם כַּמ"ש הַשִּׁיג וְהַגְּרַח"כּ וּבַנ"ד שְׁנַתְּשִׁטְשׁ כָּל הַיּוֹד שְׁבָאֲלָף יֵשׁ עוֹד צִירוּף דְּבָרֵי הַח"ס א"כ עכ"פ יֵשׁ לְסַמְנָה עַל הַבֵּית אֶפְרַיִם לְהַתִּיר מְחִיקַת הַגַּג ע"י קָטָן וְנָהִי דְּבִשׁו"ת ד"ח ס"א קי"ט הַשִּׁיג עָלָיו מ"מ עִי' בַּהַג"ה יַד שְׁאוּל ס"א רַע"ו כ' לְהַדְיָא דְּבִנְגוּעַ רַק בְּאִיסוּר מְחִיקָה דְּרַבְּנָן יֵשׁ לְסַמְנָה עַל הַבֵּית אֶפְרַיִם הוּאִיל דְּלִשְׁי' הַרְשֵׁב"א בְּדַרְבְּנָן סִפִּי לִי בְּיָדִים נְמִי שְׁרִי עֵי"שׁ וַא"כ בַּנ"ד דְּהוֹכַחְתִּי דְּלִיכָא רַק אִיסוּר מְחִיקָה דְּרַבְּנָן וְגַם יֵשׁ צִירוּף שֵׁיטַת הַח"ס פְּשִׁיטָא דַּלְכ"ע יֵשׁ לְהַתִּיר לְמַחֲנֵק ע"י קָטָן וְגַם יֵשׁ לְהַתִּיר ע"י קְדִירָה עִם אֲתָה תִּיבּוֹת כַּמ"ש הַח"ס בַּכַּמ"ק דְּהִיכִי דְּהַשֵּׁם עַצְמוֹ גּוֹרֵם הַפְּסוּל א"כ זֶה הוּא כְּבוֹדוֹ שְׁלֹא יִגְרוֹם פְּסוּל לְשִׁאָר הַשְּׂמוֹת שִׁצְטָרְכוּ לְגַנּוֹז כָּל הַיְרִיעָה עֵי"שׁ ע"כּ לְעַנ"ד מוֹתֵר אוֹ לְמַחֲנֵק הַגַּג ע"י קָטָן אוֹ לְהַתִּיר לְקַדּוֹר עִם אִינְהַ תִּיבּוֹת בְּלִי שׁוּם פִּקְפּוּק וְהַשִּׁי"ת יִצְיָלְנוּ מְשִׁגִּיאֹת: בַּעֲהַ"ח יוֹם ד' בְּמַדְבָּר תַּרְס"ה רַאדְמִישְׁלַא.

וְהַנְּנִי יְדִידוֹ הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנְּ"ל סִימָן ק"ט. לְהַרְבֵּה הַה"ג מו"ה שְׁמוּאֵל דָּוִד אוֹנְעֵר נ"י אַבְד"ק טִירְנוֹי יַע"א.

בְּדַבְּרֵי שְׁאֵלְתוֹ בְּאִישׁ אֶחָד הַדָּר בְּחֻצֵר אֶחָד עִם יִשְׂרָאֵלִים מוֹמְרִים לְחַלֵּל שַׁבַּת בְּפִרְהֶסְיָא וְגַם נְכָרִים דָּרִים שְׁמָה אִי יֵשׁ לְהַתִּיר הַטִּיִּלְטוּל בְּיוֹש"ק אִף בְּלִי שְׁכִירוֹת רְשׁוּת: וְהַגָּה בְּיִשְׂרָאֵל יְחִיד עִם עַפְו"ם מוֹתֵר אִף בְּלִי הַשְּׁכִירָתָה רְשׁוּת וּלְעַנְיָן זֶה מְפֹרָשׁ בַּש"ע שַׁפ"ב דְּכַמוֹ בְּעַפְו"ם בְּעֵי שְׁשִׁפּוֹר מְמַנּוֹ רְשׁוּתוֹ ה"ה בְּיִשְׂרָאֵל מוֹמְרָ צָרִיף לְשִׁפּוֹר רְשׁוּתוֹ וְנִסְתַּפֵּק כַּת"ה דְּיִלְמָא דְּנִקָא לְחוּמְרָא דִּינוֹ כְּעַפְו"ם דַּל"מ בְּיִטוּל רְשׁוּת אַבְל לְקוֹלָא לֹא.

הִינּוּ אִם יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁר דָּר יְחִידִי עִם מוֹמְרִים לֹא נִימָא דַּל"צ שְׁפִירַת רְשׁוּת דְּלִקְוֹלָא לֹא דְנִין אוֹתוֹ כְּעַפְו"ם וּבְפִרְט שִׁי"ל דְּנִקָא עַפְו"ם דְּדִירָה שְׁלוֹ אִינְהַ אוֹסֵר מְדִינָא וְרַק מְחַשֵּׁשׁ שְׁמָא יִלְמַד מִמַּעֲשָׂיו וּבְיִשְׂרָאֵל אֶחָד שְׁלֹא שְׁכִיחַ שְׁיָדוּר בְּחֻצֵר עִם עַפְו"ם לֹא גָזְרוּ וְאוֹקְמָא אַדִּינָא דְּדִירַת עַפְו"ם אִינוּ אוֹסֵר אַבְל יִשְׂרָאֵל מוֹמְרָ דְּדִירַתוֹ אוֹסֵר מְדִינָא וְשׁוּב י"ל דְּגַם בְּלֹא דָר כָּאֵן רַק יִשְׂרָאֵל אֶחָד אַפ"ה אוֹסֵר וּבְפִרְט דְּנוֹדַע שֵׁיטַת הַמְרָדְכִי דְּהָא דְּמַחְלֵל שַׁבַּת

דינו כמומר לכל התורה הוא רק מדרבנן ושוב י"ל דל"מ לקולא הגם שי"ל לפמ"ש הר"ן פסחים ד"ל דכיון דרק מדרבנן דשיל"מ לא בטל א"כ היכי דעכ"פ מדרבנן אין לו מתירן בטל דע"י חומרא דרבנן יוכל לצמוח קולא בדרבנן וכן כ' ברמ"א אה"ע סימן מ"ב דנהי דמקדש לפני פסולי עדות דרבנן קיי"ל דצריכה גט מ"מ בקידוש קידושי דרבנן לפני פסולי עדות דרבנן א"צ גט דרבנן מהני לרבנן מש"ה פתבתי בתשובה דא"נ דחליצה תוך ג"ח ל"מ אף בדיעבד הי' מהני אף לקולא היינו להתייר בקרוכיו וגם לכהן פיון דאחות חליצה היא רק דרבנן וחליצה לכהן ג"כ אינו דרבנן א"כ שוב ע"י חומרא דרבנן מהני להקל בדבר דרבנן וא"כ ה"א לענין ערוכי חצירות דרבנן ובפרט לשי' הפוסקים דעכשוו ליכא רה"ר, א"כ מחצר לחצר הוי רק תרי דרבנן וקיל מחז דרבין כמ"ש הח"מ סי' כ"ח וחשוב פאיסור דרבנן שאין לו עיקר מה"ת וכן בחו"ד סימן ק"י סד"ר אף נגד ח"א אזלינן להקל וענין שעה"מ ובהג' הגרע"א ז"ל ועין שו"ת מהר"י אסאד או"ח סימן פ"ז: אף בגוף הספק אי רק לחומרא דינו פ"עפ"ו"ם הנה לכאורה מוכח מדברי הרמב"ם ז"ל דס"ל דבישראל ל"מ שכיירות רק ביטול ובמומר מהני שכיירות ע"כ דגם לקולא חשוב פ"עפ"ו"ם ומהני גם בשכיירות בפחות מש"פ אף דבזה גם מדינא ל"מ בישראל כמ"ש הט"ז שם וע"כ דלגמרי דינו פ"עפ"ו"ם וגם לשי' המג"א דגם הרמב"ם ז"ל מודה דבישראל מהני שכיירות רק דל"מ שכיירות בשבת דחשוב מיקני רשותא עכ"פ מדבמומר מהני שכיירות אף בשבת ע"כ דלגמרי דינו פ"עפ"ו"ם והסב"א דביטול מיתר בשבת דל"ח רק כמו סילוק והישאראל זוכה מההפקר ונודע שיטת כ"פ דהפקר מותר בשבת עכ"פ מוכח דמומר יש לו קולא דעפ"ו"ם וכמ"ש בק"נ בשם שו"ת יד אליהו דלקולא אין לו דין נכרי מדלא כ' הרמב"ם ז"ל קולא זו והק"נ דחה דקולא דשכיירות הוא קולא יותר דמתירן אף בשבת ע"כ דהנכרי אין לו קנין גמור ול"ח מיקני רשות וממילא דאין אוסר על ישראל יחידי וגם בספר עצי אלמוגים כ' כמ"ש בשו"ת יד אליהו: ולכאורה יפה פתבו האוסרים דהא חזינו דמומר חשוב פישאראל לענין קידושין וכן גיטו מהני ושוב י"ל דדירתו אוסר מדינא וראיתי בספר פנף רננה סי' י"ח שהאריף בזה וכן דלפ"מ דמפניך בחו"מ סי' שס"ג דבסוגר בית חבירו דפטור דל"ת רק מבטל פיסו של חבירו ורק אם דר בו הישראל אח"כ צריף לשלם משום שנהנה א"כ בפ"עפ"ו"ם יוכל הישראל מתחילה לסגור בית העפ"ו"ם ויפטר ול"ח פגזלו אף אם ישמש בו אח"כ נהי דיצטרף לשלם מ"מ זה ל"ח רק הפקעת הלואה דמותר וכיון שהישאראל יוכל להשתמש בו בלי רשות העפ"ו"ם ל"ח דירת עפ"ו"ם לאסור עכ"ת"ד באמת יש לפקפק עפ"י מ"ש היש"ש דאם עפ"ו"ם נותן מעות על מקח ואינו נותן לו המקח חשוב גזל גמור וענין תוס' קידושין ט"ז מכ"ש ה"א אם נכנס להשתמש בבית עפ"ו"ם בלי רשותו חשוב גזל גמור דאף אם יסגור ביתו דנהי דיפטור מלשלם משום דחשוב מבטל פיסו שנ חבירו מ"מ עכ"פ עובר איסור כמ"ש הפוסקים דגם בגרמא בניזקין דפטור מ"מ יש בזה איסור תורה ומפניך בחו"מ סי' ע"ג דכפירת זמן הפרעון חשוב כפירת ממון אף דמבטל פיסו של חבירו פטור מ"מ אם מודה יצטרף לשלם חשוב כפירת ממון אף באמת נכונים דברי הפנף רננה דזכותו של העפ"ו"ם בחצר הוי כטפל לגבי זכותו של ישראל בבית המשונתפת דנודע שי' הה"מ דבפ"עפ"ו"ם ל"א אין הולכין בממון אחר הרוב והסב"א י"ל לפמ"ש הקצה"ח סי' ר"פ דבקרקע מהני רוב היכי דעתה אין מוחזק רק נגד חמ"ק לחוד מועיל רוב ה"ה די"ל פיון דסתם עפ"ו"ם גזלי

ארעתא גינהו כמפנרש בש"ס סופה ד"ל ועיי"ש פריב"ש דחשוב פנודאי גזל ועיין בשעה"מ פ"ו מגירושין ובספרי ח"ב סי' ד' א"כ שפיר בישראל הדר עם עפ"ם דהישראל יש לו זכות נודאי במקום תשמישו והנכרי רפי קנינו ונהי דגזל עפ"ם אסור מה"ת מ"מ כ' הח"צ שהוא רק שלא ירגיל הישראל בפעולות מגונות ממילא לא יוכל זכותו של העפ"ם לאסור על הישראל תשמישו וכמו"ש בשו"ת הרי"מ ב"ה דאיסור בטל שאין סברא שמיעוט איסור יגרום איסור לרוב היתר ולכך הטפל בטל לגבי העיקר וממילא גם בישראל דאין מחזירין לו אבידה ומותר ליקח ממנו ריבית ובמורי זמנינו כ' במ"ל דל"ש שפי"ק ממנו זרעא מעלי' ושוב י"ל דא"א לאסור על הישראל וממילא היכי דהעפ"ם לא הי' אוסר כמו בישראל יחיד ה"ה דמומר אינו אוסר: ובזה הסברא יש ליישב הא דבירושלמי מפנרש דבקדשים שקיבל עליו אחריות והוא חמץ רק לר"ש עובר בב"י והעיר ברי"ט אלגזי דגם לרבנן עובר בב"י בקע"א וברי"ט אלגזי כ' דהקדש ל"ח אחריות ברור דשמא ישאל ולכאורה קשה דהיכי דאפשר בשאלה בלא"ה עובר מפח הואיל וע"כ מייירי בבא ליד הגזבר כמ"ש התוס' פסחים ושוב חשוב אחריות ברור ונהגם די"ל לפמ"ש בנובי"ת סי' קנ"ד דמ"ה ל"מ שאלה בבא ליד הגזבר משום דהגזבר אינו מחמין שיש לו חרטה דמעיקרא אבל עכ"פ אם יאבד החמץ לא ניצטרף לשלם דלהחזיק יהי נאמן שהי' לו חרטה דמעיקרא ופקע דהקדש ושוב ל"ח אחריות ברור וא"ש דברי הרי"ט אלגזי ועיין בספרי ח"א סי' צ' אף בלא"ה י"ל לפמ"ש בתוס' יומא ד"נ וזבחים דמ"ו דבב' יורשין אע"פ דלא מתפרי רק מקנפי' אפ"ה חשוב קרבן שותפין רק בפר הואיל דכה"ג מתפר מקביעתא ושאר פהנים מקנפי' ל"ח קרבן שותפין א"כ ה"נ למ"ד דס"ל דהגל"מ לאו כממון דמי א"כ באמת ע"י קבלת אחריות.

אין לו קנין בגוף החפץ וא"כ רק בקע"א אחמץ של נכרי פנין דגם הנכרי אין לו קנין חזק כממונו ורא' דממון עפ"ם מהני רוב להוציא א"כ שפיר ישראל ע"י קע"א חשוב כמו שותף בהחמץ ועובר בב"י אבל בחמץ של הקדש דהקדש יש לו קנין גמור בהחמץ וההדיוט אין לו בו רק זכות אחריות בטל זכותו של ההדיוט לגבי זכותו של הקדש מש"ה רק לר"ש דס"ל דהגל"מ כממון עובר ויש לדבר מזה הרבה ואכמ"ל.

ועכ"פ י"ל דמומר יש לו לגמרי דין עפ"ם ואינו אוסר על ישראל יחיד כמו עפ"ם עכ"ז לדינא קשה להקל פנין דהרבה מחמירין הגם דלשי' כ"פ גם קידושי מומר לא חל רק מדרבנן ועיין בספרי ח"א סי' ג' ובח"ב סי' ל"א ועיין שו"ת מהרש"ם ח"ב סי' ק"י וקי"א ועיין שו"ת ערוגת הבושם שהחמיר בזה ע"כ באם אפשר לשפוך הרשות מהם יש להחמיר ובאם שהוא דבר שאי אפשר יש מקום להקל בעירוב ובפרט בענין שהוא תרי דרבנן כמ"ש בשו"ת יהודה יעלה סי' פ"ז כנלע"ד ברור בס"ד שוב מצאתי בשו"ת מהרש"ם חלק חמישי הנדפס פעת בסי' ל"ו והעלה שם דיוכל לשפוך הרשות ממשרתי הבית עיי"ש: באעה"ח ג' ניקהל תרפ"ב קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן ק"י.

להרב הה"ג כש"ת מוה"ר מרדכי פאהאנד מוצד"ק ניטרא יצ"ו. קונטרסו הגיעני ומרוב טרדותי ותשש פחי אין ביכולתי להאריך ונהני מעתיק לו מה שפכתתי בזה איזה שנים

בַּעֲנֵנו תְּפִילֵינוּ גַם בַּעֲנֵנו תְּחִלָּה לְהַרְבֵּה הַגָּאוֹן הַמְּפֹרָסִים אַבְד"ק בְּאֵינֵהָאד זֶלֶה"ה בַּעַל תְּבִיאֹת הַשְּׂדֵה.

בְּדָבָר אִישׁ אֶחָד שְׁצָרִיךְ לְחַלּוֹץ וְהוֹאֵאֵיטֵר רַגְלֵי דְהַיְיָנוּ שְׁעוֹקֵר רַגְלֵי הַשְּׂמָאֵל תְּחִלָּה וְנִסְתַּפֵּק אִי חָשׁוּב כְּאִיטֵר וְצָרִיךְ לְחַלּוֹץ בְּשִׁפְתֵי רַגְלָיו וְזֶה תְּשׁוּבָתִי הַנֶּה בְּאִיטֵר דַּעַת הַיִּשׁ"ש דְּהַעֲיָקֵר כְּדִיעָה זֶה דְּבִדְעֵבֵד מְהֵי אִם חָלַץ בְּיָמֵינוּ שֶׁל כָּל אָדָם וְעַיִן נו"ב מֵה"ת חֵאָה"ע סִי קֵנ"ו וּבְשׁו"ת הַגֵּרֵע"א ו"ל דְּמַחְשָׁב לִס' גָּמוֹר שְׂמָא אִיטֵר צָרִיךְ לְחַלּוֹץ בְּיָמֵינוּ שֶׁל כָּל אָדָם וְהַגַּם דְּבַח"ס ח"ב סִי צ"א כ' דֵּא"א לְחַשְׁבֵּן זֹאת לִס' אִי אִיטֵר חוֹלֵץ בְּיָמֵינוּ שֶׁל כָּל אָדָם דִּישׁ בְּזֶה ס"ס לְאִיסוֹר דְּשְׂמָא כְּשִׁיטַת הַרְמַב"ן ו"ל דְּאִינוּ חוֹלֵץ כָּלֵל וְשְׂמָא צָרִיךְ לְחַלּוֹץ בְּיָמֵינוּ דִּידִל' אִךְ בְּאַמַּת בְּיִאֲרָתִי בְּסִפְרֵי ח"א סִי ל"ד דְּעַנְיָן ס"ס דְּאַמְרִינָן יוֹתֵר יֵשׁ לְתוֹלֹת בְּאֶחָד מִשְׁנֵי צְדָדִים לְהַתִּיר הַיְיָנוּ אוֹ שְׂאִין תְּחַתִּיו אוֹ בְּאַנְסֵי מְלוֹמֵר שְׁנֵי צְדָדִים לְאִיסוֹר דְּהָא לְאִיסוֹר צָרִיכִין לֹמֵר שֶׁהִי תְּחַתִּיו וּבְרָצוֹן וְעַפ"י סְבֵרַת הַתּוֹס' כְּתוּבוֹת דַּע"ו דִּיוֹתֵר יֵשׁ לְזוֹכוֹת הָאֵשֶׁה בֵּא' מִשְׁנֵי צְדָדִים אוֹ שְׂלֵא הִי בְּהַ מוֹמִין אוֹ שְׂרָאָה וּמְחַל מִש"ה בְּיִאֲרָתִי דְּבַהֲקֵנָה בְּכוֹר בְּפִסְף לְחוֹד ל"ח ס"ס אִךְ דִּי"ל שְׂמָא כְּשִׁיטַת רִש"י ו"ל דְּהַלְכָה כֵּר"ל וְשְׂמָא כְּשִׁי רַמְב"ם ו"ל דְּגַם לִר"י בְּנִכְרֵי ג"כ כְּפִסְף קוֹנָה דַּע"כ"פ לִיכָא שְׁנֵי צְדָדִים לְהַיְיָתֵר דֵּאֵת"ל כְּפִסְף אִינוּ קוֹנָה בְּעַפְו"ם שׁוֹב לִיכָא שׁוֹם צַד הַיְיָתֵר א"כ כָּאֵן בִּס' אִיטֵר יֵשׁ שְׁנֵי צְדָדִים לְהַתִּיר שְׂמָא אִינוּ אִיטֵר וְשְׂמָא גַם אִיטֵר חוֹלֵץ בְּיָמֵינוּ כָּל אָדָם אֲבָל לְאִיסוֹר לִיכָא שְׁנֵי צְדָדִים דֵּא"נ דְּאִיטֵר חוֹלֵץ בְּיָמֵינוּ שֶׁל כָּל אָדָם שׁוֹב לִיכָא שׁוֹם צַד לְאִיסוֹר עַכ"פ לְשִׁיטַת רֹבֵב הַפּוֹסְקִים זֶה חָשׁוּב סְפֵק גָּמוֹר שְׂמָא אִיטֵר חוֹלֵץ בְּיָמֵינוּ שֶׁל כָּל אָדָם וּבַח"ס מְצָרָף ג"כ שִׁיטַת מְהַר"י עַמְרִיךְ דְּאִיטֵר ל"ח בְּעוֹקֵר רַגְלֵי הַשְּׂמָאֵל תְּחִלָּה רַק בְּגוֹרֵר רַגְלֵי הַיְיָנוּ עַכ"פ אִם בְּתוֹלְדָה עוֹקֵר רַגְלֵי הַשְּׂמָאֵל תְּחִלָּה יֵשׁ לוֹ לְרֹב הַפּוֹסְקִים דִּין אִיטֵר וְצָרִיךְ לְחַלּוֹץ בְּשִׁפְתֵי רַגְלָיו וּלְשִׁי הַנוֹב"י מֵה"ת סִי קֵנ"ה בִּישׁ אַח אַחֵר צָרִיךְ לְחַלּוֹץ הַקְּטָן וְעַיִן שׁו"ת רַעַק"א וּבְשׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ב סִי י"ז אֲבָל אִם רַק הַרְגִיל עֲצָמוֹ לְעַקוֹר רַגְלֵי הַשְּׂמָאֵל תְּחִלָּה תְּלוּי בְּב' הַדְּיָעוֹת שְׂבָמְרָדְכִי בְּמִנְחוֹת לְעַנְיָן תְּפִילֵינוּ וּבִמ"א סִי כ"ז מְבִיא שִׁי הַלְלוּ וְכַתֵּב שָׁם בְּסִק"י דָּאֵם עוֹשֶׂה כָּל מְלֵאכְתּוֹ בְּיָמֵינוּ וְהַרְגִיל א"ע לְכַתּוּב בְּשְׂמָאֵל אִזּוּ יֵשׁ לְסִמְנוֹךְ עַל הַב"ח דְּחָשׁוּב ס"ס דְּשְׂמָא רַק בְּתַר"ל חָשׁוּב אִיטֵר כְּשִׁיטַת הַב"ח וְשְׂמָא עַי"י שְׂהַרְגִיל גִּיל ל"ח אִיטֵר עַי"י ש"א א"כ הַכ"נ י"ל שְׂמָא עַי"י שְׂהַרְגִיל ל"ח אִיטֵר וְשְׂמָא גַם בְּאִיטֵר חוֹלֵץ בְּיָמֵינוּ שֶׁל כָּל אָדָם וְעַיִן שׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה חֵאָה"ע סִי ק"נ שְׂהַרְגִיל בְּזֶה דִּישׁ לְהַקְלֵל בְּכַה"ג מְטַעַם ס"ס וּל"ח בְּכָלֵל ס"ס נִגְדָה ח"א אִךְ בְּאַמַּת לְכַתְּחִילָה מְחַמֵּר שָׁם בְּבֵית שְׁלֵמָה דַּמְמ"נ אִם יֵשׁ אַח אַחֵר יוֹתֵר טוֹב שְׂיִחַלּוֹץ הַשְּׁנֵי וּבְלִיכָא אַח אַחֵר לִיכָא חָשׁוּב תְּחִלָּה פְּסוּלָה וְשׁוֹב אֶפְשֵׁר לְחַלּוֹץ בְּב' רַגְלָיו בְּזֹאח"ז: אִךְ לְדַעַתִּי אִם יִרְגִיל א"ע אִיזְנָה זְמַן לְעַקוֹר רַגְלֵי הַיְיָנוּ תְּחִלָּה יוֹכֵל לְחַלּוֹץ בְּיָמֵינוּ שֶׁל כָּל אָדָם חֵדָא דַּמְמ"נ אִם עַי"י שְׂהַרְגִיל חָשׁוּב כְּאִיטֵר מַכ"ש דִּיוֹעֵיל הַרְגִיל לְהִיּוֹת כְּכָל אָדָם וּבְכַרְט דָּאִךְ אִם הִי אִיטֵר בְּתוֹלְדָה מ"מ אִם מְרָגִיל א"ע לְהִיּוֹת כְּכָל אָדָם מְהֵי לְכָל הַדְּיָעוֹת כַּמ"ש שָׁם בְּשׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה סִימָן קי"ט וּבְשׁו"ת אַבְנֵי צְדָק סִימָן ב' וּבְכַרְבֵּי פְּלִפְלֵתִי בְּזֶה בְּתְּשׁוּבָה לְעַנְיָן תְּפִילֵינוּ דָּאִךְ אִם הִי אִיטֵר בְּתוֹלְדָה אִם יִרְגִיל א"ע לְכַתּוּב בְּיָמֵינוּ יוֹכֵל לְהַנִּיחַ תְּפִילֵינוּ בְּשְׂמָאֵל שֶׁל כָּל אָדָם וְהַבְּאֵתִי מְשׁו"ת שׁו"מ ח"ב סִי נ"ח וְשׁו"ת מֵהַרש"ם ח"ב סִי ר"מ וּמַכ"ש בְּנ"ד דְּאִינוּ אִיטֵר בְּתוֹלְדָה רַק הַרְגִיל א"ע לְעַקוֹר רַגְלֵי הַשְּׂמָאֵל תְּחִלָּה אִם יִרְגִיל א"ע אִיזְנָה זְמַן לְעַקוֹר רַגְלֵי הַיְיָנוּ תְּחִלָּה שְׂפִיר יוֹכֵל לְחַלּוֹץ בְּיָמֵינוּ וְאִם א"א לְהַמְתִּין יוֹתֵר נְכוֹן לְכַתְּחִילָה

לחלון בב' רגליו היינו בתחלה בימין של כל אדם ואח"כ יחזור לחלוץ ברגל השמאלי כנלע"ד: והנה באיטר החולץ בב' רגליו שי' רוב הפוסקים דחולץ בזאח"ז כדי שתחלוץ בכל פעם ביד ימינה והעירו הפוסקי' דע"כ צריכה לכונן בכל חלוצה שאם עפ"י דין אינה פשרה אינה מכוננת לחלוצה כדי שלא תהי' חשש חלוצה פסולה והא דל"מ תנאי שחלוצה לפי שא"א ע"י שליח ועיין בפת"ש סי' קס"ט אות כ"ד ולפע"ד י"ל דדוקא במעשה שאפשר לקיימו בלא תנאי וא"נ דהתנאי בטל יחול המעשה אף בלי קיום התנאי שפיר אפ"ל דל"מ תנאי וכסברת השט"מ דמעשה שא"א לקיים עיי"ש חשוב מעשה אלימא וקעין סברת התוס' כתובות ע"ד דאם אין בכוחו לעשות שליח אין בכוחו להטיל תנאי ויחול המעשה אף בלי קיום התנאי אבל הכא אדרבא אם לא יתנה תנאי רק יכונן לחלוצה בכל ענין אז יתבטל המעשה ולא יחול החלוצה ואדרבא תהי' צריכה חלוצה מכל האחין וע"י התנאי אז מועיל החלוצה א"כ אדרבא עיקר חלות המעשה שה הוא ע"י תנאי בכה"ג מהני אף בדבר שא"א עיי"ש וז"ב בס"ד: ובעמדי בזה הנני להעיר בדבר המפורש בפוסקים דאונן אסור לחלוץ וקצת פוסקים כתבו הטעם משום שאצריך לכונן לפוטרה וכשהוא אונן אינו בר פננה ומהרי"ט כתב משום דאז פטור ממצות וחלוצה הוא מצוה ולא חל כשעשאו בזמן שהיא פטור וכמפורש בש"ס דר"ה דכ"ח ובח"ץ סי' א' העיר דא"כ לא משפחת יבום כלל דהא קיי"ל כל שאין אני קורא בשעת נפילה יבמה יבוא עלי' ל"מ יבום וא"כ בשעת מיתת הבעל הם אוננים ופטורים ובשאלת יעב"ץ העיר עפ"י דברי התוס' ריש יבמות דלענין נדה ל"ש זה דגם לבעלה אסורה עד שתטהר ה"ה הכא דגם לאחר אסורה להינשא בשעת אגינת דלשי' רוב הפוסקים אוננת אסורה בתשמיש א"כ אין האיסור דוקא ליבם ולענ"ד בלא"ה י"ל פינו דבאמת כל יבמה אסורה להתניבם תוך ג"ח שמה מעוברת הוא א"כ דע"כ התורה לא הטילה מצנת יבום רק אחר ג"ח דאף דכ' הפוסקים, דכל חשש דאסורה אשה להינשא הן אחר מיתת בעלה או שגירשה ג' חדשים הוא רק חשש דרבנן כמ"ש הפוסקים הובא בס' י"ג דגם לשמואל היא רק דרבנן מ"מ להתניבם י"ל דאסורה מה"ת תוך ג"ח דבס' איסור פרת לשי' הרבה פוסקים גם להרמב"ם ז"ל אסור מה"ת ובפרט הכא דעכ"פ בחיי בעלה איסור אשת אח רבוץ עלה דאיסור אשת אח עם איסור א"א הוי איסור ב"א רק הספק שמה ע"י מיתת הבעל בלא בנים פקע איסור אשת אח אבל כל שיש ספק שמה היא מעוברת א"כ הוי ספק פרת ונגד ח"א בכה"ג בנודאי מה"ת מחמירן ובפרט דרוב נשים מתעברות א"כ ע"כ דכוננת התורה במצנת יבום הוא רק אחר ג"ח ול"ק קושית הח"ץ.

ובפרט דכל איסור עשיית מצוה בשעת אגינת אינו רק דרבנן דרק לענין אכילת קדשים הוא מה"ת אבל לפטור ממצות הוא רק מדרבנן משני טעמים המפורש בפוסקים וא"כ ממ"נ אף א"נ דאינו ראוי מדרבנן חשוב אינו ראוי אף מה"ת מ"מ הכא מדרבנן בלא"ה אינו ראוי להתניבם עד אחר ג"ח וע"כ דכיון דשום אשה אינו ראוי להתניבם אז ל"ח בכלל שאינו ראוי לנפילה וז"ב ושפיר י"ל דבאם בזמן שראויים ליבום או לחלוצה אירע להם ר"ל אגינת שפיר אסור ליבם או לחלוץ אז פינו דמדרבנן פטור אז ממצות: ועוד עמדי בדברי הח"ן הנ"ל דבאמת י"ל דחשוב עולה ליבום דממ"נ אם קמא שמה גליא דאינה מעוברת תקיף הוא ראוי ליבום ורק מחמתספק אסור ליבמה דשמה היא מעוברת אבל אפשר להתגלות ע"י אלי' היכי דא"צ להגיד רק מה שהוא באותו שעה אבל באמת

גם בזקניה אסורה להתניבם עד ג"ח ושוב לא יועיל אף אם יגיד אלי' שאינה מעופרת וע"כ נ"ל פינן דזה הוא רק גזירה דרבנן א"כ מה"ת חשובה ראוי' ועכ"פ אף א"נ דאינו ראוי מדרבנן חשוב אינו ראוי מה"ת עכ"פ אחר שפקע החשש דרבנן שוב מצי להתניבם וכמ"ש הר"ן נדרים דפ"ה דבאוסרת מעשה ידיה אבעלה עכ"פ חל האיסור אלאחר גירושין ול"ח דשלב"ל פינן דמה"ת חל תיקף דקונם מפקיע מידי שיעבוד רק דחנ"ל אלמיהו ושוב עכ"פ אחר גירושין חל וה"ה הקא דחל וא"כ אף דבלא"ה אסורה להתניבם תיקף משום אגנינות מ"מ בלא"ה אז לאו בת יבום מדרבנן ואפ"ה אינה נדחה אלהבא ובפרט לשי' המ"מ מחוסר זמן ל"ח בכלל דשלב"ל פנודע ועיין ש"ס יומא דפ"ג דאם תהי' ראוי' ביומו להקריבו בפנים ואינו מחוסר מעשה בגופו ל"ח בכלל מחוסר זמן וחיוב משום ש"ח ה"ה הקא מחוסר רק מעשה בגופו של מת לקוברו אבל מצד היבם והיבמה הוא רק מחוסר זמן ותיקף אחר קבורתו תהי' ראוי' ליבום דמה"ת אבל מותר בתשמיש שוב ל"ח בכלל פל שאינה בנפילה וא"ש בס"ד ודוק ובדבר שאלתו לענן תפילין עיין לעיל סימן י"ג: באעה"ח יום ב' וישב תרפ"ג לפ"ק קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן קי"א.

להגבאי דח"ק בק"ק בערענסאס: בדבר שאיש אחד רוצה ליתן פרמו במתנה להח"ק לעשות ממנו ביה"ק כי המקום דחוק אף יש שמה אילנות עושה פירות אם מותר לקצצם לצורך ביה"ק כפר הארכתי בתש' דלשי' הט"ז סי' קט"ז בצריף למקומו לצורך בנן חשוב מותר דעיקר איסור אם משחית וכשעושה לצורך דבר חשוב יותר ל"ח השחתה וכמ"ש התוס' ע"ז י"א דאם שורף לכבוד המלך ליפא איסור דל"ח דרף השחתה וגם בנותן אבן בבית המקדש לצורך תיקון מתיר מהר"י אסקנדרני וגם בי"ש ס' פסול בס"ת אפ"ה פינן דמס' אסור לקרות בו כ' בשו"ת בי"א סי' ס"א דמותר לתקנו אף בח"ס סי' ק"ב כ' דבעי נשיה' בירור שהדבר שעושה הוא יותר חשוב מקציצת אילן ובס' אסור וע"ז נכתב קרא מיוחד דבעי שתדע כי לא עץ מאכל דבס' אף שי"ל דעכ"פ לא קמכוין להשחית אפ"ה בעי בירור וכסברת השט"מ ב"ק ד"ו דגם רוב ל"ח בירור ועיין בריב"ש לענן להבדיל בין טהור לטמא בעי בירור ול"מ רוב אף בשו"ת שאילת יעב"ץ ח"א סי' ע"ו כ' דגם בעושה לצורך בנן חשוב אפ"ה יש ספקה ורק מתיר ליקח עם השרשים ולנטועם במק"א ובכה"ג מתיר תמיד אף בח"ס שם גם בכה"ג אינו מתיר רק אם הוא לצורך בנן חשוב אבל בלא"ה אף ליקח עם השרשים ולנטועם במק"א אסור וי"ל משום דשמא לא יועל הנטיעה במק"א שיעשה שמה פירות דגם ע"י אמירה בקיאים ידוע שי' כמ"פ דאין נאמנות לרופא באיסורי תורה ונהגם דלשי' כמ"פ יש נאמנות לרופא אף באיסור נדה ורק ברדמ"ת הואיל דכבר איתחזקה באיסור ליפא נאמנות לרופא דלא משוי רק לס' ואיפא גופא דלא מקבל סמא ובש"ס נדה כ"ב ששאלו לרופאים ואפ"ה אמרו תטיל למים שם הרופאים בעצמם ציווי להבחין כמ"ש בתוס' הרא"ש ובשו"ת בש"כ וד"ח ח"א עכ"פ י"ל דגם בכה"ג גם ע"י דיבורי בקיאים ל"ח בירור א"כ אף שהוא לא מכוין להשחיתו דסבר שגם במק"א יוציאו פירות מ"מ חשוב כאפשר ולא מכוין ואסור אבל באם עושה לצורך מצנה חשובה ולוקחו עם השרשים ונוטע במק"א עכ"פ חשוב פלא אפשר ולא קמכוין דשרי וכמ"ש התוס' פסחים כ"ב דבשביל צעב"ת חשוב לא אפשר ולא קמכוין ועיין ש"ס זבחים צ"א דבמזלפו ע"ג מזבח ליפא איסור

מכּפּה דְחָשׁוּב לֹא מִתְפַּנֵּן וְעֵינָיו שׁוֹ"ת חַיִּים שָׁאֵל סִי כ"ב וּכ"ג וּבְשׁוֹ"ת ד"ח ח"ב סִי נ"ז וּבְשׁוֹ"ת א"צ סִי מ"ה וּבִס' עֵינָיו הַד"ט בְּאַרְיָכוֹת עַכ"פ לְדִינָא אִם יִקַּח עִם הַשְּׂרָשִׁים וַיִּנְטָעֵם בְּמִקְ"א מִמ"נ לְשִׁי הַיַּעֲבֹ"ץ מִן הַדָּבָר בְּכַה"ג אִף שְׁלֹא לְצַנְרָה מְצֻנָה וּבְפֶרֶט לְצַנְרָה מְצֻנָה גַם הַח"ס מִתִּיר וּכְמוֹ"ש בְּחַיִּים שָׁאֵל הוֹאִיל שְׁעוֹשֶׂה בְּשִׁבִיל בִּיה"ק שֶׁהוּא מְצֻנָה חֲשׂוּבָה שְׁדוּחָה עַכ"פ בְּשׁוֹא"ת לְכָל הַמְצֻזוֹת וְלְשִׁי הַתּוֹס' וְהַרְמַב"ן וְהַרְשֵׁב"א דוּחָה לְלֹא שֶׁאִש"ב גַּם בְּקוֹ"ע וְהַגֵּם דְּלְשִׁי רְש"י ז"ל וְכַפִּי הַמְפֹּרָשׁ בִּיּוֹ"ד סִי שֶׁע"ב אִם נוֹדַע לְכַהֵן שֶׁהוּא בְּאִנְהָל הַמֵּת צָרִיף לְצֹאת עָרוֹם וְעֵינָיו נו"ב מִה"ק או"ח סִי ל"ה עַכ"פ הֵכָא שְׁעוֹשֶׂה בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַמֵּתִים עַכ"פ ל"ח דְּרָה הַשְּׁחָתָה וְעַדִּיף מֵאֵם עוֹשֶׂה לְצַנְרָה בְּנִיָּן חָשׁוּב וְא"כ ע"י שְׂיָקַח עִם הַשְּׂרָשִׁים וַיִּטַּע בְּמִקּוֹם אַחֵר שָׂרִי וְאִם א"א בְּכַה"ג יֵשׁ לְחַיִּים לְשִׁיטַת הַשְּׂאִילַת יַעֲבֹ"ץ סִי ע"ו וַיֵּשׁ לְעֲשׂוֹת כְּפִי הַמְפֹּרָשׁ בְּשׁוֹ"ת מִהַרְש"ם סִי כ"ב לְמִן הַמְּכַרְם לְנִכְרֵי וְהַנְּכָרִי יִקְצֹץ וְנִהְיֵי דִישׁ לְחַיִּים לְשִׁי רְש"י ז"ל דְּלַחֲוִמְרָא יִשְׁל"ע דְּרַק בְּמִלְאַכְתָּ שְׁבַת דְּגוּפוֹ שׁוֹבֵת כ' בְּבִי"מ דְּלִישׁ שְׁלִיחוֹת אֲבָל הֵכָא חָשׁוּב פְּעוּלָה הַמְתַּנְעֵבֶת אִף בְּאַמְתָּ כ' בִּשְׁט"מ דְּרַק בְּאִסּוּר רִיבִית מִחֲמִיר רְש"י ז"ל וּבְפֶרֶט הֵכָא דְעוֹשֶׂה בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַמֵּתִים עַכ"פ לִיכָא אִסּוּר מְדִינָא וְרַק חָשׁוּב סְפָנָה י"ל דָּאֵם מוֹכְרוֹ לְעַפּוֹ"ם וְהַעֲפוֹ"ם יִקְצֹץ לִיכָא סְפָנָה וְעַכ"פ יוֹתֵר טוֹב לַע"ע שְׁלֹא לְהַקִּיץ רַק לְהַנִּיחָם לְהַתְּיַבֵּשׁ נְהִי דִיפָה כ' כַּת"ה דְּגַם גְּרַם הַשְּׁחָתָה אִסּוּר עַכ"פ גְּרָמָא קִיל מְקַצֵּיחָה בְּיָדִים וְלַעֲת הַצַּנְרָה ח"ו יִקְצֹץ הַנְּכָרִי אַחֲרֵי שְׂיָמְכְרוּ לוֹ הַמְּקוֹם כְּמ"ש בְּמִהַרְש"ם וּז"ב בִּס"ד וְהַשִּׁי"ת יִצְלִינִי מִשְׂגִּיאוֹת בְּאֵעָה"ח יוֹם ד' חִי לְמַב"י תְּרַפ"א קֹאשׁוּי.

הַק' שְׁמוּאֵל עֲנָגִיל חוֹפ"ק הַנ"ר. סִימָן קִיב.

לְהַרְבֵּה הַה"ג מ' אֶהְרֵן זִילְבֶּעֲרֶשְׁטֵיין אַב"ד בְּעַלְעֵד נ"י בְּהַרְבֵּה הַגָּאוֹן הַמְּפֹרָסִים הַאֲב"ד וּוִיצְעֵן שְׁלִיט"א: בְּדָבָר אִשָּׁה אַחַת שְׁנִפְקֵד מְקוֹם בְּעֵלָה וַיֵּשׁ ע"ז גַּב"ע ע"א הַעֵיד שְׂרָאָה הַרוּג אַחַד וְנִשְׁבְּרָה הַשְּׂדֵרָה שְׁלוֹ וְרָצָה לְהַבְּחִין אִם הוּא עוֹד חִי וְכֹאשֶׁר רָאָה שֶׁהוּא כְּבָר מֵת לְקַח מִמֶּנּוּ הַצְּעֻטִיל וְרָאָה כִּי נִרְשָׁם שָׁם שָׁם פְּרִידְמָאן יִשְׂרָאֵל מְקִישִׁינְצָא וְהוּא לֹא הִפְרִיזוּ אִף ע"י הַצְּעֻטִיל יָדַע שְׁמוֹ וַיֵּשׁ עוֹד גַּב"ע מִע"א שְׁהַעֵיד אִיף שְׁנִסְעָה בְּדָרָה בְּצַוּוֹתָא חֲדָא עִם עָרֵל אַחַד וְדִיבְרוּ מִעֲנִינֵי מִלְחָמָה וְסִיפֵר לוֹ הָעָרֵל שֶׁהִי בְּשִׁבְי' בְּרוֹסִיעַ וְשָׁאֵל לְהָעָרֵל אִם לֹא רָאָה אֵיזָה אִישׁ מְגָלִיל שְׁלוֹ וְאָמַר לוֹ הָעָרֵל שֶׁר' יִשְׂרָאֵל פְּרִידְמָאן מְקִישִׁינְצָא בְּן ר' מֵאִיר נִהְרַג שְׁמָה בְּבִינְרָר עוֹד הַעֵידוּ שְׁנֵי עֵדִים שְׁעַמְדוּ יַחַד בְּשׁוּק עִם עָרֵלִים וְדִיבְרוּ מִהַרְבָּה עֲנִינֵים וְאָמְרוּ לְפָנֵי הָעָרֵלִים שְׂיִוְדְעִים שְׂיִשְׂרָאֵל פְּרִידְמָאן בְּן ר' מֵאִיר מְקִישִׁינְצָא יְבוֹא לְבֵיתוֹ וְאָמַר הָעָרֵל הַנָּ"ל כִּי אִישׁ פְּרִידְמָאן יְבוֹא לְבֵיתוֹ בְּעֵת שְׂאָבִיו יַעֲמֹד מִקְבְּרוֹ כִּי הוּא הִי עִמּוֹ בְּיַחַד וְרָאָה כִּי בָא לוֹ בּוּיָה- שׁוֹסֵס וְרָצָה לְקַבְּרוֹ בֵּין שְׂאָר הַהַרְוּגִים וְרַק שְׂבָאֵי הַרוֹסִים הַנִּיחוּ שָׁם עוֹד הַעֵיד אִישׁ יְהוּדִי שֶׁהִי עִם יִשְׂרָאֵל פ"מ הַנָּ"ל בְּמִקּוֹם הַמְּלַחְמָה בְּשָׁנַת 15 קוֹדֵם חַג הַפֶּסַח וְרָאָה כִּי הַשִּׁיג פְּרִידְמָאן בּוּיָה-שׁוֹסֵס וְנִקְרַע פְּרִיסוֹ וְהַבְּנֵי מַעֲיִים נִרְאוּ לְחַוֵּץ וְדִיבְרוּ אֵלָיו וְלֹא הִשִּׁיבוּ וּבְחֵן אִם יֵשׁ בּוֹ עוֹד רוּחַ חַיִּים וְהַזִּיזוּ מִמְּקוֹם לְמִקּוֹם אֲבָל לֹא הִי רַק כְּעֵץ וְלֹא הִי עוֹד בּוֹ רַק מְעַט חֲמִימוֹת זֶה תוֹרָה הַשְּׂאֵלָה בְּקִצְרָה: וְהִנֵּה כַּת"ה הַעִיר בְּעֵדוֹת עַד הַרְאִשׁוֹן שְׂאָמַר שְׂרָאָה שֶׁהִי נִשְׁבְּרָה הַשְּׂדֵרָה וְעַד ר' נִתָּן שְׁנוֹאֲרֵץ רָאָה כִּי נִפְצָע פְּרִיסוֹ וִי"ל דְּחָשׁוּב עֵדוֹת מְכַחֶשֶׁת בְּזָה יָפָה כ' כַּת"ה דִּישׁ לְתַרְץ שְׁנַכְנֵס הַחַץ דְּרָה פְּרִיסוֹ וְהַלְהֵךְ לְאַחֲוִרֵיו וְקִי"ל כֹּל מְקוֹם שְׂיֵשׁ לְתַרְץ דְּבָרֵי הָעֵדִים שְׁלֹא יִהְיֶה כְּמִן הַשִּׁי"ת יִצְלִינִי מִשְׂגִּיאוֹת דְּבַלֵּא"ה יֵשׁ הַכְּחָשָׁה

בזמן דלפי דברי ר' יוסף בר' יצחק מבראד ראה את איש הנ"ל עוד בשנת 914 מת ולדברי ר' נתן שונארץ הי' זה קודם פסח יאהרע 915 ולשי' הרבה פוסקים בהכחשה בתקירות גם בעדת אשה פסול כמ"ש בח"מ ובב"ש לחד תירוץ ועיין בנוב"י מה"ק סי' מ"ו הגם שכ' בספר קהלת יעקוב סי' י"ז דאם לא העידו יחד בתכ"ד לא מזיק אף בהכחשה בתקירות וביארתי בתשובה דלכאורה באמת נכונים דברי הב"ש דאף אם יש הכחשה בזמן מ"מ עכ"פ יש ע"א שאינו משקר ובעדות אשה דמהני גם קרוב אף דאינו בתורת עדות מ"מ נאמן א"כ י"ל דמועיל אף אם הונקשו דעכ"פ ע"א אומר אמת אף שכ' האחרונים די"ל ע"א עיקר נאמנותו משום דייקא של האשה והכא שיש שני עדים אומרים מת האשה לא דייקא ושוב דפ"י הכחשה לא נשאר רק ע"א ולא מהימן בלי סברת דייקא וכתבתי שם בתשובה דאף דבאמת איפשטא הבעיא דע"א במלחמה מהא דדיגלת דגם בלי סברת דייקא ל"ח למשקר רק לחשש לבדדמי לא איפשטא די"ל דשם מייירי שלא ראה הטביעה כמ"ש הר"ן אכל עכ"פ נשמע דחשש משקר ליכא אף בלי צירוף דייקא וא"כ שוב י"ל דבהכחשה בתקירות עכ"פ ע"א אומר אמת אף באמת לפי מ"ש בנוב"י דבעיית הש"ס אי נימא דע"י דיוק האשה מתירא העד לשקר שמה יתברר שקרו ולזה סגי דיוקא זוטא וגם במלחמה שייך דיוקא זוטא או בעי דיוקא רבה וא"כ אף דאיפשטא מהא דדיגלת דל"ח למשקר היכי ששייך דיוקא זוטא עכ"פ אכל אפתי י"ל דבהכחשה בתקירות לא תידוק פלל ושוב הפ"א לא ירא לשקר דסובר דאף אם חי לא יתברר שקרו דהאשה לא תידוק פלל, אף באמת לפ"ז א"ש דברי הקהלת יעקוב דאם לא העידו תכ"ד א"כ לא ידע עד הראשון מעדות עד השני שוב ירא לשקר מחמת שהאשה עכ"פ תידוק מעט ויתברר שקרו ונהי דלסוף שיודעת משני העדים לא תידוק אכל עכ"פ העד הי' ירא לשקר וא"כ הי' מקום.

לומר אף דיש הכחשה בין העדים מ"מ י"ל דמועיל דעכ"פ ע"א אומר אמת אף באמת בנו"ב חושש להחמיר בהכחשה בתקירות א"כ גם הכא יש לחוש דחשוב הכחשה בזמן והנה חשש השני מחמת נוטל ש"כר להעיד לכאורה פיון דעדותו בטל א"כ שוב לא יוכל להכחיש את העד שראוהו מת קודם פסח 915 אף באמת לשי' כ"פ נוטל ש"כר להעיד פ"ש ב"עדות אשה משום דל"ח רק פסול דרבנן וכ"ש לעדות אשה ושוב י"ל דחשוב עדות מכחשת ובפ"ט לפי דברי כת"ה לא נטל רק ש"כר בטילה לילך לב"ד י"ל א"כ דבשביל זה לא מופסל ושוב י"ל דחשוב עדות מוכחשת אף האמת יורה דרפו פיון דלא הפירו רק ע"י הצעטיל שהיה נושאים האנשי חיל א"כ י"ל דנתחלה הצעטיל וידוע שי' כ"פ דאין סומכין על הצעטיל ונהי די"ל דהני דבר דל"ש מ"מ הכא עדיף לומר דנתחלה הצעטיל פדי שלא יחשב עדות מוכחשת ובפ"ט דהוכחתי דהכא פיון דלא העידו תכ"ד לשי' הקהלת יעקוב לא נתבטל העדות א"כ שוב יש לצרף הסברא דנתחלה הצעטיל פדי שלא יחשב עדות מוכחשת וז"ב: עתה נדבר מעדות האחרון שראה שישאל פרידמאן מעיר הנ"ל נפל לו בויף-שוסס ונקרע פריסו ונראו הבני מעיים ונהזיזו ממקומו ולא נראה בו שום רוח חיים והנה שמו וכניו ושם עירו מועיל לכל הפוסקים אף בלי שם אביו ובפ"ט בצירוף שם עירו והנה הנה ממקומו חשוב פקבורה ורק שנסתפק כת"ה די"ל דבעי שיהי' הנה אחר איזה שעות אכל בשעת גפילת החץ י"ל שמה נתעלה באמת פיון דכל בעיית הש"ס בע"א במלחמה הוא רק חשש דרבנן כמ"ש הריב"ש דחשש בדדמי

אינו רק מדברבבנו ובפּרט דהדין אם ניסת לא תצא א"כ עכ"פ כל שהי' הנהגה ונראה מזה שהי' באמת מת ממש ולענין חשש חומרא דהוא רק לכחתיקה אין להוסיף חומרות וגם יש לצרף עדות הערל שנסע יחד עם העד ר' חיים ואמר לו שהאיש ישראל פ"מ בן ר' מאיר ע"ה נהרג ואף שלא אמר קברתיו ונחוש דגם במסל"ת במלקמה בעי קברתיו כמ"ש ברמ"א סעיף מ"ח דלא כשי' הרי נתן מ"מ מצטרף לעדות הישראל שאמר שראה שהשיג בויף-שוסס והי' מונח פאבן דומם דלשי' רוב הפוסקים גם בב' פסולים ל"ח לבדדמי ואף דהעפוי"ם לא אמר מעצמו רק על ידי שאלה ששאלו אם לא ראה איזה איש מעירו וע"ז השיב פזאת מ"מ לפמ"ש בקו"ע אות תט"ו כל שלא נשאל על איש פרטי אפתי חשוב מסל"ת ובפּרט דלשי' המבי"ט היכי דקבר נסתלק חשש איסור תורה מועיל עדות עפוי"ם אף בלי מסל"ת וענין שו"ת ד"ח ח"א סי' ל"ג ובפּרט הקא שלא נשאל על איש פרטי אם מת רק סתם אם לא ראה איזה איש מעירו עכ"פ לא גרע מספק מסל"ת והיכי דקבר נסתלק החשש איסור תורה לכ"ע מהני עדות עפוי"ם בספק מסל"ת וגם יש לצרף עדות ערל קאבין פעטרוי פינון שלא שאלו לו אם ישראל זה חי רק אדברה אמרו לו שפא מכתב שיבוא לביתו ומכ"ז העפוי"ם אמר שנהרג יש הוכחה שאומר אמת דהא מכונין עדותו שפפל לו חץ בכריסו לעדות הישראל ואמר שרצו לקברו נראה שהניזו ממקומו ועכ"פ חשוב בכלל ספק מסל"ת עכ"פ חזי לאצטרופי לעדות של ר' נתן ובפּרט שפבר עברו פמה שנים, א"כ יש אומדנא דמוכח שמת ועכ"פ איתרע קצת חא"א ע"כ לדעתי יש מקום להתיר אשת ר' ישראל פרידמאן הנ"ל להינשא.

וכל זה שייספים לזה רב גדול אהד בתוי"ר ואז ישבו ב"ד של ג' ביחד להתיר האשה כדין הנסיסה בע"א והשי"ת יצלנו משגיאות: באעה"ח היום יום ד' נשא תרפ"ב קאשוי. הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל.

סימן קי"ג. לרב גדול אהד: בדבר השאלה בא' ששאל חפץ מחבירו לשלחו למקום א' לערל והערל שלח בחזרה בטעות חפץ יקר ונסתפק כת"ה א.

(אם מותר להשואל להודיע להערל מהטעות ב.) למי שייף הרינוח אם להשואל או להמשאיל: הנה לכאורה אם שייף הרינוח להמשאיל י"ל דאין לו לקדש השם בשל חבירו כמפניש בחו"מ סי' קפ"ג דאם שלח ישראל חוב לעפוי"ם והעפוי"ם שכח החוב דחייב להחזיר המעות להמשלח ואסור לו להגיד להעפוי"ם דבשל חבירו אסור לו לקדש השם ויש להביא ראיה מהא דכתבו הפוסקים דבגזל לא שייף עדל"ת דחסרון ממון חבירו אסור אף במקום פק"נ פנודע מדברי הראב"ד ז"ל הובא בשט"מ ב"ק דף פ' ועי' תוס' ב"ק דף ס' ובפר"ד וענין חו"מ סי' שפ"ח ונחנין דאף דכל איסורין מותרין במקום פק"נ חוץ מג' דברים, ואף איסורי פרת ומיתה מותרין במקום פק"נ אפ"ה חסרון ממון חבירו אסור מכ"ש לענין עדל"ת דלשי' כמ"פ גם ל"ת שיש בו פרת אינו נדחה ובפּרט ל"ת שיש בו מיתה חמור כמ"ש התוס' יבמות דף ה' ע"ב א"כ מכ"ש דאין עדל"ת בגזל ממון חבירו וענין בשט"מ פתובות דף י"ט לשיטה ישנה דבגזל אמרינו יהרג ואל יעבור וענין ח"ס חו"מ סי' א' עכ"פ חזינו דחסרון ממון חבירו אסור לגבי ביטול מ"ע מכ"ש הקא פינון דהנכרי שכח החוב א"כ הפקעת הלונאת עפוי"ם מותר מצד הדין והגוי לגמרי ממון ישראל שוב אם יודיע להעפוי"ם יהי' בזה היזק להישראל בנודאי דאסור להזיק לישראל ממון

בְּיָדֵים פְּדִי שֶׁהוּא יִקְדָּשׁ ש"ש וְאֵף שִׁי"ל פִּינּוֹן דְּעַד עֲכָשְׁיוֹ הִי חֲזִיב הַמְּעוֹת לְהַעֲפוֹם רַק
דְּעֲכָשְׁיוֹ עֵי"י הַשְּׂכֵחָה יִנְפָקַע הַחֲזִיב מֵהִישָׁרְאֵל וְהוּי כְּזוֹכָה בְּמִתְנָה וּא"כ הָוִי רַק כְּמוֹנֵעַ
לְיִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל מִתְנָה וּבְזָה כ' הַרְמַב"ן ו'ל דל"ח רַק גְּרָמָא בְּנִיזְקִין וּפְטוֹר מְדִינֵי אָדָם
עֵינָן בַּקְצָה"ח סִי"ג וְנִהִי דְחֲזִיב לְצִי"ש מ"מ י"ל דְּבַכָּה"ג שְׁמִכְוִינָן לְקַדָּשׁ הַשֵּׁם אֵף חֲזִיב
לְצִי"ש לִיכָא מ"מ י"ל דְּזָה דְּוָקָא הִיכָא דְבָא יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל מִתְנָה חֲדָשָׁה מַעֲפוֹ"ם אֲזַ בְּמוֹנֵעַ
מִלְקַבֵּל הַמִּתְנָה ל"ח רַק גְּרָמָא אָבֵל הָכָא דְּעַד עֲכָשְׁיוֹ הִי הַמְּעוֹת בְּיַד הִישָׁרְאֵל בְּתוֹרַת
הַלְלוּאָה וְחָשׁוּב כְּשֶׁלּוֹ לְגַמְרֵי לְכָל מִילֵי וְעֵינָן אַה"ע סִימָן כ"ח בְּקִדְשׁ אִשָּׁה בְּכֶסֶף וְחֲזִיב
לָה מְעוֹת דְּכ"ז שְׁלֵא אָמַר לָה פְּנִסִי סְלַע שְׁאֲנִי חֲזִיב לִיכִי אִינוּ יָכוֹל לֹאמַר דִּינִי שְׁקִלִי
וְעֵי"ש בְּבִי"ש עכ"פ חֲזִינָן דְּקוֹדָם הַפְּרָעוֹן חָשׁוּב הַדְּבָר לְגַמְרֵי שֶׁל הַלְלוּ וְהָרָא' דְקִי"ל
פּוֹרַע חוֹבוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ שְׁלֵא מִדְּעַתּוֹ א"צ לְשַׁלֵּם לוֹ דל"ח רַק מְבָרִיחַ אָרִי וְלִשְׁי" כ"פ גַּם
בְּפָרַע לְעַפּוֹ"ם הַדִּין כֵּן וְעֵינָן חו"מ סִי"ק כ"ח א"כ מְמִילָא בְּשִׂכַח הַעֲפּוֹ"ם הַחֹב נִפְקַע
חֲזִיב הַשְּׂכָה מִיִּשְׂרָאֵל וְחָשׁוּב מְמוֹנֵו לְמַפְרַע וְשׁוּב אִם יוֹדִיעַ לְהַעֲפוֹ"ם הָוִי כְּגוֹזֵל מִמֶּשׁ
מְמוֹן יִשְׂרָאֵל וְשׁוּב אֲסוּר לוֹ לְקַדָּשׁ הַשֵּׁם וְלִגְזוֹל עֵי"ז מְמוֹן יִשְׂרָאֵל וְעֵינָן שׁו"ת הַשִּׁיב
מִשָּׁה בְּשָׁנֵי שְׁנֹתָפִים שְׁיֵשׁ לֹא' עֲלֵיהֶם תְּבִיעָה וְנִתְחַזֵּיב א' שְׁבוּעוֹת אָמַת וְאִין רְצוֹנֵו לִישְׁבַע
דֹא"י עֵי"ז לְהַפְסִיד לְחֲבִירוֹ נִהִי דְרָאוּי לְהַרְחִיק א"ע אֵף מְשִׁבּוּעוֹת אָמַת כְּמ"ש הַח"ס סִי
צ' אָבֵל עכ"פ בְּשִׁבִיל חוֹמְרָא דִּינִי' א"י לְהַפְסִיד לְשׁוֹתְפוֹ וְעִי' שׁו"ת בִּי"ש שֶׁהִבִּיא דְבָרֵי
הַרִיטְב"א מ"ק דְּבָאָדָם חָשׁוּב שְׁאִין דְּרָכּוֹ לִישְׁבַע אֵף שְׁבוּעוֹת אָמַת הָוִי כְּנִשְׁתַּתְּפוֹ אֲדַעְתָּא
דְּהִי עכ"פ בְּנִיזְדוֹן שְׁאֵלְתֵינוּ אִם יִרְצָה הַשׁוֹאֵל לְקַדָּשׁ הַשֵּׁם בְּנוֹדָאֵי דְמוֹתָר לוֹ אֵף אִם
נֹאמַר דְּהַרְיֹחַ שְׁיִיף לְהַמְשָׁאֵל מ"מ מְפֹנְרֵשׁ שֵׁם בְּרַמ"א דָּאִם שְׁלַח שְׁלִיחַ לְגַבּוֹת חוֹב
מַעֲפּוֹ"ם וְהַנְּכָרִי נִתְּן יוֹתֵר דְמוֹתָר לְהַגִּיד לְהַעֲפוֹ"ם וּמְמִילָא אֵף אִם לֹא הִגִּיד שְׁיִיף הַרְיֹחַ
לְהַשְׁלִיחַ וְכ' בְּסִמ"ע דְּהָכָא מוֹתָר לְהַגִּיד פִּינּוֹן שְׁלֵא זָכָה הִישָׁרְאֵל עוֹד בְּהַמוֹתָר מֵהַחֹב
דְּהָא לֹא הִגִּיעַ לִידּוֹ מִשׁו"ה מוֹתָר לוֹ לְהַגִּיד לְהַעֲפוֹ"ם וְחֲזִינָן סְבָרָא הַנְּ"ל דְּכִינּוֹן דְּהַמְלִיחָה
לֹא זָכָה עוֹד בְּהַמוֹתָר הָוִי רַק כְּמוֹנֵעַ חֲבִירוֹ לְקַבֵּל מִתְנָה וּל"ח רַק גְּרָמָא בְּנִיזְקִין וְשׁוּב
מוֹתָר לוֹ לְקַדָּשׁ הַשֵּׁם דל"ח עֲדוֹן מְמוֹן חֲבִירוֹ וְאֵף שִׁי"ל דְּתִיכְרָף שְׁפָא לִידּוֹ הַשְׁלִיחַ הָוִי כְּזָכָה
בְּשִׁבִיל הַמְשַׁלַּח דְּהָא בְּחוֹב קִי"ל תֵּן פְּזִיכֵי כְּמִפְּנֹרֵשׁ בְּחו"מ סִי"ק כ"ה וּבְפֶרֶט הָכָא דְּהַמְלִיחָה
שְׁלַחוֹ לְגַבּוֹת חוֹבוֹ אֵף בְּאָמַת יְדוּעַ שִׁיטַת הַתּוֹס' ב"מ דָּף ע"א דְּבַעֲי שְׁיִיף' שְׁלִיחַ שֶׁל
הַמְזוֹפָה וְשׁוּב פִּינּוֹן דָּאִין שְׁלִיחַ לְעַפּוֹ"ם ל"ח עוֹד כְּבָא לִידּוֹ הַמְלִיחָה וּבְפֶרֶט אֵף א"נ כְּשִׁי
הַרִיטְב"א וְעֵינָן מַח"א מ"מ הָכָא עַל מוֹתָר מְדָמֵי הַחֹב לֹא עֲשָׂאוֹ שְׁלִיחַ דְּלֹא עָלָה בְּדַעְתּוֹ
שְׁהַנְּכָרִי יִטְעָה א"פ א"כ עֲדוֹן לֹא זָכָה יִשְׂרָאֵל א"כ הָוִי רַק כְּמוֹנֵעַ חֲבִירוֹ מִלְקַבֵּל מִתְנָה
וְלִיכָא רַק אִיסוּר מִטְעָם גְּרָמָא בְּנִיזְקִין וְכְשִׁמְכּוֹנִין לְקַדָּשׁ הַשֵּׁם לִיכָא שׁוּם אִיסוּר וְשׁוּב
מְפֹנְרֵשׁ שֵׁם בְּרַמ"א דְּכִינּוֹן דְּהַשְׁלִיחַ מוֹתָר לְהַגִּיד לְהַעֲפוֹ"ם א"כ לִיכָא לְהַמְשַׁלַּח נ"מ אִם
יִחְזִיק הַשְׁלִיחַ לְעַצְמוֹ אוֹ יִחְזוֹר לְהַעֲפוֹ"ם שׁוּב שְׁיִיף לְהַשְׁלִיחַ א"ב פְּשִׁיטָא דְּבַנ"ד לְע"ע
לֹא זָכָה הַמְשָׁאֵל עוֹד בְּהַחֲפֵץ שְׁנִשְׁלַח בְּטְעוֹת דְּהָא הַחֲפֵץ הַנְּשָׂאֵל הִי בְּאַחֲרִיּוֹת הַשׁוֹאֵל
וְלִשְׁי' הַתּוֹס' ב"מ דָּף ק"ג בְּסִפְקָא בְּחֲפֵץ הַשׁוֹאֵל אִם כְּבָר כְּלָתָה זְמַן הַשְׁאֵלָה חָשׁוּב הַשׁוֹאֵל
מוֹחֲזֵק וּבְתוֹס' ב"ב דָּף ס"א מִשְׁמַע לְהִיפּוּף וְעֵינָן קְצָה"ח וְנִה"מ סִימָן מ"ב דְּהוֹכִיחוּ
דְּהַעֲיָקָר פְּתוֹס' ב"מ וְעֵינָן בְּסִפְרֵי ח"ב סִי"מ עכ"פ לְע"ע הַחֲפֵץ הַנְּשָׂאֵל בְּחֻזְקָת הַשׁוֹאֵל
קָאִי וְיָמִי שְׁשַׁלַּח הַחֲפֵץ בְּחֻזְרָה לֹא יָדַע פְּלָל אִם הוּא חֲפֵץ שְׁאֵוֹל א"כ לֹא נִתְכַּוֵּן לְזָכוֹת
לְהַמְשָׁאֵל וּבְפֶרֶט דְּחֲפֵץ הַשְּׁנִי נִשְׁלַח מַעֲפּוֹ"ם וְשְׁיִיף לֹאמַר אֲש"ל לְעַפּוֹ"ם וְשׁוּב לֹא זָכָה

עוד המשאיל בהחפץ ושוב מותר לו להגיד דהעכו"ם ולקדש השם דלגבי חשש גרמא בגניזקין לחבירו מלקבל מתנה מותר לו לקדש השם ושוב ליפא פסידא (המשאיל במה שמתזיק בו לעצמו ושוב א"א לו להוציאו מיד השואל ובפרט דהשתא השואל מוחזק בחפץ השני ל"מ לשי' התוס' ב"מ אף בגוף חפץ הנשאל אפ"ה חשוב השואל מוחזק בכל ס' דיןזמן ואף לשי' התוספת ב"ב דף ס"א זה רק באם הס' בגוף חפץ הנשאל אז אמרי' בדבר שסופו לחזור חשוב מוחזק ועיין מהראנ"ח הובא בקצה"ח סי' מ"ב אבל הקא דשלחו בחזרה חפץ אחר ויש ס' שמא אין צריף ליתן זה להמשאיל א"כ שפיר השואל חשוב מוחזק וא"א להוציא מס' ואף דבחו"מ שם סי' קפ"ג בהוסיפו במדה בדבר שי"ל קצבה שיניף הרינח לחצאין ולשי' רש"י ו"ל הטעם דיש ס' למי נתפוננו לנותר אם לשליח או לבעל המעות ולקף חולקין וחונינו דל"ח השליח בכלל מוחזק מ"מ יש לחלק דשם היתרון מעורב בכל המקח וגוף המקח בנודאי פבר זכה בו הלוקח ע"י משיכת השליח וגם מסתמא הם בכליו של לוקח ועיין תוס' ב"מ דף ב' דמה שהשליח תופס בשבילם הוי כאלו הם מוחזקין א"כ שפיר השליח ל"ח בכלל מוחזק דאם נתפוננו להוסיף להמשלח זכה בו תיקף ע"י קבלת השליח אבל הקא דהוא מעכו"ם וקיי"ל אשלעכו"ם ובפרט דהוא חפץ קדש א"כ עכ"פ ל"ח המשאיל מוחזק ושוב מס' א"י להוציא מהשואל ולכאורה הי' מקום לומר עפ"י מתני' דב"מ דף ל"ה ע"ב בשוכר פרה מחבירו והשאיילה לאחר דאמר ר"י כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו א"כ לכאורה גם כאן י"ל דאין לו להרויח ע"י חפץ חבירו אף באמת שם יפסיד המשכיר מכיסו א"כ שפיר אין סכרא שהשוכר ירויח והמשכיר יפסיד אבל הקא דהשואל ישלם להמשאיל בעד חפץ השואל א"כ שפיר י"ל דא"א להוציא הרינח מיד השואל ועיין שו"ת בית שלמה ושו"ת מהרי"א הלוי לענין מי ששילם סעקפראציע מבית חבירו למי שיניף מעות הסעקראציע בעד בית הנשחר ע"כ הדין ברור דא"א להוציא מיד השליח רקדמי שיווי חפץ הנשאל וז"ב בס"ד: באעה"ח יום ה' ר"ח שבט תרע"ו לפ"ק ווייצען.

הק' שמואל ענגיל אבד"ק ראדמישלא פעת בין הגולים פה ק"ק הנ"ל. סימן קי"ד להרב הה"ג מו"ה משה שעהנפעלד נ"י אבד"ק ליקאווע.

בדבר שאלתו שבכפר אחד תמיד הי' שם מנין ואיש אחד שמו ראובן שדר סמוך לכפר הי' הולך לכפר אחר למנין מקום רחוק קצת אף פעת מחמת שאיזה אנשים נלקחו להצבא לא יוכל להיות מנין בפפר הראשון רק אם ילך ראובן הדר בסמוך להם למנין שלהם ואם לא ילך ראובן אצלם ישארו הרבה אנשים שלא יוכלו לילך לשום מקום להתפלל בצציבור כי לא נמצא בתחום שלהם שום מנין אף ראובן ירא לילך אצלם מחמת תרעומות האיש שרגיל להיות מנין בביתו וע"י שילך ראובן למקום אחר לא והי' לו מנין בביתו רק הוא יוכל לילך למקום אחר להתפלל בצציבור כי נמצא בתחומו הרבה מנינים זה תורף השאלה והנה ידוע הדין המפורש באו"ח סימן קנ"ג דמי שהחזיק להיות בהכנ"ס בביתו אין לשנותו אף באמת מיירי שיכולים גם עכשיו להתפלל במקום שהתפללו עד עכשיו ולא יתבטלו מתפלה בצציבור אז אף שיש להם איזה טעם לשנות המקום שפיר אין ליקח הזכות מאותו איש שהחזיק להיות בהכ"נ בביתו או משום חשדא כהא דמערבין בבית ישן או דאסור ליקח חזקת חבירו דכמו מי שהחזיק באוראנדא אסור לקלקל חזקתו דחשוב כפוסק חיותו וה"ה דאסור ליטל ממנו חזקת המצנה דהפסד מצוה חשוב כהפסד

ממון כמ"ש בתוס' פסחים י"א אכל בנ"ד שלא ילך כל המנין למקום אחר וגם ראובן בעצמו שרוצה לילך למקום אחר להתפלל הוא לכוננת מצוה כדי לזכות לכמה אנשים שיוכלו להתפלל בצבור ובלעדו יתבטלו מתפלה בצבור ובעה"ב זה שיש עכשיו מנין בביתו לא יתבטל מתפלה בצבור שיוכל לילך לכמה מקומות הסמוכים להתפלל שם בצבור א"כ י"ל דהוא בעצמו מחויב לנותר על זכותו וטרחתו בכדי שיזכו איזה יהודים בתפלה בצבור וכמ"ש השט"מ ב"מ דף ל"ב ל"ב בהא דקאמר שם בש"ס פעמים שאתה מתעלם פהו ובבה"ק ופריד ותו מי דחינון איסורא מקמי ממונא ופי' השט"מ דנהי דהשבת אבידה הוא עשה מ"מ בעל האבידה מחויב לנותר על זכות ממונו כדי שלא יעבור הפהו בלאו דטומאה ה"ה הקא וכמ"ש דהבעה"ב אין לו הפסד ממון רק קצת זכות שהתפללו בביתו מחויב לנותר על זכותו כדי שיזכו איזה אנשים בתפלה בצבור וכ"א מחויב לסייע לחבירו בעשיית המצוה מדין ערבות ועי' ר"ן פ"ב דקדושין דאשה המתקדשת עושת קצת מצוה בקדושין אף שאינה מחויבת בפ"ר במה שמסייעת לבעל ומפני כ"ל פ"א מפלאים דמי שיוכל להפריש חבירו מאיסור ואינו מפרישו עובר בלפ"ע ועיין פמ"ג או"ח סי' תמ"ד וכמו דמחויב להשיב אבידת חבירו ה"ה דמחויב לסייע לו שיוכל לקיים מצוה כמ"ש התוס' פסחים י"א דהפסד מצוה חשוב כהפסד ממון ובפרט תפלה בצבור שהוא מצוה דרבנים ומתירין לשחרר עבד כמפני ר"ת דף, מ"ח מכ"ש דמחויב בעה"ב הנה לנותר זכותו שיש לו פ"י עשיית מנין בביתו כדי שיזכו רבים בתפלה בצבור ואף דכ' בשט"ע ב"ק דף פ' דממון חבירו אסור אף במקום פק"נ וה"ה די"ל דבשביל זכות אנשים אחרים שיזכו בתפלה בצבור אין לקלקל זכות אדם אחר אף באמת בש"ע חו"מ סי' קפ"ח מפני דמותר ליקח ממון חבירו במקום פק"נ ורק דצריף לשלם אח"כ ועיין תוס' ב"ק דף ס' ובפר"ד מכ"ש הקא דאין פאן הפסד ממון לשום איש רק קצת זכות וטירחה בנודאי דבעה"ב זה בעצמו מחויב לנותר זכותו כדי שיזכו רבים בתפלה בצבור שהוא מצוה רבה דאין תפלתו של אדם נשמעת אלא בצבור כמפני בתוס' ע"ז דף ד' א"כ בנודאי דבעה"ב הנה בעצמו יהי לו זכות כמה שייספים שראובן ילך למנין האחר וא"כ אף אם ימחה מ"מ לשי' הרשב"א קידושין כ"ג במידי שהוא זכות גמור לאדם אף אם מוחה מ"מ יכולין לזכות בעבורו וכסברת הרמב"ם ז"ל בהא דכופין אותו עד שיאמר רוצה אני דנה הוי רצון לחלק הצורה מכ"ש הקא דאין צריכין להפקיע זכות ממון של בעה"ב זה בנודאי דאין ביכולתו לעכב על ראובן שרוצה לסייע למצות תפלה בצבור לכמה אנשים וז"ב בס"ד: באעה"ח עש"ק וירא קול מבשר לפ"ק קאשוי יע"א.

הח' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן קט"ו פבוד הרב הגאון המפנאר כש"ת מו"ה יהוד' ריב וואלקאן שליט"א (ז"ל) אב"ד ברנזאסטיק.

בדבר שפקהילתו עמדו איזה אנשים לאפות מצות בביתם. וכת"ה ראה שהאפי' אינה בהקשר עפ"י דתה"ק.

פי אצל האופים שהי' תחת השגחת כהדר"ג יש משגיחים כראוי ואצל היחידים א"א שיהי' בהשגחה כפי הנצרך. וכ"ת הנהיר אותם שלא יעשו כזאת ולא שמעו לקולו ושואל אם רשות ביד כהדר"ג עפ"י דתה"ק לאסור המצות שלהם.

ונה תשובתי: הנה זאת ידוע כי אפיית המצות הוא דבר גדול וצריף זהירות גדול וממש קשה לנהל בכל מה צריף עפ"י דין ועכ"פ אם הרב אב"ד משגיח ע"ז בנודאי רואה שיהפך יהי עפ"י דתוה"ק.

ומפורש בסי' ת"ס בשם הרא"ש דצריף הת"ח לעמוד בעצמו בשעת אפיות המצות ועיין בח"י שם סק"ד מ"ש שאין לסמוך על נשים רק צריף השגחת ורא ד', ועיין בפמ"ג סימן תנ"ט בא"א אות ד' מ"ש בזה בשם הב"ח ובסי' ת"ס במש"ז אות ב' ובא"א אות א' ומי שפעעין שמה תסמר שערות ראשו מגודל הגריזות שצריף לזה.

ובקל יוכל לבוא לידי חשש איסור פרת ח"ו. עכ"פ אם הדבר עומד תחת השגחת הרב אשר הוא בקי בכל הלכות השייכות לזה והוא יר"ש בנודאי משגיח בכל מה דאפשר ובנודאי יש לו סייעתא דשמיא שינצלו בני ח"ו ממשהו חמץ לא כן אם ח"ו יעיוז פנים נגד כדהר"ג וכ"א יבנה במה לעצמו לעשות כל מה שילבו חפץ בנודאי יצמיח מזה כמה מכשולות באיסור חמץ.

ובפרט שכהדר"ג רואה שע"י שאופין בביתם באין לכמה מכשולות הדבר ברור שיוכל כהדר"ג לאסור המצות שנאפין שלא בהשגחת כהדר"ג. כי כן דעת רוב הפוסקים דתקנת הקהל חל אף במידי דאיכא רנוחא להאי ופסידא להאי ואף להחולקים בזה.

מ"מ כתב מרן זי"ע בשו"ת ד"ח דעכ"פ מצד המנהג יכולין לתקן ומכ"ש במידי שהוא למיגדר מילתא. ובפרט הרב דמתא שיש לו יותר פח מט"ה כמפורש בחו"מ סי' רל"א ועי' תשו" ח"ס יו"ד סימן ה': וא"כ פשיטא דאם הרב עושה תקנה למיגדר מילתא חלילה לשום איש למרות בו.

ומפורש ביו"ד רכ"ח דהנשבע שלא לכנוס בתקנת הקהל דלא חל השבועה ובט"ז שם כתב דאם התקנה למיגדר מילתא הוי שבועת שוא וא"י כולל להתיר שבועתו. מכ"ש בעניני מצות שצריף השגחה יתירה בנודאי יוכל הרב לאסור המצות שנאפו שלא בהשגחתו.

ואף למותר להרבות בדברים בזה. פללו של דבר אני מצטרף א"ע להגיד דעתי שכל המצות הנאפים בלי השגחת הרב דמתא המפורסים לת"ח וירא ד' ואם יכריז איסור עליהם בנודאי חלילה לשום איש ישראל לאונקלם בחג הפסח והפסד מצוה חשוב פהפסד ממון כמ"ש בתוספת פסחים דף מ"א ובפרט בל"ת מחויב לבזוז ממוןו כמפורש בש"ע.

אקנה כי היראים דאנשי קהלתו ישמעו לדבריו ויאכלו רק המצות שנאפים בהשגחת כהדר"ג ואז יאכלו עננים וישבעו: באעה"ח ועש"ק תזריע תרס"ח ראדמישלא. הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל.

סימן קט"ז. להרב הה"ג מו"ה יעקב שלום קליין פעת אבד"ק האלמין שליט"א.

בדבר עגונה שבעלה צוה לסופר לכתוב גט וליתנו ליד שליח להולכה ומינה ג"כ עידי חתימה ובכתב הרשאה לא נכתב מי המה העידי חתימה ונשפח הדבר מי המה העידי חתימה אי יש להתיר ליתן הגט בעידי מסירה לחוד: הנה באמת קי"ל דגט פשר בדיעבד

אף בלי עידי חתימה כמפונרש בש"ע סי' קל"ג אם מסרו בעידי מסירה בלי עידי חתימה פשר.

אף עיקר החשש משום דבגט ע"י שלים חמור טפי כמפונרש בסי' קמ"א סעיף י"ב. וחויז לזה מפונרש בפת"ש סק"ג דאדרבה פינון שמינה גם עידי חתימה וכינון דמצד תיקון עולם צריק להיות עידי חתימה א"כ יש קפידא דהבעל ואם יתנו בלי עידי חתימה יהי שינוי מציונה בעלה ובטל השליחות ואף לשי' הפוסקים דל"ב שליחות בכתובה עכ"פ אם נכתב שלא בציווי הבעל הוי כשלא נכתב לשמה והנה באמת בשו"ת ברית אברהם הובא שם בפת"ש דעתו להקל דאם לא הי' השינוי בדבר המעכב מה"ת עכ"פ הגט פשר.

וחויז לזה נלע"ד דאף אם נימא כשי' המשפנות יעקב דזה חשוב שינוי ובטל כל השליחות זה רק אם הי' משנים בכנונה מציווי הבעל אז י"ל דהבעל הקפיד שלא ישונה דבר מכפי אשר ציונה אבל הכא דמחמת שכחה לא יוכלו לקיים דבריו א"כ יש אנומדינא גדולה שאם הי' עולה על דעתו שישפכו מי המה העידי חתימה הי' מסכים לסדר הגט אף בלי עידי חתימה דהא עיקר פנונתו הי' למען לא תשאאר עגונה וא"כ שפיר י"ל דהבעל אינו מקפיד ע"ז ושוב והי' הגט פשר בדיעבד ומצינו דאנומדינא גדולה מהני אף בדבר התלוי בדעת שניהם פנודע מהא דהמירה אחות המשודכת דכ' הרא"ש דהקשר בטל.

ועיין שו"ת אגרא רמא סימן א' באי שעשה שלים למסור חמצו והשליח התנה תנאי שע"ז גרע הקנין וכתב דל"מ תנאי של השליח לבטל הקנין דלא עשאו שלים רק למפנר אבל לא לגרע פת המכירה ועפ"י סברת הרשב"א קידושין כ"ג דל"א יד עבד פנד רבו רק לזכות האדון אבל לא לחובתו.

ואי די"ל פינון דהשליח שינה מציווי המשלח כל השליחות בטל ע"ז אמרינו משום דניחא לי' שלא יעבור בב"י מסכים שגם אם ישנה השליח באיזה דבר אפ"ה לא יתבטל עיקר שליחתו עיי"ש ה"ה הכא פינון דניחא לו שיתנו לה הגט כדי שלא תשאאר עגונה א"כ מסכים שגם אם ישנה השליח באיזה דבר אפ"ה לא יתבטל עיקר שליחתו ליתן הגט ובפרט שהשינוי הוא מחמת אונס בנודאי אמדינו לי' לדעתו שלא רצה לחזור מגוף השליחות.

ונודע סברת הט"ז סי' של"א דמחמת נוחותא דמצנה אמרינו אמ"ל. א"כ לענ"ד י"ל דשפיר מותר ליתן הגט בעידי מסירה לחוד: ובפרט שיש לה מכתב תעודה מהרוטין-קריין שבעלה מת.

ונהי דקשה לסמוך על זה כאשר כפר הארכתי בכמה תשובות. אף שגדפס פעת תשובת ש"ב הגאון המפורסים ר' יוסף ענגיל זלה"ה להתיר ע"י תעודות ערפאות.

אף באמת קשה לסמוך על זה. אף יען שפבר עברו כמה שנים ולא נודע ממנו א"כ קרוב הדבר שמת כמ"ש הח"ס דעכשיו יש בי דואר קבוע.

ועכ"פ י"ל דמה"ת נודאי מהני ע"י מכתב ערפאות בצירוף שפבר עברו כמה שנים ועכ"פ אם ניסת לא תצא. א"כ לענין חשש דרבנו שפיר נוכל לסמוך על סברת הנ"ל וליתן לה הגט בעידי מסירה לחוד.

ואם"פ תחלוץ. ואז בנודאי תהי' מותרת מצד תעודות הערכאות שמת וליתר שאת יועיל הגט כנלע"ד ברור להלכה בס"ד והשי"ת יצלנו משגיאות: באעה"ח א' תצא תרפ"ב קאשוי.

הק' שמואל עגניל חופ"ק הנ"ל. סימן קי"ז.

להרב המה"ג חו"פ מו"ה אשר זעליג גרינ- צווייג נ"י אבד"ק דא לה א. בדבר שאלתו אשה אחת שהי' לה ג' אנשים ר"ל ועם הראשון הי' לה בן והראשון נהרג והשני מת כשהי' בן ס"ט שנים והג' לא הי' בבריאות פשוטא והיא אשה עני' ואחד רוצה לישא אותה ואינו מפחד אי מחוייבים למחות בו מלישא אותה: והנה באמת יפה הביא כת"ה דברי הרמ"א דבנהרג ליכא איסור קטלנית וכת"ה כ' הטעם למ"ד מעיין גורם א"כ זה רק במת מחמת חולי י"ל דמעיין שילה גרם החולי אבל למ"ד מזל גורם א"כ גם בנהרג יש לאסור ועפי"ז י"ל לפמ"ש הפוסקים דבג' אנשים יש לחוש אף למ"ד מזל גרם א"כ בג' אנשים יש לחוש אף במת ע"י הריגה ובפרט דבב' אנשים דרק מס' מחמירין פרבי א"כ היכא דיש לתלות שמת לא ע"י סיבת מעיינה יש ס"ס להתיר ואף שכ' הפמ"ג או"ח דבספנה י"ל דגם ס"ס ל"מ מ"מ הקא ל"ח ספנה ברורה דאם ניסת ל"ת שוב מהני ס"ס ונודע שיטת הנמ"י דבכל מקלי ד"ת מחמירין פרבי עיין תב"ש סימן ק"ל ובבכור שור בסופו ולפ"ז בג' אנשים יש לחוש גם בנהרג ובאמת בפ"ת הביא בשם הרדב"ז די"ל בג' אנשים דהוי נודאי קטלנית גם במת בדבר יש להחמיר והנה גם בעלה השני שהי' בן ס"ט שנים הנה בב"ש כ' דבזקן י"ל דל"ח קטלנית ובח"ס כ' דיותר מכן שבועים חשוב זקן לענין זה וראיתי בהג"ה חכמת שלמה דקודם שהוא בן שמונים פיון דהדין דבשולח גט נותרת בחזקת שהיא קיים ע"כ דל"ח זקן אבל ביותר משמונים דחוששין שפא מת ע"כ דהוי דבר שכיח שימות שוב ל"ח קטלנית באמת דבריו צ"ע דמפורש בתוס' יומא דף נ"ה דגם בזקן שהגיע לגבורות רק מפני חומר א"א חוששין למיתה א"כ ע"כ דהוי רק חומר דרבנן א"כ שוב א"א לצמח מזה קולא לענין ספנה ובאמת י"ל לפמ"ש בטו"ז יו"ד סי' שצ"ז דבחזקת חי נהי דחשוב חזקה מ"מ פיון דהוי בכלל חזקה העשוי להשפנות א"כ פשמת לפנינו שוב מחזקין ריעותא אלמפרע.

ובנו"ב כ' דהיכא דעכ"פ נולד ריעותא בחזקה קמייטא קודם שראינו השפנות שוב אם נשפנה אם"פ הדבר מחזקין בנודאי הריעותא על למפרע א"כ שפיר י"ל פדברי הג' הנ"ל, דאחר פ' פיון דעכ"פ חוששין מדרבנן שפא פבר מת ומחמירין לענין הגט א"כ נהי דמה"ת אפתי מוקמינן אחזקת חי עכ"פ פשמת באמת שוב מחזקין בנודאי מת מחמת זקנה שוב ל"ח קטלנית דיותר יש לתלות דזיקנה גרם לו המיתה מלומר דמעיינה גרם דזה הוי נגד רובא דעלמא דרוב נשים אין גורמין מיתה לבעליהן אבל קודם פ' דכ"ז שלא ראינו שמת ל"ח אף לענין איסור א"א ע"כ דאין לנו שום ספק דזיקנה גרם לו המיתה א"כ גם בראינו שמת יש יותר לתלות דמעיינה גרם: אף באמת י"ל להפוך דאף דכ"ז שלא ראינו שמת לא חיישינן אף מדרבנן דחזקת חי חשוב ברור אבל במת אף אם אינו בן פ' מ"מ פיון דרוב אנשים בעו"ה מתים בפחות מכן פ' א"כ יותר יש לתלות דמת בספקה הטבעית עכ"פ גם לשי' הח"ס בפחות מכן שבועים ל"ח זקן לענין איסור קטלנית אף באמת בשו"ת בית יצחק חאה"ע סי' מ"ה דעתו להקל אף בפחות מכן שבועים אם

כָּבֵר הוּא יוֹתֵר מִבֶּן ס' עֵי"ש שֶׁפֶתַב בְּהָא דְאַבְיֵי שָׁם כָּבֵר מֵתוּ שְׁנֵי בְּעָלִים קוֹדֵם שְׁנֵשְׁאָה אַבְיֵי א"כ פְּשֻׁמַּת אַבְיֵי אַמ"ל דְּהִיְתָה עוֹד קִטְלָנִית מִקּוֹדֵם וְדוֹקָא לְצַרְף מֵימַת הַזְּקֵן יוֹתֵר מִבֶּן ס' לֹא מְצַרְפִּין אַבְל אִם כָּבֵר הִי לָהּ ב' אֲנָשִׁים מִקּוֹדֵם נְהִי דְּמִי שְׁמַקְוִל פְּרִשְׁבָּ"ג אִין מוֹחִין בְּיָדוֹ מְלִישָׁא אוֹתָהּ עַכ"פ פְּשֻׁמַּת אַח"כ אֲמַרְיֵן אַמ"ל דְּהִיְתָה עוֹד קִטְלָנִית מִקּוֹדֵם וְכַמ"ש הַשְּׁ"ה יו"ד ס' קפ"ז דְּבִרְאַתָּה ג"פ מִחֲמַת תְּשַׁמִּישׁ וּבְדָקָה בְּשַׁפּוֹפֶרֶת וְלֹא רְאַתָּה וְאַח"כ שְׁיִמְשָׁה פ"א וְרְאַתָּה שׁוֹב תְּשׁוּבָה מִןחִזְקָת בְּרַדְמ"ת דְּנִתְגַלְגַּלָּה שְׁלֹא הִי רְפוּאָה בְּרוּרָה וְעֵינֵין שׁוֹ"ת מֵהֶרֶש"ם ח"ב ס' קמ"א שְׁמַקְוִל ג"כ בְּיוֹתֵר מִבֶּן ס' דל"ח קִטְלָנִית יֵצֵא דְבַנ"ד שְׁהַשְּׁנֵי הִי זָקֵן וְא"כ א"נ דְּבִזְקֵן לֹא שְׁיִיף דִּין קִטְלָנִית בְּיוֹתֵר מִבֶּן ס' א"כ שׁוֹב גַּם אִם נִתְּלוֹ דְּהֶרָאשׁוֹן וְהִג' מֵתוּ מִחֲמַת מַעֲיִינָה מ"מ לֹא תְּשִׁיבָה קִטְלָנִית כַּמ"ש הַפּוֹסְקִים דְּבַעֲי שְׁיִהִי רְצוּפִים וְכַמוּ בְּרַדְמ"ת דָּאִם הִי בִּיאָה שְׁל הִיְתֵר בְּנִתִּים דל"ח רַדְמ"ת א"כ שׁוֹב יֵשׁ לְסַמְנֵי דְּבִיּוֹתֵר מִבֶּן ס' ל"ח קִטְלָנִית אַבְל אַפְתִּי י"ל לְהִיפּוֹף דְּדוֹקָא אִם גַּם לֹא נִתְּלוֹ בְּזִיקָה בְּפָחוֹת מִבֶּן שְׁבַעִים אַפְתִּי לֹא יִהִי רַק ב' אֲנָשִׁים א"כ יֵשׁ סְפָק שְׁמָא קִי"ל פְּרִשְׁבָּ"ג לְכָף יֵשׁ לְסַמְנֵי דְּבִיּוֹתֵר מְשֻׁשִׁים תְּשׁוּב זָקֵן אַבְל הֶכָּא לְשִׁי הַח"ס דְּבִפָּחוֹת מִבֶּן שְׁבַעִים ל"ח זָקֵן א"כ גַּם לְרִשְׁבָּ"ג תְּשִׁיבָה קִטְלָנִית א"כ י"ל דְּלֹא נִיקִיל בְּפָחוֹת מִבֶּן שְׁבַעִים אִף בְּאַמַּת בְּכָל אֶחָד מֵהָאֲנָשִׁים יֵשׁ בְּמָה לְתֵלוֹת הֶרָאשׁוֹן נִהְרַג ר"ל וְלִיכָּא תְּשֻׁשׁ לְמ"ד מַעֲיִין גּוֹרֵם וְכַב' יֵשׁ לְתֵלוֹת דְּחֵשׁוֹב זָקֵן פְּשֻׁהוּא יוֹתֵר מִבֶּן ס' וְכַב' יֵשׁ לְתֵלוֹת דְּמַת דְּמַת חוֹלָה שֶׁהִי לוֹ קוֹדֵם הַנִּישׁוּאִין וְעֵינֵין בְּסַפְרֵי ח"ב ס' נ' שְׁהַבְּאֵתִי שֵׁיטַת כַּמ"פ הַמְּקִילִין בְּאִישׁ שֶׁהִי חוֹלָה קוֹדֵם הַנִּישׁוּאִין וְהַבְּאֵתִי מִשׁוֹ"ת בֵּית שְׁלֹמֹה שְׁהַבִּיא מִש"ס דְּנִדְּהָ ס"ו דְּשִׁמְשָׁה סְמוּךְ לוֹוֹסְתָּה תּוֹלִין בְּנוֹסַת וְכַתְּבִתִּי דְּרַק לְעֵנֵין רַדְמ"ת דְּרַבְּנֵן מְקִילִין לְתֵלוֹת בְּנוֹסְתָּה גַּם עַפ"י שִׁי הֶרְזָ"ה דְּקַבֵּיעוֹת נוֹסַת ל"ח רַק בְּדָבָר בְּרוּר וְא"כ רַדְמ"ת דְּהוּא מְטַעַם נוֹסַת הַתְּשַׁמִּישׁ א"כ פְּשֻׁשׁ לְתֵלוֹת בְּנוֹסְתָּה הַקְּדוּם ל"ח דְּבָר בְּרוּר עַכ"פ שִׁי רֹב הַפּוֹסְקִים דִּישׁ לְתֵלוֹת בְּחוּלֵי בְּעָלָה שֶׁהִי לוֹ קוֹדֵם הַנִּישׁוּאִין גַּם שֵׁיטַת הַנּוֹצֵר חֶסֶד דְּבִישׁ לָהּ בָּנִים ל"ח קִטְלָנִית עַכ"פ שֵׁיטַת רֹב הַפּוֹסְקִים לְהַקְל בְּאִם הַבְּעַל הִי חוֹלָה וְשָׁם בְּשׁוֹ"ת בִּי"צ מְצַרְף שִׁי הַנּוֹצֵר חֶסֶד עַכ"פ נְהִי דָּאִם כָּבֵר מֵתוּ ג' בְּעָלִים קִשָּׁה לְהַקְל מ"מ פִּינֵן דְּבְכָל אֶחָד יֵשׁ לְתֵלוֹת בְּחֵלְיוֹ הַקּוֹדֵם א"כ בְּכַה"ג מִי שְׁרוּצָה לִישָׁא אוֹתָהּ וְהוּא דְּבָר מְצוּה לְפָרְנֵס אֶלְמָנָה עֲנִי' אִף דְּבִשְׁבִיל זֶה אִין לְהַקְל שׁוּם קוֹלָא מ"מ עַכ"פ חֲזִי לְאַיְצְטְרוּפִי לְכָל הַנָּ"ל ע"כ מִי שְׁאִינוּ מְקַפִּיד אִין לְמַחֲוֹת בְּיָדוֹ וְהַח"ס צִינְרָף לְהִיְתֵר בְּנַחֲשֻׁדַּת שָׁם הָוִי פְּמִשְׁדֻּלְתָּ בְּדְבָרִים וְחֵשׁוֹב הַצְּלַת רַבִּים מַעֲבִירָה כַּמ"ש הַתּוֹס' גִּיטִין ל"ח אַבְל בַּנ"ד ל"ש זֶה עַכ"פ לְדִינָא יֵשׁ לְהִתִּיר בַּנ"ד: בַּאֲעֵה"ח אוֹר יוֹם ו' עַש"ק מ"ג לְמַב"י תַּרְפ"ב לַפ"ק קַאשׁוּי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן קי"ח.

לְהַרְבֵּה הַה"ג מ' מְשֻׁשׁ טַעֲנִינְבוּיִם הַאֲב"ד מִילְדוּי נ"י. בְּדָבָר שְׁאֵלְתוּ בְּנִשְׁחַט בְּיוֹם ד' בַּר אֲוֹנָא וְנִתְּבַשְׁלָה וְשִׁמְשׁוּ בְּכָלִים וְהַשְׁמֹן שֶׁהִי מִבְּר אֲוֹנָא הַנָּ"ל עֵינְרָבוּ בְּתוֹךְ שְׁאָר שְׁמֹן שֶׁהִי רֹב נֶגֶד הַשְׁמֹן מִבְּר אֲוֹנָא הַנָּ"ל.

ואח"ז ביום ה' נשחטו עוד שני בר אנונות ונתערבו ג' הקורקבנין היינו שנשאר קורקבן מהבר אנוזא שנשחט ביום ד' ונתערב בתוך שני הקורקבנין שהי' מבר אנונות שנשחטו ביום ה' והי' הרבה שומן על הקורקבנין.

ואחר שנפתח קורקבן אחד והסירו את השומן ראו מבפנים שיש בהקורקבין נקב בפנים אף לא מצאו שום מחט וניפר שפא ע"י חולי אף לא הי' אפשר לבדקו אם לא ניקב מעבר לעבר כי האשה עסקה הרבה במקום הנ"ל ויש לתלות שניקב ביד האשה מעל"ע גם הי' הרבה שומן על מקום הנקב והבר אנוזא אינו מפותם רק הוא שומן הפא מתולדה.

ויש הוכחה שהקורקבן הטריפה הוא מבר אנוזא שנאכל כבר היינו כמפורש בסי' ק"א. ושם מפורש דקשה לסמוך על זה להתיר, רק במקום שיש עוד צד להקל מצד הפיו.

ועתה יש ספק שפא קורקבן הטריפה הוא מב' בר אנונות שנשחטו ביום ה' וא"כ ב' האנונות הם טריפה פדיון חד שנותרב בחד. ושפא האנוזא הראשונה הי' טריפה.

ויש חשש על השומן שעירבו לשאר השומן גם יש חשש על הכלים שנשתמשו זה תורף השאלה בקצרה: הנה בגוף הדין אם נחשוב הקורקבן הזה לנדאי טריפה א"כ יש חשש על השומן.

גם על שני בר אנונות שפא הטריפה הוא אחד מהם. ואף שיש על כל אחד ס"ס שפא ליפא כלל איסור בב' האנונות היינו שהראשונה הי' טריפה.

וגם אם הטריפות הוא באחד מהם מ"מ שפא זה הוא הפשר. אף באמת ל"ח ס"ס דחד בחד חשוב כגופו של איסור וכמפורש בש"ך דספק טריפה שנתערב חד בחד דאיסור דחשוב איקבע איסורא וה"ה הקא פיון דעכ"פ א"א להתיר לאכול את שניהם דאז יהי' כאוכל ספק איסור תורה שוב גם לאכול אחד מהם אסור.

ובפרט דהוי פציון ס"ס דסתרי דאם נרצה להתיר הבר אנונות נצטרף לאסור השומן. ואם נרצה להתיר השומן מטעם דמה"ת בטל ברוב ויש ספק שמח השומן הי' מבר אנוזא הפנייה והוי ספק דרבנן היינו ס"ט שנפל לתבשיל ויש רוב להיתר ולא נודע עד אחר שנתערב דבכה"ג מתירן ספק דרבנן ע"י גילגול.

אבל אם נרצה להתיר השומן שוב צריכין לאסור הבר אנונות והוי ספק דסתרי אהדדי וא"א להקל כלל ועיין באו"ח סימן תס"ז לענין שאכל בשר ומצה ובפיו הרגיש חטה וספק אם הי' במצה או בבשר דאם הפשר ניתן בכלי זה פשה"ל צונן וא"כ גם אם הי' נמצא על הבשר אפ"ה הי' פשר דאין מחזיקן ריעותא במקום למקום ושוב יש להתיר גם המצה מפח ספק דרבנן להקל אבל אם נפל הבשר על כלי זו בעודו רותח וא"כ פשה"ל נמצא על הבשר הי' אסור דהא מחזיקן ריעותא מזמן לזמן.

ואף די"ל לענין הבשר סד"ר לקולא היינו שפא הי' במצה. מ"מ אם נרצה להתיר הבשר נצטרף לאסור המצה ואם נרצה להתיר המצה נצטרף לאסור הבשר שוב א"א להקל ומקורו מדברי התוס' ביצה די"ד דגם בספק דרבנן מ"מ א"א להקל בספק דסתרו אהדדי ועיין תוספת ב"ק די"א: אף באמת גם הקורקבן שנמצא בו הריעותא עכ"פ ל"ח בכלל ונדאי טריפה פיון שלא הי' אפשר לבדקו אם ניקב מעל"ע ואף בניקב ע"י מחט לשיטת

הש"ה ז"ל אם לא בָּדְקוּ אַחַר נֶקֶב מֵעַל"ע פֶּשֶׁר וְאַף לֵהֲנַ"ז הַמְחִמִּיר וְכֵן דַּעַת הַתַּב"ש דְּבִדְיָקָה אַחַר נֶקֶב מֵעַל"ע מְעַבֵּב מ"מ עכ"פ ל"ח רַק ס' טְרִיפָה א"כ שׁוֹב פְּשָׁדִינִי עַל הַשְּׁוֹמֵן הַמְעַנְרֵב אִף אִם נִוְדָאֵי נִתְעַרְב בּוֹ הַשְּׁוֹמֵן מִהֵבֵר אֲנוּזָא הַס' טְרִיפָה אַפ"ה יֵהִי מִן־תֵּר מִטַּעַם ס' דְּרַבְּנָן לְקוּלָא פִּינּוּן שְׁלֵא נִוְדַע הַסְּפֵק רַק אַחַר שְׁנִיתְעַרְב וְא"כ שׁוֹב יֵשׁ לְהִתִּיר הַב' בְּרֵ אֲנוּזוֹת הַנְּשִׂאָרִים מִטַּעַם ס"ס וְשָׂמָא לִיפָא כָּלֵל טְרִיפּוֹת בְּכָל הַג' בְּרֵ אֲנוּזוֹת וְשָׂמָא עַכ"פ לֹא נִתְעַרְב הַס' טְרִיפָה בְּתוֹךְ הַשְּׁנִי ב"א הָאֲחֵרִים וְכִינּוּן דְּגַם אִם נִתִּיר הַשְּׁוֹמֵן לֹא נִצְטַרְף לְאַסְוֹר הַבְּרֵ אֲנוּזוֹת הָאֲחֵרִים שׁוֹב יֵשׁ לְהִתִּיר אֶת שְׁנֵיהֶם דְּלַעֲנִין הַשְּׁוֹמֵן אֶמְרִי ס' דְּרַבְּנָן לְקוּלָא וְשָׂמָא לִיפָא כָּלֵל סְפֵק טְרִיפָה הֵינּוּ שְׁלֵא הִי נֶקֶב מֵעַל"ע וּמִמִּילָא ל"ח סְפֵק דְּסִתְרֵי דַבְּב' הָאֲנוּזוֹת הַנְּשִׂאָרִים אֶמְרִינּוּ ג"כ ס"ס וְשָׂמָא לִיפָא טְרִיפָה כָּלֵל וְשָׂמָא עַכ"פ לֹא נִתְעַרְב בַּב' בְּרֵ אֲנוּזוֹת הַלְלוּ.

וְדַמִּי לַמ"ש שָׁם בַּסִּי תַס"ז דָּאִם הַחֲטָה שְׁבוּרָה יֵשׁ לְהִתִּיר הַמְצָה מִטַּעַם סַד"ר פִּינּוּן דְּגַם אִם תּוֹלִין שֶׁהִי בְּפֶשֶׁר אַפ"ה יֵהִי הַפֶּשֶׁר מִן־תֵּר מִטַּעַם ס"ס וְשָׂמָא הוּא כְּמַעְוֹכֵל וְשָׂמָא נָפֵל כְּשֶׁהוּא צוּנָן וְכִינּוּן שְׁאֵפְשֶׁר לְהִתִּיר הַפֶּשֶׁר וּמְצָה שׁוֹב אֶמְרִינּוּ לַעֲנִין מְצָה סַד"ר לְקוּלָא.

וְהַפֶּשֶׁר מִן־תֵּר מִטַּעַם ס"ס וְהֵכָא ג"כ מִתִּירֵן הַבְּרֵ אֲנוּזוֹת מִטַּעַם ס"ס וְשָׂמָא הַקְּוֹרְקָבֵן שְׁנִמְצָא בּוֹ הִרְיעוּתָא אִינוּ מִהֵם וְשָׂמָא הוּא כְּשֶׁר וְאַפ"ה יֵהִי גַם הַשְּׁוֹמֵן מִן־תֵּר מִטַּעַם סַד"ר דְּשָׂמָא לִיפָא טְרִיפּוֹת כָּלֵל הֵינּוּ שְׁלֵא הִי נֶקֶב מֵעַל"ע וּבְכַרְט הֵכָא שְׁיֵשׁ הוֹכְחָה שְׁהַקְּוֹרְקָבֵן שְׁנִמְצָא בּוֹ הִרְיעוּתָא הוּא מִבְּרֵ אֲנוּזָא הִרְאֵשׁוּנָה שְׁנִמְצָא כְּבָר.

נְהִי שְׁקִשָּׁה לְסַמּוֹךְ עַל זֶה מ"מ הֵכָא שְׁבֵלֵא"ה יֵשׁ ס"ס לְהִתִּיר הַבְּרֵ אֲנוּזוֹת שׁוֹב מְצַרְפִּין הוֹפְתָה זֹו שְׁבִנּוּדָאֵי לִיפָא כָּלֵל סְפֵק טְרִיפּוֹת בְּהַשְּׁנִי אֲנוּזוֹת. וְאַפ"ה יֵהִי הַשְּׁוֹמֵן ג"כ מִן־תֵּר אִף שַׁע"כ פ' מוֹעִיל הוֹכְחָה הַנְּ"ל לְאַסְוֹר וְלִתְלוֹת שְׁהַקְּוֹרְקָבֵן שְׁנִמְצָא בּוֹ הִרְיעוּתָא הִיא מִהֵנְאָכֵל וְשׁוֹב הַשְּׁוֹמֵן שְׁנִיתְעַרְב הוּא מְאִיסוֹר מ"מ וְהִי מִן־תֵּר מִטַּעַם סְפֵק דְּרַבְּנָן וְלְקוּלָא: גַּם לַעֲנִין הַפְּלִים ג"כ י"ל אִם לֹא נִוְדַע הַסְּפֵק עַד אַחַר מֵעַל"ע שׁוֹב הוּי סְפֵק דְּרַבְּנָן דְּשָׂמָא לֹא הִי שׁוֹם טְרִיפּוֹת וְשׁוֹב פִּינּוּן דָּאִף אִם נִתִּיר שְׁנֵי הַבְּרֵ אֲנוּזוֹת וְנִיתְלִי שְׁהַסְּפֵק טְרִיפּוֹת הִי בְּבֵר אֲנוּזָא הִרְאֵשׁוּנָה מ"מ יֵהִי הַפְּלִים מִן־תֵּר א"כ שׁוֹב ל"ח ס"ס דְּסִתְרֵי וְשׁוֹב תּוֹלִין שְׁהַטְּרִיפּוֹת הַסְּפֵק הִי מִבְּרֵ אֲנוּזָא שְׁכַבְרֵ נִתְבַּשֵּׁל אֲבָל אִם בְּשַׁעָה שְׁנִוְדַע הַס"ס עַד־ן הַפְּלִים בְּנֵי יוֹמָא א"כ אִם נִיתְלִי שְׁהַרְיעוּתָא הִי בְּהַנְּאָכֵל נִצְטַרְף לְאַסְוֹר הַפְּלִים א"כ גַּם לַגְּבִי הַפְּלִים חָשׁוֹב ס"ס לְהִתִּיר שְׂמָא לֹא נִיָּקֵב הַקְּוֹרְקָבֵין מֵעַל"ע וְשָׂמָא הוּא מִבְּרֵ אֲנוּזוֹת שְׁלֵא נִתְבַּשֵּׁלוּ וְא"כ כְּמוֹ דְּלַגְבֵי הַשְּׁנֵי בְּרֵ אֲנוּזוֹת יֵשׁ ס"ס יֵשׁ לְהַפְּלִים ג"כ ס"ס לְהִתִּיר.

וְלְהִתִּיר שְׁנֵיהֶם א"א דַּמְמ"נ יֵשׁ סְפֵק אִיסוֹר אוֹ בְּבִלְיעַת הַפְּלִי אוֹ בְּהַשְּׁנִי בְּרֵ אֲנוּזוֹת וְשׁוֹב ס"ס דְּסִתְרֵי אֶהְדְּדִי ל"מ כַּמ"ש הַתּוֹסֶפֶת ב"ק דִּי"א. וְאַף דְּמִקְצַת פּוֹסְקִים כ' דָּאִם עַכ"פ סְפֵק אֶחָד אִינוּ סוֹתֵר מְצַרְפִּין לַס"ס אִף כְּשֶׁסְּפֵק הַשְּׁנֵי סוֹתֵר מ"מ מְקַצַּת פּוֹסְקִים כ' לְהִיָּפֹד אִף בְּאֲמַת הֵכָא הַפְּלִים א"א לְהִתִּיר מִטַּעַם ס"ס אִף אִם לֹא הִי הַבְּרֵ אֲנוּזוֹת הַשְּׁנֵים בְּעוֹלָם אַפ"ה פִּינּוּן שְׁיֵשׁ הוֹכְחָה שְׁהַקְּוֹרְקָבֵן שְׁנִמְצָא בּוֹ הִרְיעוּתָא הוּא מִבְּרֵ אֲנוּזָא שְׁנִשְׁתַּמֵּשׁ מִמְּנוּ בְּפְלִים א"כ נְהִי דַא"א לְסַמּוֹךְ ע"ז לְקוּלָא מ"מ יוֹעִיל לְחוּמְרָא שְׁלֵא וְהִי חָשׁוֹב ס"ס לַגְּבִי הַפְּלִים וְכִינּוּן שַׁע"כ הַפְּלִים יִצְטַרְכוּ הַכְּשֶׁר מַס' שׁוֹב נוֹכַל לְהַכְּשִׁיר הַב' בְּרֵ אֲנוּזוֹת מִטַּעַם ס"ס וְשָׂמָא אִין שׁוֹם טְרִיפּוֹת וְשָׂמָא הַקְּוֹרְקָבֵן הַנְּמַצָּא בּוֹ הִרְיעוּתָא הוּא מִהֵנְאָכֵל כְּבָר יִצָּא דַב' אֲנוּזוֹת הַנְּשִׂאָרִים בְּנוּדָאֵי מִן־תֵּרִים מִטַּעַם ס"ס וְשָׂמָא לִיפָא כָּלֵל טְרִיפּוֹת בְּהַקְּוֹרְקָבֵן

ושמא עכ"פ לא נתערב בתוך הנשארם רק הוא מהאנוזא הנאכל ובפרט מפת ההפכה
שהוא מהראשון א"כ בס"ס להיתר וחד ספק רוב נוטה להתיר מועיל אף לענין ס"ט
ברה"י, כמ"ש התוספת פסחים ד"ט והכא הרוב נוטה דקורקבו שיש בו ס"ט הוא מהנאכל
וממילא גם השומן יש להתיר מטעם ספק דרבנן דשמא אין כלל שום טריפות ובלא נודע
מתירן אף ספק בנתגלגל ואף דלענין הקורקבו שיש בו הריעותא אסור לאוכלו מטעם
ספק ד"ת.

מ"מ מפני ש בשו"ת רעק"א ז"ל דגם ביש מן הבשר הס"ט בענין אפ"ה מתירן הפלים
שבישלו בו הס"ט אם כבר הוא אחר מעל"ע אף לכאורה לענין הפלים שהם בני יומא
בשעה שנודע הס' שוב הוי לע"ע ספק ד"ת.

וס"ס ל"ח דהא יש הוכחה שפונדאי נשתמשו בו הס"ט ואף א"נ דבס"ס וספק אחד רוב
נוטה לאיסור אפ"ה מצטרף לס"ס כשי' התוס' גדה י"ז א"כ הכא יש ס"ס לענין הפלים
שמא הקורקבו פשר ושמא אינו מן הראשון ואף דיש הוכחה שהקורקבו הוא מהנאכל
מ"מ רוב ל"ח כבירר.

ויש להצטרף לס"ס. מ"מ אם נרצה להתיר הפלים שוב נצטרף לאסור הכר אנוזות ושוב
הוי ס"ס דסתרי אהדדי וע"כ צריכין לסמוך אהוכחה להתיר האנוזות הנשארות שוב יש
לאסור הפלים אף באמת לפע"ד יש להתיר גם הפלים דאף דלשי' הט"ז והתב"ש בדיקה
אחר ניקב מעל"ע מעכב מ"מ באמת בנקב שע"י חולי פונדאי די"ל דאף אם צריף לבדוק
אם לא ניקב מעל"ע כמ"ש בשו"ת עט"ח מ"מ עכ"פ אין הבדיקה מעפכת ובפרט דמפורש
בשו"ת טוב טעם דגם בניקב ע"י מחט מ"מ בקורקבו שעורו עב מתירין בדיעבד אם לא
בדקו אחר מעל"ע כיון דדעת מהרש"ל בקורקבו א"צ בדיקה כלל ונהי דהש"ף חולק
מ"מ בדיעבד סמכינן אמהרש"ל וא"כ לפ"ז ליכא כלל שום ס"ט ובפרט שהוא מקוסה
בשומן טהור.

וגם בשומן הבא מרוב פיטום יש מחלוקת הפוסקים אי מועיל סתימת שומן כזה כמפורש
בדג"מ בשם הבאר עשק מ"מ הכא לא הי' שומן מבר אנוזא פטומה ושוב יש לסמוך
אסתימא ושוב הוי לענין הקורקבו ס"ס להכשיר שמא לא הי' נקב מעל"ע ושמא הי'
סתימא יפה ואף דלענין הקורקבו דליכא בו הפ"מ אפשר יפה עשה שהחמיר אבל עכ"פ
לענין הפלים להשתמש בהם אחר מעל"ע נהי דנולד הספק בתוך מעל"ע מ"מ גם בתוך
המעל"ע הי' היתר להשתמש בהם מטעם ס"ס להתיר שיש ס"ס שלא התחיל הטריפות
כלל מכ"ש שמוותר להשתמש בהם אחר מעל"ע דליכא שום חשש איסור תורה.

ע"כ לדעתי יש להתיר גם השני בר אנוזות הנשארות וגם השומן מותר והפלים ג"כ
מותרים אחר מעל"ע משעת בישול הכר אנוזא הנאכלת וז"ב בס"ד להלכה: באעה"ח
אור יום ועש"ק וישב תרפ"א קאשוי.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. סימן קי"ט.

לכבוד הרב הגאון הצדיק המפורסם בנש"ק כקש"ת מו"ה שמחה ישכר דוב
האלבערשטאם (שליט"א) זצ"ל אבד"ק צעשינוב יצ"ו: בדבר השאלה בשני שותפים
בבית וזה איזה זמן שעשו חלוקה עפ"י ב"ד שכ"א יהי' לו חלק מיוחד בבית ולא יהי'

עוד שותפים ורק לא עשו טאבאלאציאהן על החלוקה הלו וכעת לנה אחד מהשותפים מעות בהקאססא והקאססא עשו טאבאלאציאהן על כל הבית וכעת אשר הלנה אינו משלם הראטעס רוצה הקאססא לעשות ליציטאציאהן על כל הבית וטוען השותף השני יען פי כפר עשה חלוקה על הבית לכן יתנו לו טאבאלאציאהן על חלקו וימכרו רק חצי הבית והקאססא אין רצונם רק למכור כל הבית זה תנרף הטו"ת.

והנה כהג"ק נסתפק הואיל דעכשיו המנהג דבלי טאבא- לאציאהן לא נגמור הקננו א"כ שוב הוי כלא נחלקו וגם נסתפק אי הי' מוכר הבית לשני אחר שפבר הקנה הבית לא ע"י קננו פסוף ואח"ז מוכר לשני ועשה לו טאבאלאציאהן אם הפסיד הראשון הנה אם מוכר בתחילה בקננו פסוף וקודם פתיבת הטאבאלאציאהן מוכר לאחר בטאבאלאציאהן מפנרש הדבר בחו"מ סי' קצ"ד דעפוי"ם שפבר קרקע לישראל וקודם פתיבת השטר זכה אחר מן ההפקר דזכה השני כמפנרש בש"ס ב"ב נ"ד אפ"ה צריף המחזיק ליתן להראשון דמים וכ' הפוסקים נהי דהישראל לא קנה את הקרקע עכ"פ משעבוד לו בתורת משכון פינון שנתן דמים על מקח זה ועיי"ש בנה"מ דגם בנתן מעות על מטלטלין נהי דלא קנה עוד את המטלטלין מ"מ חשוב עכ"פ בתורת משכון רק דהחילוק דבקרקע כמו שיוכל לטרון מקרקע שפבר ה"ה דיוכל לטרון מקרקע שהפקיר דתיכף שנתן לו המעות על קניית קרקע כ"ז שלא נגמר קננו הקרקע נשתעבדו לו כל נכסי המוכר וממילא גם מהקרקע שזכה האחר מההפקר יוכל גם מזו הקרקע לגבות אבל במטלטלין כמו שא"י לטרון ממטלטלין שפבר ה"ה דא"י לטרון ממטלטלין שהפקיר ועיין בריט"א פ"ב דבכורות שהביא דברי הצ"צ דעפוי"ם שנתן מעות לישראל לקנות לו פרה וקנאה במעות עפוי"ם וילדה דפטורה מבכורה דנהי דאמרי' אשל"ע ולא קנה העפוי"ם הפרה ע"י משיכת הישראל את הפרה מ"מ עכ"פ חשוב כאלו משעבוד להעפוי"ם במשפנתא ופטורה מן הבכורה והעיר דא"כ גם בעפוי"ם שקנה מישראל בכסף נימא ג"כ דעכ"פ משעבוד להעפוי"ם בתורת משפנתא וכ' דבאמת בדין עפוי"ם שפבר קרקע לישראל יש הרבה שיטות דאין הב' מחויב לשלם דמים וה"ט דל"ח משפנתא לפי שלא נחית בתורת משפנתא ועיין באהע"ז סי', כ"ח דבאומן שכ"ז שלא גילה שמחזיק בתורת משכון ל"ח כמו משכון ובריט"א העיר דעכ"פ חשוב ס"ס שפבר קונה קננו גמור ושפבר עכ"פ חשוב כמו משפנתא ובאמת עיין בח"ס סי' שט"ז דמחלק דבשלמא בקנה הפרה במעותו של עפוי"ם אז שפיר נהי דל"מ המשיכה של הישראל שיהא נקנה להעפוי"ם מ"מ שיעבוד של העפוי"ם היא ע"ז הפרה יותר מעל שאר נכסי השליח וגם הוא קודם לגבות מהפרה משאר בע"ח ולכך חשוב פיד עפוי"ם באמצע.

אבל במכר להעפוי"ם בכסף אם עזן לא נגמר הקננו נהי דמשועבדת הפרה להעפוי"ם מ"מ אין שיעבודו אלים יותר משעבוד שאר הבע"ח של המוכר גם שיעבודו חל על כל נכסי המוכר, א"כ שפיר ל"ח יד עפוי"ם באמצע עיי"ש ובאמת סברתו נכונה דבשלמא בקנה במעות העפוי"ם א"כ נודע שי' הב"ח דמי שלקח סחורה בהקפה ואח"כ אין לו לשלם הוא קודם לגבות מזה הסחורה מכל שאר הבע"ח מכ"ש הכא דנקנה הפרה ממעות העפוי"ם נהי דלא נגמר הקננו לעפוי"ם אבל עכ"פ שיעבודו קודם לכל שיעבודי הבע"ח לכך חשוב פיד עפוי"ם באמצע אבל בהקנה להעפוי"ם בכסף ל"ח שיעבודו אלים יותר מכל הבע"ח א"כ שוב פינון דמצי לסלוקי בזווי ונהיכי דלא הי' מעולם של עפוי"ם ומצי

לסלוקי בזווי, ל"ח פיז עכו"ם באמצע כמו דבהמת ארנונא ואף דשם ללישנא בתרא אף במצי לסלוקי בזווי אפ"ה פטורה מבכורה מ"מ כתבתי בתשו' דשם דינו דהמלך יש לו זכות בהבהמות גופא רק דיוכל לסלקו בזווי אבל אם המלך יגבה גוף הנוולדות הם למפרע ש'לו אבל בשאר בע"ח דאף אם יגבה מ"מ בע"ח מכאן ולהבא הוא גובה שפיר שיעבוד פנה לא מהני ליפטר מן הבכורה אבל באמת במכר בכסף בין קרקע בין במטלטלין הוי החפץ עכ"פ משעבוד להקונה בתורת משפנתא ועיין שו"ת מהרי"א הלוי שכ' להיפוך ולפלא שלא העיר מדברי הנה"מ הנ"ל עכ"פ בנידון שאלתו אם באמת הי' מוכר לא חלק בהבית עפ"י קנין פסוף וקודם שעשה לו טאבאלאציאהו מכר להשני עם הטאבאלאציאהו שפיר הי' עכ"פ השני מחויב להחזיר להראשון דמי המקח דעכ"פ נשתעבד לו כל נכסי המוכר וגם קרקע זו משעבוד לו ואם אין נכסים ב"ח להמוכר יוכל לטרון מהשני מדין קרקע המשועבדת לו ורק במטלטלין לא יוכל לטרון ממטלטלין שפיר עכ"פ הי' חל קנין הב' דק שהי' צריך להחזיר להראשון הדמים אף כ"ז במכר וקיבל פסוף אז שייך לומר דחשוב כמו משפנתא אבל הכא דלא קיבל פסוף רק עשו חלוקה וא"כ אי לא נגמר החלוקה שוב חל שיעבוד הקאססא על כל הבית ובפרט דגם במכר בכסף נהי דמשועבד לו בתורת משפנתא אפ"ה כ' הח"ס דלא אלים שיעבודו יותר משאר בע"ח א"כ בלנה אח"כ והב' עשה לו טאבאלאציאהו א"כ י"לדא"נ דטאבאלאציאהו הוי פגבה א"כ בע"ח מאוחר שקדם וגבה מהני ונהי דנימא דטאבאלאציאהו ל"ח פגבה אבל עכ"פ אין להראשון יותר זכות מבע"ח השני כמ"ש הח"ס ובפרט הכא דלא קיבל מעות משותף הב': אף באמת י"ל דהכא בחלוקת שותפין י"ל, דמהני שטר חלוקה אף שלא נכתב בטאבאלאציאהו דבשלמא בקנין דצריך ליתן מעות י"ל דלא ס"ד אב בחלוקת שותפין י"ל דלא שייך הסברא דלא ס"ד ועיין בחו"מ סי' ס"ו שהביא הש"ך שי' המהרשד"ם דבשותפין שחלקו בשטרות ל"צ כומ"ס והש"ך דחה דבריו אבל עכ"פ י"ל דבחלוקה בקרקע דבאמת אי הי' אמרינו יש ברירה הוי אמרינו דזה חלקו משעבד ראשונה ורק משום דאמרינו א"ב חשוב פלוקח.

והראי' שיש שיטת הרבה פוסקים דכיון דרק מספק אמרינו א"ב אמרינו דרק מס' צריך להחזיר לקנינים מצות יוכל אבל החלוקה אינו בטל ובחי' הארכתי בזה. ועיין בנדריים דף מ"ו דבבבצר שיש בו דין חלוקה אם א' מהשותפין אסר חלקו על חבירו דחבירו אסור ליכנס להחצר משום דא"ב ורק לאחר שחלקו דעת הרמב"ם ז"ל דמותר לכנסו דאדעתא דהכא נשתתפו שלא יוכל לאסור עליו אחר חלוקה א"כ הכא דעשו חלוקה וא"כ א"נ די"ב שוב הוי שלו למפרע ורק נהי דאמרינו מס' דהוי פלוקח ג"כ.

אבל עכ"פ י"ל דבזה ל"ב שיהי' נעשה ע"ז טאבאלאציאהו רק דמהני בזה קנין שהיא עפ"י ד"ת א"כ אם באמת נגמר החלוקה עפ"י ד"ת באוהי"מ י"ל דל"ש בזה לס"ד וא"כ פיון דמה"ת עכ"פ מהני חלוקה גם עפ"י ב"ד ורק דמטעם לא ס"ד קאמינו עלה והכא י"ל דהוי ס' בדרבנן דשמא אמרינו י"ב ול"צ פלל לקנות מן השני רק דזה חלקו משעבד ראשונה וא"כ שפיר מהני החלוקה א"כ הי' בטל שיעבודו של השני דלא יוכל לחול שיעבודו על דבר שאינו של הלנה שלו ופשיטא דאחינו שחלקו למ"ד י"ב לא יוכל בע"ח של האח הראשון לטרון מחלקו של השני אף שלא חלקו רק אחר שלנה דכיון דאמרינו י"ב א"כ זה אינו פלל שיעבודו א"כ ה"נ הי' מקום לומר פן אף באמת נראה שהשותף

הב' ידע ממה ששעתה הקאססא טאבאלאציאהן על הבית דהא הדרה להודיע מטאבאלאציאהן לכל השייכים לזה א"כ ידע והסכים שיחול שיעבוד הקאססא על כל הבית א"כ שפיר חל השיעבוד פללו של דבר אם יתברר לב"ד שהשותרף הב' לא ידע פלל מההלואה של הקאססא ומהטאבאלאציאהן א"כ בכה"ג אם באמת פבר נגמר הקנן על החלוקה י"ל דלא יוכל שיעבוד של הקאססא לבטל החלוקה שנעשה עפ"י ד"ת ואם פפי הנראה ידע מזה א"כ שיעבוד הקאססא קיים על כל הבית ויש בזה הרבה להאריך ואכ"מ: באעה"ח אור ליום ג' האזינו תרס"ה ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל. סימן קכ.

לבני הרב הה"ג כש"ת מי חיים שליט"א: בדבר השאלה באשת ר' מענדיל קנאבלער מפפר קאווענטשים שפעם א' השיגה מכתב מבעלה שהי' עומד בפדי המלחמה סמוך לאטליא וכתוב בו שהוא חולה והולך לבית החולים והמכתב הי' נכתב ביום דען 5.

אקטאבער 1918 ואח"כ בא לה מכתב משרי הבית החולים עם חותם שלהם איך שבעלה מענדיל קנאבלער מקאווענטשים מחוז מעלעץ מדינת גאליציע מת שמה ביום דען 11. אקטאבער גם השיגה מכתב מהשפיטאל וחתום עליו ד"ר מילער וכתב שהוא יהודי ובו פתב ג"כ שבעלה ה"ל מת ביום ה"ל וכתב שם בעלה ושם פינוי ושם מקומו ומקום המחוז הפל פפי שכתבו שרי השפיטאל וגם פתב ששה וששה ימים בשפיטאל והוא מכונן ממש למכתב בעלה שכתב לה ביום דען 5.

אקטאבער לבית החולים זה תורף השאלה: והנה לכאורה אי נימא דעדות של הד"ר ה"ל הוא עדות מספיק א"כ יש לנו שמו ושם פינוי דלשי' כמ"פ חשוב כשם אביו והכא דיש ג"כ שם עירו בנודאי דמהני וכמ"ש בספרי ח"א סי' ע"א ובפרט דהיכי דיש אנמ'נות סגי בשמו ושם עירו לחוד ובפרט דכיון שכתב לה שהולך לבית החולים א"כ י"ל דדמי לעובדא דהרא"ש במקלף בן מלל דמתיר ע"י שמו ושם עירו לחוד ועין שו"ת פרשת מרדכי סי' כ"ה וסי' כ"ו ונהי דנ"ד לא דמי לעובדא דפר"מ ה"ל דשם ידעין בבירור שפבר קי' בבית החולים איש הלז שפיר ל"ח שמה הוא הלה למקום אחר ואיש אחר ששמו ושם אביו שונים בא לשם ומת אבל הכא אפתי לא ידעין פלל שבא להשפיטאל אף באמת נהי דל"ד נ"ד להא דהפר"מ אבל עכ"פ דמי לעובדא דהרא"ש ומהני שמו ושם אביו או שמו ושם עירו ומכ"ש הכא שיש שמו ושם פינוי ושם עירו ושם המחוז בנודאי מהני ובפרט אחרי דבפר"מ ה"ל לא הי' בנמצא איש ששמו ושם פינוי שונים ולא נחסר בפר"מ ה"ל שום איש יהודי בנודאי דמועיל אף יש לחשוש שמה לא אמר הנפטר ששמו פה רק שרשמו שמו מחמת שמצאו עליו אחרי מיתתו הפתקא ועל הפתקא שוב יש לחוש שמה בעלה ברח והאיש שמצאו עליו פתקא זו הי' ע"י שבעלה של זו החלוף עצמו עם הפתקא של איש אחר או שהחליפו מלבושיהם ושכחו גם הפתקא והנה באם הנפטר בעצמו אומר ששמו פה פבר הבאתי בספרי ח"א סי' נ"א וסי' ע"א דשיטת כמ"פ דרק מפח קולת עגונה מועיל הזכרת שמו מפי עצמו כמ"ש בשו"ת בית אפרים בשם מהריב"ל ובשו"ת מהר"ם לויבלין פתב דהוא מתורת נאמנות והנ"מ בין הטעמים באם ליכא רק ע"א המעיד על מיתתו וששמע שם המת מפי עצמו או בעפ"י מסל"ת דלפי הטעם דרק משום קולת עגונה נאמן המת על שמו א"כ הכא דצריכין לצרף גם קולת עגונה לענין

נאמנות העד א"כ י"ל דכינן דקולת עגונה הוא רק משום חזקת דייקא א"כ ככר כ' בתוס' פתובות דף ע"ו דחזקה לא יוכל לפעול שני פעולת בהדי הדדי א"כ לא יוכל קולת העגונה לפעול שיועיל נאמנות פ"א וגם שיועיל הזכרת שמו מפי המת בעצמו ובפרט דאי נימא דנאמנות ע"א הוי רק מפח מלתא דעבידא לגלוי והכא ל"ח מדע"ל דאף אם יבא הבעל יוכל העד להתנצל שהבעל שינה שמו במקוון כדי לקלקלה ושוב ע"א לא מהימן אבל להסוברים דהזכרת שמו מפי עצמו מהני מתורת נאמנות וא"צ לבא בזה לקולת עגונה כינן דאפתי בפשה זו עדיין אין הדבר נוגע נגד חא"א ודמי לדברי הרי"ף בהאי דפלוני אחזה דמיתנא פנודע ושוב לטעם זה גם בע"א או בעפונ"ם מסל"ת המעיד ששמע מפי המת שפך שמו ג"כ מהני וז"ב אף בנ"ד יש לחוש שמא לא שמעו מפיו בעצמו שמו רק שפכו עצמם על הפתקא ועל הפתקא הרי ככר פתבתי שיש חשש אחלופי אף באמת ככר פתבתי בחידושי דגם על הפתקא החשש שאלה וחשש אחלופי לאשכיח הואיל דלפי נימוסי הממשלה אסור להשאיל או להחליף א"כ עדיף עוד מקלים דלא מושלי דלשי רוה"פ ל"ח לשאלה ואף להמחמירין הלא רק חשש דרבנן ואף דאפתי יש לחוש דלפעמים פשמפשיטים הבגדים מעליהם לנוח מעט ופתאום צריכים לברוח מפני האויב שבא עליהם פתאום ואז יוכל להיות שהחליפו בגדיהם שלא בכוננה מ"מ לא הוי רק בגדר מיעוט דלא שכיח ואם אנו דנין פעת על איש פרטי בנודאי דא"צ לחוש למילתא דלא שכיח ובפרט די"ל דאף אם אינרע שבמקרה נתחלפו בגדיהם וגם הפתקא מ"מ קודם מיתתו בנודאי הי' מגלה זאת בפני אנשים שנתחלף לו הפתקא שלו עם פתקא של איש אחר והי' אומר שמו האמיתי כדי שיזדעו להתיר את אשתו ושללא יבוא מזה מכשול להתיר אשת חבירו ולשי' התוס' שבועות ד"ל זה מקרי קו"ע מה שהבד"צ יתירו אשה שלא פדת ועובר בלאו דלפ"ע אם אינו מגלה זאת ועי' במלמ"ל פ"א מפלאים ופמ"ג או"ח סי' תמ"ד מיש בזה ובאמת במד"ר פ' נשא מפורש דהב"ד מחויבים להפריש נזיר באם רוצה לשותות יין ונראה דהוא משום ערבות ולפ"ז הי' מקום לומר לשיטת הדג"מ או"ח סי' רע"א דאנשים אינם ערבים בשביל נשים א"כ י"ל דאינו מצוה להפרישה וגם בעפונ"ם אינו מצוה להפרישו ואף אי לא נספור כשי' הש"ף ודג"מ ביו"ד סי' קנ"א מ"מ היינו דוקא בישראל מומר אבל בעפונ"ם גמור בנודאי דאינו מצוה להפרישו דליכא חיוב ערבות ולפ"ז י"ל דל"ש לומר שבנודאי הי' מגלה שמו האמיתי כדי שלא להכשיל אשת חבירו הואיל דאינו מצוה להפריש את האשה הואיל דליש ערבות באשה אף באמת מדברי המלמ"ל הנ"ל מוכח להיפוך וחוץ מזה הכא הרי המכשול אינו נוגע דוקא לגבי האשה רק גם לבעל שישא אותה ולגבי הבעל הרי שיני ערבות ושוב יש להעמיד הנפטר בחז"כ שבנודאי הי' מגלה שמו האמיתי קודם מותו כדי שלא יעבור שום איש על איסור א"א ואי דיש לחוש שמא נחלש פתאום ולא הי' לו דעת להגיד מ"מ דבר זה ונדאי הוי בכלל מילתא, דלא שכיח בנודאי דא"צ לחוש לזה אף באיסור א"א ובפרט די"ל דאם נרצה להחמיר נצטרף לתלות בכ' דברים לחומרא שלא אמר להם שמו וגם שנתחלפו הפתקאות ולהקל סגי לתלות בחד צד או שהגיד להם שמו בעצמו ואף אם לא הגיד להם שמו מ"מ י"ל שלא נתחלפו הפתקאות א"כ פשיטא דיותר יש לתלות בחד צד לקולא מלתלות בשני צדדים להחמיר וכמ"ש בתוס' פתובות דף ע"ו דיותר יש לזכות האשה באחד מב' צדדים או שהי' המומין בבית בעלה או דידע ומחל מלומר שהי' בה המומין

עוד קנודם שנתאָרסה וְשלא מַחל עיי"ש ובפֿרט בנ"ד דִידוע ממכתב בעלה שְנחלה סמוך למקום השפּיטאל וְשהולך לשפּיטאל הנ"ל וְאם נרצה להחמיר נצטרך לחוש שפא לשפּיטאל הנ"ל איש זר וְשאיש זר הנ"ל ממש החליף עצמו הפתקא עם בעלה של זו בכה"ג בְּנודאי דְהוי בְּכַלל מִקְלָתָא דְלא שְכִיחַ וְא"צ לחוש לְזָה אף בְּאִיסור א"א וז"ב כס"ד: וְהִנֵּה כְּסָבְרָא זו דְבְּמִידי דל"ש א"צ לחוש אף בְּאִיסור א"א יש הרבה לדבֿר דְהִנֵּה בְּהָא דְשִׁיטַת רש"י בְּשַׁבַּת דף קמ"ה דְהָא דַעמפ"ע מְהִנֵּי בְּעֵדוּת אִשָּׁה הָוֵי מְשׁוּם אִפְקַעֵינָהּ וְא"כ י"ל בְּמִי שְׂקִידָשׁ אִשָּׁה שְׁהִיא מְסִיבֵי לְאוּנִין דְקִי"ל דְקִידוּשִׁין תּוֹפְסִין וְצָרִיכָה גִט בְּזָה אִם יַעֲיֵד ע"א עַל מִיתַת בְּעֵלָה דְלא יוֹעִיל לַפּמ"ש הַמְרָדְכִי פ"ג מְקִדוּשִׁין דְהָא דל"א אִפְקַעֵינָהּ בְּמִקְדָּשׁ ח"ל מְשׁוּם דְחֻזִּין דְלא קִידָשׁ אֲדַעַת חכז"ל א"כ יִנְצָמָח דְבַח"ל דל"ש אִפְקַעֵינָהּ שׁוּב לֹא יוֹעִיל עֲדוּת עמפ"ע עַל מִיתַת בְּעֵלָה וְגַם י"ל דְאָף בְּעַד גְּמוּר הַמְעִיד עַל מִיתַת בְּעֵלָה שְׁל ח"ל ג"כ י"ל דל"מ עֲדוּתוֹ לַפּי"מ דְמִפְנֵי בְּש"ס דפ"ח דְכָל נְאֻמָּנוֹת ע"א הָוֵי רַק מִפְּחַ דְיִיקָא וְכָבֵר הָאָרִיכוּ הַפּוֹסְקִים הַנוֹב"י וְבִשְׁוֹ"ת רַעַק"א לְחַקוֹר דְבִאִשָּׁה שְׂכָבֵר זִינְתָה תַּחַת בְּעֵלָה דְאָסוּרָה לּוֹ ל"ש סְבַרְתָּ דְיִיקָא עֵי"ש וְכִסְפָּרִי ח"א ס' צ"ד חַקְרָתִי דְאִפְתִּי י"ל דְדְיִיקָתָּ פְּדִי שְׁלֹא תִצָּא גַם מִן הַשְּׁנִי אֲבָל עכ"פ הַעֲלִיתִי שָׁם דְעִיקָר סְבַרְתָּ דְיִיקָא פְּדִי שְׁלֹא תִצָּא מִהֲרָאוֹן א"כ בַּח"ל דְבִלֹא"ה אָסוּרָה לּוֹ שׁוּב י"ל דל"ש דְיִיקָא וְשׁוּב י"ל דַע"א לֹא מְהִימָן אָף בְּאֲמַת לְשִׁי הַרְשָׁב"א וְהָרִיטְב"א דַמָּה"ת ע"א מְהִימָן אָף בְּלִי סְבַרְתָּ דְיִיקָא מִפְּחַ דְרִשָּׁא דְסְפָרִי אֲבָל קָם הוּא לְעֵדוּת אִשָּׁה וְרַק דְבְּעֵינֵי הַש"ס הִי לַפּי דְחַז"ל הִי לְהֵם לְהַחְמִיר בְּאִיסוּר א"א וְהָא דְלא הַחְמִירוּ חַז"ל הוּא רַק מִפְּחַ סְבַרְתָּ דְיִיקָא א"כ בְּמִלְחָמָה דְלִישׁ דְיִיקָא שְׁפִיר עכ"פ מְדַרְבְּנָן לֹא מְהִנֵּי ע"א בְּמִלְחָמָה עֵי"ש וּלפ"ז י"ל לַפּמ"ש הַפּוֹסְקִים דְנָהִי דְמִקְלָתָא דְלא שְׁכִיחַ לֹא גִזְרוּ רַבְּנָן מ"מ עכ"פ גַּם מִקְלָתָא דל"ש לֹא הוֹצִיאוּ מְכַלל הַתְּקֵנָה א"כ י"ל דְבִאֲמַת בְּאִשָּׁה שְׁהִיא ח"ל שְׁפִיר ל"ש דְיִיקָא פִּינָן דְבִלֹא"ה אָסוּרָה לּוֹ וְאִפ"ה ע"א נְאֻמָּן בְּמִיתַתוֹ הוֹאִיל דַּמָּה"ת ע"א נְאֻמָּן אָף בְּלִי דְיִיקָא וְרַק שְׁהִי לְהֵם לְחַז"ל לְהַחְמִיר וְא"כ י"ל בְּקִידוּשִׁי ח"ל דְהָוֵי לֹא שְׁכִיחַ לֹא גִזְרוּ רַבְּנָן וְהִנֵּיחוּ עַל ד"ת אָף אִי לֹא הִי שְׁיִיף כָּלל סְבַרְתָּ דְיִיקָא בְּשׁוּם מְקוֹם וְשׁוּב הִי חַז"ל מְחַמְרִין שְׁלֹא יוֹעִיל ע"א בְּעֵדוּת אִשָּׁה אַז גַּם בְּחִיל לֹא הִי מוֹעִיל ע"א אָף דַּח"ל הָוֵי מִקְלָתָא דְלא שְׁכִיחַ מ"מ כְּשֶׁעָשׂוּ חַז"ל תְּקֵנָה בְּכָל מְקוֹם לֹא הוֹצִיאוּ מִהַתְּקֵנָה גַּם מִקְלָתָא דְלא שְׁכִיחַ אֲבָל לַפּי הָאֲמַת דְבְּקִדוּשִׁי הַיָּתֵר שְׁיִיף סְבַרְתָּ דְיִיקָא וְשׁוּב לֹא הַחְמִירוּ חכז"ל בְּשׁוּם מְקוֹם שְׁלֹא יוֹעִיל עֲדוּת ע"א וְרַק שְׁתַּרְצָה לְהַחְמִיר דְנָקָא בַּח"ל הוֹאִיל דְבְּזָה ל"ש דְיִיקָא לְעַנְנָן זָה לְחוּד שְׁפִיר י"ל פִּינָן דַּח"ל הָוֵי מִקְלָתָא דְלא שְׁכִיחַ לֹא עָשׂוּ בּוֹ רַבְּנָן תְּקֵנָה בְּפָנֵי עֲצָמוֹ וְשְׁפִיר גַּם בַּח"ל י"ל דְמוֹעִיל עֲדוּת ע"א וז"ב: וְכִאֲמַת י"ל דְגַם רַש"י בְּשַׁבַּת דַּקמ"ה הַנ"ל מוֹדָה דִי"ל דַּמָּה"ת ע"א נְאֻמָּן בְּעֵדוּת אִשָּׁה אוֹ מִפְּחַ דְרִשְׁתָּ הַסְּפָרִי הַנ"ל אוֹ מִפְּחַ מַדְעַל"ג וְהָא דְנָקַט רַש"י מְשׁוּם אִפְקַעֵינָהּ הוּא רַק לְתַרְץ מַדוּעַ לֹא הַחְמִירוּ חַז"ל וְלָזָה כ' רַש"י דְהָא דְלא הַחְמִירוּ חַז"ל הָוֵי מִפְּחַ אִפְקַעֵינָהּ אֲבָל בְּאֲמַת מַה"ת בִּלֹא"ה נְאֻמָּן אוֹ מִפְּחַ דְרִשְׁתָּ הַסְּפָרִי אוֹ מִפְּחַ מַדְעַל"ג הִינֵנוּ לְהַסּוֹבְרִים דְגַם בַּעמפ"ע שְׁיִיף סְבַרְתָּ מַדְעַל"ג יִצָּא דְדְבַר זָה אִי ע"א מְהִנֵּי בְּאִשָּׁה שְׁהִיא מַח"ל תְּלוּי בְּזָה דַּא"כ דַּמָּה"ת ע"א נְאֻמָּן אָף בְּלִי סְבַרְתָּ דְיִיקָא וְסְבַרְתָּ דְיִיקָא הָוֵי רַק לְעַנְנָן שְׁלֹא יִגְזְרוּ רַבְּנָן אִיסוּר שְׁפִיר י"ל דְבַח"ל דְהָוֵי מְדִי דְלא שְׁכִיחַ לֹא גִזְרוּ רַבְּנָן אֲבָל לְהַסּוֹבְרִים.

דְּכַל נְאֻמָּנוֹת ע"א הוּא רַק מִפְּחַ סְבֵרַת דִּינִיקָא וְשׁוֹב בַּח"ל דַּל"ש דִּינִיקָא דְּבִלְא"ה אֲסוּרָה לֹו שְׁפִיר לֹא מְהִי ע"א וז"ב: וְהִנֵּה לְכַאוּרָה הִי מְקוּם לְחֻקְרָה לְפִי סְבֵרַת הַמְרָדְכִי הַנְּלִי בְּמִי שְׁקִדְשׁ אִשָּׁה שְׁהִיא ח"ל וְשִׁלַּח לָהּ גִּט ע"י שְׁלִיחַ דְּבִזָּה יוֹעִיל בִּיטוּל אִף שְׁלֹא בְּפָנֵי הַשְּׁלִיחַ דְּבִאָמַת מַה"ת בְּטָלוּ מְבֻטָּל וְרַק הָא דְּבִטְלוּ אִינוּ מְבֻטָּל מְפֻרְשׁ בְּגִיטִין דַּל"ג מִשׁוּם דִּי"ל אִפְקַעִינָהּ א"כ הָכָא דְּחֻזִּינָן דְּלֹא קוּדְשׁ אֲדַעַת חֻז"ל וְשׁוֹב ל"ש אִפְקַעִינָהּ וְשׁוֹב י"ל דְּבִטָּל הֲגַט אִף לְכַאוּרָה י"ל דְּבַח"ל פִּינָן דְּמִנְכְּרַח לְגַרְשָׁה דְּאֲסוּר לְדוּר עֲמָה מַה"ת עִי' בְּתוֹס' זְבָחִים ד"ב שְׁנִסְתְּפָקוּ בְּזָה וְכִינָן דְּנִימָא דְּמִנְכְּרַח לְגַרְשָׁה שׁוֹב מִינְוִי הַשְּׁלִיחוֹת חֲשׁוֹב כְּמַעֲשָׂה וּל"מ הַבִּיטוּל כְּלָל וְכִסְבֵּרַת הַכ"מ בְּשֵׁם מְהַר"י קוֹרְקוֹס פ"ד מִתְּרוּמוֹת דְּבִתְרוּמָה הוֹאִיל דְּמִנְכְּרַח לְתָרוּם ל"מ בִּיטוּל הַשְּׁלִיחוֹת וּבְזָה כ' הָאֲחֻרוּנִים בְּיִשׁוּב קְוִשְׁתֵּי הַתוֹס' גִּיטִין דַּל"ג דְּבִא"א שְׁזִינְתָה אִפְשָׁר לְשִׁלּוֹחַ לָהּ הֲגַט וּלְבִטְלוּ שְׁלֹא בְּפָנֵי הַשְּׁלִיחַ וְנִימָא אִפְקַעִינָהּ וְתִירְצוּ דָאָם זִינְתָה מִנְכְּרַח לְגַרְשָׁה וְשׁוֹב ל"מ בִּיטוּל אִף הַעִירוּ מִתוֹס' זְבָחִים הַנְּלִי בְּחֻד תִּירוּצָא דְּאִף בְּזִינְתָה אִינוּ מִנְכְּרַח לְגַרְשָׁה וְכ' הַח"ס בְּתִשׁוּבָה בְּטַעֲמָם דְּכִינָן דְּזִינְתָה מְאוּסָה בְּעִינָיו וְלִיפָא חֲשֵׁשׁ שְׁיָבוֹא עָלֶיהָ לְכָף אִינוּ מִנְכְּרַח לְגַרְשָׁה א"כ הַתִּינַח בְּזִינְתָה תַּחֲתֵיו דְּמְאוּסָה בְּעִינָיו אַבְל בַּח"ל דִּינְדַע שְׁהִיא אֲסוּרָה לֹו וְאִפ"ה קוּדְשָׁה וְעַכ"ח דְּאִינָה מְאוּסָה בְּעִינָיו וְשׁוֹב יֵשׁ לְחֻוֹשׁ שְׁמָא יָבֵא עָלֶיהָ וְשׁוֹב מִנְכְּרַח לְגַרְשָׁה וְשְׁפִיר ל"מ כְּלָל הַבִּיטוּל וז"ב אִף אִפְתִּי יִנְצַח דְּבַח"ל וְנוֹתָן לָהּ גִּט ע"ת וְיִהְיִ אִירַע אֲוֹנָס דְּמַצַּד הַדִּין יֵשׁ אֲוֹנָס בְּגִיטִין וְרַק מַצַּד הַתְּקֵנָה ל"מ אֲוֹנָס וְהוּא מִפְּחַ אִפְקַעִינָהּ כְּמִפְּנֵי בְּכַתוּבוֹת ד"ג בְּזָה שׁוֹב י"ל דְּבַח"ל דַּל"ש אִפְקַעִינָהּ שׁוֹב נִימָא אִוְקָמָא אֲדִינָא דִּישׁ אֲוֹנָס בְּגִיטִין וְעוֹד יִנְצַח דְּבַח"ל וְנִרְק לָהּ הֲגַט בְּתוֹף ד' אֲמוֹת דְּלֹא יוֹעִיל הֲגַט דְּעִיקָר הָא דְּמוֹעִיל בְּגִט בְּבִא לְתוֹף ד' אֲמוֹת כ' הָרֵאשׁוֹנִים דְּהוּי מִפְּחַ אִפְקַעִינָהּ וְא"כ שְׁפִיר בַּח"ל דַּל"ש אִפְקַעִינָהּ שׁוֹב ל"מ אִף בְּאָמַת י"ל סְבֵרָא נְכוּנָה עִפִּי"מ דְּמִפְּנֵי בְּש"ס דְּנִדְרִים דְּכ"ג דְּמִי שְׁבִיטָל בַּר"ה כָּל נְדָרִים אוֹ עַל דְּבַר מִינְחָה וְאִח"כ הַדִּיר עֲצָמוּ מְאוּתוֹ דְּבַר אֲמָרִי עֲקָרָה לְתַנְאִי וְקִיָּים לְנִדְרוֹ אִף אִם אָמַר ע"ד הָרֵאשׁוֹנָה אֲנִי עוֹשֶׂה וְאִם אִינוּ זוֹכֵר בְּשַׁעַת הַנְּדָר אִם בִּיטָל נְדָר זֶה שְׁנוּדָר עַכְשָׁיו וְאָמַר ע"ד הָרֵאשׁוֹנָה אֲנִי נוֹדֵר בְּנִזְכָּר אִח"כ שְׁבִיטָל נְדָר זֶה הַנְּדָר בְּטָל עִי"ש וְהַסְבְּרָא דָאָם זוֹכֵר שְׁבִיטָל נְדָר זֶה א"כ בְּאוּמְרוֹ ע"ד הָרֵאשׁוֹנָה אֲנִי נוֹדֵר הוּא סְתִירַת דִּיבּוּרוֹ דְּמַצַּד הַבִּיטוּל א"א לְהַנְּדָר לְהַתְקִיָּים שְׁפִיר אֲמָרִי עֲקָרָה לְתַנְאִי וְקִיָּים לְנִדְרוֹ אַבְל בְּאִינוּ זוֹכֵר נְמַצָּא בְּאוּמְרָא ע"ד הָרֵאשׁוֹנָה אֲנִי נוֹדֵר בְּאָמַת רְצוּנוֹ לְקִיָּים הַבִּיטוּל וְלֹא הוּי סְתִירַת דִּיבּוּרוֹ דְּהָא הִי בְּאִפְשָׁר שְׁיִתְקִיָּים נְדָרוֹ הִינְנוּ אִם יִנְפֹּר אִח"כ שְׁבִיטָל נְדָר אַחַר וְאִף שְׁנִזְכָּר אִח"כ שְׁבִיטָל נְדָר זֶה וְאִגְלָאִי מִיִּלְתָּא לְמַפְרַע שְׁלֹא הִי חָל הַנְּדָר אִף רַגַע אַחַת.

מ"מ פִּינָן דְּלִפִּי סְבֵרַתוֹ אִזְ הִי מְצִיאוֹת שְׁיִתְקִיָּים הַנְּדָר שְׁפִיר חָל הַבִּיטוּל א"כ י"ל דְּסְבֵרַת הַמְרָדְכִי הַנְּלִי הוּי רַק לְעַנְנָן דְּנִימָא שְׁיִתְבְּטְלוּ הַקִּידוּשִׁין מִיַּד שְׁפִיר אֲמָרִינוּ מִדְּחֻזִּינָן דְּלֹא קוּדְשׁ אֲדַעַת חֻז"ל דְּהָא עִיקָר סְבֵרַת אִפְקַעִינָהּ הוּי רַק מִפְּחַ תַּנְאִי כַּמ"ש הַפְּלָאָה רִישׁ כְּתוּבוֹת וְהָכָא הָרִי הַמַּעֲשָׂה סוֹתֵר אֶת הַתַּנְאִי שְׁפִיר ל"ש אִפְקַעִינָהּ.

אַבְל אִם לַע"ע חָלוּ הַקִּידוּשִׁין וְנוֹלַד אִח"כ סִיבָה שְׁעִי"ז שְׁיִיף לֹוּמַר אִפְקַעִינָהּ בְּזָה אִפְתִּי י"ל דְּתַלְהָ עֲצָמוּ בְּדַעַת חֻז"ל שְׁאִם יִרְצוּ אִח"כ לְבִטָּל הַקִּידוּשִׁין מְאִיזָה סִיבָה שְׁיִוְכְלוּ לְבִטָּל פִּינָן שְׁאִין הַכְּרַח בְּשַׁעַת שְׁקִידְשָׁה שְׁיִתְהַנּוּהוּ אִח"כ סִיבָה לְבִטָּל הַקִּידוּשִׁין וְשׁוֹב לַכ"ע י"ל דְּגַם עִמְפ"ע מְהִי בַּח"ל אִף לְשִׁי רַש"י דְּהוּי מִפְּחַ אִפְקַעִינָהּ וְגַם שְׁיִיף לֹוּמַר

בטלו אינו מבוטל ואין אוגס בגיטין וגם מועיל גט לתוך ד' אמות גם בח"ל וז"ב בס"ד:
עכ"פ נחזור דהדבר פשוט דטפי יש לנו לתלות שהגיד בעצמו שמו ובפרט דכפי הנהוג
כל חולה שבא לבית החולים חוקרין ממנו על שמו ורושמיין שמו בפנקס א"כ הוי פבירור
שאמר בעצמו שמו וגם כתב לאשתו שהולך לשפיטאל א"כ בנודאי שהנפטר הי' בעלה
של זו ונודע דסמכינו על המנהג אף להוציא ממון וגדול פח המנהג דאף מגו ל"מ נגד
מנהג עיין בנמ"י ב"מ דק"ח ובש"ף חו"מ סימן פ"ב עכ"פ יוצמח דאם נחליט דעדות זה
חשוב עדות מספיק דיועיל בלי שום ס' להתיר האשה אף בנ"ד דאם נרצה לדון מצד
המכתב בשביל שבא בלי שום שאלה מ"מ הואיל שכתבו לאשת המת יש לחוש שמא
נתפוננו להעיד כמ"ש המהריב"ל מוכא בקו"ע אות מ"ה ואות קפ"א ובאמת בב"ש ס"ק
ל"ו משמע דוקא בבא לב"ד אז ל"מ אף באומר דרף מסל"ת אבל באמר אמרו לאשת
המת אפתי חשוב מסל"ת אף בקו"ע אות מ"ה משמע דאף באומר אמרו לאשת המת נ"כ
י"ל דלא מהני אף באמת יש לחלק דוקא באומר בעל פה אמרו לאשת פלוני נראה
שמתפוננו להעיד לפי שידוע שיש נ"מ להאשה בעדותו דאי הי' דבריו דרף מסל"ת לא
הי' מזכיר דוקא אמרו לאשת פלוני הי' לו לומר אמרו למשפחת פלוני.

א"כ התינוח באומר בע"פ אבל בבא מכתב הרי אינו מוכח שבאו דוקא להודיע לאשתו
שיהי' שייך לומר שנתפוננו להעיד ומה שכתבו לאשתו מפני שבעלה הי' רגיל לשלוח
מכתבים לביתו על אדרעס של אשתו וגם בימי חליו הי' כותב לה ולכך שרי השפיטאל
שידעו אדרעס שלה לפיכך כתבו גם המה פעת על אדרעס שלה.

ועכ"פ ליכא שום הוכחה לומר שנתפוננו להעיד ושוב שפיר י"ל דכיון שכתבו לה בלי
שאלה שפיר חשוב מסל"ת. ועוד י"ל בשלמא בסתם עכו"ם שאין מוטל עליו להודיע
ממיתת פלוני שפיר י"ל דאם אומר אמרו לאשת פלוני עכ"ח דנתפוננו להעיד אבל הכא
דמוטל עליהם להודיע לב"ב שפיר אמרינו דכיון דליכא הוכחה שנתפוננו להעיד שוב
הדרינו דכל שלא הי' ע"י שאלה חשוב מסל"ת.

ובפרט דגם בנתפוננו להעיד אינו רק פסול דרבנו. כמ"ש בד"מ בשם פיקסי מהרי"א
וא"כ ביש ספק אי נתפוננו להעיד שוב י"ל ספק דרבנו לקולא ולפ"ז י"ל דלא מבעיא
לשיטת הריב"ש ורוה"פ דמסל"ת א"צ קישור דברים פשיטא דהכא חשוב מסל"ת.

ואף לשי' הר"ן דבעי' ק"ד מ"מ י"ל דוקא בעכו"ם שאין מוטל עליו להודיע ממיתתו
שפיר י"ל דבלי ק"ד יש לחוש שמא נתפוננו להעיד אבל בעכו"ם המוטל עליו להודיע
אם הוא בלי שאלה בנודאי שהדבר אמת ואף שיש לחוש דמסל"ת בכתב ל"מ מ"מ אי
נימא דהטעם משום חשש זיוף א"כ י"ל דאם יש חותם משפיטאל ליכא חשש זיוף כמ"ש
בח"ס אה"ע סי' מ"ג.

ואף להטעם דא"א לכנוין עפ"י כתב אם הוא מסל"ת וספק מסל"ת ל"מ כמפורש ברמ"א
ובחמ"ח סעיף י"א אבל בעכו"ם שמוטל עליו להודיע גם בכתב נראה דחשיב מסל"ת
ובפרט שכ' בשו"ת ד"ח סי' כ"ד וח"ב סי' ס"א דכל שיש הוכחה שאומרים אמת סגי אף
בלי מסל"ת וכעין שכ' בשו"ת נובי"ק דרגלים לדבר עדיף ממסל"ת א"כ בנ"ד ע"י
מכתבו שכתב שהולך לשפיטאל נהי דרוב חולים לחיים מ"מ עכ"פ יש הוכחה שהמכתב
של שרי השפיטאל הוא אמת.

ובפּרָט די"ל דחֲשִׁיבִי בְּכָל־עֲרָפָאוֹת וּכְבֹר הָאֲרָכָתִי בְּסִפְרֵי ח"א סי' ע"א דִּישׁ לְסַמְּךָ אַעֲדוֹת עֲרָפָאוֹת וּכְמ"ש הַח"ס. וְנִהְיֵי דְמָרְנָן זִי"ע בְּשׁו"ת ד"ח פְּתַב דְּבַעֲי יָדוּעַ דְּלֹא מְקַבְּלֵי שְׁוֹחֲדָא.

בְּאַמַּת בַּחו"מ סי' ס"ח פְּסָקִינָן כְּשִׁיטַת הָרָא"ש דְּסִתְמָא כְּשָׂרִים וּבְשׁו"ת ד"ח שְׁם פְּתַב דְּבִתְחִילַת הָעֲדוֹת מְחַמְרִין בְּאִסּוּר יוֹתֵר מִבְּמָמוֹן. וּבְאַמַּת לְחַד תִּירוּצָא בְּבַכּוּרוֹת דַּמ"ו גַּם בְּתַחֲלִילַת הָעֲדוֹת לֹא הִתְחַמְרוּ וְכִינּוּן דַּמַּה"ת ל"ח לְחַשֵּׁשׁ דְּמְקַבְּלֵי שְׁוֹחֲדָא ה"ה דְּבַעֲגוּנָה ל"ח וּכְמ"ש הָר"ן בְּתַשׁוּבָה לְהַעִיר מִש"ס ב"ב דַּקנ"ו דְּבְמָמוֹן תּוֹלִין דְּנִשְׁתַּנּוּ הַסִּימָנִים לְאַחַר מֵיתָה ה"ה דְּבַעֲגוּנָה תּוֹלִין הַשִּׁנּוּי בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר אִם יֵשׁ עֲדוֹת בְּרוּר.

וְעֵינָן שׁו"ת אֲגוּדַת אֲזוּב סִימָן י"א וְסִימָן כ"ח שְׁהִבִּיא דְּשִׁיטַת הָרָא"ש לְהַקְלֵ א"כ בְּאַמַּת בְּמָמוֹן מִהֲנִי עֲדוֹת עֲרָפָאוֹת וְרַק דִּישׁ סִפְקָא שְׁמָא בְּעֲגוּנָה חוֹשְׁשִׁין לְשִׁי הָרַמְבַּ"ם ז"ל דְּבַעֲי שְׁיִהְיֵי יָדוּעַ דְּלֹא מְקַבְּלֵי שְׁוֹחֲדָא עַכ"פ הָיִי תַרְי לִישְׁנָא בְּדַרְבְּנָן וְשִׁפִּיר אֲזַלִּינוּ לְקוּלָא וּבְפָרְט דִּי"ל דְּחֻשׁוֹב בְּכָל־ס"ס בְּדַרְבְּנָן דַּמַּה"ת גַּם בְּנִתְכַּוְּנִין לְהַעֲדֵי נְאֻמָּן עַכּו"ם כ"ז שְׁאִינוּ מִתְכַּוְּנִין לְהַתִּיר וְגַם דַּמַּה"ת ל"ח לְמְקַבְּלֵי שְׁוֹחֲדָא א"כ ס"ס בְּדַרְבְּנָן א"צ לְבַרֵּר כַּמ"ש בְּתוֹס' סְנִפְהָ דַּט"ז וְה"ה דַּס"ס בְּדַרְבְּנָן אָף נִגְדַּח א"א אֲזַלִּינוּ לְקוּלָא כַּמ"ש בְּסִפְרֵי ח"א סִימָן י"ד: עַכ"פ הַדְּבָר פְּשׁוּט דְּהַמְכַתֵּב מְשָׁרֵי הַשְּׁפִיטָא לְבַצְרֵי מְכַתֵּב הַד"ר מִלְּעַד בְּנוֹדָא דְּמַהֲנִי נְאֻף דַּהַד"ר הַנְּ"ל מְסַתְמָא פְּסוּל לְעֲדוֹת מ"מ כְּבָר הַבְּאֲתִי בְּחִידוּשֵׁי שִׁיטַת הַנַּמ"י דְּרָשָׁע שְׁאִינוּ דְּחָמְסֵי כְּשֵׁר לְעֲדוֹת אִשָּׁה וְכְשִׁיטַת הַקְצָה"ח בְּסִי' מ"ו וְקוּהֶלֶת יַעֲקֹב לְהַגְאֹן מְלִיכָא ז"ל.

וּבְאַמַּת בַּנְה"מ שְׁם סִימָן פְּתַב לְהַחְמִיר דְּחוֹשְׁשִׁין שְׁמָא עַנ"ב. וְנִהְיֵי דְּכְבֹר תָּמָה עָלֵיו בְּשׁו"ת בִּי"צ דַּע"א הַמַּעֲיֵד עַל מֵיתָתוֹ אֲסוּר לִישָׂא אוֹתָהּ וְשׁוֹב ל"ש הַחֲשֵׁשׁ שְׁמָא עַנ"ב.

אֲךָ בְּאַמַּת וִי"ל דְּכִינּוּן דְּקִי"ל בְּהַרְגָתוֹ אִם נִיֶּסֶת ל"ת שִׁפִּיר חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא עַנ"ב וְיַעֲבֹר עַל לְכַתְּחִילָהּ וּכְמ"ש הָרָא"ש פ"ד דְּכַתְּוֹבוֹת דְּבַקְטָלְנִית פִּינוּן שְׁאִם נִיֶּסֶת ל"ת חֻשׁוֹב בְּכָל־לְכַשְׁתִּינְשָׂא לְאַחַר.

וּבְאַמַּת בְּהָא דְּהַקְשׁוּ בְּתוֹס' כְּתוּבוֹת דַּכ"ב בְּהָא דְּתַרִּי וְתַרִּי דְּהָא הַרְגָתוֹ לֹא תִינְשָׂא לוֹ וְהַעִיר הַגְּרָא"ב ז"ל דְּהָא בְּדִיעֵבַד לִית וְעֵינָן בְּמַנ"ח מִיֵּשׁ בְּזָה י"ל דְּהַתוֹס' ס"ל כְּשִׁיטַת הַלַּח"מ פ"ד מִיבּוּם דְּתַרִּי פְּסוּלֵי לְכַתְּחִילָהּ גַּם בְּדִיעֵבַד תַּצָּא א"כ הֵכָא פִּינוּן דְּלְכַתְּחִילָהּ לֹא תִינְשָׂא לְמִי שְׁבָא לְהַעֲדֵי עַל מֵיתָתוֹ וְהֵכָא יֵשׁ הַכְּחָשָׁה דְּתַרִּי וְתַרִּי דַּג"כ אֲסוּרָה לְהִינְשָׂא לְכַתְּחִילָהּ מְחַשֵּׁשׁ לְעַז בַּכַּה"ג י"ל דְּגַם בְּדִיעֵבַד תַּצָּא וְעִי' תוֹס' גִּיטִין ד"ג ע"ב ד"ה פְּתַב בַּכַּת"י דְּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵיהֶם דְּגַם בְּתַרִּי פְּסוּלֵי לְכַתְּחִילָהּ ל"ת עֵי"ש עַכ"פ מִפְּל הַנְּ"ל י"ל דְּעֲדוֹת שְׁל הַד"ר מִלְּעַד חֲזִי לְאִיֶּצְטְרוּפִי וּבְפָרְט דִּי"ל דַּהַד"ר מִלְּעַד ג"כ פְּתַב מְכַתְּבוֹ בַּמְסַל"ת.

פ"כ לְדִינָא פִּינוּן שְׁבָא מְכַתֵּב מִהַבְּעַל שְׁהוּלָהּ לְשְׁפִיטָא לְוָבָא אַח"כ מְכַתֵּב מְשָׁרֵי הַשְּׁפִיטָא לְוָבָא מִהַד"ר מִלְּעַד בְּנוֹדָא דִּישׁ הוֹכְחָה בְּרוּרָה לְהַתִּיר וְגַם אַחֲרֵי שְׁפָבָר עָבַר קְרוֹב לְשָׁנָה וְהִי אִישׁ נִכְבָּד וְהִי לוֹ תָּמִיד שְׁלוֹם עִם אִשְׁתּוֹ בְּנוֹדָא לֹא הִי מְרַחֵיק א"ע מְאִשְׁתּוֹ זְמַן רַב ע"כ לְדַעֲתִי תַרְאֵה לְהַמְתִּין עַד שְׁיַעֲבֹר שְׁנָה תְּמִימָה מִיּוֹם דַּעֲוֹן 2.

אקטאבער וכמ"ש בְּשׁוֹ"ת טוטו"ד דאָחר יב"ח ישׁ הוֹכְחָה שְׁמַת. וְאַז הִקְיָתָר בְּרוּר
וְחֻצְטֵרָף לְזֶה עוֹד רַב מְוַבְּחָק אֲזַ גַּם אֲנֹכִי מְצֻטְרָף לְהַתִּיר אִשָּׁה זֹו לְהִינָשׂא לְכָל גְּבֵר וְהַשִּׁי
יְצִילֵנִי מִשְׁגִּיאֹת: באעה"ח יום ג' נָשָׂא תר"פ קאשוי.

אַבִּיָה דו"ש הק' שְׁמוּאֵל עֲנַגִּיל חוּפ"ק הַנְּ"ל. סִימָן קכ"א.

לְהַרְבּ הַמֵּאוּה"ג מו"ה יִשְׂרָאֵל בְּרוּדִי נ"י מוּצַד"ק מִיְהֵאֲלוּיִטְץ. בְּדָבָר שְׁאַלְתּוּ נִידוֹן פְּלִים
הַמְצֻנְפִים גְּלִיזוֹ אִי מוֹעִיל הַגְּעָלָה לְפֶסַח רַבּוֹ בְּזֶה הַמַּחְמִירִים וְהַמְקִילִים וְהַרְבֵּה מְפֻרְשִׁים
כ' לְהַקְלֵ בְּכָל הַשָּׁנָה מִשׁוּם דְּנוּטֵל"פ מְוַתֵּר בְּדִיעֵבַד וְגַם י"ש ס' נֶגֶד מַעֲט הַבְּלוּעַ הַנִּבְלָע
בְּהַצִּיפּוּי אָבֵל בְּפֶסַח יֵשׁ לְאַסֹּר דְּהוּי בְּמִשְׁהוֹ וְגַם נוּטֵל"פ אוֹסֵר בְּפֶסַח אָבֵל עכ"פ רַבּוֹ
הַמְקִילִין דְּגַם בְּפֶסַח מְעִיקָר הַדִּין נוּטֵל"פ מְוַתֵּר וְרַק הַמְנַהֵג לְהַחְמִיר וְכַשֵּׁיִשׁ עוֹד ס' לְהַתִּיר
חָשׁוּב ס"ס כמ"ש הח"י ס' תנ"ב דְּבָלָא בְּלַע רַק בכ"ש מַתִּירִין בְּנִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּפֶסַח אָף
בְּלִי הַגְּעָלָה דְּחָשִׁיב ס"ס דְּשָׂמָא נוּטֵל"פ מְוַתֵּר בְּפֶסַח וְשָׂמָא כ"ש אִינוּ בּוֹלַע וּבִש"ע שְׁל
הַתִּנְיָא מְסִיק דָּאָף אִם בְּלַע גַּם בכ"ר אָף רֹב תִּשְׁמִישׁוֹ הוּא בכ"ש וְהוּא כְּבָר אַבְיִי
מִהַבְּלִיעָה דכ"ר וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּפֶסַח בְּלִי שׁוּם הַגְּעָלָה דְּאַפ"ה מְוַתֵּר מִטַּעַם ס"ס שְׂמָא
נוּטֵל"פ מְוַתֵּר בְּפֶסַח וְשָׂמָא אֲזֵלִינָן בְּתֵר רֹב תִּשְׁמִישׁוֹ וּכ"ש אִינוּ בּוֹלַע וְכַתְּבִיתִי בְּסִפְרִי
ח"א ס' י"ט אָף דְּנָהִי דַּהֲס' שְׂמָא נוּטֵל"פ מְוַתֵּר בְּפֶסַח מַתִּיר לְגַמְרִי אָבֵל בְּצַד ס' הַשְּׁנִי
יֵשׁ ס"ס לְאַיְסוּר שְׂמָא חוֹשְׁשִׁין גַּם לְמִיעוּט תִּשְׁמִישׁ וְשָׂמָא כ"ש בּוֹלַע וְזֶה ל"ח ס"ס כמ"ש
הַתּוֹסְפֹת כְּתוּבוֹת ד"ט ע"ב ובפ"י שָׁם מ"מ פִּינּוֹן דְּשִׁיטַת הַמַּתִּירִין נוּטֵל"פ בְּפֶסַח הוּא עִיקָר
לְכַף מְצֻרְפִין ס' הַשְּׁנִי אָף שְׁיֵשׁ בּוֹ שְׁנֵי צְדִידִים לְאַיְסוּר ה"ה הֵקָא נְהִי דְאַנּוֹן מַחְמִירִין
בְּנוּטֵל"פ בְּפֶסַח מ"מ כָּל שְׁיֵשׁ סְבָרָא שְׂכָרָא יִצָּא הַבְּלִיעָה, פ"י הַגְּעָלָה קְלִישׁ לִיהַ אִיְסוּרוֹ
וְחָשׁוּב כְּעִין ס"ס לְהַתִּיר הַגַּם שִׁי"ל דְּהוּי נֶגֶד חֲזָקָה דַּעֲכ"פ הִי בְּהַפְלִי בְּלִיעָה בְּבִירוֹר רַק
הַס' שְׂמָא יִצָּא וְא"כ נְהִי שְׂכ' בְּטו"ז וְשִׁי"ד יו"ד ס' צ"ט דְּהִיכִי דְאַפְשֵׁר לְהַפְרִיד הָאִיְסוּר
לֹא נִקְרָא שָׁם אִיְסוּר עַל הַפְּלִי מ"מ חָשׁוּב חֲזָקָה דְּעַד עַכְשָׁיו הִי בְּהַבְּלִיעָה עכ"פ פִּינּוֹן
דְּגַם בְּכָלִי חֲרָס עכ"פ רֹב בְּלִיעָה יוֹצֵא ע"י הַגְּעָלָה שׁוּב חָשׁוּב כְּאַיְתֵרַע הַחֲזָקָה כמ"ש
הַתּוֹסְפֹת כְּתוּבוֹת כ"ג וְשׁוּב יֵשׁ לְהַקְלֵ מִטַּעַם ס"ס וּבְפֶרֶט ע"י הַגְּעָלָה ג"פ דְּמוֹעִיל עכ"פ
בְּאַיְסוּר שְׂאִין לוֹ עִיקָר מַה"ת א"כ נְהִי דְּהֵקָא עֲצָם אִיְסוּר חֲמֵץ הוּא מַה"ת.

מ"מ נודע מ"ש בלבו"ש בְּחִידוּשֵׁי דִינִים דְּאִם שְׁיִמְשׁוּ ס' אִיְסוּר בְּכָלִי וְיֵשׁ דְּעָה בִש"ע
לְהַתִּיר הַדְּבָר נְהִי דִישׁ הַכְּרָעָה בִש"ע דְּהוּא ס' אִיְסוּר מ"מ מְוַתֵּר לְהַשְׁהוֹת הַפְּלִי עַד לְאַחַר
מַעֲל"ע אָף שְׁנוּלַד הַס' בַּד"ת מְכ"ש הֵקָא דְּגַם ע"י הַגְּעָלָה פ"א ג"כ יֵשׁ ס"ס לְהַתִּיר שְׂמָא
נוּטֵל"פ מְוַתֵּר בְּפֶסַח וְשָׂמָא יִצָּא ע"י הַגְּעָלָה דְּהוּי בְּכָלִי פְּלִי מַתְכוּת וְאָף שְׁלֵא נִרְצָה
לְסַמּוֹךְ ע"ז עכ"פ חָשׁוּב בְּכָלִי דְּבָר שְׂאִין לוֹ עִיקָר מַה"ת כמ"ש הח"מ ס' כ"ח דְּתִרִי
דְּרַבְּנָן חָשׁוּב כְּאַיְנָן לוֹ עִיקָר מַה"ת וְשׁוּב נוֹכַל לְסַמּוֹךְ עכ"פ עַל הַגְּעָלָה ג"פ כְּנֹלַע"ד בְּרוּר
בס"ד: ב.

[וּבְדָבָר שְׁאַלְתּוּ שְׁנַמְלַחוּ ד' אֲנוּזוֹת וּג' נְמַלְחוּ בְּבִירוֹר בְּמַלְחָה לְחוּד אָף אֲנוּזָא הַד' יֵשׁ ס'
שְׂמָא לְמַלְחָה בְּמַלְחָה מְעוֹרָב עִם צוּקְקָעֵר הִינּוּ שְׁהִי הַמַּלְחָה מְוַנָּח עַל הַצּוּקְקָעֵר וּבְבִירוֹר
נִתְעָרַב מִהַצּוּק- קַעַר בְּתוֹךְ הַמַּלְחָה אָף יֵשׁ ס' שְׂמָא נִתְפַּשֵּׁט הַמַּלְחָה בְּכָל מְקוֹם אוֹ לֹא וְהַתִּיכּוֹ
הַשְּׁוֹמֵן מְפָל הַד' אֲנוּזוֹת בִּיחַד: הִנֵּה לַפַּע"ד אָף דְּבַחְתִּיכָה שְׁנַתְּבַשְׁלָה בְּלִי מְלִיחָה וְנִתְעָרַב
בְּלַח בְּנוֹדָאִי כְּעִי ס' דְּאָף בְּנִתְעָרַב בְּיָבֵשׁ וּלְשִׁיטַת הַרְמ"א בְּטַל בְּרֹב אַפ"ה אִסוּר לְבַשְׁלָם

יחד ובפֿרט דלשי' הש"ך ז"ל ל"מ רוב אף באמת לשי' הכו"פ וח"ד דם שְנבלע בְשׁוֹמֵן
חשוב מב"מ עם השׁוֹמֵן וא"כ הוי תרי דרְבָנֵן דם שְבִינְשׁוֹלוּ דרְבָנֵן ומב"מ בְּלַח ג"כ מה"ת
בטל בְּרֹב שׁוֹב פְּשִׁישׁ ס' שְׂמָא גַם בְּאִנּוּזָא הו' נְתַפְשֵׁט הַמְּלַח פְּרָאוּי עכ"פ הוי ס' דרְבָנֵן
וְהָא ל"ש סְבַרְת הַנְּקָה"כ לְעַנְיִין ס' בְּמִלְיָחָה דְחָשׁוּב נֶגְד ח"א דְשֵׁם הָוִי ס' בְּמַעֲשֵׂה
הַמְתִיר אֲבָל הָכָא דְבְבִירוֹר נְמַלַח שׁוֹב הָוִי ס' דרְבָנֵן וְלִקְוֹלָא וּבְפֿרְט שְׂכָבֵר נְתַבְטַל מה"ת
בְּרֹב וְתַרֵי דרְבָנֵן חָשׁוּב פְּמִי שְׂאִין לוֹ עֵיקָר מה"ת וְשׁוֹב לְשִׁי הַשְׁעָה"מ וְהַח"ד גַּם נֶגְד
ח"א מוֹתֵר ע"כ יֵשׁ לְהַתִיר כָּל הַשׁוֹמֵן וז"ב בס"ד: ג. ג.

[ובדבר השאלה באשה שיש לה נוסת ונולד לה חבורה והיא מרגשת בחבורה וא"י
לטהר א"ע לבעלה ושני רופאים אומרים שהדם הוא מהמפה וכת"ה חושש לשיטת הש"ך
דלבעלה בעי מפה שגדע שמוציא דם לפע"ד באמת שי' הרבה פוסקים להקל אף במפה
שא"י אם מוציא דם פנודע משו"ת הרדב"ז ובפֿרט באשה שא"י ליטהר הובא בסד"ט
בשם השבו"י להקל במקום עיגון כמו דמקילין לענין רדמ"ת ובפֿרט כפי הנראה לא הי'
לה הרגשה ברורה דגם על ידי בדיקת עד נהי די"ל פסבורה הרגשת עד מ"מ הוא רק ס'
אם הי' הרגשה כמ"ש הח"ד ס' ק"צ ועינין ס"ט ס' קפ"ג א"כ בראתה בלי הרגשה מפורש
ברמ"א להקל אף במפה שא"י אם מוציא דם אף באשה שאין לה נוסת וקושניית הש"ך
דהווי ס"ס משם אי.

יפה פי בנו"ב וס"ט דיש נ"מ לענין טומאת ערב ובפֿרט דהרופאים אומרים שמתה
מוציא דם א"כ אף דמפורש בש"ע לענין רדמ"ת דל"מ רופא אחר שנתחזקה באיסור
מ"מ דוקא שם שפֿכר איתחזק איסור ל"מ דיבורו של הרופא כמ"ש הח"ס דאיכא גוף
דלא מקבל סמא אבֿל הָכָא דלפי דברי הרופא לא התחיל האיסור לכ"ע נאמן ואף דבש"ס
דנדה דכ"ב קאמר שאלו לרופאים ואפ"ה אמרו שישטיל למים באמת מפורש בשו"ת ד"ח
וכבר קדמו בבש"ר ובתוספ' הרא"ש דשם הרופאים אמרו רק שאם יתברר שלא יהי'
נימוח ע"כ דהם צורות א"כ מהפלות באו והרופאים בעצמם אמרו לבדוק במים אבֿל
היכי דהרופאים אומרים בבירור שפֿא הדם מהמפה שפיר נאמנים ובפֿרט אם הדם בא
בלי הרגשה מפורש בשו"ת רח"כ ז"ל בסופו דהרופאים נאמנים כמ"ש בספרי ח"א ס'
נ' וס' ע"ד ע"כ אם תפסוק בטְהָרָה ויהי' לה עכ"פ יום אחד נקי בשאר הימים תוכל
לתלות במפה כנלע"ד ברור בס"ד והש"י יצילני משגיאות: באעה"ח יום א' צו תרפ"א
קאשוי.

הק' שמואל ענגיל אבד"ק ראדמישקלא לא חופ"ק הנ"ל. סימן קכ"ב.

להרב הה"ג כש"ת מו"ה יהושע העללער אבד"ק זבאריש נ"י. בדבר שאלתו באלמן
שיש לו ה' בנים ורוצה ליקח אחות אשתו והיא אלמנה עני' ויש לה בן אשר כָּבֵר גְּמֻלָתוֹ
עפ"י פקידת הרופאים זה אינה חֲדָשִׁים.

פי נחלתה ואמרו הרופאים שהנקה מזיק לגופה. וגם שיזיק החלב להילד אם יניק עוד.
ונה אחר אינה חֲדָשִׁים שגמלתה להילד נתהונה שגיסה חפץ לישא אותה אף אין רצונו
להמתין כ"ד חודש ובש"ז יתפרד הדבר והאיש הלז הוא עוֹשֵׁר וְרוֹצֵה ליתן לפרנס את
הילד של האשה.

גם הוא לטובת היתומים שלו בעניינים הנוגעים לדת היינו לשמרם מענייני פריצות גם לגדלם פאם על בניה מרחמת ונסתפק כת"ה אם יש מקום להתיר להם להינשא עכ"פ אחר י"ח חודש זה תורף שאלתו בקצרה הנה יש בזה פמה צדדי היתר ונבוא לברר אי יש מקום להתיר בכל אחד מהן או עכ"פ בצירוף כולם: והנה כת"ה הביא מ"ש הב"ש דלשיטת הר"ש הזקן דבגרושה לא משמעבדת להניק מותרת לינשא ה"ה באלמנה עשירה או באין לה מזונת ג"כ מותרת.

אף הב"ש חולק מתרי טעמי. א' דדוקא בגרושה שיש אב להילד לפרנס.

נהי שכל המפנרשים די"ל פינון דא"א לה לתפוע רק ע"י שליח י"ל שפא יבוא הילד לידי ספנה. בזה ס"ל להר"ש פינון דעכ"פ אין עלה שיעבוד להניק ועפ"י הרוב לא יבוא הילד לידי ספנה.

דבונדאי הבעל יפרנסנו א"כ אין לה לחוש לחשש רחוק פנה. אבל באין להילד אב א"כ בונדאי יגיע הילד לידי ספנה א"כ שייך סברת הרא"ש דעכ"פ סתם אם מרחמת על בנה ובונדאי תניקנו וחוץ לזה כ' הב"ש דבאלמנה פינון דעפ"י הרוב משמעבדו מש"ה אסרו תמיד ובפרט הקא י"ל דכוננת הרא"ש הוא רק אם אמרה איני נזונית או שלא נשאר מנכסי הבעל על מזונות.

אבל בנ"ד מי יודע אם לא נתפרנס מהעזבון שנשאר מבעלה ע"כ נפל היתר זה בבירא והנה, מצד שהוא לטובת היתומים שסתם אשה מרחמת על בני אחותה וכמו שהתירו באבילות לינשא אחות אשתו אף שהיא ג"כ אבילה משום שמרחמת על ב"א יותר מאחרת.

כמ"ש תוס' פתובות ד"ד ובתוס' יבמות ד' מ"ד. הגם דמצינו סברא פזו באחרונים לענין מי ששייך בתו ואח"כ ממה אחותה ונשאר בנים דמותר לאבי הפלה לנתק קשר החיתון בלי דעת החתן ולשדך את בתו לחתנו הראשון.

והסברא משום דיש אומדנא דאדעתא דהכא לא בא בקשר וע"כ דהוי זאת אומדנא גדולה כמו בהמירה אחות המשונדכת. דבסתם אומדנא ל"מ בדבר התלוי בדעת שניהם אף באמת נהי דבשו"ת שב"י כתב היתר זה דכמו שהתירו למי שיש לו בנים קטנים לינשא בתוך ג' רגלים כמבואר בש"ס מ"ק.

ה"ה דהתירו איסור מניקת. באמת בשו"ת הרי"מ ושאר פוסקים דחו דבריו דהדבר נוגע לסכ"נ אין דוחין נפש בשביל נפש.

ואף שכמ"פ כ' דעכ"פ אחר שנגמול הילד וליכא ספנה בילד זה ורק דאסור משום שאר ילדים דעלמא שוב י"ל להתיר בשביל טובת היתומים. אף באמת בשו"ת נובי"ת סי' ל"ד כתב דעכ"פ פינון דאנו חוששין שפא גמלתו בכוננה כדי להינשא א"כ עדין יש חשש סכ"נ בזה הילד ושוב אין דוחין נפש מפני נפש ועיין שו"ת בי"ש סי' כ' מבואר מדבריו שעכ"פ לינשא אחות אשתו שיש בזה טובת היתומים מתיר גם בשו"ת נטע שעשועים מתיר אבל אם יש חשש ספנה בזה הילד אין להקל.

עכ"פ בני"ד שנגמל שלא בכונה רק עפ"י פקידת הרופאים א"כ יפה הביא כת"ה מ"ש בשו"ת רח"כ סי' י"ג לדייק מדברי רש"י ו"ל דאם נגמל מחמת סיבה אחרת ל"ח ול"ג אטו אשה אחרת. ודבר זה נעלם מהגאון בעמח"ס שו"ת מהרי"א הלוי בסימן קס"א עיי"ש.

נהגם דבתשובה כתבתי די"ל דכ"ז לסוגיא דכתובות דנקט מניקת שמת בעלה ומשמע דגרופשה מותרת פשיטת הר"ש הזקן וע"כ דל"א ל"פ א"כ שפיר בנגמל לאיזה סיבה מותרת אבל לדין אמרינו דסומכין אסוגיא דיבמות דלא נקט מניקת שמת בעלה ע"כ דס"ל כשי"ה הר"ת.

וכ' הריב"ש דהוא משום ל"פ א"כ אף בנגמל שלא בכונה אפ"ה שנייה סברת ל"פ. אף כיון דעכ"פ נראה שנגמל שלא בכונה עכ"פ ליפא חשש סכנה ורק איסורו משום ל"פ שוב י"ל דנתיר משום טובת היתומים שדודתם מרחמת עליהם יותר וכיון דאם נחמיר להמתין עד כ"ד חודש ע"כ ישא אשה אחרת ויהי ריעותא ליתומים ולכן י"ל דלא מחמירן בכה"ג מל"פ: והנה מצד שהבעל רוצה ליתן חיובים לפרנס היגד.

כבר נודע דבספר יהושיע רצה לסמוך ע"ז משום דהדר פירכת הש"ס יבמות דמ"ב דידין נמי וכמו דבדידין ממסמס לי' הכא נמי ימסמס בשביל החיוב. באמת יפה דחו המפורשים דאשה פסיפא לה מילתא לתבוע מבעלה בשביל פרנסת בנה מאיש אחר. ועיין תוס' ב"מ דט"ז. ובש"ף חו"מ סי' ק"ץ.

שכתב דבשט"ח לא יוכל לקנות קרקע דלא ס"ד שפא מחול. וכ' הקצה"ח והנה"מ דדוקא בקידושין דלא ס"ד משום דאף אם מחול תחייב מדד"ג מ"מ אשה פסיפא לה מילתא לתבוע מבעלה עיי"ש ובפרט דיפה כתב בנוב"י דדוקא בהא דבי ריש גלותא דלא התחילה להניק וכיון דליפא חשש שפא הדרו בהו לא חל עלה שם מניקת.

אבל אם כבר התחילה להניק וגומלתו לא פקע ממנה שם איסור מניקת. וה"ה הכא אף אם נימא דהתחייבת שנותן הבעל מהני י"ל דכ"ז בשלא התחילה להניק דאז יש קצת פוסקים דאף באלמנה אם נתנה מיד למניקת מותר ומצרפין זה אם יש התחייבות מאיש בטוח אבל בכבר הניקתה איזה זמן וחל עלה איסור מניקת שוב לא פקע אף אם אח"כ הבעל שני מקבל עליו חיובים.

ובפרט דכבר העירותי בתשו' דגם בהא דר"ג אין ההיתר ברור פנודע דהרמב"ם ו"ל לא הביא הא דר"ג ובאמת יש להעיר ממתני' דנדריים דמ"ח דכותב חלקו לנשיא ומפורש שם דלחד מ"ד היינו ר"י הנשיא א"צ לזכות ע"י אחר ומפורש בתיו"ט דחו"ל תיקנו פן. ומפני מגדר מילתא יש פח ביז חו"ל לעקור דבר מה"ת. ונודע מ"ש בשו"ת הרדב"ז דבאיסור שישנו בשאלה יש פח ביז חו"ל לעקור דבר מה"ת אף בקו"ע א"כ הכא ניחא בלא"ה.

ועי' בספר שיעם יצחק ועי' תוספת בכורות די"ח ע"ב דבמדי דמצוה מיקני בדיבור בעלמא א"כ חזינו דהא דלא מהני קנין בדיבור משום דלא ס"ד. א"כ במדי דמצוה שיש ס"ד מיקני בדיבור לחוד.

א"כ הָכָא בְּנִשְׂיָא י"ל לפי"מ דְּמִבְּנָאָר בְּכַתְּנֻבוֹת דְּבִי ר"ג מוֹתֵר בְּנִתְנָה בְּנָה לְמַנְיָקָה מְשׁוּם דְּלָא הָדְרוּ בְּהוּ מְפַנֵּי אֵימְתָם א"כ בְּנִשְׂיָא יֵשׁ ס"ד בְּדִיבּוּר לְחוּד וּמִש"ה, א"צ לְזַכּוֹת. וְנִשְׁמַע דְּלִרְבִּינָן דַּס"ל דְּאָף בְּנִשְׂיָא צָרִיף לְזַכּוֹת ע"כ דַּס"ל דְּאָף בְּנִשְׂיָא לִיכָא ס"ד בְּדִיבּוּר גְּרִידָא וְשׁוּב י"ל דְּאָף בְּר"ג ל"מ בְּנִתְנָה בְּנָה לְמַנְיָקָה עכ"פ הָכָא דְּכָבֵר הַנִּיָּקָה זְמַן רַב וְחָל עָלָה אִיסוּר מְנִיקַת י"ל דְּלָא פָּקַע לְכ"ע אָף אִם הַבְּעַל הַשְּׂנִי מְקַבֵּל עָלָיו הַחַיּוּבִים וְהִנֵּה מ"ש דְּלִשְׁיטַת רַש"י אִם גְּמַלְתּוּ לְשׁוּם סִיבָה וְלֹא מִחֲמַת פְּנוּנַת גִּישׁוּאִין מוֹתֵר וְכַתְּבִיתִי דְּאָף א"נ דְּגַם בְּכַה"ג אִיסוּר עכ"פ הוּא רַק מְשׁוּם ל"פ.

אָף אֲפִתִּי יֵשׁ לְחַוֵּשׁ שְׂמָא גְּמַלְתּוּ בְּכַוּוֹנָה. בְּשִׁלְמָא בְּהָא שְׂכ' בְּשׁו"ת רח"כ שְׁם הִי לָהּ מִפְּהָ וְעִי"ז גְּמַל אֲבָל הָכָא י"ל שְׂמָא הֵינְתָּה רֵאִי לְהַנְיָקָה דְּהָא י"ל אִין נְאֻמְנוֹת לְרוֹפְאִים בְּאִיסוּרִין כְּמַפְּרָשׁ בִּיּו"ד ס' קפ"ז דְּגַם לְעַנְיָן רַדְמ"ת ל"מ נְאֻמְנוֹת הָרוֹפְאִים לְאַחַר שְׁנִתְחַזְקָה.

וּבִפְרָט א"נ דְּאִיסוּר מְנִיקַת חֲבִירוֹ חֲמִיר מִשְׁאָר אִיסוּר דְּרַבְּנָן מְשׁוּם דְּהָיִ סָפֵק סְפָנָה כְּמוֹ שְׁנִסְתַּפֵּק בְּשׁו"ת הַשִּׁיב מִשָּׁה א"כ י"ל דְּגַם בְּיֵשׁ רַגְל"ד אִין נְאֻמְנוֹת לְרוֹפְאִים כַּמ"ש בְּשׁו"ת בֵּית שְׁלֵמָה ס' ע"ז אָף בְּאֻמַּת נוֹדַע מ"ש הַח"צ דַּע"כ"פ הָרוֹפְאִים מְשׁוּי לְסָפֵק וְשׁוּב אָף אִם תִּרְצֶה לְהַנְיָק לֹא יִנְיָחוּ לָהּ הַב"ד לְהַכְנִיס א"ע בְּסָפֵק סְפָנָה.

וְשׁוּב אִם יִתְבָּרַר שְׁהָרוֹפְאִים אָמְרוּ כִּי חֲלָבָה יִזִּיק לְהַיְלִד שׁוּב לְשִׁי רַש"י ז"ל בְּנוֹדָאֵי מוֹתֵר וּבִפְרָט שִׁי"ל דְּאָף לְכַמ"ש דְּלִסְוִגְיָא דִּיבְמוֹת אָף בְּנִגְמַל בְּשָׁבִיל סִיבָה אַחֲרַת אָמְרִינָן ל"פ מ"מ י"ל דְּהִיכִי דַּע"פ"י הָרוֹפְאִים נַעֲשֶׂה אִינוּ רֵאִי לְהַנְיָקָה שְׂרִי וְעִי"שׁו"ת ח"ס אה"ע ס' ל' שְׂכ' דָּאָם כְּבָר הַנִּיָּקָה אֵינָה זְמַן יֵשׁ נְאֻמְנוֹת לְרוֹפְאִים: וְהִנֵּה כַּת"ה הָעִיר מְהָא דְּמִבִּיא הַש"ס רֵאִי מְמַר עוֹקְבָא הָא מַר עוֹקְבָא הוּא אַב"ד ור"ג.

וְהִבִּיא דְּבָרֵי הַה"מ פ"ו מ"מ א דַּמִּש"ה מוֹתֵר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ צוּנָן בְּאַקְרָאֵי מְשׁוּם שְׁיֵשׁ לוֹ תַקְנָה בְּהַגְעָלָה. וְהִנֵּה הַדְּבָר מְפֻרָשׁ בְּר"ן פ"ב דְּפִסְחִים דַּמִּש"ה בַּכ"ח אִיסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּצוּנָן.

וְעֵינָן בַּכַּמ"ג יו"ד ס' צ"א שְׂכ' דְּגַם כְּלֵי מִתְכוֹת שְׁנַאָסֵר ע"י אוֹר וְצָרִיף לִיבֵן וְהוּא כְּלֵי שְׁיִתְקַלְקַל ע"י לִיבֵן אִיסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ אָף בְּצוּנָן וְהַח"ד כ' דְּבַתְשְׁמִישׁ בְּמַקְרָה לִיכָא לְמִגְזוֹר אָף בְּאִין לוֹ תַקְנָה בְּהַגְעָלָה וְרַק בַּכ"ח דְּבַלִּיעֵתוּ מְרוּבָה פּוֹלֵט מְעַט אָף בְּצוּנָן עֵי"שׁ וְלֹא אִדַּע לְמָה צָרִיף לְהִבִּיא מְדַבְּרֵי הַה"מ הָא מוֹכַח בְּש"ס דְּבַר"ג לִיכָא אִיסוּר מְנִיקַת אָף בְּאֻמַּת ל"ק אִם הַנְּשִׁים הֵם מְדַבְּרֵי רִישׁ גְּלוּתָא וְנוֹתְנָה לְמַנְיָקַת תִּיכָף.

מְהֵנִי דְּלָא חָל עָלָה שְׁם מְנִיקַת מְעוּלָם דְּמִחֲמַת אֵימַת ר"ג לֹא תַחֲזוּר זֶה הַמְנִיקַת. אֲבָל אִם ר"ג יִשָּׂא אִשָּׁה אַחֲרַת לֹא יוֹעִיל דְּכָבֵר חָל עָלָה אִיסוּר מְנִיקַת בְּשַׁעָה שְׁמַת בְּעָלָה, וְהַגַּם דְּלִשְׁי הַאֲמוּנַת שְׁמוּאֵל דְּאַלְמָנָה עֲשִׂירָה שְׂרִי וְקִשָּׁה מְהָא דְּר"ג כַּמ"ש הַב"ש וְרוּצָה לְתַרְזֵן דְּמִיָּרִי שְׁהַר"ג נוֹשֵׂא אִשָּׁה עֵנִי וּמוֹכַח בְּאִם נִיסַת לְר"ג מוֹתֵרַת אֲבָל הַבִּי"ש דְּחָה דְּהָא רַשִׁי ז"ל פִּי דְּהָאִשָּׁה הִיא מְבִית ר"ג וּמְמִילָא נִשְׁמַע דְּאַלְמָנָה עֲשִׂירָה אִיסוּרָה וְשׁוּב י"ל דָּאָם הַר"ג רוּצָה לִישָׂא אִשָּׁה מִמְשַׁפְּחָה אַחֲרַת אִיסוּרָה בְּעוֹדָה מְנִיקַת וְאָף נִתְנָה בְּנָה לְמַנְיָקַת ל"מ פִּינּוֹן דְּחָל עָלֵי אִיסוּר בְּשַׁעָה מִימַת בְּעָלָה תוֹ לֹא פָּקַע אָף אִם תִּנְשָׂא לְר"ג וּבִפְרָט אָף לְשִׁי הַאֲמוּנַת שְׁמוּתֵר דְּעֲשִׂירָה תְּמִיד שְׂרִי וְע"כ צ"ל דְּר"ג מוֹתֵר לִישָׂא אָף אִשָּׁה עֵנִי כַּמ"ש הַב"ש מ"מ כ"ז אִם לֹא הַנִּיָּקָה מְעוּלָם אֲבָל אִם כְּבָר הַנִּיָּקָה אֵינָה זְמַן לֹא

פקע האיסור אף אם ניסת אח"כ לר"ג א"כ ה"א דהתיר לו אחר ט"ו חודש ע"כ דמיינרי
שְׁהִיְתָה מְנִיקְתּוֹ וּבְכַהֲלֵג לִיכָא שׁוּם עֲדִיפּוֹת לר"ג וז"ב: ומה שְׁהֵעִיר דְּאַרְסִי דְּאַבְיֵי הִי
פֶּהוּ וְקִיִּי"ל בְּמַת הַנּוֹלָד תּוֹף ל' יוֹם וְנִתְקַדְּשָׁה לְכַהֵן אִינְה חוֹלְצַת וְחִזְיָנָן דְּבַלְהוֹן בְּדִיעֵבַד
סְמְכִינָן אַרְבָּנָן בְּאַמַּת ל"ק דְּשָׁם אָף לְרִשְׁבָּ"ג הוּא רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבָּנָן וְהֵעִיר בְּמַהֲרִי"ט סִי
י"ח דִּי"ל בְּדִיעֵבַד ל"ת פְּמוֹ בְּמִשְׁאַל"ס עֵינָן בְּסַפְרֵי ח"א סִי א' עכ"פ שָׁם גַּם לְרִשְׁבָּ"ג
אִינוּ רַק חֲשֵׁשׁ דְּרַבָּנָן שְׁפִיר סְמְכִינָן בְּדִיעֵבַד אַדְרַבָּנָן אָבַל הֵכָא לְעֵינָן חֲשֵׁשׁ סַפְנָה דִּי"ל
דְּגַם ס"ס לְהִתֵּר ל"מ כַּמ"ש בְּסַמְ"ג או"ח סִי קע"ג א"כ ל"ש לומר פְּדָאֵי לְסַמְנָה עֲלִיו
בְּשַׁעַת הַדָּחַק וּבְפֶרֶט דְּהֵכָא עכ"פ גַּם בְּכַהֵן אֶפְשָׁר בְּהַפְרָשָׁה דְּהָא בְּנִשְׂא בְּשׁוּגָג קִיִּי"ל
דְּסָגִי בְּהַפְרָשָׁה א"כ הֵכָא דְּנִשְׂא עִפ"י הִתֵּר חָכָם עכ"פ ל"ח פְּמִזִּיד וּבְפֶרֶט אָף א"נ דל"מ
הַפְרָשָׁה מ"מ עֲדִיף לְהִתֵּר ע"י הַפְרָשָׁה מְלַהֲתִיר לְגַמְרֵי וְשׁוּב גַּם בְּכַהֵן א"א לְהַקֵּל דְּהָא
אַחַר כ"ד חוֹדֵשׁ יוֹכֵל לְדוֹר עֲמָה וז"ב עכ"פ לְדִינָא פִּינּוֹן דְּהוּא אַחַר י"ח חוֹדֵשׁ אָף דְּבָשׁוּ"ת
אַרִי דְּבִי עֵילָאֵי אִינוּ סוּמָה עַל הַפְּנִי וְהֶאָרִיף בְּהָא דְּנִדָּה ד"ז פְּדָאֵי ר"א לְסַמְנָה עֲלִיו
בְּשַׁעַת הַדָּחַק עכ"פ פִּינּוֹן דְּכָבֵר גְּמָלָה אֶת הַתִּינּוֹק וְנִרְאָה שֶׁהִי עִפ"י פְּקוּדַת הַרוֹפְאִים יֵשׁ
סְנִיף מְחַמַּת שְׁהוּא אַחַר י"ת חוֹדֵשׁ וְגַם מְפָח חַיִּיב הַבַּעַל וְגַם מְחַמַּת שְׁהִיא אַחֲוֹת אֶשְׁתּוֹ
וְיֵשׁ תּוֹעֵלַת לְהִתְוַמֵּים ע"כ יֵשׁ הַרְבֵּה צְדָדִים לְהִתֵּר עכ"ז יַעַן שְׁעָנָן כְּזֶה הוּא סַפְנָה
לְהַמּוֹרָה לְזֶה יִצְטָרֵף לְזֶה עוֹד רַב גְּדוֹל אֶחָד וְאִם יִסְכִּים לְהִתֵּר אֲזַי גַּם אֲנִכִי אֶצְטָרֵף
לְהִתֵּר: באעה"ח ג' אָמור כ"ח לַמְב"י תַרס"ט לַפ"ק רֶאֶדְמִישְׁלָא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק ה"ל. סימן קכג.

לְהַרְבֵּה הַה"ג מ' יִשְׂרָאֵל וּוְעַלֵּץ אַבְד"ק טִיאֲנַע נ"י. בְּדָבָר שְׁאַלְתּוֹ בְּאַחַד שֶׁהִי מְוַחֵזֵק לְכַהֵן
זֶה כְּפֶה שְׁנַיִם וְכַמָּה בְּכוֹרִים נִפְדּוּ עַל יְדוֹ וְעַתָּה נִתְבָּרַר שְׁאַבְיוֹ נִשְׂא גְרוּשָׁה אִי צָרִיף
לְהַחְזִיר הַמַּעֲוֹת שְׁקִיבֵל בְּפִדְיוֹן הַבְּכוֹרִים גַּם אִם צָרִיכִים הַבְּכוֹרִים לְפָדוֹת א"ע שְׁנִית.

וְהִבִּיא מִשׁוּ"ת חו"י בְּהַחֲזוֹק לְכַהֵן וְאַח"כ פָּא אֶחָד וְאָמַר שְׁמַכִּיר מְשַׁפְּחָתוֹ וְהוּא זָר וְהוֹדָה
לְדַבְּרִיו. אִי מוֹתֵר לִישְׂא גְרוּשָׁה וְלִיטְמָא לְמַתִּים וּפְסַק דל"מ חֲזַרְתּוֹ לְקוּלָא: הִגָּה דְּבָרֵי
הַחו"י נְכוּנִים דְּבִנְדָאֵי אַחַר שְׁהַחֲזוֹק א"פ לְפָהוּ ל"מ לְחֲזוֹר וְלִישְׂא נָשִׁים פְּסוּלוֹת דְּכָבֵר
שֶׁאֲחַד"א וּל"מ לְחֲזוֹר בְּלִי אֲמַתְלָא.

וּכְבָר נוֹדַע דִּישׁ שִׁטַּת כ"פ דְּגַם בִּישׁ עֲדִים לְהִיפּוֹף מְכַפִּי שֶׁאֲחַד"א אֲפ"ה ל"מ חֲזַרְהָ בְּלִי
אֲמַתְלָא. וּמְקַצַּת פּוֹסְקִים סוּבְרִים דָּאִם חוֹזֵר מְדַבְּרִיו וְעֲדִים מְסִייעִים לוֹ מְהֵנִי אָף בְּלִי
אֲמַתְלָא אָבַל כ"ז דְּלִיכָא עֲדִים הַמְסִייעִים לְדַבְּרִיו ל"מ חֲזַרְהָ בְּלִי אֲמַתְלָא.

א"כ בְּדִינּוֹ דֶּהַחו"י דְּלִיכָא רַק ע"א שְׁאוֹמֵר שְׁאִינוּ פֶּהוּ ל"מ חֲזַרְתּוֹ לְהַקֵּל וְעֵינָן מ"ל פ"ט
מֵאִישׁוֹת וּפ"ב מְשַׁחֲיטָה וְעֵינָן חו"ד סִי קפ"ה דְּנִגְדַּד שֶׁאֲחַד"א ל"מ מִינּוֹ דְּלָא עֲדִיף מְעַדִּים.
וְהַגַּם דְּהֶאָרְכָתִי בְּתִשׁוּ דִי"ל דְּבִאִסוּרִין שֶׁע"א מְהִימָן גַּם בְּחוֹזֵר מְדַבְּרִיו וְיֵשׁ לוֹ ע"א
הַמְסִייעַ לוֹ י"ל דְּמְהֵנִי אָף בְּלִי אֲמַתְלָא וְעַפְמ"ש בְּשׁוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם אה"ע סִי א' דְּגַם
בְּחוֹזֵר בְּלִי אֲמַתְלָא יֵשׁ סְפַק שְׁמָא דְּבָרִיו הֶאָחְרוּנִים אֲמַת רַק מְסַפֵּק א"א לְהִתֵּר אִיסוּר
וּא"כ בְּאִיסוּרִין דַּעכ"פ ע"י חֲזַרְתּוֹ מְשׁוּנִי לִי לְסַפֵּק אִיסוּר שׁוּב מְהֵנִי ע"א לְבָרַר שְׁהוּא
הִתֵּר וּבְשִׁלְמָא בְּאֶמְרָה א"א הִיְתִי וְחֲזַרְהָ וְאֶמְרָה פְּנוּי' אֲנִי דְּזֶה הוּי דַּש"ב שׁוּב אָף
שְׁחֲזַרְתּוֹ מ"מ בְּלִי אֲמַתְלָא חֲשׁוּב הַדְּבָר סְפַק אִם דִּיבּוּר הֶאָחְרוֹן אֲמַת שׁוּב ע"א בַּדַּש"ב

ל"מ ולשיטת כ"פ בדש"ב גם בלא איתחזק איסורא ג"כ ל"מ ע"א כנודע מ"ש המהרי"ק דברי' גיטין הפוננה תדא ועוד פרי'.

ונודע הסתירה ב"ר"ן מקידושין ס"ג לגיטין ס"ד וכן הוכחתי מתוספת ריש גיטין שפכתב דס"ד דנדה חשוב דש"ב וקא נדה ל"ח איתחזק כמ"ש התוס' שם ונשמע בדש"ב בלי ח"א ג"כ ע"א ל"מ. אבל באיסורין דסגי ע"א א"כ א"נ דבעדים מסייעים לדבריו מהני חזרתו בלי אמתלא נגד שאחד"א ה"ה דע"א מסייע לו ג"כ מועיל חזרתו.

ועיין שו"ת א"מרי נועם ח"ב סי' ל"ח שכתב פן דבאיסורין מהני חזרתו אף אם ע"א מסייע לדבריו אף באמת לשי' רוב הפוסקים גם בשני עדים מסייעים לו ל"מ חזרה בלי אמתלא ובפרט דהקא הוי כמו לבשה בגדי נדות דל"מ אמתלא דחשוב מעשה מה שעלה לדוכן וביר' פמה ברכות ואין אדם מע"ר לומר שגזול מעות פדיון וביר' פמה ברכות לבטלה ונה חשוב מעשה גמור.

ובשלמא בטבח שעשה סימן בראש הכבש לשיטת הנוב"י מה"ק חאה"ע זה חשוב מעשה גמור דסימן זה מורה על טריפות. אבל בישי"ע כ' דהסימן בעצם אינה מורה שהיא טריפה ורק ע"י דיבורו ולכך מועיל אמתלא אבל זה שעולה לדוכן בעצם מורה שהיא פהן א"כ י"ל דגם אמתלא אינו מועיל ולשי' המהר"ל מפראג גם בדיבור לחוד היכי דאמר בפני רבים ל"מ אמתלא ועיין בב"ש דאם החזיק באיסור ל' יום ל"מ אמתלא עכ"פ כ"ז שלא נתברר בבירור גמור שאינו פהן ל"מ חזרתו להקל בענין נשואות נשים פסולות וליטמא למתים אבל אם יתברר בבירור גמור היינו כמו דבר הגלוי לכל העולם אז יועיל אף להקל כמ"ש התוספת יבמות דפ"ח דבדבר הגלוי לכל העולם ל"א תרי כמאה א"כ נהי דשאחד"א מהני אף נגד עדים אבל אם הוא דבר הגלוי לכל העולם בנודאי יועיל חזרתו.

ואף דלשיטת התוס' פתובות כ"ב דחם שנים אומרים פה אין כל העולם יכולים להכחישן דתרי כמאה ועיין ש"ף חו"מ סי' מ"ו ובנוב"י מה"ק חאה"ע בעובדא דיאקב פין ובבי"מ בצלעות הבית. מ"מ לענין שאחד"א דלשי' כ"פ מועיל חזרתו היכי דעדים מסייעים לדבריו ואף להחולקים מ"מ אם יהי גלוי לכל העולם דדיבור האחרון אמת בנודאי יועיל חזרתו אף להקל.

אף כ"ז בנתברר שהוא זר בנודאי דמחויב להחזיר כל מעות שקיבל בעד פדיון ובנתברר שהוא ב"ג הביא כת"ה משוית יד אליהו שנסתפק אם צריכים לפדות שנית וי"ל טעם הספק ש"ל לפי מה דמבואר בש"ס קידושין ס"ו ע"ב דכהן שעבד ונודע שהוא ב"ג דעבודתו פשיגה ויליף לה מקרא דנהיתה לו ולזרעו אחריו או מקרא דביר' ד' חילו א"כ י"ל פיון דאין עבודתו מחולקת למפרע שוב חשוב בכלל מקריב את לחם אלקיה ושוב מועיל הפדיון ונהי דאחר שנתברר שהוא ב"ג מפתה לא יוכל לעבוד ולא יועיל אם פדו אצלו מ"מ עכ"פ כ"ז שלא נודע שהוא ב"ג דאמרינן דאין עבודתו מחולקת ול"ד לבע"מ א"כ י"ל דחשוב מקריב את לחם ה' ומועיל הפדיון ועיין ח"ס יו"ד שכ' דאם מוחזק בכהן ועובד עבודה אע"פ דקמי שמיא גליא שאינו פהן אפ"ה אם מטמא למת עובר בל"ת פיון שעכ"פ מותר לו לעבוד חשוב מקריב לחם ה' עיי"ש מ"ש ביישוב הקושיא הא דס"ד דלא יטמא לאביו חזקה אף די"ל ממ"נ אם אינו אביו שוב אינו פהן אף פיון דעכ"פ הוא

מקריב את לחם אלקיו שוב אסור לטמאות רק לאביו ונדאי ובאמת בתוס' קידושין י"ב ע"ב משמע דכהן שעבד בשבת ונתברר אח"כ שהוא חלל חייב מיתה למפרע משום חילול שבת והעירו בזה דבחלל עבודתו פשיטה ושוב ל"ח מחלל שבת.

ובמקנה תירץ דמיירי בנתמנה לכה"ג ועבד עבודת יוה"כ בשבת דעכ"פ הוי מינוי בטעות שלא ידעו שהוא ב"ג ול"ח רק ככהן הדיוט וחיוב אם עבד עבודת כה"ג ביוה"כ במפורש בש"ס יבמות ל"ג שזר אצלו עכ"פ י"ל דהס' של היד אליהו פיון דלמפרע עבודתו פשיטה שוב חשוב מקריב לחם אלקיו וי"ל דהועיל הפדיון אף באמת י"ל דהוי נתינה בטעות שלא ידעו שהוא ב"ג ולכאורה אם הי' בגדר ס' אם הועיל הפדיון א"כ י"ל בספק אין מוציאין מהפוחזק ולכאורה יש להוכיח מדברי הריטב"א ריש מכות שהקשה דעדים שהעידו שהוא ב"ג יצטרכו לשלם לו מה שרצו להפסידו שיצטרף להחזיר מה שקיבל מת"כ ובפדיון ה"בן עיי"ש ונשמע שאם נתברר שהוא ב"ג צריך להחזיר מה שקיבל בפדיון ה"בן ולכאורה י"ל בסברת הריטב"א עפ"י מ"ש בח"ס חו"מ סי' ק"נ דל"מ פדיון ה"בן בבאנאי צעטיל דדמי הפדיון שייך להקב"ה רק הש"י נתנו במתנה לכהן ול"ע דד"מ לגבי גבוה א"כ י"ל דהתורה לא נתנה במתנה למי שקמי שמיא גלי' שהוא ב"ג עכ"פ נשמע דאם נתברר שהוא ב"ג צריך להחזיר אף באמת י"ל דגם הריטב"א מסופק בזה אי מחויב להחזיר דשמיא פיון דאין עבודתו מחוללת למפרע חשוב בכלל מקריב לחם אלקיו והועיל הפדיון וא"כ מס' לא יוכל להוציא ממנו ואפ"ה, מקשה הריטב"א שפיר שיצטרכו לשלם לו ההפסד פיון שעכ"פ אם תפסו הפעלים מיד הב"ג יועיל תפיסתם פיון שיש ס' שמיא לא הועיל פדיון פיון שאינו פשר לעבד לכתחילה דאף דקיי"ל תקפו פהו מוציאין מידו כמ"ש התוס' בכ"מ דתפס אחר שנולד הס' ל"מ מ"מ זה דוקא בתפס מעות שלא הי' לו בו זכות מעולם אבל פאן דמתחלה הי' הפעות של הישראל ורק דנתנו לפהו בתורת פדיון ועכ"פ חשוב כעין נתינה בטעות דאם הי' יודע שהוא ב"ג לא הי' פודה אצלו וכמ"ש המקנה דאם נתמנה לכה"ג חשוב מינוי בטעות ונהי דאין להוציא מס' מהב"ג עכ"פ יועיל תפיסה ונודע שי' הכ"מ בפ"כ מעדות דהיכי שגרמו בעדותן שיועיל תפיסה משלמי בהנמה דתפיסה דבר קל הוא ועיין קצה"ח סימן ל"ח א"כ שפיר הקשה הריטב"א אבל באמת י"ל דלא יוכל להוציא מיד הפהו.

ואף א"נ דהריטב"א ס"ל כשיטת הכ"מ א"כ מאי מקשה במקום דקלב"מ גבי העדים חשוב מקצת הנזמה הא בקלב"מ מועיל תפיסה י"ל דקאי בשיטת מהרש"ל דבעבדינו החומרא ל"מ תפיסה ועיין שיק חו"מ סי' כ"ח ובש"ש ואכמ"ל.

עכ"פ י"ל דהריטב"א מודה דא"א להוציא מיד הב"ג מה שקיבל בפדיון פיון דאין עבודתו מחוללת למפרע ואכמ"ל: עכ"פ י"ל דהבכורים יפדו א"ע מספק פעם שנית ויוכלו לתן לפהו במתנה עמ"ל דבספק חיוב פדיון בנודאי דסגי במעמ"ל פנודע מ"ש בשו"ת יעב"ץ דבפנהי ספק יתן במעמ"ל ונהי דהח"ס דחה דבריו דחלילה לגרע פח פנהי חזקה מ"מ לענין חיוב ספק פדיון דקיי"ל המע"ה מועיל בנודאי מתנה עמ"ל ויפדו בלא ברקה.

אף מיד הב"ג קשה להוציא פיון דבשו"ת יד אליהו מסתפק בזה וכפי שכתבתי בסברתו די"ל פיון דעבודתו פשיטה למפרע חשוב ככהן וגם רוב ל"מ להוציא ממון ע"כ קשה להוציא ממנו וז"ב בס"ד ומה שהעיר ליישב קושית הגאון מה"ד דייטש ז"ל מהא

דמכשירי פסח דוחה שבת לר"א הא בידו להפקיר קרקעותיו ויפטר מפסח וכמו במכשירי ציצית והביא מיש בשו"ת בי"צ דאם פבר עלה לירושלים אז גם באין לו קרקע חייב בקרבן א"כ א"ד לציצית דשם בכל שעה בידו להפקיר יפה העיר וא"נ פדבריו יש ליישב גם מה שהקשיתי בהא דפריה הש"ס גבי טומטום למ"ל קרא למיפטר מראי' הא לא יוכל להביא מספק דהוי ספק חולין בעזרה וקשה שמה מייגרי דהטומטום יש לו אחות ויגשו ב' קרקעות דהדין דמספק הטומטום אינו נוטל רק קרקע אחת כמפורש בחו"מ סי' ר"פ והבת מקרה הקרקע לאיש אחד שאין לו קרקע אחרת א"כ מי שקנה הקרקע יש לו רק קנני' ס' דשמה הטומטום הוא זכר א"כ ל"מ מקירת הבת וא"כ הקונה הוא רק ס' מקניב בראי' ונהי דמס' צריף להביא בתנאי דאם אין לו קרקע מביא בתורת נדבה כמ"ש התוס' חגיגה ד"ד ורק עכ"פ לא יוכל להביא ביו"ט דהא נדונ"ד אין קניבין ביו"ט אבל בשנותפות עם הטומטום יוכל להביא בראשון דממ"נ אם הטומטום זכר הקרקע הב' הוא ג"כ של הטומטום והקרפן הוא בשבילו ואם הוא נקיבה א"כ השני יש לו קרקע והקרפן הוא בשביל השני ועפי"ז ניקח פיון דעכ"פ מקניב הקונה לעלות לרגל דהא יש ס' שמה הטומטום נקיבה ויש לו קרקע להב' ושוב אם הוא בירושלים מקניב להביא אף באין לו קרקע וא"ש הפל בס"ד: באעה"ח ל"ח למב"י תרע"ח וויצען.

הק' שמואל ענגיל בין הגולים פה ק"ק הנ"ל. סימן קכ"ד.

להרב בנש"ק וכו' פשית מו"ה מרדכי זאב האלבערשטאם נ"י אב"ד דק"ק גריבוב יצ"ו. בדבר שאלתו שהי' צרורות דם סמוך לאונן וסמוך לו הי' גרר יבש וראו פי הוא הולך פד מקום הצרורות דם אף נחתה ולא נבדק אם הי' מעל"ע ויש ס' שמה הגיע לתורבץ זה תורף שאלתו: והנה בט"ז סי' כ"ג מפורש דאם יש גרר נגד מקום הסימנים ונשחט במקום אחר וראו שלא ניקב מעל"ע פשר וכו' הפמ"ג דאם ניקב מעל"ע אף דיש ס"ס שמה ע"י חולי ושמא לא ניקב הנושט אפ"ה אינו מועיל דהוי ס"ס במקום חזקה והנה בסימן ל"ג מפורש בפמ"ג דהט"ז לשיטתו בסי' מ"ט שחולק אדינו דאנהל מועד לכה ס"ל בנושט ס' ניקב הנושט ע"י חולי וס' שמה רק עור אחד אפ"ה אסור אבל הש"ך ז"ל ס"ל דרק משום דשכיח אסור אבל מחיצון לפנימי לא שכיח ועיי"ש שכ' דבשאר איברים לפי שיש חזקה להיתר לכה מהני ס"ס אף כשס' אחד רוב נוטה לאיסור וכנודע משיטת התוס' נדה די"ט דמהני ס"ס בכה"ג ובריב"ש הנודע בהא דסמוך מיעוטא עיין פתובות ד"ט ועיין ש"ך יו"ד סי' נ"ג ובשו"ת נוב"י מה"ת חיו"ד סי' קי"ח ובש"ש ש"א פט"ו ט"ז אבל הקא הוי ספק בשחיטה א"כ נהי שיש חזקה כנגדה דרוב בהמות אין נושט שלהם ניקב אבל עכ"פ פשרוב שכיח לאיסור ל"מ א"כ ממילא אם הריעותא הוא מצד חוץ אז ליש שינקבו שניהם א"כ שפיר מהני ובאמת הקא בסי' כ"ג כ' דהיקא שיש חזקה לאיסור אף ס"ס גמור ל"מ ובאמת שם בסי' ל"ג כ' בעצמו דיש חזקה נגד חזקה ונודע מ"ש הפוסקים דס' ניקב הנושט ל"ח ס' בשחיטה ועפמ"ש ברשב"א יבמות דל"א דהקא הס' במעשה האוסר ועיין בספרי בכמ"ק שהארבתי בזה עכ"פ גם לדברי הפמ"ג יש חזקה נגד חזקה ומהני ס"ס גמור ובפרט בתורבץ דמפורש בסי' ל"ג דל"ח רק טריפה א"כ הוי חזקה להיתר וא"כ אף אם יש גרר נגד מקום התורבץ ולא נבדק אם ניקב פשיטא דכשר דהוי ס"ס גמור שמה ע"י חולי ושמא לא ניקב מעל"ע ומחיצון לפנימי ל"ש שינקב לגמרי כמ"ש הפמ"ג וגם יש חזקה היתר וא"כ פשיטא דאף אם הי' הריעותא ממש נגד

התורבץ אפ"ה בלא נבדק אם ניקב התורבץ מעל"ע פשיטא דכשר ובפרט הכא דהי' רחוק מן התורבץ פשוט וברור לענ"ד דאין להחזיק ריעותא ממקום למקום כנלע"ד בס"ד והרבה יש לדבר בזה: באעה"ח ה' נשא תרס"ו לפ"ק ראדמישלא.

הק' שמואל ענגיל חופ"ק הנ"ל. הספד מר שהעירו רעיוני עת שמעי גנדל השבר אשר נתהנה בישראל אשר שבק לן ולכ"י חיים פבוד הרב הגאון הצדיק האמיתי אשר פל ימיו הרביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים לאלפים רובם ככולם מןפלגי תורה ויראתם קודמת לתקמתם כקש"ת מו"ה שמואל זצ"ל האבד"ק אונסדארף והגליל יצ"ו: ירמ' הנביא ע"ה אמר קראו למקוננת ואל התכמות שלחו וכבר ביארתי בספרי ח"א עפ"י המפורש בסה"ק עטרת ראש על ר"ה דרצון הפשוט הוא מפנימות הלב רצון פנה א"א להתלבש במוח ושוב א"א לבוא לדיבור דדבר שהוא במוח במחשבה יוכל להתגלות בדיבור אבל רצון שפא מפנימות הלב לא יוכל לבוא לבחי' דיבור רק צעקה בעלמא כמאמר הכתוב צעק לבם אל ה' ומטעם זה תקיעת שופר היא רק בקול שפא פח התשובה מפנימות הרצון שבלב לעורר בחינת רצון העליון שהי' בשעת בריאת העולם נמצא גם צער שפא מבחי' פנימות הלב א"א לבוא לדיבור מחמת שלא מוקף במוח אבל צער שפא רק מבחי' חיצונית הלב יוכל להכניסו במוח ויוכל להתגלות בדיבור ואם אירע ח"ו הסתלקות צדיק הדור אמיתי אז האנשים הקרובים אליו והפירו את גנדל קדושתו אצלם הצער מבחי' פנימות הלב א"א להם להכניס גנדל צערם אף להמוח וא"א שיתגלה אף במחשבה ומכ"ש בדיבור כמ"ש נאלמתי דומי' אף אנשים הרחוקים אשר אף מפי השמועה נודע להם קצת מצדקתו אצלם הצער רק מבחינת חיצונית הלב יוכל הצער להתמצם במוח ואח"פ להתגלות בדיבור ויכל גם לעורר אנשים פשוטים שיבינו ג"כ גנדל השבר וזה פוננת הנביא אותן שהי' במקום החרבן הם הרגישו הצער ביותר שאת והי' בבחי' פנימות הלב לא הי' באפשרי להם לעורר אחרים כי א"א להתגלות צערם בדיבור אף אמר קראו למקוננות היינו ממקומות הרחוקים אשר אף מפי השמועה מרגישים השבר ואצלם הצער אף מבחי' חיצונית הלב הם יוכלו לעורר הספד ולהבין גם לפשוטי עם את גנדל השבר אשר קרה בישראל: והנה גם אנחנו בהלחח מאתנו הגאון הצדיק זצ"ל ששקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלקינו ג"כ הוא בבחי' זו שאנשים מתלמידיו אשר הפירו מעט מקדושתו אצלם הצער בבחי' פנימות הלב וא"א להם לעורר הספד אף אנכי אשר בעו"ה רק מפי השמועה נודע לי מעט מדרכי קדושתו וצדקתו כי לא עלתה בידי להתראות עמו פא"פ הגם שהי' השתוקקות רב לזה אף עיכובים רבים סבבוני אשר אין לספר ומן השמים עכבוני ומאוד נשבר לבי בקרבי על שלא נגמר מחשבתי לטובה אף ידוע מאמר הש"ס חישב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעה"כ כאילו עשאה וזה פוננת הכתוב וליה ה' הסוד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו היינו בנאנס ולא עשאה אף דקיי"ל אונסא כמאן דעבד ל"א זה חסד של הקב"ה שמשלם שכר פאלו עשאו וגם אנכי שהייתי אונס מחמת חולי הגוף דמפורש בש"ס פתובות דף ב' דחולה הוי כאונס אקנה להש"י שיקבל מחשבתי הטוב פאלו זכיתי לגמור בפועל ויגן עלי זכות הגאון הצדיק ז"ל בכל ענינים שאזפה עוד להגות בתוה"ק מתוה שלימות הבריאות ולהיות מהשבים לפניו באמת לכן איש פמוני אוכל לצמצם במוחי איזה ענינים ולהבין גם לאנשים פערפי את גנדל השבר אשר נתהנה בעו"ה בישראל ולעורר לבבינו

לשוב לפניו ותברך אולי יעזור הש"י שיהי' הסתלקות הצדיק נ"ע לכפרת עון לכל ישראל כמאמר המדרש פשם שיוה"כ מכפר פה מיתת צדיקים מכפרת היינו שפמו שיוה"כ בלי תשובה אינו מכפר רק לרבי אף בצירוף תשובה מכפר גם על החמורות שאז הזמן גורם להתקבל תשובת ישראל לפי שאז מתייחד בחי' עולם שנה נפש של תשובה פן גם בשעת הסתלקות צדיק ראש הדור אז נתעורר עת רצון שתתקבל תשובת ישראל ואם שבים בתשובה אז גורמים שנתקו תוקף הדינים מעל בני"אז גם נשמת הצדיק מתעלה למעלה למעלה שגם תענוג להש"י שיזכו בני"א לתשובה שעיקר רצון הש"י שנתקו הדינים בשורשן, וכמו שפי' הגה"ק היהודי זלה"ה משמים השמעת דין ארץ יראה ופקטה שלפעמים יש קטרוג בשמים והגזרות הם בתוקף אם רצון הש"י שנתקו הגבורות בשורשן אז הש"י משמיע בעולם שישי ח"ו דינים ולפעמים האו"ה גוזרין גזרות רעות ח"ו על ישראל ועי"ז נתעורר בלב עם בני"א יראת הש"י ונתקו הדינים, וזה הפנונה משמים השמעת דין שהש"י משמיע לבני"א שישי ח"ו דינים קשים ואם ארץ יראה היינו שמתעוררים ליראה את הש"י אז ופקטה נמתקו הדינים, אף לפעמים בעו"ה גם בזמן שמתחדשים הגזרות ר"ל בכל יום עכ"ז אינם מתעוררים לתשובה הש"י ברו"ח מקבל את הצדיק הגדול שבדור מן העולם שע"י הסתלקותו תעורר אז עת רצון שיתעוררו בני"א לפשפש במעשיהם ולומר מה זה עשה ה' ככה ליקח מן העולם צדיק כזה ויפירו כי הוא למשכן עבור חטא העם ועי"ז שפך הש"י חמתו ולקח הצדיק שיהי' לכפר על העם כמו בחורבן ביהמ"ק ששפך חמתו על עצים ואבנים: וזה פוננת הקרא כי תשא את ראש בני"א לפקודיהם ונתנו איש נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהי' בהם נגף בפקוד אותם זה יתנו ובמדרש נתקשה משה וכי יוכל איש ליתן נפשו בפקוד א"ל הש"י זה יתנו, וי"ל דזה פוננת הקרא כי תשא את ראש בני"א היינו אם ח"ו יסתלק מהעולם ראש הדור ידעו כי הוא לפקודיהם היינו בעון הדור ופקודה מלשון חסרון כמו ופקוד מקום דוד וא"כ הוי כמו שגרמו בחטאם שסתלק הצדיק ולא גרע משורו שהזיק אדם שחייב בכופר וה"נ חלק החומר שבאדם שמצדו דומה לבהמה הזיק לאדם הגדול בענקים וצריך לשלם נפשו והוא לכפרה כמפורש בש"ס דהוריות, והנה קיי"ל נפשו בדניגק שיימינן ובזה נתקשה מרע"ה וכי יוכל איש ליתן נפשו הצדיק הא נפש הצדיק אין לשער גדלו וא"ל הש"י והראה לו מטבע של אש היינו נשמת ישראל הם מתחת פסא הכבוד ורק בעו"ה החומר מעפב ואם יקבלו על עצמם לתקן חלק החומר ולהיות נכנע לפני הצורה ויקבלו על עצמם לעסוק בתורה דכתיב בי' ולא ימוש ספר התורה הזה מפיה עי"ז יתקנו נפשם וזה יהי' להם לכפרה.

על שגרמו בעו"ה הסתלקות הצדיק ויזכו עי"ז שהצדיק בעולם העליון שצדיקים במיתתם קרוים חיים ימליץ טוב בעד בני"א שיעי"ז שישאל נותנים על לבם בעת ההספד לשוב בתשובה ולהתאוונן על גודל האבדה שצאבד מן הדור עי"ז הצדיק נשמתו מתעלה למעלה דכתיב כל המזפה את הרבים זכות הרבים תלוי בו ונמצא שהצדיק עי"ז גם אחר הסתלקות מיקרי בחי' הולך ועי"ז ממליץ טוב על ישראל כמו"ש המפורשים בפ"ה הש"ס אחים הספינדא דהתם קאימנא היינו שבועוד שהצדיק בחיים מיקרי בחי' הולך אבל אחר הסתלקותו הוא רק בבחי' מלאך שנקרא עומד שהיום לעשותם אף ע"י ההספד שבני"א שבים בתשובה וזה גרם להם הסתלקות הצדיק נמצא גם נשמתו מתעלית ומקרי גם

עכשיו בבחי' הולך וזה שאמר לו דהתם קאימנא היינו בעולם העליון הוא בבחינת עומד ועי"ז שייחם לבב העם בשעת ההספד עי"ז אהי' בבחי' הולך פן גם אנחנו מוטל עלינו לעורר את לבב ישראל בתשובה ושינרגיש שבעו"ה נטל מאתנו צדיק הדור ועי"ז שנתעורר בתשובה יהי' עלי' גם לנשמת הצדיק ונעמוד גם בעולם העליון להמליץ טוב עבור בני' וישפיע לנו כל מיני השפעות טובות: אף העיקר שיש עוד להתעורר מדוע איבד סיבה זו בעו"ה אשר נסתלק הצדיק ז"ל בזמן פנה אשר גבה טורא בינינו ולא הי' נודע לתלמידיו ולכל העולם כי גבר עליו מחלותו פי הי' באפשורי ע"י גודל תפילת אלפים מבני' הי' התחנונים גוברים שישאר עוד הצדיק בחיים בעוה"ז בשביל טובות הדור כמו"ש בהקדמה לח"ס יו"ד והותרך ה' אלהיה לטובה בפרי בטנה שיש"י מאריה שנותו של הצדיק בשביל טובות הדור ובפרט צדיק פנה אשר זכה להעמיד תלמידים הרבה, והרבה פעל לקיום היהודית במדינה זו והי' נפשו קשורה בנפשות תלמידיו להדריכם בדרך התורה והיראה יוכל להיות שהי' יכולים לפעול בתפלתם ותשובת בני' שיהי' עוד בחיים אתנו אף הש"י הסתיר הצרה הגדולה והדבר עפ"י מה דמצינו בקרא במלכים דאמרו בני הנביאים לאלישע הידעת כי היום לוקח אדוניך מעלראשך א"ל ידעתי החשו והפנונה דלפעמים שורה דינים ח"ו על ישראל ואם רצון הש"י שינמקו הדינים ולא יצאו לפועל אז הש"י מגלה להדור שדינים שגורים בעולם ועי"ז יתעוררו בתשובה ולא יצאו הדינים לפועל כמאמר הקרא משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה אף לפעמים רצון הש"י שח"ו הגזירה מוכרח להתקיים אז הש"י מסתיר הדבר כדי שלא ירבו בתפילה לבטל הגזירה כי הקב"ה גוזר ותפלה מבטל וה"נ בהסתלקות צדיק אם יש אופן לבטל הגזירה, אז נתפרסם בעולם מחולי של הצדיק כדי שירבו בתפלה לבטל הגזירה אף לפעמים א"א לשנות הגזירה אז הש"י מסתיר הדבר כדי שלא ירבו בתפלה ויוכל הגזירה ליצא לפועל והנה אותן בני הנביאים הרגישו שיצאה גזירה שיעלה אליהו השממה ולא ידעו אם יתאמצו בתפלה לבטל הגזירה ודימו בנפשם שהם אינם ראוים לבטל הגזירה לכה לא נעלם מהם ורצו לידע אם אלישע נודע לו ג"כ ואלישע בטח בכוחו לבטל הגזירה בתפלתו או הש"י העלים הדבר מאלישע כדי שיצא הגזירה לפועל, א"ל אלישע ידעתי אף החשו היינו שאין באפשרות להתפלל כי הוא גזירה מוכרחת אף כ"ז אם נודע הדבר רק לגדול הדור אז הוא יודע אם יש מקום להרבות בתפלה או לא אבל דבר הנודע לרבים בטח הם ירבו בתפלתם ותפלת רבים מוכרח להתקבל לכה גם בעת הזאת אשר בעו"ה הי' הדבר מוכרח שישתלק הצדיק מהעולם לכפר על הרעה ואם הי' נודע לרבים בטח תלמידיו היראים בצירוף כל ישראל הי' מרעישים העולם ועי"ז הי' פועלים שישאר הצדיק בחיים וח"ו הי' צרה היותר גדולה מתגברת על אחב"י לכה בכוננה נתנה הדבר בעת פזאת אשר הי' הדבר בהסתר מרוב אחב"י ומרוב תלמידיו כדי שישתלק הצדיק והסתלקותו יהי' לכפר על הרעה אף חוץ מזה שעשה הש"י הדבר בהסתר כדי שלא יתאמצו עוד בתפלתם כי הי' הגזירה מוכרחת יש לנו שבר גדול מהסתלקות הצדיק כי צדיק אבד הגם כי מצד אחד נצמח לנו טובה כי בטוחים אנחנו אשר הסתלקותו הי' לכפר על הרעה אף באמת מצינו בספרים הק' דהתלמידים בשעת הסתלקות רבם אם רואים אותו בשעת הסתלקותו מקבלים אז אור גדול אשר ידוע שישממת הצדיק הוא בבחי' אילן ונשמת התלמידים הם הענפים ואז בשעת הסתלקותו

מתקבצים כל האורות מהתורה והמצוות שעשה כל ימי חייו ומתגלה להצדיק גודל השכר הצפון לו לעוה"ב כדמצינו בר' אבנהו שראה שכתרו ואמר ואני אמרתי לריק נגעתי היינו במה שהשפיל עצמו כל ימי חייו ודימה בנפשו שלא פעל שום טוב בעולמו ועשה כל עבודתו בלי שום תשלום גמול עי"ז זכה שלא הוצרך לעמוד בדין בעוה"ב כמ"ש בסה"ק עבודת ישראל בשם רבינו בעל נו"א, ואז בעת פזאת אשר נתגלה להצדיק האור מכל עבודתו בעולם אז יוכל להשפיע כ"ט גם על נפש תלמידיו ביותר שאותו אשר הי' בכוחו להשפיע אליהם בחייו וזה הפנונה במה שאמר אלישע לאליהו רבו ע"ה ויהי' נא פי שנים ברוחה אלי היינו שידע אלישע שבשעת הסתלקות הצדיק אז בכחו להשפיע אור על תלמידו יותר מפפי שהי' יכול להשפיע בחיים חיותו ע"ז אמר לו אליהו אם תראה אותי לקח מאתך יהי לך כן היינו שאז בעת עלותו השמימה אם מסתפל אז בפניו אז יוכל לקבל פי שנים נמצא יש לנו לקונן על שני דברים האחד גוף הסתלקות הצדיק אשר הי' מאיר עיני ישראל בתורתו וצדקתו וזכה להעמיד תלמידים גדולים בתורה ויראה אשר ממש לא זכה לזה שום גדול בדור הזה ועל רוב תלמידיו נוכל לומר.

פי הם זרע בירך ה' וחיוץ לזה השפיע לישראל כל טוב בעבודתו הטהורה עוד כפלים יש לנו להתאוונן אשר תלמידיו לא זכו לראותו בעת עלות נשמתו הטהורה השמימה שאז הי' הזמן היחיד לקבל אור מקדושתו והוא אבידה שאינה חוזרת דגוף הסתלקות הצדיק מפורש בש"ס וזרח השמש ובא השמש עד שלא שקעה שמשו של צדיק זה זרחה שמשו של צדיק אחר אף חסרון השני הוא חסרון לא יוכל להמנות ויש לרמז בכ' אל תבכו למת בכו בכו להולך ודרשו חז"ל להולך בלא בנים וי"ל הפנונה עד"ז אל תבכו למת היינו על גוף הסתלקות הצדיק פי הוא דבר מוכרח לכפרת הדור אף עיקר הבכי אם צדיק נסתלק בעת שלא היו בניו ותלמידיו הנקראים בנים אצלו בעת הילוכו לעולם העליון ולא זכו לקבל פי שנים מאור תורתו המאיר אז ביותר שאות ע"ז יש לבכות פי הוא חסרון שלא יוכל להמנות: ובזה י"ל גם הסתירה דמצינו בש"ס שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלונינו ובמדרש קשה סילוקן של צדיקים לפני מי שאמר והי' העולם יותר מחורבן ביהמ"ק דהכא פתיב הפלא ופלא וכל כף לפי שאבדה חכמת חכמיו ובינת נבוניו תסתתר.

ועפי"ז ניקח דאם תלמידיו זוכים להיות בעת הסתלקות רבם אז מקבלים אור גדול בשעת הסתלקותו אז נהי דאפ"ה יש לבכות על הסתלקות רבם שנגלח מהם אור המשפיע להם ודומה לחורבן ביהמ"ק שהי' רע מצד אחד שפסקה השקאה השכינה אף הי' טובה מצד אחד שע"י ששפך הש"י חמתו על עצים ואבנים נתפפר עון ישראל כן ג"כ הסתלקות הצדיק לכפר על הרעה אף אם ח"ו נסתלק הצדיק בהסתמר מתלמידיו וזה מיקרי אבדה חכמת חכמיו שהפנונה שהי' יכולים להשיג בשעת הסתלקותו נאבד מהם והוא אבידה שאינה חוזרת א"כ הוא צרה כפולה והוא יותר מחורבן ביהמ"ק וא"ש דלא תיקשי דברי המדרש אדברי הש"ס וא"ש הפל בס"ד: והנה עיקר ההספד הוא לעורר א"ע לשוב להשי"ת ולקבל עלינו שנגלה בדרך הצדיק ולצייר לפנינו פאלו הצדיק עומד בפנינו ומזהיר לעסוק בתורה ועבודה כאשר הי' רגיל להדריך תלמידיו בחי' כמאמרם בירושלמי צייר פאלו בעל השמועה עומד כנגדו כן נקבל עלינו לילך בדרך הצדיק אז יתקיים הפי' פי מפני הרעה נאסף הצדיק לכפר על הרעה אבל אם ח"ו לא יתעוררו

לתשובה ע"י הסתלקות הצדיק אז ח"ו יהי כפי' השני של הזוה"ק פי מפני הרעה פדי שלא יראה ברע ואז הוי צרה פפולה שנועדו הצדיק ולא כיפר על הרעה וזה פנונת המדרש ואבדה חכמת חכמיו היינו שפני אדם אינם זוכרים דרכי תורתו ועבודתו של הצדיק א"כ הוי הסתלקותו אבידה גמורה בלי תועלת אז קשה יותר מחורבן בהמ"ק דשם הי' עכ"פ לכפר על הרעה ובזה יש לפרש פנונת מאמרם בשבת דף ק"ו לחד מ"ד כל המתעצל בהספידו של חכם ראוי לקוברו בחייו ומביא ראי' הא דכתיב גבי יהושע ויקברו אותו בגבול נחלתו מלמד שרגש עליהן הר להורגן ורש"ל הביא בשם תוס' שאנץ לפי שלא ספדוהו לי יום וי"ל הכוונה עפ"י מה שכ' בחי' ביהא דכתיב גבי מרע"ה ויכבו אותו שלשים יום ויתמו ימי בכי אבל משה, ובמדרש יעקב שהי' לו בוכים פתיב ויעברו ימי בכיתו ומשה שלא הי' לו בוכים פתיב ויתמו ונדבר תמי' ואמרתי דענין ההספד הוא על שני דרכים א' דחכמת תורתו מסתלקת ואין לתלמידיו ממי ללמוד וע"ז מורה הספד ג"י נגד התורה שנקראת אוריון תליתאי, וב' שהשפעה הולכת דרך הצינור שעושה הצדיק בכח תורתו ונתבטל ההנהגה מזו' פוכבי לכת ובאמת נשמת משה רבינו ע"ה אפושטא בכל דרא וכל תורתו של החכמים הפל בכח ניצוץ שיש להם ממרע"ה ומסר הפח לכל הצדיקים שבדור שיוכלו להוליך צינורות השפע עפ"י דרכי תורתם נמצא בהסתלקות מרע"ה ל"ש הספד בב' בחינות הנ"ל דעזן אור תורתו זורח שעולם רק שעכ"פ עד עתה הי' פני משה כפני חמה שהוא רק בבחי' משפיע ועתה הם רק בבחי' לבנה שמקבלת אורה מהחמה וע"ז מרמז הספד ל' יום שעתה התחיל בחי' לבנה המתחדשת בכל ל' יום ויעקב אע"ה השלים שבעים נפש שיהי' בכוחם להתגבר נגד ז' מדות בקליפה שכל אחד פלול מעשר כמו שהאר"י מרן בסה"ק ד"ח בדרוש לפ' זכור נמצא זה פנונת המדרש יעקב שהי' לו בוכים שבאמת ע"י הסתלקותו חזר הרעב והתחיל השיעבוד הי' להם על מה לבכות ורק הם הספידו העיקר על אבידת איש כזה אשר זכה להעמיד שבעים נפש שיוכלו להתגבר נגד ז' מדות דקליפה אבל משה שלא הי' לו בוכים שגם עתה אור תורתו וצינור שלו קיים בעולם א"כ לא הי' לו בוכים רק ל' יום בכו לרמז שעתה הם רק בבחי' מקבל אור מהשמש: והנה כמו שיהושע התחיל להיות מקבל מפני משה פן בכל דור ודור הצדיקים הם בבחי' משפיעים לאנשים קטני הערך הגם שהם בעצמם רק בבחי' מקבלים מבחי' נשמתו של מרע"ה מ"מ לגבי מדריגת אנשים קטני ערך הם בבחי' משפיעים כמפורש בסה"ק שכל עולם הוא בבחי' מקבל מעולם הגבוה ובחי' משפיע לעולם התחתון נמצא גם אחר הסתלקות יהושע הי' להם ג"כ לספוד ל' יום רמז שגם עתה נסתלק בחי' המשפיע והם בבחי' לבנה נגד מדריגות יהושע שחשיב כפני חמה נגדם והם לא עשו כף שנדמה להם שהם לא קיבלו חכמתם מיהושע א"כ ע"י שלא השפילו א"ע נגד מי שגדול מהם עי"ז גם בחייו חשוב כמת א"כ שפיר כל המתעצל בהספידו של חכם שחושב בנפשו שלא מגיע לו חסרון בהסתלקות הצדיק שסובר שלא קיבל חכמות ע"י אמצעות של הנפטר א"כ גם בחייו חשוב כמת ולחד מ"ד אמר כל המתעצל בהספידו של חכם אינו מאריך ימים, ג"כ הכוונה כמ"ש הרמב"ם ז"ל לבנו אשרי מי שחתמו ימיו מהרה.

וכ' בח"ס דהש"י מאריה ימי הצדיק בשביל טובת בנ"ו ותלמידיו שיהי' להם מי שיצדיקם בדרך ה' נמצאת המתעצל בהספדו של חכם היינו שנדמה לו שאינו מהראוי לבכות על ת"ח שמת שטובה להצדיק שנפטר בשם טוב.

ואינו מאמין שטובה להצדיק שיצריה ימים בשביל טובת הדור א"כ מדה פנגד מדה שאינו מאריה ימים: אבל באמת אנו יודעים בטוב שהצדיק אף שהשלים נפשו ומצד עצמו פבר הכין לו שקרו לעוה"ב אפ"ה רצונו בחיים בשביל טובת הדור כמ"ש בפנים יפות פ' נ"רא שהצדיק המלמד תורה לרבים אינו משגיח על עצמו במה שצריה לצמצם מדרגתו כפי צורך תלמידיו ואף שנדמה לו שעי"ז לא יוכל לילך למעלה גבוה עכ"ז מוסר נפשו לטובת תלמידיו.

ונה הוא הרב הדומה למלאה ה' היינו שנקרא בחי' עומד ואפ"ה מבטיח לו הש"י צדיק כחמר יפרח פארז בלבנון ישגה אף שעושה פירות אפ"ה ישגה מאוד וכן בצדיק הנה שאנו עוסקים בהספידו מצד מעלתו פבר השלים נפשו זה רבות בשנים רק הש"י נתן לו אריכות ימים ושנים בשביל טובת הדור ובכח הנה הי' יכול לחיות אתנו עוד רבות בשנים אף בעו"ה נלקח מאתנו לכפר על הרעה ע"כ כל אחד יזלג איזה דמעות מעומק הלב על הסתלקות הצדיק ודמעות פאלו בבחי' סגולה ודבר חשוב כמאמר הש"ס סל המוריד דמעות על אדם פשר הש"י סופרן ומניחן בבות גנזיו היינו שהוא דבר חשוב וכ"א יקבל על עצמו איזה מדה טובה ממדתו של הצדיק זי"ע ויראה כ"א לקבוע עתים לתורה ולהצדיק את בנ"ו בדרך התורה ויראה פאשר הצדיק ז"ל מסר נפשו ע"ז ורבים השיב מעון.

ובזכות זה יצמוד לנו למליץ בעולם העליון שיהי' ש ישועה בקרוב ונזכה לגאולה שלימה. ויקנים בנו בלע המנות לנצח אס"ו: